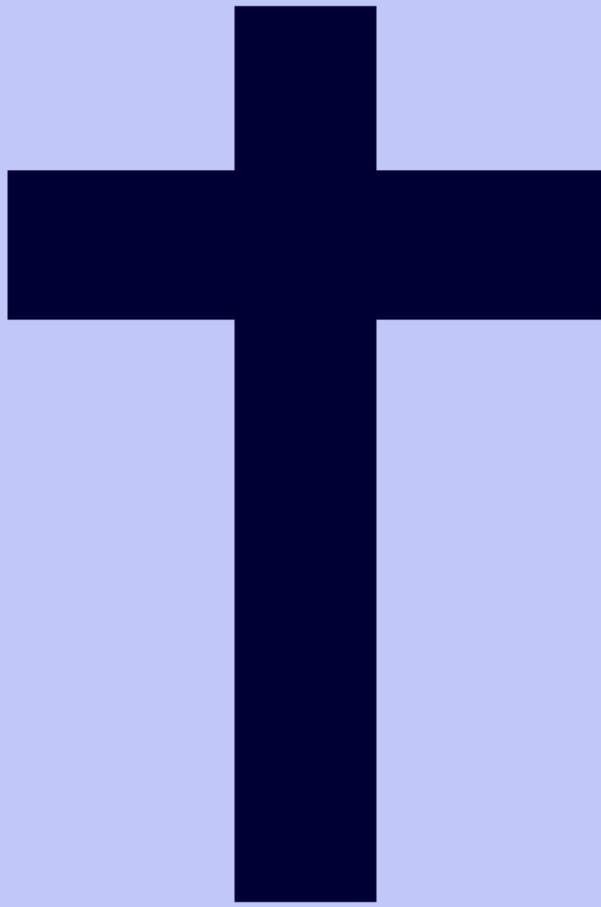

Júu 'mí e cacuo
fidiée

New Testament in Chinantec, Comaltepec (MX:cco:Chinantec,
Comaltepec)

Júu 'mí e cacuo fidiée

New Testament in Chinantec, Comaltepec (MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 29 Nov 2017
30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c

Contents

Mateo	1
Marcos	62
Lucas	100
Juan	166
Hechos	215
Romanos	273
1 Corintios	300
2 Corintios	323
Gálatas	338
Efesios	347
Filipenses	355
Colosenses	361
1 Tesalonicenses	367
2 Tesalonicenses	372
1 Timoteo	375
2 Timoteo	382
Tito	387
Filemón	390
Hebreos	392
Santiago	413
1 Pedro	420
2 Pedro	427
1 Juan	432
2 Juan	438
3 Juan	439
Judas	440
Apocalipsis	442

E lab júu^ quiá' Dsea` Jmáang` e cajme' MATEO

*Jaléng` 'lii` yúu` quiá' Dsea` Jmáang`
(Lc. 3:23-38)*

¹ I lab jaléng` 'lii` yúu` quiá' Dsea` Jmáang` i líng' siju` 'lii` yúu` dseata` Daví` cóo` gui 'lii` yúu` Abraham. <sup>2</sup> Jo Abraham calis` tiquiá` Isáa` jo Isáa` calis` tiquiá` Jacóo` jo Jacóo` calis` tiquiá` Judá cóo` jaléng` rúin`. ³ Jo Judá calis` tiquiá` Fares cóo` gui Zara jo niquiá`r` calis` Tamar. Jo Fares calis` tiquiá` Esrom jo Esrom calis` tiquiá` Aram. ⁴ Jo Aram calis` tiquiá` Aminadab jo Aminadab calis` tiquiá` Naasón jo Naasón calis` tiquiá` Salmón. ⁵ Jo Salmón calis` tiquiá` Booz jogui niquiá`r` calis` Rahab. Jo Booz calis` tiquiá` Obed jogui niquiá`r` calis` Rut. Jo Obed calis` tiquiá` Isaí. ⁶ Jogui Isaí calis` tiquiá` i dseata` Daví` jo íb` tiquiá` Salomón jogui niquiá`r` i calíng` dseamf` quiá' Urías.

⁷ Jo Salomón calis` tiquiá` Roboam jo Roboam calis` tiquiá` Abías jo Abías calis` tiquiá` Asa. ⁸ Jo Asa calis` tiquiá` Josafat jo Josafat calis` tiquiá` Joram jo Joram calis` tiquiá` Uzías. ⁹ Jo Uzías calis` tiquiá` Jotam jo Jotam calis` tiquiá` Acáz jo Acáz calis` tiquiá` Ezequías. ¹⁰ Jo Ezequías calis` tiquiá` Manasés jo Manasés calis` tiquiá` Amón jo Amón calis` tiquiá` Josías. ¹¹ Jo Josías calis` tiquiá` Jeconías cóo` jaléng` rúin`. Jo ie` job mi` cató` dsea` i seeng` fí Babilonia fíng` dsea` Israel fí góor` e 'núuin` do.

¹² Jo mi` cangf`gui lajo, Jeconías calis` tiquiá` Salatiel jo Salatiel calis` tiquiá` Zorobabel. ¹³ Jo Zorobabel calis` tiquiá` Abiud jo Abiud calis` tiquiá` Eliaquim jo Eliaquim calis` tiquiá` Azor. ¹⁴ Jo Azor calis` tiquiá` Sadoc jo Sadoc calis` tiquiá` Aquim jo Aquim calis` tiquiá` Eliud. ¹⁵ Jo Eliud calis` tiquiá` Eleazar jo Eleazar calis` tiquiá` Matán jo Matán calis` tiquiá` Jacóo`. <sup>16</sup> Jo Jacóo` calis` tiquiá` Sé, jo i Sé do íb` i calí dseañ` quiá' Yá; jo i Yá do, íb` i líng` niquiá` Jesús i líng` Mesías e guóng`: Dsea` i caguíng` Fidié`.

¹⁷ Jo caliséng` guiqui` 'lé` íng` dsea` catí` mi` caliséng` Abraham jo cartí` mi` caliséng` dseata` Daví`, jo jíe`gui guiqui` 'lé` catí` mi` caliséng` dseata` Daví` jo cartí` mi` cangojéeng` dsea` Babilonia jaléng` dsea` Israel fí góor` e 'núuin`, jo jíe`ng`gui guiqui`gui 'lé` catí` mi` cangf` e cató` dsea` Babilonia jaléng` dsea` Israel fí góor` jo cartí` mi` caliséng` i Mesías do i caguíng` Fidié`.

Mí` caliséng` Dsea` Jmáang`

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Lalab calí` mi` caliséng` Dsea` Jmáang`. Jo ie` jo seeng` jaang` simf` i sii` Yá i nininéé` júu^ quiá' cóo` jaang` siming` i sii` Sé, dsu` nú`-gui e nigüear` colíng` cangoqueeng` i Yá do yuu` la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá' Fidié`. <sup>19</sup> Jo i Sé do líin` jaang` siming` i dsíng`-guiúng`, joba` ja` calí`iin` fa` e cajméer` dsee` quiá' i Yá do fí quini` dsea`. Joba` ca`f` dsír` e nitiúung`-nein` do e ím`jüe e laco` ja` nilíin` dsea`. ²⁰ Jo lajee` e í` dsí` i Sé do e nijmér`-lajo, lajee` güiin` jo caquir` e cajnéng`-jaang` ángel i líng` guotí` Fidié` i casíng` dsea` do. Jo í casí`r` i Sé do jo cajín`-:

—Sé, siju` dseata` Daví`, ja` jmoo` 'gól` e nicón` Yá e nilíin` dseamf` quiá', dsuco` i jiuung` i quíein` na ca`uíin` cóo` Jmiguí` quiá' Fidié`. <sup>21</sup> Jo niliseeng` jaang` yuu` síñu` quiá'r`, jo 'nu` nitó` e nilisiir` Jesús, jo nilisiir` lana dsuco` nileáin` jaléng` dsea` quiá'r`-jee` jalé` dsee` quiáin`.

²² Jo jalé` e cajíng`-i ángel do calí` e laco` caliti` júu^ quiá' Fidié` e café` jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá'r` malí`gui eáang` mi` cajín`-lala:

²³ Jaang` simf` nidsiquieein` jaang` yuu` síñu`, jo mi` niliseeng` i yuu` do, nitér` e nilisiin` Emanuel e guóng`: Fidié` seein` cóo` jneaa`aa'.

²⁴ Jo mi~ cajné~ dsíí i Sé^ do, joba' cajmée~bre jalé' e cajíng' i ángel do jogui cacóm~bre i Yá^ do e nilí dseamf quiá'r~. ²⁵ Dsu' ja` caquiain' cõoiñ' do cartí mi~ caliséng` i yuu i quieeñ' do. Jo mi~ caliséng` í, joba' catée` Sé^ e calisín' do Jesús.

2

Mi~ caguilíng` dsea` i jmitíng` quiá'~ jaléng' núu' fí Jerusalén

¹ Jo caliséng` Jesús fí cõo` fii e sii Belén e née' lí se' Judea. Jo ie~ jo líng' jaang` dsea` i sii Herodes dseata~ dsea` féng' quiá'~ jalé' fii e sea` fí jo. Jo ie~ job cajo caguilíng` fí Jerusalén tú~ 'ní míng'~ dsea` i jmitíng` quiá'~ jaléng' núu', jo i dsea` do huíib` eáang` jalíin` fí lí' lí' guo' iee`. ² Jo mi~ caguilíin` fí Jerusalén, cajmingí'r~ jaléng' i dsea` seeng` fí jo, jo cajín'~:

—JNang` i dseata~ dsea` féng' quiá'~ dsea` Israel i nicaliséng` do? Dsucõ' nica-neeng`naa' núu' quiá'r~ fí lí' lí' guo' iee`, joba' ne~naa' e nicaliséin` jo lana nijáa'naa' e nijmiféng'naa're.

³ Jo mi~ canúu~ dseata~ Herodes e júu^ jo, dsíng'~ jo` tii~ seein`, jogui lajobi cajo jaléng' dsea` i seeng` fí Jerusalén. ⁴ Joba' i dseata~ do cató'r~ jaléng' fii~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel cõo'~ gui jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel jo cajmingí'~ rein' do jo cajín'~:

—Jie~ fí lí~ niliseeng` i Mesías?

⁵ Joba' cañí i dsea` do quiá'~ i dseata~ do jo casí'~ rein':

—I dsea` í niliseein` fí cõo` fii e sii Belén e née' lí se' Judea; dsucõ' lajob cajme' jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá'~ Fidiée` malii~ gui eáang` mi~ cajín'~ lala:

⁶ E fii pí' e sii Belén do née' fí lí se' Judea, dsu' e fii jo ja` 'ga' lí niing` lajee` lajalé' fii e sea` fí jo, dsu' fí job lí nigüilíng` jaang` dseata~ dsea` féng'

i nicá nifí quiá'~ jaléng' dsea` quie~e, dsea` i líng' dsea` Israel.

⁷ Joba' i dseata~ Herodes do cató'r~ jaléng' i dsea` i jmitíng` quiá'~ jaléng' núu' do fí cõo` lí ja` 'ga' lí ní dsea` jo cajmingí'r~ dsea` do e` í' ngóo' mi~ cajnéng` i núu' do. ⁸ Jo mi~ cangf jo, i dseata~ do casíin` i dsea` í fí Belén jo casí'~ rein' do lala:

—Güilíng`na' fí jo, jo güijmidseáang` óo'na' lajé` e lí'na' quiá'~ i jiuung` do; jo mi~ niguiéng'na're, jmée'na' jnea~ júu^, job cuøong` nii~ i e nijmifén'nre cajo.

⁹ Jo mi~ cató' sí' dseata~ Herodes i dsea` do lajo, joba' catam'~túin' do fí ngolíin`. Jogui i núu' i cangáin` jéeng` do, ngóo'biñ' do laco' ngolíin~, jo cõob` mi~ cajé` i núu' do fí yú' 'núu' lí guing` i jiuung` do. ¹⁰ Jo i dsea` do eám' íaang` dsíir' dsu' e níin` i núu' do. <sup>11</sup> Jo mi~ caguilíin` fí e 'núu' do, dsifí ladob cangotáaiñ' e fí dsíí sinúu^ do jo cangáin` i jiuung` do cõo'~ niquiáin' Yá^ . Jo casí'r' uø` jnir` fí quini~ i jiuung` do jogui canaain` e jmiféng'neiñ' do cajo. Jo mi~ calí~ e cajmér~ e jo, jo caneáar' guóo' quiá'r~ e quier' do, jo cacuø'r' i jiuung` do cunée` cõo'~ gui su` e 'mo' eáang` cõo'~ gui cuií e jlo' jmeafii cajo. ¹² Jo mi~ cangf jo, caquim'~tu i dsea` do fí góor`. Dsu' fí lí jieb' caquiin' do dsucõ' Fidiée` cajmea'brein' júu^ lajee` güiñin' do e ja` cuøong` niquing'~túin' do fí lí guing` i dseata~ Herodes do.

Mi~ cacuí` Sé^ cõo'~ Yá^ cõo'~ gui i jiuung` do e cangolíin` fí Egipto

¹³ Jo mi~ cangf e nicangolíing` i dsea` i jmitíng` quiá'~ jaléng' núu' do, jo lajee` güiing` i Sé^ do, caleáb`tu caquiin` jaang` ángel quiá'~ Fidiée`. Jo i ángel do casí'r~ i Sé^ do jo cajín'~:

—J Sé^, ráan'~ jo jéeng` i jiuung` na cõo'~ gui niquiá'r^ jo cuii~na' fí Egipto! Jo fí job nijá'na' cartí mi~ nijmée' e 'nú' júu^, dsucõ' i dseata~ Herodes do ni'náin' i jiuung` na e nijngám'~bre.

¹⁴ Joba' caráam` i Sé^ do ladsifí lado, jo uøø` job catain'~ fí e cangojéein` i jiuung` do cõo'~ gui niquiáin' do fí Egipto. ¹⁵ Jo dob cajein` cartí mi~ cajúng` i dseata~ Herodes do. Jo cangojée` e la e lí' laco' caliti~ lajii' júu^ e cajíng'~ Fidiée` la'eáang` cõo'~ jaang`

dsea` i café` cuaiñ` quiá'r` malii`gui eáang` mi` cajíñ` lala: “Catóø`ø Joo`o e nigüi`fir` fi Egipto.”

Mi` cajnga` dsea` quiá` jaléng` jiuung` ping`

¹⁶ Jo mi` calilí` i dseata` Herodes do e cajmígøøm` i dsea` i jmitíng` quiá` jaléng` núu` do ír, joba` dsíng` caligüiñ` ; jo caquiur` ta` jaléng` 'léé` quiá'r` e nidsijngáaiñ` jaléng` jiuung` i ping`gui laco` tú` jí` i seeng` fi` Belén cóo`gui jaléng` jiuung` ping` i seeng` fi` fi` e née` lacúng` lajíng` e fi` jo i ngolíng` í` lajo cajo. Jo cajngam`bre lí` laco`gui jí` jii` e cajíng` i dsea` i jmitíng` quiá` jaléng` núu` do. ¹⁷ Jo cóo` e nab caliti` e júu` e cajme` jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidié` malii`gui eáang` i calisí` Jeremías mi` cajíñ` lala:

¹⁸ Jo canú` óo` jaang` dseam` fi` cóo` fi` e sii` Ramá,
jo dsíng` qui`r` jogui` óor`;

Raquéeb` sii` i dseam` do jo qui`r` uí` jiuung` quiá`r` dsuco` nicajúm`bing`,
jo ja` iin` nimíñ` co` dsíng` lijiuung` dsír`.

¹⁹ Jo mi` cangí` e cajúng` i dseata` Herodes do, fi` Egipto táang` i Sé` do lajee` jo. Jo cóo` ya` lajee` e güiññ, caquím` tur` jaang` ángel` quiá` Fidié`, jo í` casí`r` Sé` jo cajíñ` lala:

²⁰ —Sé`, ráan`, jo quíng` tu` cóo` i jiuung` na cóo`gui niquiá`r` fi` lí` se` Israel, co` lana nicajúm` i lami` iing` jngáng` i jiuung` na.

²¹ Joba` lajob` cajmée` Sé`, caráam` bre jo cató` bre i jiuung` do cóo`gui niquiáñ` do fi` lí` se` Israel. ²² Jo dsu` mi` caliñir` e Arquelao nigüiññ` líiñ` dseata` dsea` féng` quiá` lí` se` Judea eáang` quiá` i tiquiá`r` dseata` Herodes do, joba` eáam` cafóñ` jo jo` cangáñ` fi` jo, co` Fidié` cajme` tureiñ` júu` lajee` güiññ` e ja` cuóøng` nidsilíñ` fi` jo. Joba` fi` lí` se` Galileab` cangolíñ`. <sup>23</sup> Jo mi` caguiéng` Sé` fi` lí` se` Galilea, jo cangogüear` fi` cóo` fi` e sii` Nazaret e née` fi` jo. Jo calí` e na e laco` caliti` jalé` júu` e café` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidié` malii`gui eáang` mi` cajíñ` e Jesús` nilisiir` jaang` dsea` nazareno.

3

Mi` canaang` Juan` i seáang` dsea` jmiñ` e guiar` júu` quiá` Fidié`

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jo mi` cangí`gui jmiguiú` jii` lajo, jo ie` jo cangí` jaang` dsea` i sii` Juan` i seáang` dsea` jmiñ` fi` ni` guóo` uó` quiú` fi` lí` se` Judea, <sup>2</sup> jo guiar` júu` jo fé`r` lala:

—Qui` jíng` yaang` na` fi` quini` Fidié` uí` dsee` qui`na`, dsuco` nijaquiéem`ba` e nicá` dsea` do nifi` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüf`.

³ Jo malii`gui eáang` caliséng` jaang` dsea` i calisí` Saí` i café` cuaiñ` quiá` Fidié`, jo íb` i café` uii` quiá` i Juan` do mi` cajíñ` lala:

Ngí` jaang` dsea` i fé` teá` fi` ni` guóo` uó` quiú` jo fé`r` lala:

“Jmeáang` na` guiú` fi` jogui` nea` na` condsée`,
co` lana tí` lí` nijáab` Fí`naa’.”

Jo jalé` e na cajíng` Saí` fi` ni` jì` quiá` Fidié` do.

⁴ Jo sí` i Juan` i seáang` dsea` jmiñ` do líí` cóo` layaang` jñú` loo` jó` camello, jogui` ñúu` tu`r` cóo` ñutu` e líí` cóo` loo` jó`, jogui` jmitaang` ñia`r` cóo` sini` i cóøng` cóo`gui ta` e dsé`r` fi` jee` mó`. <sup>5</sup> Jo jaléng` dsea` i seeng` fi` Jerusalén cóo`gui jaléng` dsea` i seeng` fi` lí` se` Judea cóo`gui jaléng` i neáang` quiá` gua` Jordán` dsilíñ` e dsinúur` jalé` júu` e guia` i Juan` do. ⁶ Jo jaléng` i dsea` do jmóor` júu` lají` dsee` e nica`éer` quiá`r`, jo lí` jo i Juan` do seáaiñ` jmiñ` jaléng` í` fi` é` gua` Jordán`.

⁷ Jo mi` cangá` i Juan` do e fíim` dsea` Israel` i líng` dsea` fariseo cóo`gui dsea` Israel` i líng` dsea` saduceo jalíñ` e iin` nisaiñ` jmiñ, joba` cajíñ` casí`r` jaléng` i dsea` do lala:

—Jóo` mi` guíng` 'nú`! ¿Í` nicasí` 'nú` e nileáng`na` jee` iihuí` e nijaquiéeng` e nicuó` Fidié`? ⁸ Jo ee` na` røø` fi` quini` dsea` jo jmiliing` yaang` na` e laco` nililí` jaléng` dsea` rúng`na` e jal`ba` e nicaqui` jím` yaang` na` fi` quini` Fidié`. ⁹ Jo ja` jmijløng` yaang` na` e fó`na`: “Jnea` lí`naa` dsea` siju` 'lí` yúu` Abraham”; co` jnea` jmitaa` óo`na`

e Fidiée⁵ cuòøm` lí jmér<sup>-</sup> e cuu<sup>~</sup> née<sup>'</sup> na e ni'uíng<sup>-</sup> dsea` siju[~] 'lii[~] yáuu['] Abraham faco['] iin[~] lajo.

¹⁰ Jo cajíng['] gui Juan casí^{'r} jaléng['] i dsea` do lala:

—Ninéeb['] guiú⁻ ñigui[~] quiá['] Fidiée⁵ e niquiá^{'r} jalé['] 'ma` catí<sup>'</sup> jmó<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup>. Co<sup>'</sup> jalé<sup>'</sup> 'ma` ofii['] e ja` cuó['] ofii['] e guiú⁻ nihuí^{'b} jo nidsitoo^{'~} fí['] ni[~] jì. ¹¹ E já['], jnea[~] seáan^{'n} 'nú['] jmií['] jí['] cóo^{'~} layaang[~] jmií^{'b} e laco['] cuó['] lí[~] e nicaquí['] jíim^{'v} yaang[~] na['] fí['] quini['] Fidiée⁵; dsu['] i dsea` i nijáa<sup>'</sup> mi<sup>~</sup> ningíng<sup>-</sup> jnea<sup>~</sup> niseáiñ<sup>-</sup> 'nú<sup>'</sup> jmií<sup>'</sup> cóo<sup>'~</sup> Jmiguí<sup>'</sup> quiá<sup>'</sup> Fidiée<sup>5</sup> jogui cóo<sup>'~</sup> jì cajo. Jo i dsea` í dsíng['] gui 'göiñ['] laco['] jnea[~] e jí['] jnea[~] ja` catíñ⁻ n co['] sí['] i capí['] ñi['] ñúú['] lomíir⁻. ¹² Jo quier['] coo['] e jmáiñ['] ta[~] quiá['] e nisíñ['] micui[']iee['], jo nisér⁻ ca['] e qui['] quiá['] do. Jo dsu['] e micui[']iee['] do ni'meár⁻ fí['] dsí['] sinúú['] jogui e qui['] do quiá['] nijí⁻ bre fí['] lí[~] coo['] jì e ja` tóo['] jmií[~] yu['].

Mi[~] cajgáang⁻ Jesús jmií[']

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Jo mi[~] cangí['] jo, cagüi['] fí['] Jesús fí['] lí[~] se['] Galilea jo cangór⁻ fí['] lí[~] táang['] i Juan do fí['] gua['] Jordán e laco['] dsea` í nisé<sup>-</sup> jmií<sup>'</sup> quiá<sup>'r</sup>. <sup>14</sup> Dsu<sup>'</sup> i Juan do ja` lamí['] iin[~] e niseáiñ⁻ dsea` do jmií['], jo lalab cajíñ['] casí['] reiñ[']:

—'Nub['] dsea` catíñ['] e niseáan['] jnea[~] jmií[']; jo ¿jialí['] ñi['] e iin['] e jnea[~] niseáan['] n 'nu['] jmií[']?

¹⁵ Joba['] cañí['] Jesús jo casí['] reiñ[']:

—Lí['] jmee⁻ laco['] e fí['] i 'nu['] lana; co['] la guíim['] 'né⁻ jmití['] i jalé['] ta[~] quiu['] Fidiée⁵ e 'né⁻ jmó[^] oo['].

Joba['] ca'í^{'b} dsí['] i Juan do e niseáiñ⁻ dsea` do jmií[']. ¹⁶ Jo dsifí['] mi[~] cajgáang⁻ Jesús jmií['], jo cagüi['] bre fí['] dsí['] jmí[']. Jo ladsifí['] lanab cana['] fí['] yú['] jmigüí['], jo cangá⁻ Jesús e cajgó⁻ Jmiguí['] quiá['] Fidiée⁵ fí['] yú['] moguir[~] e líng[~] jaang['] mee[~]. ¹⁷ Jo guicanú['] coo['] luu[~] e jáa['] fí['] yú['] jmigüí['] jo guicajíng['] lala:

—I nab Jóo['] i 'neáan['] eáang['], jo dsíng['] íaang['] dsii⁻ cóo^{'r}.

4

Mi[~] cajmée['] fii[~] i 'líng['] quijí⁻ jial ni'é⁻ Jesús dsee⁻

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Jo mi[~] cangí['] e cajgó⁻ Jmiguí['] quiá['] Fidiée⁵ fí['] yú['] mogui[~] Jesús, jo e Jmiguí['] do cangojéeng['] dsea` do fí<sup>'</sup> coo<sup>'</sup> guóo<sup>'</sup> uó<sup>'</sup> quiú<sup>'</sup> e laco<sup>'</sup> fii<sup>~</sup> i 'líng<sup>'</sup> nijmér<sup>-</sup> quijí<sup>-</sup> jial e ni'é<sup>-</sup> dsea` do dsee⁻.

² Jo fí['] job cateáang['] Jesús lajee['] tuló⁻ jmií[~] jogui tuló⁻ uóø['] jo ja` e cagó^{'r} jí['] coo['] lajee['] jo. Jo mi[~] cangí['] gui lajoba['] cadseá['] jmi'aaíñ⁻. ³ Jo lajee['] job cangoquiéeng['] i fii[~] i 'líng['] do fí['] lí[~] sing['] Jesús e jmóor['] quijí⁻ jial ni'é⁻ dsea` do dsee<sup>-</sup>, joba<sup>'</sup> casí<sup>'r</sup> dsea` do lala jo cajíñ[']:

—Song já['] e 'nu['] lin['] i Jóo['] Fidiée⁵ camíng['] do, quiúu['] ta[~] e ni'uíng⁻ iñí['] e cuu[~] e née['] na.

⁴ Jo dsu['] dsifí['] lajob cañí['] Jesús quiá['] i fii[~] i 'líng['] do jo cajíñ[']:

—Dsu['] lalab fé['] fí['] ni[~] jì quiá['] Fidiée⁵: “Ja` niliseeng<sup>'</sup> jaléng<sup>'</sup> dsea` jmigüí['] juguiú⁻ e líco['] ni'í['] nidó^{'r} jalé['] e sea['] fí['] jmigüí['], co['] 'né⁻ e nijmitir[~] jalé['] ta[~] quiu['] fí['] ni[~] jì quiá['] Fidiée⁵, jo lajoguiba['] niliseeíñ⁻ juguiú⁻.”

⁵ Jo mi[~] cangí['] jo, i fii[~] i 'líng['] do cangojéeeíñ⁻ Jesús fí['] fí['] güeang['] quiá['] dsea` góor<sup>'</sup> dsea` Israel e sii['] Jerusalén, jo caseáaiñ⁻ dsea` do cartí['] yú['] guá['] fé['] e si['] fí['] jo. ⁶ Jo lajee['] niteáaiñ⁻ fí['] jo, lalab casí^{'r} Jesús jo cajíñ[']:

—Song já['] e lin['] i Jóo['] Fidiée⁵ camíng['] do, bíng['] uó['] cartí['] uii[~] quiá['] e guá['] la; dsuco['] fí['] ni[~] jì quiá['] Fidiée⁵ fé['] lala:

Fidiée⁵ niquiá^{'r} ta[~] jaléng['] ángeles i líng['] guotiir⁻ e nijmér⁻ í 'nu['],

jo nisáiñ['] 'nu['] cóo^{'~} guoor['] lajee['] guiáang['] guo['] guiá['] güí['] e laco['] ja` nititaan['] cartí['] ni[~] uó['].

⁷ Joba['] cañí['] Jesús jo casí['] reiñ[']:

—Dsu' lala fé'gui fí ni~ jì quiá' Fidié' cajo: “Ja jmoo' jial ni'é Fíi' Fidié' dsee.”

⁸ Jo mi~ cangf e jo, i fii i 'ling' do cangojéiñ Jesús fí cōo' yá' mó' e ñíí' eáang', jo ca'e'r' dsea' do jalé' fii e sea' fí jmigüi jogui jial niing lacōo' lacōo'; ⁹ jo i fii i 'ling' do casí'r' Jesús jo cajíñ' :

—Jnea~ nicuóø'ø' nu' lajalé' e móo' na song nisi' uó' jní' fí quini' jogui nijmifén' jnea~.

¹⁰ Joba' cañí' Jesús jo casí' reiñ':

—Güihuing~ cáan'n, Satanás, dsucō' fí ni~ jì quiá' Fidié' fé'gui: “Jíi' Fidié' dsea' guing~ ñíí' bing' nijmifén', jo jíi' ta~ quiá' íbre e nijmití' cajo.”

¹¹ Jo dsifí' lajob cajmi'náng' 'ñia' i fii i 'ling' do fí lí' sing' Jesús, jo lí' jo caguilíng~ tú' 'ní' míng' ángeles fí lí' sing' Jesús e cangoto' fíiñ' dsea' do.

Mí~ canaang' Jesús jmóor' ta~ quiá'r' fí lí' se' Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jo mi~ cangf jo, jo caliñí' Jesús e 'nuñí'b^ ni'iuung~ Juan i seáang' dsea' jmiñ, joba' caquim' tur fí lí' se' Galilea. ¹³ Dsu' ja' cajer' fí Nazaret, cō' dob cangogüear' fí Capernaum fí 'ni' guiéé' Galilea, fí lí' se' lí' neáang' dsea' Israel i líng' dsea' siju' Zabulón cōo' gui Neftalí. ¹⁴ Jo cangojéé' jalé' e jo e laco' caliti' lajii' júu' quiá' Fidié' e cajme' Saíí', jaang' i café' cuaiñ' quiá' Fidié' malí' gui eáang' mi~ cajíñ' lala:

¹⁵ E guóo' uó' quiá' dsea' siju' Zabulón cōo' gui Neftalí nées' cáang' gua' Jordán fí 'ni' guiéé' Galilea

fí dsíí' lí' se' Galilea cajo.

Jo fí job lí' seeng' dsea' i ja' cúing' Fidié'.

¹⁶ Jo lafa' i seeng' fí lí' nuu' sō' líng' jaléng' i dsea' í, dsu' cangár' cōo' jì e jlo' niing' 'gōng'.

Jo jaléng' i dsea' í líiñ' lafa' sijuuiñ' uíi' dsee' quiá'r', dsu' nicajneá' e jì do jee' ír'.

¹⁷ Jo lajee' e niguiing~ Jesús fí Capernaumba' canaaiñ' guiar' júu' quiá'r' jo fé'r':

—Qui' jíing' yaang' na' fí quini' Fidié' uíi' dsee' quí' na', dsucō' nijaquíem'ba' e nicá' dsea' do nifí' quiá' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí'.

Mí~ cató' Jesús quiúung~ dsea' i jmóo' ta~ sáang' 'ñu'

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Jo mi~ cangf jo, lajee' e ngóo' Jesús ngir' fí 'ni' guiéé' Galilea, cangáiñ' gáng' dsea' i la'ó' rúng', jaang' i sii' Simón jo sii'bir Tú' cajo, jo jaang' gui i sii' Dí'. Jo lajì huáaiñ' do taaiñ' ta' feá' 'máa' fí dsíí' jmí' quiá' e saíñ' 'ñu'. ¹⁹ Jo Jesús casí' reiñ' jo cajíñ' :

—'Nu' ñíling~ na' cōo' jnea~, jo jnea~ nicuóø'ø' nu' ta' e guiá' na' júu' quiá' Fidié' fí jee' dsea' jmigüí', jo líb' jiu e ta' jo la lí' ta' sáang' 'ñu'.

²⁰ Joba' i dsea' do dsifí' ladob catúr' 'máa' quiá'r' jo cangolíim' bre cōo' Jesús.

²¹ Jo tí' dobijiu ningóo' Jesús cōo' i dsea' do mi~ cangáiñ' jíéng' gui gáng' dsea' i la'ó' rúm' cajo, jo jaaiñ' do siir' Tiáa' jo jaang' gui i sii' Juan. Jo lajì huáaiñ' do líiñ' jóo' jaang' dseañu' i sii' Zebedeo. Jo teáaiñ' fí cōo' dsíí' móo' colíing~ cōo' tiquiá'r' e jmóor' jalé' 'máa' quiá' e saíñ' 'ñu'. Jo Jesús cató' reiñ' do, ²² jo dsifí' lajob ca'uøoiñ' do e fí dsíí' móo' lí' teáaiñ' do jo cangolíim' bre cōo' Jesús, jo dob caseáaiñ' i tiquiá'r' do.

Mí~ ca'e' Jesús fíing' dsea' jalé' júu' quiá' Fidié'

(Lc. 6:17-19)

²³ Jo mi~ cangf jo, cangí' Jesús fí la'úng' fí lí' se' Galilea e e'r' jaléng' dsea' Israel júu' quiá' Fidié' fí dsíí' guá' quiá'r' e téé' lacōo' fii. Jo guiar' júu' quiá' Fidié' e nijaquíem'ba' e nicá' dsea' do nifí' quiá' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí'. Jogui jmi'leáam~ bir jaléng' dsea' i líng' lí' doñí' ee' jmohuí' osi lí' doñí' jíé' lí' cu' quiáíñ' é. ²⁴ Jo eámam' nini' júu' quiá' Jesús quiá' jalé' e guiá' e jmóor' do fí la'úng' fí lí' se' Siria. Jo jaléng' dsea' i seeng' fí jo dsilíñ' fí lí' táang' Jesús e dsijéiñ' jaléng' dsea' dsée' quiá'r' lí' doñí' ee' jmohuí' líiñ'; jo quiéeng' i jée' i 'ling' quiá' cōo' gui jaléng' i

joñíng` jogui jaléng` ì caang` guotíi` jogui jaléng` ì ja` lí` ngí` , lí` lajaléng` ì na dseáng` jmi`leáam` Jesús.

²⁵ Jo eáam` fíng` jaléng` dsea` ì ningí` cóo` Jesús; jo jaléng` ì dsea` í` seeíñ` do ì seeng` fí` lí` se` Galilea jogui seem`bi` ì jalíng` fí` jalé` fíi` e téé` fí` lí` se` Decápolis jogui seem`bi` ì jalíng` fí` Jerusalén jogui seem`bi` cajo jaléng` dsea` ì jalíng` fí` lí` se` Judea cóo` gui jaléng` dsea` ì jalíng` lí` lí` 'ngóo` laco` ía` gua` Jordán.

5

Jalé` júu` e ca'e` Jesús dsea` quiá'r` fí` cóo` yá` mó`

(Lc. 6:20-23)

¹ Jo mí` cangá` Jesús e fíng` dsea` ngolíng` caluur` laco` ngóor`, joba` cajgóor` fí` cóo` yá` mó` jo fí` job` caguár`. Jo jaléng` ì dsea` quiá'r` do cangoquiééíñ` fí` lí` guíng` dsea` do, <sup>2</sup> jo Jesús canaaiñ` e` reiñ` do jo cajíñ`:

³ —Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì ní` e 'neáiñ` Fidiéé`, có` dsea` íb` dsea` ì quié` nifí` quiá'r`.

⁴ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì dsíng` líjiuung` dsíí, có` Fidiéeb` nijmi`iáaiñ` dsíí jaléng` ì dsea` í.

⁵ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì 'neáng` Fidiéé`, có` niñir` e jíi` cóo` ja` e quiá'r` jmiñ` jmér` yaaíñ`; jo Fidiéé`bing` ì nicuø` jaléng` ì dsea` í jalé` e catíiñ` lí` laco` jíi` júu` e nicacuø` reiñ` lamí` jéeng` gui.

⁶ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì dsíng` iing` jmé` jalé` e iing` Fidiéé`, có` dsea` íbing` ì nijmicóo` quiá'r` e nilí`bre jmér` jalé` e jo.

⁷ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì fíi` líng` jaléng` dsea` rúng`, có` Fidiéeb` nilí` fíi` líiñ` jaléng` ì dsea` í.

⁸ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì guíng` dsíí e jmóor` jmang` jalé` e guiá`, có` jaléng` dsea` íbing` ì niníng` Fidiéé`.

⁹ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì jmóo` quijí` jial niliseeng` dsea` juguiá` cóo` dsea` rúíñ`, có` Fidiéé`bing` nijíng` e dsea` íbing` líng` jóor`.

¹⁰ Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` ì dsíng` e jmóo` dsea` ga` quiá'r` uíi` e jmóor` jalé` e iing` Fidiéé`, có` ì dsea` ì dsíng` jalé` e jo, Fidiéé`bing` ì quié` nifí` quiá'r`.

¹¹ Juguiá` jiu` quiá` 'nú` mí` fé` dsea` ga` uíi` quiá` na` jogui` jmáiñ` 'nú` jogui` sír` 'nú` jalé` júu` e o` já` uíi` e líng` na` dsea` quié` e. ¹² Jmi`iáang` óo` na` jogui` guíiseeng` na` juguiá`, có` dsíng` niguó` e ni`íng` na` quiá` Fidiéé` e sí` má` r` quiá` na` fí` níif`. Dsæco` jaléng` dsea` ì café` cuaiñ` quiá` Fidiéé` malí` gui` eáang`, lajob` cajmeáng` dsea` ír` cajo.

'Nú` líng` na` laco` la líí` ní` cóo` gui` la líí` jì` fí` jee` jaléng` dsea` jmigüí`

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Jo casí` gui` Jesús ì dsea` quiá'r` do lala:

—'Nú` líng` na` la líí` ní` jee` jaléng` dsea` jmigüí`, dsæ` fíng` cajéng` e níi` e ní` do, joba` jo` quiá` jmiñ` jóng` fa` e nilíñi` tu` calé` catú`. Jo có` jo` e ta` íng` jíi` cóo` e ní` do, joba` nibib` fí` guiá` fí` jóng, jo jaléng` dsea` ì ngí` fí` jo` niso`óm`bre.

¹⁴ Jogui` 'nú` líng` na` la líí` cóo` jì` jee` jaléng` dsea` jmigüí`. Cofa` cóo` fíi` e néé` fí` cóo` yá` mó` ja` quiá` jmiñ` fa` e ni`méng` 'nia` e ja` cuøng` lí` jóø` dsea`. <sup>15</sup> Jogui` cajo` ja` 'gui` dsea` cóo` candíi` jo` nisí`r` fí` cóo` lí` cóøng`, có` 'né` nisí` dsea` cóo` lí` níi`ba` do, jo` lajoba` cuø` jì` e jné` dsea` ì neáang` fí` dsíí` sínúu`. <sup>16</sup> Jo` lajob` 'nú` cajo, dsea` nilíng` na` lafa` jì` fí` quini` jaléng` dsea` jmigüí`, jmi`úung` na` e nijmee` na` jalé` e guiá` fí` jee` jaléng` dsea` rúng` na`, có` mí` niní` dsea` e jmoo` na` jalé` e jo, joba` lajím`bre nijmiféiñ` Tiquí`ii` dsea` guíng` níif` jóng.

Mí` ca'e` Jesús cuaiñ` quiá` júu` quiá` ta` quiá` Fidiéé` e cajme` Moi`

¹⁷ Jo` lí` jo, lalab` casí` gui` Jesús ì dsea` quiá'r` do jo` cajíñ`:

—Ja` í` óo` 'nú` e cagá` a` fí` jmigüí` la e caga` íin` n` jalé` júu` quiá` ta` quiá` Fidiéé` e cajme` Moi`, o` gui` e caga` íin` n` jalé` júu` e ca'e` jaléng` ì dsea` ì café` cuaiñ` quiá` Fidiéé`

malii~gui eáang'. Co' ja` cagá` a fa' e caga'íin`n jalé` e jo, co' jnea~ cagá` a fí' jmigüü` la e lí` laco' niliti~ jalé` e júu` job. <sup>18</sup> Jo jmitaa` óo`na' e lajee` róo` bi guóo`~ uó` jmigüü`, ja` quí`~ jmií` fa' e nijé`~ jíi`~ camí`^ e júu` quiu` ta` do cartí` mi~ nidsijéé` jalé` e nisi`í` e nidsijéé` do. <sup>19</sup> Joba' i dsea` i ja` jmóo` núu`~ fa' camí`b`^ júu` quiu` ta` quiá`~ Fidiéé` e cajme' Moi~, doñi' fa' ja` 'ga' lí` niing` e júu` camí`^ do, o'gui e'r' dsea` rúin` jial e nijméin`~ do núu`r` e júu` jo, joba' i dsea` í` ni'uíin`~ jaang` i ja` niing` jíi`~ capí`^ fí' quini` Fidiéé` mi~ tí` lí` nicá` dsea` do nifí` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüü`. Dsu' jaléng`gui dsea` i núu`~ jalé` e júu` quiu` ta` do jogui e'r' jaléng` dsea` rúin` e nijméin`~ do lajo, joba' i dsea` í` ni'uíin`~ dsea` i niim` fí' quini` Fidiéé` mi~ tí` lí` nití` í` e dsea` do nicá`r` nifí` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüü`. ²⁰ Joba' fíi` i 'nú` e song ja` nijmi'úung`na' e nijmee`na' núu`~na' jalé` júu` quiá`~ Fidiéé` røø`gui laco'gui i tifa' quiá`~ júu` quiu` ta` quiá`~ dsea` góo`naa' dsea` Israel jo cóo`~gui jaléng` dsea` góo`naa' i líing` dsea` fariseo, joba' ja` quí`~ jmií` jóng fa' e Fidiéé` nicá`r` nifí` quií`~na' mi~ tí` lí` nití` e í` jo.

Mi~ ca'e Jesús jial líi' mi~ guíing` dsea`
(Lc. 12:57-59)

²¹ Jo mi~ cangf` jo, Jesús ca'er' e júu` la jo cajíin`~:

—Jo 'nú`, nicanúu`~ba' lajíi`~ júu` e ca'ing` dsea` áang` qui`~naa', jo e lab e jo: “Ja` jngán` dsea` rún`, dsuco' i i` jmóo` lajo, joba' fí' quini` dseatab` catíing` dsér` e nitidsí` í` quiá`r` laco' catíing`~.” <sup>22</sup> Dsu' jnea~gui fíi` i 'nú` e doñi' i i` dsea` i liguíing`~ quiá`~ jaang`gui dsea` rúing`, joba' fí' quini` dseatab` catíing`~ dsé` i dsea` í` e laco' nitidsí` í` quiá`r`. Jo i i` dsea` i jmineang`^ jaang` dsea` rúing`, joba' i dsea` í`, dsea` cóong`~ i quiu` ta` quiá`~ dsea` Israel catíing`~ niquidsí` í` quiá`r`. Jogui i i` dsea` i cuøøng` júu` 'lí`^ jaang`gui dsea` rúing`, joba' fí' lí` 'lib`^ catíing`~ i dsea` í` fí' lí` coo` j` e ja` tóo` jmií` yu`.

²³ Jo mi~ güüling`~na' fí' guá`~ e líing`~ eé` güicuøø`~na' Fidiéé` fí' nife', jo lajee` jo niguiéng` óo`na' e seeng` jaang` dsea` i jmoo`na' míi` cóo`~, <sup>24</sup> joba' dob`né`~sée`~na' e quié`na' do, jo nigüüling`~na' e nijmitíi` óo`na' la'uii` cóo`~ i dsea` rúing`na' i jmoo`na' míi` cóo`~ do. Jo mi~ ningf`, joguiba' nicuøøng` e güicá`~na' fí' nife` jalé` e quié`na' do jóng.

²⁵ Jo song i i` dsea` 'nínig` 'nú` lajíi`~ dsee` e nica'ee`~na', jogui i i` e nidsijééin` 'nú` fí' quini` dseata~, joba' guiú`~gui jmi'úung`na' jóng e nisíing`~na' røø` cóo`~ i dsea` do la'uii`, nú`~gui e nijáiin` 'nú` fí' jaguó` dseata`~; dsuco' song ja` nijmee`~na' lajo, joba' i dseata`~ do nijáiin` 'nú` fí' quini` jaléng` íi`~ quiá`r` jo 'nuñi`b`^ nitáiin` 'nú` jóng. <sup>26</sup> Jo jmitaa` óo`na' e ja` ni'uóong`na' e fí' dsíi` 'nuñi`^ do cartí` niquí`na' jalé` cuu` e nimi`^ i dseata`~ do 'nú`.

Mi~ ca'e Jesús e ja` dseeng` e güüing` dsea` cóo`~ dsea` i o' quiá`r`~

²⁷ Jo mi~ cangf` jo, ca'e gui Jesús e júu` la jo cajíin`~:

—Nicanúub` 'nú` e júu` la malii`~gui eáang`: “Ja` 'lee`~ e nigüün` cóo`~ dseañu` osi dseamí` i o' quií`~.” ²⁸ Dsu' jnea~ fíi` i 'nú` e doñi' i i` suung` jaang` dseamí` jo í` dsíir` e i i` güüin` cóo`iñ`~ do, joba' líi` lafa' nicajmées`bre e jo mi~ ca'f` dsíir` lajo cóo`~ i dseamí` do, jo dseeb` nica'éer` fí' quini` Fidiéé` jóng.

²⁹ Jo lajob` líi`, song jminí`na' dsée` jmóo` e niténg`na' fí' ni` dsee`, joba' guiú`~gui e guí`ba' jo nigüüibíi`na' fí' lí` huíi`~ laco' seeng`na' yaang`na'; dsuco' guiú`~gui quií`~na' e ni'íing`~ capí`^ ngúu` táang`na' e laco'gui e nibíing`na' latøøng`na' fí' lí` 'lí`^ . <sup>30</sup> Jogui song guóo`na' dsée` jmóo` e niténg`na' fí' ni` dsee`, joba' guiú`~gui quií`~na' e quiu`~ba' jo nigüüibíi`na' huíi`~ laco' seeng`na' yaang`na'; dsuco' guiú`~gui e ni'íing`~ jíi` guóo`na' e laco'gui e nibíing`na' latøøng`na' fí' lí` 'lí`^ .

Mi~ ca'e Jesús quiá`~ mi~ tiúung` dsea` rúin`^

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Jo mi~ calí` jo, cajíing`~gui Jesús e júu` la:

—Lalab júu` sea` malii`~gui: “Doñi' i i` dseañu` i tiúung` dseamí` quiá`~, joba' 'né` cuó`~bre i dseamí` do cóo`~ mají` lí` fé` quiá`~ e nicatiúung` rúin`.” ³² Dsu' jnea~gui fíi` i 'nú` e song jaang` dseañu` tiúuin`~ dseamí` quiá`r` e ja` mí` ca'lée` i dseamí` quiá`r` do e

güüiñ` cóo` dseañu` jiéng`, joba' i dseañu` do jmóor` e dseáng` e ni`léb` i dseamf` do cóo` dseañu` jiéng`, jo lajoba' ni`éiñ` do dsee` fí` quini` Fidiée` ; jo i dseañu` i nicúng` guó` cóo` jaang` dseamf` i nicatiúung` rúng`, joba' dseeb` éer` cajo.

Mi` ca'e` Jesús quiá` mi` éeng` dsea` fii`

³³ Jo mi` cangf` jo, cajíng` gui` Jesús e júu` la:

—'Nú` nicanúu` ba' lajii` júu` e fé` dsea` áang` qui` naa', jo e lab e júu` jo: “Ja` se` jii` cōo` fa' e ja` nijmée` e nicafee` e nica'een` fii`.” ³⁴ Dsu' jnea` fii` i 'nú': Ja` éeng` na' fii` quiá` lí` doñi` ee: ja` éeng` na' ñiff`, dsuco' fí` job li` lí` ée` quiá` Fidiée`; <sup>35</sup> o'gui` éeng` na' guóo` uó`, dsuco' job li` jmi'íng` tii` Fidiée`; o'gui` éeng` na' fii` Jerusalén, dsuco' job li` lí` fii` güeang` quiá` Fidiée` i quiu' ta` fí` la'úng` fí` jmigüi`. <sup>36</sup> Jogui` ja` éeng` 'nú` moguí` na', dsuco' ja` lí` na' jmisiíng` na' i jii` camf` jñu` guí` na' e tee` osi e uí` é. <sup>37</sup> Jo song fo` na' e nijmee` na', joba' jmee` na' jóng; jo song fo` na' e ja` jmee` na', joba' ja` jmoo` na' jóng; dsuco' song jmoo` na' e jié` gui, joba' nijmoo` na' núu` na' júu` quiá` i 'lim` jóng.

Mi` ca'e` Jesús quiá` e ja` 'né` cóo` dsea` quiá` r`

(Lc. 6:29-30)

³⁸ Jo mi` cangf` jo, ca'e` gui` Jesús e júu` la:

—Nicanúu` 'nú` e júu` la mali` gui` eáang`: “Song jaang` dsea` ca'íiñ` cōo` jmini`^, joba' lajob 'né` jme`^ cóo` i dsea` í; osi jaang` dsea` caffiiñ` camf`^ majá`^, joba' lajob 'né` jme`^ cóo` i dsea` í cajo.” ³⁹ Dsu' jnea` fii` i 'nú': Ja` cóo` na' qui` na' mi` ii` jmáng` 'nú` ga; dsu' fíng song ii` caquiúu` cataang` moni` na', joba' cuóo` na' r e cataang` gui` do güiquiúu` cajo. <sup>40</sup> Jogui` song ii` iing` ni`ning` 'nú` fí` quini` dseata`, jogui` iñ` niguir` 'mi` quií` na', joba' cuóo` na' r jóng la quié` gui` 'mi` guiee` quií` na' güiquieer` cajo. ⁴¹ Jo song ii` quiu' 'nú` ta` e nigüicá` na' cōo` lee` e ngi` na' cōo` kilómetro, joba' güicá` na' jóng tú` kilómetro. ⁴² Jo fíng mi` dsea` 'nú` lí` doñi` ee, joba' cuóo` na' r jóng; jogui` song ii` mi' 'nú` e iing` ee` nijmi'óong` na' re cateá, joba' jmi'óong` na' r jóng.

'Né` jmi'neáang` naa' jaléng` i 'ní` níng` jneaa` aa'

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Jo mi` cangf` jo, ca'e` gui` Jesús e júu` la jo cajíñ`:

—Nicanúu` 'nú` cajo e júu` la mali` gui` eáang`: “Jmi'neáang` jaléng` dsea` i seeng` rōo` cóo` jo jmee` e 'ní` man' jaléng` i 'ní` níng` 'nu.” <sup>44</sup> Dsu' jnea` gui` fii` i 'nú': Jmi'neáang` na' jaléng` i 'ní` níng` 'nú` jogui` féeng` na' Fidiée` uii` quiá` jaléng` dsea` i jmáng` 'nú` ga, ⁴⁵ jo lajoba' ni`uíng` na' jóo` Tiquí` na' Fidiée` dsea` guing` ñiff`. Dsuco' dsea` do jmóo` bre e guo` iee` li` seeng` jaléng` dsea` i jmóo` jalé` e ga` jogui` li` seeng` jaléng` dsea` i jmóo` jalé` e guiú` cajo; jogui` sñim` bre jmí` cajo li` seeng` jaléng` dsea` i ée` e guiú` cóo` gui` fí` li` seeng` jaléng` dsea` i ja` ée` e guiú`. ⁴⁶ Dsuco' song 'nú` jmi'neáang` na' lajii` dsea` i jmi'neáang` 'nú', joba' ja` ni'íng` na' jóng lajii` e si'íng` na' quiá` Fidiée`; co' lajob cajo jmóo` jaléng` nodsicuu` quiá` Roma. <sup>47</sup> Jogui` song fóng` na' lajii` dsea` rúng` na', ¿e` e jié` gui` jmoo` na' laco' doñi` ii` dsea? Co' lajob jmóo` jaléng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée` cajo. ⁴⁸ Jo jmi'neáang` na' jaléng` dsea` dseáng` laco' si'í` lí` laco' gui` la jmóo` Tiquí` na' dsea` guing` ñiff`.

6

Mi` ca'e` Jesús quiá` mi` jaang` dsea` jmicóo` r` jaang` gui` i 'né` quiá` lajo

¹ Jo mi` cangf` jo, ca'e` gui` Jesús e júu` la jo cajíñ`:

—Ja` jmoo` na' jalé` e guiú` e qui` tñng` na' jmoo` na' e lí` laco' nijóo` jaléng` dsea`; co' song jmoo` na' lajo, joba' Tiquí` na' Fidiée` dsea` guing` ñiff` ja` nicuóo` r` 'nú` jalé` e niguo` e sea` quiá` r` fí` ñiff` quiá` r`.

² Joba' mi` jmicóo` na' jaléng` dsea` i 'né` quiá` lajo, ja` jmoo` na' li` cuóong` jóo` dsea` fíng` lí` laco' gui` la líng` dsea` i jmicaang` e jmóor` jalé` e iing` Fidiée`, dsu' o' já` e jmóor` lajo. Co' jaléng` i dsea` í jmicaaiñ` e jmicóo` r` jaléng` dsea` i 'né` quiá` lajo fí`

dsíí sinúú[^] guá^{^-} cóo^{^-} gui lacaang^{^-} jee[~] 'núú[^] e lí[^] laco^{^-} nifé^{^-} dsea^{^-} guiú^{^-} uii[~] quiá^{^-} bre. Jo dsu^{^-} jnea^{^-} jmitaa^{^-} óo^{^-} na' e cóo^{^-} jalé^{^-} e jmicaang^{^-} i dsea^{^-} do, nicalí^{^-} bre lajii^{^-} e 'nó^{^-} r do, có^{^-} jo^{^-} ee^{^-} ni'íng^{^-} guir jii^{^-} cóo^{^-} quiá^{^-} Fidiée^{^-}. ³ Jo dsu^{^-} mi[~] jmicóo^{^-} 'nú^{^-} jaléng^{^-} dsea^{^-} i 'né^{^-} quiá^{^-} lajo, ja 'né^{^-} jmée^{^-} na' dsea^{^-} júu[^] quiá^{^-} lajii^{^-} e nijmee^{^-} na' do, doñí^{^-} fa' jaang^{^-} dsea^{^-} i cúíng^{^-} na' eáang^{^-}; ⁴ jo jmee^{^-} na' e jo e ja^{^-} ñí^{^-} dsea^{^-}. Jogui Tiquíí^{^-} na' dsea^{^-} guíng^{^-} ñíí^{^-} jòò^{^-} bre lajii^{^-} e jmoo^{^-} na' do, jo lajòba^{^-} nicuó^{^-} r 'nú^{^-} lajii^{^-} e si'má^{^-} r quií^{^-} na' fi^{^-} ñíí^{^-} quiá^{^-} r.

Mi[~] ca'e Jesús jial féeng^{^-} naa' Fidiée^{^-}

(Lc. 11:2-4)

⁵ Jo mi[~] cangí jo, ca'e gui Jesús e júu[^] la jo cajíí^{^-}:

—Jo mi[~] siíng^{^-} 'nú^{^-} cóo^{^-} Fidiée^{^-}, ja jmoo^{^-} na' laco^{^-} gui la jmoo^{^-} i dsea^{^-} i jmicaang^{^-}. Có^{^-} i dsea^{^-} í tí dsíí^{^-} síng^{^-} yaaiñ[~] e sííí^{^-} cóo^{^-} Fidiée^{^-} fi^{^-} dsíí^{^-} sinúú[^] guá^{^-} jogui lacaang^{^-} lí^{^-} seáng^{^-} dsea^{^-} fííng^{^-} i jòòng^{^-} ír^{^-} cóo^{^-} jalé^{^-} e jmóor^{^-} do. Jo dsu^{^-} jnea^{^-} jmitaa^{^-} óo^{^-} na' e cóo^{^-} jalé^{^-} e jmicaang^{^-} i dsea^{^-} do nicalí^{^-} bre lajii^{^-} e 'nó^{^-} r do, jòba^{^-} jo^{^-} ee^{^-} ni'íng^{^-} guir jii^{^-} cóo^{^-} quiá^{^-} Fidiée^{^-}. ⁶ Dsu^{^-} 'nú^{^-} gui, mi[~] siíng^{^-} na' cóo^{^-} Fidiée^{^-}, güitáng^{^-} na' fi^{^-} dsíí^{^-} sinúú[^] quií^{^-} na' jo jniíng^{^-} yaang^{^-} na' 'núú[^] jo siíng^{^-} na' cóo^{^-} Tiquíí^{^-} na' dsea^{^-} guíng^{^-} ñíí^{^-} i seeng^{^-} cóo^{^-} 'nú^{^-} fi^{^-} jo. Jo có^{^-} Tiquíí^{^-} na' dsea^{^-} guíng^{^-} ñíí^{^-} jòò^{^-} bre jalé^{^-} e jmoo^{^-} na' do, jòba^{^-} nicuó^{^-} bre 'nú^{^-} lajii^{^-} e si'má^{^-} r quií^{^-} na' fi^{^-} ñíí^{^-} quiá^{^-} r.

⁷ Jogui mi[~] siíng^{^-} na' cóo^{^-} Fidiée^{^-}, ja fó^{^-} na' jmiguiú^{^-} ya^{^-} jalé^{^-} júu[^] e ja^{^-} uíng^{^-} sea^{^-} lí^{^-} laco^{^-} gui la jmoo^{^-} dsea^{^-} i ja^{^-} cúíng^{^-} Fidiée^{^-}; có^{^-} jaléng^{^-} i dsea^{^-} í í dsíí^{^-} e song jmiguiú^{^-} gui nifé^{^-} r, jòba^{^-} já^{^-} gui ninú^{^-} diée^{^-} quiá^{^-} r jalé^{^-} júu[^] quiá^{^-} r. ⁸ Jo jie^{^-} mí jmeáang^{^-} yaang^{^-} 'nú^{^-} lajo lí^{^-} laco^{^-} gui la jmoo^{^-} i dsea^{^-} í, có^{^-} Tiquíí^{^-} na' Fidiée^{^-} jéem^{^-} niñir^{^-} jalé^{^-} e 'né^{^-} quií^{^-} na' nú^{^-} gui e nimí^{^-} na're. ⁹ Jòba^{^-} lalab 'né^{^-} siíng^{^-} na' cóo^{^-} Fidiée^{^-}:

Tiquíí^{^-} ii', dsea^{^-} guíí^{^-} ñíí^{^-},
güijmifém^{^-} jaléng^{^-} dsea^{^-} jmigüí^{^-} 'nú^{^-},
có^{^-} 'nub^{^-} dsea^{^-} fén^{^-} fi^{^-} la'úng^{^-} fi^{^-} jmigüí^{^-}.

¹⁰ Jogui güijáng^{^-} yaang^{^-} dsea^{^-} fi^{^-} quini^{^-}
e laco^{^-} nicá^{^-} níí^{^-} quiá^{^-} r lajaang^{^-} lajaaiñ^{^-}.

Jogui güijmitib^{^-} jaléng^{^-} dsea^{^-} jmigüí^{^-} jalé^{^-} e íng^{^-} 'nú^{^-} fi^{^-} jmigüí^{^-} la,
lí^{^-} laco^{^-} gui líti^{^-} fi^{^-} ñíí^{^-} quií^{^-}.

¹¹ Jogui cuóò^{^-} jnea^{^-} jalé^{^-} e 'né^{^-} niquiee^{^-} naa' e jmií^{^-} lana.

¹² Jogui ííng^{^-} dsee^{^-} uii[~] quií^{^-} naa' quiá^{^-} r jalé^{^-} e ja^{^-} dseeng^{^-} e nicajmó^{^-} naa',
lí^{^-} laco^{^-} gui jnea^{^-} ííng^{^-} naa' dsee^{^-} quiá^{^-} r jaléng^{^-} dsea^{^-} rú^{^-} naa' dsea^{^-} jmigüí^{^-} mi[~] ee^{^-} go
nica^{^-} léer^{^-} quií^{^-} naa'.

¹³ Jogui jmee^{^-} í^{^-} jnea^{^-} lacaang^{^-} lí^{^-} ngí^{^-} naa'

e laco^{^-} ja^{^-} nijjú^{^-} naa' fi^{^-} ní^{^-} dsee^{^-},

jogui jmee^{^-} í^{^-} jnea^{^-} cajo
e laco^{^-} ja^{^-} nijmeáng^{^-} jaléng^{^-} i 'líng^{^-} jnea^{^-}.

Có^{^-} 'nub^{^-} i quiú^{^-} ta^{^-} ròò^{^-} fi^{^-} la'úng^{^-} fi^{^-} jmigüí^{^-}
jogui i 'gòng^{^-} jogui i níng^{^-} eáang^{^-} cajo car^{^-} ngongí^{^-} jmií^{^-}.

Jo lajòb nilí^{^-}.

Jo lanab ca'e Jesús ie^{^-} jo jial féeng^{^-} naa' Fidiée^{^-}.

¹⁴ Jo mi[~] calí^{^-} jo, cajíng^{^-} gui Jesús:

—Jo song 'nú^{^-} ííng^{^-} na' dsee^{^-} quiá^{^-} r jaléng^{^-} dsea^{^-} rúng^{^-} na' mi[~] ee^{^-} go 'léer^{^-} quií^{^-} na',
jòba^{^-} lajòb Tiquíí^{^-} na' dsea^{^-} guíng^{^-} ñíí^{^-} cajo nííim^{^-} bre dsee^{^-} quií^{^-} na'. ¹⁵ Dsu^{^-} song
'nú^{^-} gui ja^{^-} ííng^{^-} na' dsee^{^-} quiá^{^-} r jaléng^{^-} dsea^{^-} rúng^{^-} na' mi[~] ee^{^-} go 'léer^{^-} quií^{^-} na', jòba^{^-}
lajòb Tiquíí^{^-} na' dsea^{^-} guíng^{^-} ñíí^{^-} cajo ja^{^-} níííñ^{^-} dsee^{^-} quií^{^-} na'.

Mi[~] ca'e Jesús quiá^{^-} r mi[~] jmoo^{^-} dsea^{^-} ayuno

¹⁶ Jo mi[~] cangí gui lajo, ca'e gui Jesús e júu[^] la jo cajíí^{^-}:

—Jo mi[~] jmoo^{^-} 'nú^{^-} ayuno, ja jmeáang^{^-} yaang^{^-} na' e líng^{^-} na' fi^{^-} lí^{^-} laco^{^-} gui la jmoo^{^-}
jaléng^{^-} dsea^{^-} i jmicaang^{^-} e jmóor^{^-} jalé^{^-} e íng^{^-} Fidiée^{^-}, dsu^{^-} o^{^-} já^{^-} e jmóor^{^-} lajo; có^{^-}

jmóo` jaléng` i dseá` í lajò e lí` laco` nijóø` dseá` quiá`r` e jmóor` ayuno. Jò dsu` jnea` jmitaa` óo`na` e cóo` jalé` e jmicaang` i dseá` do, nicalf`-bre lajii` e `nó`r` do, jò jò` eé` ni`íng`^ guir` jii` cóo` quiá`- Fidiée`. <sup>17</sup> Jò dsu` `nú`gui, mi` jmoo`na` ayuno, rúu`na` ní`na` jogui` jmeáang`na` guiá` yaang`na`, <sup>18</sup> jò lajòba` ja` nililí`^ dseá` e jmoo`na` ayuno. Jò jii` Tiquíi`na` Fidiée` i seeng` cóo` `nú`, jii` í`bing` i nililí` e jò, jò dseá` íb` i nicuó`- `nú` lajii` e si`má`r`^ quií`na` fí` ñiff` quiá`r`.

Jalé` e jlo` e sea` quiá`- Fidiée` fí` ñiff`
(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Jò mi` cangf` jò, ca`e`gui Jesús e júu` la jò cajíi`-:

—Ja` jmoo`na` e silíi`na` eáang` cuu` fí` jmigüf` la, dsuco` fí` jmigüf` la íim` jalé` e óo` dseá` jogui` seeng` cajo` jaléng` guisf` i `lée`, jogui` seem` ñi` cajo` i dsitáaii` i `lée` fí` dsíi` sinúu`^ quiá`- dseá`. <sup>20</sup> Jò guiá`-guib` e nijmee`na` e nilísea` quií`na` fí` ñiff` jalé` e jlo`^, có` fí` job` lí` ja` seeng` jaléng` guisf` i `lée`, o`gui` dsitáang` jaléng` ñi` i `lée` cajo. <sup>21</sup> Có` lí` sea` jalé` e lí` óo`na` do, e jòbi` eáang` guing` óo`na` jóng.

Mí` ca`e` Jesús quiá`- cóo` jì` cóo` e cuó` e jné` dseá`
(Lc. 11:34-36)

²² Jò mi` cangf` jò, ca`e`gui Jesús e júu` la jò cajíi`-:

—Jalé` jmini` dseá` líi` la líi` cóo` jì` cóo` e cuó` e jné`r` lacaang` fí` lí` ngir`; joba` song` jlo`^ jminí`na`, joba` guiáb`- jné`na` lacaang` fí` lí` ngí`na` jóng; <sup>23</sup> jò dsu` song` ja` dseeng` jminí`na`, joba` ja` jné`na` jóng lacaang` fí` lí` ngí`na`. Jò song` lajee` e jneá` røø` jminí`na` ni`uíng` e ja` jné`na` jii` capí`^, jò song` lajòb` líi`, joba` dseáang`- ñu`guib` ni`uíng`- jminí`na` jóng.

Ja` cuóøng` e guing` dsíi` dseá` Fidiée` mi` eáang`gui` guing` dsíir` cuu`
(Lc. 16:13)

²⁴ Jò mi` cangf` jò, ca`e`gui Jesús e júu` la jò cajíi`-:

—Jii` jaang` dseá` quíi`r` jmií` fa` e nijmér` ta` fí` quini` gáng` fiir` colíing`, dsuco` song` cajméer` lajò, joba` nilí` `ní` níim`-bre jaang` jogui` nijmiti`-bre ta` e niquíi` i jaang`gui` do. Jò có` lajòb` líi`, joba` ja` quíi`- jmií` fa` e `nú` nijmití`na` colíing` jalé` ta` quiu` Fidiée` jogui` nijmití`na` cajo` jalé` ta` seáang` jmiguii` cuu`.

Tò` fíim` Fidiée` jaléng` dseá` quiá`r`
(Lc. 12:22-31)

²⁵ Jò uíi` joba` fíi` i `nú` e ja` jmee`na` fíi`^ uii` quiá`- jalé` e u`^ có`na` e laco` cuó` e seeng`na`, o`gui` quiá`- jalé` sí`na` cajo. Có` eáang`gui` laniing` e seeng` dseá` laco`gui` jalé` e gø`r` do, jogui` eáang`gui` laniing`- ngúu` táaii` cajo laco`gui` jalé` sí`r` e qui`r`. <sup>26</sup> Quié`na` cuente quiá`- fíing` ta` i ngí` fí` guiá`^ güi; ja` e jní`re` o`gui` e sitíing`ne` o`gui` `mea`re` jalé` e nidó`-re` fí` dsíi` sinúu`^ quíaa`-re`. Dsu` Tiquíi` `nú` dseá` guing` ñiff`- hém`breiñ` do. Jogui` `nú`, jeáang`gui` quíing`na` laco`gui` e fíing` ta`! <sup>27</sup> Jò lajòb` líi` cajo, doñi` i` i jmóo` fíi`^ quiá`- jalé` e jò, ja` quíi`r` jmií` cajo` fa` e nijmér` e seeiñ` huóø` gui` laco`gui` jii` e síi`^ quiá`r` fa` jialgui` la lí` dsíir`.

²⁸ Joba` ja` `né`- jmee`na` fíi`^ quiá`- jalé` sí`na`. Có` quié`na` cuente jial` cuaang` jalé` lí` e sea` fí` jee` mó`; ja` jmóo` ta` o`gui` jmilíing`- sí`^ yaang`. ²⁹ Jò dsu` jnea`gui` fíi`-i` `nú` e jì`gui` i dseata` dseá` féng` Salomón` do, dseá` i eáang` sea` cuu`, dseáang`- ja` caquíim` `ñia`r` `mi` e niguo`^ lí` laco`gui` la niguo`^ cóo` lí`. ³⁰ Jò song` Fidiée` jmóor` e eáang` niguo`^ sí`^ jalé` lí` e sea` lacaang` fí` jee` mó`, jò dsu` lajee` cateá`ba` e ee` e jlo`^ do, có` dsa`ó` iée` fí` ni` jib` nidsitóo`, jò dsu` jeáang`guib` nijmé` Fidiée` í` `nú` laco`gui` e lí` do, `nú` dseá` i ja` `ga` lí` já`- líng` e tíing` Fidiée` jmér` lí` doñi` ee`! <sup>31</sup> Joba` `nú` ja` `né`- jmee`na` fíi`^ e fo`na`: “¿E` ni`quiee`naa`? osi` ¿E` ni`né`naa`? osi` fo`b`í` é` ¿E` `mi` ni`quíi`naa`?” ³² Có` jaléng` dseá` i ja` cúing` Fidiée`-bing` i jmóo` fíi`^ quiá`- jalé` e lajò. Jò dsu` `nú`, seem` jaang` Tiquíi`na` i guing` ñiff`, jò í`bing` i niñi` e `né`na` jalé` e jò. <sup>33</sup> Có` e laba` `né` e jmee`na`; la`uii` e nijmi`úung`na` e seeng`na` e Fidiée` quier`

nifí' quíi~na', jogui e jmoo~na' dseáng'~ lajii~ ta~ quiu'bre cajo, co' lajoba' e nicuó'r~ 'nú' jalé' e 'né~na'. ³⁴ Joba' ja 'né~jmee~na' fi'í' quíá'~ jalé' e nidsijéé' quíi~na' e jmií~ dsa'ó', co' dsa'ó' jié'gui e líí' quíi~na'. Dsucó' nitéb'~ jii~ fi'í' dsíí' e sea' lacoó' jmií~.

7

Ja' cuó'na' dsee~ dsea' rúng'na'

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Jo lalab cajíng'~ gui Jesús:

—Ja' cuó'na' dsee~ jaléng' dsea' rúng'na', jo lajoba' ja' nicuó'~ Fidiéé' 'nú' dsee~ cajo.

² Dsucó' Fidiéé' nicuó'r~ 'nú' dsee~ lí' laco'gui la cuó' 'nú' dsee~ jaléng' dsea' rúng'na'; jogui jial tíí' dsee~ e cuó' 'nú' dsea' rúng'na', joba' lajob nicuó'~ Fidiéé' 'nú' dsee~ cajo.

³ Joba' jzjalí' ca' cuente lajii~ quí' iu~ jmini' jaang' dsea' rún', jogui ja' ca' cuente uó' e jié' ja' latøng~ coó' 'mab' iu~ jmini'~? ⁴ Jo song latøng~ coó' 'mab' iu~ jmini'~ uó', joba' jzjal niteá' o' e nifí' jaang' dsea' rún': "Rú'uu', neá'du ne'ee', jo nigui~duu e quí' iu~ jmini'~"? ⁵ j jmicaang~ 'nú'! Jang'~ gui~du e 'ma' e iu~ jmini'~ uó', jo lajoguiba' nicuó'ng' e jóó' guiú~ e nigui' e quí' e iu~ jmini'~ i dsea' rún' do.

⁶ Ja' cuó'na' jalé' e güeang'~ quíá'~ Fidiéé' jaléng' dsea' 'líng' i soo' dsíí', dsucó' i dsea' la'í' líí' la líng' dsii' osi la líng' cú' é, e niso'ó'bre' jalé' e güeang'~ quíá'~ Fidiéé' do, jogui dseáam~ e nil' 'ní' níí' 'nú' jogui e nijmeáí' 'nú' ga' cajo.

Míi~na' Fidiéé' jalé' e 'né~na' jo nicuó'~bre

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Jo mí~ cang' jo, lalab cajíng'~ gui Jesús:

—Míi~na' Fidiéé' jalé' e 'né~na', jo nicuó'~bre; jogui mí~ 'nó'na', niguié'ba' jalé' e 'nó'na' do; jogui mí~ tó'na' fi' o'nú', joba' nineab' e 'nú' do. ⁸ Dsucó' ií' dsea' i mí' Fidiéé' jalé' e 'né~', ngíim'bre; jogui ií' dsea' i 'nó', dsé'bre e 'nó'r' do; jogui ií' dsea' i tó' fi' coó' o'nú', nineab' e 'nú' do.

⁹ Jo jnea' lí' dsii' e jii~ jaang' 'nú', dsea' seeng' jaléng' joo'na', e mí~ nimí'r~ 'nú' ir~ , nicuó'na'r cuu~; ¹⁰ osi mí~ nimí'r~ 'nú' capí' ngúu' 'ñu, jo nicuó'na'r ngúu' mí'. ¹¹ Jo 'nú', dsea' jmoo'na' jalé' e 'lí', tíim'ba' cuó'na' jaléng' joo'na' jalé' e guiú~, jo dsu' eáang'guib' jlo' jalé' e nicuó' Tiquí'na' Fidiéé' dsea' guing~ ñifí~ mí~ nimí'~naa'r.

¹² Jo lajob líí', joba' jmee~na' jmang'~ e guiú~ coó'~ jaléng' dsea' rúng'na' lí' laco'gui iing~na' e nijmé~ dsea' coó'~ 'nú'; co' lajob ta~ quiu' júu' quiu' ta~ quíá'~ Fidiéé', jogui lajobi fé' fi' ni' jì' quíá'~ jaléng' dsea' i café' cuaiñ~ quíá'~ Fidiéé' malíi~ gui eáang'.

Mí~ ca'e' Jesús quíá'~ e o'nú' e dsuu'

(Lc. 13:24)

¹³ Jo mí~ cang' jo, ca'e'gui Jesús e júu' la jo cajíñ'~:

—Güitáang'na' fi' o'nú' e dsuu'. Dsucó' e fi' o'nú' e ú' coó'~gui fi' guiá'~ fi' e ú', fi' job lí' dsitáang'~ fíing'gui dsea' i niteáang'~ fi' e ngolíng' fi' lí' 'lí'; ¹⁴ dsu' e o'nú' jogui e fi' e ngo' fi' lí' guiú', dsuub' jogui huíim' eáang' cajo, joba' ja' leáang' dsea' i dsilíng' fi' jo.

Jalé' 'ma' ofii' cuíi' dsea' la'eáang' coó'~ ofii' e íib'

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jo fíi~ guíi' 'nú' e júu' la: Ñiing~ óo'na' coó'~ jaléng' dsea' i jmicaang~ e er' júu' quíá'~ Fidiéé', dsu' o' já'~ jalé' e júu' e fé'r' do. Jo mí~ ngír' fi' jee' 'nú', jnééiñ' lí' caluu' la jnéeng' dsea' guiúng~ i cuíng' Fidiéé', jo dsu' caniing~ jii' e 'lé~bre í' dsíir' fi' dsíí'. ¹⁶ Jo coó'~ jalé' e jmóob' i dsea' la'í' cuó'ng' jmicuíng'na'r. Jo lajob líí' cajo, 'nú' lí'na' jmicuíi'na' coó' 'ma' ofii' la'eáang' coó'~ ofii' e íib'; dsucó' coó' 'matóó' ja' cuó'ng' fa' e ní'f' mí' huiing' jó' yá', o'gui coó' 'matóó' fi' ja' cuó'ng' fa' e ní'f' güiñ' yá'. ¹⁷ Jo lajob jalé' 'ma' ofii' e guiú~, jmang'~ ofii' e guiúb~ cuó'; jo dsu' e 'ma' ofii' e ja' dseeng', ja' dseeng' jalé' ofii' e cuó'. ¹⁸ Jo lajob jalé' 'ma' ofii' e guiú~, ja' cuó'ng' fa' e nicuó'~ ofii' e ja' dseeng'; jogui jalé' 'ma' ofii' e ja' dseeng', ja' cuó'ng' fa' e nicuó'~ ofii' e guiú'. ¹⁹ Jo

nihuɓ' jalé' 'ma' ofii' e ja' cuo' ofii' e guíú- jo fí' ni~ jib' nidsitoo'~. ²⁰ Jo co' lajob líí', joba' cóo' jalé' e jmóob' i dsea' i jmicang~ e er' júu^ quiá'- Fidiée' do lí'na' jmicuíng'na'r.

Ja' lajiing' dsea' li'r' e Fidiée' nicá' nifi' quiá'r- lata~
(Lc. 13:25-27)

²¹ Jo mi~ cangf' jo, cajíng'- gui Jesús e júu^ la:

—Ja' lajiing' dsea' i sí' jnea~: “Fíi', Fíi'”, nilí'r' e Fidiée' nicá' nifi' quiá'r- lata~, dsu' i dsea' i nijmé- jalé' e iing~ Tiquié^ e dsea' guing~ ñiff~, jíi' í'bing' i nilí' e jo. ²² Jo mi~ nití- e í' jo mi~ niquidsí' Fidiée' í' quiá'- lajaléng' dsea' jmigüf, fíim' dsea' nisí'r' jnea' ie~ jo: “Fíi', Fíi', jnea' café'naa' júu^ quií- la'eáang' 'nu', jogui la'eáang' 'nu' ca'uøong-naa' jaléng' i 'ling' i jée' quiá'- dsea', jo jmiguiub' jalé' e quíi~ jmi~ e dsigá' dsíi' dsea' cajmó'naa' la'eáang' 'nu' cajo.” ²³ Dsu' jnea~ ningii- quiá'- i dsea' í' ie~ jo: “Jéeng'-na' fí' lí- sín'n la; jdo güilíng'-na' lí' do, co' dseáng'- ja' calicuím'baa 'nú', dsea' i sitíng' 'léé'!”

Mí' ca'e' Jesús quiá'- laji' tú- tíi- fii'
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ Joba' fii'-guíi' 'nú' e jaléng' dsea' i núu' jogui jmóor' lajii' ta~ quiá'~u líiñ' laco' jaang' dsea' i í' dsíi' guíú- jalé' e nijmér-. Jo i dsea' í' cajme'r' 'nur~, jo ab' tíi- fii' catá'r- quiá'- e 'núu' do. ²⁵ Jo mi~ cajá- jmí' dsiing~ jo cacuáng- jalé' gua' jo dsíng'- caquiú' guí' fí' lí- si' e 'núu' do, dsu' e 'núu' do ja' caquí'-, co' ab' iú- tíi- fii' quiá'- . ²⁶ Jo dsu' i dsea' i lico' núu' júu^ quié- e jo ja' jmóor' lajii' ta~ quiá'~u, joba' i dsea' í' líiñ' laco' jaang' dsea' i ja' í' dsíi' guíú- e nijmér-. Jo cajme'r' 'nur~, dsu' ja' catá'r- tíi- fii' quiá'- e 'núu' do. ²⁷ Joba' mi~ cajá- jmí' dsiing~ jo cacuáng- jalé' gua' jogui dsíng'- ca'íi- guí', joba' caquiú'- e 'núu' do, jo dseáng'- conguiab' ca'íng- quiá'- i dsea' í'.

²⁸ Jo mi~ calí- fé' Jesús jalé' e júu^ na, lajiim' dsea' i siseáng' do dsíng'- cangogá' dsíir' laco' e' dsea' do, ²⁹ dsuco' dsíng'- 'gøng' jalé' júu^ quiá'r- jogui dsíng'- tíiñ' er' cajo, co' ja' er' laco' e' i tifa' quiá'- júu^ quiú' ta~ quiá'- dsea' Israel.

8

Mí~ cajmi'leáang- Jesús jaang' dsea' i líng' jmohuí' 'lí' fí' ngúu' táang'
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Jo mi~ cangf' jo, cajgám- Jesús e fí' yá' mó' do, jo fíim' dsea' ngolíng- caluur' laco' ngóor'. ² Jo lajee' job cangoquíeng' jaang' dseañu' i nilíng' jmohuí' 'lí' fí' ngúu' táang' fí' quini' Jesús, jo casí'r' uó- jnir- fí' quini' dsea' do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Fíi', cuøom' lí' jmi'leáan'^ jnea~ lajii'~ jmohuí' e lín'n song iin~ lajo.

³ Joba' Jesús cagüiñ' capí'^ dsea' do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Iim~baa jmi'leáan'^ n'u, jo lana ca'láam-ba' lajii'~ jmohuí' e lín'.

Jo dsifí' lajob ca'láang- i dsea' dsée'~ do lajii'~ jmohuí' líiñ'.

⁴ Joba' Jesús casí'-guír dsea' do jo cajíñ'-:

—Ja' fí' jíi'~ jaang' lajii'~ e cajmé- e cóo'~ 'nu', lico' gua' güijéeng' uø' fí' quini' jmidsea' e laco' nilíñi' i jmidsea' do e nica'láam-ba' lajii'~ jmohuí' e lami' lín'. Jo mi~ nilí' jo, joba' güicá~ lajii'~ e feá'- e 'né- cuø'^ Fidiée' lí' laco'gui e ta~ e caquiú' Moi' ie~ malíi'gui do. Jo e job cuø' lí' fí' quini' jaléng' dsea' e nica'láam-ba' lajii'~ jmohuí' e lami' lín'.

Mí~ cajmi'leáang- Jesús jaang' dsea' 'léeng'- quiá'- jaang' fii' 'léé- romano
(Lc. 7:1-10)

⁵ Jo mi~ cangf' jo, caguiéng'- Jesús fí' Capernaum, jo fí' jo jaang' fii' 'léé- romano cangoquíeeñ' fí' lí' ngang' dsea' do jo camí'r' dsea' do jmi'ee' ⁶ jo casí'-reiñ':

—Fíi', dob ráang' dsea' 'léeng'- quié- e dsée'r~ fí' quié- e, jo jíi'~ ja' lí' jíi'- jóiñ' jogui dsím'- cu' líiñ' cajo.

⁷ Joba' cañii' Jesús jo casí'-reiñ':

—Nii~baa nijmi'leáan'^ nre.

⁸ Joba' cañii' i fii' 'léé- do quiá'- Jesús jo casí'-reiñ':

—Fii'i, ja' catíing- jnea~ e 'nu' ni'ú' fí' dsíi' sinúu' quié~e; lico' fée~ e ni'leáng- i dsea' 'léng' quié~e do, joba' lajob nilí' jóng. ⁹ Dsuco' seem' dsea' i teáng- nifí'gui i quiu' ta~ quié~e, jogui seem' 'lée~ i quiú' ta~ cajo. Jo mi~ fii~i jaang' 'lée~ quié~e e dsér~, joba' dsé~bre jóng; jogui mi~ fii~i jaang'gui e jáar', joba' jáa'bre jóng; jogui mi~ fii~i dsea' 'léng' quié~e e liing~ e jmér~, joba' jmóo'bre cajo.

¹⁰ Jo mi~ canúu~ Jesús e júu' na, eám' cangogá' dsíir' jo cajíñ'- casí'r- jaléng' i dsea' i ngolíng- cóo'r~ do:

—Ejá' e fii~i 'nú' e jii' cóo' ya' ja' mí' cajín'n jaang' dsea' góo' dsea' Israel i dseáng'- já' líng' júu' quié~e e lí' laco'gui la líng' i fii~i 'lée~ romano na. ¹¹ Jo fii~i 'nú' e jmiguiub' íng' lí' nijalíng- fíing' dsea' i ja' líng' dsea' Israel jo nigüear' e nidó'r- cóo'~ jaléng' 'lii~ dsea' cóong'~ qui~ii' i sii' Abraham jogui Isáa' cóo'~gui Jacóo' mi~ tí' lí' nití' í' e nicá' Fidié~ nifí' quiá'- lajaléng' dsea' jmigüí'. ¹² Jo dsu' Fidié~ nibíim~ bre fí' caluu' fí' lí' nuu' só' fíing' dsea' Israel i lami~ sí'í' catíing- seeng' cóo'r' fí' lí' guiú' fí' lí' quiu'r' ta~, jo i dsea' í' dob njeár- qui'r' jogui tur' majar~ uii~ jalé' iihuú' e ni'íñ' do.

¹³ Jo lí' jo, Jesús casí'~ guir i fii~i 'lée~ romano do jo cajíñ'-:

—Guóng' fí' quií'~ jo güilitib~ lajii'~ ta~ cañí'^, có' jáb'~ nicalín'~ júu' quié~e. Jo dsifí' lajob ca'laáng- i dsea' 'léng' quiá'- i fii~i 'lée~ romano do.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús iemisé' Tú' Simón

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Jo mi~ cangí' jo, Jesús cangór- fí' quiá'- Tú' Simón. Jo mi~ caguiér- fí' jo, dob ráang' iemisé' Tú' Simón e dsíng'~ iu~ guíñ'^. ¹⁵ Jo Jesús cagüi'r' guoo' i dseamí' do, jo dsifí' lajob caguá' e iu~ guíñ'^ do. Jo mi~ cangí' jo, i dseamí' do caróor- jo cajméer' e cagób' jaléng' i dsea' do.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús fíing' dsea' dsée'~

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Jo mi~ canuu' lajo, fíim' dsea' caguiliñ- fí' lí' guing~ Jesús e jéeiñ' jaléng' dsea' i teáng'~ i 'ling'^ dsíi'; jo cóo'~ 'ñia' camí'^ júu' e fé' Jesús, uøøm' jaléng' i 'ling'^ i teáng'~ dsíi' dsea', jogui 'láam~bi lajaléng' dsea' dsée'~ la'eáng' cóo'~ e júu' jo cajo.

¹⁷ Jo cangojée' e la e laco' caliti~ jalé' júu' e cajíng'~ jaang' dsea' i café' cuaiñ' quiá'- Fidié~ malii~gui eáng' i calisí' Saíi' mi~ cajíñ'- lala: "Í'bre ca'íñ' jalé' iihuú' qui~naa' jogui cacór- jalé' jmohuí' e líi'naa' cajo."

Jaléng' dsea' i iing~ dsilíng- cóo'~ Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Jo mi~ cangí' jo, cangá- Jesús e dsíng'~ fíing' dsea' caseáng' fí' lacúng' lajíng' lí' siñ', joba' caquiur' ta~ dsea' quiá'r- e ningíñ- fí' lí' 'ngóo'~ cataang' e guiéé' do. ¹⁹ Jo lajee' job, cangoquiéeng' fí' lí' siñ' jaang' tifa' quiá'- júu' quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel jo cajíñ'- casí'r- dsea' do lala:

—Tifa', iim~baa nii~i cóo'~ 'nu' lí'^ doñí' jíe' fí' guó'^.

²⁰ Joba' cañii' Jesús quiá'- i dseañu' do jo casí'~ reiñ':

—Jaléng' güíi' seab' too' lí' güiing'ne', jo lajobi jaléng' ta' seab' si~re' cajo; dsu' jnea~, dsea' gáa'a fí' ñifí~ e lín'n jaang' dsea' jmigüí', jii'~ lí' quiee~e moguii~ ja' sea'.

²¹ Jo mi~ cangí' jo, jaang' lajee' i dsea' quiá'- Jesús do casí'~ ír' lala jo cajíñ'-:

—Fii'i, cuøø'~ jnea~ fí' jang'~ ni'áan'n tiquié'e, jo mi~ ningí' jo, jogui'ba' ninii~i cóo'~ 'nu'.

²² Joba' lalab cañii' Jesús quiá'- i dsea' do jo casí'~ reiñ':

—Nea~ cóo'~ jnea~ lana jo cuø' fí' e jaléng' i dsea' i líng' lafa' 'liing~ ni'áaiñ- tiquíi'^ mi~ nití' oor~ quiá'r-.

Mi~ cajmée' Jesús e ca'uaáng- e róo- jmiñ' jogui ca'uaáng- e íí' guí'

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Jo mi~ cangí' jo, ca'ib- Jesús fí' cóo' dsíi' móo' colíing~ cóo'~ jaléng' dsea' guitúung' quiá'r-. ²⁴ Jo lajee' guiáng'~ e ningolíñ- ni~ jmiib' mi~ canaang' íí' guí' la huíng' jogui

canaang` e r<sub>o</sub>o` jmi^h cajo, jo miffing` ninaang` dsi'ab` jmi<sup>h</sup> fi' dsii' e móo' do. Jo lajee` jo, güim` Jesús quiá'r` do cañim`bre dsea` do jo cajin` casí'`reih`:

—Fii'ii', leaang` jneaa`aa', co' ningóo' dsi'am'baa'.

²⁶ Joba' cañii' Jesús quiá'` i dsea` do jo casí'`reih`:

—¿Jiali'` dsing`' gó'na'? Jo ¿jiali'` ja'`ga'` lí'`já'` líng`na' e jnea` quí'`i jmi^h e nijmee` e lí'` doñi' ee'?

Jo mi` calí'` fé'r` lana, jo caráaiñ` jo caquiur` ta` e guí' do cóo'`gui e jmi<sup>h</sup> do, jo dsifí' lajob caquiung` e í' guí' jogui caquium`bi e r<sub>o</sub>o` jmi^h cajo, jo tiib` calí'. ²⁷ Jo dsing``cangogá' dsii' i dsea` quiá'r` do mi` cangár` lado, jo canaaiñ` jmingí'` rúin` lajee` la'ó'` yaaiñ`:

—¿I`gui i dseañu'` na e quiur` ta` jo núu'` jalé'` guí' cóo'` jalé'` jmi^h júu` quiá'r`?

Dsea` i seeng` fi' Gadara i niteáng'` i 'ling'` dsii'

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Jo mi` tí' lí' caguié'` Jesús fi' lí'` lí'`ngóo'` cataang` e guiéé' do e fi' guóo'` uó'` lí' se' Gadara, jo fi' codsii' ca'uøng` gáng` dsea` i niteáng'` i 'ling'` dsii' jo cangoquieeiñ` fi' lí'` sing'` Jesús. Jo eám'` soo'` dsiiñ'` do e jíi'` jaang` dsea` cuøng` lí'` ngíñ` e fi' jo. <sup>29</sup> Jo lalab canaaiñ` do áin'` Jesús:

—Ja'` jmiguín'` jnea'`, Jesús, co'` ne`baa'` guiú'` e 'nub` dseáng'` lin'` jóo'` Fidiéé'. Jo ¿su cañi'` e ñicuøø'` jnea'` iihuí'` e jíi'` ja'` mí'` catí'` í'` lajo?

³⁰ Jo e quiá'`` job nitaang` i fíing` cú'` i taang` ta` gø'. <sup>31</sup> Jo i 'ling'` do camí'r'` jmi'ee` Jesús jo casí'r` dsea` do lala:

—Song ni'uøøñ'` jnea'` lí'` téé'`naa'` la, cuøø'` jnea'` fi' e nidsitoo'`naa'` fi' dsii' i cú'` i taang` do.

³² Joba' lalab cañii'` Jesús jo casí'`reih` do:

—Güilíng`na'` güitáng'`na'` fi' jo.

Jo ladsifí' lajob ca'uøøm` i 'ling'` do fi' dsii' i dsea` do jo cangotáaiñ` fi' dsii' i cú'` i nitaang` do. Jo dsifí' lajob canaang` i cú'` do cuí'`re'` cartí'` cajiung'` yaang`ne'` fi' dse'` jiáa', jo casojiung'`ne'` fi' dsii'` jmi'` jo fi' job cajgó'`re'` jmi^h.

³³ Jo i dsea` i nijmóo'` í'` i cú'` do cacuí'`bre cangoliñ` fi' jee` fi<sup>h</sup>. Jo mi` caguilíñ` fi' jo, canaaiñ` guiar'` júu` quiá'`` lajii'` e calí'` do cóo'`` i dsea` i teáng'` i 'ling'` dsii' do. <sup>34</sup> Joba' lajiiñ` i dsea` i seeng` e fi^h do cangoliñ` fi' lí'` táang` Jesús. Jo mi` cangáin` dsea` do, jo camí'`reih` jmi'ee'` fa' e nigüi'`hib'` dsea` do e fi' guóo'` uó'` lí'` táaiñ` do.

9

Mi` cajmi'leáng` Jesús jaang` dsea` i caang` tii`

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Jo mi` cangí' jo, cajgóob`tu Jesús fi' dsii'` cóo'` móo'` jo cangíiñ` fi' lí'` 'ngóo'` cataang` e guiéé' do jo caguiém'`tur` fi' fi<sup>h</sup> lí'` guiiñ`. <sup>2</sup> Jo mi` caguiéiñ'` fi' jo, jo caguilíng` dsea` i jéeng` jaang` dsea` i caang` tii` i dsing``ni` cóo'``ma` e silíng`. Jo mi` cangá'` Jesús e jo, jo co'` niñi'bre e jáb'` líng` jaléng'` i dsea` do júu` quiá'r` , joba' lalab casí'r` i dsea` dséé'` do:

—Jóo'`o, cuø` bí' uø', co'` lana nica'ím` dsee` quí'`.

³ Jo ie` jo dob niteáng` tú'` 'ní'` míng'` tifa'` quiá'`` júu` quiur` ta` quiá'` dsea` Israel. Jo mi` canúur` e cajíng'` Jesús lajo, joba' ca'f` dsii'` lala: “Lajii'` e nicajíng'` i dseañu'` na, gab` fé'r` uii'` quiá'`` Fidiéé'.”

⁴ Jo co'``ñib'` Jesús lajii'` e í'` dsii'` i dsea` do, joba' cajmingí'`reih` do lala:

—¿Jiali'` jmang'` e ga'ba'` í'` óo'` 'nú'`? ⁵ ¿E` e líng`na' e ja'gui huíng` e nife'ee', su e “Ni'ím`baa` dsee` quí'`”, osi e nifé'`naa'` é: “Ráan'` jo ngi'`”? <sup>6</sup> Jo dsu'` lana jnea` ni'ée`e` 'nú'` e jneab` dsea` cagáa'` fi'`ñifí'` e lín'n` jaang` dsea` jmigüi'` jo oo`baa` ta` fi'` jmigüi'` la e ni'íin`n` dsee` quiá'`` dsea`.

Joba' casí'` Jesús i dsea` caang` tii` do jo cajin`:

—Ráan'` jo séé'` lí'` ráan'` jo guøng'` fi'` quí'`.

⁷Jo dsifí lajob caráang̃ i dseañu' do jo cangám' bre fí quiá'r. ⁸Jo mi cangá i dseañ i teáng̃ do e ca'láam̃ i dseañ dsée' do, dsíng' cangogá dsíir'. Jo lajím bre canaaiñ jmfíiñ' Fidiée' dsuco' dseañ do cacuø'r' dseañ jmgüi' jalé' e quíiñ' jmiñ do.

Mí cató' Jesús jaang' dseañu' i sii Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Jo mi cangá jo, cagüi'í' Jesús e fí fíi' lí' guíiñ' do. Jo lajee' ngóor' guíá' fib' cangáiñ jaang' dseañu' i sii Mateo i niguiing̃ mí cuu' e catíng̃ dseata' i guíing̃ fí Roma. Joba' lalab casí' Jesús i dseañu' í jo cajíiñ' :

—Mateo, nea' cóo' jnea'.

Joba' caróob̃ Mateo e lí' niguiiñ' do jo cangó' bre cóo' Jesús.

¹⁰Jo mi cangá jo, e jmiñ' job cagó' Jesús fí quiá' Mateo. Jo lajee' guíiñ' gø'r' colíing̃ cóo' jaléng' dseañ quiá'r', caguilíng̃ i fíing' nodsicuu' i jmóo' ta' cóo' i Mateo do cóo' guí jaléng' dseañ i sea' júu' e dsíng' røøiñ' dsee', jo caguár' colíing̃ cóo' Jesús e cagó'r' ni mes' lí' guíing̃ dseañ do. ¹¹Jo mi cangá tú' 'ní' míng' dseañ Israel i líng' dseañ fariseo e guíing̃ Jesús gø'r' cóo' i dseañ do, joba' i dseañ fariseo do cajmíng' r' dseañ quiá' Jesús jo cajíiñ' :

—¿Jialí' gø'r' tifa' quí' na' cóo' jaléng' nodsicuu' jogu' cóo' dseañ i sea' júu' e dsíng' røøiñ' dsee'?

¹²Jo nicanúub̃ Jesús lajii' e cajíng' i dseañ do, joba' lalab cañíir' quiáiñ' do jo casí' reiñ' :

—Jaléng' dseañ i guíung̃ ja' 'neáiñ' timí', dsu' 'neám' jaléng' dseañ dsée'.

¹³Güilíng' na' jo güijmitíng' na' e júu' la e fé' Fidiée' fí ni' jì quiá'r' : “Jnea' Fidiée' iin' n e 'nú' nifí' líng' na' jaléng' dseañ rúng' na', jo o' licó' cuø' na' feá' fí quini' .” Jo jnea' fíi' i 'nú' e ja' cagá' a fí jmgüi' la fa' e caga'nén' n jaléng' dseañ i ée' guíá' , dsuco' jnea' caga'nén' n jaléng' dseañ dsee' dseañ quib'.

Mí cajmíng' dseañ Jesús cuaiñ' quiá' ayuno

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴Jo cóo' jmiñ' cangoquíéng' jaléng' dseañ quiá' i Juan i seáng' dseañ jmiñ' do fí lí' sing' Jesús jo cajmíng' r' dseañ do lala:

—Jnea' colíing̃ cóo' jaléng' dseañ góo' naa' dseañ Israel i líng' dseañ fariseo contøom̃ jmoo' naa' ayuno, jo ¿jialí' jaléng' dseañ quí' 'nua' ja' jmóor' lajo?

¹⁵Joba' cañii' Jesús quiá' i dseañ do jo casí' reiñ' :

—Ja' cuøng' nijmé' ayuno jaléng' dseañ i simíng' quiá' cóo' lí' cung' guo' dseañ lajee' seeng' i simíng' i cung' guo' do cóo' r'. Jo dsu' niguiéeb' jmiñ' mí' nisáng' dseañ i simíng' do, joguiba' nijmé' ayuno jaléng' i dseañ do.

¹⁶Jo jíi' jaang' dseañ to'r' cóo' 'mí' e yúu' cóo' ca'ná' 'mí' e 'mí', dsuco' song cajméer' lajo, joba' nijóm' e 'mí' 'mí' do jogu' ni' guí' bi e 'mí' yúu' do cajo, joba' lí' lí' jmgüi' guí' ni' guí' b' jóng. ¹⁷Jo lajobi cajo ja' guíé' dseañ méé' e laco' guí' ná' có' fí cóo' dsíi' loo' jó' e yúu', dsuco' song cajméer' lajo, joba' ni' guí' ba' do jo nidsi' íb' e méé' do jogu' ni' íim' e loo' jó' do cajo. Jo có' lajob líi', joba' guíá' guí' e niguié' dseañ e méé' laco' guí' ná' có' do fí cóo' dsíi' loo' jó' e 'mí' b', jo lajoba' ja' dseáng' fa' e ni' guí' e loo' jó' do o' guí' fa' e nidsi' íi' e méé' do cajo.

Mí cajmi' leáng̃ Jesús jóo' Jairo

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸Jo lajee' sing' Jesús e guí' ná' sím' bir cóo' i dseañ i caguilíng̃ jming'í' do, mí' caguié' jaang' fíi' féng' quiá' dseañ Israel i sii Jairo fí lí' sing' dseañ do. Jo casí' r' uø' jnir' fí quini' dseañ do jo casí' reiñ' :

—Tifa', 'micú' nabi cajúng̃ jaang' simí' quié' e; jo fa' nijgié' o' guó' güiquidsi' guoo' fí moguir' jo nijí' b' tur.

¹⁹Jo dsifí' cangó' Jesús fí jo colíing̃ cóo' i dseañ quiá'r' do. ²⁰Jo lajee' e iuiiñ' fí ngóo' bre mí' cangoquíéng' jaang' dseam' lí' caluur' i nilíng' jmohuí' e tuuiñ' lajii' :

ningóo' mi' guitu' jii'. Jo i dseamf do catíin- capi' 'ni' si' dsea` do; <sup>21</sup> co' í dsíir' e fa' capi' si' dsea` do catíin- , joba' ni'leám-bre lajii' jmohuí' e líiin'. ²² Jo dsifí' mi' cajmée' i dseamf do lajo, caji' Jesús nir' fí' caluur' jo cangáin- i dseamf i catíing- si'r' do jo casí'-reiñ':

—Cuóø' bî uø', jóo`o; nica'láam-ba' lajii' jmohuí' e lami' lin' uíi' e jáb'- calfn'- júu' quié'-e.

Jo ladsifí' lajob ca'láang- i dseamf do lajii' jmohuí' e líiin'.

²³ Jo mi' tí' lí' caguié- Jesús fí' quiá'- i fii' féng' quiá'- dsea` Israel do, cangár- e niteáang'- dseati' jiiur- lúu' quiá'- 'líi' co' tí' lí' ni'ám- i simí' 'líi' do, jogui jaléng' dsea' eáang' niteáain'- ta' qui' óo'. <sup>24</sup> Joba' caquiú' Jesús ta' quiá'- jaléng' i dsea` do jo casí'-reiñ':

—Uøøng'na' lajiiing'na' e la, co' ja' 'líing- i simí' na, co' lico' güüm-bre.

Dsu' mi' canúu- jaléng' i dsea` do lajo, lico' cangúm-bre Jesús, <sup>25</sup> dsu' Jesús ca'uøøm-bre jaléng' i dsea` do fí' lí' teáain'- . Jo mi' cangf jo, ca'í'-bre fí' dsíi' sinúu' jo mifíing- catíin- guoo' i simí' 'líi' do, jo dsifí' lajob caráain'- do. ²⁶ Jo latøøm- lí' se' Galilea cani'- júu' quiá'- lajii' e calf- do ie' jmi' jo.

Mi' cajmi'leáang- Jesús gáang- dsea` tiuung-

²⁷ Jo mi' cangf e cajmijí' Jesús i simí' 'líi' do, cagüi'í' dsea` do fí' jo; jo lajee' ngóor' fí' guía' fí', cangoquiéeng' gáang- dsea` tiuung- fí' lí' ngóor', jo i dsea` í' áin' Jesús lala:

—í'Fí' güilíin' jnea', jóo' dseata- Daví'!

²⁸ Jo mi' tí' lí' caguié- Jesús fí' coo' lí' si' 'núu', jo ca'í'-bre fí' dsíi', jo cangotáam'-bi i dsea` tiuung- do fí' jo cajo, jo Jesús cajmingf'r- dsea` do:

—¿Su já' líng' 'nú' e quíi'-baa jmi' jmee' e e nilijné'tu'?

Joba' caíiin' do:

—Dseáang' jáb'- lí'naa', Fí'i'.

²⁹ Jo dsifí' cagüi' Jesús jmini' do jo casí'-reiñ':

—Nijmee'baa e nilijné'tu', co' jáb'- calíng-na' e quíi'-baa jmi'.

³⁰ Jo dsifí' caná' jmini' i dsea` gáang- do. Dsu' Jesús ca'íir- 'goo' quiáin'- do e ja' ii' nisíin' jii' jaang' quiá'- lajii' e calí' do. <sup>31</sup> Dsu' i dsea` do, joba' lico' nica'uøøin' fí' lí' si' e 'núu' do mi' canaain' ni'r' júu' fí' lacaang' fii' e née' lí' se' Galilea quiá'- lajii' e cajmée' Jesús coo' ír' do.

Mi' cajmi'leáang- Jesús jaang' dsea` i ja' fé'

³² Jo lajee' e uøøng' i dsea` gáang- i lami' tiuung- do, jo lajee' jo, tú- 'ní' míing'- dsea` cangojéiin' fí' quini' Jesús jaang' dsea` i ja' fé' uíi' e iuung- i 'líng' dsíir'. <sup>33</sup> Jo mi' calí' e cajmihuíng- Jesús i 'líng' i iuung- dsíi' i dsea` i ja' fé' do, joguiba' canaain' do cafér'. Jo jaléng' dsea` i siseáang' do ie' jo dsíng'- cangogá' dsíir' jo fé'r' lala:

—Dseáang' jii' coo' ya' ja' mí' cané'ee' fí' góo'naa' Israel lajii' e nicalí' na jmi' na.

³⁴ Jo dsu' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo i siseáang' do ie' jo fé'r' lala:

—La'eáang' coo' bî quiá'- fii' i 'líim'ba' tíing- i dseañu' na e jmihuíin' i 'líng' i teáang'- dsíi' dsea`.

Eáam' fii' líng- Jesús jaléng' dsea`

³⁵ Jo mi' cangf jo, cangí' Jesús lacaang' jalé' fii' fé' coo'gui jalé' fii' pí' e er' júu' quiá'- Fidié' fí' lacoo' lí' tée- guá'- quiá'- dsea' góor' dsea` Israel. Jogui guiar' júu' e nijaquíem'ba' e nicá' dsea` do nifí' quiá'- lajaang' lajaang' dsea' jmigüi', jogui jmi'leáain' jaléng' dsea` i líng' lí' doñi' ee' jmohuí' osi lí' doñi' jii' lí' cu' quiáin'- é.

³⁶ Jo mi' cangáang- Jesús i dsea` 'leáang- i siseáang' do ie' jo, eáam' calf- fii' líng- neiñ', co' dsíng'- jmiquíng'- dsíin' do jogui dsíng'- líjiuung- dsíin' cajo. Co' líiin' do laco' líng' jaléng' jo'se' mi' ja' seeng' fii' re' i quié' nifí' quiáa'-re'.

³⁷ Joba' cajíng'- Jesús casí'r- jaléng' i dsea` quiá'r- do lala:

—E já' e dsíng'- fíing' jaléng' dsea` i iing- nijmicuíng' jnea', dsu' ja' ii' 'ga' lí' dsea' seeng' i niguiá- júu' quié'-e. <sup>38</sup> Joba' 'né- nimí' 'nú' Fidié' e nicuóng'-guir dsea` i

niguiá⁻ jalé[^] júu[^] quié⁻ e, jo e jo líí[^] lafa[^] mi⁻ caroo[^] jalé[^] e cajni[^] jaang[^] dsea[^] jo dsu[^] jo[^] i[^] 'ga[^] lí⁻ seeng[^] i nijmicóo[^] quiá⁻r⁻ e ni⁻ ta⁻ do.

10

Mi⁻ caguíng[^] Jesús dsea[^] guitúung[^] quiá⁻r⁻

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Jo mi⁻ cangf[^] jo, coo[^] jmi⁻ cató⁻ Jesús lajiing[^] i dsea[^] guitúung[^] quiá⁻r⁻ do, jo cacuó[^] reiñ[^] e ooiñ[^] do ta⁻ e tiiiñ[^] e ni'uoiñ[^] jaléng[^] i 'líng[^] i teáng[^] dsí[^] dsea[^], jogui e tiiiñ[^] nijmi[^] leáiñ[^] jaléng[^] dsea[^] dsée⁻ lí[^] doñi[^] ee⁻ jmohuí[^] líiñ[^] osi lí[^] doñi[^] jié[^] lí⁻ cu[^] quiáiñ[^] é.

² Jo lalab sii[^] jaléng[^] i dsea[^] apóo[^] i ni[^] júu[^] quiá⁻r⁻ do: i sing[^] nifí[^] do siir[^] Simón, jogui sii[^] bir Tú[^] cajo, jogui jaang[^] rúin[^] do i sii[^] Df[^]; jogui Tiáa[^] cóo[^] jaang[^] rúin[^] i sii[^] Juan, jo laji[^] huáiñ[^] na líiñ[^] jóo[^] jaang[^] dseañu[^] i sii[^] Zebedeo; ³ jogui Lii[^] jogui Bartolomé jogui Mó[^] jogui Mateo, jaang[^] i lamí[^] jmóo[^] ta⁻ mí[^] cuu⁻ e catíng⁻ dseata⁻ i guing⁻ fí[^] Roma; jogui Tiáa[^], jóo[^] jaang[^] dseañu[^] i sii[^] Alfeo; jogui Tadeo; ⁴ jogui jaang[^] i sii[^] Simón i líng[^] dsea[^] celote; jo jaang[^] gui i sii[^] Judas Iscariote, dsea[^] i ca[^] níng[^] Jesús fí[^] quini[^] dseata⁻.

Mi⁻ casíng[^] Jesús dsea[^] guitúung[^] quiá⁻r⁻ e nidsiguaiñ[^] júu[^] quiá⁻r⁻ Fidié[^]

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jo mi⁻ cangf[^] jo, jo lajee[^] e nú⁻ gui e nisíng⁻ Jesús i dsea[^] guitúung[^] quiá⁻r⁻ do e nidsiguaiñ[^] do júu[^] quiá⁻r⁻ Fidié[^], la[^] uii⁻ jang[^] casí⁻ reiñ[^] jalé[^] ta⁻ e nidsijméesiñ[^] do jo lalab casí⁻ reiñ[^]:

—Jie⁻ mí[^] güilíng⁻ na[^] fí[^] guóo⁻ uó⁻ quiá⁻r⁻ dsea[^] i ja[^] líng[^] dsea[^] Israel, o[^] gui nigüitáang⁻ na[^] fí[^] jalé[^] fii[^] quiá⁻r⁻ dsea[^] Samaria. ⁶ Jo laji[^] ta⁻ e nigüilíng⁻ na[^] e güiquí⁻ jíng⁻ na[^] jaléng[^] dsea[^] Israel jial laco[^] nilicuíñ[^] Fidié[^], co[^] i dsea[^] í[^] líiñ[^] laco[^] jo[^] se[^] i sí[^] líng[^]. ⁷ Jo güilíng⁻ na[^] güiguia⁻ na[^] júu[^] jee⁻ jaléng[^] i dsea[^] í[^] e nicatí⁻ í[^] e Fidié[^] nicá⁻ nifí[^] quiá⁻r⁻. ⁸ Jo lajee[^] jo, jmi[^] leáang[^] na[^] jaléng[^] dsea[^] dsée⁻, jogui jmee⁻ na[^] e nijí[^] tu jaléng[^] 'líi[^], jogui jmi[^] leáang[^] na[^] jaléng[^] dsea[^] i líng[^] jmohuí[^] 'lí[^] fí[^] ngúu[^] táang[^], jogui uøøng⁻ na[^] jaléng[^] i 'líng[^] i teáng[^] dsí[^] dsea[^]. Jo ja[^] cá[^] na[^] e 'léeng[^] na[^] quiá⁻r⁻ laji[^] e nijmee⁻ na[^] do, co[^] ja[^] ee⁻ cuu⁻ cacóng⁻ quí⁻ na[^] e cangíng⁻ na[^].

⁹ Jo ja[^] 'né⁻ cá[^] na[^] jí[^] ca[^] íng[^] cuu⁻ quiá⁻r⁻ e 'né⁻ na[^] ¹⁰ o[^] gui nosúu[^] quí[^] na[^]. Jogui jí[^] sí[^] na[^] e quí[^] ba[^] 'né⁻ cá[^] na[^], co[^] ja[^] 'né⁻ cá[^] na[^] e co[^] cá[^] na[^]; lajobi lomii⁻ na[^] cajo, laji[^] e ó[^] ba[^], o[^] gui 'né⁻ cá[^] na[^] 'ma[^] u[^], cofa[^] jaléng[^] dsea[^] jmóo[^] ta⁻ ngím[^] bre jalé[^] e gø[^] r[^].

¹¹ Jo mi⁻ niguilíng⁻ na[^] fí[^] coo[^] fii[^] pí[^] osi fí[^] coo[^] fii[^] fé[^] é, 'néng[^] na[^] jaang[^] dsea[^] i lí⁻ i ni[^] íng[^] 'nú[^] fí[^] sinúu[^] quiá⁻r⁻, jo fí[^] job[^] nijá[^] na[^] carta⁻ taang⁻ na[^] fí[^] e fii[^] jo. ¹² Cuøø⁻ ba[^] guicá[^] jaléng[^] dsea[^] i neáang[^] fí[^] jo mi⁻ nigüitáang⁻ na[^] fí[^] sinúu[^]. ¹³ Jo song guíu⁻ ni[^] íng[^] 'nú[^] i dsea[^] lí⁻ niguilíng⁻ na[^] do, joba[^] juguí⁻ niliseeiñ[^]; dsu[^] song ja[^] ni[^] íñ[^] 'nú[^] cóo[^] e guí⁻, joba[^] lajob[^] ja[^] juguí⁻ niliseeiñ[^] yaaiñ[^] cajo. ¹⁴ Jogui song ja[^] ni[^] íñ[^] 'nú[^] guí⁻ o[^] gui iñ[^] e ninúr⁻ júu[^] quí⁻ na[^], joba[^] uøøng⁻ na[^] lajminá⁻ e fí[^] sinúu[^] jo osi e fí[^] fii[^] jo é, jo bó[^] na[^] 'lee⁻ tóo[^] tí[^] na[^]. ¹⁵ Jo jnea⁻ jmí[^] taá[^] óo[^] na[^] e mi⁻ nití⁻ í[^] e niquidsí⁻ Fidié[^] í[^] quiá⁻r⁻ lajaang[^] lajaang[^] dsea[^] jmígüí[^], eáang[^] guib nicuø[^] r⁻ iihuí[^] i dsea[^] i ja[^] calijí[^] 'nú[^] do laco[^] gui iihuí[^] e ca[^] íng[^] jaléng[^] dsea[^] i caliséng[^] fí[^] Sodoma cóo[^] gui fí[^] Gomorra.

Mi⁻ cajíng[^] Jesús e jalé[^] iihuí[^] ni[^] íng[^] dsea[^] guitúung[^] quiá⁻r⁻

¹⁶ Jo mi⁻ cangf[^] jo, lalab casí⁻ gui Jesús i dsea[^] quiá⁻r⁻ do:

—[Téé⁻ áa[^] na[^]! Jnea⁻ nisín[^] n[^] 'nú[^] jee⁻ dsea[^] i 'ní[^] níng⁻ 'nú[^] lafa[^] jaang[^] jo[^] se[^] i ni[^] iuung⁻ jee⁻ ie[^] dsinúu[^]. Jogui jmee⁻ na[^] lí[^] na[^] laco[^] gui la lí[^] jaang[^] mi[^], jo 'né⁻ bi cajo e ja[^] 'lee⁻ na[^] dsuco[^] fa[^] jaang[^] mee⁻ ja[^] 'léé⁻ re[^]. ¹⁷ Jo ñiim⁻ áa[^] na[^], co[^] nisám[^] dsea[^] 'nú[^] jo nidsijeáiñ⁻ 'nú[^] fí[^] quini[^] dseata⁻ quí⁻ ii[^] dsea[^] Israel, jogui nijmihuí[^] 'nú[^] fí[^] dsí[^] sinúu[^] guá⁻ quiá⁻r⁻ ¹⁸ jo jiguí[^] cartí[^] nidsijeáiñ⁻ 'nú[^] fí[^] quini[^] dseata⁻ dsea[^] cóøng⁻ uí[^] e cúíng⁻ na[^] jnea⁻. Dsu[^] mi⁻ nijmeáiñ⁻ 'nú[^] lajo, joba[^] cuøøng⁻ e nifo[^] na[^] fí[^] quini[^] cóo[^] gui fí[^] quini[^] jaléng[^] dsea[^] i ja[^] cúíng⁻ Fidié[^] jial mi⁻ ca[^] uíng⁻ na[^] dsea[^] quié⁻ e. ¹⁹ Jo dsu[^] mi⁻ nijáiñ⁻ 'nú[^] fí[^] quini[^] dseata⁻, ja[^] jmee⁻ na[^] fí[^] jial nifí[^] na[^] r⁻ osi jial ningí⁻ na[^]

quia'r- é, co' Fidiéeb' dsea`nicuó'r- 'nú' e ní^na' e~ júu^ e ningii-na' quia'r- mi~ tí lí nítí- í' e liing~ ee' nijmingí'r- 'nú'. <sup>20</sup> Co' ie~ jo, Jmiguí quia'~ Tiquí^naa' Fidiéé' dsea` guing~ ñiff- e nifé' cuaiñ~ quí-na' mi~ nítí- e í' jo, jo o' yaang~ 'nú' dsea` nifo^na'.

²¹ 'Jo mi~ tí lí jo, seem` dsea` nijáiñ' jaléng' rúíñ' e nijúuñ~, jogui seem`bi tiquia'^ dsea` nijmér- lajo cóo~ jóor', osi jóor' é nijmér- lajo cóo~ tiquia'r^ e nijngáng'- rúíñ'. ²² Jo lajiiñ` dsea` jmigüiñ` nilí 'ní' níñ- 'nú' uí~ e cuíng`na' jnea~; jo dsu' i dsea` i nité' e siñ' teá' fí' guiá~ contøong- cóo~ jnea~, joba' i dsea` í'bing' i nileáng` jee~ jalé' dsee- quia'- mi~ nítí- í' lajo. <sup>23</sup> Jo mi~ ni'óng- dsea` 'nú' fí' coo` fii, guiá~ gui e cuí^ba' jo nigüilíng-na' fí' jíe'gui coo` fii. Jo dsu' jmitaa` óo'na' e jnea~ i cajá~ fí' jmigüiñ` la e líñ`n jaang` dsea` jmigüiñ`, nigáab`túu calé' catú- ná'-gui e niteáng`na' ngi'na' ta~ guia' júu^ quie~ e fí' la'úng- jalé' fii e téé~ lí~ se' Israel.

²⁴ 'Co' jíi~ jaang` dsea` i jmitíng, tíng`guir laco' tifa' quia'r-, o'gui jaang` dsea` 'léeng'~ fa' niing- guir laco' fiir~. <sup>25</sup> Co' i dsea` i jmitíng` do 'néb- nijmitíiñ` cartí' nilitíiñ` røø, jo lajoguiba' røø` nicóíñ- cóo~ tifa' quia'r- jóng. Jogui i dsea` 'léeng'~ do mi~ ningóo' jmóor` ta~, ni'uíim- bre laco' i fiir~ do cajo. Jo song fé' dsea` e fii~ i 'ling'^ i sií' Beelzebú quier' nifí' sináa^ quí-na', joba' ga'guib nifé' dsea` jóng uí~ quia'- dsea` sináa^ quí-na'.

Jial 'né- nijmi'gó` dsea` Fidiéé`

(Lc. 12:2-7)

²⁶ Jo mi~ cangí jo, casí'-gui Jesús jaléng' i dsea` quia'r- do jo cajíñ'-:

—Ja` fòøng`na' quia'~ jaléng' dsea` i 'ní' níng- 'nú', co' ja` sea` jíi~ coo` júu^ e ja` ní dsea` fa' ja` tóo` jmiñ` e niliñí dsea`, o'gui coo` e si'ma` fa' ja` tóo` jmiñ` e niguié' dsea` cajo. ²⁷ Jogui jalé' e fii~ i 'nú' e iing~, guia~ba' júu^ jee~ jaléng' dsea`; jogui jalé' e fii~ i 'nú' fí' oo- loguá^na', féé'ba' teá' jee~ jaléng' dsea`. ²⁸ Jo ja` fòøng`na' quia'~ jaléng' dsea` i iing~ nijngáng'- 'nú', co' ja` e ta` íng^ quia'r- lico' lí'r jíi~ ngúu' táang`na'; co' Fidiéeb' dsea` 'né~ i nijmi'goo'na', co' jíi~ dsea` í'bing' cuóøng` nijngáng'- dsea` jogui ni'íñ- dsea` congua' fí' lí' 'lí' car` ngongíi` jmiñ~.

²⁹ 'Co' cuóøm` nilóng- dsea` gáng- tá cóo~ coo` tú- í' lajo, jo dsu' jíi~ jaang` i tá do quí'- jmiñ` nidsi'íng`ne' e ja` mí' caquiá' Tiquí^na' Fidiéé' ta~ lajo. <sup>30</sup> Jogui jaléng' 'nú', jí'gui jñuá^na' si'í^ Fidiéé' jó' mí' tii'. <sup>31</sup> Joba' ja` fòøng`na' jíi~ coo~, co' líí'gui quíng' 'nú' fí' quini` Fidiéé' laco'gui i fíing` tá.

Jaléng' dsea` i jíng'- e cuíñ` Dsea` Jmáang- fí' quini` jaléng' dsea` jiéng'

(Lc. 12:8-9)

³² Jo cajíng'-gui Jesús casí'r- dsea` quia'r-:

—Song ií dsea` jíng'- e cuíñ` jnea~ fí' quini` dsea` jiéng', joba' lajob nifá^ jnea~ cajo e cuíim`baa i dsea` í' fí' quini` Tiquié^e dsea` guing~ ñiff-; ³³ jo dsu' ií'gui i jíng'- e ja` cuíñ` jnea~ fí' quini` dsea` jiéng', joba' lajob nifá^ jnea~ cajo e ja` cuíñ`nre fí' quini` Tiquié^e dsea` guing~ ñiff-.

Nijíng- dsea` lajee` la'ó' rúíñ' uí~ quia'- Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Ja` í' áa'na' fa' jnea~ cagá~ a fí' jmigüiñ` la e cagajmée` e seeng` dsea` juguiá~ júu^ røø, co' jnea~ ja` cagajmée` lajo, dsuco' uí~ jnea~ nijíng- dsea` lajee` la'ó' rúíñ'. <sup>35</sup> Jo jóo' dsea` dseañu' nijíñ- cóo~ tiquia'r^, jogui jóo' dsea` dseamí nijíñ- cóo~ niquia'r^, jogui dsea` miloo~ quia'- dsea` nijíñ- cóo~ iemisé'; <sup>36</sup> jo lajee` la'ó' dsea` sináa^ quia'r- nilí 'ní' níng- rúíñ'.

³⁷ 'Jogui song jaang` dsea` eáang`gui 'neáaiñ` tiquia'r^ osi niquia'r^ é laco'gui jnea~, joba' ja` quí'- jmiñ` e líiñ` dsea` quie~ e jóng; osi jaang` sejmii` dsea` eáang`gui 'neáaiñ` jóor` dseañu' osi jóor` dseamí é laco'gui jnea~, joba' lajob cajo ja` quí'- jmiñ` e líiñ` dsea` quie~ e. <sup>38</sup> Jogui ií dsea` i ja` niseáng- lafa' crúu^ quia'r- e laco' cuó' lí~ e guia' dsíir' e ni'íñ' iihuí' uí~ e líiñ` dsea` quie~ e, ja` quí'- jmiñ` e líiñ` dsea` quie~ e. <sup>39</sup> Jogui ií dsea` i í' dsíí' e lí'bre nileáng- 'ñia'r' jee~ jalé' dsee- quia'r-, joba' i dsea` í' conguaib` nibíiñ^

fi' li' li' jóng; jo dsu' ii' dsea' i júung' uí' e líiñ' dsea' quié' e, joba' i dsea' í conguiab' nitíñ' fi' quini' Fidié' jóng.

Lají' e catíng' dsea' íñ' quiá' Fidié'
(Mr. 9:41)

⁴⁰ Jo lalab casí' gui Jesús dsea' quiá'r':

—lí' dsea' i íng' 'nú' laco' lí' guilíng' na', joba' ím' bre jnea' cajo; jogui ii' dsea' i íng' jnea', joba' ím' bre i dsea' i casíng' jnea' fi' jmígúí' la. ⁴¹ Jogui ii' i íng' i dsea' i fé' cuaiñ' quiá' Fidié', co' dsea' íb' casí' quiá'r', joba' i dsea' i ní' íng' i dsea' í røøb' ní' íñ' cajo laco' gui e cuø' Fidié' i dsea' i fé' cuaiñ' quiá'r' do; jogui ii' i íng' jaang' dsea' i ée' guiá', co' guiúm' i dsea' do, joba' røøb' ní' íng' i dsea' í quiá' Fidié' lí' laco' gui la íng' i dsea' i ée' guiá' do. ⁴² Jogui doñí' ii' dsea' i cuø' fa' capí' jmí' i dsea' quié' e i doñí' fa' ní' lé' cuíng' jnea', joba' jnea' jmitaa' óo' na' e catím' bre ní' íñ' lajii' e sí' íñ' quiá' Fidié' cajo.

11

Mí' casíng' Juan i seáng' dsea' jmí' dsea' quiá'r' fi' lí' táang' Jesús
(Lc. 7:18-35)

¹ Jo mí' tí' lí' cató' e cacuø' Jesús ta' jaléng' i dsea' guitúung' do quiá'r', joba' cangó' bre e cango'er' jogui e cangoguiar' júu' quiá' Fidié' fi' jalé' fi' e téé' lí' se' Galilea.

² Jo ie' jo, 'nú' íb' íuung' i Juan i seáng' dsea' jmí' do. Jo lajee' íuuiñ' fi' job mí' caliñir' jalé' e qui' jmí' tíng' Dsea' Jmáang' e jmóor', joba' casíñ' co' tú' míng' dsea' quiá'r' fi' lí' táang' dsea' do ³ e cangojmingí' reiñ' su íb' dsea' i sijeeng' dsea' Israel i sí' íng' e nigüéeng' fi' jmígúí' la, osi nijém' bir jaang' gui i jíéng' é.

⁴ Joba' lalab cañí' Jesús quiá' i dsea' do:

—Güilíng' na' güico' na' júu' quiá' i Juan do lajii' e nicanú' na' jogui nicañí' na' e qui' jmí' e jmóo'. ⁵ Sí' gor e lijnéb' tu jaléng' dsea' tiuung', jogui e ngíb' tu jaléng' dsea' jlúung', jogui e 'lám' jaléng' dsea' i líng' jmohuí' lí' fi' ngúu' táang', jogui e núub' tu jaléng' dsea' güíng', jogui e jíb' tu jaléng' lí', jogui cajo e guiaa' júu' quiá' jial nileáng' jaléng' dsea' jmígúí' jee' jalé' dsee' quiá'r'. ⁶ Juguiá' jia quiá' jaléng' dsea' i ja' litúng' dsí' lajii' fi' lí' nisiñ' co' jnea'!

⁷ Jo mí' tí' lí' caquing' tu i dsea' i casíng' Juan i seáng' dsea' jmí' do, joba' Jesús canaaiñ' sí'r' jaléng' i dsea' i taang' co'r' do jalé' juguiá' uii' quiá' i Juan do, jo lalab casí' reiñ' jo cajíñ' :

—¿E' caguijøø' 'nú' mí' canú' na' e níngí' i Juan do fi' jee' guóo' uó' quié'? ¿Já' leáa'?, ja' caguijøøng' 'nú' jaang' dsea' i uang' júu' quiá' i jmóo' lí' doñí' ee' ta' qui' dsea' jíéng' i líng' la lí' co' cuiñí' e dséé' cataang' lí' doñí' jíé' fi' lí' í' guí; ⁸ o'gui caguijøøng' na' jaang' dseañ' i jlo' sí', co' ní' íb' 'nú' e i dsea' la' í neaaiñ' quiá' dseata' dsea' féng', co' í'bing' sea' jalé' e jlo' quiá'. ⁹ Jo ¿í' óo' na' i caguijøøng' na'? Jo e jáb', 'nú' caguijøøng' na' jaang' dsea' i laniing' gui laco' i dsea' caguiaang' i café' cuaiñ' quiá' Fidié' malí' gui eáang'. ¹⁰ Jo nab nicalí' laco' fé' fi' ní' jì' quiá' Fidié' cuaiñ' quiá' i Juan i seáng' dsea' jmí' do mí' cajíng' Fidié' e casí'r' Dsea' Jmáang' lala:

Nisíñ' n jaang' dsea' i niguiá' júu' quié' e

ná' gui e niguó' fi' jmígúí'

e laco' niguiár' guiá' fi' lí' níngí'.

¹¹ Jo lalab cajíng' gui Jesús casí'r' i dsea' teáng' co'r' do ie' jo:

—Jo jnea' jmitaa' óo' na' e lajee' lajaléng' dsea' i nicafé' cuaiñ' quiá' Fidié', ja' mí' caliséng' jaang' i níng' gui ta' quiá' laco' i Juan i seáng' dsea' jmí' do. Jo dsu' i dsea' i ja' níng' fi' jmígúí' la dsu' Fidié' 'bing' i quie' ní' quiá'r', joba' í'bing' i níng' gui laco' i Juan do.

¹² Cò' ie~ latí' mi~ canaang` Juan i seáang` dsea` jmi~ e guiar' júu^ e nijáa` Dsea` Jmáang` jò cartí' lana, eáang' huíng' nicangojéé' cóo~ júu^ quiá'~ Fidiéé' e quiá'~ e quier' nifí' quiá'~ dsea` jmi~; jògui jaléng' dsea` i' n' ní' n' , cuø' b' yaaiñ~ e laco' iñ~ nijmiguieeiñ` cóo'~ e júu^ jò. <sup>13</sup> Jò nú'~ gui e cagüéng` Juan i seáang` dsea` jmi~ fí' jmi~ la, jalé' e júu^ e caguia' i dsea` i' café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' jògui e júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ Fidiéé' do, jalé' e jò lico' jmita~ dsí' e Fidiéé' iñ~ nicár' nifí' quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmi~. ¹⁴ Jò song' nú' iing~ na' ni'íng'~ na' e júu^ jò, joba' i Juan do líiñ' laco' Líi^ i' café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' malí' gui eáang' i si'í' nijáa` tu calé' catú' . <sup>15</sup> Jò jaléng' 'nú', dsea` sea` loguá' na', núu~ na' jalé' e júu^ e nicafá' a na.

¹⁶ Jò lana nifá' duu jial líng' jaléng' i dsea` seeng` jmi~ na, cò' jaléng' i líiñ' la líng' jiuung~ i táang` tacóo' fí' 'móo'~, jò mi~ niti'áng' rúin' fé'r lala: <sup>17</sup> "Cajíu^ jnea' lúu, dsu' 'nú' ja` cadseeng~ na'; jògui ca'ó' naa' e ø' dsea` lí~ ráang' 'líi~, dsu' 'nú' ja` caquí'~ na'." ¹⁸ Cò' lalab caféé' 'nú' mi~ cajá' i Juan i seáang` dsea` jmi~ do, ca'eeng~ na'r e iuung~ i 'líng' dsíir' dsu' uí' e ja' 'leáang` gø'r jògui jíi' capí' mée' ja' í'r'. <sup>19</sup> Jògui mi~ cagüéng` jnea' fí' jmi~ la, jnea~ dsea` i' jaa' fí' nifí' e líiñ' jaang` dsea` jmi~ e gó' baa jíi' laco' gø' dsea', jò uí' e lajòb líí', joba' jaléng' 'nú' ca'eeng~ na' jnea~ e líiñ' jaang` dsea` cúng' i gø' contøng` jògui e líiñ' jaang` dsea` íng' i ngí' cóo'~ jaléng' dsea` i ga' fé' dsea' uii~ quiá'r~ osi cóo'~ jaléng' 'ná' nòdsicuu~ i jmóo' ta~ mí' cuu~ e catíng` dseata~ quiá'~ Roma é. Jò dsu' cóo'~ jalé' e jmóo' Fidiéé' jmi~ jial tíi' tíiñ' ngáin'.

*Dsea` i ja` ja' calíng` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang`
(Lc. 10:13-15)*

²⁰ Jò ie~ jò, canaang` Jesús 'gaam`bre quiá'~ jaléng' dsea` i seeng` fí' fii' lí~ nicajméer` jalé' e quiá'r~ jmi~ e dsigá' dsí' dsea', cò' jaléng' i dsea` i ja` caquí' jíng' yaaiñ~ fí' quini' Fidiéé'. Jò lalab cajíng' Jesús ie~ jò:

²¹ —E ngí' fíib' 'nú', dsea` seeng` na' fí' Corazín cóo'~ gui 'nú' dsea` seeng` na' fí' Betsaida, còfa' mi~ fí' Tiro cóo'~ gui fí' Sidón cajmé~ e lajalé' e guí' e quiá' i jmi~ laco' gui jíi' e nicajmé~ e jee' 'nú', joba' i dsea` i ladsifí' lajò caquí' jíng' yaaiñ~ fí' quini' Fidiéé' facò' mi~ lajò, jò catíng` e nineáaiñ' fí' íb' uii~ quiá'~ jalé' e dsee' e nicarøiñ'! ²² Joba' fíi' i 'nú', dsea` seeng` na' fí' Corazín cóo'~ gui fí' Betsaida, ie~ mi~ nití' í' e niquidsí' Fidiéé' í' quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmi~, eáang' gui nicuø'r' 'nú' iihuí' laco' gui e iihuí' e ni'íng' dsea` i seeng` fí' Tiro cóo'~ gui fí' Sidón. <sup>23</sup> Jògui jaléng' 'nú', dsea` seeng` na' fí' Capernaum, ¿su líng` na' e 'nú' bing' i nisáng' cartí' yú' gui jee~ jaléng' dsea'? Jò o' lajò, cò' 'nú' bing' i nijgiáang` tí' lí' 'lí' mi~ nití' í' lajò. Còfa' mi~ fí' fii' Sodoma calí' lajalé' e quiá'~ jmi~ laco' gui jíi' e nicajmé~ e jee' 'nú', joba' ja' ca'íng` e fii' jò, jò siji' b' latí' lana. ²⁴ Joba' fíi' túu' 'nú', dsea` i seeng` fí' Capernaum, e mi~ nití' í' e niquidsí' Fidiéé' í' quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmi~, eáang' gui ni'íng' 'nú' iihuí' laco' gui jíi' iihuí' e ca'íng' jaléng' i dsea` i seeng` fí' Sodoma.

*Jaléng' dsea` i óo' fí' dsí' 'né' nijaquíéeiñ' fí' quini' Jesús
(Lc. 10:21-22)*

²⁵ Jò lalab cajíng' gui Jesús ie~ jò:

—Teaa~, lana jmifén' n' 'nú', dsea` fii~ nifí' cóo'~ jmi~ la, dsuco' lana nicajmee' e ngám' jaléng' dsea` dsee~ dsea` qui' jalé' júu^ quiá'~, jògui cajmee' ba' e ja' cangáng' júu^ quiá'~ jaléng' dsea` i tíng' eáang' i jmicøng'~ yaang' fí' jee~ jaléng' dsea` rúng'. ²⁶ E jáb'~, lajòb líí', Teaa~, cò' lajòb nicali'íng' 'nú' e calí'.

²⁷ Jò mi~ cangí' jò, lalab casí' Jesús dsea` quiá'r~:

—Tiquié' e Fidiéé' dsea` nicacuø'r' jnea~ e née' nii~ lajalé' e sea' fí' la'úng` fí' jmi~. Jò jíi'~ jaang` dsea` dseáng'~ mí' cuíiñ' jnea~, dsea` líiñ' Jóo' Fidiéé' camíng'~, cò' lajíi'~ Tiquié' baa dsea` cuíiñ' jnea~; jògui jíi'~ jaang` dsea` dseáng'~ mí' cuíiñ' Tiquié' e dsea` guíng~ nifí'~, cò' lajíi'~ jneab~ dsea` cuíiñ' nre cóo'~ gui lajaléng' dsea` i nisi'íng' quié' e e nilicuíiñ' dsea` do. ²⁸ Jò jaléng' 'nú', dsea` i óo' fí' í', cóo'~ gui jaléng' 'nú', dsea` dsíng' na' iihuí', quiá'~ jíng' yaang~ na' fí' quini~, cò' jneab~ dsea` quiá'~ i jmi~

nijmee e e nitíi' áa'na' quiá' jalé' e jo. ²⁹ Jogui íing' na' jalé' júu^ quié' e e guiaa' jee' 'nú', jogui ee' ba' guiá' laco'gui jnea~, dsea' lín'n jaang' dsea' féng' dsí' cóo' doñí' i' jogui e ja' jmiféng' 'ñiá' a cajo. Jo song nijmee' na' lajo, joba' nilí' ba' jóng e nitíi' áa'na' uii' quiá' jalé' e dsingíng' na' do. ³⁰ Co' song i' dsea' i' iing' nijmitíng' júu^ quié' e jogui nijmitir' lajíi' júu^ quiá' ta' quié' e, ja' huíng' quiá'r' e nijmér' lajo, co' ja' i' e ta' jo.

12

Mi' ca'éeng' dsea' quiá' Jesús láa' quiá' cui'iee'

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Jo ie' jo, cóo' jmií' lajee' e tíng' dsea' Israel e jmi'íñ', cangíng' Jesús cóo' dsea' guitúung' quiá'r' fí cóo' guoo' uó' lí' sijnea' cui'iee'. Jo lajee' ngíñ' fí jo, cadseá' jmi'aang' i' dsea' quiá'r' do, jo canaaín' do éem' bre láa' quiá' cui'iee' e sea' do jo canaaín' gó'bre mí' quiá'. ² Jo ie' jo, co' quiá' dob nitaang' cóo' tú' míng' dsea' Israel i' líng' dsea' fariseo jo cangá' bre e ca'éeng' i' dsea' quiá' Jesús do cui'iee', joba' lalab casí'r' Jesús:

—Ja' catíng' jmé' i' dsea' quiá' na' lana lajee' jmií' e jmi'íng' naa', jneaa' aa' dsea' lí'í' dsea' Israel!

³ Jo lalab cañí' Jesús quiá' i' dsea' do:

—Tée' óo'na' e nica'í'ba' fí' ni' jì' quiá' Fidiée' lí' fé' jial cajmée' dseata' Daví' mí' cadseá' jmi'aaín' cóo' jaléng' dsea' quiá'r'. ⁴ Co' ie' jo cangíñ' cartí' dsí' sinúu' guá', jo cagó'r' íñ' e güeang' quiá' Fidiée' e jíi' jmidsea' bing' sí' cuóong' dó', dsu' cagó'bre cóo' i' dsea' quiá'r' do. ⁵ Jogui tée' óo'na' cajo jial fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée' e cajme' Moi', co' fí' ni' jo fé' e ja' dsee' ée' jaléng' jmidsea' nañí' fa' jmóor' ta' fí' dsí' sinúu' guá' fé' lajee' jmií' e jmi'íng' jneaa' aa', dsea' lí'í' dsea' Israel. ⁶ Jo dsu' jnea' fí' i' 'nú' e niing' gui júu^ quié' e laco'gui e guá' do. ⁷ Dsu' latí' lana ja' mí' cangám' bi' 'nú' e guóng' lajíi' e fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée' lí' fé' lala: “Jnea' Fidiée' iin' n e nilí' fí' líng' rúng' na', jo o' e cuo'na' feá' fí' quinií'.”

Jo casí' gui Jesús i' dsea' fariseo do:

—Facó' mí' cangáng' na' e júu^ jo latí' mí' uing', joba' ja' e ta' e cuó'na' dsee' jaang' dsea' i' ja' mí' ca'lee' jíi' cóo'. ⁸ Jo dsu' e jal', jnea' dsea' cagá' a fí' jmigü' la e lín'n jaang' dsea' jmigü', oo' baa' ta' e niqui' ta' mí' jmií' e jmi'íng' jneaa' aa', dsea' lí'í' naa' dsea' Israel.

Mi' cajmi'leáng' Jesús jaang' dsea' i' caang' guoo'

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jo mí' cangí' jo, cangó' Jesús fí' cóo' dsí' sinúu' guá' quiá' dsea' góor' dsea' Israel. ¹⁰ Jo mí' caguiér' fí' jo, dob ni'iuung' jaang' dseañu' i' caang' cóo' guoo'. Jo ie' jo, dob niteáng' cóo' tú' míng' dsea' Israel i' líng' dsea' fariseo e siteeíñ' Jesús e iin' ninír' su nijmi'leáng' dsea' do i' dsea' i' caang' guoo' do 'ñiá' ie' jmií' e jmi'íng' dsea' Israel, jo lajoba' e niguiér' jial e ni'ñiñ' dsea' do fí' quini' dseata'. Joba' cajmíng' Jesús lala:

—¿Su seab' fí' e nijmi'leáng' jaang' dsea' dsée' lajee' mí' jmií' e jmi'íng' naa'?

¹¹ Joba' cañí' Jesús quiá' do jo casí' reiñ' lala:

—Facó' 'nú' aang' na' jo'se' jo calingíng' na' e catóng' jaang' fí' dsí' í' 'ñiá' ie' jmií' e jmi'íng' naa', ja' lí' dsii' fa' lí' niseáng' na're' lajo, co' nigüiseám' ba're'. ¹² Joba' fí' i' 'nú', jial tí' laniing' gui quíng' jaang' dsea' fí' quini' Fidiée' laco'gui jaang' jo'se'. Jo lajob' lí', seab' fí' e jmé' naa' cóo' e guiá' 'ñiá' mí' jmií' e jmi'íng' naa'.

¹³ Joba' lalab casí' Jesús i' dsea' caang' guoo' do:

—Níi' guoo', dseañu'.

Jo lajob' cajmée' i' dsea' do, jo ladsifí' lanab ca'lóo' guoor' jo caliguiúb' e guoor' do lí' laco'gui e cóo' do. ¹⁴ Jo mí' tí' lí' ca'uóong' jaléng' i' dsea' fariseo do e fí' dsí' sinúu' guá' do, jo canaaín' sñiñ' quiá' jial niguiér' e nijngáñ' Jesús.

Júu^ e cajme' Saí' cuaiñ' quiá' Jesús

¹⁵ Jo mi~ calilí¹ Jesús e jo, cagüi¹fi¹bre e fi' jo, jo cangór⁻ fi' li~ jié¹, jo fím¹ dsea⁻ cangolíng⁻ cóo¹r~ ie~ jo. Jo laco¹ ngoliiñ⁻ teáaiñ⁻ fi' lado, jmi¹leáam⁻ dsea⁻ do jaléng¹ dsea⁻ dsée¹, ¹⁶ jogui quiu¹r' ta~ quiá⁻ jaléng¹ i dsea⁻ i jmi¹leáaiñ⁻ do e ja' niguiáiiñ⁻ do júu¹ quiá⁻ jalé¹ e quí¹ dsea⁻ do jmi¹ jmóor⁻. ¹⁷ Jo cajméer⁻ jalé¹ e jo e laco¹ caliti~ lajii¹ júu¹ quiá⁻ Fidiée⁻ e cajme¹ Saí¹, jaang⁻ dsea⁻ i café¹ cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ mali¹ gui eáang⁻ mi~ cajíñ⁻ lala:

¹⁸ I lab i dsea⁻ i nicaguíin⁻ n,

i jmóo⁻ lajii¹ e iin⁻ n,

jo eáam⁻ 'neáan⁻ nre jogui iáang⁻ dsii⁻ cóo¹r~.

Jogui eáam⁻ nili¹gøiñ¹

la'eáang⁻ cóo¹ Jmiguí¹ quié⁻ e e nicuøø⁻ øre,

jogui niguiár⁻ júu¹ jee~ jaléng¹ dsea⁻ jmigüi¹

e dseáng⁻ røøb⁻ ni'ír⁻ í¹ quiá⁻ lajaang⁻ lajaang⁻ dsea⁻.

¹⁹ Dsu¹ ja' nijmér⁻ ta~ jíng⁻ o'gui ta~ ta¹ mii⁻;

jo jíi¹ jaang⁻ dsea⁻ ja' iñ⁻ ninú⁻ júu¹ quiá⁻r~ jee~ 'núu⁻ e jmiféng¹ 'ñia⁻r'.

²⁰ Jo nijmicóo⁻ bre jaléng¹ dsea⁻

i í¹ dsí¹ e ja' seeng⁻ iñ⁻ nijmicóo⁻ quiá⁻r~.

Jogui nijmicóo⁻ bir cajo jaléng¹ dsea⁻

i í¹ dsí¹ e ja' niquí¹r~ jmi⁻.

Jogui niguiár⁻ júu¹ jee~ jaléng¹ dsea⁻

car⁻ nilita~ dsíiñ¹ e dseáng⁻ røøb⁻ í¹ í¹ quiá⁻ lajaang⁻ lajaang⁻ dsea⁻.

²¹ Jo la'eáang⁻ íb⁻ nijá⁻ líng⁻

jaléng¹ dsea⁻ jmigüi¹ júu¹ quiá⁻ Fidiée⁻.

Jo lanab cajíng⁻ Saí¹ ie~ mali¹ gui do.

Mi~ cacuø⁻ dsea⁻ dsee⁻ Jesús e jmóor⁻ ta~ la'eáang⁻ cóo¹ i 'líng¹

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Jo mi~ cangí jo, cangojéeng⁻ dsea⁻ fi' quini⁻ Jesús jaang⁻ dsea⁻ tiuong⁻ jogui i ja' fé¹ cajo. Jo i 'lim¹ jmóo⁻ e nilíng⁻ i dsea⁻ do lado. Jo dsu¹ Jesús cajmi¹leáam⁻ bre i dsea⁻ do, jo calijnéb¹ tuiñ¹ do jogui café¹ tuiñ¹ cajo. ²³ Jo jaléng¹ dsea⁻ i teáang⁻ do ie~ jo, eáang⁻ cangogá⁻ dsíir⁻ jo canaaiñ⁻ sí¹ rúiiñ¹ lajee⁻ yaaiñ⁻ jo fé¹r lala:

—Jangám⁻ song Jóo⁻ dseata~ dsea⁻ féng¹ Daví¹ i na.

²⁴ Jo ie~ jo, dob niteáang⁻ coo⁻ tú⁻ míng⁻ dsea⁻ Israel i líng⁻ dsea⁻ fariseo. Jo mi~ canúur⁻ síng⁻ i dsea⁻ do lado, joba¹ cajíñ⁻:

—La'eáang⁻ cóo¹ bí¹ quiá⁻ Beelzebú i líng⁻ fii~ jaléng¹ i 'líng¹, la'eáang⁻ íbing¹ tíng¹ i dseañu¹ na e uøøiñ⁻ i 'líng¹ i teáang⁻ dsí¹ dsea⁻.

²⁵ Jo co¹ ñib⁻ Jesús lajii¹ e í¹ dsí¹ i dsea⁻ fariseo do, joba¹ cajíñ⁻ casí⁻ reiñ⁻:

—Fa¹ coo⁻ fi¹ jo jaléng¹ dsea⁻ i seeng⁻ fi' jo 'ni¹ níng⁻ rúiiñ¹, joba¹ sí¹ fim¹ e fi¹ jo jóng⁻, co¹ ja' seeiñ⁻ røø. Jo lajobi cajo fa¹ coo⁻ fi¹ pí¹ osi coo⁻ sinúu¹ lí⁻ 'ni¹ níng⁻ rúng¹ dsea⁻, sí¹ fim¹ cajo. ²⁶ Jo lajob lí¹ cajo cóo¹ Satanás i líng⁻ fii~ i 'líng¹ do, song nijmihuíiñ⁻ i 'líng¹ quiá⁻r~, joba¹ nilí¹ e 'ní¹ níim⁻ rúiiñ¹ jo lajoba¹ ni¹ fim⁻ bí¹ quiá⁻r~. ²⁷ Jo 'nú¹ gui fó¹ na e jnea⁻ tíin⁻ jmihuíin⁻ jaléng¹ i 'líng¹ i teáang⁻ dsí¹ dsea⁻ la'eáang⁻ cóo¹ bí¹ quiá⁻ fii~ i 'líng¹ i sii⁻ Beelzebú; co¹ faco¹ lajo, ¿i⁻ i í¹ óo¹ na i jmicóo⁻ quiá⁻ jaléng¹ dsea⁻ i ngí cóo¹ 'nú¹ e tíim⁻ bre jmóor⁻ lajo faco¹ lajo? Co¹ Fidiée⁻ bing¹ i jmicóo⁻ quiá⁻ i dsea⁻ í¹ e tíiñ⁻ jmóor⁻ lajo. Joba¹ lajii¹ e tíiñ⁻ do cuø⁻ lí⁻ e ja' dseeng⁻ laco¹ jíi¹ e í¹ áa¹ na'. ²⁸ Co¹ lajii¹ e jmóo⁻ jnea⁻ e jmihuíin⁻ jaléng¹ i 'líng¹ i teáang⁻ dsí¹ dsea⁻, la'eáang⁻ cóo¹ Jmiguí¹ quiá⁻ Fidiée⁻ ba¹ e jmóo⁻ lajo. Jo e jo cuø⁻ lí⁻ e nicatí⁻ í¹ e Fidiée⁻ nicár⁻ nifí⁻ quíi⁻ na¹ lajaang⁻ lajaang⁻ na¹.

²⁹ Jo jíng⁻ gui Jesús:

—Jo ja' nilí¹ jaang⁻ dsea⁻ ni'ír⁻ fi' dsí¹ coo⁻ sinúu¹ quiá⁻ jaang⁻ dsea⁻ i bí¹ gui dsí¹ laco¹ ír⁻ e ni'uø⁻r jalé¹ e sea⁻ quiáiiñ⁻, dsuco¹ la'uii⁻ jang⁻ 'né⁻ ni'núm⁻ bre i dsea⁻ bí¹ dsí¹ do, jo lajoguiba¹ cuøng⁻ e nijmér⁻ lajo.

³⁰ Jò iì dsea ì ja sing' uii quié e, joba' 'ní' níim bre jnea; jogui iì ì ja jmicóo' jnea e laco' nilicuing' dsea jnea, joba' ja siñ' uii quié e cajo.

³¹ Joba' fñ' i 'nú' e íim bi Fidié dsee quíá' jaléng' dsea jmigüí mi ee go júu^ ga fé'r' uii quiá' dsea do, osi lí' doñí ee dsee e éeiñ' é; dsu' jo' ní' fñ' dsee fng song iì café' ga uii quiá' Jmiguí quiá'r'. ³² Joba' fñ' túu 'nú' e Fidié íim bir dsee quiá' jaléng' dsea jmigüí mi ee go ga fé'r' uii quié e, jnea dsea gáa'a fí ñifí e lín'n jaang dsea jmigüí; dsu' song iì gui café' ga uii quiá' Jmiguí quiá' Fidié, joba' jo' tóo jmiñ fa' ní' íing dsea do dsee quiá' ì dsea í lata seeiñ fí jmigüí la o'gui fí jmigüí coo' cajo.

Jalé' 'ma' ofñ' cuíi dsea la'eáang' cóo' ofñ' e íb

(Lc. 6:43-45)

³³ Jò lalab cajíng' gui Jesús e éeiñ ì dsea teáang do ie jo:

—Fa' 'nú' ta'na' o' fí i' 'ma' ofñ' quií na', joba' jlob' ofñ' nicuó'; jo song ja jmoona' lajo, joba' ja 'goo' ofñ' nicuó'. Co' jaléb' 'ma' ofñ' cuíi dsea la'eáang' cóo' ofñ' e íb.

³⁴ J'óo' mi' guíim 'nú'! Ja cuóong' e nifo' na' jmang' juguiú, co' jmang' jalé' e ga'ba' í áa'na'. Dsu' co' lajii' e í dsíib' dsea, jii' joba' fé'r'. ³⁵ Jò jaang' dsea ì guiúng, jmang' júu^ guiúb' fé'r', co' jmang' e guiú' ba' í dsíir'; jogui jaang' dsea ì soo' dsíi, jmang' júu^ gab' fé'r', co' jmang' e ga'ba' í dsíir'. ³⁶ Joba' fñ' i 'nú' e mi niguiéé jmiñ e niquidsí Fidié í' quiá' lajaang' lajaang' dsea jmigüí, ie job mi niguiéé dsea júu^ fí quini dsea do jalé' e ja íing ta e café'r' lajee cateáaiñ fí jmigüí la. ³⁷ Jò cóo' lajii' júu^ e café' dsea, cóo' jii' job nija' í' su røoiñ dsee osi ja røoiñ é mi tí lí nití í' e nitidsí í' quiá'r'.

Mi camí' dsea Jesús e nijmér coo' lí e quií'r' jmiñ e dsigá dsíi dsea

(Mr. 8:12-13; Lc. 11:29-32)

³⁸ Jò mi cangf jo, coo' tú' míng' tifa' quiá' júu^ quiu' ta quiá' dsea Israel cóo' gui coo' tú' míng' dsea Israel ì líng' dsea fariseo cangoquiéeiñ fí lí sing' Jesús jo casí'r' dsea do lala:

—Tifa', ií naa' ne naa' e nijme' coo' lí e quií' jmiñ e dsigá dsíi dsea.

³⁹ Joba' cañii Jesús quiá' ì dsea do:

—Jaléng' dsea seeng' jmiñ na dsíng' ní røoiñ dsee jogui ja jmitir' júu^ quiá' Fidié, co' lico' mi'r' jnea e nijmee e coo' e lí e quií' jmiñ e dsigá dsíi dsea. Dsu' ja nijmee e jii' coo' e jo fí quini, co' nicaliseáb' e jo lami jéeng' gui e cangongfng' Jonás, jaang' dsea ì café' cuaiñ quiá' Fidié malii' gui eáang'. ⁴⁰ Jò laco' ca'í' Jonás 'ní' jmiñ jogui 'ní' uóø fí dsíi tu' jaang' 'ñu' dsée, lajob jnea cajo, dsea cagá a fí ñifí e lín'n jaang' dsea jmigüí, ní' ú' u' 'ní' jmiñ jogui 'ní' uóø fí nú' uó'. ⁴¹ Jò mi nití jmiñ e niquidsí Fidié í' quiá' lajaang' lajaang' dsea jmigüí, ì dsea seeng' fí fí Nínive do nicuó'r' dsee jaléng' dsea ì seeng' jmiñ na; co' mi canúu ì dsea í júu^ e caguia' Jonás, dsíi' lajob caquí' jíng' yaaiñ fí quini Fidié uíi' jalé' dsee quiá'r'. Dsu' jnea gui fá'a e jnea níng' gui laco' gui ì Jonás do. ⁴² Lajobi cajo ie malii' do caliséng' jaang' reina ì caquiú' ta fí lí huíí, jo cajar' cajanúur' jalé' júu^ e tíng' jaang' dseata dsea féng' ì sii Salomón. Jò lajob líí, ì dseamí í nicuó' bre dsee cajo jaléng' ì dsea seeng' jmiñ na mi nití jmiñ e niquidsí Fidié í' quiá' lajaang' lajaang' dsea jmigüí. Dsu' júu^ quié e níng' gui laco' gui júu^ quiá' ì dseata Salomón do.

Jial líí mi dsitáang' tu ì líng' fí dsíi dsea

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Jò mi calí cajíng' Jesús lana, jo casí' guir jaléng' ì dsea do jo cajíñ':

—Mi güi' fí jaang' ì líng' ì iuung' dsíi jaang' dsea, ngír' fí lí quiu' e 'nó'r' fí lí nijmi' íñ'. Jò song ja niguié'r' lí nijmi' íñ', joba' í dsíir': ⁴⁴ "Nínim' túu fí dsíi dsea e lí cajú u do, co' ja lí sea lí nijmi' íñ' n." Jò mi niguieng' tur dsíi ì dsea do, niguiéiñ' lafa' coo' sinúu lí joo jogui siquiáang' jogui silii' jlo'. ⁴⁵ Jò mi níng' e dsíng' jlo' dsíi e lí niguiéiñ' do, joba' nidsér' nidsitéer' guiáng' ì líng' gui laco' ír' e nidsitáaiñ'

fí' dsíi' i dsea` do, joba' ga`gui nilíng` i dsea` do laco'gui lami` iuung` jaang` i 'ling`^ do fí' dsíir'. Jo lajob nidsingíng` jaléng` i dsea` i røong` dsee` i seeng` jmiñ` na.

Mí` cajíng`- Jesús i` niquiá'r` jogui i` jaléng` rúin`
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Jo lajee` gui'nang` sím`bi Jesús cóo`~ jaléng` i dsea` teáng` do ie` jo, mi` caguié` niquiá'r` cóo`~ gui jaléng` rúin`, có' iin` nisíin` cóo`~ dsea` do. Dsu` ja` cangíin` do cartí` lí` iuung` dsea` do. <sup>47</sup> Jo jaang` dsea` jém`bing` cangojmée` júu` Jesús e niteáng` i dsea` sínúu` quiá'r` do fí' caluu`, jo lalab júu` quie` i dsea` do:

—Nab nicagüéng` niquí`^ cóo`~ gui jaléng` rún` e iin` síin` cóo`~ 'nù`, jo nab teáiin` fí' caluu` lana.

⁴⁸ Jo lalab cañi` Jesús quiá`- i dsea` quie` júu` do:

—Jneab` nifí`i` 'nù` i` niquié`e` jogui i` jaléng` rún`n.

⁴⁹ Jo dsifib` ca'éein` i dsea` quiá'r` do jo cajíñ`-:

—i dsea` nab niquié`e` cóo`~ gui jaléng` rún`n. ⁵⁰ Có' doñi` ii` dsea` i jmiti` lajii` e iing` Tiquié`e` dsea` guing` ñifí`, jaléng` dsea` íbing` líng` rún`n jogui dsea` íbing` líng` niquié`e` cajo.

13

Coo` júu` já`- e lafa' júu` cuento quiá`- mi` bí` dsea` mijú`
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jo 'ñia` ie` jmiñ` jo cagüi`fíb` Jesús fí' jo, jo cangór` cangogüear` fí' 'ni` guiéé` Galilea. <sup>2</sup> Jo có' i 'leáam`bi dsea` caseáng` fí' jo, joba' Jesús cajgóor` fí' yú`^ cóo` móo` e nisi` e fí' 'ni` e guiéé` do jo fí' job caguár`. Jo dob teáng` jaléng` dsea` fí' 'ni` jmiñ` lajee` jo. ³ Jo catí` job canaang` e` Jesús jaléng` i dsea` do jmiguiub` jalé` júu` quiá'r`, jo casí` rein` cóo` júu` já`- e lafa' júu` cuento jo cajíñ`-:

⁴ —Coo` née` jaang` dsea` cangór` cangobíur` mijú` quiá'r`. Jo mi` tí` lí` canaain` bír` e mijú` do, e líng` do cajiú` lí` ngíng` fí', jo tab` cagó` jalé` e jo. <sup>5</sup> Dsu` e líng` gui e mijú` do cangotóo`~ jee` cuu` fí' lí` ja` leáang` guóo`~ née', jo e mijú` jo lajmináb` calíang`, có' nib` guóo`~ uó` cangotóo`~. ⁶ Jo dsu` mi` tí` lí` cangíng` iee`, lajmináb` caliquiú`, có' ja` a` cangotóo`~ jmó` quiá`. <sup>7</sup> Jo e líng` gui e mijú` do cangotóo`~ jee` mijú` 'matóo`, jo dsu` mi` cacuáng` e mijú` 'matóo` do cajmée` níum` quiá`- e mijú` e guiú` do. <sup>8</sup> Jo e líng` gui e mijú` do cajiú` lí` jlo`^ uó` jo jlob`^ cacuó` e mijú` do mi` cacuáng`-; jo e líng` e mijú` do cacuó` lí`^ lí` cien mí`^ lacamí`^, <sup>9</sup> jogui e líng` gui do cacuó` júi`~ sesenta, jo e líng` gui júi`~ treinta. Joba' fí`i` 'nú` jaléng`na' e ii` 'nú` dsea` sea` loguá`na', jnúu`na' jalé` júu` quie`e!

E` uing` e cajíng`- Jesús jalé` e júu` do
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jo mi` cató` e café` Jesús jalé` e júu` na, jo cangoquiéeng` i dsea` quiá'r` do fí' lí` guíin` jo cajmingí`r` dsea` do lala:

—¿Jiali` fí' jaléng` i dsea` i caseáng` na cóo`~ jalé` júu` já`- e lafa' júu` cuento?

¹¹ Jo lalab cañi` Jesús quiá`- i dsea` quiá'r` do jo casí` rein`:

—Jo 'nú` nicangíng`na' quiá`- Fidié` e ngáng`na' jalé` e ja` mí` ñi` dsea` jéeng`gui e dsea` í` iin` cár` nifí` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi, jo dsu` jaléng` i dsea` na ja` cangíin` e ngáin` e jo. ¹² Có' i dsea` i nicangíng` e ngáng`jiur` júu` quie` e jmiguiú` guib` niñiñ` e ningáin` e jo, joba' lalím` nilisea` quiá'r`-; jo dsu` i dsea` i ja` niñíng` e ngáin` júi`~ capí`^ e jo, joba' nigüéáb` lajii`~ capí`^ e ngíin` e ngáin` do. <sup>13</sup> Jo uii` e lajob líi', joba' fí`i` jaléng` i dsea` na cóo`~ júu` já`- e lafa' júu` cuento; có' jaléng` i dsea` na líim`bre e jné`bre, dsu` ja` jné`r`; jogui líim`bre e núu`bre, dsu` ja` núur`o`gui ngáin` cajo. <sup>14</sup> Jo cóo`~ i dsea` na liti` laco` júi`~ júu` e cajíng`- Saíi`, jaang` i café` cuaiñ` quiá`- Fidié` maliñ` gui eáang` mi` cajíñ`- lala:

Jial fa' jialgui la núur` dsu` ja` e ningáin`,

jogui fa' jialgui la jóør- dsu' ja' e ninír'.

¹⁵ Dsuoç' jmangl' e ja' dseem'ba' í dsí' i dsea' seeng' fí' la;

jogui jníf'bre loguar~ ço' ja' iin~ ninúr~,

jogui jníf'bre jminir~ cajo ço' ja' iin~ nijóør~,

jò lajobi ja' cuóøng` ningáin' jjí'~ çoo`,

jò lajobi cajo ja' niquí'~ jíng' yaaiñ~ fí' quinií~

e laco' jnea~ nijmi'leáan^re.

¹⁶ J'oba' fíi' i 'nú', dsea' nilíng'na' dsea' quié~ e, juguiá~ jiu quí~ na', ço' seab' jminí'na' cóo'~ e cuóøng` jóø'na', jogui seab' loguá'na' cóo'~ e cuóøng` núu'na'. ¹⁷ Jogui jnea~ jmitaa' óo'na' e fíim' dsea' i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé~ malii~ gui eáang' cóo'~ gui jaléng' dsea' i éé' guiá~ cali'iiñ~ ninír' lajji'~ e cangíng' 'nú' e móo~ na' jmií~ na, dsu' ja' cangár~; jogui cali'iiñ~ e ninúr~ lajji'~ e núu' 'nú' lana, dsu' ja' canúur~ cajo.

Mí~ cajíng'~ Jesús e~ guóng' e júu^ quiá'~ i dsea' bí mijú' do

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Núu~ na' júu^ quié~ e, lana nijmée'~ duu 'nú' júu^ e~ guóng' e júu^ quiá'~ i dsea' bí mijú' do. ¹⁹ Jaléng' dsea' i núu' jalé' júu^ quiá'~ jial quié Fidiéé~ nifí' quiá'~ dsea' jò dsu' ja' ngáin' e júu^ jò, j'oba' jaléng' i dsea' í'bing' i líng' laco' e mijú' e ca'líng~ fí' guiá'~ fí' do; ço' dsifí' lanab guiéé' fii~ i 'líng'~ jò íim~ bre lajji'~ e nicangáng' i dsea' do. ²⁰ Jogui e mijú' e cajiú' fí' jee~ çuu~ do guóng' quiá'~ jaléng' dsea' i tí' dsí' núu' júu^ quiá'~ Fidiéé~ jogui tí' dsí' íñ' cajo; ²¹ jò dsu' laco' e mijú' do ja' lí' sea' lí~ nisó'~ jmó' quiá'~ jmiguiú', j'oba' lajob lí' cóo'~ i dsea' í, cateá'ba' e té'r' e siñ'~ teá' cóo'~ e júu^ jò; jò dsu' mí' dsing'íiñ~ e huíng' uí'~ e já'~ líiñ' e júu^ do, j'oba' ladsifí' lanab tú'tur e já'~ líiñ' e júu^ jò. ²² Jogui e mijú' e cajiú' fí' jee~ mijú' 'matóó' do guóng' quiá'~ jaléng' dsea' i núu' júu^ quiá'~ Fidiéé~, jò dsu' eáang'gui guing~ dsír' jalé' ta' lí' cuu~ fí' jmiguiú' la, jogui eáam' jmigóo' e cuu~ do quiá'r~. Jò ço' lajob líiñ', j'oba' íim~ dsír' lajji'~ e júu^ do; jò lajoba' íim~ quiá'r~, ço' ja' cuør' fí' fa' e nidsicuáng' e júu^ do quiá'r~ e laco' teá'gui nisíñ'~ fí' guiá~ cóo'~ Fidiéé~. ²³ Jò dsu' e mijú' e cangotóo'~ lí' jlo'^ uó~ do guóng' quiá'~ jaléng' dsea' i núu' júu^ quiá'~ Fidiéé~ jogui ngám'bre jalé' e júu^ jò, j'oba' eáam' dsicuáng' quiá'r~ cóo'~ e júu^ jò. Jò i líng' i dsea' í líiñ' laco' e mijú' e cacuo' laj' cien mí'^ lacamí'^ do, jogui i líng'~ gui i dsea' do líiñ' laco' e mijú' e cacuo' jii'~ sesenta mí'^ lacamí'^, jogui i líng'~ gui líng' laco' e mijú' e cacuo' jii'~ treinta mí'^ lacamí'^.

Çoo' júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento quiá'~ onuu' guí'~

²⁴ Jò mí' cangí jò, cajíng'~ gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea' ngí cóo'r~ do çoo'gui júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento jò cajíñ'~:

—Lalab lí' mí' Fidiéé~ quier' nifí' quiá'~ dsea': Jò e jò lí' laco' jaang' dseañu' i cangojní micui'iee' jlo'^ fí' lí' nicají'r~; ²⁵ jò dsu' lajee' uóøb' caguié~ jaang' i 'ní' ní' quiá'~ i dseañu' í jò cangoteá'r' mijú' onuu' guí'~ fí' jee~ mijú' cui'iee' quiá'~ i dsea' do, jò mí' cangí jò caquim'~ tur. ²⁶ Jò mí' tí' lí' canaang' cacuáng~ e mijú' cui'iee' do jò canaang' ca'ia' láa' quiá'~, jò mifíng' cajném~ bí cajo e onuu' guí'~ do. ²⁷ J'oba' i dsea' jmóo' ta~ quiá'~ e cui'iee' do caguijmée'~ bre júu^ i dsea' fii~ do cuaiñ~ quiá'~ e onuu' guí'~ e nica'iaang' do, jò lalab casí'~ reiñ' do: “Fí'íi', jmang'~ mijú' jlob'^ e caguijní 'nu' fí' ní' guóo'~ uó~ quí'~ do. J'oba' j'jie' lí' cajá' jú' quiá'~ e onuu' guí'~ e nica'iaang' do?” ²⁸ Jò lalab cañí' i dsea' fii~ do quiá'~ i dsea' 'léeng'~ quiá'r~ do: “Dsea' i 'ní' ní' quié~ baa, íb' lí'^ dsii~ i cajmée' lajò.” J'oba' cañí'tu i dsea' 'léeng'~ do quiá'~ fiir~ jò casí'~ reiñ': “Cuø' 'nu' júu^, fí'í, e nidsisé'~ naa' jalé' e onuu' guí'~ do.” ²⁹ J'oba' cañí'tu i dsea' fii~ do quiá'~ i dsea' 'léeng'~ quiá'r~ do: “U~, ço' fíng song cagüitóø'~ e onuu' do, jò la quié' tí' e cui'iee' dob dseáang'~ nigüitóø'~ jóng. ³⁰ J'oba' guiá~ gui güisée'~ lado jò güicuaang' çoliing'~ cartí' mí' nití' í' e nihuí' e cui'iee' do; jò i dsea' i nisíñ'~ n i nisítíng' e jò, nifí'~ ire e nisó'r~ la'uii~ e onuu' guí'~ do jò niguiár~ tá'~ có' nibøø' jò ngí jò nitó'r' jì; jò mí' ningí, joguiba' nisítíiñ' e cui'iee' do jò nitá'r~ éé' quiá'~.”

Coo` júu` já` e lafa' júu` cuento quiá`- coo` mijú` e sii` mostáa`
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Jo casi`-gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do cóo` e júu` lajob cajo jo cajín`-:

—Lalab lí` mi` Fidiée` quier` nifí` quiá`- dsea: Jo e jo lí` la lí` coo` mijú` e pí` eáang` e sii` mostáa` e jni` dsea` fí` guóo`- uó`- quiá`r`-. <sup>32</sup> Jo e já`- e mijú` jo pí`-gui eáang` lajee` lajalé` mijú`, jo dsu` mi` nicuáng`, latí` coo` 'ma` féb` tí`, jo cuo` quiá`- jaléng` tá` e jmo`re' sii`-re' fí` lacaang` guo` quiá`-.

Coo` júu` já` e lafa' júu` cuento quiá`- quie` iní`
(Lc. 13:20-21)

³³ Jo casi`-gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do cóo` e júu` lajob cajo jo cajín`-:

—Jo lalab lí` mi` Fidiée` quier` nifí` quiá`- dsea: Jo e jo lí` la lí` quie` e cáng` jaang` dseamf` fí` jee` ca` iní` quiá`r`-. Jo cóo`- jí`- capí` e quie` dob jmóo` e róo` jalé` e ca` iní` do.

E uiing` e café` Jesús cóo`- júu` já`- e lafa' júu` cuento
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jo jmag`- cóo`- júu` lanab caféng` Jesús jaléng` i dsea` i ngí` cóo`r` do, jo jí`- coo` júu` quiá`r`- fa' ja` café'r` cóo`- e júu` lajo. ³⁵ Jo e júu` na caliti` lí`- laco`-gui la júu` e caguia` Saí` malí`-gui eáang`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` mi` cajín`- lala:

Nifá`-a jmag`- júu` já`- e lafa' júu` cuento,
jogui nijmijnéem`baa jalé` júu` e si`maang` lami` jéeng`gui
latí` jí`- ie` mi` cajmée` Fidiée` jmigüf`.

Mi` cajíng`- Jesús e` guóng` e júu` já`- e lafa' júu` cuento quiá`- e onuu` guí`- do

³⁶ Jo mi` cangí` jo, ca`hib`- Jesús júu` jaléng` i dsea` ngí` cóo`r` do jo ca`r`- fí` coo` dsí` sináa`. Jo fí` job cangoquiéng` i dsea` guitúung` do quiá`r`- jo casi`r`- dsea` do e fa' nijméiñ`- do júu` e` guóng` e júu` e cajín`- do cuaiñ` quiá`- e onuu` guí`- e cajní` dsea` fí` lí` líng`- ee` sijnée`- dsea`.

³⁷ Jo lalab cañí` Jesús quiá`- i dsea` quiá`r`- do:

—I dsea` i jni` e mijú` jlo` do, íb` i dsea` i jáa` fí` ñifí`- e líiñ` jaang` dsea` jmigüf`, <sup>38</sup> jo e fí` ni` guóo`- uó`- do guóng` lafa' fí` jmigüf`. Jo e mijú` e jlo` do guóng` lafa' jaléng` dsea` i núu`- jalé` ta` quiu` Fidiée`, jogui e onuu` guí`- do guóng` lafa' jaléng` dsea` i líng` dsea` quiá`- fii` i 'líng` i 'ní` níng`- Fidiée`. <sup>39</sup> Jogui i fii` i 'líng` i 'ní` níng`- Fidiée` do, íb` i cajní` e onuu` guí`- do. Jogui cuaiñ` quiá`- e sitíng` lají`- e cangojne` do guóng` lafa' mi` tí` lí` ni`fíng`- jmigüf`. Jogui jaléng` i sitíng` lají`- e caroo` do, íb` jaléng` ángeles i líng` guotí`- Fidiée`. <sup>40</sup> Jogui lí`- laco` sitíng` e onuu` guí`- do jo nidsitoo` fí` ni` jì` e nicó`, lajob cajo nidsijée` mi` tí` lí` ni`fíng`- jmigüf`. ⁴¹ Co' jnea`, dsea` i cagüéng` fí` jmigüf` la e lín`n jaang` dsea` jmigüf`, nisín`n jaléng` ángeles quie` e jee` jaléng` dsea` i quiá`- ta` quiá`- e laco` nisitíiñ` do jaléng` i dsea` jmóo` e niténg` jaléng` dsea` rúng` fí` ni` dsee` jogui jaléng`-gui i quiá`- tíng` jmóo` jalé` e ja` dseeng`. <sup>42</sup> Jo jaléng` i dsea` í` nitáin` fí` lí` coo` jì` e ja` tóo` jmi` yu` jo fí` job ni`íñ` iihuí` e eáang` cartí` niquí`r`- jogui nitúr`- majar`. <sup>43</sup> Jo dsu` jaléng`-gui dsea` i núu`- jalé` ta` quiu` Fidiée`, dob ninír` e guiá`- fí` lí` guiing` Tiquí`ii` Fidiée` i quiu` ta` fí` la'úng`- fí` jmigüf`. Jo jaléng` i dsea` í`, mi` niguilíñ` fí` jo, nilíiñ` lí`- laco`-gui la jing` iee`. Joba` fí`- i`nú`, jaléng`na` dsea` sea` loguá`na', jnúu`-na` júu` quie`-e!

Coo` júu` já` e lafa' júu` cuento quiá`- coo` e 'mo` eáang` e si`ma`

⁴⁴ Jo casi`-gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do coo`-gui júu` já`- e lafa' júu` cuento jo cajín`- lala:

—Jo mi` Fidiée` quier` nifí` quiá`- dsea, lí` lafa' coo` e 'mo` eáang` e si`ma` lí` nú`- uó`. Jo fíng` jaang` dsea` cadsér` e si`ma` do, jo mi` cadsér` e jo, ni`fí` dsíur` e dob ni`meá`-tur calé` catú`- dseáng`- e lí` cadsér` do; jo co' dseáng`- eám` cali`iáang` dsíur`

dsu' e cadsé're' do, joba' mi~ niguiein' fí' quiá'r~, ni'ní-bre lajalé' e sea` quiá'r~, jo nilár~ e uó~ lí~ cadsé'r' e 'mo'^ eáang' e si'ma' do.

Coo` júu^ já'-** e lafa' júu^ cuento quiá'- **coo` cuu~ e 'mo'^ eáang'

⁴⁵ Jo casi'-gui Jesús jaléng' dsea` quiá'r~ **coo`gui júu^ lajo jo cajín'-** lala:

—Jo mi~ Fidié' quier' nifí' quiá'- dsea', lí' lafa' jaang' dsea` i jmóo' ta~ láa' jogui ta~ 'nfi' cuu~ e jlo'^ jogui e 'mo'^. <sup>46</sup> Joba' mi~ tí' lí~ nijíin~ **coo` cuu~** e jlo'^ jogui e 'mo'^ eáang', joba' nidséin' nidsi'nfi'-bre lajalé' e sea` quiá'r~, jo lajoba' nilí'r' cuu~ e nilár~ e cuu~ do.

Coo` júu^ já'-** e lafa' júu^ cuento quiá'- **coo` 'máa' e sáang' 'ñu`

⁴⁷ 'Lalab lí' cajo mi~ Fidié' quier' nifí' quiá'- dsea': Jo e jo lí' laco' **coo` 'máa' e sáang' 'ñu`** e b' dsea' fí' é' jmi~ jo lí'r' langíng- íng'~ 'ñu`. <sup>48</sup> Jo mi~ caróng- e 'máa' do e teáang'~ 'ñu', joba' i dsea' jmóo' ta~ sáang' 'ñu' do ni'óm-bre e 'máa' do fí' 'ni' jmi~, jo fí' job ni'uóin~ jaléng' i 'ñu' i calí'r~ do jo nitáin' fí' dsí' 'matá' la lí' i guiúng- gui jogui nibíim-bre jaléng' i ja` dseeng'. ⁴⁹ Jo lajob nidsijé' cajo mi~ tí' lí~ nití' í' e ni'íng- jmiúf; co' ie~ jo nisíng- Fidié' jaléng' ángeles i líng' guotíir- e laco' ni'náin' ca' jaléng' i dsea' i ca'ée' ga' i seeng' jee~ jaléng' i dsea' i ca'ée' guiú'. ⁵⁰ Jo jaléng' i dsea' i ca'ée' ga' do nitáin' fí' dsí' lí' coo' j' e ja' tóo' jmi~ yu', jo fí' job ni'íin' iihu' cartí' niquí'r~ jogui cartí' nitár~ majar~ uí'~ jalé' e nidsingíin~ do.

Júu^ e 'mí' jogui júu^ e yúu'

⁵¹ Jo cajmíng'~gui Jesús jaléng' i dsea` quiá'r~ do jo casi'-reín' lala:

—¿Su nicangáng' 'nú' jalé' e júu^ e fí' i 'nú' na?

Joba' cañi' i dsea` do:

—¿Ngám'baa', Fí'ii'!

⁵² Jo cajíng'~gui Jesús jo casi'-reín':

—Mi~ jaang' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel jmitíin' e quiá'- mi~ Fidié' quier' nifí' quiá'- dsea', joba' íb' tifa' i líng' laco' jaang' dsea' fii~ **coo` 'núu'** e guiar' líng' langíng- íng'~ e dsé'r' e fí' sinúu^ quiá'r~ do, doñi' si 'mí' osi yúu' é, co' dseáng'~ sití'bre lajalé'.

Mí~ caguiéng'~tu Jesús fí' góor' e sii' Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Jo mi~ catáng' Jesús e fé'r' jalé' e júu^ já'- do e lí' lafa' júu^ cuento, joba' cagüi'fí'bre fí' jo, ⁵⁴ jo caquim'~tur fí' góor' lí~ sii' Nazaret, jo fí' job canaang'tur e'r' jaléng' dsea' júu^ quiá'- Fidié' fí' dsí' sinúu^ guá'- quiá'- dsea' góor' dsea' Israel e si' fí' jo. Jo lajalém' i dsea' i núu' e júu^ quiá'r~ do, eáam' dsigá' dsíin' jo fé'r' lala cuaiñ~ quiá'- dsea' do:

—¿Jie' fí' lí~ cajmitíng' i dseañu' na lajalé' e tíin' na? ¿Jial tíin' jmóor' jalé' e lí' e quí'r' jmi~ e dsigá' dsí' dsea'? ⁵⁵ Jo ¿su o' i nabi jóo' Sé' i líng' tí'ma' i seeng' fí' la, jogui niquiá'r' sii' Yá'? Jogui i nabi rúng' Tiáa' cóo'~gui Sé' jogui Simón cóo'~gui Judas, ⁵⁶ jogui labi neáang' i rúin' dseam' do jee~ jneaa' aa' cajo. Jo i dseañu' na ja' ní' jial jmóor' e tá'- tíing' lir.

⁵⁷ Jo jaléng' dsea' i teáang- do lajob fé'r', joba' ja' iin' fa' já'- calíin~ dsea' do. Jo dsu' Jesús cajín'~ casi'-reín' lala:

—Doñi' jíeb' jmi'gó' dsea' jaang' dsea' i fé' cuaiñ~ quiá'- Fidié', dsu' fíng catí' fii' góor', jii' jaang' jo' i jmi'gó' ír' jogui lajobi fíng catí' fí' quiá'r~ cajo.

⁵⁸ Jo e fí' jo ja' 'leáang- jalé' lí' e quí'~ jmi~ e dsigá' dsí' dsea' cajmée' Jesús, dsuco' ja' já'- calíng- dsea' ír'.

Mí~ cajúng- Juan i seáang' dsea' jmi~

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jo ie~ jo niseeng` jaang` dseata~ dsea` féng' i sii` Herodes i quiu' ta~ latøong- li~ se' Galilea. Jo i dseata~ f, mi~ caliñir` lajii~ júu^ e fé' dsea` quia'- Jesús, ² joba' lalab casí'r- i dsea` i jmóo` ta~ quia'r- do ie~ jo:

—Jangám- i nab i Juan i lami~ seáng` dsea` jmi~ jo e nicajíb'tur calé' catú-. Joba' eám' qui'r~ jmi~ cóo'~ jalé' e li~ e dsigá` dsí' dsea` e jmóor`.

³⁻⁴ Jo ie~ lami~ jéeng` gui do i dseata~ Herodes do 'nũñb^ cataiñ'- i Juan do. Jo caquiur' ta~ e cañung' dsea` do cóo'~ ñi^ cadena fí' dsí' 'nũñ' uí' i dseamf i sii` Herodías i calí- dseamf quia'- Lii~ rúng' dsea` ngáang' cóo' i dseata~ Herodes do. Co' ie~ jo i Juan do cajím- bre dseata~ Herodes jo casí'r- e ja` catíng- e jmóor` e jéiñ` lafa' dseamf quia'r- oo~ dseañu^ rúñiñ' i ngáang' cóo'r- i sii` Lii~ do.

⁵ Jo mi~ canúu- dseata~ Herodes e júu^ jo, joba' dseáng'- lami~ iñ~ nijngám'- bre i Juan do, jo dsu' ja` cajméer` lajo co' 'góm' bre jaléng' dsea` fii; co' lajii~ dsea` já'- líiñ` e i Juan do líiñ` jaang` dsea` i fé' cuaiñ` quia'- Fidié. <sup>6</sup> Jo jo` huóø- ngó- mi~ ngf jo mi~ catí jmi~ quia'- dseata~ Herodes e cadsí'r- jii. Jo i Herodías do niseeng` jaang` simí quia'r-, jo i simí f cagüi'fir' e cadséiñ` dseáng'- fí' quini~ li~ neáng` i dsea` simíng` do. Jo co' eám' catí dsí' i dseata~ Herodes do lajii~ e cajméé` i simí do, ⁷ joba' casí'- reiñ' do e dseáng'- nicuó'- bre lí'- doñi' e mí'- biñ' do. ⁸ Jo i simí do, co' niteáiñ~ júu^ quia'- niquia'r^, joba' casí'r- i dseata~ Herodes do lala:

—Cuóø' jnea~ mogui~ Juan i seáng` dsea` jmi~ e iu~ fí' dsí' cóo` huí'.

⁹ Jo dsu' i dseata~ Herodes do f'ib^ eáng` caliñ- mi~ canúur- e júu^ jo lifa' jo ñir` e~ jmé- bre, co' jéem' nicacuør' júu^ quia'r- fí' quini~ i dseamf do jogui fí' quini~ i dsea` simíng` do e nicuó'- breiñ' do lí' doñi' ee` mí'- biñ'. Joba' jo` e mí' caliseá quia'r- jo jii~ lajob cajméer`. <sup>10</sup> Jo caquiur' ta~ dsea` quia'r- e caquiur' biñ' mogui~ i Juan do catí li~ iuiñ- dsí' 'nũñ'; ¹¹ jo iu~ fí' cóo` dsí' huí' cacór- jo cacuør' i dseamf do, jo f'guib cangíng` fí' jaguó` niquia'r^ e huí' do.

¹² Jo mi~ cangf jo, caguilíng- jaléng' dsea` quia'- i Juan do e fí' jo, jo cató- bre i 'lii do e cango'áang` neiñ'. Jo mi~ cangf e ca'áiñ- dsea` do, jo cangolíim^ bre cangojméer' júu^ Jesús quia'- lajii~ e nicalí- do.

Mí~ cahéng' Jesús 'niá` mil dsea`

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6 :1-14)

¹³ Jo mi~ caliñi Jesús e nicajngam' dsea` Juan i seáng` dsea` jmi~ do, joba' cagüi'fir' bre 'ñia'r' e fí' li~ táaiñ` do jo cangór- fí' cóo` li~ ja` ii` 'ga' lí' dsea` seeng` e iuiñ- fí' dsí' cóo` móo'. Jo dsu' mi~ caliñi jaléng' dsea` i seeng` có- quia'- do e ningóo' Jesús, joba' dsifib' cangolíiñ- fí' lí' li~ ngóo' dsea` do lifa' la tóo` guoo'- uób-. ¹⁴ Jo mi~ tí' li~ cagüi'fir' Jesús e fí' dsí' móo' do, dob niteáng- i dsea` 'leáng- do, jo calí- fii- líim- bre jaléng' i dsea` do jo cajmi'leáam- bre lajaléng' dsea` dséel- i jéiñ' do. <sup>15</sup> Jo co' ie~ jo ningóo' canuub, joba' i dsea` quia'- Jesús do cangoquíeiñ' fí' li~ sing' dsea` do jo lalab casí'- reiñ':

—Fíi'ii', nicanuub` la, jo jii~ jaang` dsea` neáiñ' có- quia'- la, fa' ni'í'ba' júu^ jaléng' i dsea` na e güiguilíiñ- fí' li~ li~ neáng` dsea` jo fí' job nidsileáar` capí'^ e nidó'r-, co' ja` e sea` fí' la.

¹⁶ Dsu' mi~ canúu- Jesús lajo, lalab cañir` quia'- i dsea` quia'r- do:

—Ja` 'né- dsilíng- i dsea` na e nidsi'néer- e dó'r-, co' 'núb' 'né- cuó'^ na'r e jo.

¹⁷ Joba' cañii` i dsea` quia'r- do lala:

—Jii~ 'niá` iñi'^ cóo' gui gáng- 'ñu, jii~ joba' sea` quí- naa' lana.

¹⁸ Joba' lalab cañii` tu Jesús quiaíñ'- do:

—Cuóø' du' jnea~ e jo fí' la.

¹⁹ Joba' caquiur' Jesús ta~ i dsea` fíng` do e nigüeáiñ` tá'- có` nibøø~ fí' jee~ ñii. Jo mi~ cangf jo, catíng- Jesús laji` 'niá` e iñi'^ do cóo' gui laji` huáng- i 'ñu do jo cajóor- fí' yá'^ jmiçüi', jo lajob cacuør'- gui'máang' Fidié quia'- jalé' e do. Jo ngf jo, caffim- bre e iñi'^ do jo cacuør' i dsea` quia'r- do, jo f'guib cajméé` guiéé` jee~ jaléng' i dsea` i fíng` do. ²⁰ Jo lajii~ i dsea` do cagó'r` guiá- ie~ jo car` calitaaiñ-. Jo mi~ calí- gó'r-, caseám- bi guitu' gui

'matá jalé' 'ná' iñí' cōo' gui jalé' 'náng' i 'ñu' do. ²¹ Jo lajee' lajiing' dsea' i cagó' do ie' jo tiir' 'ñiá' mil yaang' dseañu', jo ja' lí'ing' dseam' cōo' gui jaléng' jiuung'.

Mi' cangi' Jesús fí' ni' jmi' (Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jo mi' cangi' jo, caqui' Jesús ta' i dsea' quiá'r' do e cangotáaiñ' do fí' dsí' mōo' jo nicuá'r' e guiéé' do jéeng'guir laco' dsea' do, lajee' e táaiñ' e i'r' júu' jaléng' i dsea' i caseáng' do ie' jo. ²³ Jo mi' catáin' e i'r' júu' jaléng' i dsea' do, joguiba' cajgóor' fí' cōo' yú' mō' 'ñia'r' lado e cangoféiñ' Fidiéé'. Jo cōob' mi' tí' lí' ca'í' núu', jo dobi táaiñ' 'ñia'r' e fí' yú' mō' do, ²⁴ jogui e mōo' e lí' teáng' i dsea' quiá'r' do ningo' huim' laco'gui 'ni' guóo' uó'. Jo lajee' jo, dsing' niróo' jmi' jogui ni'lea' jmi' e mōo' do, cō' lí' lí' jieb' í' gu' laco' la ngóo' e mōo' do. ²⁵ Jo ningóo' nijneáb' mi' cangoquiéeng' Jesús fí' ni' jmi' fí' lí' ningo' e mōo' e lí' teáng' i dsea' quiá'r' do jo e ngí'bre cangáiñ' e fí' ni' jmi' do. ²⁶ Jo mi' tí' lí' cangá' i dsea' do e ngí' Jesús ni' jmi', joba' ladsifí' lanab ca'óor' e cafóin' jo cajíñ':

—Jaang' dsea' guib' do!

²⁷ Dsu' Jesús cañiir' quiá' i dsea' quiá'r' do jo casí' reiñ':

—Teá' teáng' óo'na', cō' jneab' la, jo ja' fōong' na'!

²⁸ Joba' cañi' Tú' Simón quiá' dsea' do jo cajíñ':

—Fí'i, song ja' e 'nu', joba' sí' jnea' e ningi' fí' ni' jmi' cartí' nijín' n' nu'.

²⁹ Joba' cañi' Jesús quiá' dsea' do:

—Nea' fí' la jo.

Jo lajob' cajmée' Tú' Simón, jo cajgám' bre lí' dsíin' fí' yú' e mōo' do jo cangoquiéiñ' fí' lí' sing' Jesús. ³⁰ Jo dsu' lajee' ngóor' ngir' ni' jmi' mi' calilí'r' e dsing' bíing' gu' e í' do, joba' cafóm' bre; jo mifíing' ninaang' dsi'am' bre jóng, joba' ca'óor' jo cajíñ':

—Leaang' jnea', Fí'i!

³¹ Jo dsifí' lanab catíng' Jesús guoo' Tú' Simón e laco' ja' nidsi'aiñ' do jo casí' reiñ':

—Jiali' dseáng' ja' 'ga' lí' ja' lín' júu' quié' e, jogui jiali' tú' ca'í' o'!

³² Joba' mi' tí' lí' cajgóor' laji' huáaiñ' do e fí' yú' mōo' do, ladsifí' lanab ca'uaang' e í' gu'. ³³ Jo jaléng' dsea' quiá' Jesús i caguiaang' do i teáng' dsí' e mōo' do canaaiñ' sí'r' uó' jni' fí' quini' dsea' do e jmiféng' neiñ' jo cajíñ':

—Dseáng' e jáb' e 'nub' lín' i Joo' Fidiéé' dsea' guing' ñiff'.

Mi' cajmi'leáng' Jesús jaléng' dsea' dsée' fí' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Jo cacua' bre e guiéé' do e teáng' tur' fí' dsí' mōo', jo caguilíin' fí' cōo' lí' si' Genesaret. ³⁵ Jo mi' calilí' jaléng' dsea' i seeng' fí' jo e dob táang' Jesús, dsifí' lanab cani'r' júu' fí' la'ung' fí' lí' se' e fí' jo jalé' e júu' jo. Jo jaléng' i dsea' i cangolíin' cangojéiñ' jaléng' dsea' dsée' i seeng' quiá'r' fí' lí' táang' Jesús, ³⁶ jo camí'r' dsea' do fí' e fa' capí' 'ni' síb' dsea' do nigü'r'; jo jaléng' i dsea' i lí' güi' fa' capí' 'ni' sí' dsea' do, dseáng' 'láam' bre lajii' jmohuí' e líiin'.

15

Jial lí' mi' jmiróng' dsea' dsee' yaaiñ'

(Mr. 7:1-23)

¹ Jo mi' cangi' jo, cangoquiéeng' fí' lí' sing' Jesús cōo' tú' míng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo cōo' gui tú' 'ni' míng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dsea' Israel, jo jaléin' do jalíin' fí' Jerusalén, jo cajmingí'r' dsea' do lala:

² —Jiali' jaléng' dsea' quí' ja' ru'r' guóor' laco' quí' tíng' 'lii' dsea' áang' quí' naa' mi' nú' gui e nidó'r' ir'?

³ Jogui Jesús cajmingí'r' i dsea' do lala:

—Jo jiali' 'nú' cajo ja' jmi'goo'na' lajii' ta' quiu' Fidiéé', cō' lico' jmití' na' lajii' e quí' tíng' na' yaam' ba'? ⁴ Cō' lalab jíng' Fidiéé': "Jmi'goo' tiquí' cōo' gui niquí' ",

jogui “I dsea` i cuo` júu` li` tiquiá` osi niquiá` é, ni` í` e` 'né` nijúum` i dsea` í.”
⁵ Jo dsu` 'nú` fól`na` e jaang` dsea` cuo`om` nisí`r` tiquiá`r` osi niquiá`r` é: “Ja` cuo`ong` lí` jmicóo` o` 'nú` lana, co` lajib` e sea` quié` e nicacuóo` Fidié`”; <sup>6</sup> jogui fól`na` cajo e lí` doñi` i` i` café` e júu` la jo` catíng` fa` e nijmicóo` guir tiquiá`r` osi niquiá`r` é. Jo lajob` lí` cóo` 'nú`, co` jo` jí`na` fa` jmití`gui` lajii` júu` quiá` Fidié` e cajme` dsea` mali`gui, jo` jíi` e qui` tíng`na` yaam`ba` jmiti`na`. ⁷ i` jmicaang` i` la` 'nú` cóo` jalé` e fól`na`! Co` jáb` laco` jíi` júu` e café` Saíi`, jaang` i` café` cuaiñ` quiá` Fidié` mali`gui eáang` mi` café`r` uii` qui`na` lala:

⁸ Jaléng` i` dsea` na lico` fé`bre e jmi`gór` jnea` jíi` cóo` layaang` júu` quiá`bre, dsu` huim` seeng` jalé` e í` dsíir` do e jmi`gór` jnea`.

⁹ Jo dsu` jíi` coo` ja` e ta` íng` quiá`r` jial e jmféiñ` jnea`, co` lajii` ta` quiu` dsea` jmigüi`ba` jmóor`.

¹⁰ Jo mi` cangf` jo, cató` Jesús jaléng` i` dsea` i` siseáng` do jo casí` reiñ` lala:

—Núu`na` jogui jmee`na` úung` e ningáng`na` e júu` la: ¹¹ Jii` coo` e í` gó` dsea` ja` cuo`ong` lí` jmé` e nili`liiñ` fí` quini` Fidié`, co` lajii` júu` e uo` fí` mo`oob` dsea`, jíi` e joba` cuo`ong` lí` jmé` e nili`liiñ` fí` quini` Fidié`.

¹² Jo cangoquiéng` i` dsea` quiá` Jesús do fí` lí` sing` dsea` do jo cajmingí` reiñ` lala:

—Fíi`naa`, ¿ní` e` 'nib` catíng` dsea` fariseo e júu` e café` na` 'micú`?

¹³ Joba` cañii` Jesús quiá` i` dsea` quiá`r` do jo cajíiñ` lala:

—Lí` doñi` ee` onuu` e sea` fí` guóo` uó` e o` Tiquié` e dsea` guing` nífi` cajni`r`, nigüitóob` e jo catí` jmó` quiá`. <sup>14</sup> Joba` fíi` i` 'nú`, ja` jmi`jíng`na` jaléng` i` dsea` fariseo do; co` i` dsea` í` líiñ` lafa` dsea` tiuung` i` jeeng` jaang`gui dsea` tiuung`. Jo ja` lí` jíi` jaang` dsea` tiuung` nijéiñ` jaang`gui dsea` tiuung`, co` íng` song` cajméer` lajo, joba` laji` huáam`bre dseáng` ni`jiiñ` fí` í` jóng.

¹⁵ Jo mi` cangf` jo, cajíng` Tú` Simón casí`r` Jesús:

—Fíi`, ¿já` jíeé` o` jmée` jnea` júu` e` guóng` e júu` e café` na` 'micú`?

¹⁶ Joba` cañii` Jesús quiá` Tú` Simón:

—Jo ¿su` o`gui` 'nú` mi` ngám`bi` júu` quié` e cajo? <sup>17</sup> ¿Su` ja` ní`na` e lajalé` e í` gó` dsea` ngíng` fí` dsíi` tu`r`, jo mi` jo` ee` ta` íng`, joba` uo`ob` jóng` fí` lí` caluu`? ¹⁸ Jo dsu` jalé` júu` e uo`ob` fí` mo`oo` dsea`, fí` dsíib` dsea` lí` jalí` jalé` e jo, jo e joba` jmóo` e jmiróng` dsee` yaang` dsea`. <sup>19</sup> Co` fí` dsíi` dsea` lí` jalí` jalé` e ga` e í` dsíir`, jo e jo quiéng` e jngang` dsea` rúin`, osi e` lee` dsea` e güiñ` cóo` dsea` i` o` quiá`r`, osi e jmóo` dsea` jalé` e ja` tíi` ta` e lí` dsíi` ngúu` táaiñ`, osi jmóor` íi` é, osi ngir` ta` quié` júu` e o` já`, osi jmineaiñ` dsea` rúin` é. ²⁰ Jo jalé` e` 'lí` lanab e jmóo` e jmiróng` dsee` yaang` dsea`, jo o` uii` e ja` jmitir` lajii` e qui` tíng` dsea` e ru`r` guóor` nú` gui e nidó`r` ir`, co` e jo ja` jmóo` e liróong` dsea` dsee`.

Mi` já` calíng` jaang` dseamf` i` ja` líng` dsea` Israel júu` quiá` Jesús

(Mr. 7:24-30)

²¹ Jo mi` cangf` jo, cagüi`ñb` Jesús fí` jo, jo cangó`r` fí` lí` se` Tiro cóo`gui` fí` lí` se` Sidón. <sup>22</sup> Jo mi` caguiér` fí` jo, jaang` dseamf` cananea i` niguiing` fí` jo cangoquiéiñ` fí` lí` sing` dsea` do e áin` teá` lala:

—Fíi`, siju` dseata` dsea` féng` Davi`, fíi` güilín` jnea` jo jmi`leáng` i` simí` quié` e, co` jaang` i` líng` iuung` dsíir`!

²³ Jo dsu` jíi` camí` júu` ja` e cañii` Jesús quiá` i` dseamf` do. Jo i` dsea` quiá`r` do cangoquiéng` fí` lí` siñ` jo camí`r` dsea` do jmi`ee` jo casí`r` dsea` do lala:

—Fíi`naa`, síi`go` i` dseamf` na` güiguiéiñ`, co` jáar` ta` óo` lí` caluu`naa`.

²⁴ Joba` cañii` Jesús quiá` i` dsea` quiá`r` do jo casí` reiñ`:

—Lajii` ta` e casíng` Fidié` jnea` fí` jmigüi` la e quiá` nilaan` jaléng` dsea` góo` dsea` Israel jee` jalé` dsee` quiá`r`, co` í` líiñ` lafa` jo`se` i` sí`íng`.

²⁵ Jo dsu' mi~ canúu~ i dseamf do lado, dsifí' lajob cangór~ cangosí' uó~ jnir~ fí' quini~ Jesús jo casí'r~ dsea` do lala:

—Fí'í, jíeé' o' jmicóo'~ jnea~!

²⁶ Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dseamf do lala:

—Ja` dseeng` e nigui` dsea` iñí' e gó' jiuung~ quiá'r~ jo nicuó'r~ jaléng' dsii`.

²⁷ Joba' cañí' tu i dseamf do quiá'~ Jesús:

—Jáb'~, Fí'naa', lajob líí'; dsu' e já'~ cajo e jì'gui dsii` sitíng'ne' jalé' e cuií' iñí' e sojiú' fí' ná'~ mes~ quiá'~ fii're'.

²⁸ Joba' cañí' tu Jesús quiá'~ i dseamf do jo casí'~ reiñ':

—Dseamf, dseáng'~ lajam'~ já'~ lín'~ júu'~ quié'~ e! Jo güilíb' jíí'~ laco' fó' na.

Jo dsifí' lajob ca'láang~ i jóo' i dseamf do.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús i fíng' dsea` dsée'~

²⁹ Jo mi~ cangf jo, cagüi'fíb' Jesús fí' jo, jo caguiér~ fí' 'ni'~ guíeé' Galilea jo fí' job cajgóor~ fí' coo' yá'~ mó', jo fí' job caguár'. ³⁰ Jo lajee' jo, i fíng' dsea` caseáng' e fí' lí' guíiñ'~ do e jéeiñ' jaléng' dsea` dsée'~ quiá'r~ i líng' doñí' eé' jmohuí'; do dsea` jlúung'~, do dsea` tiuung~, do dsea` bóong'~ cóo'~ gui jaléng' dsea` i ja' lí' fé', jogui quiéem bi i líng' lí' doñí' eé' jmohuí' e jíe'gui, jo dob cajmi'leáang~ Jesús lajaléng' í. ³¹ Joba' dseáng'~ lajím' dsea` cangogá' dsii' ie~ jo mi~ cangár~ e caféb' jaléng' dsea` i ja' lami' fé', jogui jaléng' dsea` bóong'~ ca'láam~bre, jogui jaléng' dsea` jlúung'~ cangi'bre, jogui jaléng' dsea` tiuung~ calijné'bre. Jo lajím'bing' do canaaiñ' jmiféiñ' Fidiée' quiá'~ dsea` Israel.

Mi~ cahéng' Jesús quiú' mil dsea`

(Mr. 8:1-10)

³² Jo mi~ cangf jo, cató'~ Jesús dsea` quiá'r~ jo casí'~ reiñ':

—Eáam' fí' lín'~n jaléng' i dsea` la, co' na ningóo' 'ní' jmiib~ e taaiñ' fí' la cóo'~ jnea~ jo ja' sea' jíí'~ coo' e nidó'r'. Jo ja' iin'~n fa' lí' niguiéen'~nre lajo fí' quiá'r~ e ja' mí' gó'r', co' dseám'~ fíng ca'uó'r' guiá'~ fí'.

³³ Joba' lalab cañí' dsea` quiá'~ Jesús jo casí'r~ dsea` do lala:

—Jo jial nijmó'oo' jóng? ¿Jie~ lí' nidsilé'ee' e nidó'~ i dsea` fíng' na? Co' tí' lab la ja' i dsea` seeng` có'~ quiá'~ la fa' i ni'ní'.

³⁴ Joba' cajmingí'~ Jesús i dsea` quiá'r~ do lala:

—¿Jó' jíí'~ tíí' e iñí' e si'mang'~ 'ná' na?

Joba' cañí' i dsea` quiá'r~ do:

—Jíí'~ guieb' iñí'~ tíí', jogui jíí'~ coo' tú' míng'~ 'ñu'.

³⁵ Jo Jesús caquiur' ta~ i dsea` fíng' do e caguáin' do fí' ni~ uó'. <sup>36</sup> Jo mifíng' catíiñ' casá'r~ e guíe' iñí' do cóo'~ gui i coo' tú' míng'~ 'ñu' do jo mifíng' cacuø'r' gui'máang'~ Fidiée'. Jo lí' jo caffim'bre e iñí' do jo cangüiñ' fí' jaguó' i dsea` quiá'r~ do, jo íguib cajmée' guíeé' jee~ lajaléng' i dsea` do. <sup>37</sup> Jo lajím' i dsea` do cagó'r' ie~ jo car' calitaaíñ' guíú'. Jo caróm~bi guíe'gui 'matá' mi~ cangf jo e téé'~ 'ná' e caseáng'. ³⁸ Jo jaléng' i dseañu' i cagó' ie~ jo tí'bre la quiú' mil, jo ja' lí'íng' dseamf cóo'~ gui jaléng' jiuung~. ³⁹ Jo mi~ cangf jo, ca'fíb' Jesús júu' jaléng' i dsea` i caseáng' do, jogui mifíng' ca'ír' fí' dsíí' móo' jo cangór~ fí' guóo'~ uó' lí' se' Magdala.

16

Mi~ cali'íing~ dsea` Israel e Jesús nijmér~ coo' e lí' quí'r~ jmiñ~

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Jo mi~ cangf jo, coo' jmiñ~ cangolíng' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cóo'~ gui i líng' dsea` saduceo fí' lí' táang' Jesús, co' iin~ e niguié'r' jial e ni'níiñ~ dsea` do fí' quini~ dseata~. Joba' camí'r' dsea` do e fa' nijméiñ~ coo' e lí' e quí'r~ jmiñ~, jo lajoba' nicuó'~ lí' e Fidiéeb' dsea` i casí' quiá'r~.

² Jo dsu' lalab cañí' Jesús quiá'~ i dsea` do:

—Mĩ nica'lóo lalab fól 'nú': “Lana ja jmíi nitú, cō' coo' jnii' fí' yá' jmigüi”; ³ jogui mi' la'ee' fól'na' lala: “Nágujju jmíib' nitú, cō' eáang' nua' jnii' téé' fí' yá' jmigüi.” Jo song ngám'ba' guiá' lajii' e lí' fí' yá' jmigüi, joba' jiali' ja ngáng'na' e nidsijéé' jmii' na? ⁴ Jo jaléng' dsea' seeng' jmii' na dsíng' nirøiñ' dsee' jogui ja jmitir' júu' quía' Fidiéé', jogui mi'r' jnea' e nijmee' e jalé' e lí' e quí' i jmii'; dsu' ja' nijmee' e jii' cōo' e jo fí' quinir', cō' nicaliseáb' e jo lami' jéeng'gui e cangongüing' Jonás, jaang' dsea' i café' cuaiñ' quía' Fidiéé' malii' gui eáang'.

Jo dob caseáaiñ' i dsea' do, jo fí' lí' jieb' cangór'.

Jial líng' dsea' fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Jo mi' catáng' Jesús cōo' i dsea' quía'r' do lí' lí' 'ngóo' cataang' e guiéé' do, jo cadseng' dsii' i dsea' quía'r' do e ja' iñi' quier'. ⁶ Jo casí' Jesús i dsea' quía'r' do lala:

—Ñiing' óo'na' cōo' jalé' e e' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo cōo' gui i líng' dsea' saduceo, cō' jalé' e e' i dsea' í' lí' lafa' quie' iñi'.

⁷ Joba' canaang' i dsea' quía' Jesús do sñiñ' lajee' la'ó' yaaiñ' jo sí' rúiiñ':

—Uii' e ja' iñi' léé'naa', joba' jing' Fii'naa' lana.

⁸ Jo cō' calilí' Jesús lajii' e síng' i dsea' quía'r' do, joba' casí' reiñ' lala:

—Jiali' fól'na' e ja' iñi' quie'na'? ¿Su dseáng' ja' ja' mí' líim'bi' jalé' e quí' i jmii' jmóo'o? ⁹ Jo ¿su latí' lana ja' mí' cangám'bi' 'nú' o'gui tōo' óo'na' cajo quía' e 'ñiá' iñi' e cajmítan' ñ' laji' 'ñiá' mil dsea', jogui e jmigui'bi' matá' caseáng' e téé' 'ná' quía' e jo? ¹⁰ Jo ¿su ja' tōo' óo'na' cajo quía' e guié' iñi' e cafiin', jo cagø' quí' mil dsea', jogui e jmigui'bi' caseáng' ie' jo? ¹¹ ¿Su dseáng' ja' cuante ca'ba' e o' cuaiñ' quía' iñi' e júu' e fá'a na? Joba' fii' i 'nú' e jmeáang' í' yaang'na' cōo' jalé' e e' dsea' fariseo cōo' gui dsea' saduceo, cō' jalé' e jo lí' lafa' quie' quía' iñi'.

¹² Joguib' mi' calilí' i dsea' quía' Jesús do lajii' e guóng' e júu' e café' dsea' do quía' quie' iñi', cō' e laba' sí' Jesús i dsea' quía'r' do e nijméiñ' do í' yaaiñ' e ja' niligøiñ' cōo' jalé' júu' e e' dsea' fariseo cōo' gui dsea' saduceo.

Mi' cajing' Tú' Simón e Jesús líiñ' i dsea' i sijeeng' dsea' Israel i nicá' nifi' quía'r'

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jo mi' tí' lí' caguié' Jesús fí' lí' se' Cesarea quía' Filipo, lalab cajmingi'r' i dsea' quía'r' do jo cajiiñ':

—¿E' fé' dsea' uii' quie' jnea', dsea' i cajá' fí' ñifi' jo cagüén' n' fí' jmigüi' la e líin'n jaang' dsea' jmigüi'?

¹⁴ Joba' cañii' i dsea' quía'r' do jo cajiiñ' lala:

—I líng' dsea' fé'r' e i Juan i lami' seáang' dsea' jmii' 'nu', jo i líng' gui fé' e Líi' 'nu', jogui i líng' gui dsea' éeiñ' 'nu' e Jeremías osi lí' jaang' gui lajee' dsea' i café' cuaiñ' quía' Fidiéé' malii' gui eáang'.

Jo ngí' jo, joba' cajmingi' Jesús i dsea' quía'r' do jo cajiiñ':

¹⁵ —Jogui 'nú', ¿i' fól'na' e líin'n?

¹⁶ Joba' cañii' i Tú' Simón do lala:

—'Nub' i dsea' i sijeeng' jnea', dsea' Israel, i nicá' nifi' quí'naa', jogui 'nub' cajo lin' i Jóo' camíng' quía' Fidiéé' i seeng' lata' do.

¹⁷ Joba' cañii' tu Jesús quía' Tú' Simón jo cajiiñ' casí' reiñ':

—Jugui' jii' quí', Tú' Simón, jóo' jaang' gui dseañu' i sii' Jonás, dsuco' jii' jaang' dsea' jmigüi' ja' i' mí' ca'e' 'nu' e júu' na, cō' Tiquié' e dsea' guing' ñifi' bing' i nica'e' 'nu' e na. ¹⁸ Jo jnea' fii' i 'nu' e cuu' guóng' e sii' 'nu' cajo, jogui 'nub' dsea' i nilíng' lafa' cōo' cuu' quía' tii' fii' quía' guá' quie' e. Jo e guá' e ni'uíng' do quie' e lí' lafa' jaléng' dsea' i ni'uíng' dsea' quie' e, jo ja' sea' bí' quía' 'mó' fa' nijmé' e ni'íng' e jo. ¹⁹ Jo jneab' nicuøø' 'nu', Tú' Simón, cōo' lafa' joñi' quía' ñifi' fí' lí' guing' Fidiéé' i quíu' ta' quía' lajaang' lajaang' dsea' quía'. Joba' jalé' e ja' nicuø' fí' jee' jaléng' dsea'

quíe e fí jmiǵüü la, ja`nicuó` Fidiée` fí quiá` e jo cajo. Jogui lajalé` e nicuó` 'nu` fí jee` jaléng` dsea` quié e fí jmiǵüü la, joba' nicuó` Fidiée` fí quiá` e jo cajo.

²⁰ Jo mi` cangí jo, caquiú` Jesús ta` i dsea` quiá` do e ja` ii` nisíin` do jíi` jaang` e íbre líiín` i dsea` i sijeeng` dsea` góor` dsea` Israel i nicá` nifí quiá`r`.

Mi` cajmée` Jesús júu` e tí lí` nijngáng` dsea` ír`

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Jo latí` ie` job canaang` Jesús jma`r` júu` jaléng` i dsea` quiá`r` do e fí Jerusalén` 'né` dséng` tur calé` catú`, jo fí job jaléng` i dsea` cóong` i quiú` ta` quiá` dsea` góor` dsea` Israel cóo`gui jaléng` fii` jmidsea` quiá`r` cóo`gui jaléng` tifa` quiá` júu` quiú` ta` quiá`r`, jo jaléng` íbing` i nicuó` ír` iihuí` e eáang` cartí` nijngáiín` dsea` do. Jo dsu` mi` nidsíng` 'ní` jmií` e cajúin`, nijí`'tur calé` catú`. <sup>22</sup> Joba' Tú` Simón cajéein` dsea` do lí` cóo` yaaiín` jo cajíim` jiar dsea` do jo casí`r`:

—Ja` güüli`iing` dsí` Fidiée` e nilí` lajo, Fíi`naa`! Ja` catíng` 'nu` e nilíin` lajo!

²³ Jo Jesús cangoquiéein` calé` catú` fí quini` Tú` Simón jo casí`r` reiín` do:

—Jéeng` cáan`n, Satanás! Ja` jnín` jnea` fí. Co' 'nu` ja` ngáng` laco' jíi` e í dsí` Fidiée`, co' lajíi` e lí` quiá` dsea` jmiǵüü`ba' ní` 'nu`.

²⁴ Jo mi` cangí jo, casí`-tu Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do lala:

—Song ii` dsea` iing` ni`uíng` dsea` quié`e, joba' güitár` jalé` e lí` dsír` 'nia`r` jo güiseaiín` lafa' crúu` quiá`r` e laco' cuó` lí` e guia` dsír` e nidsingíin` jalé` e huíng` uúí` e líiín` dsea` quié`e, jo lajoguiba' ningr` cóo` jnea` jóng. <sup>25</sup> Co' lí` doñí` ii` dsea` i í` dsí` e lí`bre nileáng` 'nia`r` jee` jalé` dsee` quiá`r`, joba' i dsea` í` conguiab` nibíin` fí lí` 'lí'; jogui lí` doñí` ii` dsea` i nijúung` uúí` e líiín` dsea` quié`e, joba' i dsea` í` nitíim` bre fí` quini` Fidiée` jóng. ²⁶ Jo jíi` cóo` ja` eé` ta` íng` quiá` dsea` jmiǵüü` e silí`r` latóong` jmiǵüü` song ja`gui cuíin` jnea`, co' ni`íim` quiá`r` mi` tí` lí` nití` e í` e nijúuín`, jogui ja` cuóong` lí` quir` cuu` e laco' nitíin` fí` quini` Fidiée`. <sup>27</sup> Dsaco' jnea`, i Joo' Fidiée` i cagüéng` fí` jmiǵüü` la e lín`n jaang` dsea` jmiǵüü`, nigáab`túu` e niniing` 'gøng` quiá`r` Tiquié` e colíing`gui cóo` jaléng` ángeles i líng` guotíir` mi` tí` lí` nití` e í` jo. Jo ie` job mi` nicuó` dsea` lajíi` e catíng` lajaang` lajaaín` lí` jialco' jíi` lí` ta` e nicajméer` fí` jmiǵüü` la. ²⁸ Jo fí` i 'nú` lana e i líng` 'nú` la'ó' teáang` na' la jmií` na ja` mí` júung` na' cartí` nimó` na' e nigáa` jnea`, i dsea` i cagüéng` fí` jmiǵüü` la e lín`n jaang` dsea` jmiǵüü`, e nilíin`n jaang` dseata` dsea` féng` i quiú` ta`.

17

Mi` calisíng` jial jnéeng` Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Jo mi` cangí jñúu` jmií` lajo, cató` Jesús Tú` Simón cóo`gui Tiáa` jogui Juan i líng` rúng` Tiáa`, jo lajee` la'ó' yaam`bre cangoliín` fí` cóo` yú` mó' e níi` eáang`. ² Jo lajee` teáaiín` fí` jo, i dsea` do cangár` jial calisíng` jial jnéeng` Jesús. Jo cangár` e jíing` jíi` ni` dsea` do lafa' jíi` iee`, jogui sí`r` dseáng` calité` lafa' jíi` e tee` jlo`. <sup>3</sup> Jo lajee` job cangáiín` Moí` cóo`gui Líi` e teáaiín` síiín` colíing` cóo` dsea` do. <sup>4</sup> Joba' lalab cajíng` Tú` Simón e casí`r` Jesús:

—Fíi`, juguiú` ó` e taang`naa' colíing` fí` la, fa' na nijmée` e 'ní` 'núu`jiu cóo` má` 'ma`, cóo` quié` 'nu`, cóo`gui quiá`r` Moí` jogui cóo` quiá`r` Líi`.

⁵ Jo lajee` gui`na` fé`bi Tú` Simón lado, mi` cajgó` cabøø` jníi` e jíi` jlo` fí` lí` teáang` dsea` do, jo fí` jee` e jníi` do guicanú` e líng` ii` guicafé` jo guicajín`:

—I lab Joo`o i 'neáan`n eáang` jo eáam` íáang` dsii` cóo`r`. Jmee`na' núu`na' júu` quiá`r`.

⁶ Jo mi` canúu` i dsea` gaang` quiá`r` Jesús do lajo, dsifí` lanab casijníir` fí` ni` uó` jogui catú` guir`, co' eáam` cafóin`. <sup>7</sup> Jo cangoquiéeng` Jesús fí` lí` sijníi` i dsea` quiá`r` do jo caquidsir` guóor` quiáin` do jo casí`r` reiín`:

—Ráang`na'; ja` fóøng`na'.

⁸ Jo mi~ casée` i dsea` quiá~ Jesús do nir~, jíi~ jaang` i dsea` gáng~ do jo` ii` seeng` e fí` do; 'ñiab' Jesús sing' guir.

⁹ Jo ngí` jo cajgám` bre e fí` yú` mó` do. Jo lajee` jo caquiá' Jesús ta~ quiá~ i dsea` quiá'r~ do jo casí~ reiñ' lala:

—Ja` fí` na' jíi~ jaang` lajíi~ e cañi~ na' e fí` yú` mó` la cartí` mi~ nití~ í` e nijí` tu jnea~, dsea` cagá~ a fí` ñifí~ e lín`n jaang` dsea` jmigüí`.

¹⁰ Jo mi~ cangí` jo, cajmingí` i dsea` quiá~ Jesús do cajmingí'r~ dsea` do jo cajíñ~:

—Fíi`naa', ¿jialí' fé' i tifa' quiá~ júu` quiá' ta~ quí~ ii' dsea` Israel e Líi`bing' i nijáa' nifí`gui?

¹¹ Joba' cañi~ Jesús quiáñ~ do lala:

—E jáb~ e Líi`bing' i nijáa' nifí', jo í`bing' i niguiá~ guíá~ lajalé'. ¹² Jo dsu' jnea~ guí` fí~ i 'nú' e nicajáb~ Líi~, dsu' ja` calijíi~ dsea` ír~, jo cajméeb` dsea` la tíi' e já~ dsíir' cóo~ dsea` do. Jo lajob` jnea~ cajo, i dsea` i cagüéng~ fí` jmigüí` la e lín`n jaang` dsea` jmigüí`, niñiim`baa iihuí` cajo e nicuó~ jaléng' i dsea` í`.

¹³ Job mi~ calilí` i dsea` quiá~ Jesús do e dsea` do fé'r` uii~ quiá~ i Juan i lami~ seáang` dsea` jmií`.

Mi~ cajmi`leáang~ Jesús jaang` siming' i iuung~ i 'ling' dsíi'

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jo mi~ caguiéng' Jesús cóo~ i dsea` quiá'r~ do fí` lí~ teáang~ dsea` fíng', jo fí` job` cangoquiéng' jaang` dseañu' fí` quini~ Jesús jo casí'r` uó~ jnir~ fí` quini~ dsea` do ¹⁵ jo casí~ reiñ' do lala:

—Fíi~, fíi~ güilíin' jóo~, có' contøom~ dsea` e joñiñ~, jo seab` mi~ quiiñ' fí` ni~ jí` òsi fí` ni~ jmií` é, jo dseáng' eámam' íñ' iihuí'. ¹⁶ Jo nicagajéem`baa'r fí` quini~ dsea` quií~, dsu' ja` mí` calí' í` fa' e nicajmi`leáang~ neiñ'.

¹⁷ Joba' cañi~ Jesús jo cajíñ~:

—Dsíng' ja` já~ líng`na' júu` quié~ e, jo jmang' fí` gab` iing~ na' cá`na'. ¿Jial nité' lí'i e niliseen~ cóo~ 'nú'? Ñijéeng`na' i siming' do fí` la.

¹⁸ Jo mi~ caguilíñ~ fí` lí~ sing' Jesús, joba' cajíng~ dsea` do i 'ling' i iuung~ dsíi' i siming' do jo lajob` cangoquíng~ i 'ling' do ladsifí` lana, jo ca'láam~ i siming' do. ¹⁹ Jo mi~ cangí` jo, i dsea` quiá~ Jesús do casíiñ~ cóo~ dsea` do lajee` la'ó' yaaiñ~ jo casí'r~ dsea` do lala:

—¿E~ uing~ quiá~ e ja` calí~ jnea' fa' e cajmihuíng~naa' i 'ling' i lami~ iuung~ dsíi' i siming' do?

²⁰ Joba' cañi~ Jesús quiáñ~ do:

—Có' ja` leáang~ já~ líng` 'nú' júu` quié~ e, jo uii~ e joba' e ja` calí~ na' cajmee~ na' lajo; jo dsu' jnea~ jmitaa` óo`na' e fa' capí`ba' já~ líng`na' júu` quié~ e fa' laco' jíi~ e tíi' cóo` mijú` mostáa~, joba' cuøom` lí` quiá`na' ta~ cóo` mó' e nilisíng~ ée` quiá~ lí` si', jo nidsisíng' 'ñaia' fí` lí` jíe' faco' lajo. Jo song lajo, joba' doñi' eeb` quií`na' jmií~ jmee~ na' jóng. <sup>21</sup> Có' la'eáang~ cóo~ e féng' dsea` Fidiéé` jogu` jmóor` ayuno, quí~ jmií~ e ni'uóng` i 'ling' lado.

Mi~ cajméetü` Jesús júu` e nijnga' dsea` quiá'r~

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Jo mi~ cangí` jo, lajee` e ngí` Jesús colíing~ cóo~ dsea` quiá'r~ fí` lí~ se' Galilea, lalab cajíñ~ casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Tí` lí~ niguiéeb' í` e jnea~, dsea` i cajá~ fí` ñifí~ e lín`n jaang` dsea` jmigüí`, tí` lí~ nitén`n fí` jaguó` dsea` jmigüí` ²³ jo cartí` nijngám` bre jnea~. Jo dsu' mi~ nití~ 'ní` jmií~ lajo nijíb` túu` calé` catú~.

Jo mi~ canúu~ i dsea` quiá~ Jesús do lajo, joba' dsíng' fí` í` calíiñ~.

Mi~ caquíi' Jesús cuu~ e catíng~ guá~

²⁴ Jo mi~ cangf̂ jo, caguié~ tu Jesús fí Capernaum coling~ cóo~ i dsea` quiá'r~ do. Jo i dsea` i jmóo` ta~ mí cuu~ e catíng~ guá'~ caguiliñ~ fí lí~ sing' Tú^ Simón jo cajmingí'r~ dsea` do jo cajín'~:

—¿Su ja` quí' tifa' quí'~ lajii'~ cuu~ e catíng~ niquí' fí guá'~?

²⁵ —Quí' dsea` do e jo —cañi' Tú^ Simón.

Jo mi~ tí lí~ ca'í~ Tú^ Simón fí dsii' sináú^, cuøng` Jesúsbi canaaiñ` s'í'r` dsea` do jo cajín'~:

—Janú', Tú^ Simón, ¿jial í o' cuaiñ~ quiá'~ e júu^ la? Jo jee~ jaléng' dseata~ i quiu' ta~ fí jmigüf̂ la, ¿i~ quiá'~ jaléng' catíng~ nicár` cuu~ e né~ quí' dsea` jogui e cuu~ e íng^ dsea'? ¿Su quiá'~ jaléng' dsea` góor` osi quiá'~ jaléng' dsea` i jalíng~ fí caluub` é?

²⁶ Joba' cañi' Tú^ Simón jo cajín'~:

—Mó' quiá'~ jaléng' dsea` i jalíng~ fí caluub`.

Joba' cañi' tu Jesús quiá'~ dsea` do jo cajín'~:

—Joba' lajii'~ e catíng~ 'nù', ja` 'né~ qui' jii'~ cóo'. <sup>27</sup> Jo lico' ja` í~ dsii' i dsea` do ga` uii~ quí'ii', gua' fí lí~ née' guiéé', jo güibi' 'máa' quí'~ jo guing~ i la'uii' 'ñu' i nilí'; jo fí mo'oo~ i 'ñu' í nisicú'^ cóo` cuu~, jo cóo' jii'~ e job nitíng' guiú~ quiá'~ e nigüiquí'^ quí'ii' quiá'~ lajii'~ cuu~ e catí'~ naa' niquí'ii' quiá'~ guá'~; joba' quie' e cuu~ do jo güiquí' jóng.

18

¿I' i niing~ gui fí quini' Fidiéé'?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Jo ie~ job cajo jaléng' dsea` quiá'~ Jesús cangoquiéeiñ' fí lí~ sing' dsea` do jo cajmingí'r~ lala:

—Fii'naa', ¿i' líng~ 'nù' i niing~ gui mi~ Fidiéé' quier' nifí quiá'~ dsea` jmigüf̂?

² Joba' Jesús cató'r~ jaang` jiuung~ jo casíñ' i jiuung~ do fí' guiá'^ jóo' laco' la teáng~ i dsea` quiá'r~ do ³ jo casí'~ reiñ' do lala:

—E jáb'~ e fii' i 'nú' e song ja` nijmisíng^na' lajii'~ e í óo'na' jogui song ja` ni'uíng~na' laco'gui la líng' jiuung~, joba' ja` nilí'na' jóng e Fidiéé' nicár` nifí quí'na'. ⁴ Jo lalab fii' i 'nú'; i~ dsea` i ja` jmiféng' 'ña' jogui ni'uíng~ tur laco'gui la líng' i jiuung~ i sing' la, joba' íbing' i niing~ gui mi~ Fidiéé' quier' nifí quiá'~ dsea'. ⁵ Jo i~ dsea` i íng' i dsea` i líng' laco' i jiuung~ la la'eáang' cóo'~ jnea~, joba' güiliñir' guiú~ e jneab~ íñ' cajo.

Jial dseáang' e nijiúng' dsea` fí ni~ dsee~

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jo fii'~ guí' 'nú' e doñi' i~ dsea` i nijmé~ e niténg' fí ni~ dsee~ jaang` jiuung~ i nijá'~ líng' júu^ quie~ e, joba' guiú~ gui quiá'~ i dsea` í e nidsibíng' 'ña'r' fí é' jmiñi'^ e guineaang' cóo' cuu~ 'loo' fí moluur~ e laco' nineaiñ' cartí uii'. <sup>7</sup> Jo gab' lí' quiá'~ jaléng' dsea` jmigüf̂ e sea` cóo'~ jalé' e jmiróng' yaaiñ~ dsee~, có' cóo'~ jalé' e job e tóin' fí ni~ dsee~. Jo dsu' e ngi~ fii' i dsea` i jmóo' e niténg' dsea` rúin' fí ni~ dsee~.

⁸ Joba' fii' i 'nù' e doñi' si guóo' osi tii'~ nijmé~ e nitén' fí ni~ dsee~, joba' jmeáng~ gui quí'~ e niquiú'ba' jo nigüibi' cartí lí~ huí'. Co' guiú~ gui quí'~ e niguøn' fí lí~ guiú~ e ja` sea` guóo' osi tii'~ é e laco'gui niguøn'^ e la'ieb' guotii' fí lí~ coo' jì e ja` tóo' jmiñ' yu'. <sup>9</sup> Jogui song jmini'^ nijmé~ e nitén' fí ni~ dsee~, joba' jmeáng~ gui quí'~ e niguí'ba' jo nigüibi' cartí lí~ huí'. Co' guiú~ gui quí'~ e niguøn'^ fí lí~ guiú~ e cóo' jmini'^ e laco'gui niguøn'^ cóo'~ lajì tii' jmini'^ fí lí~ coo' jì e ja` tóo' jmiñ' yu'.

Coo' júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento quiá'~ jaang` jo'se' i si'íng^

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Joba' fii'~ guí' 'nú' e ja` jmi'uóng^na' jii'~ jaang` i jiuung~ na. Co' jnea~ fii' i 'nú' e fí ñifb~ seeng` ángeles quiá'r~ i neáang' coling~ cóo'~ Tiquié'e dsea` guing~ fí jo. ¹¹ Co' jnea~, i dsea` i cajá' fí ñifí~ e lín'n jaang` dsea` jmigüf̂, cagá~ a e laco' nilaan~ jaléng' dsea` i si'íng^ uí'~ dsee~ quiá'r~.

¹² 'Jogui çjal líng- 'nú' e júu^ la? Facó' jaang` dsea` áaiñ` cien jo'se', jo calingíiñ~ e cango'íng' jaang` i jo'se' do quiá'r- fí jee~ mó', çsu ja` nitiúung- tear i noventa y nueve do cateá' lajee` nidsér- e nidsi'néiñ' i jaang` i cango'íng' do quiá'r-? <sup>13</sup> Jo song cadséiñ' í, joba' eáang' gui nili'íáang' dsíur' uii~ quiá'- i jo'se' i cadséiñ' do laco'gui quiá'- i noventa y nueve i caseáaiñ' do. <sup>14</sup> Jo lajob cajo, co' Tiquí'ii' dsea` guing~ ñiff- ja` iñ~ fa' e nidsi'íng' jíi~ jaang` i jiuung~ na.

Jial 'né' íng- dsea` dsee- quiá'- jaang` dsea` rúin'
(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Jo fíi- guí 'nú', song jaang` dsea` rúng' na' calingíiñ~ e cajmeáiñ' 'nú' ga, joba' guiá- gui e siing~ na' røð lajee` co' gáng- na', jo niff'^ na' re e` uing~ quiá'- e cajméer' e ga` do quií- na'. Jo song canúub'- júuiñ^ quiá'- lajii~ e cajméer' do, joba' røðb` niliseeng` tu' cóo'r-. <sup>16</sup> Jogui dsu' song ja` ni'í júuiñ^ lajii~ e niff'^ re do, joba' nitó'^ na' jóng gáng- gaang` dsea` jiéng' i tíi' ni~ i nija'- júu^ røð quiá'- lajii~ e nisiing~ na' do. ¹⁷ Jogui song la líim bre líiñ' e ja` ni'í júuiñ^ cóo' i dsea' í, joba' cóo' dsea` quiá'- Dsea' Jmáam- 'né- ngíng- e júu^ jo. Jogui song o' cóo' dsea' í ni'í júuiñ^, joba' 'né- e nita` óo' na' e i dsea' í ja` cuíiñ' Fidiée' jogui líiñ' laco' jaang` dsea` i jmóo' ta` mí cuu- e catíng- dseata` guing~ fí Roma.

¹⁸ 'Joba' jnea~ jmitaa^ óo' na' e jalé' e ja` nicuó- na' fí jee~ jaléng' dsea` quié- e fí jmigüi' la, ja` nicuó- Fidiée' fí fí ñiff- cajo. Jogui lajalé' e nicuó- na' fí jee~ jaléng' dsea` quié- e fí jmigüi' la, joba' nicuó- b- Fidiée' fí cajo.

¹⁹ 'Lalab fíi- guí 'nú' cajo, fa' gám- 'nú' fí jmigüi' la nisiing~ na' røð quiá'- lajii~ e nimí'^ na' Fidiée', joba' Tiquié' e dsea` guing~ ñiff- nicuó'- bre 'nú' lajii~ e nimí'^ na' r do. <sup>20</sup> Cofa' gáng- osi gaang` dsea` siseáiñ' e jnea~ quiee- niff' quiá'r-, joba' dob seeng` jnea~ jee~ ír' fí lí~ siseáiñ' do cajo.

²¹ Jo ie~ jo cangoquiéng' Tú^ Simón fí lí~ sing' Jesús jo cajming' r- dsea` do:

—Fíi, çjó' ya' 'né- íin~ n dsee- quiá'- jaang` dsea` rún' n song cajmeáiñ' jnea~ ga? çSu jíi~ guié- néeb' jíi~?

²² Joba' cañi' Jesús quiá'- Tú^ Simón jo casí'- reiñ':

—Ja' fíi- i 'næ, Tú^ Simón, e jíi~ guié- née~, co' cartí setenta ya' siete née~ 'né- íin~ n dsee- quiá'- i dsea` rún' do song lí~ 'né- lajo.

Coo' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento quiá'- jaang` dsea` 'léeng'

²³ Jo cajíng' gui Jesús casí'r- i dsea` quiá'r- do e júu^ la:

—Jo mi~ Fidiée' quier' niff' quiá'- dsea', líi laco' mi~ jaang` dseata~ dsea` féng' i niseeng` dsea` 'léeng' i nirøng` quiá'r-. Jo mi~ catí' í' e camí' i dseata~ do cuu- quiá'r- lajii~ e nirøng` i dsea` 'léeng' quiá'r- do, <sup>24</sup> joba' i dseata~ dsea` féng' do cató'r- jaléng' i dsea` 'léeng' i nirøng` quiá'r- do e laco' nidsicóoiñ' do lajii~ e røðiñ-. Jo la'uii' cató'r- i dsea` 'léeng' i nirøng` jmiguiú' cuu- quiá'r-. ²⁵ Jo co' ja' ee' cuu- sea' gui quiá'- i dsea` 'léeng' do fa' e nija'r' i fiir~ do, joba' i fiir~ do caquiú'r' ta` e nidsi'niim~ i dsea` 'léeng' do colíng- cóo' dseamí quiá'r- cóo' gui jaléng' jóor' cóo' gui lajalé' e sea' quiá'r- e laco' niquír- lajii~ e røðiñ' do. <sup>26</sup> Jo dsu' i dsea` 'léeng' do dsifí lanab casí'r' uó- jnir~ fí quini' i fiir~ do jo camí'r' dsea` do jmi'ee' jo casí'r- dsea` do lala: “Fíi, míi' i jmi'ee' 'næ e nijmée' féng' a' uii~ quié- e e ja' mí seeng` quié- e lana e cuu- e røøn- quií'-, dsu' niquí'baa lajalé' e røøn- do quií'- mi~ niliseeng` quié- e.” ²⁷ Jo i fiir~ do calí- b- fíi- líiñ- i dsea` 'léeng' i røng` quiá'r- do, joba' jo camí' guir cuu- quiá'r- jo caleám' breiñ' do cóo' júu^ røð.

²⁸ 'Jo cangám'- i dsea` 'léeng' do, jo lajee' ngaiñ' guiá'^ fib' mi~ cajíñ' jaang` gui dsea` 'léeng' rúin' la'ó' røð nijmóor' ta~ quiá'- fiir~, jo i dseañu' í nirøng` capí'^ cuu- quiá'r-. Jo casam' bre dsea` do jo canaaiñ' güi'r' luuiñ~ jo casí'r- dsea` do lala: “¡Quié- e lajii~ e røøn'!” ²⁹ Jo i dsea` 'léeng' rúin' do casí'r' uó- jnir~ fí quiniñ' do jo camí'r' dsea` do jmi'ee' jo casí'r- lala: “Fa' nijmée' ba' féng' o' e røøm' bñi cateá' quií'-, dsu' niquí'baa lajalé' mi~ niliseeng` quié- e.” <sup>30</sup> Jo dsu' i dsea` 'léeng' i cajmi'óð' cuu- do

jo`e canáũ~ júuiñ` jí~ coo, jo`nuñb^ cangojéiñ` i dsea`'léeng` rúin` i carøong` quiá'r` do cartí caquiñ` do e cuu` do. <sup>31</sup> Jo mi` caliñi` i dsea`'léeng` rúin` i caguiaang` gui do e júu` jo, joba` cangosi~ bre fiir` lajii~ e cajmeáng` i dsea`'léeng` rúin` i jaang` gui do. <sup>32</sup> Jo ée` jo iing` i fiir` do mi` caliñir` e júu` jo, joba` caquiur` ta` e calitéb` i dsea` i ca'lee` do jo lalab casí` reiñ` do: "i'Nu` lin` jaang` dsea`'léeng` i soo` dsí! Jo jnea` jo` camii` i lajii~ e røon` quié` e do dsu` uii~ e camii~ jnea` jmi'ee`. <sup>33</sup> Jo lajob catiing` fa' mi~ cajmee` cõo` i dseañu` rún` do mi~ camir` 'nu` jmi'ee` lí^ laco`gui cajmé` jnea` cõo` 'nu`." ³⁴ Jo dseáng` la huim` eáang` caliguíng` i dsea` fii` do quiá` i dsea`'léeng` quiá'r` i cajmée` ga` do co` jì`gui cartí caquiur` ta` e canghiñ` do iihuú` cartí caquíur` lajii~ e røoiñ` do.

³⁵ Jo cajíng` gui Jesús casí'r` jaléng` i dsea` quiá'r` do:

—Lanab cajo nijmé` Tiquié` e dsea` guíng` ñiff` cõo` jaléng` 'nú` song ja` nilíng` na` dsee` dseáng` lajang` uii~ quiá` jaang` dsea` rúng` na`.

19

Mi~ ca'e Jesús quiá` mi~ tiúung` dsea` rúin`

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jo mi~ cangí` e cajíng` Jesús jalé` e júu` na, jo` cagüi` h` bre fí` lí` se` Galilea jo` caguié` tur fí` lí` se` Judea e née` lí` ngóo` cataang` laco` iu` gua` Jordán. ² Jo i` leáam` dsea` ngolíng` laco` ngóor`, jogui cajmi` leáam` bre jaléng` dsea` dsée` ie` jo.

³ Jo lajee` táang` Jesús fí` jo, cangoquiéng` fí` lí` siñ` coo` tú` míng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e lico` iin` do e niténg` dsea` do fí` ni` dsee`, joba` cajmingí'r` dsea` do lala:

—¿Su cuøom` quiá` jaang` dseañu` e nitiúuiñ` dseamf` quiá'r` fíng` lí^ doñi` ee` cajmiquíng` jiu` dsí` rúin`?

⁴ Joba` cañi` Jesús quiá` i dsea` fariseo do lala:

—Nica` lb` 'nú` fí` ni` jì` quiá` Fidié` lí` fé` lala: "Jii~ latí` mi~ uing` cajmeáang` Fidié` dseañu` jogui dseamf`." ⁵ Jogui fé` cajo: "Uii~ e cúng` dseañu` guóor`, joba` 'naaiñ` quiá` tiquiá` ni quiá` e laco` niliseiñ` colíng` cõo` dseamf` quiá'r`, jo` lajoba` lafa` jaam` bre ni` uiiñ` lajee` laji` huáaiñ` do." ⁶ Jo lajob fí` i` 'nú`, jo` tí` guir` gáin`, co` lafa` jaam` bre nica` uiiñ`. Co` Fidié` bing` caguia` uing` e cúng` dsea` guóor`, joba` jo` cuøong` fa` e nitiúung` gui dsea` rúin` mi~ cangí` gui e cacúin` guóor`.

⁷ Jo cajmingí` tu` i dsea` fariseo do Jesús:

—Jo` jiali` caquiur` Moi` ta` e cuøom` tiúung` dsea` rúin` song caráang` coo` mají` lí` fé` lajo, jo` lajoba` dseáng` e cuøong` e tiúung` i dseañu` do dseamf` quiá'r`?

⁸ Jo cañi` tu` Jesús quiáin` do:

—Jo` i` Moi` do cacuør` fí` e catiúung` na` dseamf` qui` na` dsu` uii~ e 'nú` dseáng` e eáam` ue` óo` na`. Co` jii~ latí` mi~ uing` ja` lajo` cali` iing` Fidié` e nilí. <sup>9</sup> Jo jnea` gui fí` i` 'nú` e doñi` ii` i tiúung` dseamf` quiá` e jii~ ja` ca'lee` i dseamf` quiá'r` do e güiñ` cõo` dseañu` jíéng`, jogui e nicúng` tur guóor` cõo` jaang` gui dseamf` jíéng`, joba` dseeb` éer` jóng` fí` quini` Fidié`.

¹⁰ Jogui i dsea` quiá` Jesús do casí'r` dsea` do lala:

—Song lajob lí` quiá` jaléng` dseañu` cõo` gui dseamf` quiá'r`, joba` guiá` gui líng` jnea` e ja` nicúin` guóor`.

¹¹ Joba` cañi` tu` Jesús quiáin` do:

—Ja` lajiing` dsea` catiñ` e ngáin` jalé` e júu` na, co` lajii~ dsea` i nicangíng` quiá` Fidié`, jii~ í` bing` i` ngáng` e jo. ¹² Jo jmguiub` uing` sea` e jmóo` huíng` quiá` jaléng` dseañu` e ja` cuøong` e nicúin` guóor`: co` seem` dseañu` e latí` mi~ ngáam` bre ja` si` iin` fa` e nicúin` guóor`, jogui seem` bi` cajo e dseañu` rúm` bre nicajmi` léng` ír`, jogui seem` bi` i` ja` cuø` fí` yaang` fa` e nicúin` guóor` dsu` uii~ e Fidié` quie` nifí` quiá'r`. Jo` jaléng` dsea` i` qui` jmi~ nijmé` lajo, joba` güijmée` bre lajo.

Mi~ cajmigüeang` Jesús jaléng` jiuung`

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Jo mi~ cangf jo, caguiling~ jaléngⁿ dsea e jéeiñ jiuung~ quiá'r- fí lí~ sing' Jesús e laco' niquidsí dsea do guoor' fí yá[^] moguí~ lajaang' lajaang' i jiuung~ do jogui e nifeiñ' Fidiée' uii~ quiáiñ⁻ do, jo lajoba' niligüeiñⁿ do. Jo dsu' i dsea quiá' Jesús do cajníim bre quiá⁻ jaléngⁿ sejmií i jiuung~ do jogui cajíim breiñ' do cajo. ¹⁴ Joba' cajíng⁻ Jesús casí'r- i dsea quiá'r- do:

—Cuøø[^] na' fí jaléngⁿ i jiuung~ na güijalíñ~ fí la jo ja jni'na' quiá'r- , co' jaléngⁿ dsea i líng' laco' i jiuung~ la, íbing' catíng~ e Fidiée' quié' nifí quiá'r-.

¹⁵ Jo caquidsib' Jesús guoor' fí yá[^] moguí~ lajaang' lajaang' i jiuung~ do, jo ngf jo, cagüí'ñ bre fí jo.

Mi~ casíng~ Jesús cóo[^] jaang' simingⁿ i sea cuu~

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jo mi~ cangf jo, caguié~ jaang' simingⁿ fí lí~ sing' Jesús jo cajmingí'r- dsea do:

—Tifa' i guiá~ dsíí, çe e guiá~ 'né~ jmee~ jnea~ e laco' nilí' i e niliseen~ cøøng' cóo[^] Fidiée' car' ngongí' jmií'?

¹⁷ Joba' cañí' Jesús quiá' i simingⁿ do:

—Jiali' jnea~ jmingí' cuaiñ~ quiá' jalé' e guiá~? Co' jaam' i guiúng~ seeng' jo jíí' Fidiée' bing' líng' lajo. Jo dsu' song 'nu'gui iin~ e niliseen' cøøng' cóo[^] Fidiée' car' ngongí' jmií~, joba' 'né~ nijmití'ba' lajalé' júu^ quiu' ta~ quiá' Fidiée' jóng.

¹⁸ Joba' cañí' i simingⁿ do quiá' Jesús:

—Çe gui e júu^ 'né~ líti~ do jóng?

Jo cañí' tu Jesús quiáiñ⁻ do jo casí'r- lala:

—Lalab lí' jalé' e júu^ 'né~ líti~ do: Ja jngán' jíí' jaang' dsea rún'; jogui ja 'lee' e nigüín' cóo[^] dseañu' dseam' i o' quií' ; jogui ja jmoo' íí; o'gui cuø' dsea dsee~ e ja uing~ sea; ¹⁹ jogui jmi'goo' tiquíí' cóo[^] gui niquíí'; jogui jmi'neáan' jaléngⁿ dsea rún' lí' laco'gui jmi'neáan' uø'.

²⁰ Joba' cañí' tu i simingⁿ do quiá' Jesús jo casí'r- dsea do:

—Lajib' e júu^ e fól'na' nicajmitii; joba' çe jíí' e 'né~ nijmiti'guíí'?

²¹ Joba' cañí' tu Jesús quiáiñ⁻ do jo cajíñ⁻:

—Song 'nu' iin~ e niliguiún' laco' síí' fí quini' Fidiée', joba' guóng' fí quií' jo güi'ñií' lajalé' e sea quií' , jo jalé' e cuu~ e nilí' quiá' e jo jmee~ guiée' jee~ jaléngⁿ dsea tíñíng~ , jo lajoguiba' nilí' e nilisea' juguiá~ quií' fí ñíí' fí lí~ guing~ Fidiée'. Jo mi~ ningf jo, nea~ cóo[^] jnea~ jóng.

²² Jo dsu' mi~ canúu~ i simingⁿ do jalé' júu^ e cajíng⁻ Jesús, joba' fi'lb^ cangáiñ⁻ , co' eáam' sea cuu~ quiá'r- .

²³ Joba' casí' Jesús i dsea quiá'r- do jo cajíñ⁻ lala:

—E jal' e fíi' i 'nú' e huíim' lí' quiá' jaang' dsea sea cuu~ e nijángⁿ 'ñia'r' fí quini' Fidiée' e laco' dsea do nicá' nifí quiá'r- . ²⁴ Jogui fíi' túu 'nú' calé' catú~ e ja'gui huíng' quiá' jaang' jó' camello e ningíng~ ne' fí dsíí' too' jmini' mocuu~ e laco'gui jaang' dsea sea cuu~ nijángⁿ 'ñia'r' fí quini' Fidiée' e laco' dsea do nicá' nifí quiá'r- .

²⁵ Jo mi~ tí lí' canúu~ i dsea quiá' Jesús do lajo, joba' eáang' guib cangogá' dsíir' jóng, jo canaaiñ' jmingí' rúíñ':

—Jo song lajob' líí, joba' çí~ nilí' nijmé~ e nileáiñ' jee~ jalé' dsee~ quiá'r-?

²⁶ Jo lico' cajøøm~ Jesús i dsea quiá'r- do, jo cañíir' quiáiñ⁻ do lala jo cajíñ⁻:

—Jíí' jaang' dsea jmigüí' qui'r~ jmií~ nileáng~ 'ñia'r' jee~ jalé' dsee~ quiá'r- , co' jíí' Fidiée' bing' quií' jmií' jmé~ lajo.

²⁷ Joba' cañí' Tú' Simón quiá' Jesús jo casí'r- dsea do lala:

—Fíi'ii', jnea'^ nicatú'baa' lajalé' e sea quií'naa' jo cóo[^] 'nub' ningí'naa' lana. Joba' çe jíí' e catí'naa' ni'íng'naa'?

²⁸ Joba' lalab cañí' Jesús e casí'r- i dsea quiá'r- do jo cajíñ⁻:

—E laba' jmitaa' óóna' e mi~ nití' í' e nilí'míi' tu latøøng~ jmigüí', job' mi~ nimáang~na' jnea~, dsea i cajá' fí ñíí' e lín'n jaang' dsea jmigüí', e niní' i e niquí'ñ

ta~ fí' éé' lí~ niing~ jlo'^ quié~ e e sea' fí' ñifí'. Jo ie~ jo jaléng' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quié~ e, niliseab' cajo guitú' éé' quíi~ na' fí' jo lí~ niní'na' colíng~ cóo'~ jnea~ e laco' niquidsi'na' í' quiá'~ laji' guitú' 'lé' dsea' góo'naa' dsea' Israel. ²⁹ Jogui jaléng' dsea' i nilíng' dsea' quié~ e, jo uíi'~ e jo nicatúr' jalé' 'nær~, osi nica'naaiñ' quiá'~ jaléng' rúiiñ' é, osi nica'naaiñ' quiá'~ tiquiá'^ niquiá'r' é, osi quiá'~ jóo'bir é, osi nicatúr' uó' quiá'r' é, joba' jaléng' í'bing' i niíing' cien ya' e jmigui'gui e laco' e catúr' do jogui niíim'bir cajo e niliseiñ' cøong' cóo'~ Fidiée' car' ngongfi' jmiñ'. ³⁰ Jo i líng~ dsea' i líng~ e niíiñ' eáang' fí' jmigüi' la, dsu' í'bing' jii'~ capi'^ ja' ee' niíiñ' mi~ nití' e í' jo; jo dsu' i líng~ dsea' i líng~ e ja' ee' niíiñ' jii'~ capi'^ fí' jmigüi' la, joba' í'bing' i eáang'gui nilíniing~ mi~ nití' e í' jo.

20

Coo' júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento quiá'~ dsea' jmóo' ta~ quiá'~ mí'^ huíng' jó'^

¹ Jo café'gui Jesús coo'gui júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento jo cajíiñ' lala:

—Jo mi~ Fidiée' quier' nifí' quiá'~ dsea', líi' laco' mi~ jaang' dsea' fii~ coo' uó' lí~ sijnea' mí'^ huíng' jó'^, jo i dsea' í' cagüi'fir' coo' ya' e la'ee' e cango'neeiñ' dsea' 'léeng'~ i nijmé~ ta~ quiá'~ e mí'^ huíng' jó'^ do. ² Jo casí'~ reiñ' do e niquí'bre e 'léeiñ'~ do quiá'~ coo' jmiñ' ta~. Jo mi~ cangí' jo, casíim'breiñ' do fí' jee~ ta~. ³ Jo i fii~ do calé' catú' cagüi'fir' fí' jee~ 'núu' mi~ catí' la ii'~ ñiá' e la'ee' jo cangáiñ'~ jiéng'gui dsea' i neáang' jøong~ e ja' ta~ jmóor'. ⁴ Jo lalab casí'r' í': “Song ja' ta~ sea' jmée' 'nú', güilíng~ na' güijmee~ na' ta~ quiá'~ mí'^ huíng' jó'^ quié~ e, jo niquí'baa quíi'na' laco' sí'í'.” Jo cangolíim' i dsea' do cangojmée' ta~.

⁵ Jo mi~ catí' guieñí', cagüi'fíb'tu i dsea' fii~ do fí' jee~ 'núu' e ngojmée'guir quijí' dsea' i nijmé~ ta~ quiá'r', jo caléb' catú' cagüi'fir' mi~ catí' la ii'~ 'ni' e ca'lóo' cajo. ⁶ Jo coob' mi~ catí' la ii'~ 'niá' e ca'lóo', jo caléb' catú' cagüi'fir' jo cangór' fí' 'móo'~, jo fí' job cangár' e neáang' jiéng'gui dsea' i ja' ta~ sea' jmé', joba' cajming'f'r dsea' do: “¿Jialí' ngíng~ 'nú' jmiñ' quíi'na' fí' la e ja' ta~ jmoo'na'?” ⁷ Joba' cañíi' i dsea' do quiá'~ i fii~ do: “Co' jii'~ jaang' dsea' ja' mí' cali'neaiñ'~ jnea' ta~.” Joba' cajíng' i fii~ do casí'~ reiñ': “Güilíng' 'nú' güijmee~ na' ta~ cajo fí' lí' sea' mí'^ huíng' jó'^ quié~ e.”

⁸ Jo mi~ tí' lí' canuu, i fii~ do caquiur' ta~ i dsea' neé' ni' dsea' 'léeng'~ do e nitóor' jaléng' i dsea' jmóo' ta~ do jo casí'~ reiñ' do lala: “Tee~ lajaang' lajaang' i dsea' 'léeng'~ na jo quí' quiá'r', dsu' la'uii'~ níngíng~ i dsea' i cangotáang'~ jee~ ta~ la ii'~ 'niá' e ca'lóo' do jo lajob cartí' i cangotáang'~ la'ee' do.” ⁹ Jo lajob cajmée' i dsea' do; jo la'uii' cangíng' i dsea' i cangotáang'~ la ii'~ 'niá' e ca'lóo', jo lajaang' lajaam' i dsea' í' ca'íñ' e 'léeiñ'~ quiá'~ latøong~ jmiñ'. ¹⁰ Jo mi~ cató' quiá'~ í', joguiba' cangíng' i dsea' i cangotáang'~ la'ee'gui do, jo i dsea' í' ca'f' dsír' e jmigui'gui nilí'r' e 'léeiñ'~. Jo dsu' o' lajo, co' røob' ca'íñ' cóo'~ i nifí'gui do cajo. ¹¹ Jo mi~ tí' lí' cangí' e ca'íñ' do e 'léeiñ'~, joba' canaaiñ' fé'r' ga' uii' quiá'~ i dsea' fii~ do ¹² jo casí'~ reiñ' do lala: “I dsea' 'léeng'~ quíi'~ i caguilíng~ cøong'gui na, jii'~ coo' oor'ba' cajmée' ta~; jogui røob' caquí'^ quiá'~ dsea' do laco'gui jnea'^, dsea' cataang'naa' lajee' latøong~ jmiñ' e guíi' iee'.” ¹³ Jo dsu' i fii~ do cañíir' quiá'~ jaang' lajee' i dsea' 'léeng'~ do jo casí'~ reiñ': “Ruu'~, ofa' jnea'~ jmóo' o jlon' n cóo'~ 'nú. ¿Su ofa' casíi' naa' røob' jial tíi' 'léeng'~ dsea' laco' jmiñ'? ¹⁴ Joba' fii' i 'nú' lana, nab róo' e 'léen'~ jo nicuóom' guón'. Jo song jnea'~ gui iin' n quíi' quiá'~ i dsea' 'léeng'~ i ca'f' cajmée' ta~ cøong'gui do røob' laco' jii'~ e nicaqufí' quíi', ¹⁵ joba' cuóom' lí' jmee' e lajo, co' cuu' quié~baa e cacuóo'~ øre do, o' cuu' quiá'~ dsea' jiéng'. ¿Ofa' dsihuim'ba' é dsu' uii'~ e cajmé' e e guíá' cóo'~ i dsea' í'?”

¹⁶ Jo cajíng'gui Jesús lala:

—Jo i líng~ dsea' i líng~ e niíiñ' eáang' fí' jmigüi' la, dsu' í'bing' e jii'~ capi'^ ja' ee' niíng~ mi~ nití' e í' jo. Jo dsu' i líng~ dsea' i líng~ e ja' ee' niíiñ' jii'~ capi'^ fí' jmigüi' la, joba' í'bing' i eáang'gui nilíniing~ mí' nití' e í' jo.

Mi~ cajmée` Jesús júu^ e catí` 'ni' ya' e tí lí~ nijngám!~ dsea` ír`
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jo cõõ` jmiî~, lajee` e ni'iuung` Jesús fí` ngaiñ' fí` Jerusalén, jo cató'r` i dsea` guitúung` quiá'r` do cõõ` lico' yaañ` jo casí`-reiñ' do:

¹⁸ —Jo lí^ laco' jíí~ e móo` 'nú' jmiî` na, lana ningóo'naa' fí` Jerusalén, jo fí` job lí` nisáng' dsea` jnea~, dsea` i cajá` fí` ñifí` e lín'n jaang` dsea` jmigüf. Jo nijáñ' jnea` fí` jaguó` jaléng' fii~ jmidsea` quiá'- dsea` góo'naa' dsea` Israel cóõ'~ gui jaléng' tifa' i e júu^ quiu' ta` qui`-naa' cajo. Jo jaléng' i dsea` íb` i nicuø` júu^ quiá' e nijúung` jnea`. <sup>19</sup> Jo gui nijáñ' jnea` fí` jaguó` jaléng' dsea` i ja` cúing` Fidiée~, jo jaléng' íb` i niløø` quie` e, jo gui nijmihuññ' jnea` cajo jo jí` gui cartí` niteáññ` jnea` fí` dse` crúu^, jo fí` job nijúun` n; dsu' mi~ nití` 'ni' jmiî` lajo, nijí'b'túu calé` catú`.

Lajíí~ e camí` niquiá' Tiáa` cóõ'~ gui Juan e camí'r' Jesús
(Mr. 10:35-45)

²⁰ Jo mi~ cangí` jo, i dseamf` quiá'- jaang` dseañu' i sii` Zebedeo cajaquíeeñ' fí` lí` sing' Jesús, colíing` cóõ'~ gáng` jóor', jaang` i sii` Tiáa` jogui jaang` i sii` Juan, jo lají` huáañ' do quiññ' jee` dsea` guitúung` quiá'- Jesús, jo casí'r` uø` jnir` fí` quiniñ~, co' iññ` líing` ee` nimí`-bre dsea` do. ²¹ Joba' cajmingí' Jesús i dseamf` do jo casí`-reiñ':

—¿E` iin'?

Joba' cañíi` i dseamf` do quiá'- Jesús jo casí'r` dsea` do:

—Jíee` o' e nicuø' fí` e lají` gáng` i jóõõ` la nigüear` cóõ'~ 'nu` fí` lí` quiu' ta` mi` nigüing` tu' fí` jo, jo jaaiñ' la nigüear` lí^ lí` dsée' jogui jaang` guir lí^ lí` tuung`.

²² Joba' cañíi` Jesús quiáññ' do lala:

—'Nú' jíí~ ja` ñí'na' lajíí~ e mi'na' na. ¿Su líng`-na' e nité`-na' lajíí~ iihuí' e nijaquíéeng' quie` jnea`?

Joba' cañíi` i jóõõ` i dseamf` do jo cajíñ'~:

—Nité` lí`baa'.

²³ Jo cañíi` tu` Jesús quiá'- i dsea` do:

—E jáb' e 'nú' nimó'ba' iihuí' cajo lí^ laco' gui nimoo` jnea~; jo dsu' e nigüea` dsea` lí^ lí` dsée' osi lí^ lí` tuung` é laco' guiin` n, ja` jnea` catíñ` n e jo fa' e nicuøø`, co' lajíí~ dsea` i nicaguíng' Tiquié`e, jíí~ í'bing' i catíng` e jo.

²⁴ Jo mi~ tí` lí` canúu` i dsea` quiá'- Jesús i guíng`-gui do lajíí~ e júu^ jo, joba' caligüim`-bre quiá'- i gáng` do. <sup>25</sup> Jo dsu' Jesús cató'r` jaléng' i dsea` guitúung` do quiá'r` jo casí'r` lala:

—Niñb^ 'nú' guiú` e jee` jaléng' dsea` i ja` cúing` Fidiée` seeng` jaléng' dseata` i quiu' ta` quiá'- jaléng' dsea`, jo jaléng' i dsea` i quiu' ta` do eámam` silí'r' cóõ'~ e ta` líññ' do. Jo lajob líí` cajo cóõ'~ jaléng' dseata` dsea` féng' i quie` nifí` quiá'- jaléng' dsea`, co' laguidseaam` quiu'r' ta` quiáññ' do. ²⁶ Jo dsu' ja` cuøøng` e nidsijée' lajo jee` 'nú', co' íi` i iing` i nicá` nifí` jee` 'nú', í'bing' i 'né` nijmé` ta` jmicóõ' quiá'- i caguiaang`-gui. ²⁷ Jo gui íi` i iing` i nijmé` e niing`-guir jee` 'nú', í'bing' i 'né` jmé` jalé' ta` huí' jee` jaléng' i caguiaang`-gui e ja` jmiféng' 'ñia'r'. <sup>28</sup> Jo lajob 'né` jmér`, co' lajob ta` cagá` jnea` cajo, jnea` dsea` cagá` a fí` ñifí` e lín'n jaang` dsea` jmigüf. Co' jnea` ja` cagá` a fa' e jmóo` dsea` ta` fí` quiniñ~, co' jnea` cagá` a e laco' nijmicóõ'~ jaléng' dsea` jmigüf jogui e nijáng' 'ñiá'a e nijúun` n e laco' nileáng` fíing` dsea` jmigüf jee` jalé` dsee` quiá'r`.

Mi~ cajmi'leáng` Jesús gáng` dsea` tiuung`
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jo mi~ cangí` jo, mi~ tí` lí` ca'uøøng` Jesús cóõ'~ jaléng' dsea` quiá'r` fí` Jericó, eámam` cango'leáng` dsea` laco' ngóor'. ³⁰ Jo lajee` laco' teáaññ' fí` lado, cõõb` mi~ cangíññ' lí` neáng` gáng` dsea` tiuung` i neáng` 'ni' fí'. Jo mi~ tí` lí` calíí' i dsea` tiuung` do e cangíng` Jesús fí` jo, joba' ca'áññ' dsea` do lala:

—¿Fíí` ii', siju` dseata` Daví^, fíí` güilíin' jnea'!

³¹ Jò dsu' jaléng' ì dsea` ì ngolíng` cóo'~ Jesús do ca'gaam`bre quiáin'~ do e laco' jò` áng'guiin' do dsea` do. Jò dsu' lí' lí' teá'gui canaang` óo` ì dsea` tiuung` do e áin' dsea` do jò fé'tur lala:

—¡Fí'ii', siju` dseata` Daví'^, fíi` güilín' jnea'^!

³² Jòba' cajeab' Jesús laco' fí' iuiin' do jò cató'r` ì dsea` tiuung` do jò cajmingí'-rein' do:

—¿E` iing`na' e nijmee`e quí`na'?

³³ Jòba' cañí' ì dsea` tiuung` do quiá'- Jesús lala:

—Fí'ii', iin'naa' e nijmées'^ e nilijnéb'túu'!

³⁴ Jòba' calí' fíi` líim` Jesús ì dsea` tiuung` do jò lico' cagüi'r' jmini`biñ' do lajaang` lajaañ`. Jò dsifí' lajòb ca'láang` ì dsea` tiuung` do, jò calijné`bre. Jò mi` cangí' jò, cangolím`bre cóo'~ Jesús.

21

Mí` ca'í' Jesús fí' jee` fíi` Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jò lajee` nú'-gui e niguieng' Jesús fí' Jerusalén colíng` cóo'~ jaléng' dsea` ì ngí' cóo'r` do, jò caguilíin' fí' cóo' fíi' e sii' Betfagé e née' quiá'- cóo' mó' e sii' Olivos. Jò tí' jòb caguiéng' Jesús gáng` lajee` ì dsea` quiá'r` do e jéeng`guiin' ² jò casí'-rein' do lala:

—Güilíng`na' e fí' fíi`jiu e née' quini` na, jò fí' jòb niguiéng'na' jaang` bú'^ iee` ì 'núung' colíng` cóo'~ jaang` yuu` quiáa`re'. Jò síng'na're' jògui tee`na're' fí' la. ³ Jò song`ii' casí' 'nú' jialí' jmoó`na' lana, jòba' nifí'-na'r lala: "Lana 'neáng` fíi'ii' ì bú'^ la. Dsu' mi` ningí' jò nijajeaam`túure'."

⁴ Jò cangojées' e na e laco' caliti` jii'~ laco' júu` e cajíng'- jaang` dsea` ì café' cuaiñ` quiá'- Fidiées' malíi`gui eáng' mi` cajme'r' lala:

⁵ Síi'na' jaléng' dsea` ì seeng' fí' Sión:

"Lab nijáa' ì dseata` dsea` féng' ì quíe' nifí' quí`ii',

jò jaang` dsea` ì ja` jmiféng' 'niab' líiñ',

jògui guiiñ` fí' mocóo'~ jaang` bú'^ jiuung`."

⁶ Jò mi` cangí' jò, cangolím` ì dsea` gáng` quiá'- Jesús do jò cajmiti`bre laco' jii'~ ta` caquiá' dsea` do quiá'r`. ⁷ Jò cató`bre ì bú'^ iee` do colíng` cóo'~ yuu` quiáa`re' do fí' lí' sing' Jesús, jò canaain` sífr' sí'r` fí' mocóo' ì bú'^ jiuung` do jò mifíng` caguáb` Jesús fí' mocóo' ì jò' do. ⁸ Jò fíim` dsea` ni'r' jalé' sí'r` lacuee` guíá' fí' lí' cangíng' Jesús; jò ì líng`gui dsea` tu'r' guo' 'ma' e tii' jò guiar' fí' guíá' fí' lí' ningíng` dsea` do cajo. ⁹ Jò jaléng' ì dsea` ì ngolíng` nifí' cóo'~gui ì jalíng` catí' cøng` óor` lala:

—¡Majmiféng'naa' ì Joo' dseata` dsea` féng' Daví'^! ¡Jògui juguí`jiu quiá'- ì dsea` ì casíng` Fidiées' fí' jmígúí' la cuaiñ` quiá'r`! ¡Jò majmiféng'naa' Fidiées' dsea` guing` níff'!

¹⁰ Jò mi` tí' lí' ca'í' Jesús fí' dsí' fíi` Jerusalén, lajím` dsea` canaain` ta'r' mí'~ jò jmingí'-rúin':

—¿I`gui ì dsea` na?

¹¹ Jò ì líng` ì dsea` do ngír':

—Mó'^ Jesús ì dsea` ì fé' cuaiñ` quiá'- Fidiéeb` na, ì nabi ì seeng' fí' Nazaret do fí' lí' se' Galilea.

Mí` ca'uøng` Jesús jaléng' dsea` ì jmóo` ta` 'nii' fí' dsí' guá'-

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Jò mi` cangí' jò, jò cangó` Jesús fí' dsí' guá'- fé' quiá'- dsea` góor` dsea` Israel e si' fí' Jerusalén do. Jò mi` cangár` e lafa' 'móob' lí' e fí' jò, có' teáng' dsea` ta` 'nii' jògui ta` láa', jòba' cajmiquím' dsí' Jesús mi` cangár` lajò, jò canaain` jím`bre jalé' mes` quiá'- ì dsea` ì jmóo` ta` jmííng` cuu` jògui jalé' 'masii' quiá'- ì dsea` ì jmóo` ta` 'níng' jaléng' mee`. ¹³ Jò cajín' casí'r` jaléng' ì dsea` do lala:

—Lalab féⁿ Fidié^v fí^í ni[~] jì[~] quiá^rˉ: “E 'nuu^ˉ la nilisii^ˉ 'nú^ˉ lí^ˉ nisíng^ˉ dsea^ˉ cóo^ˉˉ jnea^ˉ”; jò dsu^ˉ 'nú^ˉ nicajmi^ˉ uíng^ˉ na^ˉ cóo^ˉˉ 'nú^ˉ lí^ˉ teáng^ˉ jaléng^ˉ ì^ˉ.

¹⁴ Jò lajee^ˉ táang^ˉ Jesús e fí^ˉ dsí^ˉ guá^ˉ do, jòb caguilíng^ˉ jaléng^ˉ dsea^ˉ tiuung^ˉ cóo^ˉˉ gui jaléng^ˉ dsea^ˉ jlúung^ˉ, jò cajmi^ˉ leáng^ˉ Jesús jaléng^ˉ ì^ˉ dsea^ˉ í. ¹⁵ Jò mi^ˉ tí^ˉ lí^ˉ cangá^ˉ jaléng^ˉ fii^ˉ jmidsea^ˉ quiá^ˉˉ dsea^ˉ Israel cóo^ˉˉ gui jaléng^ˉ tifa^ˉ quiá^ˉˉ júu^ˉ quiá^ˉ ta^ˉ quiá^ˉˉ lají^ˉ e quiá^ˉ Jesús jmi^ˉ jmóor^ˉ e dsigá^ˉ dsí^ˉ dsea^ˉ jogui canúu^ˉ guir e óo^ˉ jaléng^ˉ jiuung^ˉ e fí^ˉ guá^ˉ do lala: “jGüijmiféng^ˉ jaléng^ˉ dsea^ˉ jmigüí^ˉ ì^ˉ Jóo^ˉ dseata^ˉ dsea^ˉ féng^ˉ Davi^ˉ!” jòba^ˉ jaléng^ˉ ì^ˉ dsea^ˉ í eám^ˉ caligüíñ^ˉ ¹⁶ jò casí^ˉˉ Jesús:

—jNuu^ˉ lají^ˉ e fé^ˉ jaléng^ˉ ì^ˉ jiuung^ˉ na!

Jòba^ˉ cañí^ˉ Jesús quiáíñ^ˉ do:

—Núu^ˉ baa, jogui çsu ja^ˉ mí^ˉ ca^ˉ í^ˉ 'nú^ˉ lají^ˉ e tóo^ˉ fí^ˉ ni^ˉ jì^ˉ quiá^ˉˉ Fidié^ˉ lí^ˉ fé^ˉ lala?: 'Nu^ˉ, Fidié^ˉ, nicajmee^ˉ

e cóo^ˉˉ jalé^ˉ e ó^ˉ jaléng^ˉ jiuung^ˉ cóo^ˉˉ gui jaléng^ˉ yuu^ˉ nijmiféíñ^ˉ 'nu^ˉ.

¹⁷ Jò mi^ˉ calí^ˉ casí^ˉ Jesús ì^ˉ dsea^ˉ do lala, jò cagüí^ˉ bre fí^ˉ fí^ˉ Jerusalén jò cangó^ˉ tur fí^ˉ cóo^ˉˉ fí^ˉ lí^ˉ sií^ˉ Betania, jò fí^ˉ jòb cangongíñ^ˉ e uóø^ˉ jò.

Mí^ˉ caliquiú^ˉ cóo^ˉˉ 'ma^ˉ güíñí^ˉ

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Jò mi^ˉ cangí^ˉ jò, cóo^ˉˉ e la'ee^ˉ lajee^ˉ e ni^ˉ uung^ˉ Jesús fí^ˉ e ningáíñ^ˉ fí^ˉ Jerusalén, cadseá^ˉ jmi^ˉ aaiñ^ˉ. ¹⁹ Jò cóo^ˉˉ cangá^ˉ bre e gui^ˉ cóo^ˉˉ 'ma^ˉ güíñí^ˉ ca^ˉ fí^ˉ lana, jò cangoquiééíñ^ˉ fí^ˉ lí^ˉ gui^ˉ do, dsu^ˉ cadsé^ˉ e jí^ˉ cóo^ˉˉ güíñí^ˉ ja^ˉ í^ˉ, dseáng^ˉ yaang^ˉ má^ˉ quiáb^ˉ dsí^ˉ. Jòba^ˉ lalab casí^ˉˉ e 'ma^ˉ güíñí^ˉ do:

—jò nicuó^ˉ gui^ˉ jí^ˉ cóo^ˉˉ güíñí^ˉ latí^ˉ lana!

Jò ladsifí^ˉ lanab caliquiú^ˉ e 'ma^ˉ güíñí^ˉ do. ²⁰ Jò mi^ˉ tí^ˉ lí^ˉ cangá^ˉ ì^ˉ dsea^ˉ quiá^ˉˉ do e calí^ˉ lado, jòba^ˉ eám^ˉ cango^ˉ gá^ˉ dsí^ˉ jò cajmingí^ˉ dsea^ˉ do lala:

—Fí^ˉ naa^ˉ, ç^ˉ uing^ˉ quiá^ˉˉ e caliquiú^ˉ ladsifí^ˉ lana e 'ma^ˉ güíñí^ˉ na?

²¹ Jòba^ˉ cañí^ˉ Jesús quiáíñ^ˉ do:

—E já^ˉ e fí^ˉ i^ˉ 'nú^ˉ e song dseáng^ˉ já^ˉ líng^ˉ na^ˉ e quiá^ˉˉ baa jmi^ˉ jmee^ˉ lí^ˉ doñí^ˉ ee^ˉ jò ja^ˉ jmitúng^ˉ áa^ˉ na^ˉ, jò o^ˉ jí^ˉ e na niquí^ˉ na^ˉ jmi^ˉ nijmee^ˉ na^ˉ jóng^ˉ lí^ˉ laco^ˉ gui jí^ˉ e cajmé^ˉ jnea^ˉ cóo^ˉˉ e 'ma^ˉ güíñí^ˉ na. Co^ˉ song dseáng^ˉ já^ˉ líng^ˉ na^ˉ e quiá^ˉˉ baa jmi^ˉ jmee^ˉ lí^ˉ doñí^ˉ ee^ˉ, jòba^ˉ cuóø^ˉ lí^ˉ quiá^ˉ na^ˉ ta^ˉ e mó^ˉ si^ˉ la e nijéng^ˉ 'ñia^ˉ lí^ˉ si^ˉ jò nidsisíng^ˉ 'ñia^ˉ fí^ˉ 'ni^ˉ jmiñí^ˉ, jòba^ˉ lajòb nilí^ˉ jóng. ²² Jòba^ˉ fí^ˉ i^ˉ 'nú^ˉ lajüing^ˉ na^ˉ na e mí^ˉ fóng^ˉ na^ˉ Fidié^ˉ, mí^ˉ ba^ˉ re car^ˉ ngocáng^ˉ óo^ˉ na^ˉ jogui já^ˉ líng^ˉ na^ˉ e quiá^ˉˉ dsea^ˉ do jmi^ˉ nijmér^ˉ lí^ˉ doñí^ˉ ee^ˉ, jòba^ˉ nicuó^ˉ bre 'nú^ˉ jóng lají^ˉ e mi^ˉ na^ˉ do.

Í^ˉ quiá^ˉ ta^ˉ Jesús e jmóor^ˉ jalé^ˉ e jmóor^ˉ

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Jò mi^ˉ cangí^ˉ e cajíng^ˉ Jesús lajò, jò ca^ˉ í^ˉ bre fí^ˉ dsí^ˉ sinúu^ˉ guá^ˉ fé^ˉ e er^ˉ júu^ˉ quiá^ˉˉ Fidié^ˉ. Jò lajee^ˉ iuuiñ^ˉ fí^ˉ jòb, mi^ˉ cangoquiééng^ˉ jaléng^ˉ fii^ˉ jmidsea^ˉ quiá^ˉˉ dsea^ˉ góor^ˉ dsea^ˉ Israel fí^ˉ lí^ˉ siñ^ˉ colíng^ˉ cóo^ˉˉ jaléng^ˉ dsea^ˉ cóøng^ˉ quiá^ˉˉ cajo, jò cajmingí^ˉ dsea^ˉ do lala:

—Í^ˉ ì^ˉ quiá^ˉ ta^ˉ quiá^ˉˉ e jmoo^ˉ jalé^ˉ e na? Jò çí^ˉ ì^ˉ cacuó^ˉ 'nu^ˉ fí^ˉ e cuóøng^ˉ jmee^ˉ jalé^ˉ e na?

²⁴⁻²⁵ Jòba^ˉ cañí^ˉ Jesús quiáíñ^ˉ do jò casí^ˉˉ reiñ^ˉ:

—Jnea^ˉ cajo seab^ˉ cóo^ˉˉ e nijmingí^ˉ i^ˉ 'nú^ˉ. Í^ˉ casí^ˉ quiá^ˉˉ Juan e niseáiñ^ˉ dsea^ˉ jmi^ˉ? çSu Fidié^ˉ ofa^ˉ dsea^ˉ jmigüí^ˉ é? Jò song nijmee^ˉ na^ˉ jnea^ˉ júu^ˉ ì^ˉ casí^ˉ quiá^ˉˉ, jòba^ˉ nijmee^ˉ jnea^ˉ 'nú^ˉ júu^ˉ ì^ˉ quiá^ˉ jnea^ˉ ta^ˉ e jmoo^ˉ o^ˉ lajalé^ˉ e la.

Jò ì^ˉ dsea^ˉ do canaaiñ^ˉ sñiñ^ˉ lajee^ˉ la'ó^ˉ yaaiñ^ˉ jò sí^ˉ rúíñ^ˉ lala:

—Song nisí^ˉ naa^ˉ r e Fidiéeb^ˉ dsea^ˉ casí^ˉ quiá^ˉˉ ì^ˉ Juan do, jòba^ˉ nijíñ^ˉ nisí^ˉ r jnea^ˉ aa^ˉ: “çJialí^ˉ ja^ˉ já^ˉ calíng^ˉ na^ˉ ì^ˉ dsea^ˉ í^ˉ jóng?” ²⁶ Jò ja^ˉ cuóøng^ˉ nisí^ˉ naa^ˉ r e dsea^ˉ jmigüí^ˉ casí^ˉ quiá^ˉˉ ì^ˉ Juan do, co^ˉ fíng song casí^ˉ naa^ˉ r lajò, dseáam^ˉ fíng ee^ˉ cajmeáng^ˉ dsea^ˉ jnea^ˉ aa^ˉ; co^ˉ lajím^ˉ dsea^ˉ ñir^ˉ e ì^ˉ Juan do café^ˉ r cuaiñ^ˉ quiá^ˉˉ Fidié^ˉ.

²⁷ Jòba^ˉ cañí^ˉ quiá^ˉˉ Jesús lala:

—Ja` ne`naa' jíi~ cōo`.

Jōgui Jesús casí~ tur i dsea` do jō cajín~:

—Q'gui jnea~ cuóøng` jmée~ e 'nú' júu` cajo i~ i quiu' jnea~ ta~ e jmóo`o jalé' e la.

Cōo` júu` já~ e lafa' júu` cuento quía~ gáng~ jōo` dsea`

²⁸ Jō cajmingí~gui Jesús jaléng' i dsea` do lala:

—¿E` í óo' 'nú' cuaiñ~ quía~ e júu` la? Cōo` née~ nicaliséng` jaang` dseañu', jō i dseañu' í nicaliséng` gáng` jōor'. Jō cōo` née~ casí~ i jōor' la'uii` do: “Jōo`o, fa' jgiée` o' güijmée~ cōo` jmii~ ta~ fí lí~ sijnea` mí^ huiing` jō^ quí~ii' do.” ²⁹ Jōba' cañí~ i jōor' do: “¿U~, dseáng' fím~baa nií~i!” Jō dsu' mi~ cangí~guijia lajō, ca'íb~ dsír' cangór~. ³⁰ Jō dsu' ngí jō i jōor' i catí tū~gui do casí~ tiquía~r' laco' casí~r~ i jōor' la'uii~ do; jōba' i jōor' í cañí~bre ladsifí quía~ tiquía~r' jō cajín~ e nidsé~bre. Dsu' mi~ ngoyúung' jō ja` cangór~.

³¹ Jōba' cajmingí~ Jesús i dsea` do:

—¿I~ lajee` laj~ gáng~ i jōor' do líng~ 'nú' i calinúu' júu` quía~ tiquía~r'?

Jōba' cañí~ i dsea` do quía~ Jesús jō cajín~:

—I jōor' la'uii~ do, íbing' i calinúu'.

Jō Jesús casí~r~ i dsea` do lala:

—E já~ e fí~ i 'nú' e jaléng' i dsea` i jmóo` ta~ mí~ cuu~ e catíng~ dseata~ dsea` féng' i guing~ fí Roma jōgui jaléng' dseamí i jmóo` ta~ 'níng` yaang~, jéeng` guir nijáng' yaaiñ~ laco'gui 'nú' fí jaguó` Fidiée` e laco' dsea` do nicár` nifí quíañ~. ³² Co' mi~ cajá~ Juan i caseáng` dsea` jmii~ jō ca'e'r' 'nú' jial niliguiúng~na' fí quini~ Fidiée~, dsu' ja` já~ calíng~ 'nú' jalé' e jō ie~ jō. Jō dsu' jaléng'gui i dsea` i jmóo` ta~ mí~ cuu~ cōo`gui jaléng' dseamí i jmóo` ta~ 'níng` yaang~ jáb~ calíñ~ ie~ jō. Jō dsu' 'nú'gui, nañí~fa' cañí~ba' jalé' e jō, dsu' ja` caquí~ jíng~ yaang~na' fí quini~ Fidiée~, jōgui dseáng' ja` já~ calím~ba' júu` quía~ Fidiée`.

Cōo`gui júu` já~ e lafa' júu` cuento quía~ dsea` 'léeng' i soo` dsíi`

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Jō mi~ cangí~ jō, cajíng'~gui Jesús e júu` la:

—Núu~na', la nifí~ i 'nú' cōo`gui júu` já~ e lafa' júu` cuento: Cōo` née~ jaang` dseañu' ni'oor` cōo` uó~ jō nicajme'r' iá lacúng' e uó~ quía~r~ do, jō cajnir` mí^ huiing` jō^ fí dsíi'. Jō cajmilíiñ~ cōo` lí~ ni'uó~r~ jmí^, jōgui caséer` cōo` 'núu` níi' fí quía~ jō e laco' cuóøng` tíi~ nir~ fí la'úng~ e fí ni~ guóo~ uó~ quía~r~ do lí~ sijnea` mí^ huiing` jō^.

Jō mi~ cangí~guijia lajō, ca'náaiñ~ cōo` tū~ míng'~ dsea` i nijmé~ ta~ uó~ quía~r~. Jō mi~ cangí~ jō, cagüí~bre cangór~ fí lí~ huíi'. ³⁴ Jō mi~ tí~ lí~ catí~ í' e caroo` e mí^ huiing` jō^ do, jō caguiém' i dsea` fii~ uó~ do cōo` tū~ míng'~ dsea` 'léeng' quía~r~ i cangoquíe~ lajii~ e catíiñ~ do. <sup>35</sup> Dsu' mi~ tí~ lí~ caguilíng~ i dsea` 'léeng' do fí lí~ taang~ i dsea` jmóo` ta~ uó~ do, dsíng'~ ga` cacóøiñ~ e caquíe' i dsea` i jmóo` ta~ uó~ do; i líng~ cacóøng' cōo'~ cuu~, jōgui i líng~gui dseáng'~ cajngam'bre. <sup>36</sup> Jō mi~ cangí~ jō, i fíng'gui dsea` 'léeng'~ caguiéng' tu i fii~ do laco'gui i caguiéiñ' lami~ uií~ do. Jō dsu' lajōb cajmée~ tu i dsea` i jmóo` ta~ uó~ do, cajmeám~ tur jaléng' i dsea` 'léeng' i caguiéng' i dsea` fii~ uó~ do.

³⁷ Jō mi~ cangí~ jō, jōo`gui i dsea` fii~ uó~ do caguiéiñ', co' ca'í dsír' e íguib fíng nijmí~gó i dsea` jmóo` ta~ uó~ do. ³⁸ Jō mi~ tí~ lí~ cangáng~ i dsea` jmóo` ta~ uó~ do i jōo` i dsea` fii~ uó~ do jō canaiñ~ sñiñ~ lajee` yaaiñ~: “I simíng' nabíng' i nijmé~ guiáa` e uó~ la mi~ tí~ lí~ nijúung~ tiquía~r~; majngáang'~naa're lajminá~, jō jneaa~aa' nilí~naa' nijé~ee' cōo' e uó~ la.” ³⁹ Jō røb` casíng~ i dsea` jmóo` ta~ uó~ do e nijmér~ lajō, jō cangojéiñ~ i simíng' do catí~ 'ni' guiee` lí~ sijnea` e mí^ huiing` jō^ do jō fí jōb cajngang'~neiñ' do.

⁴⁰ Jō cajíng'~gui Jesús casí~r~ i dsea` do:

—Jōba' fí~ i 'nú' e mi~ niguiéé' i fii~ uó~ do, ¿e~ líng~ 'nú' e nijmeáiñ' i dsea` jmóo` ta~ uó~ i ca'lee' do?

⁴¹ Jōba' cañí~ i dsea` do:

—E nijngám¹ i fii² uó³ do lajaléng⁴ i dseá⁵ jmóo⁶ ta⁷ uó⁸ do, jogui dseá⁹ jiém¹⁰ nitáin¹¹ i nijmé¹² ta¹³ e uó¹⁴ do lali¹⁵ i lí¹⁶ dsí¹⁷ i nija¹⁸ lajii¹⁹ e catíin²⁰ quíá²¹ e niró²² do quíá²³ r²⁴.

⁴² Joba¹ cañii² Jesús quíá³ i dseá⁴ do:

—¿Su ja¹ mí² ca³ í⁴ 'nú⁵ fí⁶ ni⁷ jì⁸ quíá⁹ Fidié¹⁰ lí¹¹ fé¹² lala?

E cuu¹ e ja² calijii³ dseá⁴ jmigüi⁵ quíá⁶ tí⁷ fi⁸ quíá⁹ 'nar¹⁰, lanagui dseáng¹¹ cuu¹² laniim¹³ nica¹⁴ uíng¹⁵ quíá¹⁶ 'nú¹⁷.

Jo¹ 'niab² Fii³ naa⁴ dseá⁵ cajméer⁶ e la,

joba¹ dseáng² eáam³ dsi⁴ gó⁵ dsi⁶ naa⁷ lana.

⁴³ Jo¹ uii² joba³ fii⁴ i 'nú⁵ jmi⁶ na e nigüeáb⁷ lajii⁸ e si⁹ í¹⁰ niñíng¹¹ na e Fidié¹² nicár¹³ nifi¹⁴ quii¹⁵ na¹⁶ jo¹⁷ dseá¹⁸ jiém¹⁹ niñíng²⁰ e jo²¹, co²² í²³ bing²⁴ já²⁵ nilíng²⁶ jogui ni²⁷ ér²⁸ røø²⁹ fí³⁰ quini³¹ dseá³² do. ⁴⁴ Jogui doñi¹ ii² dseá³ i nititaang⁴ fí⁵ ni⁶ e cuu⁷ e julí⁸ na, dseáng⁹ túub¹⁰ nilíin¹¹; jogui song¹² ii¹³ dseá¹⁴ cajlín¹⁵ e cuu¹⁶ do, dseáng¹⁷ congua¹⁸ leeb¹⁹ nilíin²⁰.

⁴⁵ Joba¹ mi² tí³ lí⁴ canúu⁵ i fii⁶ jmidsea⁷ quíá⁸ dseá⁹ Israel do co¹⁰ gui jaléng¹¹ dseá¹² i líng¹³ dseá¹⁴ fariseo lajii¹⁵ e júu¹⁶ e cajng¹⁷ Jesús do, joba¹⁸ calilí¹⁹ r²⁰ e jaléng²¹ í²² bre éeng²³ dseá²⁴ do co²⁵ e júu²⁶ quíá²⁷ r²⁸ do. ⁴⁶ Joba¹ ie² jo³ lami⁴ iin⁵ nisám⁶ bre Jesús, dsu⁷ ja⁸ cateá⁹ dsí¹⁰ fa¹¹ cajméer¹² lajo, co¹³ fíim¹⁴ dseá¹⁵ teáng¹⁶ i já¹⁷ líng¹⁸ e dseá¹⁹ do líiin²⁰ jaang²¹ i fé²² cuaiñ²³ quíá²⁴ Fidié²⁵.

22

Coo¹ júu² já³ e lafa⁴ júu⁵ cuento quíá⁶ mi⁷ cung⁸ guó⁹ dseá¹⁰

(Lc. 14:15-24)

¹ Jo¹ mi² cangí³ jo⁴, jo⁵ coo⁶ júu⁷ lanab canaang⁸ tu Jesús sí⁹ r¹⁰ jaléng¹¹ i dseá¹² do jo¹³ casí¹⁴ reiñ¹⁵:

² —Jo¹ labal lí² mi³ Fidié⁴ quier⁵ nifi⁶ quíá⁷ dseá⁸. Co⁹ e jo¹⁰ lí¹¹ laco¹² mi¹³ jaang¹⁴ dseata¹⁵ dseá¹⁶ féng¹⁷ cajméer¹⁸ coo¹⁹ jmi²⁰ fe²¹ quíá²² e nicúng²³ guó²⁴ jóo²⁵. ³ Jo¹ mi² tí³ lí⁴ ninéé⁵ guiá⁶ e jmi⁷ do, joba⁸ i dseata⁹ do casíin¹⁰ jaléng¹¹ dseá¹² léeng¹³ quíá¹⁴ r¹⁵ i cangoté¹⁶ jaléng¹⁷ dseá¹⁸ simíng¹⁹ e laco²⁰ nidó²¹ r²² colíng²³. Dsu²⁴ i dseá²⁵ simíng²⁶ do ja²⁷ cali²⁸ iin²⁹ fa³⁰ cangolíin³¹.

⁴ Jo¹ mi² cangí³ jo⁴, i jíéng⁵ gui dseá⁶ léeng⁷ quíá⁸ i dseata⁹ do casíin¹⁰ i cangoté¹¹ i dseá¹² nisimíng¹³ do jo¹⁴ casí¹⁵ reiñ¹⁶ do jial júu¹⁷ nicáin¹⁸ do jo¹⁹ cajíin²⁰ lala: “Güijmé²¹ na²² júu²³ i dseá²⁴ nisimíng²⁵ do e ninéeb²⁶ guiá²⁷ lajaléb²⁸ e niquiee²⁹ naa³⁰, co³¹ nicaquíu³² ta³³ e nicajngam³⁴ dseá³⁵ güitá³⁶ quie³⁷ e coo³⁸ gui jaléng³⁹ jó⁴⁰ caguiaang⁴¹ gui i jlo⁴² úung⁴³, jo⁴⁴ lajib⁴⁵ ninéé⁴⁶ guiá⁴⁷ lana. Síi⁴⁸ gor güijalíin⁴⁹, co⁵⁰ lana nidsitoo⁵¹ jmi⁵² quíá⁵³ e nicúng⁵⁴ guó⁵⁵ jóo⁵⁶ baa.” ⁵ Dsu¹ dseáng² ja³ cajmijib⁴ i dseá⁵ simíng⁶ do lajii⁷ júu⁸ quie⁹ i dseá¹⁰ léeng¹¹ do. Jo¹² jaaiñ¹³ do cajíin¹⁴: “Síi¹⁵ go¹⁶ fii¹⁷ e ja¹⁸ lí¹⁹ nii²⁰ i lana, co²¹ nabi²² 'né²³ nii²⁴ i ni²⁵ ée²⁶ e uó²⁷ quie²⁸ e.” Jo²⁹ jaang³⁰ gui do cajíin³¹: “Síi³² go³³ fii³⁴ e ja³⁵ lí³⁶ nii³⁷ i lana, co³⁸ nabi³⁹ 'né⁴⁰ nijóø⁴¹ lajii⁴² e 'nii⁴³ baa.”

⁶ Jogui i dseá¹ simíng² caguiaang³ gui do caquíem⁴ bre i dseá⁵ léeng⁶ quíá⁷ i dseata⁸ do cartí⁹ cajngam¹⁰ breiñ¹¹ do. ⁷ Job¹ mi² caligüing³ i dseata⁴ do e eáang⁵ jo⁶ caquíu⁷ r⁸ ta⁹ lé¹⁰ quíá¹¹ r¹² e cangojngáam¹³ biñ¹⁴ do jaléng¹⁵ dseá¹⁶ i ca¹⁷ léé¹⁸ do jogui cají¹⁹ bre fi²⁰ góoiñ²¹ do cajo.

⁸ Jo¹ mi² cangí³ jo⁴, i dseata⁵ dseá⁶ féng⁷ do casí⁸ r⁹ i dseá¹⁰ léeng¹¹ quíá¹² r¹³ caguiaang¹⁴ gui do jo¹⁵ cajíin¹⁶: “Lana ninéé¹⁷ guiá¹⁸ lajii¹⁹ jmiñi²⁰ e niquiee²¹ naa²², dsu²³ i dseá²⁴ i lami²⁵ sí²⁶ í²⁷ simíng²⁸ do ja²⁹ catíin³⁰ fa³¹ e nijalíin³² e niquiee³³ naa³⁴ colíng³⁵ coo³⁶ r³⁷. ⁹ Jo¹ lanagui fii² i 'nú³ e güilíng⁴ na⁵ lacaang⁶ jee⁷ 'nú⁸ fí⁹ jalé¹⁰ fí¹¹ e laniing¹² jo¹³ güite¹⁴ na¹⁵ lí¹⁶ doñi¹⁷ ii¹⁸ dseá¹⁹ i nijíng²⁰ na²¹ jee²² 'nú²³ do jo²⁴ sí²⁵ na²⁶ e niquiee²⁷ naa²⁸ colíng²⁹ coo³⁰ r³¹, co³² i dseá³³ i lami³⁴ sí³⁵ í³⁶ simíng³⁷ do ja³⁸ cali³⁹ iin⁴⁰ fa⁴¹ cajalíin⁴².” ¹⁰ Joba¹ ca² uøø³ m⁴ i dseá⁵ léeng⁶ quíá⁷ i dseata⁸ dseá⁹ féng¹⁰ do e cajmitir¹¹ laco¹² jii¹³ ta¹⁴ caquíu¹⁵ fiir¹⁶, jo¹⁷ i fíim¹⁸ i dseá¹⁹ do catór²⁰, do i guiúng²¹ jogui dogui²² i soo²³ dsí²⁴; lífa²⁵ dseáng²⁶ caróm²⁷ dsí²⁸ sinúu²⁹ quíá³⁰ i dseata³¹ do e catang³² jaléng³³ i dseá³⁴ í.

¹¹ Jo¹ mi² tí³ lí⁴ ca⁵ í⁶ i dseata⁷ do fí⁸ lí⁹ niteáang¹⁰ i dseá¹¹ fíng¹² do, job¹³ cangáin¹⁴ jaang¹⁵ dseañu¹⁶ i niquíng¹⁷ jee¹⁸ do i ja¹⁹ qui²⁰ sí²¹ laco²² catíng²³ quíá²⁴ mi²⁵ tí²⁶ jmi²⁷ e cung²⁸ guó²⁹ dseá³⁰. ¹² Joba¹ i dseata² do casí³ r⁴ i dseá⁵ í: “Ruu⁶, ¿jial ca⁷ í⁸ o⁹ ca¹⁰ u¹¹ fí¹² la ja¹³ gui sí¹⁴ quí¹⁵ quíá¹⁶ lí¹⁷ cung¹⁸ guó¹⁹ dseá²⁰?” Jo²¹ tiib²² cajé²³ i dseá²⁴ i ja²⁵ quie²⁶ sí²⁷ laco²⁸ sí²⁹ í³⁰ do. ¹³ Joba¹ i dseata² do casí³ r⁴ jaléng⁵ i dseá⁶ léeng⁷ i guía⁸ guiá⁹ mes¹⁰ do: “Ñu¹¹ na¹² guoti¹³ i dseañu¹⁴

na jo güübíng'na'r cartí' lí' nuu' s'ó' fí' caluu', jo fí' job lí' nijmér' ta' qui' jogui ta' tu' maja'." ¹⁴ Dsuo' t'ó' Fidié' i' fím' dsea' e' nijáng' yaaiñ' fí' jaguór', lifa' jí' tú' 'ní' m'íng' b'ing' i' guíñ'.

Mí' cajmingí' dsea' Jesús cuaiñ' quiá' e' catíng' dseata'

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Jo mi' cangí' e' la, caseáng' coo' tú' m'íng' dsea' Israel i' líng' dsea' fariseo jo casíng' tur røø' jial laco' nicuó'r' Jesús dsee' fí' quini' dseata'. ¹⁶ Jo casím' biñ' do fí' lí' táang' Jesús coo' tú' m'íng' dsea' i' la' ó' í' c'ó' gui dsea' quiá' dseata' Herodes, jo lalab júu' quiéiñ' do quiá' Jesús jo casí'r':

—Tifa', ne' baa' guíú' e' jming' júu' já' ba' f'ó' 'nu' jogui e' dseáng' lajam' ba' já' e' e' jialco' iing' Fidié' e' see' naa'. Jogui ne' b'í' cajo e' ja' 'g'ó' 'nu' c'ó' jalé' e' í' dsí' dsea' osi jalé' e' fé' dsea' uii' quí' é, co' ja' jøø' 'nu' jí' jialco' líng' dsea' lí' caluu'. ¹⁷ Joba' i' naa' nijmingí' 'ni' 'nu' e' nifo' cuaiñ' quiá' e' júu' la: ¿Su' né' niquí' naa' cuu' e' catíng' dseata' i' guing' fí' Roma osi ja' 'né' quí' naa' é?

¹⁸ Jo dsu' Jesús calilí' bre lají' e' ga' e' í' dsí' i' dsea' do, joba' cajíñ' casí' reiñ':

—j' jmicang' i' la 'nú'! ¿jialí' 'nó' na' e' iing' na' niguié' na' jial e' ni' n'íng' na' jnea' fí' quini' dseata'? ¹⁹ Ée' na' jnea' e' cuu' e' 'né' niquí' quiá' i' dseata' do.

Joba' i' dsea' fariseo do cacuó'r' dsea' do coo' cuu' lajo. ²⁰ Jogui Jesús casí' reiñ' do lala:

—¿i' i' táang' fí' ní' e' cuu' la jogui jial siir'?

²¹ Joba' cañí' i' dsea' fariseo do quiá' Jesús:

—Dseata' dsea' guing' fí' Roma táang' fí' na.

Joba' cañí' tu' Jesús quiá' do jo casí' reiñ':

—Cuóø' na' dseata' i' guing' fí' Roma lají' e' catíng' í', jogui lajobi cajo cuóø' na' Fidié' lají' e' catíng' Fidié'.

²² Joba' mi' tí' lí' canúuiñ' do lajo, eám' cangogá' dsí'r' e' jí' o' nír' e' niñí' guir. Jo cangolím' bre mi' cangí' lajo, jo 'niab' Jesús caje' guir.

Mí' cajmingí' dsea' jial lí' mi' nijí' tu' dsea' calé' catú'

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Jo 'nia' ie' jmi' jo caguilíng' coo' tú' m'íng' dsea' Israel i' líng' dsea' saduceo fí' lí' táang' Jesús. Jo co' jaléng' i' dsea' saduceo do ja' já' lí' e' jí' tu' 'lí', joba' ca' f' dsí'r' e' cangojmingí'r' Jesús jo casí'r' dsea' do lala:

²⁴ —Tifa', lalab cajíng' Moi' malí' gui e' áang' e' song cajúng' jaang' dseañu' e' jí' ja' j'óor' caliséng', joba' i' rúng' dsea' ngáang' c'ó' i' 'lí' dob' 'né' nicúin' guóor' c'ó' i' dseamí' quiá' i' 'lí' do e' laco' niliseeng' j'óor' c'ó' ír'. Joba' lafa' j'óob' i' dseañu' la' uii' do ni' uíng' i' jiuung' i' niliseeng' do. ²⁵ Jo lalab calí' jee' jnea'; coo' né' caliséng' guiáng' dseañu' i' la' ó' rúng'. Jo i' dseañu' la' uii' do cacúm' guóor', jo ja' huóø' ngó' cajúm' bre, lifa' jí' jaang' j'óor' ja' caliséng' c'ó' dseamí' quiá'r'. Joba' i' dseañu' rúin' i' catí' tú' do cacúm' bre guóor' c'ó' i' dseamí' í', ²⁶ jo dsu' lajob calí' tu', cajúm' biñ' do jo ja' j'óor' caliséng' cajo. Jo lajob i' rúin' i' catí' 'ní' do cajo, cacúm' bre guóor' c'ó' i' dseamí' í', dsu' lajobtu' ca' uíng' quiá'r', cajúm' bre e' jí' ja' j'óor' caliséng'. Jo lajob calíng' lají' guiáng' i' dseañu' do, cajúm' bre e' jí' ja' j'óor' caliséng' c'ó' i' dseamí' do. ²⁷ Jo ja' huóø' ngó' jo cajúm' i' dseamí' do cajo. ²⁸ Joba' jmingí' jnea' 'nu' lana e' mi' nití' í' e' nijí' tu' dsea', ¿i' dseáng' i' dseañu' do lajee' lají' guaiñ' nicúng' guóor' c'ó' i' dseamí' do? Co' lajalém' bre cacúin' guóor' lajee' seeiñ' fí' jmingí' la.

²⁹ Joba' cañí' Jesús quiá' do:

—Sijgiém' áa' 'nú', co' ja' n'í' na' jial laco' fé' fí' ní' j' quiá' Fidié', jogui dseáng' ja' n'í' ba' cajo jial tí' 'gøng' dsea' do. ³⁰ Co' ie' jo, mi' nití' í' e' nijí' tu' jaléng' 'lí', jaléng' dseañu' c'ó' gui jaléng' dseamí' jo' t'ó' jmi' fa' e' nicúng' gui guóor', dsuo' lafa' ángeles quiá' Fidié' i' ne' áang' fí' n'í' b' niliñ' ie' jo. ³¹ Jogui 'nú' jmingí' na' su' jí' tu' jaléng' dsea' mi' ningí' e' júuiñ', jo ¿su' ja' mí' ca' f' 'nú' lí' t'ó' lají' júu' quiá' Fidié' e' cajíñ' malí' gui mi' café'r' lala?: ³² “Jneab' lí' n' Fidié' quiá' Abraham c'ó' gui quiá' Isá'

jogui quiá' Jacóo'." Joba' fíi' i 'nú' lana e Fidiée' ja' líiñ' Fidiée' quiá' jaléng' 'líi~, cō' Fidiée' quiá' jaléng' dsea' jíb' líiñ'.

³³ Jo mi' tí' lí' canúu' jaléng' i dsea' do lajii' júu' e cajíng' Jesús, joba' dsíng' cango'gá' dsír' jo cangolím'bre jóng.

E lab júu' quiu' ta' e laniing' gui quiá' Fidiée'

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Jo mi' tí' lí' cangí' e casíng' Jesús cóo' dsea' saduceo, jo caseám' rúng' dsea' fariseo mi' tí' lí' caliñir' e cateá' lanab cañii' Jesús lajii' júu' e cajmíng' i dsea' saduceo do. Jo i dsea' i cangolím'bre fí' lí' táang' Jesús. ³⁵ Jo jaang' lajee' la'ó' ír' i líng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dsea' góor' dsea' Israel e lí' laco' iñ' e niténg' Jesús fí' ni' dsee', joba' cajmíng'r' dsea' do lala:

³⁶ —Tifa', ¿e' e júu' quiu' ta' quiá' Fidiée' e niing' gui?

³⁷ Joba' cañii' Jesús quiá' i dsea' do:

—E lab e júu' e niing' gui do: “Jmi'neáang' Fii' Fidiée' car' ngocáng' o' jogui cóo' jalé' bí' seeng' jmiguí' quií' jogui cóo' jalé' e í' o'.” ³⁸ Jo e lab e júu' e laniing' gui jogui e la'uii' do cajo'jee' lajalé' júu' quiu' ta'. ³⁹ Jogui e júu' quiu' ta' e catí' tú' do røøb'jiu lí' cóo' e la, jo lalab fé': “Jmi'neáang' jaléng' dsea' rún' lí' laco'gui jmi'neáan' uø'.”

⁴⁰ Jo cóo' e tú' júu' quiu' ta' nab lí' júu' tíi' fii' quiá' lajalé' e caguiee' gui júu' quiu' ta' quiá' Fidiée' jogui lajalé' júu' e ca'e' i dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii' gui eáang'.

I' dsea' siju' líng' Dsea' Jmáang'

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Jo lajee' e teáam' bi' jaléng' i dsea' fariseo fí' do, ⁴² mi' cajmíng' Jesús ír' lala:

—Jo ¿e' í' óo' 'nú' cuaiñ' quiá' i dsea' i sijeeng' na' do i nicá' nifi' quií' na' do? ¿Jial laco' jaa' sijnur'?

Joba' cañii' i dsea' do quiá' Jesús jo cajíñ':

—Dsea' siju' dseata' dsea' féng' Daví' í'.

⁴³ Joba' cañii' Jesús quiá'ñ' do:

—Jo ¿jial lí' jóng? Cō' ie' lami' cateáang' dseata' Daví' fí' jmigü' la, cajíñ' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée' e Dsea' Jmáang' líng' Fiir', cō' lalab cajíñ' ie' jo:

⁴⁴ Lalab cajíng' Fidiée' casí'r' Fii':

“Ní' lí' lí' dsée' laco' guin' n

cartí' nijmee' e e jaléng' dsea' i 'ní' níng' 'nu'

nisí'r' uø' jnir' fí' quini' e laco' nijmi'gór' 'nu'.”

⁴⁵ Jo cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Jo song' ñia' bi' dseata' Daví' sí'r' Fii' i dsea' i sijeeng' na' do i nicá' nifi' quií' na' do, joba' ¿jial cuøøng' e í' líiñ' dsea' siju' dseata' Daví' jóng?

⁴⁶ Jo jaléng' i dsea' i teáang' do ie' jo jíi' camí' júu' ja' cadsé'r' fa' cañii' quiá' Jesús, jo latí' ie' job' jíi' jaang' dsea' fa' cateá' gui dsír' ee' nijmíng'r' dsea' do.

23

Mi' cajíng' Jesús jalé' e ga' e jmóo' jaléng' dsea' fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Jo mi' cangí' e jo, casí' Jesús jaléng' dsea' i teáang' do ie' jo cóo' gui jaléng' dsea' quiá'r' jo cajíñ' casí' reiñ':

² —Jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dsea' góo'naa' dsea' Israel cóo' gui jaléng' dsea' góo'naa' i líng' dsea' fariseo óor' ta' e er' e guøng' lajii' júu' quiu' ta' quiá' Fidiée'. ³ Joba' fíi' i 'nú', jmee' ba' núu' na' lajii' júu' quiá'r' jogui jmití' ba' lajii' e sí'r' 'nú', jo dsu' jie' mí' jmoo'na' laco'gui la jmóor', dsuco' i dsea' í' ja' jmitir' lajii' e júu' quiá'r' do. ⁴ Dsuco' i dsea' í' lico' tíiñ' jmér' lafa' léé' dsea' cóo' jalé' e jíi' e 'né' nijmiti' dsea' e jíi' ja' quií' dsea' jmi' jmitir', jo dsu' ja' jmicóo'r' dsea' jíi' cóo' camí' í'

niguóor` e laco' niróo` e lee` do. <sup>5</sup>Jo lajii~ e jmóor` do lico' iin~ e jøø` jaléng` dsea` jiém`. Jogui tí dsíir` e quier` lí` tóo` júu` quíá~ Fidiée` fí` guiaquíir` osi fí` dse` cuéer` é, jo e jo tóo` cóo~ júu` e liing` guiú~ laco' jnéeng` huí~. Jo lacaang` fí` dse` sí`r` tí dsíir` e í`r` lo` e cuee`. <sup>6</sup>Jo tí dsíir` e guár` fí` lí` jlo` gui fíng dsilíin~ lacaang` lí` tí jmíi~ osi lí` niing` gui é fíng dsilíin~ fí` sinúu` guá~ quíá~ dsea` góo`naa!. ⁷Jogui iin~ e jmi`gó` dsea` ír` mí` jíin` rúin` jee` 'núu', jogui tí dsíir` e fa' jalém` dsea` sí` ír` tifa'.

⁸Jo dsu' 'nú' ja` catíng`-na' fa' e nisi` dsea` 'nú' tifa', dsuco' jaam` tifa' i dseáng`-seeng` quí~na', jogui lajaléng` 'nú' líng`na' laco' rúm`ba'. ⁹Jogui 'nú', ja` catíng`-na' e nifí`-na' teaa` jíi~ jaang` dsea` fí` jmigüü` la, dsuco' jaam` Tiquíi`na' i seeng`, jo íb` Fidiée` i guiing` fí` ñifí~; <sup>10</sup>o'gui catíng`-na' fa' e nisi` dsea` 'nú' fii~, co' jaam` Fii`na' seeng`, jo íb` i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifí` quí~na'. ¹¹Jogui song` ii` lajee` la'ó` 'nú' líin~ e niing`-guir, joba' íbing` i 'né` nijmé`-ta` jmicóo`-jee` jaléng` 'nú'. ¹²Co' doñi' ii` dsea` i jmiféng` 'ña' jee` jaléng` dsea`, joba' i dsea` í` eáam` nijgiáaiñ` mí` nití` í` lajo. Jo doñi' ii` dsea` i ja` jmiféng` 'ña' jee` jaléng` dsea` rúng`, joba' íbing` i eáang`gui niliniing`-mí` nití` í` lajo.

¹³'jE ngi` fíib` 'nú', jaléng` tifa' quíá~ júu` quíu` ta` quíá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng` 'nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam` 'nú'! Co' jni`ba' fí` e laco' dsea` jíéng` ja` nijáng` yaaiñ` fí` jaguó` Fidiée` e laco' dsea` do nicá` nifí` quíá~r`. Jogui jíi~ 'nú' ja` jáang`-yaang`na' fí` jaguó` Fidiée` o'gui cuø`na' fí` jaléng` dsea` i iing`-nijmé`-lajo.

¹⁴'jE ngi` fíib` 'nú', jaléng` tifa' quíá~ júu` quíu` ta` quíá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng` 'nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam` 'nú'! Co' jmoo`na' ii` 'nu` jaléng` dseam` 'nú` i tiñíng`, jogui jmicaang`na' e ja` lí` lajo, jogui jmoo`na' e cuee` fa' quí~na' mí` güilíng`-na' fí` guá~. Jo uíi~ e lajob` jmoo`na', joba' 'nú'bing` i ga`gui eáang`-ni'íng` iihuí` mí` nití` í` lajo.

¹⁵'jE ngi` fíib` 'nú', jaléng` tifa' quíá~ júu` quíu` ta` quíá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng` 'nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam` 'nú'! Co' jmoo`na' ta` ngi` lacaang` fí` ní` guóo~ uó` quíu` cóo~gui lacaang` fí` ní` jmiñi` e laco' nili`na' jaang` dsea` i nidsitáang` cóo~ 'nú'. Jogui mí` tí` lí` calí`-na' i dsea` í, dseáng`-lico' síng`guina'r e catíin~ tú`-née` fí` lí` 'li` laco'gui la líng` 'nú' yaang`na'.

¹⁶'jE ngi` fíib` 'nú', dsea` líng`na' lafa' dsea` tiuong` i jéeng` jaang`gui dsea` tiuong`-Co' 'nú' fó`na' e mí` jmoo` dsea` promes e éeiñ` guá~ fé`, ja` 'né`-nijmitir` e jo; jo dsu' 'nú' fó`na' e mí` éeng` dsea` e cunée` e sea` fí` guá~ do, joba' dseáng`- 'né` e jmiti`bre jóng. <sup>17</sup>'Nú' líng`na' lafa' dsea` tiuong` i ii! ¿E~ e quíing`gui quí~na' eáang` líng`-na'? ¿Su cunée` o`fa' e guá~ e jmigüeang` e cunée` dob é? <sup>18</sup>Jogui fó`bi` 'nú' cajo e doñi' ii` dsea` i jmoo` promes e éeiñ` fí` nife', ja` catíng`-fa' e nijmitir` lajii~ e ca'éeiñ` do. Jo dsu' 'nú' fó`na' e song` ca'éeng` dsea` lajii~ e tíng` dsea` e cuø`r` Fidiée` fí` nife', joba' dseáng`- 'né` e nijmiti`bre jóng lajii~ e ca'éeiñ` do. ¹⁹'Nú' líng`na' lafa' dsea` tiuong`-¿E~ e quíing`gui quí~na' eáang` líng`-na'? ¿Su lajii~ e tíng`na' cuø`na' Fidiée` fí` nife' do o`fa' e nife' e lí` ligüeang`-dob é? <sup>20</sup>Jo dsu' jnea`gui fá`a e i dsea` i éeng` e nife' do, o' jíi~ quíá~ e jo jmóor` lajo, co' lajob` jmóor` cajo quíá~ lajalé` e sea` e fí` ní` do. ²¹Jogui i dsea` i éeng` guá~ fé`, o' jíi~ quíá~ e guá~ do jmóor` lajo, co' lajob` jmóor` cajo cóo~ Fidiée` i seeng` fí` jo. <sup>22</sup>Jogui i dsea` i éeng` ñifí~, lajob` éeiñ` 'ña' Fidiée` cajo jogui fí` lí` lí` ée` quíá~ dsea` do fí` jo.

²³'jE ngi` fíib` 'nú', jaléng` tifa' quíá~ júu` quíu` ta` quíá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng` 'nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam` 'nú'! Co' cuø`na' Fidiée` cóo` lajee` guí` lajii~ e catíin~ quíá~ jalé` e ro`na' do fa' jalé` oo` quíá~ jmiñi` jogui jalé` e jíe`, jo dsu' ja` jmiti`na' e júu` quíu` ta` quíá~ Fidiée` e niing`-gui e quíá~ jial ni'é` dsea` røø` cóo~ dsea` rúin` jogui jial nilí` fíi` líng` dsea` jaléng` dsea` rúin` jogui jial dseáng`-nijmitir` jalé` e iing` Fidiée`. Jo jalé` e nab e laniing`-gui e 'né`-nijmiti`na' lífa' ja` 'naang`na' ca' jalé` e catíng`-Fidiée` e nicuó`na're do. <sup>24</sup>'Nú'gui líng`na' lafa'

dsea` tiuung` i jéeng` jaang`gui dsea` tiuung`! jjo` tiim`ba' ngí'na' jalé' e ú'na' e laco' ja` nining`^na' lu` ping`^, jjo` dsu' ním`ba' i jjo` féng` i sii` camello!

²⁵ 'jE ngí` fíib` ^nú', jaléng` tifa' quía`- júu` quíu' ta` quía`- dsea` Israel cóo`~gui jaléng` ^nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, có' jmang`^ i jmicaam` ^nú'! Có' ^nú' lí' i ru'` guíu`- jalé' cuée`~ huí' quía`- jí' lí' caluu`, jjo` dsu' e téé'~ dsí' do jmang`- jalé' e nicajmee`-na' i cóo`~gui jalé' e lí' óo'na' e sea` fí' jmigüí. <sup>26</sup> jI tuu` ^nú', dsea` fariseo! Có' la'uii` jang`- rúu`-na' lí' lí' dsíib` jalé' cuée'~ huí' quíi`-na' do, jjo` lajoguiba' nijé`- tee` fí' caluu` cajo.

²⁷ 'jE ngí` fíib` ^nú', jaléng` tifa' quía`- júu` quíu' ta` quía`- dsea` Israel cóo`~gui jaléng` ^nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, có' jmang`^ i jmicaam` ^nú'! Có' ^nú' líng`na' laco'gui la lí' lí' si'aang` ^líi` e jlo`^jiu` tee` lí' caluu`, jjo` dsu' lí' lí' dsíi' layaang` móo` ^líi`-ba' téé'~ cóo`~gui jalé' e lí' e jíé'. <sup>28</sup> Jjo` dseáng`- lajob líng` ^nú' cajo, có' guíu`-ba' jnéeng`-na' jøong`- dsea` ^nú' lí' caluu`, jjo` dsu' dseáng`- líco' jmicaam`-ba' cóo`~ jalé' e fó'na' jogui jmang`- e 'lib` í' áá'na'.

²⁹ 'jE ngí` fíib` ^nú', jaléng` tifa' quía`- júu` quíu' ta` quía`- dsea` Israel cóo`~gui jaléng` ^nú', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, có' jmang`^ i jmicaam` ^nú'! Có' jmo`na' lí' si'aang` jaléng` dsea` i café' cuaiñ` quía`- Fidié` malíi`~gui eáang` jogui jmoo`na' e silíi` jlo`^ lí' si'aang` jaléng` dsea` i ca'éé` guíu`- cóo`~ Fidié`, ³⁰ jogui fó'na' lala: "Facó' jnea`^ calisé`naa' lajee` e caliséng` ^líi` dsea` áang` quí`-naa', jjoba' ja` cajmicóo`-naa' jóng` e cajnga' dsea` quía`- i dsea` i café' cuaiñ` quía`- Fidié` malíi`~gui eáang` do." <sup>31</sup> Jjo` cóo`~ jíi`- e júu` nab cuo`na' lí' e dsea` síjü`ba' líng` i dsea` i cajngang` i dsea` i café' cuaiñ` quía`- Fidié` malíi`~gui do. ³² Jjo` có' lajob líi', jjoba' ^nú' jmité'na' náng` lajii`- e nicanaang` ^líi` dsea` cóong`~ quíi`na' cajméer`.

³³ 'jNá' líng`na' jóo` mí' guíng`-! jJial nilí'na' e nileáng`na' lajii`- iihuí' e ni'íng`-na' fí' lí' lí'/? ³⁴ Jjoba' fíi`-i ^nú' e jnea`- nisín`n jee` ^nú' jaléng` dsea` i fé' cuaiñ` quía`- Fidié` jogui jaléng` dsea` i tíng` eáang` cóo`~gui jaléng` dsea` i e' jalé' júu` quía`- dsea` góo`naa' dsea` Israel; lífa' ^nú', nijngám`ba' jogui nitáang`na' fí' dse` crúub` i líng` i dsea` í, jogui i líng` guíiñ` do nibøong`na'r fí' dsíi' sínúu` guá'~ jogui ni'øong`-na'r fí' laco` fíi` lí' guiliñ`- . <sup>35</sup> Jjo` lajoba' iihuí' e eám` ni'íng`-na' e jáa` quía`- Fidié` uii` quía`- jalé' jmi'øong`- i dsea` i guíung`- e nicatuu` fí' ni` guóo`~ uó`- la. Jjo` e jjo` canaang` mí' catuu` jmi` Abel i líng` jaang` dsea` guíung`- fí' quini` Fidié` jjo` cartí' mí' catuu` jmi` Zacarías, jóo` jaang` dseañu` i calisí Berequías, có' i dsea` íb` i cajngang` ^nú' cáang` nife` quía`- siguí' guá'~ fé' e sí' fí' Jerusalén. <sup>36</sup> Jjo` dseáng`- e jáb`- e fíi`-i ^nú' e i dsea` i seeng` jmiñ` na, íbing` i ni'íng` iihuí' uii` quía`- lajalé' e jjo.

Mí` caqui' Jesús uii` quía`- dsea` seeng` fí' fíi` Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

³⁷ Jjo` mí` cangí` jjo, cajíng`-gui Jesús e júu` la:

—jFíib` ^nú', dsea` seeng`na' fí' Jerusalén, fíib` ^nú', dsea` seeng`na' fí' Jerusalén! Có' ^nú' i seeng` e fí' fíi` lab i cajngang` jaléng` dsea` i café' cuaiñ` quía`- Fidié`, jogui cuub` casí'loo`na' cajo jaléng` dsea` i casíng` dsea` do i guía` júu` quía`r`- jee` ^nú'. Jjo` ja` ñii` jó'gui néé'~ cali'iin` n e nito` fíin` n ^nú' lí' laco'gui to` fíng` jaang` tui'iee` jaléng` tuyuu` quíaa`-re' fí' ná'~ cuée're', jjo` dsu' ja` cali'íng`-na' lajo. <sup>38</sup> Jjoba' lati` lana jjo` i niliseeng`gui fí' guá'~ quíi`-na' la. <sup>39</sup> Jjoba' fíi`-i ^nú' e jjo` nimáang`-gui jnea` cartí'mí` nifo`na' lala: "jJuguíu`-jiu` quía`- i dsea` i casíng` Fidié` fí' jmigüí la cuaiñ` quía`r`!"

24

Mí` cajíng`- Jesús e ni'íng`- guá'~ fé' e sí' fí' Jerusalén

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jjo` mí` cangí` jjo, mí` tí' lí' cagüi'íi` Jesús fí' dsíi' sínúu` guá'~ jjo` mífíng` ni'iuuiñ`- fí' ngam`bre, mí` tí' lí' cangoquíeng` i dsea` quía`r`- do fí' lí' ngóor` jjo` canaañ` do jøor`- la'úung` e guá'~ fé' do. ² Jjoba' lalab casí'~ Jesús i dsea` í:

—¿Su jòø- 'nú' jial jlo^ e guá'- si' na? Jo dsu' e já'-ba' e fíi- i 'nú' e jíi~ coo` cuu~ jo` nijé- sífíng`gui rúng' quia'- e guá'- e móo- na' si' na lana; co' lajib` ni'fíng- jo jíi~ coo` jo` e nijé- gui.

Jalé' e lí- mi~ tí lí- nú'-gui e ni'fíng- jmigüf

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jo mi~ cangf jo, cangób- Jesús fí' yú^ mó' e sii' Olivos colíing~ cóo' dsea` quia'r-. Jo mi~ caguiliñ- fí' jo, job caguá' Jesús, jo lajee` job cangoquiéeng` i dsea` quia'r- do fí' lí- guiiñ~ do lí- coo` yaaiñ~, jo cajíñ- casí'r- dsea` do lala:

—lí- naa' fa' 'nú' nijméé' jnea^ júu` ¿lí- nidsijéé' lajalé' e la? ¿E~ jalé' e nilili~ jéeng`gui mi~ tí lí- nú'-gui niñí'tu 'nú' fí' jmigüf la jogui mi~ tí lí- nití- í' e ni'fíng- jmigüf?

⁴ Joba' cañí' Jesús quia'- i dsea` quia'r- do jo casí'- reiñ':

—Jíi~ e laba' fíi- i 'nú'; jmiñiing` óo'na' e jíi~ jaang` dsea` ja` güijmigóoiñ` 'nú'. <sup>5</sup> Co' fíim`bing' i nijalíng- i nijmigóo` jo nijíñ': "Jneab~ i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifí' quíi- na"; jo fíim` dsea` nilí'r' i niligøøng`. <sup>6</sup> Jo 'nú' ninúu^na' júu^ e sea` 'nií' fí' la fí' na; jo dsu' ja' fòøng`na' mi~ nití- í' lajo, co' jobi uuing~ jogui co' dseáng'- 'né' e nidsijéeb' lajalé' e jo; dsu' o' ie~ jo nití- í' e ni'fíng-. <sup>7</sup> Co' ie~ jo jaléng' dsea` nitíñ- cóo' dsea` rúíñ', jogui coo` fíi` nitíng- cóo' coo`gui fíi', jogui nilisea` oo- fí' la fí' na, jogui jmiguiub' lí- nijó' uó- e eáang` cajo. ⁸ Jo jobi lí' uim~bi` jóng mi~ nimó^na' e nidsijéé' jalé' e iihuíf' jo.

⁹ Jo job mi~ nitóø` jaléng' 'nú' e laco' nijmihuíiñ` 'nú' cartí' nijngáiñ- 'nú'. Jo ie~ jo lajím` dsea` jmigüf nilí' 'ní' níñ- 'nú' uíi~ jnea~. ¹⁰ Jo ie~ jo fíim` dsea` nitá`bre e já'- líiñ` júu^ quie- e jogui nilí' 'ní' níng- rúng' dsea` jogui ni'níñ- lajee` la'ó' rúíñ' cajo. ¹¹ Jo fíim` dsea` nijalíñ- mi~ tí lí- jo e nijmigóo` e fé'r' cuaiñ~ quia'- Fidiéé, jo fíim` dsea` nilí'r' i niligøøng`. ¹² Jo ie~ jo dseáng'- jmang'- jalé' e 'lí'^ba' nijmé- dsea, joba' fíim` dsea` nitá`bre e jmi'neáaiñ` jaléng' dsea` rúíñ'. <sup>13</sup> Jo dsu' i dsea` i nité' e siñ' teá' fí' guiá- lata` cóo' jnea~, joba' í'bing' i nileáng`jee~ dsee- quia'- mi~ tí lí- jo. ¹⁴ Jo e júu^ la quia'- jial quie` Fidiéé` nifí' quia'- dsea` nini'- fí' la'úng- fí' jmigüf e laco' nilicuíf' dsea` e júu^ jo; jo joguib mi~ nití- í' e ni'fíng- jmigüf jóng.

¹⁵ Jo malíi~gui eáang` i dsea` i café' cuaiñ~ quia'- Fidiéé` i calisí` Daniel cajme'r' fí' ní- jí' quia'r- cuaiñ~ quia'- coo` e 'lí'^ eáang` e nisi' dsea` fí' dsíi' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén fí' lí- líi' e guá'- güeang' quia'- Fidiéé. Jo mi~ nimó^na' e jo e fí' lí- güeang' quia'- Fidiéé` do —jaléng' 'nú' i í' e jí' la 'né- ningám'ba'—, ¹⁶ joba' mi~ nití- e í' jo, jaléng' dsea` i neáang` fí' lí- se' Judea güicuíf'bre fí' jee~ mó' jóng. ¹⁷ Jogui i dsea` i dsiing~ yá' 'núu' mi~ tí lí- jo, ja` güi'f' dsíir' fa' e nijgiáang`guir e laco' nidsi'uóø'r~ jalé' e sea` quia'r-. ¹⁸ Jogui i dsea` i taang~ fí' jee~ mó' e jmóor` ta~, joba' ja` güi'f' dsíir' fa' e niquing' guir fí' quia'r- e faco' dsiquiéer` sí'r^'. ¹⁹ Joba' fíib- eáang` jaléng' dseamf` i quieéng` yuu` ie~ jo osi i jéeng` yuu` i cu' tú' é! ²⁰ Jo mii~na' Fidiéé` e ja` nidsitiing` e ni'uóng`na' e cuíi^na' lajee` jíi` güíi- osi lajee` jmi~ e jmi'fíng' dsea` góo'na' e; ²¹ dsuco' ie~ jo gab` eáang` nilisea` iihuíf' e ja' mí' canga' dsea` lajii~ mi~ catiroo` jmigüf o'gui fa' niní'guir calé' catú- cajo. <sup>22</sup> Jogui faco' Fidiéé` nijmér- e nilí'i~ eáang` e nidsijéé' jalé' e jo, joba' jíi~ jaang` jo` i` nileáng`gui jóng faco' lajo. Jo dsu' ja` nijmi'íiñ~ e jo uíi~ e fíi- líiñ- jaléng' dsea` quia'r- i nicaguíñ` do.

²³ Jo song ie~ jo nijmigóøng` dsea` 'nú' jo nijíñ': "Jòø-, i lab i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifí' quíi- na", osi "Jòø-, dob nisiñ` é", jo dsu' ja` já'- güilíng`na' jóng. ²⁴ Co' ie~ jo fíim` dsea` nijalíñ- jo nijmigóo` e líiñ` i dsea` í', jogui seem`bi` i nijmigóo` e líiñ` dsea` i fé' cuaiñ~ quia'- Fidiéé` cajo; jogui eáam` nijmér- jalé' e lí- jogui jalé' e quí'r~ jmi~ e dsigá` dsíi' dsea`. Jo nijmér- lajo e lico' nijmigóo`bre jo quia'b- jiu` nijmigóoiñ` la quie`gui i dsea` i nicaguíng' Fidiéé` do, dsu' ja` lí' jmér- lajo. <sup>25</sup> Jo quie`na' cuente røø` quia'- jalé' júu^ e nicafá'- a na lana quia'- jalé' e nidsijéé` cøøng`gui. <sup>26</sup> Joba' ie~ jo, ja` güilíngøøng`na' mi~ nisi' dsea` 'nú' lala: "Jòø- na', e dob táang` i dsea` i sijeeng`na' do fí' ní- guóo' uó- quíi", jo dsu' ja` güilíng`na' fa' e nigüi'néng`na'r; osi nisi'bi` dsea` 'nú' lala é: "E lab

si' maang^γ i dseá í^ˆ, jo dsu' ja' já⁻ güilíng⁻ na' e jo. ²⁷ Dsucó' lí[^] laco' líí' mi[~] líj[~] güi'ñiá[^] e jnéeng⁻ fí' yá[^] jmigüí[^] e jó^o dseá lajiiñ⁻, lajob líí' cajo mi[~] nigáá⁻ tu jnea[~], dseá líín⁻ n jaang[^] dseá jmigüí[^] i já⁻ fí' ñiff⁻. ²⁸ Co' e já⁻ ba' fá⁻ a, e jié⁻ lí[~] ráang[^] jó⁻ 'líi[~], fí' job seáng⁻ jaléng⁻ tujlíí⁻.

Jial mi[~] nijáá⁻ tu i dseá jmigüí[^] i jáá⁻ fí' ñiff⁻

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Jo cajíng⁻ gui Jesús e júu[^] la:

—Jo mi[~] tí' lí[~] casúung⁻ e iihuí[^] jo, joba' jo' jí[~] iee⁻ nilisea⁻ gui o'gui si⁻ cajo fa' nicuó⁻ guir jir[~], jogui jaléng⁻ núú⁻ nijiúíñ⁻ cartí⁻ guóo⁻ uó⁻, jogui Fidié⁻ nijmér⁻ e niguiá⁻ jalé⁻ e sea⁻ fí' yá[^] jmigüí[^]. ³⁰ Jo ie[~] jmi[~] job mi[~] nilisea⁻ lí[~] fí' yá[^] jmigüí[^] e tí' lí[~] nigáá⁻ túu fí' jmigüí[^] la, jnea[~] dseá líín⁻ n jaang[^] dseá jmigüí[^], jo lajiim⁻ dseá seeng⁻ fí' la'úng⁻ fí' jmigüí[^] niquí⁻ r⁻ uúí⁻ e 'gór⁻, jo joguiba⁻ mi[~] nimáang⁻ na' jnea[~], dseá líín⁻ n jaang[^] dseá jmigüí[^] i jáá⁻ fí' ñiff⁻, e nigáá⁻ a e niquíin⁻ n jee⁻ cabøø⁻ jníí⁻ cóo⁻ e niing⁻ jí[~] e 'gøng⁻ quiá⁻ Fidié⁻. ³¹ Jogui nisíng⁻ Fidié⁻ jaléng⁻ ángeles i lííng⁻ guotíir⁻ e nijiúíñ⁻ do teá⁻ lúu⁻ trompé⁻ fí' yá[^] jmigüí[^] e laco' lajiing⁻ dseá jmigüí[^] i nilíng⁻ dseá quiá⁻ r⁻ niseáiñ⁻ coliing⁻ mi[~] nití⁻ e í[^] jo.

³² Jo cajíng⁻ gui Jesús e júu[^] la:

—Lanagui ni'éé⁻ e 'nú⁻ cóo⁻ júu[^] quiá⁻ 'ma⁻ güiñí[^]: Co' mi[~] ninaang⁻ iéé⁻ jalé⁻ guo⁻ quiá⁻, jo miffíng⁻ canaang⁻ e iáb⁻ jalé⁻ má⁻ quiá⁻ cajo, joba' nilí⁻ 'nú⁻ e nijaquíem⁻ jíí⁻ jmíí⁻ jóng. ³³ Jogui lajob líí' e júu[^] la cajo, co' mi[~] tí' lí[~] nidsijéé⁻ lajalé⁻ e nicafá⁻ a na, joba' niñí⁻ ba' jóng e quiáb⁻ nijaquíéeng⁻ e nigáá⁻ jnea[~], dseá i lííng⁻ jaang[^] dseá jmigüí[^] i jáá⁻ fí' ñiff⁻. ³⁴ Co' dseáng⁻ já⁻ ba' fá⁻ a e dseáng⁻ nidsijéeb⁻ jalé⁻ e jo nú⁻ gui e nijúung⁻ jaléng⁻ dseá i seeng⁻ lajee⁻ lana. ³⁵ Jo tóob⁻ jmi[~] ni'íing⁻ la'úng⁻ yá[^] jmigüí[^] cóo⁻ gui la'úng⁻ guóo⁻ uó⁻, lifa⁻ júu[^] quié⁻ e ja⁻ tóo⁻ jmi[~] fa⁻ e ja⁻ nilí⁻.

³⁶ Jo jíí⁻ jaang[^] dseá jmigüí[^] ñir⁻ e jmi[~] jogui e oor⁻ e nidsijéé⁻ e jo, co' jí⁻ gui jaléng⁻ ángeles quiá⁻ Fidié⁻ dseá guíing⁻ ñiff⁻ ja⁻ ñí⁻ e jo, o'gui jnea[~] ñii⁻ cajo. Co' dseáng⁻ lajíí⁻ Tiquí⁻ ii' dseá guíing⁻ ñiff⁻, jíí⁻ í'bing⁻ dseáng⁻ ñí⁻ e jo.

³⁷ Jo mi[~] tí' lí[~] nití⁻ í[^] e nigáá⁻ túu fí' jmigüí[^] la, jnea[~] dseá líín⁻ n jaang[^] dseá jmigüí[^] i jáá⁻ fí' ñiff⁻, nilí⁻ lí[^] laco' gui calí⁻ ie[~] lamí⁻ cateáang⁻ Noé fí' jmigüí[^] la. ³⁸ Co' ie[~] jo, lajee⁻ e nú⁻ gui e ca'á⁻ jmi[~] fí' la'úng⁻ fí' guóo⁻ uó⁻, í[^] gøb⁻ dseá laco' sí⁻ í[^], jogui cúíñ⁻ guóor⁻ cajo, lí[^] cóob⁻ mi[~] catí⁻ í[^] e ca'í⁻ Noé fí' dsíí⁻ cóo⁻ móo⁻ e dsée⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dseá sinúú⁻ quiá⁻ r⁻; ³⁹ jo dsu' lajee⁻ e ja⁻ ñiing⁻ dsíib⁻ dseá, mi[~] catí⁻ í[^] e ca'á⁻ jmi[~] fí' la'úng⁻ fí' guóo⁻ uó⁻, jo job lí[~] cajúng⁻ lajaléng⁻ dseá lí[^] cóo⁻ gui ná⁻ i seeng⁻ fí' jmigüí[^]. Jo dseáng⁻ lajob dseáng⁻ nidsijéé⁻ tu calé⁻ catú⁻ mi[~] tí' lí[~] nigáá⁻ túu fí' jmigüí[^] la, jnea[~] dseá líín⁻ n jaang[^] dseá jmigüí[^] i jáá⁻ fí' ñiff⁻. ⁴⁰ Co' ie[~] jo gáng⁻ dseá taang⁻ jmóo⁻ ta⁻ quiá⁻ fí' jee⁻ mó⁻: jo jaaiñ⁻ do nidsém⁻ bre, jogui jaang⁻ guíñ⁻ do nijé⁻ bre. ⁴¹ Jogui lajobi cajo gáng⁻ dseamí⁻ teáang⁻ ta⁻ dsí⁻: jo jaaiñ⁻ do nidsém⁻ bre, jogui i jaang⁻ gui do nijé⁻ bre.

⁴² Joba' fíí⁻ i 'nú⁻, ñiing⁻ áána⁻ contøøng⁻, co' cóo⁻ lajee⁻ ja⁻ lí[^] na', lanab mi[~] nigüéeng⁻ túu. ⁴³ Jo e laba⁻ iin⁻ n e ñí⁻ na', faco' jaang[^] dseá ñiñir⁻ e í[^] nigüiéé⁻ jaang[^] íí⁻ fí' quiá⁻ r⁻, joba' nigüéá⁻ bre e jmóor⁻ í[^] 'nær⁻, jo ja⁻ nilí⁻ i íí⁻ do fa' ni'uó⁻ r⁻ jalé⁻ e sea⁻ quiá⁻ i dseá do. ⁴⁴ Joba' lajob cajo, dseáng⁻ contøøm⁻ 'né⁻ e siñiim⁻ áa⁻ 'nú⁻; co' jíí⁻ lajee⁻ ja⁻ ñiing⁻ áána⁻, lanab mi[~] nigüéeng⁻ túu fí' jmigüí[^] la, jnea[~] dseá i jáá⁻ fí' ñiff⁻ e líín⁻ n jaang[^] dseá jmigüí[^].

Jaang[^] dseá 'léeng⁻ i guíung⁻ cóo⁻ gui jaang⁻ gui dseá 'léeng⁻ i soo⁻ dsíí⁻

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Jo mi[~] cangí⁻ e jo, cajíng⁻ gui Jesús e júu[^] la:

—Lalab líí' quiá⁻ jaang[^] dseá 'léeng⁻ i núú⁻ jalé⁻ ta⁻ quiu⁻ fiir⁻ jogui i guíung⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dseá 'léeng⁻ rúíñ⁻ i caguaiang⁻ gui. Co' mi[~] cagüí⁻ íí⁻ i fiir⁻ do e nidsér⁻ fí' lí[~] jíé⁻, caguiar⁻ ni[~] i dseá 'léeng⁻ i núú⁻ do lajaléng⁻ i seeng⁻ quiá⁻ r⁻ e laco' nicuó⁻ reiñ⁻ do e nidóíñ⁻ mi[~] nití⁻ í[^] lajo. ⁴⁶ Joba' juguíú⁻ jiu⁻ quiá⁻ i dseá 'léeng⁻ i jmóo⁻ ta⁻ laco' catíng⁻ mi[~] niguieng⁻ fiir⁻ e cár⁻ cuente. ⁴⁷ Joba' jmitaa⁻ óo⁻ na' e i fiir⁻ do dsíng⁻ guíú⁻

nijmér̄ jò nicuó'̄-reiñ' do e nine'̄-niñ'~ latøøm̄ sinúu^ quiá'r̄ cóo'~gui jalé' e sea' fí jò. ⁴⁸ Jogui dsu' song i dsea' 'léeng'~ do líiñ' jaang' dsea' 'léeng'~ i soo' dsíi' jò í dsíir' e ja' mí' guieng' fíir~ lajee' jò, ⁴⁹ joba' nináin' e nijmeáin' ga' jaléng' i dsea' 'léeng'~ rúin' i caguiaang' gui do, jogui e niseáin' rúin' cóo'~ jaléng' dsea' jmóo' ta' fí' e laco' ni'fí' nidó'r̄ colíing~, ⁵⁰ jò dsu' cóo' lajee' e ja' ñiing~ dsíir', lanab mi' nitf' í' e niguieng' tu i dsea' fíir~ do; ⁵¹ joba' i dsea' do iihuú' nicuó'r̄ i dsea' 'léeng'~ do, có' nibíim' breiñ' do jee' jaléng' dsea' i jmicang~ e jmóor' jalé' e iing' Fidiéé' fí' lí' nijmér̄ ta' qui' jogui ta' tu' maja~ uú'~ jalé' iihuú' e ni'fí' do.

25

Coo' júu^ já' e lafa' júu^ cuento quiá' guíng~ simí'

¹ Jò cajíng'~gui Jesús e júu^ la:

—Lab nifá' duu jial lí' mi' tí' lí' jò, mi' Fidiéé' nicár' nifí' quiá' dsea' jmiçúf. Có' e jò lí' laco' guíng~ simí' i ca'uøøng' quie' jmacò' jì candíi' e cango'íiñ' dseañu' i cung' guó'. ² Jò dsu' 'ñíing~ lajee' i simí' do ñiing~ dsíir' jogui i 'ñíing~gui do ja' ñiing~ dsíir'. ³ Joba' i simí' i ja' ñiing~ dsíi' do ca'uøøm̄ bre quier' jì candíi' quiá'r̄ e cango'íiñ' i dseañu' i cung' guó' do, jò dsu' jíi'~ jmicoo' e a' dsíi' candíi' quiá' bre quier' có' jò quie' guir fa' e seáang~gui; ⁴ jò dsu' i simí' 'ñíing~ i ñiing~ dsíi' do ca'uøøm̄ bre cajo e quier' jì candíi' quiá'r̄ jò lífa' quie' bir cóo' s'fí'gui e có' quier' e a' jmicoo'. ⁵ Jò có' cali'ím~ i dsea' cung' guó' do e ja' niguiéin', joba' lajím~ i simí' do nicaquiáin' lajee' jò. ⁶ Jò cóob', mi' catf' la ií'~ guitu' guienúu', jò guicatá'~ mí'~ lí'~ caluu' jò guicafé' dsea': “jmiçnéé' áa'na', có' nab nijang' i dsea' cung' guó' do; jogui ñilíng~na' e niñi'ling~na'rel!” ⁷ Jò lajím~ i simí' do caráain' jò caguiar' guíu' jì candíi' quiá'r̄ lajaang' lajaain'. ⁸ Joba' i simí' i ja' ñiing~ dsíi' do casí'r̄ i simí' i ñiing~ dsíi' do: “Fa' jgiéé' óo' 'nú' fa' nijmi'øøng'jiu' jnea'^ jmicoo' quíi'na', dsuco' cadseáb~ jmicoo' quiá' candíi' quíi'naa' jò jò iing~ nicó.” ⁹ Jò dsu' cañíi' i simí' i ñiing~ dsíi' do: “U~, ja' nijmi'øøng'naa' 'nú' có' ja' nilíng' quíi'naa' o'gui quíi'na' cajo. Có' guíu'~gui quíi'na' e nigüilíng~na' fí' tien~ e nigüileáa'na' e jmicoo' e 'né'na' do.” ¹⁰ Jò lajee' cangolíng~ i simí' i ja' ñiing~ dsíi' do fí' tien~ e cangoleáar' jmicoo' quiá'r̄, lajee' job mi' caguiéng' i dseañu' i cung' guó' do, jò i simí' i ñiing~ dsíi' do cangotáam'~bre jmiç~ colíing~ cóo' i dsea' cung' guó' do, jò cajní'bre 'núu'. ¹¹ Jò mi'mfíng~guijia lajò caguilím' tu i simí' i ja' ñiing~ dsíi' do i cangolíng~ fí' tien~ do, jò guicatór~ caluu' 'núu' jò guicajín': “jFíi'ii', fíi'ii', fa' jgiéé' o' e ná'go 'núu'!” ¹² Jò dsu' guicañíi' i dseañu' do jò cajín': “E já'~ba' e fíi' i 'nú', simí', ja' cuíin' 'nú'.”

¹³ Jò cajíng'~gui Jesús:

—Jò có' lajòb líi', joba' fíi' i 'nú' e jmiñiing' áa'na', có' ja' ñí'na' e~ jmiç~ jogui e~ oor~ e nigüéeng~ jnea~, dsea' líin' jaang' dsea' jmiçúf i jáa' fí' ñifí'.

Coo' júu^ já' e lafa' júu^ cuento quiá' dsea' 'léeng'~ i calíng' cuu'

(Lc. 19:11-27)

¹⁴ Jò mi' cangí' jò, cajíng'~gui Jesús e júu^ la:

—Jò mi' Fidiéé' quier' nifí' quiá' dsea', jò e jò líi' laco' jaang' dseañu' i cagüi'fí' cangó' fí' lí' huíi'. Jò dsu' lajee' e nú'~gui e nigüi'fí' nidsér~, jò cató'r̄ jaléng' i dsea' jmóo' ta' quiá'r̄ do, jò cacuó'reiñ' do cuu' e laco' nijméin' do ta' e nilisea'gui e dsí' quiá' e cuu' do. ¹⁵ Jò jaang' i dsea' 'léeng'~ quiá'r̄ do cacuó'r' 'ñiá' mil cuu', jogui jaang' cacuó'r' tú' mil cuu' lajò, jogui i jaang' gui do cacuó'r' cóob' mil cuu', jò lajì gaam'biñ' do cangíin' cuu' lí'~ jialcó' jíi'~ b'f' seem'bre. Jò ngí' joguiba', cagüi'fí' i dseañu' do e cangór' fí' lí' huíi'. ¹⁶ Jò i dsea' 'léeng'~ i cangíng' 'ñiá' mil cuu' do, eáam' guíu'~ cajméer' ta' cóo' e cuu' do, jò calí'~bre jié'gui 'ñiá' mil lajò. ¹⁷ Lajòbi cajo i dsea' 'léeng'~ i calíng' tú' mil e cuu' do cajmée'bre ta' cóo' do, jò calí'~bre jié'gui tú' mil e cuu' do cajo. ¹⁸ Jò dsu' i dsea' 'léeng'~ i cangíng' cóo' mil e cuu' do, cango'mea'bre fí' nú' uó'.

¹⁹ Jò mi' cangí'gui lajò, caguiém'~tu i fíir~ do, jò casí'r̄ lajaang' lajaang' i dsea' 'léeng'~ quiá'r̄ do e niguiéin' do cuente lajii' e nicajméer' cóo' cuu' e cangíin' do. ²⁰ Jò

la'uii~ caguié~ i dsea`'léeng'~ i cangfing`'niá` mil e cuu~ do, jo cajú'r` fiir~ 'niá`gui mil lajo e calí'r~, jo casí'r~ dsea` do: "Fíi'i, 'nu` cacuóø`~ jnea~ 'niá` mil cuu~, jo nicajmé~baa ta~ cóo'~ e jo, joba' lana nicalí'~ i 'niá`gui mil lajo e dsí'." ²¹ Joba' cañíi` i fiir~ do: "'Nub` jaang` dsea` 'léeng'~ i guiúng~, co' cajmee~ba' ta~ røø` cóo'~ lajii'~ capí'` cuu~ e cangfín'". Joba' lana jmiguiab` jalé' e sea` quié~ e e nicuóø`ø` 'nu` e nine'` ní^, jo lana røøb` nijmi'iaang` dsí'naa' náng." ²² Jo jo` huóø` li'hi~ i dsea` 'léeng'~ i calíng'` tú~ mil e cuu~ do caguié~ jo casí'r~ fiir~: "Fíi'i, 'nu` cacuóø`~ jnea~ tú~ mil cuu~, jo cajmé~baa ta~ cóo'~ e jo, jo lana nicalí'~ i tú~gui mil e cuu~ do e dsí'." ²³ Joba' cañíi` i fiir~ do: "'Nub` jaang` dsea` 'léeng'~ i guiúng~ cajo, co' tiim`ba' jmée'` ta~ røø` cóo'~ capí'` cuu~, joba' jmiguiab` jalé' e sea` quié~ e e nicuóø`ø` 'nu` e nine'` ní^, jo lana røøb` nijmi'iaang` dsí'naa' náng." ²⁴ Jo jo` huóø` li'hi~ guié~ i dsea` 'léeng'~ jaang`gui do i cangfing` cóo` mil e cuu~ do, jo lalab casí'r~ fiir~: "Fíi'i, ñi'baa guiá~ e jaang` dseañu' i ue'` dsíi'` líng'` 'nu` e lí'` tiin'` sitfín'` lajii'~ ta~ cajmée` dsea` jiém', jogui e ú'` có'` jalé' ta~ jmóo` dsea` jiéng'` cajo. <sup>25</sup> Joba' cafóm'`baa 'nu`, jo fí` nú'` uób~ ca'meáa` e cuu~ e cacuóø`~ jnea~ do. Jo lana lab quiee` e lajii'~ e cuu~ jo." ²⁶ Joba' cañíi` i fiir~ do quiá'~ i dsea` 'léeng'~ quiá'r~ do: "'Nu` lin'` jaang` dsea` 'léeng'~ i soo` dsíi'` jogui i fí', jo song niñi'`ba' guiá~ e jnea~ sitfín'` n lajii'~ ta~ cajmée` dsea` jiéng'` jogui e gú'` gó'`ø` jalé' ta~ jmóo` dsea` jiéng', ²⁷ joba' j'jiali'` ja` ca'f' o'` fa' mi~ caguite'` cuu~ quié~ e fí' banco? Joba' mi~ cagüean'`n, ca'lim'~baa lajii'~ cuu~ quié~ e jogui e dsí` quiá'~ cajo." ²⁸ Joba' casí'r~ jaléng'`gui i dsea` i teáng~ do ie~ jo, jo cajúiñ'`: "Gui~na' e cóo` mil cuu~ quiá'~ i dsea` 'léeng'~ fí'` na, jo cuóø'`na' i dsea` 'léeng'~ i quié` guí~ mil e cuu~ na. <sup>29</sup> Dsüco' i dsea` i sea` quiá'~, jmiguiá`gui niñiñ` e nilisea, joba' lalim` nilisea` quiá'r~. Jo dsü' i dsea` i ja` sea` quiá'~, nigüeáb` lajii'~ e capí'`jiu e sea` quiá'r~ do. <sup>30</sup> Jogui i dsea` 'léeng'~ fí'` na guing~na'r fí'` caluu'` fí'` li~ nuu` só', jo fí'` job niquí'r~ jogui nitúr~ majar~ cajo."

Jial nili` mi~ nitidsí` í'` quiá'~ dsea` jmigüi`

³¹ Jo cajúng'~ gui Jesús e júu^ la:

—Jo mi~ tí'` lí~ nití'` í'` e nigáa` jnea~, dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüi` i jáa' fí'` ñifí~, nigáa`túu dsü' e niquíin'`n jee~ jalé' e jlo'^ e niing~`gøng'` quiá'~ Fidiée` jogui colíing` cóo'~ jaléng'` ángeles i líng'` guotiñ` Fidiée`, jo joguib` mi~ nin'i fí'` ée` quié~ e lí~ niing~` jlo'^ quiá'~ Fidiée`. ³² Jo lajiim` dsea` seeng` fí'` la'úng~` fí'` jmigüi` niseáiñ'` fí'` quinií~, jo jneab` dsea` ni'naan~ dsea` jie` fí'` lí~ catfíin~` lajaang` lajaaiñ` lí'` laco'gui la jmóo` jaang` dsea` i jmóo` í'` jo'se'` mi~ 'náaiñ` jaléng'` jo'se'` jee~ jaléng'` jo'chí'^. ³³ Jogui jaléng'` i dsea` i líng'` lafa' i jo'se'` do niguién'`n lí'` lí'` dsée'` laco'` guiin~n, jogui jaléng'` i dsea` i líng'` lafa' i jo'chí'^ do niguién'`n lí'` lí'` tuung~` laco'` guiin~n. <sup>34</sup> Joba' jnea~, dsea` lín'n i dseata~ dsea` féng'` do, nifíi` i jaléng'` dsea` i neáng'` lí'` lí'` dsée'` laco'` guiin~n jo nifá'`a: "Jaléng'` 'nú', ñilíng~na' fí'` la, co'` 'nú'`bing'` i nicajmigüeang'` Tiquié` e dsea` guing~` ñifí~, joba' íng'`na' lajalé' e catfíng~na', co'` lajob nisi'`íng'`na' quiá'r~ lajii'~ latí'` mi~ caguiar` uiing~` jmigüi'. <sup>35</sup> Dsüco' lajee` cataan~n cóo'` 'nú'` fí'` jmigüi', mi~ cadseá~ jmi'aan~, jogui 'nú'` cacuóø'`ba' jnea~ e cagó'`ø`; jogui mi~ cadseá~ jmi'jmiin~, cacuóø'`ba' jnea~ jmiñ` cagú'`-u; jogui cangfí`bí` cajo laco'` ngí` jaang` dsea` i jáa' fí'` caluu', jo dsü' cacuóø'`ba' jnea~ lí~ cajmi'íin~n. ³⁶ Jogui cali`né~`bí` sí'`i, jo cacuóø'`ba' jnea~; jogui casá`bí` e calidsée'`e, jo cato'` fíim`ba' jnea~; jogui ca'ú`bí` nuñí', jo dsü' cagui'ee~ba' jnea~ cajo." ³⁷ Joba' jaléng'` i dsea` í'` i cajmée` jalé' e iing~` Tiquié` e dsea` guing~` ñifí~ nijming'`fír` lala jo nijíñ'`: "Fíi'`i, jli~ caneeng~naa' 'nu` e jmi'aan'~, jo cacuóø'`baa' 'nu` e caquié'? Jogui jli~ caneeng~naa' 'nu` e jmi'jmiin'~, jo cacuóø'`baa' 'nu` jmiñ` e ca'í'`?" ³⁸⁻³⁹ Jogui jli~ caneeng~naa' 'nu` e lin'` lafa' jaang` dsea` i jáa' fí'` caluu', jo cacuóø'`baa' 'nu` cajo lí~ cajmi'íin'`? Jogui jli~ caneeng~naa' 'nu` e cali`né'` sí'`, jo cacuóø'`baa' 'nu` e jo cajo; jogui e dsée'` osi e iuun~` fí'` nuñí'` é, jo cango'ee`ba' 'nu` cajo?" ⁴⁰ Joba' ie~ jo jnea~, dsea` lín'n dseata~ dsea` féng'`, lalab ningüi~` quiá'r~: "E já'` e fíi'` i 'nú'` e lajalé' e cajmicóo'`na' i dsea` i líng'` lafa' rún'`n i dseáng'~ ja` niing~` jii'` capí'`, joba' lajaléb'` e jo quié~ jneab~ cajmee~na' cajo."

⁴¹ Jogui jnea i líng dseata dseá féng' do niffi i jaléng' i dseá i neáang lí' lí tuung laco' guin n: "Do gülling 'nú' lí' do, co' Fidiéé nicabiim bre 'nú', jo dob catíng 'nú' fí ni jì lí' coo' jì e jo tóo jmií yu' fí lí' nicajme' Fidiéé lí' catíng fii i 'ling' colíng cóo' jaléng' ángeles i 'ling' quíar' cajo. ⁴² Co' cadseáb jmi'aang jnea lajee cataan n cóo' 'nú' fí jmiüü la, jo dsu' ja cacuóø' na' jnea e cagó'ø; jogui cadseá bi jmi jmiin cajo, dsu' 'nú' ja cacuóø' na' jnea jmi e cagú' u; ⁴³ jogui cangf bí laco' gui jaang dseá i jáa fí caluu, dsu' 'nú' ja cacuóø' na' jnea lí' cajmi'fiin n; jogui cali'né bí sí' i, dsu' 'nú' ja cacuóø' na' jnea sí' i; jogui calidséé bí jogui ca'úu u 'nuñ' cajo, dsu' 'nú' ja cagui'ee na' jnea." ⁴⁴ Joba i dseá i neáang lí' lí tuung do nijmingí' lala: "Fii'ii', ¿lí' caneeng naa' 'nu' e cadseá jmi'aan', osi e cadseá jmi jmiin' é, osi e lin' laco' jaang dseá i jáa fí caluu, osi e 'né' sí' é, osi e dséé' osi e iuun' fí 'nuñ' bí é, jo ja' cajmicóo' naa' 'nu'?" ⁴⁵ Joba ie jo lalab ningii' quíar', jnea dseá lín n dseata dseá féng': "E já' e fii' i 'nú' e jalé' e ja' cajmées na' cóo' jaang dseá i líng lafa' rún n i ja' niing jii' capi', joba' lajob cajo ja' cajmee' na' cóo' jnea." ⁴⁶ Joba' jaléng' i dseá í fí lí' lib' nidsilíin fí lí' ni'ín' iihuí' e ja' tóo jmií nité'. Jo dsu' jaléng' gui dseá i ja' dsee røong' fí quini' Fidiéé, í'bing' i nidsigüea' car' ngongí' jmií cóo' dseá do fí niff'.

26

Mí casíng jaléng' dseá jial e nisáin' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jo mí cangf e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, lalab casí' r' i dseá quíar' do:

² —Jii' laco' ñi' 'nú' e tú' jmií' ba' 'né' gui e nití' e jmií' Pascua. Jo ie jmií' job mí nijáng' dseá jnea, dseá cagá' a fí ñiff' e lín n jaang dseá jmiüü, jo niteáin' jnea fí dse' crúu' cartí' nijngáin' jnea.

³ Jo ie job cajo, jaléng' fii' jmidsea' quíar' dseá Israel cóo' gui jaléng' dseá cóong' quíar' caseáng' rúin' fí lí' guing' fii' jmidsea' laniing' i sii' Caifás quíar' ta, ⁴ jo casíin' cuaiñ' quíar' jial nilí' r' e nijmigóøiñ' Jesús e laco' nisáin' dseá do jo lajoba' nijngáng' neiñ'. ⁵ Jo dsu' síin' e iin' jmér' lajo lajee' e o' e jmií' jo, dsuco' jial fíng nitá' dseá mí'.

Mí ca'ée' jaang dseamf jmií' jmeafii' fí mogui' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Jo lajee' job cangó' tu Jesús fí cóo' fii' e sii' Betania; jo lajee' táain' fí jo, dob dsitíin' fí quíar' jaang dseañ' i sii' Simón i nínicalíng' jmohuí' 'lí' fí ngúu' táang' lamí' jéeng' gui. ⁷ Jo lajee' guing' Jesús fí job mí' tí' lí' cangoquíéeng' jaang dseamf fí lí' guin', jo quiein' do cóo' sí' lí' a' jmií' jmeafii' e 'mo' e eáang'. Jo lajee' e guing' Jesús gø' bre mí' ca'ée' i dseamf do e jmií' jmeafii' e quier' do fí mogui' dseá do. ⁸ Jo mí' tí' lí' cangá' i dseá quíar' do e cajmées' i dseamf do lajo, eáam' caligüin' jo cajíin':

—¿Jialí' jmi'fí' i dseamf na e jmií' jmeafii' e 'mo' e eáang' na? ⁹ Cofa' mí' ja' cajméer' lana, jmiiguiub' cuu' nicóng' na faco' e cango'niñ', jo e cuu' jo nilí' íng' ta' e nilicóo' jiu jaléng' dseá tíñing'.

¹⁰ Jo dsuco' Jesús lí' bre lajii' e síng' i dseá do, joba' casí' reiñ' do lala:

—¿Jialí' fí' 'nú' leáang' i dseamf la? Co' cóo' e guíu' ba' nicajméesin' na quie' e. ¹¹ Co' contøom' niliseeng' jaléng' dseá tíñing' jee' 'nú', dsu' jnea' gui cateá' ba' caga' ee' nii' fí jee' 'nú'. ¹² Co' e jmií' jmeafii' e ca'ée' i dseamf la fí ngúu' táan' lí' lafa' e nicasúuin' jnea' e jmeafii' quíar' mí' ni'ú' u fí dsí' tó' ée'. ¹³ Co' e já' e fii' i 'nú' e doñí' jié' fí ni' guóo' uó' fí jmiüü lí' niguiá' dseá júu' quíar' jial laang' dseá jee' jalé' dsee' quíar', ninib' júu' cajo quíar' lajii' e cajmées' i dseamf na cóo' jnea', joba' lajob niguiéng' dsí' dseá ír'.

Mí camí' Judas Iscariote cuu' e quíar' nijáin' Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Jò ie~ jò jaang` lajee` dsea` guitúung` quiá~ Jesús i sii` Judas Iscariote cangór~ fí lí~ neáang` jaléng` fii~ jmidsea` quiá~ dsea` góor` dsea` Israel, 15 jò cangosi` reiñ` do lala:

—¿Jial tíi` cuu~ guia` óo`na' e nicuó`na' jnea~ jò nijmee~ e úung` e nijóon`n Jesús fí jaguó`na'?

Joba' cañi` i fii~ jmidsea` do jial tíi` niquír~ jò cajíñ`~:

—Niquí`baa' quií`~ guiguí` cutee`.

16 Jò latí` ie~ job canaang` i Judas do e 'nór` jial laco' nicuó~ quiá'r~ e nijáiñ` Jesús fí jaguó` jaléng` i dsea` do.

Mi~ cagó` Jesús íi` canuu` cóo`~ dsea` guitúung` quiá'r~

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

17 Jò ie~ jmí~ la'uii~ quiá~ e jmí~ e gø' dsea` Israel iñi` e ja` quie` quiéeng` do, cangoquiéeng` i dsea` guitúung` do fí lí~ sing` Jesús jò cajming`r~ dsea` do:

—Fíi`ii', ¿jie` fí lí~ iing` 'nu` e nidsiguiá`naa' guiá~ e niquiee`ee' colliing` e quiá~ e jmí~ Pascua?

18 Joba' cañi` dsea` do quiá~ i dsea` quiá'r~ do jò casí` reiñ`:

—Güillíng`na' fí e fii` la, jò mi~ niguillíng`na' fí quiá~ i dseañu` la, síi`na're lala: “Lalab jíng` Tífa' qui`naa': Nijaquíém` e nití` í` quié`e, joba' ngóo`o fí sinúu` quií` jò fí job lí~ nijmee~ e jmí~ Pascua colliing` cóo`~ jaléng` dsea` guitúung` quié`e.”

19 Joba' cajméeb` i dsea` guitúung` do laco' jíi` ta~ caquiú` Jesús e nijmér~, jò caguia`bre guiá~ lajíi` e nidó'r~ do quiá~ lajíi` e jmí~ e nijaquíéeng` do.

20 Jò mi~ tí lí~ canuu` e jmí~ jò, cangíim` Jesús fí mes` colliing` cóo`~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do. 21 Jò lajee` e nineáaiñ` gø`bre mi~ tí lí~ cajíng` Jesús lala e sí'r i dsea` quiá'r~ do:

—E já~ e fii` i 'nú` e jaang` lajee` 'nú` nijáng` jnea~ fí jaguó` dsea` i 'ní` níng` jnea~.

22 Jò mi~ canúu` i dsea` guitúung` quiá'r~ do lajò, dsíng` fí í` calíiñ~, jò canaaiñ` casí'r~ dsea` do i lajee` ír` nijmé` ta~ jò, jò lalab cajíng`~ lajaang` lajaaiñ`:

—Fíi`ii', ¿su o' jnea~, faa`aa'?

23 Joba' cañi` Jesús quiáiñ` do:

—Lí` jaang` i gø' cóo`~ jnea~ fí cóo` cuéé` huíi`, íb` nijáng` jnea~ do. 24 Co' dseáng` nisí`í`ba' e lajò nidsingín`n jnea~, dsea` i cajá~ fí ñífi` e lín`n jaang` dsea` jmigüi`, lí` laco'gui la fé` fí ni` jì` quiá~ Fidié`. Jò dsu` je ngí` fíib` i dsea` i nijáng` jnea~ do! Co' guiá~ guib` quiá~ i dsea` í fa' mi~ ja` caliséiñ`.

25 Jò i Judas i niguia` guiá~ e nijáiñ` dsea` do, jò 'ñia`biñ` do cajíñ` casí'r~ Jesús lala:

—Fíi`ii', ¿su o' jnea~, faa`aa', i nijmé` lajò?

Joba' cañi` Jesús quiáiñ` do:

—'Nub` nicafée`~gui' lajò.

26 Jò lajee` e neáaiñ` gø'r` íbre mi~ catíng` Jesús cóo` iñi`, jò cacuø'r` gui'máang` Fidié`, jò lí~ jò cajméer` jmá~ ca'ná' quiá~ lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá'r~ do jò cajíñ` casí` reiñ`:

—Quié`na' e na, co' e nab ngúu` táan`n.

27 Jò ngí` jò catíiñ` cóo` cóo` e a~ jmí` mí` huíng` jó`, jò mi~ cangí` e cacuø'r` gui'máang` Fidié`, jò joguiba' cacuø'r` lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá'r~ do jò casí` reiñ` do:

—Í`na' lajiing`na' e la, 28 co' e lab jmi`øon` e nitú` mi~ nitán`n fí dse` crúu` e laco' ni'íng` dsee` quiá~ lajaléng` dsea` jmigüi`. Jò e jò líi` júu` tigua` e 'mí` e jmiró` Fidié` cóo`~ dsea` jmigüi`. 29 Dsu` e já~ e fii` i 'nú` e jò nidúu` guí` jmí` mí` huíng` jó` cartí` mi~ ni`né` túu` colliing` e jmí` mí` huíng` jó` e 'mí` mi~ nití` í` e Tiquié` e Fidié` nicár` nifí` quiá~ lajaang` lajaang` dsea`.

Mi~ cajmée` Jesús júu` e nijíng` Tí` Simón e ja` cuíiñ` dsea` do

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13 :36-38)

³⁰ Jo mi~ cangf̂ jo, ca'ør' quiá' e jmfíéñ' Fidiée~, jo ca'uøøm`bre jo cangolíng`tur fí' mó' Olivos. ³¹ Joba' cajíng' Jesús casí'r- i dsea` quiá'r- do lala:

—Lajim` 'nú' nitiúum`ba' jnea~ e uøø` na; co' lalab tóo` fí' ni~ jì` quiá' Fidiée~ lí' fé' lala: “Nijngám'- dsea` i fii~ i néé' ni~ jo'se', jogui jaléng' jo'se' quiá'r- lí' nisojóm`bre'.”

³² Jo cajíng' gui Jesús lala:

—Dsú' mi~ tí' lí~ ningf̂ e nijí'túu jee~ jaléng' 'lí~, jo jéem`baa ninii`i fí' lí' se' Galilea jo fí' job nijí'tu rú'naa' calé' catú'.

³³ Jo cañíi` Tú^ Simón quiá' Jesús:

—Dsú' song i caguiaang- do nitiúuiñ- 'nú', Fíi'i, dsú' jnea~ ja` nijmee~ e lajo.

Joba' cañíi`tu Jesús quiá'ñ'- do:

³⁴ —E labá' jmitaa` o', Tú^ Simón, e uøø` na, nú' gui e niquí'- tuidsée^, 'nú' nifo'^ 'ní' ya' e ja` cuín' jnea~.

³⁵ Joba' cañíi` Tú^ Simón quiá' Jesús:

—Fíi'i, nañí' fa' nijngáng'- dsea` jnea~ uii~ 'nú', dsú' ja` nijmee~ e lajo.

Jo lajob fé' i dsea` quiá' Jesús i caguiaang- gui do cajo.

Mi~ caféng' Jesús Fidiée~ fí' coo` lí~ sii` Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Jo mi~ cangf̂ jo, cangób- Jesús colíing~ cóo' dsea` quiá'r- fí' coo` lí~ sii` Getsemaní e néé' fí' mó' Olivos, jo lalab casí'r- i dsea` do mi~ caguilíñ- fí' jo:

—Lab nijá'^ 'nú' la lajee~ ninii~ jnea~ nifón'^n Tiquié^e Fidiée~.

³⁷ Jo jíi~ Tú^ Simómbing' jéeiñ` cóo' gui lajì` gáng- i jóo' jaang` dseañu` i sii` Zebedeo, jo mi~ catf̂ fí' jo, canaang` e fí'lb^ líng' Jesús jogui líjuuung~ dsíir' cajo, ³⁸ jo casí'r- i dsea` gaang` do lala:

—Dsíng'- lí'i e fí'í' lín'n dseáng'- lafa' jo` seem`baa fí' jmigúí' la lín`n. Jo lab nijá'^ 'nú' lajee~ jo, jo ja` jmigúíing` yaang`na' jo e sijnéeb` áa'na' cóo' jnea~.

³⁹ Jo cangób- Jesús cartí' dogui capí'^ laco' cajé' i dsea` quiá'r- do, jo fí' job catúuiñ' cartí' cajnúu- nir~ fí' ni~ uó' jo canaaiñ` féiñ' Fidiée~ lala:

—Teaa~, leaang- jnea~ lajíi' iihuí' e nijaquíéeng' quié- e; jo dsú' ja` güilí' laco' iing` jnea~, co' güilí'b` dseáng'- laco' iing~ 'nú' e nilí'.

⁴⁰ Jo mi~ cangf̂ jo, caquim'- tur lí~ caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do, jo cadséng'neiñ' do e teiñ' güim`bre. Joba' cajíng' Jesús casí'r- Tú^ Simón:

—¿Su dseáng'- ja` téb' 'nú' fa' e ja` nigúing`na' e neáang`jiu' e sijnéé` áa'na' cóo' jnea~ jíi~ coo` oor~? ⁴¹ ¿Jialí' güíing` 'nú'? Jminá- ráang- na' jo féeng'- na' Fidiée~ dsea` guíing~ ñíff- uii~ quíi'- na' yaang`na', jo lajoba' ja` dseáang' e nijíung'na' fí' ni~ dsee-. Co' eáam' iing`na' e nité'na' e sijnéé` áa'na', dsú' ngúu' táang`na' ja` cuø' fí' e nijmee- na' lajo.

⁴² Jo mi'míng- guíju lajo cangób-tu Jesús e fí' jo e catí' tú- ya' e féiñ' Fidiée~ jo cajíñ'- lala:

—Teaa~, song ja` niquí'- jmií' fa' e nileán`n jee~ jalé' iihuí' e nijaquíéeng' quié- e, joba' lí' güilí'b` laco' iing~ 'nú' e nilí'.

⁴³ Jo mi~ tí' lí~ caquing'- tur fí' lí~ caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do, cadséng'neiñ' e güim`tuiñ' do, co' dseáng'- eáam' ja` lí' güíñ'. <sup>44</sup> Jo cangób-tur e catf̂ 'ní' ya' e cangoféiñ' Fidiée~, jo dob caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do e güíñ', jo camíi'- tur Fidiée~ laco' nicajíñ'- lami~ jéeng'gui do. ⁴⁵ Jo mi~ cangf̂ jo, caquim'- tur fí' lí~ caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do jo lalab casí' reiñ' do:

—¿Su dseáng'- mí' 'noo`bi teng' 'nú' e jmi'ng'na'? Joba' fíi- i 'nú' e lanab catf̂ í' e nijáng' dsea` jnea~ fí' jaguó` jaléng' dsea` dsee- dsea` qui', jnea~ dsea` i cajá- fí' ñíff- e lín`n jaang` dsea` jmigúí'. <sup>46</sup> Jo jminá- ráang- na' jo má`aa', co' nijaquíém' i dsea` i nijáng' jnea~ do.

Mi~ casáng' dsea` Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18 :2-11)

47 Jò lajee' gui'ná' sing' Jesús fé'r, job mi' caguié' Judas Iscariote, jaang' lajee' i dsea' guitúung' quiá' Jesús, jò caguié' colíing' cóo' i fíing' dsea' i quie' jalé' ñisú' cóo' gui jalé' 'ma'. Jò jaléin' do ngolíin' lajii' ta' quiu' jaléng' fii' jmidsea' quiá' dsea' Israel cóo' gui jaléng' yúu' dsea' cóong' quiá'r. 48 Co' i Judas do jéem' nicajmea'r' júu' i dsea' ngolíing' cóo'r do jò casí' reñ' lala:

—Ii' nimáang' 'nú' i nichá' u ni, íb' Jesús; jò séng' na're ladsifí'.

49 Jò lajob' cajmée' Judas, cangoquiéem' bre fí' lí' sing' Jesús mi' caguié' jò casí' dsea' do:

—¡Cá'!, Tifa'!

Jò mifíing' cachu'r' ni' dsea' do.

50 Joba' cañii' Jesús quiá' dsea' do:

—Ruu', jmeeb' lajii' ta' cañi'.

Jò ladsifí' lanab cangoquiéeng' i dsea' caguiaang' gui do, jò casam' bre dsea' do jògui cató'r.

51 Jò lajee' jò, jaang' lajee' dsea' quiá' Jesús caguir' ñisú' quiá'r jò caquiú'r' cataang' logua' i dsea' 'léeng' quiá' i jmidsea' laniing' do. 52 Joba' cajíng' Jesús casí' reñ':

—Te'tu ñisú' quií' ée' quiá', dsuco' i dsea' i tíing' cóo' ñisú', cóo' e job' nijúuiñ' cajo. 53 ¿Su ja' ñi' 'nú' e cuóom' fii' jnea' Tiquié'e, jò nimíin' nre lí' gui guitúung' 'lé' 'lé' i líing' ángeles i líing' guotíir, jò ladsifí' lanab nisín'? 54 Jò dsu' faco' lajò, ¿jial niliti' jóng' lajii' e fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiéé'? Co' lajaléb' e jò dseáng' 'né' e nidsijéeb' dseáng'.

55 Jò mi'míing' guijiú' lajò cajmíng' Jesús i dsea' i caguilíing' do jò casí' reñ':

—¿Jiali' cañilíing' 'nú' e quie' na' jalé' ñisú' jògui jalé' 'ma' e cañiséng' na' jnea' jò? Co' cañilíing' na' e lafa' jnea' líin' jaang' ii'. Dsu' laco' jmíib' ie' lami' jéeng' gui do táang' jnea' e ee' fí' guá' fé', jò ja' cateá' óo' na' fa' caséng' na' jnea' ie' jò. 56 Jò dsu' lajalé' e na nidsijéé' jmíi' na e lí' laco' niliti' laco' fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiéé' e cajme' dsea' i café' cuaiñ' quiá'r' malii' gui eáang'.

Jò ie' jò jaléng' i dsea' quiá'r' do cacuí' bre, jò 'ñiab' Jesús caseáang' guir do.

Mi' caguiéng' Jesús fí' quini' jaléng' dsea' cóong'

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Jò cató'b' i dsea' do Jesús jò cangojeáaiñ' dsea' do fí' quini' i jmidsea' laniing' quiá' dsea' Israel i sii' Caifás, co' fí' job' nisiseáng' jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dsea' Israel cóo' gui jaléng' yúu' dsea' cóong' quiá'r' cajo. 58 Jò cangám' Tú' Simón ti'leáaiñ' laco' cangolíin' téer' Jesús carti' caguilíin' fí' siguí' quiá' e 'núu' lí' guíing' i jmidsea' laniing' do. Jò dob' jii' caje' Tú' Simón e fí' siguí' do colíing' cóo' jaléng' i jmóo' í' guá' e sijeeiñ' lajii' júu' nitigua' quiá' i jmidsea' laniing' do cóo' Jesús.

59 Jò jaléng' fii' jmidsea' cóo' gui lajiiing' i dsea' cóong' i quiu' ta' quiá' dsea' Israel do 'nó'r' jial e laco' niguié'r' e ni'ñiñ' Jesús cóo' júu' e o' já', jò lajoba' nilí'r' e nijngáin' dsea' do. 60 Jò dsu' ja' cadsé'r' jial laco' nijmér' lajò, nañi' fa' fíim' dsea' caguilíing' e 'ñiñ' Jesús cóo' e júu' lajò cajo. Jò mi'míing' guijiú' lajò caguilíing' gáng' gui dsea' jéng' 61 jò cajíng' í':

—I nabi i dseañu' i cajíng' e tíim' bre quí'r' guá' quiá' Fidiéé', jògui nijmé' túr' calé' catú' cóo' 'ni' jmíi'.

62 Jò caróo' i jmidsea' laniing' do jò cajmíng'r' Jesús lala:

—¿Jiali' ja' ngíi' jii' cóo'? ¿E' fó' lajii' e júu' e fé' i dsea' na uii' quií'?

63 Dsu' Jesús tiib' cajer', ja' e cañiir' jii' cóo'. Joba' cajíng' tú' i jmidsea' laniing' do:

—La'eáang' cóo' Fidiéé' dsea' jí', lana quiú' u ta' e nijmée' júu' já' su 'nú' i líing' i Jóo' Fidiéé' camíng' do i nisíng' Fidiéé' i nicá' nifí' quí'ii'.

64 Joba' cañii' Jesús quiáin' do:

—'Nub' nicaféé' gui'. Jò fii' i 'nú' lana e nimáam' ba' jnea', i líing' i dsea' i jáa' fí' ñifí' e líin' jaang' dsea' jmígúí', e guiin' n lí' lí' dséé' laco' guíing' Fidiéé' dsea' féng' dsea'

ñíing' i 'gøng' eáang', jogui nimáam~ba' jnea~ cajo mi~ nigáa'túu fi' jmigüü e quín' n jee~ cabøø jnií'.

⁶⁵ Jo mi~ canúu~ i jmidsea` laniing~ do lajo, lico' casíin` si'~bre e cuø' li~ e liguíim~bre jo cajíin'~:

—Lajíi'~ júu^ e nicafé' i dseañu' na gab fé'r' uíi'~ quíá'~ Fidiéé', jo jo` i 'neáng~guíi' fa' i ni'níng~gui ír', co' 'núb' nicanáuu~gui' lajii'~ júu^ ga' e nicafé'r'. ⁶⁶ Jøba' jjiál í' óó' 'nú' cuaiñ~ quíá'~ e júu^ jo?

Jøba' cañii' i dsea' 'leáang~ do:

—E jáb'~ e óo'bing' na dsee~, jøba' dseáng'~ 'né~ e nijúum~bre.

⁶⁷ Jo canaaiñ' 'ñíim~bre dsea' do jogui jmihuúim~breiñ' cajo, jogui i líing~gui dsea' bár' moni~ dsea' do ⁶⁸ jo sí'r' lala:

—Song já'~ e 'nu' lin' i dsea' i sijeeng'~naa' do i nicá' nifí' quí~naa', jøba' jmee~ júu^ lana i~ cabøøng~ 'nu'!

Mi~ cajíng'~ Tú^ Simón e ja` cuíin` Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18 :15-18, 25-27)

⁶⁹ Jo lajee' jo, dob guíing~ Tú^ Simón fi' siguí' fi' li~ si' 'nu~ i jmidsea` laniing~ do fi' li' quiu'r' ta~. Jo lajee' jo jaang` dseamf i nijmóo' ta~ e fi' jo cangoquíeeiñ' fi' li' guíing~ Tú^ Simón jo casí'~reiñ':

—'Nu` cangí'ba' cajo cóo'~ Jesús i seeng` fi' Galilea, jjá' leáa'~?

⁷⁰ Jo Tú^ Simón cañii'r' quíá'~ i dseamf do jo cajíin'~ casí'~reiñ':

—Ja` ñii~ ee' e fi' jnea~ na, dseamf.

⁷¹ Jo mi'míing~guijiu lajo cangoquíeeing' Tú^ Simón fi' o'nú' quíá'~ e 'núu' li' guíing~ i jmidsea` laniing~ do e quiu'r' ta~, jo fi' jøb jíeng'gui jaang` dseamf cangá'~ quíá'r~, jo cajmea'r' júu^ jaléng' i dsea' caguiaang~gui do jo casí'~reiñ':

—I dseañu' na cangí'bre cóo'~ Jesús i seeng` fi' Nazaret cajo.

⁷² Jo caleáb` catú~ cañii' Tú^ Simón jo cajíin'~:

—Ni~ fii~ ja' i dseañu' do cuíng` jnea~ la, dseamf.

⁷³ Jo mi'míing~guijiu lajo i dsea' i neáang' quíá'~ dogui cangoquíeeiñ' fi' li' sing' Tú^ Simón jo casí'~reiñ' do:

—'Nu` dseañu' e já'~ba' e ngí' cóo'~ Jesús cajo, co' cóo'~ lajii'~ jial fó', nabi nicuø' li~.

⁷⁴ Jøba' cañii'tu Tú^ Simón jo casí'~reiñ' do:

—iDseáng'~ e jáb'~ ni~ fii~ e ja' i dseañu' do cuíng` jnea~ la!

Jo ladsifí' lanab caqui' jaang` tuidsée^. <sup>75</sup> Jo joguib mi~ cadse'~ dsíi' Tú^ Simón e lajøb cajíng'~ Jesús lamí~ jéeng'gui mi~ cajíin'~ casí'r~ dsea' do lala: “Lajee' e nú'~gui e niquí'~ jaang' tuidsée~, 'nu' nifo'~ 'ní' ya' e ja' cuíin' jnea~.” Jo cagüi'hib' Tú^ Simón fi' caluu', jo caqui'r' dseáng'~ e ngocáng` dsíir' uíi'~ e calíin~ fi'í' eáang'.

27

Mi~ caguiéng'~ Jesús fi' quini' dseata~ Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18 :28-32)

¹ Jo mi~ tí' li~ cajneá~ e jmií~ jo, lajaléng' fii~ jmidsea` cóo'~gui lajaléng' yúu'~ dsea' cóøng'~ quíá'~ dsea' Israel casíin~ røø' quíá'~ jial laco' niguié'r' e nijngáin'~ Jesús. ² Jo cató'bre dsea' do e 'núuiñ'~ jo cangojeáaiñ' fi' quini' jaang' dsea' i sii' Pilato i líing' jaang' dseata~ romano.

Mi~ cajúng~ Judas Iscariote

³ Jo i dseañu' i sii' Judas Iscariote, i dsea' i cajáng' Jesús fi' jaguó' jaléng' i dsea' do, mi~ cangár~ e jaléng' i dsea' í' tí' li~ nijngám'~bre Jesús, jøba' jøb mi~ tí' li~ calilí'r' lajii'~ dsee~ e ca'éer' do, jogui cajo'~ dsíir' cóo'~ lajii'~ e nicajméer' do, jøba' cajáb'tur i fii~ jmidsea' do cóo'~gui jaléng' i yúu'~ dsea' cóøng'~ quíá'~ dsea' Israel do lajii'~ e guiguí' í' ctee' e ca'íin' quíá'~ e cajáin' Jesús do, ⁴ jo lalab cajíin'~ casí'~reiñ':

—Nica'ee⁻baa dsee⁻ e nicajáan⁻n fí⁻ ni⁻ 'mó⁻ jaang⁻ dseañu⁻ i ja⁻ røong⁻ dsee⁻ jíi⁻ capi⁻^.

Joba⁻ i dsea⁻ do cañíir⁻ quiáin⁻^:

—¿E⁻ cuaiñ⁻ qui⁻ jnea⁻ e cajmee⁻ 'nu⁻ lajo? ¿Cuaiñ⁻ quíib⁻ 'nu⁻ e jo!

⁵ Jo i Judas do fí⁻ dob cabír⁻ e cuu⁻ do fí⁻ dsíi⁻ sinúu⁻ guá⁻ fé⁻ jo cagüi⁻ hí⁻ bre jo cangote⁻r⁻ si⁻ luur⁻ e cangojngáang⁻ 'ñia⁻r⁻.

⁶ Jo jaléng⁻ i fii⁻ jmidsea⁻ do casitím⁻ bre e cuu⁻ do jo cajíin⁻^:

—E cuu⁻ la nisi⁻lí⁻^ cóo⁻ jmi⁻øong⁻ dsea⁻, jo ja⁻ cuøong⁻ fa⁻ e nidsitoo⁻ gui fí⁻ dsíi⁻ guoo⁻ hí⁻ dsi⁻ma⁻ cuu⁻ quiá⁻ guá⁻^.

⁷ Jo job mi⁻ casíin⁻ røø⁻ e nilár⁻ cóo⁻ uó⁻ cóo⁻ e cuu⁻ do; jo e uó⁻ jo sii⁻ Uó⁻ lí⁻ uó⁻ Dsea⁻ Guoo⁻ quiá⁻ e Jmóor⁻ Tu⁻. Jo job lí⁻ cajme⁻r⁻ cóo⁻ codsii⁻ lí⁻ ni⁻áaiñ⁻ jaléng⁻ dsea⁻ i jalíng⁻ fí⁻ caluu⁻ i língíng⁻ júung⁻ fí⁻ hí⁻ do. ⁸ Joba⁻ e uó⁻ do sii⁻ bi cajo latí⁻ lana Uó⁻ lí⁻ Catuu⁻ Jmi⁻øong⁻. ⁹ Jo job calití⁻ laco⁻ jíi⁻ e cajíng⁻ i dsea⁻ i calisí⁻ Jeremías, jaang⁻ i café⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidié⁻ malí⁻ gui eáang⁻, mi⁻ cajíin⁻ lala: “Cacá⁻ bre lajì⁻ guigui⁻ ctee⁻ lí⁻ laco⁻ gui lajii⁻ 'moo⁻ cacuo⁻ dsea⁻ Israel, ¹⁰ jo cóo⁻ e cuu⁻ job calár⁻ e guoo⁻ uó⁻ e sii⁻ Uó⁻ lí⁻ uó⁻ dsea⁻ Guoo⁻ quiá⁻ e Jmoo⁻ Tu⁻, lí⁻ laco⁻ gui ta⁻ e caqui⁻ Fíi⁻.”

Mi⁻ caguiéng⁻ Jesús fí⁻ quini⁻ dseata⁻ Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jo mi⁻ caguiéng⁻ Jesús fí⁻ quini⁻ i dseata⁻ i sii⁻ Pilato do, jo í⁻ cajmingí⁻r⁻ Jesús:

—¿Su e já⁻ ba⁻ e 'nu⁻ lin⁻ dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ i quie⁻ nifí⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea⁻ góo⁻ dsea⁻ Israel?

—'Nub⁻ nicafée⁻ gui⁻ —cañí⁻ Jesús.

¹² Jo lajee⁻ e teáang⁻ i fii⁻ jmidsea⁻ do cóo⁻ gui jaléng⁻ yúu⁻ dsea⁻ cóong⁻ e jmóor⁻ dsee⁻ quiá⁻ Jesús, dsu⁻ dsea⁻ do ja⁻ e ngíir⁻ jíi⁻ cóo⁻ quiá⁻ i dsea⁻ í. ¹³ Jo uíi⁻ joba⁻ cajmingí⁻ dseata⁻ Pilato cajmingí⁻r⁻ Jesús jo cajíin⁻^:

—¿Su ja⁻ nuu⁻ lajii⁻ dsee⁻ e cuø⁻ i dsea⁻ na 'nu⁻?

¹⁴ Jo dsu⁻ Jesús ja⁻ cañíir⁻ jíi⁻ camí⁻^ júu⁻ quiá⁻ dseata⁻ do; joba⁻ i dseata⁻ do eáam⁻ cangogá⁻ dsíir⁻ jo jo ñir⁻ e⁻ nijmé⁻ gui⁻.

Mi⁻ cahuí⁻ ta⁻ e nijúung⁻ Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Jo lajee⁻ e jmi⁻ e gø⁻ dsea⁻ Israel íin⁻^ e ja⁻ quie⁻^ quieéng⁻ jo tíng⁻ i dseata⁻ do e láaiñ⁻ jaang⁻ dsea⁻ sijníng⁻ 'nuñí⁻ lí⁻ doñí⁻ íi⁻ i niguíng⁻ dsea⁻ hí⁻. ¹⁶ Jo ie⁻ jo ni⁻iuung⁻ jaang⁻ dsea⁻ i ninica⁻lee⁻ eáang⁻ i sii⁻ Jesús Barrabás. ¹⁷ Joba⁻ cajíng⁻ i dseata⁻ do cajmingí⁻r⁻ dsea⁻ hí⁻:

—¿Í⁻ dsea⁻ iing⁻ 'nú⁻ e nilaan⁻? ¿Su Jesús Barrabás ofa⁻ Jesús i sii⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ dob é?

¹⁸ Jo dsu⁻ calilí⁻ i dseata⁻ do e cajáng⁻ i dsea⁻ do Jesús uíi⁻ e dsihuím⁻ bre quiá⁻ dsea⁻ do.

¹⁹ Jo lajee⁻ guíng⁻ i dseata⁻ Pilato do fí⁻ lí⁻ quiu⁻r⁻ ta⁻, lajee⁻ job caguié⁻ júu⁻ quiá⁻ i dseamí⁻ quiá⁻r⁻ do jo sí⁻ reiñ⁻: “Ja⁻ e jmoo⁻ jíi⁻ cóo⁻ cóo⁻ i dseañu⁻ i ja⁻ dsee⁻ røong⁻ na, dsuco⁻ dsi⁻lloo⁻^ bi gab⁻ caquí⁻ uíi⁻ quiá⁻r⁻.”

²⁰ Jo dsu⁻ jaléng⁻ i fii⁻ jmidsea⁻ do cóo⁻ gui jaléng⁻ yúu⁻ dsea⁻ cóong⁻ cacóoiñ⁻ dsíi⁻ jaléng⁻ dsea⁻ hí⁻ e laco⁻ nileáng⁻ i Barrabás do jogui⁻ e nijúum⁻ Jesús. ²¹ Jo dsu⁻ i dseata⁻ Pilato do cajmingí⁻ tur calé⁻ catú⁻ dsea⁻ hí⁻ jo cajíin⁻^:

—¿Í⁻ lajee⁻ i dseañu⁻ gáng⁻ la iing⁻ 'nú⁻ e nilaan⁻? ¿Su Jesús ofa⁻ Barrabás?

Joba⁻ i dsea⁻ hí⁻ do cañíir⁻ jo cajíin⁻^:

—¿Leaang⁻ Barrabás!

²² Jo caleá⁻ catú⁻ cajmingí⁻ tu dseata⁻ Pilato jo cajíin⁻^:

—Jo ¿e⁻ gui nijmee⁻ jnea⁻ jóng cóo⁻ Jesús i sii⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ la?

Joba⁻ lajím⁻ i dsea⁻ hí⁻ do cañíir⁻ jo cajíin⁻^:

—¿Güitáin⁻ fí⁻ dse⁻ crúu⁻^!

²³ Jɔba' cañi' dseata~ Pilato quiá' i dseá' fi' do jɔ cajín' casí' reiñ':

—¿E' gui e ga e nicajméer' e catíñ' lajɔ?

Jɔ dsu' caleáb'tu cacuø' i dseá' fi' do 'goo' jɔ cajín':

—¿Güitáñ' fí' dse' crúu'!

²⁴ Jɔ coob' mi' jo' ñi' dseata~ Pilato e~ nijmé' guir, co' dseáng' gab' ta' i dseá' do mí' e mir' e nitáng' Jesús fí' dse' crúu', joba' caquiur' ta~ dseá' quiá'r' e cangoquiñ' jmiñ' jɔ caru'r' guoor' fí' quini' jaléng' dseá' fi' jɔ cajín':

—Ja' dsee' quié' e lajii' 'mó' nitáng' i dseañu' la, co' cuaiñ' quií' 'nú' yaam'ba' na.

²⁵ Jɔba' lajiim' dseá' fi' cañi':

—¿Jneab' coling' cóo' jaléng' jóo'naa' nine' ni'naa' lajii' 'mó' quiá' i dseañu' na!

²⁶ Jɔ dseata~ Pilato caleám'bre Barrabás; jɔ caquiur' ta~ e cabóøm' Jesús, jɔ miffing' cajám'bre dseá' do e quiá' nitáñ' do fí' dse' crúu'.

²⁷ Jɔ jaléng' 'lée' quiá' i dseata~ do cató'bre Jesús fí' 'nuff' jɔ casíñ' yaaiñ' lacúng' lajín' laco' sing' dseá' do. ²⁸ Jɔ i 'lée' do ca'uø'bre si' Jesús jɔ ca'iañ' dseá' do coo' jmaang' 'mi' e ná'. ²⁹ Jɔgui catá'r' coo' lí' corona e lí' cóo' layaang' tóo' fí' mogui' dseá' do, jɔgui coo' si' cacuø'r' dseá' do jɔ casaiñ' do fí' guoor' dsée'. Jɔ mi' cangf' jɔ, casí'r' uø' jni'r' fí' quini' dseá' do jɔ lóoñ' dseá' do jɔ s'r' lala:

—¿Majmiféng'naa' dseata~ dseá' féng' quiá' dseá' Israel!

³⁰ Jɔgui 'ñiim'bir dseá' do cajo, jɔ cóo' e si' e cacuø'r' dseá' do, cóo' e job canaiñ' bár' fí' mogui' dseá' do. ³¹ Jɔ mi' cangf' e jmóor' ta~ lóong' dseá' do, cajéb'tur e jmaang' 'mi' do jɔ caquíng'tur dseá' do siñ' e lami' qui'r', jɔ cajém'bre dseá' do fí' lí' nitáñ' fí' dse' crúu'.

Mi' catáng' Jesús fí' dse' crúu'

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Jɔ lajee' e ningoliiñ' jeeiñ' dseá' do, cajín' jaang' dseañu' guiá' fí' i si' Simón i niseeng' fí' coo' fi' e si' Cirene; jɔ caquiur' i dseá' i jéeng' Jesús do ta' i dseañu' í' e cajeeiñ' do crúu' quiá' Jesús.

³³ Jɔ mi' caguiliiñ' fí' coo' lí' si' Gólgota e guóng' Cuø' Mogui' 'Li', ³⁴ jɔ fí' job cacuø'r' Jesús jmi' mi' huiñg' jó' e tí' e sicáang' cóo' jmi' dsi' e guí'; jɔ coo' ni'ba' cali'ing' dseá' do ca'í'r', jɔ jɔ cali'ing' guir fa' ca'í'r' guir.

³⁵ Jɔba' mi' tí' lí' nicateáiñ' Jesús fí' dse' crúu', i 'lée' do canaiñ' cóor' e laco' nigüéang' i nilí' i nicóo' e si' dseá' do. ³⁶ Jɔ mi' cangf' jɔ, dob caguár' e jmóor' í' Jesús lajee' táang' dseá' do fí' dse' crúu'. ³⁷ Jɔ fí' yú' gui' dseá' do catéer' coo' lí' tóo' júu' e fé' e uing' quiá' e jmaang' dseá' ír' lado, jɔ lalab tóo': "I lab Jesús, dseata~ dseá' féng' quiá' dseá' Israel."

³⁸ Jɔ gáang' h' catáng' fí' dse' crúu' coling' cóo' Jesús cajo, jma' jáng' crúu' la jaaiñ' do, jaaiñ' do táaiñ' lí' lí' dsée' jɔ jaang'guiñ' do lí' lí' tuung'. ³⁹ Jɔ jaléng' dseá' i ngíng' fí' lí' táang' Jesús fí' dse' crúu' do, gab' fé'r' uii' quiá' dseá' do jɔ lico' guia'r' mogui'bre jóoñ' dseá' do jɔ fé'r':

⁴⁰ —'Nu' dseá' fó' e niqui' guá' jɔ nijmé'e'tu' calé' catú' cóo' 'ní' jmiñ'. Jɔ song já' e 'nu' lin' Joo' Fidiée' i camíng' do, joba' jleang' uø' lí' tán' na jóng!

⁴¹ Jɔ lajobi jaléng' fii' jmidseá' cajo cóo' gui jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dseá' Israel cóo' gui jaléng' yuu' dseá' cóong' quiá'r' lóøm'bre dseá' do jɔ fé'r':

⁴² —Caleám'bre jaléng' dseá' jéng' jɔ lajɔ güileáang' 'ña'r' lana. Jɔ song já' e líiñ' dseata~ dseá' féng' quiá' dseá' Israel, joba' güijgiáang' 'ña'r' lí' táaiñ' fí' dse' crúu' na jɔ lajoguiba' já' nilí'ii' jóng e líiñ' i Joo' Fidiée' camíng' do. ⁴³ Jɔ song dseáng' já' líiñ' e Fidiée' seeng' cóo'r', joba' íb' catíng' nileáang' ír' lana song dseáng' já' e iing'neiñ'; co' nicajím'bir e líiñ' i Joo' Fidiée' camíng' do, ¿já' leáa'?

⁴⁴ Jɔ jɔgui jaléng' i h' i táang' cáang' Jesús do, gab' fé'r' uii' quiá' dseá' do cajo.

Mi' cajúng' Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Jo mi~ tí lí~ catí~ guieñí~ jo cartí~ la ii~ 'ní~ e ca'lóo~ dseáng~ canuu~ sób~ fí~ e guóo~ uó~ jo. ⁴⁶ Jo lajee~ job mi~ ca'óo~ Jesús e teá~ jo cajíñ~:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —e guóng~: Fidiée~ quié~ e, Fidiée~ quié~ e, ¿jiali~ nīcatiun~ jnea~?

⁴⁷ Jo i liing~ i dsea~ i teáng~ do ie~ jo canúur~ e cajíng~ Jesús lajo, joba~ cajíñ~:

—I Líi~ tó~ i dsea~ na, jaang~ dsea~ i café~ cuaiñ~ quía~ Fidiée~ malí~ gui eáang~.

⁴⁸ Jo ladsifí~ lanab jaang~ lajee~ i dsea~ do cangór~ güi'íi~ jo cangoquier~ coo~ joo~ jo cajmí~lear~ cóo~ jmi~ mí~ huiing~ jó~ e tí~ jo caquidsir~ fí~ coo~ yá~ si~ jo ca'úuiñ~ fí~ mo'oo~ dsea~ do e laco~ niyúñ~. ⁴⁹ Jo dsu~ i dsea~ caguiaang~ gui do cajíñ~:

—Jéeng~ gui cateá~, ne~ duu~ su nigüéeng~ i Líi~ do i nileáng~ ír~.

⁵⁰ Jo Jesús caléb~ catú~ ca'óor~ teá~ lado, jo ngí~ jo cajúm~ bre. ⁵¹ Jo ladsifí~ lajob calí~ tú~ dseá~ joo~ e 'mí~ e íi~ guiá~ joo~ guá~ fé~ e si~ fí~ Jerusalén, co~ casíng~ catí~ yá~ jogui~ cartí~ uii~. Jogui~ cajo cajó~ uó~ jogui~ cafiing~ jalé~ cuu~ cóo~, ⁵² jogui~ jalé~ ée~ lí~ teáng~ 'lí~ canab~; jogui~ fíim~ jaléng~ dsea~ quía~ Fidiée~ i nicajúng~ lami~ jéeng~ gui cají~ tur. ⁵³ Jo mi~ cangí~ e cají~ tu Jesús, jo jaléng~ i dsea~ i cají~ tu do cangolíñ~ fí~ Jerusalén fí~ lí~ lí~ fí~ güeang~ quía~ Fidiée~, jo fíim~ dsea~ i cangáng~ ír~ fí~ jo.

⁵⁴ Jo mi~ cangá~ i fii~ 'lée~ do cóo~ gui jaléng~ i dsea~ i teáng~ cóo~ r~ do i jmóo~ í~ Jesús jial cajó~ uó~ jogui~ cóo~ jalé~ e calí~ gui do, joba~ eáam~ cafóñ~ jóng~ jo cajíñ~:

—E nijáb~ e i dseañu~ na líiñ~ i Jóo~ Fidiée~ camíng~ do.

⁵⁵ Jo ie~ jo dob teáng~ i fíing~ dseamí~ i jøø~ catí~ huí~ i nicajalíng~ cóo~ Jesús catí~ lí~ se~ Galilea jogui~ i nicajmicóo~ quía~ r~ cajo. ⁵⁶ Jo jee~ jaléng~ i dseamí~ í~ quiéeng~ Yá~ i seeng~ fí~ Magdala, jogui~ Yá~ niquía~ Tiáa~ cóo~ Sé~, jogui~ niquía~ jaléng~ jóo~ yá~ Zebedeo cajo.

Mí~ ca'áng~ Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Jo mi~ tí lí~ ngóo~ ca'í~ náu~, caguié~ jaang~ dseañu~ i sea~ cuu~ eáang~ i sii~ Sé~ i seeng~ fí~ coo~ fí~ e sii~ Arimatea, jo í~ cangí~ bre cóo~ Jesús lami~ jéeng~ gui cajo. ⁵⁸ Jo i dseañu~ í~ cangó~ bre fí~ lí~ guing~ dseata~ Pilato jo cangomir~ fí~ e fa~ ni'áam~ bre Jesús. Joba~ cacuøb~ i dseata~ Pilato do fí~ lajo. ⁵⁹ Jo cangojgiáam~ i Sé~ do Jesús fí~ lí~ táaiñ~ fí~ dse~ crúu~, jo caquiñ~ dsea~ do cóo~ coo~ 'mí~ té~ e niguo~, ⁶⁰ jo cango'áam~ bre dsea~ do fí~ coo~ dsíi~ tó~ lí~ ja~ ii~ mí~ áang~ jíi~ jaang~; jo uó~ quía~ bre líi~ lí~ ca'áaiñ~ dsea~ do, jo ja~ mí~ ngóo~ eáang~ caqui~ r~ ta~ e calí~ e too~ ée~ do. Jo mi~ tí lí~ calí~, caquiéer~ coo~ cuu~ e dsée~ e otoo~ ée~ do jo cangám~ bre jóng. ⁶¹ Dsu~ i Yá~ i seeng~ fí~ Magdala do cóo~ gui i Yá~ jaang~ gui do, dob cajer~ fí~ quini~ e too~ ée~ e lí~ ca'áng~ Jesús.

Mí~ cajmée~ dsea~ í~ oo~ ée~ quía~ Jesús

⁶² Jo mi~ tí lí~ cajneá~ e jmi~ coo~ gui do, jo ie~ jo cangotíng~ jmi~ e jmi'íng~ jaléng~ dsea~ Israel, job mi~ cangolíng~ jaléng~ fii~ jmidsea~ quía~ dsea~ Israel colíng~ cóo~ jaléng~ dsea~ Israel i líng~ dsea~ fariseo fí~ lí~ guing~ dseata~ Pilato jo casí~ reiñ~ do:

⁶³ —Dseata~ quí~ ii~, tóob~ dsíi~ naa~ e ie~ lami~ seeng~ gui i dsea~ i jmigóo~ do cajíñ~ e mi~ ningí~ 'ní~ jmi~ e cajúñ~, nijí~ tur calé~ catú~. ⁶⁴ Jo uing~ e joba~ síi~ naa~ 'nu~ e nijmé~ dsea~ íb~ e lí~ ca'áng~ dsea~ do lajee~ 'ní~ jmi~, co~ jial fíng~ lajee~ dsea~ quía~ bre nijalíng~ e uóø~ jo niguim~ bre dsea~ do, jo mi~ nilicøng~ gui lajo nijmigóor~ e nicají~ tu dsea~ do. Jogui~ song~ nilí~ lajo, joba~ eáang~ guib~ ga~ nilí~ jóng~ laco~ gui latí~ mi~ uii~ do.

⁶⁵ Joba~ cañí~ dseata~ Pilato jo cajíñ~:

—Lab teáng~ 'lée~ i cuøng~ lí~ jmeáang~ na~ ta~ i nijmé~ í~ oo~ ée~. Jo güilíng~ na~ colíng~ cóo~ r~ jo güijmee~ na~ í~ car~ jíe~ jíi~ lí~ quí~ jmi~ fí~ jo.

⁶⁶ Jo cangolíñ~ bíiñ~ do cóo~ i 'lée~ do jo cajméer~ lí~ fí~ e cuu~ fé~ e jni~ e oo~ ée~ do e laco~ ja~ ii~ cuøng~ nineá~; jo dob caseáaiñ~ 'lée~ i caguá~ cajmée~ í~ e fí~ jo.

28

Mi~ cají'tu Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20 :1-10)

¹ Jo mi~ tí lí~ cangf̄ e jmī e jmi'ing' jaléng' dsea` Israel e lí' lí' ngóo' nijneá' e jmī la'uii~ quiá'~ seamaan~, jo cangojòø` Yá^ i seeng` fí' Magdala cóo'~ gui i Yá^ jaang`gui do fí' lí' ca'áng- Jesús. ² Jo lajee` job mi~ cajó' uó` e eáang', có' jaang` ángel i líing' guotī Fidié` cajgáng- fí' yú' jmi'gúf' ie~ jo, jo cangoquiéiñ' fí' oo- ée` quiá'~ Jesús, jo cajé'r' e cuu~ fé' e jni' e oo- ée` do, jo fí' ni~ job caguár'. ³ Jo dseáng'- jlo'^ jing' i ángel do lí'^ laco'gui la jnéeng- jí' mi~ jmi'jneá' güi'ñiá' jí're', jogui jlo'^ tee' si'r^ cajo dseáng'- lí'^ laco' la tee' joob` dseáng'- . <sup>4</sup> Jo i 'lée- i teáang- jmóo` í' e oo- ée` do dsíng'- cajléiñ- dsu' uí' e 'gó'r' jo jì'gui cartí' ca'íng- dsíir'. ⁵ Jo i ángel do casí'r- i dseamf̄ do jo cajíñ'- :

—Ja' fòong'-na' jí'~ cóo', có' ñi'baa guiá' e Jesús dsea' 'náng'-na' i cajúng- fí' dse' crúu^ do. ⁶ Jo dsu' jo iuuiñ- fí' la lana, có' nicají'bre lí'^ laco'gui cajíñ'- ie~ lamí~ cangir' cóo'~ 'nú' do. Ñilíng'-na' ñijòø'-na' fí' lí' ca'áang- dsea' ír'. ⁷ Joba' fí' i 'nú' lana, güilíng'tu' lajminá- jo güijmée'-na' júu^ jaléng' dsea' quiá'r- e nicají'b'tur jo jéeng'guir nidsér- fí' lí' se' Galilea laco'gui 'nú', jo fí' job nimáang~na're. Jo jí'~ lanab júu^ quíe~ quí'~na' lana.

⁸ Joba' i dseamf̄ do caquim'-bre lajminá- e fí' oo- ée` do, jo lajee` jo dseáng'- 'gó'bre jogui dseáng'- dsíng'- iáang` dsíir' cajo. Jo jmináb- cangolíñ- e cangocóor' e júu^ do fí' quini' jaléng' i dsea' quiá'~ Jesús do. <sup>9</sup> Jo jo huòø` lí'hi~ lajo, cóob` mi~ cajmijnéeng' 'ña' Jesús fí' quini' i dseamf̄ do jo caféng'neiñ' do. Jo cangoquiéem'bi i dseamf̄ do cajo fí' lí' sing' dsea' do jo canaaiñ- do ríir' tíi- dsea' do jo lajee` jo jmiféng'neiñ'. ¹⁰ Joba' cajíng'- Jesús casí'r- i dseamf̄ do:

—Ja' fòong'-na' jí'~ cóo', jo güilíng'-na' lana jo güisíi'-na' jaléng' dsea' quíe- e i líing' laco' rún'n e güidsilíñ' fí' lí' se' Galilea lajminá-, jo fí' job nijí' rú'naa' cóo'r~.

Lají'~ júu^ quiá'~ 'lée- e casí'r- fii~ jmidsea`

¹¹ Jo lajee` e ngolíng' i dseamf̄ do, i líing- i 'lée- i teáang- jmóo` í' do caguilíñ' fí' jee~ fí' jo casí'r- jaléng' i fii~ jmidsea` do lajì' e calí' do. <sup>12</sup> Joba' i fii~ jmidsea` do cangolíim'-bre e cangosiñ' cóo'~ jaléng' yúu' dsea' cóong' quiá'~ dsea' Israel cuaiñ' quiá'~ lají'~ júu^ e nisea' quiá'~ Jesús do. Joba' casíiñ- e cacuø'r' jmi'guiu' cuu- i 'lée- do ¹³ jo casí'-reiñ' do lala:

—Lalab júu^ nijmitíng'-na', e lajee` uòø` e teng'-na' güim'ba', caguilíng- i dsea' quiá'~ Jesús do jo caguíim'-bre dsea' do fí' dsíi' tó' ée'. ¹⁴ Jogui song nilíñ' dseata~ lají'~ e júu^ jo, joba' jneab'^ nine~naa' jial laco' nisiing~naa' cóo'r~ e laco' ja' ni'uíng- huíng' quí'~na'.

¹⁵ Jo ca'ím' i 'lée^ do e cuu- do jo cajmée'-bre lají'~ júu^ e nisínú'r^ . Jo lajob jí'~ lí' júu^ e ngí' cartí' jmī na jee~ jaléng' dsea' Israel.

Lají'~ júu^ e ca'íi- Jesús quiá'~ dsea' quiá'r-

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20 :19-23)

¹⁶ Joba' lajob cajmée` i dsea' guijáng` quiá'~ Jesús do, cangolíim'-bre fí' lí' se' Galilea jo cangolíñ' fí' cóo' yú' mó' fí' lí' caqui' Jesús ta~. ¹⁷ Jo mi~ tí lí~ cangáñ- Jesús, eáam' cajmiféiñ' dsea' do, jo dsu' seem'bi i líing- cajo i ja' já' líng' e dsea' do Jesús. ¹⁸ Jo cangoquiéem' Jesús fí' quiá'~ gui laco' teáaiñ'- do jo casí'r- dsea' do lala:

—Fidié` nicacuø'r' jnea~ e niquíu'^ ta' fí' latøong- fí' ñifí' jogui fí' ni~ guóo'~ uó- la. ¹⁹ Joba' güilíng'-na' fí' jalé' fí' e sea' fí' jmi'gúf', jo jmee' na' e niquí'- jing' yaang~ dsea' e laco' ni'uíñ- dsea' quíe- e; jogui mifíng' seaang- na'r jmī la'eáang' cóo'~ júu^ quiá'~ Tiquié' e Fidié` jogui la'eáang' cóo'~ jnea~, i Jóor' camíng' do, jogui la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidié` cajo, ²⁰ jogui ée'-na'r jial laco' nijmitir~ lajalé' e júu^ quiá'~ Fidié` e nicafí' i 'nú' e nijmití'na'. Jogui güilíñ'na' guiá' e seem'-baa cóo'~ 'nú' laco' jmī laco' jmī, jo dseáng'- lajob nilí' car` ngongí' jmī.

Jo lajob nilí'.

Jo lanab jí'~ lí' júu^ quiá'~ Fidié` e cajme' Mateo.

E lab júu^ quiá'⁻ Dsea` Jmáang⁻ e cajme'⁻ MARCOS

Mi~ cajá⁻ Juan i seáang` dsea` jmiñ`
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Lalab mi~ canaang` cani'⁻ juguiú⁻ quiá'⁻ Dsea` Jmáang⁻ i líng' Jóo' camíng'⁻ quiá'⁻ Fidiéé⁻ dsea` guing~ ñiff⁻.

² Jo lají'⁻ mali'⁻ gui eáang' jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'⁻ Fidiéé⁻ i calis' Saí' catéer' fí' ni~ jì' quiá'r⁻ lala:

Lalab fé'⁻ Fidiéé⁻ e casí'r⁻ Dsea` Jmáang⁻:

Nisíin⁻n jaang` dsea` i niguiá⁻ júu^ quié⁻ e nú'⁻ gui e niguó'⁻ fí' jmigüf`
e laco' niguiar' guiú⁻ fí' lí~ ningí'⁻.

³ Jo fí' jee~ uó^ quiú⁻ do guicanú' cōo' luu~ dsea` e fé'⁻ teá' lala:

"Jmeáang'⁻ na' guiú⁻ fí', cō' tí' lí~ nijáab' Fíi'naa';

jogui nea~ na' condsée', cō' 'né⁻ e nilirøøb' fí'."

Jo jalé'⁻ e jo cajíng'⁻ Saí' fí' ni~ jì' quiá'⁻ Fidiéé⁻.

⁴ Jo lajob lí' mi~ cajá⁻ jaang` dsea` i sií' Juan e fí' jee~ uó^ quiú⁻ do; jo ie~ jo, i Juan do caseáiñ` jmiñ` jaléng'⁻ dsea`, jo sí' reiñ' e 'né⁻ qui'⁻ jíng'⁻ yaaiñ~ do fí' quini' Fidiéé⁻ jogui e nisáiñ` do jmiñ`, jo lajoba' cuøøng` e íng⁻ Fidiéé⁻ lajalé'⁻ dsee⁻ quiáiñ'⁻. ⁵ Jo fíim' dsea` dsilíñ⁻ e dsinúur⁻ júu^ e guia' i Juan do; dsilíng⁻ jaléng'⁻ dsea` i seeng' fí' Jerusalén jogui jaléng'⁻ i seeng' fí' fíi' jíé'⁻ lí~ se'⁻ Judea e laco' jmóoiñ` do júu^ lají'⁻ dsee⁻ e nica'éer'. Jo mi~ ningí' jo, i Juan do seáang` neiñ' jmiñ` fí' dsí' gua` Jordán.

⁶ Jo i Juan do qui'r' 'mi' e lí' cōo' jñú' loo~ jó' camello jogui ñúú' tu'r' cōo' lo'ñutu' e lí' cōo' loo~ jó', jogui jmitaang~ 'ña'r' cōo' jaléng'⁻ sini' i cøøng'⁻, jogui fí'r' jalé'⁻ jmí' ta' e dsér' fí' jee~ mó'. ⁷ Jo lalab lí' e júu^ e guiar' jee~ jaléng'⁻ dsea` i dsilíng⁻ dsinúur⁻ júu^ quiá'r⁻ do:

—Mi~ nisóong⁻ jnea~, nijáa' jaang` i 'gøng' gui laco' jnea~; joba' jnea~ quini' i dsea` í' ja' e quíin' e cō' tuun~ n e sí'⁻ i 'nií' ní' ñúú' lomíir⁻. ⁸ Cō' jnea~ nicaseán⁻ n jaléng'⁻ 'nú' jmiñ` cōo' layaang~ jmiñ` e laco' cuø lí' e nicaqui'⁻ jíng'⁻ yaang~ na' fí' quini' Fidiéé⁻; dsu' ír' mi~ nigüeeiñ⁻, niseáiñ⁻ 'nú' jmiñ` cōo' Jmíguí' quiá'⁻ Fidiéé⁻ e laco' cuø lí' e nicangíng'⁻ na' Jmíguí' quiá'⁻ dsea` do.

Mi~ cajgáang⁻ Jesús jmiñ`
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Jo ie~ jo cagüi' fí' Jesús fí' Nazaret e née' fí' lí~ se'⁻ Galilea, jo cangór⁻ e fí' gua` Jordán e née' fí' lí~ se'⁻ Judea; jo fí' dsí' gua` job caseáang` i Juan do jmiñ` ír'. ¹⁰ Jo dsifí' mi~ cagüi' fí' Jesús fí' dsí' jmí, cangár⁻ e cana' cateá' fí' yú'⁻ jmigüf'; jo lajee~ jo cajgó⁻ Jmíguí' quiá'⁻ Fidiéé⁻ fí' yú'⁻ moguir~ e líng~ jaang` mee~. <sup>11</sup> Jo guicanú' cōo' luu~ e jáa' fí' yú'⁻ jmigüf` e guicajíng'⁻ lala:

—'Nub' Jóo'o i 'neáan'⁻ eáang'; jo eám' íaang` dsii⁻ cōo' 'nu'.

Mi~ cangó⁻ Jesús fí' jee~ uó^ quiú⁻
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Jo dsifí' mi~ cangí' jo, cajmée' Jmíguí' quiá'⁻ Fidiéé⁻ e cangó⁻ Jesús fí' jee~ uó^ quiú⁻. ¹³ Jo fí' job cajer' lajee~ tuló⁻ jmiñ` fí' lí~ ngí' jaléng'⁻ jó' nuu'; jo lajee~ jo lamí' iing~ i fii' i 'líng'⁻ i sií' Satanás e niténg'⁻ Jesús fí' ni~ dsee⁻, dsu' ja' calí'r⁻ fa' cajméer' lajo. Jo mi~ cangí' job mi~ caguilíng⁻ jaléng'⁻ ángeles i líng' guotíi⁻ Fidiéé⁻ i cangoto' fíng' dsea` do.

Mi~ canaang` Jesús jmóor` ta~ quiá'r⁻ fí' lí~ se'⁻ Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Jo mi~ cangf̂gui lajo, mi~ nicatang' dseà Juan i seáang dseà jmĩ fí dsíí 'nuñí, joba' cangáng' tu Jesús fí lí se' Galilea e cangoguiar' júu^ quiá' Fidiéé fí jo, ¹⁵ jo lalab fé'r:

— Lanab catí í' e nijaquíéeng' e nicà Fidiéé nifí quiá' lajaang' lajaang' dseà jmigüí. Jo nab tíígui e quí' jíng' yaang~na' fí quini' Fidiéé jogui íng' na' e ngocáng' óo' na' júu^ quiá'r.

Mí cató' Jesús quiúung' dseà i jmóo' ta~ sáng' 'ñu`
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Jo mi~ cangf̂ lajo, cangó' Jesús fí lí nées' coo' guiéé e sii Galilea. Jo mi~ caguiér' fí jo, lajee' e ngir' fí lí' lí' 'ni' e guiéé' do, joba' cangáin' jaang' dseañu' i sii Tú^ Simón cóo' gui jaang' rúin' do i sii Df̂. Jo dob táaiñ' do lajì huáaiñ' e jmóor' ta~ b' 'máa' fí é' guiéé e quiá' e sáin' 'ñu`. ¹⁷ Joba' casí' Jesús i dseà do lala:

— 'Nú' ñilíng' na' cóo' jnea~, jo latí lana nicuøø' 'nú' ta~ e guiá' na' júu^ quiá' Fidiéé fí jee~ dseà jmigüí, jo líb' jiu e ta~ jo la lí' ta~ sáng' 'ñu`.

¹⁸ Jo dsifí mi~ canúu' i dseà gáang' do e júu^ e cajíng' Jesús do, ladsifí lanab catúr' e 'máa' quiá'r do jo cangolíim^bre cóo' dseà do.

¹⁹ Jo ja' huí' mí ngolíim^bir mi~ cangáng' Jesús jaang' dseañu' i sii Tiáa~ cóo' gui jaang' rúin' do i sii Juan, jo lajì huáaiñ' do líin' jóo' jaang' dseañu' i sii Zebedeo, jo teáaiñ' do fí coo' dsíí móo' e niguiar' guiá' 'máa' quiá'r e quiá' nisáin' 'ñu`. ²⁰ Jo dsifí cató' Jesús i dseà do e cangolíin' do cóo'r, jo ladsifí lanab cangolíng' i dseà do cóo' Jesús; jo dob caseáaiñ' do tiquiá'r^ fí dsíí e móo' do colíng' cóo' jaléng' i dseà i jmicóo' gui quiá'r.

Jaang' dseañu' i iuung' i 'líng' dsíí
(Lc. 4:31-37)

²¹ Jo mi~ cangf̂ jo, cangolíin' fí coo' fí lí' sii Capernaum. Jo fí jo mi~ catí e jmĩ e jmi'íng' dseà Israel, jo Jesús ca'ír' fí dsíí guá' quiá' i dseà góor' do, jo canaaiñ' e'r' jaléng' dseà i teáang' do ie~ jo. ²² Jo dsíng' dsí'gó' dsíí jaléng' i dseà do dsu' e núur' jalé' e júu^ e guiá' Jesús do, co' er' laco' jaang' dseà i quie' nifí e ja' 'gó'r', jo ja' er' laco' e' jaléng' tifa' i e' jalé' júu^ quiá' ta~ quiá' dseà Israel. ²³ Jo ie~ jo e fí dsíí guá' dob ni'iuung' jaang' dseañu' i ni'iuung' i 'líng' dsíí. Joba' mi~ tí lí' cangáng' i dseà do Jesús, dsifí ladob i 'líng' do cajméer' e ca'óo' i dseañu' do jo cajín' do lala:

²⁴ — ¿Jialí' ñijmiguín' jnea', Jesús, dseà seen' fí Nazaret? ¿Su cañí' e ni'ín' jnea'?

Cuíim'baa' 'nu', joba' ne~naa' e lín' dseà güeang' quiá' Fidiéé dseà guíng' ñifí.

²⁵ Joba' mi~ canúu' Jesús lajo, dsifí lanab cajín' i 'líng' i ni'iuung' dsíí i dseañu' do jo cajín' casí' reiñ' lala:

— ¡Catii' í moní', jo tíuung' i dseañu' la!

²⁶ Jo dsifí lajob cajméé' i 'líng' do e cadseá' joñíng' i dseañu' do, jo teáb' ca'óoiñ' do mi~ cagüí' fí i 'líng' i ni'iuung' dsíir' do. ²⁷ Jo jaléng' dseà i cangá' e jo ie~ jo, eám' cafóin' jo canaaiñ' jming' rúin':

— ¿I' i dseà na? ¡Co' fé'r' júu^ e ja' mí' ne~naa' jogui ja' 'gó'r' fé'r' lí' laco' jaang' dseà i quie' nifí, jo la quie'gui jaléng' i 'líng' i teáang' dsíí dseà núu'r' júu^ quiá' dseà na!

²⁸ Jo mi~ cangf̂ jo, eám' cani' júu^ quiá' Jesús cóo' jalé' e guiá' e jmóor' do fí latøøng' lí' se' Galilea.

Mí cajmi'leáang' Jesús iemisé' Tú^ Simón
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Jo mi~ tí lí' ca'uøøin' e fí dsíí guá' e si' fí Capernaum do, dsifí lajob cangó' Jesús cóo' Tiáa~ cóo' gui Juan fí quiá' Tú^ Simón cóo' gui Df̂. ³⁰ Jo mi~ caguilíin' fí quiáin' do, dob ráang' iemisé' Tú^ Simón e iu~ guíim^bre, jo casí' i dseà do Jesús e calí' cóo' i dseamí do. ³¹ Joba' Jesús cangoquíéin' fí quiá' lí' ráang' i dseà dsée' do, jo catíin' guóoiñ' do jo caseáang' neiñ'; jo mifíng' caráam^biñ' do, jo ladsifí lanab caguá' e iu~

guiñ̃^ jō canaaiñ' do guiar' guiá~ e quiá~ nihéiñ' Jesús cóo~gui i dsea` i ngí cóo~ dsea` do.

Mi~ cajmi'leáng~ Jesús i fñing' dsea` dsée~

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Jō mi~ canuu` e jmiñ̃ jō e lico' nicadseá~ ié, cangojéeng` dsea` i fñing' dsea` dsée~ i seeng` quiá'r~ fí quini` Jesús, jō do quiéeng` jaléng' dsea` i teáng' i 'ling'^ dsíí. ³³ Jō dseáng'~ latøng~ fiib` caseáng' e o'nú^ li~ iuung~ Jesús ie~ jō. <sup>34</sup> Jō fñim' dsea` cajmi'leáng~ Jesús ie~ jō lí^ doñí' ee' jmohuí' e líng' dsea`, jogui fñim'bi jaléng' dsea` i niteáng' i 'ling'^ dsíí cajmi'leám~ Jesús cajo; dsu' ja` cacuø'r' fí i 'ling'^ do fa' e niféiñ' do e nijmér~ júu^ i~ i dsea` do, co' ñib' i 'ling'^ do guiá~ i~ líng' dsea` do.

Mi~ caguaí' Jesús júu^ quiá~ Fidiée' fí li~ se' Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Jō nú^ gui e ngóo' nijnea` e uøø` jō, caróob~ Jesús jō cagüi'fí'bre e fñi` jō, jō cangór~ cangoféiñ' Tiquiá'r^ Fidiée' fí cóo` li~ ja` 'ga' lí' dsilíng~ dsea`. ³⁶ Jō Tü^ Simón colíing~ cóo~ jaléng' dsea` i la'ó' ngí cóo~ Jesús cangolíñ̃^ cango'néem'bre dsea` do, ³⁷ jō mi~ cadséiñ' dsea` do jō casí'r~:

—Fíi'naa', lajiim` dsea` ngir' 'náiñ' 'nu` lana.

³⁸ Dsu' Jesús cañíir` quiá~ i dsea` do jō casí'~ reiñ' lala:

—Má~aa' fí jalé' fñi` e née' fí quiá~ gui la, jō fí job nidsiguiá'naa' júu^ quiá~ Fidiée', dsuco' ta` joba' e cagá~ jnea~ fí jmiñ̃ la.

³⁹ Jō lacaam` li~ se' Galilea ngí Jesús e guiar' júu^ quiá~ Fidiée' lí^ lacaang` li~ téé~ guá~ quiá~ dsea` góor` dsea` Israel, jogui jmóo'bir e túu~ jaléng' i 'ling'^ i teáng'~ dsíí dsea`.

Mi~ cajmi'leáng~ Jesús jaang` dsea` i líng' jmohuí' 'li'^

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jō lajee' e ngí Jesús fí li~ se' Galilea, cangoquiéeng' jaang` dseañu` fí li~ ngóor' i nilíng' jmohuí' 'li'^ fí ngúu' táaiñ̃. Jō mi~ caguiér~ quiá~ li~ ngóo' Jesús, joba' casí' uø~ jnir~ jō casí'r~ dsea` do lala:

—Fíi'i, cuøøm` lí jmi'leaan'^ jnea~ lajií~ jmohuí' e lín'n song iin'~ lajō.

⁴¹ Jō Jesús calí' fí' líim~bre i dseañu` do, joba' cagüiñ' dsea` do jō cajíñ'~:

—Iim~baa jmi'leaan` n 'nu`. jō lana ca'láam~ba' lajií~ jmohuí' e lin'!

⁴² Jō dsifí' lajōb ca'láang~ i dseañu` do, jō jō' e líñ̃ jjií~ cóo` jóng. ⁴³ Jō mi~ cangf' jō, ca'fñb~ Jesús júu^ i dseañu` do e nidséiñ'~, jō eám' ca'fñr~ 'goo' quiáñ̃~ do jō lalab casí'r~:

⁴⁴ —Fíi~ i 'nu` e jjií~ jaang` dsea` ja` ii` niffí^ lajalé' e calí~ na; lico' güjjeaang~ uø' fí quini` jmidsea` lí^ laco' tñng` dsea` góo'oo' dsea` Israel, jogui líng~ ee' nigüicá' quiá~ e ca'láam~ba' lí^ laco'gui ta~ caquiú' Moi~ malí~gui eáang', jō lajoba' niliñí' dsea` e nica'láam~ba' lajií~ jmohuí' e lami~ lin'.

⁴⁵ Jō cangám'~ i dseañu` do, dsu' cajmea'bre júu^ lajiim` dsea` lajií' e calí~ do. Joba' Jesús jō lí'r' fa' ngí guir dseáng'~ fí li~ teáng^ dsea` eáang', jō fí caluub' fñi` jjií~ ja' guir fí li~ ja` ii` 'ga' lí' dsea` jøø~ quiá'r~; dsu' car` jjií~ jō dseáng'~ dsilíim~bi dsea` i 'nó' quiá'r~.

2

Mi~ cajmi'leáng~ Jesús jaang` dseañu` i caang~ tñi~

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Jō mi~ cangf'gui tú~ 'ní jmiñ̃ lajō, cangám'~ tu Jesús fí Capernaum. Jō mi~ caliñí' jaléng' dsea` e líng~ jjié' fí li~ nitáang` dsea` do, <sup>2</sup> joba' ladsifí' lanab caseáng' fñing' dsea` e fí 'núu' li~ iuung~ Jesús e guiar' júu^ quiá~ Fidiée', jō jjií~ jō íng~ gui dsea` fí o'nú^ quiá~ e 'núu' do, co' i 'leám~ dsea` teáng'~ e fí dsíí jō. ³ Jō lajee' jō caguilíng~ quiúung~ dseañu` i dsíng' jaang`gui dseañu` i caang~ tñi~. <sup>4</sup> Jō dsuco' eám' fñing' dsea` i teáng'~ do ie~ jō, joba' ja` cuøøng` fa' e nidsijéiñ̃ i dsea` dsée~ do catí' quini` Jesús. Joba' caneáar'

capí' fí' yá' 'nú' dseáng' e li' iuung' Jesús cóo' jaléng' i dseá' do, jo fí' job cajgiéer' e 'ma' li' dsíng' i dseá' dsée' do cartí' quini' laco' sing' Jesús. ⁵ Jo dsifí' mi' calilí' Jesús jial dseáng' já' líng' jaléng' i dseá' do júu' quiá'r', joba' cajjín' casí'r' i dseá' dsée' do lala:

—Jóo'ò, nica'ím' baa dsee' quí'.

⁶ Jo mi' cajíng' Jesús lajo, joba' i líng' tifa' quiá' júu' quiá' ta' quiá' dseá' Israel i teáang' do ie' jo canaaín' í' dsír': ⁷ “Jial teá' dsí' i dseañ' na e fé'r' lana? Co' jalé' e fé'r' na, júu' gab' lí' fí' quini' Fidié', dsuco' dseáng' lajji' Fidié' bing' cuóong' lí' íng' dsee' quiá' dseá'.” ⁸ Jo dsu' dsifí' lajob calilí' Jesús lajji' e í' dsí' i dseá' do, joba' casí' reín' do lala:

—Jiali' í' áa' 'nú' lana? ⁹ E' e líng' 'nú' e ja'gui huíng' nifí' i i dseá' caang' tí' na? J' Su nifí' ire: “Nica'ím' baa dsee' quí'”, osi nifí' ire é: “Raan' jo ngí', jo quié' uø' e 'ma' li' dsín' na”? ¹⁰ Jo dsu' lana jnea' ni'éé' e 'nú' e jneab' cagá' a fí' nifí' e lín' n jaang' dseá' jmigüí' e oo' baa ta' fí' jmigüí' la e ni'ín' n dsee' quiá' dseá'.

Jo mi' cangí' e cajjín' lajo, joba' casí'r' i dseá' caang' tí' do lala:

¹¹ —Jnea' fí' i 'nú', raan' jo quié' e 'ma' li' dsín' na jo guóng' fí' quí'.

¹² Joba' dsifí' ladob caráang' i dseá' caang' tí' do, jo cacór' e 'ma' li' lami' dsín' do la ní' jaléng' i dseá' i teáang' do ie' jo. Jo mi' cangá' jaléng' i dseá' do lajji' e calí' do, joba' lajím' bre cango' gó' dsír' jo canaaín' jmiféin' Fidié' jo fé'r':

—Dseáng' jii' cóo' ya' ja' mí' cane' naa' lajji' e nicalí' jmii' na.

Mí' cató' Jesús jaang' dseañ' i sii' Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jo mi' cangí' lajo, cangób' tu' Jesús fí' 'ni' guiéé' e néé' fí' Galilea do. Jo lajee' táaiñ' fí' jo, dseáng' eáam' dsilíng' dseá', joba' e'bre jaléng' dseá' i guilíng' do júu' quiá' Fidié'. ¹⁴ Jo lajee' e iuung' Jesús fí' ngóor' fí' li' jíé', cangáin' jaang' dseañ' i sii' Leví, jóo' jaang' dseañ' i sii' Alfeo, e guiiñ' do fí' cóo' lí' mir' cuu' e catíng' dseata' i guíng' fí' Roma, co' líiin' do nodsicuu'. Joba' casí' Jesús i dseañ' do lala:

—Leví, má' aa' cóo' jnea'.

Jo dsifí' ladob caróo' Leví jo cangó' bre cóo' Jesús.

¹⁵ Jo mi' cangí' jo, Leví cató'r' Jesús e nidsé' dseá' do e nidsihé'r' fí' quiáin'. Jo fí' jo níguing' dseá' do gø'r' colíng' cóo' jaléng' dseá' i ngí' cóo'r' jogui cóo' i fíng' dseá' i mí' cuu' quiá' dseata' guíng' fí' Roma jogui cóo' jaléng' dseá' i jíéng' gui i sea' júu' i røong' dsee' cajo. ¹⁶ Jo mi' cangá' jaléng' dseá' Israel i líng' dseá' fariseo cóo' gui jaléng' tifa' quiá' júu' quiá' ta' quiá'r' e Jesús guiiñ' gø'r' colíng' cóo' jaléng' i dseá' do, joba' cajmingí'r' i dseá' quiá' Jesús do jo casí' reín' do lala:

—Jiali' gø'r' tifa' quí' na' colíng' cóo' jaléng' 'ná' nodsicuu' cóo' gui jaléng' dseá' caguiaang' gui i sea' júu' i røong' dsee'?

¹⁷ Jo mi' canúu' Jesús lado, joba' cañí'r' quiá' i dseá' do lala:

—Jaléng' dseá' i guíng' ja' neáin' tímí', dsu' jaléng' dseá' dsée' bing' i neáng' í'. Jo jnea' ja' cagá' a fí' jmigüí' la fa' e caga'nén' n jaléng' dseá' i ée' guíá', dsu' jaléng' dseá' dsee' dseá' quí' bing' i caga'nén' n.

Mí' cajmingí' dseá' Jesús uii' quiá' jalé' ayuno

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jo cóo' néé' cajméé' ayuno jaléng' i dseá' i ngí' cóo' Juan i seáang' dseá' jmii' cóo' gui jaléng' i dseá' i líng' dseá' fariseo. Jo lajee' jo, caguilíng' i líng' dseá' fí' lí' táang' Jesús jo cajmingí'r' dseá' do lala:

—Jaléng' i dseá' quiá' Juan i seáang' dseá' jmii' cóo' gui jaléng' dseá' fariseo jmóo' bre ayuno, jo jiali' jaléng' dseá' quí' 'nú' ja' jmóor' lajo?

¹⁹ Joba' cañí' Jesús quiá' i dseá' do lala:

—Ja' cuóong' nijmé' ayuno jaléng' dseá' i simíng' quiá' cóo' lí' cung' guo' dseá' lajee' seeng' i simíng' i cung' guo' do cóo'r'; co' lajee' siseáng' i simíng' do cóo' i dseá'

simíng⁵ do, ja⁶ cuóøng⁷ fa⁸ nijmé⁹ i dsea¹⁰ simíng¹¹ do ayuno. ²⁰ Jo dsu¹² coob¹³ mi¹⁴ nití¹⁵ í¹⁶ e nisáin¹⁷ i siming¹⁸ i cung¹⁹ guó²⁰ do, jo joguib²¹ mi²² niguiéé²³ jmií²⁴ e nijmé²⁵ dsea²⁶ ayuno.

²¹ Jo jí²⁷ jaang²⁸ dsea²⁹ to³⁰r³¹ coo³² 'mi³³' e yúu³⁴ coo³⁵ ca'ná³⁶ 'mi³⁷' e 'mí³⁸', dsuco³⁹ song cajméer⁴⁰ lajo, joba⁴¹ nijóm⁴² e 'mi⁴³' e 'mí⁴⁴' do jogui⁴⁵ ni'guí⁴⁶bi e 'mi⁴⁷' e yúu⁴⁸ do cajo, joba⁴⁹ lí⁵⁰ lí⁵¹ jmiguiú⁵² gui⁵³ ni'guí⁵⁴b⁵⁵ jóng. ²² Jo lajobi⁵⁶ cajo, ja⁵⁷ guié⁵⁸ dsea⁵⁹ méé⁶⁰ e laco⁶¹ gui'ná⁶² có⁶³ fí⁶⁴ coo⁶⁵ dsíí⁶⁶ loo⁶⁷ jó⁶⁸ e yúu⁶⁹; dsuco⁷⁰ song cajméer⁷¹ lajo, joba⁷² ni'guí⁷³ba⁷⁴ do jo nidsi⁷⁵hí⁷⁶ e méé⁷⁷ do jogui⁷⁸ ni'fím⁷⁹ e loo⁸⁰ jó⁸¹ do cajo. Jo co⁸² lajob⁸³ líí⁸⁴, joba⁸⁵ guiú⁸⁶gui e niguié⁸⁷ dsea⁸⁸ e méé⁸⁹ laco⁹⁰ gui'ná⁹¹ có⁹² do fí⁹³ coo⁹⁴ dsíí⁹⁵ loo⁹⁶ jó⁹⁷ e 'mí⁹⁸hí⁹⁹, jo lajoba¹⁰⁰ ja¹⁰¹ dseáang¹⁰² fa¹⁰³ e ni'guí¹⁰⁴ e loo¹⁰⁵ jó¹⁰⁶ do o¹⁰⁷gui fa¹⁰⁸ e nidsi¹⁰⁹hí¹¹⁰ e méé¹¹¹ do cajo.

Mí¹¹² ca'éeng¹¹³ dsea¹¹⁴ quiá¹¹⁵ Jesús láa¹¹⁶ quiá¹¹⁷ cui'iee¹¹⁸

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Jo coo¹¹⁹ ya¹²⁰ ie¹²¹ jmií¹²² e jmi'íng¹²³ dsea¹²⁴ góo¹²⁵ Jesús dsea¹²⁶ Israel, jo caguié¹²⁷ dsea¹²⁸ do colíing¹²⁹ coo¹³⁰ jaléng¹³¹ dsea¹³² quiá¹³³ fí¹³⁴ coo¹³⁵ guiee¹³⁶ lí¹³⁷ sijnea¹³⁸ cui'iee¹³⁹. Jo jaléng¹⁴⁰ i dsea¹⁴¹ quiá¹⁴² do mi¹⁴³ cangíiñ¹⁴⁴ fí¹⁴⁵ jo, canaaiñ¹⁴⁶ éeiñ¹⁴⁷ láa¹⁴⁸ quiá¹⁴⁹ e cui'iee¹⁵⁰ e sea¹⁵¹ do ie¹⁵² jo. ²⁴ Joba¹⁵³ jaléng¹⁵⁴ dsea¹⁵⁵ Israel i líing¹⁵⁶ dsea¹⁵⁷ fariseo cajmingí¹⁵⁸ Jesús lala:

—Janú¹⁵⁹, ¿jialí¹⁶⁰ jmóo¹⁶¹ dsea¹⁶² quií¹⁶³ lana?, co¹⁶⁴ ja¹⁶⁵ cuóøng¹⁶⁶ jmé¹⁶⁷ dsea¹⁶⁸ Israel e lana mi¹⁶⁹ jmií¹⁷⁰ e jmi'íng¹⁷¹naa¹⁷².

²⁵ Joba¹⁷³ cañí¹⁷⁴ Jesús quiá¹⁷⁵ i dsea¹⁷⁶ do lala:

—¿Su jí¹⁷⁷ coo¹⁷⁸ ya¹⁷⁹ ja¹⁸⁰ mí¹⁸¹ ca'í¹⁸² 'nú¹⁸³' fí¹⁸⁴ ni¹⁸⁵ jí¹⁸⁶ quiá¹⁸⁷ Fidiéé¹⁸⁸ lí¹⁸⁹ fé¹⁹⁰ e¹⁹¹ cajméé¹⁹² dseata¹⁹³ Daví¹⁹⁴ ie¹⁹⁵ malí¹⁹⁶ do coo¹⁹⁷ ya¹⁹⁸ lajee¹⁹⁹ e jmi'aang²⁰⁰ dsea²⁰¹ do coo²⁰² dsea²⁰³ quiá²⁰⁴? ²⁶ Jo ie²⁰⁵ jo jaang²⁰⁶ dsea²⁰⁷ i sii²⁰⁸ Abiatar líiñ²⁰⁹ jmidsea²¹⁰ laniing²¹¹, dsu²¹² i dseata²¹³ Daví²¹⁴ do ca'í²¹⁵bre fí²¹⁶ dsíí²¹⁷ 'nu²¹⁸ Fidiéé²¹⁹ jo cagó²²⁰bre e iñ²²¹ gúeang²²² quiá²²³ Fidiéé²²⁴ e sí²²⁵ dseáng²²⁶ lají²²⁷ jmidsea²²⁸bing²²⁹ cuóøng²³⁰ lí²³¹ dó²³²; jogui cacuo²³³bir cajo jaléng²³⁴ i dsea²³⁵ i ngolíng²³⁶gui coo²³⁷ do e cagó²³⁸iñ²³⁹ do.

²⁷ Jo cajíng²⁴⁰gui Jesús cajo:

—E jmií²⁴¹ e jmi'íng²⁴² dsea²⁴³ cajméé²⁴⁴ Fidiéé²⁴⁵ e laco²⁴⁶ nijmicoo²⁴⁷ dsea²⁴⁸ jmigüí²⁴⁹b²⁵⁰, jo o²⁵¹ yaang²⁵² dsea²⁵³ jmigüí²⁵⁴ cagui²⁵⁵r²⁵⁶ e jmií²⁵⁷ jo e laco²⁵⁸ nijmi'íñ²⁵⁹. ²⁸ Jo uí²⁶⁰ lajoba²⁶¹ e jnea²⁶², i cagüéng²⁶³ fí²⁶⁴ jmigüí²⁶⁵ la e gáa²⁶⁶ fí²⁶⁷ ñí²⁶⁸ e lín²⁶⁹ jaang²⁷⁰ dsea²⁷¹ jmigüí²⁷², seab²⁷³ fí²⁷⁴ quié²⁷⁵ e quiá²⁷⁶ ta²⁷⁷ lajee²⁷⁸ e jmií²⁷⁹ e jmi'íng²⁸⁰ dsea²⁸¹ góo²⁸² dsea²⁸³ Israel.

3

Mí²⁸⁴ cajmi'leáng²⁸⁵ Jesús jaang²⁸⁶ dsea²⁸⁷ i caang²⁸⁸ guoo²⁸⁹

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Jo mi²⁹⁰ cangí²⁹¹ jo, coo²⁹² jmií²⁹³ ca'í²⁹⁴tu Jesús fí²⁹⁵ coo²⁹⁶ dsíí²⁹⁷ guá²⁹⁸ quiá²⁹⁹ dsea³⁰⁰ góor³⁰¹ dsea³⁰² Israel, jo fí³⁰³ job³⁰⁴ ni'iuung³⁰⁵ jaang³⁰⁶ dseañ³⁰⁷ i caang³⁰⁸ coo³⁰⁹ guoo³¹⁰. ² Jo ie³¹¹ jo i fím³¹² dsea³¹³ siteeiñ³¹⁴ Jesús fí³¹⁵ e guá³¹⁶ jo e lí³¹⁷ laco³¹⁸ nijóor³¹⁹ su nijmi'leáng³²⁰ dsea³²¹ do i dsea³²² dsée³²³ do ñia³²⁴ ie³²⁵ jmií³²⁶ e jmi'íng³²⁷ jaléng³²⁸ dsea³²⁹ góor³³⁰ dsea³³¹ Israel, co³³² fíng³³³ cajméé³³⁴ dsea³³⁵ do lajo, lajoba³³⁶ líiñ³³⁷ e nilí³³⁸ e ni'níng³³⁹ neiñ³⁴⁰ fí³⁴¹ quini³⁴² dseata³⁴³. ³ Jo mi³⁴⁴ cangáng³⁴⁵ Jesús i dseañ³⁴⁶ i caang³⁴⁷ guoo³⁴⁸ do, dsifí³⁴⁹ lajob³⁵⁰ casí³⁵¹ reiñ³⁵² do lala:

—Ráan³⁵³ jo síng³⁵⁴ uo³⁵⁵ e guiá³⁵⁶ jóo³⁵⁷ do.

⁴ Jo mifíng³⁵⁸ cajmingí³⁵⁹ jaléng³⁶⁰ i dsea³⁶¹ i teáng³⁶² do ie³⁶³ jo, jo casí³⁶⁴ reiñ³⁶⁵ do lala:

—¿E³⁶⁶ í³⁶⁷ óo³⁶⁸ 'nú³⁶⁹' e cuóøng³⁷⁰ líí³⁷¹ mi³⁷² jmií³⁷³ e jmi'íng³⁷⁴ jneaa³⁷⁵aa³⁷⁶, dsea³⁷⁷ Israel? ¿Su e guiá³⁷⁸ ofa³⁷⁹ e ja³⁸⁰ dseem³⁸¹ é? ¿Su 'né³⁸² e nijmi'leáng³⁸³naa³⁸⁴ jaang³⁸⁵ dsea³⁸⁶ rú³⁸⁷naa³⁸⁸ jee³⁸⁹ jmohuí³⁹⁰, o³⁹¹ e nibiing³⁹²naa³⁹³r³⁹⁴ é?

Dsu³⁹⁵ jaléng³⁹⁶ i dsea³⁹⁷ do tiib³⁹⁸ cajer³⁹⁹. ⁵ Jo lí⁴⁰⁰ cajóom⁴⁰¹ Jesús jaléng⁴⁰² i dsea⁴⁰³ i teáng⁴⁰⁴ lacúng⁴⁰⁵ lajíng⁴⁰⁶ do, jo caligúim⁴⁰⁷bre quiá⁴⁰⁸ñ⁴⁰⁹ do, jogui fí⁴¹⁰bi cajer⁴¹¹ cajo, co⁴¹² dseáng⁴¹³ ja⁴¹⁴ iing⁴¹⁵ jaléng⁴¹⁶ i dsea⁴¹⁷ do níngám⁴¹⁸bre. Joba⁴¹⁹ lalab⁴²⁰ casí⁴²¹ i dseañ⁴²² i caang⁴²³ guoo⁴²⁴ do:

—Ní⁴²⁵ guoo⁴²⁶, dseañ⁴²⁷.

Joba⁴²⁸ cani⁴²⁹biñ⁴³⁰ do guoor⁴³¹ e caang⁴³² do, jo ladsifí⁴³³ lanab⁴³⁴ ca'lóo⁴³⁵. ⁶ Jo mi⁴³⁶ cangá⁴³⁷ jaléng⁴³⁸ i dsea⁴³⁹ Israel i líng⁴⁴⁰ dsea⁴⁴¹ fariseo i teáng⁴⁴² do ie⁴⁴³ jo jalé⁴⁴⁴ e calí⁴⁴⁵ do, dsifí⁴⁴⁶ mi⁴⁴⁷ tí⁴⁴⁸ lí⁴⁴⁹ ca'uooñ⁴⁵⁰ fí⁴⁵¹ jo, jo canaaiñ⁴⁵² síiñ⁴⁵³ coo⁴⁵⁴ jaléng⁴⁵⁵ dsea⁴⁵⁶ quiá⁴⁵⁷ dseata⁴⁵⁸ Herodes e quiá⁴⁵⁹ jial⁴⁶⁰ nijmér⁴⁶¹ e laco⁴⁶² nijngáñ⁴⁶³ Jesús.

Mi~ caseáng' i fíing' dsea' fí 'ni' guiée' Galilea

⁷ Jo mi~ cangf' jo, cangób- tu Jesús colíing~ cóo'~ jaléng' dsea' quiá'r- fí 'ni' guiée' Galilea, jogui i fíim' dsea' seeng' lacaang' fíi' lí' se' Galilea ngolíin- laco' ngóo' dsea' do. ⁸ Jo mi~ caliñi' jaléng' dsea' quiá'- jalé' e guiá- e jmóo' Jesús, i fíim' dsea' cajaliin' cajajóoiñ^ dsea' do; cajaliing^ jaléng' dsea' i seeng' fí' Jerusalén, jogui lacaang' fíi' jié' lí' se' Judea, jogui lí' se' Idumea, jogui jaléng' dsea' i neáang' lí' lí' guiée- laco' iá' gua' Jordán, jogui jaléng' dsea' i seeng' fí' fíi' Tiro cóo'~ gui fí' fíi' Sidón. ⁹ Jo casí- Jesús i dsea' quiá'r- do e nijméin- do quijí' cóo' móo' e ni'ír' e lí' laco' ja' nicúin- eáang' fí' jee- i dsea' 'leáang- do; ¹⁰ dsaco' Jesús dseáng'- i 'leáam- dsea' dsée'- i nicajmi'leáaiñ-, joba' jaléng' dsea' dsée'- dseáng'- dsiquiéin' e güim'bre dsea' do. ¹¹ Jogui jaléng' i dsea' dsée'- i jée' i 'ling' quiá'- laco' mi~ níin- Jesús, dsifí' lajob sí'r- uó- jnir- fí' quini' dsea' do jo óor- teá' jo fé'r- lala:

—'Ná' lin' i Joo' Fidiée' camíng'- do.

¹² Jo Jesús cajmi'leáam- bre i dsea' dsée'- do, jo jím- bre i 'ling' do jogui quiu'rein' ta' e ja' niféin' do cuaiñ- quiá'r- 'nia'r' fí' quini' dsea'.

Mi~ caguíng' Jesús dsea' guitúung' quiá'r-

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Jo mi~ cangf'gui lajo, cajgóo- Jesús fí' cóo' yú' mó', jo fí' job cató'r- i fíing' dsea' e laco' niguín' i jaléng' ni'uíng- dsea' quiá'r-. Jo lajee' e nicaseaiñ' lajiiñ' e fí' yú' mó' do, ¹⁴ caguín' lajee' jaléng' i dsea' i teáang- do ie~ jo guitúung' dsea' i nisín- cuaiñ- quiá'r- e laco' nidsiguaiñ- do júu^ quiá'- Fidiée' jee' jaléng' dsea' jmgüi'; joba' i dsea' í calisír' dsea' apóo', e guóng' dsea' si'neaang' quiá'- Fidiée' i quie' júu^ quiá'r-. ¹⁵ Jogui cacuo'rein' do ta' e qui'r- jmiñ- e ni'uóin- jaléng' i 'ling' i jée' quiá'- dsea'. ¹⁶ Jo lalab sii' i dsea' guitúung' i ca'naaiñ- do: jaang' i sii' Simón, jo mi~ cangir' cóo'~ Jesús calisír' Tú'; ¹⁷ jaang'gui i sii' Tiáa~ cóo'~ gui jaang' rúin' do i sii' Juan, jo laji' huáiñ- do líiin' joo' jaang' dseañu' i sii' Zebedeo, jo mi~ cangir' cóo'~ Jesús laji' huáiñ- do calisír' Boanerges, e guóng' Joo' Ji' Güi'ñiá'; ¹⁸ jaang'gui i sii' Df', jaang'gui i sii' Li~, jo jaang'gui i sii' Bartolomé cóo'~ jaang'gui i sii' Mateo, jogui jaang'gui i sii' Mó', jo jaang'gui i sii' Tiáa~, joo' jaang' dseañu' i sii' Alfeo, jogui jaang'gui i sii' Tadeo cóo'~ jaang'gui i sii' Simón i líing' dsea' celote, ¹⁹ jo catí' lí' cadséng- gui Judas Iscariote i cajáng' Jesús fí' jaguó' dsea' i cajnga' quiá'r-.

Mi~ cacuo' dsea' dsee- Jesús e jmóor- ta~ la'eáang' cóo'~ fii' i 'ling'

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jo mi~ cangf'gui lajo, ca'í- tu Jesús fí' cóo' dsí' sinúu^, jo dsifí' lajob caseáng' tu dsea' i 'leáang- e jíi' o' cuo' fí' dól- gui dsea' do colíing~ cóo'~ dsea' guitúung' quiá'r-. ²¹ Jo mi~ caliñi' i dsea' rúng' Jesús e jo, joba' cangolíin' e cangotéer' dsea' do ladsifí' lado, co' fé'r' e ningaam'biñ'.

²² Jogui lajobi cajo, lalab fé' jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel i jalíing- catí' Jerusalén jo cajíin'-:

—La'eáang' cóo'~ bí' quiá'- Beelzebú i líing' fii~ jaléng' i 'ling', la'eáang' í'bing' tíing' i dseañu' na e uóoiñ' i 'ling' i teáang'~ dsíi' dsea'.

²³ Joba' cató'b'- Jesús jaléng' i dsea' do, jo casí'- rein' do cóo' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento jo lalab cajíin'-:

—¿Jial lí' Satanás niguín- 'nia'r'? ²⁴ Jogui fa' dsea' i seeng' fí' cóo' fíi', jo nilf' e 'ni' níing- rúin' lajee' la'ó' yaaiñ-, joba' ja' huóo- nité' e seeng' dsea' e fí' fíi' jo, ¿já' já'-? ²⁵ Jogui lajobi fa' cóo' sinúu^ quiá'- dsea' lí' seein' mii~, ja' cuo' fí' fa' e seein' juguiú' fí' jo, ¿já' já'-? ²⁶ Lajobi lí' cóo' Satanás i líing' fii~ i 'ling' do; cofa' caliséin' mii~ jogui catíin' cóo'~ i 'ling' i líing' la'ó' 'nia'r' do, joba' ja' røø- nigüi'íing' quiá'r-, co' ni'ím- bre conguia' jóng, ¿já' já'-?

²⁷ Jogui lajobi cajo jíi~ jaang` dsea` lír` ír` fí dsíí sinúú` e nidsijméer` ñ` quiá~ jaang`gui dsea` i bígui dsíí laco` ír`; co` la'uii` jang` -né` e ni'ñúm`bre i dsea` í, jo joguiba` nilí`r` e nijmér` ñ` jóng.

²⁸ Jo jnea~ jmitaa` óo`na' e cuøøm` lí'íing` Fidiée` dsee` quiá~ jaléng` dsea` uii~ quiá~ jalé` e nicajméer` cóo`-gui jalé` e nicafé`r`, ²⁹ dsu' song ií`gui fé` ga` uii~ quiá~ Jmiguí` quiá~ Fidiée`, joba` dseáng`- jo` ni'íim` Fidiée` dsee` quiá~ i dsea` í, co` latab~ niróíñ` dsee` jóng.

³⁰ Jo lanab jíi~ líí` júu` e casí~ Jesús i dsea` do ie~ jo uii~ e féiñ` do e jée' i 'líng` quiá`r`.

Mí~ cajíng` Jesús i~ niquiá`r` jogui i~ rúíñ`

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Jo mí~ cangf` jo, jo lajee` e iuum`-bí Jesús fí` dsíí` e sinúú` do, mí~ caguié` niquiá`r` cóo`-gui jaléng` rúíñ`. Dsu' jíi~ caluub` cajeiñ` do, co` eáam` fíing` dsea` teáang` dsíí` e sinúú` jo ie~ jo. Joba` casíñ` jaang` dsea` i s'í` cangote` Jesús. <sup>32</sup> Jo i dsea` i neáang` lacúng` lajíng` lí` sing` Jesús casí`r` dsea` do lala:

—Nab nicagüéng` niquiá` cóo`-gui jaléng` rún` dseañu` cóo`-gui rún` dseamf` e 'náiñ` 'nu', jo nab teáañ` caluu` lana.

³³ Joba` cañí` Jesús quiá~ i dsea` do lala:

—¿Í` líng` -nú` i líng` niquié` e jogui jaléng` rún`n?

³⁴ Jogui cajóñiñ` i dsea` i neáang` lacúng` lajíng` lí` guiiñ` do jo cajíñ`-:

³⁵ —Co` lí` doñí` i dsea` i jmóo` dseáng`- lajíi` ta` e iing` Fidiée`, joba` i dsea` íbing` i líng` rún`n jogui íbing` i líng` niquié` e cajo.

4

Coo` júu` já~ lafa' júu` cuento quiá~ mí~ bí dsea` mijú`

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jo coo`gui née~ canaang`tu Jesús e e'r` dsea` júu` quiá~ Fidiée` fí` 'ni` e guiéé` do. Jo dsuco` i fíim` dsea` caseáng`tu e fí` jo, joba` lajee` jo ca'íb`-tu Jesús fí` dsíí` coo` móo` e sí` e 'ni` e guiéé` do, jo fí` job caguár` lajee` e jaléng` i dsea` caguiaang` do teáañ` fí` 'ni` e guiéé` do e núur` júu` quiáñ` do. <sup>2</sup> Jo fí` job canaang` Jesús ca'e'r` jaléng` i dsea` do jmiguiú` júu` já~ lafa' júu` cuento, jo lalab fé`r` e s'í`r` i dsea` do:

³ —Janú`, núu`-na' jalé` e nifá`a la: Coo` ya` cagüi`fí` jaang` dsea` quie` mijú` e ngojñir` jma~. <sup>4</sup> Jo lajee` ngóor` jnir` jma~ quiá`r`, e líing` e mijú` do cajiú` fí` lí` ngóo` fí`, jo jiañ` cøong` lajo caguilíng`- ta` jo cagó`bre' e mijú` do. <sup>5</sup> Jogui sea`bi e mijú` do e cajiú` fí` jee` cuu` fí` lí` ja` 'leáang` guóo`- née'; jo e mijú` jo lajmináb` ca'íáang`, co` ja` 'leáang` 'míi~ née` guóo`-; ⁶ jo dsu' mí~ cangáng`- iee, cacám`- jo caliquiúb`, co` ja` 'ga' lí` jmó` sea` quiá~. ⁷ Jo e líing`gui e mijú` do cajiú` fí` jee` 'matóo', jo co` eáang`gui cacuáng`- e 'matóo' do jo níúm` ca'uíng` quiá~ e mijú` e ca'íáang` do, joba` e mijú` do dseáng`- ja` e cacuøb'. ⁸ Jogui e líing`gui e mijú` do cajiú` fí` lí` jlo` uó~, joba` jlob`^ cacuáng`; jo e líing` cacuø` líí`gui treinta lacamí`, jogui e líing`gui cacuø` líí`gui sesenta lacamí`, jogui e líing`gui cajo cacuø` latí` cien mí`^ lacamí` do.

⁹ Jo cajíng`-gui Jesús casí`r` i dsea` do:

—Jaléng` 'nú`, dsea` sea` loguá`na', núu`-na' e júu` na.

E` uiing` e cacuø` Jesús jalé` júu` já~ lafa' júu` cuento

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jo mí~ cangf` jo, mí~ cajé` Jesús 'ñia`r`, jo jaléng` i dsea` i neáang` cáang` laco` guiiñ` do colíing` cóo`- jaléng` dsea` guitúung` quiá`r` cajmingí`r` dsea` do e guóng` e júu` e cajíñ` do e líí` lafa' júu` cuento. <sup>11</sup> Joba` cañí` Jesús quiá~ lajaléiñ` do jo lalab casí` reiñ`:

—Ngíim` 'nú` e cuø` Fidiée` e ñí`na' jialco` quie` Fidiée` nifí` quiá~ dsea` e ja` mí` ñí` dsea` jmiguiú` lamí` jéeng`gui; dsu' jaléng`gui dsea` i ja` mí` íng` júu` quiá~ Fidiée`, núur` e júu` do la'eáang` cóo`- júu` e líí` lafa' júu` cuento. <sup>12</sup> Co` lajob` fé` fí` ní` jì` quiá~ Fidiée` cuaiñ` quiá~ jaléng` i dsea` í:

Jò dsu' nañí fa' jialgui la jóør-, dsu' ja` ninír,
 jògui nañí fa' jialgui la núur, dsu' ja` ningáin',
 e laco' i dsea' la'f ja` niquí- jing' yaaiñ~ fí' quinií-,
 jò o'gui jnea~ ni'fín~n dsee- quiá'r^ cajo.

Mí~ cajíng'- Jesús e~ guóng' e júu^ quiá'- i dsea` bî mijú` do
 (Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Jò cajíng'- gui Jesús casí'r- jaléng' i dsea` do:

-¿Su ja` ngáng' 'nú' e júu^ já'- e líí lafa' júu^ cuento la? Jò zjial ningáng'na' e caguíee~ gui do song ja` ngáng'na' e la? ¹⁴ Jò lalab guóng' e júu^ la: i dsea` i jni' e mijú` do lííin' lafa' jaang` dsea` i jmóo' ta~ guía' júu^ quiá'- Fidiée' cuaiñ~ quiá'- Dsea` Jmáang-. <sup>15</sup> Jò i líing~ dsea` lííin' laco' líí e mijú` e cajiú' fí' guía'^ fí' do, co' núur e júu^ jò, jò mí' ningf' jò, dsifí' lajob guíee' Satanás, jò íb' jmóo' e íim- tú dsíir' lajii' e júu^ e nicanúur- do. <sup>16</sup> Jò i líing~ gui dsea` lííin' laco' la líí e mijú` e cajiú' fí' jee~ cuu~ lí' ja' 'ga' lí' guóo'~ sea, co' i dsea' í' núur e júu^ quiá'- Fidiée' do, jò ladsifí' íáam` dsíir' e íñ' e júu^ jò. ¹⁷ Jò dsuco' ja' mí' ca'íng' guír dseáng' e ngocáng' dsíir' e júu^ jò, joba' ja' huóø- té'r e já'- lííin'; jò mí' dsingíin' ee'gò e huíng' osi e 'ní' ní' dsea` quiá'r- é uíí' e cuíin' Dsea` Jmáang-, joba' jgiéem- dsíir' cóo' e júu^ jò. ¹⁸⁻¹⁹ Jògui i líing~ gui dsea` lííin' laco' líí e mijú` e cajiú' fí' jee~ 'matóo' do, co' lico' núur e júu^ quiá'- Fidiée' do, jò dsu' eáang' gui guíing~ dsíir' jial nilí'r jalé' e 'né'r-, jògui eáam' jmigóo'in' yaaiñ~ e dsináaiñ' cuu- cóo'~ gui jalé' e sea' fí' jmigúí' la. Jò lajaléb' e jò jmóo' e túb'tur e júu^ jò, jò ja' ee' ta' íing' quiá'r- e já'- calíin' e júu^ jò co' ja' ee' dsicuáng' quiá'r-. ²⁰ Dsu' i líing~ gui dsea` núur e júu^ quiá'- Fidiée' do, jò jáb' lííin' e júu^ jò, jò guíáb- uíing- quiá'r-, jò i dsea' la'fbing' líing' laco' líí e mijú` e cajiú' fí' lí' jlo'^ uó- do. Jògui i líing~ gui i dsea' la'f lííin' laco' e mijú` e cacuó' treinta lacamí'^ do, jò i líing~ gui líing' laco' e mijú` e cacuó' líí' gui sesenta lacamí'^, jògui i líing~ gui líing' laco' e mijú` e cacuó' laji' cien lacamí'^ do.

Coo' gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quiá'- jial mí' jmijnea` dsea` jì
 (Lc. 8:16-18)

²¹ Jògui fíi' biguú' 'nú' cajo: Ja' ee' uíing~ sea' e sí' dsea` coo' candíí' mí' canuu' fí' dsíí' coo' caja osi fí' coo' lí' cóong' é, dsuco' coo' lí' níib' 'né- sí' do e laco' cuóøng' jnea' guíe- fí' latøøng- sinúu'. ²² Jògui lajob líí, co' jíí' coo' sea' e sí' maang' fa' e ja' tóo' jmíi' nilíin' dsea', o'gui jíí' coo' júu' e ja' mí' ní' dsea' jéeng' gui fa' ja' tóo' jmíi' e nilíin'. ²³ Joba' fíi' i 'nú', ií' 'nú' dsea' sea' loguá'na', núu- na' jalé' e júu^ na.

²⁴ Jò mí' cangf' jò, lalab cajíng'- gui Jesús casí'r- i dsea` do jò cajíin'-:

-Quié'na' cuante lajii' e nuu'na'; co' lafa' cóo' e guía' 'nú' í', cóo' e job cajo e niguíá- Fidiée' í' ee'gò nicuó'r- 'nú' jò car' jíí' líí' bi lajò nicuó'r- 'nú'. ²⁵ Dsuco' i dsea' i sea' quiá'-, jmiguí' guíe niñíin' e nilísea', joba' lalím' nilísea' quiá'r-; jò dsu' gui i dsea' i ja' sea' quiá'-, nigüeáb' lajii' capí'~jiu e sea' quiá'r- do.

Coo' gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quiá'- mijú` e cuaang`

²⁶ Jò cajím'- biguí Jesús cajo:

-Mí~ quíe' Fidiée' nifí' quiá'- dsea', líí la líí quiá'- jaang` dsea' i ta' mijú` fí' nú'- uó-. ²⁷ Jò mí' ningf' e cajnír' e mijú` do, jò nidsém'- bre fí' quiá'r-. Jò mí' nití- tú- 'ní' jmíi' lajò, nidsí' ee' tur fí' lí' cató'r' e mijú` do, jò laco' jmíi' jnea' jògui laco' jmíi' nuu' cuaam'ba' do, dsu' i dsea' i cajnír' do ja' ñir' jial e cuaang', ²⁸ co' 'ñiab' guóo'~ uó- e jmóo' e cuaang' do: co' la'uii~ nijnéng' sá'^ quiá'-, jò mí' ningf' jò nijáa' lí' quiá'-, jò mí' cangf' jòguiba' nicuó'- ofíi'. ²⁹ Jò mí' lí' e nicaroo' e ofíi' do, joba' nidsicu~bre, co' lí'r' e nicatí' í' e nisítím'ba' do.

Coo' gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quiá'- coo' mijú` e sii' mostáa'
 (Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jò cajíng'- gui Jesús:

—Jial líng⁻ na¹ e líí mi[~] jaang⁻ dsea⁻ quie⁻ Fidiée⁻ nifi⁻ quiá⁻r⁻? Jogui ¿e[~] cóo[~] cuóøng⁻ nicøøng⁻ naa[?] ³¹ Jo mi[~] quie⁻ Fidiée⁻ nifi⁻ quiá⁻ dsea⁻, líí lafa¹ e mijú⁻ e sii⁻ mostáa[^] e jní⁻ dsea⁻. Jo e mijú⁻ jo dseáng¹⁻ pí[^]gui lajee⁻ lajalé¹⁻ mijú⁻ e sea⁻ fí⁻ jmigúí⁻, ³² dsu¹ fíng cajní⁻ dsea⁻, dseáng¹⁻ féb¹⁻ eáang⁻ cuaang⁻, cō¹ fé¹⁻gui eáang⁻ lajee⁻ lajalé¹⁻ onuu⁻, jogui cóob¹⁻ guo⁻ quiá⁻ uíng⁻ cajo e cuóøng⁻ guia⁻ jaléng⁻ ta⁻ sii⁻re¹ fí⁻ yá[^] jee⁻ i[^] quiá⁻.

E[~] uing[~] e cajíng¹⁻ Jesús e júu[^] já⁻ do e líí lafa¹ júu[^] cuento
(Mt. 13:34-35)

³³ Jo lajob ca'e¹ Jesús jaléng⁻ dsea⁻ júu[^] quiá⁻ Fidiée⁻ e quijgeáang⁻ jalé⁻ júu[^] já⁻ e líí lafa¹ júu[^] cuento lí[^] cartí califíng¹⁻ mogui⁻ dsea⁻ e jo⁻ ningáng⁻ guir⁻ guí⁻. ³⁴ Jo dseáng¹⁻ ja⁻ e¹ bre dsea⁻ júu[^] quiá⁻ Fidiée⁻ e ja⁻ quieéng⁻ e júu[^] lajo. Dsu¹ lajaléb⁻ e guøng⁻ e júu[^] do jma¹ bre júu[^] condsée⁻ i⁻ dsea⁻ guitúung⁻ quiá⁻r⁻ do mi[~] neáaiñ⁻ colíing⁻ lí⁻ ja⁻ seeng⁻ dsea⁻ jiéng⁻.

Mí[~] cajmée⁻ Jesús e ca'uáang⁻ e íí guí jogui e ca'uáang⁻ e róo⁻ jmií⁻
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Jo 'ñia¹ ie[~] jmií⁻ jo, mi[~] tí lí⁻ ca¹⁻ ní⁻ núu[^], casí⁻ Jesús jaléng⁻ i⁻ dsea⁻ guitúung⁻ quiá⁻r⁻ do lala:

—Má⁻ aa⁻ fí lí[^] lí 'ngóo[~] cataang⁻ e guieé⁻ la.

³⁶ Joba¹ lajob cajméer⁻: caseáam⁻ bre i⁻ fíing⁻ dsea⁻ jo cangó⁻ bre cóo[~] i⁻ dsea⁻ quiá⁻r⁻ do, jo cangotáaiñ⁻ fí dsíí cóo⁻ móo⁻ e nisi⁻ do, jogui cangotáam⁻ bigui dsea⁻ jiéng⁻ fí dsíí tú⁻ 'ní móo⁻ e jié⁻gui, jo cangolíim[^] biñ⁻ do cóo[~] r⁻ cajo. ³⁷ Jo lajee⁻ ningolíiñ⁻ ní jmií⁻ b⁻ mi[~] canaang⁻ í⁻ guí e teá eáang⁻ jogui canaang⁻ róo⁻ jmií⁻ cajo, jo catí dsíí móob⁻ nicanaang⁻ dsi⁻ a⁻ jmií⁻. ³⁸ Jo lajee⁻ jo güim⁻ Jesús ngóor⁻ lí⁻ to⁻ mií⁻ e móo⁻ do e sijnuuiñ⁻ dse⁻ cóo⁻ to⁻ mií⁻ dsíing⁻ guí. Joba¹ cangoñiñ⁻ dsea⁻ do ladsifí lado jo casí⁻ reiñ⁻ lala:

—Tífa¹! ¿Su ja⁻ dsi⁻ gó⁻ o⁻ e nicanaang⁻ dsi⁻ am⁻ 'baa⁻?

³⁹ Joba¹ caróo⁻ Jesús jo caquiá⁻r⁻ ta⁻ e guí do jo cajíñ⁻:

—Catii⁻!

Jogui caquiá⁻r⁻ ta⁻ e jmií⁻ do jo cajíñ⁻:

—jmi⁻ uáang[^] uø⁻!

Jo ladsifí ladob ca'uáang⁻ e íí guí cóo[~] gui e róo⁻ jmií⁻, jo tiib⁻ ca¹ f⁻ jóng.

⁴⁰ Jo mi[~] cang¹ jo, lalab cajíng¹⁻ Jesús casí⁻r⁻ i⁻ dsea⁻ guitúung⁻ quiá⁻r⁻ do:

—Jiali¹ eáang⁻ 'gó⁻ na[?] ¿Su ja⁻ já⁻ mí calí⁻ m⁻ bi⁻ lajii⁻ júu[^] quie⁻ e?

⁴¹ Jo mi[~] canúu⁻ i⁻ dsea⁻ guitúung⁻ do lajo cafóm⁻ bre, cō¹ ja⁻ ñir⁻ jiali¹ cajíng¹⁻ dsea⁻ do lado, jo canaaiñ⁻ jmingí⁻ rúiiñ⁻ lajee⁻ yaaiñ⁻ jo fé⁻r⁻:

—¿I⁻ i⁻ dseañ⁻ la e la quie⁻gui tí guí cóo[~] jmií⁻ núu[~] júu[^] quiá⁻r⁻?

5

Jaang⁻ dseañ⁻ i⁻ teáang⁻ i⁻ 'líng[^] dsíí

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Jo mi[~] cang¹ jo, caguié⁻ Jesús cóo[~] i⁻ dsea⁻ quiá⁻r⁻ do fí lí[^] lí 'ngóo[~] cataang⁻ e guieé⁻ do e fí ní guóo[~] uø⁻ lí se⁻ Gerasa. ² Jo mifíing⁻ mi[~] tí lí⁻ cajgáng⁻ Jesús e fí yá[^] e móo⁻ do, cangoquieéng⁻ fí lí⁻ siñ⁻ jaang⁻ dseañ⁻ i⁻ teáang⁻ i⁻ 'líng[^] dsíí. Jo i⁻ dseañ⁻ do lí[^] nijar⁻ fí codsiib⁻, ³ cō¹ fí job fí lí⁻ guiiñ⁻. Jo júi⁻ jaang⁻ dsea⁻ ja⁻ ii⁻ mí cali⁻ fa⁻ e nicasang¹⁻ neiñ⁻ o⁻gui ii⁻ mí cali⁻ fa⁻ ni⁻ ñúng⁻ neiñ⁻ cóo[~] ñí⁻ cadena cajo. ⁴ Jo jmiguiáb⁻ ya⁻ nínicajmée⁻ dsea⁻ quijí⁻ e ni⁻ ñú⁻r⁻ guotíiñ⁻ do cóo[~] e ñí⁻ jo, dsu¹ dsifí lado fíiñ⁻ do jo dseáng¹⁻ júi⁻ jaang⁻ ja⁻ ii⁻ mí catée⁻ quiá⁻r⁻. ⁵ Jo i⁻ dseañ⁻ do uø⁻ jmií⁻ b⁻ ngir⁻ fí lacaang⁻ jee⁻ mó⁻ jogui lacaang⁻ fí lí⁻ si⁻ aang⁻ jaléng⁻ 'lí⁻ e óor⁻ jogui e jmiíhuíng⁻ 'ñia⁻ r⁻ cóo[~] cuu⁻. ⁶ Dsu¹ mi[~] tí lí⁻ cangáiñ⁻ Jesús e huíim⁻ bi, dsifí lajob cacuí⁻r⁻, jo cangoquieéiñ⁻ fí lí⁻ sing⁻ dsea⁻ do jo casí⁻ r⁻ uø⁻ jnir⁻ e jmiíféiñ⁻ dsea⁻ do, ⁷ jo lalab casí⁻ reiñ⁻ e dsíng⁻ teá óor⁻:

—jJesús, Jóo⁻ Fidiée⁻ dsea⁻ guing⁻ ñiff⁻, ja⁻ jmiguiñ⁻ jnea⁻; jo mii⁻ i⁻ 'nu⁻ jmi⁻ ee⁻ fí quini⁻ Fidiée⁻ e ja⁻ jmiíhuíñ⁻ jnea⁻!

⁸ Jo cajíng' i dseañu' i iuung' i 'ling' dsí' do lado, cō' Jesús nicanaaiñ' quiu'r' ta' i 'ling' do jo cajíñ' lala:

—i 'ling', júu' lí' iuun' fí' dsí' i dseañu' na!

⁹ Jo cast' gui Jesús i 'ling' do:

—¿Jial sii'?

Jo cañí' i 'ling' i teáang' dsí' i dseañu' do:

—Legióm sii', cō' fí'baa'.

¹⁰ Jo i 'ling' do, eáam' mi'r' Jesús jmi'ee' e laco' ja' nisíng' dseá' do jaléng' í' fí' lí' huí'. ¹¹ Jo cō' quiá' do nisi' cō' mó', jo e fí' jo nitaang' i fíng' cú' e 'nó're' e gō're', ¹² joba' i 'ling' do camí'r' Jesús fí' e nidsitáaiñ' fí' dsí' i cú' do, jo cast'r' dseá' do lala:

—Siing' jnea' fí' dsí' i cú' do, jo cuø' jnea' fí' e nidsitóo' naa' fí' dsí're'.

¹³ Jo cacuøb' Jesús fí' jaléng' i 'ling' do e nijméiñ' do lajo, joba' ca'uøøm'biñ' do fí' dsí' i dseañu' do, jo fí' dsí' i cú' i taang' dob cangotáaiñ'. Jo dsifí' lajob canaang' i cú' do cuí're' fí' lí' quia', jo cajiúng'ne' jiáá' car' catísíng'ne' fí' é' cō' guiéé', jo fí' job cajgó're' jmi' jo cajúm'bre' jaléng'ne'. Jo tíib' i cú' i taang' do la tú' mil.

¹⁴ Jo jaléng' i dseá' i táang' jmóo' í' i cú' do cacuí'bre cajo, jo cangolíñ' fí' lí' neáaiñ' e ngoguiar' júu' quiá' lají' e calí' do, jogui sí'bir cajo jaléng' dseá' i táang' jmóo' ta' lacaang' lí' cangíiñ'. Jo lajím' dseá' cangolíñ' cangojóø' fí' lí' cangojéé' jalé' e jo. ¹⁵ Jo mi' tí' lí' caguiliing' i dseá' do fí' lí' sing' Jesús, dob niguiing' i dseañu' i lami' teáang' jaléng' i 'ling' dsí' do e jo e líiñ' jí' cō', jo nilí'bre cō' nica'uøøm' lajaléng' i 'ling' i lami' teáang' dsí'r' do; joba' eáam' cafóng' jaléng' i dseá' do. ¹⁶ Jo jaléng' i dseá' i cangá' jalé' e calí' do quiá' e ca'uøøng' i 'ling' do dsí' i dseañu' do jo cangotáaiñ' dsí' i cú' do, lajib' e jo cajmea'r' júu' jaléng' dseá' caguiaang' gui. ¹⁷ Joba' jaléng' i dseá' do canaaiñ' mi'r' jmi'ee' Jesús e nijmihuim' 'ña'r' e fí' lí' táaiñ' do.

¹⁸ Jo mi' tí' lí' caquing' Jesús e ni'ítur fí' dsí' móo' e nidséiñ', i dseañu' i lami' teáang' i 'ling' dsí' do camí'r' Jesús fí' e nidsér' cō' dseá' do. ¹⁹ Jo dsu' Jesús ja' cacuø'reiñ' do fí' lajo, jo lí' cast' reiñ' do e nidséiñ' fí' quiá'bre jogui e nisí'r' jaléng' dseá' sinúu' quiá'r' lajalé' e nicajméé' Fí'naa' cō' ír', jogui jial calí' fí' lí' líiñ' dseá' do cajo.

²⁰ Jo cangám' i dseañu' do i lami' teáang' i 'ling' dsí', jo canaaiñ' guiar' júu' jo s'r' jaléng' dseá' seeng' fí' lí' se' Decápolis jalé' e guiá' e cajméé' Jesús cō'r'. Joba' lajím' i dseá' i núu' jalé' e jo, eáam' dsigá' dsí'r'.

Mí' cajmi'leáang' Jesús jóo' Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Jo mi' caquing' tu Jesús fí' lí' 'ngóo' cataang' e guiéé' do e iuuiñ' dsí' móo', jo i 'leáam' dseá' i caguiling' tu fí' lí' siñ', jo dob cajé' Jesús e fí' 'ni' e guiéé' do. ²² Jo lajee' job caguie' jaang' dseañu' i sii' Jairo i néé' ni' e guá' quiá' dseá' Israel. Jo mi' tí' lí' cangáiñ' Jesús, catúuiñ' cartí' uii' tí' dseá' do, ²³ jo lalab cast'r' dseá' do e mi'r' jmi'ee':

—Jesús, dob ráang' Mí' quié' e e jiñ' jí'bre, jo fa' nijgiéé' o' jnea' niguo' e güiquidsi' guóo' fí' moguir' e laco' ni'leáaiñ', jo lajoba' ja' nijúuiñ'.

²⁴ Joba' cangób' Jesús cō' dseá' do, dsu' eáam' fíng' dseá' i ti'leáang' laco' ngóor' dseáng' e 'leng' rúm' dseá'. ²⁵ Jo jee' i dseá' i ningolíng' do, niquiéeng' jaang' dseamf' i nidséé' ningóo' mí' guitu' jí' e nilíiñ' jmohuí' e tuuiñ' jmí'. ²⁶ Jo eáam' nicaajméer' quijí' cō' jaléng' timí' fa' e ni'leáaiñ', jo eáam' nica'íiñ' cuu' lí' laji' jí' e nisea' capí' quiá'r', dsu' ja' e ta' íng' jí' cō', cō' lí' lí' ngóo' fí' guib' e líiñ' do. ²⁷ Jo mi' canúur' jial tí' 'gøng' Jesús, joba' cangoquiéiñ' fí' lí' caluu' dseá' do lí' ngolíng' dseá' i 'leáang' do, jo catíiñ' capí' sí' dseá' do, ²⁸ cō' í' dsí'r' e fa' capí'b' sí' dseá' do catíiñ', joba' ni'leáam'bre lají' e jmohuí' e líiñ'. ²⁹ Jo dseáng' lajee' e guiang' e catíiñ' sí' dseá' do, joba' caquium' e tuuiñ' jmí' do, jo dsifí' lajob calilí'r' e ca'láam'bre lají' e jmohuí' e lami' líiñ' do. ³⁰ Jo dsifí' lajob calilí' Jesús e cajmeáiñ' ta' capí' e 'gøng' quiá'r', cō'

liim~ ii` cajmi'leáaiñ~; joba' cajir' nir~ lí~ lacaang` lí~ jalíing~ jaléng' dsea` do, jo lalab cajíñ~ cajmingí'r~ jaléng' i dsea` do:

—¿I~ i catíing~ capí^ sí^i?

³¹ Jo cañíi i dsea` guitúung` do quiá'r~ lala:

—¿Jiali' jmingí~ lajo, Tífa'? Ne~bíi e dseáng~ sicúum'baa' ngóó'naa' la, jo jmingí~bi': “¿I~ i catíing~ capí^ sí^i?”

³² Jo dsu' Jesús jí'r' nir~ jíi~ ngó~ catoo` e jóør~ i~ i cagüi' capí^ sí^r^'. <sup>33</sup> Jo i dseamf i catíing~ sí^r^ do ñi'bre guiú~ jalé' e calí~ do, joba' dseáng~ e jléeiñ` eáam' e 'gó'r, jo cangosí'r' uó~ jnir~ fí' quini~ dsea` do, jo job casí~ reiñ' e~ dseáng~ e calí~ cóo'r~. ³⁴ Joba' casí~ Jesús i dseamf do lala:

—Jóo, uíi~ e jáb~ calín~ júu^ quié~e, joba' nica'láam~ba' lajii~ jmohuí' e lami~ lin'. Jo lana guóng' cóo'~ e guiú~ fí' quíi', co' jo lin' e jmohuí' e lami~ lin' do.

³⁵ Jo lajee` fé'bi Jesús e jo mi~ caguilíing~ cóo` tú~ mñing~ dsea` i jalíing~ fí' quiá~ i dsea` i née' ni~ guá~ quiá~ dsea` Israel do e ngojmée'r' júu^ tiquiá^ i simf jiuung~ i nidséi~ do lala:

—Jmóo'naa' júu^ 'na' e nicajúm~ jóo', jo jo` 'né~ fa' fí^gui' i tífa' na e nidsé~ guir fí' quíi'.

³⁶ Jo dsu' Jesús ja` cajmi'gór` lajii~ e cajíng~ i dsea` do, jo lalab casí'r~ i fii~ i née' ni~ e guá~ do:

—Ja` fóøn~, Jairo, lico' já~ güilín' júu^ quié~e.

³⁷ Jo jo` cacuø'guir fí' i fñing` dsea` i jiéng' i cangolíng~ cóo'r~, jo jíi~ Tú^ Simón cóo'~ gui Tiáa~ jogui Juan, rúng' i Tiáa~ do, jíi~ íbing' i cangolíng~ cóo'r~. <sup>38</sup> Jo mi~ caguilíiñ~ fí' quiá~ i Jairo do, jo canúur^ e ninée' mñi~ e teáng~ dsea` ta~ qui' óo' dsu' e ninicajúng~ i jiuung~ simf do. ³⁹ Joba' casí~ Jesús i dsea` do lala:

—¿Jiali' eáang' ta'na' mñi~ jogui jiali' jmoo'na' ta~ qui'? Co' ja` sijúung^ i jiuung~ simf na, co' lico' güim`bre.

⁴⁰ Jo dsu' mi~ canúu~ dsea` e cajíng~ Jesús lajo, lico' cangím~bre dsea` do, co' ñi'bre guiú~ e nicajúm~biñ' do. Joba' Jesús lico' cajéeiñ` jíi~ tiquiáb^ i jiuung~ simf do cóo'~ gui niquiáiñ^ cóo'~ gui i dsea` quiá'r~ i cóo'r~ do, jo cangotáam~bre e fí' dsíi' lí~ ráang` i jiuung~ simf i 'lii~ do. <sup>41</sup> Jo catíing~ Jesús guoo` i simf jiuung~ i 'lii~ do jo casí~reiñ' lala:

—Talita cum —e guóng': Mí, jnea~ fñi~ i 'na' e niráan'.

⁴² Jo dsifí' mi~ cajíng~ Jesús lado, caróob~ i jiuung~ simf do, jo canaañ` ngí'bre co' nicají'bre. Jo jaléng' i dsea` i cangá~ jalé' e jo, dseáng~ eáam' cango'gó' dsíi'. ⁴³ Jo Jesús caquiur' ta~ lahuíng' quiá~ jaléng' i dsea` do e ja` ii` nisíiñ' jíi~ jaang`. Jo mi~ cangf jo, caquiur' ta~ e cangíng` i jiuung~ simf do e cagó'r. Jo i jiuung~ simf do niningóor' guitú' jíi`.

6

Mí~ cangáng~ tu Jesús fí' Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jo mi~ cangf jo, cangám~ tu Jesús fí' góor' fí' lí~ cacuaiñ~ fí' lí~ sii' Nazaret, jo cóo'~bre jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~. ² Jo mi~ catf jmiñ~ e jmi'íng' dsea` góo' Jesús dsea` Israel, jo canaañ` e'r' jaléng' dsea` jalé' júu^ quiá~ Fidié~ e fí' dsíi' guá~ e sí' fí' jo. Jo dseáng~ i 'leáam~bi dsea` i núu' júu^ e guiar' do, jo eáam' dsigá' dsíi' dsea`, joba' lalab naaiñ` sñiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿Jie~ fí' lí~ cajmitíing` i dseañu' na jalé' e tñiñ` na? ¿Jie~ lí~ caguir' e tá~ tíing` lir cóo'~gui jalé' e lí~ e 'gøng' e jmóor' e dsigá' dsíi' dsea'? ³ ¿Su o' i nabi i líng' ti'ma' do, jóo' Yá^ jogui rúñiñ' Tiáa~ cóo'~gui Sé^ jogui Judas cóo'~ Simón? Jogui ¿su o' labi neáang' jaléng' rúñiñ' dseamf cajo jee~ jneaa'aa' la?

Jo uíi~ e joba' e ja` 'ga' lí' iing~ dsea' fa' dseáng~ e cajmi'gór' dsea` do. ⁴ Joba' lalab casí~ Jesús jaléng' i dsea` do jo cajíñ~:

—Doñí' jiébb' jmi'gó' dsea' jaang' dsea' i fé' cuaiñ' quíá' Fidiée', lifa' ja' jmi'gór' dsea' do fí' lí' lí' góoiñ' fí' lí' caliséiñ' fí' lí' neáng' jaléng' rúñ' osi jaléng' dsea' sinúu' quíá'r' é.

⁵ Joba' ja' 'ga' lí' cajmée' Jesús jii' coo' e 'gøng' e dsigá' dsí' i dsea' góor' do, co' lico' caquidsir' guóor' fí' mogui' tú' 'ní' míng' dsea' dsée' jo lajii' íbing' i cajmi'leáaiñ'. ⁶ Jo eáam' cangogá' dsí' Jesús quíá' jaléng' i dsea' góor' do, co' dseáng' ja' já' lím' biñ' do lajii' júu' quíá'r'. Jo mi' cangá' jo, dséeb' Jesús lacaang' jalé' fi' pí' e neé' có' quíá' do e dsi'e'r' dsea' júu' quíá' Fidiée'.

Mí' casíng' Jesús dsea' guitúung' quíá'r' e nidsiguiain' do júu' quíá' Fidiée'

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jo lajee' job' cató'r' i dsea' guitúung' quíá'r' do jo canaaiñ' síng' neiñ' do tá' la gáiiñ' e nidsi'éeiñ' do dsea' júu' quíá' Fidiée', jogui cacuø' bireiñ' e quí'r' jmiñ' cajo e quiu'r' ta' quíá' jaléng' i 'líng'. ⁸ Jo caqui' Jesús ta' quíá' i dsea' guitúung' quíá'r' do e ja' nicáiiñ' do jii' coo' fí' lí' nidsiliiñ'; jii' coo' 'ma'u' ba' 'né' só'r', jo ja' 'né' fa' nicár' nosúu' quíá'r' o'gui ir' e nidó'r' o'gui cuu' cajo. ⁹ Jo jii' lomii' e ó'bre 'né' cár', co' ja' 'né' fa' e nicá'guir e jié' o'gui sí'r' e co' quie'guir. ¹⁰ Jo lalab' casí'r' i dsea' guitúung' quíá'r' do:

—Mí' nigüitáang' na' fí' quíá' dsea' lí' niguilíng' na', fí' job' nijá' na' carta' nil' lajii' ta' güilíng' na'. ¹¹ Jo song' caguilíng' na' coo' quíá' dsea' lí' ja' íñ' 'nú' o'gui iñ' ninúr' júu' e quíe' na', joba' uøøm' ba' ladsifí' lado quíá' i dsea' í, jo bó' na' 'lee' too' tí' na' e laco' cuø' lí' e Fidiée' nicuø'r' dsea' do iihuí' uí' e jo.

¹² Jo lajob' cajmée' i dsea' guitúung' quíá'r' do, cangogua' bre júu' jee' jaléng' dsea' e quíá' e niquí' nijíng' yaaiñ' fí' quini' Fidiée'. ¹³ Jogui ca'uøøm' bir' jaléng' i 'líng' i teáang' dsí' dsea' lacaang' lí' guiliiñ', jogui cajmi'leáam' bir' i fíng' dsea' dsée' e lico' éer' capí' aceite fí' moguiñ' do.

Mí' cajúng' Juan i seáang' dsea' jmiñ'

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Jo eáam' caní' júu' quíá' jalé' e eáang' 'gøng' e dsigá' dsí' dsea' e jmóo' Jesús. Jo mi' caliñí' dseata' Herodes jalé' e guiú' e jmóo' dsea' do, joba' lalab' cajíñ':

—Jangám' i nab i Juan i lami' seáang' dsea' jmiñ' i ninicají' tu' jee' jaléng' 'lí', joba' eáang' tíiñ' e jmóor' jalé' e dsigá' dsí' dsea'.

¹⁵ Jo i líng' gui dsea' fé'r' lala:

—Líib' i na i café' cuaiñ' quíá' Fidiée' malí' gui eáang'.

Jo i líng' gui dsea' fé'r' lala:

—Jaang' gui dsea' i fé' cuaiñ' quíá' Fidiée' i na, lí' laco' gui i nicajalíng' lami' jééng' gui.

¹⁶ Dsu' mi' canúu' dseata' Herodes e júu' la, joba' lalab' cajíñ':

—Juan i lami' seáang' dsea' jmiñ' i na, dsea' i nicaquiú' ta' e cahuí' moguir', jo lifa' lanagui e nicají' tur' jee' jaléng' 'lí'.

¹⁷ Co' lami' jééng' gui do i dseata' Herodes do caqui'r' ta' e catáng' i Juan i seáang' dsea' jmiñ' do jo ca'ñúng' neiñ' cóo' ní' cadena fí' dsí' 'nú' uí' jaang' dseam' i sii' Herodías; jo i dseam' la líiñ' dseam' quíá' Lii', i rúng' dsea' ngáang' cóo' dseata' Herodes do. Jo dseata' Herodes nicajmээр' lafa' dseam' quíá' bre i dseam' quíá' i Lii' do. ¹⁸ Joba' lami' jééng' gui ninicajíng' i Juan i seáang' dsea' jmiñ' do e casí'r' i dseata' Herodes do lala:

—Ja' dseeng' e jmée' lafa' dseam' quí' i oo' dseañu' rún' dsea' ngáang' cóo'.

¹⁹ Jo mi' canúu' i dseam' i sii' Herodías do lado, joba' 'nib' cangáiiñ' i Juan do jóng, jo dseáng' iñ' nijngám' breiñ' do, dsu' huím' jiu' e nilí'r' lajo, ²⁰ co' nib' dseata' Herodes guiú' e jaang' dsea' güeang' líng' i Juan do jogui dseáng' røø' ír' í' quíá' jaléng' dsea' cajo. Jo uí' joba' ja' fí' cuø' i dseata' Herodes do fa' ee' nijmeáng' dsea' i Juan i seáang' dsea' jmiñ' do. Jo nañí' fa' ja' 'ga' lí' ngáng' dseata' Herodes lajii' júu' quíaiñ' do, dsu'

tib' dsíir' e núur` jalé' e júu^ jò e íáang` dsíir'. ²¹ Dsú' coob` mi~ tí' lí' calí' i dseamf i sii' Herodías do mi~ tí' lí' catf coo` jmi~ e quíá' cadsi' dseata~ Herodes jii', jò cajméer` coo` jmi~ fé' jò cató'r- i fíing` dseá' laniing- i seeng` fí' lí' se' Galilea colíing` cóo' jaléng' fii' 'léé-. <sup>22</sup> Jò lajee' e teáaiñ' e jmi~ do, calí' i simí' quíá' i Herodías do fí' dsíí' sinúu^ e lí' teáang' jaléng' i dseañu' do e gø'r' jò cadséeiñ, jò dseáng' eáam' catf dsíí' i dseata~ Herodes do colíing` cóo' jaléng' dseañu' i caguiiang` gui do e cadséeng` i simí' do. Jòba' cajíng' dseata~ Herodes casí'r- i simí' do lala:

—Míi~ jnea~ lí' doñí' ee` iin'~, jò nicuø`baa.

²³ Jò dseáng' cacuø`bre júu^ quíá'r- i simí' do e nicuø`breiñ' do lí' doñí' ee` iin'~ do nañí' fa' condseá' uó- lí' quiu'r' ta~. <sup>24</sup> Jòba' mi~ canúu- i simí' do lado, jò cagüi'fí'bre jò cangám' bre fí' lí' guíing` niquiá'r^ jò lalab cajmíng'f'r- dseá' do:

—¿E~ nimí' i i dseata~ do, Neaa~?

Jòba' cañí' i niquiá'r^ do jò lalab casí'-reiñ':

—Mí'r~ mogui~ Juan i seáang` dseá' jmi~ do.

²⁵ Jò i simí' do dsifí' ladob ngó- tur güi'fí' fí' lí' guíing` dseata~ Herodes, jò mi~ caguiér- fí' jò lalab casí'-reiñ':

—Lana iin~ n e nicuø` jnea~ mogui~ Juan i seáang` dseá' jmi~ fí' coo` dsíí' huí'.

²⁶ Jò mi~ canúu- dseata~ Herodes lado, eáam' fí'f' calíiñ-, jò dsuco' jéem' nicacuø`guir júu^ quíá'r- fí' quini' jaléng' i dseá' niing- i cagó' colíing` cóo'r- do e nicuø`bre i simí' do lí' doñí' ee` iin'~, jòba' lajòb 'né- jmér-. ²⁷ Jòba' dsifí' ladob casíiñ' jaang` 'léé- fí' lí' iuung- i Juan do fí' dsíí' 'nuñí', jò caquiur' ta' i 'léé- do e niquiúñ' mogui~ i Juan do. <sup>28</sup> Jòba' cangób- i 'léé- do fí' dsíí' 'nuñí', jò cangoquiúu' bre mogui~ i Juan do, jò cacór- e iu' fí' coo` dsíí' huí', jò cajá'bre i simí' do, jò i simí' dogui cajá'r' niquiá'r^'. ²⁹ Jò mi~ caliñí' jaléng' i dseá' i ngí' cóo' Juan i seáang` dseá' jmi~ do e nicalí- lado, jòba' dsifí' lajòb camir' fí' e nitøø`bre i 'líi~ do e quíá'- e ni'áang` neiñ'.

Mí~ cahéng' Jesús 'ñiá` mil dseañu'

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jò mi~ cangf jalé' e jò, caquim'- tu jaléng' i dseá' guitúung` do fí' lí' cangolíiñ- e cangoguiar- e júu^ do, jò caseám'tur cóo' Jesús jò cajar' júu^ fí' quini' dseá' do cuaiñ' quíá'- jalé' e nicajméer` cóo'-gui jalé' e nica'er' do. ³¹ Jò co' dseáng' eáam' seeng` dseá' fí' jò e jíi' ja` jøng- Jesús cóo' i dseá' quíá'r- do e co' dór- ir~, jòba' lalab casí'- Jesús i dseá' quíá'r- do:

—Ñíling- na', má- aa' yee~ naa' e nijmi'íng' naa' cateá' fí' coo' lí' ja` i' 'ga' lí' dseá' ngí'.

³² Jòba' calb- Jesús colíing` cóo' i dseá' guitúung` quíá'r- do fí' coo` dsíí' móo' jò cangolíiñ' fí' coo' lí' ja` 'ga' lí' dseá' ngí'. ³³ Jò dsu' fíim' dseá' cangáng- ír' e cangolíiñ-, jò calicuíim'bre dseá' do, jòba' lajiim' dseá' i seeng` có- quíá'- do cangolíiñ' fí' jò, jò jéeng'guib i dseá' í' caguiiñ- laco'gui Jesús. <sup>34</sup> Jò mi~ tí' lí' cagüi'fí' Jesús e fí' dsíí' e móo' do, jò cangáiñ- dseáng' i 'leáam- dseá' i caseáng' fí' jò, jòba' calí' fí' líim- breiñ' do dsuco' teáaiñ' do la teáang- jo'se' i ja` seeng` i to' fíing` íre'. Jòba' canaam`bre e'r' i dseá' do jalé' júu^ quíá'r-. <sup>35</sup> Jò mi~ tí' lí' callóo- e jmi~ jò cangoquiéeng' i dseá' guitúung` do fí' lí' sing' Jesús jò casí'r- dseá' do lala:

—Fíinaa', nicalóob- la, jò e fí' lí' taang~ naa' la ja` i' dseá' seeng`. ³⁶ I' júu^ jaléng' i dseá' na, jò güidsilíiñ- lacaang` fí'jiu e néé' có- quíá'- na e laco' nidsileáa'jiur e nidó'r-.

³⁷ Jò lalab cañí' Jesús quíá'- i dseá' quíá'r- do:

—Cuøø' 'nú' jaléng' i dseá' na e nidó'r-.

Jòba' cañí' i dseá' quíá'r- do lala:

—¿Iing~ 'nu' e nidsileá'naa' iñí' cóo' doscientos cuu- denario jò nicuøø'naa' jaléng' i dseá' na e nidó'r-?

³⁸ Jò cañí' tu Jesús quíá'- i dseá' guitúung` quíá'r- do jò casí'-reiñ' lala:

—¿Jó' iñí' si'má' 'nú'? Güijøø-na' jóo' tí'.

Jø mi~ caguijòø^ ì dseà` guitúung` do jóo~ ìní^ tíí, jòba' caguo~ júu^ e lajii~ 'ñiáb` ìní^ tíí cóo~ gui jii~ gáng~ 'ñu`.

³⁹ Jø mi~ canúu~ Jesús e jø, caquiur' ta~ ì dseà` guitúung` quiá'r~ do e niguiéiñ~ jaléng' ì dseà` do tá~ có nibòø` fí ní~ ñii'. ⁴⁰ Jø lajòb cajméeiñ' do, caguá'bre tá~ cien cóo~ gui tá~ cincuenta. ⁴¹ Jø mi~ nineáang` ì dseà` do røø` tá~ có nibòø`, jòba' Jesús catfiin~ laji` 'ñiá' e ìní^ do cóo~ gui laji` gáng~ ì 'ñu` do jø cajòør~ fí yá^ jmigüi, jø lajòba' cacuo'r' gui'máang' Fidiée` quiá~ jalé' e jø. Jø mi~ calí~ jø, cafiim`bre e ìní^ do jø cacuo'r' ì dseà` guitúung` do quiá'r~ e laco' ígui nijmé~ guiéé` jee~ jaléng' ì dseà` do. Jogui lajòbi ì 'ñu` do cajo, cacuo'bre e laco' nijméiñ~ do guiéé` cajo. <sup>42</sup> Jø lajiim` ì dseà` do cagó'r' ie~ jø car` calitaañ` guiá~. <sup>43</sup> Jø mi~ calí` gó'r', lajiin` do caseáam~ bi guitú'gui 'matá' e røøng` téé~ 'ná^ ìní^ cóo~ gui 'náng^ ì 'ñu` do. <sup>44</sup> Jø lajee` lajiing` ì dseà` ì cagó' do ie~ jø, tí'bre la 'ñiá` mil dseañu`.

Mi~ cangi` Jesús fí ní~ jmiñ`
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Jø mi~ cangi` lajò, caquiur' Jesús ta~ jaléng' ì dseà` guitúung` quiá'r~ do e nid-sitáang~ tuiñ' do fí dsíí` móo' e quiá~ nicuoiñ~ do e guiéé` do jéeng` guijur laco' ír` jø niguiliiñ~ fí cóo` fiñ` lí` sii` Betsaida lajee` e fiñ` Jesús júu^ jaléng' ì dseà` caguiaang~ gui do. ⁴⁶ Jø mi~ nica'fir~ júu^ jaléng' ì dseà` do, cajgóo~bre fí cóo` yá^ mó' 'ñia'r' e quiá~ nidsiféiñ` Fidiée`. ⁴⁷ Jø mi~ tí` lí` canuu` e jmiñ` jø, catí` guiá^ jóob` e guiéé` do ningóo' e móo' lí` teáang~ ì dseà` guitúung` quiá'r~ do. Jø fí ní` guóo~ uó~ quiú'bi sing' Jesús 'ñia'r'. <sup>48</sup> Jø jòb mi~ cangár~ e jø nidsijeng' fí røø` e móo' do, dsuco' lí^ lí` cøøm` 'lea' guí. Jø mi~ tí` lí` ningóo' nijneá` cangoquiém` Jesús fí lí` ngóo' e móo' do lí` teáang~ ì dseà` guitúung` quiá'r~ do, jø cangiñ` e ngi'bre fí ní` jmiñ`. Jø mi~ tí` lí` catáaiñ` e móo' do, cajméer` lafa' e cangiim`bre. ⁴⁹ Jø mi~ tí` lí` cangá~ ì dseà` guitúung` do quiá~ e ngóor` ngir' fí ní` jmiñ', jòba' ca'f` dsíiñ' do e jaang` dseà` guib` do, jòba' ca'óor` teá, <sup>50</sup> có' lajiim`bre cangiñ` dseà` do, jòba' eáam` cafóin`. Dsu' ladsifib` cañii` Jesús jø casí'r~ ì dseà` guitúung` do lala:

—¡Teá teáang` óo'na!; jneab~ la, ja` fòøng~na!

⁵¹ Jòba' ladsifí` lajòb cajgóor~ dsíí` e móo' do, jø ladsifí` ladob ca'uaang~ e íí` guí cajo. Jø dseáng~ eáam` cangogá` dsíí` ì dseà` guitúung` do, <sup>52</sup> có' ja` mí` cangám`biñ' do e` guóng' e lí` e quií~ jmiñ` e cajmée` dseà` do cóo~ e ìní^ do, dsuco' dseáng~ sijñib` moguiñ~ do, jø uii~ jòba' e ja` ngáiñ`.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaléng' dseà` dsée~ fí Genesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Jø cacuo'bre cóo~ dseà` guitúung` quiá'r~ calé' catú~ e guiéé` do, jø caguiliiñ~ fí guóo~ uó~ lí` se' Genesaret, jø fí jø lí` ca'ñá'r' e móo' do fí 'ni' e guiéé` do. ⁵⁴ Jø ladsifí` mi~ tí` lí` cajgáiñ~ e móo' do, dsifí` calicuíng` jaléng' ì dseà` ì seeng` do Jesús. <sup>55</sup> Jòba' cangi` jaléng' ì dseà` do fí la'úng~ fí lí` se' Genesaret, jø canaaiñ` jéeiñ` jaléng' dseà` dsée~ quiá'r~ ì dsiing~ ní` 'ma' fí lí` ñir' e táang` Jesús. ⁵⁶ Jø doñi` jié' lí` dsée` Jesús, si lacaang` fiñ` pí^ osi lacaang` fiñ` cóo~ osi lacaang` jenuu` é, jø dsijéeng` dseà` jaléng' dseà` dsée~ quiá'r~ fí jee~ 'núu', jø mi' dseà` do jmi'ee` Jesús e fa' capíb^ sí^bre nigüi' ì dseà` dsée~ do. Jø lajiing` ì dseà` dsée~ ì güi' capí^ 'ni' sí^ dseà` do, ladsifí` ladob 'láaiñ`.

7

Jial lí' mi~ jmirøng` dseà` dsee~ yaaiñ~
(Mt. 15:1-20)

¹ Jø mi~ cangi` jø, cóo` tú~ mñing~ dseà` Israel ì líng` dseà` fariseo cóo~ gui tú~ 'ni' mñing~ tífa' quiá~ júu^ quiur' ta~ quiá~ dseà` Israel, jø jaléiñ` do jaliiñ~ fí Jerusalén jø cangoquiéeiñ` fí lí` sing' Jesús. <sup>2</sup> Jø mi~ cangá~ jaléng' ì dseà` do e ì liing~ lajee` dseà` guitúung` quiá~ Jesús gø'r' e ja` mí` cajmitir~ e ru'r' guóor` lí^ laco' qui' tñing` dseà` góor` dseà` Israel, jø uii~ jòba' canaang` ì dseà` do fé'r' ga` uii~ quiá~ ì dseà` ì ngí` cóo~

Jesús do. ³ Cò' jaléng' ì dsea` fariseo do còo'~gui jaléng' dsea` Israel ì caguaang~gui mí 'noo'bi jmitir~ laco' quí' t'íng' 'lii~ dsea` áang' quiá'r~ e ja` mí d'ò'r~ ir~ f'ing song ja` mí cajmitir~ e ru'r' guóor` dseáng' laco' sí'í'. ⁴ Jogui cajo mí niquiñ'~ e dsileáar' jalé' e gø'r' fí' 'móo'~, ja` cuóøng` d'ò'r~ f'ing song ja` mí cajmitir~ e ru'r' guóor` laco' quí' t'íiñ'. Jo jmgui'bi jalé' e quí' t'íiñ' e jié'gui e 'né~ nijmitir~ dseáng' laco' sí'í', fa' la e 'né~ ru'r' jalé' vas còo'~gui jalé' dsuu~ còo'~gui jalé' e jmáin' ta~ e lí' n'í' jogui lajobi ni~ lí' güiñ' cajo. ⁵ Jo uí'~ joba' jaléng' dsea` Israel ì líng' dsea` fariseo còo'~gui jaléng' ì tifa' do cajming'~ Jesús jo casí'r~ dsea` do lala:

—¿Jialí' jaléng' dsea` quí' ja` núu'r~ fa' e jmitir~ lajii' e quí' t'íng' 'lii~ dsea` áang' quí' naa', dsea` Israel, cò' ja` ru'r' guóor` laco' sí'í' ná' gui e nid'ò'r~ ir~?

⁶ Joba' cañi' Jesús quiá' ì dsea` do lala:

—E jáb' laco' café' jaang` dsea` ì café' cuaiñ~ quiá' Fidié' malii~gui eáang' ì calis' Saí' mí café'r' uii~ quí' 'nú' e líng'na' dsea` ì jmicaang~ còo'~ jalé' e fò'na', cò' lalab cajme' dsea` do ie~ jo:

Jaléng' ì dsea` na lico' fé'bre e jmi'gór` jnea` jí' còo'~ layaang~ júu^ quiá'bre, dsu' huíim~ seeng` jalé' e í' dsí'r' do e jmi'gór` jnea~.

⁷ Dsu' ja` eè ta~ íng' quiá'r~ jí' còo' jialco' jmféiñ' jnea~, cò' lico' jmitir~ lajii' ta~ quíu' dsea` jmgüib`.

⁸ Cò' 'nú' tiúum'ba' lajii' júu^ quiu' ta~ quiá' Fidié' jo lí' jmiti'na' dseáng' lajii' e quí' t'íng' la'ó' dsea` jmgüif`.

⁹ Jogui casí'biguir ì dsea` do lala:

—'Nú', lico' jmiti'na' laco' quí' t'íng' 'lii~ yúu' qui'ba' jo dsu' ja` jmi'goo'na' laco' catíng~ júu^ quiu' ta~ quiá' Fidié'. <sup>10</sup> Cò' lalab cajíng'~ Moi~ malii~gui eáang': "Jmi'goo' tiquí' còo'~ niquí'~", jogui cajíng'~guir: "Ì dsea` ì cuø' júu^ 'lí' tiquiá' osi niquiá' é, joba' hí Fidié' í' e 'né~ nijúung~ ì dsea` la'í'." <sup>11</sup> Jo dsu' 'nú' fò'na' e jaang` dsea` cuóøm` nisí'r' tiquiá'r^ osi niquiá'r^ é: "Ja` cuóøng` lí jmicóo'~o' 'nu' lana, cò' lajalé'b' e sea` quié~ e e lí' Corbán" (jo e la guóng' e nicacuóøø Fidié'); <sup>12</sup> jogui fò'bi 'nú' cajo e ì dsea` ì fé' lajo jo 'né~ fa' e nijmicóo'~guir tiquiá'r^ osi niquiá'r^ é. ¹³ Jo mí jmoò' 'nú' e jo e jmiti'na' jalé' e júu^ e casé' dsea` mí áang' qui'na', joba' íim'ba' lajii' e júu^ quiu' ta~ quiá' Fidié'. Jo jmgui'bi jalé' e jié' e ja` dseeng` e cøøng'jiu røø laco' e la e jmoo'gui 'nú'.

¹⁴ Jo mí cang'gui lajo, cató' tu Jesús lajiiing` ì dsea` do jo casí'r~ lala:

—Núu'na' júu^ quié~ e lajiiing'na', jo jmeé'na' úung` e ningáng'na': <sup>15</sup> Jii' còo' e í' gø' dsea` cuóøng` lí jmé~ e nili'liiñ' fí' quini' Fidié'. Cò' lí' lí' lajii' e ga' e í' dsí'b' dsea', e job e jmoo' e lí'liiñ' fí' quini' Fidié' jóng. ¹⁶ Joba' fí'í' 'nú', jaléng' 'nú' ì dsí' loguá', núu'na' jalé' e júu^ quié~ e la.

¹⁷ Jo mí cang' jo, ca'hí~ Jesús júu^ jaléng' ì dsea` do, jo ca'í'r~ fí' dsí' sinúu^ còo'~ lajii' dsea` guitúung` quiá'r~, jo fí' jo ì dsea` quiá'r~ do cajming'~ reiñ' cuaiñ~ quiá' e júu^ na.

¹⁸ Jo lalab cañi' dsea` do quiá' ì dsea` quiá'r~ do:

—¿Su o'gui 'nú' mí ngám'bi' lajii' e júu^ la cajo? ¿Su ja` mí n'í'na' e jí' còo' e jáa' fí' caluu' cuóøng` sea` lí jmé~ e nisó' dsea` fí' ga' jo e nijmi'ling' yaañ~ fí' quini' Fidié'?

¹⁹ Dsuo' jalé' e jo ja` dsitoo'~ fí' dsí' dsea', cò' lajii' fí' dsí' tub' dsea` lí' ngíng' e jo, jo mí ning' jo, joguiba' e uøø fí' caluu'.

Jo cajíñ' lajo e laco' jmóor` júu^ e guiáb~ lajalé'b' e gø' dsea', jo ja` e sí'li' fí' quini' Fidié'. ²⁰ Jogui cajím'biguir cajo lala:

—Jalé' e í' dsí' dsea', jalé' e joba' uíng~ e jmi'ling' yaañ~ fí' quini' Fidié' dsuo' fí' gab` cár'. <sup>21</sup> Dsuo' fí' dsí' dsea` lí' uíng~ e í' dsí'r' jalé' e ga' fa' jalé' e la: e 'léé' dsea` e güiñ' còo'~ dseañu' osi dseam' ì o' catíiñ~, jogui jmóor' ta~ jngang' dsea` rúng', jogui jmóor' hí quiá' jaléng' dsea` rúin' cajo, <sup>22</sup> jogui suuiñ' jalé' e sea` quiá' dsea` rúin', jogui jmóor' jalé' e 'lí' e ja` dseeng`, jogui jmóor' ta~ jmgóo', jogui jmóor' jalé' ta~ ja` dseeng` e sea` fí' jmgüif, jogui eáang' dsihuñ' quiá' dsea` rúin', jogui eáang' tí dsí'r' fé'r' jalé' júu^ ta~ júu^, jogui eáang' jmi'jlong' yaañ~, jogui ja` mí ca'f dsí'r' røø còo'~

jaléⁿ e jmóor[.] ²³Jo jaléⁿ e jaⁿ dseengⁿ labaⁿ e uøøⁿ fíⁿ dsííⁿ dseaⁿ, jo e jobaⁿ e jmóoⁿ e cárⁿ fíⁿ gaⁿ e lacoⁿ jmiⁿlingⁿ yaaiñⁿ fíⁿ quiniⁿ Fidiéeⁿ. Jo e job júuⁿ quiéⁿ e.

Miⁿ jáⁿ calngⁿ jaangⁿ dseamⁿ i jaⁿ lingⁿ dseaⁿ Israel júuⁿ quiáⁿ Jesús
(Mt. 15:21-28)

²⁴Jo miⁿ cangⁿ jo, jo cagüiⁿ fíbⁿ Jesús fíⁿ jo, jo cangórⁿ fíⁿ líⁿ seⁿ Tiro cóoⁿ líⁿ seⁿ Sidón. Jo miⁿ caguiérⁿ fíⁿ jo, caⁿlrⁿ fíⁿ cóoⁿ dsííⁿ sinúuⁿ coⁿ jaⁿ iññⁿ e caliñiⁿ jíiⁿ jaangⁿ dseaⁿ jieⁿ fíⁿ táaiñⁿ; dsuⁿ jaⁿ calⁿlrⁿ faⁿ caⁿméeiñⁿ, ²⁵coⁿ ladsifíⁿ ladob caliñiⁿ niquiáⁿ jaangⁿ simíⁿ i niⁿiuungⁿ i lingⁿ dsííⁿ jieⁿ fíⁿ líⁿ táangⁿ Jesús. Jobaⁿ ladsifíⁿ ladob cangórⁿ fíⁿ quiniⁿ dseaⁿ do jo casíⁿrⁿ uóⁿ jnrⁿ fíⁿ uiiⁿ tñiñⁿ do. ²⁶Jo i niquiáⁿ i simíⁿ do seeiñⁿ fíⁿ líⁿ huíⁿ, fíⁿ cóoⁿ fíⁿ jíeⁿ lacoⁿ góoⁿ Jesús, fíⁿ cóoⁿ líⁿ siiⁿ Sirofenicia. Jo miⁿ cangoquiéiñⁿ fíⁿ líⁿ singⁿ Jesús, jo camíⁿrⁿ dseaⁿ do faⁿ niguíñⁿ i lingⁿ i iuungⁿ dsííⁿ i simíⁿ quiáⁿrⁿ do. ²⁷Jo cañiⁿ Jesús quiáⁿ i dseamⁿ do lala:

—Cuøⁿ fíⁿ e cuøøngⁿ jaléngⁿ jóoⁿbi dseaⁿ nidóⁿ laⁿuiiⁿ, dsucoⁿ jaⁿ dseengⁿ e niguíⁿ dseaⁿ e iñiⁿ e gøⁿ jiuungⁿ quiáⁿrⁿ jo nicuøⁿrⁿ jaléngⁿ dsiiⁿ.

²⁸Jobaⁿ cañiⁿ i dseamⁿ do quiáⁿ Jesús lala:

—Jábⁿ, Fíiⁿ, lajob líⁿ, dsuⁿ e jábⁿ cajo e jaléngⁿ dsiiⁿ i teángⁿ uiiⁿ mesⁿ sitímⁿbreⁿ jaléⁿ cuíⁿ iñiⁿ e sojiúⁿ quiáⁿ jóoⁿ dseaⁿ.

²⁹Jobaⁿ cañiⁿ tu Jesús quiáⁿ i dseamⁿ do:

—Jábⁿ quiíⁿ, dseamⁿ, nicuøømⁿ guønⁿ fíⁿ quiíⁿ lana, coⁿ lana nicagüiⁿ fíbⁿ i lingⁿ i lamiⁿ iuungⁿ dsííⁿ i simíⁿ quiíⁿ do.

³⁰Jo cangámⁿ i dseamⁿ do fíⁿ quiáⁿrⁿ, jo miⁿ caguiéiñⁿ fíⁿ jo, cadséiñⁿ i simíⁿ quiáⁿrⁿ do fíⁿ niⁿ coⁿmaⁿ e niguiúⁿm biñⁿ do, coⁿ nicagüiⁿ fíbⁿ i lingⁿ i lamiⁿ iuungⁿ fíⁿ dsííⁿ do.

Miⁿ cajmiⁿleángⁿ Jesús jaangⁿ dseaⁿ güiingⁿ joguiⁿ i jaⁿ líⁿ féⁿ

³¹Jo miⁿ cangⁿ gui lajo, cagüiⁿ fíbⁿ Jesús e fíⁿ guóoⁿ uóⁿ líⁿ seⁿ Tiro, jo cangüiñⁿ fíⁿ líⁿ seⁿ Sidón cóoⁿ gui jaléⁿ fíⁿ e néeⁿ fíⁿ líⁿ seⁿ Decápolis, jo caguiéⁿ tur e fíⁿ líⁿ néeⁿ e guiééⁿ Galilea do. ³²Jo fíⁿ job caguilingⁿ dseaⁿ i jéengⁿ jaangⁿ dseañuⁿ i güiingⁿ joguiⁿ i jaⁿ líⁿ féⁿ. Jo camíⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ do e faⁿ Jesús niquidsirⁿ guóorⁿ fíⁿ moguiⁿ i dseaⁿ dséeⁿ do. ³³Jobaⁿ cajéengⁿ Jesús i dseañuⁿ do fíⁿ líⁿ lacaangⁿ líⁿ siñⁿ fíⁿ líⁿ jaⁿ teángⁿ dseaⁿ jéngⁿ, jo catáⁿrⁿ niguóorⁿ fíⁿ dsííⁿ tóⁿ loguaⁿ i dseañuⁿ do, joguiⁿ cañiñⁿ capíⁿ jo cóoⁿ capíⁿ jmeⁿeⁿrⁿ cagüiⁿrⁿ nisíⁿ i dseañuⁿ do. ³⁴Jo miⁿ cangⁿ jo, caséerⁿ nirⁿ fíⁿ yúⁿ jmigüíⁿ jo caseángⁿ dsííⁿ casíⁿrⁿ i dseañuⁿ do:

—¡Efata! —e guøngⁿ: ¡Güineabⁿ loguáⁿ!

³⁵Jo dsifíⁿ miⁿ caféⁿrⁿ lajo, ladsifíⁿ lanab canáⁿ loguaⁿ i dseañuⁿ do joguiⁿ canaangⁿ féⁿbirⁿ guiúⁿ cajo. ³⁶Jo caquiúⁿ Jesús taⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ do e jaⁿ iñⁿ nisíñⁿ jíiⁿ jaangⁿ. Dsuⁿ faⁿ jmiguiúⁿ gui yaⁿ e quiúⁿ Jesús taⁿ e jaⁿ niguiáⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ do júuⁿ, eéangⁿ guiðⁿ guiáⁿ i dseaⁿ do. ³⁷Jo eámⁿ dsigáⁿ dsííⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ i cangáⁿ jaléⁿ e jo, jo lalab féⁿrⁿ:

—Lajalébⁿ e jmóoⁿ i dseaⁿ na eámⁿ guiúⁿ, coⁿ líⁿbre jmérⁿ e ninúⁿ tu jaléngⁿ dseaⁿ güiingⁿ joguiⁿ jmérⁿ cajo e niféⁿ tu jaléngⁿ dseaⁿ i jaⁿ líⁿ féⁿ.

8

Miⁿ cahéngⁿ Jesús quiúⁿ mil dseaⁿ
(Mt. 15:32-39)

¹Jo miⁿ cangⁿ jo, jo cóoⁿ jmiñⁿ caseángⁿ tu dseaⁿ caléⁿ catúⁿ fíⁿ líⁿ táangⁿ Jesús, jo coⁿ jaⁿ seaⁿ e nidóⁿ guíñⁿ do, jobaⁿ catóⁿ Jesús i dseaⁿ guitúungⁿ quiáⁿrⁿ do jo casíⁿ reiñⁿ lala:

²—Eámⁿ fíⁿ lññⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ na, coⁿ lana catíⁿ niⁿ jmiñⁿ e taaiñⁿ la cóoⁿ jneaⁿ aaⁿ jo jíiⁿ cóoⁿ jaⁿ e seaⁿ dørⁿ; ³jogui song jneaⁿ niguiéenⁿ nre fíⁿ quiáⁿrⁿ e nidsihérⁿ irⁿ, dseámⁿ niⁿuóⁿrⁿ guiáⁿ fíⁿ, coⁿ seemⁿ biñⁿ na e jalíñⁿ líⁿ huíⁿ.

⁴Jo cañiⁿ i dseaⁿ guitúungⁿ quiáⁿrⁿ do lala:

—¡Jial íⁿ óoⁿ nñⁿ, Fíiⁿ naaⁿ, e cuøøngⁿ nihéngⁿ naaⁿ i dseaⁿ na? coⁿ fíⁿ la jaⁿ seengⁿ dseaⁿ i nñⁿ e gøⁿ dseaⁿ.

⁵Jo cajmingíⁿ Jesús i dseaⁿ guitúungⁿ quiáⁿrⁿ do lala:

—¿Jó' iñí' si'mang' 'nú'?

Jó cañí' i dsea' quiá'r' do:

—E guié' ba' sea'.

⁶ Jóba' caqui' Jesús ta' e nigüea' jaléng' i dsea' do tá' cō' nibøø' fí' ni' uó', jogui mifíng' casá' bre laji' guié' e iñí' do jó cajóø' fí' yá' e cuø'r' gui'máang' Fidié'. Jó ngí' jó, cañí' e iñí' do jó mifíng' cacuø'r' i dsea' guitúung' quiá'r' do, jó í'gui' cajmée' guié' e do jee' jaléng' i dsea' do, ⁷ jogui nisi'mam' bir jaang' gáng' 'ñu' cajo. Jóba' lajob cajmée' Jesús cóo'ñ' do cajo, jang' cacuø'r' gui'máang' Fidié', joguiba' caqui'r' ta' dsea' quiá'r' e nijméiñ' do guié' jee' jaléng' dsea'. ⁸ Jóba' lajim bre cagø'r' ie' jó car' calitaiñ' guié', jó casé' bi guié' gui' 'matá' e téé' jalé' 'ná' e casé' gui do. ⁹ Jó jaléng' i dsea' i cagø' ie' jó tí'bre jiu' ja' quié' mil. Jó mi' cangí' e cagø'iñ' do, ca'íib' Jesús júu' e dsiliñ' do. ¹⁰ Jó ngí' jó, cajgóob' Jesús calé' catú' fí' ni' móo' colíng' cóo' jaléng' dsea' guitúung' quiá'r' jó cangoliñ' fí' lí' se' Dalmanuta.

Mí' camí' dsea' fariseo cóo' e lí' e qui' jmi'

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Jó lajee' e nitáang' Jesús fí' ni' guóo' uó' jó, job mi' caguilíng' dsea' góor' i líng' dsea' fariseo e canaiñ' dsihuíng' júu' quiá'r' cóo' dsea' do. Jó laco' niguié'r' jial ni'níñ' dsea' do fí' quini' dseata', joba' camí'r' dsea' do e fa' nijméiñ' do cóo' e lí' e qui'r' jmi', jó lajoba' nicuø' lí' e Fidiéeb' dsea' casí' quiá'r'. ¹² Jóba' caseáang' dsí' Jesús e lajang', jó ngí' jó cajíñ':

—¿Jiali' mí' na' jnea' e nijmee' cóo' lí' e qui' i jmi', có' jnea' dseáng' fá'baa condsee' e jí' cóo' gui lajo nijmee' e fí' quini' na'?

¹³ Jó dob caseáiñ' i dsea' do jó ca'fb' tur fí' dsí' móo' jó cangó' lí' lí' 'ngóo' cataang' e guié' do.

Jial líng' dsea' fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jó ie' jó nica'ím' dsí' dsea' quiá'r' fa' e nicár' e nidø'r', jó la nitíng' cóo' iñí' ba' niquié' guir fí' dsí' e móo' do. ¹⁵ Jó cajíng' Jesús casí'r' i dsea' guitúung' quiá'r' do:

—Ñiing' óo' na' cóo' jalé' e é' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo cóo' gui jalé' e é' dseata' Herodes, có' jalé' e é' jaléng' i dsea' í' lí' lafa' quie' iñí'.

¹⁶ Jó i dsea' guitúung' do lí' cajer' sñiñ' lajee' la'ó' yaam' bre cuaiñ' quiá' e ja' quier' iñí', ¹⁷ dsu' calil'fb' Jesús lají' e sñng' i dsea' do, joba' casí' reiñ' do lala:

—¿Jiali' fó' 'nú' e ja' iñí' quié' na'? ¿Su ja' mí' cangám' bi' o'gui mí' calil' bi'? ¿Su dseáng' eám' sijni' moguí' na'? ¹⁸ Có' téeb' jmini' 'nú', dsu' ja' jné' na'; jogui dsí' bi' loguá' na' cajo, dsu' ja' nuu' na'. ¿Su ja' tóo' óo' na'? ¹⁹ ¿Jóo' 'matá' e røøng' téé' 'ná' e caseáng' gui jó casitíng' 'nú' ie' mi' cafiing' jnea' 'ñiá' iñí' e cagø' 'ñiá' mil dseañu'?

Jó cañí' i dsea' guitúung' do:

—Tíib' guitu' do.

²⁰ —Jogui mi' cafiing' jnea' e guié' iñí' do e cagø' laji' quié' mil dsea', ¿jóo' gui 'matá' e røøng' téé' 'ná' casití' na'?

Jó cañí' tu i dsea' do:

—Tíib' guié'.

²¹ Jóba' casí' tureiñ' lala:

—¿Su ja' mí' ngám' bi' latí' lana jóng'?

Mí' cajmi' leáang' Jesús jaang' dsea' tiuung' fí' Betsaida

²² Jó mi' cangí' gui lajo, caguilíng' Jesús cóo' dsea' quiá'r' fí' Betsaida. Jó lajee' e nitaiñ' fí' jó, caguilíng' dsea' jeeiñ' jaang' dsea' tiuung' fí' quini' Jesús, jó mi'r' dsea' do fa' e nigüiñ' capi' i dsea' tiuung' do. ²³ Jóba' catíng' Jesús guoo' i dsea' tiuung' do jó cangojéiñ' fí' lí' 'ni' fí'. Jó cajmijmí'r' jmini' dsea' do cóo' jme'e'r', jó ngí' jó caquidsir' guóor' fí' moguiñ'; jó mi' calí' jó, cajmíng' reiñ' su nilí' jøø' capi'. ²⁴ Jóba' cajíng' i dsea' tiuung' do e nicuøøm' jiu' lí' jøø' jó cajíñ':

—Nimáam'baa jaléng' dsea. Jóø̄ e jnéeng' lafa' 'ma' e ngí'.

²⁵ Joba' calé'b' catú' caquidsí' Jesús guóor' fí' ni' jmini' i' dsea' do, jo ladsifí' lanab calijné' i' dsea' do jo ca'láam-bre, jo dseáng' røøb' nijøør' jóng. ²⁶ Jo caquiá' Jesús ta' e cangám'-biñ' do fí' quiá'r- jo casí'-reiñ' do lala:

—Ja' güiguiá'^ júu^, melé^, cóo'~ jalé' e cajmé- e cóo'~ 'nu'.

Mi~ cajíng' Tú^ e Jesús líiñ' Dsea' Jmáang'

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Jo mi~ cangí'gui lajo, Jesús colíing' cóo'~ jaléng' dsea' guitúung' quiá'r- cangolíiñ' lacaang' jalé' fí' jiu e néé' lí' se' Cesarea quiá'- Filipino. Jo lajee' ngolíiñ' e teáaiñ' fí', cajmingí'- Jesús i' dsea' guitúung' quiá'r- do lala:

—¿I' í' dsí' dsea' e líing' jnea'?

²⁸ Joba' cañí' i' dsea' guitúung' do lala:

—I' líing' dsea' fé'r' e lin' Juan i' lamí' seáang' dsea' jmiñ', jogui i' líing' gui fé' e lin' Líí', jogui i' líing' gui fé' e lin' jaang' gui dsea' i' café' cuaiñ' quiá'- Fidiéé' malí' gui.

²⁹ —Jogui 'nú', ¿i' fó'na' e líing' jnea'?

Jo cañí' Tú^ Simón quiá'- Jesús lala:

—'Nub' dsea' i' líing' Dsea' Jmáang' i' casíng' Fidiéé' cuaiñ' quiá'r- e laco' nilaan'- dsea' jmiñ'.

³⁰ Jo caquiá' Jesús ta' i' dsea' quiá'r- do e ja' nífé' dsea' do júu^ uii' quiá'r- fa' nisí'r' dsea' jíéng'.

Mi~ cajmée' Jesús júu^ e tí' nijngáng'- dsea' ír'

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Jo cóob' mi' canaang' Jesús e'r' jaléng' dsea' guitúung' quiá'r- e dseáng'- nisi'íim-bre e ni'íñ' iihuí' dseáng'- e eáang', íb' dsea' i' cajár- fí' níifí' e líiñ' jaang' dsea' jmiñ' gui, jogui e jaléng' yá'u' dsea' cóong' i' teáang' níifí' quiá'- dsea' góor' dsea' Israel cóo'~ gui jaléng' fii' jmidsea' quiá'r- cóo'~ gui jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiá' ta' quiá'r- nilí' 'ní' níim-bre dsea' do. Jogui casí'-guir i' dsea' quiá'r- do e nijngám'- dsea' ír'; jo dsu' mi' nití' 'ní' jmiñ' lajo, nijí'b'tur calé' catú'. ³² Jo dseáng' júu^ røøb' cajmea'r i' dsea' guitúung' quiá'r- do. Jo mi' canúu' Tú^ Simón lajo, cajééiñ' Jesús fí' cóo' lí' ja' i' núu', jo canaiñ' jíim-bre dsea' do. ³³ Dsu' caji' tu Jesús nir' fí' lí' caseáaiñ' dsea' quiá'r- i' caguiang' gui do jo cajøong' neiñ', jogui cajíñ' Tú^ Simón jo casí'r- lala:

—Jééng' cáan'n, Satanás! Ja' jñíñ' jnea' fí', có' 'nu' ja' ngáng' laco' jíí' e í' dsí' Fidiéé', có' lajíí' e líí' quiá'- dsea' jmiñ'ba' ní' 'nu'.

³⁴ Jo mi' cangí' jo, cató'- Jesús dsea' guitúung' quiá'r- cóo'~ gui jaléng' dsea' caguiang' gui jo casí' reiñ' do lala:

—Song i' dsea' iing' ni'ufíng' dsea' quié' e, güitúr' jalé' e lí' dsíir' 'ñia'r' jo güiseaiñ' lafa' crúu' quiá'r- e laco' cuø' lí' e guia' dsíir' e nidsingíiñ' jalé' e huíng' uí' e líiñ' dsea' quié' e, jo lajoguiba' ningír' cóo'~ jnea' jóng. ³⁵ Co' lí' doñí' i' dsea' i' í' dsí' e lí'bre nileáng' 'ñia'r' jee' jalé' dsee' quiá'r-, jo dsu' i' dsea' í' conguiab' nibíiñ' fí' lí' 'lí'; jogui doñí' i' dsea' nijúuiñ' uí' e líiñ' dsea' quié' e jogui uí' e ni'r' júu^ quiá'- jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r-, joba' i' dsea' í' nitíim'-bre fí' quini' Fidiéé' jóng. ³⁶ Co' ¿e' ta' íng' quiá'- jaléng' dsea' jmiñ' e seeiñ' e silí'r' jmiñ' fí' jmiñ' la song si'naam-bre lata' cóo'~ jnea' mi' nijúuiñ'? ³⁷ Osi ¿jial tí' cuøong' sea' lí' quí' jaang' dsea' e laco' nilí'r' nitíiñ' fí' quini' Fidiéé' é? ³⁸ Co' song jaang' dsea' jmóor' i' líiñ' uii' quié' e jogui uí' quiá'- jalé' júu^ quié' e e guiaa' fí' quini' jaléng' dsea' dsee' dsea' quí' i' ja' já' líng' e júu^ jo, joba' lajob' jnea' cajo, dsea' líiñ' jaang' dsea' jmiñ' i' jáa' fí' níifí-, nijmee'baa i' líiñ' n quiá'- i' dsea' í' mí' tí' lí' nití' í' e nigáa'túu calé' catú' fí' jmiñ' la e gáa' jee' e niing' jí' niguo'^ quiá'- Fidiéé' colíing' cóo'~ jaléng' ángeles quiá'r-.

9

¹ Jogui casí'-bigui Jesús cajo jaléng' i' dsea' quiá'r- do:

—E laba' jmitaa- óo'na' e i liing- 'nú' la'ó' teáang-na' la jmi- na ja' mí nijúung-na' cartí mi- cangí cangíng-na' jial nicá- Fidié- nifí quíá- dsea' la'eáang- cóo- e laniing- 'gøiñ' do.

Mi- calisíng- jial jnéeng- Jesús
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jo mi- cangí gui jñú- jmi- lajo, cangó- Jesús fí cóo- yú- mó- e ñíí, jo lajii- Tú- Simómbing' jéeiñ cóo- gui Tiáa- jogui Juan. Jo lajee- e niteáiñ- e fí yú- mó- do, canaang- calisíng- jial jnéeng- Jesús. ³ Jo calisíng- jial lí- sí- r- jo dseáng- cajnéng- e jí- jogui e tee- eáang- e jí- jaang- dsea' ja' lí- sér- tee- lado mi- ru- r'. ⁴ Jogui cangáiñ- Lí- cóo- gui Moi- e teáiñ- síiñ- cóo- Jesús. ⁵ Jogui lalab cajíng- Tú- Simón casí- r- Jesús:

—Tifa', jeám- íaang- dsii- e taang- naa' colíng- fí la! Jo majmóo- naa' 'ní- 'nú- jiu lí- nitaang- na': cóo- quí- , cóo- gui quíá- Moi- jogui cóo- gui quíá- Lí- .

⁶ Jo cajíng- Tú- Simón lajo có- ja' ñí- guir e- nijíñ- , có- dseáng- eám- cafóíñ- laj- gaaiñ- do, Tú- Simón jogui Tiáa- cóo- Juan. ⁷ Jo lajee- job mi- cajgó- cabøø- jní- fí yú- jmi- , jo jee- job caquíñ- lajaléiñ- do. Jo fí- jee- e jní- do guicanú- e guicafé- dsea' lala:

—I lab jóo- o- i 'neáan- eáang-, jo nú- na' lajii- jú- quíá- r- .

⁸ Jo mi- tí- lí- cajøø- i dsea' gaang- do lacúng- lajíng- e lí- teáiñ- do, jí- jaang- i dsea' gáng- do jo- i- cangáng- guir cáang- Jesús, jo jí- 'ñiab- dsea' do cajé- guir.

⁹ Jo lajee- cajgáiñ- e fí yú- mó- do, caqui- Jesús ta- quíá- i dsea' gaang- do quíá- r- e ja' niguiáñ- do jú- lajii- e nicangár- do, có- cartí mi- ningí- e nijí- tu- i dsea' i jáa- fí- ñí- i- líng- dsea' jmi- , joba' nicuøøng- e nijméeiñ- do jú- quíá- jalé- e jo. ¹⁰ Joba' lajob cajmée- i dsea' gaang- do, ja' caguiar- e jú- jo nañí- fa' jmingí- bre rúíñ- lajee- la'ó- yaaiñ- e- guøng- e jíng- dsea' do e nijí- tur calé- catú- . ¹¹ Jo lalab cajmingí- i dsea' gaang- do Jesús:

—Jiali' fé- jaléng- tifa' quíá- jú- qui- ta- quí- ii!, dsea' Israel, e Lí- bing- 'né- nijáa- tur nifí fí- jmi- la?

¹² Joba' cañí- Jesús quíá- i dsea' quíá- r- do, jo lalab casí- reiñ- do:

—E jáb- e nifí- nijáa- tu Lí- , jo íb- dsea' i niguiá- gui- lajalé- . Jo jiali' fé- fí- ní- jí- quíá- Fidié- e jnea- , dsea' lín- n- jaang- dsea' jmi- i- jáa- fí- ñí- , guim- ba' 'né- e nicaa- iihuí- e eáang- cartí- nijngáng- dsea' jnea- ? ¹³ Dsu- jnea- fá- a e fí- i- 'nú- e nicajáb- Lí- , jo cajméeb- dsea' la tí- e já- dsí- cóo- dsea' do lí- laco- gui la fé- fí- ní- jí- quíá- Fidié- e nifí- e nidsíng- dsea' do.

Mi- cajmi- leáang- Jesús jaang- siming- i iuung- i 'líng- dsí-
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jo mi- cangí jo, caquíng- Jesús cóo- Tú- Simón jogui Tiáa- cóo- gui Juan fí- lí- táang- jaléng- dsea' guitúung- quíá- r- i caguiang- gui do, jo cadséiñ- dsea' do jee- cabøø- jaléng- dsea' jéng- , jogui i liing- tifa' quíá- jú- qui- ta- quíá- dsea' Israel teáiñ- síiñ- cóo- jaléng- i dsea' do. ¹⁵ Jo mi- tí- lí- cangáng- jaléng- i dsea' do Jesús, ladsifí- ladob cangojmijíñ- dsea' do e féng- neiñ- jogui dseáng- eám- dsigá- dsí- cajo. ¹⁶ Joba' lalab cajmingí- Jesús i dsea' quíá- r- do:

—E- teáang- 'nú- jmoo- na' cue- jú- cóo- jaléng- i dsea' do?

¹⁷ Joba' cañí- jaang- lajee- i dsea' fíng- do lala:

—Tifa', lab ni- jaang- jóo- o, jo i- 'lím- iuung- dsí- , jo nicajméeiñ- do e ja' lí- fé- jóo- o, ¹⁸ jo doñí- jíé- sim- jóo- o, jmoo- i- 'líng- i iuung- dsí- do e quiñ- fí- ní- uó- ; jogui uøø- ja' fí- mo- oor- , jogui tur- majar- , jo dseáng- i- teá- guotiir- . Joba' nicamí- i- i dsea' quí- na fa' e niguiñ- i- 'líng- na, dsu- ja' mí- cali- r'.

¹⁹ Joba' cañí- Jesús quíáñ- do lala:

—Dseáng- ja' já- lím- 'nú- jú- quíé- e! ¿Lí- jmi- e nilinú- na' dseáng- lajang- jú- quíé- e? Jogui ¿lí- tí- jmi- nijmee- e té- e cóo- 'nú- ? Nijéeng- na' fí- la i siming- na.

²⁰ Joba' cangojéeng` i dsea` do i siming` i dsée` do fí quini` Jesús. Dsu' mi` tí lí` cangáng` i 'ling` i iuung` dsíi` i siming` do Jesús, dsifí` ladob cajméesiñ` do e cadseá-tu joñíng` i siming` do, jo caquím`-biñ` do fí` ni` uó` e beár`, jogui e uø` ja` fí` mo'oor`.

²¹ Joba' cajmingí` Jesús tiquiá` i siming` do:

—¿Lí` lajii` líng` i siming` quiá` e la?

Joba' cañii` i tiquiáñ` do quiá` Jesús:

—Latí` jii` mi` jiuum`-biñ` líiñ` lana; ²² jo jmiguiub` ya` nicajméesiñ` e nicabíng`-neiñ` fí` ni` jì` jogui fí` dsíi` jmí` e laco` nilí`r` nijngáng`-neiñ`. Joba' mí`-naa` 'nu` jmi`ee` fa` 'nu`bi` nilí`r` nijmi`leáan`-re, fíi` güilíin` jnea` jo jmicóo` jnea`.

²³ Joba' cañii` Jesús quiá` i dsea` do lala:

—¿E lí` song lí`baa` fó` 'nu`? ¿Cò` lajib` cuøong` sea` lí` jmee` jnea` quiá` i dsea` i ja` líng` júu` quié` e!

²⁴ Joba' cañii` tiquiá` i siming` i dsée` do e teá`:

—¿Jáb` líng` jnea` júu` quiá`, Fíi`naa`, jogui jmicóo` jnea` e laco` ja` gui nilíin` e jo!

²⁵ Jo mi` cangá` Jesús e eáam` ngóo` seáng` dsea` fí` jo, joba' cajíiñ` i 'ling` i iuung` dsíi` i siming` do jo casí`r` lala:

—Dsea` 'ling` i jmóo` e ja` lí` fé` jogui ja` lí` nú` i siming` na, jnea` quiá` 'nu` ta` e nijúu` lí` iuun` dsíi` i siming` na, jogui e jo` qui` jmi` fa` e ni`ú`tu` calé` catú`.

²⁶ Jo dsifí` lajob` ca'óo` teá` i 'ling` do, jo cajméesiñ` do e cadseáb`-tu joñíng` i siming` do. Jo mi` cangí` joguiba` cagüi`-hiñ` do fí` lí` iuiiñ`, dsu' i 'ling` do caseáaiñ` i siming` do dseáng`-lafa` 'liim`-biñ` e lí` laco` lajüing` dsea` do nifé`r` e cajúm`-biñ` do. ²⁷ Dsu' Jesús ladsifí` ladob catíiñ` guoo` i siming` do, jo caseang`-neiñ`; jo caráam` i siming` do jo casím`-bre.

²⁸ Jo mi` cangí` jo, calí` Jesús fí` dsíi` sinúu` cóo` dsea` guitúung` quiá`r`, jo fí` jo i dsea` quiá`r` do cajmingí`r` dsea` do lajee` la'ó` yaaiñ`:

—¿Jialí` jnea` ja` calí`-naa` fa` caguíng`-naa` i 'ling` i iuung` dsíi` i siming` do?

²⁹ Joba' cañii` Jesús quiáñ` do jo cajíiñ`:

—I 'ling` i lado líb` ni`uóñ` dsu' la'eáang` cóo` e féng` dsea` Fidiée` jogui jmóor` ayuno.

Mi` cajmées`-tu Jesús júu` e nijnga` dsea` quiá`r`

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Jo mi` ca'uøoiñ` e fí` jo, cangím`-tur fí` lí` se` Galilea. Jo dsu' Jesús dseáng`-ja` iim`-bre fa` e caliñi` jii` jaang` dsea` jie` fí` lí` táaiñ`, <sup>31</sup> cò` iñ` e e'r` lajii` i dsea` guitúung` quiá`-bre. Jo lajee` táaiñ` fí` jo, lalab` sí`r` jaléng` i dsea` quiá`r` do:

—E laba` fíi` i 'nu` e jnea` i cagüéng` fí` jmigüi` la` i jaá` fí` níff` e líin` jaang` dsea` jmigüi`, jo 'né`-ba` e nijám` dsea` jnea` fí` quini` dsea` i 'ni` níi` quié` e cartí` nijngáñ`-jnea`; jo dsu' mi` ningí` 'ni` jmi` lajo, nijí`b`-túu` calé` catú`.

³² Dsu' ja` cangáng` i dsea` guitúung` do e uing` e cajíng` Jesús lado, jogui 'gó`-bir cajo fa` e nijmingí`r` dsea` do.

¿I` i laniing`-gui fí` quini` Fidiée`?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Jo mi` cangí` jo, jo mi` tí` lí` caguilíng`-tur fí` Capernaum, jo cangíiñ` fí` dsíi` sinúu`. Jo mi` niteáaiñ` fí` jo, lalab` cajmingí`r` Jesús i dsea` guitúung` quiá`r` do:

—¿E` e ñilíng` 'nú` jüing`-na` lacuee` guiá` fí`?

³⁴ Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` quiá`r` do lado, lí` cajer` tiib`, dsuco` lajee` teáaiñ` do fí` e jalíiñ`-sñiñ` e i` i laniing`-gui lajee` la'ó` yaaiñ`. ³⁵ Joba' caguáb` Jesús jo cató`r` i dsea` guitúung` do quiá`r` jo casí`-reiñ` do lala:

—Song` i dsea` iñ` e líiñ` dsea` laniing`-gui, joba` güi`f` dsíi` e íb` i dsea` i catí` lí` dséng`-gui, jogui íb` dsea` cajo i nijmé`-jalé` ta` quiá` jaléng` dsea` jiéng` e 'né`-jmér`.

³⁶ Jo mi` cangí` jo, casíng` Jesús jaang` jiuung` pí` fí` guiá` joo` lí` teáaiñ` do, jo casaiñ` i jiuung` do jo cataiñ`-cuéer`, jo casí`r` i dsea` quiá`r` do lala:

³⁷ —I dsea` i íng` i jiuung` la la'eáang' cóo` jnea~, laj_ob cajo íñ` jnea~; jogui i dsea` i íng` jnea~, güilíni`bre guiú` e o' jíi` jnea` íñ`, co' laj_ob cajo íñ` Tiquié`e dsea` guing` ñif` , dsea` casíiñ` jnea` fí` jmi<sub>g</sub>ú` la.

I dsea` i ja` 'ní` nūng` jneaa`aa' sitáam`bre cóo` jnea`aa'

(Lc. 9:49-50; Mt. 10 :42)

³⁸ Jo mi` cangí` jo, e lab cajíng` Juan casí`r` Jesús:

—Tífa', jnea` nicaneem`baa' jaang` dseañu` i jmóo` ta` uóøng` jaléng` i 'líng` la'eáang' cóo` 'nu, jo co' ja` ngí`guir colíing` cóo` jneaa`aa', j<sub>o</sub>ba' nicajníim`baa' quiá'r` e nijmér` lajo.

³⁹ J_oba' lalab cañíi` Jesús quiá'` i dsea` quiá'r` do:

—Ja` jniing`na' quiá'` i dsea` do, co' ja` seeng` jíi` jaang` dsea` i nijmé` coo` e lí` e dsigá` dsíi` dsea` la'eáang' cóo` jnea~, jo mi` nilicøøng`gui lajo nífé'r` ga` uii` quié`e. ⁴⁰ Co' i dsea` i ja` fé` ga` uii` qui`ii', j_oba' cóo` jneaa`aa' sitáaiñ`<sup>41</sup> Jogui i dsea` i cuø` 'nú` fa' lab coo` vas jmi` uii` e 'nú` líng`na' dsea` quié`e, j<sub>o</sub>ba' jnea` jmitaa` óo`na' e seab` guieé` quiá'r` mi` nití` fí` jmi_gú` coo`.

Jial dseáang` e nijjúng` dsea` fí` ní` dsee`

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Jogui song i dsea` jmóor` jial e niténg` fí` ní` dsee` doñí` i i jiuung` lala i nijá` líng` júu` quié`e, j_oba' guiú`-gui<sub>b</sub> ni'uíng` quiá'` i dsea` í` e nidsibíing` 'ñia'r` fí` é` jmi` e guinee` coo` cuu` 'loo` fí` moluur`. ⁴³ Jo song guóo` nijmé` e nitén` fí` ní` dsee`, j_oba' quiúu` jóng; co' guiú`-gui quií'` e nitáang` fí` jmi<sub>g</sub>ú` la cóo` coob` guóo', jo ja` guien` fí` lí` 'lí` fí` lí` coo` jì` cóo` lajì` tú` guóo` mi` nití` oor` quií'`. <sup>44</sup> Co' e fí` jo jo` tóo` jmi` fa' e nijjúng`-gui jaléng` joo` o`gui fa' e niyu`gui jí'. ⁴⁵ Jogui song tíi` nijmé` e nitén` fí` ní` dsee`, j_oba' quiúu` jóng; co' guiú`-gui quií'` e nitáang` fí` jmi<sub>g</sub>ú` e jlúun` e laco'gui e niguøn` cóo` lajì` tú` tíi` fí` lí` 'lí` <sup>46</sup> fí` lí` teáang` joo` i ja` tóo` jmi` nijjúng` jogui fí` lí` coo` jì` e jo` tóo` jmi` yu'. ⁴⁷ Jogui song jmini` jmóo` e nitén` fí` ní` dsee`, j_oba' gui` jóng; co' guiú`-gui quií'` e Fidiéé` quier` nífi` quií'` e ja` sea` coo` jmini` e laco'gui téeb` lajì` tú` jmini` niguøn` fí` lí` 'lí` <sup>48</sup> fí` lí` teáang` joo` i ja` 'mó` sea` quiá'` jogui fí` lí` coo` jì` e ja` tóo` jmi` yu'.

⁴⁹ Jo ligüeang` jaléng` dsea` quié`e la'eáang' cóo` jalé` e huíng` e dsingüiñ` lí` laco'gui ligüeang` jalé` feá' la'eáang' cóo` ñi` jogui jí'. <sup>50</sup> Jo eáam` íng` ta` jalé` ñi`, jo dsu' song ca'íng` lajii` e ñii` do, j<sub>o</sub>ba' jial nilí` 'nú` nijmee`na' e niliñii`tu calé` catú`? J<sub>o</sub>ba' fíi` i 'nú` e güi`uíng`na' laco' líí` ñi` e guiú` do, jo güiliseeng`na' juguiú` júu` røø` lajee` la'ó` rúng`na'.

10

Mi` ca'e` Jesús quiá'` mi` tiúung` dsea` rúiiñ`

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jo mi` cangí` jo, cagüi`ñib` Jesús fí` Capernaum jo cangó`-tur fí` guóo` uó` lí` se` Judea jogui e fí` guóo` uó` e née` lí` lí` guieé` laco' iu` gua` Jordán. Jo fí` j<sub>o</sub>b caseáng`tu jaléng` dsea`, jo canaañ` e'r` jaléng` i dsea` do júu` quiá'` Fidiéé` lí` laco' litíiñ` do. <sup>2</sup> Jo lajee` jo cangoquiéeng` jaang` gáng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo fí` lí` sing` Jesús e lí` laco' niguié'r` jial ni'níiñ` dsea` do fí` quini` dseata`. J_oba' cajmíng`r` dsea` do e su seab` fí` e nitiúung` dseañu` dseamf` quiá'r`. <sup>3</sup> J<sub>o</sub>ba' lalab cañíi` Jesús quiá'` i dsea` do:

—¿E` ta` caquiú` Moi` e nijmee`na' quiá'` e jo?

⁴ Jo jaléng` i dsea` do cañíi` lala:

—Moi` cacuø`bre e líb` jaang` dseañu` nitiúuiñ` dseamf` quiá'r` lífa' 'né` seaiñ` coo` mají` lí` fé` lajo.

⁵ J_oba' cañíi` Jesús quiá'` i dsea` do lala:

—Moi` cacuø`r` e júu` jo, co' ñir` e dseáng` eáang` ue` óo` 'nú'. <sup>6</sup> Jo dsu' lajii` ie` mi` catiroo` jmi<sub>g</sub>ú', “Fidiéé` cajmeáaiñ` dseañu` cóo` gui dseamf”. <sup>7</sup> “Jo uii` e j_oba' e cúng`

dseañu' guóor` jò 'naaiñ` quiá'` sejmiir` e laco' niliseeiñ` colíing` cóo'` dseamf` quiá'r` .
⁸ Jò lajì huáaiñ` do lafa' jaam`bre nica'uiñ` jóng." Jòba' jò tí'guir gáng` dsea', có' lafa' jaam` dsea' ca'uiñ` .
⁹ Có' Fidiée`bing' caguiá' uing` e nicúng' dsea' guóor`, jòba' jò cuóong` fa' e nitiúung` gui dsea' rúñ'` mi` nicangf` e cacúng'` guóor` .

¹⁰ Jò mi` cangf` jò, jò ca'ib` tu Jesús fí dsí' sinúu` colíing` cóo'` dsea' guitúung` quiá'r` , jò lajee` jò calé'` catú'` cajmingh` i dsea' quiá'r` do cuaiñ` quiá'` e júu` e ngóo' do. ¹¹ Jòba' Jesús cañir` quiá'` i dsea' do lala:

—li` dseañu'` i tiúung` dseamf` quiá'` jò cúñ'` guóor` cóo'` dseamf` i jiéng'`, jòba' ée`bre dsee` fí quini` Fidiée` uii` quiá'` i dseamf` la'uii` do; ¹² jogui song jaang` dseamf` catiúuiñ` dseañu'` quiá'r` jò cacúñ'` guóor` cóo'` jaang`gui dseañu'`, jòba' ée`bre dsee` cajo fí quini` Fidiée` .

Mi` cajmigüeang`^ Jesús jaléng'` jiuung`

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Jò lajee` jò fíim` dsea' cangojéeiñ` jiuung` quiá'r` fí li` táang` Jesús e laco' niquidsí' dsea' do guóor` fí moguiñ` e laco' niligüeaiñ`^ do, dsu' i dsea' guitúung` quiá'` Jesús do canaaiñ` jíim`bre jaléng'` i dsea' i dsijéeng` jiuung` quiá'r` fí do. ¹⁴ Jò mi` cangá` Jesús e jò, eám' caliguiñ` jò lalab casí'r` i dsea' quiá'r` do:

—Cuóo'` na' fí e jalíng` jaléng'` i jiuung` na fí quini` jò ja` jníng'` na' quiá'r` , dsuco' Fidiée`bing' i quie` nifí quiá'` jaléng'` i dsea' i líng' laco' i jiuung` la. <sup>15</sup> Jò dseáng'` fá'baa e i` ja` iing` ni'íng'` e Fidiée` nicá` nifí quiá'r` laco'gui íng'` jaang` jiuung` , jòba' ja` too` jmiñ` e Fidiée` nicá` nifí quiá'r` cajo.

¹⁶ Jò mi` cangf` jò, casáng'` Jesús lajaang` lajaang` i jiuung` do, jò cataiñ`` güea'` lajaléñ'` do e lico' caquidsir` guóor` fí moguiñ` .

Mi` casíng` jaang` dseañu'` i sea` cuu` cóo'` Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Jò mi` cangf` jò, lajee` e nú'` gui ni'f` Jesús fí e nidsér` fí iuuiñ` , ladsifí ladob caguié` jaang` dseañu'` i cuí'`, jò casí'r` uó` jnir` fí quini` dsea' do jò cajmingf`r` dsea' do lala:

—Tifa' i guíu` dsí' , ¿e` 'né` nijmee` jnea` e laco' nilí' i e niliseen` cøong` cóo'` Fidiée` car` ngongh` jmiñ`?

¹⁸ Jò cañí'` Jesús quiá'` i dseañu'` do lala:

—¿Jiali'` fí' jnea` e guíu` dsii`? E jáb'` dseáng'` jaam` dsea' guiúng` i seeng` , jò íb` Fidiée` . <sup>19</sup> Jò niñí'` lajii'` júu` quiu'` ta` quiá'` Fidiée` : “Ja` jngan'` dsea' rún'` ; ja` 'lee'` e nigüñ'` cóo'` dseañu'` osi dseamf` i o'` quií'` ; ja` jmée'`^ h` ; ja` cá'` júu` e o'` já'` e en'` jaléng'` dsea' rún'` ; ja` jmiğøñ'` dsea' rún'` ; jogui jmi'goo'` tiquí'` cóo'` niquí'` .”

²⁰ Jò cajíng'` i dseañu'` do lala:

—Tifa' , lajaléb'` e jò nicajmiti`baa latí` jii'` mi` simím'`baa.

²¹ Jòba' cajøong` Jesús i dseañu'` do e íaang` dsí' , jò cañir` quiá'ñ'` do lala:

—Coo`gui sea` e 'né` fíi` i 'nu` e 'né` quií'` : guóng'` jò güi'niñ` lajalé'` e sea` quií'` , jò e nilí'` do nijmée'` guíee` jee` jaléng'` dsea' tiñíng` . Jò lajòba' nilisea` juguiú` quií'` fí ñifí` mi` nití` fí jmiğüf` coo` . Jò mi` ningf` e nijme'` e nicafíi` i 'nu` na, jòba' nea` jò ningf'` cóo'` jnea` .

²² Jò dsu'` mi` canúu` i dseañu'` do lado, eám' fí'f` calíñ` ; jò jò íaang` dsí'` cangáiñ'` fí quiá'r` , có'` líñ'` jaang` dsea' i eám' sea` cuu` .

²³ Jò mi` cangf` jò, cajøø` Jesús lacúng'` lí` siñ'` , jò casí'r` i dsea' guitúung` quiá'r` do lala:

—¿Eám' huíng'` lí' quiá'` jaléng'` dsea' sea` cuu` e nijáng'` yaaiñ` fí quini` Fidiée` e laco' dsea' do nicá` nifí quiá'r` !

²⁴ Jò mi` canúu` i dsea' guitúung` do lala, eám' cangogá` dsí' . Jò dsu'` caléb'` tu casí'` Jesús i dsea' quiá'r` do lala:

—Jóo, jeám' huíng' e ni'íng' dsea' e Fidiée' nicá' nifí' quiá'r'! ²⁵ Co' ja'gui huíng' quiá' jaang' jó' camello e ningíng' ne' fí' dsí' tó' jmini' quiá' mocuu' 'mí' 'mí' e laco'gui jaang' dsea' sea' cuu' nilí'r' e ni'íñ' e Fidiée' nicá' nifí' quiá'r'.

²⁶ Jo mi' canúu' dsea' guitúung' quiá'r' e jo, eáang'gui b' cangogá' dsír', jo canaiñ' jmingí' rúíñ' lajee' la'ó' yaaiñ' lala:

—Jo ¿i' i nilí' e nileáiñ' jee' jalé' dsee' quiá'r'?

²⁷ Joba' cajóøng' Jesús i dsea' do, jo cañí'r' quiáiñ' lala:

—Huím' lí' quiá' jaléng' dsea' jmigüí, dsu' ja' lí' lajo quiá' Fidiée', co' lajib' quí' dsea' do jmiñ' lí' jmér'.

²⁸ Jo mi' cangí' jo, Tú' Simóngui canaiñ' sí'r' dsea' do lala:

—Fii'naa', jnea' nica'baa' lajaléb' e sea' quí'naa', jo joguiba' cangí'naa' cóo' 'nu'.

²⁹ Joba' cañí' Jesús quiáiñ' do:

—Dseáng' e ja' e fii' i 'nú' e doñí' ii' i catú' jalé' e sea' quiá' osi góor' osi ca'naaiñ' quiá' jaléng' rúíñ' osi quiá' tiquía'r' niquía'r' osi quiá' jaléng' jóor' osi catú' jalé' uó' quiá'r' dsu' uí' e ca'íñ' jnea' jogui uí' e ni'r' júu' quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r', ³⁰ joba' i dsea' í' ni'ím'bre fí' jmigüí la cien née' gui e jmigui' quiá' jalé' e catú' do, nañí' fa' gab' jmáng' dsea' ír'; jogui mi' nití' fí' jmigüí cóo', ni'ím'bre e seeíñ' cøøng' cóo' Fidiée' lata' cajo. ³¹ Jo i líng' dsea' i líng' e niíñ' eáang' fí' jmigüí la, jo dsu' í'bing' jí' capí' ja' ee' niing' mi' nití' e í' jo. Jo dsu' i líng' dsea' i líng' e ja' ee' niíñ' jí' capí' fí' jmigüí la, jo í'bing' i eáang'gui niliniing' mi' nití' e í' jo.

Mi' catí' 'ní' ya' e cajíng' Jesús e nijnga' dsea' quiá'r'

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Jo mi' cangí' jo, iuung' Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén cóliing' cóo' dsea' quiá'r', jo 'ñiab' Jesús ngóor' nifí' ie' jo, jo caluu' gui lajo ngolíng' dsea' guitúung' quiá'r', jo i dsea' la eám' dsigá' dsír'. Jo caluu' i dsea' guitúung' do ngolíng' dsea' quiá'r' caguiaang' gui, jo i dsea' la dseáng' 'gó'bre. Jo Jesús ca'naam'bre calé' catú' cóo' i dsea' guitúung' quiá'r' do jo casí' reiñ' do lají' e nidsijéé' cóo'r' jo lalab' cajíñ':

³³ —Jo lí' laco' jí' e la móo' 'nú' jmiñ' na, lana ningóo'naa' fí' Jerusalén, jo fí' fii' job lí' nijáng' dsea' jnea', dsea' cagá' a fí' ñifí' e lín'n jaang' dsea' jmigüí, jo fí' jaguó' jaléng' fii' jmidsea' quiá' dsea' góo'baa' cóo' gui fí' jaguó' jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quí'baa' lí' nijáiñ' jnea' jo nicuó'r' jnea' dsee' e dseáng' 'né' nijúum'baa; jo nijáiñ' jnea' fí' jaguó' dsea' i ja' líng' dsea' góo'naa' dsea' Israel, ³⁴ jo nilóøm'bre jnea', jogui ni'ñíñ' jnea', jogui nijmihuíñ' jnea' cartí' nijngám'bre jnea'; dsu' mi' nisúung' 'ní' jmiñ' lajo, nijíb' túu' calé' catú'.

Mi' camí' Tiáa' cóo' Juan cóo' jmi'ee'

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Jo mi' cangí' jo, cangoquiéeng' Tiáa' cóo' gui Juan fí' lí' sing' Jesús, jo lajì huáiñ' do lííñ' jóo' jaang' dseañu' i sii' Zebedeo, jo lalab' cajíng' i dsea' do casí'r' Jesús:

—Tifa', ii'naa' e nijmití' cóo' jmi'ee' lají' e nimí'naa' 'nu'.

³⁶ Joba' cañí' dsea' do:

—¿E' iing'na' e nijmicóo' 'nú'?

³⁷ Joba' cañí' i dsea' gáng' do quiá' Jesús:

—Cuóø' jnea' e nití'naa' fí' ñifí' quí' mi' niguiing' tu' fí' jo e ni'ie'naa' jaang' lí' lí' dsée' jogui jaang' lí' lí' tuung'.

³⁸ Joba' cañí' Jesús quiáiñ' do lala:

—'Nú' jí' ja' ñí'na' lají' e m'na' na. ¿Su líng'na' e nité'na' lají' e iihuí' e nijaquiéeng' quié' e jogui e nité'na' e nijmeáng' dsea' 'nú' ga' lí' laco'gui nidsingíng' jnea'?

³⁹ Joba' cañí' i dsea' gáng' do quiá' Jesús lala:

—Lí'baa'.

Joba' cajíng' tu' Jesús casí' reiñ':

—E jáb' e 'nú' nimó'na' iihuí' cajo lí' laco'gui nimoo' jnea~, jogui e gab' nijmeáng' dsea' 'nú' lí' laco'gui nijmeáng' dsea' jnea~; ⁴⁰ jo dsu' e nigüea' dsea' lí' lí' dsée' osi lí' lí' tuung' é laco' guin~n, ja' jnea~ catín~n fa' e nicuøø' e jo, co' nigüea' fí' jo jaléng' i dsea' i nisi'ling' i niñing' e jo.

⁴¹ Jo mi' tí' lí' canúu' i dsea' quiá' Jesús i guíng' gui do e cajmée' Tiáa' cóo' gui Juan lajo, joba' eáam' caliguiñ' quiáñ' do. ⁴² Jo dsu' Jesús cató' bre jaléng' i dsea' guitúung' do quiá'r' jo casí' reiñ' lala:

—Niñib' 'nú' guiú' e jee' jaléng' dsea' i ja' cúing' Fidié' seeng' jaléng' dseata' i quiu' ta' quiá' jaléng' dsea', jo jaléng' i dsea' i quiu' ta' do eáam' silí'r' cóo' e ta' líñ' do. Jo lajob lí' cajo cóo' jaléng' dseata' dsea' féng' i quié' nifí' quiá' jaléng' dsea', co' laguidseam' quiu'r' ta' quiáñ' do. ⁴³ Jo dsu' ja' cuøøng' e nidsijée' lajo jee' 'nú', co' i i' iing' i nicá' nifí' jee' 'nú', í'bing' i 'né' nijmé' ta' jmicóo' quiá' i caguaiang' gui; ⁴⁴ jogui i i' iing' i nijmé' e niing' guir jee' 'nú', í'bing' i 'né' jmé' jalé' ta' huí' jee' jaléng' i caguaiang' gui e ja' jmiféng' 'ñia'r'. ⁴⁵ Jo lajob 'né' jmér', co' lajob ta' cagá' jnea~ cajo, jnea~ dsea' cagá' a fí' ñifí' e lín'n jaang' dsea' jmiüü'; co' jnea~ ja' cagá' a fa' e jmóo' dsea' ta' fí' quini' , co' jnea~ cagá' a e laco' nijmicóo' jaléng' dsea' jmiüü' jogui e laco' nijáang' 'ñiá'a e nijúun' n e laco' nileáng' fíng' dsea' jmiüü' jee' jalé' dsee' quiá'r'.

Mi' cajmi'leáng' Jesús jaang' dsea' tiuung' i sii' Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Jo mi' cangí' jo, caguié' Jesús cóo' dsea' quiá'r' fí' Jericó. Jo lajee' e uøøiñ' e fí' jee' fí' jo coling' cóo' dsea' quiá'r' cóo' gui i fíng' gui dsea' i jiéng' cajo, jo jaang' dsea' tiuung' i sii' Bartimeo, jóo' jaang' dseañ' i sii' Timeo, guini' 'ni' fí' e jmóor' ta' mí' cuu'. ⁴⁷ Joba' mi' tí' lí' calilí' i dsea' tiuung' do e quiá' ningóo' Jesús dsea' seeng' fí' Nazaret, joba' canaaiñ' óo' bre jo fé'r' lala:

—Jesús, dsea' siju' dseata' Daví', fí' güilín' jnea'!

⁴⁸ Jo i fíim' dsea' cajíñ' i dsea' tiuung' do e laco' jo' nifé' guini' do lado, jo dsu' i dsea' tiuung' do lí' lí' teá' gui canaaiñ' ám' bre dsea' do jo café' tur lala:

—Jesús, dsea' siju' dseata' Daví', fí' güilín' jnea'!

⁴⁹ Joba' Jesús caquium' bre fí' iuuiñ' jo cajíñ':

—Jéeng' na're fí' la.

Joba' cató' bre jaléng' i dsea' i ngolíng' cóo' Jesús i dsea' tiuung' do jo casí' reiñ' do lala:

—Cuøø' b' uø' jo ráan', co' dob tó' Jesús 'nu'.

⁵⁰ Joba' cab' caquiéer' e 'mi' jlíñ' do, jo lico' ca'ím' bre jo caguiéer' catí' quini' Jesús. ⁵¹ Joba' cajmingí' Jesús i dsea' tiuung' do lala:

—¿E' iing' 'nu' e nijmee' e quiá'?

Joba' cañi' i dsea' tiuung' do quiá' Jesús lala:

—Tifa', iin~n e nijmée' e nilijné' baa.

⁵² Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea' tiuung' do lala:

—Nicuøøm' guøn' náng, co' nica'láam' ba' uí' e jáb' calín' júu' quié' e.

Jo ladsifí' lado calijné' i dsea' do, jo cango'leám' bre laco' ngóo' Jesús lajii' fí' iuung' dsea' do.

11

Mi' ca'í' Jesús fí' jee' fí' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jo mi' cangí' jo, mi' tí' lí' niteaaiñ' quiá' jee' fí' Jerusalén jo e fí' lí' née' e fí' e sii' Betfagé cóo' gui e fí' e sii' Betania, quiá' fí' mó' e sii' Olivos, jo fí' jo casíng' Jesús gáng' lajee' dsea' guitúung' quiá'r', ² jo lalab casí'r' i dsea' do:

—Güilíng' na' e fí' fí' pí' e née' quini' na, jo mi' nigüitáng' na' fí' jee' fí', nimáang' na' jaang' bú' iee' i sing' 'núung' e jii' jaang' dsea' ja' i' mí' caguá' fí'

mocóo'~re'. Jò síng'~na're' jò tee~na're' fí' la. ³ Jò song iì dsea` jín'~ sí'r' 'nú' jialí' jmoó'na' lana, jòba' síi'~na're' e ta~ quiu' Fíi'baa', cò' 'neám~bre i jó' la cateá', jò mi~ ningf' jò, nijajeaam~ture' calé' catú' fí' ée^ quiáa~re'.

⁴ Jòba' lajòb cajmée` i dsea` gáng~ quiá'~ Jesús do; cangolím^bre, jò mi~ cangotáaiñ'~ fí' jee~ fíi', cangáin~ jaang` bú'^ i sing' 'núung'~ fí' jee~ 'núu' cáang` o'nú' quiá'~ còo' 'núu', jòba' casim'bre i bú'^ do lí'^ laco' ta~ sinú'r^ quiá'~ Jesús.

⁵ Jò i lling~ dsea` i cangá~ mi~ casing' i dsea` do i bú'^ do cajín'~:

—¿E~gui jmoó' 'nú', dsea? ¿Jialí' síng'~na' i bú'^ na?

⁶ Jòba' cañí' i dsea` gáng~ do jò casí'~ reiñ' lajii'~ júu^ e nicasí'~ Jesús ír' lami~ jéeng'gui; jòba' calí'~bre cató'r~ i bú'^ do. <sup>7</sup> Jò cató'~bre i bú'^ do fí' lí' sing' Jesús jò caguiar' sí'r^ fí' mocóo'~ i bú'^ do, jò mifíng` caguáb` Jesús. <sup>8</sup> Jò fíim' dsea` cani'r' sí'r^ lacuee` guiá'^ fí', jògui seem'bi dsea` caquiur' guo' 'ma' e jiu~ jò caguiar' guiá'^ fí' cajo. ⁹ Jò jaléng' dsea` i ngolíng~ nífi' còo'~gui i jalíng~ cøong` canaiñ` óor` teá' jò fé'r' lala:

—¡Majmifém'baa' i dsea` güeang'^ na i jaa' fí' ñifí' cuaiñ~ quiá'~ Tiquí'ii' dsea` guing~ fí' jò! ¹⁰ Cò' nicatí' í' e nijaa' i dsea` siju~ quiá'~ dsea` áang' quí'ii' i calisí' Daví'^ do i sí'íng^ e níquiú'~ ta~ quiá'~ dsea` jmigüf'. ¡Majmiféng'naa' jògui majmi'goo~naa' Fidiée' dsea` guing~ ñifí'~!

¹¹ Jò mi~ caguié~ Jesús fí' jee~ fíi' Jerusalén, cangór~ fí' dsí' sinúu^ guá'~ fé' quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel e sí' fí' jò; jò cajóor~ fí' la fí' na e fí' jò, jò mi~ cangf' jò, cangó~tur fí' Betania colíng~ còo'~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do, cò' nica'lóob~ ie~ jò.

Còo' 'ma` güiñí'^ e ja` dsí' güiñí'^ quiá'~

(Mt. 21:18-19)

¹² Jò mi~ cajneá~ e jmiñ' jò, mi~ tí' lí' ca'uøøiñ` fí' Betania, cadseá~ jmi'aang~ Jesús. <sup>13</sup> Jò lajee~ e teáaiñ'~ fí', huím~bi cangá~ Jesús e gui~ còo' 'ma` güiñí'^ e dsí' má'^; jòba' cangojóor^ catí' quiá'~ su dsí' güiñí'^ quiá'~ e 'ma' do, dsu' ja' ee` cadsér' jii'~ còo' mi~ tí' lí' caguiér~, dseáng'~ lajii'~ má'^ba' dsí', cò' o' jii' e dsí' güiñí'^ ie~ jò. <sup>14</sup> Jòba' café' Jesús quiá'~ e 'ma` güiñí'^ do lala:

—Jii'~ jaang` dsea` jò` nidó'~ guir güiñí'^ quí'~.

Jò canúub~ dsea` guitúung` quiá'~ Jesús e café'r' lajò.

Mi~ ca'uøøng` Jesús jaléng' dsea` i jmóo' ta~ 'nñ' fí' dsí' guá'~

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jò mi~ cangf' e caguilíng~tur fí' Jerusalén, jòba' mi~ ca'í~tu Jesús fí' dsí' sinúu^ guá'~ fé' quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel, jò canaiñ` uøøm~bre jaléng' dsea` i niteáang'~ ta~ 'nñ' jògui ta~ láa' e fí' dsí' sinúu^ guá'~ do, jògui canaiñ` jii'm~bre jalé' mes~ quiá'~ jaléng' i dsea` i neáang' ta~ jmifíng~ cuu~ quiá'~ jaléng' dsea` jògui mes~ quiá'~ jaléng' dsea` i neáang' ta~ 'nñing` mee~ cajo. ¹⁶ Jò dseáng'~ jò cacuø'r' fí' jii'~ jaang` dsea` fa' e nidsica~gui dsea` fí' dsí' sinúu^ guá'~ jii'~ còo' e 'nñir'. <sup>17</sup> Jò lalab canaiñ` e'r' jaléng' i dsea` do ie~ jò:

—Lalab fé' Fidiée' fí' ní' jii' quiá'r~: “Fí' dsí' sinúu^ quié~ e la íng^ ta~ e jmiféng' dsea` jnea' lí'^ lajaléng' dsea` i seeng` fí' la'úng~ fí' jmigüf'”; dsu' 'nú'gui nicajmee~na' e 'núu' la lafa' too' lí' neáang' jaléng' iib`.

¹⁸ Jò jaléng' fii~ jmidsea` quiá'~ jaléng' dsea` Israel còo'~gui jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel canúu~bre júu^ quiá'~ Jesús, jògui canaiñ` 'nó'r' jial nijngáin'~ dsea` do, cò' 'góm'bre dsea` do, cò' dseáng'~ eáam' dsí'gò' dsí' jaléng' dsea` quiá'~ lajii'~ e e' dsea` do. ¹⁹ Jò mi~ tí' lí' ca'í~ núu^, cagüi'hib' Jesús colíng~ còo'~ dsea` quiá'r~ e fí' jee~ fíi' jò.

Mi~ caliquiú' e 'ma` güiñí'^ do

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Jò mi~ cajneá~ e jmiñ' còo'~gui do e la'ee', cangíng'tu Jesús còo'~ dsea` quiá'r~ fí' lí' gui~ e 'ma` güiñí'^ do, jòba' cangár~ e nicaliquiú'ba' do catí' jmó^ quiá'~. ²¹ Jò jòba' mi~ tí' lí' cadseng'~ dsí' Tú' Simón, jòba' casí'r~ Jesús lala:

—Tifa', fing na jóø e 'ma` güiñi' e café' ga uii` quía' lado guíeé: Nicaliquiúb` lana.

²² Joba' cañi' Jesús quía' Tú` Simón:

—Já' güilíng`na' lajii' júu` quía' Fidiéé. ²³ Dseáng' e já'ba' fíi` i 'nu' e doñi' ii` i nijíng' e nisí' e mó' la: “jéeng' 'nu' fí na jo güiteáng' uø' fí 'ni' jmiñi'”, jo song coø'ba' í dsíir' jogui já' líiñ` e lajii' e nicafé'r` do dseáng' nilitib~, joba' lajob nilí` jóng. <sup>24</sup> Joba' fá'guí e fíi` i 'nú' e lajalé' e mi' 'nú' lajee` e fong'na' Fidiéé, jo song já' líng`na' e nicalíim'ba' e jo, joba' lajob nilí` jóng. <sup>25</sup> Jogui mi' fong'na' Fidiéé cajo, song ja` guíe` seeng`na' cóo' i líng` dsea` rúng`na', íng`na' dsee` uii` quía' i dsea` í, jo lajoba' Tiquíi'na' dsea` guíing` ñifí` ni'íim`bre dsee` quíi'na' cajo. ²⁶ Jogui song 'nú' ja` íng`na' dsee` quía' dsea` rúng`na', joba' lajob nijmé` Tiquíi'na' dsea` guíing` ñifí` cóo' 'nú' cajo, ja` ni'íiñ` dsee` quíi'na'.

I` quíu' ta` Jesús e jmóor` jalé' e jmóor`

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Jo mi' cangí`gui lajo, caquim'`tur fí Jerusalén. Jo lajee` e ngí` Jesús fí` sinúu` guá'` fé'`, jo cangoquiéeng' fí` lí` siñ' jaléng' fii` jmidsea` quía' dsea` góor` dsea` Israel cóo'`gui jaléng' tifa' quía' júu` quíu' ta` quía'r` cóo'`gui jaléng' dsea` cóong' quía'r` cajo, ²⁸ jo lalab cajmingí'r` dsea` do:

—¿I` i quíu' ta` quíi' e jmoo' jalé' e na? ¿I` i cacuø' 'nu' fí e cuøong` jme' jalé' e na?

²⁹ Jo lalab cañi' Jesús quía' i dsea` do:

—Jo jnea` iim`baa` jmee` e camí'` júu` cóo'` 'nú' cajo, jo e laba' iin`n` jmingíi' i 'nú':

³⁰ ¿I` i caquíu' ta` quía' Juan i caseáng` dsea` jmiñ` do? ¿Su Fidiéé` osi dsea` jmiñ`b` é? Jo song nilí'na' ningíi`na' quíe` e lana, joba' jnea` nifíi' i 'nú' i` i quíu' ta` quíe` e e jmoo'`o` jalé' e na.

³¹ Jo lí'` canaang` i dsea` do siiiñ` lajee` la'ó'` yaam`bre jo sí'` rúiiñ' lala:

—Song nifé'`naa' e Fidiéeb` casíi' quía'r`, joba' lalab niñi'r` quíi'naa': “¿Jialí' ja` já' calíng`na' lajii' júu` quía' i dsea` í?” ³² ¿Osi nisíi'`bíi're é e dsea` jmiñ`bing' caquíu' ta` quía'r` e jmóor` lajo?

Jo co'`góm'`bre jaléng' dsea`, dsuco'` lajalém'` dsea` já' líiñ` e i Juan do dseáng'` já'ba' e fé'r` cuaiñ` quía' Fidiéé, ³³ joba' lalab cañi' i dsea` do quía' Jesús:

—Ja` ne`naa' jii' coø'.

Joba' cañi' Jesús quíiñ'` do:

—O'gui jnea` cuøong` lí` fíi` i 'nú' i` i quíu' ta` quíe` e e jmoo'`o` jalé' e la.

12

Coo` júu` já' lafa' júu` cuento quía' dsea` 'léeng' i soo` dsíi'

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Jo lajee` e táam`bi Jesús fí` Jerusalén, jo canaaiñ` féiñ' jaléng' dsea` cóo'` jalé' júu` já' e líi' lafa' júu` cuento jo lalab casí'` reiñ' do:

—Coo` née'` caliséng` jaang` dseañu'` maliñ`gui i cajni'` jming'` huiñg` jó'` fí` ni` guoo'` uø` quía'r`; jo cajme'r' coø'` íá, jogui cajme'r' coø'` fí` lí` niniúung` e nicuø` jmi'` e mí'` huiñg` jó'` do, jogui cajme'bir coø'` lí` nigüear` e quía'` nijmér` í. Jo mi'` cangí` jo, cacuø'r' dsea` i cajméé` ta` e uø` quía'r` do, jo cagüi'`bre 'ñaia'r' cangór` fí` lí` huíi'. <sup>2-3</sup> Jo mi'` tí` lí` catí'` í' e nisítíng', co'` nicaroob` lajii' e cajni'r` do, joba' casíng` i dsea` fii` uø` do jaang` dsea` 'léeng' quía'r` e nidsimíiñ'` lajii' e catíng` i dsea` do quía'` jalé' e caroo` e ni` guoo'` uø` quía'r` do. Jo mi'` tí` lí` caguié` i dsea` 'léeng' do quía'r`, i dsea` i jmáng' ta` uø` do cajmihuíim`bre i dsea` 'léeng' do, jo caguiém'`tureiñ' e ja` quíeéiñ' do jii' coø'. <sup>4</sup> Job mi'` casíng` i dsea` fii` uø` do jaang`gui dsea` 'léeng' quía'r` e quía'` nidsimíiñ'` do lajii' e catíiñ`, dsu'` cuub` catée` i dsea` jmoo' ta` uø` do mogui'` í cajo, jo júu` 'léb' casí'` reiñ' do. <sup>5</sup> Jo mi'` cangí` í, i dsea` fii` uø` do casíiñ` jiéng'gui jaang` dsea` 'léeng' quía'r`. Jo mi'` tí` lí` caguié` í, cajúm`bre, co'` cajngab' i dsea` jmáng' ta` uø` do

quíá'r̄. Jo mī cangf̄gui lajo, i dseá fiī uó̄ do i f̄im̄bi dseá 'léeng' quiá'r̄ casíñ; jo i línḡ lí' calihuim̄ bre, jogui i línḡ dseáng' cajngab' i dseá do quiá'r̄.

⁶ Jo coob̄ mī jaang' jób' i dseá fiī uó̄ do seáng' gui, jo íb' i dseáng' i 'neáiñ eáang'. Jo ca'f̄ dsíir' e i jóor' dob nisíñ, co' líñ e i jóor' doguibing' i nijmi'gó jaléng' i dseá do. ⁷ Dsu' i dseá jmáng' tā uó̄ do casíñ lajee yaaiñ: "I jóor' nab i nine' ni latønḡ e guóo' uó̄ na; joba' guiú' gui e nijngáam' baa're, jo lajoba' jneaa' aab' dseá nilí' naa' e guóo' uó̄ la." ⁸ Joba' casam' bre i jóo' i dseá fiī uó̄ do, jo cajngam' breiñ do, jo cangojéeng' neiñ do fí lí' caluub' e guóo' uó̄ quiáiñ do.

⁹ Jo mī cangf̄ e fé' Jesús e júu' jo, jo cajming' r̄ jaléng' i dseá do lala:

—¿E línḡ 'nú' e nijmé' i dseá fiī guóo' uó̄ do? E jáb' nidsé' bre jo nidsi-jngáam' bre jaléng' i dseá jmóo' tā uó̄ quiá'r̄ do, jo i jiém' nitáiñ' i nijmé' tā e fí ni guóo' uó̄ quiá'r̄ do.

Joba' cajíng' gui Jesús lala:

¹⁰ —¿Su ja' mí ca'f̄ 'nú' lajii' e too' fí ni jì quiá' Fidié' lí fé' lala?:

E cuu' e ja' calijii' jaléng' dseá jmo' 'nú', lanagui dseáng' cuu' laniim̄ nica'uínḡ quiá' 'nú'.

¹¹ Jo 'ñiab' Fii' naa' dseá cajmée' e la,

joba' dseáng' eáam' dsigá' dsí' naa'.

Jo lanab too' fí ni jì quiá' Fidié'.

¹² Jo job mī cajmée' quijí' jaléng' fiī jmidseá quiá' dseá Israel jogui jaléng' tifa' quiá'r̄ cóo' gui jaléng' dseá cóong' quiá'r̄ jial e nisáiñ' dseá do, co' calilí' bre e caféiñ' do e éeiñ' jaléng' íb'. Jo dsuco' 'góm' bir jaléng' dseá i núu' júu' quiá' dseá do, joba' catiúum' bre dseá do jo cangolíim' bre jóng.

Mī cajming' dseá Jesús cuaiñ' quiá' e catínḡ dseatā

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jo mī cangf̄gui lajo, i dseá i quie' nifí quiá' dseá Israel casíñ fí lí' táang' Jesús cóo' tú' míng' dseá fariseo cóo' gui cóo' tú' míng' dseá quiá' Herodes e laco' ni' noíñ' do jial nisí'r̄ Jesús e laco' niguié'r̄ jial ni' níñ dseá do fí quini' dseatā. ¹⁴ Jo mī caguilfiñ' fí lí' sing' dseá do lalab casí' reiñ':

—Tifa', ne' naa' e jmang' júu' já' ba' fó' 'nu', jogui e ja' 'gó' cóo' jalé' e í dsí' dseá jogui jalé' e fé'r̄ uí' quií', jogui dseáng' e já' ba' e røøb' í' 'nu' í' quiá' jaléng' dseá, co' ja' jóo' 'nu' jí' jialco' línḡ dseá lí' caluu', jogui e e' jial e niliseeng' dseá dseáng' laco' iing' Fidié'. Joba' jming' naa' 'nu' e júu' la: ¿Su 'né' qui' naa' cuu' e catínḡ dseatā i guínḡ fí Roma osi ja' 'né' qui' naa' é?

¹⁵ Jo co' calilí' Jesús lajii' e iing' i dseá do jmicaaiñ', joba' casí'r̄ dseá do lala:

—¿Jiali' 'no' na' e iing' na' niguié' na' jial e ni' nínḡ na' jnea' fí quini' dseatā? Fínḡ na cuóo' na' jnea' cóo' cuu' jo nijóo'.

¹⁶ Joba' ca'e' bi i dseá do cóo' cuu', jo cajóob' Jesús, jo mī cangf̄ jo cajming' r̄ jaléng' i dseá do lala:

—¿I' moni' tóo' e ni' cuu' la?, jogui ¿e' júu' e silí' fí ni' la?

Joba' cañi' i dseá do lala quiá' Jesús:

—Ni' dseatā dseá guínḡ fí Romab tóo'.

¹⁷ Joba' cañi' tu Jesús quiá' jaléng' i dseá do:

—Cuóo' na' dseatā dseá guínḡ fí Roma lajii' e catínḡ í, jogui cuóo' na' Fidié' cajo lajii' e catínḡ Fidié'.

Jo eáam' cangogá' dsí' jaléng' i dseá do mī canúur' lajii' e júu' e cañi' Jesús do.

Mī cajming' dseá jial lí' mī nijí' tu dseá calé' catú'

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Jo mī cangf̄gui lajo, cangolínḡ cóo' tú' míng' dseá Israel i línḡ dseá saduceo fí lí' táang' Jesús. Jo i dseá do fé'r̄ e jo jí' tu jaléng' lí', joba' e job e iñ' nijming' r̄ Jesús jo casí'r̄ dseá do lala:

19 —Tifa', Moi~ caséer' e toq̃ fí ni~ jì quiá'r- e song cajúng- jaang` dseañu', jo caseáaiñ' dseamí quiá'r- e ja` mí seeng` jóor', joba' rúng' i dseañu' do 'né- nicúng'- guór` cóo' i dseamí 'nhi i caseáng- do; jo mi~ caliseeng` jóor` cóo' í, joba' lafa' jóob' i dseañu' quiá'r- mi~ uii~ do nilíng- i jiuung` do. 20 Jo lafa' e já', coq̃ ya' caliséng` guíang- dseañu' i la'ó' rúng', jo i dseañu' la'uii~ do cacúm' guóor', dsu' jo` huóø- ngó- cajúm- bre la ja` mí seem`bi jóor'. 21 Joba' i dseañu' i catí tú- do cacúm' guóor` cóo' i dseamí 'nhi do, jo lajob cajo cajúm- bre jo jíi~ camíng'- jóor' ja` mí lí sém`bi; jo lajob calí- cóo' i dseañu' i catí 'ní do cajo. 22 Jo lajob laji` guíam- i dseañu' do cacúng'- guóor` cóo' i dseamí do, dsu' jíi~ jaaiñ' do fa' caliséng` jiuung` quiá'r-. Jo mi~ lí cóng` guijiu lajo, cajúm- i dseamí do 'ñaia'r' cajo. 23 Joba' mi~ tí lí- nijí' tu jaléng' i dsea` do calé' catú- fí fii` coq̃, ¿i~ lajee` laji` guíang- i dseañu' do ni'uíng- dseáng'- dseañu' quiá'- i dseamí do?

24 Joba' cañii` Jesús quiáinñ'- do lala:

—Sijgiém` áa' 'nú', dsuco' ja` ñi`na' jial laco' fé' fí ni~ jì quiá'- Fidiée~, o'gui ñi`na' jial tíi' 'gøng' dsea` do cajo. 25 Dsuco' mi~ nijí' tu jaléng' 'lii~ fí jmi'guí coq̃, jo` nicúng'- gui guoó` dseañu' o'gui dseamí-, lí' laco' dsingíng- jaléng' ángeles quiá'- Fidiée` i seeng` fí ñifí-. 26 Jogui e cuaiñ~ quiá'- e fíng jíi' tu jaléng' 'lii~ do, ¿su ja` mí ca'í 'nú' jalé' e toq̃ fí ni~ jì quiá'- Moi~ jial mi~ caféng' Fidiée` ír` catí lí- sí' coq̃ 'matóo' e ia` jì? Jo lalab casí' reiñ' do ie~ jo: “Jneab` lín`n Fidiée` i jmi'féng' Abraham cóo' gui Isáa' jogui Jacóo` cajo.” 27 Jo Fidiée` ja` líiñ' Fidiée` quiá'- jaléng' 'lii~, co' Fidiée` quiá'- dsea` jíi' líiñ'; joba' sijgiém` jalé' e í óo' 'nú'.

*E lab e júu` laniing- gui quiá'- Fidiée`
(Mt. 22:34-40)*

28 Jo lajee` jo caguié- gui jaang` lajee` la'ó' tifa' quiá'- júu` quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel, jo mi~ calilí'r e cañiib` Jesús røø lajii~ e júu` do, joba' i dsea` í cangoquiéieñ' cáang` Jesús jo cajmingí'r- dsea` do lala:

—¿E~ e júu` laniing- gui lajee` lajalé' e júu` quiá'- Fidiée`?

29 Joba' cañii` Jesús quiáinñ'- do:

—E lab e júu` e laniing- gui do quiá'- lajee` lajalé' e júu` jo, jo lalab fé': “Núu- na' dsea` Israel e Fii~naa' Fidiée` jíi~ íb` dseáng'- i líng' Fii~naa'. 30 Jmi'neáang` Fíi' Fidiée` car` ngocáng` o' jogui cóo' laji` jmi'guí quíi- jogui cóo' laji` e í a' jogui cóo' laji` bí seen'.” Jogui e nab e júu` laniing- do. 31 Jogui e lab e júu` laniing- e catí tú- do: “Jmi'neáang` jaléng' dsea` rún' lí' laco' gui jmi'neáan' uø'.” Jo e nab e júu` quiá'- Fidiée` e laniing- gui eáang` do lajee` lajalé'.

32 Joba' lalab cañii` i tifa' do jo cajíñ'-:

—Eáam` guiú- lajo, Tifa', dseáng'- jáb'- júu` quíi- e já'- ba' e jaam` Fidiée` seeng`, jo ja` seeng` i jiéng' gui. 33 Jogui e jáb'- e 'né- e nijmi'neáang` naa' Fidiée` dseáng'- e ngocáng` dsi'naa' jogui cóo' laji` e í dsi'naa' jogui cóo' laji` bí see- naa', jogui e jmi'neáang` naa' jaléng' dsea` rú'naa' laco' gui ií'naa' e nijmi'neáang` dsea` jneaa~aa', jo lajalé' e la eáang` gui quíng' laco' gui lajalé' feá'- e cuóø- naa' Fidiée`, fa' la mi~ jngang` naa' jó' fí quinir` osi mi~ ee` go e ju'naa' fí nife' é.

34 Jo mi~ calilí' Jesús e guiúb- cañii` i dsea` do, joba' casí'- reiñ' do lala:

—Na jaquiéem- e tí lí- nicá Fidiée` nifí quíi'-.

Jo mi~ cangí jo, jíi~ jaang` gui i dsea` do fa' cateá- gui dsír' ee` nijmingí'- guir Jesús.

*I~ dsea` siju~ líng' Dsea` Jmáang-
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

35 Jo lajee` e iuung- Jesús fí guá'- fé' quiá'- dsea` góor` e sí' fí Jerusalén e e'r' dsea` júu` quiá'- Fidiée~, jo lalab cajmingí'r- jaléng' i dsea` i teáang~ do:

—¿Jial lí' quiá'- i tifa' quiá'- júu` quiu' ta~ quí- ii', dsea` Israel, e fé'r' e Dsea` Jmáang- líiñ' siju` dseata` Daví'^? 36 Co' 'ñiab' dseata` Daví'^ cajíñ'- la'eáang` cóo' Jmiguí quiá'- Fidiée` lala:

Lalab cajíng' Fidiée' casí'r Fíi:

“Ní lí' lí' dsée' laco' guin~n

cartí' nijmee~ e e jaléng' dsea' i 'ní' níng~ 'nu' nisí'r' uó~ jnir~ fí' quini'^ e laco'
nijmi'gór' 'nu'.”

³⁷ Jo cajíng' gui Jesús e júu^ la:

—Jo song 'ñia'bi dseata~ Daví'^ s'í'r' Dsea' Jmáang~ Fíi, joba' jial cuóøng' e Dsea'
Jmáang~ líiñ' dsea' siju~ dseata~ Daví'^ jóng?

Jo lajaléng' i dsea' fíng' i teáang~ núu' do eám' íáang' dsíir' e núur' jalé' júu^ e fé'
Jesús.

Jalé' e ga' e jmóo' jaléng' tifa' quiá' júu^ quiá' ta~ quiá' dsea' Israel

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jo mi~ cangí jo, lalab café' Jesús jeeng~ júu^ quiá'r~ e er' do:

—Ñiing~ óo'na' cóo'~ jaléng' tifa' quiá' júu^ quiá' ta~ quí'ii', dsea' Israel, co' lí'^
tí' dsíir' e ngir' e jlo'^ silíim~bre, jogui eáang' iñ~ i~ nijmi'gó' ír' lacaang' jee~ 'núu' lí'
ngir', ³⁹ jogui iñ~ güeár' ni~ 'masii' e jlo'^gui fí' lacaang' dsíi' guá' quiá'r~, jogui iñ~
e nigüeár' cajo dseáng' la jming' lí~ jlo'^gui fíng' catí' e nidó'r~, ⁴⁰ jogui gui'bre 'nu'
jaléng' dseamí i 'nii', jogui jmicaaiñ~ e fé'r' fa' e cuee' fí' quini' dsea'. Dsu' jaléng' i
dsea' la'fb' ni'íng' iihuí' e eáang'gui mi~ nití' í' lajo.

Jaang' dseamí 'nii' i catá' cuu' fí' dsíi' guóo' quiá' guá'

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Jo mi~ cangí jo, cóo' ya' guing~ Jesús fí' ca' guóo' lí~ ta' dsea' cuu' quiá' guá' e si'
fí' Jerusalén, jo jóør~ jial dsitea' dsea' cuu' fí' jo. Jo lajee~ jo jaléng' dsea' sea' cuu' eám'
dsitea'r' cuu' fí' jo. ⁴² Jo cóo' caguiéb~ jaang' dseamí i 'nii' i tiñíng~ eáang', jo catá'r'
e fí' dsíi' guóo' do tú~ cuu' e ja' ee' 'ga' lí' quíng'. ⁴³ Joba' cató' Jesús i dsea' guitúung'
quiá'r~ do jo casí' reiñ' do lala:

—Dseáng' e já' e fíi' i 'nú' e i dseamí 'nii' la nicató'r' jmigui'gui cuu' e fí' dsíi' guóo'
quiá' guá' la laco'gui dsea' caguaiang~gui; ⁴⁴ co' jaléng' dsea' sea' cuu' cuór' lajii' e
seáang' quiá' bre; dsu' i dseamí 'nii' la lajib' lajii' e sea' quiá'r' e 'né'r' nicatá'r' e fí'
dsíi' guóo' la.

13

Mi~ cajíng' Jesús e ni'íng~ guá' fé' e si' fí' Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jo lajee~ ni'iuung~ Jesús fí' e güi'fir' fí' dsíi' guá' fé' quiá' dsea' góor' dsea' Israel e
si' fí' Jerusalén, jo jaang' lajee~ dsea' guitúung' quiá'r~ casí'r~ dsea' do lala:

—Tifa', fíng' na jóø~ jalé' cuu' cóo' e niguo'^ e silí' e guá' la!

² Jo cañí' Jesús quiá' i dsea' quiá'r~ do:

—Jóø~ jial jlo'^ cóo' e silí' e guá' na. Dsu' latøøng~ e guá' na jíi' cóo' cuu' jo' e
nijé' gui sífíng' quiá' rúng', co' dseáng' lajib' ni'íng~ mi~ nití' í' lajo.

Jial nilí' mi~ nijaquiéeng' e tí' lí' ni'íng~ jmigüí'

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jo mi~ cangí jo, cangób~ Jesús cóo' dsea' guitúung' quiá'r~ fí' yá'^ mó' e sii' Olivos
e si' fí' lí' quini' laco' si' e guá' do. Jo lajee~ e taang~ Jesús e fí' yá'^ mó' do, jo job
mi~ cangoquiéeng' Tú' Simón cóo' gui Tiáa~ jogui Juan cóo' Dí' fí' lí' guing~ dsea' do,
jo casí' reiñ' lala cóo' yaaiñ~:

⁴ —Íi'naa' e jmée' jnea'^ júu^, Tifa', lí' e nidsijée' jalé' e fó' 'nu' na. Jo ¿e~ e nicuó'
lí' quiá' e jo huóø~ róo' jmigüí' jogui e nijaquiéeng' e tí' lí' nidsijée' jalé' e jo?

⁵ Joba' cañí' Jesús quiá' do lala:

—Ñiing~ áa'na' e jíi' jaang' ja' i~ nijmigøøng' 'nú'. ⁶ Dsuco' fíim'bing' i nijalíng~ i
jmigóo' e jíi' e íbre líiñ' Dsea' Jmáang~ jo nifé'r': “Jneab~ i dsea' í'”; jo fíim' dsea'
niligøøiñ' jo jáb' nilíiñ' e júu^ e o' já' do mi~ niguiéé' e jmiñ' jo.

⁷ Jo mi~ ninúu^ 'nú' júu^ quiá^- e ninéé' 'nií' fí' la fí' na, ja' fòøng'^na' jóng, co' lajob nisisí' quiá^- Fidiée^ e nidsijée'; dsu' lí'^ uiim~bi jóng ja' mí' tí' lí' íim~bi. ⁸ Dsuco' mi~ nú^- gui e ni'íng~ jmiçüüf, eáam' nitíng~ dsea' lajee' la'ó' rúin~; co' nitíng~ coo' fí' cóo'^ jié'gui coo' fí', jogui lajobi coo' góo' dsea' cóo'^ jié'gui coo' góo' dsea'; jogui jmiçuiub' lí' nijó' uó^- e eáang', jogui jmiçuiub' lí' nijáa' jii' oo^- cajo. Jo dsu' lí'^ uiim~bi jóng mi~ tí' lí' nidsijée' jalé' e iihuí' na.

⁹ Dsu' eáang' 'né' ñiing~ áa' 'nú' mi~ nití^- í' lajo, co' nijáng' dsea' 'nú' fí' quini^ dseata~, jogui nijmihuúíin~ 'nú' fí' lacaang' dsíí' sinúu^ guá'^. Jo uii~ e já^- líng'na' júu^ quié^- e, joba' nidsijeáaiñ^- 'nú' fí' lacaang' quini^ dseata~ dsea' cóøng'^ cóo'^ gui fí' quini^ jaléng' dsea' féng'. Jo mi~ nijmér^- lajo, joba' cuóøng' e niguiá' 'nú' júu^ quié^- e fí' quini^ jaléng' i dseata~ do. ¹⁰ Dsuco' nú^- gui e tí' lí' ni'íng~ jmiçüüf, dseáng'^ 'néb^- e nini^ júu^ quié^- e jee~ jaléng' dsea' fí' la'úng~ fí' jmiçüüf e quiá^- jial nileáng' dsea' jee~ jalé' dsee^- quiá'r^-. ¹¹ Jo mi~ tí' lí' nitóør' 'nú' fí' quini^ dseata~ e nijáin~ 'nú', jo ja' jmee^- na' fí' í' fa' ja' ñí'na' ee' ningii^- na' quiá'r^-, co' dseáng'^- ja' 'né^- í' áa'na' lajo, dsuco' Fidiée^ dsea' nijmicóo'^ quii^- na' e ningii^- na' quiá'r^- mi~ nití^- í' lajo; dsuco' o' dseáng'^- 'nú' i nifé' mi~ nití^- í' lajo, co' 'ñiab' Jmiguí' quiá^- Fidiée^ nifé', jo eáam' nijmicóo'^ 'nú' jóng. ¹² Dsuco' mi~ nití^- í' lajo, jaléng' dsea' ni'lé^- bre quiá^- rúin~ e nijáng' neiñ' quiá^- e nijúuiñ~, jogui lajo cajo jaléng' tiquíá'^ dsea' nijám'^ bre jaléng' jóor' e nijúuiñ~; jogui jaléng' jóo' dsea' nitíng~ nijín~ cóo'^ jaléng' sejmiir' jo cartí' nijngám'^ breiñ'. ¹³ Jogui jaléng' dsea' jmiçüüf nilí' 'ní' níin~ 'nú' uii^- e já^- líng'na' júu^ quié^- e; jo dsu' ii' i teáang^- teá cóo'^ júu^ quié^- e carta~ seeiñ' fí' jmiçüüf la, joba' nileám' bre jee~ jalé' dsee^- quiá'r^-.

¹⁴ Jo 'nú', mi~ nimó'na' coo' e ga' eáang' e nijmé^- dsea' fí' dsíí' guá'^ fé' e si' fí' Jerusalén fí' lí' lí' e guá'^ güeang'^ quiá^- Fidiée^ lí' laco' cajme' jaang' i café' cuaiñ~ quiá^- Fidiée^ malí~ gui eáang' i calisí' Daniel —güingáng'^na' e júu^ la, 'nú', dsea' í'na' e la—, jo mi~ nití^- e í' jo, jaléng' dsea' i neáang' fí' lí' se' Judea güicuúí'^ bre fí' jee~ mó'. ¹⁵ Jogui song ii' dsea' dsíin~ fí' yú'^ 'núu' mi~ nití^- e í' jo, ja' güijgiáaiñ' fa' e nidsi'uóør' jalé' e sea' quiá'r^-, co' 'né^- cuí^- bre; ¹⁶ jogui song ii' dsea' taang~ jmoo' ta' fí' jee~ mó', joba' ja' güí'í' dsíir' fa' e niquing' guir' fí' quiá'r^- e fa' e nidsiquiéer' jalé' sí'r^-. ¹⁷ Lí' e ngí' fíí' jaléng' dseamf i jobi quiéeng' yuu' mi~ tí' lí' jo osi dseamf i jobi cuø' yuu' tú' é! ¹⁸ Jo nab tí'gui e mii^- na' Fidiée^ e ja' dsijée' jalé' e la dseáng'^- lajee' jii' güíi^-, ¹⁹ dsuco' ie~ jo dseáng'^- eáam' iihuí' ni'íng' jaléng' dsea' e ja' mí' cangongíiñ~ jii' coo' ya' latí' mi~ catiroo' jmiçüüf, o'gui nidsingíiñ~ mi~ ningí' jo. ²⁰ Jo faco' Fíi' naa' nijmi'íiñ~ eáang' e nidsijée' jalé' e jo, joba' jii' jaang' jo ii' nileáng' jóng faco' lajo; dsu' nicajmitiñ~ jalé' e jo uii^- e 'neáaiñ' jaléng' dsea' quiá^- bre i nicaguíñ' lami~ jéeng' gui.

²¹ Jo ie~ jo, song ii' dsea' nijmigoøng' 'nú' jo nisisí' 'nú' lala: “I lab i dsea' i sijeeng'na' do”, osi “Dob siñ'” é, dsu' ja' já^- güilíng'na' jii' coo', co' o' já^- e lajo. ²² Co' fíim'bing' nijalíng~ i nijmigoo' e nijmicaaiñ~ e líiñ' Dsea' Jmáang~, osi nijmigoor' e líiñ' dsea' i fé' cuaiñ~ quiá^- Fidiée^ é; jo nijmé^- bre jalé' lí' e quí'r~ jmiñ~ e dsigá' dsíí' dsea' e lí' laco' iin~ e niligøøng' dsea', jo dseám' e niligøøng' la quié'gui i dsea' i nicaguíng' Fidiée^ i nilíng' dsea' quiá'r^-. ²³ Jo lana fíi^- i 'nú', 'né^- e eáam' siñiing' óo'na', co' nicaliúum'^ baa 'nú' e júu^ la lami~ jéeng' gui.

Jial mi~ nijáa'tu i dsea' i jáa' fí' ñifí^- i líng' dsea' jmiçüüf
(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Jo mi~ nití^- e jmiñ~ jo, mi~ nisóong~ jalé' e iihuí' e nijáa' do, jo jo' nicuó^- gui iee' jir~, o'gui sí' nicuó^- guir' jir~ cajo. ²⁵ Jogui nijjúm' jaléng' núu' i sitóng'^ fí' yú'^ jmiçüüf, jogui niguiá'^ fí' yú'^ jmiçüüf. ²⁶ Jo joguiub' mi~ nití^- í' e nigáa'tu jnea' fí' jmiçüüf la, dsea' líin'na' jaang' dsea' jmiçüüf i jáa' fí' ñifí^-, jo nigáa' fí' jee~ cabøø' jnií' cóo'^ gui jalé' e 'gøng' jogui e ji' laniing~ güea'^ jii' niguo'^ quiá^- Fidiée^-. ²⁷ Jo job mi~ nití^- í' e nisíng~ Fidiée^ jaléng' ángeles quiá'r^-; jo i ángeles do niseáiñ' jaléng' dsea' i nicaguíng' Fidiée^ lami~

jéeng'gui fí lajì quiú quiúung' jmigüí, catí lí huí-gui quiá' guóo' uó jogui catí lí huí-gui quiá' yú' jmigüí cajo.

²⁸ Jo téé' óo'na' la'eáang' cóo' e júu' quiá' 'ma' güüñí': Mí nidsi' guo' e sí' quiá', jogui ní'ia' má' e sí' quiá' cajo, joba' niñí' 'nú' e quiáb' nijaquiéeng' jii' jmí' jóng. ²⁹ Jo lajòb lí' cóo' e júu' la; co' mí nimóo' 'nú' e nidsijéé' jalé' e jo, joba' nicuø' lí' jóng e quiáb' nigáa'a, jnea' dsea' lín'n dsea' jmigüí i jaa' fí' ñiff'. ³⁰ Co' dseáng' já' ba' fá'a e dseáng' 'né' e nidsijéeb' jalé' e jo nú' gui e nijúung' jaléng' dsea' i seeng' lajee' lana. ³¹ Co' ní'ím' fí' la'úng' jmigüí jogui lajòbi la'úng' fí' yú' jmigüí cajo, dsu' ja' tóo' jmí' fa' e ja' niliti' jalé' júu' quié' e.

³² Jo dsu' jii' jaang' dsea' ja' ii' ní' e júu' jo jéeng'gui cuaiñ' quiá' e jmí' jogui e' í' e nidsijéé' jalé' e jo, jo jii' gui lati' jaléng' ángeles quiá' Fidiéé' ja' ñir' e jo, o'gui jnea' cajo, dsea' lín'n i Joo' Fidiéé' camíng' do, ja' ñii', co' dseáng' lajii' Tiquí'ii' Fidiéé' dsea' guing' ñiff' bing' ní' e jo.

³³ Joba' fii' i 'nú' e dseáng' 'né' e ñiing' óo'na' contøom' e sijeeng'na' jalé' e jo, jogui féeng'na' Fidiéé', co' ja' ñí'na' røø' lí' dseáng' e nidsijéé' jalé' e jo. ³⁴ Co' e la lí' lafa' jaang' dsea' i ní' fí' dsé' fí' lí' huí', jo lajee' e nú' gui nigüí'fir' fí' quiá'r', jo caseáaiñ' dsea' 'léeng' quiá'r', jo cacuø'r' ta' lajaang' lajaaiñ' do, jogui caseáaiñ' jaang' dsea' i jmóo' í' jaléng' i dsea' jmóo' ta' do. ³⁵ Joba' lalab cajíng' i dsea' i néé' ní' dsea' 'léeng' do casí'r' jaléng' i dsea' jmóo' ta' do: Jmiñiing' óo' 'nú', melé', co' ja' ñí'na' lí' e nigüéang'tu' i dsea' fii' 'nú' la, su milí' na osi uøø' guié' núub' é, osi téé' ogóo' mí' niquí' tú' é, osi dsa'ee'guié' é; ³⁶ co' jial fíng' lajee' teng' 'nú' güüm'ba' nigüéaiñ'. ³⁷ Jo lajii' e fii' i 'nú' la, lajòb lí' júu' quié' e cóo' dsea' jiéng'gui cajo: ¡Lí' 'né'ba' e jmiñiing' óo'na'!

14

Mí casíng' dsea' e nisáiiñ' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11 :45-53)

¹ Jo tú' jmí'ba' jmóo'gui e nití' cóo' jmí' quiá' dsea' Israel e sii' Pascua e gø'r' iñí' e ja' quie' quiéeng'. Jo jaléng' fii' jmidsea' cóo' gui jaléng' tifa' quiá' júu' quiá' ta' quiá' dsea' Israel canaaiñ' 'nó'r' jial niguié'r' e nisáiiñ' Jesús e nijmigøøiñ' dsea' do e laco' nilí'r' nijngáng' neiñ'. ² Jo lalab sñng' i lüing':

—Ja' nijmóo' e jo lajee' jmí' Pascua e laco' ja' dseáng' qui' ii' e nitá' dsea' mí'.

Mí ca'éé' jaang' dseamí' jmí' jmeafii' fí' mogui' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12 :1-8)

³ Jo mí' cangí' jo, Jesús cangór' cóo' dsea' quiá'r' fí' Betania fí' quiá' jaang' dseañu' i sii' Simón, jaang' dsea' i lamí' líng' jmohuí' 'lí' fí' ngúu' táang'. Jo mí' caguié' Jesús fí' jo, lajee' e guiiñ' fí' 'ni' mes' e gø'r' ir', caguié' jaang' dseamí' i quie' cóo' sñ' e lí' cóo' cóo' cuu' niguo' e sii' alabastro e a' jmí' jmeafii' e lí' cóo' layaang' nardo e 'mo' eáang'. Jo i dseamí' do cafiim'bre e sñ' do jo ca'éer' e jmí' jmeafii' do fí' mogui' Jesús. ⁴ Jo i lüing' dsea' i cangá' e cajmée' i dseamí' do lajo caligüim'bre eáang', jo canaaiñ' sñiñ' lajee' la'ó' yaaiñ':

—¡Jiali' nicango'fí' e jmí' jmeafii' na? ⁵ Co' jmáang'gui fa' mí' ii' ca'ñí', jo jmigui'gui laco' trescientos cuu' denario nilí'r' jóng e laco' sea'jiu' e nilicóo' jaléng' dsea' tiñíng'.

Joba' i dsea' i teáang' do ie' jo gab' fé'r' uii' quiá' i dseamí' do.

⁶ Jo dsu' lalab cañí' Jesús quiá' i dsea' do:

—¡Jiali' jmigüing'na' i dseamí' na? ¡Ja' e fí'na'r' jii' cóo'! Co' lajii' e nicajméer' quié' e na eám' guiú'. ⁷ Jo jaléng' dsea' tiñíng' nab ní' 'nú' ee' cajmee'na' cóo'r', co' cuøom' lí' jméé'na' e guiú' cóo'r' lí' iing'na', dsu' jnea' gui ja' contøong' seen' jee' 'nú'. ⁸ Co' i dseamí' na nicajmée'bre lajii' e tñiñ': jo nicasúu'bre jmí' jmeafii' ngúu' táan'n nú' gui e ni'áang' dsea' jnea'. ⁹ Co' jnea' jmitaa' óo'na' e doñí' jié' fii' lí' niguiá'

dsea` júu` quiá' jial nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r, niliseab` júu` cajo lajii` e cajmée` i dseamf` na, jo lajoba' niguiéng` dsii` dsea` i dseamf` na.

Mi` ca'níng` Judas Iscariote Jesús fi` quini` jaléng` jmidsea`
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jo mi` cangf` jo, Judas Iscariote, jaang` dsea` i quíng` jee` dsea` guitúung` quiá' Dsea` Jmáang, cangór` cangosiin` cóo` jaléng` fii` jmidsea` quiá' dsea` Israel e laco' nisíin` røø` jial nijáin` Jesús fi` jaguó` dsea` do. ¹¹ Joba' mi` tí` lí` canúu` i dsea` í, eám' calí'íáang` dsíir', jo casí'r` Judas e nicuø`-reín' cuu`. Job mi` canaang` Judas 'nó'r' jialco' cuøøng` nijáin` Jesús fi` jaguó` i dsea` do.

Mi` cagø` Jesús íí` canuu` cóo` dsea` guitúung` quiá'r`
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

¹² Jo mi` cangf` jo, canaang` la'uii` jmi` e quiá' gø' dsea` Israel iní` e ja` quie` quiéeng`, jogui e jngang` dsea` Israel jaléng` jo'se' jiuung` quiá' e jmi` jo. Joba' lalab cajmingfi` i dsea` guitúung` quiá' Jesús cajmingfi'r` dsea` do jo cajín`:

—Fí'naa', ¿jie` fi` fól` 'nu` e nidsé`naa' nidsiguiá`naa' guiá` quiá' e niquiee`naa' íí` canuu` quiá' jmi` Pascua?

¹³ Joba' casíng` Jesús gáng` i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí`-reín' do lala:

—Güilíng`na' fi` fi` Jerusalén, jo fi` job niguiéng`na' jaang` dseañu` i quieé` cóo` dsuu` e a` jmi`; jo nigüilíng`na' laco' ngang` i dsea` do. <sup>14</sup> Jo mi` nigüilíng`na' fi` lí` ni'ír', síi`na' i fii` 'núu` jo: “Lalab jíng` Tífa' quí`naa': ¿Jie` fi` lí` sí' 'núu` lí` nidøø`-ø` íí` canuu` quiá' jmi` Pascua colíng` cóo` dsea` quie`e?” ¹⁵ Jo joguib` ni'é` i dsea` do cóo` 'núu` yá' e nisilíng` guiá`, jo fi` job niguiá`na' guiá` e niquiee`naa' do.

¹⁶ Jo mi` cangf` jo, ca'uøøm` i dsea` gáng` do cangolíin` fi` fi` jo, jo cadsém`bre i dseañu` do dseáng` lí` laco' nicajíng` Jesús e nicasí`-reín' do; joba' fi` job caguiá' i dsea` gáng` do guiá` quiá' e nidø'r` lajaléin` do íí` canuu` colíng` cóo` Jesús ie` jmi` Pascua do.

¹⁷ Joba' mi` canuu` e jmi` jo, caguiéb` Jesús colíng` cóo` dsea` guitúung` quiá'r` fi` jo. ¹⁸ Jo lajee` mi` ninaaain` fi` 'ni' mes` e ninaaain` gø'r', lalab cajíng` Jesús casí`-reín' do:

—Dseáng` e já' e fi` i 'nú' e jaang` lajee` la'ó' 'nú' i neáang` gø' cóo` jnea` lana, fb` i nijáng` jnea` fi` jaguó` dsea` i 'ní' ní` quie`e.

¹⁹ Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` do lado, eám' fi'f' calíin`, jo canaaín` jmingfi'r` dsea` do lajaang` lajaaín`:

—¿Su jneab~, faa`aa'?

Jo jíeng`gui jaang` cañí`:

—¿Si jneab` é?

²⁰ Joba' cañí` Jesús:

—Lí` jaang` 'nú' la'ó' guitúung`na' na, jaang` i gø' cóo` jnea` fi` cóo` cuéé` huí', fb` i ni'lé` do. <sup>21</sup> Co' jáb` e jnea~, dsea` lín`n jaang` dsea` jmigüi` i cajá` fi` nifi`, dseáng` 'né` e nidsingím`baa lí` laco'gui la fé' fi` ní` jì` quiá' Fidié`; dsu' jnea` fá'a, je ngi` fiib` i dsea` i ni'lé` do! Co' guiá`-guib` quiá' i dseañu` í` fa' mí` ja` caliséin`.

²² Jo lajee` e neaaín` gø'bre, catíng` Jesús cóo` iní` jo cacuø'r' gui'máang` Fidié`, jo mi` cangf` e jo, cafiim`bre jo cajméer` guieé` quiá' i dsea` quiá'r` do, jo casí`-reín' do lala:

—Quié`na' e iní` la, co' ngúu` táam`baa la.

²³ Jo mi` cangf` jo, catíin` cóo` cóo` e a` jmi` mí` huíng` jø', jo cacuø'r' gui'máang` Fidié` cajo mifíng` cajméer` guieé`, joba' lajím`bre calí'r` e a` dsii` e cóo` do. <sup>24</sup> Jo casí'r` i dsea` quiá'r` do lala:

—E lab e jmi`øøñ` e laco' nicuø` lí` quiá' júu` tigua` e 'mí`, jo fiim` dsea` nijmicóo` quiá'r` lajii` e jmi`øøñ` e nitú`. <sup>25</sup> Co' dseáng` já' ba' e fi` i 'nú' e jo` nidúu` guí` e jmi`

mí^h huíng`jól<sup>h</sup> la cartí<sup>h</sup> mi<sup>h</sup> nití<sup>h</sup> jmi<sup>h</sup> e nidúu<sup>h</sup> u jmi<sup>h</sup> mí<sup>h</sup> huíng`jól^h e 'mí^h mi^h nití^h í^h e niquiá^h Fidiée^h ta^h fí^h la'úng^h fí^h jmi^hgü^h.

Mí^h cajmée` Jesús júu<sup>h</sup> e nijíng<sup>h</sup> Tú<sup>h</sup> Simón e ja` cuíin` dsea` do

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13 :36-38)

²⁶ Jo mi^h cangí^h e ca'ør^h e jmiféiñ^h Fidiée^h, jo cangolím^h tur fí^h mó^h Olivos. ²⁷ Jo fí^h job casí^h Jesús i dsea` quiá^h do lala:

—Lajim` 'nú<sup>h</sup> nitiúung`na' jnea^h e uø^h na lí^h laco'gui la fé^h fí^h ni^h jì^h quiá^h Fidiée^h: “Nijngám^h dsea` i fii<sup>h</sup> i jmóo` í^h jo'se^h, jogui jaléng^h jo'se^h quiá^h lí^h nisojóm`bre^h.”

²⁸ Dsu^h mi^h ningí^h e nijí^h túu, fí^h lí^h se^h Galileab nini^h i calé^h catú^h jéeng`gui laco' 'nú^h.

²⁹ Joba^h cañí^h Tú^h Simón quiá^h dsea` do lala:

—Nañí^h fa' lajim` nitiúung` 'nú^h, Fí^h i, dsu^h jnea^h ja` nijmee^h e lajo.

³⁰ Joba^h cañí^h Jesús quiá^h Tú^h Simón:

—Dseáng^h e já^h e fí^h i 'nú^h, Tú^h Simón, e 'ñia^h e uø^h na e nú^h gui e niquí^h tuidsee^h tú^h ya^h, 'nú^h nifo^h 'ní^h ya^h e ja` cuíin` jnea^h.

³¹ Jo cuø^h bi Tú^h Simón 'goo` dsea` do jo sí^h reiñ^h lala:

—Nañí^h fa' nijuum`baa colíng` cóo^h 'nú^h, dsu^h ja` nifá<sup>h</sup> a e ja` cuíin` 'nú^h.

Jo lajob cajíng^h lajiiing` i dsea` quiá^h caguiaang`gui do cajo.

Mí^h caféng^h Jesús Fidiée^h fí^h cóo^h lí^h sii` Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Jo mi^h cangí^h jo, jo cangó^h Jesús colíng` cóo<sup>h</sup> dsea` quiá^h fí^h cóo^h lí^h sii` Getsemaní e neé<sup>h</sup> fí<sup>h</sup> mó<sup>h</sup> Olivos, jo fí<sup>h</sup> job casí<sup>h</sup> i dsea` quiá^h do lala:

—Ní^h na' e la lajee^h nii^h jnea^h nisiin`n cóo^h Tiquié^h e Fidiée^h.

³³ Jo jí^h Tú^h Simón cóo^h gui Tiáa^h jogui Juan, jí^h í^hbing^h cajéiñ^h, jo Jesús mifíng` e ninaang` e líiñ^h fí^h e eáang` jogui e jiuung` dsí^h cajo. ³⁴ Jo lalab cajíñ^h:

—Dsíng^h lí^h i e fí^h lí^h lín^h dseáng^h lafa^h jo` jmi<sup>h</sup>gü<sup>h</sup> la seem`baa lín^h. Jo lab nijá^h 'nú^h lajee^h jo, jo ja` jmi<sup>h</sup>gü<sup>h</sup>ing` yaang`na^h.

³⁵ Joba^h Jesús cangó^h catí^h doguijiu, jo catú^h uiñ^h cartí^h cajnúu^h dsequí^h fí^h ni^h uø^h, jo camí^h r Fidiée^h fa' ja` ni^h iñ^h iihuí^h lajii^h e nisijée^h quiá^h mi^h nití^h í^h lajo. ³⁶ Jo lalab caféiñ^h Fidiée^h ie^h jo:

—Teaa^h, lajib` cuøng` sea^h lí^h jmée^h 'nú^h, joba^h mí^h i 'nú^h e jmi^h lana e nilaang` jnea<sup>h</sup> jee<sup>h</sup> e iihuí<sup>h</sup> e eáang` e nijaquíéng` quí<sup>h</sup> e, dsu<sup>h</sup> ja` güilí^h laco' iing` jnea<sup>h</sup>, co<sup>h</sup> iin`n e nilí^h dseáng^h laco' iing` 'nú^h.

³⁷ Jo mi^h caquing^h tu Jesús fí^h lí^h caseáaiñ^h i dsea` gaang` do, jo cadséng` neiñ<sup>h</sup> do e teiñ<sup>h</sup> güim`bre, joba^h casí^h Tú^h Simón lala:

—Simón, ¿su güim`ba'? ¿Su dseáng<sup>h</sup> ja` té^h ba' fa' e sijnée^h o' jí^h cóo^h oor^h? ³⁸ Jmijnée^h óo^h na', jogui mí^h na' Fidiée^h e laco' ja` nijíung`na' fí^h ni^h dsee^h. Dseáng^h e jáb^h íáam` óo<sup>h</sup> na' e jmée<sup>h</sup> na' jalé<sup>h</sup> e guiú<sup>h</sup>, dsu<sup>h</sup> ngúu<sup>h</sup> táang`na' ja` cuø^h fí^h e nijmée^h na' lajo.

³⁹ Jogui cangób^h tu Jesús calé^h catú^h cangoféiñ^h Fidiée^h laco'gui nicangoféiñ^h lami^h jéeng`gui do. <sup>40</sup> Jo mi<sup>h</sup> tí<sup>h</sup> lí<sup>h</sup> caquing<sup>h</sup> tur fí<sup>h</sup> lí<sup>h</sup> neáang` i dsea` gaang` quiá^h do, jo calé^h catú^h cadséng` tureiñ<sup>h</sup> do e güim`biñ^h, co^h dseáng^h eáam` jo` teiñ^h do e jaligüiñ^h. Joba^h ja` ñir<sup>h</sup> e` niñir^h quiá^h dsea` do. ⁴¹ Jo caquim^h tu Jesús e catí^h 'ní^h ya^h jo lalab casí^h reiñ^h do:

—¿Su mí^h 'noo` güim`bi 'nú^h jogui jmi^hng`na'? Dsu<sup>h</sup> nitéb<sup>h</sup> jí<sup>h</sup> lana, co<sup>h</sup> dseáng<sup>h</sup> lanab catí<sup>h</sup> í<sup>h</sup> e fí<sup>h</sup> jaguó<sup>h</sup> dsea` dsee^h dsea` quib` nijáng^h dsea` jnea<sup>h</sup>, i dsea` i cagüéng` fí<sup>h</sup> jmi<sup>h</sup>gü<sup>h</sup> la e lín<sup>h</sup> jaang` dsea` jmi<sup>h</sup>gü<sup>h</sup>. <sup>42</sup> Jminá<sup>h</sup> ráang`na' na, jo má^h aa', co^h nab nijáa^h i dsea` i nijáng<sup>h</sup> jnea<sup>h</sup> fí<sup>h</sup> jaguó<sup>h</sup> jaléng<sup>h</sup> dsea` i 'ní^h ní^h quí^h e.

Mí^h casang^h dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18 :2-11)

⁴³ Jo lajee^h e fé^h bi Jesús, mi^h tí^h lí^h cagüé^h Judas Iscariote i quíng^h jee^h dsea` guitúung` quiá^h, jo i fíim` dsea` cóo^h i quí^h nisú^h cóo^h gui jalé^h 'ma, co^h ta^h quiú^h jaléng^h fí^h jmidsea`ba' e ngolíng` i dsea` do cóo<sup>h</sup> gui jaléng<sup>h</sup> tifa<sup>h</sup> quiá<sup>h</sup> júu<sup>h</sup> quiú<sup>h</sup> ta<sup>h</sup> quiá<sup>h</sup> dsea`

Israel cóo'~gui jaléng' dsea` cóong'~ quiá'r~ cajo. <sup>44</sup> Jo Judas Iscariote lami~ jéeng'gui, lalab casí'r~ jaléng' i dsea` i jéeiñ` do e nijmér~ cóo` lí~, jo nijíñ'~ jnang~ i sii` Jesús, có' cajíñ'~ ie~ jo:

—lí` i nimó` 'nú` i nichú`~u ni~, íb` Jesús, joba' séng'na're jóng, jo tee`na're e 'ñúuiñ` guiú`.

⁴⁵ Jo mi~ tí` lí` cangáiñ` Jesús, jo cangoquiéiñ` fí' quini` dsea` do jo casí'r~ lala:

—jTifa'!

Jo miffing` cachu'r` ni~ dsea` do. <sup>46</sup> Jo casam'~ jaléng' i dsea` do Jesús ladsifí' lado jo e 'ñúung'~biñ' do cató'r~.

⁴⁷ Dsu' jaang` lajee` la'ó' dsea` quiá'~ Jesús caguir' ñisú' quiá'r~, jo caquiú'r' dseáng'~ logua~ jaang` dsea` i jmóo` ta~ quiá'~ i jmidsea` i laniing~. <sup>48</sup> Jo Jesús cajming'~ jaléng' i dsea` do lala:

—jJialí' nicañilíng`na' e quié`na' jalé' ñisú' cóo'~gui jalé'na' e laco' nitø`na' jnea~ e 'ñúun`n laco'gui la cáng' dsea` jaang` ñi? ⁴⁹ Co' laco` jmiib~ nicang' jnea` jee` 'nú' e ée` e 'nú' júu` quiá'~ Fidiéé` fí' dsí' sinúu` guá'~ fé' quí`ii', dsu' ja` ca'f' óo'na' fa' lajii'~ ie~ jo caséng'na' jnea~. Dsu' lanagui nilitib~ náng laco'gui la fé' fí' ni~ jì` quiá'~ Fidiéé`.

⁵⁰ Joba' lajiim` i dsea` quiá'~ Jesús do catiúum~bre dsea` do jo cacuí'bre. <sup>51</sup> Jo dsu' jaang` siming'~ cangó~bre tí'leáaiñ` laco' cangáng'~ Jesús, jo lico' iáiñ' cóo` jmóo'~ 'mi' lajob. Jo casam'~bre i siming' do cajo; ⁵² dsu' i siming' do catú'bre e jmóo'~ 'mi' do jo cacuí'bre la ringúuiñ` lado.

Mi~ caguiéng'~ Jesús fí' quini` jaléng' dsea` cóong'~

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18 :12-14, 19-24)

⁵³ Jo cató~bre Jesús fí' quini` fii~ laniing~ quiá'~ jaléng' jmidsea` quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel; jo fí' job caseáng' jaléng' fii~ jmidsea` quiá'r~ cóo'~gui jaléng' dsea` cóong'~ quiá'r~ jogui jaléng' tifa' quiá'~ júu` quiú' ta~ quiá'~ dsea` Israel cajo. <sup>54</sup> Jo dsu' cangób~ Tú` Simón jiub~ cóoiñ` laco' cangó~ Jesús cartí' caguilíñ` e fí' siguí' fí' lí` guing~ i jmidsea` laniing~ do, dsu' fí' caluub` cajé` Tú` Simón colíng~ cóo'~ i dsea` i néé` ni~ e guá'~ fé' quiá'~ dsea` Israel i neáng` jmiguiáng' fí' ca' lí` coo` jì.

⁵⁵ Jo jaléng' fii~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel cóo'~gui lajaléng' dsea` cóong'~ i quiú' ta~ quiá'r~ canaaiñ` 'no'r` e` jalé' dsee` sea` quiá'~ Jesús e laco' nilí'r` e nijngáiñ` dsea` do, jo dsu' ja` cadsé' i dsea` do jíi' cóo`. ⁵⁶ Jo fíim` dsea` 'niiñ` Jesús cóo'~ júu` e o' já'~, dsu' jmaquíim` júu` fé'r` lajaang` lajaaiñ` jo jíi'~ jaiñ` ja` cuó'~ júu` rúiiñ'. ⁵⁷ Jo caróo`~bi jaang` gáng~ dsea` e 'niiñ` Jesús cóo'~ júu` e o' já'~ jo cajíñ'~ lala:

⁵⁸ —Jnea` canú`naa' e cajíng'~ dsea` na lala: “Jo nilíim`baa guá'~ fé' quí`ii' e si' fí' Jerusalén e cajme' jaléng' dsea`, jogui lajee` 'ní` jmiñ` lajob nijméé'~túu cóo'gui e ja` nitaan`n jíi'~ jaang` dsea` jmigüi` e jme'r~.”

⁵⁹ Jo dsu' dseáng'~ ja` cuøb' júu` rúng' jíi'~ jaang` i dsea` do cóo'~ lajii'~ e síiñ` do.

⁶⁰ Joba' caróo` i jmidsea` laniing~ do jee~ jaléng' i dsea` do, jo lalab cajming'~ Jesús:

—jSu jíi'~ cóo` ja` iin'~ ngii'~? jE~ e fé' jaléng' i dsea` na e 'niiñ` 'nu`?

⁶¹ Dsu' jíi'~ cóo` ja` ee` cañii` Jesús quiáiñ'~ do, jo lí' cajer' tiib~. Joba' caleáb`tu cajming'~ i jmidsea` laniing~ do jo cajming'~ dsea` do lala:

—jSu já'~ba' e 'nub` lin' Dsea` Jmáang~ i nisíng~ Fidiéé` i nicá` nifí' quí` jnea`, jogui lin' i Jóo' Fidiéé` camíng'~ i dseáng'~ i güeang' do?

⁶² Joba' cañii` Jesús quiáiñ'~ do lala:

—E jáb'~, jneab` í, jogui 'nú' nimáam`ba' jnea~, i dsea` jmigüi` i jáa' fí' ñíí'~, e guiin`n lí' lí' dsée' laco'gui la guing~ Fidiéé` i quíi'~ jmiñ` jmé` lí' doñi' ee', jogui e nigáa'a fí' yú'~ jmigüi' fí' jee~ cabø` jnií'.

⁶³ Job mi~ i jmidsea` laniing~ do canaaiñ` síiñ` si'r` dsu' e guíiñ` jo cajíñ'~ lala:

—jE`gui e güijeeng`guíi' e nilíne`guíi'? <sup>64</sup> Nab nicanúu`na' jial nicafé'r` júu` ga` uíi'~ quiá'~ Fidiéé`. jJial í' óo' 'nú' cóo'~ jalé' e nicafé'r` na?

Jo lajiim` i dsea` do casíiñ` røø` e røøm` dsea` do dsee~, joba' 'né` e nijúum~bre.

⁶⁵ Jo i liing~ i dsea` do canaañ` 'ñiim`bre Jesús, jogui qui`r` ni~ dsea` do jogui naañ` jnoor` moniñ` jo jmingf`r` dsea` do lala:

—¡Ne~ duu! su já`- quí`- ñí` i~ i cabá` moní`!

Jogui jaléng` i jmoo` í e guá`- fé` do canaañ` jnoor` moni~ dsea` do cajo.

Mi~ cajíng`- Tú` Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Jo co` dobi guing~ Tú` Simón e fí` sigui` do ie~ jo, jo lajee` jo mi~ tí` lí` caguié`- jaang` dseamf` i jmoo` ta~ quía`- i jmidsea` laniing` do. ⁶⁷ Jo mi~ cangaiñ` Tú` Simón e dob guiñ` do 'ni` j` jminguiáñ`, lí` cajer` jøøm`-bre dsea` do jo casí`r` lala:

—Cangí`b` já`- 'nu` cóo`~ Jesús i seeng` fí` Nazaret do, ¿já` já`-?

⁶⁸ Dsu! Tú` Simón cañiir` quía`- i dseamf` do lala:

—Ja` cuíng` jnea` i dsea` í, dseamf`. Ja` ñii` e~ gui e fó` na.

Jo cagüi`fí` Tú` Simón fí` lí`- o`nú`, jo job mi~ caqui` jaang` tuidsee`. ⁶⁹ Joba! cajøøng`-tu i dseamf` do ír`, jo mifíng` canaañ` s`r` i dsea` teáang` do ie~ jo:

—I cangi` cóo`~ Jesús i dseañu` la cajo.

⁷⁰ Dsu! Tú` Simón cajíñ`- calé` catú`- e ja` cuíñ` dsea` do. Jo mi`míng`-guijiu lajo cajíng`- i teáang` do cajo casí`r` Tú` Simón lala:

—E jáb`- dseáng`- 'nub` i cangi` cóo`~ Jesús do, ¿já` já`-?, co` dsea` Galileab lin`.

⁷¹ Joba! Tú` Simón canaañ` jmi`lim` 'ñia`r` e jíñ`- e dseáng`- ja` ñir`, jo casí`r` dsea` do:

—Ni` fii`. Dseáng`- ja` cuim`baa i dseañu` i éeng` 'nú` na.

⁷² Job mi~ tí` lí` caqui` tuidsee` e catf` tú`- ya`, jo joguib` cadseng`- dsíí` Tú` Simón cajo e cajím`- Jesús la nú`-gui do lala: “Nú`-gui e niquí`- tuidsee` e nitf` tú`- ya`, 'nu` nifo` 'ní` ya` e ja` cuíñ` jnea`.”

Jo mi~ cadseng`- dsíir` guiá`- e jo, canaañ` qui`bre jóng` dseáng`- e ngocáng` dsíir`.

15

Mi~ caguiéng`- Jesús fí` quini` dseata~ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Jo mi~ cajneá` e jmi~ jo, jaléng` fii` jmidsea` quía`- dsea` Israel caseáng` yaaiñ` cóo`~ jaléng` dsea` cóøng`~ quía`r` cóo`~gui tífa` quía`- júu` quiu` ta~ quía`- dsea` Israel, lí` lajiing` i dsea` Israel i quie` nifi` i quiu` ta~, jo catø`-bre Jesús e 'ñúuiñ` fí` quini` dseata~ Pilato. <sup>2</sup> Jo mi~ caguilíng` jaléng` i dsea` í fí` jo, jo dseata~ Pilato cajmingf`r` Jesús lala:

—¿Su já`-ba e 'nub` i líng` dseata~ dsea` féng` quía`- dsea` Israel?

Jo Jesús cañiir`:

—E jáb`-. Lajob líí` lí` laco`gui la nicafée` na.

³ Jo co` jminguib` dsee` cuø` jaléng` i fii~ jmidsea` do Jesús, ⁴ joba! cajmingf`-tu dseata~ Pilato Jesús lala:

—¿Su jíí`- coo` ja` e iin`- ngii`-? Co` dseáng`- jminguib` dsee` jmoo` jaléng` i dsea` la quí`-.

⁵ Dsu! Jesús caleáb`-tu ja` ee` cañiir` jíí`- coo`; joba! eáam` dsigá` dsíí` dseata~ Pilato.

Mi~ cahuí` ta` e nijúung`- Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jo lajee` e tí` e jmi~ jo, nitíng` dseata~ Pilato e láaiñ` jaang` dsea` i sijníng` lí` doñí` ií` i míng` dsea` fii`. <sup>7</sup> Jo ie~ jo ni`iuung`- jaang` i sijníng` i sii` Barrabás colíng` cóo`~ jaléng` i nijmoo` ta` jngang` jaléng` dsea` fí` jee` mí`. <sup>8</sup> Job mi~ casimó` dsea`, jo cami`r` dseata~ Pilato e nijmé` dsea` do lajo, e nileaíñ`- jaang` i dsea` sijníng` do laco`gui jíí` e qui`- tíñiñ`. <sup>9</sup> Joba! cañií` dseata~ Pilato quía`- jaléng` i dsea` do lala:

—¿Su iing` 'nú` e nilaan` i dseata~ dsea` féng` quía`- dsea` góo`na` dsea` Israel?

¹⁰ Jo co` calilí`b` i dseata~ do jéeng`gui e lí` uí` e dsihuím` jaléng` i fii~ jmidsea` do quía`- Jesús, joba! cajáng`-neiñ`. ¹¹ Dsu! jaléng` i fii~ jmidsea` do canaañ` ta`r` mí` jo

canaaiñ` sír` jaléng` dsea` jiéng`gui e guiú`gui e nileáng` Barrabás. <sup>12</sup> Joba' cajmingí`tu dseata` Pilato lala:

—Jò ¿e` iing` 'nú' e nijmee` e cóo` i dsea` i fi' 'nú' dseata` dsea` féng` quiá' dsea` góo`na' dsea` Israel?

¹³ Jò cañí`tu jaléng` i dsea` do cóo` júu` teá`:

—¿Güitáin` fí` dse` crúu`!

¹⁴ Jò cañí`tu dseata` Pilato:

—¿E`gui e ga` e nicajmée` i dseañu` na?

Dsu` i dsea` do caleáb`tu canaaiñ` ta'r` mii` jò fé'r`:

—¿Güitáin` fí` dse` crúu`!

¹⁵ Jò cóo` i dseata` Pilato do contøøm` iin` e seein` guiú` cóo` jaléng` dsea`, joba' caguim`bre i Barrabás do dsí` 'nuñí'; jò mi` cangf` e jò, caquiur` ta` e calihúing` Jesús cóo` 'nii` jò cajáng`neiñ` do e quiá' nitáng` dsea` do fí` dse` crúub` jóng.

¹⁶ Jò jaléng` i 'lée` do cajém`bre dsea` do fí` ni` 'núu` jò fí` jò caseáin` lajing` 'lée`.

¹⁷ Jò caquíng`neiñ` do cóo` 'mi' e nú', jogui catá'r` fí` mogui` dsea` do cóo` lí` corona e lí` cóo` layaang` 'matóo'. ¹⁸ Jò mi` cangf` jò, canaaiñ` fé'r` teá` lala e lóøng`neiñ`:

—¿Güiliseem` dseata` dsea` féng` quiá' dsea` Israel!

¹⁹ Jò bár` sii` mogui` dsea` do, jogui`ñíin` dsea` do, jogui`jmicaaiñ` e jmiféin` dsea` do e sí'r` uø` jnir` fí` quiniñ`. ²⁰ Jò mi` cangf` e lóøin` dsea` do lajò, cajé`bre e 'mi' nú' do, jò caquíng`tur dsea` do siin` e lamí` quiñ`. Jò mi` cangf` jò, caguim`bre dsea` do e quiá' niteáin` fí` dse` crúu`.

Mí` catáng` Jesús fí` dse` crúu`

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Jò lajee` e teáaiñ` fí`, cajín` jaang` dseañu` i sii` Simón i seeng` fí` Cirene, tiquiá` jaang` i sii` Jaang` cóo`gui jaang` i sii` Rufo, jò nijaiñ` do fí` jenuu` fí` lí` jmóor` ta`, jò jaléng` i dsea` i ngoliing` do cajmeáin` 'goo` i Simón do e nijéin` crúu` quiá' Jesús.

²² Jò cajém`bre Jesús fí` cóo` lí` sii` Gólgota e guóng` Cuo` Mogui` 'Lí'. ²³ Jò cacuø'r` Jesús jmí` jmi` huíng` jó` e sicáang` cóo` cóo` oø` e sii` mirra e sí'f` ní'f` dsea` do, dsu` Jesús ja` cali'iiñ` fa' e ca'f`r` e jò. ²⁴ Jò job` mi` cateáaiñ` dsea` do fí` dse` crúu`; jò jaléng` i 'lée` do canaaiñ` cóor` quiá' e nijmér` guiée` sí` Jesús, jò ne`duu` e` nilí'r` nicóor` lajaang` lajaaiñ`.

²⁵ Jò ngóo`jiu` la ii` ñú` e la'ee` mi` cateáaiñ` dsea` do fí` dse` crúu`. <sup>26</sup> Jò catéer` cóo` 'majmá'jiu` fí` yú` gui` dsea` do e tóo` e` uiing` e jmáin` dsea` do lado, jò lalab` tóo`: "I lab` dseata` dsea` féng` quiá' dsea` Israel." ²⁷ Jò cateáang`guir` gáng` ñi` colíing` cóo` Jesús, jmá'` jáng` crúu` lajaaiñ` do, jaang` la cataang` cáang` dsea` do. ²⁸ Jò lajob` caliti` laco' la fé' fí` ni` jì` quiá' Fidiée` lí` fé' lala: "Cali'íin` jee` jaléng` dsea` i 'lée'."

²⁹ Jò jaléng` dsea` i ngíng` lajee` e táang` Jesús fí` dse` crúu` lico' guia'r` gui`bre e jóøin` dsea` do jò fé'r` lala:

—¿Jaa`! ¿Su` o' 'nu`bi i fé' i lí' qui` guá' fé' quiá' dsea` góo`, jogui` cóo` 'ní` jmi` lajò lí' jmée`tu'? <sup>30</sup> Jò lana` leaang` uø', jò güíng` fí` lí` táan` fí` dse` crúu` na.

³¹ Jò lajobi` jaléng` fii` jmidsea` quiá' dsea` Israel cóo`gui jaléng` tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá'r` dseáng` lóøm`bre dsea` do, jogui` sñiñ` lajee` yaaiñ` lala:

—Caleáam`bre jaléng` dsea` jiéng`, dsu` 'ñia'r` jò quí'r` jmi` fa' e nileáng`gui` 'ñia'r` náng. <sup>32</sup> Song` nine`naa' e nijgiáaiñ` fí` dse` crúu` fí` lí` táaiñ`, joguiba` ja'` nilí'naa' jóng e íbre` líiñ` Dsea` Jmáang`, i dsea` i sijeeng`naa' i nicá` nifí` qui` ii', jogui` i nilíng` dseata` dsea` féng` qui` ii' cajo.

Jò jì`gui` cartí` i ñi` i taang` cáaiñ` do, gab` fé'r` uí' quiá' dsea` do cajo.

Mí` cajúng` Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Jò mi` catí` guieñí' e jmi` jò, dseáng` latøøng` e fí` jò calinú` congua', jò lajob` lí' cartí` la ii` 'ní' ca'lóo'. ³⁴ Jò e í' job` mi` ca'óo` Jesús teá` jò cajín` lala:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —e guóng¹: Fidiée² quié³-e, Fidiée² quié³-e, ¿jiali⁴ nicatiun⁵ jnea⁶?

³⁵ Jo i líng⁷ dsea⁸ i teáng⁹ do ie¹⁰ jo canúur¹¹ e jo, jo cajín¹²:

—Fing na núu¹³ na¹⁴, lana tór¹⁵ i café¹⁶ cuaiñ¹⁷ quiá¹⁸ Fidiée² malii¹⁹ gui eáng²⁰ i calis²¹ Líí²².

³⁶ Joba²³ ladsifí²⁴ ladob cangó²⁵ jaang²⁶ i dsea⁸ do, jo cangoquier²⁷ cō²⁸ joo²⁹ e nisiyá³⁰ jmí³¹ jmí³² huíng³³ jó³⁴ e tí³⁵, jo caquiñ³⁶ e joo²⁹ do fí³⁷ cō²⁸ yú³⁸ tá³⁹ jo caséer⁴⁰ e laco⁴¹ niyú⁴² Jesús jo cajín¹² lala:

—Ja⁴³ ee⁴⁴ cang⁴⁵ na⁴⁶re, majeeng⁴⁷ duu⁴⁸ su nijáa⁴⁹ i Líí²² do e nijajgiáiñ⁵⁰ dsea⁸ na.

³⁷ Job mi⁵¹ ca⁵²loó⁵³ Jesús e tea⁵⁴ eáng²⁰ jo cajúm⁵⁵-bre. ³⁸ Jo miffing⁵⁶ job cajo casím⁵⁷ e 'mi⁵⁸ fé⁵⁹ e íí⁶⁰ fí⁶¹ sinúu⁶² guá⁶³-fé⁶⁴ quiá¹⁸ dsea⁸ Israel e si⁶⁵ fí⁶⁶ Jerusalén jo calí⁶⁷ tú⁶⁸ fōo⁶⁹ catí⁷⁰ yú³⁸ jogui catí⁷¹ uii⁷². ³⁹ Jo mi⁵¹ calilí⁷³ i fii⁷⁴ 'lée⁷⁵ romano i sing⁷⁶ jmóo⁷⁷ í⁷⁸ cáang²⁰ Jesús e nicajúm⁵⁵ dsea⁸ do, joba²³ cajín¹² lala:

—Dseáng⁷⁹ e já⁸⁰-ba⁸¹ e i dseañu⁸² na líiñ⁸³ i Jōo⁸⁴ Fidiée² camíng⁸⁵ do.

⁴⁰ Jogui huí⁸⁶-biji⁸⁷u teáng⁹ cō²⁸ tú⁶⁸ míng⁸⁸ dseam⁸⁹ e jōor⁹⁰ fí⁹¹ jo; jo jee⁹² í⁹³ quíng⁹⁴ Yá⁹⁵ i seeng⁹⁶ fí⁹⁷ Magdala, jogui Salomé, jogui Yá⁹⁵, niquiá⁹⁸ Tiáa⁹⁹ i jiuung¹⁰⁰ do jogui niquiá⁹⁸ Sé¹⁰¹ cajo. ⁴¹ Jo jaléng¹⁰² i dseam⁸⁹ na cangi¹⁰³bre e jmicóo¹⁰⁴r¹⁰⁵ cō²⁸ lí¹⁰⁶ ee¹⁰⁷gō¹⁰⁸ 'né¹⁰⁹ Jesús ie¹¹⁰ lami¹¹¹ cateáiñ¹¹² fí¹¹³ lí¹¹⁴ se¹¹⁵ Galilea. Jogui i fím¹¹⁶bigui dseam⁸⁹ i jiéng¹¹⁷ i teáng⁹ do ie¹¹⁸ jo cajo i cajalíng¹¹⁹ fí¹²⁰ Jerusalén cō²⁸ dsea⁸ do.

Mí¹²¹ ca'áng²⁰ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Jo jaquiéng¹²² e tí³⁵ lí¹¹⁴ ni¹²³ ní¹²⁴ núu¹³ ie¹²⁵ guati¹²⁶lō¹²⁷ jmí³² e guia¹²⁸ dsea⁸ Israel guiú¹²⁹ e nití¹³⁰ jmí³² e jmi¹³¹íñ¹³². ⁴³ Jo ie¹³³ job mi⁵¹ caguié¹³⁴ jaang²⁶ dseañu⁸² i sii¹³⁵ Sé¹⁰¹ i seeng⁹⁶ fí¹³⁶ cō²⁸ fí¹³⁷ e sii¹³⁸ Arimatea, jo i dsea⁸ la líiñ⁸³ jaang²⁶ i niing¹³⁹ quiá¹⁸ jaléng¹⁰² dsea⁸ cōng¹⁴⁰ i quiú¹²⁹ ta¹⁴¹ quiá¹⁸ dsea⁸ Israel, jo sijeem¹⁴²bre cajo e Fidiée² nicá¹⁴³ nifí¹⁴⁴ quiá¹⁸r¹⁴⁵; jo dseáng⁷⁹ teáb¹⁴⁶ táang¹⁴⁷ dsír¹⁴⁸ cangór¹⁴⁹ fí¹⁵⁰ lí¹¹⁴ guíng¹⁵¹ dseata¹⁵² Pilato, jo camír¹⁵³ fí¹⁵⁴ e nidsi¹⁵⁵áaiñ¹⁵⁶ Jesús. ⁴⁴ Jo cangogáb¹⁵⁷ dsíí¹⁵⁸ dseata¹⁵² Pilato e nicajúm⁵⁵ Jesús, joba²³ cató¹⁵⁹r¹⁶⁰ i fii⁷⁴ 'lée⁷⁵ e quiá¹⁸ nijmíng¹⁶¹reiñ¹⁶² do jial tíí¹⁶³ níngóo¹⁶⁴ e cajúng¹⁶⁵ dsea⁸ do. ⁴⁵ Jo mi⁵¹ cajmea¹⁶⁶ i fii⁷⁴ 'lée⁷⁵ do júu¹⁶⁷ i dseata¹⁵² do, joba²³ dseata¹⁵² Pilato cacuø¹⁶⁸bre fí¹⁶⁹ i Sé¹⁰¹ do e nidsi¹⁵⁵áaiñ¹⁵⁶ Jesús. ⁴⁶ Jo i Sé¹⁰¹ do calár¹⁷⁰ cō²⁸ 'mi⁵⁸ e niguo¹⁷¹ e eáng²⁰ e quiá¹⁸ niquiíñ¹⁷² Jesús. Jo cangojéem¹⁷³bre dsea⁸ do fí¹⁷⁴ lí¹¹⁴ ni¹²³áaiñ¹⁷⁵ fí¹⁷⁶ cō²⁸ dsíí¹⁵⁸ too¹⁷⁷ jiáa¹⁷⁸, jo cajlír¹⁷⁹ e ni¹⁸⁰ do cō²⁸ cō²⁸ cuu¹⁸¹ e fe¹⁸². ⁴⁷ Jogui Yá⁹⁵ i seeng⁹⁶ fí¹⁸³ Magdala cō²⁸ Yá⁹⁵ niquiá⁹⁸ Sé¹⁰¹ i jaang²⁶gui do cangá¹⁸⁴bre jie¹⁸⁵ lí¹¹⁴ ca'áiñ¹⁸⁶ dsea⁸ do.

16

Mí¹⁸⁷ cají¹⁸⁸tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jo mi⁵¹ nicasúung¹⁸⁹ e jmí³² e jmi¹³¹íng¹⁹⁰ dsea⁸ Israel, i Yá⁹⁵ i seeng⁹⁶ fí¹⁹¹ Magdala jogui Salomé cō²⁸gui Yá⁹⁵, niquiá⁹⁸ Tiáa⁹⁹, calár¹⁷⁰ jmí³² jmeafí¹⁹² e quiá¹⁸ e nidsisuiñ¹⁹³ Jesús fí¹⁹⁴ lí¹¹⁴ iuung¹⁹⁵ dsea⁸ do. ² Jo eeb¹⁹⁶ e jmí³² la'uii¹⁹⁷ quiá¹⁸ seaman¹⁹⁸ cangolíñ¹⁹⁹ fí²⁰⁰ lí¹¹⁴ ca'áng²⁰ Jesús, jo caguilíñ²⁰¹ e lico²⁰² nicagua²⁰³ iee²⁰⁴, ³ jo sñiñ²⁰⁵ lajee²⁰⁶ yaaiñ²⁰⁷ lala:

—¿I²⁰⁸ nijé²⁰⁹ e cuu¹⁸¹ e jlí²¹⁰ fí²¹¹ otoo²¹² ée²¹³ lí¹¹⁴ ca'áiñ¹⁸⁶ do?

⁴ Dsu²¹⁴ mi⁵¹ cangár²¹⁵ røø²¹⁶, e cuu¹⁸¹ e cajlír¹⁷⁹ ni²¹⁷ otoo²¹² quiá¹⁸ e ée²¹³ do jo²¹⁸ róo²¹⁹ ée²¹³ quiá¹⁸. ⁵ Jo cangotáam²²⁰bre e fí²²¹ dsíí²²² tó²²³ ée²¹³ do, jo fí²²⁴ job cangáiñ²²⁵ jaang²⁶ simíng²²⁶ i guíng²²⁷ lí¹¹⁴ lí¹¹⁴ dsée²²⁸ i qui²²⁹ cō²⁸ 'mi⁵⁸ tē²³⁰ e cuee²³¹. Jo eám²³² cafóng²³³ i dseam⁸⁹ do, ⁶ dsu²¹⁴ i simíng²²⁶ do cañír²³⁴ lala:

—Ja²³⁵ fōng²³⁶na²³⁷ jíí²³⁸ cō²⁸; cō²⁸ ní²³⁹baa e 'náng²⁴⁰na²⁴¹ Jesús i seeng⁹⁶ fí²⁴² Nazaret i cajúng¹⁶⁵ fí²⁴³ dse²⁴⁴ crúu²⁴⁵ do, dsu²¹⁴ lanagui nicajl²⁴⁶bur, jo jo²⁴⁷ iuuiñ²⁴⁸ fí²⁴⁹ la lana. Fí²⁵⁰ na jōø²⁵¹na²⁵² e fí²⁵³ lí¹¹⁴ catiraaíñ²⁵⁴ do, jo i²⁵⁵ seeng⁹⁶ jíí²³⁸ jaang²⁶. ⁷ Güilíng²⁵⁶na²⁵⁷ jo güijmée²⁵⁸na²⁵⁹ júu¹⁶⁷ dsea⁸ guijáng²⁶⁰ quiá¹⁸r¹⁴⁵, jo jee⁹² jo quíng⁹⁴ Tú²⁶¹ Simón cajo, jo síí²⁶²na²⁶³r lala: “Jééng²⁶⁴gui nidsé²⁶⁵ Jesús fí²⁶⁶ lí¹¹⁴ se¹¹⁵ Galilea laco⁴¹gui 'nú²⁶⁷', jo fí²⁶⁸ job nimáang²⁶⁹na²⁷⁰re lí¹¹⁴ laco⁴¹gui jíí²³⁸ e cajín¹² ie¹¹⁸ lami¹¹¹ nú²⁶⁷gui e nijngáng²⁷¹ dsea⁸ í²⁷².”

⁸ Jo mi⁵¹ cangí²⁷³ e jo, ca'uøøm²⁷⁴ i dseam⁸⁹ do e cuír²⁷⁵ e fí²⁷⁶ lí¹¹⁴ ca'áng²⁰ dsea⁸ do, cō²⁸ dseáng⁷⁹ e eám²³² jléeiñ²⁷⁷ e 'gór²⁷⁸. Jo jíí²³⁸ jaang²⁶ ja²⁷⁹ i²⁸⁰ cajmea¹⁶⁶ i dseam⁸⁹ do júu¹⁶⁷, cō²⁸ dseáng⁷⁹ 'gór²⁷⁸bre.

Mi~ cajmijnéeng`'ñia' Jesús fí' quini` i Yá^ i seeng` fí' Magdala
(Jn. 20:11-18)

⁹ Jo mi~ nicangf e nicají' Jesús, mi~ cajneá~ e jmi~ la'uii~ quiá'~ seamaan~ do, jo la'uii~ cajmijnéeng`'ñia'r' fí' quini` i Yá^ i seeng` fí' Magdala, i dseamf i ca'uøøng` guiáng~ i 'ling'^ fí' dsí' lami~ jéeng'gui. ¹⁰ Jo i Yá^ do ladsifib' cangojmée'r' júu^ jaléng' i dsea i cangí' cóo'~ Jesús do; jo jaléng' i dsea i dseáng'~ eáam' fí' l'íiñ' jogui neáaiñ' ta~ qui'. ¹¹ Jo mi~ canúu~ i dsea do e nicají'b'tu Jesús jogui e nicangám~ i Yá^ do, jo dsu' ja` já'~ calíng~ i dsea do ladsifí' lado.

Mi~ cajmijnéeng`'ñia' Jesús fí' quini` gáng~ i dsea` quiá'r~ do
(Lc. 24:13-35)

¹² Jo mi~ cangf e jo, cajmijnéem`'ñia' Jesús fí' quini` gáng~ lajee` i dsea` quiá'r~ do lajee` ngolíiñ~ e teáaiñ'~ fí' fí' jee~ mó'. <sup>13</sup> Joba' ladsifí' ladob caquim'~ tu i dsea` gáng~ do, jo cangojmée'r' júu^ i caguiaang~ gui do; jo dsu' ja` já'~ calíiñ'~ do cajo ladsifí' lado.

E ta~ e cacuø' Jesús jaléng' dsea` quiá'r~
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jo mi~ cangf gui lajo, lajee` e neáang' i dsea` guijáng` quiá'r~ e gø'r' fí' 'ni' mes~, jo lajee` jo mi~ cajmijnéeng`'ñia' Jesús fí' quini` jaléng' i dsea` do, jo cajím~ breiñ' do, có' dseáng'~ ja` já'~ mí' líim biiñ' do e nicají'b'tur; jogui có' eáam' ue' moguiñ'~ cajo, joba' ja` já'~ calíiñ'~ do ladsifí' lado mi~ cajíng'~ i dsea` i cangá~ quiá'r~ e nicají'tur. ¹⁵ Jo casí'~ Jesús i dsea` do lala:

—Güilíng~ na' fí' la'úng~ fí' jmiçüi, jogui güigua~ na' júu^ jee~ jaléng' dsea` jmiçüi jial nileáng` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~. <sup>16</sup> Jo jaléng' i dsea` i já'~ nilíng` júu^ quié~ e jogui e nisáañ' jmi~ e laco' cuø' li~ e nica'uíiñ~ dsea` quié~ e, joba' i dsea` i nileám' bre jóng jee~ jalé' dsee~ quiá'r~; dsu' i dsea` gui i ja` já'~ nilíng` júu^ quié~ e, joba' i dsea` i latab~ ni'naañ' quiá'~ Fidiée'. <sup>17</sup> Jogui niñim` jaléng' i dsea` i já'~ líng` júu^ quié~ e e nilí' bre uóñ' i 'ling'^ i teáang' dsí' dsea` la'eáang' cóo'~ júu^ quié~ e; jogui niñim` bir cajo e nifé'r' jmi' e ja` mí' ñir' jéeng'gui; <sup>18</sup> jogui nilí' bir e sáañ' mi' i guíng~ cajo e ja` nicúañ' do quiá'r~, jogui song ni'f'r' lafa' oguí~, ja` ni'lé~ quiá'r~ jí'~ cóo'; jogui niñim` bir e nilí'r' jmi'leáañ' jaléng' dsea` dséé'~ cajo e lico' niquidsir' guóor' fí' yá'^ moguiñ'~, jo ni'leám~ biñ' do jóng.

Mi~ cangáng'~ tu Jesús fí' ñifí~
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jo mi~ cangf e casí'~ Fíinaa' Jesús jaléng' i dsea` quiá'r~ do lajo, joba' cajgóo~ bre fí' yá'^ jmiçüi jóng, jo cangám'~ tur fí' ñifí~ fí' lí~ cajár~, jo cangogüea~ tur lí'^ lí' dséé' laco'gui la guíng~ Tiquiá'r'^ Fidiée'. <sup>20</sup> Jo mi~ cangf jo, ca'uøøm` jaléng' i dsea` do fí' la'úng~ fí' jmiçüi e cangoguiar~ júu^ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, jo 'ñiab' Fíinaa' jmicóo'r~ i dsea` i e guiañ' do júu^ quiá'r~, jogui ca'e' bir dsea` jmiçüi e dseáng'~ e já'~ júu^ quiá'r~, có' jaléng' i dsea` do jmóor` jalé' e dsigá` dsí' dsea` la'eáang' cóo'~ güea'^ quiá'~ Fíinaa'.

Jo lajob nilí'.

Jo lanab jí'~ lí' júu^ quiá'~ Fidiée' e cajme' Marcos.

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e cajme' LUCAS

E uing` e cajme' Lucas e ji` la

¹ Teófilo, niñí^b 'nu' e fíim' dsea` cajme'r' fí' ni` jì` jalé' e nicalí- jee~ jnea~aa', <sup>2</sup> jo cajme'r' laco' júu^ e cajmée` jaléng' i dsea` i cangá- jial calí- lamí~ cagüéng- Jesús fí' jmigüí' la, jo i dsea` íb` i ca'e' jalé' júu^ quiá'- Jesús cajo. <sup>3</sup> Jo nica'nób' jnea~ cajo, jo nicalidseám' dsii- jalé' e já'- e calí- latí' mi~ uing~ jo latí' lana, joba' nijmée'- e 'nu' júu^ jial calí- lamí~ cateáang` Jesús fí' jmigüí' la, ⁴ jo lajoba' dseáng'- lajang'- niliñí'^ jalé' e júu^ e nica'e' dsea` 'nu`.

Jaang` ángel cajmээр` júu^ e niliseeng` Juan i seáang` dsea` jmií`

⁵ Jo lajee` líng' Herodes dseata~ dsea` féng' quiá'- Judea, jo seeng` jaang` jmidsea` quiá'- dsea` Israel i sii` Zacarías, i líng' dsea` quiá'- jaang` jmidsea` i sii` Abías. Jo i dseamí' quiá'- i Zacarías do siir` Elisabet, siju` jaang` jmidsea` i calisí' Aarón. <sup>6</sup> Jo laji` huáam-bre nuur~ jalé' ta~ quiu' Fidiée~, jo eám' guiúin~ fí' quini` dsea` do cajo e laco' júi~ jaang` dsea` ja` cuóøng` cuó'- reiñ' do dsee-. ⁷ Jo dsu' ja` i jóor' seeng`, co' i dseamí' do ja` cuóøng` nidsiquieein~ yuu, jogui dsím'- nidseáain~ laji` huáain~ do cajo.

⁸⁻⁹ Jo co' jmií~ catíng- jaléng' jmidsea` e lí` quíng' Zacarías do e nijmiféin' Fidiée~ fí' dsíí' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén, jo nitíng- lajee' la'ó' jmidsea` e guíng' yaaiñ` i i nitíng- e nijír- su' fí' nife', jo Zacaríasbing' catíng- ie~ jo. ¹⁰ Jo 'ñiab' Zacarías ca'ír- tí' nife' ie~ jo e quier' e su' do. Jo lajee' coo' e su' do, lajalém' dsea` teáain~ fí' caluu~ e jmiféin' Fidiée'. <sup>11</sup> Jo lajee' iuung- Zacarías fí' nife' do, jo co' cajném- jaang` ángel quiá'- Fidiée~ lí'- lí' dsée' e nife' e lí' iuuiñ- jir' e su' do. ¹² Jo mi~ cangáng- Zacarías i ángel do, dsíng'- cafóin' júi~ ja` ñir' e~ nijmér-.

¹³ Jo cajíng'- i ángel do casí'r- Zacarías: —Ja' fóøn'-, Zacarías, co' nicanúub- Fidiée~ lajií~ júu^ e nicamí~ na'r do, jo lana dseamí' quií'- nidsiquieein~ jaang` yuu' siñuu^ i nitó' e nilisii' Juan mi~ niliseein'. <sup>14</sup> Jo fíim' dsea` nili'íáang` dsíir' jogui dsíng'- nili'íáang` óo' 'nú' e niliseeng` i yuu' quií'- na' do cajo, <sup>15</sup> co' mi~ nicuáin~, dsíng'- niliféin' fí' quini' Fidiée~. Jo ja` méé' ni'í'r carta niteáin~ fí' jmigüí', jogui nú'-gui e niliseein~, ni'íñ' Jmiguí' quiá'- Fidiée~ e nijmicóo' quiá'r- lajií~ ta~ e nijmér- fí' jmigüí' la. ¹⁶ Jogui nijmér- e niquí'- jíng' yaang~ fíim' dsea` Israel fí' quini' Fidiée~. <sup>17</sup> Jo i Juan do ni'íñ' Jmiguí' quiá'- Fidiée~ laco' ca'íng' jaang` dseañu' i calí'gøng' eáang` i calisí' Lí', jaang` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~ malií' gui eáang'. Joba' i Juan na niguiár- júu^ mi~ nijaquíéng' e nijáa' Dsea` Jmáang- e laco' røøb` nisíng^tu jaléng' jóo' dsea` cóo' jaléng' sejmiir', jogui e laco' jaléng' dsea` i jo` núu~ júu^ quiá'- Fidiée~ niquí'- jíng' yaaiñ~ mi~ ninúr- jalé' júu^ e niguiá- i dsea` í. Jo lajoba' nijmér- e niguiéng- guiá- yaang~ dsea` e nijmicuúin` Dsea` Jmáang-.

¹⁸ Jo mi~ cató' e fé' i ángel do jalé' júu^ quiá'- Fidiée~, jo cajmingi' Zacarías i ángel do:

—Jial nilita~ dsí' jnea~ jalé' e jo, co' nidseáam-baa' eáang' cóo' dseamí' quié- e?

¹⁹ Jo cañí' i ángel do:

—Jneab~ i ángel Gabriel, jo jmóo'o jalé' ta~ e iing~ Fidiée~, jo íb` dsea` casíin~ jnea~ e cagajmée'- e 'nu' jalé' e juguiú- e nifá'- a na. ²⁰ Jo dsu' uíi~ e ja` já'- calín'- jalé' júu^ quié- e, joba' latí' lana nijá'^ e jo` lí' fo' júi~ camí'^ júu^ cartí' niliti' lajií~ júu^ e nifá'- a na, jo joguib nifo'^tu' jóng.

²¹ Jo lajee' síng' Zacarías cóo' i ángel do, jo caluu~ guá'- féb' teáang- jaléng' i dsea` i sijeeng~ ír' do. Jo lajaléng' i dsea` do ninaang` í' dsíir' jiali' calí'íng~ Zacarías eáang' fí' lí~ cangór- fí' nife' do. <sup>22</sup> Jo dsu' mi~ cagüí' fí' Zacarías fí' jo, jo` lí' fé'r'. Joba' dsifí' lajob calilí'^ jaléng' i dsea` i teáang- caluu~ do e liim~ba' e cangáin~ do e fí' dsíí' guá'- do. Jo dsifí' ladob canaang` Zacarías e jmóor' lí~ cóo' guóor' quiá'- jial e cangár- do, jo cangocá'bi e líiñ' lado.

²³ Jo mi~ cangf̄ jo, mi~ catf̄ í' e cadsínḡ lajfī~ jmī~ e catf̄nḡ Zacarías e iuuiñ̄ fí' sinuū^ guá' do, jo cangám' bre fí' quiá'r'. ²⁴ Jo mi~ calicónḡgui lajo, yuub̄ cacónḡ dseamf̄ quiá'r'. Jo lajee' 'nínḡ si' jo' cagüi'f̄ i dseamf̄ do sinuū^ quiá'r', jo lajee' jo' í' dsí'f̄: ²⁵ "Gui'máam' Fidiée' quiá' e guiá' e jmóor' cóo' jnea~ e laco' jo' nifé' dsea' ga' uii~ quié-e."

Mi~ cajmée' i ángel do júu^ e niliseeng' Dsea' Jmáanḡ

²⁶ Jo mi~ cadsínḡ jñúunḡ si' lajo, cóo' jmī~ casínḡ Fidiée' i ángel Gabriel do fí' cóo' fíi' lí~ sii' Nazaret e née' fí' lí~ se' Galilea. ²⁷ Jo casíñ̄ dsea' do fí' quiá' jaang' simf̄ i sii' Yá' i ninée' júu^ quiá' cóo' jaang' siming' siju' Daví' i sii' Sé'. ²⁸ Jo mi~ caguié' i ángel do fí' quiá' i simf̄ do jo casí' reiñ':

—Juguiú' o' quí'~, simf̄, có' 'nu'bing' i nicaguíng' Fidiée' lajee' lajaléng' dsea' i seeng' fí' jmīgüi'~, jo Fidiéeb' nijmicóo' 'nu'.

²⁹ Jo mi~ canúu' i simf̄ do júu^ quiá' i ángel do, dsíng' cangogá' dsí'f̄ jo ca'f̄ dsí'f̄ e~ uiing' e cajíng' dsea' do lado.

³⁰ Jo cajíng' tu i ángel do:

—Ja' fõøn' jii' cóo', có' íaam' dsí' Fidiée' cóo' 'nu', ³¹ jogui lana nigüiquiéen' jaang' yuub̄ siñuū^, jo mi~ niliseeiñ̄, nitó'na' e nilisiir' Jesús. ³²⁻³³ Jo mi~ nicuáiñ̄, nijmé' Fidiée' e nilíñ̄ jaang' dsea' féng' laco' calínḡ i sijur' Daví' do. Jogui i yuub̄ do quí'~ latab' niquiú'r' ta~ quiá' lajaléng' dsea' Israel, jogui niquiú'r' ta~ cajo fí' la'úng' fí' jmīgüi'~, jogui nilisiir' Joo' Fidiée' dsea' guíng' ñifí'.

³⁴ Joba' cajmingi' Yá' i ángel do:

—¿Jial cuõng' nilí lajo? Ja'gui cóo' dseañ'.

³⁵ Joba' cañi' i ángel Gabriel do:

—Fidiée' dsea' guíng' ñifí' nijmér' cóo' güea' 'gøng' quiá'r' e niquin' lafa' jee' cabøø' jnií', jo lajee' joba' nicuó'r' 'nu' Jmiguí quiá'r', jo joguiba' nigüiquiéen' i yuub̄ güeang' i líng' Joo' Fidiée' do. ³⁶ Jogui i niñ' i sii' Elisabet, jaang' dseamf̄ i niyúng' eáang', jñúunḡ si' níngoo' e quiéeiñ̄ jaang' yuub̄ siñuū^ . Jo i dseamf̄ do i nica'éeng' dsea' eáang' e ja' jiuung' nicõøiñ̄, yuub̄ niquiéeiñ̄ lana, ³⁷ có' jaléb' tñng' Fidiée' jmér'.

³⁸ Joba' cañi' Yá':

—I quiá' Fidiéeb' jnea~. Güijméeb' Fidiée' cóo' jnea~ laco' nicafée' na.

Jo mi~ calí' sñiñ̄ lado, jo cangám' tu i ángel do fí' lí~ cajár'.

Mi~ cangó' Yá' e cango'eer' Elisabet

³⁹⁻⁴¹ Jo dsí'f̄ mi~ cangf̄ lajo, cangó' Yá' fí' cóo' fíi' e née' fí' jee' mó' lí~ se' Judea e cango'eer' i nñr' Elisabet i cóo' Zacarías do.

Jo mi~ caguié' fí' jo, jo cangoféeiñ̄ dsea' do. Jo mi~ cató' Yá' cató'r' Elisabet, dsí'f̄ ladob cajóng' i yuub̄ i iuung' dsí' tu' Elisabet, jogui dsí'f̄ ladob calíng' Elisabet Jmiguí quiá' Fidiée'. ⁴² Joba' cajíng' i Elisabet do casí'r' Yá' e ngocáng' dsí'f̄ jo cajíñ' :

—'Nu'bing' i nicajmigüeang' Fidiée' lajee' lajaléng' dseamf̄ i seeng' fí' jmīgüi'~, jogui nicajmigüeaiñ̄ yuub̄ quí'~ cajo. ⁴³ ¿I~ jnea~ e nija'ee' niquiá' Fíi' jnea~? ⁴⁴ Có' mi~ canúu' e cate' jnea~, dsí'f̄ ladob cajóng' yuub̄ quié-e lí~ iuuiñ̄ fí' dsí'f̄ tú'u e íaang' dsí'f̄.

⁴⁵ Joba' eáam' juguiú' quí'~, có' jáb' calín' e niliti' jalé' júu^ quiá' Fidiée' e cacuø'r' 'nu'. ⁴⁶ Joba' cajíng' Yá':

Dsíng' jmi'fén' jnea~ Fidiée',

⁴⁷ jogui dsíng' íaang' dsii' cóo'r' cajo,

có' íbre dsea' caleáiñ̄ jnea~ jee' dsee' quié-e.

⁴⁸ Dsu' jnea~ líñ'n jaang' dsea' quiá' Fidiée'

i ja' jmi'féng' 'ñia', jo si'ím' Fidiée' jnea~,

jo latí' lana jo cartí' róo' jmīgüi' nifé' jaléng' dsea' jmīgüi' juguiú' uii~ quié-e.

⁴⁹ Có' Fidiéeb' dsea' 'gøiñ' fí' la'úng' fí' jmīgüi'~,

jogui jmīgüi'ub' jalé' e nicajméer' cóo' jnea~ cajo,

có' íbre dsea' güeaiñ̄ fí' latøng' fí' jmīgüi'.

⁵⁰ Jogui contøom̄ nilí fí' líiñ̄ jaléng' dseá i nijmi'gó' ír'.

⁵¹ Jo íbre tíiñ̄ jmér' lí' doñí' ee',
jogui cajméer' e cajgiéem̄ jalé' e í dsí' dseá i jmicóong' yaang'.

⁵² Jogui cajgiáam̄ bre uó' jaléng' dseá i óo' ta' ñíí',
jogui yáb' caseáñ̄ jaléng' dseá i ja' jmicóong' yaang'.

⁵³ Jogui juguiáb' cacuø'r' jaléng' dseá i ja' 'ga' lí' sea' quiá'̄,
jogui cajmilím̄ bre guoo' jaléng' dseá sea' cuu'.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jogui cajmicóo'r' jaléng' dseá góor' dseá Israel
i caguín' lamí' jéeng' gui i nilínḡ dseá quiá'r',
co' lajob júu' caséer' cóo' 'lí' yúu' qui'ii' i sii' Abraham e nilí fí' línḡ Fidié'̄
jneaa'aa',

jogui nijmicóo'r' jneaa'aa' lata'.

Jo jalé' e júu' na cajíng' Yá' ie' jo.

⁵⁶ Jo cajeb' Yá' gaang' sí' cóo' i Elisabet do. Jo mi' cangí jo, joguiba' cangáng' tur fí' quiá'r'.

Mí' caliséng' Juan i seáang' dseá jmií'

⁵⁷ Jo mi' cangí jo, cadsím̄ jmií' e niliseeng' yuu' quiá'̄ Elisabet, jo jaang' yuu' siñuub' caliséng' quiá'r'. ⁵⁸ Jo dsíng' calí'iaang' dsí' jaléng' rúñ̄ cóo' jaléng' dseá i neáang' lacúng' lajíng' lí' neáaiñ̄, co' calilí'r' e dsíng' guiú' e cajmée' Fidié' cóo' i Elisabet do. ⁵⁹ Jo mi' cadsí' i yuu' quiá'̄ Elisabet do jñiá' jmií', joba' cangojéeng' neiñ' e nitó' lí' fí' ngúu' táaiñ̄ laco' e qui' títng' dseá Israel. Jo mi' cajméer' lajo, sí' nilisii' i yuu' do laco' sii' tiquiá'r' Zacarías. ⁶⁰ Dsu' i Elisabet do cañír' jo casí'r' jaléng' i dseá do:

—U'̄, Juam 'né' nilisiiñ' na.

⁶¹ Joba' cajíng' i dseá caguiaang' do casí'r' Elisabet:

—Jo jiali' nilisiir' lajo? Jí'̄ jaang' gui dseá sinúu' qui'̄ ja' siir' lajo.

⁶² Joba' cajmingí' i dseá caguiaang' do Zacarías e jmóor' lí' cóo' guoor':

—Jo jial nilisii' i yuu' la, fó' 'nu'?

⁶³ Jo Zacarías camir' cóo' lí' nijmé'r' jial iñ̄ e nilisii' i yuu' do, joba' cajme'r' e Juam nilisiiñ' do. Jo dsíng' cangogá' dsí' jaléng' i dseá do e calisí' i yuu' do Juan. ⁶⁴ Jo dsifí' ladob cana' oo' luu' Zacarías jo canaaiñ̄ jmiféiñ' Fidié'̄.

⁶⁵ Jogui jaléng' dseá i neáang' lacúng' lajíng' lí' guíng' Zacarías eáam' cangogá' dsí' quiá'̄ jalé' e calí' do, jo lajobi lacaang' jee' mó' lí' se' Judea eáam' caliseá' e júu' jo. ⁶⁶ Jo lajíng' dseá i caliñí' jalé' e calí' do cajmingí' rúñ̄:

—¿E' si'íng' i yuu' la mi' nicuáñ̄? Dsucó' eáam' lí' e jmicóo' Fidié' quiá'r'.

Jalé' e ca'ø' Zacarías quiá'̄ Fidié'̄

⁶⁷ Jo mi' cana' oo' luu' Zacarías, dsifí' lajob calíñ' Jmiguí' quiá'̄ Fidié'̄ jo canaaiñ̄ fé'r' jalé' júu' e cangíiñ̄ cacuø' Fidié'̄ ladsifí' lado jo cajíñ':

⁶⁸ Güijmifém' jaléng' dseá Fí'naa' Fidié'̄ quiá'̄ dseá Israel, dsucó' nicajár' jee' jneaa'aa', dseá lí'naa' dseá quiá'r', jo nicaleáam' bre jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'naa'.

⁶⁹ Jo caguín' lajee' lajaléng' siju' dseata'
dseá féng' Daví' i jmóo' ta' quiu' Fidié'̄ do jaang' i 'gøng' gui eáang'
e quiá'̄ nileáiñ̄ jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'ii'.

⁷⁰⁻⁷¹ Co' lajob júu' cacuø' Fidié'̄ jaléng' dseá quiá'r' i nicafé' cuaiñ̄ quiá'r' mali'gui eáang'

e nileáiñ̄ jneaa'aa' jee' jaléng' i 'ní' nínḡ jneaa'aa'

jogui jee' jaléng' i guínḡ qui'naa' cajo,

⁷² jogui nilí fí' líim̄ bre jaléng' 'lí' dseá cóong' qui'naa',
co' ja' ni'ínḡ dsí' lají' júu' e cajmirør'

cóo' 'lí' yúu' qui'ii' Abraham lají' mali'gui eáang'.

⁷³ Jo e lab júu' e cacuø' Fidié'̄ i Abraham do ie' jo:

⁷⁴ e nileáiñ̄ jneaa~aa' jee~ jaléng' ì 'nì' nínḡ jneaa~aa',
jòba' jneaa~aa' nijmó'naa' e ngocáng' dsi'naa' lí' dseáng' laco' iinḡ Fidiée',
jò jò' e 'góng'naa' jí' cò' ì dsea' ì 'nì' ní' quí'ii' do jóng.

⁷⁵ Jogui lata~ see~ naa' fí' jmigüi' la,

nisee~ naa' e lí'naa' dsea' güeang' quiá' Fidiée' jogui dsea' ì ée' røø' laco' sí'í' fí'
quini' Fidiée'.

⁷⁶ Jò mi~ calí' e jò, jò lalab casí' Zacarías ì yuu' do:

Jogui 'nu', yuu' quí'ii', nilisii' dsea' ì caguíng' Fidiée' dsea' guinḡ ñiff' ì nifé' cuaiñ̄
quíar' ;

cò' 'nub' dsea' niguiéen' dsea' guiá',

cò' lana nijaquíéeng' e tí' lí' nijáa' Fii'naa' Dsea' Jmáang'.

⁷⁷ Jò nijmée' dsea' júu' jial nileáng' Fidiée' jaléng' dsea' jmigüi' e ni'ínḡ dsee~ quiá'r'.

⁷⁸ Jò Fidiée' nijmér' jalé' e jò, cò' dsíng' 'neáiñ̄ jneaa~aa', jogui eám' fí' líiñ̄
jneaa~aa' cajo.

Joba' nicacuø'r' jneaa~aa' e lafa' nijneá' cò' jì' e jlo' nínḡ 'gøng' fí' lí' see~ naa' lana,

⁷⁹ jò e jòba' nijmicó' quiá' jaléng' dsea' ì seeng' lafa' sijuung' lí' nuu' só'.

Jò Fidiée' ni'é'r' jneaa~aa' fí' guiá' quiá'r' e laco'

nilisee~ naa' juguiá' júu' røø'.

Jò jalé' e júu' na café' Zacarías ie~ jò.

⁸⁰ Jò cuaam' ì yuu' quiá'r' do laco' ngóo' jmiñ̄. Jò lajee' cuaaiñ̄, eáang' ngóo' licuíñ̄
Fidiée' jogui eáang' ngóo' liguiúñ̄ la'eáang' cóo' Jmigui' quiá' dsea' do. Jò mi~ 'lé'
cacuaiñ̄, jò cangór' fí' cò' jee~ mó', jò jòba' cateáiñ̄ cartí' mi~ caguié' jmiñ̄ e nilicuíñ̄
dsea' Israel quiá'r'.

2

Mi~ caliséng' Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹⁻² Jò ie~ jò seeng' jaang' dseata~ dsea' féng' ì sii' Augusto ì quiu' ta' ie~ jò, jò seeng'
jaang' dseata~ dsea' nu'luu' quiá'r' ì sii' Cirenio ì guinḡ líng' ta' fí' lí' se' Siria. Jò ie~
jò caquiñ̄ ì Augusto do ta' e nili'ínḡ jaléng' dsea'. ³ Jò jaléng' dsea' ì taang' fí' lí' jíe'
'né' nidsiliñ̄ fí' góo'bre, jò fí' jòba' nili'íñ̄.

⁴ Jò mi~ cahuí' ta' lajò, jòba' cagui'í' ì Sé' do fí' lí' guiiñ̄ fí' fii' Nazaret lí' se' Galilea,
jò cangáiñ̄ fí' góor' fí' lí' se' Judea fí' cò' fii' e sii' Belén fí' lí' caliséng' ì dseata~ dsea'
féng' ì sii' Daví' do, jaang' dsea' siju' Sé' ì caliséng' malí'gui eáang'. ⁵ Jò mi~ cangáng'~
Sé' fí' góor', tée'bre Yá', cò' ninée' júu' quiá'r' cóoiñ̄ do, jogui yuub' niquíeéiñ̄ do cajo.

⁶⁻⁷ Jò mi~ caguiliñ̄ fí' Belén, jòba' catí' í' e niliseeng' yuu' quiá' Yá', dsu' ja' lí' calí'r'
lí' nijér', cò' dsíng' fíng' jaléng' dsea' ì caseáng' e fí' fii' do ie~ jò. Jò lí' güing' jaléng'
cuea' güitáb' cajer', jò jòba' caliséng' ì yuu' do. Jò íb' la'uii' jóo' Yá' ì caliséng'. Jò mi~ cangí'
jò, caquiñ̄' cò' 'mi', jò catiráaiñ̄ dsí' cò' ni'nuu' lí' gø' jó', dsuco' ja' lí' sea' lí' guiá'
fa' niquíer'.

Mi~ cajnéng' ángeles fí' lí' taang' dsea' jmóo' í' jo'se'

⁸ Jò mi~ canuu' e jmiñ̄ jò, jò nicajé' cò' tú' míng' dsea' ì jmóo' í' jo'se' quiá' fí' lí'
caluu' fii' Belén. ⁹ Jò lajee' neáiñ̄ e canuu' e jmiñ̄ jò, cò' cajném̄ jaang' ángel ì casíng'
Fidiée' fí' lí' neáiñ̄, jò dsíng' jlo' cajneá' e güea' quiá' Fidiée' do lacúng' lajíng' lí'
neáang' ì dsea' do, jò dsíng' cafóñ̄'. ¹⁰ Jò cajíng' ì ángel do casí'r' jaléng' ì dsea' do:

—Ja' fòøng'na' jí' cò', dsuco' juguiúb' quiee' quiá'na', jò fíim' dsea' nili'íang' dsíir'
uí' e júu' jò. ¹¹ Cò' fí' lab góo' dseata~ dsea' féng' Daví', jò lana fí' lab nicaliséng' Dsea'
Jmáang', dsea' nileáiñ̄ 'nu' jee~ jalé' dsee~ quí'na'. ¹² Jò niñí'ba' e mi~ nigüi'néng'na'r
jò niguiéng'na'r quíñ̄' cò' 'mi' jò ráaiñ̄ dsí' cò' ni'nuu' lí' gø' jó'.

¹³ Jo mi~ cató' e café' i ángel do lado, cõo` cajném` ángeles i fíing'gui fí lí~ neáang' i dsea` do, jo lajalém' i ángeles do canaaín' e jmiféiñ' Fidiée' lajaléiñ' do jogui canaaín' do ør' lala:

¹⁴ ¡Majmiféng'naa' Fidiée' dsea` guing` ñiff~, jogui jaléng' dsea` jmigüi i seeng' guiá' cõo'r` güiliseem` bre juguiá' júu` røø` cõo' dsea` do!

¹⁵ Jo mi~ cató' e ca'ø' i ángeles do, cangolím`tur fí lí~ jalíiñ`. Jo i dsea` i jmóo' í' jo'se' do canaaín' síiñ` lajee' la'ó' yaaín~ jo sí' rúíñ' lala:

—Má`aa' fí Belén. Mane'duu' jalé' e nicajíng' Fíi'naa' Fidiée' quiá' jalé' e nicalí' jmiñ` na.

¹⁶ Jo catam' i dsea` do fí lajminá~, jo mi~ caguilíiñ` fí Belén, cadséiñ' Yá' cõo' Sé' jogui i yuu` do e ráaiñ` dsíi' cõo` ni'núu' lí' gø' jó'. <sup>17</sup> Jo mi~ cangí' e cangáiñ` i yuu` do, jo canaam`bre ni'r' júu` lajii' e cajíng' i ángel do cuaiñ` quiáiñ' do. ¹⁸ Jo jaléng' dsea` i canúu` e júu` jo dsíng' cangogá' dsíi'. <sup>19</sup> Jo dsíng' ca'f' dsíi' Yá' quiá' jalé' e calí' ie~ jo, jogui ca'mea'bir e júu` jo fí dsíi' moguir~.

²⁰ Jo mi~ cangí' jo, caquím' tu i dsea` jmóo' í' jo'se' do. Jo lajee' ngolíiñ` jo ør' quiá' Fidiée' jo dsíng' jmiféiñ' Fidiée', cõ' calitib~ lajii' júu` e quie' i ángel do ie~ jo.

Mi~ cangojéiñ` Jesús fí guá' fé' e si' fí Jerusalén

²¹ Jo mi~ cadsí' i yuu` do jñiá~ jmiñ~, jo cangojéeng`neiñ' e cató' lí' fí ngúu' táaiñ` laco' qui' tñng` dsea` Israel. Jo dsifí' ladob catéer` e calisíñ' do Jesús lí' laco'gui cajíng' i ángel do casí'r` Yá' lajii' mi~ nú' gui e nidsiquiéiñ' i yuu` do.

²² Jo mi~ cangí' jo, mi~ cadsí' Yá' tuló~ jmiñ` e caliséng' i yuu` do, cajmiti~bre lajii' júu` e casé' Moi' e 'né' nilí, joguiba' cangolíiñ` cangojéeng`neiñ' fí guá' fé' e si' fí Jerusalén e laco' nidsijeáang`neiñ' fí quini' Fidiée'. ²³⁻²⁴ Jo mi~ nití' í' e nidsilíng` dsea` Israel sinúu' guá' cõo' yuu` siñuu' la'uii' i liseeng' quiá'r~, 'né' jéeng' sejmií i yuu` do gáng` bõsií` õsi gáng` mee~ quiá' e nijngáng' jmidsea' fí nife' quiá' e sinúu' guá' do. Jo jalé' e jo cajmée' i Sé' do cõo' i Yá' do ie~ jo, cõ' lalab ta~ caquiú' Fidiée' malií' gui eáang': "Song ií' caliséng' yuu` siñuu' la'uii' quiá', í'bing' i nijmé' ta~ lí' lajii' e iing` Fidiée'."

²⁵ Jo ie~ jo seeng' jaang` dseañu' fí Jerusalén i sii' Simeón, jaang` dseañu' i guiúng` eáang', jo dsíng' jmiféiñ' Fidiée', jogui sijeeiñ` i nisíng` Fidiée' i nileáang` dsea` góor` dsea` Israel jee~ jalé' dsee~ quiáiñ'. Jo jéeb' Jmiguí' quiá' Fidiée' quiá' i Simeón do, <sup>26</sup> jo la'eáang' cõo' e joba' caliñir' lajii' lami~ jéeng'gui e ja` nijúuiñ` e ja` mí' cangáiñ` Dsea` Jmáang~, dsea` i nisíng` Fidiée' do. ²⁷ Jo ie~ jo cajmée' Jmiguí' quiá' Fidiée' e cangó' Simeón fí guá' fé' e si' fí Jerusalén. Jo mi~ caguiér` e fí guá' jo, fí job nitaang` Yá' cõo' gui Sé' e jéeiñ` i yuu` Jesús do e jmóor` jalé' ta~ e caquiú' Fidiée' e 'né' lí'. <sup>28</sup> Jo mi~ cangáng` Simeón i yuu` do jo casang' neiñ' jo canaaín' jmiféiñ' Fidiée' jo cajíñ':

²⁹ Gui'máam'ba' Fíi'naa' Fidiée', cõ' nicalitib~ lajii' júu` quií' e cajmée' jnea~ jéeng'gui.

Joba' dsíng' iáang` dsii` lana, jo nicuøøm` nitøø' jnea~ fí ñiff~ quií', jnea~ dsea` i jmóo' lajii' e iing` 'nu';

³⁰⁻³¹ cõ' nicamám`baa i yuu` la, dsea` i nileáang` jnea' jee~ jalé' dsee~ quií'ii', dsea` see~naa' fí jmigüi' la.

³² Cõ' i lab dsea` i líng' e jñ' e jneá' jee~ jaléng' dsea` jmigüi', jogui la'eáang' i lab cajo e nijmi'gõ' dsea` jaléng' dsea` quií' dsea` Israel.

³³ Jo dsíng' cangogá' dsíi' Yá' cõo' gui Sé' quiá' jalé' e cajíng' i Simeón do uii' quiá' i yuu` do. <sup>34</sup> Jo mi~ calí' e café' Simeón lajo, jo cataiñ' güea' i yuu` do cõo' sejmiíñ' jogui cajíñ' casí'r` Yá':

—I yuu` la nisi'íiñ` mi~ nicuáiñ` e niguiár` júu` jial nijmicuíng` dsea` Fidiée', joba' fíim' dsea` jmigüi' niquí' jíng' yaaín' fí quini' Fidiée'. Dsu' seem` dsea` i ja` ni'íng' jalé' júu` e niguiáiñ' do, cõ' ja` nití' dsíi', <sup>35</sup> cõ' niguiéeb' jmiñ` mi~ nilidseáang' dsíi' jial í'

dsíí' lajaang` lajaang` dsea` jmiǵüf. Jogui 'nu` dsíng'~ nilijiuung` o' mi~ nijmeáng` dsea` i yuu` la quíí'~ mi~ niféiñ'.

³⁶ Jo mi~ calí~ e fé' Simeón lajo, jo cajám'bre i yuu` do cóo'~ sejmiiñ'. Jo dsifí' ladob cangoquiéng` jaang` dseamf i sii` Aa~ fí' lí' sing' Yá^ cóo'~ gui Sé^ e jéeiñ` i yuu` do, jo fé' i dseamf i sii` Aa~ do cuaiñ` quíá'~ Fidiéé' cajo, jo i dseamf i líiñ' jóo' jaang` dseañu' i sii` Fanuel i líng' dsea` siju` jaang` dsea` i calisí' Aser. Jo i dseamf do eám' niyúíñ'; ochenta y cuatro jii` ñingóo' e 'niiñ` jo le'eám'bir eáang' mi~ cacúng'~ guór', jo guié~ jii` mi~ cangf' gui lajo, cajúm~ dseañu' quíá'r~. <sup>37</sup> Jo contøøm~ iuuiñ` sinuu` guá'~ e jmitir~ lajii'~ e iing` Fidiéé' e jmi'féiñ' dsea` do jogui e jmóor' ayuno cajo. <sup>38</sup> Jo mi~ cangáñ` i yuu` Jesús do, jo cacuø'r' gui'máang' Fidiéé' uii~ quíáñ'~. Jo miffing` canaaiñ` jma'r' júu^ jaléng' i dsea` i sijeeng' i dsea` i nisíng~ Fidiéé' e quíá'~ nileáiñ` dsea` jee~ dsee~ quíá'r~ jo cajíñ'~ casí'~ reiñ': "I lab i yuu` i cajíng'~ Fidiéé' i nisíñ` i ni'íng~ dsee~ quí'naa'."

Mi~ cangolíng` tur Yá^ cóo'~ Sé^ fí' Nazaret

³⁹ Jo mi~ cangf' e cajmiti~ sejmii' Jesús jalé' e ta~ huí' fí' ni~ ji` quíá'~ Fidiéé' do, cangolíim` tur cóo'~ i yuu` do fí' Nazaret fí' lí' se' Galilea. <sup>40</sup> Jo cuaam` Jesús lajee` jo laco' ngóor' jmiñ~, jo dsíng'~ ngóo' litíiñ~, jo eám' jmiǵüeang'^ Fidiéé' ír'.

Mi~ cajé' Jesús fí' dsíí' guá'~ fé' e si' fí' Jerusalén

⁴¹ Jo laco` jii` mi~ tí' jmiñ` Pascua quíá'~ dsea` Israel, nitíng` sejmii' Jesús e dsilíiñ` fí' Jerusalén. ⁴² Jo ie~ mi~ cadsí'~ i jiuung` do guitu' jii', jo fí' job cangór~ cóo'~ sejmii' cóo'~ jaléng' dsea` sinuu` quíá'r~ jogui cóo'~ jaléng' dsea` i neáang' fí' Nazaret. Jo fí' job cajé' lajaléng' i dsea` do lajee` catí' e jmiñ` do. <sup>43</sup> Jo mi~ cadséng~ e jmiñ` do, jo cangolíim` tur lajaléñ' do fí' Nazaret, <sup>44</sup> dsu' dob nicajé' i jiuung` Jesús do fí' Jerusalén. Jo ja' nicalilí'^ sejmii' e nicajer', co' líiñ` e jee~ i dsea` caguiaang~ dob ngaiñ'. Jo catam'~ bre fí' lajaléñ' do lajee` coo' jmiñ`. ⁴⁵ Jo mi~ caníuñ'~ guíá'^ fí', jo ca'naiñ'~ Jesús jee~ jaléng' i dsea` caguiaang~ do, dsu' jo lí' cadséng'~ neiñ' do. Jöba' caquim'~ tur fí' Jerusalén e cango'neéñ' i jiuung` do.

⁴⁶ Jo mi~ caguilíng~ tur fí' Jerusalén, jo ja' cadséng'~ neiñ' dsifí' lado car` mi~ cadsíng~ 'ní' jmiñ` gui lajo, joguiba' cadséng'~ neiñ'. Dsu' fí' guáb'~ guíiñ' do e núur` e síng` jaléng' tifa' quíá'~ júu^ quíu' ta~ quíá'~ dsea` Israel, jogui jmiǵüeb' jalé' e jmingí'~ rúng' Jesús cóo'~ jaléng' i dsea` í. ⁴⁷ Jo jaléng' dsea` i teáang~ núu' jial ngí' i jiuung` Jesús do dsíng'~ dsigá' dsíir', co' tiim'biñ' eáang'. ⁴⁸ Jo mi~ cangá'~ sejmii' Jesús e dob guíiñ~, jo dsíng'~ cango'gó' dsíir' jo cajíng'~ niquíá'r^ casí'~ reiñ':

—Yuu` quí'~ ii', ¿jiali' cajmeáan'~ jnea'^ lana? Dsíng'~ nicajmó'oo' fí'í' cóo'~ tiquíí'^, jo dsíng'~ nica'neéng'~ naa' 'nu`.

⁴⁹ Jöba' cañi' Jesús quíá'~ niquíá'r^ jo casí'~ reiñ':

—¿Jiali' ngí'na' 'náng'na' jnea'? ¿Su ja' ní'na' e~ ta~ nisí'ín^ n e nijmee~ e quíá'~ Tiquié'e dsea` guíng~ ñifí'?

⁵⁰ Dsu' i sejmii' do ja' cangáñ'~ jiali' cajíng'~ i jiuung` Jesús do lado.

⁵¹ Jo mi~ calí~ sñiñ` e jo, jo cangolíim` tur laji' gaaiñ` do fí' Nazaret. Jo dsíng'~ guíung~ Jesús cóo'~ sejmii', jo dsíng'~ núu'r~ cajo. Jo eám' íaang` dsíí' niquíá'r^ mi~ ca'í'~ dsíir' quíá'~ jalé' e cangojéé' ie~ jmiñ` jo. <sup>52</sup> Jo lajee` jo cuaam` Jesús, jo ngóo' litíng' guir laco` jmiñ~, jo dsíng'~ íaang` dsíí' jaléng' dsea` cóo'r~, jogui lajõbi Fidiéé' cóo'~ ír` cajo.

3

Mi~ canaang` Juan i seáang` dsea` jmiñ` e guiar' júu^ quíá'~ Fidiéé'

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Jo ie~ jo ñingóo' guí'ñiá' jiiñg` e líng' Tiberio dseata~ dsea` féng' quíá'~ fí' la'úng~ fí' jmiǵüf. Jo seeng` quiúung~ dseata~ dsea` nu'luu~ quíá'r~, jaang` i sii' Poncio Pilato i guíng~ líng' ta~ fí' Judea, jo jaang` i sii' Herodes i líng' ta~ fí' Galilea, jo seeng` jaang` rúng' dsea` ngáang' cóo'~ Herodes i sii' Lii~ i guíng~ líng' ta~ fí' Iturea cóo'~ cóo' lí' sii' Traconite, jogui jaang` i sii' Lisaniás i guíng~ fí' cóo' lí' sii' Abilinia. ² Jo ie~ jo seeng`

gáng- jmidsea` laniing-, jaang` i sii` Anás cóo~gui jaang` i sii` Caifás. Jo ie~ jo cajo i Juan do i líng` jóo` Zacarías guiiñ` fí jee~ uó~ quiú` mi` café` Fidiée` caféng` neiñ` e nicatib` í` e nináin` do e niguiár- júu` quiá~ Fidiée` fí jee~ dsea` jmigüí. ³ Jo mi` cahuí` ta~ lajo, jo dsifí` lajob cangó~ i Juan do fí` gua` Jordán, jo fí` job canaain` e guiar` júu` quiá~ Fidiée` fí` quini` dsea` i caseáng` fí` lacuee` e gua` do ie~ jo. Jo fí` job e`r` jaléng` dsea` i guilíng- do, jo sí` reiñ` e `né- niquí~ jing` yaaiñ~ fí` quini` Fidiée`, jo lajoguiba` e nisáin` jmiñ` e laco` cuó` lí~ e cajmée` dsea` do lajo. ⁴ Jo e jo cangojée` lí` laco` fé` fí` ní` jì` quiá~ Fidiée` e cajme` Saí` malii` gui eáang`, jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée`, lí` fé` lala: Ngí` jaang` dsea` i fé` teá` fí` ní` guóo~ uó~ quiú` jo fé`r` lala:

“Jmeáang~ na` guíú- fí,
jogui nea~ na` condsée’,

có` lana tí` lí~ nijáab` Fíi` naa’.

⁵ Jo jmiróø` na` lacaang` guíá~ fí,
jo jmiróø` na` lacaang` lí~ jung`,
jo jmee~ na` condsée` fí` lacaang` lí~ tu` fí,
jo jaléb` fí` nilí` røø`.

⁶ Jo jalém` dsea` jmigüí` nilí`r` jial e nileáin` jee~ jalé` dsee~ quiá~r` la`eáang` cóo~ i dsea` í`.”

Jo jalé` e na cajíng` Saí` fí` ní` jì` quiá~ Fidiée`.

⁷ Jo mi` caguilíng- dsea` i iing~ nisáng` jmiñ` e fí` gua` lí~ táang` i Juan i seáang` dsea` jmiñ` do, jo casí~ i Juan do lajaang` lajaang` i dsea` i caguilíng- do ie~ jo:

—Jóo` jaléng` mi` guíng- `nú`! ¿I~ cajme` `nú` júu` e lala cuóøng` nileáng` na` lajii~ iihuí` e nijaquíéeng` jmiñ` na? <sup>8</sup> `Né- nijmiliing` yaang~ na` e laco` nililí` jaléng` dsea` rúng` na` e dseáng` e já~ ba` nicaquí~ jing` yaang~ na` fí` quini` Fidiée`. Jo ja` jmigóøng` yaang~ na` e nileáng` na` jee~ dsee~ quiá~ na` dsu` uí~ e Abraham líiñ` `lii` yúu~ quiá~ na`, có` e já~ e fí~ i `nú` e cuóøm` jmé~ Fidiée` siju` Abraham jalé` cuu~ e née` la facó` iin~ lajo. <sup>9</sup> Cofa` jaléng` dsea` i ja` qui~ jing` yaang~ fí` quini` Fidiée` líiñ` laco` e `ma` ofii` e ja` dseeng` ofii` e cuó`, joba` huib` e `ma` do jo dsitoo~ fí` ní` jì` lafa` cuiib~, có` ja` ee` ta` íng` jíi~ cóo`.

¹⁰ Jo mi` canúu- jaléng` i dsea` do jalé` e café` i Juan i seáang` dsea` jmiñ` do, joba` cajmingí~ reiñ` do lala:

—¿Jial ni`ee~ jnea` guíú- cóo~ Fidiée`?

¹¹ Joba` cañí` i Juan do jo casí~r` i dsea` do:

—E laba! `né- nijmee~ na`: Ii` `nú` oo~ na` tú- `mi`quí` na`, `né- nicuó` na` cóo` jaang` dsea` i ja` sea` quiá~; jogui ii` `nú` sea` e cø` na`, `né- nicø` na` jmá~` jia cóo~ jaléng` i ja` sea` e dó~.

¹² Jo lajee` síng` Juan i seáang` dsea` jmiñ` do cóo~ i dsea` do, job caguilíng- cóo` tú~ míng`~ nodsicuu- i iing~ nisáng` jmiñ`, jo cajmingí~r` i Juan do jo cajíñ~:

—Tífa`, ¿e~ `né- jmó` jnea` e laco` ni`ee~ naa` guíú- cóo~ Fidiée`?

¹³ Joba` cañí` i Juan do quiá~ i nodsicuu- do jo casí~ reiñ`:

—E laba! `né- nijmée` `nú`: Jo` mí` na` cuu~ quiá~ dsea` e jmiguiú`gui laco` ta~ quiu` fí` ní` jì` quiá~ dseata~.

¹⁴ Jo lajee` síng` i Juan do cóo~ i nodsicuu- do, caguilíng- cóo` tú~ míng`~ `lée- fí` lí` táain` jo cajmingí~ reiñ`:

—Jogui jnea`, ¿e~ `né- nijmó` naa` e laco` ni`ee~ naa` guíú- cóo~ Fidiée`?

Joba` cañí` i Juan do jo casí~r` i `lée- do:

—E laba! `né- nijmití` `nú`: Ja` ee` uóø~ na` quiá~ dsea` laguidseaang`, o`gui fong` na` dsea`, o`gui jmoo` na` dsee~ quiá~ dsea` e ngii~ gui, o`gui ni`nñing~ na` dsea` e ja` ee` mí` cajméer` jíi~ cóo`; jo güilí`iáang` óo` na` cóo~ lajii~ e `léeng` na`.

¹⁵ Jo lajee` fé` i Juan do e júu` na, jo jaléng` i dsea` caguiaang- do í` dsí~r` e~ nilí` jogui í` dsí~r` su Dsea` Jmáam- i Juan i seáang` dsea` jmiñ` do. ¹⁶ Jo mi` calilí` i Juan do e í` dsí~r` i dsea` do lajo, joba` casí~ reiñ` jo cajíñ~:

—Ejá¹, jnea[~] seáanⁿ 'nú¹ jmií[~] cóo¹ layaang[~] jmií[~], jò dsu¹ nabi nijáa¹ jaang[~]gui dsea¹ i niseáng[~] 'nú¹ jmií[~] cóo¹ Jmiguí[~] quiá¹ Fidiée[~] jogui cóo¹ jì. Jo i dsea¹ î 'gøng¹ guir laco¹ jnea[~] e jí¹ jnea[~] ja¹ catíin[~] n fa¹ nisí¹ i capi¹ ñí 'ñúú¹ lomíir[~]. Co¹ jnea[~] nicaseán[~] n jaléng¹ 'nú¹ jmií[~] cóo¹ layaang[~] jmií[~] e laco¹ cuó¹ lí e nicaquí¹ jing¹ yaang[~] na¹ fí quini[~] Fidiée[~]; dsu¹ ír[~] mi[~] nigüééiñ[~] niseáiñ[~] 'nú¹ jmií[~] cóo¹ Jmiguí[~] quiá¹ Fidiée[~] e laco¹ cuó¹ lí e nicangíng¹ na¹ Jmiguí[~] quiá¹ dsea¹ do. ¹⁷Jo quieb¹ dsea¹ do e jmáiñ¹ ta[~] quiá¹ e nisíñ¹ micui¹ iee[~], jò nisér[~] ca¹ e qui¹ quiá¹ do. Jo dsu¹ e micui¹ iee[~] do ni'mear[~] fí dsí¹ sinúú[^], jogui e qui¹ quiá¹ nijí[~] bre fí lí coo¹ jì e ja¹ tóo¹ jmií[~] yu¹.

¹⁸Jo jmang¹ cóo¹ júu[^] lanaba¹ caféng¹ i Juan do jaléng¹ i dsea¹ do, jò ca'e¹ reiñ¹ jalé¹ júu[^] quiá¹ Fidiée[~] quiá¹ jial laang¹ dsea¹ jee[~] jalé¹ dsee[~] quiá¹ r[~]. ¹⁹Jogui caféng¹ i Juan do jaléng¹ dsea¹ e ja¹ dseeng¹ laco¹ jmóo¹ i dseata[~] Herodes do e jéeiñ¹ lafa¹ dseamí¹ quiá¹ r[~] oo[~] dseañu¹ rúíñ¹ dsea¹ ngáang¹ cóo¹ r[~] i sii¹ Lii[~], jogui cajíiñ[~] dseata[~] Herodes cóo¹ jalé¹ e ga¹ e jmóoiñ¹ do. ²⁰Jo mi[~] caliñí¹ i dseata[~] do lají¹ e júu[^] e fé¹ i Juan do uí¹ quiá¹ r[~], jòba¹ dsíng¹ caliguiñ[~] jogui cajméer[~] cóo¹ gui e ga¹, co¹ caqui¹ r[~] ta[~] e catam¹ i Juan do, jò 'nuñí¹ catang¹ neiñ¹ do.

Mi[~] cajgáang[~] Jesús jmií[~]

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹Jo dsu¹ nú¹ gui e ni¹ i Juan do 'nuñí¹, lajee[~] cateáiñ[~] fí gua¹ Jordán e seáiñ[~] dsea¹ jmií[~], jò cóo¹ jmií[~] caguié[~] Jesús fí jò, jò cajgáiñ[~] jmií[~] cajo. Jo dsifi¹ mi[~] cangí¹ e jò, jò caféng¹ Jesús Fidiée[~] dsea¹ guing[~] ñí¹, jò lajee[~] jò caná¹ cateá¹ fí ñí¹, ²²jò fí jòba¹ cajgó[~] Jmiguí[~] quiá¹ Fidiée[~] e líng[~] jaang[~] mee[~] fí yú¹ mogui[~] Jesús, jò caná¹ e líng[~] i guicafé¹ fí yú¹ jmií[~] jò guicajíñ[~]:

—'Nub¹ jóo¹ i 'neáanⁿ eáang¹, jò dsíng¹ íaang¹ dsii[~] cóo¹ 'nu¹.

Jaléng¹ 'lí[~] yú¹ quiá¹ Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³Jo guigui¹ jí¹ ñingóo¹ Jesús mi[~] canaaíñ[~] jmóor[~] ta[~] e sí¹ñ[^]. Jo jaléng¹ dsea¹ líiñ[~] e i Sé[^] do tiquiá¹ Jesús. Jo tiyú¹ quiá¹ Jesús siir[~] Elí, ²⁴jò tiquiá¹ Elí siir[~] Matat, jò tiquiá¹ Matat calisí¹ Leví, jò tiquiá¹ Leví calisí¹ Melqui, jò tiquiá¹ Melqui calisí¹ Jana, jò tiquiá¹ Jana calisí¹ Sé[^], ²⁵jò tiquiá¹ Sé[^] calisí¹ Matatías, jò tiquiá¹ Matatías calisí¹ Amós, jò tiquiá¹ Amós calisí¹ Nahum, jò tiquiá¹ Nahum calisí¹ Esli, jò tiquiá¹ Esli calisí¹ Nagai, jò tiquiá¹ Nagai calisí¹ Maat, ²⁶jò tiquiá¹ Maat calisí¹ Matatías, jò tiquiá¹ Matatías calisí¹ Semei, jò tiquiá¹ Semei calisí¹ Sec, jò tiquiá¹ Sec calisí¹ Judá, ²⁷jò tiquiá¹ Judá calisí¹ Joanán, jò tiquiá¹ Joanán calisí¹ Resa, jò tiquiá¹ Resa calisí¹ Zorobabel, jò tiquiá¹ Zorobabel calisí¹ Salatiel, jò tiquiá¹ Salatiel calisí¹ Neri, ²⁸jò tiquiá¹ Neri calisí¹ Melqui, jò tiquiá¹ Melqui calisí¹ Adi, jò tiquiá¹ Adi calisí¹ Cosam, jò tiquiá¹ Cosam calisí¹ Elmodam, jò tiquiá¹ Elmodam calisí¹ Er, ²⁹jò tiquiá¹ Er calisí¹ Josué, jò tiquiá¹ Josué calisí¹ Eliezer, jò tiquiá¹ Eliezer calisí¹ Jorim, jò tiquiá¹ Jorim calisí¹ Matat, ³⁰jò tiquiá¹ Matat calisí¹ Leví, jò tiquiá¹ Leví calisí¹ Simeón, jò tiquiá¹ Simeón calisí¹ Judá, jò tiquiá¹ Judá calisí¹ Sé[^], jò tiquiá¹ Sé[^] calisí¹ Jonám, jò tiquiá¹ Jonám calisí¹ Eliaquim, ³¹jò tiquiá¹ Eliaquim calisí¹ Melea, jò tiquiá¹ Melea calisí¹ Mainán, jò tiquiá¹ Mainán calisí¹ Matata, jò tiquiá¹ Matata calisí¹ Natán, ³²jò tiquiá¹ Natán calisí¹ Daví[^], jò tiquiá¹ Daví[^] calisí¹ Isái, jò tiquiá¹ Isái calisí¹ Obed, jò tiquiá¹ Obed calisí¹ Booz, jò tiquiá¹ Booz calisí¹ Salmón, jò tiquiá¹ Salmón calisí¹ Naasón, jò tiquiá¹ Naasón calisí¹ Aminadab, ³³jò tiquiá¹ Aminadab calisí¹ Aram, jò tiquiá¹ Aram calisí¹ Esrom, jò tiquiá¹ Esrom calisí¹ Fares, jò tiquiá¹ Fares calisí¹ Judá, ³⁴jò tiquiá¹ Judá calisí¹ Jacó[^], jò tiquiá¹ Jacó[^] calisí¹ Isáa[^], jò tiquiá¹ Isáa[^] calisí¹ Abraham, jò tiquiá¹ Abraham calisí¹ Taré, jò tiquiá¹ Taré calisí¹ Nacor, ³⁵jò tiquiá¹ Nacor calisí¹ Serug, jò tiquiá¹ Serug calisí¹ Ragau, jò tiquiá¹ Ragau calisí¹ Peleg, jò tiquiá¹ Peleg calisí¹ Heber, jò tiquiá¹ Heber calisí¹ Sala, ³⁶jò tiquiá¹ Sala calisí¹ Cainán, jò tiquiá¹ Cainán calisí¹ Arfaxad, jò tiquiá¹ Arfaxad calisí¹ Sem, jò tiquiá¹ Sem calisí¹ Noé, jò tiquiá¹ Noé calisí¹ Lamec, ³⁷jò tiquiá¹ Lamec calisí¹ Matusalén, jò tiquiá¹ Matusalén calisí¹ Enoc,

jo tiquiá'^ Enoc calisír` Jared, jo tiquiá'^ Jared calisír` Mahalaleel, jo tiquiá'^ Mahalaleel calisír` Cainán, jo tiquiá'^ Cainán calisír` Enós, ³⁸ jo tiquiá'^ Enós calisír` Set, jo tiquiá'^ Set calisír` Adán, jo tiquiá'^ Adán 'ña' Fidiée`.

4

Mi~ cajmée` fii` i` 'ling'^ quijí` jial niróng` Jesús dsee`

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jo ie` jo, mi~ cangf` e cangíng` Jesús Jmiguí` quíá'^ Fidiée`, jo e Jmiguí` do cangojéeng` ír` fí` jee` uó` quiá`, ² jo fí` job cajer` lajee` tuló` jmií`. Jo lajee` jo ja` e cagó'r` jíí` capí`. Jo lajee` táaiñ` fí` jo, jo caguié` fii` i` 'ling'^, jo cajmée` quijí` jial e niróng` dsea` do dsee`. Jo mi~ cangf` e tuló` jmií` do, joguiba` cadseá` jmi'aang` Jesús jóng. <sup>3</sup> Jo dsifí` lajob cajíng` fii` i` 'ling'^ casí'r` dsea` do:

—¡Song já` e 'nu` lin' i` Joo` Fidiée` camíng` do, joba` jmee` e ni'uíng` iñí` e cuu` née` la!

⁴ Joba` cañí` Jesús quíá'^ fii` i` 'ling'^ do jo casí`-reiñ`:

—Lalab fé` fí` ní` jì` quíá'^ Fidiée`: “Ja` niliseeng` jaléng` dsea` jmigúf` juguiá` e lico` ni` ní` nidó'r` jalé` e sea` fí` jmigúf`. Co` 'né` nijmiti` bre jalé` ta` quiá` fí` ní` jì` quíá'^ Fidiée`, jo lajoguiba` e niliseeíñ` juguiá` jóng.”

⁵ Joba` cajmée` tu fii` i` 'ling'^ quijí` jial e niróng` dsea` do dsee`, jo cangojéeiñ` dsea` do fí` coo` yú` mó` e níí` eáang`, jo ca'e` reiñ` jalé` fii` e sea` fí` la'úng` fí` jmigúf` dseáng` lajee` cateá`. ⁶ Jo cajíñ` casí'r` dsea` do:

⁷ —Jalé` e la nicuøø` quí` cóo` jalé` gui` e jlo` e sea` fí` jo song nisi` uó` jní` jo nijmifén` jnea~, co` e quíe`-baa lajalé` e na, jo jneab` cuøøng` jmee` e guié` jo cuøøm` cuøøø` doñí` i` i` iin`n.

⁸ Dsu` dsifí` ladob cañí` tu Jesús quíá'^ fii` i` 'ling'^ do jo casí`-reiñ`:

—Güihuíng` cáan`n, Satanás, dsuco` lalab fé` gui` fí` ní` jì` quíá'^ Fidiée` cajo: “Jíí` Fidiée` dsea` guíng` ñifí`-bing` nijmifén`, jo jíí` ta` quiá` í`bre e nijmití` cajo.”

⁹ Jo mi~ cangf` jo, cajmée` tu fii` i` 'ling'^ quijí` jial niróng` Jesús dsee`, jo cangojéeiñ` dsea` do fí` yú` guá` fé` e sí` fí` Jerusalén jo cajíñ` casí'r` dsea` do:

—Song já` e 'nu` lin' i` Joo` Fidiée` camíng` do, laco` téé`-ee` tí` yú` la bíng` uó` cartí` uii`, <sup>10</sup> co` lalab fé` fí` ní` jì` quíá'^ Fidiée`:

Fidiée` niquiá`-r` ta` jaléng` ángeles quíá`-r` e nijmér` í` 'nu`, ¹¹ jo nisáin` 'nu` cóo` guóor` lajee` guíang` guo` guíá` güf`, jo lajoba` ja` nilihuín` mi~ nititáan` fí` ní` uó`.

¹² Dsu` Jesús cañí` tur quíá'^ fii` i` 'ling'^ do jo casí`-reiñ`:

—Dsu` lalab fé` gui` cajo fí` ní` jì` quíá'^ Fidiée`: “Ja` jmoo` jial ni'é` Fíí` Fidiée` dsee`.”

¹³ Jo cóo` e job catf` 'ní` née` e jmoo` fii` i` 'ling'^ quijí` jial e niróng` Jesús dsee`, dsu` jíí` coo` née` ja` calí`-r` lajo. Jo mi~ cangf` jo, mi~ jo ní` fii` i` 'ling'^ jial nijmér` e niróng` Jesús dsee`, joba` catiúum`-bre dsea` do, jo cangohuím`-bre lajee` cateá`.

Mi~ canaang` Jesús jmóor` ta` quíá`-r` fí` lí` se` Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Jo mi~ cangf` jo, cangám`-tu Jesús fí` lí` se` Galilea, jo la'eáang` cóo` jalé` bí` 'gøng` quíá'^ Jmiguí` quíá'^ Fidiée` canaang` ni` júu` quíá`-r` fí` lacoo` fii` e née` fí` la'úng` lí` se` fí` jo. ¹⁵ Jo mi~ niguiéer` lacoo` fii` lí` dséer`, dsifí` ladob ír` fí` dsíí` guá` quíá'^ dsea` góor` dsea` Israel, jo fí` job e'r` jaléng` dsea` i` dsilíng` fí` guá` do jalé` júu` quíá'^ Fidiée`. Jo jaléng` dsea` i` núu` júu` quíá`-r` eáam` jmiféiñ` dsea` do.

Mi~ cangáng`-tu Jesús fí` Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Jo ie` jo, lajee` ngí` Jesús fí` lí` se` Galilea, jo caguiéng`-tur fí` Nazaret fí` lí` cacuaiñ`. Jo mi~ jmií` e jmi'íng` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel, dséer` fí` Sinúu` guá` laco` jíí` e tñiñ` 'ña`r`. Jo lajee` táaiñ` fí` e sinúu` guá` do, jo casing` 'ña`r` jee` jaléng` dsea` góor`,

17 Jo ca'íñ' cōo` jì e ca'í' lî tōo` jalé' júu` quiá' Fidié' e cajme' Saíí', jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidié' mali'gui eáang'. Jo mi` caneáar' e jì do, joba' cadsé'r' lî tōo` lala jo ca'í' :

18-19 E Jmiguí quiá' Fii` Fidié`baa' e jéeng` jnea~,
cō' caguíng' Fidié` jnea~ e laco' niguiaa` jalé' juguiá~ quiá'r- fí jee~ jaléng' dsea`
tiñíng~ :

jōgui nicasíñ` jnea~ cajo e laco' niguiaa` juguiá~ quiá'- e nileáng` jaléng' i dsea` i lafa`
'ñúung' cōo` dsee` quiá'-,

jōgui e nijmee~ e e nilijné' tu jaléng' dsea` tiuung~ ,

jōgui e nilaan` jaléng' dsea` i íng' iihuí' quiá'- dsea` rúng' ,

jōgui e nijmées' e júu` e nicat' b` í' e nijmé` Fidié' e ni'uíng` guíá~ quiá'- dsea` jmigüí.
Jo lanab jii' lí' júu` e fé' fí ni` jì quiá' Fidié'.

20 Jo mi` calí e í Jesús e júu` do, jo cajníb` tur e jì do jo cajá'r` i dsea` née' ni` e guá'-
do, jo caguáb` tur. Jo jalém' i dsea` teáang' sinúu` guá'- do teáaiñ` jōoiñ` Jesús. 21 Joba`
canaang` Jesús sí'r` jaléng' i dsea` do jo cajíñ' :

—E jmiñ` na nicalití jalé' e nicanúu` 'nú' e tōo` e fí ni` jì la.

22 Jo jaléng' dsea` i teáang' dsí' e guá'- do dsíng' dsigá` dsíir' jalé' júu` quiá'- Jesús,
jōgui jming' juguiá~ fé'r` quiá'- dsea` do, jōgui jming' rúin' la'ó' yaaiñ` :

—¿Su o' i nabi jōo` Sé' i guíng` fí fí la?

23 Joba' cañí Jesús casí'r` jaléng' i dsea` do jo cajíñ' :

—Ja` ngám` nisí' 'nú' jnea~ jii' laco' júu` róo: “Timí', jmee` mí' quií' uo'”; o si
nifo` bi' é: “¿Jialí' ja` jmées' fí góo' la lajalé' e nicajmee' fí Capernaum?”

24 Jo cajíng' gui Jesús casí'r` jaléng' i dsea` do:

—Jo jnea~ jmitaa` ó'na' e jii' jaang` dsea` i fé' cuaiñ` quiá' Fidié' ja` íng' dsea` góor`
ír'. 25 ¿Já` tōo` ó'na' jalé' e fé' fí ni` jì quiá' Fidié' e calí` mali'gui eáang' mi` cajá`
Líi` i café' cuaiñ` quiá' Fidié'? Cō' ie~ jo ja` catuu` jmí' fí Israel lajee` 'ní` jiiing` dsí`
ca'na' , jōgui dsíng' cajá` oo` cajo. 26 Jo dsu' ie~ jo ja` caquiú' Fidié' ta` fa' e cajmées`
Líi` e guíá~ quiá' i dseamf` dsea` góor` i 'nñ' , cō' caquiú' dsea` do ta` e cajmées` i Líi` do
e guíá~ dsu' quiá' jaang` dseamf` i 'nñ' i guíng` fí lî huí' eáang' fí cōo` lî sii` Sarepta
quíá' lî née' fí Sidón. 27 Jo lajōb` calí` cajo ie~ mali'gui eáang' mi` cajá` Cheey~, jaang`
dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidié'. Cō' fíim' dsea` Israel dsea` góo` Cheey~, calidsée'r` e
cacár` jmohuí' 'lî' fí ngúu' táaiñ` ie~ jo, dsu' jii' jaang` i dsea` góor` fa' cajmi'leáaiñ` .
Cō' camíng' dsea` i sii` Naamán i guíng` tí lî huí' eáang', tí lî se' Siria, jii' íbing' i
ca'laang` , cō' lajōb` ta` caquiú' Fidié' .

28 Jo mi` canúu` jaléng' i dsea` i teáang' dsí' sinúu` guá'- do jalé' júu` quiá'- Jesús
jo dsíng' caliguiñ` . 29 Joba' caguíim` bre dsea` do sinúu` guá' , jo ca'óong` neiñ' catí`
guiéé' fí, jōgui cangojéeng` neiñ' cartí` cōo` yú' jíáá'. Jo fí job` lî lami` iin` nibíin`
dsea` do, cō' í dsíir' e nijngám' breiñ'. 30 Jo mi` caguilíin` tí e yú' jíáá' do e lî í dsíir' e
nibíin` dsea` do, jo dsu' Jesús caquiim` tur jo cangíin` jee~ jaléng' i dsea` do, jo jii' cōo`
jo` ee` cajméesiñ' do quiá'r- .

Jaang` dseañu` i jée' i 'ling' quiá'-

(Mr. 1:21-28)

31 Jo mi` cangf` jo, jo cangób` tu Jesús fí Capernaum fí lî se' Galilea. Jo mi` caguiér`
e fí jo, jo ca'í'r` fí dsí' sinúu` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jo fí job` canaiñ` e'r`
jaléng' i dsea` í jalé' júu` quiá' Fidié' lajee` jmiñ` e jmi'íng' jaléin' do. 32 Jo dsíng`
dsigá` dsí' jaléng' dsea` i núu` júu` quiá'r- , cō' fé'r` lî laco' jaang` dsea` i óo` ta` .

33 Jo e fí guá'- do e lî caguié` Jesús e cango'éer` dsea` júu` quiá'- Fidié', jo fí job`
nising' jaang` dseañu` i jée' i 'ling' quiá' . Jo cajmées` i 'ling' do e ca'óo` i dseañu` do ga`
eáang', jōgui café'r` jo cajíñ' lala:

³⁴ —Jéeng^l na, Jesús, dsea` seeng` fí Nazaret. ¿Jiali^r ñijmiguíin[^] jnea[^]? ¿Su cañí^l e ni^lin^l jnea[^]? Cuím^lbaa^l 'nua^l, joba^l ne^lnaa^l e lin^l dsea` güeang<sup>^</sup> quía<sup>l</sup> Fidiée<sup>l</sup> dsea` guing^l ñifí^l.

³⁵ Joba^l cajíng^l Jesús i 'ling[^] do jo casí^l reiñ^l:

—¡Tii^l íí^l moní[^], jo tiúung^l i dseañu^l na lala!

Jo mi^l cajíng^l Jesús lajo, jo dsifí^l ladob cajmée^l i 'ling[^] do e caquíng^l i dseañu^l do fí quini^l jaléng^l i dsea` teáang<sup>l</sup> dsíí<sup>l</sup> sinúu<sup>^</sup> guá<sup>l</sup> do. Jo joguiba<sup>l</sup> catiúung<sup>l</sup> i 'ling<sup>^</sup> do i dsea` do, jo jíí^l coo^l jo` ee` cajmeáiñ^l i dseañu^l do. ³⁶ Jo dsíng^l cafóng^l jaléng^l dsea` jo jmíngi^l rúíñ^l lala:

—¿I^l i dsea` na, faa<sup>l</sup>aa<sup>l</sup>, e quiu<sup>l</sup>r<sup>l</sup> ta<sup>l</sup> laco<sup>l</sup> jaang<sup>l</sup> dsea` i oo^l ta^l, jogui quíí^l bre jmiñ^l e jmihuíñ^l jaléng^l i 'ling[^] i jée^l quía^l dsea`, jo dsifí^l lajob dsihuíng^l jaléng^l i 'ling[^] do?

³⁷ Jo mi^l calí^l lado, dsíng^l caní^l júu[^] la'úng^l fí lí^l se^l Galilea quía^l jalé^l e guiú^l e jmoo^l Jesús fí Capernaum.

Mi^l cajmi^lleáang^l Jesús iemisé^l Tú[^] Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Jo mi^l cangí^l jo, jo cagüí^lñib^l Jesús lí^l iuuiñ^l fí dsíí^l guá^l quía^l dsea` góor^l i seeng^l fí Capernaum, jo cangór^l fí quía^l Tú[^] Simón. Jo mi^l caguiér^l fí jo, nidséeb^l iemisé^l Tú[^] Simón e dsíng^l iu^l guíñ[^]. Jo coo^l tú^l míng^l dsea` i teáang<sup>l</sup> e sinúu<sup>^</sup> do camí<sup>l</sup>r<sup>l</sup> Jesús jmi<sup>l</sup>ee<sup>l</sup> fa<sup>l</sup> e nijmi<sup>l</sup>leáaiñ<sup>l</sup> i dseamí<sup>l</sup> do. <sup>39</sup> Joba<sup>l</sup> cangó<sup>l</sup> Jesús fí lí<sup>l</sup> ráang<sup>l</sup> i dsea` dsée^l do. Jo mi^l caguiér^l lí^l ráaiñ^l do, jo cajíñ^l e jmohuí^l e líng^l i dsea` do. Jo dsifí<sup>l</sup> ladob ca<sup>l</sup>láang<sup>l</sup> i dseamí<sup>l</sup> do, jo cajém<sup>l</sup> e iu<sup>l</sup> guíñ<sup>^</sup> do. Jo mi<sup>l</sup> cangí<sup>l</sup> lado, jo caróo<sup>l</sup> bre jo cajmээр<sup>l</sup> e cagó<sup>l</sup> Jesús cóo<sup>l</sup> i dsea` caguiaang^l gui do.

Mi^l cajmi^lleáang^l Jesús fíng^l dsea` dsée^l

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Jo mi^l canuu^l e jmiñ^l jo, jo fíim^l dsea` caguilíñ<sup>l</sup> e 'náíñ<sup>l</sup> Jesús, jo jéeíñ<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` dsée^l quía^lr^l e laco^l nijmi^lleáang^l dsea` do. Jo mi<sup>l</sup> caguilíñ<sup>l</sup> fí lí<sup>l</sup> guing<sup>l</sup> Jesús, jo camí<sup>l</sup>r<sup>l</sup> dsea` do jmi^lee^l lajíí^l ta^l ngolíñ^l; joba^l lí^l jo caquidsí^l Jesús guoor^l fí moguí^l lajaang^l lajaang^l i dsea` dsée<sup>l</sup> do, jo dsifí<sup>l</sup> ladob 'láaiñ<sup>l</sup>. <sup>41</sup> Jo jee<sup>l</sup> i dsea` dsée^l do niquiéeng^l dsea` i jée<sup>l</sup> i 'ling<sup>^</sup> quía<sup>l</sup>. Jo laco<sup>l</sup> ngóo<sup>l</sup> Jesús e jmi<sup>l</sup>leáaiñ<sup>l</sup> lajaang<sup>l</sup> lajaang<sup>l</sup> i dsea` do, jo lajob dsihuíng^l jaléng^l i 'ling[^] do, jo sóong^l oor^l tí^láiñ^l Jesús jo fé^lr^l:

—'Nub^l dsea` lin<sup>l</sup> Dsea` Jmáang^l i Joo^l Fidiée^l camíng^l.

Jo dsifí^l mi^l canúu^l Jesús e fé^l i 'ling[^] i jée^l quía^l i dsea` do lado, dsifib<sup>l</sup> ca<sup>l</sup>gaaíñ<sup>l</sup> quíaíñ<sup>l</sup> jo jo cacuør<sup>l</sup> fí fa<sup>l</sup> ee` café^lguiíñ^l do, co^l líb[^] i 'ling[^] do e Jesús lííñ^l Dsea` Jmáang^l i cajíng^l Fidiée^l i nisíñ^l fí jmígüñ^l la lajíí^l lamali^lgui eáang^l.

Mi^l caguia^l Jesús júu[^] quía^l Fidiée^l fí lí^l se^l Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Jo mi^l cajnea^l e jmiñ^l e cajmi^lleáang^l Jesús jaléng^l i dsea` dsée<sup>l</sup> do, cagüí<sup>l</sup>ñib<sup>l</sup> Jesús e fí<sup>l</sup> do, jo cangór<sup>l</sup> fí coo<sup>l</sup> lí<sup>l</sup> cateáaiñ<sup>l</sup> 'nia<sup>l</sup>r<sup>l</sup>. Dsu<sup>l</sup> dsifí<sup>l</sup> ladob caguilíng<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` e 'náíñ^l dsea` do calé<sup>l</sup> catú<sup>l</sup>, jo jnúiñ<sup>l</sup> dsea` do e laco^l ja^l nidséíñ^l fí lí^l jíé^l. ⁴³ Joba^l cajíng^l Jesús casí^lr^l jaléng^l i dsea` do:

—'Né^l ninii^l i laco^l laco^l fí e niguiaa^l júu[^] quía^l jial íng^l Fidiée^l dsee^l quía^l dsea` e laco^l cuøng^l nicár^l nifí quíaíñ^l.

⁴⁴ Joba^l canaaíñ^l ngír^l laco^l fí e guiar^l e júu[^] jo fí laco^l guá^l quía^l dsea` góor<sup>l</sup> dsea` Israel e téé^l fí la'úng^l fí lí^l neáang^l dsea` do.

5

Mi^l cajmée^l Jesús e calí^l Tú[^] Simón 'ñu^l i líí^l eáang^l

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Jo coo^l jmiñ^l cangó^l Jesús fí 'ni^l coo^l guiéé^l fé^l e sii^l Genesaret, jogui sii^lbi guiéé^l Galilea cajo, jo caguilíng^l fíng^l dsea` e iñ<sup>l</sup> ninúr<sup>l</sup> jalé<sup>l</sup> júu<sup>^</sup> quía<sup>l</sup> Fidiée<sup>l</sup> e é<sup>l</sup> dsea` do. Jo dsíng^l fíng^l i dsea` i caguilíng<sup>l</sup> do, joba<sup>l</sup> dsíng<sup>l</sup> sicúung<sup>l</sup> Jesús jee<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> i dsea`

do. ²Jo lajee˘ jo, cangá˘ Jesús tú˘ móó˘ e téé˘ quiá˘ 'ni˘' jmi˘, jo i dsea˘ fii˘ e móó˘ do ninica'uøøm˘ bre dsíi˘, jo dob nitaai˘ ru˘r˘ 'máa˘ quiá˘r˘ 'ni˘' e guiéé˘ do. ³Joba˘ camí˘ Jesús fí˘ e cajgóor˘ dsíi˘ coo˘ e móó˘ do e quiá˘ Tú˘ Simón, jo caguá˘ bre fí˘ dsíi˘, jo casí˘r˘ i dsea˘ do fa˘ e nidsihuíng˘ guijiua e móó˘ do fí˘ 'ni˘' uó˘ quiá˘. Jo mi˘ cajé˘ e móó˘ do ni˘ jmi˘, jo tí˘ job ca'e˘ Jesús jaléng˘ i dsea˘ i teáang˘ 'ni˘' jmi˘ do jalé˘ júu˘ quiá˘ Fidiéé˘. ⁴Jo mi˘ cató˘ e e˘ Jesús jaléng˘ i dsea˘ do jalé˘ júu˘ quiá˘ Fidiéé˘, jo casí˘r˘ i Tú˘ Simón do jo cajíi˘˘:

—Jmee˘ e nidsé˘ e móó˘ la tí˘ dóo˘ tí˘ lí˘ ni'a˘'gui quiá˘ e guiéé˘ la. Jo mi˘ niguiéé˘ lí˘ ni'a˘'gui, nibí˘ na˘ 'máa˘ quiá˘ na˘ jo nijmang˘ na˘ 'ñu˘.

⁵Joba˘ cañi˘ Tú˘ Simón jo casí˘r˘ Jesús:

—Tifa˘, lata˘ uóøb˘ nicataang˘ naa˘ jmoo˘ naa˘ ta˘ bí˘ 'máa˘, jo jíi˘ jaang˘ 'ñu˘ ja˘ mí˘ calí˘ naa˘. Dsu˘ 'nu˘ gui quiá˘ ta˘ lana, joba˘ nibí˘ baa˘ 'máa˘ quié˘ e.

⁶Joba˘ cangolíi˘ cartí˘ lí˘ ni'a˘'gui quiá˘ e guiéé˘ do, jo job cabír˘ 'máa˘ quiá˘r˘ fí˘ lí˘ ca'e˘ Jesús, jo i líi˘ 'ñu˘ calí˘r˘. Jo mi˘ canaaíi˘ øøi˘ e 'máa˘ do, jo canaang˘ 'guii˘ ba˘ do, co˘ dsíng˘ fíng˘ i jó˘ do nicangotáang˘ ne˘ fí˘ dsíi˘ e 'máa˘ do. ⁷Joba˘ cató˘r˘ i dsea˘ la'ó˘ jmoo˘ ta˘ cóo˘r˘ i teáang˘ dsíi˘ e móó˘ e coo˘ gui do, jo íb˘ cangolíng˘ e cangojmicóo˘ quiá˘r˘ e quiá˘ e caguá˘ e 'máa˘ do. Jo mi˘ caguir˘ e 'máa˘ do, jo canaaíi˘ uóøi˘ i 'ñu˘ do, jo catáng˘ nei˘ do fí˘ dsíi˘ e móó˘ do car˘ carøng˘ laji˘ tú˘. Jo jiu˘ ja˘ cango'ang˘ e móó˘ do, co˘ dsíng˘ fíng˘ i 'ñu˘ do calí˘r˘. ⁸Jo mi˘ cangá˘ Tú˘ Simón jalé˘ e do, dsifí˘ lajob casí˘r˘ uó˘ jni˘r˘ fí˘ quini˘ Jesús laco˘ teáai˘i˘ dsíi˘ e móó˘ do, jo casí˘r˘ dsea˘ do jo cajíi˘˘:

—Fíi˘, ja˘ catíi˘ sin˘ cáan˘, co˘ jaang˘ dsea˘ dsee˘ dsea˘ quib˘ líng˘ jnea˘.

⁹Jo cajíng˘ Tú˘ Simón lajo, co˘ dsíng˘ cangogá˘ dsíi˘ colíng˘ cóo˘ jaléng˘ i dsea˘ caguiaang˘ gui do dsu˘ e calí˘r˘ jaléng˘ i 'ñu˘ do ie˘ jmi˘ jo. ¹⁰Jo jee˘ i dsea˘ í˘ nitaang˘ gáng˘ dseañu˘ i jmoo˘ ta˘ colíng˘ cóo˘ Tú˘ Simón, jaai˘ do siir˘ Tíaa˘ jo jaang˘ gui i sií˘ Juan, jo laji˘ huáai˘ do líi˘ jóo˘ jaang˘ dseañu˘ i sií˘ Zebedeo. Joba˘ cajíng˘ Jesús casí˘r˘ Tú˘ Simón:

—Ja˘ fóøn˘, Tú˘ Simón, co˘ lati˘ lana nitá˘ e ta˘ jmoo˘ na, jogui nicuóø˘ 'nu˘ coo˘ gui ta˘ e líb˘ jiu˘ la líi˘ e ta˘ na cajo, co˘ nijmée˘ ta˘ guia˘ júu˘ quié˘ e jee˘ jaléng˘ dsea˘ jmigüi˘.

¹¹Jo mi˘ cangí˘ jo, cangolíim˘ tur˘ fí˘ 'ni˘' uó˘ quiá˘ cóo˘ laji˘ tú˘ e móó˘ do, jo job catá˘ i dsea˘ do laji˘ tú˘ e móó˘ do cóo˘ lajalé˘ e sea˘ quiá˘r˘, jo cangolíim˘ bre cóo˘ Jesús.

Mi˘ cajmi˘ leáang˘ Jesús jaang˘ dsea˘ i líng˘ jmohuí˘ 'lí˘

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹²Jo mi˘ cangí˘ jo, jo lajee˘ táang˘ Jesús fí˘ coo˘ fíi˘ lí˘ se˘ Galilea, jo caguié˘ jaang˘ dseañu˘ i líng˘ jmohuí˘ 'lí˘ fí˘ ngúu˘ táang˘. Jo mi˘ caguié˘r˘ quiá˘ lí˘ sing˘ Jesús, jo casí˘r˘ uó˘ jni˘r˘ jo catúui˘ cartí˘ ni˘ uó˘ jo camí˘r˘ jmi˘ ee˘ dsea˘ do jo cajíi˘˘ casí˘r˘ rei˘:

—Fíi˘ naa˘, cuóøm˘ lí˘ jmi˘ leáan˘ jnea˘ song iin˘ lajo.

¹³Joba˘ cagüing˘ Jesús i dsea˘ dsée˘ do jo cajíi˘˘ casí˘r˘ rei˘:

—Iim˘ baa˘ jmi˘ leáan˘ n˘ 'nu˘. Joba˘ lati˘ lanab˘ ni˘ leáan˘ lajíi˘ jmohuí˘ e lin˘.

Jo dsifí˘ mi˘ cajíng˘ Jesús lajo, cajém˘ e jmohuí˘ e líng˘ i dsea˘ dsée˘ do, jo jíi˘ capí˘ jo˘ ee˘ líng˘ guir˘ e jmohuí˘ 'lí˘ do. ¹⁴Joba˘ caquiua˘ Jesús ta˘ i dseañu˘ do e ja˘ i˘ nisí˘r˘ jíi˘ jaang˘ lajíi˘ e calí˘ do, jo casí˘r˘ rei˘ do jo cajíi˘˘ lala:

—Gua˘ jo güijáang˘ uó˘ fí˘ quini˘ jmidsea˘ quí˘ i˘, jogui 'né˘ líng˘ ee˘ coo˘ nigüicá˘ e quiá˘ e nicuóø˘ gui máang˘ Fidiéé˘ lí˘ laco˘ gui ta˘ caquiua˘ Moi˘. Joba˘ i jmidsea˘ do nijíi˘ e nica'laám˘ ba˘ lajíi˘ jmohuí˘ e lin˘, jo lajob jaléng˘ dsea˘ ninír˘ e jo lin˘ jíi˘ coo˘.

¹⁵Jo dsu˘ dsifí˘ ladob cani˘ júu˘ e dsíng˘ 'gøng˘ Jesús. Jo dsíng˘ fíng˘ dsea˘ cangolíng˘ e 'naíi˘ dsea˘ do e iin˘ ninúr˘ jalé˘ júu˘ quiá˘ Fidiéé˘, jogui iin˘ e nijmi˘ leáang˘ dsea˘ do lajíi˘ jmohuí˘ e líi˘ do. ¹⁶Jo dsu˘ tá˘ co˘ jeeng˘ jmi˘ nám˘ 'ñia˘ Jesús, jo 'nó˘r˘ lí˘ ja˘ i˘ dsea˘ seeng˘, jo fí˘ job dséer˘ dsisiñ˘ cóo˘ Fidiéé˘.

Mi˘ cajmi˘ leáang˘ Jesús jaang˘ dseañu˘ i caang˘ tíi˘

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Jo mi~ cangf jo, coo` jmi~ lajee` e' Jesús jaléng` dsea` jalé` júu` quía'~ Fidiée~, jo fí job neáang' coo` tú~ m'ing'~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo colíng~ coo'~ tifa' quía'~ júu` quíu' ta~ quía'~ dsea` Israel. Jo i dsea` do, seeiñ' do jalíñ` fí Jerusalén coo'~ gui jalé' fii` e née' quía'~ lí se' Galilea coo'~ gui lí se' Judea. Jo dsíng'~ lí e jmicoo'~ quía'~ Jesús e güea'` 'gong' quía'~ Fidiée~, co' dsíng'~ tíiñ` e jmi'leáaiñ` jaléng' dsea` dsée'~. ¹⁸ Jo lajee` jo caguilíng~ tú~ 'ní m'ing'~ dseañu' fí lí táang` Jesús e dsíñ` jaang` dseañu' i caang~ tíi~, co' iñ` nidsijéeiñ` i dsea` dsée'~ do fí quini` Jesús. ¹⁹ Dsu' ja` lí cadse' i dsea` do fí lí ningíñ~, co' dsíng'~ f'ing' dsea` i teáang' e sinúu` do ie` jo. Joba' cajgóo` i dsea` jéeng` i dsea` dsée'~ do fí yú'` 'núu' lí røø. Jo mi~ caguilíñ` fí jo, jo ca'ór` coo' too', jo fí job cangíiñ` i dsea` dsée'~ do laco' dsíñ'~ do e fí ní lí ráaiñ`, jo cajgiáang` neiñ` do jee` jaléng' i dsea` i teáang' e dsí' sinúu` do dseáng'~ fí quini` Jesús. <sup>20</sup> Jo mi~ catísíng' i dsea` dsée'~ do cartí ni` uó, dsifí ladob calilí' Jesús e jáb' líng' i dsea` dsée'~ do coo'~ i dsea` dsí' quía'r` do e quíib' dsea` do jmi~ e nijmi'leáaiñ` jaléng' dsea` dsée'~. Joba' casí'r` i dsea` dsée'~ do jo cajíñ'~:

—Ni'ím~baa dsee` quíi'~, Ruu'~.

²¹ Jo mi~ canúu` jaléng' tifa' quía'~ júu` quíu' ta~ quía'~ dsea` Israel coo'~ gui jaléng' i dsea` fariseo do e cajíng'~ Jesús lajo, jo canaaiñ` í dsír' jo s'íñ` la'ó' yaaiñ` : “¿I` i dseañu' la e jafée'r` jalé' júu` e jíi'~ Fidiée` dsea` catíiñ` fé'r'? Co' jíi'~ Fidiée` dsea` guíng~ ñiff` catíiñ` ni'íiñ` dsee` quí'naa'.”

²² Dsu' Jesús calilí'`bre jalé' e í dsí' i dsea` do, joba' casí'~ reiñ' jo cajmíng'~ reiñ' lala:

—¿Jiali'` í óo'na' lana? <sup>23</sup> ¿E` e líng`-na' e ja'gui huíng' e nifé'`naa': su e “Ni'ím~baa dsee` quíi'~”, osi e nifé'`naa' é: “Ráan'~ jo ngí'~”? ²⁴ Dsu' lana jnea` ni'ée` e 'nú' e jnea~, i cajá' fí ñiff` e lín'n jaang` dsea` jmigüf, oo`-baa ta` e ni'íin`n dsee` quía'~ jaléng' dsea` jmigüf.

Joba' casí'~ Jesús i dsea` i caang~ tíi` do jo cajíñ'~:

—Ráan'~, Ruu'~, jo uóø'ba' nicó'` e lí dsíin'` na, jo guóng' fí quíi'~ náng.

²⁵ Jo mi~ café' Jesús lado, dsifí ladob caróo` i dsea` caang~ tíi` do jee` jaléng' i dsea` i teáang` do, jo case'r` e lí dsíñ` do, jo cangáiñ` fí quía'r`. Jo lajee` ngaiñ` jo jmiféiñ' Fidiée` dsu' uíi' e ca'láaiñ`. ²⁶ Jo lajalém' i dsea` i teáang` do dsíng'~ cangogá' dsír', jo canaaiñ` cuø'r` gui'máang' Fidiée` jogui jmiféiñ' dsea` do cajo dsu' e ca'láang` i dseañu' i caang~ tíi` do, jo s'íñ` lajee` yaaiñ`:

—Jíi'~ coo` née' ja` mí cane'naa' e guiú` e la jmóo` i dseañu' na.

Mí~ cató'~ Jesús jaang` dseañu' i sii` Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Jo mi~ cangf jo, jo cagüi'íib' Jesús lí iuuiñ` do, jo cangór` fí lí jíé'. Jo lajee` iuuiñ` fí ngóor', cangáiñ` jaang` nodsicuu` i sii` Leví i guíng~ fí lí mir' cuu` e catíng` dseata` i guíng~ fí Roma. Jo cató'~ Jesús i dsea` do jo casí'~ reiñ`:

—Leví, má`aa' coo'~ jnea`.

²⁸ Jo mi~ canúu` Leví e tó` Jesús, jo dsifí ladob catúr` ta~ jmóor` coo'~ jalé' e sea` quía'r` jo cangó`-bre coo'~ Jesús.

²⁹ Jo mi~ cangf jo, fí quía'~ Leví cajméer` coo` jmi~ fe' e quía'~ e jmi'gór` Jesús, jogui cató'r` jaléng' gui nodsicuu` i cuíiñ` e cagó'r` colíng~, jogui fíim`bi dsea` jíéng' i caseáng' fí jo ie` jo. ³⁰ Jo lajee` jo, dob neáang' jaléng' dsea` fariseo coo'~ jaléng' tifa' quía'~ júu` quíu' ta~ quía'~ dsea` Israel. Jo mi~ cangár` e gø' Jesús coo'~ jaléng' nodsicuu` coo'~ gui jaléng' dsea` i sea` júu` e dsíng'~ røøiñ` dsee~, joba' canaaiñ` éeiñ` Jesús jo casí'r` i dsea` i caguilíng~ coo'~ dsea` do:

—¿Jiali'` í' gø' tifa' quíi'~na' coo'~ jaléng' nodsicuu` coo'~ gui jaléng' dsea` i sea` júu` e dsíng'~ røøiñ` dsee`?

³¹ Jo mi~ canúu` Jesús e fé' i dsea` do lado, jo cañíir` quíaíñ` jo casí'~ reiñ`:

—Jaléng' dsea` guíng` ja` 'neaiñ` timí', co' lajíi'~ dsea` dsée'~bing' i 'neáng` timí'.

³² Jo jnea` ja` cagá`a fí jmigüf la e caga'nén'n jaléng' dsea` i guíng`, co' jaléng' dsea`

dsee` dsea` qui'bing' i caga'nén'n e laco' niquá'` nijíng'` yaaiñ` fí' quini` Fidiée` dsea` guing` ñiff` .

Mi` cajmingí'` dsea` Jesús cuaiñ` quiá'` ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Jo mi` cangí' e cajíng'` Jesús lajo, jo caleáb` catú` cajmingí'` tu i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do jo cajíñ'` lala e cajmingí'` Jesús:

—Jaléng'` dsea` i ngí' cóo'` Juan i seáang` dsea` jmií` cóo'` gui jaléng'` jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` fariseo, dsíng'` jmoo`naa' ayuno jogui dsíng'` fé'naa' fa', jo ¿jiali'` jaléng'` dsea` i ngí' cóo'` 'nu' lacoo` jmiib` í'` gø'r', jo ja` jmóor` ayuno laco' jnea'^?

³⁴ Joba' cañi' tu Jesús quiá'` i dsea` do jo cajíñ'` casí'` reiñ':

—Fa' mi` jmoo` 'nú'` jmií` e cung'` guoo` dsea`, joba' ja` cuøng` e niseáang` na' jaléng'` i dsea` simíng` do e nijmér` ayuno lajee` neáaiñ` cóo'` i siming'` i nicúng'` guo` do. ³⁵ Jo dsu' niguiéeb' jmií` mi` nitóø` dsea` i siming'` do, jo ie` jo mi` nijmé` ayuno i dsea` simíng` do.

³⁶ Jogui ca'e'gui Jesús jaléng'` i dsea` do jalé'` júu` já'` e lafa' júu` cuento jo cajíñ'`:

—Mi` 'né` te'` dsea` cóo` 'mi', ja` jmóor` fa' e quiu'r' ca'ná'^ 'mi'qui' e 'mí' jo nite'r` cóo'` cóo` 'mi'qui' e yúu'. Co' song cajméer` lajo, ni'ím` e 'mi'qui' e 'mí' do, jogui ni'ím` e 'mi'qui' e yúu` do cajo, co' mi` nijgíi`, nijóm' e 'mi' 'mí' e sito' do, jo nilife'gui e lí' si'guii` do. Jo mi` niliqui'` jo jo` eè` ta` íng` jíi'` capí'` jóng.

³⁷ Jogui cajíng'` gui Jesús casí'` jaléng'` i dsea` do:

—Jo lajobi cajo, ja` guié'` dsea` jmi'^` mí'^` huíng` jó'^ e laco' gui'ná'^ có'` fí' cóo` dsí'` loo` jó'` e yúu', dsuco' song cajméer` lajo, joba' ni'guí'ba' do jo nidsi'í'b' e jmi'^` do jogui ni'ím` e loo` jó'` do cajo. Jo co' lajob líi', ³⁸ joba' guiú` gui e niguié'` dsea` e jmi'^` mí'^` huíng` jó'^ do laco' gui'ná'^ có'` fí' cóo` dsí'` loo` jó'` e 'míib`, jo lajoba' ja` dseáang` fa' e ni'guí' e loo` jó'` do o'gui fa' e nidsi'í' e jmi'^` do cajo. <sup>39</sup> Jogui jíi'` jaang` dsea`, mi` nicangoyúung'` e ca'í'r` jmi'^` mí'^` huíng` jó'^ e nicó', iing` guir fa' ni'í'r` jmi'^` e ja` mí' lí' lajo, co' jalém' dsea` fé'r': “Eáang` gui jlo'` jmi'^` mí'^` huíng` jó'^ e nicó' laco'gui jmi'^` e ja` lí' lajo.”

Jo jalé'` e júu` na ca'e' Jesús jaléng'` i dsea` do ie` jo.

6

Mi` ca'éeng` dsea` quiá'` Jesús láa' quiá'` cui'iee`

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Jo mi` cangí' jo, cóo` jmií` lajee` e jmi'íng'` jaléng'` dsea` Israel, cangíng'` Jesús cóo'` jaléng'` dsea` quiá'` fí' 'ni' lí' sijnea` cui'iee`. Jo lajee` teáaiñ` fí' lado, jaléng'` i dsea` do canaiñ` éeiñ` láa' quiá'` cui'iee`, jo guiúr` fí' jaguór` jo jíuúr` qui' quiá'`, jo cu'r` e micui'iee` do. ² Jo dob ngolíng` tú` 'ní' míng'` dsea` Israel i líng' dsea` fariseo. Jo mi` cangár` e éeng` jaléng'` i dsea` do láa' quiá'` cui'iee`, jo dsifí' ladob cajmingí'` reiñ' jo cajíñ'` lala:

—¿Jiali'` jmoo` 'nú'` cóo` e ja` catíng` nijmé` dsea` mi` jmií` e jmi'íng'` naa', dsea` lí'naa' dsea` Israel?

³ Joba' cañi' Jesús quiá'` i dsea` do jo casí'` reiñ' jo cajíñ'`:

—¿Su ja` mí' ca'í' 'nú' fí' ni` ji' quiá'` Fidiée` lí' fé'` jial cajmée` dseata` dsea` féng'` Davi'^ cóo'` jaléng'` dsea` quiá'` mi` cadseá` jmi'aaíñ`? ⁴ Co' ie` jo i dseata` Davi'^ do ca'í'r` fí' dsí'` sinúu` guá'` quiá'` dsea` góor` dsea` Israel, jo camí'r' jmidsea` i néé` ni` guá'` do iñí'^ e güeang'` e túng` dsea` e cuø'r` Fidiée`, jo cagó'r` cóo'` jaléng'` i dsea` i cóo'r` do. Jo niñí'b` 'nú' e ja` cuøng` dó'` lí'^ doñi' i dsea` e iñí'^ do, co' lajii'` jmidsea`bing'` cuøng` lí' dó'` e jo. Dsu' cangím` i dseata` dsea` féng'` Davi'^ do e cagó'r` e iñí'^ do ie` jo colíng` cóo'` jaléng'` dsea` quiá'` .

⁵ Jo lalab cajíng'` gui Jesús:

—Jo jnea`, i cagüéng` fí' jmiigüi' la e gáa'a fí' ñiff` e lín'n jaang` dsea` jmiigüi', seab` fí' quié` e quiú'u ta` lajee` e jmií` e jmi'íng'` dsea` góo` dsea` Israel.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús jaang` dseañu' i caang~ guoo`
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jo mi~ cangf jo, mi~ caguié- coo`gui jmi~ e jmi'ing' jaléng' dseá Israel, jo ca'í- Jesús fí' dsí' coo` guá' quiá'- dseá góor` dseá Israel, jo canaain` e'r' jaléng' dseá jalé' júu^ quiá'- Fidiéé. Jo job nitáang` jaang` dseañu' i nicaang~ guoo` dsée. <sup>7</sup> Jo jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dseá Israel cóo`gui jaléng' dseá Israel i líng' dseá fariseo dob ngír' e téeiñ` Jesús, jo iin~ e nijóor- su nijmi'leáng- dseá do i dseá dsée- do lajee~ mi~ jmi~ e jmi'ing' jaléng' dseá Israel; jo faco' lajo, niguié'r' jial e ni'níñ- dseá do. <sup>8</sup> Jo dsu' Jesús lí'bre jalé' e í' dsí' jaléng' i dseá do, jo casí'r- i dseañu' i caang~ guoo` do jo cajín'-:

—Ráan'- jo ñising' uø' fí' quini~ jaléng' i dseá la.

Jo dsifí' ladob caróo- i dseañu' i caang~ guoo` do, jo cangór- fí' lí' cajíng'- Jesús. ⁹ Jo mi~ caguié- fí' lí' e' dseá do, joba' cajíng'- Jesús casí'r- jaléng' i dseá i teáng'- dsí' e sinúu^ guá'- do:

—Sea' coo` e nijmingí' i 'nú' jaléng' na' na. ¿E~ ta~ quiu' fí' ni~ jì' quiá'- Moi~ e cuøng` jmó'oo' mi~ jmi~ e jmi'ing' naa', su jalé' e ga' ofa' jalé' e guiáb- é? ¿Su e jngáang' naa' jaléng' dseá dsée- ofa' e jmi'leám' baa'r é?

¹⁰ Jo mi~ calí- e fé' Jesús lajo, jo cajóoiñ- jaléng' i dseá i teáng'- dsí' e sinúu^ guá'- do, jo casí'r- i dseá caang~ guoo` do jo cajín'-:

—Ní'~ guoo', dseañu'.

Jo mi~ cani' i dseá do guoor` e caang~ do, dsifí' ladob ca'lloo-, jo jíi' coo` jo ee' líí'. ¹¹ Jo mi~ cangá- jaléng' i tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dseá Israel cóo`gui jaléng' dseá Israel i líng' dseá fariseo e cajmi'leám- Jesús i dseá dsée- do, dsíng'- calíguíñ- jo canaain` sñiñ` lajee~ yaaiñ` jial laco' cuøng` e nijmeáin` dseá do.

Mi~ caguíng' Jesús dseá guitúung` quiá'r-

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Jo mi~ cangf jo, coo` jmi~ cangó- Jesús fí' coo` yú' mó', jo fí' job cateáaiñ` lata~ uøø` e sñiñ` cóo' Fidiéé- dseá guing~ ñifí'. <sup>13</sup> Jo mi~ cajneá- e uøø` jo, jo cató'r- jaléng' dseá i ngí' cóo'r- do. Jo mi~ caguilíñ- do fí' lí' siñ', jo caguín' guitúung` i dseá do i ni'uíng- dseá apóo^ i nijmé- ta~ ni' júu^ quiá'r-. <sup>14</sup> Jo lalab sií i dseá guitúung` do: jaang` i sií Simón, jo mi~ canaain` ngír' cóo' Jesús jo calisír' Tú'; jaang` gui i sií Dí', rúng' dseá ngáang' cóo' i Simón do; jaang` gui i sií Tiáa~, jaang` gui i sií Juan, jaang` gui i sií Lii~, jo jaang` gui i sií Bartolomé, <sup>15</sup> jaang` gui i sií Mateo, jaang` gui i sií Mó', jaang` gui i sií Tiáa~, jóo' jaang` dseañu' i sií Alfeo; jaang` gui i sií Simón i líng' dseá celote; ¹⁶ jaang` gui i sií Judas, rúng' dseá ngáang' cóo' i Tiáa~ do; jo lí' cadséng- gui jaang` gui i sií Judas Iscariote, dseá i cajáng' Dseá Jmáang- fí' jaguó' jaléng' dseá cóong' quiá'- dseá Israel.

Mi~ ca'e' Jesús fíng' dseá jalé' júu^ quiá'- Fidiéé~

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Jo mi~ cangf jo, cajgám- tu Jesús fí' e yú' mó' do colíng~ cóo' dseá quiá'r- jo catisñiñ' coo` lí' iu~ coo` míí' røø', jo fí' job cajer' e ca'e' reiñ' do jalé' júu^ quiá'- Fidiéé. Jo lajee~ jo caguilíng- jaléng' dseá i jalíng- fí' Jerusalén cóo' jalé' gui fí' jíé' e téé- lí' se' Judea cóo' jaléng' dseá i neáang' fí' 'ni' jmiñí' fí' Tiro cóo'gui fí' Sidón. Jo jaléng' i dseá do caguilíñ- 'náiñ' Jesús, co' iin~ e ninúr- jalé' júu^ quiá'- Fidiéé e e' dseá do. Jo gui fíim'biñ' do jeeiñ` jaléng' dseá dsée~, co' niñir' e jmi'leám- Jesús jaléng' i dseá la'í lí' doñí' ee' jmohuí' e líiñ'. ¹⁸ Jo gui jaléng' dseá i jee' i 'líng' quiá'- cajmihuíim- Jesús i 'líng' do, jo lajoba' ca'láam- jaléng' i dseá do. ¹⁹ Jo jalém' dseá ie~ jo iin~ nidsilíñ- cáang' Jesús, jo iin~ niguí'r- fa' capí' súb' dseá do, jo lajoba' ni'leáaiñ- lí' doñí' ee' jmohuí' e líiñ' la'eáang' cóo' güea' 'gøng' quiá'- dseá do.

I~ jaléng' i seeng` juguiú-

(Mt. 5:1-12)

²⁰Jo lajee˘ sing' Jesús coling˘ cóo' i dsea` quíá'r do, jo cajóong˘ neiñ' jo casí'r dsea` do lala:

—Juguiú˘ jiu quíi˘ 'nú', ja e líi' jialgui la tiñing˘ na', co' Fidiéeb˘ dsea` niquíe' nifi' quíi˘ na' lana.

²¹'Juguiú˘ jiu quíi˘ na', 'nú' dsea` móo˘ na' oo˘, co' Fidiéeb˘ nicuó' 'nú' lalíng˘ mi˘ nití˘ í' lajo.

'Juguiú˘ jiu quíi˘ na', 'nú' dsea` jiuung˘ óo˘ na' car` quí' na', co' 'nú' bing' i ningí˘ mi˘ niguiéé' jmi˘.

²²'Juguiú˘ jiu quíi˘ na' mi˘ 'ní' níng˘ jaléng' dsea` 'nú' uii˘ quíe˘ jnea˘, osi mi˘ óoiñ˘ 'nú' fí caluu˘ fii˘ lí˘ seeng˘ na', osi mi˘ jmineaiñ˘ 'nú', osi mi˘ nijíng' jaléng' dsea` e 'lím' ba' dsu' uíi˘ e núu˘ na' jalé' júu˘ quíe˘ e, dsea` i casíng˘ Fidiéeb˘ fí jmiúí' la e lín' n jaang˘ dsea` jmiúí'. ²³Jo e jmi˘ e mi˘ nijmeáng' dsea` 'nú' jalé' e ga` lajo, güilí' íaang˘ óo˘ na' dsuco' niliseab˘ guíeé˘ quíi˘ na' mi˘ nití˘ fí ñiff˘. Dsuco' lajob cajmée˘ jaléng' i 'líi' yúu˘ quíá' jaléng' i dsea` i 'ní' níng˘ 'nú' do ie˘ lamí˘ cajmeáiñ˘ ga` jaléng' i dsea` i café' cuaiñ˘ quíá' Fidiéeb˘ mali˘ gui eáang'.

Jo mi˘ calí˘ e ca'e Jesús jalé' e júu˘ na, jo lalab cajíng' guir:

²⁴—E ngí˘ fíi˘ 'nú', jaléng' dsea` sea˘ cuu˘, co' nicañí˘ ba' e sií˘ juguiú˘.

²⁵'E ngí˘ fíi˘ 'nú', dsea` sea˘ e cø˘ na' lalíng˘ lana, co' niguiéé' jmi˘ mi˘ nimó˘ na' oo˘.

'E ngí˘ fíi˘ 'nú', dsea` jmi' íaang˘ óo˘ na' cóo' jalé' e sea˘ fí jmiúí' la, co' niguiéeb˘ jmi˘ mi˘ nilijiuung˘ óo˘ na' car` niquí' na' uii˘ quíá' jalé' e jo.

²⁶'E ngí˘ fíi˘ 'nú' mi˘ fé' jaléng' dsea` jmang' e guíú˘ uii˘ quíi˘ na', co' lajob cajmée˘ 'líi' yúu˘ quíá'r cóo' jaléng' dsea` i cajmícaang˘ e café'r cuaiñ˘ quíá' Fidiéeb˘ mali˘ gui eáang'.

'Né˘ nijmi'neáang˘ naa' jaléng' i 'ní' níng˘ jnea˘ aa'

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷Jo mi˘ calí˘ e cajíng' Jesús lajo, jo caféng' guir jaléng' i dsea` do jo cajíñ˘ casí' reiñ':

—Núu˘ na' jalé' júu˘ quíe˘ e: 'Né˘ nijmi'neáam˘ ba' jaléng' i 'ní' níng˘ 'nú', jogui jmee˘ na' jmang' e guíú˘ cóo' jaléng' dsea` i 'léé' quíi˘ na', ²⁸jogui féeng' na' Fidiéeb˘ uii˘ quíá' jaléng' i cuó' 'nú' júu˘ 'lí' e, jogui míi˘ na' Fidiéeb˘ jalé' e guíú˘ uii˘ quíá' jaléng' i jmineang˘ 'nú'. ²⁹Song ii˘ caquiúu˘ cataang˘ moní˘ na', joba' cuóó' na'r e cataang˘ gui do güiquíu˘ jóng. Jo song ii˘ cagui' 'mi' guíeé˘ quíi˘ na', joba' cuóó' na'r la quíe˘ 'mi' quíi˘ na' cajo. ³⁰Cuóó' na' jaléng' i mi' 'nú' lí' doñí' ee˘ mir˘, jo song ii˘ cacá˘ ee˘ go e sea˘ quíi˘ na', jo güimíi˘ na'r. ³¹Jmicóo' na' jaléng' dsea`, jo jmee˘ na' jmang' e guíú˘ cóo'r lí' laco' gui iing˘ na' e nijmér˘ cóo' 'nú'.

³²'Jo song 'nú' 'neáang˘ na' lajíi˘ i 'neáang˘ 'nú', joba' ja` güi'f˘ óo˘ na' e jmoo˘ na' e guíú˘, co' lajob jmoo˘ cajo jaléng' dsea` dsee˘ dsea` quí'. <sup>33</sup>Jogui song jmicóo' na' lajíi˘ dsea` i jmicóo' 'nú', joba' ja` güi'f˘ óo˘ na' fa' e jmoo˘ na' e guíú˘, co' lajob jmoo˘ cajo jaléng' dsea` dsee˘ dsea` quí'. <sup>34</sup>Jogui mi˘ ee˘ go jmi' óong˘ rúng' na' jo jmoo˘ na' lajo cóo' i dsea` i líng˘ na' i níquí˘ e dsí quíi˘ na', joba' ja` güi'f˘ óo˘ na' jóng fa' e jmoo˘ na' e guíú˘, co' lajob jmoo˘ cajo jaléng' dsea` dsee˘ dsea` quí', jo jmóor˘ lajo uíi˘ líng˘ ee˘ sijear˘ e ni'íñ˘ quíá' dsea` rúíñ˘.

³⁵'Dsu' 'nú' 'né˘ nijmi'neáang˘ na' jaléng' i 'ní' níng˘ 'nú', jogui jmang' e guíú˘ 'né˘ nijmee˘ na' cóo' lajaléng' dsea`. Jogui jaléng' dsea` i líng˘ ee˘ go jmi' óong˘ 'nú', ja` güi'f˘ óo˘ na' fa' dseáng' e níquí˘ tur quíi˘ na'. Jo song nijmití˘ na' jalé' e nica'fá˘ a na, joba' dseáng' niliseab˘ guíeé˘ quíi˘ na', jo lajoguiba' nilíng˘ na' jóo' Fidiéeb˘ dsea` guíng˘ ñiff˘, co' jíi˘ íb˘ dsea` guíúng˘ cóo' jaléng' dsea` doñí' fa' soo˘ dsíir˘ osi ja` cuó'r gui'máang' dsea` do é mi˘ ee˘ go íñ˘. ³⁶Jo jmee˘ ba' fíi˘ líng˘ rúng' na' laco' gui Tiquí' ii' dsea` guíng˘ ñiff˘ fíi˘ líiñ˘ 'nú'.

Ja` cuó' na' dsee˘ dsea` rúng' na'

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Jo ja` cuó` na' dsee` dsea` rúng` na', jo lajoba' Fidiée` ja` nicuó` r` 'nú` dsee` cajo. Jo ja` fó` na' júu` ga` quiá` dsea` rúng` na', joba' Fidiée` ja` nijmér` lajo cóo` 'nú`. Íng` na' dsee` quiá` jaléng` dsea, jo lajob ni'íng` Fidiée` dsee` quií` na' cajo. <sup>38</sup> Cuó` na' jaléng` dsea` ee` go e 'né`, jo lajob ni'íng` na' quiá` Fidiée` cajo; jo nijmér` lajo cóo` 'nú` lafa' mi` cuó` na' dsea` micuá` e 'né` í` cóo` 'ma` í` cuií, jo mi` nidsitoo~, 'né` e ni'iéng` e 'ma` í` cuií do, jo mi` caróng` 'né` e nidsitoo~ teá, jo mi` calí` jo, 'né` e nilí` guisó` guiú`. Jo Fidiée` nijmér` cóo` 'nú` lí` laco` gui la jmoo` na' cóo` jaléng` dsea` rúng` na'.

³⁹ Jo mi` calí` e cajíng` Jesús jalé` e júu` na, jo ca'e` guir jaléng` i dsea` do jo casí` reiñ` lala jo cajíñ`:

—Song jaang` dsea` tiuung` nijéiñ` jaang` gui dsea` tiuung`, joba' dseáng` fí` íb` nijíuñ` laj` huáañ` do. <sup>40</sup> Jogui jíi` jaang` dsea` i jmitíng`, tíng` guir laco` tifa' quiá` r` lajee` e jmitíñ`. Dsu' mi` ca'e` i tifa' do lajalé` e tíiñ, joguiba' røøb` nilitíñ` jóng.

⁴¹ Jo jiali' ca` cuente lajii` qui` iá` jmini` jaang` dsea` rún, jo dsu' ja` ca` cuente uø` e jie` ja` latøng` coo` 'mab` iá` jminí`? <sup>42</sup> Jo song ja` lí` cá` cuente uø` jial tí` fe` e iá` jminí`, joba' jial niteá` o` e nifí` jaang` dsea` rún` lala: “Rú` uu', nea` du ne` ee', jo nigui` duu e qui` iá` jminí`”? j` jmicaang` 'ná! Jáng` gui` du e 'ma` e iá` jminí` uø`, jo lajoguiba' nicuó` ong` jøø` guiú` e nigui` e qui` e iá` jmini` i dsea` rún` do.

Jalé` 'ma` ofii` cuií` dsea` la'eáang` cóo` ofii` e íb`

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Jo mi` calí` jo, jo cajíng` gui Jesús casí` r` jaléng` i dsea` do:

—Ja` sea` 'ma` ofii` e guiú` e cuø` ofii` e ja` dseeng`, o` gui sea` 'ma` ofii` e ja` dseeng` fa` e cuø` ofii` e guiú`. <sup>44</sup> Co' jalé` 'ma` ofii`, mi` cacuø` ofii` quiá`, joguiba' nililí` dsea` su` guiú` osi ja` dseeng` e 'ma` ofii` do. Co' ja` cuø` güñí` yá` 'matóo`, o` gui mi` huíng` jø` í` yá` 'matóo` fí'. ⁴⁵ Jo jaang` dsea` i guiúng` fé` r` jalé` e guiú`, co' jmang` e guiú` e í` dsí` r`. Jogui jaang` dsea` i soo` dsí` jmang` e gab` fé` r`, co' jmang` e gab` í` dsí` r`. Co' dseáng` lajii` e í` dsí` b` dsea` e fé` r`.

Jial lí` mi` núu` dsea` júu` quiá` Fidiée`

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ Jiali' fí` na' jnea~, “Fí` i, Fí` i”, song ja` gui núu` na' jalé` ta` quiú` u? ⁴⁷ Nifá` duu i` líng` la líng` jaang` dsea` i núu` júu` quié` e jogui jmitir` jalé` e fá` a: ⁴⁸ i dsea` í` líiñ` la líng` jaang` dsea` i cajme' coo` 'núu`. Jo i dsea` í, nú` gui e nijmér` e 'núu` do, catá` r` tí` fí` e a` jogui caséer` cóo` cuu` e cóo` eáang`, joguiba' cajme' e 'núu` do. Jo mi` cajá` jmí` dsiing~, dsíng` ca' í` jmi` e tí` e 'núu` do, jo dsu' jíi` coo` ja` ee` calíng`, co' teáb` eáang` si'. ⁴⁹ Jogui i dsea` i ja` núu` jalé` júu` quié` e o` gui jmitir` jalé` e fá` a, i dsea` í` líiñ` la líng` jaang` dsea` i cajme' coo` 'núu`, jo ja` catá` r` tí` fí`. Jo mi` cajá` jmí` dsiing~, eáang` ca' í` jmi` tí` e 'núu` do, jo ca' í` m` ba' do co' caquí` b`.

Jo jalé` e júu` na ca'e` Jesús jaléng` i dsea` do e fí` e mí` røø` do ie` jo.

7

Mi` cajmi` leáang` Jesús jaang` dsea` 'léeng` quiá` jaang` fii` 'lée` romano

(Mt. 8:5-13)

¹ Jo mi` cató` e caféng` Jesús jaléng` i dsea` do, jo cangám` tur cóo` dsea` quiá` r` fí` Capernaum. <sup>2</sup> Jo e fí` fí` Capernaum do nitáang` jaang` fii` 'lée` i niseeng` fí` Roma. Jo niseeng` jaang` dsea` 'léeng` quiá` r` i iñ` dsíng`, jo i dsea` í` niráañ` dsée` r~, jo dseáng` tí` lí` nijúum` bre co' eáam` líiñ. ³ Jo mi` caliñ` i fii` 'lée` do e caguíng` Jesús fí` Capernaum, jo dsifí` ladob casíñ` tú` 'ní` míng` dsea` cóong` quiá` dsea` Israel e cangoféiñ` Jesús fa' e nidsér` e nidsijmi` leáañ` i dsea` dsée` do. <sup>4-5</sup> Jo mi` caguilíng` i dsea` cóong` do fí` lí` sing` Jesús, jo camí` r` dsea` do jmi` ee` lajii` ta` ngolíñ` jo cajíñ`:

—I fii` 'lée` i casí` qui` naa` do, dsíng` guiúñ` cóo` jaléng` dsea` góo` naa` dsea` Israel, co' í` bre caquiá` r` ta` e calí` guá` qui` naa', joba' ii` naa' e nijmicóo` re lana.

⁶Jo mi~ canúu~ Jesús jalé' e cajíng' i dseá do, jo cangó-bre cóoiñ~ do. Dsu' nú' gui e niguiéé Jesús fí' quiá' i dseá do, cajíñ' tú' 'ní' míng' dseá i casíng' i fii' 'lée' do i quie' júu^ quiá'r~, jo cajíñ' casí'r~ Jesús lala:

—Lalab jíng' fii' naa': ⁷“Fí'i, ja' jmée' fí'í' fa' ñi' t'í' quie' e, co' ja' catín' fa' e ni'úun' sinúu^ quie' e, co' dseá 'gøm' 'nu', o'gui fa' e cateá' dsii' e caga'nén'n 'nu' 'ñiá'a, co' dseá fém' 'nu'. Jo lico' fée' e ni'leáang' dseá dsée' quie' e, jo ni'leáam-bre jóng. ⁸Dsüco' jnea~ seem' dseá i quiu' ta~ quie' e, jogui seem' dseá i quiu' ta~ cajo. Jo mi~ fíi' i jaang' dseá quie' e e gua~, joba' dsifí' lajob dséer'; jogui mi~ fíi' guí' i jiéng' e nea', joba' dsifí' lajob jáar' cajo; osi mi~ fíi' i jaang' dseá 'léeng' quie' e e jmee' e la, joba' dsifí' lajob jmóor' cajo; jo jalém' dseá quie' e nuu'r~ júu^ quie' e.”

Jo jaléb' e júu^ na quie' i dseá i cangojmijíng' Jesús do.

⁹Jo mi~ canúu~ Jesús lado, jo dsíng' cangogá dsíir' jo cají'r' nir~ cajóoiñ~ jaléng' i dseá i cóo'r~ do jo casí' reiñ' jo cajíñ' lala:

—Lajee' lajaléng' dseá góo'naa' dseá Israel ja' mí' cajín'n jíi' jaang' i dseáng' lajang' já' líng' júu^ quie' e laco'gui i dseá romano la.

¹⁰Jo cangolíim'tu i dseá do fí' quiá' i fii' 'lée' do. Jo mi~ caguilíñ', jo' ee' líng' i dseá dsée' do jíi' coo', co' ninica'láam-bre.

Mi~ cajmée' Jesús e cají'tu jóo' jaang' dseamf' i 'níi'

¹¹Jo mi~ cangí' jo, cangó' Jesús fí' coo' fíi' e sii' Naín cóo' dseá guitúung' quiá'r~, jo dsíng' fíng' dseá i ngolíng' cóo'r~ ie~ jo. ¹²Jo mi~ caguié' quiá' e fíi' do, jo cajíñ' cabøø~ dseá i jéeng' jaang' 'líi~, jo teáaiñ' do fí' e ningolíñ' fí' codsii'. Jo dsíng' qui' ni'quiá' i 'líi' do, co' jíi' dob jóor' i niseeng', jo jíi' jaang' jo' i seeng' quiá'r~, co' ninicajúm' dseañu' quiá'r~ cajo. ¹³Jo mi~ calilí' Jesús e jo' ii' seeng' quiá' i dseamf' 'níi' do, jo dsíng' calí' fíi' líng' neiñ', jo casí'r~ i dseamf' do lala:

—Jo' qui'.

¹⁴Jo mi~ cajíñ' lado, jo cangoquieéiñ' quiá' lí' ngóo' e guóo' e iuung' i 'líi' do, jo cagüi'r' e dse' guóo' do. Jo i dseá i jée' quiá' i 'líi' do, dsifí' ladob cajer'. Jo cajíng' Jesús caféiñ' i 'líi' do:

—Síming', jnea~ tóø-ø 'nu': ¡Ráan' na!

¹⁵Jo dsifí' ladob cají' i 'líi' do, jogui caguár' jo canaaíñ' fé'r'. Jo Jesús cajáiñ' i síming' do cóo' ni'quiáíñ'. ¹⁶Jo mi~ cangá' jaléng' i dseá do e cají' i 'líi' do, joba' dsíng' cangogá dsíir' jogui dsíng' cafóíñ' cajo. Jo canaaíñ' jmiféiñ' Fidié' jo sáiñ' lajee' yaaíñ':

—Jaang' dseá i 'gøng' eáang' i fé' cuaiñ~ quiá' Fidié' nicagüéiñ' jee~ jneaa'aa' lana. Jogui fé'guir cajo lala:

—Fidiéeb' nicagüéiñ' e nijmicóo'r~ jaléng' dseá góor'.

¹⁷Jo jalém' dseá i seeng' fí' jalé' fíi' e née' fí' lí' se' Judea cóo' gui fí' lacúng' jo, caliñir' e júu^ jo lajíi' e cajmée' Jesús do.

Mi~ casíng' Juan i seáang' dseá jmíi' dseá quiá'r' fí' lí' táang' Jesús

(Mt. 11:2-19)

¹⁸Jo lajee' jo caliñi' Juan i seáang' dseá jmíi' do jalé' e jmóo' Jesús, co' e júu^ jo cajmée' i dseá quiá' i Juan do. ¹⁹Joba' cató' i Juan do gáng' dseá quiá'r~, jo casíng' neiñ' fí' lí' táang' Jesús e cangojmíng' dseá do su í'bing' i cajíng' Fidié' i nigüéeng' fí' jmígü' la, osi 'né' e nijém' bir jaang' gui i jiéng' é. ²⁰⁻²¹Jo mi~ caguilíng' i dseá quiá' i Juan do fí' lí' táang' Jesús, jo gui'hang' jmóo' dseá do míi' quiá' jaléng' dseá dsée' i líng' doñí' ee' jmohuí': seeng' dseá tiuung' jogui seeng' dseá i jée' i 'líng' quiá'. Joba' cangáb' i dseá gáng' do mi~ cajmi'leáang' Jesús jaléng' i dseá dsée' do. Jo cangoquieéng' i dseá quiá' i Juan do fí' lí' sing' Jesús jo cajmíng' dseá do:

—I Juan i seáang' dseá jmíi' do casíiñ' jnea' e cajajmíng' naa' 'nu', ¿su 'nub' dseá i cajíng' Fidié' i nigüéeng' fí' jmígü' la, osi 'né' e nijeem' baa' jaang' i jiéng' gui é?

²²Joba' cañi' Jesús casí'r' i dseá do:

—Güilíng`na' güijmée`na' i Juan do júu` jalé' e nicañí`na' jogui jalé' e nicanúu`na' na: güijmée`na'r júu` jial lijné`tu jaléng` dsea` tiuung`, jogui jial ngí`tu jaléng` dsea` jlúung`, jogui jial linúub`tu jaléng` dsea` güiing~, jogui jial 'láang`-tu jaléng` dsea` líng` jmohuá' 'lí' fí' ngúu' táang', jogui jial jí`tu jaléng` 'líi~, jogui jial guiaa` júu` cajo quiá'` jial nileáng` jaléng` dsea` dsee` dsea` qui' jee` jalé' dsee` quiá'r`. <sup>23</sup> Jo juguiú`-jiu quiá'` jaléng` dsea` i ja` litúng`-dsí' cóo`~ jalé' júu` quié`-e.

²⁴ Jo mi` calí` e fé' Jesús lado, jo cangolím`tu i dsea` quiá'` i Juan i seáang` dsea` jmií` do, jo Jesús canaaiñ` sí'r` jaléng` i dsea` i taang` cóo`r` do jalé' juguiú`-uii` quiá'` i Juan do, jo casí`-reñ' do jo cajíñ'` lala:

—¿E` caguijòø`-`nú' mi` canúu`na' e ningí' i Juan i seáang` dsea` jmií` do fí' guóo`-uó` quiú? ¿Já` leáa`~?, ja` caguijòøng`-`nú' jaang` dsea` i uaang` júu` quiá'` i jmóo` lí' doñí' ee` ta` quiú' dsea` jiéng` i líng` la lí' cóo` cuiñí' e dsée' cataang` lí' doñí' jíe' fí' lí' í' guí, ²⁵ o'gui caguijòøng`na' jaang` dseañu` i jlo` sí' i seeng` juguiú`, co' niñí'b`-`nú' e i dsea` la'f' neaaiñ` quiá'` dseata` dsea` féng'. <sup>26</sup> Jo ¿i` í' oó'na' i caguijòøng`na'? Jo e já'~, 'nú' caguijòøng`na' jaang` dsea` i laniing`-gui laco'gui i dsea` caguiaang` i café' cuaiñ` quiá'` Fidiée` malii`gui eáang'. <sup>27</sup> Jo nab nicaliti` laco' fé' Fidiée` fí' ni` jí' quiá'r` cuaiñ` quiá'` i Juan i seáang` dsea` jmií` do mi` cajíñ'` lala:

Nisín`n jaang` dsea` i niguia`-júu` quié`-e nú'`-gui e niguó'` fí' jmiigüi` e laco' niguia`-guiú` fí' lí' ningí'`.

Jo lanab fé' fí' ni` jí' quiá'` Fidiée`-uii` quiá'` i Juan do.

²⁸ Jo casí`-gui Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ'` lala:

—Lajee` lajaléng` dsea` i nicafé' cuaiñ` quiá'` Fidiée`, ja` mi' caliséng` jaang` i niing`-gui ta` quiá'` laco' i Juan i seáang` dsea` jmií` do. Jo dsu' i dsea` i ja` niing` fí' jmiigüi` la, dsu' Fidiée`-bing' i quié' nifí' quiá'r`, joba' f'bing' i niing`-gui laco' i Juan do.

²⁹ Jo jaléng` dsea` i canúu`-júu` quiá'` i Juan do ie` jo cajgáam`-bre jmií`, jogui lajob cajmée` cajo jí'gui jaléng` nodsicuu`-i jmóo`-ta` quiá'` dseata` quiá'` Roma, co' calilí'r` e Fidiée`-bing' i ée` røø` laco' catíng`. <sup>30</sup> Dsu' jaléng` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo`~ jaléng` i tifa' quiá'` júu` quiú' ta` quiá'` dsea` Israel ja` cali'iiñ` fa' cajgáaiñ` jmií` mi` cajá` i Juan do, co' ja` cali'iiñ` lajii'` e lami` sí'iiñ` ni'ín' quiá'` Fidiée`.

³¹ Jo cajíng`-gui Jesús:

—¿I` nifá'`a i líng` la líng` jaléng` i dsea` i seeng` lana? <sup>32</sup> Co' jaléng` í' líiñ' la líng` jiuung` i taang` tacóo` fí' 'móo'~, jo mi` niti'áng` rúiiñ' jo fé'r` lala: “Jnea'` cajiúu`naa' lúu', dsu' ja` cadseeng`na'; jo ca'ó'`naa' jalé' e ó' dsea` lí` ráang` 'líi~, dsu' ja` caquí'`na'.”

³³ Co' lalab café'`-`nú' mi` cajá` i Juan i seáang` dsea` jmií` do, co' ca'eeng`-na'r e jée' i 'líng'` quiá'r` dsu' uú' e ja` 'leáang`-gø'r` jogui jí'` capí'` jmií'` mí'` huíng` jó'` ja` í'r`.

³⁴ Jogui cagá`-jneá` fí' jmiigüi` la e líiñ`n jaang` dsea` jmiigüi` e gó'`baa` jí'` laco' gø'` dsea`, jo dsu' jaléng` 'nú' ca'eeng`-na' jnea` e líiñ`n jaang` dsea` cúng` i gø'` contøøng`, jogui e líiñ`n jaang` dsea` íng` i ngí' cóo`~ jaléng` dsea` i sea` júu` e dsíng`-røøiñ` dsee`, o'si cóo`~ jaléng` 'ná'` nodsicuu`-é i jmóo`-ta` mí' cuu` e catíng`-dseata` quiá'` Roma é. <sup>35</sup> Jo dsu' cóo`~ jalé' e jmóo` Fidiée`, jmiijneeíñ` jial tí' tiiñ` ngáíñ`.

Mi` cagó'` Jesús fí' quiá'` jaang` dsea` fariseo i sii` Simón.

³⁶⁻³⁷ Jo mi` cangí` jo, jaang` dsea` fariseo i sii` Simón cató'r` Jesús fí' quiá'r` e cagó'r` í' e jmií` jo. Jo e fí' góo` i Simón do niseeng` jaang` dseamf` i nijmóo` ta` 'níng` 'ñia'. Jo mi` nicaliñí` i dseamf` do e nidsé` Jesús fí' quiá'` i dsea` fariseo do, jo cangó`-bre cajo. Jo lajee` guing` Jesús e gø'r` cóo`~ jaléng` i dsea` do, calí` i dseamf` do fí' lí' guing` Jesús jo quier` cóo` sí' e a` jmií` jmeafíi` e 'mo'` eáang'. ³⁸ Jo mi` caguié` i dseamf` do tí' lí' guing` Jesús, jo casí'r`-uó`-jnir~, jo canaaiñ` qui'r'. Jo laco' qui'r', jalé' jmií` e í' jminir` do tí' fí' tii` Jesús, jo cóo`~ e jmií` jo canaaiñ` ru'r` tii` dsea` do, jogui cajmiquiú'r` tii` dsea` do cóo`~ jñuguir`. Jo mi` calí`-lajo, jo cachu'r` tii` dsea` do, jo casúur` e jmií` jmeafíi` e quier` do fí' tii` dsea` do. ³⁹ Jo mi` cangá` i dsea` fariseo do i cató'` Jesús fí' quiá'r` do jalé' e cajmée` i dseamf` do quiá'` Jesús, joba' canaaiñ` í' dsír': “Faco' já' i fé' cuaiñ`

quia' Fidiée' i dseañu' la, joba' nilí' bre jóng e' jalé' dsee' røøng' i dseamf' i güi' ttiir' na." ⁴⁰ Joba' Jesús casí'r' i dsea' do jo cajín'':

—Simón, sea' coo' e 'né' nifí' i 'nu'.

Joba' cañi' i dsea' fariseo i sii' Simón do jo cajín'':

—¿E' nifo', Tifa'?

⁴¹ Joba' cajíng' Jesús casí' reiñ':

—Coo' née' caliséng' gáng' dsea' i røøng' cuu' quia' jaang' dseañu' i jmóo' ta' jmi'óo' cuu'. Jo jaaíñ' do røøiñ' 'ñiá' ciento cutede', jo jaang' guíñ' do røøiñ' jí' cincuenta cutede'.

⁴² Jo mi' camí' i dsea' do cuu' quia'r', jí' jaang' i dsea' do ja' ee' sea' quír' quiaíñ'. Joba' jo' ee' camí' i dsea' fii' cuu' do cuu' quia'r', jo caláam' i dsea' do, jo jo' ee' caquí'r' jí' coo' 'ñiá'. Féé' du 'nu' ne' du': ¿I' lajee' laji' huáng' i dsea' do eáang' gui' neáang' i dsea' cacuó' cuu' do?

⁴³ Joba' cañi' i Simón do jo cajín'':

—Jnea' lín' e i dsea' i carøøng' jmigui' gui do.

Joba' cañi' Jesús quiaíñ' do jo cajín'':

—E uii', jáb' quí', lajob lí'.

⁴⁴ Joba' cajøøng' Jesús i dseamf' i guing' uii' ttiir' do, jo casí'r' Simón jo cajín'':

—¿Jøøng' i dseamf' la? Mi' ca'úu' sinúu' quí', ja' cacuóo' jnea' jmi' fa' e carúu' u' tti' i laco' tting' jneaa' aa' fí' la; dsu' i dseamf' la, dsea' i co' jáab' la, nicaru' bre tti' i coo' jmi' fí' jminir' jogui' nicajmiquiur' coo' jñuguir'. ⁴⁵ Jogui' ja' cachu' 'nu' nii' laco' tting' jneaa' aa' fí' la mi' neeng' rú' naa'; dsu' i dseamf' la ja' mi' caquiuiñ' e chu'r' tti' i laco' mi' ca'úu' sinúu' quí'. ⁴⁶ Jogui' ja' casúu' jmi' jmeafí' moguii' laco' tting' jneaa' aa' fí' la; dsu' i dseamf' la cagüeiñ' quier' coo' sí' e a' jmi' jmeafí' e 'mo' eáang', jo nicasúu' tti'. ⁴⁷ Dsu' jnea' nifí' i 'nu' e já' i dseamf' la dsíng' nicarøøiñ' dsee', dsu' jnea' nica'ím' baa jalé' e dsee' jo quia'r', joba' dsíng' jmi' neáaiñ' jnea' lana; dsu' jaléng' gui i dsea' i líng' e ja' 'ga' lí' dsee' røøiñ' e laco' jnea' ni'íin' jalé' e jo, joba' ja' 'ga' lí' jmi' neáaiñ' jnea' jóng.

⁴⁸ Joba' cajíng' Jesús casí'r' i dseamf' do:

—Nica'ím' baa jalé' dsee' quí'.

⁴⁹ Jo jaléng' i dsea' i neáang' gui do coo' Jesús canaaiñ' sñiñ' lajee' yaaiñ':

—¿I' i dseañu' la e íiñ' dsee' quia' jaléng' dsea'?

⁵⁰ Dsu' Jesús casí' guir i dseamf' do jo cajín'':

—Jnea' nica'ín' n jalé' dsee' quí' dsuco' jáb' calín' jalé' júu' quí' e; joba' lana guóng' coo' e guí' fí' quí'.

8

Jaléng' dseamf' i cajmicoo' quia' Jesús

¹ Jo mi' cangf' jo, cangó' Jesús lacoo' fí' e coo' coo' jalé' fí' e pí' quia' e guiar' jalé' júu' quia' Fidiée' e quia' jial quie' dsea' do nifí' quia' jaléng' dsea'. ²⁻³ Jo coo' bre jaléng' i dsea' guitúung' do quia'r', jogui' ngolíng' bi' cajo jaléng' dseamf' i nicajmi' leáang' Jesús lí' doñi' ee' jmohuí' líiñ', fa' jaléng' i jee' i 'líng' quia' lami' jéeng' gui. Jo jee' jo quieéng' jaang' dseamf' i sii' Yá' i seeng' fí' Magdala i ca'uøøng' guíang' i 'líng' quia'; jo jaang' gui dseamf' i sii' Sihuo' i líng' oo' jaang' dseañu' i sii' Chuza i jmóo' ta' laniing' quia' dseata' Herodes; jo jaang' gui i sii' Susana, jo fíim' bi' jaléng' dseamf' i jiéng' gui i ngolíng' ie' jo, jo jmicoo'r' Jesús coo' jalé' e sea' capí' quia'r'.

Mi' ca'e Jesús coo' júu' já' e lafa' júu' cuento quia' mi' bí' dsea' mijú'

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Jo coo' jmi' ie' jo, mi' caliñi' jaléng' dsea' jie' fí' lí' táang' Jesús, jo ca'uøøiñ' cango' néeiñ' dsea' do; jo dsíng' fíng' dsea' caseaiñ' ie' jo, joba' ca'e' Jesús jaléng' i dsea' do coo' júu' já' e lafa' júu' cuento jo casí'r' dsea' do lala:

⁵—Jaang`dseañu` cangór` cangobíir` mijú` quiá'r` fí lí` nicajíir`. Jo mi` cabír` e mijú` do, sea` e cajiú` lí` ngíng` fí. Jo mi` cangíng` jaléng` dsea`, caso`òm`bre jalé` e mijú` do, jo e líng`gui cagó` tá` cajo. ⁶Dsu` sea`bi e cajiú` ní` cuu` lí` ja` 'leáang` guóo` née'; joba` mi` ca'iaang`, dsifib` caliquiú` cò' ja` sea` lí` nisó` jmó` quiá' lí` güi`, joba` ca'im` cajo. <sup>7</sup>Jogui sea`bi e mijú` do e cajiú` jee` mijú` 'matóó'; jo mi` ca'iaang` e mijú` do, jéeng`gui e mijú` 'matóó` do cacuáng` jo ca'im` e mijú` e cabí` i dsea` do jee` e mijú` 'matóó` do. ⁸Dsu` seab` e mijú` do e cajiú` lí` jlo` uó` ; jo mi` cacuáng` jo jlob` cacuó`; sea` e cacuó` lajì` cien mí` lacamí` mijú`.

Jo mi` calí` fé` Jesús jalé` e júu` na, jo casí` guir jaléng` i dsea` do, jo café`r` laco` ninú` i dsea` do røø` jo cajíin`:

—Ii` 'nú` sea` loguá`na', núu`na` jalé` júu` quié`e.

E uiing` e ca'e` Jesús jalé` júu` já` e lafa` júu` cuento

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹Jo mi` cangí` jo, jo cajmingí` i dsea` guitúung` do cajmingí`r` Jesús e` guóng` e júu` e ca'er` do. <sup>10</sup>Joba` cajíng` Jesús casí`r` i dsea` guitúung` do:

—Quiá` Fidié` nicangíng` 'nú` e ngáng`na` jalé` e ja` mí` ní` dsea` jéeng`gui, e dsea` í` iin` cár` nifí` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüf. Dsu` jnea` ée` e jaléng` i dsea` na cóo` júu` já` e lafa` júu` cuento e laco` mi` ninír`, nijér` lafa` ja` ee` cangá`bre, jogui mi` ninúr`, nijér` lafa` ja` ee` canúu`bre cajo.

Mí` cajmée` Jesús júu` e` guóng` e júu` quiá` i dsea` bí` mijú` do

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹Joba` cajíng` Jesús casí`r` i dsea` guitúung` do:

—Lalab guóng` e júu` e ca'é`e na 'micú` : E mijú` do lí` lafa` júu` quiá` Fidié`. ¹²Jo e cajiú` lí` ngíng` fí do lí` lafa` i dsea` i núu` e júu` do, jo dsu` lajmináb` güéeng` fii` i 'líng`, jo dsifí` lajob` jmóor` e ja` já` líng` i dsea` do e júu` jo, jo lajoba` ja` nileáin` do jee` jalé` dsee` quiá`r`. <sup>13</sup>Jogui e mijú` e cajiú` fí` ní` cuu` do lí` lafa` jaléng` dsea` i íaang` dsíí` íng` jalé` e júu` jo, jo dsu` ja` huóø` ee` e já` líin`, cò' mi` huíng` dsijée` quiá`r` uí` e já` líin` júu` quiá` Fidié`, joba` dsifí` lajob` tútur e júu` jo, jo i dsea` íbing` i líng` la lí` e mijú` e ja` 'leáang` jmó` sea` do. <sup>14</sup>Jo e mijú` e cajiú` jee` mijú` 'matóó` do lí` lafa` jaléng` dsea` i núu` júu` quiá` Fidié` jo ca'im`bre e júu` jo, jo dsu` laco` ngóo` jmíng`, eáang`gui guíng` dsíir` jalé` fí`í` dsíi` sea` quiá`r` jogui quiá` jalé` ta` lí` cuu` jogui cajo e quiá`r` jial` nijmi`iaang` dsíir` cóo` jalé` e sea` fí` jmigüf. Jo cò' lajob` líin`, joba` ja` cuó` fí` quiá`r` fa` e nidsicuáng`gui e júu` quiá` Fidié` e já` líin` do. ¹⁵Jogui e mijú` e cajiú` lí` jlo` uó` do lí` lafa` jaléng` dsea` i dsíng` íaang` dsíi` íin` júu` quiá` Fidié`, jogui eáam` jmóor` núu`r` jalé` júu` quiá` dsea` do, cò' ja` litúng` dsíir` jalé` e jo. Jo i dsea` íbing` i teáang` teá` cóo` júu` quiá` Dsea` Jmaang`, jogui eáam` dsicuáng` e júu` jo quiá`r`.

Coo` júu` já` e lafa` júu` cuento quiá` jial` mi` jmijneá` dsea` jì`

(Mr. 4:21-25)

¹⁶Jo mi` calí` e fé` Jesús júu` quiá` mi` bí` dsea` mijú`, jo cajíng` guir casí`r` jaléng` i dsea` do:

—Jíi` jaang` dsea` ja` 'gui`r` cajlí` quií` e mi` nicoo` jo nijlíir` o`gui` nisí`r` cóo` lí` cóong`, cò' iin` e jneá` fí` la'úng` sinúu` quiá`bre. Cò' 'né` niquidsir` e quií` do cóo` lí` níi` e laco` jneá` mi` dsitáain`, jo lajoba` jné` jaléng` dsea` i dsitáang` e sinúu` do. ¹⁷Jo lajob` líi` cóo` júu` quié`e: Ja` sea` jalé` júu` quié`e fa` e si`ma` e ja` niní` dsea`, o`gui` sea` jalé` júu` quié`e fa` e ja` tóo` jmíi` niliín` dsea` jaléin`. <sup>18</sup>Joba` fíi` jnea` 'nú`, núu`na` júu` quié`e; cò' jaléng` dsea` i ninúu` júu` quié`e, jmigui`gui niíin` e ngáin`, jo dsu` jaléng` dsea` i ja` núu` júu` quié`e, joba` ni`ím` lajii` e ni`í` dsíir` e ngáin` do.

Mí` cajá` niquiá` Jesús cóo` jaléng` rúin`

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Jo lajee` táang` Jesús e e'r` jaléng` i dsea` do, caguié` niquiá'r` cóo` jaléng` rúin` e 'náiñ` dsea` do. Jo có' ja` cuøong`gui fa' e nidsiquiééin` do tí` quiá` lĩ` sing` dsea` do, có' dsíng` fíng` dsea`, <sup>20</sup> joba' jaang` i dsea` do cajmea'r` Jesús júu` jo casí'r` dsea` do jo cajíñ` lala:

—Na nicagüéng` niquíi` cóo` gui jaléng` rún` e 'náiñ` 'nu`, jo nab teáaiñ` caluu` lana.

²¹ Dsu' Jesús cañíir` jo casí'r` i dsea` do jo cajíñ`:

—Jaléng` dsea` i núu` júu` quiá` Fidiéé` jo jmitir` e júu` jo, jaléng` i dsea` íbing` líng` niquié` e jogui rún`n.

Mĩ` cajmée` Jesús e ca'uaáng` e íi` guí` jogui ca'uaáng` e róo` jmiñ`

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Jo mi` cangf` jo, lajee` e táang` Jesús fí` Galilea, jo cóo` jmiñ` ca'ír` fí` dsíi` cóo` móo` cóo` i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí` rein`:

—Má` aa' lí` 'ngóo` cataang` e guiéé` la.

Jo dsifí` ladob cangolíñ` fí` lí` e` Jesús. <sup>23</sup> Jo lajee` ngolíñ` ni` jmiñ` jo caquiam` Jesús. Jo lajee` güüing` dsea` do, jo dsíng` canaang` fí` guí`, jo mifíng` canaang` dsi'a` jmiñ` dsíi` e móo` do, jo cafóm` i dsea` guitúung` do, có' fò' nidsi'am` e móo` lí` teáaiñ` do. ²⁴ Joba' cangoñiñ` Jesús jo cajíñ` casí'r` dsea` do:

—¡Tifa'! ¡Tifa', nicanaang` dsi'am`baa'!

Jo caróo` Jesús, jo caquiur` ta` e guí` do cóo` e jmiñ` do. Jo dsifí` ladob cahuíng` e íi` guí` jo cahuím` e róo` jmiñ` cajo, jo tiib` ca'f. ²⁵ Jo casí` Jesús i dsea` do jo cajíñ` lala:

—¿Jna` gui e fóna' e já` líng`na' júu` quié` e?

Dsu' i dsea` guitúung` do dsíng` cafóñ` jo cangogá` dsíir` jo cajmingi` rúin`:

—¿I` i dseañu` la e quiur` ta` jo núu` jalé` guí` cóo` jalé` jmiñ` júu` quiá'r`?

Jaang` dseañu` i seeng` fí` Gadara i nijéé` i 'ling` quiá`

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Jo mi` caguié` Jesús cóo` dsea` quiá'r` fí` lí` 'ngóo` cataang` e guiéé` do, jo caguilíñ` fí` cóo` fí` lí` sii` Gadara. ²⁷ Jo mi` cajgáñ` e móo` do, jo cangoquiéeng` jaang` dseañu` i niseeng` e fí` do i nijéé` i fíng` i 'ling` quiá` lajii` malib`jiu` eáang`. Jo ja` eé` sír` qui'r', o'gui guiiñ` fí` quiá'r`, jo jii` fí` lí` áang` 'lib` güüiñ`. ²⁸ Jo mi` cangáng` i dsea` do Jesús, jo cangoquiééin` fí` quini` dsea` do jo casí'r` uó` jnir`, jo canaaiñ` fé'r` teá` jo sír` dsea` do lala:

—¡Jesús, Jóo` dsea` guing` ñifí`, ja` jmiguín` jnea`! ¡Jo mii` i 'nu` jmi'ee` fa' nijiéé` o' e ja` nijmeáan` jnea` ga`!

²⁹ Jo i 'ling` i jéé` quiá` i dsea` do café'r` lado, có' Jesús nicanaaiñ` quiur` ta` i 'ling` do e nitiúuiñ` do i dsea` do. Có' lami` jéeng`gui, eáang` jmiguiur` née` nicajmée` i 'ling` i jéé` quiá` i dseañu` do e ga` eáang`; jo nañi` fa' jaléng` dsea` nicasaiñ` i dseañu` do, jo nicañu'r` guoo` tiiñ` cóo` ñi` cadena e lacó' jo` nijméiñ` ga`, dsu' dsifí` ladob fiiñ` do jalé` ñi` cadena, jo jmóo` i 'ling` do e dséé` i dseañu` do fí` lí` ja` ii` dsea` seeng`. ³⁰ Jo lalab cajíng` Jesús cajmingi` rein`:

—¿Jial sii`?

Joba' cañi` i 'ling` i jéé` quiá` i dseañu` do:

—Legióm sii`naa'.

Jo cajíng` i 'ling` do lado, có' dsíng` fíiñ` jéer` quiá` i dsea` do. <sup>31</sup> Jo jaléng` i 'ling` do camí'r` Jesús e ja` niquiá` dsea` do ta` e nidsilíñ` do fí` lí` 'li`. ³² Jo có' dsíng` fíng` cú` nitaang`ne' gø're' nuu` fí` dse` cóo` móo` quiá` lí` táang` Jesús, joba' camí` i 'ling` do jmi'ee` camí'r` dsea` do e nicuør` fí` e nidsitáaiñ` do dsíi` jaléng` i cú` do. Joba' cacuø' Jesús jaléng` i 'ling` do fí` lajo. ³³ Jo dsifí` ladob catiúung` jaléng` i 'ling` do i dsea` do, jo cangotáaiñ` dsíi` jaléng` i cú` do. Jo mi` cangotáang` i 'ling` do fí` dsíi` jaléng` i jó' do, jo dsifí` ladob cacuí`re', jo cabíing` yaang`ne' fí` 'ni` jáá, jo cajiúng`ne' fí` dsíi` jmí, jo cajgó`bre' jmiñ` jóng.

³⁴ Jò mi~ cangá~ jaléng' i dsea` i jmóo` í i cú^ do lajii~ e calí~ do, dsifí ladob cacuír` cangoliñ` fí fii, jò caguiar` júu^ lajii~ e calí~ cóo~ i cú^ do, jògui cajmea'r` júu^ jaléng' dsea` i cajíñ' guíá^ fí cóo~ fí jee~ mó^ laco' ngolíñ. <sup>35</sup> Jò mi~ calíñ' jaléng' i dsea` seeng` fí jò jalé^ e calí~ e jmi~ jò, jò dsifí ladob cangoliñ^ fí lí~ táang` Jesús. Jò mi~ caguiliñ` fí lí~ táang` dsea` do, jò cangár~ e dob niguiing~ i dsea` i lami~ jée' i 'ling'^ quiá~ do colíing~ cóo~ Jesús, jò niqui'bre sír^, jò jò ee` líiñ' jii~ cóo`. Jò dsíng'~ cafóng' jaléng' i dsea` i caguiliñ` do. ³⁶ Jò jaléng' dsea` i cangá~ jial ca'láang~ i dseañu^ i lami~ jée' i 'ling'^ quiá~ do, dsifí ladob caguiar` júu^ jial calí~. ³⁷ Jò mi~ calí~ lado, jaléng' i dsea` i seeng` fí Gadara do cami'r` jmi'ee` Jesús e nigüi'hib` dsea` do e fí lí~ táaiñ` do, có' dsíng'~ 'gó' jaléng' i dsea` do. Jò mi~ cajíng'~ i dsea` do lado, jò dsifí ladob ca'í tu Jesús dsíí e móo' do, jò ca'ír~ fí e nidsém~ tur fí Galilea. <sup>38</sup> Jò i dseañu^ i lami~ jée' i 'ling'^ quiá~ do cami'r` Jesús jmi'ee` e nidsér~ cóo~ dsea` do, dsu' ja` cacuo' Jesús fí lajò. Jò caquiur` ta` i dseañu^ do e cangáiñ` do fí quiár~, jò casí~ reiñ' jò cajíñ'~:

³⁹ —Guóng' fí quí~ , jò güiguia~ júu^ jalé^ e guiú~ e nicajmée` Fidiée` cóo~ 'nu`.

Jò cangám~ i dseañu^ do, jò cajmiti~bre jalé^ ta~ e caquiur` Jesús, jò caguia`bre júu^ jalé^ e guiú~ e cajmée` dsea` do cóo'r~.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jóo' Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Jò mi~ caguiéng'~ tu Jesús fí Galilea, jò dsíng'~ fíng` dsea` i niteáang~ güijée` quiár~. Jò dsíng'~ iáang` dsíí jaléng' i dsea` do dsu' caguiéng'~ tu Jesús fí do. <sup>41</sup> Jò lajee` jò, caguié~ jaang` dseañu^ i sii` Jairo i líng' fii~ féng' quiá~ guá~ quiá~ dsea` Israel. Jò mi~ caguiér~ fí quini` Jesús, jò casí'r` uó~ jnir~ fí quini` dsea` do jò camir` jmi'ee` fa' e nidsé~ dsea` do fí quiár~, có' seeng` camíng'~ simí` jiuung~ quiár~ i níngoo' guitu` jii` jò niráaiñ` do dsée'r~ eéang` e dseáng'~ tí lí~ nijúum~bre. ⁴² Jò lajee` ngoo' Jesús fí quiá~ Jairo, dsíng'~ fíng` dsea` ngolíñ~, jò dsíng'~ sicúung'~ Jesús jee~ jaléng' i dsea` do.

⁴³ Jò jee~ jaléng' i dsea` i jée' quiá~ Jesús níngoo' jaang` dseamí` i nilíng' jmoHuí` e tuuiñ` lajii~ níngoo' mi` guitu` jii`. Jò lami~ jéeng` dsíng'~ nica'íiñ` cuu~ quiár~ cóo~ jaléng' timí^, jò jii~ jaang` ja` ii` mí calí' fa' i nicajmi'leáang~ ír`. ⁴⁴ Jò guidseam^ calí~ i dseamí` do cangáiiñ` jee~ jaléng' i dsea` do, jò cangoquiéiñ` fí lí~ caluu` Jesús jò catíiñ` capí^ 'ni' sí^ dsea` do, jò dsifí ladob ca'láaiñ~, jò jii~ capí^ jmi' jò e tuuiñ` jóng. ⁴⁵ Jò Jesús dsifí ladob cajmingí'r~ jaléng' i dsea` i cóo'r~ do jò cajíñ'~:

—¿I~ i catíng~ capí^ sí^i?

Jò có' jaléng' i dsea` do cañíir` e jii~ jaang` ja` ii` cajmée` lajò, jòba' cañíi` Tú^ Simón:

—Tifa', ¿jiali' jmingíi' i~ catíng~ capí^ sí^? Có' jalém` dsea` 'leng' rúin` fí la fí na.

⁴⁶ Jòba' cañíi` tu Jesús jò cajíñ'~:

—Líim~bing' i~ cagüi' sí^i, có' 'niá'a calilí^i e líim~bing' i nicajmi'leáan`n cóo~ e 'gøn'n.

⁴⁷ Jò i dseamí` do, mi~ canúur~ e calilíb^ Jesús e líing~ ii` catíng~ sír^, jòba' dsíng'~ cafóin' jò dsíng'~ jléeiñ` cangór~ fí quini` Jesús, jò casí'r` uó~ jnir~ fí quini` dsea` do. Jòba' cajméer` júu^ fí quini` jaléng' i dsea` do jiali' cagüi'r` sí^ Jesús, jò jial ca'láaiñ` ladsifí lado e jmoHuí` e lami~ líiñ`.

⁴⁸ Jòba' cajíng'~ Jesús casí'r~ i dseamí` do:

—Jóo'o, uii~ e jáb~ calíñ~ júu^ quié~ e, jòba' nica'láam~ba' lajii~ jmoHuí` e lami~ lin'.

Jòba' lana guóng' cóo~ e guiú~ fí quí~.

⁴⁹ Jò laco' gui'nam^bi síng` Jesús cóo~ i dseamí` do, mi~ caguié~ jaang` dsea` sinúu^ quiá~ Jairo e quier` júu^ cuaiñ` quiá~ i simí` do, jò lalab casí'r~ dsea` do:

—Jò taan~ i tifa' na e dsér~ fí quí~, có' nicajúm~ simí` jiuung~ quí~.

⁵⁰ Dsu' mi~ canúu~ Jesús lado, dsifí ladob casí'r~ Jairo:

—Ja` fóøn~ jii~ cóo~, líco' 'né~ e jáb~ nilíin' e quí~baa jmi~ nijmee~ e ni'leáang~ i simí` jiuung~ quí~, jò lajòb nilí.

Jò mi~ cajíng'~ Jesús lado, dsifíb` cangór~ fí quiá~ Jairo.

⁵¹ Jo mi~ caguié~ Jesús fí' quiá'- dsea` do, jo ja` cacuør' fí' fa' e cangotáang'~ dsea` jiénng'gui, jíi'~ Tú^ Simón cóo'~ Tiáa~ cóo'~ Juan cóo'~ sejmii' i simí' jiuung~ do, jíi'~ í'bing' i cangíng' fí' e cangotáang'~ fí' dsíi' sinúu^ e lí~ ráang' i 'líi' do. <sup>52</sup> Jo jaléng' i dsea` sinúu^ quiá'- Jairo dsíng'~ qui'r' jogui dsíng'~ jiuung~ dsíi' dsu' e nicajúng~ i jiuung~ simí' do. Joba' cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Ja` qui'na', co' ja` sijúung^ i jiuung~ na co' lico' güim`bre.

⁵³ Dsu' jaléng' i dsea` do lí^ cangíim`bre Jesús mi~ cajíng'~ dsea` do lado, co' ñi'bre e nicajúm~ i jiuung~ do. <sup>54</sup> Jo lajee` e jmóo' i dsea` do lajo, jo Jesús catíiñ~ guoo' i jiuung~ do, jo cató'~ reiñ' la'úung' jo casí'~ reiñ' lala:

—jRáan' na, Mí'!

⁵⁵ Jo mi~ cajíng'~ Jesús lado, dsifí' ladob cají'tu i simí' do jo caróo`bre. Jo dsifib' caquiú' Jesús ta~ e cangíiñ' do e cagó'r'. <sup>56</sup> Jo mi~ cangá~ sejmii' i jiuung~ do e cají'b'tuiñ' do, joba' dsíng'~ cangogá' dsíiñ'; dsu' Jesús caquiú'r' ta~ sejmii' i simí' do e ja` ii` nisíiñ' do jíi'~ jaang' lajíi'~ e cajméer` e sinúu^ do ie~ jmiñ~ jo.

9

Mi~ casíng` Jesús dsea` guitúung` quiá'r~ e niguiáañ'~ do júu^ quiá'- Fidié`
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹⁻² Jo mi~ cangí jo, caseáng' Jesús jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~, jo caquiú'r' reiñ' ta~ e nidsiguiáañ'~ do júu^ quiá' jial iing~ Fidié` e nicár` nifí' quiá'- dsea`, jogui cacuør' reiñ' do bí' e quíiñ'~ do jmiñ~ e ni'uóñ'~ jaléng' i 'líng' i jée' quiá'- dsea`, jogui e nijmi'leáañ'~ do jaléng' dsea` dsée'~ i líng' doñí' ee' jmohuí'. <sup>3</sup> Jo lalab casí'~ Jesús i dsea` guitúung` do quiá'r~ jo cajíiñ'~:

—Nigüilíng`na' jo ja` ee` 'né` cá`na' jíi'~ coo' quiá'- guiá' fí': ja` 'né` cá`na' 'ma'u' o'gui nosúu' o'gui íi' o'gui ñinée`. Jogui jíi'~ sí'na' e qui'ba' nicá'na', co' ja` 'né` fa' cá`na' tú~ neáng' sí'na'. ⁴ Jo mi~ nigüilíng`na' fí' coo' fii', jo 'né` ni'no'na' coo' 'núu' lí~ nijá'na' carta~ taang`na' e fii' jo, jo ja` jmisíng`na' lí~ já'na'. <sup>5</sup> Jo jíé'go fii' lí~ nigüilíng`na' lí~ ja` ni'íng' dsea` 'nú', joba' uøng`na' e fii' jo, jo mi~ niteáng`na' 'ni' e fii' do, bó'na' lee' e toq~ tíi'na' laco' cuø' lí~ e ja` ca'ée' i dsea` do guiú~ cóo'~ 'nú'.

Jo jalé' e ta~ na caquiú' Jesús quiá'- jaléng' i dsea` guitúung` do.

⁶ Jo ca'uøøm` i dsea` guitúung` do mi~ cangoyúung'~ e ca'íñ' jalé' ta~ nijmér~, jo cangolíim`bre fí' jalé' fii' e guiar' jalé' júu^ quiá'- Fidié` quiá' jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, jogui jmi'leáam`bir cajo jaléng' dsea` i líng' doñí' ee' jmohuí'.

Mi~ cangogá' dsíi' Herodes jial fé' dsea` uii~ quiá'- Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷⁻⁸ Jo ie~ jo nicanúu~ dseata~ Herodes jalé' e síng` dsea` quiá'- jalé' e guiú~ e jmóo' Jesús, jo jíi'~ ja` ñi' i dseata~ do e~ nijmér~, co' seeng` dsea` dsicóor` júu^ e nicají'tu jaang` lajee` lajaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidié` maliñ~ gui eáang', jogui seeng` dsea` fé'r' e nicajném`tu Líi', jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidié` mali'gui eáang' cajo, dsu' seem`bi dsea` i fé' e Juan i seáang` dsea` jmiñ'bing' i nicají'tu calé' catú'. ⁹ Jo mi~ canúu~ i dseata~ do e fé' dsea` e nicají'b'tu i Juan i seáang` dsea` jmiñ' do, joba' eáam` cangogá' dsíi' jo cajíiñ'~:

—Jneab~ dsea` caquiú'~ ta~ e cahuí' moluu~ i Juan do. Jo ¿i' i éeng` jaléng' dsea` i ngí' jmóo' jalé' e guiú~ jogui quí'r' jmiñ~ e jmóor' lí^ doñí' ee'?

Joba' lajíi'~ ie~ job cajmi'úung` dseata~ Herodes e 'nó'r' jial niníiñ~ Jesús.

Mi~ cahéng' Jesús 'niá` mil dseañu'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jo mi~ calicóng`gui lajo, caguilím`tu i dsea` guitúung` do e cangocóor` júu^ fí' quini' Jesús jalé' e guiú~ e cajméer` lacoo' fii' lí~ cangolíiñ~. Jo mi~ calí~ féng' rúíiñ', jo cajéem` Jesús i dsea` guitúung` do fí' coo' lí~ ja` ii' 'ga' lí' dsea` ngí', quiá'- coo' fii' lí~ sií' Betsaida. <sup>11</sup> Jo mi~ caliñí' jaléng' i dsea` i seeng` e fii' jo jie~ fí' lí~ nitáang` Jesús, joba'

fíim' dsea` cangoliín^ fí lí~ táang` dsea` do. Jo Jesús ca'ím^bre jaléng' i dsea` do mi` caguiliín^, jo canaain` e'r' júu^ quíá^- jial iing~ Fidiéé^ nicár` nifí' quíá^- jaléng' dsea`, jogui cajmi^leáam^bir jaléng' dsea` dsée^- i quíéeng` jee~ i dsea` do cajo.

¹² Jo mi~ ningóó' ca'lóo^- e jmií~ jo, cangoquíéeng' i dsea` guitúung` do fí lí~ sing' Jesús jo casí'r^- dsea` do jo cajíñ^-:

—I' júu^ jogui síi~ jaléng' i dsea` na güigüiliín jo güigüijméer^- quijí^- lí~ nijér^- cóo~ gui jalé' e nidó'r^- jíé' fí lí~ lí'r^ e tée^- 'núu', co' fí lí~ taang`naa' la ja eé` sea` e niquíee~naa' cóo'r^-.

¹³ Joba' cañíi` Jesús casí'r^- i dsea` guitúung` do:

—'Núb' 'né^- cuó^na' e nidó'r^- jaléng' i dsea` la.

Jo cañíi` tu i dsea` guitúung` do:

—¿Jial nilí^gui jo? Co' jíi^- 'niá^ iní'^ba' sea` cóo~ gui gáng^- 'ñu~, jo fing ja` 'né^- dsé^baa' e dsiléá^naa' e nidó'r^- jaléng' i dsea` na.

¹⁴ Co' dsíng'^ fíng' jaléng' i dsea` do; tíi^bre la 'niá^ mil jíi^- dseañu^ jo ja` íng^ jaléng' dseamí o'gui jaléng' jiuung~ cajo.

Dsu' Jesús casí'r^- jaléng' i dsea` quíá'r^- do:

—Síi~na' jaléng' dsea` güigüear` tá^- có^- nibøø~ tá^- cincuenta dsea`.

¹⁵ Jo lajob cajmée` i dsea` guitúung` do, jo caguáb` i dsea` do laco' ta` caquiú' Jesús.

¹⁶ Jo mi~ calí^- caguá^ jaléng' i dsea` do tá^- có^- nibøø~ lacúng' lajíng` lí~ sing' Jesús, joba' catíng^- dsea` do laji` 'niá^ e iní'^ do cóo~ gui laji` huáang^- i 'ñu~ do, jo cajóø^- fí yá^ jmiigüí, jo lajoba' cacuø'r^ gui'máang^ Fidiéé^ quíá^- e do. Jo mi~ calí^- jo, cajméeer` jmá^- jiú e do jee~ jaléng' i dsea` guitúung` do, joba' íguib cajmée` guíee^ jee~ lajaléng' i dsea` fíng' do. ¹⁷ Jo jalém' i dsea` do cagó'r^ car` calitaaín~ guíá^-. Jo mi~ calí^- gó'r^ lajiiín` do, caseám^- bi guitú' 'matá^gui e røøng` tée^- 'ná^ iní'^ cóo~ gui 'náng'^ i 'ñu~ do.

Mi~ cajíng'^ Tú^ Simón e Jesús líiín` Dsea` Jmáang^-

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Jo mi~ cangí jo, cóo jmií~ taang~ Jesús e féiñ' Fidiéé^, jo cóo~ bre i dsea` guitúung` quíá'r^- do. Jo lajee~ jo cajmíngí^- Jesús jaléng' i dsea` quíá'r^- do jo cajíñ^-:

—¿I~ jnea~ fé' jaléng' dsea`?

¹⁹ Joba' cañíi` jaléng' i dsea` guitúung` do:

—Seeng` dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` cóo~ i Juan i seáang` dsea` jmií` do, jo seeng`gui dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` cóo~ Líi i café' cuaiñ~ quíá^- Fidiéé^ malí~gui eáang', jogui seem^bi dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` e lín' jaang`gui i nicafé' cuaiñ~ quíá^- Fidiéé^ jogui e nicají'tur lana.

²⁰ Joba' cajmíngí'tu Jesús i dsea` guitúung` do jo cajíñ^-:

—Jogui 'nú', ¿i~ fó^na' e lín'n?

Joba' cañíi` Tú^ Simón quíá^- Jesús:

—'Núb` dsea` i líng' Dsea` Jmáang^- i casíng` Fidiéé^ dsea` guíng~ ñifí^- cuaiñ~ quíá'r^-.

²¹ Dsu' Jesús ca'íir^- 'goo` quíá^- jaléng' i dsea` guitúung` do e ja` ií~ nisíiñ` do jíi^- jaang` e íbre líiín` Dsea` Jmáang^-.

Mi~ cajmée` Jesús júu^ e tí nijngáng'^ dsea` ír`

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²² Jo mi~ calí^- cajíñ^- lado, jo casí^- guir i dsea` guitúung` do lala:

—E jáb^- e jnea~ lín'n i dsea` i cajá^- fí ñifí^- e lín'n jaang` dsea` jmiigüí. Jo dsíng'^ 'né^- nimoo~ o iihuí' e eáang', co' jaléng' dsea` cóøng'^ quíá^- dsea` góo~ o dsea` Israel nilí^ 'ní' níim^-bre jnea~, jogui lajob nijmé^- jaléng' dsea` quíe' nifí' quíá^- jaléng' jmidsea` quí^-ii' cóo~ gui jaléng' tífa' quíá^- júu^ quíu' ta~ quí^-ii'. Jo jaléng' íbing' i nijngáng'^ jnea~; jo dsu' mi~ nití^- 'ní' jmií~ lajo, nijíb'túu calé' catú^-.

²³ Jo mi~ calí^- jo, cangób^-tur cóo~ i dsea` guitúung` do fí lí~ teáang^ jaléng' i dsea` fíng' do jo casí^- reiñ':

—Song ii` dsea` iing~ ni`uuing~ dsea` quie`e, joba' guütur` jalé` e lí dsír' 'ñia'r', jogui lacõ` jmiñ` güiseaiñ` lafa' crúu` quia'r` e laco' cuõ` lí` e guia' dsír' e nidsinghiñ` jalé` e huíng' uí` e líiñ` dsea` quie`e, jo lajoguiba' ningír` cóo'` jnea` jóng. <sup>24</sup> Co' ii` dsea` i' dsír' e lí`bre nileáng` 'ñia'r' jee` jalé` dsee` quia'r`, joba' i dsea` í conguiab` nibíiñ` fí lí` 'lí`'; jo dsu' ii` dsea` nijúuiñ` uí` e líiñ` dsea` quie`e osi uí` e ni'r' júu` quia` jial niliseeng` dsea` cõong` cóo'` Fidié`y, joba' i dsea` í nitíim`bre fí quini` Fidié`y jóng. <sup>25</sup> Jo ja` ee` ta` iing` quia` jaang` dsea` e silí'r` jalé` e sea` fí jmigüi` song ja`gui cuiñ` jnea` , co' fí lí` 'lib` nidséiñ` mi` nití` í` e nijúuiñ` , jo doguib` lí` ninír` iihuí` lata` . <sup>26</sup> Jogui song ii` i` 'gó` nifé` e líiñ` dsea` quie`e, osi i` líiñ` e nifé`r` e já` líiñ` júu` quie`e e, joba' lajob nijmee` jnea` cóo'` i dsea` í cajo, jnea` dsea` gáa'a fí ñifí` e lín`n jaang` dsea` jmigüi`; co' lajob nijmee` e mi` nigáa`túu` fí jmigüi` e niniing` 'gøiñ` quia` Tiquié`e Fidié`y jogui cóo'` jaléng` ángeles i güeang` cajo. ²⁷ E já` e fí` i` 'nú` e i` líing` lajee` i dsea` i teáng` la ja` mí` júuiñ` cartí` ninír` jial lí` mi` nicá` Fidié`y nifí` quia` lajaang` lajaang` dsea` jmigüi` . Jo jalé` e júu` na cajíng` Jesús casí'r` jaléng` i dsea` do ie` jo.

Mi` calisíng` jial jnéeng` Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jo mi` cangf` jñia` jmiñ` e cajíng` Jesús lajo, jo cajgóor` fí coo` yú` mó` e cangoféiñ` Fidié`y, jo cóo'`bre Tú` Simón cóo'` Tiáa` jogui Juan. <sup>29</sup> Jo lajee` táang` Jesús e féiñ` Fidié`y, tá` jia` ladob jnéeng` calisíng` jial jnéeng` nir` jogui calisíng` sí'r` cajo, jo cajnéng` e tee` jlo` lafa' joo`, jogui calijíñ` laco' jing` iee`. ³⁰⁻³¹ Jo lajee` jo cajnéng` gáng` dseañu` i síng` cóo'`r, jo ni` Moib` do cóo'`gui ni` Líi`, jo laji` huaiñ` do líiñ` dsea` i café` cuaiñ` quia` Fidié`y mali`gui eáang`, jo jlob` jing` i dseañu` do cajo, jo síiñ` quia` jalé` iihuí` e nicá` Jesús fí Jerusalén mi` nití` í` e nijngáng` dsea` ír`. <sup>32</sup> Jo dsu' laji` gaang` i dsea` quia` Jesús i jeeiñ` do dsíng` cajá` e jaligüiñ` dsu' caje`bre e sijnéé` dsír', joba' cangár` e jlo` jing` Jesús jo la quie`gui i dsea` gáng` do jiiñ` cajo. ³³ Jo mi` cangá` Tú` Simón e catang` fí i dsea` gáng` i teáng` cóo'` Jesús do, joba' dsifí` lala casí'r` Jesús jo cajíñ` :

—Tifa', jdsíng` juguiá` dsu' taang` naa' cóo'` i dsea` na fí` la! Fa' na nijmee` naa' 'ní` 'núu` jia` cóo'` má` 'ma, coo` quí` jogui coo` quia` Moí` jogui coo` quia` Líi` cajo.

Dsu' jii` ja` calilí` Tú` Simón e café`r` lado. ³⁴ Jo lajee` gui'nang` fé`bir mi` cajgõ` cabõõ` jnií, jo caquiñ` lajee` teáiñ` fí` e yú` mó` do, jo dsíng` cafõng` Tú` Simón cóo'` Tiáa` cóo'`gui Juan. ³⁵ Jo lajee` teáiñ` jee` e jnií` do, guicaná` coo` luu` dsea` fí` yú` jmigüi` jo guicajíng` :

—I lab Jóo`o` i camíng` i` 'neáan`n eáang`. Jmee` na' núu` na' jalé` ta` quie`r`.

³⁶ Jo mi` cangoyúung` e canú` e luu` dsea` do, cangá` i dsea` gaang` do e jo jnéeng` gui Moí` o'gui Líi` fí` do, jo 'ñiab` Jesús sing`guir. Jo mi` cangf` jo, jii` jaang` dsea` ja` ii` cajmea'r` júu` jalé` e cangár` e fí` yú` mó` do ie` jmiñ` jo.

Mi` cajmi`leáang` Jesús jaang` siming` i` iuung` i` 'líng` dsí`

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Jo mi` cajneá` coo`gui jmiñ`, jo cajgám`bre e fí` yú` mó` do. Jo dsíng` fíng` dsea` cajíñ` i` ngolíng` ngo`néé` quia`r`. ³⁸ Jo jaang` dseañu` lajee` lajaléng` i dsea` fíng` do cató'r` Jesús e teá` eáang` jo cajíñ` :

—Tifa', jjá` jmee` uí` dié` fa' nijmee` mí` quia` jóo`o`? co' camíng` siming` labing` i seeng` quie`e; ³⁹ jo jaang` 'líng` jee` quia`r`, jo yejib` jmóoiñ` do e dsea` joñiñ`, jo óor` teá` jogui iéng` jalé` ja` fí` mo'oor` lajee` jo, jo dsíng` jmihuíng`neiñ`, jo ja` iñiñ` do nitúur`. <sup>40</sup> Jo nicamí`baa` jmi`ee` dsea` quí` fa' e nijmihuíñ` i` 'líng` do, dsu' ja` mí` calí`r`.

⁴¹ Joba' lalab casí` Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ` :

—iDsíng` ja` já` líng`na' jnea`, jo jmang` fí` gab` iing`na' cá`na! Jial nité` lí`i e niliseen` cóo'` 'nú`? Nijéeng` i siming` quí` do fí` la.

Jo dsifí` ladob cangojéeng` i dseañu` do i dsea` dsée` quia`r` do.

⁴² Jo mi~ cangoquiéeng' i dsea` dsée~ do quiá~ li~ sing' Jesús, dsifí' ladob cabíi~ i 'ling' do cabíiñ~ i siming' do fí' ni~ uó~, jo cajmээр` e cadseá~ tu joñíiñ' do. Jo dsifí' ladob ca'gaang` Jesús cajiñ~ i 'ling' do, jo ngohuíim~ biñ' do quiá~ i siming' do, jo ca'láam~ biñ' do. Jo ngí' joguiba' cajáng' Jesús i siming' do cóo'~ tiquiá'r^'. <sup>43</sup> Jo dsíng'~ cangogá' dsíi' jaléng' dsea` i cangá~ e jo ie~ jo, co' dsíng'~ 'gøng' Jesús laco' 'gøng' Tiquiá'r^' dsea` guing~ ñiff~.

Mi~ cajmээр` tu Jesús júu^ e nijnga~ dsea` quiá'r~

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Jo lajee~ teáng~ jaléng' i dsea` do e dsigá' dsíir' quiá~ jalé' e cajmээр` Jesús cóo'~ i siming' do, jo lajee~ jo cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' dsea` quiá'r~:

⁴⁴ —Núu~ na' røø' jalé' e nifá'^ a la lana, jo ja' güi'íing^ óo'na' lata~ taang~ na' fí' jmigüi'; co' lana tí' li~ niguiéé' jmii~ e nisáng' dsea' jnea~, dsea' gáa'a fí' ñiff~ e lín'n jaang` dsea' jmigüi'.

⁴⁵ Dsu' mi~ canúu~ jaléng' i dsea` guitúung` do jalé' e cajíng'~ Jesús, jíi~ jaaiñ' do ja' cangáañ' jíi~ camí'^ júu^ jiali' cajíng'~ dsea` do lado, co' ja' mí' cangáañ' fa' nicacuø' Fidiéé' e ningáañ' e júu^ jo, jogui ja' teá' dsíir' fa' e nijmingí'r' jiali' cajíng'~ dsea` do lado.

¿I~ i niing~ gui fí' quini~ Fidiéé'?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Jo mi~ cangí' jo, cóo'~ jmii~ canaang` i dsea` guitúung` do e guíng' rúiiñ' i~ i niing~ gui lajee~ lajaléiñ' do. <sup>47</sup> Jo dsu' calilí'^ Jesús jalé' e síng' dsea' quiá'r~, joba' dsifí' ladob catø'r~ jaang` jiuung~ jo casíng' neiñ' cáaiñ', ⁴⁸ jo casí'r~ jaléng' i dsea' quiá'r~ do jo cajíñ'~:

—Doñí' ií' i íng' dsea` i líng' laco' líng' i jiuung~ la la'eáang' cóo'~ jnea~, joba' güiliñir' jóng e jneab~ íñ'; jo ií' dsea` i íng' jnea~ güiliñir' e ím'bre Fidiéé' dsea' guing~ ñiff~, dsea' casíñ' jnea~ fí' jmigüi' la. Jogui doñí' ií' i ja' jmiféng' 'ña' jee~ jaléng' dsea' rúng', íbing' i niing~ gui lajee~ lajaléng'.

Doñí' ií' dsea` i ja' fé' ga' uii~ quí~ ii', joba' uii~ quí~ baa' siñ'

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Joba' cajíng'~ Juan casí'r~ Jesús:

—Tifa', jnea'^ nicaneem~ baa' jaang` dseañu' i jmóo' ta~ uóøng` jaléng' i 'ling' la'eáang' cóo'~ 'nu', jo co' ja' ngí' guir colíing~ cóo'~ jneaa~ aa', joba' nicajníim' baa' quiá'r~ e nijmér~ lajo.

⁵⁰ Joba' lalab cañíi' Jesús quiá~ i dsea` quiá'r~ do:

—Ja' jníng'~ na' quiá~ i dsea` do, co' ja' seeng' jíi~ jaang` dsea` i nijmé~ cóo' e li~ e dsigá' dsíi' dsea' la'eáang' cóo'~ jnea~, jo mi~ nilicøøng' gui lajo, nifé'r' ga' uii~ quíé~ e. Co' i dsea` i ja' fé' ga' uii~ quí~ ii', joba' uii~ quí~ baa' siñ'.

Mi~ ca'gaang` Jesús quiá~ Tiáa~ cóo'~ gui quiá~ Juan

⁵¹ Jo mi~ cangí' jo, nijaquiéeng' jmii~ e nidséng'~ tu Jesús fí' ñiff~, jo teáb` néé' dsíir' cangór~ fí' Jerusalén, co' niñi'bre e fí' job' nijngáng'~ dsea' ír'. <sup>52</sup> Jo nifib' casíñ' dsea' quiá'r~ i cangojmээр^ quiíi~ li~ nijér~ lajee~ uóø. Jo cangolíng^ i dsea` do fí' cóo' fíi' pí'^ e néé' fí' li~ se' Samaria. ⁵³ Jo mi~ caguilíng~ i dsea` quiá~ Jesús do fí' jo, ja' ca'íng' neiñ' do o'gui cacuør' li~ nijéiñ'~ do, co' calilí'r^ e iuung~ Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén. ⁵⁴ Jo mi~ canúu~ Tiáa~ cóo'~ gui Juan e ja' li~ cangáañ' do li~ nijér~ fí' jo, joba' casí'r~ Jesús:

—Tifa', ¿su iin' e niquiá'^ naa' ta' e nijíu' jí' fí' yá'^ jmigüi' jo nicáng` jaléng' i dsea` do laco'gui cajmээр` Líi' malíi' gui eáang'?

⁵⁵ Jo mi~ canúu~ Jesús e cajíng'~ i dsea` quiá'r~ do lado, dsifí' ladob cajíng' 'ña'r' jo ca'gaañ' quiáañ'~ do jo casí'r~ reiñ':

—¿I~ júu^ quiá~ jmití' 'nú'? ⁵⁶ Co' ja' cagá~ jnea~ fí' jmigüi' la e lín'n jaang` dsea' jmigüi' fa' e nijngán'^ jaléng' dsea' jmigüi', co' jnea~ cagá~ a e lí'^ laco' nilaan` re jee~ jalé' dsee~ quiá~ bre.

Jò mi~ calí~ cajíng'~ Jesús lado, jò fí' lí~ jiéb'~ cangolíin~ e ngojméer^ quijí~ lí~ cajér' e uóø` jò.

Jaléng' dseá` i iing~ nidsilíng~ cóo'~ Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Jò lajee` iuung~ Jesús fí' cóo'~ dseá` quiá'r~ e ngóor' fí' Jerusalén, jaang` dseañu` cangoquíeein' fí' lí~ ngóo' dseá` do, jò casí'~ rein' lala jò cajíin'~:

—Tífa', iim~ jnea~ nii~ i cóo'~ 'nu` doñi' jíe' fí' lí~ guó'.

⁵⁸ Jòba' cañií' Jesús quiá'~ i dseañu` do jò casí'~ rein':

—Jaléng' gúii' seab` too` lí~ güüing`ne', jogui jaléng' tá' seab` sii`re', jò dsu' jnea~, dseá` gáa'a fí' ñiff'~ e lín'n jaang` dseá` jmigüf, jíi'~ lí~ quíee` e moguii~ ja` sea`.

⁵⁹ Jò malií~ guijiá lajò cajíng'~ Jesús e s'f'r` jaang`gui dseá` lala:

—Nea~ cóo'~ jnea~ lana.

Jò dsu' i dseá` do cañiir` quiá'~ Jesús jò cajíin'~ lala:

—Fíi', cuóø'~ jnea~ fí' e jang'~ ni'áan`n tiquié`e, jò mi~ ningf` jò, joguiba' ninii~ i cóo'~ 'nu`.

⁶⁰ Jò dsu' Jesús cañiir` quiá'~ i dseá` do jò casí'~ rein':

—Lí'~ 'nu` gua~ lajminá~ güiguiá~ júu^ quiá'~ jial iing~ Fidiéé` nicár` niff' quiá'~ dseá`, jò cuó' fí' e jaléng' i dseá` i líing` lafa' 'líing` ni'áaiñ` tiquíi'~ mi~ nití' oor` quiá'r~.

⁶¹ Jò ngf` jò jaang`gui dseá` casí'r~ dseá` do jò cajíin'~:

—Fíi', iim~ jnea~ ninii~ i cóo'~ 'nu`, dsu' lífa' la'uii~ cuóø'~ jnea~ fí' e jang'~ ni'í' i júu^ jaléng' dseá` sínúu^ quié`e.

⁶² Jòba' cañií' Jesús quiá'~ i dseá` do jò casí'~ rein':

—Jò i dseá` i já'~ nicalíng~ júu^ quiá'~ Fidiéé`, jò dsu' mí' 'noo'bi guíing~ dsíur` jalé' e sea` fí' jmigüf, jòba' i dseá` í ja` ta` íing` e nicá' Fidiéé` niff' quiá'r~. Jò e la líf` lafa' mí' jíi' dseá` cóo'~ güitá`, có' ja` cuóøng` fa' e nijóør~ fí' lí' caluu` lajee` e jíir`.

10

Mí~ casíng` Jesús setenta dseá` quiá'r~ i cangoguiá` júu^ quiá'~ Fidiéé`

¹ Jò mi~ cangf` jò, caguíng' Jesús setenta dseá` lajee` lajaléng' dseá` i ngí' cóo'r~, jò caquiá'r' ta` e cangolíin'~ do tá'~ gáin~ niff'gui laco' ngóor' 'nia'r' e cangoguiain'~ do júu^ e nijaquíeem'ba' e ningf'~ dseá` do lacoø` lacoø` fíi'. ² Jò mi~ cató' e caguíng' Jesús jaléng' i dseá` do jò cajíin'~ casí'~ rein':

—E já'~ e dsíng'~ fíing` jaléng' dseá` i iing~ nijmicuíng` jnea~, dsu' ja` ií' 'ga' lí' dseá` seeng` i niguiá~ jalé' júu^ quié`e. Jòba' 'né~ nimíi'~ 'nú' Fidiéé` e nicuóøng~ guir dseá` i niguiá~ jalé' júu^ quié`e. Có' líf` la líf` fa' mí' caroo' jalé' e cajni' jaang` dseá`, jò jò ií' 'ga' lí' dseá` seeng` i nijmicóo'~ e nisitíng', jòba' 'né~ nimíin~ i fíing`gui dseá` i nijmicóo'~ quiá'r~ e ni` ta` do. ³ Jò lana nigüilíng~ na', jò quíe`na' cuente e nisín`n 'nú' lafa' sín`n jaang` jò'se' jee~ jaléng' ie'dsinúu^ . ⁴ Jò ja` 'né~ cá`na' jalé' nosúu` o'gui ñinée` o'gui 'né~ cá`na' tú~ neáang` lomíi`na', jogui jíi'~ s'í'na' e quíi'~ba' cá`na'. Jogui ja` jmi'íing~ yaang`na' e síng`na' cóo'~ doñi' ií' dseá` i nijíng'na' guíá' fí'. ⁵ Jò mi~ niguilíng~ na' quiá'~ dseá` lacoø` fíi' lí' nisín`n 'nú', jòba' síi'na're ladsifí' lala: "Güiliseem'ba' juguiú~ júu^ røø'." <sup>6</sup> Jò song guíúb~ ni'íng' i dseá` lí' niguilíng~ na' do 'nú', jòba' juguiúb~ niliseeiñ; jò dsu' song ja` ni'ín' 'nú' cóo'~ juguiú~, jòba' lajòb ja` juguiú~ niliseeiñ` yaaiñ` cajò. ⁷ Jò mi~ niguilíng~ na' lí' nicuóø' dseá` 'núu', jò jòb nijá`na' carta` taang`na' e fíi' jò, jogui jalé' e í' gø' i dseá` do e jòba' ni'u' nicø'na' cajò; dsuco' lafa' jaang` dseá` i jmóo' ta` ngíim`bre e 'léeiñ~, jò lajòb' 'nú' cajò. Jò ja` 'né~ ngí'na' la guí' 'núu'. ⁸ Jò mi~ niguilíng~ na' cóo' fíi' lí' iing~ dseá` 'nú', quíe`na' doñi' ee`gø cacuø' i dseá` do 'nú'. ⁹ Jogui jmi'leáang`na' jaléng' dseá` dsée'~ i seeng` fí' jò, jò síi'na' jaléng' i dseá` do lala: "Lana nijaquíeeng` e nicá' Fidiéé` niff' quiá'~ lajaang` lajaang` 'nú'." ¹⁰ Dsu' fíng caguilíng~ na' cóo' fíi' lí' ja` íng' dseá` 'nú', dsifí' uøøng`na' e fíi' do, jò lajee` jò niff'na' jaléng' dseá` i nijíng'na' e jee` fíi' do: ¹¹ "Lana nicabó'naa' 'lee' quiá'~ jee` fíi' góo'na' e nicaséng' lomíi`naa'. Jò latí' lana niliing~ jaléng' dseá` i seeng` e fíi' la e ja` íin' jalé' júu^

quia' Fidiée, dsu' güilíñí'na' guiú' e nijaquíeem'ba' e nicá' Fidiée' nifi' quia' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí'." ¹² Jo lana fii' guí' 'nú' e mi' nijáa' jmi' e nicá' dsea' iihuí' uii' quia' jalé' dsee' quia'r', eáang' gui' iihuí' nicá' i dsea' seeng' e fii' lí' ja' ca'íñ' 'nú' laco'gui' iihuí' e cacá' jaléng' dsea' i caliséng' fí' Sodoma mali'gui' eáang'.

Dsea' i ja' já' calíng' júu' quia' Dsea' Jmáang'
(Mt. 11:20-24)

¹³ Jo mi' calí' jo, jo canaang' Jesús e jiiñ' jaléng' dsea' i seeng' fí' fii' lí' seeng' jaléng' dsea' i ja' já' calíng' jalé' júu' quia'r' jo cajíñ':

—Fii' jaléng' 'nú', dsea' seeng'na' fí' Corazín cóo' jaléng' 'nú' dsea' seeng'na' fí' Betsaida! Cofa' mi' cajmé' e cóo' jaléng' dsea' seeng' fí' Tiro cóo'gui' fí' Sidón lajalé' e guiú' e quí' i jmi' e nicajmé' e cóo' 'nú', joba' dsifí' lajob caqui' jing' yaaiñ' fí' quini' Fidiée' faco' mi' lajo, jo catíng' e nineáaiñ' fí' eáang' uii' quia' jalé' dsee' e nicarøoiñ'. ¹⁴ Joba' fii' i 'nú', dsea' seeng'na' fí' Corazín cóo'gui' fí' Betsaida, ie' mi' nití' í' e niquidsí' Fidiée' í' quia' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí', eáang' gui' nicuó'r' 'nú' iihuí' laco'gui' e iihuí' e ni'íng' dsea' i seeng' fí' Tiro cóo'gui' fí' Sidón. ¹⁵ Jogui' jaléng' 'nú', dsea' seeng'na' fí' Capernaum, ¿su líng'na' e 'nú'bing' i nisáng' cartí' yú'gui' jee' jaléng' dsea'? U', o' lajo, co' 'nú'bing' i nijgiáang' tí' lí' 'lí' mi' nití' e í' jo. Cofa' mi' fí' fii' Sodoma calí' lajalé' e quí' jmi' laco'gui' jii' e nicajmé' e jee' 'nú', joba' ja' ca'íng' e fii' jo, jo siji'bi' jaléng' i dsea' do latí' lana.

Jo cóo' júu' lanab cajíng' Jesús jaléng' dsea' i ja' já' calíng' júu' quia'r'.

Jo mi' calí' jo, jo casí' guir jaléng' i dsea' setenta do lajee' nú'gui' e ni'uóíñ' do e nidsilíñ' e nidsiguiar' júu' quia' Fidiée' jo cajíñ':

¹⁶ —Ii' dsea' i ja' canú' júu' quí'na', jáb' ninúr' júu' quie' jnea' cajo; jogui' jaléng' dsea' i ja' íng' 'nú', ja' íñ' jnea' cajo colíng' cóo' Fidiée' dsea' guing' ñiff', dsea' i casíng' jnea' fí' jmigüí' la.

Jo mi' calí' e cajíng' Jesús lajo, jo cangolíim' jaléng' i dsea' setenta do laco' ta' cahuí' ie' jo.

Mi' caguilíng'tu jaléng' i dsea' setenta do

¹⁷ Jo mi' lí' cóng'gui' lajo, caguilíim'tu i dsea' setenta do fí' lí' táang' Jesús, jo dsíng' íáang' dsír' mi' caguilíñ', jo casí'r' dsea' do jo cajíñ':

—Tifa', dsíng' íáang' dsi'naa' jó'naa' lana, co' jii'gui' jaléng' i 'líng' i jee' quia' dsea' calinú'r' jalé' júu' quí'naa' mi' casí'naa'r' e ngóo'naa' lafa' guóo' 'nú'.

¹⁸ Joba' cañí' Jesús casí'r' i dsea' setenta do jo cajíñ':

—Lajob líí', jo camób' jnea' mi' catóng' fii' i 'líng' fí' lí' lamí' guiiñ' fí' ñiff', jo catóíñ' lafa' mi' casí' cóo' jii' güi'ñiá'. ¹⁹ Jogui' jnea' nicacuóøø' 'nú' e niquí'na' jmi' jogui' e nilí'ba' jaléng' i 'líng' mi' jmáíñ' jaléng' dsea' jmigüí', jogui' ja' ee' nilíng'na' nañí' fa' nicúng' jaléng' mi' guíng' 'nú' osi' ni'íng' jaléng' tacú' 'nú' é. ²⁰ Jo dsu' ja' güilí'íáang' óo'na' e lico' nilí'na' uøøng'na' i 'líng' i jee' quia' dsea', co' güilí'íáang'gui' óo'na' e niteáang'na' fí' ni' jii' quia' Fidiée' fí' lí' niteáang' jaléng' dsea' quia'r' i nidsilíng' fí' ñiff'.

Mi' cali'íáang' dsí' Jesús
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Jo ie' jo, dsíng' cali'íáang' dsí' Jesús la'eáang' cóo' Jmigüí' quia' Fidiée', jo cajíñ' casí'r' Tiquia'r' dsea' guing' ñiff':

—Teaa', lana jmifén'n 'nú', dsea' Fii' guóo' uó' jmigüí' la, dsuco' lana nicajmee' e ngám' jaléng' dsea' dsee' dsea' quí' jalé' júu' quí' , jogui' cajmee'ba' e ja' cangáng' júu' quí' jaléng' dsea' i tíng' eáang' i jmicøøng' yaang' fí' jee' jaléng' dsea' rúng'. Jo lajob líí', Teaa', co' lajob cali'íáang' o' e nilí'.

²² Jo mi' calí' cajíng' Jesús jalé' e júu' na, jo cajíng' guir casí'r' jaléng' dsea' i teáang' cóo'r' do ie' jo:

—Nícacuø' Tiquié'e jnea~ e née' nii~ jalé' e sea' fí' la'úng~ fí' jmigüüf. Jo jíi'~ jaang` dsea` dseáng'~ mí' cuiñ' jnea~, dsea` lín'n Jóó' Fidiéé' camíng'~, co' lajii'~ Tiquié'baa dsea` cuiñ' jnea~; jogui jii'~ jaang` dsea` dseáng'~ mí' cuiñ' Tiquié'e dsea` guíng~ ñíí'~, co' lajii'~ jneab~ dsea` cuiñ' nre cóo'~ gui lajaléng' dsea` i nisi'íing^ quié~ e e nilicuiñ' dsea` do.

²³ Jo mí~ calí~ cajíng'~ Jesús lana, jo cajóøiñ~ lajii'~ dsea` quiá'r~ jo casí'r~ reiñ'!

—Juguiú~ jiu quií~ 'nú', dsea` máang'na' jnea~ jogui calicuíng'na' jnea~, co' cangíng'~ na' e ngám'jiu' júu^ quié~ e. <sup>24</sup> Dsüco' dsíng'~ cali'íing~ jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' malii~ gui eáang' cóo'~ jaléng' dseata~ dsea` cóong'~ fa' mí~ cangár~ jalé' e móo' 'nú' jmiñ~ ná, dsu' ja cangár~; jogui eámam' cali'íiñ~ fa' mí~ canúur~ jalé' júu^ quié~ e, dsu' ja canúur~.

Mí~ ca'e Jesús jial nijmi'neáang` dsea` rúíñ'

²⁵ Jo mí~ calí~ caféng' Jesús jaléng' dsea` quiá'r~, jo cangoquiéeng' fí' lí~ siñ' jaang` tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel, co' iíñ'~ do e niguié'r' jial ni'níñ'~ dsea` do cóo'~ lajii'~ júu^ e eiñ', jo cajmíng'í'r~ dsea` do jo cajíñ'~:

—Tifa', ¿e' 'né~ nijmee~ e e laco' niñíin' e niliseen~ cóong' cóo'~ Fidiéé' lata~?

²⁶ Joba' cañii' Jesús quiá'~ i tifa' do jo casí'r~ reiñ'!

—¿E~ jalé' e fé' fí' ní' jì' quiá'~ Fidiéé' jo jial ngán'?

²⁷ Joba' cañii' i tifa' do jo casí'r~ Jesús:

—“Né~ jmi'neáang'naa' Fidiéé' qui'~ ii' car` ngocáng` dsi'baa' jogui cóo'~ jalé' bí' seeng` jmigüüf qui'~ naa' jogui cóo'~ jalé' bí' see~ naa' jogui cóo'~ jalé' e í' dsi'naa'; jogui 'né~ jmi'neáang'naa' jaléng' dsea` rú'naa' lí'^ laco'gui jmi'neáang' yee~ naa'.”

²⁸ Joba' cañii' Jesús quiá'~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Lajob lí' laco' fó' na. Jo song nicajmití'^ jalé' e jo, joba' niñíin' e niliseen' cóong' cóo'~ Fidiéé' lata~.

²⁹ Jo dsu' i tifa' do iíñ' e niní jaléng' i dsea` do e íbre tíing'guir laco' Jesús, joba' casí'r~ dsea` do jo cajíñ'~:

—¿I~ dsea` i 'né~ nijmi'neáan' n jóng, Tifa'?

³⁰ Joba' cañii' Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí'r~ reiñ'!

—Coo` née'~ jaang` dsea` Israel cagüí'fir' fí' Jerusalén jo cangór~ fí' Jericó. Jo lajee` ngóor' guiá'^ fí', catóo'~ íí' quiá'r~ i ca'uø' jalé' e quier', jo jì'gui sí'^ i dsea` do ca'uø'r', jo caquiéng'neíñ' jo jiu~ ja` cajngam'bre i dsea` do. Jo mí~ calí~ jo, jo cangolíim'bre, jo dob caseáaiñ' i dsea` sihuíng' do 'ni' fí'. ³¹ Jo co'na'~ lajob cangotíng' cangíng' jaang` jmidsea` quiá'~ dsea` Israel fí' lí~ ráang' i dsea` sihuíng' do. Jo mí~ caguié'r~ fí' lí~ ráaiñ' do, cajméer' lafa' ja` cangám~breíñ', jo cangám'bre; ja` ee` cajmicóo'r~ i dsea` sihuíng' do.

³² Jo mí'míng~guijiu lajo cangíng' jaang` dsea` levita. Jo mí~ caguié'r~ lí~ ráang' i dsea` sihuíng' do, cajméer' lafa' ja` cangám~breíñ' do cajo, jo cangám'bre; ja` ee` cajmicóo'r~ i dsea` do cajo. <sup>33</sup> Jo dsu' mí'míng~guijiu lajo caguié'~ jaang` dseañu' i seeng' fí' Samaria i la'ó' 'ní' níng~rúng' cóo'~ dsea` Israel. Jo mí~ cangáiñ~ i dsea` sihuíng' do, dsíng'~ calí~ fí' líng~neíñ'. ³⁴ Jo cangoquiééiñ' fí' lí~ ráaiñ' do. Jo mí~ cangár~ e sihuím' i dsea` do, jo dsifí' lajob cajméer' mii' quiáiñ'~, jo ca'ñú'r' lacaang' lí~ sihuíng' quiáiñ'~ do. Jo mí~ calí~ e cajméer' mii' quiá'~ i dsea` do, jo caseáang'neíñ' fí' mocóo'~ bú'^ quiá'r~, jo cató~reiñ' fí' lí~ seeng' dsea' fí' lí~ cajméer' í' i dsea` do, jo job cajer' cóo'iñ'~ do ie~ canuu' e jmiñ' jo. <sup>35</sup> Jo mí~ cajneá~ e jmiñ' jo, mí~ caguiá' i dsea` seeng' fí' Samaria do guiá'~ e nidséiñ'~, caguir' cuu~ quiá'r~ jo caquié'r' quiá'~ i dsea` lí~ cajer' do quiá'~ e nito' fíiñ' do i dsea` sihuíng' do. Jo casí'r~ i dsea` fii' 'núu' do jo cajíñ'~: “Jmee' í' i dseañu' la, jo song ca'líng'guí' cuu' quií'~ cóo'~ jalé' mii' quiá'r~, jneab~ níqu'í' quií'~ mí~ nigúéeng~ túu calé' catú'~.”

³⁶ Jo mí~ calí~ e cajíng'~ Jesús lajo, jo cajmíng'í'r~ i tifa' do jo cajíñ'~:

—¿I~ lajee' lajì' gaang' i dsea` do i lín'~ i cajmi'neáang' i dsea` sihuíng' do?

³⁷ Joba' cañii' i tifa' do jo casí'r~ Jesús:

—I dsea` i calí~ fí' líng' ír', í'bing' cajmi'neé' quiá'r~.

Joba' cañiì Jesús jò casí'r- i dsea` do:

—Guóng' jò güijmi'neáng` jaléng' dsea` laco' cajmée` i dsea` seeng` fí Samaria do cóo' i dsea` síhuíng` do.

Mi~ caguié- Jesús fí quíá'- Marta cóo'~gui Yá^

³⁸ Jò mi~ cangí jò, jò cangób-tu Jesús laco' iuuiñ- fí e ngóor' fí Jerusalén. Jò lajee` ngoliiñ- fí jò, caguiliiñ- fí cóo` fí li~ niseeng` jaang` dseamf i sii` Marta cóo'~ jaang` rúin` dsea` ngáang` cóo'r- i sii` Yá^ . Jò mi~ caliñi' i dseamf do e caguilíng- Jesús cóo'~ dsea` quíá'r- fí jò, dsifí lajob cató'r- dsea` do fí quíá'r- . ³⁹ Jò mi~ caguié- Jesús fí jò, dob caguá Yá^ quíá'- li~ guíng- Jesús e núur` jalé' júu^ e é dsea` do. ⁴⁰ Jò lajee` jò iuung- Marta e ja` dsiiñiñ` e guiar' guíá- jalé' e nidó'- Jesús cóo'~ jaléng` dsea` quíá'r- . Jòba' cangoquíeeiñ` li~ guíng- Jesús, jò casí'r- dsea` do jò cajíñ'- :

—Tifa', ¿su ja` cuø' fí í uø' e nijngáng' `ñiá'a e ni~ ta` la? Co' nab guíng- i rún`n na ja` ee` jmijír- fa' e nijmicóo'r- jnea~ cóo'~ jalé' e jmóo`o la. Jiéé` o' síi~ gor güijmicóo'r- jnea~ lana.

⁴¹ Jòba' cañiì Jesús casí'r- i dseamf do jò cajíñ'- :

—Marta, Marta, dsíng'- guíng- o' dsuco' ja` nidsiñin` e nijmée'^ jalé' e líí quíí'- .

⁴² Dsu' sea` cóo` e niing- gui eáang' e 'né- ninúu'^, jò Yá^ rún` nicagui'bre e~ e niing- gui e 'né- jmér- , jò jíí'- jaang` jò iì cuøng` lí jníng- quíá'r- .

Jò lanab cajíng'- Jesús casí'r- i dseamf gáng- do ie~ jò.

11

Mi~ ca'e' Jesús jial nisiñ`naa' cóo'~ Fidiée`

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Jò cóo` jmiñ~, mi~ cangí e caféng' Jesús Fidiée`, cangoquíeeng` jaang` dsea` quíá'r- fí lí siñ' jò casí'r- dsea` do jò cajíñ'- :

—Tifa', mi~ cateáang` i Juan i caseáang` dsea` jmiñ` do fí jmigüi la, ca'e'r' jaléng` dsea` quíá'r- jial nisiñ` cóo'~ Fidiée`. Jò ¿su ja` é'^ 'nu` jnea'^ cajo?

² Jòba' cajíng'- Jesús casí'r- jaléng' i dsea` do:

—Mi~ iing`na' siing`na' cóo'~ Fidiée`, lalab 'né- naang`na' fo'^na':

Tiquí'ii', dsea` guin`~ ñifí-

güijmifém' jaléng` dsea` jmigüi 'nu`, co' 'nub` dsea` fén' fí la'úng- fí jmigüi.

Jogui güijáng' yaang` dsea` fí quini'^ e laco' niquiú'^ ta` quíá'r- lajaang` lajaaiñ`.

Jogui güijmitib` jaléng` dsea` jmigüi jalé' e iing` 'nu` fí jmigüi la

lí'^ laco'gui liti` fí ñifí quíí'- .

³ Jogui cuøø` jnea'^ jalé' e 'né- niquiee`naa' e jmiñ` lana.

⁴ Jogui íng` dsee- uii` quí'naa' quíá'- jalé' e ja` dseeng` e nicajmó'^naa',

lí'^ laco'gui jnea'^ íng`naa' dsee- quíá'- jaléng` dsea` rú'naa' dsea` jmigüi mi~ ee`go nica'léer' quí'naa'.

Jogui jmee- í jnea'^ lacaang` lí` ngi'naa' e laco' ja` nijnú'naa' fí ni~ dsee- ,

jogui jmee- í jnea'^ cajo e laco' ja` nijmeáng' jaléng' i 'líng'^ jnea'^.

Jò lanab ca'e' Jesús ie~ jò jial féeng`naa' Fidiée`.

⁵ Jò mi~ calí- jò, Jesús casí'- guir jaléng' i dsea` do jò cajíñ'- :

—Majmó'^naa' cuente e jaang` 'nú' seeng` jaang` cabóo` quíí'-naa', jò i cabóo` do niguiéer' e tó'r` 'nú' fí quíí'-naa' e guíang`~ uøø` guienúu` jò nijíñ'- : “Cabóo`, ¿su ja` jiéé` o' fa' jmi'ðon` jnea` 'ní íí, ⁶ co' dob nicaguié- i cabóo` quíé- e do fí quíé- e i iuung- fí jang' fí lí huíí` eáang', jò ja` ee` sea` cuøø`øre e nidó'r-?” ⁷ Jogui jíí'- jaang` 'nú' ja` ningii`na' quíá'- i cabóo` quíí'-naa' do jò nifí'^naa': “Ja` ñijmiguíí'^, cabóo`, co' uøøb` eáang', jogui lanabi guíang`~ güíng` jaléng' jiuung` quíé- e, jò dsíng'- fñ'-n niráan`n nicuøø`ø 'nu` jalé' e fól' na.” <sup>8</sup> Dsu' jnea` fí i 'nú' e doñí' fa' ja` ráang`na' uíi~ e líng' i dsea` do cabóo` quíí'-naa', dsu' niráam`ba' nicuøø'^na'r e mi'r' 'nú' do e laco' jò siñ' jmiguiñ` 'nú'. ⁹ Jò lajob fí i 'nú': Míi`na' Fidiée` jalé' e 'né'-na' jò nicuøø`bre; jogui

mi~ 'nó'na' e 'né'na', niguié'ba' jalé' e 'nó'na' do; jogui mi~ tóna' fí' o'ná', joba' nineab' e 'núu' do. ¹⁰ Dsaco' i' dsea' i' mi' Fidié' jalé' e 'né', ngim'bre; jogui i' dsea' i' 'nó', niguié'bre e 'nó'r' do; jogui i' dsea' i' tó' fí' o'ná', nineab' e 'núu' do.

¹¹ Jo ja' lí' dsii' e seeng' jaang' 'nú', dsea' aang' na' jaléng' jiuung~, e mi~ nimí'r' 'nú' ir~, jo nicuó'na' r' cuu~, osi mi~ mi' r' 'nú' capi' ngúu' 'ñu, jo nicuóng'na' r' mi', ¹² osi nicuóng'na' r' jaang' tacú' mi~ nimí'r' 'nú' coo' motu'. ¹³ Jo co' 'nú', dsea' si'ling'na' fí' quini' Fidié', tiim'ba' cuó'na' jaléng' jó'na' jalé' e guiá', jo dsu' eáang' gui' jlo' nicuó' Tiquí'ii' dsea' guing~ ñiff' mi~ nimí'na' r', co' nicuó'bre 'nú' Jmiguí' quiá'r'.

Mi~ cacuó' dsea' dsee' Jesús e jmóor' ta' la'eáang' cóo' i' 'ling'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Jo mi~ cangí' jo, coo' jmi~ caguíng' Jesús jaang' i' 'ling' i' jée' quiá' jaang' dseañu', jo i' 'ling' do ninicajméer' e ja' lí' fé' i' dseañu' do jí' camí' júu'. Dsu' mi~ caguíng' Jesús i' 'ling' i' jée' quiá' i' dsea' do, dsifí' ladob canaang' fé'tuiñ' do. Jo dsíng' cangogá' dsí' jaléng' i' dsea' i' teáang' do mi~ calí' lado, ¹⁵ dsu' i' liing' i' dsea' do cajín' ca'éeiñ' Jesús:

—La'eáang' cóo' bí' quiá' Beelzebú i' liing' fii' jaléng' i' 'ling', la'eáang' í'bing' tiing' i' dseañu' na e uóoiñ' i' 'ling' i' teáang' dsí' dsea'.

¹⁶ Jogui i' liing' gui' i' dsea' do e laco' niguié'r' jial ni'níñ' Jesús fí' quini' dseata~, joba' camí'r' dsea' do e fa' nijméiñ' coo' e lí' e qui'r' jmi~, jo lajoba' nicuó' lí' e Fidiéeb' dsea' casí' quiá'r'. ¹⁷ Jo dsifí' ladob calilí' Jesús jalé' e í' dsí' i' dsea' do, joba' cajín' casí' reiñ'.

—Niñib' 'nú' jialco' lí' coo' fii' lí' ja' síng' dsea' røø, co' seeng' jmaquíng' dsea' i' quiu' ta' quiá'r', jo ja' ee' juguiú' seeng' jaléng' i' dsea' do. Jogui niñí'bi' cajo jialco' lí' quiá' dsea' i' seeng' coo' sinúu' i' teáang' ta' jíng', ja' ee' juguiú' seeiñ', co' ja' røø síiñ'. ¹⁸ Jo song lajob lí' cóo' fii' i' 'ling' i' sii' Satanás e quiu'r' ta' condseá' dsea' quiá'r' e nijmeáiñ' dsea' ga', jogui condseá' gui' dsea' do e nijmicóo'r' dsea', joba' ja' e ta' íng' quiá'r' song cajméer' lajo, co' ni'ím' laj' tú' e ta' do, jo jo' ee' bí' seeiñ' jí' coo' jóng. Joba' nicafí' i' 'nú' jalé' e na, co' fíng' 'nú' fó'na' e la'eáang' fii' i' 'lim'ba' e tiin' uøøñ' jaléng' i' 'ling' i' jée' quiá' dsea'; ¹⁹ dsu' fa'jiu' e jmicóo' fii' i' 'ling' quié' e laco' fó'na' na, joba' ¿i' i' liing' na' i' jmicóo' quiá' jaléng' dsea' góo'na' i' nica'uóøng' jaléng' i' 'ling' i' jée' quiá' dsea? Co' i' dsea' í' e'r' 'nú' e o' lajo e í' óo'na'. ²⁰ Dsu' song jnea' tiin' uøøñ' jaléng' i' 'ling' i' jée' quiá' dsea' la'eáang' cóo' güea' quiá' Fidié' dsea' guing~ ñiff', joba' nicatíb' í' jóng e nijáang' yaang'na' fí' quini' Fidié' e laco' nicár' nifí' qui'na' lajaang' lajaang'na'.

Jo mi~ calí' e cajíng' Jesús lana, jo casí' guir' jaléng' i' dsea' do jo cajín':

²¹ —Jo mi~ seeng' jaang' dseañu' i' 'gøng' jogui óor' jalé' e cóo' nijmi'óng' 'ña'r' mi~ jmi'ó'r' jalé' e sea' quiá'r', jo líiñ' e jo' i' qui' jmi~ nicó' quiá'r'. ²² Jo dsu' fíng' caguí' jaang' gui' dsea' i' 'gøng' gui' eáang', jo nilí'bre tíñ' cóo' i' dsea' jaang' gui' do, joba' ni'uó'bre jalé' e sea' quiá'iñ' do.

²³ Joba' fí' i' 'nú' e i' i' ja' sing' uii' quié' e, joba' 'ní' níim'bre jnea' jóng, jogui i' i' ja' jmicóo' jnea' e laco' nilicuíng' dsea' jnea', joba' ja' siñ' uii' quié' e cajo.

Jial lí' mi~ dsitáang' tu' i' 'ling' fí' dsí' dsea'

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Jo mi~ calí' cajíng' Jesús lana, jo casí' guir' jaléng' i' dsea' do jo cajín':

—Mi~ güi'fí' jaang' i' 'ling' i' iuung' dsí' jaang' dsea', ngir' fí' lí' quiu' e 'nó'r' fí' lí' nijmi'íñ'. Jo mi~ ngir' e ja' niguié'r' lí' nijmi'íñ', joba' í' dsí'r': “Ním'túu' fí' dsí' dsea' e lí' cajú' u do, co' ja' lí' sea' lí' nijmi'ín'.” ²⁵ Jo mi~ niguieng'tur' dsí' i' dsea' do, niguiéiñ' lafa' coo' sinúu' lí' siquiáang' guiá' jo silí' jlo'. ²⁶ Jo mi~ ninír' e dsíng' jlo' dsí' i' dsea' do lí' ni'í'tur, jo nidsér' nidsitéer' guiáng' i' 'ling' gui' laco' ír' e nidsitáaiñ' dsí' i' dsea' do. Joba' ga' guib' nilíng' i' dsea' do jóng laco' gui' lamí' iuung' jaang' i' 'ling' do fí' dsí'r'.

Jial lí' mi~ dseáng' e já' e í'áang' dsí' dsea'

²⁷ Jo lajee[˘] gui'nang[˘] e fé[˘]bi Jesús e júu[˘] na mi[˘] tí[˘] lí[˘] guicafé[˘] jaang[˘] dseam[˘] e teá[˘] eáang[˘] jee[˘] jaléng[˘] i dsea[˘] do jo guicajín[˘]:

—¡Juguiá[˘] o[˘] quía[˘] niquí[˘], dsea[˘] cangoquieeiñ[˘] 'n[˘] jo[˘]gui cajmicuáaiñ[˘] 'n[˘] cajo!

²⁸ Jo dsu[˘] Jesús cañiir[˘] quía[˘] i dseam[˘] do jo[˘]gui cas[˘]r jaléng[˘] i dsea[˘] do jo[˘] cajín[˘]:

—¡Jo dsu[˘] juguiá[˘] gui quía[˘] jaléng[˘] i dsea[˘] i núu[˘] jalé[˘] júu[˘] quía[˘] Fidié[˘] jo[˘]gui jmitir[˘] jalé[˘] e jo[˘] cajo!

Mi[˘] camí[˘] dsea[˘] Jesús e nijmé[˘] dsea[˘] do lí[˘] e já[˘]-ba' e tiñiñ[˘]

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jo lajee[˘] jo, dsíng[˘] gui caguilíng[˘] dsea[˘] fí[˘] lí[˘] táang[˘] Jesús, joba[˘] canaang[˘] tu dsea[˘] do e[˘] guireiñ[˘] jo[˘] cajín[˘]:

—Jaléng[˘] dsea[˘] i seeng[˘] jmiñ[˘] na dsíng[˘] nirøoiñ[˘] dsee[˘], joba[˘] mi[˘]r jnea[˘] e nijmee[˘] e lí[˘] e já[˘]-ba' e tiñ[˘], dsu[˘] nicaliseáb[˘] jalé[˘] e lajo lami[˘] jéeng[˘]gui. Téé[˘] óo[˘]na' mi[˘] cajá[˘] Jonás, jaang[˘] dsea[˘] i café[˘] cuaiñ[˘] quía[˘] Fidié[˘] mali[˘]gui eáang[˘]. ³⁰ Jo laco[˘] Fidié[˘] casíiñ[˘] i Jonás do e niguiáiñ[˘] do júu[˘] quía[˘] dsea[˘] do jee[˘] jaléng[˘] dsea[˘] i caliséng[˘] fí[˘] Nínive, jo lajob cajo casíng[˘] Fidié[˘] jnea[˘], dsea[˘] i cajá[˘] fí[˘] ñifí[˘] e líñ[˘] jaang[˘] dsea[˘] jmiñ[˘], e niguiáa[˘] júu[˘] quía[˘] jee[˘] jaléng[˘] 'nú[˘]. ³¹ Jo mali[˘]gui eáang[˘] cajo caliséng[˘] jaang[˘] dseam[˘] i ca'ée[˘] coo[˘] ta[˘] fé[˘] lí[˘] huí[˘] eáang[˘]. Jo ie[˘] jo seeng[˘] jaang[˘] dseata[˘] dsea[˘] féng[˘] fí[˘] Israel i calisí Salomón i tiñg[˘] eáang[˘]. Jo i dseam[˘] do cangór[˘] cangonúur[˘] e júu[˘] quía[˘] i dseata[˘] Salomón do. Jo dsu[˘] mi[˘] niguié[˘] jmiñ[˘] e niquidsí Fidié[˘] í[˘] quía[˘] jaléng[˘] dsea[˘] uí[˘] jalé[˘] dsee[˘] quía[˘] r, joba[˘] i dseam[˘] do nicuó[˘] r 'nú[˘] dsee[˘], co[˘] ja[˘] núu[˘] na' jalé[˘] júu[˘] quíe[˘]. ³² Dsucó[˘] mi[˘] cajá[˘] i Jonás do e caguíar[˘] júu[˘] quía[˘] Fidié[˘] fí[˘] Nínive, lajalém[˘] i dsea[˘] seeng[˘] e fí[˘] jo dsifí[˘] lajob caqui[˘] jíng[˘] yaaiñ[˘] fí[˘] quini[˘] Fidié[˘], joba[˘] i dsea[˘] fbing[˘] nijmé[˘] gui dsee[˘] quí[˘] na' mi[˘] niguié[˘] jmiñ[˘] e niquidsí Fidié[˘] í[˘] quía[˘] jaléng[˘] dsea[˘] jmiñ[˘]. Jo dsu[˘] jnea[˘] niing[˘] gui laco[˘] i Jonás do.

Mi[˘] ca' e Jesús jial lí[˘] mi[˘] jmijneá[˘] dsea[˘] jì

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Jo mi[˘] calí[˘] jo, jo canaang[˘] Jesús coo[˘] 'lé[˘] gui júu[˘] quía[˘] r jo[˘] cajín[˘]:

—Mi[˘] jmijneá[˘] jaang[˘] dsea[˘] coo[˘] candí[˘] quía[˘] r, 'né[˘] nisí[˘] r coo[˘] lí[˘] ñí[˘], joba[˘] nijneá[˘] fí[˘] la'úng[˘] sinúu[˘] quía[˘] r. Jo ja[˘] jmijneár[˘] e jì do e laco[˘] nisí[˘] r fí[˘] coo[˘] dsí[˘] cajo o[˘]gui e ni'mear[˘] fí[˘] coo[˘] lí[˘] ja[˘] jnéeng[˘], co[˘] i iñ[˘] e jnéb[˘] jaléng[˘] dsea[˘] i dsitáang[˘] fí[˘] dsí[˘] sinúu[˘] quía[˘] r. ³⁴ Jo jalé[˘] jmini[˘] dsea[˘] íng[˘] ta[˘] e jné[˘] r laco[˘] gui ta[˘] íng[˘] e candí[˘] do e jneá[˘] mi[˘] canuu[˘]. Jo[˘]gui jaléng[˘] dsea[˘] i guí[˘] jmini[˘], jlo[˘] gui jné[˘] r lacaang[˘] fí[˘] lí[˘] ngir[˘] laco[˘] gui jaang[˘] dsea[˘] i jo[˘] 'ga[˘] lí[˘] dseeng[˘] jmini[˘], co[˘] i dsea[˘] í[˘] jo[˘] 'ga[˘] lí[˘] røø[˘] jné[˘] r lacaang[˘] fí[˘] lí[˘] ngir[˘]. ³⁵ Jo lajob lí[˘] cóo[˘] 'nú[˘] mi[˘] já[˘] líng[˘] na' jalé[˘] júu[˘] quíe[˘] e quía[˘] jial laang[˘] Fidié[˘] dsea[˘] jee[˘] jalé[˘] dsee[˘] quía[˘] r, co[˘] e jo lí[˘] lafa[˘] mi[˘] jneá[˘] coo[˘] jì dsí[˘] coo[˘] sinúu[˘] e nuu[˘]. ³⁶ Joba[˘] 'né[˘] ñiing[˘] óo[˘] 'nú[˘] jie[˘] mi[˘] jmee[˘] na' e ja[˘] já[˘] líng[˘] na' e júu[˘] quíe[˘] e do, co[˘] e jo lí[˘] lafa[˘] mi[˘] ja[˘] jneá[˘] jì dsí[˘] coo[˘] sinúu[˘] e nuu[˘] eáang[˘].

Mi[˘] cajíng[˘] Jesús jaléng[˘] dsea[˘] fariseo cóo[˘] jaléng[˘] tifa[˘] quía[˘] júu[˘] quíu[˘] ta[˘] quía[˘] dsea[˘] Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Jo mi[˘] cangí[˘] e cajíng[˘] Jesús lado, jaang[˘] dsea[˘] Israel i líng[˘] dsea[˘] fariseo cató[˘] r Jesús fí[˘] quía[˘] r e nidó[˘] r. Jo mi[˘] caguíe[˘] dsea[˘] do fí[˘] quía[˘] i dsea[˘] fariseo do, jo cangí[˘] m bre dsí[˘] sinúu[˘] jo cangí[˘] iñ[˘] caguár[˘] lí[˘] nidó[˘] r. ³⁸ Jo i dsea[˘] fariseo do dsíng[˘] cangogá[˘] dsí[˘] r mi[˘] cangár[˘] e ja[˘] cajmití[˘] Jesús fa[˘] caru[˘] r guóor[˘] laco[˘] tíng[˘] jaléng[˘] dsea[˘] Israel. ³⁹ Joba[˘] cajíng[˘] Jesús casí[˘] r i dsea[˘] fariseo do:

—Jaléng[˘] 'nú[˘], dsea[˘] fariseo, rúu[˘] na' jalé[˘] cué[˘] huí[˘] quí[˘] na' jí[˘] lí[˘] caluu[˘], jo dsu[˘] eáam[˘] 'lí[˘] lí[˘] dsí[˘]. Jo lajob líng[˘] 'nú[˘] yaang[˘] na' cajo, co[˘] guiáb[˘] tíng[˘] na' rúu[˘] na' ní[˘] na' jee[˘] jaléng[˘] dsea[˘] mi[˘] ja[˘] lí[˘] dsea[˘] jial tí[˘] jmoo[˘] na' iñ[˘] quía[˘] r jo eé[˘] gui jalé[˘] 'lí[˘] rúng[˘] na' jmoo[˘] na' cóo[˘] jaléng[˘] dsea[˘]. ⁴⁰ ¡Dsinóó[˘] 'nú[˘]! ¿E[˘] ta[˘] íng[˘] quí[˘] na' e jmoo[˘] na' lajo? Co[˘] fí[˘] quini[˘] Fidié[˘] 'né[˘] e tee[˘] lajì tú[˘] taam[˘]. ⁴¹ Jo mi[˘] líng[˘] e cuø[˘] na' jaléng[˘] dsea[˘] i ja[˘] sea[˘] e

'né quiá' , joba' 'né jmee na' lajō e ngocáng` ó'ba' , jō lajōba' ni'uíng` guiú` quí` na' fí quini` Fidié` .

⁴² 'jE ngi` fíib` 'nú' , jaléng` dsea` fariseo! Cō' dsíng` guíng` ó'na' e nicuó` na' Fidié` dseáng` ca'íng` lajee` guí` íng` lajalé` oo` quiá` jmiñi` e ro`na' , jō dsu' ja` e guíng` ó'na' fa' e ni`fí` na' í` røø` quiá` jaléng` dsea` rúng` na' o'gui e jmi'neáng` na' Fidié` . Cō' lajalé` e joba' 'né` nijmití` na' cōo` gui jalé` e caguíee` gui do cajo.

⁴³ 'jE ngi` fíib` 'nú' , jaléng` dsea` fariseo! Cō' iing` na' ní` na' jíi` 'masii` e jlo` quiá` dsea` laniing` mi` nití` fí` guá` , jogui jmoona' e 'nú`bing` i` níng` gui mi` nití` fí` jō cajo. Jogui lajōbi` mi` jíng` na' jaléng` dsea` guíá` fí` , jmoona' e jmiféiñ` 'nú` lafa' jíi` 'nú`bing` i` cōong` gui fí` la'úng` jmiñi` .

⁴⁴ 'jE ngi` fíib` 'nú' , jaléng` na' dsea` fariseo! Cō' dsíng` jmiñi` na' jaléng` dsea` cōo` jalé` e jmoona' . Cō' 'nú` líng` na' la líi` lí` si'aang` 'líi` , cō' dsíng` jlo` jíing` tee` lí` lí` ní` , jō dsu' lí` lí` dsíi` jolíng` tee` ngúu` jmé` e teáng` jōo` .

⁴⁵ Jō mi` canúu` i` tifa' quiá` júu` quiu' ta` quiá` dsea` Israel e cajíng` Jesús lado, joba' dsifí` ladob` ni` catíiñ` júu` quiá` dsea` do, jō cañiir` quiá` Jesús jō cajíñ` :

—Tifa' , mi` fó` lana la quié` jneab` jminean` cajo.

⁴⁶ Joba' cañiir` Jesús quiá` i` dsea` do jō cajíñ` casí` reiñ` :

—jE ngi` fíib` 'nú' cajo, jaléng` tifa' quiá` júu` quiu' ta` quiá` dsea` Israel! Cō' cuo` na' lee` laguidseang` jaléng` dsea` jéng` e jíi` jaang` ja` i` quiú` jmiñi` niró` , jogui jíi` yaang` na' ja` iing` na' fa' taang` na' guóo` na' e niróo` e lee` do.

⁴⁷ 'jE ngi` fíib` 'nú' jaléng` na' , cō' jmo` na' jlo` lí` si'aang` jaléng` dsea` i` café` cuaiñ` quiá` Fidié` , jō jaléng` dsea` íb` i` cajngang` 'líi` dsea` cōong` quiú` na' ie` malí` gui do!

⁴⁸ Dsu' jalé` e jmoona' do guóng` e lafa' røøb` siing` na' cōo` jaléng` 'líi` dsea` cōong` quiú` na' jō e lafa' 'núb` cajngang` na' jaléng` i` dsea` do cajo.

⁴⁹ 'jō cō' lajōb` líi` , joba' Fidié` dsea` eáng` tíiñ` cajíñ` lala: “Nisíin` n` jaléng` dsea` i` fé` cuaiñ` quié` e cōo` gui jaléng` dsea` apóo` i` sí'íng` e ni` júu` quié` e jee` 'nú' , jō dsu' 'nú' , seem` biñ` do i` nijmeáng` na' la tíi` e já` ó'na' , jogui seem` biñ` do cajo i` nijíung` fí` jaguóo` na' cartí` nijngám` ba'r.” <sup>50</sup> Jō dsu' Fidié` nijmér` e niquí` jaléng` dsea` seeng` jmiñi` na' jalé` e cangongíng` jaléng` dsea` i` café` cuaiñ` quiá` r` i` nicaliséng` lajíi` mi` catiroo` jmiñi` jō latí` lana ⁵¹ jō latí` mi` cajnga' dsea` quiá` Abel jogui cartí` mi` cajnga' dsea` quiá` Zacarías fí` jeeng` lí` guía' jaléng` dsea` jalé` e cuo` r` Fidié` . Joba' fíi` i` 'nú' e nijméb` Fidié` e niquí` jaléng` dsea` seeng` jmiñi` na' jalé` e cangongíng` i` dsea` do.

⁵² 'jE ngi` fíib` 'nú' , jaléng` tifa' quiá` júu` quiu' ta` quiá` dsea` Israel! Cō' 'núb` dsea` quié` na' jalé` jì` lí` too` jalé` júu` quiá` Fidié` , jō dsu' ja` iing` 'nú' jmití` na' laco' fé' e fí` ní` jì` do, o'gui cuo` na' fí` e nijmiti` jaléng` dsea` i` iing` jmé` lajō.

⁵³ Jō mi` cató' e cajíng` Jesús jaléng` i` dsea` fariseo cōo` jaléng` i` tifa' do, jō jaléng` i` dsea` do canaiñ` jmiñi` dsíir` cōo` jalé` júu` e cajíng` Jesús, jō jmiñi` jalé` e canaiñ` jmiñi` laco' e nijmiguíiñ` dsea` do; ⁵⁴ cō' jaléng` i` dsea` fariseo do cōo` jaléng` i` tifa' do 'nó` r` jial` ni` níiñ` Jesús fí` quini` jaléng` dseata` quiá` r` cōo` jalé` e fé` dsea` do.

12

Mi` ca'é Jesús e ja` dseeng` jmiñi` yee` naa' jee` jaléng` dsea`

¹ Jō lajee` e fé` Jesús jalé` e júu` na, caseáng` lí` lí` tú` 'ní` mil dsea` . Jō laco' ngóo` seáng` jaléng` i` dsea` do, dsíng` ninaaiñ` 'leng` rúin` , cō' lajalém` bre iñ` ninúr` jalé` júu` e e' Jesús. Jō lajee` jō canaang` Jesús féiñ` jaléng` dsea` guitúung` quiá` r` jō casí` reiñ` :

—Níing` ó'na' cōo` jalé` e fé` jaléng` dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo, cō' jíi` yaaiñ` ja` já` líiñ` jalé` e fé` r` , jō jalé` e jō íng` ta` quiá` r` e lico' jmiñi` yaam` bre fí` quini` jaléng` dsea` fíi` . <sup>2</sup> Dsucō' ja` sea` cōo` e siñ` jneaa` aa' e ñing` e ja` tōo` jmiñi` niliñi` jaléng` dsea` , o'gui cōo` e si` má` naa' e ja` tōo` jmiñi` niní` jaléng` dsea` cajo. ³ Joba' jalé` e nicaféé`

'nú' e iing, niliñib' jaléng' dsea; jogui lajobi jalé' e nicafée'na' fí sinúu' quí'na', niliseab' júu' latøong' fíi' cajo.

I' i catíng' e 'góng'naa'

(Mt. 10:28-31)

⁴ Jo lala fíi' i jaléng' 'nú', dsea' rú'naa'; ja' føong'na' jaléng' i iing' jngáng' 'nú', co' jii' e joba' tiiñ' jmér'. ⁵ Dsu' lana nijmée' e 'nú' júu' i' i' catíng' i niféng'na': güiféng'na' i dsea' i niquí' ta' li' nijúung'na' jogui quí'r' jmi' e guíeñ' dsea' fí' li' 'li'. Joba' fíi' i 'nú' i güiféng'na' i dsea' í!

⁶ Jo niñib' 'nú' e 'nñm' dsea' tá' la 'ñíng' ta' cóo' tú' 'ní' í' cuu'. Dsu' e já'ba' e jii' camíng' i ta' do ni'íng' dsí' Fidiée' laco'gui ja' ni'íng' dsí' jii' jaang' 'nú' cajo.

⁷ Jo jii'gui jalé' jñuguí' 'nú' si'í' Fidiée' tá' camí'. Joba' fíi' i 'nú' e ja' føong'na' mi' iing' dsea' nijngáñ' 'nú', co' eáang'gui quíng' 'nú' laco'gui fíng' ta'.

Jaléng' dsea' i ja' i' líng' e cuíñ' Dsea' Jmáang'

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jogui jaléng' 'nú', dsea' i ja' i' líng'na' e nijmée'na' dsea' júu' e cuíng'na' jnea' fí' jmi'guí' la, joba' jnea', dsea' cagá' a fí' ñí' e lín'n jaang' dsea' jmi'guí', lajob' nijmee' e cajo fí' quini' jaléng' ángeles quí' Fidiée' mi' niguilíng' 'nú' fí' jo. ⁹ Dsu' jaléng' dsea' i nijíng' e ja' cuíñ' jnea' jee' jaléng' dsea' jmi'guí', joba' lajob' ní'á' a fí' quini' jaléng' ángeles quí' Fidiée' e ja' cuíñ' nre cajo.

¹⁰ Jogui doñí' i' i' 'ní' níng' jnea', dsea' gáa' a fí' ñí' e lín'n jaang' dsea' jmi'guí', ni'íim' Fidiée' dsee' quí'r'; jo dsu' i' i' café' ga' uii' quí' Jmiguí' quí' Fidiée', joba' jo' quí' jmi' fa' e ni'íng'gui Fidiée' dsee' quí'r'.

¹¹ Jo jaléng' 'nú', song cajiúng'na' fí' jaguó' dseata' quí' guá' quí'naa' o' si fí' jaguó' dsea' i quidsí' í' o' si dseata' bi' é, joba' ja' føong'na' fa' e ja' ñí'na' jial' nijmi'óng' yaang'na' o'gui jial' ningii'na' quí'r' mi' nijmingí'r' 'nú'. ¹² Co' mi' niteáang'na' fí' quini' jaléng' i dseata' do, dsifí' lajob' nijmé' Jmiguí' quí' Fidiée' jial' ningii'na' quí'r' mi' nijmingí'r' 'nú'.

Eáam' dseáang' mi' óo' dsea' cuu' eáang'

¹³ Jo mi' cangí' e cajíng' Jesús jalé' e júu'na, jo jee' jaléng' i dsea' i teáang' núu' jalé' e júu' jo guicatø' jaang' dseañu' jo guicajíñ' casí'r' Jesús:

—Tifa', sí' go rún'n dsea' ngáang' cóo' o' güicuø'r' jnea' guíe' quí'e e jalé' e casée' 'li' tiquíe' e mi' cajúñ'.

¹⁴ Joba' cañí' Jesús quí' i dseañu' do jo casí' reiñ':

—Ja' casíng' Fidiée' jnea' jee' 'nú' fa' e lín'n dseata' i cajajmée' jmá' jia' jalé' e sea' quí'na'.

¹⁵ Jogui casí' guir jaléng' i dsea' teáang' do jo cajíñ':

—Ñíng' óo'na' jo ja' jmee'na' e dsináang'na' jalé' cuu' o'gui doñí' ee' e sea' fí' jmi'guí', co' jii' jaang' dsea' ja' quí' jmi' e niquí' quí' e niteáang' guir huøø' fí' jmi'guí' la fa' jialgui la sea' quí'r'.

¹⁶ Joba' ca'e' Jesús jaléng' i dsea' do cóo' júu' já' e lafa' júu' cuento e fé' lala jo cajíñ':

—Coo' née' caliséng' jaang' dseañu' i sea' cuu' eáang' jo oor' uø' e jlo' eáang' cajo, jo catáñ' dsea' 'léng' quí'r' i cajmée' ta' e uø' do. Jo mi' caroo' jalé' e cajní' do, dsíng' jlo' cacuø' e uø' do, jo dsu' jo' li' sea'gui e ni'méa' i dsea' sea' cuu' do jalé' e caror'. ¹⁷ Joba' canaaiñ' í' dsí' r': “¿E' nijmee' e cóo' jalé' e caró'o e jii' lana? Co' ja' sea' li' ni'méa' jalé' e jo.” ¹⁸ Jo coob' mi' ca'óng' dsí' r' jial' nijmér', joba' cajíñ': “Nica'óm' dsii' jial' nijmee' e. Nijiéem'baa' 'núu' quí' cuí' quí'e e e té'e' lana, jo nijmée' e e cóo'gui eáang', jo job' ni'méa' jalé' e caró'o do cóo' laji' e sea' quí'e e. ¹⁹ Jo mi' ni'iéng' e 'nuu' do jogui mi' nitée' líng' jalé' e sea' quí'e e, dsíng' juguí' niliseen' jo jii' cóo' fí' í' jo' ee' nijáa' quí'e e jóng. Joguí'ba' nijmi'ín'teáa' tú' 'ní' jiiing', jo lajee' jo nidúu' nidøø'ø' jalé' e sea' quí'e e jo dsíng' nijmi'iaang' dsii' lajee' jo.” ²⁰ Jo dsu' uøø' job' cajíng' Fidiée' casí'r' i dseañu' do: “Dsea' tuung', náb' nití' í' e nijúun', jo ¿e' ta'

íing^ quíi^- jalé^ e oo'^ lana mi~ niguøng^ fí jmigüî cøø?" ²¹ Jø lanab dsingíng^- jaléng^ dsea^ i silíi^ li cuu^, cø' ø' cøø^ e jø nitíiñ^- fí quini^ Fidiée^ mi~ nití^- oor~ quíá'r^-.

To' fíim^ Fidiée^ jaléng^ dsea^ quíá'r^-

(Mt. 6:25-34)

²² Jø mi~ cangí jø, jø caféng^ gui Jesús jaléng^ dsea^ guitúung^ quíá'r^- jø casí^- reiñ^:

—Lala fíi^- i 'nú^: ja^ jmee^- na' fíí^ quíá^- jalé^ e nicø^ na' o'gui jmee^- na' fíí^ quíá^- jalé^ sí^ na'. ²³ Cø' eáang^ gui laniing^- 'né^- e jmita~ óo^ na' e nigüülim^ ba' fí lí^ guiú^ mi~ nití^- fíi^ cøø^ e laco^ gui e nijmee^- na' fíí^ quíá^- jalé^ e nicø^ na' cøø^ gui quíá^- jalé^ sí^ na'. ²⁴ Jø quie^ na' cuente quíá^- jaléng^ quiee^; ja^ jié^ jíre' o'gui jié^ téé^ jalé^ e gø're' o'gui 'mea're' jalé^ e nidø^- re', dsu^ Fidiée^ ñi^ bre e^ héiñ^ jaléng^ i jó^ do quíá'r^-. Jø eáang^ gui quíng^ 'nú^ fí quini^ Fidiée^ laco^ gui lajee^ fíng^ ta^ i seeng^ fí jmigüî! ²⁵ Jø jí^ jaang^ 'nú^ niquí^- jmi~ nijmee^- na' e nicuáng^ guina' ca'ná^ metro laco^ gui jíi^- tíi^ na' lana? ²⁶ Jø song ja^ quíi^- na' jmi~ jmee^- na' e capi^ lajø, jøba' jjiáli^ guíng^ óo^ na' jalé^ e lí^ seeng^ na'?

²⁷ Jø quie^ na' cuente jial jlo^ jalé^ lí^ e sea^ fí jmigüî, jøgui ja^ ee^ ta~ jmóo^ o'gui quie^ fíí^ jial ni'uíng^- e jlo^'. Jø dsu^ car^ jíi^- dseata~ Salomón cøø^ jalé^ e jlo^ e caliseá^ quíá'r^- ja^ casíng^ 'ña'r^ e jlo^ l^ laco^ gui la jnéng^- cøø^ lí^'. ²⁸ Cøfa' jlob^ cajmée^ Fidiée^ e jnéng^- jalé^ lí^ e ja^ huøø^- té', dsu^ jaléng^ gui 'nú^, dsea^ i ja^ mí teáang^- teá^ cøø^ júu^ quie^- e, jmiguiú^ gui niñíng^ na' quíá^- Fidiée^ jalé^ e 'né^- na'. ²⁹⁻³⁰ Jøba' fíi^- i 'nú^ lana, ja^ jmée^ na' fíí^ quíá^- jalé^ e ni'u^ nicø^ na', dsu^ cø' lajøb^ jmóo^ jaléng^ dsea^ jmigüî i ja^ cuíng^ Fidiée^'. Jø dsu^ 'nú^ seem^ jaang^ Tiquíi^ na' dsea^ guíng^ ñifí^- i niñí^ jalé^ e 'né^- na' lacoø^ jmi~ lacoø^ jmi~. ³¹ Jø fíi^- guíi^ 'nú^ lana e 'né^- nijmi^ úung^ na' e Fidiée^ dsea^ nicá^ nifí^ quíi^- na', jø lajøba' niñíng^ na' jalé^ e 'né^- na' lacoø^ jmi~.

*Jalé^ e catíng^- dsea^ quíá^- Fidiée^ fí jmigüî cøø^*

(Mt. 6:19-21)

³² Jø ja^ jmee^- 'nú^ fíí^, dsea^ i ja^ fíng^ mí cuíng^ jnea~, cø' Tiquíi^ na' dsea^ guíng^ ñifí^- i quie^ nifí^ quíi^- na' nica^f^ dsíir^ e nicuø'r^- 'nú^ lajii^- e catíng^- na' e íaang^ dsíir^'. ³³ Jøba' 'né^- e 'ní^ na' jalé^ e sea^ quíi^- na' jø nijmicøø^ na' jaléng^ dsea^ i lí^- 'né^- quíá^- lajø; cø' ja^ ee^ ta^ íing^ quíi^- na' fíng^ tá^- ca'meá^ lí^ cuu^ cøø^ jalé^ e sea^ fí jmigüî la, cø' dsíng^ fø' nicá^ jaléng^ i jalé^ e sea^ quíi^- na' osi nidø^- jaléng^ guisf^- i 'léé^ é. Cø' guiú^- guib^ e nijmee^- na' e nilísea^ quíi^- na' fí ñifí^- jalé^ e jlo^, dsu^ cø' fí jø jø seeng^ i o'gui fa^ dseáang^ e ni'lé^- gui guisf^'. ³⁴ Cø' lí^- sea^ jalé^ e lí^ a' do, e jøbi guíng^ a' jøng.

Dseáng^- 'né^- e siñíng^ dsí^ naa'

³⁵⁻³⁶ Jøba' fíi^- i nú^ e 'né^- neáang^ na' laco^ guíng^ jaang^ dsea^ 'léeng^ i guíng^ fí quíá^- fíi^- e güijeeiñ^ e nineár^- 'núu^ mi~ niguieng^ fíir^- i ngí^ fí lí^ cung^ guoo^ dsea^, jø 'né^- sijeeng^ i dsea^ 'léeng^ do e jneá^ jib^ guíiñ^, jøba' dsifib^ nineár^- 'núu^ mi~ niguieng^ fíir^- e nitø'r^'. ³⁷ Jø juguiú^- jia^ quíá^- jaléng^ dsea^ 'léeng^ i sijnéé^ dsíi^ mi~ niguieng^ fíir^-. Cø' jnea~ jmitaa~ óo^ na' e dsíng^ nilí^ íaang^ dsíi^ i fíir^- do jø nitøø^- jaléng^ i dsea^ 'léeng^ i sijnéé^ dsíi^ do e nidø^- r^- colíng^ cøøiñ^- do e uøø^ jø. ³⁸ Jø juguiú^- jia^ quíá^- jaléng^ i dsea^ 'léeng^ i sijnéé^ dsíi^ do mi~ niguieng^ fíir^-, nañí^ fa^ niguieíñ^ do guienúu^ osi téé^- ogóó^ é. ³⁹ Jøgui cajo fa^ jaang^ dsea^ niñir^ e^ oor~ niguiéé^ jaang^ i fí quíá'r^-, nijé^- bre e jø nigüíiñ^ e uøø^ jø, jø lajøba' ja^ nicuø^- r^- fí e ni'uø^- i i do jalé^ e sea^ quíá'r^-. ⁴⁰ Jøba' lajøb^ 'né^- neáang^ 'nú^ e siñíng^ óo^ ba'; cø' jnea~, dsea^ i cajá^- fí ñifí^- e lín^ n^ jaang^ dsea^ jmigüî, nigáá^ túu^ calé^ catú^- fí jmigüî la lajee^ e ja^ ñíng^ óo^ na'.

*Jaang^ dsea^ 'léeng^ i guíung^- cøø^ jaang^ gui dsea^ 'léeng^ i soo^ dsíi^*

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Jø dsifí^ mi~ cató'^ e ca'e^ Jesús jalé^ e júu^ na, jø dsifí^ lajøb^ cajmingí^ Tú^ Simón cajmingí^ r^ Jesús jø cajíñ^-:

—Tifa', jalé^ e júu^ e nica^ é^ na, ¿su ca^ éé^ jíi^- jnea^ dsea^ guitúung^ naa' ofa^ quíá^- lajii^- dsea^ é?

⁴² Jo lalab cañíi` Jesús:

—Lalab líi` quiá' jaang` dsea` i` née' ni` jaléng` dsea` 'léeng` i` núu` gui jalé' ta` quiu' fiir~, jo guiúng` guir cóo'~ jaléng` dsea` 'léeng`~, jogui nicuó' reiñ' do e nidóin'~ mi` nití` oor` e gø' dsea`. Jo mi` cagüi'íi` i` fiir` do e nidsér` fí' lí' jíe', caséer' jalé' ta` quiá'r` jo caguiar' ni` i` dsea` i` née' ni` jaléng` dsea` 'léeng` do, jo joguiba' cangór` jóng. <sup>43</sup> Jo mi` niguieng` tu` i` fiir` do, juguiú` o' quiá'~ i` dsea` i` née' ni` dsea` 'léeng` do song nicató' jalé' ta` e caséé' fiir` mi` cagüi'íir' cangór`. <sup>44</sup> Jo já'~ba' fíi` i` 'nú' e dsíng'~ nili'íiang` dsíi' i` fiir` do, có' calitib` jalé' ta` e caséer' cóo'~ i` dsea` née' ni` jaléng` dsea` 'léeng` quiá'r` do, jo joguiba' nicuó'~ reiñ' do e nine'~ niñ' do jalé' e sea` quiá'r`. <sup>45</sup> Jo dsu' fíng song ja` cajmiti` i` dsea` née' ni` i` dsea` 'léeng` do lajii' ta` caquiú' fiir~, có' ca'f` dsíir' e ja` mí' niguieng` fiir` lajminá~, jo lajee` jo cajméer` soo` dsíir' cóo'~ jaléng` dsea` 'léeng` i` née' nir~, jogui canáin` í' gø'r' jalé' e sea, jogui cajméer` ta` í' mée'; ⁴⁶ jo dsu' lajee` jmóo` i` dsea` née' ni` i` dsea` 'léeng` do jalé' e jo, lajee` job caguiéng` fiir~, jo dsíng'~ nicaliguiñ' do, jo iihuí' nicuó'~ reiñ' do lí' laco' catíng` e niñíng` jaang` dsea` i` ja` núu` jalé' júu` quiá'~ fiir`.

⁴⁷ Jo i` dsea` 'léeng` i` ní' jial líi` jalé' e iing` fiir` e nilí' jo dsu' ja` caguiar' guiú` o' gui calinúu'r` e nijmér` jalé' ta` caquiú' fiir~, joba' dsíng'~ niñíin` iihuí' jóng. <sup>48</sup> Jo dsu' i` dsea` 'léeng` i` ja` ní' jalé' e nijmér` jo eám' ca'léer' quiá'~ fiir~, joba' i` dsea` í' ja` gui niñíin` iihuí' laco'gui i` jaang` do. Jo i` dsea` i` cangíng` jmiguiú', jmiguiú'guib catíng` niguiéer` cuente mi` nití' í' lajo; jogui i` dsea` i` ée' guiú` cóo'~ lajii' ta` e cangíin` e née' nir~, joba' eáang`gui guiú` 'né' guiér` cuente mi` nití' í' lajo.

Nijíng` dsea` lajee` la'ó'` rúin` uii` Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Jo mi` calí` e cajíng'~ Jesús jalé' e júu` na, jo casí'~ guir jaléng` i` dsea` do jo cajíin'~: —Jnea` cagá` a lafa' e caga'uun` jì' fí' jmigüi' la; jo dsíng'~ lí' dsii` fa' jiu` nicoo` lana! ⁵⁰ Có' ná` bi` nicaa` iihuí' e eáang`, jo dsíng'~ lijuung` dsii` cartí' niliti' lajalé' e jo! ⁵¹ Jo dsu' jaléng` 'nú' í' óo'na' e cagá` a fí' jmigüi' la e gajmée' e e liseeng`na' juguiú` júu` røø, dsu' o' lajo; có' uii' jnea` ná` bi` nijmé` dsea` mí' cóo'~ dsea` rúin'. <sup>52</sup> Có' latí' lana gaang` dsea` nijíin` cóo'~ gáng` dsea` la'ó' dsea` sinúu` quiá'r`. <sup>53</sup> Có' tiquiá' dsea` nijíin` cóo'~ jóor` dseañu', jo jaléng` jóo' dsea` dseañu' nijíin` cóo'~ tiquiá'r`; jogui niquiá' dsea` nijíin` cóo'~ jóor` dseamí, jo jaléng` jóo' dsea` dseamí nijíin` cóo'~ niquiá'r`; jogui iemisé` dsea` nijíin` cóo'~ dsea` míloo` quiá'r', jogui jaléng` dsea` míloo` quiá'r` dsea` nijíin` cóo'~ iemisér`, có' ja` nisíin` røø` uii` quié` jnea` cóo'~ jalé' júu` quié` e.

'Né` óng` dsíi` dsea` e` jalé' dsijée' jmíi` na

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jo casí'~ gui Jesús jaléng` i` dsea` do jo cajíin'~: —Mi` móo` 'nú' e ta' jníi` nuu` fí' yú' jmigüi', joba' dsifí' lajob fó'na' e nitú` jmíi', jo lajob dsitíng` jóng. <sup>55</sup> Jogui mi` móo` 'nú' e íi' guí' quiuú', dsifí' lajob fó'na' e ja` nitú` jmíi', jo lajob dsitíng` cajo. ⁵⁶ I` jmicaang` 'nú'! Có' ní'ba' jalé' e dsijée' fí' yú' jmigüi' jogui fí' guóo'~ uó'; joba' jjiáli' ja` ní'na' e` uiiing` quiá'~ jalé' e dsijée' jee` 'nú' lana?

Jmí'úung`na' e niliseeng`na' juguiú` cóo'~ jaléng` dsea` i` 'ní' níng` 'nú'

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Jo mi` cangí' jo, cajíng'~ gui Jesús e júu` la:

—Jo jjiáli' ja` lí'na' guíi'na' jnang` e guiú` jogui jnang` e ja` dseeng` e dsijée' quí'na'? ⁵⁸ Có' song ii` dsea` i` 'ní' níng` 'nú' cangojéein` 'nú' fí' quini` dseata~, joba' jmí'úung`na' e nisiing`tu' røø` cóo'r` lajee` nú'~ gui e niguilíng`na' fí' quini` i` dseata` do. Dsuo' song caguilíng`na' fí' lí' guíin~, joba' niquiú'r` ta` jaléng` íi' quiá'r` e nisáin` 'nú' jo nitáin` 'nú' dsíi' 'nuñí' jóng. ⁵⁹ Joba' fíi` i` 'nú' e ja` nijúu'na' e fí' dsíi' 'nuñí' do cartí' niqui'na' jalé' cuu` e nimír~, có' lajob líi' fíng catí' fí' quini` dseata`.

13

Dsíng' 'né' e niquí' jíng' yaang` dsea` fí quini` Fidié`

¹Jo ie` jo caguilíng` cōo` tú` mńng' dsea` fí lí` táang` Jesús i jmóo` júu` jalé` e ga` e cajmée` dseata` Pilato cōo` dsea` Israel, cō' caquiur` ta` e cajúng` cōo` tú` mńng' dsea` Israel i seeng` fí Galilea, jo e jmi'øøng` i dsea` Israel i cajngaiñ' do cacáin` cōo` jmi` jó' i cajngaiñ' fí nife` quía' guá' e si' fí Jerusalén do. ²Joba' cañí` Jesús casí'r` jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—Ja` í` óo`na' e calíng` jaléng' i dsea` do jalé` e fól`na' na dsu` uí' e røøng`guir dsee` lajee` lajaléng' dsea` jmigüí, ³cō' o' lajo; jo song` 'nú' ja` niquí' jíng' yaang`na' fí quini` Fidié`, joba' fí lí` 'lib` nigüilíng`na' dsifí` mi` nijúung`na'. <sup>4</sup>Jo ¿su ja` tōo` óo`na' mi` cajlín` guijñíng` dsea` cōo` 'núu` e ñí` eáang` quía' ojmí` Siloé e si' fí dsí' fí` Jerusalén? Ja` í` óo`na' e cajúng` jaléng' i dsea` do dsu` uí' e røøng`guir dsee` eáang` lajee` lajaléng' dsea` seeng` fí Jerusalén, ⁵cō' o' lajo. Jo 'nú', song` ja` niquí' jíng' yaang`na' fí quini` Fidié`, joba' fí lí` 'lib` nigüilíng`na' dsifí` mi` nití` oor` quí`na'.

Mí` ca'e` Jesús quía' 'ma` güñí` e ja` ee` cuø`

⁶Jo casí' gui Jesús jaléng' i dsea` do cōo` júu` ja' e lafa' júu` cuento jo cajíñ':

—Cōo` née` jaang` dseañu` nicajní` cōo` 'ma` güñí` fí uó` quía'r`. Jo mi` catí` í` e líiñ` e ni`fí, jo cangojøø`bre su ni`íi` ofí` quía' e 'ma` güñí` do. <sup>7</sup>Jo mi` caguiér`, jo casí'r` i dsea` née` ni` e uó` quía'r` do jo cajíñ': "Lajee` 'ní` jii` níngóo` e gaa` cōo` née` lacōo` jii` e gajøø`ø`fa` ni`fí` ofí` quía' e 'ma` la, dsu` jii` cōo` ja` mí` cadsé`e. Joba' fí` i 'nu` e ni`né` nihuí'b', cō' ja` tá` jmóo` jii` quía' e ni` uó` la." <sup>8</sup>Jo dsu` i dsea` i jmóo` í` e uó` do cajíñ' casí'r` fiir`: "Fí`i, güigui`gui cateá` lajee` jii` lana, jo lajee` jo nijlén`n i' jo nitá`a o`. <sup>9</sup>Jo ne`duu` fíng` lajogui` ni`fí` ofí` quía'; jo song` ja` ee` lí` ni`fí`, joguiba` nihuí` jóng`."

Mí` cajmi`leáang` Jesús jaang` dseamí` i tu` cogui`

¹⁰Jo mi` cangí` jo, cōo` jmi` lajee` e jmi'íng' dsea` Israel, ca'e` Jesús jaléng' dsea` do júu` quía'r` fí dsí' cōo` guá' quía' dsea` góor` dsea` Israel. ¹¹Jo jee` jaléng' i dsea` i teáang' fí guá' do niquiéeng` jaang` dseamí` i nijée` i 'líng' quía', jo níngóo` mí` guijñia` jii` e nicajmée` i 'líng' do e calitú` cogui` i dseamí` do, jo jii` capí` ja` e lí` niñ` do. <sup>12</sup>Jo mi` cangáng` Jesús i dseamí` do, dsifí` ladob cató'`reñ' fí lí` siñ' jo casí'`reñ':

—Dseamí` rú`uu', jmi` na ni`leáan` lajii` jmohuí` e quíe` na.

¹³Jo caquidsir` guóor` fí mogui` i dseamí` do, jo dsifí` ladob cangohuíng` i 'líng' do, jo canim' i dseamí` do, jo canaañ` jmiféiñ' Fidié` jóng. <sup>14</sup>Jo dsu` dsíng' calíguíng` i dsea` i née` ni` e guá' do dsu` e cajmi`leáang` Jesús i dseamí` do lajee` jmi` e jmi'íng' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel. Joba' casí' i dsea` i née` ni` guá' do jaléng' dsea` i teáang' do ie` jo, jo cajíñ':

—Lacōo` seaman` sea` jñuu` jmi` e jmóo` dsea` ta`, jo lajee` joba' e catíng` e ñilíng`na' e nilí` mí` quí`na', jo dsu` ja` ñilíng`na' mi` jmi` e jmi'íng'naa'.

¹⁵Jo mi` cajíng' i dsea` née` ni` guá' do lado, joba' dsifí` lajob cañí` Jesús casí'`reñ' jo cajíñ':

—i` jmicang` 'nú'! ¿Su ja` güilíng`na' e güi'íng'na' güitá` quí`na' jmi` osi` bú' quí`na' e lacōo` jmi` mi` catíng` e jmi'íng'naa'? <sup>16</sup>Dsu` i dseamí` la líiñ` siju` Abraham, jo níngóo` guijñia` jii` e cajmée` Satanás e calidsée'r` jo cajer` tuiñ'. Jo laco' güijéeng` 'nú' jó' quí`na' e dsí'í`re' jmi` mi` jmi` e jmi'íng'naa', lajob catíng` e nilaang` jnea` i dseamí` la fí jaguó` Satanás mi` jmi` e jmi'íng'naa' cajo.

¹⁷Jo mi` cajíng' Jesús lado, dsíng' calí` i` líng` jaléng' i dsea` i 'ní' ní` quía'r` do. Jo dsu` lajaléng' i dsea` caguiaang`gui do dsíng' calí`iáang` dsíir` dsu` e cangár` jalé` e jlo` e cajmée` Jesús ie` jmi` jo.

Mí` ca'e` Jesús quía' cōo` mijú` 'ma` e sii` mostáa`

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jo mi~ calí~ jo, jo cajíng'~ Jesús:

—Jial líng~ na' e líí' mi~ quie' Fidié~ nifí' quía'~ jaang` dsea? Jogui ze~ cóo'~ cuòong` nicòong` naa'? <sup>19</sup> Co' e jo líí' la líí' camí'^ mijú' 'ma' e sii' mostáa^; jo e mijú' quía'~ e 'ma' do pí'^gui lajee` lajalé'~ mijú' 'ma' e sea' fí' jmiǵüf'. Jo dsu' mi~ nijní' dsea' e mijú' do, féb' cuaang` lafa' coo' 'ma', jo fí' yá'^ e 'ma' do dsilíng` jaléng' ta' e jmo're' sii~re'.

Mi~ ca'e Jesús quía'~ quie'^ iní'^

(Mt. 13:33)

²⁰ Jogui cajíng'~ gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Jo ze~ cóo'~ cuòong` lí' còong` naa' mi~ quie' Fidié~ nifí' quía'~ jaang` dsea? <sup>21</sup> Co' e jo líí' la líí' capí'^ quie'^ iní'^ e cáng' dsea' jee~ fí' iní'^ quía'r~ e laco' niróo~ jalé' e ca~ iní'^ do, jo jíí'~ ja' ní' dsea' jiali' calí' lajo. Jo dseáng'~ lajob líí' cajo mi~ Fidié~ quier' nifí' quía'~ dsea`.

Coo' o'nú^ e dsuu`

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jo mi~ cangf jo, lajee` iuung~ Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén, ja'bre e e'r' jaléng' dsea` jalé' júu^ quía'r~ mi~ ngíiñ' jalé' fíi' pí'^ osi jalé' fíi' cóo' é. ²³ Jo coo' fíi' lí' caguiér~, cangoquiéng` jaang` dsea` fí' lí' cajer', jo cajmíngi' i dsea` do ír' jo cajín'~:

—Fíi'i, ¿su jíí'~ tú~ 'ní' mím'~ tíí' dsea' i laang` jee~ jalé' dsee~ quía'~?

Joba' cañí' Jesús quía'~ i dsea` do jo casí'~ reiñ':

²⁴ —Jmi'úung` na' e nigüitáang'~ na' fí' o'nú^ e dsuu', dsuco' dsíng'~ fíing' dsea` nijmér~ quijí~ e nidsitáaiñ'~ fí' jo, dsu' jíí'~ tú~ 'ní' míng'~ bing' i nilí'^. ²⁵ Co' mi~ nití' oor~ e nijní' i dsea' fíi' do e o'nú^ do, jaléng' 'nú', dsea' nijá' na' fí' caluu', nitó'^ na'r jo nifí'^ na'r lala: “Janú', Éé, jmeé~ uí' dié~ nea` go e o'nú^ la.” Jo dsu' lalab niñí' i dsea' fíi' e o'nú^ do jo nijíñ'~: “Ja' cuín` n' nú'.” ²⁶ Jo mi~ ninúu` na' e nijíñ'~ lajo, jo ninaan' 'nú' nifí'^ na'r: “Coliim~ nica'ie` ee' e nica'nee'^ caquiee` ee', jogui 'nub' dsea' nica'el' fí' jee~ fíi' góo' naa'.” <sup>27</sup> Joba' niñí' i dsea' fíi' e o'nú^ do calé' catú': “Nica'fá'~ baa e ja' cuín` n' 'nú'. ¿Do güilíng` na' lí' do jaléng' 'nú', dsea' i sitíng' 'lée'!” <sup>28</sup> Jo job mi~ niqui'^ 'nú' jo dsíng'~ nilijiuung` óo' na' jogui nitú'^ na' majá' na' mi~ nimáang` na' Abraham cóo'~ Isáa' cóo'~ Jacóo' cóo'~ jaléng' dsea' i café' cuaiñ' quía'~ Fidié~ malíi' gui eáang'; co' jaléng' i dsea' la nineáaiñ' colíing` cóo'~ Fidié~ fí' ñifí' lana, jo dsu' 'nú' fí' caluub` ni'òong` na'. ²⁹ Jo nijalíng` jaléng' dsea' quía'~ Dsea' Jmáang` fí' la'úng` fí' jmiǵüf' e nigüear` e nidó'r~ ir~ colíing` cóo'~ Fidié~ fí' ñifí'. <sup>30</sup> Jo i líing` dsea' i líing` e niiñ' eáang' fí' jmiǵüf' la, dsu' í'bing' i jíí'~ capí'^ ja' ee' niing` mi~ nití' í' jo. Jo dsu' i líing` dsea' i líing` e ja' ee' niiñ' jíí'~ capí'^ fí' jmiǵüf' la, jo í'bing' i eáang' gui nilíniing` mi~ nití' e í' jo.

Mi~ caqui' Jesús uii~ quía'~ dsea' i seeng' fí' Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Jo e jmiñ' jo caguilíng` coo' tú~ míng'~ dsea' Israel i líing' dsea' fariseo fí' lí' táang` Jesús jo casí'r~ dsea' do lala jo cajín'~:

—Né~ niguó'^ fí' lí' jié', co' lana niguiá' dseata~ Herodes guiá' e nijngáiñ'~ 'nu'.

³² Joba' cañí' Jesús quía'~ i dsea' do jo casí'~ reiñ':

—Güilíng` na' güisíi'~ na' i 'ná'^ dsinóo' í: “Lajee` jmiñ' e sea` gui la 'né' nijmité' e lajíí'~ ta~ cagá~ a fí' jmiǵüf' la e nijmi'leáan` n' jaléng' dsea' dsée'~ jogui nijmihuín` n' jaléng' i 'líng' i jée' quía'~ dsea'.” <sup>33</sup> Dsu' lajee` jo 'né' niguiéé' e lajíí'~ lí' iuun` fí' ngóo'o, co' ja' catíng` jaang` i fé' cuaiñ' quía'~ Fidié~ e nijúuiñ' fí' caluu' fíi' Jerusalén.

³⁴ Jo dsíng'~ fíi' líiñ` n' jaléng' 'nú', dsea' seeng` na' fí' Jerusalén, co' 'nub' dsea' nicajngang' na' jaléng' dsea' i café' cuaiñ' quía'~ Fidié~ jogui nicasi'lóo' na' cuu~ jaléng' i cajmicóo'~ quía'~ jaléng' i dsea' í' cajo. Jo jnea~, ja' ñii' jó' gui née'~ cali' iin` n e nito' fíiñ` n' 'nú' laco' to' fíing` jaang` tui'iee' jaléng' tuyuu' quíaa' re' fí' nú'~ cuéé're', jo dsu' ja' cali' iing` na' lajo. <sup>35</sup> Jo lana tí' lí' ni'nám` baa jee~ 'nú', jo jo' nimáang` gui' jnea~ cartí' niguiéé' oor~ e nifo'^ na' lala: “¿Jguiá' o' quía'~ i dsea' i casíng` Fidié~ fí' jmiǵüf' la cuaiñ' quía'r'!”

14

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dseañu` i yaang`

¹Jo mi~ cangf jo, coo` jmi~ lajee` e jmi'ing` dsea` Israel, cató~ jaang` fii~ quiá~ jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo cató~ Jesús e nidó~ dsea` do íí` fí` quiá~. Jo lajee` jo, dob teáang` jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo i caguaaang~ do cóo~ tifa` quiá~ júu^ quiu` ta` quiá~ e téeiñ` Jesús lajee` jo. <sup>2</sup>Jo jee~ jaléng` i dsea` teáang` do niquiéeng` jaang` dseañu` i nilíing` jmohuíf` e yaaiñ`. ³Jo mi~ cangáng~ Jesús i dsea` dsée~ do, dsifí` lajob cajmingi`r` jaléng` i dsea` neáang` do jo casí~ reiñ`:

—¿Su cuóong` e nijmi'leáan`n jaang` dsea` dsée~ lajee` jmi~ e jmi'ing`naa` ofa` ja` cuóong` é?

⁴Dsu' tiib~ cajé jaléng` i dsea` do, jíi~ camí~ júu^ ja` e` cañíir`. Jo dsifí` lajob catíng~ Jesús i dsea` dsée~ do, jo ca'láam~ biñ` do lajíi~ e jmohuíf` e lamí` líiñ`. Joba' caquiú` Jesús ta~ e cangám~ biñ` do. <sup>5</sup>Jogui dsifí` ladob casí~ Jesús jaléng` i dsea` i teáang~ do jo cajíñ`:

—¿Já` já~? jíi~ jaang` 'nú` ja` niseáang`na` jóo`na` osi jó` núu^ quí~na` song calíngíng~na` e catóin` osi catóng`ne` fí` coo` dsíi` jí` lajee` jmi~ e jmi'ing`naa`.

⁶Dsu' caléb`tu jíi~ jaang` i dsea` do ja` e` cañíir` jíi~ camí~ júu^ quiá~ Jesús.

Jaléng` dsea` míng~ quiá~ dsea` cung` guó`

⁷Jo lajee` jo cajíng` i dsea` fii~ jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do e nigüeá` dsea` e nidó~r~, jo jalém` i dsea` do caguir` lí~ niing~gui nigüeár`. Jo mi~ cangá~ Jesús e cajmée` jaléng` i dsea` do lado, joba' ca'e`reiñ` e júu^ la jo cajíñ`:

⁸—Mi~ jaang` dsea` i cung` guó` tó~r` 'nu` fí` quiá~r~, jo mi~ niguie` quiá~ i dsea` í, ja` jmee~ fa` ningíin~ e nini` lí~ niing~gui, co' jialfa` caguié~ jaang` dsea` míng~ i niing~gui laco' 'nu` fí` quiá~ i dsea` do. ⁹Jo song 'nu` niguiin~ lí~ niing~gui, joba' i dsea` cató~ 'nu` do 'né~ nisí~r` 'nu` e nijéen~ lí~ niguiin~ do, jo nigüeá` i dsea` jaang` do, jo job lí~ nicá~ 'nu` fí`i` mi~ nijéen~ e lí~ niguiin~ do, jo nigüiní` cartí` cøong`gui fí` lí~ neáang` dsea` i ja` niing~. ¹⁰Dsu' mi~ tó~ i dsea` do 'nu` fí` lí~ née` júu^, 'né~ nini` cartí` cøong`gui lí~ neáang` dsea` i ja` niing~ mi~ niguie` quiá~ i dsea` í. Joba' mi~ niniñ` 'nu`, nitó~r` 'nu` jo nijíñ`: “Fí` la ngíng~, co' fí` lab lí~ gua` dsea` i niing~gui.” Joba' nini` lí~ niing~gui jee~ jaléng` dsea` i míng~ i nineáang` quiá~r~ do. <sup>11</sup>Dsüco' jaléng` dsea` i jmicóong~ yaang` jee~ jaléng` dsea` rúng`, íbing` i nicá` fí`i`, jo jaléng` dsea` i ja` jmicóong~ yaang` jíi~ capí~, íbing` i niing~gui lajee` lajaléng` dsea` jmigüf`.

¹²Jogui casí~ Jesús i dsea` i cató~ quiá~r~ do jo cajíñ`:

—Mi~ jmoo` 'nu` jmi~ jo iin~ nihéen~ jaléng` dsea`, ja` 'né~ nitó~ jaléng` i cuín` o'gui jaléng` rún` o'gui jaléng` i sea` cuu~. Dsüco' song cajmee~ lajo, joba' lajob nitó~tu jaléng` i dsea` do 'nu` mi~ nijmér~ jmi~ lajaang` lajaaiñ` fí` quiá~r~. <sup>13</sup>Co' guiú~gui e mi~ nijmée` 'nu` jmi~, nitó~ jaléng` dsea` i ja` cuín` jogui jaléng` dsea` tíniing~ cóo~ jaléng` dsea` i ja` lí` ngí~ cóo~ jaléng` dsea` bóong~ jogui jaléng` dsea` tiuung~. <sup>14</sup>Jo joguiba' dsíng` nilí`iáang` o' jóng dsüco' ja` lí` niquí~ jaléng` i dsea` do táa` quí~ fa` nicuó~r` 'nu` laco' cacuóø~re. Jo dsu' Fidiée` dsea` guing~ ñifí~, íb` dsea` i nicuó~r` 'nu` mi~ nigüieé` oor~ e nijí~tu calé` catú~ jaléng` dsea` i nisiguiúng` fí` quini` Fidiée`.

Mi~ jaang` dsea` cahéiñ` fíng` dsea` fí` quiá~r~

¹⁵Jo mi~ canúu~ jaléng` i dsea` do jalé` júu^ quiá~ Jesús, jaang` i dsea` la'ó` neáiñ` gø'r` do cajíñ` casí~r~ Jesús:

—Juguiú~ o' quiá~ jaléng` i nitíng~ nidó~ colíng~ cóo~ Fidiée` fí` ñifí~ mi~ nití~ oor~ quiá~r~.

¹⁶Joba' casí~gui Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ`:

—Coo` née~ cagua` jaang` dseañu` guiú~ e nidó~ fíng` dsea` i míng~ fí` quiá~r~. <sup>17</sup>Jo mi~ catí` oor~ e nidó~r~, jo casíñ` jaléng` dsea` 'léng` quiá~r~ e cangotéer` jaléng` i dsea` nisimíng` do. Jo mi~ caguié~ i dsea` 'léng~ do fí` quiá~r~ lajaang` lajaang` i dsea` nisimíng` do, jo casí~ reiñ`: “Güilíng~na` lajminá~, co' dob nigüijee` fíi` e nicó~na`

colíing~ cóo'r~." ¹⁸ Jo dsu' jíi~ jaang` i dsea` do jo` cali'iiñ~ fa' cangoliiñ~. Jo i la'uii~ do cajíiñ~: "Síi~ go fii' güijmée`gor féng' dsíir' e ja` nilf` nii`i, co' nabi nicalá'a cóo` jmáang~ uó^, jo jobi 'né~ nijóø^ø lajminá~." ¹⁹ Jo jaang`gui cajíng~: "Síi~ go fii' güijmée`gor féng' dsíir' e ja` nilf` nii`i, co' nabi nicalón~ n 'ñiá' jmíng` güitá^ quié~e, jo íbi 'né~ nimoo~o jial jíi're'." ²⁰ Jo gui jaang`gui cajíng~: "Güisíi~ go fii' e ja` nilf` nii`i, co' la güeam~bfi e ngocúun~n guóo^, jo güijmée`gor féng' dsíir' uii~ quié~e." <sup>21</sup> Jo mi~ caguiéng~ i dsea` 'léeng~ do fí lí~ guiiing~ fiir~ e cangocóor` júu^ e jíi~ jaang` i dsea` do ja` nilf` guiliiñ~, joba' dsíng~ caliguíng~ i fiir~ do mi~ canúur~ lajo, jo caquiur' ta` i dsea` 'léeng~ do quiá'r~ jo casí~reiñ': "Gua~ güingí~ lajminá~ lacaang` jee~ 'núu, jo güite' jaléng' dsea` tiíing~ cóo~ jaléng' dsea` i ja` lí ngí~ cóo~ jaléng' dsea` tiuung~ cóo~ jaléng' dsea` bóøng~, jo güijaliiñ~ e nidó'r~ fí quié~e." <sup>22</sup> Jo cangób~ i dsea` 'léeng~ do cangojméer^ laco' ta~ caquiur' fiir~. Jo malii~gui lajo caguiém~túr fí lí~ guiiing~ fiir~ jo casí~reiñ' do lala: "Níangotée~baa jaléng' i dsea` i caféé~ do 'míi~, jo nab nineáaiñ' lana, dsu' jóo'bi lí~ nigüéá'gui dsea~." <sup>23</sup> Joba' cajíng~ i fiir~ do jo casí~reiñ': "Gua~ güingí~gui la'úng~ lacaang` lí ja` mí caguiée~, jo güite'gui jaléng' dsea, jo güijaliiñ~ líng~ güiróøng` sinúu~ quié~e. ²⁴ Dsucó' jíi~ jaang` i dsea` i catóø~ø la'uii~ do jo` nidó'r~ jíi~ capi^ fí quié~e."

'Né~ í~ dsíi dsea` røø` song iiñ~ nijmicuíiñ` Dsea` Jmáang~

²⁵ Jo mi~ cangí jo, dsíng~ fíing` jaléng' dsea` ngoliiñ~ fí lí~ ngóo' Jesús. Joba' cajer' jo casí'r~ jaléng' i dsea` do jo cajíiñ~:

²⁶ —Song ii` iing~ ni'uúing~ dsea` quié~e, 'né~ nili'iing~ guir jnea~ laco'gui tiquiá'r^ osi niquiá'r^ osi jaléng' rúiiñ' osi dseamí quiá'r~ osi dseañu' quiá'r~ é osi jaléng' jóor', jogui 'né~ nili'iing~ guir jnea~ laco'gui 'ñia'r' cajo. ²⁷ Jo song ii` dsea` i ja` niseáng' lafa' crúu^ quiá'r~ e laco' cuó' lí~ e guia' dsíir' e nidsingíiñ~ e huíng' uíi~ e líiñ~ dsea` quié~e e jogui ja` ningír~ cóo~ jnea~, joba' i dsea` í ja` quí~ jmiñ~ e nilíiñ~ dsea` quié~e. ²⁸ Fa' jaang` 'nú' iing~ na' nijmée~na' cóo` 'núu, 'né~ nijmée~na' cuante quií~na' su seab` cuu~ quiá' e ninaang~na' e nijmée~na' e 'núu do car` nité'. ²⁹ Dsucó' fa' lí^ canaang` e líi e 'núu do lajo e ja` mí calí~ cuante røø` jial tíi cuu~ nili'né~, jo jialfa' ja` cató', jo dsíng~ ningíng~ dsea` i dsea` fii~ e 'núu e gui'ná^ líi do ³⁰ jo nijíiñ~: "I dseañu" do nicajmicaiiñ~ e cajme'r' 'nur` ofa' nisea` cuu~ e nijmité'r' car` calieeng~." <sup>31</sup> Osi jaang` dseata~ iiñ~ nijmér~ míi~ cóo~ jaang`gui dseata~ i jíéng', joba' 'né~ nilí~ dsíir' su niquí~ jmiñ~ e nitíiñ~ cóo~ i dseata~ do song i dseata~ í jéeiñ` tú~ 'lé'gui dsea` laco'gui 'ñia'r'. <sup>32</sup> Jo song calilí~ i dseata~ do e ja` niquíi~ dsea` quiá'r~ jmiñ~ e nitíiñ~ cóo~ i fíing`gui do, joba' 'né~ nisíiñ~ dsea` quiá'r~ e nidsimiñiñ~ do jmi'ee' e jo` nitíiñ~ cóo~ i dseata~ i jaang`gui do. <sup>33</sup> Jo lajob líi, doñi` ii` 'nú' i ja` ni'náng` ca' lajalé' e lí dsíir' e sea` fí jmi'gúí la, joba' ja` quí~ jmiñ~ jóng e nilíiñ~ dsea` quié~e.

Jial mi~ jo` dseeng` ñi~

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴⁻³⁵ Jo cajíng~gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do lala:

—Dsíng~ íng` ta~ jalé' ñi~, jo dsu' song calíng~ lajíi~ e ñii~ do, joba' jo` ee` ta~ íng` jíi~ cóo` jóng, jo lico' nibíb` dsea, dsucó' ja` míi` sea` quiá' fa' e niliñi~tu. Joba' fíi~ i 'nú' e ii` 'nú' sea` loguá^na', núu~na' jalé' júu^ quié~e.

15

Mí~ ca'e' Jesús júu^ quiá'~ jaang` jo'se' i sí'íng~

(Mt. 18:10-14)

¹ Jo ie~ jo dsíng~ fíing` jaléng' nodsicuu~ quiá'~ Roma cóo~gui jaléng' dsea` i sea` júu^ e dsíng~ røøiñ` dsee~ ngoliiñ~ fí lí~ sing' Jesús e núur` jalé' júu^ quiá'~ dsea` do. ² Jo mi~ cangá~ jaléng' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo~gui jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiur' ta~ quiá'r~ e ngolíng~ jaléng' i dsea` do fí lí~ sing' Jesús, joba' canaiiñ` do éeiñ` Jesús jo fé'r':

—I dseañu^h na colim^h ngir' jogui gø'r' cóo^h jaléng' dseañu^h sea^h júu^h e dsíng' røoiñ^h dsee^h.

³ Jo mi^h canúu^h Jesús e fé' jaléng' i dseañu^h do lado, joba' ca'e' reiñ' júu^h já' e lafa' júu^h cuento jo cajín^h:

⁴ —Faco' jaang' 'nú' aang^h na' cien jo'se', jo calingiing^h na' cango'íng' jaang' lajee^h taang^h na' e móo^h na're', 'né' nitiúung^h tea' i caguaang^h gui do lajee^h nigüi'néng' na' i cango'íng' do cartí' niguiéng' na're'. ⁵ Jo mi^h niguiéng' na're', dsíng' nilí'íang' óo' na' jo nitø^h na're' e dsíng^h ne' yú^h 'ná' na'. ⁶ Jo mi^h niguilíng' na' fí' quí' na', niseáang^h na' jaléng' dseañu^h cúing' na' jo niff^h na'r: “Lana nijmi'íang' dsi'naa', co' cadsém^h baa jaang' jo'se' quié' e i calingiing^h n cango'íng'.” ⁷ Jo laco' lí'íang' óo' 'nú' mi^h dséng' na' jaang' jo'se' i dsi'íng' quí' na', joba' lajob lí'íang' dsí' Fidié^h colíng^h cóo^h jaléng' i neáang' fí' ñiff^h quí' r' mi^h caquí' jíng' 'ña' jaang' dseañu^h i calilí^h e líiñ^h dseañu^h dsee^h dseañu^h quí' fí' quini^h laco' gui noventa y nueve dseañu^h i líng^h e ja' líiñ^h lajo fí' quini^h Fidié^h.

Mi^h ca'e' Jesús júu^h quí' coo^h cuu^h e sí'íng^h

⁸ Joba' cajíng' gui Jesús casí' r' jaléng' i dseañu^h do:

—Fa' jaang' dseañu^h i óo' guí' cuné^h, jo calingiing^h e cango'íng' coo^h e cuu^h do fí' dsí' sinúu^h quí' r'. Joba' dsifib' nijmijneár^h coo^h jì jo ni'ír' niquíaiñ^h røø^h la'úng^h e sinúu^h do, jo ni'nó'r' e cuu^h do car' niguié'r'. ⁹ Jo mi^h niguié'r' e cuu^h do, jo nitø'r' jaléng' dseañu^h i cuíñ^h jo nistí' reiñ': “Lana nijmi'íang' dsi'naa', co' cadsé^h baa coo^h cuné^h quié' e e calingiing^h n cango'íng'.” ¹⁰ Jo laco' lí'íang' dsí' jaang' dseañu^h i dsé' cuu^h quí' r', joba' lajob lí'íang' dsí' jaléng' ángeles quí' r' Fidié^h mi^h caquí' jíng' 'ña' jaang' dseañu^h i calilí^h e líiñ^h dseañu^h dsee^h dseañu^h quí' fí' quini^h Fidié^h.

Mi^h ca'e' Jesús quí' r' jaang' dseañu^h i calíng^h dsee^h quí' r' jaang' jóor'

¹¹ Jo mi^h calí' jo, jo ca'e' gui Jesús jaléng' i dseañu^h do coo^h gui júu^h já' e lafa' júu^h cuento jo cajín^h:

—Coo^h néé^h caliséng' jaang' dseañu^h, jo caliséng' gáng^h jóor' dseañu^h. ¹² Jo i jiuung^h gui do coo^h néé^h casí' r' tiquí' r' jo cajín^h: “Tea^h, mi^h nijúung^h 'nu', 'né' nilí' jma^h jiu røø^h jalé' e sea^h quí' r' lana. Joba' fí' i 'nu' fa' jmée' ba' jma^h jiu jalé' e jo na la seeng' gui.” Jo dsifí' lajob cacuø^h i tiquí' r' do lajii^h e catíiñ^h do. ¹³ Jo mi^h cangí' tú' 'ní' jmiñ^h lajo, ca'ní' b' i síming^h do jalé' e nicangíiñ^h cacuø^h tiquí' r', jo cóo^h jalé' e cuu^h e calí' r' do cagüi' hí' bre góor' jo cangóor' fí' lí' huí' eáang', jo fí' job ca'íñ^h jalé' e cuu^h quí' r' do, jo cajmirøng^h dsee^h 'ña' r' cóo^h jalé' e lí' e sea^h fí' jmigüí'. ¹⁴ Jo dsu' mi^h cangí' e cadseá' r' jalé' e cuu^h quí' r' do, lajee^h job cali'øøng^h jalé' e gø'r' dseañu^h e fí' lí' táaiñ^h do, jo coo^h mi^h cangir' e jo ee' sea^h dó'r'. ¹⁵ Jo joguiba' cajméer' quijí' ta^h nijmér' cóo^h jaang' dseañu^h i seeng' e fí' lí' táaiñ^h do, jo cangíiñ^h coo^h ta^h e jmóor' í' cú'. ¹⁶ Jo dsíng^h lí' dsí' r' fa' nidó' b' jiu jalé' e gø'r' i cú' do laco' jmiñ^h, co' ja' ee' 'ga' lí' ngíiñ^h e nidó' r' 'ña' r'. ¹⁷ Jo lajee^h jo dsíng^h cajo' dsí' r' quí' r' jalé' e cajméer' lami^h jééng' gui do jo ca'í' dsí' r': “Ja' ní' jøng' gui dseañu^h jmóo' ta^h quí' r' tiquié' e jo seab' e gø'r' lalíng' lana, jo dsu' jnea^h lab táan^h nijúun^h n oo'! ¹⁸ Joba' ním' túu' fí' góo' o jo ni'ném' túu' tiquié' e jo niff^h ire: Tea^h, dsíng^h nicajmirøng^h dsee^h 'ña' a fí' quini^h Fidié^h jogui fí' quini^h cajo. ¹⁹ Jo lana gán' n e iin^h n nijméé' e ta^h lafa' jaang' dseañu^h 'lééng' quí' r' ba', jo jo' jmée' cuento e jóo' jnea^h.” ²⁰ Jo mi^h cangí' e ca'í' dsí' r' lado, dsifí' lajob cangáng^h tur fí' góor', jo cango'nééng^h tur tiquí' r'.

Jo jaquíem' niguiéiñ' quí' r' mi^h tí' lí' cangá' tiquí' r' e ningaiñ'. Jo dsíng^h calí' fí' lí' líng^h i dseañu^h do i jóor' do, jo e cuí' bre cangojmijíng' neiñ' jo carøøng^h rúñ^h. ²¹ Joba' cajíng^h i síming^h do casí' r' tiquí' r': “Tea^h, dsíng^h nica' lee' e fí' quini^h Fidié^h jogui nica' lee' baa fí' quini^h cajo, jo jo' jmée' cuento e jóo' jnea^h.” ²² Dsu' i tiquí' r' do dsifí' lajob caquí' r' ta^h dseañu^h 'lééng' i néé' ni' sinúu^h quí' r' jo casí' reiñ': “Güiquié' du' 'mi' e jlo' gui lajee^h lajalé' e sea^h jo niquí' i jóo' o la, jogui güiquié' na' coo^h ní' iu^h niguoo^h jo ñicuøø' na' r, jogui cuøø' na' r caneáang' miloo' e 'mí' e ni'ø'r'. ²³ Jogui güitee' na' jaang' güitá' jiuung^h i ni'úung^h gui lajee^h lajaléng' ne', jo nijngáang^h na're' jo nilíng^h ne'

jmiñi. jNá nijmó'oo' coo` jmiñ jo ni'ne' niquiee~naa' lajalé'naa'! <sup>24</sup> Dsucó' i jóo`o la huíib` eáang' nicangór` jogui huóob` eáang' nicango'fiñ'; jo lajee` jo ca'f` dsii` e nicajúm`bre, jo lana lín`n e lafa' nicají'tur e nisiñ' la." Jo lajalém` i dsea` do canaiñ` guiar' guiá' e cajmeáin` jmiñ i siming' i caguiéng' do.

²⁵ Jo lajee` jo dob nitáang` i rúin` dsea` féng' do fí' lí` jmóor` ta` quiá' tiquiá'r`. Jo mi` cangoquiéeiñ` fí' quiá'r` mi` tí' lí' canuu, jo canúur` e ii` lúu` jo ninaang` e née` tadséeng` fí' quiá'r`. <sup>26</sup> Jo mi` caguiéin` quiá' o'nú` quiá'r`, job sing' jaang` dsea` 'léeng', jo cajmingí'r` i dsea` do jo casí`-reiñ': "¿E` gui' jmoo`na' teáang`na' na?" <sup>27</sup> Joba' cañii` i dsea` 'léeng' do jo cajín': "Mí` cagüéang' i siming' rún' i tá'` cangongí' do. Joba' dsíng' calí'iaang` dsii` tiquiá', jo caquiur' ta` e cajúng` jaang` güitá' jiuung` i niguang`gui lajee` lajaléng' i seeng` quíi', joba' jmóor` jmiñ` lana." ²⁸ Jo dsu' mi` canúu` i siming' do lado sóong` caliguiñ`, jo jo` calí'iiñ` fa' ca'í`guir e sinúu` lí' née` jmiñ` do. Jo mi` calilí' tiquiá'r` e táang` i jóor` do caluu, dsifí' lajob cagüi'fir' jo caguité`reiñ'. <sup>29</sup> Joba' cajíng' i siming' do casí'r` tiquiá'r': "Contøom` nicajmé` e ta` quíi' jo jii` coo` née' ja` mí' cajmé` e fa' e ja` núu` u jalé' ta` quiá', dsu' jii` coo` née' ja` mí' cajmeáan` jnea` jmiñ, o'gui mí' cacuóon` jnea` fa' jaam` jo'chí' quíi' e laco' nijmeáang' 'ñiá'a jmiñ` cóo` jaléng' dsea` cuín`n. ³⁰ Jo dsu' lanagui e nicagüéang' tu` i rún`n na, dsea` nica'fiñ` jalé' cuu` quíi' cóo` jalé' e 'lí' e sea` fí' jmigüi', jo 'nu` nicajngang' jaang` güitá' jiuung` i niguol`gui lajee` lajaléng' i seeng` quí`ii'."

³¹ Joba' cañii` tiquiá'r` jo casí`-reiñ': "Yuu` quí`ii', contøom` guing` 'nu` cóo` jnea`, jo jalé' e sea` quíe` e e quí`ba' cajo. <sup>32</sup> Jo dsu' lana e nicagüéang' i rún' na dsii` í' e nijmeáang`naa'r` jmiñ` jo nijmi'iaang` dsí'naa' jalé'naa'. Co' huóob` nicango'fiñ', jo lajee` jo nica'f` dsí'naa' e nicajúm`bre; jo dsu' lanagui e nicagüéang`-tur, lí' e lafa' nicají'b'tur."

16

Mí` ca'e' Jesús quiá' jaang` dsea` 'léeng' i ja` cajmée` ta` røø` quiá' fiir`

¹ Jo mi` cangf` jo, jo ca'e'gui Jesús jaléng' dsea` i núu` jalé' júu` quiá'r` coo`gui júu` já' e lafa' júu` cuento jo casí`-reiñ':

—Coo` née' caliséng` jaang` dseañu` i sea` cuu`, jo seeng` jaang` dseañu` i jmóo` ta` contøong` quiá'r` i née' ni` jalé' e sea` quiá'r`. Jo coo` jmiñ` caguilii` dsee` quiá' i dsea` 'léeng' do e lí' nicadseá'r` nica'fiñ` lajo jalé' e sea` quiá' fiir`. <sup>2</sup> Jo dsifí' lajob cató' i dsea` sea` cuu` do cató'r` i dsea` 'léeng' quiá'r` do jo casí`-reiñ': "¿Su` jáb' jalé' dsee` e nicajmée` jaléng' dsea` uii` quíi'? Lana nijáa' jnea` cuente quiá' jalé' e sea` quíe` e, co' latí' lanab jo` nijmée' ta` cóo` jnea` co' jo` 'neán`n 'nu'." ³ Jo mi` cangf` jo, mi` caguiéng' i dsea` 'léeng' do fí' quiá'r`, jo canaiñ` í' dsii'r': "¿E` gui' nijmee` e náng? Ná la catúun`n e jo` ee` ta` cuø' dsea` jnea`. Dsíng' fñ`n`n nijmee` e ta` jenuu`, jogui dsíng' i' lín`n nimí' cuu` fí' jee` 'núu'. ⁴ Dsu' nica'óm' dsii` e` nijmee` e e laco' niliseeng` dsea` i niliguiúng` cóo` jnea` mi` ningf` e jo` ta` sea` jmee` e." ⁵ Joba' canaiñ` tó'r` lajaang` lajaang` i nirøong` quiá' fiir`. Jo mi` caguié` la'uii` i dsea` i nirøong` do jo cajmingí`-reiñ': "¿Jial` tí' røong` 'nu` quiá' fii'?" <sup>6</sup> Joba' cañii` i dsea` do: "Cien sší' e a` aceite røon` quiá'r'." Jo dsifí' lajob cajíng' i dsea` 'léeng' do casí'r` i dsea` do: "Lab røo` jii` lí' táan' e røon'. Téé' lana e røon' jii` cincuenta sší'." <sup>7</sup> Jo mi` cangf` lajo, cajmingí'r` jaang`gui i dsea` i røong` do jo casí`-reiñ': "Jogui 'nu` ¿jial` tí' røon'?" Joba' cañii` i dsea` do: "Cien cué' micui'iee'." Joba' casí` i dsea` do jo cajín': "Lab røo` jii` lí' táan' e røon', jo téé' e røon' jii` ochenta." <sup>8</sup> Joba' calilí' i fii' quiá' i dsea` 'léeng' do e ja` ca'éeiñ' do røø` cóo` ta` quiá'r`, jo lífa' eáam`bre lír` cóo` jalé' e cajméer` do. Jo lajob lí' cajo cóo` jaléng' i dsea` i ja` cuíng` Fidiéé, eáang`gui lír` jmóor` jalé' e jmigóoiñ` dsea` rúin' laco'gui i dsea` i nilíng' dsea` quiá' Fidiéé.

⁹ Joba' liúun`n 'nú' e jméaang`na' ta` jalé' e sea` e fí' jmigüi' lí' seeng` dsea` dsee` dsea` quí' e laco' nilí'na' jaléng' dsea` i niliseeng` guíu` cóo` 'nú'. Jo lajoba' mi` niguiá' jalé' e sea` quíi`na' fí' jmigüi', niliseem`bing' i nilíng' 'nú' mi` nití' fí' fii` coo` jóng.

¹⁰ Jo iì i ca'ée jmang' e guiú còo' capí' e sea quiá'r, joba' lajob ni'ér mi' nisea' jmguiú quiá'r cajo. Jo iì i ja jmoo' e guiú còo' capí' e sea quiá'r, joba' lajob ja jmér e guiú fa' jialgui la jmguiú e sea quiá'r. ¹¹ Jo song ja jmoo' na' e guiú còo' jalé' e sea qui' na' fi' jmguiú li' seeng' dsea' dsee dsea' qui', joba' lajob ja' nicuó' Fidié' 'nú' lajii' e catíng' na', dsea' líng' na' dsea' quiá'r. ¹² Jo song ja' ee' na' røø' còo' jalé' e sea' quiá' dsea' jiéng', joba' jì i nicuó' 'nú' jalé' e catíng' na' do jóng?

¹³ Jo cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Jii' jaang' dsea' léeng' ja' quí' jmi' fa' nijmér ta' fi' quini' gáng' fiir colíng', dsuco' song cajméer lajo, joba' nilí' ní' níim bre jaang' jogui nijmiti' bre ta' e niquiú' i jaang' gui do. Jo co' lajob líí, joba' ja' quí' jmi' fa' e nijmiti' na' jalé' ta' quiú' Fidié' jogui e nijmiti' na' cajo jalé' ta' seáng' jmguiú cuu' fi' jmgüü'.

¹⁴ Jo mi' canúu' jaléng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, joba' dsifi' lajob canaaiñ' e lóoiñ' dsea' do, co' eáam' lí' dsiiñ' jalé' cuu' quiá'r. ¹⁵ Jo lalab cajíng' Jesús casí'r jaléng' i dsea' do:

—'Nú' bing' i tí' dsii' i ngí' jmi' jaang' e ee' na' røø' fi' quini' jaléng' dsea' jmgüü', jo dsu' Fidié' dsea' guing' ñif' niñi' bre guiú' jial líng' na' lajaang' lajaang' na'. Jo jalé' e jmi' gó' dsea' eáang' fi' jmgüü' la, dseáng' 'ní' níim Fidié' jalé' e jo.

Eáam' ning' jalé' júu' quiú' ta' quiá'—Moi'

¹⁶ Jo mi' cangí' e cajíng' Jesús lajo, jo casí' guir jaléng' i dsea' do jo cajíñ':

—Mi' cajá' Juan i seáang' dsea' jmi', lajii' júu' quiú' ta' quiá'—Moi' ba' mí' sea' còo' gui jalé' júu' e café' i dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidié' malí' gui eáang'. Jo latí' ie' job' jaá' e guiá' dsea' júu' quiá' Fidié' quiá' jial íng' dsea' do dsee quiá' dsea' jmgüü' jogui jial iñ' nicár' nifi' quiá' lajaang' lajaang' dsea'. Jo latí' ie' job' cuø' bí' jaang' dsea' e nitíñ' fi' quini' Fidié'.

¹⁷ Jo eáang' gui ja' huíng' e ni' íng' guoo' uó' jmgüü' e laco' gui ja' niliti' fa' camí' júu' quiú' ta' quiá'—Moi'.

Mi' ca' e Jesús e ja' cuøøng' e nitiúung' rúng' dsea' i nisicúng' guó'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Jo mi' cangí' e cajíng' Jesús lajo, jo casí' guir jaléng' i dsea' do jo cajíñ' lala:

—Song jaang' dseañu' catiúuiñ' dseamí' quiá'r jo nicúng' tur guoor' còo' jaang' gui dseamí' i jiéng', joba' 'léé' bre jóng' fi' quini' Fidié', co' dseeb' éer'. Jogui i dseañu' i cúng' guoo' còo' jaang' dseamí' i catiúung' dseañu' quiá', joba' 'léé' bre cajo, co' dseeb' éer' fi' quini' Fidié'.

Jaang' dseañu' i sea' cuu' còo' jaang' dseañu' i tiñíng'

¹⁹ Jo mi' cangí' e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, jo casí' guir jaléng' i dsea' do jo cajíñ':

—Coo' née' caliséng' jaang' dseañu' i sea' cuu' eáang', jo dsíng' jlo' jalé' si' r' e quier', jogui laco' jmi' jmáng' jmi' 'nia' r'. ²⁰ Jogui cajo seeng' jaang' dseañu' dsea' dsée' i sii' Lázaro i tiñíng' eáang' i líng' 'mi' latøøng'. Jo laco' jmi' gua' i dsea' dsée' do fi' o' nú' quiá' i dsea' sea' cuu' do ²¹ e güijer' fa' niñiñ' nidó'r jalé' e sojiú' 'ni' mes' quiá' i dsea' sea' cuu' do lajee' guiiñ' e gø'r'; jo jì' gui jaléng' dsii' dsilíng' ne' e 'lu' re' lacaang' lí' lí' 'mi' quiá' i dsea' dsée' do. ²² Jo coo' mi' caguié' jmi' e cajúm' i dsea' dsée' do, jo casíng' Fidié' jaléng' ángeles quiá'r jo cató' reiñ' do fi' lí' guing' Abraham fi' ñifi'. Jo jo' huøø' ngó' mi' cajúng' Lázaro jo cajúm' i dsea' sea' cuu' do cajo. Jo jaléng' dsea' rúñ' cangojéng' neiñ' do fi' codsii' jo ca' áam' breiñ' do.

²³ Jo mi' cajné' dsii' i dsea' sea' cuu' do fi' jmgüü' coo', joba' fi' lí' 'lib' ni' iuiñ' jóng, jo nicár' jalé' iihuí'. Jo lajee' jo caséer' nir' fi' yá' jo cangáñ' Abraham còo' Lázaro e neáaiñ' do colíng' fi' ñifi'. ²⁴ Joba' canaang' i dsea' sea' cuu' do áañ' i dsea' do jo casí' reiñ': "Tea' Abraham, fi' güilín' jnea' jo síng' go Lázaro fa' nicuó'r jnea' capí' jmi', co' nili' lea' nisi' i, co' dsíng' quiee' iihuí' e fi' ni' jì' la." ²⁵ Joba' cañi' Abraham quiá' i dsea' sea' cuu' do jo casí' reiñ': "Joo' o', téé' o', eáam' juguiú' cateaang' 'nu' fi' jmgüü', jogui Lázaro eáam' cangár' iihuí' lajee' jo. Jo lanaguíba' niní' Lázaro juguiú',

dsu' 'nu' nabi nicatf' í' e nimó' jalé' iihuí'. ²⁶ Jogui jíi' jaang' jneaa'aa' ja' cuóong' ngiing'naa' lacataang' cataang', co' coo' 'ni' e a' eáam' lí' jee' laco' teáang'na' jogui laco' neé' jnea', jo ja' cuóong' fa' i dsea' neáang' la ningíin' fí' na' o'gui i dsea' teáang'na' cuóong' jaliin' fí' la."

²⁷⁻²⁸ 'Joba' cañi' i dsea' sea' cuu' do quiá' Abraham jo casí' reiñ': "Su ja' jiée' o', Teaa' Abraham, fa' niguiéen' Lázaro fí' jmigüí' fí' lí' neáang' 'ñiing' rún'n dsea' ngáang' cóo' o' e nidsijmée' reiñ' júu' jial niteáin' fí' jmigüí', jo lajoba' nitíin' fí' lí' guiá' mi' nijúuin', jo ja' nijaliin' fí' lí' iuun' lana e quiee' jalé' iihuí'." ²⁹ 'Joba' cañi' Abraham quiá' i dsea' sea' cuu' do jo casí' reiñ': "Dob sea' jalé' j' lí' fé' jalé' júu' quiá' Moi' cóo' gui jalé' júu' quiá' jaléng' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' maliñ' gui eáang', jo güijmitir' jalé' e jo." ³⁰ Jo cañi' tu i dsea' sea' cuu' do jo casí' r' Abraham: "Lajob lí', Teaa' Abraham. Dsu' eáang' gui ja' huíng' niquí' nijíng' yaaiñ' fí' quini' Fidiée' fíng' song caguiéng' jaang' 'lí' jo niguiár' júu' e' jalé' iihuí' e cá' dsea' fí' la." ³¹ 'Joba' cañi' tu Abraham quiá' i dsea' sea' cuu' do jo casí' reiñ': "Song ja' jíi' r' o'gui já' líin' jalé' júu' quiá' Moi' cóo' gui jalé' júu' quiá' jaléng' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' mali' gui eáang', joba' lajob ja' nilijí' r' o'gui já' nilíin' cajo nañi' fa' jaang' 'lí' nijí' r' jo niguieng' tur fí' jmigüí' calé' catú'."

17

Jial dseáang' e nijiúng' dsea' fí' ni' dsee'

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Coo' neé' cajíng' Jesús casí' r' jaléng' dsea' quiá' r':

—Contøom' nilisea' jalé' e sea' fí' jmigüí' e nijmé' e nijiúng' dsea' fí' ni' dsee', jo dsu' e ngí' fí' i dsea' i nijmé' e niténg' jaang' gui dsea' rúin' fí' ni' dsee'. ² Jo i dsea' i nijmé' lajo, guiá' gui ni' uíng' quiá' r' e ni' ñá' dsea' fí' moluur' coo' cuu' fé' jo nidsibíin' fí' é' jmiñi' e laco' gui e nijmér' e niténg' fí' ni' dsee' jaang' dsea' i ja' mí' ngóo' eáang' já' líng' júu' quié' e. ³ Joba' dsíng' 'né' ñiing' óo' na' cóo' jalé' e jmoo' na'. Jo song jaang' dsea' rúng' na' ca' léer' dsee', joba' síi' na' r' e ja' dseeng' e jmér' lajo. Jogui song caqui' jíng' 'ña' r' fí' quini' Fidiée' uii' e dsee' do, joba' íing' na' dsee' uii' quiá' r' jóng. ⁴ Jo doñi' fa' ca' léer' quií' na' guié' neé' lajee' coo' jmiñ', jogui guié' neé' cajár' cajasí' r' 'nu': "Íng' dsee' uii' quié' e quiá' jalé' e nicajmeáan' n' 'nu', dsu' lana jo nijmee' guí", joba' 'nú' 'né' íim' ba' dsee' uii' quiá' r' laco' neé' e jar' jamí' r' 'nú' jmi' ee'.

Jial 'gøng' mi' já' líng' dsea' jalé' júu' quiá' Fidiée'

⁵ Jo mi' cangf' jo, cajíng' i dsea' guitúung' do casí' r' Jesús:

—Jmee' e já' nilíng' guí' jalé' júu' quií'.

⁶ Joba' cañi' Jesús casí' r' i dsea' quiá' r' do:

—U', fa' cóo' capi' ba' e já' líng' na' júu' quié' e, joba' cuóom' niffi' na' e 'ma' fé' si' la e niráang' 'ña' cati' jmó' jo nidsisíng' 'ña' fí' ni' jmiñi', jo dsifi' lajob niliti' jalé' e ta' e niquiá' na' do.

E' jalé' e catíng' e nijmé' jaang' dsea' 'léeng'

⁷ Jo mi' cangf' jo, jo cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Fa' 'nú' seeng' jaang' dsea' 'léeng' quií' na' i jmóo' jalé' ta' caluu' cóo' jalé' ta' sinúu' quií' na', jo laco' jmiñ' mi' niniúin' ta' jh' osi ta' ní' güitá' é, ja' nitøø' na' r' e ni' í' nidó' r' cóo' 'nú', ⁸ co' niquiá' na' re ta' jo niffi' na' r': "Guiá' guiá' e nidøø' ø jo ningíin' fí' quini' jalé' e jo. Jo mi' níngf' joguiba' ni' u' nicø' 'nu' uø'." ⁹ Jo mi' cató' e jmóor' jalé' e jo, ja' ngíin' gui' máang' quiá' fiir', co' jíi' do ta' quiá' bre. ¹⁰ Jo lajob catíng' nijmée' 'nú' cajo mi' níngf' e jmiti' na' jalé' ta' quiu' Fidiée', co' 'né' fo' na': "Jíi' dsea' 'léeng' lí' jnea', co' ja' caqui' naa' jmiñ' e nijmó' naa' lí' gui, co' lico' nicajmó' naa' jíi' laco' catíim' baa'."

Mí' cajmi' leáang' Jesús guíng' dsea' i líng' jmohuí' 'li'

¹¹ Jo mi~ cangî jo, lajee iuung- Jesús fí e ngóor' fí Jerusalén, canghiñ' jee uó- lí iáng' Samaria cóo' Galilea. ¹² Jo mi~ canghiñ' cóo' 'ni' fí, job ca'uøong' guíng- dsea` dsée' i líng' jmohuí' 'li' fí ngúu' táang'. Jo mi~ cangáin- Jesús, huíb- cajer' e áin' dsea` do ¹³ jo casí'r-:

—Tifa' Jesús, fí- güilín' jnea' e lí'naa' lala!

¹⁴ Jo mi~ canúu- Jesús e tó' i dsea` do, dsifí ladob casí'-reñ':

—Güilíng'na' güijeang- yaang'na' fí quini' jmidsea` lí' laco' ta~ quiu' fí ni~ ji` quiá'- Moí'.

Jo dsifí ladob caquing'- laji' guíng- i dsea` dsée' do e nijmitir~ lajii' ta~ caquiú' Jesús. Jo lajee teáaiñ' fí, ladob ca'láaiñ- lajii' jmohuí' e líiñ' do. <sup>15</sup> Jo dsifí mi~ calilí' jaang' i dsea` dsée' do e ca'láaiñ-, dsifí lajob caquing'- tur fí lí' sing' Jesús jo canaaiñ' jmiféiñ' Fidiée' e ngocáng' dsír'. ¹⁶ Jogui casí'r' uó' jnir~ fí quini' Jesús, jo catúuiñ' car' cajnúu- nir~ tí ni~ uó-, jo lajob cacuø'r' gui'máang' dsea` do e cajmi'leáang- neiñ'. Jo i dseañu' do seeiñ' fí Samaria, dsea` i 'ni' níng- rúng' cóo' dsea` Israel. ¹⁷ Joba' cajíng'- Jesús casí'r- i dseañu' do:

—¿Su o' guíng- 'nú' tí'na' dsea` ca'láang- na' lajii' jmohuí' e lami' líng'na'? Jo ¿jnan~ gui i núng- gui do? <sup>18</sup> ¿Su jíi' 'nub' dsea` seen' fí Samaria dsea` cañijmiféng' Fidiée' dsea` guing~ ñifí'?

¹⁹ Joba' cajíng'- Jesús casí'-guir i dsea` do:

—Ráan'- jo guóng' fí quíi', co' nica'láam- ba' lajii' jmohuí' e lami' lin', co' jáb'- calín'- lajii' júu' quié' e.

Jial mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang- fí jmigüf la

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jo cajmingí'tu dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cajmingí'r- Jesús jo cajíñ'-:

—¿Lí~ nináng' e nicá' Fidiée' nifí' quiá'- jaléng' dsea` jmigüf?

Joba' cañii' Jesús quiá'- i dsea` do jo casí'-reñ':

—Mi~ nináng' e jo jee~ jaléng' dsea` jmigüf, ja lí' la lí' cóo' e cuøong' lí' jøø'na'; ²¹ o'gui cuøong' nijíng'- dsea': "Lab canaang'", o'si "Dob canaang' é"; co' latí' lanab ninaang' e quie' Fidiée' nifí' jee~ 'nú'.

²² Jogui canaang' Jesús sí'r' jaléng' i dsea` quiá'r- do jo cajíñ'-:

—Niguiée' jmi~ mi~ nili'iing~ na' e nimáang~ gui' jnea~, dsea` i jáa' fí ñifí' e lín'n jaang' dsea` jmigüf, jo dsu' jo' quí'- jmi~ fa' e nimáang~ gui' jnea~, co' jo' seen- fí jmigüf la ie~ jo. ²³ Jogui fíing' dsea` nijmigóor' jo nijíñ'-: "Fí lab táaiñ'", o'si: "Fí dob táaiñ' é", dsu' ja' já'- güilíng'na', o'gui güilíng- na' fí lí' nitó'r' 'nú'. <sup>24</sup> Dsüco' la jnéeng- fí yú' jmigüf mi~ jmijnea' güi'niá' jí' re', lajob nilí' mi~ nigáa'túu' fí jmigüf la, jnea~ dsea` lín'n jaang' dsea` jmigüf i jáa' fí ñifí'. <sup>25</sup> Jo dsu' nú'- gui e nidsijée' jalé' e jo, 'né' nicaa- jalé' iihuí', jo fíim' dsea` jmigüf nilí' 'ni' níiñ- jnea~. ²⁶ Jo laco' calí' mi~ cateáang' Noé fí jmigüf la malií' gui eáang', lajob nijmé- dsea` jmigüf cajo lajee' nú' gui e nigáa' jnea~ calé' catú- fí jmigüf, jnea~ dsea` lín'n jaang' dsea` jmigüf i jáa' fí ñifí'. <sup>27</sup> Co' ie~ jo cajmée' dsea` e jo' e guing~ dsír' e jíé', co' lico' guing~ dsír' quiá'- jíi' e ni'í' nidó'-bre jogui quiá'- e nicúng'- guó' jóor'; jo lajob cajméer' cartí' mi~ caquiú' Fidiée' ta~ quiá'- Noé e ni'ír' cóo' dsea` sinúu' quiá'r- fí dsí' e móo' e nicajme'r' do. Jo lajee' jo catí' í' e tuu' jmi' jo ca'á' jmi' la'úng- fí jmigüf, jo jalém' dsea` jmigüf cajúñ- ie~ jo. Jo dseáng'- jíi' Noé cóo' dsea` sinúu' quiá'- bre caláaiñ- ie~ jo. ²⁸ Jo lajob cajmée' dsea' cajo mi~ cateáang' jaang' i calisí' Lot fí jmigüf la; jo' ee' guing~ dsír' e jíé', co' lico' guing~ dsír' jíi' e ni'í' nidó'-bre cajo, jogui e teáaiñ'- ta' 'ni' jogui ta~ láa' jalé' e sea' fí jmigüf, jogui jmóor' ta~ jni' jalé' e sea' jogui ta~ jmo' jalé' 'núu' e jlo' cajo. ²⁹ Jo coob' mi~ caquiú' Fidiée' ta~ e cagüi'fí Lot fí fí' Sodoma, jo jmi~ job cajméer' e cajiú' jí' e quiéng' azufre fí yú' jmigüf, jo lajoba' ca'ím- congüia' lajaléng' i dsea` i neáang' fí fí' Sodoma ie~ jo. <sup>30</sup> Jo laco' cajmée' dsea' ie~ jo, lajob nijmé-tu dsea` jmigüf mi~ tí lí' nijaquiéeng' e nigáa'túu' fí jmigüf la, jnea~ dsea` lín'n jaang' dsea` jmigüf i jáa' fí ñifí'.

³¹ Jo mi~ niguiéé' e jmi~ jo, i~ dsea` i taang~ fí caluu` osi fí yá' 'nú' é, óong~gui quiá'r~ güicuí' bre jo ja` güi'f' dsíir' fa' e niquiññ' e nidsi'uóø'r~ jalé' e sea` quiá'r~. Jogui i~ dsea` i táang` fí lí' jmóor` ta~ quiá'r~, óong~gui quiá'r~ güicuí' bre jo ja` güi'f' dsíir' fa' e nidséng' guir fí quiá'r~. ³² Jo téé' óó'na' jial cangongíng~ dseamf' quiá' Lot mi~ cajóø'r~ jial sojiá' jì jee~ fí Sodoma. ³³ Jo jaléng' dsea` i líng~ e quí'~bre jmi~ e nileáng~ yaaiñ~, joba' í'bing' i nijúung~ mi~ nití' í' lajo. Jogui jaléng' dsea` i lí' e ja` quí'r~ jmi~ e nileáng~ yaaiñ~, joba' í'bing' nitíng' fí quini' Fidiéé' mi~ nití' í' lajo.

³⁴ Joba' fí' i 'nú' lana, mi~ niguiéé' e oor~ jo, gáng~ dsea` teiñ' jmi'íñ' fí ni~ co'ma; jo jaaiñ' do nijér~, jogui jaang` guir nidséiñ' còo' jnea` fí ñifí'. <sup>35</sup> Jo gáng~ dseamf' i teáng' dsí' colíng~; jaaiñ' do nijér~, jogui i jaang`gui do nidséiñ' còo' jnea'. ³⁶ Jo gáng~ dseañu' taaiñ~ colíng~ e jmóor` ta~ quiá'r~; jaaiñ' do nijér~, jogui i jaang`gui do nidséiñ' còo' jnea~.

³⁷ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng' Jesús lado, joba' cajmingi'r' dsea` do lala: —Fíi'i, zjie~ fí lí' nidsijéé' jalé' e jo, faa~ aa'?

Joba' cañií' Jesús quiá' jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—Jié' lí' ròo' nguú' jmé', fí job lí' niseáng' jaléng' tujlí'.

18

Mi~ ca'e Jesús quiá' jaang` dseamf' i 'nhi~

¹ Jo mi~ cangf' jo, canaang` Jesús e'r' jaléng' i dsea` do còo' júu^ já' e lafa' júu^ cuento, jo ca'e' reiñ' e 'né' féiñ' Fidiéé' contøong~ e ngocáng` dsíir', ² jo lalab casí'r~:

—Còo' née' caliséng` jaang` dsea` i quidsí' í' fí còo' fí, jo i dsea` do ja` ee' jmiféiñ' Fidiéé' jí' capí' o'gui jmi'gór' jaléng' dsea` rúíñ'. ³ Jo fí job niseeng` jaang` dseamf' i 'nhi~, jo ninicajméer` mhi~ còo' jaang` dsea` góor'. Joba' i dseamf' do contøom~ dséer' fí quiá' i dsea` i quidsí' í' do e dsimhi~ reiñ' fa' e niquidsiñ' do í' lají' e lí' seeiñ'. ⁴ Jo huóøb~ jiu cangocá' ja` ee' jmijí' i dsea` i quidsí' í' do lají' júu^ quiá' i dseamf' do, jo dsu' còob` mi~ ca'f' dsíir': "Ja` iing~ jnea~ jmifén'n Fidiéé' o'gui jmi'goo' jí' jaang` dsea` jmigüí', ⁵ dsu' ná' gui e niguiá' féng' dsii' còo' i dseamf' 'nhi~ la, nijmi'óm' baar e laco' jo níngf' guir ta~ jmiguíng~ jnea~ laco' jmi~."

⁶ Jo mi~ calí' e cajíng' Jesús e júu^ na, jo casí'r~ jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—Lanab jí' lí' e cajíng' i dsea` i ja` quidsí' í' laco' catíng~ do. ⁷ Jo dsu' eáng'gui jmi'óng' Fidiéé' jaléng' dsea` quiá'r~ i féng' ír' uóø' jmí'. <sup>8</sup> Co' fí' i 'nú' e ja` nijmi'ñiñ~ lají' jmi'ee' e nilimí'r'. Dsu' mi~ nigáa'tu jnea~ calé' catú~, jnea~ dsea` líñ'n jaang` dsea` jmigüí' i jáa' fí ñifí', ne~duu' su niguiéng' guí còo' tú~ míng' dsea` i já' líng` júu^ quié'e.

Mi~ ca'e Jesús júu^ quiá' jaang` dsea` fariseo còo' jaang` nodsicuu~

⁹ Jo mi~ cangf' jo, ca'e'gui Jesús còo'gui júu^ e catíng~ jaléng' i dsea` i jmóo' ta~ jmicóøng' yaang~ jogui e góøm` níñ~ dsea` caguaang~, jo lalab casí'r~ i dsea` í':

¹⁰ —Còo' née' cangolíng~ gáng~ dseañu' e cangoféiñ' Fidiéé' fí guá': jo jaaiñ' do líññ' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo, jo i jaang` do jmóor` ta~ mí' cuu~ e catíng~ dseata~ seeng` fí Roma. <sup>11</sup> Jo laco' sim' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do mi~ canaaiñ` fé'r' fa' quiá'r~ jo cajíñ' lala: "Fidiéé' quí'ii', gui'máam'ba' leáng~ co' ja` líng' jnea~ laco' líng' dsea` caguaang~; co' seeng` dsea` i jmóo' ñi jogui seeng` dsea` i soo' dsí' jogui seeng` dsea` i ngí' 'léé' e güiññ' còo' dseañu' osi dseamf' i o' quiá'r~. Jogui ja` líñ'n jí' capí' laco' líng' ná' nodsicuu~ i sing' do. <sup>12</sup> Co' jnea~ jmóo' ayuno tú~ née' laco' seaman~, jogui cuóø~baa 'nu' lají' e sea' jiu quié'e laco'gui ta~ huí' fí ni~ jì quiá' Moi'." <sup>13</sup> Jo lajee' fé' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do lado, huíim~ jiu cajé' i nodsicuu~ do, jo ja` cateá' dsíir' fa' caséer` nir~ fí yá', jo lico' catú' gui~bre jo canaaiñ` quiúur' nidsíir' jo lajee' jo fé'r': "Fíi'i Fidiéé' dsea` guiin~ ñifí', íng' dsee~ uii~ quié'e, co' dsea` dsee~ dsea` quib' líñ'n!"

¹⁴ Jo lalab cajíng' gui Jesús:

—Lala fíi i 'nú' e íáam` dsíi' i nodsicuu` do mi` cangáiñ' fí quiá'r, co' nica'fím` Fidiéé` dsee` quiá'r, jo dsu' ja` ca'íng` re'r dsee` quiá' i dsea` fariseo do. Jo lajõb nidsing'ing` jaléng' dsea` i jmicóøng` yaang~, co' í'bing' i nicá' fí'i', jo dsu' jaléng' dsea` i ja` jmicóøng' yaang~ jíi' capí', í'bing' i nilíniing` gui fí' quini` Fidiéé` mi` nití' í' lajo.

Mi` cajmigüeang' Jesús jaléng' jiuung`

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Jo mi` cangí jo, fíing' dsea` caguilíiñ` e jéeiñ` jaléng' jiuung` quiá'r fí li` táang` Jesús e iíñ` e nijmigüeang' dsea` do jaléng' i jiuung` do. Jo mi` cangá i dsea` guitúung` do e jmóo` dsea` lajo, joba' canaaiñ` 'gaam`bre quiá' jaléng' i sejmii` i jiuung` do. <sup>16</sup> Jo dsu' dsifí' ladob cató' Jesús jaléng' i dsea` quiá'r do jo casí' reiñ':

—Cuóø' na' fí jaléng' i jiuung` na güijalíiñ` fí la, jo ja` jniing` na' quiá'r. Dsuo' jaléng' dsea` i líng' laco' la líng' i jiuung` na, í'bing' i catíng` e Fidiéé` quie' nifí' quiá'r. ¹⁷ Jo jnea` jmitaa` óo' na' e dseáng' i i ja` iing` ni'íng' e Fidiéé` nicár` nifí' quiá'r laco' gui íng' jaang` jiuung~, joba' ja` too` jmiñ` e ni'íng' Fidiéé` dsea` do cajo.

Mi` casíng` Jesús cóo' jaang` dseañu' i sea` cuu`

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Jo mi` cangí jo, cangoquiéeng' fí li` táang` Jesús jaang` dseañu' i líng' jaang` fii` quiá' jaléng' dsea` i née' ni` guá' quiá' dsea` Israel, jo cajmingí'r dsea` do jo cajíñ':

—Tifa' i guiá' dsíi', ¿e` 'né` nijmee` e laco' nilí'i e niliseen` cøøng` cóo' Fidiéé` car` ngongí' jmiñ`?

¹⁹ Joba' cañii` Jesús quiá' i dseañu' do jo casí' reiñ':

—¿Jialí' fí' jnea` e guiá' dsii'? Co' jíi' Fidiéeb` dsea` guing` ñifí'bing' i líng' lajo.

²⁰ Jo niñib` 'nu` jalé' júu` quiu' ta` quiá' Fidiéé` e fé' lala: "Ja` 'lee' e güín' cóo' dseamí` osi dseañu' i o' quíi'; ja` jngán' dsea` rún'; ja` jmée' i; ja` cá' júu` e o' já'; jogui jmi'goo' tiquíi' cóo' niquíi'."

²¹ Jo dsifí' ladob cañii` i dseañu' do quiá' Jesús jo casí'r dsea` do:

—Lajaléb' e jo nicajmé` e núu' u latí' jíi' mi` simim`baa.

²² Jo mi` canúu` Jesús e cajíng' i dseañu' do lado, jo dsifí' ladob cañii` tur quiáiñ' do jo casí' reiñ':

—Coo'gui 'né` e nijmití': guóng' fí' quíi' jo güi'niñ` lajalé' e sea` quíi', jo e nilí' quiá' e jo güijmee` guiéé` jee` jaléng' dsea` tiñíng`, jo joguiba' nilisea` juguiá' quíi' mi` nití' fí' jmi'güi' cóo'. Jo mi` calí' e nijmé' lajo, joguiba' niñi' jo dsé'ee' cóo' jnea` jóng.

²³ Dsu' mi` canúu` i dseañu' do e cajíng' Jesús lado, dsíng' calí' jiuung` dsíi', co' dsíng' sea` cuu` quiá'r. <sup>24</sup> Jo mi` cangá Jesús e calí' jiuung` dsíi' i dseañu' do dsu' canúur` lado, joba' dsifí' ladob casí'r jaléng' i dsea` i teáng` do jo cajíñ':

—Dsíng' huíng' lí' quiá' jaléng' dsea` sea` cuu` e nijáng' yaaiñ` fí' jaguó' Fidiéé` e laco' dsea` do nicá' nifí' quiá'r! ²⁵ Jo eáang' gui ja` huíng' e jaang' jó' camello ningíng` ne' fí' dsíi' too' jmini` mocuu` e laco' gui jaang` dsea` sea` cuu` nijáng' 'ñia'r fí' jaguó' Fidiéé` e laco' dsea` do nicá' nifí' quiá'r.

²⁶ Jo mi` canúu` jaléng' i dsea` i teáng` do e cajíng' Jesús lado, dsifí' ladob cajmingí'r dsea` do jo cajíñ':

—Jo ¿i` jaléng' i nitíng' fí' quini` Fidiéé` jóng song lajõbi nilí'?

²⁷ Joba' cañii` Jesús quiá' jaléng' i dsea` do jo casí' reiñ':

—Jalé' e ja` quíi' dsea` jmi'güi' jmiñ` nijmér`, lajib` cuóøng` lí' jmé` Fidiéé` dsea` guing` ñifí'.

²⁸ Jo mi` canúu` i Tú` Simón do e cajíng' Jesús lado, jo dsifí' ladob casí'r dsea` do jo cajíñ':

—Fii'i, jnea', dsea` ngí'naa' contøøng` cóo' 'nu', nicatú'baa' lajalé' e sea` quí'naa', co' ii'naa' e ngí'naa' cóo' 'nu' latab`.

²⁹ Joba' cañii` Jesús quiá' i Tú` Simón do jo casí' reiñ':

—E já' e fíi' i 'nú', doñí' i' 'nú' catúu' na' 'nú' na', o'si ca'naang' na' quiá' tiquí' na' o'si niquí' na' o'si jaléng' rúng' na' o'si dseam' qui' na' o'si jaléng' jóo' na' é dsu' uí' e nicajáang' yaang' na' fí' jaguó' Fidié' e laco' quier' nifí' qui' na', jo i' dsea' i' nijmé' lajo, ³⁰ f'bing' i' niñíng' jalé' e 'né' fí' jmi'gú' la; jo mi' nití' fí' jmi'gú' coo', niñí' e nilisee' cøng' coo' dsea' do lata'.

Mi' cajmée' tu Jesús júu' e nijngáng' dsea' ír'

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jo mi' cang' jo, lajee' iuung' Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén coo' jaléng' dsea' i' ngolíng' coo'r', jo lajee' jo co' cató' bre i' dsea' guitúung' quiá'r' do jo casí' reiñ':

—Lana ningóo' fí' Jerusalén fí' lí' niliti' jalé' júu' e cajíng' uii' quié' e jaléng' i' dsea' i' café' cuaiñ' quiá' Fidié' mali' gui' eáang', jnea' dsea' gáa' fí' ñifí' e lín' n' jaang' dsea' jmi'gú'. ³² Jo fí' job lí' nijáng' jaléng' dsea' góo' naa' jnea' fí' jaguó' jaléng' dsea' i' ja' cuíng' Fidié'. Jo jaléng' i' dsea' í' niló' ñiñ' jnea' jogui' nijmineaiñ' jnea' jogui' ni'ñíñ' jnea' ³³ jo nijmihuñíñ' jnea' la tí' e já' dsír' cartí' nijngáiñ' jnea'; jo dsu' mi' nití' 'ní' jmi' lajo e nijngáng' dsea' do jnea', joba' nijb' túu' calé' catú'.

³⁴ Jo mi' canúu' i' dsea' guitúung' do e cajíng' Jesús lado, jí' camí' júu' ja' cangáiñ' o'gui' ñir' e uing' quiá' e café' dsea' do lado.

Mi' cajmi' leáang' Jesús jaang' dsea' tiuung' fí' Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Jo mi' cang' e casíng' Jesús coo' i' dsea' guitúung' do, catam' tur' fí' teáaiñ' jo caguilíñ' quiá' coo' fí' lí' sii' Jericó. Jo 'ni' fí' niguiing' jaang' dsea' tiuung' e mir' jalé' e 'né' coo' jaléng' dsea' i' ngíng' e fí' lí' guíñ' do. ³⁶ Jo mi' canúu' i' dsea' tiuung' do e dsíng' fíng' dsea' guijalíng' fí' lí' guíñ', jo cajmingí'r' i' dsea' i' ngíng' quiá' do e' gui' calí' e jalíng' fíng' dsea'. ³⁷ Joba' cajme' dsea' júu' i' dsea' tiuung' do e Jesús dsea' seeng' fí' Nazaret gui' ná' ngíñ' fí' do coo' dsea' quiá'r'. ³⁸ Jo mi' canúu' i' dsea' tiuung' do lado, jo canaaiñ' aiñ' Jesús jo casí'r' dsea' do:

—Jesús, siju' dseata' Daví', fí' güilíñ' jnea'!

³⁹ Jo dsu' mi' canúu' i' dsea' ngolíng' nifí' do e canaang' i' dsea' tiuung' do e aiñ' Jesús, joba' canaaiñ' gaam' bre quiáiñ' do e laco' jo' nifé' guíñ' lajo. Jo dsu' i' dsea' tiuung' do lí' lí' teá' gui' canaaiñ' ám' bre dsea' do jo fé' tur' lala:

—Jesús, siju' dseata' Daví', fí' güilíñ' jnea'!

⁴⁰ Jo dsifí' mi' canúu' Jesús e tó' i' dsea' tiuung' do, dsifí' ladob' cajer', jo caquiur' ta' e cangotée' dsea' i' dsea' tiuung' do jo cangojéeng' neiñ' tí' quiá' lí' sing' Jesús. Jo mi' caguieñ' do quiá', jo cajmingí'r' reiñ':

⁴¹ —¿E' iin' e nijmee' e quií'?

Joba' cañí' i' dsea' tiuung' do jo casí'r' Jesús:

—Fí' i, iin' e nijmée' e nilijné' baa.

⁴² Joba' cañí' Jesús casí'r' i' dsea' tiuung' do:

—Güilijné' jo! Jo nica' láam' ba', co' jáb' nicalín' júu' quié' e.

⁴³ Jo dsifí' lajob' calijné' i' dsea' tiuung' do, jo canaaiñ' jmiféiñ' Fidié' lajee' e ngóor' coo' Jesús. Jo jaléng' dsea' i' cangá' e cajmée' Jesús ie' jo, cajmifém' bre Fidié' cajo.

19

Jesús coo' jaang' nodsicuu' i' sii' Zaqueo

¹ Jo mi' cang' jo, caguieb' Jesús fí' Jericó. Jo mi' cangíñ' jee' fí', dsíng' fíng' dsea' caseaiñ'. ² Jo e fí' jo niseeng' jaang' fí' jaléng' nodsicuu' i' sii' Zaqueo i' sea' cuu' eáang', ³ jogui' eáam' iin' do nijmicuíñ' Jesús, dsu' ja' lí'r' niníñ' dsea' do co' dsíng' fíng' dsea' caseaiñ' ie' jo, jogui' Zaqueo líiñ' jaang' dseañ' i' ja' 'ga' lí' féng'. ⁴ Jo mi' calilí'r' e ja' tíñ' fa' niníñ' Jesús, jo cangojéem' bre quiá' jaléng' i' dsea' do, jo cajgóor' fí' coo' yú' 'ma' e sii' sicómoro, co' calilí'r' e fí' job' cuøng' niníñ' dsea' do. ⁵ Jo jo' huøø'

li'hi~ cangíng' Jesús uii~ e 'ma' li~ dsíng' Zaqueo do, jo cajóong-neiñ' do li~ dsíñ' jo casí'-reiñ':

—Jminá~ güíng' li~ dsíñ'^ na, Zaqueo, co' lana 'né~ nijaa~ fí' quií'.

⁶Jo mi~ canúu~ Zaqueo lajo, guiúb~ jmóor', jo dsifí' ladob cajgáñ~ e cango'íñ' Jesús, jo colíim~ cangáñ' còo'~ dsea` do fí' quiá'r'. <sup>7</sup>Jo mi~ cangá~ jaléng' dsea` e cangó~ Jesús fí' quiá'~ i nodsicuu~ i sii' Zaqueo do, dsifí' lajo canaain' éeiñ' Jesús, jo fé'r' e dsea` do cangojer~ fí' quiá'~ jaang` dsea` i røong` dsee~ eáang'. ⁸Jo mi~ nineáaiñ' fí' quiá'~ Zaqueo, lalab cajíñ' do casí'r~ Fíi'naa' Jesús:

—Janú', Fíi'i, lana nicuó`ø jaléng' dsea` tiñíng' condseá'~ jalé' e sea` quié~ e, jo quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` i nicajmé~ e hi~ quiá', lana nijáa~ are quiú' 'lé'gui laco' jíi' e nicacá~ a quiá'r~ do.

⁹Jo mi~ canúu~ Jesús lajo, lalab casí'r~ dsea` do:

—Jmi~ na niseeng` dsea` e fí' dsíí' sinúu^ la i nicaláang~ jee~ jalé' dsee~ quiá', co' i dseañu' na nicajmilir~ e líim'bre siju~ 'li~ yúu' Abraham cajo. ¹⁰Co' jnea~, dsea` i jáa' fí' ñiff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüi', cagá~ a e lí'^ laco' caga'nén'n jogui e cagaleaan^ jaléng' dsea` i røong` dsee~ fí' quini' Fidié'.

Mí~ ca'é Jesús e ta~ e cajmée` dsea` còo'~ cuu~ quiá'~ dseata~

¹¹Jo mi~ cangí jo, lajee' iuung~ Jesús fí' e ngóor' còo'~ dsea` quiá'r~ fí' Jerusalén, jo ca'e'r' jaléng' dsea` do còo' júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento, dsuco' nijaquíém' e niguilíñ~ fí' Jerusalén, jo fí' job í' dsíí' jaléng' dsea` e Jesús niquiú'r~ ta~ jee~ jaléng' dsea` góor' dsea` Israel lí'^ laco'gui la jmóo' jaang` dseata~ dsea` féng' i seeng' fí' jmigüi' la. <sup>12</sup>Jo lalab casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Coo' née'~ caliséng' jaang` dsea` 'goo', jo cali'íiñ~ e nilíñ~ dseata~ dsea` féng' fí' còo' fíi' li~ huíi'. Jo mi~ ca'íñ' e ta~ do, 'né~ niquim'~ tur fí' góor', co' fí' job li~ nilíñ~ dseata~ dsea` féng'. ¹³Dsu' nú'~ gui e nigüi'fir' li~ nidsi'íñ~ e ta~ do, cató'r~ guíng' dsea` 'léng'~ quiá'r~, jo cacuø'reiñ' do jmá'~ còo' cuu~ e 'mo'^ eáang' lajaang` lajaaiñ' jo cajíñ' casí'-reiñ': "Jmee~ na' ta~ còo'~ e cuu~ la lajee' ninii' i jo cartí' nigüeáng'túu." ¹⁴Jo dsu' jaléng' dsea` góo' i dseata~ dsea` féng' do ja' iñ~ e nilíñ~ do e ta~ jo, co' dsíng' 'ní' níing~ neiñ', joba' casíñ' do nifí'gui tú~ 'ní' mñng' dsea` i caguijmée' júu' i dsea' nija' ta~ do e ja' jíi'r~ i dsea` góor' do fa' e i do nilíng' dseata~ dsea` féng' quiá'r~.

¹⁵Jo dsu' ja' li~ cacóng', co' calím~ i dsea` do dseata~ dsea` féng' lajíi' laco' ta~ cahuí'. Jo mi~ cangoyúung' jo, cangám'~ tur fí' góor'. Jo mi~ caguiéiñ' fí' quiá'r~, jo caquiú'r' ta~ e calité'^ i dsea` guíng' i cacuø'r' cuu~ do lamí' nú'~ gui e nigüi'fir' nidsér', co' cali'íiñ~ e calidseáang' dsíir' jial tíi' cuu~ nicalíñ' do lajaang` lajaaiñ'. ¹⁶Jo mi~ caguié~ i la'uii' do, joba' cajíñ' casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do: "Fíi'i, cajmé~baa ta~ còo'~ e cuu~ e casee'~ còo'~ jnea~ do, jo nicalí'~baa guí' 'lé'gui e laco' jíi' e casee'~ do." <sup>17</sup>Joba' cajíng' i dseata~ dsea` féng' do casí'r~ i dsea` 'léng'~ quiá'r~ do: "Eáam' guiú' lajo, 'nub' jaang` dsea` 'léng'~ i guiúng~, co' tíim'ba' jmé'^ ta~ còo'~ capi'^ cuu~, jo lana nicuó`ø 'nú' e nilíñ' jaang` dseata~ quiá'~ guí' fíi'." <sup>18</sup>Jo mi~ cangí jo, caguié~ jaang`gui i dsea` 'léng'~ do, jo casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do jo cajíñ': "Fíi'i, cajmé~baa ta~ còo'~ e cuu~ e casee'~ còo'~ jnea~ do, jo lana nicalí'~ i 'ñiá' 'lé'gui lajo." ¹⁹Joba' cañi' i dseata~ dsea` féng' do quiá'~ i dsea` 'léng'~ quiá'r~ do jo casí' reiñ': "Nicuó`ø'baa 'nú' e nilíñ' dseata~ quiá'~ 'ñiá' fíi' cajo." <sup>20</sup>Jo mi~ cangí jo, caguié~ jaang`gui i dsea` 'léng'~ do, jo casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do jo cajíñ': "Fíi'i, lab quiee~ e cuu~ quií' e casee'~ còo'~ jnea~ do. Ca'meá'baa laco' mi~ ca'ín'~n do, ²¹co' 'góm'~baa 'nú', co' lí'^ tí' o' e sitíng' jalé' ta~ jmóo' dsea` jiém'." <sup>22</sup>Joba' cañi' i dseata~ dsea` féng' do quiá'~ i dsea` 'léng'~ quiá'r~ do jo casí'-reiñ': "'Nub' jaang` dsea` 'léng'~ i fí' i soo' dsíí', jo lana nijmiti'baa lajíi' e nicafée'~ na. <sup>23</sup>Song niñi'bi' e sitíñ'~n cuu~ quiá'~ jalé' ta~ jmóo' jaléng' dsea` jíéng', joba' jiali' ja' caguite' e cuu~ quié~ e do fí' banco e laco' sea'ba' e dsí' mi~ cagüean'~n?" ²⁴Joba' caquiú' i dseata~ dsea` féng' do ta~ quiá'~ jaléng' i dsea` i teáang' do jo casí'-reiñ': "Gui'na' cuu~ e quier' na, jo cuó`ø'na' i dsea` i quie' jmiguiú'gui na." ²⁵Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng' i dseata~ dsea` féng' do lado, jo cañiir' lajaléiñ' do

jo cajíñ': "Fí'naa', jialí' e i na niñíñ, co' guí' gui cuu' niquier'." ²⁶ Joba' cañí' i dseata' dsea' féng' do quiá' i dsea' do jo casí' reiñ': "Niñí' 'nú' e jaléng' dsea' i sea' quiá', jmigui' gui nilisea' quiá'r'; dsu' jaléng' dsea' i ja' sea' quiá', conguiab' ni'fing' e capí' e sea' quiá'r'. ²⁷ Jo lana niñijéng' du' jaléng' dsea' i ja' cali' iing' e nilíñ n dseata' dsea' féng', jo nijngáng' na'r fí' quini' la lana."

Mi' ca'í' Jesús fí' jee' fi' Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Jo mi' cangí' e ca'e' Jesús jaléng' i dsea' do e júu' na, joba' ca'í' tur' fí' iuuiñ' e ngóor' fí' Jerusalén. ²⁹ Jo mi' nijaquíeeng' e niguiéer' fí' quiá' coo' fi' e sii' Betania coo' coo' gui fi' e sii' Betfagé, fi' e nee' tí' mó' e sii' Olivos quiá' fi' Jerusalén, jo fí' job casíñ' gáng' i dsea' guitúung' quiá'r' do ³⁰ jo cajíñ' casí' reiñ':

—Güilíng' du' e fi' e nee' quiá' gui na, jo mi' niguilíng' na' fí' jo, jo nimáang' na' jaang' bú' i sing' 'ñúung' i ja' i' mi' caguá' jii' jaang'. Jo síng' na're' jo ñijéng' na're' fí' la. ³¹ Jo song' i' jmíng' 'nú' jialí' síng' na're', joba' nifí' na'r: "E Fí'baa' 'neáng' tear i bú' la lana."

³² Jo mi' cangoyúung' e canúu' i dsea' gáng' do lado, jo cangolíim' bre jóng. Jo mi' caguilíñ' e fi' do, job caliti' jii' laco' cajíng' Jesús lami' jéeng' gui do. ³³ Jo lajee' e taaiñ' e si'r' lí' 'ñú' quiá' i bú' do, dob caguilíng' dsea' fii' i jó' do, jo casí'r' i dsea' gáng' do jo cajíñ':

—Jialí' síng' na' bú' qui' naa'?

³⁴ Joba' cañí' i dsea' gáng' do quiá' i dsea' fii' bú' do jo casí' reiñ':

—Co' lana 'neáng' tea Fí'naa' i bú' la, joba' síng' na're'.

³⁵ Jo catób' i dsea' gáng' do i jó' do, jo casí'fí' tú' 'ní' sí'r' fí' mocóoiñ' do. Jo mi' caguilíñ' fí' lí' táang' Jesús, mifíng' caguiéem' bre dsea' do. ³⁶ Jo laco' iuung' Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén, lajaléng' dsea' i ngolíng' cóo'r' do canaaiñ' ni'r' jalé' sí'r' guiá' fí' fí' lí' níngíng' dsea' do. ³⁷ Jo mi' canaang' jgáang' lajaléng' i dsea' do fí' dse' mó' Olivos, canaaiñ' tí' aiñ' Fidiée' e íaang' dsír' jogui' jmiféiñ' dsea' do quiá' jalé' e qui' jmi' e nicajmée' dsea' do e dsigá' dsí' dsea'. ³⁸ Jo jalém' i dsea' do canaaiñ' fé'r' jo cajíñ':

—Majmiféng' naa' i dseata' dsea' féng' i güeang' i jáa' cuaiñ' quiá' Fidiée'! Jo lana juguiá' jiu' quiá' dsea' fí' ñifí', jo güijmi' goo' baa' Fidiée' dsea' guíng' fí' jo!

³⁹ Jo mi' canúu' jaléng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo i ngolíng' do e fé' jaléng' i dsea' do lado, joba' casí'r' Jesús lala jo cajíñ':

—Tí'fa', jíng' jaléng' dsea' qui' laco' jo güijmiféng' lí' 'nú'.

⁴⁰ Dsu' Jesús cañí' quiá' i dsea' Israel i líng' dsea' fariseo do jo casí' reiñ' jo cajíñ':

—Lí' jii' laba' lí', co' fíng' song' jo' jmiféng' jaléng' i dsea' la jnea', joba' jalé' cuub' niróo' jóng' jo nifé' e jmiféng' jnea'.

⁴¹ Jo mali' guijiu' lajo, mi' caguilíñ' quiá' Jerusalén fí' lí' nijnéeng' e fi' jo, jo canaang' Jesús qui' bre uii' quiá' jaléng' dsea' i neáng' fí' jo ⁴² jo cajíñ':

—Fa'jiu' e já' líng' 'nú', dsea' neáng' na' fí' na, jalé' júu' quié' e, joba' latí' lanab' jóng' niliseeng' na' juguiá' júu' røø' cóo' Fidiée'! Jo dsu' lana ja' qui' jmi' níngíng' na' jalé' júu' quié' e, co' ja' iing' na' núu' na'. ⁴³ Jo dsu' niguiéeb' jmi' mi' nidsingíng' na' iihu' mi' tí' lí' ní' jaléng' dsea' i 'ní' níng' 'nú' lacúng' lajíng' e fi' la, jo nijmér' mí' cóo' 'nú', ⁴⁴ jo nijngáiñ' jaléng' 'nú'. Jo lí' jo, niquí'r' jalé' 'nú' na' catí' tí' fi', jo jii' coo' cuu' jo' nisér' fa' e sífíng' gui e quié' gui eáang' 'nú' na', dsuco' ja' calicuíng' na' jnea' e líñ' n Dsea' Jmáang' mi' cataan' n jee' 'nú' fí' jmigü' la.

Mi' ca'uóong' Jesús jaléng' dsea' i jmóo' ta' 'ní' fí' dsí' guá'
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Jo mi' cangí' jo, mi' caguié' Jesús fí' Jerusalén, dsifí' ladob' ca'í'r' fí' dsí' sinúu' guá' quiá' dsea' góor' dsea' Israel. Jo mi' cangáiñ' jaléng' dsea' i teáng' ta' jmóo' 'móo' cóo' jalé' e 'ñír', jo dsifí' ladob' ca'óong' neiñ' ⁴⁶ jo cajíñ' casí' reiñ':

—Lalab fé' fí ni~ jì' quiá' Fidiée': "E fí dsí' sinúu^ guá' quié' e la íing^ ta~ e jmiféng' dsea' jneab~"; jò dsu' 'nú' nicajmee~ na' lí' cúng' seáng' jaléng' ìi' cóo' jalé' e jmoo' na' lana.

⁴⁷ Jò mi~ cangf^ jò, lacoo' jmiib~ dsée' Jesús e dsí'ée'r~ jaléng' dsea' jalé' júu^ quiá' Fidiée' e fí' guá' do. Jò lajee' jò jaléng' fii~ jmidsea' cóo' gui jaléng' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea' Israel cóo' gui jaléng' dseata~ i seeng' fí' Jerusalén jmóor' quijí' quiá' jial nijngáin' dsea' do, ⁴⁸ jò dsu' ja' líng~ niguié'r' jial nijmér~ lajò, có' jalém' i dsea' teáng' núu' do tib' dsír' e núur' jalé' júu^ e e' dsea' do.

20

I~ quiu' ta~ quiá' Jesús e jmóor' jalé' e jmóor'

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Jò cóo' jmií' mi~ cangf^ e jò, lajee' e táang' Jesús fí' guá' e er' jogui' guiar' júu^ quiá' Fidiée' jee~ jaléng' dsea' quiá' jial nileáng' dsea' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, jò lajee' jòb caguilíng~ jaléng' fii~ jmidsea' cóo' gui jaléng' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea' góor' dsea' Israel cóo' gui jaléng' yúu' dsea' cóong' quiá' e guá' do, ² jò casí'r~ Jesús lala jò cajín'~:

—Jmee~ júu^ i~ quiu' ta~ quií' e jmoo' jalé' e jmoo' na. Jò çí' cacuø' 'nu' e ta~ na?

³ Jòba' cañí' Jesús quiá' jaléng' i dsea' do jò casí'~ reiñ':

—Sea' bi' cóo' e 'né' nijmingí' jnea~ 'nú' cajo. Nii~ na' quié' e lana. ⁴ I~ i caquiú' ta' quiá' i Juan e caseáain' dsea' jmí' çu' Fidiée' ofa' dsea' jmigüíb' é?

⁵ Jò mi~ canúu~ jaléng' i dsea' do e cajíng' Jesús lado, jò lajee' yaam~ bre canaain' sñíin' jò s' rúin':

—Jial nisí'~ naa'r, faa~ aa'? Song casí'~ naa'r e Fidiée'b' casíng' dsea' do, jòba' nijín'~ nisí'r' jneaa' aa' jóng: "çjialí' ja' já' calíng~ na' jalé' júu^ quiá'r'?" ⁶ Jò song nisí'~ na'r e dsea' jmigüíb' caquiú' ta' quiá' i Juan do, jòba' jaléng' i dsea' la fò' nijngám'~ bre jneaa' aa' jóng cóo'~ j mang'~ cuu~, có' ñi'bre guiá' e cajá' i Juan do e fé'r' cuain' quiá' Fidiée'.

⁷ Jò jíi'~ jaang' i dsea' do ja' cateá' dsír' fa' ee' cañí'r' quiá' Jesús cuain' quiá' i Juan do, jò lí' casí'r~ dsea' do e ja' ñi'bre. ⁸ Jòba' cañí' Jesús quiá' i dsea' do jò casí'~ reiñ':

—O'gui jnea~ nijmée' 'nú' júu^ cajo i~ i quiu' ta~ quié' e e jmoo' jalé' e jmoo' lana.

Júu^ quiá' dsea' 'léng' i soo' dsí'

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Jò dsifí' mi~ cangf^ jò, jò canaang' Jesús e e'r' jaléng' i dsea' do cóo' júu^ já' e lafa' júu^ cuento, jò casí'~ reiñ' do lala jò cajín'~:

—Coo' néé'~ nicaliséng' jaang' dseañu' jò nicajní'r' j mang'~ huíng' jò' latøøng~ fí' ni' uø' quiá'r~. Jò mi~ cató' e caguiar' guiá' lajalé' e do, jò catáin' dsea' 'léng' i cane'~ ni' latøøng~ e uø' do i nijmé' ta~ jmá'~ jiu. Jò mi~ calí' jò, jò cagüi'~ bre jò cangór' fí' lí' huíi'. ¹⁰ Jò mi~ catí' í' e caroo' e mí' huíng' jò' do, jò caguiéin' jaang' dsea' quiá'r~ e tí' lí' táain' do i cangomií'~ lajii'~ guiéé' quiá'r~ e catíin'~ quiá' e ta~ jmá'~ jiu e jmoo' i dsea' do fí' ni' guoo'~ uø' quiá'r~. Jò dsu' mi~ caguiéng' i dsea' quiá'r~ do e lí' taang' i dsea' jmoo' ta~ e uø' do, caquié'~ biñ' do quiá'r~ e lafa' e nicuø'~ reiñ' do lajii'~ guiéé' quiá' i dsea' fii' uø' do, jò caguiém'~ breiñ' do calé' catú' fí' lí' cajar~, jò ja' ee' cacuø'~ reiñ' do jíi'~ cóo'. ¹¹ Jò mi~ caliñí' i dsea' fii' uø' do e calí' lado, dsifí' ladob caguiéin' jaang' gui dsea' quiá'r~ i cangomií'~ guiéé' quiá'r~ quiá' lajii'~ ta~ jmoo' uø' quiá'r~. Jò dsu' mi' caguiéng' i dsea' quiá'r~ do fí' lí' taang' i dsea' jmoo' ta~ do, cacóøm'~ bre cajo lí' lacó'gui cangongíng~ i dsea' la'uui' do, jò jíi'~ cóo' ja' ee' cacuø'~ reiñ' do cajo. ¹² Jò mi' caliñí' tu i dsea' fii' do e calí' lado, jò caguiém'~ bre jaang' gui dsea' quiá'r~. Jò dsu' gab' cajmée' i dsea' jmoo' ta~ do cóo' i dsea' do cajo, có' caquiém'~ breiñ' jogui cacuing'~ neiñ', jò ja' ee' cacuø'~ reiñ' do jíi'~ cóo' cajo, jò ca'øm'~ breiñ' do.

¹³ Jo mi~ cangf jo, jo ca'f dsii i dsea' fii uo~ do: "¿E~ nijmee~e nang? Jo seem caming' jóo i 'neaan n eang', jo fb' niguiéen' n lana, jo jangám' í guib i nijmi' gó'." ¹⁴ Jo dsu' mi~ caguiéng' i siming' do lí taang~ i dsea' jmoo' ta~ do, jo dsifí' ladob canaaiñ' do siiiñ' lajee' yaaiñ': "Jii' i nabing' i seeng' i nilíng' fii e uo~ la mi~ nijúung' tiquiá'r^". Joba' majngáang' naa'r lana, ná la cagüeiñ' fí la, jo jnea'^ dsea' nilí-ii' fii latøong' e uo~ la." ¹⁵ Jo mi~ cangoyúung' e casíng' i dsea' do røø' lado, jo caguiim' bre i siming' do jee~ e uo~ e lí sijnea~ e huíi' huiing' jó'^ do jo fí' job cajngang' neiñ'.

Jo mi~ cató' e jmoo' Jesús e júu^ na, jo cajmingi'r' lajaléng' i dsea' i teáng' do jo casí'-reiñ' lala jo cajíñ'-:

—¿E~ líng' na' e nijmé~ i dsea' fii e uo~ do mi~ niliñir' e nicajngam' jaléng' i dsea' 'léng' do jóor'? ¹⁶ Co' nidsém'-bre, jo mi~ niguiéiñ' nijngám'-bre lajaléng' i dsea' 'léng' do, jo i jiém' nitáiñ' i nijmé~ ta~ e uo~ quiá'r~ do.

Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea' i teáng' do e cajíng' Jesús lado, lajalém' bre cañír' jo cajíñ'-:

—Ja' güili'iing' dsii Fidié~ e nilí lajo.

¹⁷ Jo mi~ canúu~ Jesús e cajíng' jaléng' i dsea' do lado, jo lí' cajøøm~ breiñ' do, jo lí' jo casí'-reiñ' do lala jo cajíñ'-:

—¿E~ e líng' na' e guøng' e tóo' fí ni~ jì quiá' Fidié~ lí fé' lala? E cuu~ e ja' calijíi' i dsea' i jmo' 'núu',

lana nilí' coo' cuu~ e niing' gui quiá' ti~ fi~.

¹⁸ Jo doñí' ii' i catitaang' e fí ni~ e cuu~ do, joba' cuib'^ nilíiñ' jóng. Jogui fíng song e cuu~ do cató' jo cajlíng' jaang' dsea', joba' conguiá' túub~ nilíiñ' jóng.

Mi~ cajmingi' dsea' Jesús cuaiñ~ quiá' e catíng' dseata~

(Mt. 21:45-46, 22:15-22; Mr. 12:13-17)

¹⁹ Jo mi~ canúu~ jaléng' fii jmidsea' coo' jaléng' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea' Israel e cajíng' Jesús lado, joba' lajmináb~ lami~ iñ~ nisáiñ' dsea' do, co' calilí'r^ e uii' quiá' bre café' dsea' do. Jo dsu' jii' coo' ja' ee' cateá' dsíir' fa' ee' cajmeáiñ' dsea' do, co' 'góm' bre jaléng' dsea' fi~ i tí dsii' núu' jalé' júu^ quiá' Jesús.

²⁰ Jo mi~ cangf jo, jaléng' i tifa' do coo' gui jaléng' jmidsea' casíiñ~ lajee' la'ó' yaaiñ~ e casíiñ' coo' tú~ míng' dsea' i nijmé~ lafa' dsea' guiú~ dsii' coo' Jesús, jo cajméer' lajo quiá' e nijméiñ' do quijí~ jial nífé' dsea' do júu^ guí~, co' í dsíir' e fa' lajo nilí'r' e nitisiing' dsea' do fí quini' dseata~. ²¹ Joba' mi~ caguiiñ' do fí lí teáng' Jesús, jo cajmingi'r' dsea' do lala jo cajíñ'-:

—Tifa', nineb~ jnea'^ røø' e jmang' júu^ jáb' jalé' e e' 'nu', jogui ja' jóø' 'nu' cajo jial líng' dsea' lí' caluu', jogui 'nu' e' jnea'^ jial dseáng' laco' iing' Fidié~ e see~ naa'.

²² Joba' cajajmingí' naa' 'nu': ¿Su 'né' niquí' naa' cuu~ e catíng' dseata~ dsea' féng' i guíng' fí Roma osi ja' 'né' qui' naa' é?

²³ Jo dsu' dsifí' ladob calilí'^ Jesús e iing' i dsea' do nijmigøøng' neiñ', joba' cajíñ'- casí'-reiñ':

²⁴ —Ée' na' jnea~ coo' cuu~. Joba' ne' duu' jial lí', jo ¿i~ dsea' i táang' fí ni~ la jogui jial siir'?

Joba' cañíi' i dsea' do casí'r~ Jesús jo cajíñ'-:

—Dseata~ dsea' féng' i guíng' fí Romab táang' fí na.

²⁵ Joba' cañíi' tu Jesús jo casí'r~ i dsea' do:

—Lajíi' e catíng' dseata~ dsea' féng', cuøø' na' dseata~ dsea' féng'; jogui lajii' e catíng' Fidié~, cuøø' na' Fidié~ cajo.

²⁶ Jo dsíng' cangogá dsii' i dsea' i téeng' Jesús do mi~ cañíi' dsea' do lado fí quini' jaléng' i dsea' i teáng' do, co' lí' lí' cango' gó' gui dsii' bre lajii' e cañíi' dsea' do, jo tiib~ cajer' lajiiñ' do.

Mi~ cajmingí' dsea' jial lí' mi~ nijí' tu dsea' calé' catú~

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Jo mi~ cangf̄ jo, caguilinḡ coo` tú~ m̄inḡ dsea` Israel i líng' dsea` saduceo fí lí` táang` Jesús. Jo jaléng' i dsea` saduceo do ja` ja` líiñ` e nijl' tu jaléng' 'líi~. Joba' cangojmingi' r' dsea` do jo cajín' -:

²⁸ —Tifa', Moí~ cajme'r' fí' ni~ jì` quiá'r- e song cajúng- jaang` dseañu' jo ja` jóor' caliséng` cóo' dseamf̄ quiá'r-, joba' 'né- nicúng' guó' i dseamf̄ 'nii- do cóo' rúng' dsea` ngáang' cóo' i 'líi~ do. Jo i yuu' la'uii~ i niliseeng` quiá'r- cóo' i dseañu' do, 'né- nijmér- e lafa' jóob' i dseañu' quiá'r- lami~ uii~ do, co' lanab fé' fí' ni~ jì` quiá'- Moí~. <sup>29</sup> Joba' síi' na' 'nu' e júu^ la: Coó' ya' caliséng` guiáng- dseañu' la'ó' rúin', jo i dsea` nifí' do cacúm' guoor', jo ja` e huóø- cateaain' fí' jmigüi' la co' cajúm-bre, jo jíi' jaang` jóor' ja` i caliséng'. ³⁰ Jo mi~ cangf̄ e cajúng- i dseañu' do, jo cacúm' guoo' i dseamf̄ 'nii- do cóo' rúng' i 'líi~ dseañu' quiá'r- i catf̄ gáng- do. Jo dsu' lajob cangongíiñ- cajo, co' cajúm-bre, jo jíi' jaang` jóor' ja` i caliséng'. ³¹ Jo mi~ cangf̄ jo, cacúm' tu guoo' i dseamf̄ do cóo' i rúng' i 'líi~ dseañu' quiá'r- i catf̄ gaang` do, jo ja` huóø- cangó- jo cajúm-bre cajo, jo jíi' jaang` jóor' ja` i caliséng'. Jo lajob cangongíiñ- lajaléin' do. Jo coob' mi~ cató' júuin' lajì' guiaín- do, jo jíi' jaang` jóor' ja` i caliséng'. ³² Jo dsu' jo huóø- ngó- mi~ cangf̄ jo, jo cajúm- i dseamf̄ do cajo. ³³ Joba' jmingi' naa' 'nu' lana jial lí' mi~ nití' fii' coo'. ¿I dseáng' dseamf̄ quiá'- nilíng- i dseamf̄ do lajee' lajì' guiáng- i dseañu' do? Co' lajì' guiam-bre cacúng' guór' cóo' i dseamf̄ do fí' jmigüi' la.

³⁴ Joba' cañii' Jesús quiá'- i dsea` saduceo do jo cajín' - cast'- reiñ':

—Cum' guoo' jaléng' dseañu' dseamf̄ fí' jmigüi' la. ³⁵ Jo dsu' jaléng' dsea` i niñíng' e nijl' tur calé' catú- jee~ jaléng' 'líi~ fí' jmigüi' coo' jo` nicúng' gui guoor' fí' jo, ³⁶ jogui ja` quí' jmi~ fa' e nijúung- guir, co' lajob líng' jaléng' ángeles quiá'- Fidié' fí' nifí-, ja` cúng' guoor' o'gui júuin'; jogui jóo' Fidié' nilíng- jaléng' i dsea` do uii~ e nicajl' tur calé' catú-. <sup>37</sup> Jo jíi' gui Moí~ cajme'r' fí' ni~ jì` quiá'- Fidié' e nijl' tu 'líi~, co' ie~ lami~ cangár- e gui coo' 'matóo' e gui jì, jo jee~ e jì do café' Fii' naa' jo cajmээр' júu^ e íbre líiñ' Fidié' quiá'- Abraham cóo' gui Isáa' jogui Jacóo'. ³⁸ Dsuco' Fidié' líiñ' Fidié' quiá'- jaléng' dsea` jí', jo ja` líiñ' Fidié' quiá'- jaléng' 'líi~, co' jmang' dsea` jí' bing' i seeng` cøong` cóo' Fidié'.

³⁹ Jo mi~ canúu- i líng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel do e cajíng'- Jesús lado, joba' dsifí' ladob cañii' quiá'- Jesús jo cast'-r dsea` do lala jo cajín' -:

—Eáam' guíu- laco' café' na, Tifa'.

⁴⁰ Jo mi~ cangf̄ jo, jíi' jaaiñ' do jo` ee` cateá- gui dsíur' fa' ee` cajmingi' guir Jesús.

¿I dsea` siju~ líng' Dsea` Jmáang'?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jo mi~ cangf̄ jo, jo cajmingi' Jesús jaléng' i dsea` do jo cajín' - cast'- reiñ':

—¿Jiali' fé' dsea` e siju~ dseata~ Davi' líng' Dsea` Jmáang'? ⁴² Co' lalab cajíng'- dseata~ Davi' fí' ni~ jì` quiá'- Fidié':

Lalab cajíng'- Fidié' cast'-r Fii':

“Ní lí' lí' dsée' laco' guiin~ n

⁴³ cartí' mi~ nijmee~ e e jaléng' dsea` i 'ní' níng- 'nu' nisí'r' uó- jnir~ fí' quini' e laco' nijmi' góo' 'nu'.”

⁴⁴ Joba' jmingi' jnea~ e song 'ña' bi dseata~ Davi' sí'r' Dsea` Jmáang- Fii', joba' ¿jial cuóøng' e Dsea` Jmáang- líiñ' dsea` siju~ dseata~ Davi' jóng?

Jalé' e ga' e jmóo' jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Jo lajee' jo, fíim' dsea` teáaiñ' e núur' jalé' júu^ quiá'- Jesús, jo cajíng'- dsea` do cast'-r jaléng' dsea` i ngí' cóo'r- do lala:

⁴⁶ —Ñiing~ óo' na' cóo' jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` góo' naa' dsea` Israel, co' jaléng' í' tí' dsíur' e ngir' quier' jalé' sí' dsea` 'goo', jogui dsíng'- iin~ e nijmiféng' dsea` ír' mi~ jíé' jíñ' dsea` lacaang' fí' jee~ 'núu', jo mir' 'masii' e niing- gui mi~ dsiliñ- fí' sinúu^ guá', jogui mi~ tí' jmi~ e ngíiñ' e gø'r', mir' lali~ lí' jlo' gui e

nigüear, jo lajoba' e jlo'gui jnéieñ' fí' quini' jaléng' dsea' rúin'. ⁴⁷ Jogui uo'r' jalé' e sea' quiá' jaléng' dseam' i' nñí, jogui jmicaañ' e fé'r' fa' e cuee' eáang' fí' quini' dsea'. Jo co' dseáng' lajob' líin', joba' íbing' i' eáang' gui ni' íng' iihu' mi' nití' í' lajo.

21

Mi' cacuø' jaang' dseam' i' nñí' cuu' quiá'r' fí' guá'

(Mr. 12:41-44)

¹ Jo mi' cangí' jo, lajee' táang' Jesús fí' sinúu' guá', jo cangár' e dsitea' dsea' sea' cuu' jmigui' cuu' quiá'r' fí' dsí' guoo' quiá' guá'. ² Jo dsu' lajee' job' mi' cangáin' jaang' dseam' i' nñí' i' tiñing' eáang' i' catá' dsí' e guoo' do tú' cuu' e jiáang' eáang' e quíng' coo' ñineé'. ³ Jo mi' cangá' Jesús e calí' lado, jo casí'r' jaléng' i' dsea' i' teáang' do jo cajín':

—Dseáng' e já' e fí' i' 'nú' e i' dseam' 'nñí' nabing' i' nicacuø' jmigui' gui cuu' lajee' lajaléng' i' dsea' sea' cuu' i' ningíng' na. ⁴ Co' jaléng' i' dsea' sea' cuu' na nicacuø' jalé' e niseáng' quiá' bre, jo dsu' i' dseam' 'nñí' na nicacuø' jalé' e sea' quiá'r' jo coo' e naba' sí' í' nilár' capí' e ni' í' nidó'r'.

Mi' cajíng' Jesús e ni' ím' guá' fé' e si' fí' Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Jo mi' cangí' jo, fíim' dsea' i' la'ó' ngí' cóo' Jesús teáañ' sñin' cuaiñ' quiá' e guá' fé' e si' fí' Jerusalén jogui dsigá' dsíir' e dsíng' jlo' e guá' do, co' dsíng' niguo' jalé' cuu' cóo' e sí'ieeng' e guá' do, jogui sñim' bir cajo quiá' jalé' e jlo' e nicacuø' dsea' quiá' e sí' í' e guá' do. Jo mi' canúu' Jesús e síng' jaléng' i' dsea' do lado, joba' cajín' casí' reiñ':

⁶ —Niguiéeb' jmíi' mi' niquí' jalé' e móo' 'nú' e tée' na, jo jíi' coo' cuu' jo' nijé' fa' e sí' í'ng' gui rúng' lí' laco' jlo' jnéeng' e na lana.

Jial nilí' mi' nijaquíéeng' e tí' lí' ni' íng' jmigüí'

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Jo mi' canúu' jaléng' i' dsea' do e cajíng' Jesús lado, jo cajmingí'r' dsea' do jo cajín': —Tí'fa', ¿lí' nilí' jalé' e fío' na? ¿Jial nilíi' mi' nijaquíéeng' e nidsijéé' jalé' e jo?

⁸ Joba' cañi' Jesús quiá' i' dsea' do jo cajín' casí' reiñ':

—Dsíng' 'né' ñiing' óo' 'nú' jo ja' güiligøøng' na, co' fíim' dsea' nijalíng' jo nijín': “Jneab' Dsea' Jmáang'”, jogui nijíng' guir: “Lanab' nicaguié' oor' e ni' íng' jmigüí'.” Jo dsu' ja' jmijíng' na'r jíi' coo', jo jie' mí' ligøøng' na'. ⁹ Jogui mi' ninúu' na' e nijáa' mñí' jo ñineé' ta' tíng', ja' føøng' na' jíi' coo', co' jalé' e jo 'né' nilitib' lajee' nú' gui e ni' íng' jmigüí'.

¹⁰ Jogui cajíng' gui Jesús casí'r' jaléng' i' dsea' do:

—Jaléng' dsea' i' neáang' coo' fí' nitíñ' cóo' coo' gui fí', jogui coo' 'lé' dsea' nitíñ' cóo' coo' gui 'lé' dsea' cajo. ¹¹ Jogui eáang' teá' nijó' uø' fí' la fí' na, jogui nijáa' oo', jogui nilísea' jmigui' íng' jmohuí' la'úng' fí' jmigüí', jogui jmigui' ím' jalé' e nijnéng' fí' yú' jmigüí', jo dsíng' niféng' jaléng' dsea' mi' ninír' jalé' e jo.

¹² Jo dsu' nú' gui e nidsijéé' jalé' e nifá' a na, fíing' dsea' nilí' ní' níñ' 'nú', dsea' cuíng' na' jnea', jo dsíng' ga' nijmeañ' 'nú' uí' jnea'. Jo nidsijééin' 'nú' fí' sinúu' guá' e laco' ni' níñ' 'nú' fí' quini' jaléng' dsea', jogui nitáin' 'nú' fí' dsí' 'nuñí', jo lí' jo nidsijééin' 'nú' fí' quini' jaléng' dseata' dsea' cóøng' uí' e líng' na' dsea' quié' e.

¹³ Jo mi' nidsingíng' na' jalé' e na, job' mi' nilí' na' niføng' na' jaléng' i' dsea' do jial ca'uíng' na' dsea' quié' e. ¹⁴ Jo ja' jmee' na' fí' í' fa' e ja' ñí' na' jial ningí' na' quiá' jaléng' i' dsea' do mi' nijmingí'r' 'nú' quiá' jalé' dsee' e niñíng' na'. ¹⁵ Co' jneab' nijmee' e e nilíñí' na' jial ningí' na' quiá'r', jogui nijmee' e e tíng' na' eáang', jo jíi' jaang' i' dsea' i' ní' níng' 'nú' do ja' niquí' r' jmíi' fa' e ní' ír' quí' na'. ¹⁶ Jo dsíng' nilíseeng' i' ní' níng' 'nú', co' j' gui jaléng' tiquí' na' jogui niquí' na' jogui jaléng' rúng' na' jogui jaléng' i' cuíng' 'nú' nijmér' lajo cóo' 'nú' jo j' gui cartí' nijngáin' i' líng' 'nú'. ¹⁷ Jo

lajalém^l dsea`jmgüüf` nili`ní<sup>l</sup> níiñ<sup>l</sup> 'nú<sup>l</sup> uí<sup>l</sup> e lling`na' dsea` quié<sup>l</sup> e. <sup>18</sup> Jo dsu<sup>l</sup> jii<sup>l</sup> camí<sup>l</sup> jñuguí<sup>l</sup> na' ja` nidsi'fing'. ¹⁹ Jo jie^l mí^l litúng^l áá'na' e fí^l niteáang^l na' cóo^l jnea^l, có^l lajoba' e cuóøng^l e nitíng^l na' fí^l quini^l Fidié^l mí^l nití^l í^l lajo.

²⁰ Jo mí^l nimó^l na' e nijalíng^l jaléng^l 'lé^l e nirír^l latøøng^l fii^l Jerusalén, joba' güiliñ^l na' jóng e jo` huóø<sup>l</sup> róo<sup>l</sup> e fii<sup>l</sup> jo, có<sup>l</sup> tí<sup>l</sup> lí<sup>l</sup> ni'ím<sup>l</sup>. <sup>21</sup> Jo có<sup>l</sup> lajob nilí<sup>l</sup>, joba' dsifí<sup>l</sup> lajob`né^l uóng^l jaléng^l dsea` i neáang<sup>l</sup> jee<sup>l</sup> fii<sup>l</sup> Jerusalén e nicuí<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> jee<sup>l</sup> mó<sup>l</sup> nú<sup>l</sup> gui e nirí<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> 'lé<sup>l</sup> lacúng<sup>l</sup> lajíng<sup>l</sup> e fii<sup>l</sup> jo. Jo jaléng<sup>l</sup> dsea` i taang^l jmóo^l ta^l fí^l caluu^l fii^l jo` güi'fí<sup>l</sup> dsír<sup>l</sup> fa' e niqing<sup>l</sup> guir<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> jee<sup>l</sup> fii<sup>l</sup>, có<sup>l</sup> lí<sup>l</sup> güicuú<sup>l</sup> bre cajo. Jogui jaléng<sup>l</sup> dsea` i neáang^l latøøng^l lí^l se^l Judea`né<sup>l</sup> nicuí<sup>l</sup> bre cajo e laco<sup>l</sup> cuóøng<sup>l</sup> nijmi'óng<sup>l</sup> yaaiñ<sup>l</sup>. <sup>22</sup> Có<sup>l</sup> ie<sup>l</sup> job mí<sup>l</sup> ni'íng<sup>l</sup> dsea` iihuí^l, jo lajoguib e niliti^l jii^l laco^l fé^l fí^l ni^l jii^l quía^l Fidié^l. ²³ Jo dsu^l dsíng^l fii^l jaléng^l dseam^l i ngí^l quiéng^l yuu^l osi i ngí^l jéng^l yuu^l cu^l tú^l ie^l jo! Có^l dsíng^l nicá^l dsea` iihuí<sup>l</sup> la'úng<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> jmgüüf<sup>l</sup>, jo dsu<sup>l</sup> eáang<sup>l</sup> guib nicá<sup>l</sup> i dsea` i seeng^l fí^l Jerusalén la iihuí^l lajee^l lajaléng^l dsea` jmgüüf<sup>l</sup>. <sup>24</sup> Jo fii<sup>l</sup> dsea` nijúuiñ^l fí^l jee^l mii^l, jogui fii^l dsea` niteiñ<sup>l</sup> jo nidsiliñ<sup>l</sup> 'nañí<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> fii<sup>l</sup> lí<sup>l</sup> jié<sup>l</sup>; jo jaléng<sup>l</sup> dsea` i jalíng^l fí^l lí^l huí^l i ja` cúing^l Fidié^l nijaso'óøm^l bre fii^l Jerusalén cartí^l mí^l nidsíng^l e í^l e nisisí^l quía^l.

Jial mí^l nijáa^l tu Dsea` Jmaang^l

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Jo dsíng^l nilisíng^l jialjnéng^l iee^l cóo^l gui si^l cóo^l gui jaléng^l núu^l. Jogui dsíng^l nidsigá^l dsii^l dsea` jogui niféiñ<sup>l</sup> cajo uí<sup>l</sup> e ga` niróo^l jmiñí^l jogui ga` nitá<sup>l</sup> mii<sup>l</sup>. <sup>26</sup> Jo dsíng<sup>l</sup> niféng<sup>l</sup> dsea` jo fii^l dsea` ni'íng^l dsír^l cóo^l jalé^l e fø^l do mí^l nilí^l dsír^l jalé^l e nilí^l ie^l jo, có^l jii^l gui jalé^l e sea^l fí^l yá^l jmgüüf^l nijó^l lafa' mí^l jó^l uó^l. ²⁷ Jo joguiba' mí^l nimáang^l na' jnea^l, dsea` lín<sup>l</sup> n jaang<sup>l</sup> dsea` jmgüüf^l i jaa^l fí^l ñiff^l, e nigáa^l niquíñ^l n jee^l cabøø^l jnií^l cóo^l e niing^l jii^l e 'gøng^l quía^l Fidié^l. ²⁸ Jo mí^l nináng^l e nidsijéé^l jalé^l e nicafá^l a na, joba' cuóø^l bí^l yaang^l na' jóng, jogui jóø^l na' yejí^l fí^l yá^l jmgüüf^l, có^l nijaquíéem^l ba' e nileáang^l na' congua^l jee^l jalé^l dsee^l quí^l na'.

²⁹ Jo lí^l jo casí^l Jesús jaléng^l i dsea` do cóo^l gui júu^l jo cajíñ^l casí^l reiñ^l:

—Quié^l na' cuente jial lí^l jalé^l 'ma` güiñí<sup>l</sup> osi lí<sup>l</sup> doñí<sup>l</sup> ee<sup>l</sup> 'ma` é. ³⁰ Jo mí^l móo^l 'nú^l e ninaang^l iéé^l jalé^l má^l e sí^l quía^l, 'nú^l niñí^l na' e jii^l jmiñb^l nijaquíéeng^l jóng. ³¹ Jo mí^l canaang^l lití^l jalé^l e nicafá^l a na, joba' güiliñí^l na' guí^l e nijaquíéem^l ba' e nicá^l Fidié^l nifí^l quía^l lajaang^l lajaang^l dsea` jmgüüf^l.

³² Jo e já^l e fii^l i 'nú^l e jalé^l e na`né<sup>l</sup> nilitib<sup>l</sup> nú<sup>l</sup> gui e nijúung<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` i seeng^l jmiñ^l na. ³³ Jo ni'ím^l la'úng^l jmgüüf^l la cóo^l gui la'úng^l yá^l jmgüüf^l, jo dsu^l jalé^l júu^l quié^l e ja` tóo<sup>l</sup> jmiñ<sup>l</sup> fa' e ja` niliti^l lajalé^l e jo.

³⁴⁻³⁵ Jo có^l lajob nilí^l, joba' fii^l i 'nú^l e dsíng^l 'né^l ñiing^l óo^l na' jo ja` cuó<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> yaang<sup>l</sup> na' jii<sup>l</sup> capi<sup>l</sup> e niróng<sup>l</sup> na' dsee<sup>l</sup> cóo<sup>l</sup> jalé<sup>l</sup> e lí<sup>l</sup> e sea<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> jmgüüf<sup>l</sup>. Jo ja` jmoo^l na' ta^l í^l méé^l o^l gui ngí^l na' e eáang^l gui guíng^l óo^l na' jial niliseeng^l na' fí^l jmgüüf^l la, jo lajoba' ja` nidsingíng^l na' la dsingíng^l jaang^l nóo^l i guíéé^l lí^l róo^l cóo^l leá^l. Có^l jaléb^l e jo nilí^l mí^l niguiéé^l e jmiñ^l jo jee^l jaléng^l dsea` i seeng^l fí^l la'úng^l fí^l jmgüüf^l. ³⁶ Joba' liúun^l n 'nú^l e dseáng^l la guíim^l ba' 'né^l e neáang^l na' e néé^l guí^l quí^l na' contøøng^l, jo contøøng^l 'né^l mii^l na' jmi'ee^l Fidié^l uii^l quí^l na' e laco^l ja` güitíng<sup>l</sup> na' jalé<sup>l</sup> e nilí<sup>l</sup> ie<sup>l</sup> jo jogui e laco<sup>l</sup> cuóøng<sup>l</sup> nigüiquiéeng<sup>l</sup> na' fí<sup>l</sup> quini<sup>l</sup>, jnea<sup>l</sup> dsea` lín^l n jaang^l dsea` jmgüüf^l i jaa^l fí^l ñiff^l.

Jo jalé^l e júu^l na ca'e Jesús ca'e'r jaléng^l i dsea` do ie^l jmiñ^l jo.

³⁷ Jo mí^l cangí^l jo, laco^l jmiñ^l dsí'ée^l Jesús jaléng^l dsea` jalé^l júu^l quía^l Fidié^l fí^l guá^l fé^l e sí^l fí^l Jerusalén. Jo laco^l 'lloo^l dséer^l dsijer^l fí^l cóo^l yá^l cuo^l e sií^l Olivos e fí^l 'ni^l fii^l Jerusalén do. ³⁸ Jo lajalém^l dsea` dsiliñ^l e fí^l guá^l do laca'ee^l e dsinúur^l jalé^l júu^l e guía^l Jesús.

22

Mí^l casíng^l jaléng^l dsea` jial e nisaiñ^l Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Jo ie~ jo nijaquíéng' cōo' jmi~ e sii` Pascua quiá'~ jaléng' dsea` Israel, jo ie~ jmi~ jo gø'r' iní' e ja` quie' quiéng'. <sup>2</sup> Jo lajee' jo canaang` jaléng' fii~ jmidsea` cōo'~ gui jaléng' tifa' quiá'~ júu` quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel e siiiñ` jial niguié'r' e nijngáin'~ Jesús, jo dsu' ja` teá' dsír' e nijmér~ jalé' e 'li' e í' dsír' do, cō' dsíng'~ 'góiñ' jaléng' dsea` i seáng' fí' Jerusalén lajee' e jmi~ jo.

³ Jo lajee' jo calí~ fii~ i 'ling' i sii` Satanás fí' dsí' Judas Iscariote, jaang` lajee' dsea` guitúung` quiá'~ Jesús. ⁴ Jo dsifí' lajob cangór~ cangosiin' cōo'~ jaléng' fii~ jmidsea` cōo'~ gui jaléng' dseata~ quiá'~ guá'~ quiá'~ dsea` Israel quiá'~ jial nilí'r' nisáin' Jesús e laco' nijáin' dsea` do fí' quini~ i dsea` í. ⁵ Jo dsíng'~ cali'iaang` dsí' jaléng' i dsea` do mi~ canúur~ e júu' jo, jogu' cacuør' júu' quiá'r~ e nicuø'r~ Judas Iscariote cuu~ e 'léeiñ~ do e quiá'~ e nijáin' Jesús. ⁶ Jo calí'b~ dsír' quiá'~ rúin' e nijmér~ lajo, jo miffing` canaang` Judas e 'nó'r' jial e nijáin' Jesús fí' jaguó' jaléng' i dsea` do.

Mi~ cagó' Jesús í' canuu' cōo'~ dsea` guitúung` quiá'r~

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

⁷ Jo mi~ cangf' jo, 'ña' ie~ jmi~ e gø' jaléng' dsea` Israel iní' e ja` quie' quiéng' quie', jogu' ie~ job cajo 'né' e nijngáin'~ jaang` jo'se' jiuung` laco' sinúu' quiá'r~ e nijmér~ e jmi~ Pascua do, ⁸ jo 'ña' ie~ jmi~ jo caqui' Jesús ta~ quiá'~ Tú' Simón cōo'~ gui Juan jo cajín'~ casí'~ reiñ':

—Güiling~ na' jo güigua' na' guiá' li~ nijmó'naa' jmi~ Pascua, jo fí' job niquiee~naa' coling~ canuu' na.

⁹ Joba' cajmingí' i dsea` gáng~ do Jesús jo casí'r~ dsea` do:

—Jie' fí' li' iing' 'nu' e nidsiguiá'naa' guiá' jalé' e jo?

¹⁰ Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea` do jo casí'~ reiñ':

—Mi~ nigüitáang'~na' jee' fi' Jerusalén, job nimáang'~na' jaang` dseañu' i ngang' quiee' cōo' dsuu~ e a~ jmi~, jo nigüilím'ba' laco' ngaiñ', jo e 'núu' li~ nilí'r' do, job nigüitáang'~na' cajo. <sup>11</sup> Jo nifí'~na' i dsea' fii~ e 'núu' do: “Lalab jing' tifa' qui'~ii': Jie' sinúu' li~ nijmee~ e jmi~ Pascua cōo'~ jaléng' dsea` guitúung` quie'~e?” ¹² Jo ni'é'r~ 'nú' cōo' 'núu' yá' li~ nisiliing' guiá', jo fí' job niguiá'na' guiá' quiá'~ e niquiee~naa' do.

¹³ Jo cangolím' i dsea` gáng~ do mi~ cangoyúung'~ e cajíng'~ Jesús lajo, jo cadsém'bre i dsea` do, jo calitib~ laco' cajíng'~ Jesús jéeng'gui do. Jo fí' job caguiar' guiá' e nidø'r~ ie~ canuu' jo.

¹⁴ Jo mi~ nijaquíéng' oor~ e nidø'r~, jo cangolím~ Jesús cōo' i dsea` guitúung` do fí' li~ ninéé' guiá' e nidø'r~. Jo mi~ caguilíin~ jo caguá'bre mes~ lajaléin' do, ¹⁵ jo canaang` Jesús sí' reiñ' do lala:

—Dsíng'~ cali'iin~n e nijmee~ e e jmi~ Pascua la cōo'~ 'nú' nú'~gui e nijúun~n! ¹⁶ Cō' jo nijmee~ e e jmi~ jo cōo'~ 'nú' cartí' mi~ nití' í' e nijí'tu rú'naa' fí' nifí'~ quie'~e.

¹⁷ Jo lí' jo catíin~ cōo' cōo' e a~ jmi'~ mí'~ huíng' jø' jo cacuø'r' gui'máang'~ Fidié', jo lí' jo casí'r~ jaléng' i dsea' quiá'r~ do jo cajín'~:

—Jó'~o e cōo' la, jo jmee~na' jmá'~jiu e a~ dsí' lajee' lajaléng'na' na. ¹⁸ Dsucō' jo nidúu'~u e jmi'~ mí'~ huíng' jø' la cartí' nijí'tu rú'naa' fí' nifí'~ quie'~e.

¹⁹ Jo mi~ cangf' jo, jo casá'r~ cōo' iní' jo cacuø'r' gui'máang'~ Fidié'. Jo mi~ cangoyúung'~ jo, jo cajméer' jmá'~jiu e iní' do lajee' lajaléng' i dsea' guitúung` do. Jo lí' jo casí'~ reiñ' jo cajín'~:

—Quié'na' e iní' la, cō' e la lí' e ngúu' táan'n la, dsea' nijúun~n uii~ quiá'~ jaléng' dsea' jmigüf'. Jo jalé' e la 'né~ nijmee~na' e laco' niguiéng' óo'na' jnea'.

²⁰ Jo mi~ cangoyúung'~ e cagó'r' e iní' do, jo catíng'~tur e cōo' e li~ a~ jmi'~ mí'~ huíng' jø' do jo cajín'~:

—E a~ dsí' e cōo' la lí' cōo' júu' 'mí'~ e jmirø' Fidié' cōo'~ dsea' jmigüf'. Jo e júu' jo nilití' mi~ nitú' jmi'øøn~ uí'~ dsee~ quiá'~ jaléng' dsea' jmigüf'. ²¹ Jo dsu' lana, lab guíng' i dsea' i ni'níng~ jnea' fí' quini' jaléng' dsea' i 'ní' ní'~ quie'~e. ²² Dsucō' lana

jnea~, dsea` lán`n jaang` dsea` jmiǵüü` i jaa` fí` ñiff`-, 'né` nidsingñn` n lí`^ laco` la fé` fí` ní` jì` quíá`- Fidiée`-. jJo dsu` e ngi` fñi` i dsea` i ni`nning` jnea` fí` quini` jaléng` i dsea` í`!

²³ Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` do e cajíng`- Jesús lado, jo canaain` jmingi` rúin`:-
-¿i` jaang` jneaa`aa', faa`aa', dsea` née`ee' la i ni`nning`naa' Fíi`naa' Jesús?

I` i niing`gui

²⁴ Jo mi` cangoyúung` e cagó`r', jo canaang` i dsea` guitúung` do jmiquím`- dsíir` quíá`- uíi` e sñiñ` quíá`- i` i niing`gui lajee` la'ó` í`r`.

²⁵ Joba' cañii` Jesús quíáin`- do jo casí`- reiñ`:

-Jaléng` dseata` i quiu` ta` quíá`- jaléng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée` jmóor` laguid-seaang` e jmiti` dsea` jalé` ta` e quiu`r`. Jo jalém` i dsea` do 'né` fé`r` e eám` guíú` jogui e eám` jlo`^ laco` ta` quiu` dseata` quíá`r`. <sup>26</sup> Jo dsu` 'nú', dsea` líng`na' dsea` quíé`e, ja` cuóøng` fa' e líng`na' lajo. Co' ií` 'nú' i iing` i niliniing`gui, 'né` nijmee`na' laco` jmóo` jaang` dsea` i ja` niing`-; jogui ií` 'nú' iing` i niquíú`- ta`, 'né` nijmee`na' lajii`- ta` e iing` dsea` rúm`ba'. <sup>27</sup> Co' e já`- e í` dsíi` dsea` e eáang`gui niing` i dsea` i guíing` gø` laco`gui i dsea` i caguié` e jmiñi` do. Dsu` jnea` sín`n lajee` 'nú' lí`^ laco` jaang` dsea` i jmóo` lajii`- e iing` dsea` rúng`.

²⁸ Jo co' nicangí`ba' cóo`~ jnea` contøøng` lajee` nicangongñn` n jalé` iihuí` fí` jmiǵüü` la, ²⁹ jo uíi` e lajob` nicajmee`na', joba' nicuóø`ø` 'nú' e niquíú`^na' ta` colíing` cóo`~ jnea` fí` ñiff` lí`^ laco`gui la nicangíng` jnea` quíá`- Tiquié`e Fidiée` dsea` guíing` ñiff`- e niquíú`^na' ta` cajo. ³⁰ Jo colíim` ni`né`^ niquíee`naa' cóo`~ jnea` fí` jo, jogui røøb` niquidsi`naa' í` cajo quíá`- laji` guitu` 'lé` dsea` Israel.

Mi` cajmée` Jesús júu` e nijíng`- Tú` Simón e ja` cuíñ` dsea` do

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Jo mi` calí` jo, cajíng`-gui Jesús casí`r` Tú` Simón:

-Simón, Simón, lana nicamíng` Satanás 'nú' e niguia` ji`r` 'nú' lafa' mi` jì` dsea` quí` cui`iee`. ³² Jo dsu` jnea` nicamíi`- i Tiquié`e dsea` guíing` ñiff`- uii` quíi`- e laco` ja` güilín`^ e nilítung` a` júu` quíé`e. Jo 'nu', mi` nifo`^tu' calé` catú`- e lin` dsea` quíé`e, joba' jmicóo`~ jóng` jaléng` dsea` rún` e laco` teá`gui nisíi`- cóo`~ júu` quíé`e.

³³ Joba' cañii` Tú` Simón jo casí`r`- Jesús jo cajíñ`-:

-Fíi`, teáb` dsí` jnea` e ninii` i cóo`~ 'nu' fí` 'nuñi` fíng song casáng` dsea` 'nu', jogui colíim` nijúu`-naa' fíng calí`né` lajo.

³⁴ Joba' cañii` Jesús quíá`- Tú` Simón jo casí`- reiñ`:

-Tú` Simón, e laba' fñi` i 'nu', e dsa'ó` góo` na, nú`-gui e niquíi`- tuidsee`, 'nu' nifo`^ 'ni` née` e ja` cuíñ` jnea`.

Mi` nijaquiéng` oor` e nidsingíng` Jesús jalé` iihuí`

³⁵ Jo lí` jo, cajmíngi`- Jesús jaléng` i dsea` quíá`r`- do jo cajíñ`- casí`- reiñ`:

-Mi` casíñ`-n 'nú' e ja` quíé`na' nosúu` quíi`-na' o`gui cuu`-, jogui jíi`~ lomíi`na' e ó`ba', joba' jíi`~ cóo` ja` ee` calí`né`-gui, ¿já` leáa`~?

Joba' cañii` i dsea` do jo casí`r`- Jesús:

-Dseáng`- lajob` líi`, Fíi`i`.

³⁶ Joba' cajíng`-tu` Jesús casí`r`- jaléng` i dsea` do:

-Jo dsu` lana fñi` i 'nú', jaléng` 'nú' i sea` nosúu` quíá`- cóo`~gui lí` téé`- cuu`- quíi`-na', joba' quíé`na' jalé` e jo; jogui ií` 'nú' i ja` sea` ñisú` quíá`-, joba' 'nií`na' cóo` 'mi`guiéé`- quíi`-na' jo leáa`na' cóo` e ñi` jo. ³⁷ Dsúco` lana tí` nilíi` jalé` e fé` fí` ní` jì` quíá`- Fidiée` lí` fé` lala uii` quíé`-e: "Jo jee` jaléng` dsea` i soo` dsíi` calí`íiñ`~". Dsúco` lajalé` e fé` fí` ní` jì` quíá`- Fidiée` uii` quíé`-e, dseáng`- 'né` nilítib` e jo.

³⁸ Joba' cañii` i dsea` do quíá`- Jesús jo cajíñ`-:

-Fíi`, lab sea` tú`- ñisú`.

Joba' cañii`tu` Jesús jo cajíñ`-:

-Nitéb` jíi`~ lana.

Mi~ casíng~ Jesús cóo~ Fidiée~ fí' mó' Olivos

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Jo mi~ cangí e cajíng~ Jesús e júu^ jo, dsifí ladob cagüi'fir' jo cangó~tur fí' mó' Olivos lí^ laco'gui jii~ e qui~ tñiñ e jmóor'. Jo cangolíim~ jaléng' i dsea` quiá'r~ do cajo tí'leáaiñ laco' cangó~ dsea` do. ⁴⁰ Jo mi~ caguilíñ e fí' mó' jo, job cajíng~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Féeng~na' Fidiée~, jo lajoba' ja` dseáng~ e nijiúng~na' fí' ni~ dsee~.

⁴¹ Jo lí~ jo, dob catiúung~tear i dsea` quiá'r~ do, jo 'ñia'bre cangór~ tí' doguijia lí^ laco' í' e tí' cóo~ cuu~ e bí dsea` cóo~ guóor'. Jo casí'r~ uó~ jnir~ jo canaaiñ féiñ' Fidiée~ jo cajíñ~:

⁴² —Teaa~, song iin~ joba' cuøom lí laan~ jnea~ jee~ jalé' iihuú' e tí' lí~ nidsingñ~n; jo dsu' ja` güilí laco' iing~ jnea~, co' güilitib~ jial dseáng~ jii~ iing~ 'nu' e niliti~.

⁴³ Jo mi~ cajíng~ Jesús lajo, jo dsifí lajob cajnéng~ jaang` ángel i casíng` Fidiée~, jo cacuø'r' dsea` do bí e quiá'~ e nité'r' cóo~ jalé' iihuú' e tí' lí~ nidsingñiñ. <sup>44</sup> Jo lajee~ jo eáng'gui canaang` Jesús jmiféiñ' Tiquiá'r^, jo canaang` sojiúñ' jmiguiee` e lí' la lí' jmi'øiñ~ cartí ni~ uó^.

⁴⁵ Jo mi~ calí e féiñ' Tiquiá'r^, jo cangám~tur fí' lí~ caseáaiñ i dsea` quiá'r~ do, jo cadséng~neiñ' do e güim'biñ' do lajaléiñ', co' dsíng~ nicalijiuung~ dsír'. <sup>46</sup> Joba' cató' Jesús i dsea` do jo casí'~ reiñ' lala jo cajíñ~:

—¿Jiali' güiing` 'nú'? Jminá~ ráang~na' jo féeng~na' Fidiée~ dsea` guing~ ñiff~ uii` quiá'na' yaang~na', jo lajoba' ja` dseáng~ e nijiúng~na' fí' ni~ dsee~.

Mi~ casang~ dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18 :2-11)

⁴⁷ Jo laco' gui'nang~ e fé'bi Jesús e júu^ na, mi~ canaang` guilíng~ fíng` dsea`. Jo jaang` lajee~ lajaléng' i dsea` guitúung` do i sií Judas Iscariote, í'bing' i quie` nifí quiá'~ i dsea` do. Jo cangoquiéiñ' fí' lí~ sing' Jesús jo cachu'r' ni~ dsea` do. ⁴⁸ Jo dsu' lalab cañi' Jesús quiá'ñ~ do:

—Judas, ¿su cóo~ e chu' ni~baa e nijáan~ jnea~ fí' jaguó` jaléng' i 'ní' níng~ jnea~, dsea` i jáa' fí' ñiff~ i líng' jaang` dsea` jmigüi'?

⁴⁹ Jo mi~ cangá~ dsea` guitúung` quiá'~ Jesús e calí~ lado, jo cajmingi'r' Jesús jo cajíñ~:

—Fí'naa', ¿su nití~naa' cóo~ ñisu'?

⁵⁰ Jo jaang` i dsea` guitúung` do caguir' ñi^ quiá'r~, jo caquiur' logua~ dsée' quiá'~ jaang` dsea` i jmóo' ta~ quiá'~ i jmidsea` i laniing~ do. ⁵¹ Jo dsifí lajob cajíng~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Jo` e cang'na'r jii~ cóo~; nilí' jii~ lana.

Jo dsifí lajob cagüi' Jesús e lí~ 'ná^ quiá'~ i dsea` sicúng' do, jo ladsifí lanab ca'lóo~ loguaiñ~ do. <sup>52</sup> Jo lí~ jo, casí' Jesús jaléng' fii~ jmidsea` cóo~ jaléng' i née' ni~ guá' cóo~gui jaléng' dsea` cóong~ quiá'~ guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel, co' lajalém' i dsea` í' caguilíñ e nitóor` Jesús, jo cajíñ~ casí'r~ i dsea` do:

—Lana cagüilíng~ 'nú' e quie'na' jalé' ñisu' cóo~gui jalé' 'ma' e nijmang^na' jnea~ lafa' jaang` ii. <sup>53</sup> Jo laco~ jmiñ~ laco~ jmiñ~ ca'ée~ e 'nú' júu^ quiá'~ Fidiée~ fí' guá'~ qui~naa', jo dsu' ja` cateá' óo'na' fa' e caséng'na' jnea~ lajee~ jo; jo dsu' lanaguí cagüea~ oor~ e güijé' 'nú', co' Fidiéeb~ dsea` nicacuø'r' fí' lajo e i 'lim' niquiá'r~ ta~ e uóø` lana.

Mi~ cajíng~ Tú^ Simón e ja` cuiñ` Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18 :12-18, 25-27)

⁵⁴ Jo dsifí lajob casaiñ~ Jesús, jo catóor~ dsea` do fí' quiá'~ i jmidsea` laniing~ quiá'~ dsea` Israel. Jo huíim~ ngang' Tú^ Simón e tí'leáaiñ laco' ngolíng` i dsea` do e téer` Jesús. ⁵⁵ Jo mi~ caguilíñ fí' jo, jo canaang` i dsea` i casó'~ quiá'~ Jesús do e jir' jì fí' guíá' joo` siguí, jo caguár` lacúng' lajíng` e jì do mi~ cacóo~. Jo dob caguá' Tú^ Simón cajo jee~ jaléng' i dsea` do. ⁵⁶ Jo mi~ cangá~ jaang` dseamf i jmóo' ta~ quiá'~ i jmidsea` do

e dob guing~ Tú^ Simón jee~ jaléng' i dsea i neáng' do, jo canaiñ` jmicuíng`neiñ' jo casí'~ reiñ':

—Jaa~, cangib i dseañu' la cóo'~ Jesús cajo.

⁵⁷ Jo mi~ canúu~ Tú^ Simón lado, jo dsifí' lajob cajíñ'~ casí'r~ i dseamf do:

—Ja` cúing`jneaiñ' do, dseamf.

⁵⁸ Jo mi'míng~ guijiu lajo, jiéng'gui calicuí' quiá'r~ jo cajíñ'~:

—Dsea` quiá'~ Jesús líng'gui 'nu` cajo.

Jo mi~ canúu~ tu Tú^ Simón lado, jo dsifí' ladob cañi'tur jo cajíñ'~:

—Ja` jee~ i do quíing'~ jnea~, dseañu'.

⁵⁹ Jo mi~ cangf cóo' oor~ lajo, jiéng'gui jaang` dsea` cajíñ'~:

—E já' ba' líng' i dseañu' la dsea` quiá'~ Jesús, có' i seeng` fí' Galileab la cajo.

⁶⁰ Joba' cañi'tu Tú^ Simón jo casí'r~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Ja` ñii~ ee` e fól' na, dseañu'.

Jo ja` mí cató'bi e fé' i Tú^ Simón do lajo mi~ tí lí~ caqui' jaang` tuidsée^ . ⁶¹ Jo job mi~ caji' Jesús nir~ jo cajóñiñ` Tú^ Simón tí lí~ siñ', jo dsifí' lajob cadseng' dsí' i Tú^ Simón do e cajíng'~ Jesús lami~ neáaiñ` gø'r' do: “Dsa'ó` góo' na, nú'~ gui e niqui'~ tuidsée^, 'nu` nifo'~ 'ní' née' e ja` cuíñ'~ jnea~.” <sup>62</sup> Jo mi~ cadseng'~ dsí' i Tú^ Simón do e cajíng'~ Jesús lajo, jo dsíng'~ calijiuung~ dsíir', jo dsifí' lajob cagüi'fir' jo dsíng'~ canaiñ` qui'r' jóng.

Mi~ cajmeáng' dsea` Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jo mi~ cangf jo, jaléng' i dsea` i jee' quiá'~ Jesús canaiñ` lóñiñ` dsea` do jogui bóong~ neiñ', ⁶⁴ jo cajñiir' jmini` dsea` do jo cabár` moniñ'~ jo cajmingi' reiñ' lala jo cajíñ'~:

—¿i i cabóong~ 'nu'? ;Jmee~ júu^, ne` ee'!

⁶⁵ Jo jmiguiu'bi jalé' e fé'r' e jmineaiñ' dsea` do lajee` jo.

Mi~ cangojeeiñ` Jesús fí' lí~ siseáng' jaléng' dsea` cóong'~ quiá'~ guá'~

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18 :19-24)

⁶⁶ Jo mi~ cajneá~ e jmiñ` jo, jo caseáng' jaléng' dsea` cóong'~ quiá'~ dsea` Israel cóo'~ jaléng' fii~ jmidsea` cóo'~ gui jaléng' tifa' quiá'r~, jo cató'r~ Jesús fí' lí~ nisiseáiñ' do, jo cajmingi'r' dsea` do lala jo cajíñ'~:

⁶⁷ —Jmee~ júu^, ne` ee', ¿su 'nub` Dsea` Jmáang~?

Joba' cañi' Jesús quiá'~ jaléng' i dsea` do jo cajíñ'~:

—Song nijmee~ jnea~ júu^ røø, ja` já'~ nilíng' 'nú' júu^ quié~ e jóng. <sup>68</sup> Jogui song ee` nijmingi' i 'nú', ja` e ñí' na' ningiñ` na' quié~ e cajo. ⁶⁹ Jo dsu' latí' lana jnea~, dsea` cagá~ a fí' ñiff~ e lín'n jaang` dsea` jmiñiñ', niní' i lí' lí' dsée' laco' guing~ Fidiée` dsea` guing~ ñiff~, dsea` i 'gøng' eáang' la'úng~ fí' jmiñiñ'.

⁷⁰ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng'~ Jesús lado, jo lajalém'bre cajmingi'r' dsea` do jo cajíñ'~:

—Jo ¿su 'nub` Jóo' Fidiée` dsea` guing~ ñiff~ liya?

Joba' cañi'tu Jesús quiá'~ jaléng' i dsea` do jo cajíñ'~:

—Dseáng'~ lajob lí' lí' laco' la nicafée'~ na' na.

⁷¹ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng'~ Jesús lajo, jo casíñiñ` lajee` lajaléiñ` do jo cajíñ'~:

—¿E`gui ta~ e 'neáng~ guí' jaléng' dsea` i tí' ni? Có' yee~baa' nicanú'uu' náng jial laco' lí' júu^ quiá'r~.

23

Mi~ caguiéng'~ Jesús fí' quini` dseata~ dsea` féng' i sii` Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18 :28-38)

¹ Jø mi~ cangf̃ jø, lajalém' ì dseà` do cangojéeiñ` Jesús fí' quini~ jaang` dseata~ dseà` féng' ì sii` Pilato. <sup>2</sup> Jø mi~ caguiliñ' do fí' do, jø canaañ` jmóor` dsee` quía' dseà` do jø cajíñ' :

— Ì dseañu' la ngir' lacaang` jee` 'núu' ta~ jmiguíng` jaléng' dseà` ì seeng` fí' lí~ quíu' 'nu' ta~ . Jøgui ngir' fé'r' e ja` 'né` niquí'naa' cuu` quía' ì dseata~ dseà` féng' ì guing` fí' Roma, jøgui fé'bir cajo e íbre líiñ' Dseà` Jmáang` ì nisíng` Fidiée` ì nicá' nifí' quía' jaléng' dseà` góo`naa' dseà` Israel.

³ Jø mi~ canúu` ì dseata~ Pilato do lado, jø cajmingi'r' Jesús jø cajíñ' :

— ¿Su 'nub` dseà` ì quíe' nifí' quía' dseà` Israel?

Jøba' cañí' Jesús jø cajíñ' :

— Dseáng' lajòb lí' lí' laco' la nicafée' 'nu' na.

⁴ Jø mi~ canúu` Pilato e cajíng' Jesús lajò, jø casí'r` jaléng' ì fii~ jmidsea` do cóo' gui jaléng' ì dseà` ì teáang' do jø cajíñ' :

— Ja` niguié' jnea~ jí' cóo` dsee` e sea` quía' ì dseañu' la.

⁵ Jø mi~ canúu` jaléng' ì dseà` do lado, jø eáang' gui canaañ` jmóor` dsee` quía' Jesús jø cajíñ' :

— Ì dseañu' na eáang' ngir' ta~ jmiguíng` dseà` cóo' jalé' e er'. Jø canaañ` jmóor` lajò catí' lí~ se' Galilea cartí' cagüéiñ` fí' la, fí' lí~ se' Judea, e jmóor` lajò.

Mí~ cangojéeiñ` Jesús fí' quini~ jaang` dseata~ ì sii` Herodes

⁶ Jø mi~ canúu` Pilato e café' dseà` lajò, jø cajmingi'r` su fí' lí~ se' Galileab seeng` Jesús.

⁷ Jø mi~ cajíng' dseà` e fí' jòb seeiñ`, jøba' casíiñ` dseà` do cóo' jaang` dseata~ ì sii` Herodes ì líng' dseata~ dseà` féng' quía' Galilea, có' ie~ jø dob nitáang` ì dseata~ do fí' Jerusalén.

⁸ Jø mi~ cangá` Herodes e cangáñ` Jesús, dsíng' cali'íáang` dsíir', có' líib` nicajá` e iñiñ` e niníiñ` dseà` do, có' fíim' dseà` dsicóor` júu` quía' jalé' e guíu' e nicajmée` dseà` do, jøgui güijer` fa' ee` nijmé` dseà` do e lí~ . <sup>9</sup> Jø jmiguíub` jalé' e cajmingi'r' dseà` do, dsu' jí' camí' júu` ja` ee` cañí' Jesús quíaiñ` do. <sup>10</sup> Jø lajee` jø, dob teáang` jaléng' fii~ jmidsea` quía' dseà` Israel cóo' jaléng' tifa' quía'r` , jø dseáng' eám' teáaiñ` do jmóor` dsee` quía' Jesús. <sup>11</sup> Jø mi~ cangá` Herodes e ja` ee` ngí' Jesús, jøba' cajmicóo' rúíiñ` cóo' jaléng' 'lée` quía'r` e canaañ` lóoiñ` dseà` do, jø caquíñ' dseà` do caneáang' sí' dseata~ dseà` féng'. Jø lí` jø, ì dseata~ do caguíng'tur Jesús fí' lí' guing` dseata~ Pilato calé' catú'. ¹² Jø ie~ jmiñ` jø røøb` casíng` tu dseata~ Herodes cóo' dseata~ Pilato, có' lami~ jéeng' gui 'nib' nicangáng` rúíiñ'.

Mí~ cahuí' ta~ e nijúung` Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18 :39-19 :16)

¹³ Jø mi~ caguíng' tu Jesús fí' lí' guing` dseata~ Pilato, jø caquíiñ' do ta~ e caseáng' jaléng' fii~ jmidsea` cóo' gui jaléng' dseata~ jøgui cóo' jaléng' dseà` fíi'. <sup>14</sup> Jø mi~ caseáng' jaléng' ì dseà` í, jø lalab cajíñ' casí' reiñ' :

— 'Nú' cañijéeng` na' ì dseañu' la fí' la e jmoo` na' dsee` quía'r` e ngir' jmiguíiñ` jaléng' dseà` fíi'; jø jnea~ nicajmingi'r` jalé' e júu` jø fí' quini' 'nú' lajaléng' na' na, jø dsu' jí' cóo` dsee` ja` mí' cadsé' e røoiñ` lí' laco' jí' e 'níng' na're. ¹⁵ Jøgui nicasíim` bíir fí' lí' guing` dseata~ Herodes, dsu' o'gui ì dseata~ í líng` ee` dsee` cadsé'r` quía' dseà` la, jøba' fí' lab nicaguíng'tureiñ'. Jø niñ' ba' e jí' cóo` ja` ee` mí' cajméer` fa' cuøong` e nijngáang` naa'r, <sup>16</sup> jø dsu' nicuøø` baar iihuí', jø lí` jø nilaam` tur calé' catú'.

¹⁷ Jø lajee` e jmiñ` jø tíng` dseata~ Pilato e jmi'íáaiñ` dsí' jaléng' dseà` fíi' jø láaiñ` camíng' dseà` ì iuung` fí' dsí' 'nuñí'. ¹⁸ Jø dsu' jaléng' ì dseà` fíi' do canaañ` óor` teá' jø fé'r' e éeiñ` Jesús:

— ¡Ja` laan' ì dseañu' ná! ¡Leaang` Barrabás!

¹⁹ Jø ì Barrabás do nica'ír` 'nuñí' dsu' uí' e 'ní' níiñ` jaléng' dseata~ jøgui e ninicajngaiñ' dseà` cajo. <sup>20</sup> Jø dsu' dseata~ Pilato eáang' gui iñiñ` e nileáiñ` Jesús laco' gui ì Barrabás do, jøba' casí' tur dseà` fíi' calé' catú'. ²¹ Jø dsu' jéeng' gui ì dseà` fíi' do canaañ` fé'r' cóo' júu` teá' gui jø cajíñ' e éeiñ` Jesús:

—Fí dseⁿ crúu[^] teáaiñ['] na! ;Fí dseⁿ crúu[^] teáaiñ['] na!

²² Jo lí⁻ jo, catí['] ní['] née['] cajíng['] tu dseata[~] Pilato casí[']r⁻ jaléng['] dsea['] fií[']:

—Jo zé[~]gui dseáng['] e ga['] nicajméer[']? Ja[']gui ee['] dsee⁻ niguié['] jnea[~] e røøiñ['] fa['] e cuóøng['] e nijúuiñ⁻. Dsu['] lífa['] nicuóø[^]baar iihuí['], jo lí⁻ jo, nilaam⁻ tur calé['] catú⁻.

²³ Jo dsu['] jaléng['] dsea['] fií['] cóo['] gui jaléng['] fií['] jmidsea['] eáang['] gui canaaiñ['] ta[']r['] mí['] e mí['] tur e nitáng⁻ Jesús fí['] dse['] crúu[^], jo lajob cajméer['] cartí['] calí[']r⁻ lajii['] e mir['] do. ²⁴ Jo lajob cajméer['] dseata[~] Pilato lí['] laco['] jii['] e mí['] i dsea['] i teáang⁻ do, ²⁵ jo caleám⁻ bre i Barrabás do, dsea['] i ní['] níng⁻ jaléng['] dseata[~] jogui nicajngaiñ['] dsea['], có['] uing⁻ quiá['] e joba['] e iuiiñ⁻ 'nuiñ['], jo cajám['] bre Jesús fí['] jaguó['] jaléng['] dsea['] i ní['] níng⁻ dsea['] do; jo cajméer['] lajo cóo['] jaléng['] dsea['] fií['], có['] lajob cali[']fiñ['] do.

Mí['] catáng⁻ Jesús fí['] dse['] crúu[^]

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Jo mí['] cangí['] jo, jo cangojéem⁻ bre Jesús fí['] lí['] nitáiñ⁻ fí['] dse['] crúu[^]. Jo lajee['] teáaiñ['] do fí['] e ngoliñ⁻, cajíñ['] jaang['] dseañu['] i laco['] nijang['] jee['] ta['] quiá['] i sii['] Simón i seeng['] fí['] cóo['] fií['] e sii['] Cirene, jo caquiur['] ta['] e cajéeng['] i dseañu['] do crúu[^] quiá['] Jesús laguidseaang[']; jo cangór⁻ caluu['] laco['] ngóo['] dsea['] do.

²⁷ Jo fíim['] dsea['] i ngolíng⁻ laco['] ngóo['] Jesús, jogui dsíng['] fíing['] dseamí['] i ngolíng⁻ qui['] jo tí[']óor['] e líjuuung⁻ dsíur['] uii['] quiá['] Jesús. ²⁸ Dsu['] Jesús caji['] nir['] cajóøiñ['] jaléng['] i dseamí['] do jo cajíñ['] casí['] reiñ[']:

—Dseamí['] i seeng['] fí['] Jerusalén, ja['] qui[']na['] uii['] jnea[~], dsu['] quií[']na['] uii['] quií[']na['] yaang[~]na['] jogui uii['] quiá['] jóo[']na[']. ²⁹ Co['] niguiéeb['] jmí['] mí['] nífé['] jaléng['] dsea[']: “Juguiú['] jiu['] quiá['] jaléng['] dseamí['] i ja['] cuóøng['] nidsiquieeng⁻ yuu['], jo ja['] ií['] caliséng['] quiá[']r⁻ i cacuó[']r⁻ tú['].” ³⁰ Jo ie['] job mí['] nináng['] jaléng['] dsea['] e nimí[']r⁻ jalé['] mó['] jo nijíñ[']: “Líng⁻ güijjú['] sí['] lí['] née[']naa[']”; jogui nisí[']r⁻ jalé['] mó[']: “Meeng⁻ jnea['] lajminá⁻.” ³¹ Co['] song lanab cuó[']na['] jnea[~] iihuí['], dsea['] ja['] dsee⁻ røøñ⁻, joba['] jial tí[']gui nidsingíng⁻ 'nú['], dsea['] røøng[']na['] dsee⁻.

³² Jo jaléng['] i dsea['] i ngolíng⁻ do jéeiñ['] gáng⁻ í['] i nidsijngáaiñ['] colíing⁻ cóo['] Jesús. ³³ Jo mí['] caguiliñ⁻ cóo['] cuo['] lí['] sii['] Cuo['] Mogui['] Lí['], jo fí['] job cateáaiñ['] Jesús fí['] dse['] crúu[^] cóo['] laj['] gáng⁻ i í['] do, jmá['] jáng['] crúu[^] lajaaiñ['] do: jo jmá['] jáng['] i í['] do catáiñ⁻ lacataang['] cáang['] Jesús, jaang['] lí['] lí['] dsée['] jogui jaang['] lí['] lí['] tuung⁻. ³⁴ Jo lajee['] gui[']na['] e táang['] Jesús fí['] dse['] crúu[^] cajíñ[']:

—Tea[~], íing['] dsee⁻ uii['] quiá['] jaléng['] i dsea['] na, có['] e ja['] lí[']biñ['] na jalé['] e jmóor['].

Jo mí['] calí['] e cateáaiñ['] dsea['] do fí['] dse['] crúu[^], jaléng['] i lée⁻ do canaaiñ['] cóor['] quiá['] i ní['] lí['] lajee['] lajaléiñ['] do i nicóo['] sí['] Jesús fí['] quiá[']r⁻. ³⁵ Jo lajalém['] dsea['] teáaiñ⁻ e jøør⁻ jalé['] e calí['], jo jaléng['] i dseata[~] do canaaiñ['] løøiñ⁻ Jesús jo sí[']r⁻ dsea['] do lala jo fé[']r[']:

—Caleám⁻ bre jaléng['] dsea['] jiéng['], joba['] güileáang['] 'ñia[']r['] náng, song dseáng['] já['] e í[']bre líiñ['] Dsea['] Jmáang⁻, dsea['] i casíng['] Fidiée['] fí['] jmigüí['] la.

³⁶ Jo jaléng['] i lée⁻ do løøm⁻ bre dsea['] do cajo, jo dsiquíeeiñ['] quiá['] lí['] táang['] dsea['] do fí['] dse['] crúu[^], jo cuó[']r['] dsea['] do jmí['] mí['] huíng['] jó['] e tí[']. ³⁷ Jogui sí[']r⁻ dsea['] do lala jo fé[']r[']:

—Leaang⁻ uó['] náng song dseáng['] já['] e 'nu['] lín['] i dsea['] i quie['] ní['] quiá['] dsea['] Israel.

³⁸ Jogui tóo['] cóo['] 'majmá['] yá['] gui['] crúu[^] lí['] táaiñ['] lí['] sí['] cóo['] jalé['] jmí['] griego cóo['] gui['] jmí['] latín jogui cóo['] jmí['] hebreo, jo lalab guóng[']: “I lab i dsea['] i quie['] ní['] quiá['] dsea['] Israel.”

³⁹ Jo jaang['] i í['] i taang['] fí['] dse['] crúu[^] do gab['] fé[']r['] uii['] quiá['] Jesús cajo, jo sí[']r⁻ dsea['] do lala:

—Song dseáng['] já['] e 'nu['] lín['] Dsea['] Jmáang⁻, joba['] leaang⁻ uó['] jóng jogui leaang⁻ jnea['].

⁴⁰ Jo dsu['] i í['] i jaang['] gui do ca[']gaam⁻ bre quiá['] i í['] rúíñ['] do jo cajíñ['] casí['] reiñ[']:

—¿Su ja['] jáá['] quií['] fa['] e 'góng['] Fidiée['] dsea['] guing⁻ ñiff['], 'nu['] dsea['] táan['] fí['] dse['] crúu[^] la cajo? ⁴¹ E líng⁻ uim[']ba['] e taang['] jnea['] la, có['] laguib qui[']naa['] quiá['] jalé['] e nica[']lee[']naa['], dsu['] i dseañu['] la jí['] cóo['] ja['] ee['] mí['] ca[']léer['].

⁴² Joba' cajín' casí'r Jesús:

—Jesús, güiguiéng' o' jnea~ mi~ ninaan' niquiá' ta~ la'úng- fí jmigüí'.

⁴³ Joba' cañiñ' Jesús quiá' i dseañu' í jò cajín' casí' reiñ':

—E já' e fíi' i 'nu', dseañu', e náb nidsi'íe'ee' cóo'~ jnea~ fí' ñifí' lí~ guing~ Tiquié'e.

Mí~ cajúng- Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19 :28-30)

⁴⁴ Jò lajee' táang' Jesús fí' dse' crúu^ mi~ catí' guieñí' joo', job mi~ ca'í- núu^ fí' guoo' uó^ jò, jò cateá' cartí' la ii- 'ni' e ca'lóo-. ⁴⁵ Jò cajláng- iee', jò lajee' jò casing- tú- dseá' joo' e 'mi' e íí' guiá' joo' guá' e si' fí' Jerusalén. ⁴⁶ Job mi~ ca'óo' Jesús jò cajín':

—Tea~, fí' jaguóo'ba' nisée~ e jmigüí' quié~ e náng.

Jò dsifí' mi~ cajín' lajò, jò cajúm-bre.

⁴⁷ Jò mi~ cangá- fii' 'lée- quiá' dse' romano e calí- lado, joguiba' cajmiféiñ' Fidiée' jò cajín':

—Dseáng' já'-ba' e ja' dsee- nirøøng' i dseañu' na.

⁴⁸ Jò jaléng' i dse' i teáng- do cangá-bre jalé' e calí- do, jò mi~ caquiñ' e ngolíñ, joba' canaaiñ' bár' fí' nidsíir', co' fí' b^ eáang' calíñ-. ⁴⁹ Dsu' jaléng' dse' i cangi' cóo'~ Jesús cóo'~ gui jaléng' dseamf i cajalíng- cóo'~ dse' do catí' lí~ se' Galilea, huñb- cajer' jøør- jalé' e calí- do ie~ jò.

Mí~ ca'áng- Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19 :38-42)

⁵⁰ Jò ie~ jò seeng' jaang' dseañu' i guiúng- eáang' i sii' Sé' i caliséng' fí' cóo' fii' lí~ sii' Arimatea fí' lí~ se' Judea. Jò líñ' do jaang' dse' féng' i quiu' ta~ quiá' dse' Israel. ⁵¹ Jò i dseañu' do güije~ bre e nicá' Fidiée' ñifí' quiá' lajaang' lajaang' dse' jmigüí', jogui ja' calijí'r~ cajo dsu' e cahuí' ta~ e nijúung- Jesús lí'^ laco'gui casing- i dseata' caguiaang- rúñ' do. ⁵² Joba' mi~ cajúng- Jesús, cangó- i Sé' do fí' quini' dseata' Pilato, jò camir' fí' e ni'áaiñ- Jesús, jò cacuø'bi i dseata' í fí' e nijmé- Sé' lajò. ⁵³ Jò dsifí' lajòb cangó'r- fí' lí~ táang' Jesús fí' dse' crúu^, jò cajgiáaiñ- dse' do, jò caquiñ' cóo' 'mi' té e niguo'^, jò cangojéiñ- dse' do e ca'áiñ- fí' dsíí' cóo' too' jíaa', co' lajòb quí' tñng' jaléng' dse' Israel e áaiñ- 'líñ~ quiá'r-. Jò e fí' jò jíí' jaang' 'líñ~ ja' mi' ca'áng- lami~ jéeng'gui. ⁵⁴ Jò ie~ jmiñ~ jò nilí' e guati'ló- jmiñ~ e jmi'íng' jaléng' dse' Israel.

⁵⁵ Jò jaléng' i dseamf i cajalíng- cóo'~ Jesús catí' lí~ se' Galilea cangolíim-bre cajo, joba' cangá-bre jie~ lí~ ca'áng- Jesús jogui jial caquiee' dse' do dsíí' e too' do. ⁵⁶ Jò mi~ calita~ dsíí' i dseamf do jie~ lí~ ca'áng- Jesús, joba' cangolíim-bre jóng' fí' lí~ neáaiñ' fí' Jerusalén, jò cangoguiar~ guiá- jalé' jmiñ~ jmeafii' cóo'~ gui jalé' noo~ jmeafii' e nidsisuiñ' dse' do mi~ ningf jmiñ~ e jmi'íng' jaléng' dse' Israel, co' lajòb quí' tñng' jaléng' dse' ie~ jò cóo'~ jaléng' 'líñ~ quiá'r-. Jò cajmi'ím' i dseamf do mi~ catí' í' lajò lí'^ laco'gui ta~ quiu' fí' ni' jì quiá' Fidiée'.

24

Mí~ cají'tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20 :1-10)

¹ Jò mi~ cangf e jmiñ~ e jmi'íng' jaléng' dse' Israel, jò jmiñ~ la'uii~ quiá' seaman~ la'ee' eáang' jaléng' i dseamf i cajalíng- cóo'~ Jesús catí' Galilea do caleáb' catú- cangolíñ- fí' lí~ sí'aang' Jesús, jò quier' jalé' jmiñ~ jmeafii' cóo'~ gui jalé' noo~ jmeafii' e nicaguiar' guiá- lami~ jéeng'gui do quiá' e sí'í' nisúuiñ- dse' do. ² Jò mi~ caguilíñ- e too' jíaa' lí~ ca'áng- Jesús, jò cangár- e nisínab' e oo- ée' do, jò cab' niróo' e cuu~ e cajní- mi~ ca'áng- dse' do. ³ Jò cangotáam~ bre fí' dsíí' e ée' do, dsu' jò' cadséiñ' Jesús fí' dsíí' jò. ⁴ Jò mi~ cangá- i dseamf do lajò, jò dsíng' cafóñ' jíí' jò ñir' e~ nijmér-. Jò lajee' jò cóo' cangá-bre e cajnéng- gáng- dseañu' quiá' laco' teáaiñ-, jò i dseañu' do qui'r' 'mi' té e jí' jlo'^. ⁵ Jò dsíng' caføng' i dseamf do mi~ tí' lí~ cangáñ- i dseañu' do, jò catúuiñ'

cartí ni~ uó^ dsu' e cafóin' dsea` do. Joguiba' café' i dseañu' do e caféin' i dseamf do jo cajín'~:

—¿Jiali' ngi'na' 'náng'na' jee~ jaléng' 'lii~ i dsea` i jí' lana? <sup>6</sup> Co' nicajíb'tur calé' catú~, joba' jo` i seeng` fí' la. Téé' ó'na' jial cajín'~ lami~ cateáaiñ` cóo'~ 'nú' fí' Galilea, ⁷ mi~ cajín'~ e ír', dsea` cagüéin' fí' jmigüi' e jáar' fí' ñiff' e líiin' jaang` dsea` jmigüi', dseáng'~ 'néb' e nijáng' dsea` ír' fí' jaguó` jaléng' dsea` dsee~ dsea` qui' cartí' nijnga'~ dsea` do quiá'r~ fí' dse' crúu^, jo dsu' mi~ nidsing' 'ni' jmi~ lajo, nijíb'tur calé' catú~.

⁸ Jo mi~ canúu~ i dseamf do e júu^ na, joguiba' cadseng'~ dsíir' jalé' júu^ quiá'~ Jesús. ⁹ Jo dsifí' lajob caquing'~ tur, jo cangojmée'r' júu^ i dsea` guijáng' quiá'~ Jesús cóo'~ gui jaléng' i dsea` caguiaang~ gui do. ¹⁰ Jo jaléng' i dseamf i caguicóo' júu^ do siir' Yá^ i seeng` fí' Magdala, jaang`gui i sii` Sihuoo~, jaang`gui i sii' Yá^ niquiá'^ Tíaa~, jogui quíim'~ bi dseamf i caguiaang~ gui cajo. ¹¹ Jo mi~ canúu~ i dsea` guijáng' do lado, ca'f' dsíir' e ngaam` i dseamf do, jo ja` ee` já'~ calíin'~ lajii'~ júu^ e quieéin' do.

¹² Jo dsu' Tá^ Simón dsifib' cangór~ güi'í' e cangojóør^ e fí' too` ée` do. Jo mi~ caguiér~ fí' jo, jo catúuiñ' cajóør~ jo cangár~ e jíi'~ e 'mi' e caquing'~ dsea` doba' neé'gui. Jo dsifí' ladob cangáng'~ tur, jo dsing'~ cangogá' dsíir' quiá'~ jalé' e cangár~ do.

Mi~ cangolíng~ gáng~ dsea` quiá'~ Jesús fí' Emaús
(Mr. 16:12-13)

¹³ Jo e jmi~ jo, gáng~ lajee` la'ó' i dsea` i cangi' cóo'~ Jesús do cataiñ'~ fí' e cangolíin'~ fí' cóo' fii' lí' sii' Emaús e neé' guicó' kilómetro lí'^ lí' caluu' fii' Jerusalén. ¹⁴ Jo lajee` teáng'~ i dsea` do fí', jo ngolíin'~ sñiin' quiá'~ jalé' e nicalí' fí' Jerusalén lajee` e jmi~ jo. <sup>15</sup> Jo lajee` ngolíin'~, cangoquiéeng' Jesús, jo canaañ' ngir' colíing~ cóoiñ'~ do. ¹⁶ Jo jóøm~ i dsea` gáng~ do Jesús, dsu' ja` cangñiin' fa' e calicúin' dsea` do ladsifí' lado. <sup>17</sup> Jo cajmingi' Jesús i dsea` gáng~ do jo casí' rein' jo cajín'~:

—¿E~ jalé' e siing' 'nú' lajee` teáng'~ na' fí'? ¿Jiali' líing'na' fí'?

¹⁸ Jo jaang` i dseañu' do i nisii' Cleofas cañíir' quiá'~ Jesús, jo casí'r~ dsea` do jo cajín'~: —Lajim' dsea` niñir' jalé' e nicalí' fí' Jerusalén lajee` e jmi~ e cangíng' na. Jo ¿su jíi'~ 'nub` dsea` guiin'~ fí' Jerusalén e ja` ñi'^ jalé' e nicalí' fí' jo?

¹⁹ Joba' cajmingí' tu Jesús quiá'~ i dsea` do jo cajín'~ casí' rein':

—¿E~ jalé' e nicalí' fí' jo?

Joba' cañii' i dsea` gáng~ do jo cajín'~:

—Mó'^ jáa'naa' si~naa' jalé' e calíng~ Jesús i seeng` fí' Nazaret, jaang` dsea` 'gøng' i café' cuaiñ' quiá'~ Fidiéé', jo cajméer' jalé' e qui'r~ jmi~ e dsigá' dsí' dsea', jogui eáang' 'gøng' jalé' júu^ e café'r' cajo; <sup>20</sup> jogui si~naa' jial cajmée' jaléng' fii~ jmidsea` cóo'~ gui jaléng' dseata` qui' ii' mi~ cajáin' dsea` do fí' jaguó` jaléng' dsea` fii' e laco' niteaiñ' dsea` do fí' dse' crúu^ cartí' nijngáng'~ neiñ'. <sup>21</sup> Jo jnea'^ nisita~ dsí'naa' e íbre dsea` i nileáng~ jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` góor` dsea` Israel. Jo dsu' lana ningóo' 'ni' jmi~ e cangojée' jalé' e jo. ²² Jo cóo' tú~ míing'~ dseamf i quíing'~ jee~ jnea'^ nicaguilíin' 'ma'ee' e fóin' jnea'^, có' nicangolíin' e ja` mí' jnea' røø' fí' lí' ca'áng~ dsea` do, ²³ jo dsu' jo` seeng` i 'lii~ do e too' lí' calír~ do mi~ caguilíin'. Joba' mi~ caquing'~ tur, quieer' júu^ e cangáin' ángeles quiá'~ Fidiéé' i cajíng'~ e nicajíb'tu Jesús calé' catú~. ²⁴ Jo lí' jo, cangolíng~ fí' jo cóo' tú~ míing'~ dsea` i la'ó' ngí' cóo'~naa' e fí' do, jo cangá~bre cajo dseáng'~ jíi'~ laco' júu^ e quieé' i dseamf do, jo dsu' ja` cangáin' Jesús.

²⁵ Joba' cajíng'~ Jesús casí'r~ i dsea` gáng~ do:

—¿Søng~ ja` iing~ 'nú' e ningáng'na' jalé' ee' lí', jogui dsíng'~ jmi'íing'na' e já'~ nilíng'na' jalé' júu^ e caguia' jaléng' dsea` i café' cuaiñ' quiá'~ Fidiéé' mali'gui eáang'! ²⁶ Co' dseáng'~ 'né'ba' e cangongíng~ Dsea' Jmáang~ jalé' e jo nú'~gui e nidséng'~ tur calé' catú~ fí' ñiff' quiá'r~.

²⁷ Jo dsifí' ladob canaang` Jesús e sí'r' i dsea` gáng~ do jalé' júu^ e fé' uii~ quiá'r~ fí' ni~ jí' quiá'~ Fidiéé', jo canaañ' catí' júu^ quiá'~ Moí' cóo'~gui jalé' júu^ caguiee~gui e cajme' i dsea` i café' cuaiñ' quiá'~ Fidiéé'.

²⁸ Jo malih̄gui lajo, mī caguilínḡ i dsea`gánḡ do e fih̄ lī ngolíñ̄ do, jo cajmée` Jesús e lafa' e ngóob̄bir tí lī huí`gui, <sup>29</sup> dsu' i dsea`gánḡ do cajmээр` e cajeb` Jesús e fih̄ do jo casí`-reiñ' do:

—La je` cóo`~ jnea`, co' nica'lóob̄ eáang` jo tí lī ni'f` núb̄.

Jo mī cajínḡ i dsea` do lado, jo cajeb` Jesús fí lī caje' i dsea`gánḡ do. <sup>30</sup> Jo mī tí lī caguár` e nidó'r̄ ir̄ e canuu, jo catínḡ Jesús cóo` iñí` jo cacuø'r` gui'máang` Fidiée`, jo lí` jo caffíñ` e iñí` do jo cacuø'r` i dsea`gánḡ do. ³¹ Jo mī cajmée` Jesús lado, job mī calilí` i dsea`gánḡ do e nī dseánḡ Jesús i dsea` do. Jo dsu' dsifí` ladob cango'íng` dsea` do e laco' gui'ná` jøom`bir. <sup>32</sup> Jo dsifí` ladob canaang` i dsea`gánḡ do sí` rúñ̄:

—Lado 'mí`, lajee` téé`naa' fí, dsínḡ` cali'íang` dsí'naa' mī cajmea'r` jneaa`aa' júu` jalé` e fé` fí nī jì` quiá` Fidiée` uii` quiá'r̄, dsea` líñ̄ Dsea` Jmáanḡ, ¿já` já`?

³³ Jo jo` cajmi`ínḡ yaanḡ i dsea`gánḡ do, co' dsifí` ladob caquinḡ` tur cangolíñ̄ fí Jerusalén fí lī caseánḡ` tur cóo`~ jaléng` i dsea` guijáng` do cóo`~ gui dsea` caguiaanḡ i ngí` cóo'r̄ do. <sup>34</sup> Jo dsifí` mī cangánḡ` rúñ̄, jo lalab cajínḡ` i dsea` fíng` do jo casí`-reiñ':

—E já` ba' e nicají` tu Fíi`naa', co' Táh` Simón nicangá` quiá'r̄.

³⁵ Jo joguiba' cajmée` i dsea`gánḡ do júu` jalé` e calíñ̄` guiá` fí, jo jial calicuíñ̄ Jesús mī tí lī caffínḡ dsea` do iñí` e nidó'r̄.

Mī cajmijnénḡ` 'ñia' Jesús fí quini` dsea` quiá'r̄

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Jo lajee` gui'ná` sím`bi i dsea` do jalé` e júu` na, cóo` cajném̄ Jesús jo casínḡ` 'ñia'r` jee` jaléng` i dsea` do jo casí`-reiñ' do lala:

—Güiliseem` 'nú` juguiú` júu` røø`.

³⁷ Jo mī cangánḡ` i dsea` do Jesús, dsínḡ` cafóñ̄` jo canaaiñ̄` í` dsíur` e jøoiñ̄` jaang` dsea` guí`.

³⁸ Joba' cajínḡ` Jesús casí'r̄ jaléng` i dsea` do:

—¿Jiali' 'gó`na'? Jo ¿jiali' jmoona' e ja` já` líng`na' e jnea`? <sup>39</sup> Fíng` na jøø` du' guóo` cóo`~ gui tíi, co' dseánḡ` jneab` la. Güing`na' jnea` jogui jøøng`na' jnea`, co' jaang` dsea` guí` ja` teáaiñ̄` móo` o'gui sea` loo` táaiñ̄` laco' móo` 'nú` e sea` quíé` e lana.

⁴⁰ Jo mī cajínḡ` Jesús lado, jo ca'e'r` jaléng` i dsea` do lají` tú` guoor` cóo`~ gui tíir̄.

⁴¹ Jo dsu' i dsea` do ja` já` calím̄`bir uí` e dsínḡ` dsigá` dsíur` jogui e íang` dsíur` cajo. Joba' cajínḡ` Jesús casí'r̄ jaléng` i dsea` do:

—¿Su ja` ee` sea` cuó`jiu' døø`ø` lana?

⁴² Joba' i dsea` do cacuø'r` Jesús ca'náanḡ` 'ñu` i cúing` cóo`~ gui ca'ná` mi' e a` ta'.

⁴³ Jo ca'ím̄` Jesús e do, jo cagó`bre do fí quini` jaléng` i dsea` do. <sup>44</sup> Jo mī cangoyúunḡ` e cagø'r̄, jo casí'r̄ jaléng` i dsea` do jo cajíñ̄`:

—Lajalé` e nicalín̄` n, e job e caffí` i 'nú` lamí` cangí`naa' colíinḡ` e dseánḡ` 'né` e nilítib̄ jalé` e fé` uii` quíé` e fí nī jì` quiá` Fidiée` e cajme' Moi` jogui fí nī jì` e cajme' dsea` i café` cuaiñ̄` quiá` Fidiée` jogui e fé` fí nī jì` e sií` salmos.

⁴⁵ Jo lí` jo, cajmée` Jesús e cangánḡ` jaléng` i dsea` do jalé` e fé` fí nī jì` jo uii` quiá'r̄. Jo lí` jo casí`-reiñ' lala jo cajíñ̄`:

⁴⁶ —Lajob toø` fí nī jì` quiá` Fidiée` e dseánḡ` nisi'í`ba' e cajún̄` n, jnea` dsea` líñ̄` n Dsea` Jmáanḡ` i casínḡ` Fidiée` fí jmiçüü` la, jo mī catí` 'ní` jmiñ̄` lajo, cajíb` túu` calé` catú`;⁴⁷ jogui 'né` e nini` dsea` júu` quíé` e lacoø` fí fí la'únḡ` fí jmiçüüf, jo 'né` nináng` e jo catí` Jerusalén e laco' niquí` jínḡ` yaanḡ` dsea` fí quini` Fidiée`, jo lajoguiba' quí` jmiñ̄` e ni'ínḡ` dsee` quiá'r̄. ⁴⁸ Jo 'núb̄` nicañí` na' jalé` e nicalín̄` n. ⁴⁹ Jo jnea` nicuøø` 'nú` e cajínḡ` Tiquíé` e lamí` jéenḡ` gui e nicuø'r̄` 'nú', dsu' fí Jerusalén labi 'né` já` na' cartí` ni'ínḡ` na' e Jmiguí` 'gøng` quiá` Fidiée` e jáa` fí ñifí`, jo e job e nijmicóo` 'nú` lata`.

Mī cangánḡ` Jesús fí ñifí`

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ J̄o mī cangf̄ j̄o, cajéeng` Jesús ī dsea` quiá'r̄ do fí' caluu` f̄ī Jerusalén, j̄o cangolíñ̄ fí' c̄ō l̄ī sii` Betania. J̄o mī caguilíñ̄ fí' j̄o, j̄o casée` Jesús guóor` fí' yú^ j̄o laj̄ob cataiñ̄` güea'^ ī dsea` quiá'r̄ do. ⁵¹ J̄o lajee` gui'ná'^ b̄ī táin̄' güea'^ ī dsea` quiá'r̄ do, mī canaañ̄` soor` fí' yú^ e cangáiñ̄' fí' ñifí̄. ⁵² J̄o dsu' lajaléng' ī dsea` guijáng` do caquim'` tur fí' Jerusalén mī cangoyúung'~ e cajmiféiñ̄' dsea` do, j̄o dsíng'` íáang` dsír' cangolíñ̄. ⁵³ J̄o mī cangf̄ j̄o, sojiéb' niteáaiñ̄' fí' dsí' sinúu^ guá'^ e jmiféiñ̄' Fidiée`.

J̄o laj̄ob nilí'.

J̄o lanab jíi'~ líí' júu^ e cajme' Lucas.

E lab júu^ quiá'- Dsea`Jmáang- e cajme' JUAN

Lajíí' mi~ nú'-gui e nitiroo`jmigüf'ba' e niseeng` Dsea`Jmáang-

¹Jo jíí' latí' mi~ uim~ nisea` e sii` Júu^ do, jo e jo líng' Joo' Fidiéé'; jo cøøm` seeng` cøo' Fidiéé', co' íb` dseáng' Fidiéé' cajo. <sup>2</sup>Jo colíim~ seeng` e Júu^ do cøo' Fidiéé' lajíí' latí' mi~ uing~. ³Jo la'eáang' cøo' e Júu^ dob cajmée` Fidiéé' lajalé' e sea' fí' jmigüf'; joba' lajalé' e sea' fí' jmigüf' cajmée` Fidiéé' colíing~ cøo' e Júu^ do. ⁴Jo la'eáang' cøo' e Júu^ doba' cuø' e see`naa' fí' jmigüf', jogui íb` cajo i líng' i Jíng' quiá' Fidiéé' i cuø' e tíing` ngáng' jaléng' dsea` jmigüf'. ⁵Jo i Jíng' quiá' Fidiéé' do jmoo' e lijneá' lacaang' lí' nuu' sò', jogui e nuu' sò' do ja' mí' caquí' jmi~ fa' nijmé' e niyúng` i Jíng' quiá' Fidiéé' do.

⁶⁻⁷Jo malíi`gui caliséng` jaang` dseañu' i calis' Juan i seáang` dsea` jmií; jo Fidiéé' caguíng' ír` jogui casíing` neiñ' e laco' dsea` do nini'r- júu^ quiá' i Jíng' quiá' Fidiéé' do, jogui e laco' ninú- jogui e já'- nilíng` jaléng' dsea' lajíí' júu^ e niguíá- dsea' do. <sup>8</sup>Jo dsu' i Juan i seáang` dsea` jmií do ja' líiñ' dseáng' i Jíng' quiá' Fidiéé' do, co' líiñ' jaang` dsea' i casíng` Fidiéé' e laco' nini'r- júu^ quiá' i Jíng' do jee~ jaléng' dsea' góor` dsea' Israel. ⁹Jo cagüéng` i dseáng' já'- Jíng' quiá' Fidiéé' do fí' jee~ dsea` jmigüf' e laco' nijmér- jial e niliseeng` dsea' fí' lí' jneá' jí'.

¹⁰Jo i dsea' i líng' Júu^ quiá' Fidiéé' do niseem`bre lajíí' latí' mi~ uing~; jo nañí' fa' la'eáang' cøo' íbre cajmée` Fidiéé' lajalé' e sea' fí' jmigüf', jo dsu' jaléng' dsea` jmigüf' ja' já'- calíiñ- júu^ quiá' dsea' do. <sup>11</sup>Jogui dseáng' fí' góo`bre cagüéiñ- cajo, dsu' ja' ca'íng' dsea' góor' ír'. ¹²Jo dsu' jaléng' i dsea' i ca'íng' ír` jogui i já'- calíng- júu^ quiá'r-, joba' cacuø'reiñ' fí' e ca'uíñ' do jóo' Fidiéé'. <sup>13</sup>Jogui líiñ' do jóo' Fidiéé' dsu' o' uíi' e caliséiñ' fí' jmigüf' la, o'gui fa' líng` i quiu' ta~ quiá'r- e ca'uíñ- lajo, dsuco' líiñ' do lajo uíi' e 'ñiab' Fidiéé' cajméer` e ca'uíñ- do jóor'.

¹⁴Jo e Júu^ do ca'uíng- dseáng' jaang` dsea` jmigüf', jo caliséng` jee~ jneaa`aa' fí' jmigüf' la, jogui dsíng' jmi'neáang` jneaa`aa', jogui jmang' júu^ já'- quié'. Jo mi~ calicuíng`naa' e Júu^ do i líng' Joo' Fidiéé' i camíng' do, joba' caline`baa' jóng` jial dseáng' jlo'^ niñ-, jo dsu' e jo catíiñ- jíí' dseáng' 'ñia'bre e cacuø' Tiquiá'r^ ír', co' dseáng' eáam' 'née' dsea' do quiá'r-. <sup>15</sup>Jo lalab cajíng' Juan i seáang` dsea` jmií do cuaiñ` quiá' dsea' do mi~ cajíñ'- lala:

—Jo i lab i dsea' i éeng` jnea~ do ie~ lami~ cafá'- a lala: “Jo i dsea' i nijáa` cøong`guijiu laco'gui cagüéng` jnea~ fí' jmigüf' la ning`guir eáang' laco' jnea~, dsuco' lajíí' mi~ nú'-gui eáang' e niliseeng` jnea`ba' e niseeiñ'.”

¹⁶Jo co' eáam` guíung- dsea' do cøo' jneaa`aa', joba' cuø'r' jneaa`aa' jalé' güea' quiá'r- cøo'gui jalé'gui e 'né- qui`ii' dseáng' lalíng' e jíí' ja' catíi`naa' lajo. <sup>17</sup>Jo la'eáang' cøo' Moí' cacuø' Fidiéé' jneaa`aa' júu^ quiu' ta~ quiá'r-; jo dsu' la'eáang' cøo' Dsea`Jmáam`ba' e nicaline`naa' jial tíi' 'neáang' Fidiéé' jneaa`aa' jogui la'eáang' cøo' íb` cajo e líti~ júu^ quiá' Fidiéé'. <sup>18</sup>Jo jíí' jaang` dsea` jmigüf' ja' mí' cangáaiñ` dseáng' 'ñia' Fidiéé', dsu' jíí' i jóor' camíng' do i líng' Fidiéé' cajo, jíí' íbing' i nicajmijnéeng` jial líng' Tiquiá'r^ Fidiéé' uíi' e dseáng' cøøm` seeiñ` cøo' dsea' do.

Mi~ café' Juan i seáang` dsea` jmií` cuaiñ` quiá' Dsea`Jmáang-

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Jo coo` jmií` jaléng' i dsea' i quié' nifí' quiá' jaléng' dsea' Israel i seeng` fí' Jerusalén casíiñ` coo` tú- míng' jmidsea' quiá'r- cøo'gui jaang` gáng- dsea' levita fí' lí' táang' i Juan i seáang` dsea` jmií do e cangojmingí'r` dsea' do lala:

—¿I~ dsea' lin'?

²⁰Joba' cañíi' i Juan do dseáng' la líi' jo casí'-reiñ' do lala:

—O' jnea~ i Dsea`Jmáang- i fí' áa'na' i nisíng- Fidiéé' i nicá' nifí' quií'-na'.

²¹Jo cajmingí'-tu i dsea' do i Juan do calé' catú- jo cajíñ'-:

—Jo ¿i` dseáng' l`íng' 'nu` jóng? ¿Su Líi` i` café' cuaiñ` quiá' Fidié` mali`gui eáang'?
 Joba' cañiit'u i` Juan do jo cajíñ'`:

—U~, o' í jnea`.

Joba' calé' catú` cajmingíit'u i` dsea` do jo cajíñ'` lala:

—¿Osi 'nu`bi i` dsea` i` caguíng' Fidié` i` nifé' cuaiñ` quiá'r` i` sijeeng`naa' fí` jmigüü` la?
 Joba' cañiit'u i` Juan do quiáñ'` do jo cajíñ'`:

—U~, o' í jnea` cajo.

²² Joba' i` dsea` do caléb' catú` cajmingí'r` i` Juan do jo cajíñ'`:

—Jo song o' lajogui, joba' ¿i`gui dseáng' l`íng' 'nu` jóng? Jo co' dseáng'` la guím` 'né` lé`naa' júu` i` dseáng' l`íng' 'nu` quiá' i` dsea` i` casíng' jnea'^ do, joba' ¿e` fó' 'nu` uø' e lin'?

²³ Joba' cañiit'u i` Juan do quiáñ'` do:

—Jnea` l`ín`n jaang` i` fé' i` caguéng` fí` ni` guóo` uó` quiú, jo quiee` júu` quiá' Fidié` e catíng` 'nu` e fé' lala: “Nea`na' condséé` coo` fí', co' tí` lí` nijáab` Fí'naa'” —lí` laco' cajíng' Fidié` fí` ni` jì` quiá'r` e cajme' Saíi', jaang` dsea` i` café' cuaiñ` quiá' Fidié` ie` mali`gui eáang`.

²⁴ Joba' i` dsea` i` casíng` dsea` fariseo fí' lí` táang` i` Juan i` seáang` dsea` jmií` do cangosiíñ` cóo'` dsea` do <sup>25</sup> jo cajmingí'` tureiñ':

—Jo song ja` l`íng'gui' i` Dsea` Jmáang` i` nisíng` Fidié` fí' la i` nicá` nifí` quí`naa' o'gui Líi` o'gui i` dsea` i` fé' cuaiñ` quiá' Fidié`, joba' ¿jiali'` jmoo` ta` seáang` dsea` jmií` jóng?

²⁶ Joba' cañiit'u i` Juan do quiáñ'` do jo cajíñ'`:

—Jnea` seáan`n dsea` jmií` jii` cóo'` layaang` jmií`; jo dsu' jee` 'nú' niseem` jaang` i` ja` mí` cúing`na'. <sup>27</sup> Jo lana tí` lí` nilicuíim`ba' i` dsea` í, co' tí` lí` ninám`bre ta` quiá'r`. Jo jnea` fí` quini` í` ja` ee` quíin`n, co' jì`gui co' nisíi'` ní` 'núu` lomiiir` ja` quíin`n.

²⁸ Jo jalé' e la cangojéé' fí' coo` fí' lí` sii` Betania e néé' lí' lí' 'ngóo`` gua` Jordán, co' fí' job` lí` táang` i` Juan i` seáang` dsea` jmií` do ie` jo.

Jesús líiñ' i` Jo'se'` Jiuung` quiá' Fidié`

²⁹ Jo mí` cajneá` coo`gui jmií` lajo, i` Juan do cangár` e nijaquíéng` Jesús fí' lí` siñ'. Joba' café'r` uii` quiá' dsea` do, jo casí'r` jaléng' i` dsea` i` teáang` cóo'r` do lala:

—Fíng na jøø`na', dob nijáa` i` l`íng' i` Jo'se'` Jiuung` quiá' Fidié` i` íing` jalé' dsee` e røøng` dsea` jmigüü'. <sup>30</sup> Jo i` dsea` lab i` éeng` jnea` do ie` lami` cafá' a lala: “Mí` nisóong` jnea`, nijáa` jaang` i` niing`gui eáang` laco' jnea`, dsuco' i` dsea` í` lajii`` mí` nú`gui eáang` e niliseeng` jnea`ba' e niseeiñ'.” <sup>31</sup> Jo jii`` jnea` ja` mí` caliñi`bú` i` dseáng' dsea` do, jo dsu' cagá` a fí` jmigüü` la e gaseáan`n dsea` jmií` e laco' jaléng' dsea` góo`o dsea` Israel nilicuíiñ` dsea` do.

³² Jo cajíng'`gui i` Juan do lala cajo:

—Coo` jmií` camó` jnea` Jmiguí` quiá' Fidié` e cajgó` fí` nífi` jo cajé' fí` yá'^ gui` Jesús e líing` jaang` mee`. ³³ Jo lajee` e nú`gui lajo ja` mí` ní` jnea` i` l`íng' dsea` do, jo dsu' Fidié` i` casíi` quié` e e cagaseáan`n dsea` jmií` casí'r` jnea` lala: “I dsea` i` nimáan` i` nijgiéé` Jmiguí` quié` e fí` yá'^ gui`, i` dsea` í`bing' i` niseáang` dsea` jmií` cóo'` Jmiguí` quié` e.” <sup>34</sup> Jo camób` jnea` mí` cangojéé' jalé' e jo, joba' dseáng'` lajam` nita` dsii` e Jesús líiñ' dseáng'` i` Joo' Fidié` camíng'` do.

La'uii` dsea` i` ca'uíng` dsea` quiá' Jesús

³⁵ Jo mí` cajneá` coo`gui jmií` lajo, i` Juan i` seáang` dsea` jmií` do táaiñ` colíing` cóo'` gáng` dseañu' i` nilíng' dsea` quiá'r`. ³⁶ Jo lajee` job` cangár` e cangíng' Jesús, joba' cajíñ'` casí'r` i` dsea` quiá'r` do e fé'r` uii` quiá' dsea` i` cangíng' do jo cajíñ'`:

—Fíng na jøø`na', i` dsea` ngóo` dob i` l`íng' i` Jo'se'` Jiuung` quiá' Fidié` i` íing` jalé' dsee` e røøng` dsea` jmigüü`.

³⁷ Jo dsifí` mí` canúu` i` dsea` gáng` do lajii`` e cajíng'` i` Juan do, joba' lajmináb` cangoliñ` tí`leaiñ` laco' ngóo` Jesús. <sup>38</sup> Jo mí` calilí'^ Jesús e líing` i` ngolíng` caluur`, joba' dsifib' caji'r` nir` e cajøøiñ` i` dsea` do jo cajmingí'` reiñ':

—¿Iñ ñilíng na' 'náng na'?

Joba' cañii' i dsea` do quiá' Jesús jo cajíñ':

—Tifa', ¿jie' fí' quií'?

³⁹ Joba' cañii' Jesús quiá' i dsea` do jo casí' reiñ':

—Má' aa' cóo' jnea~, jo lajob niliñí' na'.

Jo colíim~ cangolíñ` cangojmiñir~ jie~ quiá' Jesús, jo fí' job cajer' colíing~ lata~ e jmiñ' jo, có' la ií~ quiú' e ca'lóob~ ningóo' ie~ jo.

⁴⁰ Jo jaang` lajee~ i dsea` gáng~ i canúu~ júu^ quiá' Juan i seáng` dsea` jmiñ' do siir` Df` i nilíng` dsea` ngáang` cóo' jaang` gui dseañu' i sii` Simón, jo íb` i cangotáang` cóo' Jesús do. <sup>41</sup> Jo dsifí' lajob cangó` Df` e cango'néeiñ' i rúíñ' i sii` Simón do, jo mi~ cadséng' neiñ' do lalab casí'r':

—Janú', Simón, lana nicalicuíim`baa i dsea` i cajíng' Fidiée' i nisíñ' fí' jmiñ' la i sii` Dsea` Jmáang~ i nicá' nifí' quí' ii' do.

⁴² Jo dsifí' lajob i Df` do cangojéeiñ' i rúíñ' i sii` Simón do fí' lí~ guíng~ Jesús; jo mi~ tí' lí~ cangá~ dsea` do quiá' Simón lalab cajíñ' casí' reiñ':

—Jo 'nub` i sii` Simón, jo lín' jóo' jaang` gui i sii` Juan, jo dsu' latí' lana nilisii' Cefas osi Tú' cóo' jmií' griego é.

Mí~ cató' Jesús Lii~ cóo' Natanael

⁴³ Jo mi~ cajneá~ cóo' gui jmiñ' lajo, ca'f` dsii' Jesús e cangó` tur fí' lí~ se' Galilea, jo fí' job cajíng' rúíñ' cóo' jaang` dseañu' i sii` Lii~, jo lalab casí' reiñ' do:

—Má' aa' cóo' jnea~.

⁴⁴ Jo i Lii~ do niseeiñ' fí' cóo' fí' e sii` Betsaida, jo dsea` góo`bre nilíng' i Df` do cóo' gui Tú' Simón, có' cóob' fí' lí~ seeiñ'. ⁴⁵ Jo dsifí' lajob cangó` Lii~ e cango'néeiñ' jaang` gui dseañu' i sii` Natanael, jo mi~ cajíng' neiñ' do, lala casí' reiñ':

—Lanab nicalicuíng`naa' i dsea` i ca'éeng` Moi' fí' ní' jì' quiá'r~ maliñ' gui eáang', jogui cajo i ca'éeng` jaléng' dsea` i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' lí' lacó' gui cajme'r' fí' ní' jì' maliñ' gui eáang'. Jo i dsea` íb` i sii` Jesús i seeng` fí' Nazaret i líng' jóo' Sé'.

⁴⁶ Jo mi~ canúu~ Natanael e júu^ jo, joba' cajíñ' lala:

—Ja' lí' dsii~ e fí' Nazaret nigüí' fí' jaang` i ni'é~ guiá~ cóo' dsea` rúng'.

Joba' cañii' Lii~ quiá' i dsea` do jo cajíñ':

—Má' aa' fí' lí~ guíiñ~, jo lajoba' nilicuíñ' dsea` do.

⁴⁷ Jo mi~ cangá' Jesús e nijaquíéng' dsea` do fí' lí~ siñ', joba' cajíñ' lala e café'r' uii~ quiá' Natanael:

—I nab dseáng' lajang'^ jaang` dsea` góo'naa' dsea` Israel i ja` quie' júu^ ta` júu^.

⁴⁸ Jo mi~ canúu~ Natanael e jo, joba' cañii' quiá' Jesús jo cajmíng'r' dsea` do lala:

—Jo ¿jial nicuíñ' jnea~ jial lín'n?

Joba' cañii' Jesús quiá' do jo cajíñ':

—Cò' lajii' nú' gui e nitó' Lii' 'nu~, jéem' nicamáng~ jnea~ 'nu' e guíiñ' uii~ 'ma' güiñí'.

⁴⁹ Joba' cañii' tu Natanael quiá' Jesús jo casí'r' dsea` do lala:

—Tifa', 'nub` dseáng' i líng' jóo' Fidiée', jogui 'nub` cajo dsea` lín' dseata~ dsea` féng' quiá' jaléng' jnea~aa', dsea` lí' dsea` Israel.

⁵⁰ Joba' cañii' tu Jesús quiá' i dsea` do calé' catú~ jo casí' reiñ':

—¿Su já' lín' lana dsu' uí' e fá'a e camán~ n' nu' e guíiñ' uii~ 'ma' güiñí'? Jo dsu' jnea~ fí' i 'nu' e nábi nimó' jalé' e niing~ gui eáang' e tiñ~ jmee' e.

⁵¹ Jo lalab cajíng' gui Jesús cajo e casí'r' lajaléiñ' do:

—Jo lalab jmitaa' óo'na' cajo e nimó'ba' jial jnéeng~ fí' ñifí' fí' lí~ guíng~ Fidiée', jogui jial soo' jogui jgáang` jaléng' ángeles quiá' Fidiée' fí' lí~ sín'n, jnea~ dsea` gáa'a fí' ñifí' e lín'n jaang` dsea` jmiñ'.

2

Mí~ cajmée` Jesús la'uii~ e quí'r~ jmiñ'

¹Jo mi~ cangf' 'ni' jmi~ lajo, jo ie~ jo calisea` coo` jmi~ e cung' guo` dsea` fi' coo` fii'jiu e sii' Cana e nee' li' se' Galilea. Jo ie~ jo dob taang` Ya^, niquia'^ Jesus, ²jo Jesus coo' gui i dsea` quia'r- do lliin' dsea` i siming` quia' e jmi~ e ti' do, joba' fi' dob quijgeaain' cajo. <sup>3</sup>Jo lajee` e teaain' e jmi~ do, coob` mi~ cadsea` e jmi'^ mi'^ huing` jol^ e jmaain' ta~ do, joba' niquia'^ Jesus cajin'- casir- dsea` do lala:

—Ngoo' cadsea'b- e jmi'^ mi'^ huing` jol^ e jmaang` ta~ do.

⁴Joba' cañi' Jesus quia' i niquia'r^ do jo cajin'- casir- dsea` do lala:

—Neaa~, jiali' fi' jnea~ lana? Co' lana ja` mi' cat'bi i' e nijmee~ e lajii' ta~ e si'in^n do.

⁵Joba' cajing'- tu niquia'^ Jesus e sir' i dsea` i jmoo' ta~ jmicoo' e sinuu^ do:

—Jmee~ na' lajaléb' ta~ quiu' i Jesus na.

⁶Jo ie~ jo nitée~ jñuu- tu' coo' e li' coo' layaang~ cuu~, jo e jo íng^ ta~ e a~ jmi~ e jmáng' dsea` Israel ta~ e laco' jmiguiung- yaain' fi' quini' Fidiée~, co' lajob quí' tñiin' e jmoor'. Jo lacoo` e dsii' tu' cuu~ do ab~jiu la cincuenta si la setenta litro jmi~. ⁷Jogui Jesus casir- jaléng' i dsea` i jmoo' ta~ e sinuu^ do lala:

—Jmirøng`na' jmi~ lacoo` lacoo` e tu' na.

Joba' dsifi' lajob cajmirøng` i dsea` do dseang'- la có' e tu' do. ⁸Jo mi~ cangf' jo, cajing'- tu Jesus casir- rein':

—Lana fii' i 'nú' güiseaang'~jiu' e nicaguiée'~na' dsii' e tu' do, jo güica~na' quia' i dsea` nee' ni~ e jmi~ la.

Joba' lajob cajmeeein' do.

⁹Jo i dsea` i quie' nifi' quia' e jmi~ do ca'í'-bre capi' e do, jo dsu' jmi'^ mi'^ huing` jol^ nica'uíng'- do, jo jii' ja` ñir' jial ca'uíng'- do lajo. Jo jii' i dsea` jmoo' ta~ sinuu^ dobing' i ñi' jial ca'uíng- jmi'^ mi'^ huing` jol^ e jmi~ do, dsuco' yaam~bre cajmirøin' jmi~ e dsii' tu' do. Jo mi~ ca'í'- i dsea` quie' nifi' e jmi~ e ca'uíng- jmi'^ mi'^ huing` jol^ do, joba' dsifi' lanab cató'r- i siming' i cacúng'- guo` do ¹⁰jo casir- rein':

—Lajim` dsea` cuor' la'uii' e jmi'^ mi'^ huing` jol^ e jlo'gui, joba' mi~ ti' li' nica'í'- i dsea` siming` do jmiguiung'jiu e jmi'^ e jlo' do, joguiba' e niguié'r' e jmi'^ mi'^ huing` jol^ e uóng-gui do quia' i dsea` siming` do. Jo dsu' 'nu' nica'mea'ba' e jmi'^ mi'^ huing` jol^ e jlo'gui do quia' ti' li' ningoo' dséng- jmi~.

¹¹Jo e la cajmeee' Jesus fi' e fii' e sii' Cana e nee' li' se' Galilea. Jo e lab la'uii' e quí'r~ jmi~ e dsigá' dsii' dsea` e cajmeee' fi' jmi'gu' la, jo lajoba' cajmijneein' jial tí' 'gøin'. Jo jaléng' dsea` quia'r- jáb'- caliin- júu^ quia' dsea` do.

¹²Jo mi~ cangf' jo, Jesus cangór- fi' coo' fii' e sii' Capernaum coliang~ coo' niquia'r^ coo' gui jaléng' rúin' jogui coo' jaléng' dsea` quia'r- cajo; jo fi' job cajer' coo' tú- jmi~ lajo.

Mi~ ca'uøong` Jesus jaléng' dsea` i jmoo' ta~ 'ni' fi' guá'-

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Jo mi~ cangf'gui lajo, co' nijaquieem'bi e jmi~ quia' dsea` Israel e sii' Pascua, joba' Jesus cagüi'fir' fi' Capernaum jo cangór- fi' Jerusalén. <sup>14</sup>Jo mi~ ti' li' caguiér- fi' jo, dsifib' cangór- fi' guá'- fé' e si' fi' jo, jo fi' sigui' job cadséin' jaléng' dsea` i teaang'- ta~ 'ning` jaléng' güitá' coo' gui jaléng' jo'se' jogui jaléng' mee~. Jogui cangáin' cajo jaléng' i neaang' ta~ jmisíng- cuu- e 'né- jaléng' dsea` i dsitáang'- fi' e guá'- fé' do. ¹⁵Joba' mi~ ti' li' cangáng- Jesus jaléng' i dsea` i, dsifi' lalab casá'r- coo' tú- 'nii' jo catáin' 'maang'- jo coo' e job ca'uøoin' i dsea` do coliang~ coo' i jol' núu^ i jeein' do e 'ñiin'. Jogui cajim' Jesus jalé' mes~ quia' jaléng' i dsea` i neaang' ta~ jmisíng- cuu- do, jo caguiáb'- e cuu- do fi' ni~ uó'. <sup>16</sup>Jogui lalab casir- Jesus jaléng' i dsea` i jmoo' ta~ 'ning' jaléng' mee~ do jo cajin'-:

—iUøong`na' jaléng' i mee~ na, jo ja` jmoona' 'moo' fi' guá'- li~ jmféng' dsea` Tiquié' e Fidiée'!

¹⁷Jo dsifi' lajob cadseng'- dsii' i dsea` quia'r- do lajii' e toó' fi' ni~ jì' quia' Fidiée' li' fé' lala: “Liguim- jnea~ mi~ ja` jmi'gó' dsea` guá'- li~ jmféng' dsea` Tiquié' e.”

¹⁸ Joba' i dsea` Israel i quie' nifi' do cañir` quiá' Jesús jo casí' reñ' do lala:

—¿E` quí' jmi` nijmée' e laco' nilita` dsí' naa' e cangín' fí' e cajmee' lajalé' e ná?

¹⁹ Joba' cañi' tu Jesús quiá' i dsea` do:

—Íng' na' e guá' fé' e si' la, jo jnea` gui quí' baa jmi` e nijmiliing` túu cóo' 'ni' jmi`.

²⁰ Joba' cañi' tu i dsea` Israel do quiá' Jesús:

—Jial lí' e lajo, có' tuló` dsí' jñuu` jii` cali' h' jnea' e calí' e guá' fé' na, jogui 'nu` fó' lana e cóo' 'ni' jmi` lí' nijmiliing` tu'.

²¹ Jo dsu' café' Jesús lajo e éeng' 'ña' r' cóo' ngúu' táam` bre mi` cajín' cuaiñ` quiá' e guá' fé' do. <sup>22</sup> Jo dsu' cartí' mi` cangí' e cají' tu Jesús, jo lajoguiba' e cadseng' dsí' i dsea` quiá' r' do lajii' júu` e cajíng' dsea` do ie` jo, ie` lamí` cajín' e cóo' 'ni' jmi` nilí' r' e nijmiliing` tur e guá' fé' do. Jo joguiba' dseáng' já' calíng' i dsea` quiá' Jesús do lajii' júu` e silí' fí' ni` jì' quiá' Fidiée' cóo' gui jalé' júu` e cajíng' dsea` do lajee' cateaiñ` fí' jmi` gú' la.

Niñib' Jesús jial líng' dsea` lajiiñ`

²³ Jo lajee' táam` bi Jesús fí' Jerusalén, lajee' jmi` e quí' t'íng' dsea` Israel e jmóor` jmi` e sií' Pascua do, jo lajee' jo jmi` guib' jalé' e quí' Jesús jmi` cajmée' fí' quini' jaléng' i dsea` i siseáng' do ie` jo, joba' i fíim' i dsea` í' já' calíng' júu` quiá' dsea` do. ²⁴ Jo dsu' Jesús ja` ta` dsí' r' cóo' i dsea` do có' nicuím` breiñ' do guiá' jial líiñ' do lajiiñ`. <sup>25</sup> Jo có' niñi' bre 'ña' r' guiá' jial líng' dsea` jmi` gú', joba' ja` 'neaiñ` dsea` jíeng' i nijmeá' júu` í' jial í' dsí' dsea` jmi` gú'.

3

Mí' casíng' Nicodemo cóo' Jesús

¹ Jo mi` cangí' jiu lajo, lajee' e táam` bi Jesús fí' Jerusalén, jo ie` jo nitáang' fí' jo jaang' dsea` Israel i sií' Nicodemo i nilíng' dsea` fariseo, jo i dsea` í' líiñ' jaang' dsea` i laniing` jee` jaléng' dsea` góor` dsea` Israel. ² Jo cóo' lajee' e uóo' cangór' e cango' eer' Jesús, jo mi` caguié' fí' jo lalab casí' r' dsea` do:

—Tifa', nineb` jnea' róo' e Fidiée' dsea` casíñ' 'nu' fí' jmi` gú' la e cañi' ée' jnea', dsuco' jí' jaang' dsea` jmi` gú' ja` quí' r' jmi` fa' líng' ee' lí' nijmér' e dsigá' dsí' dsea` jí' laco' quí' 'nu' jmi` e jmoo' fíng song ja` jmi` cóo' Fidiée' quiá' r'.

³ Joba' cañi' Jesús quiá' do jo cajín' :

—E laba' jmitaa` o', e doñi' ii` dsea` i ja` niníng' tu calé' catú' e ni' uíñ' jaang' dsea` i 'míng' la'eáang' cóo' Fidiée', joba' ja` quí' jmi` jóng fa' e dsea` do nicá' nifi' quiá' r'.

⁴ Joba' cajmíng' tu Nicodemo e cajmíng' r' Jesús jo cajín' :

—¿Jial quí' jmi` e jaang' dsea` yúu' niqing' tur fí' dsí' tu' niquiá' r' jo niníng' tur calé' catú' ?

⁵ Joba' cañi' tu Jesús quiá' Nicodemo jo cajín' casí' reñ' :

—E laba' jmita` guí' o' cajo, e doñi' ii` dsea` i ja` ngáang' la'eáang' cóo' jmi` jogui cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée', joba' ja` quí' jmi` fa' e nilí' r' e Fidiée' nicá' nifi' quiá' r'. <sup>6</sup> Có' doñi' ii` dsea` i níng' quiá' tiquiá' niquiá', joba' jí' dsea` jmi` gú' líiñ'; jo dsu' jaléng' i dsea` i liseeng' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée', joba' Jmiguí' job jée' quiá' r'. ⁷ Jo ja` güidsigá' o' dsu' uí' e fí' i 'nu' na, e lajím' dsea' 'né' e niliseeng' tur e laco' ni' uíñ' dsea' 'míng' la'eáang' cóo' Fidiée'. <sup>8</sup> Cofa' guí' fí' la fí' nab íí', jo lico' nuu` baa' e ii` dsu' ja` jnéeng' e jóo' naa' jie` fí' ngóo' osi jie` fí' jáa' é. Jo dseáng' lajob lí' cajo cóo' i dsea` i uíng' dsea' 'míng' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée', có' ja' lí' dsea' jór' jial mi` uíng' dsea' lajo.

⁹ Joba' cajmíng' tu Nicodemo cajmíng' r' Jesús calé' catú' jo casí' r' dsea` do:

—¿Jial cuóong' e nilí' e fó' na, Tifa'?

¹⁰ Joba' cañi' tu Jesús quiá' dsea` do jo cajín' casí' reñ' :

—¿Jaang' tifab' líng' 'nu' quiá' dsea` Israel, jo ja` ngám' bi' jalé' e fá' a la? ¹¹ Jo jnea` jmitaa` o' e lajii' e neb` jnea', jí' joba' fé' naa', jogui lajii' e nuu` naa' jogui ne' naa',

lajíi~ e job júu^ e guia'naa' jee~ 'nú'; jo dsu' 'nú' ja' já' líng'na' lajíi~ júu^ e fé'naa' do. ¹² Jo song 'nú' ja' já' líng'na' mi~ fá'a júu^ cuaiñ~ quía'~ fí' jmigüü' la, joba' zjal já'~ nilíng'na' jóng mi~ fá'a cuaiñ~ quía'~ fí' ñifí'?

¹³ Jo jíi~ jaang' dsea' ja' mí' cajgóor~ fí' ñifí', co' dseáng'~ lajíi~ 'ñia'~baa dsea' gáa'a fí' jo; jo cagüén~n fí' jmigüü' la e lín'n jaang' dsea' jmigüü'. ¹⁴ Jo lí' laco' cajmée' Moí' ie~ lami~ cajmeáaiñ' jaang' mi' cóo'~ layaang~ ñí' jo cateáaiñ~ fí' yú' coo' 'ma', jogui dseáng'~ lajob 'né' nidsing'ng~ jnea~ cajo, jnea~ dsea' gáa'a fí' ñifí' e lín'n jaang' dsea' jmigüü', co' niteáng~ dsea' jnea~ fí' cóo' dse' 'ma' cajo ¹⁵ e laco' doñí' ií' dsea' i'já'~ nilíng' júu^ quíe~ e quí' jmií' e niliseeiñ' cøong' cóo'~ Fidiée' lata~.

Dsíng'~ 'neáng' Fidiée' jaléng' dsea' jmigüü'

¹⁶ Jo co' eáam' 'neáng' Fidiée' jaléng' dsea' jmigüü', joba' cacuøoiñ' i'jóor' camíng'~ do e laco' cajúng~ dsea' do cuaiñ~ quía'~ jaléng' dsea' jmigüü'; jo lajoba' jaléng' dsea' i'jáng' yaang~ fí' jaguó' dsea' do ja' quí'~ jmií' fa' e ni'náiñ' quía'~ Fidiée', co' cøom' niliseeiñ' cóo'~ dsea' do lata~. ¹⁷ Dsaco' Fidiée' ja' casíiñ' i'jóor' do fí' jmigüü' la e laco' ni'f' dsea' do í' e nidsilíng' dsea' fí' lí' 'lí', co' casíiñ' dsea' do fí' la e lí' laco' nileáiñ' dsea' jee~ jalé' dsee~ quía'~ biñ'.

¹⁸ Jo doñí' ií' dsea' i'jáng' 'ña' fí' jaguó' i'jóo' Fidiée' do, joba' i' dsea' í' ja' ni'íñ' iihuí' uii~ quía'~ jalé' dsee~ quía'r~ mi~ nití' í' lajo; jo dsu' i' dsea' i' ja' jáng' 'ña' fí' jaguó' i'jóo' Fidiée' do, joba' i' dsea' í' ni'ím' bre iihuí' uii~ quía'~ jalé' dsee~ quía'r~, co' ja' mí' cajáng' 'ña'r' fí' jaguó' i'jóo' Fidiée' camíng'~ do. ¹⁹ Joba' lajaléng' dsea' i' ja' jáng' yaang~ fí' jaguó' Fidiée', nibíiñ~ fí' lí' 'lí' uii' e eáang'gui catí' dsíir' e cajméer' jalé' e ja' dseeng; co' ie~ mi~ cagüéng~ fí' jmigüü' la i'jíng' quía'~ Fidiée' do, ja' calíjii'~ jaléng' dsea' i' dsea' í', co' e lí' nuu' sò' dob cajmeáang'gui quía'r' e laco'gui i'jíng' quía'~ Fidiée' do é. ²⁰ Jo jaléng' dsea' i'jmóo' jmang'~ e lí' 'ní' níim' bre i'jíng' quía'~ Fidiée' do, jo jíi'~ capí' ja' iíñ' nidsiquíeeiñ' fí' cáang' dsea' do, co' ja' iíñ' e nilíí' dsea' jmigüü' jalé' e 'lí' e jmóor' do. ²¹ Jogui dsu' jaléng' i' dsea' i' seeng' cøong' cóo'~ júu^ quía'~ Fidiée' laco' catíng~, joba' tib' dsíir' e dsiquíeeiñ' fí' quini' i'jíng' quía'~ Fidiée' do e laco' cuø lí' quía'r~ e jalé'b' e jmóor' do cøom' røø' laco'gui jíi'~ e iing~ Fidiée' e nilí'.

Mí' café'tu Juan i' seáang' dsea' jmií' do cuaiñ~ quía'~ Jesús

²² Jo mi~ cangí'guijiu lajo, cangób~tu Jesús colíng~ cóo'~ jaléng' dsea' quía'r~ fí' lí' se' Judea, jo fí' job cajer' huøom~jiu e seáaiñ' jmií' jaléng' dsea' i'guilíng~ fí' do. ²³ Jo ie~ job cajo i'Juan do táaiñ' ta~ seáang' dsea' jmií' fí' quía'~ cóo' fí' lí' sii' Enón ca' lí' néé' cóo' fí' e sii' Salim, co' fí' job lí' sea' jmií' jmiguiúung', jogui fíim' dsea' dsilíiñ~ fí' jo e sáaiñ' jmií'. ²⁴ Jo jalé' e la calí' lajee' nú'~gui e nitáiñ' i'Juan do fí' dsíi' 'nuí'.

²⁵ Jo i'líng~ i' dsea' i'ngí' cóo'~ i'Juan do canaaiñ' jhiñ' cóo'~ jaang'gui dsea' Israel cuaiñ~ quía'~ jalé' e quí'~ tñiñ' jmóor' e laco' liguiúiiñ~ fí' quini' Fidiée'. ²⁶ Joba' cangolíim' bre e cangosí'r' i'Juan do, jo lalab casí'r~ dsea' do:

—Tífa', i' dsea' i' lami~ táang' cóo'~ 'nu' lí' lí' 'ngóo'~ gua' Jordán do i' ca'eeng~ 'nu' do jogui i'nicafée'~ uii~ quía'~ do, lana dsea' í' dob nitáiñ' seáaiñ' dsea' jmií', jo fíng'gui dsea' nidsiquí'r' ír' laco'gui 'nu'.

²⁷ Joba' lalab cañí' Juan quía'~ i' dsea' do:

—Lajíim' dsea' lí'r' jalé' e sea' quía'r~ dsu' uii' e Fidiée'bing' i'jmico'~ quía'r~ e lí'r' jalé' e jo. ²⁸ Jo 'núb' dsea' nicanuu'~na' røø' mi~ cafá'~a e o' jnea~ Dsea' Jmáang~, co' jnea~ lín'n jaang' i' casíng' Fidiée' i' cagüéng~ jééng'gui laco' dsea' do e laco' cagaguaiaa~ guiú' fí' quía'~ dsea' do. ²⁹ Cofa' cóo' lí' cung' guó' dsea', jo i' síming' do í'bing' i'jée' quía'~ i' símí' i' cacúng'~ guó' cóo'r~ do, jogui i' dsea' i' ngóo' caluu' i' síming' do eáam' lí'íáang' dsíir' mi~ núur' e sñiñ' do. Jogui dseáng'~ lajob lí' quíe~ jnea~ lana, co' dseáng'~ eáam' íáang' dsii' mi~ núu'u lajo. ³⁰ Jo dsea' do eáang'gui ngóo' líniiñ~, jo dsu' jnea~ lí' lí' ngóo' lí'uøng' guí.

Dsea' i'jáa' fí' ñifí'

³¹ Jo lalab cajíng' gui Juan:

—Jo i dsea` i jáa' fí' ñifí' niing' guir jee' jaléng' dsea` jmiigüi'; jogui i dsea` i líng' dsea` jmiigüi', jmag' júu' quíá' fí' jmiigüi' ba' quier'. Jo i dsea` i jáa' fí' ñifí' do, niing' guir jee' jaléng' dsea` jmiigüi'. ³² Jo íb' dsea` i fé' quíá' lajii' e nicangár' jogui lajii' e nicanúur' fí' lí' guing' Tiquiá'r' fí' ñifí', jo dsu' jii' jaang' dsea` ja' jii'r' lajii' júu' e fé' dsea` do. <sup>33</sup> Jo dsu' doñi' ii' dsea` i já' líng' júu' quíá' dsea` do, joba' tíi' nir' e jmag' júu' já' ba' fé' Fidié'. <sup>34</sup> Jo i dsea` i nicasiing' Fidié' fí' jmiigüi' la, jmag' júu' quíá' dsea` íba' fé'r', dsuc' Fidié' bing' i cuø' dsea` do laling' Jmiigüi' quíá'r'. ³⁵ Jo Fidié' eám' 'neáaiñ' i Jóor' camíng' do, jogui cacuø'r' dsea` do e óoiñ' ta' e niné' niñ' lajalé' e sea' fí' jmiigüi'. <sup>36</sup> Jo doñi' ii' dsea` i jáng' yaang' fí' jaguó' i Jóor' Fidié' do, joba' niliseeiñ' cøong' cøo' dsea` do lata'; jo dsu' i dsea` i ja' iing' jáng' yaang' fí' jaguó' i Jóor' Fidié' do, joba' ja' quí' jmiñ' fa' e niliseeiñ' cøong' cøo' Fidié' lata', cø' lí' lí' latab' niñiñ' iihuñ' eáang' e cuø' Fidié' jaléng' i dsea` la'í.

4

Mí' cangíng' Jesús fí' lí' se' Samaria

¹ Jo mí' cangí' gui lajo, lajee' e táam' bi Jesús fí' lí' se' Judea, calilí' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo e fíng' gui dsea` nidsiqui' quíá' Jesús e sáaiñ' jmiñ' laco' gui i dsea` i dsiqui' Juan i seáang' dsea` jmiñ' do. <sup>2</sup> Jo dsu' e já', o' dseáng' Jesús dsea` i seáang' dsea` jmiñ' do, cø' dsea` quíá' bre i jmoo' ta' lajo e júu' sinú'r' quíá' dsea` do. <sup>3</sup> Joba' mí' caliñi' Jesús lajii' e í' dsii' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do uii' quíá'r', joba' cagüi' fí' bre colíng' cøo' dsea` quíá'r' fí' lí' se' Judea, jo cangolíng' tur fí' lí' se' Galilea.

⁴ Jo dseáng' la guíim' 'né' ngíiñ' fí' lí' se' Samaria lajee' e teáaiñ' fí' e ngolíiñ' fí' lí' se' Galilea. ⁵ Jo lajob' caguilíiñ' fí' cøo' fii' e néé' dsii' lí' se' Samaria lí' sii' Sicar, fí' quíá' lí' røo' guoo' uø' quíá' 'lii' yúu' Jacoo' e cangíiñ' fí' jaguó' i jóor' i sii' Sé' do lajii' mali'. ⁶ Jo fí' job' lí' lí' cøo' too' e a' eáang' lí' níng' jmiñ', jo fí' job' lí' calí' ojmí' quíá' 'lii' yúu' Jacoo'. Jo nijaquiéeng' guieñ' b' mí' caguié' Jesús colíng' cøo' dsea` quíá'r' e fí' ojmí' do, jo fí' job' cajmi' íng' dsea` do cø' eám' nifiñ' e ngir', jo dob' caguár' cáang' e too' a' jmiñ' do. ⁷⁻⁸ Jo lajee' jo i dsea` quíá'r' do cangolíiñ' e cangoleáar' jalé' e nidó'r' e fí' fii' Sicar do. Jo e fí' ojmí' dob' cajé' Jesús 'ñia'r' lajee' jo, jo cø'ná' lajob' caguié' jaang' dseamí' i seeng' fí' lí' se' Samaria e fí' ojmí' do, joba' lalab' casí' Jesús i dseamí' do:

—¿Já' cuø' jiu' jnea' jmiñ' dúu' u'?

⁹ Jo cø' jaléng' dsea` Israel dseáng' ja' røø' seem' bre cøo' jaléng' dsea` i seeng' fí' lí' se' Samaria, joba' i dseamí' do cañi'r' quíá' Jesús lala:

—¿Jial' cuøong' fo' lajo? Cø' jaang' dsea` Israel líng' 'nu', jo ja' litíng' 'nú' fa' líng' ee' mii' na' jnea', dsea' lí' naa' dsea' Samaria.

¹⁰ Joba' cañi' tu Jesús quíá' i dseamí' do:

—Facø' jiu' ñi' 'nu' jalé' e guíu' e iing' Fidié' e cuø'r' 'nu', jogui facø' ñi' cajo i jnea' dsea` i mii' i 'nu' jmiñ', joba' facø' lajo, 'nu' dsea' catíñ' e nimí' jnea' jmiñ' jóng, joba' jneab' nicuøø' 'nu' e jmiñ' cøo' e cuø' e seeng' dsea' lata'.

¹¹ Joba' cañi' i dseamí' do quíá' Jesús jo casí'r' dsea` do lala:

—Fí'i, jii' cøo' ja' quíé' 'nu' cøo' e nigui' jmiñ' fí' dsii' e too' la, jo dsíng' a'. Joba' ¿e' cøo' niquiñ' e jmiñ' e fó' e nicuø' jnea' do? ¹² Jo 'lii' yúu' quí' ii' Jacoo' caséer' e ojmí' la quí' ii', cø' fí' lab' lí' cacár' jmiñ' e jmáin' ta' cajo, jogui lajob' jaléng' jóor' cøo' gui jaléng' jó' núu' i ca'eáaiñ', fí' lab' lí' ca'uø'r' jmiñ' e calíng' neiñ' do. Jo ¿su' 'nu' í' o' e niing' gui' laco' i dsea' í'?

¹³ Joba' cañi' tu Jesús quíá' i dseamí' do jo cajíñ' :

—Jaléng' dsea` i í' jmiñ' e uøø' dsii' e too' la niguiáb' tu jmiñ' miiñ' calé' catú'; ¹⁴ jo dsu' i dsea' gui i ni'í' e jmiñ' e nicuøø' øre do, joba' jo' tóo' jmiñ' fa' e niguiá' gui jmiñ' miiñ'. Dsuc' e jmiñ' jo lí' lafa' e contøøm' sea' jmiñ' fí' dsii' tu'r' cøo' e cuø' e seeiñ', jo e jo lí' e contøøm' seeiñ' cøong' cøo' Fidié' lata'.

¹⁵ Joba' cañi' tu i dseamí' do quíá' Jesús jo casí'r' dsea` do lala:

—Fíi, iim~baa nicuó^l jnea~ e jmi^h e f^o' na e laco' jo` niguiá`gui jmi^jmi^hn~ o'gui 'né~ gui fa' e gáa'a tí' la e gaquiee[^] jmi^h.

¹⁶ Joba' cajíng' Jesús casí'r~ i dseamf do:

—Guóng' cateá' jo güitee~ dseañu' quí'~ jo ñilíng~tu' fí' la.

¹⁷ Joba' cañí' i dseamf do quiá'~ Jesús:

—Ja` cóo'~ o dseáng'~ dseañu' quié~ e.

Joba' cañí'tu Jesús quiá'~ dseá' do:

—Jáb'~ laco' café'~ na, dseamf, e o' dseáng'~ dseañu' quí'~ i cóo'~ lana; ¹⁸ dsuco' lami~ jééng'gui 'ñíng~gui dseañu' i nicacúng'~ guóo' cóo'~, joba' i dseañu' i cóo'~ na lana ja` líiñ' dseáng'~ dseañu' quí'~.

¹⁹ Jo mi~ tí' lí' canúu~ i dseamf do e cajíng'~ Jesús e júu^ jo, joba' cañír' quiá'~ dseá' do lala:

—Fíi, lanab calilí' i e 'nu' lin' jaang' dseá' i fé' cuaiñ~ quiá'~ Fidié'. ²⁰ Jo jaléng' 'líi' yúu'~ quí'~ ii', dseá' Samaria, quí'~ tñiñ' e jmi^féiñ' Fidié' fí' ni~ e mó' la, jo dsu' jaléng' gui 'nú', dseá' Israel, f^o' na e jí'~ fí' Jerusalén lí' 'né~ e nijmiféng' naa' Fidié'.

²¹ Joba' cañí'tu Jesús quiá'~ i dseamf do jo casí'~ reiñ':

—Já'~ güilín' júu^ quié~ e, dseamf, e nijaquíem' e nití' í' e 'nú' nililí' na' e ja` 'né~ nigüilíng~na' fí' e yú' mó' na e güijmiféng' na' Tiquí'ii' Fidié', o'gui 'né~ fa' e nigüilíng~na' cartí' Jerusalén cajo e laco' güijmiféng' na' dseá' do. <sup>22</sup> Co' 'nú', jaléng' dseá' Samaria, jí'~ ja` cuíng' na' i~ i jmi^féng' na' do; jo dsu' jaléng' jnea'^, dseá' lí' naa' dseá' Israel, nicuíim' baa' i~ i 'né~ jmi^féng' naa' do, co' jee~ jnea'^, dseá' lí' dseá' Israel, job lí' caguíng' Fidié' jaang' i nileáng~ dseá' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~. ²³ Jo catí'b e í' jo, jo dseáng'~ lanab liy, e jaléng' dseá' i dseáng'~ lajang'~ júu^ i jmi^féng' Tiquí'ii' Fidié' 'né~ nijmér~ dseáng'~ laco' sí' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ dseá' do, dsuco' dseáng'~ lajob iing~ Tiquí'ii' Fidié' e nijmé~ jaléng' dseá' i jmi^féng' ír'. ²⁴ Dsuco' Fidié' líiñ' Jmiguí', joba' jaléng' dseá' i jmi^féng' ír', 'né~ nijmér~ lajo la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiáb'~ dseá' do dseáng'~ laco' sí'.

²⁵ Joba' cañí'tu i dseamf do quiá'~ Jesús jo cajíñ'~:

—Niñib' jnea~ e tí' lí' nijáab' i cajíng'~ Fidié' i nisíñ~ do i líng' Dseá' Jmaang~ i nicá' nifí' quí'~ ii', joba' mi~ tí' lí' nigüéeng~ dseá' do fí' la, í' guib dseá' i ní' jnea' jalé' e jo.

²⁶ Joba' cañí'tu Jesús quiá'~ do jo cajíñ'~:

—Dseá' í' bi jnea~ i sing' sítng' cóo'~ 'nú' lana.

²⁷ Jo lajee' gui' nang' fé' Jesús e job, mi~ caguilíng' i dseá' quiá'r~ do i cangolíng' e cangoleáa' e nidó'r~, jo mi~ cangáiñ~ Jesús e táang' dseá' do sñiñ' cóo'~ jaang' dseamf, joba' eám' cangogá' dsíir' mi~ cangár~ lajo. Jo dsu' jí'~ jaang' dseá' do ja` cateá' dsíir' fa' ee' nijmíng' r~ Jesús uii~ quiá'~ i dseamf i sing' do, osi e~ quiá'~ e sñiñ' do é. ²⁸ Jo ngí' jo, jo dob caséé' i dseamf do e dsuu~ quiá'r~ do e lí' sí' ní' niguié'r' jmi^h do, jo caquim'~ tur fí' jee~ fí'; jo mi~ caguiéiñ' fí' jo, canaiñ' guiar' júu^ jee~ jaléng' dseá' góor' jo sí' reiñ' lala:

²⁹ —Má' aa', jo majmicuíng' naa' jaang' dseañu' i nicamán~ n i nicajmea' jnea~ júu^ quiá'~ jalé' ba' e nicajmé~ e jééng'gui, jo jangám~ íb' i dseá' i cajíng'~ Fidié' i nisíñ~ fí' jmi^guí' la i líng' Dseá' Jmaang~ i nicá' nifí' quí'~ ii'.

³⁰ Jo mi~ canúu~ i dseá' góor' do e júu^ jo, dsifí'b' ca'uøoiñ' fí' jee~ fí' colíing' cóo'~ i dseamf do jo cangolíñ' fí' lí' táang' Jesús. ³¹ Jo dsu' lajee' nú'~ gui e niguilíñ'~ do fí' lí' táang' Jesús, i dseá' quiá'~ Jesús do casí'r~ dseá' do jo cajíñ'~:

—Já' cø' jiu' í', Tífa'?

³² Joba' dseá' do cañír' lala:

—Seab' cóo' e jíé' gui e 'né~ nidó'~ e jí'~ 'nú' ja` ní' na' jial lí'.

³³ Jo mi~ tí' lí' canúu~ i dseá' quiá'r~ do e jo, joba' canaiñ' sñiñ' lajee' la'ó' yaaiñ~ jo jmi^guí'~ rúíñ':

—Jangám~ song líng' i~ nijaca~ e nicagó'r'.

³⁴ Joba' cañí'tu Jesús quiá'~ i dseá' quiá'r~ do jo casí'~ reiñ':

—'Né~ nijmee~ e lajii~ e iing~ i dsea~ i casíng~ jnea~ do, jogui e nijmité' e lajii~ ta~ e cangín~n quía~ dsea~ do, joba' e job e lí' lafa' mi~ gó'ø ii~ e litaan~n guiú^'. ³⁵ Jo dsu' 'nú' fól'na' lala: "Né~bi quiúung~ gui si' e nicuó' lajii~ e cangojneá do"; jo dsu' jnea~ gui fii~ i 'nú' e 'né~ cá'na' cuente e lajii~ e sijnea~ do nicalineáang~, joba' nicuó' lí' jóng e nicatíb' í' e nisítíng'. ³⁶ Dsuco' i dsea~ i jmóo' ta~ e sitíng' lajii~ e roo' do, joba' ím'bre lajii~ e catíiñ~ quía~ e ta~ e jmóor' do. Co' jalé' e roo' e sitíiñ' do lí' laco' jaléng' dsea~ i liseeng' cøøng' cóo' Fidié' lata~. Jo co' lajob lí', joba' i dsea~ i jni' do cóo' gui i dsea~ i sitíng' do, røøb' nili'íáang' dsíir' laji' tú' íiñ~ do mi~ caroo' e cajnír' do. ³⁷ Co' e jáb' dseáng' lajii~ e júu^ róo' e fé' lala, "I jiém' i dsea~ i jni' do, jogui i jiém' bi i nisítí' mi~ niró'." ³⁸ Jo jneab~ dsea' casín~n 'nú' e caguisítíng' na' lajii~ e caroo' do e jii' 'nú' ja' caquie' na' ta~ quía~ jial cangojneá jalé' e jo, co' i jiém' i dsea~ i cajmée' ta~ jo, jogui 'núb' dsea~ i nicalí'øøng' lajii~ ta~ e cajmée' i dsea' í'.

³⁹ Jo i fíim' dsea~ i seeng' e fii' Sicar do jáb' calíiñ~ júu^ quía~ Jesús la'eáang' cóo' júu^ e cajmée' i dseamf' do ie~ mi~ cajíñ' lala: "I dseañu' do nicajmea'bre jnea~ júu^ quía~ jalé'ba' e nicajmé' e jéeng' gui." ⁴⁰ Jo mi~ tí' lí' caguilíng~ i dsea~ góo' i dseamf' samaritana do fí' lí' táang' Jesús, joba' camír' jmi'ee' fa' nijé~bi dsea' do cóo' ír'. Joba' lajob cajmée' dsea' do, caje'bre cóoiñ' do lajee' tú' jmiñ~, ⁴¹ jo i fíim' bi i dsea' í' cajáng' yaaiñ' fí' jaguó' Jesús mi~ canúur~ lajii~ júu^ e fé' dsea' do. ⁴² Jo lalab casí' i dsea' do i dseamf' dsea' góor' do:

—Jo lana dseáng' lajang' júu^ nijá' lí'naa' júu^ quía~ i dsea' na, co' dseáng' nicanú'baa' yee'naa' jial lí' júu^ quía'r~, jo o' jii' e júu^ e cajmée' 'nu' jnea' do. Joba' níné~baa' jogui nita~bi dsí'naa' cajo e dsea' íb' i láang' dsea' jmigüi' jee~ jalé' dsee~ quíaiñ'.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang' siming' jiuung~

⁴³ Jo mi~ cangf' e tú' jmiñ~ e caje' Jesús cóo' i dsea' do, cagüi'fí'bre e fí' guóo' uó' lí' se' Samaria do jo ca'í' b~tur fí' e ngóor' fí' lí' se' Galilea. ⁴⁴ Dsuco' lí' laco' gui jii' júu^ e tíng' Jesús, e jii' jaang' dsea~ i fé' cuaiñ~ quía~ Fidié' fa' jmi'gó' dsea' góor' ír'. ⁴⁵ Jo dsu' mi~ caguie'ng' Jesús fí' góor' fí' lí' se' Galilea, jalém' i dsea~ i seeng' fí' jo guiáb~ ca'íñ' dsea' do, co' jaléng' i dsea' í' cangolíim'bre fí' Jerusalén e catí' jmiñ~ Pascua, jogui cangá~bre jalé' e quíi' jmiñ~ e cajmée' Jesús ie~ jo.

⁴⁶ Jo lajee' jo caquim' tu Jesús fí' e fii' e sii' Caná do e néé' lí' se' Galilea e fí' lí' cajméer' e ca'uíng~ jmi' mí' huiing' jó' e jmiñ' do. Jo fí' job niseeng' jaang' dsea' nu'luu~ quía~ jaang' dseata~ dsea' féng', jo dsea' í' niseeng' jaang' siming' jiuung~ quía'r~ i niráang' dsée' fí' e fii' e sii' Capernaum. ⁴⁷ Joba' mi~ tí' lí' calíiñ' dsea' do e nitáang' Jesús e fí' fii' jo e jaiñ' fí' lí' se' Judea, joba' cangó~bre fí' lí' táang' dsea' do, jo camír' dsea' do jmi'ee' fa' e nidséiñ' do fí' quía'r~ e nidsijmi'leáaiñ' i siming' jiuung~ quía'r~ do, co' ráaiñ' do e tí' lí' nijúum~bre. ⁴⁸ Joba' cañii' Jesús quía~ i dsea' do jo cajíñ':

—'Nú' ja' já' nilíim'bi' fíng song ja' nimó'na' jalé' lí' e quíi' i jmiñ~ jmóo'.

⁴⁹ Joba' cañii' tu i dsea' nu'luu~ do quía~ Jesús jo casí'r~ dsea' do:

—Fíi'i, fa' jgiéé' o' e guó'ba' lajminá~ fí' quíe~ e nú' gui e nijúung~ i jiuung~ quíe~ e do.

⁵⁰ Joba' lalab cañii' Jesús quía~ i dseañu' do jo casí' reiñ':

—Quíng' tu fí' quíi', co' nica'láam~ jóo'.

Joba' lajob cajmée' i dseañu' do, caquim' tur fí' quía'r~, co' jáb' calíiñ~ lajii~ júu^ e casí' Jesús ír'. ⁵¹ Jo lajee' iuuiñ~ fí' e ngaiñ' fí' quía~bre mi~ cajíñ' guiá' fí' i dsea' 'léeng' quía'r~ i jalíng~ fí' jo, jo lalab cajíng' dsea' do mi~ cajíñ':

—Nica'láam~ jóo'.

⁵² Jo mi~ canúu~ i dsea' do e júu^ jo, joba' cajmíng' reiñ' do e í' dseáng' e ca'láang~ i jóor' do.

Joba' lalab cañii' i dsea' 'léeng' do quía'r~:

—Lado guíeé~ la ii~ coo' e ca'lóob~ caguá~ iñ~ guíiñ' jo ca'láam~bre.

⁵³ Jo mī canúū ī tiquiá[^] ī jiuung̃ do e júu[^] jo, joba' dseáng[^] calilí[^]r[^] e dseáng[^] e í[^] job mī casí[^] Jesús í[^] e nicaláam̄ jór[^]. Joba' ī dsea` do colíing̃ cóo<sup>^</sup> jaléng<sup>^</sup> dsea` sinúu[^] quiá[^]r[^] cajám[^] yaaiñ[^] fí jaguó[^] Jesús iē jo.

⁵⁴ Jo cóo[^] e nab catí[^] tú[^] e lí[^] e quí[^] Jesús jmī e cajméer[^] iē mī caquing[^] tur fí lí[^] se[^] Galilea e jaiñ[^] fí lí[^] se[^] Judea.

5

Mī cajmi[^]leánḡ Jesús jaanḡ dsea` ī caanḡ tiī

¹ Jo mī cangí[^]gui lajo, mī catí[^]tu í[^] e jmóo[^] dsea` Israel jmī fí Jerusalén, joba' fí job caquing[^] tu Jesús e ngotíiñ[^] e jmī jo. ² Jo iē jo, e fí dsí[^] iá[^] cuū e si[^] lacúng[^] Jerusalén do, quiéng[^] cóo[^] o'nú[^] fí lí[^] ngíng[^] jaléng[^] jo[^]se[^] jiuunḡ ī tíng[^] dsea` Israel jngaiñ[^] mī tí[^] jmī. Jo quiá[^] e o'nú[^] do silí[^] cóo[^] lí[^] ā jmī e fe[^] eáang[^] e si[^] Betzata cóo[^] jmií[^] hebreo. Jo e fí 'ni[^] e lí[^] ā jmī do quiéng[^] 'niá[^] ni'núu[^]jui, ³ jo fí job seeng[^] fíng[^] dsea` dsée[^] e lí[^] doñí[^] ee[^] jmohuí[^] liiñ[^]; do ī tiuunḡ, dogui ī jlúu[^], dogui ī caanḡ tiī ī teng[^] ni[^] uó[^]. Jo jaléng[^] í[^] sijeeiñ[^] e nijó[^] e jmī do. ⁴ Co[^] fé[^] dsea` e seab<sup>^</sup> mī jgáang<sup>^</sup> jaanḡ ángel fí dsí<sup>^</sup> e jmī do, joba' nijób<sup>^</sup> e jmī do mī nijgiáang<sup>^</sup> í<sup>^</sup>; jo mī calí<sup>^</sup> jo, ī dsea` la'uiī ī ni[^] fí dsí[^] e jmī do, joba' ni[^]leáam̄ bre jóng lí[^] doñí[^] ee[^] jmohuí[^] líiñ[^]. ⁵ Jo jeē jaléng[^] ī dsea` dsée[^] do niquiéng[^] jaanḡ dseañu[^] ī nidsée[^] lajiī níngóo[^] guigui[^] dsí jñiá[^] jiī. ⁶ Jo mī caguié[^] Jesús fí jo, cangaiñ[^] ī dseañu[^] ī dsée[^] do e dob ráaiñ[^] jogui caliñir[^] e lajiī lí[^]ba[^] nidsée[^] ī dsea` do, joba' cajmingí[^] reiñ[^] do jo casí[^] reiñ[^]:

—¿lin[^] e ni[^]leáan[^] lajiī jmohuí[^] lin[^]?

⁷ Joba' cañi[^] ī dsea` dsée[^] do quiá[^] Jesús lala:

—Fíi[^], ja[^] iī seeng[^] fa[^] iī nijmicóo[^] jnea[^] e ni[^]ú[^]u fí dsí[^] e jmī do mī cangí[^] e nijó[^], jo co[^] lacóo[^] ya[^] mī iin[^] ni[^]ú[^]u fí jo, dsea` jiém[^] dsijéeng[^] quié[^] e.

⁸ Joba' cañi[^] Jesús quiá[^] ī dsea` do:

—Ráan[^], jo see[^] e 'ma[^] lí[^] dsíin[^] na jo guóng[^].

⁹ Jo dsifí[^] lanab ca[^]láanḡ ī dseañu[^] do, jo cacó[^] bre e 'ma[^] lí[^] dsíin[^] do, jo canaiñ[^] ngí[^]bre jóng. Jo iē jo dseáng[^] cangotíng[^] jmī e jmi[^]ng[^] dsea` Israel. <sup>10</sup> Joba' mī cangá<sup>^</sup> ī dsea` quié[^] nifí[^] quiá[^] dsea` Israel e niquié<sup>^</sup> ī dsea` ca[^]láanḡ do e 'ma[^] lí[^] dsíin[^] do, joba' lalab casí[^]r[^] dsea` do:

—Jmī e jmi[^]im[^] dsea` lana, joba' ja[^] cuóong[^] fa[^] e co[^] e 'ma[^] na.

¹¹ Jo dsu[^] lalab cañi[^] ī dsea` ī lamí<sup>^</sup> dsée<sup>^</sup> do quiá<sup>^</sup> ī dsea` góor[^] dsea` Israel ī casí[^] í[^] lajo:

—Jo ī dsea` ī cajmi[^]lee[^] quié[^] e do casí[^]r[^] jnea[^] lala: “Ráan[^], jo see[^] e 'ma[^] lí[^] dsíin[^] na jo guóng[^].”

¹² Joba' cajmingí[^] tu ī dsea` Israel do ī dseañu[^] do jo cajíñ[^]:

—¿í[^]gui ī dsea` ī casí[^] 'nu[^] e nicó[^] e 'ma[^] lí[^] dsíin[^] do jogui e niguón[^]?

¹³ Jo dsu[^] ī dseañu[^] do jiī ja[^] ñir[^] ī ī cajmi[^]leánḡ í[^] do, co[^] ladsifib[^] cango[^]íng[^]tu Jesús jeē ī dsea` fíng<sup>^</sup> ī siseáng<sup>^</sup> do iē jo. <sup>14</sup> Jo mī cangí<sup>^</sup> jo, dob cadséng<sup>^</sup> tu Jesús ī dsea` ī cajmi[^]leáiñ[^] do fí dsí[^] sinúu[^] guá[^] fé[^] e si[^] fí Jerusalén jo lalab casí[^] reiñ[^] do:

—Janú[^], lana nicaláam̄ ba[^] lajiī jmohuí[^] e lamí[^] lin[^], jo jiē mí ee[^] tu[^] dsee[^] calé[^] catú[^], dsuco[^] fíng song cajmee[^] tu[^] lajo, joba' huíng[^]guib nidsijéé[^] quí[^] jóng.

¹⁵ Jo ngí[^] jo, cangób[^] ī dseañu[^] ī lamí[^] dsée[^] do e cangojmea[^]r[^] júu[^] jaléng[^] ī dsea` ī quié<sup>^</sup> nifí<sup>^</sup> quiá<sup>^</sup> dsea` Israel e Jesús si[^] ī dsea` ī cajmi<sup>^</sup>leánḡ í<sup>^</sup> do. <sup>16</sup> Joba' jaléng<sup>^</sup> ī dsea` Israel do ningir[^] 'náiñ[^] Jesús e laco[^] nijmeáiñ[^] dsea` do ga<sup>^</sup> uí<sup>^</sup> e cajmée<sup>^</sup> dsea` do e jo 'ñia[^] iē jmī e jmi[^]ng[^] jaléng[^] dsea` góor<sup>^</sup> dsea` Israel. ¹⁷ Jo dsu[^] Jesús lalab casí[^]r[^] jaléng[^] ī dsea` do:

—Tiquié[^] e ja[^] mí catúr[^] jiī cateá[^] ta[^] quiá[^]r[^], jogui lajob jmóo[^] jnea[^] cajo.

¹⁸ Jo mī canúū jaléng[^] ī dsea` ī quié<sup>^</sup> nifí<sup>^</sup> quiá<sup>^</sup> dsea` Israel do e cajíng[^] Jesús lajo, joba' eáang[^]guib ca[^]fí dsí[^]r[^] e nijngáiñ[^] dsea` do, co<sup>^</sup> o<sup>^</sup> jiī e cajmi<sup>^</sup>leáiñ<sup>^</sup> ī dsea` dsée[^] do 'ñia[^] iē jmī e jmi[^]ng[^] dsea` góor<sup>^</sup> dsea` Israel, co[^] lajob cajo fé[^]r[^] e røøb[^] líiñ[^] cóo[^] Fidié[^] mī fé[^]r[^] e Fidiéeb[^] dsea` líng[^] Tiquiá[^]r[^].

Ja`jmóo`i Jóo` Fidiée` i camíng` do la tiiñ` 'ñia`r`

¹⁹ Jo co' niñib' Jesús jial í' dsí' i dseá' do, joba' lalab casí'r` dseá' do:

—E laba' jmitaa` óo`na', e jí' coo` cuóøng` lí' jmee` jnea` la tiiñ` 'ñiá'a, jnea` dseá' lín'n i Joo` Fidiée` camíng`, co' dseáng` lají' e móo`o e jmoo` Tiquí'ii', lají' e joba' e jmoo`o cajo. Co' jalé` e móo` jnea` e jmoo` Tiquí'ii', joba' e job jmoo`o cajo. ²⁰ Co' Tiquí'ii' eáam' 'neáaiñ` jnea~, jogui e'bre jnea` jalé` e jmoor`; jogui ni'é` bir jnea` cajo jalé` e niing`gui e laco' nidsi'gó` óo` 'nú` eáang`gui. ²¹ Co' lí' laco' jmoo` Tiquí'ii' e jmi'j' tur jaléng` lí' jogui e cuo` e niliseeng` tuiñ', joba' lajobi jnea~, dseá' lín'n Joor', lajob jmoo`o cóo` jaléng` dseá' i iin` n jmee` cóo` lajo. ²² Jo Tiquí'ii' ja` quidsir' í' quia' jí' jaang` dseá' uii` dsee` quiaíñ`, co' jneab` dseá' nicang`n` quia'r` e ta` jo e catín` n nijmee` e lajo. ²³ Jo cajmée` Tiquí'ii' lajo e lí' laco' laj'ing` dseá' nijmi'gór` jnea` lí' laco' gui jmi'gó` dseá' ír`. Dsaco' i dseá' i ja' jmi'gó` jnea~, dseá' lín'n Joo` Fidiée`, joba' lajob cajo ja' jmi'gór` Tiquí'ii', dseá' i casíng` jnea` fí' jmi'gú' la.

²⁴ Jo e laba' jmitaa` óo`na', e doñi' i dseá' i ja' líng` júu` quie` e jogui náu'r` júu` quia' i dseá' i casíng` jnea` fí' jmi'gú' la, joba' jaléng` dseá' í' niñim`bre e seeiñ` cøøng` cóo` Fidiée` lata` jo ja' nidsilíñ` fí' lí' 'lí'; co' lí' lafa' lami` sijúum`bre, jo dsu' lana lí' lafa' nicají' tur la'eáang` cóo` Fidiée`. ²⁵ Jogui dseáng` jmita`baa óo`na' e tí' lí' nitfb` í' jo dseáng` lanab liy e jaléng` dseá' i lafa' líng` uii` jalé` dsee` quia'r` ninúr` júu` quie` e, dseá' lín'n Joo` Fidiée`; jogui jaléng` dseá' i ni'ing` e júu` jo, niliseem`bre la'eáang` cóo` jnea`. <sup>26</sup> Jo lí' laco' Tiquí'ii' Fidiée` 'ñia`bre dseá' cuo` e seeng` dseá', joba' lajob cajo dseá' í'bing` i nicacuø` jnea~, dseá' lín'n Joor', e laco' 'ñiá`baa dseá' cuo` dseá' e seeiñ`. ²⁷ Jogui nicacuø` bir jnea` e oo` ta` e niquidsii` í' quia' jaléng` dseá' jmi'gú' uii` quia' jalé` dsee` quiaíñ`, co' jneab` dseá' cagá` a fí' ñif` e lín'n jaang` dseá' jmi'gú'. ²⁸ Jo ja' güidsigá` óo`na' quia' jalé` e fí' i 'nú' la, co' niguiéeb` jmi` m' jaléng` dseá' i ni'líng` ninúr` júu` quie` e ²⁹ jo ni'uoiñ` fí' dsí' ee` quia'r`. Jo ie` jo jaléng` i dseá' i ca'ée` jmang` e guiá` nijí' tur e laco' niliseeíñ` cøøng` cóo` Fidiée`, jo dsu' jaléng` i dseá' i cajmée` jalé` e ja' dseeng` nijí' tur e lí' laco' ni'íñ` iihuí'.

Jie` fí' lí' jaa' fí' quia' Jesús cóo` jalé` e jmoor`

³⁰ Jo fí' túu` 'nú' e jí' cóo` cuóøng` lí' jmee` jnea` la ñii` 'ñiá'a. Co' jnea` mi` quidsii` í' quia' jaléng` dseá', e jo jmoo`o laco' ta` quia' Tiquí'ii' Fidiéeb`, jogui dseáng` røøb` jalé` e jmoo`o do cajo. Jo ja' jmoo`o la tiiñ` 'ñiá'a jalé` e jo, co' lají' e iing` Tiquí'baa' e jmoo`o, co' dseá' íb` i casíng` jnea` fí' jmi'gú' la. <sup>31</sup> Jo faco' jnea` fá'a juguiá` cuaiñ` quie` e 'ñiá'a, joba' ja' e quíng` jí' coo` e júu` do fí' quini' 'nú' jóng. ³² Jo dsu' seem` jaang`gui i fé' guiá` uii` quie` e, jogui tab` dsii` e jalé` e júu` do quim' fí' quini' 'nú'. <sup>33</sup> Jo 'núb` dseá' casíng`na' dseá' i cangojming` i Juan i seáang` dseá' jmi` do i dseáng` jnea~, jo tab` dsii` e jmang` júu` jáb` dseáng` fé' i Juan do. <sup>34</sup> Jo dsu' jnea` ja' 'neán` n dseá' jiéng` i nijmé` júu` uii` quie` e i dseá' líng` jnea~; jo fá'a e júu` la e lí' laco' 'nú' nilí'na' leáng`na' jee` jalé` dsee` quia'na'.

³⁵ Jo jalé` júu` e caguia' i Juan do lí' laco' cajlí' quí` e coo` e laco' e' dseá' fí'; jo 'nú' lajee` cateá'ba' cajmi'iaang` óo`na' cóo` jalé` e júu` e caguia' i Juan do. ³⁶ Jogui jalé` e jmoo` jnea` do eáang`gui cuø` lí' i jnea~, jo eáang`guib` niing` laco' e júu` e cajíng` i Juan do uii` quie` e; co' lají' e jmoo` jnea~, ta` job e cacuo` Tiquí'ii' Fidiée` jnea` e nijmee` e. Jo jalé` e jmoo`o do cuø` lí' e Tiquí'ii' Fidiéeb` dseá' casíñ` jnea` fí' jmi'gú' la. ³⁷ Jo i Tiquí'ii' do, dseá' íb` i fé' juguiá` uii` quie` e. Jo dsu' 'nú' ja' mí' canúu`na' júu` quia'r` o'gui mí' cañíng`na're cajo, ³⁸ o'gui seeng`na' e jmití'na' júu` quia' dseá' do, co' ja' mí' ca'íng`na' jnea` dseá' casíñ` fí' jmi'gú' la. <sup>39</sup> Jogui 'nú' dseáng` tá' camí' júub` jmitíng`na' e fé' fí' ni` j' quia' Fidiée`, co' sijeeng`na' e fa' lajob nilíñi'na' jial cuóøng` e seeng`na' cøøng` cóo` dseá' do lata~; jo dsu' jalé` e júu` do lají' uii` quie`baa e fé'. <sup>40</sup> Jo dsu' 'nú' ja' iing`na' fa' nijáang` yaang`na' fí' jaguoo`o e laco' niliseeng`na' cøøng` cóo` Fidiée`.

⁴¹ Jo fñi~ guíi 'nú', ja e líi' quié~ jnea~ jial líi' jalé' e fé' dsea`jmigüü uii~ quié~e, <sup>42</sup> dsu' nicuíim` jnea~ 'nú' guíú~ jial líng'na', jo niñi'baa guíú~ e ja 'neáang'na' Fidiéé'. ⁴³ Jo jnea~ cagá~ a fí' jmigüü' la cuaiñ~ quiá'~ Tiquié'e, jo dsu' 'nú' ja' íng'na' jnea~. Jo gui' faco' jaang`gui dsea` i nijáa' i ja' ii` seeng` i sñi' quiá'r~, jo dsu' ni'ím'ba' i dsea` í. <sup>44</sup> Jo jial ja'~ nilíng' 'nú' júu^ quié~ e fíng song lico' jmiféng' rúng'na' lajee` la'ó' yaang~na' jo dsu' ja' jmi'goo`na' 'ñia' Fidiéé` dsea` fé'r` guíú~ uii~ quié~na'? ⁴⁵ Jo ja' í' ó'na' e jnea~ ni'nñiñ` n' 'nú' fí' quini` Tiquié'e, co' 'líi' yáú' quié~na' i sii` Moi~ dsea` ca'nñiñ` 'nú' cóo' júu^ quiú' ta' e cajme'r' do, jo íb` i sijeeng` 'nú' i nijmicóo' quié~na'. <sup>46</sup> Cofa' 'nú' ja'~ calíng~na' lajúi' júu^ e cajme' i Moi~ do fí' ni' j' quiá'r~, joba' lajob ja'~ líng'na' jnea~ cajo, co' e fí' ni' júu^ jo cuaiñ~ quié~baa e fé'. <sup>47</sup> Jo song 'nú' ja' ja'~ líng'na' e júu^ e cajme' í, joba' jial cuøøng` e ja'~ nilíng'na' lajúi' júu^ e fñi` i 'nú' jóng?

Jo lanab jíi' líi' júu^ quiá'~ Jesús e casí'r~ dsea` i quié' nifí' quiá'~ dsea` Israel ie~ jo.

6

Mí~ cahéng' Jesús 'ñiá` mil dseañu'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jo mí~ cangí jo, cóo' jmiñ~ cangó~ Jesús lí' lí' 'ngóo' e guíéé' e sii` Galilea do, jo gui' sii`bi cajo Tiberias. ² Jo fñim` dsea` ngolíñ~ fí' lí' 'ngóo' dsea` do, dsuco' jéeng`gui nicangár~ jalé' e lí' e quié~ dsea` do jmiñ` e jmóor` mí~ jmi'leáañ~ jaléng' dsea` dsée'~. ³ Jo mí~ caguié~ Jesús colíing~ cóo' dsea` quiá'r~ fí' lí' lí' 'ngóo' e guíéé' do, jo cangolíñ` fí' cóo' yá' mó', jo mí~ caguilíñ~ fí' jo, dob caguár` colíing~ cóo'ñ` do. ⁴ Jo nijaquiéeng' jmiñ` Pascua ie~ jo e quié' tñing` dsea` Israel e jmóor` fí' Jerusalén.

⁵ Jo lajee` guíing~ Jesús e fí' yá' mó' do, cangár~ e i fñing` dsea` nijalíng~ fí' lí' guíiñ~, joba' lalab casí'r~ jaang` lajee` i dsea` quiá'r~ do i sii` Lii~ jo cajíñ'~:

—Jie~ fí' nidsileá'aa' jalé' e nidó'~ i dsea` 'leáang~ i nicagüüling~ la lana?

⁶ Dsu' cajíng'~ Jesús e jo e lí' laco' niliñir' e~ nijíng'~ i Lii~ do cuaiñ~ quiá'~ e jo, cóo' niñi'bre guíú~ 'ñia'r' quiá'~ jial nijmér~ cuaiñ~ quiá'~ e do. ⁷ Jo lalab cañi' Lii~ e casí'r~ Jesús:

—Nañi' fa' nili'leé'~ cabøø` iñi' e nidsé~ laji` cuu~ e 'léeng'~ dsea` lajee` guíang~ si', dsu' ja' nilíim`bi quiá'~ lajñing` i dsea` na e nitíñ~ jmá'~ capí'~ lajaang` lajaañ`.

⁸ Jo mí~ canúu~ e júu^ jo i dsea` jaang`gui quiá'~ Jesús i sii` Dfí, i líng' rúng' Tó' Simón, joba' lalab casí'r~ Jesús:

⁹ —Lab sing' jaang` jiuung~ i quié' 'ñiá' iñi' e líi' cóo' mí' cebada cóo'~ gui gáng~ 'ñu` i nicuíng~, jo dsu' e la ja' jíe' lí' nidsibó' jee~ i dsea` fñing` na.

¹⁰ Joba' cañi' tu Jesús quiá'~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ'~:

—Sii' go' jaléng' i dsea` na güi'né'r' lí' nigüear` lajaang` lajaañ`.

Jo e fí' mó' jo ia' sea` nuu` rø', joba' fí' job caguá' jaléng' i dsea` do, jo jee~ i dsea` do quíng'~ jíe' ja' 'ñiá' mil dseañu'. ¹¹ Jo mí~ cangí jo, ca'ím' Jesús e iñi' e se' i jiuung~ do jo cacuø'r' gui'máang' Fidiéé'; jo mí~ cangí jo, canaaiñ` jmóor` guíéé' jee~ jaléng' i dsea` i caseáng' do ie~ jo. Jo lajob cajo cajméer` cóo'~ i 'ñu` do, cajméé'bre guíéé' jee~ jaléng' i dsea` do car` jíe' jíi' iñi' do. <sup>12</sup> Joba' mí~ tí' lí' calitaang~ i dsea` do guíú~, lalab cajíng'~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Sití'na' jalé' 'ná' e caseáng~gui na, jo tea'na' líng', co' jíi' ca'ná' ja' 'né' nidsitøng'.

¹³ Joba' lajob cajméé' i dsea` do, casitím'bre jalé' e 'ná' e caseáng~gui do quiá'~ laji' 'ñiá' e iñi' cebada do, jo guitu' 'matá'gui carøng~ cóo'~ e 'ná' e caseáng~ do. <sup>14</sup> Jo mí~ tí' lí' cangá' i dsea` fñing` do e lí' e quié~ Jesús jmiñ` e cajméer` do, joba' canaaiñ` sñiñ` lajee` yaaiñ` jo fé'r':

—I nab dseáng'~ dsea` i cajíng'~ Fidiéé' i nisíñ~ fí' jmigüü' la i nífé' cuaiñ~ quiá'r~.

¹⁵ Jo niñib' Jesús e i dsea` i fñing` do iñi' nitøø'bre ír' la'úung` e laco' nicár` nifí' quiá'ñ' do, joba' cajmi'nám` tu 'ñia'r' jee~ i dsea` do, jo cajgóor~ calé' catú' cartí' yá' e mó' do e laco' niliung~ 'ñia'r'.

Mi~ cangi' Jesús fí' ni~ jmiñ`
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Jo mi~ tí' lí' jaquiéeng' e ni'í' núa^ e jmiñ` do, i dsea` quiá'- Jesús do catísím^ bre fí' lí' néé' e guiéé' do. ¹⁷ Jo mi~ caguiliñ` fí' 'ni' e guiéé' do, cangotáam^ bre fí' dsíí' coo` móo', jo canaaiñ` cua' bre e guiéé' do e teáaiñ` fí' ngolíñ` fí' Capernaum. Jo coob` mi~ ca'í' núa^, jo dsu' Jesús ja` mí' cajím' bi rúíñ` cóo` i dsea` quiá'r` do. <sup>18</sup> Jo lajee` ngolíng` i dsea` quiá'- Jesús do e teáaiñ` fí' dsíí' e móo' do, jo coo` canaang` e ñ` guí' e teá' eáang`, joba' canaang` e róo` jmiñ`.

¹⁹ Jo lajee' ningolíñ` e fí' ni~ jmiñ` do tíib'jiu la 'ñiá` osi jñúu~ kilómetro, jo coo` cangám^ bre Jesús e nijaquiéeng' dsea` do fí' quiá'- e móo' do e nijaiñ` ngír' fí' ni~ jmiñ`. Jo mi~ cangáng` i dsea` do Jesús e jang' dsea` do ngír' fí' ni~ jmiñ`, joba' cajá' e 'gó' bre.

²⁰ Joba' dsifí' lanab cajíng' Jesús casí'r` i dsea` do lala:

— ¡Jneab~ la, jo ja` fóong'~ na!

²¹ Jo i dsea` quiá'r` do e iáang` dsíí' bre ca'íñ` dsea` do fí' dsíí' e móo' lí' teáaiñ` do; jo dsu' lajee` job e jíi~ ja` lí' lanab catíñ` lajaléiñ` do fí' uó` quiú` e fí' lí' si'í' nitíñ` do.

Mi~ canaang` i dsea` fíng' do 'náíñ' Jesús

²² Jo mi~ cajneá~ e jmiñ` jo, jaléng' dsea` i sijeeng` Jesús lí' lí' 'ngóo'~ cataang` e guiéé' do calilí'r` e jaléng' i dsea` quiá'- Jesús do nicangolíim^ bre cóo` e móo' coo` 'ñia' e si' do jéeng' gui, jo dsu' Jesús ja` mí' cangaiñ` cóo` i dsea` quiá'r` do. <sup>23</sup> Jo lajee` job caguiliñ` jíéng' gui dsea` i teáang' dsíí' móo' i jalíng` fí' coo` ñ` e sií' Tiberias, jo caguiliñ` fí' guóo' uó` quiú` quiá'- fí' lí' cagó' i dsea` i fíng' do mi~ cangí' e cacuø' Fíi'naa' Jesús gui'máang' Fidiéé'. <sup>24</sup> Joba' mi~ tí' lí' calilí' i dsea` fíng' do e jo` seeng` Jesús fí' do o' gui i dsea` quiá'r` do, joba' cajgóo` bre fí' dsíí' coo` móo', jo cangolíñ` cango'néem^ bre dsea` do fí' Capernaum.

Jesús líiñ` laco' e iñí' e cuø' e seeng` dsea` lata~

²⁵ Jo mi~ tí' lí' caguiliñ` i dsea` fíng' do fí' lí' lí' 'ngóo'~ cataang` e guiéé' do, joba' fí' job cajíñ' Jesús jo lalab cajmíngí'r` dsea` do:

— Tífa', ¿lí' cañing'~ 'nu' fí' la?

²⁶ Joba' cañíi' Jesús quiá'- jaléng' i dsea` do jo cajíñ`:

— E laba' jmitaa^ óo'na' e 'nú' 'náng' tu' jnea~ lana, dsuco' lado guiéé~ caquié'na' car' caróm~ ba', jo dsu' ja` 'náng'na' jnea~ uing~ quiá'- e nicangáng'na' e~ guóng' jalé' e lí' e quií' i jmiñ` e nicajmé~ e do. ²⁷ Joba' fíi' i 'nú' ja` jmiquíng' lí' óo'na' cuaiñ` quiá'- jalé' e gø' dsea` e ja` huóø` ee~, co' 'nú' lí' lí' 'né' e guing~ óo'na' cuaiñ` quiá'- jalé' e taang~ dsea` e sea` contøøng~, co' e joba' e cuø' e seeng` dsea` cøøng` cóo' Fidiéé' lata~. Jo e joba' nicuóø` jnea~ jaléng' dsea~, jnea~ dsea` gáa' a fí' ñiff~ e líiñ` n jaang` dsea' jmigüñ', co' ta~ joba' casíng` Tiquí'ii' Fidiéé' jnea~ fí' jmigüñ' la.

²⁸ Joba' cajmíngí'r` i dsea` do Jesús, jo casí'r` dsea` do lala:

— ¿E~ 'né~ nijmó' jnea^ e laco' niliti~ jalé' e iing~ Fidiéé' e nijmó'oo'?

²⁹ Joba' lalab cañíi' Jesús quiá'- dsea` do:

— E lab e iing~ Fidiéé' e 'né~ nijmee~ na', e ni'íng'~ na' jnea~, dsea` i casíñ` fí' jmigüñ' la.

³⁰ Joba' cañíi' tu i dsea` do quiá'- Jesús, jo casí'r` dsea` do lala:

— Jogui 'nu', ¿e~ lí' e quií'~ jmiñ` cuøøng` lí' jmée' qui'naa' la e laco' já'- nilíi'naa' júu^ quií'~?, jogui ¿e~ jalé' jmoo' 'nu'? ³¹ Co' lalab júu^ sea` quiá'- 'líi~ dsea` áang' qui'ii' e cangíñ` e cagó'r` iñí' e sií' maná lajee` cangír' fí' ni~ guóo' uó` quiú` malíi' gui lí' laco'gui la fé' fí' ni~ jí' quiá'- Fidiéé' lí' fé': “Jo Fidiéé' dsea` cacuø' jaléng' i dsea` do iñí' e cagó'r` e jáa' fí' ñiff~.”

³² Joba' lalab cañíi' Jesús quiá'- i dsea` do jo cajíñ`:

— E laba' iin~ n jmitaa^ óo'na', e o' Moi~ i cacuø' i dsea` áang' qui'na' do e iñí' e cajalí' fí' ñiff~ do, dsuco' 'ñiab' Tiquié' e Fidiéé' dsea` cuø' e iñí' e jáa' fí' ñiff~ do. ³³ Dsuco'

jnea~, dsea` gáa`a fí` ñiff~, lín`n laco' e iñí`^ e cuó' Tiquí`ii' Fidié` do e laco' liseeng` dsea` cøong` cóo'r~ lata~.

³⁴ Jöba' i dsea` do camí'r' Jesús lala jö cajíñ'~:

—Fíi`i, cuóø'~ jnea`^ contøong` e iñí`^ jö.

³⁵ Jöba' casí'~ Jesús jaléng' i dsea` do jö cajíñ'~:

—Jneab` dsea` lín`n e iñí`^ e cuó' e seeng` dsea` lata~; jogui i dsea` i já'~ líng` júu` quié` e jogui nicajáng' yaaiñ` fí` jaguó`o, joba' jö` tóo` jmiñ` fa' niguiá`gui jmi`aaíñ` o'gui jmi`jmiñ`~. <sup>36</sup> Jogui lí`^ laco' jíi'~ e nicafíi` i 'nú', nañí' fa' nicañíim`ba' jnea~, dsu' ja` já'~ líim`bi' jnea~. ³⁷ Jö jaléng' dsea` i nicacuøng' Fidié` jnea~, joba' jaléng' dsea` í` ím`bre jnea~; jogui jaléng' i dsea` í` ni`íim`baare cajo. <sup>38</sup> Co' jnea` ja` cagá`a fí` ñiff` e cagajmee` e lajíi'~ e iin`n 'ñiá`a, co' cagá`a e lí`^ laco' cagajmee` e lajíi'~ e iing` Tiquié` e e nijmee`baa, co' íb` dsea` i casíng` jnea` fí` jmi`güf` la. ³⁹ Jö i dsea` i casíng` jnea` fí` jmi`güf` la iin` e ja` ni`íing` jíi'~ camíng' i dsea` i nicacuøñi' jnea` do, co' lí` lí` iin` e nijmee` e e nijí'tur mi` tí` lí` jö. <sup>40</sup> Co' lajíi'~ e iing` Tiquié` e Fidié` e jaléng' dsea` i jáng' yaang` fí` jaguó`o jogui já'~ líiñ` júu` quié` e, jnea` dsea` lín`n Jóo' Fidié`, joba' iing` Fidié` 'ñia'r' e jaléng' i dsea` í` niñíim`bre e niliseeiñ` cøong` cóo'r~ lata~; jogui jnea` nijmee` e e nijí'tur mi` tí` lí` nití` í` lajjo.

⁴¹ Jö mi` tí` lí` canúu` i dsea` Israel do e júu` quiá'~ Jesús do, joba' canaaíñ` éeiñ` dsea` do lajee` la'ó' yaaiñ~, co' dsea` do fé'r' e íbre dsea` líiñ` e iñí`^ e cajo` fí` ñiff`. <sup>42</sup> Jöba' canaaíñ` sí` rúíñ` lala:

—Jö` su o' i Jesús labi i líng` i joo` Sé` do? Co' jneaa`aa' cuíim`baa' i` niquiá'r` jogui i` tiquiá'r`, jö ja` ne`naa' jiali' fé'r' e jáar' fí` ñiff`.

⁴³ Jö mi` canúu` Jesús e júu` jö, joba' casí'~ reiñ' do lala:

—Túu`na' e éeng`na' jnea~. ⁴⁴ Jö fíi` i 'nú' e jíi'~ jaang` dsea` cuóøng` lí` jáng' 'ñia'r' fí` jaguó`o fíng song Tiquí`ii' Fidié` i casíng` jnea` fí` jmi`güf` la ja` nijajéng` i dsea` í` fí` quinií`~; jogui jneab` dsea` nijmee` e e nijí'tu jaléng' i dsea` í` mi` tí` lí` jö. ⁴⁵ Jö lalab fé' fí` ni` jì` quiá'~ Fidié` e cajme' i dsea` i café' cuaiñ` quiá'r` malíi`gui eáng` ie` lami` cajíñ'~ lala: “Fidiéeb` dsea` ni'é'r` lajaang` lajaang` dsea`.” Jöba' jaléng' dsea` i ninú` júu` quiá'~ Tiquí`ii' do jogui nilitíiñ` guíu` quiá'~ dsea` do, joba' cóo'~ jneab` nijatáaiñ` jóng.

⁴⁶ Jö dsu' ofa' fá'a e seeng` dsea` i nicangáng` Tiquí`ii', co' lajíi'~ jnea`bing' i nicangáng` dsea` do, jö íb` dsea` i casíng` jnea` fí` jmi`güf` la. ⁴⁷ Jö e laba' jmitaa` óo`na' e jaléng' dsea` i já'~ líng` júu` quié` e, joba' cøong` liseeiñ` cóo'~ Fidié` lata~.

⁴⁸ Jö dseáng'~ jneab` lín`n e iñí`^ e cuó' e seeng` dsea` lata~. <sup>49</sup> Jö jaléng' 'líi` yúu'~ quíi` 'nú' cagó`bre e iñí`^ e sií` maná do ie` lami` cangir' fí` ni` guóo' uó` quiú` do, jö dsu' nañí' fa' cagó'r' e jö co' cajúm`bre mi` catí' í` quiá'r`~; ⁵⁰ jö dsu' jnea` gui fá'a quiá'~ e iñí`^ e jáa' fí` ñiff` do, co' ií` dsea` i ni'íng' e nidó'~ e jö, joba' ja` tóo` jmiñ` fa' nijúuñ`~. ⁵¹ Jogui co' jneab` dsea` lín`n e iñí`^ e nicajá' fí` ñiff` e laco' cuó' e seeng` dsea` lata~, joba' doñí' ií` dsea` i ni'íng' e nidó'~ e iñí`^ jö, joba' dseáng'~ lata~ niliseeiñ` cøong` cóo'~ Fidié`. Jö e iñí`^ jö líi` ngúu` táam`baa, co' e joba' nijáa`~a e laco' cøong` niliseeng` dsea` cóo'~ Fidié` lata~.

⁵² Jö mi` tí` lí` canúu` i dsea` Israel do e júu` jö, joba' canaaíñ` tíng` júu` quiá'r` lajee` la'ó' yaaiñ` uii` quiá'~ Jesús, jö jmiñgí'~ rúíñ` lala:

—Jö` jial cuóøng` e i dseañu` na nicuór` ngúu` táaiñ` e lafa' niquiee`naa'?

⁵³ Jöba' cañíi`tu Jesús quiá'~ i dsea` do jö casí'~ reiñ':

—Dseáng'~ e laba' jmitaa` óo`na', e song 'nú' ja` ni'íng'~na' jnea` laco'gui mi` jmitaang` yaang`na' guíu` cóo'~ e iñí`^ do, o'gui ni'u`na' jmi`øøñ~, jnea` dsea` cagá`a fí` ñiff` e lín`n jaang` dsea` jmi`güf`, joba' ja` quíi'~ jmiñ` jóng e nilí`na' e niliseeng`na' cøong` cóo'~ Fidié` lata~. <sup>54</sup> Co' i dsea` i íng' jnea` lí`^ laco'gui mi` jmitaang` yaaiñ` guíu` jogui í'r` jmi`øøñ~, joba' dsea` íb` i niñíing` e niliseeiñ` cøong` cóo'~ Fidié` lata~; jogui jneab` nijmee` e e nijí'tu jaléng' í` mi` nití` í` lajjo. ⁵⁵ Dsucó' mi` íng' dsea` jnea~, líi` cóo' e gó' dsea` e laniing` íng` ta` quiá'r~, jogui e jmi`øøñ` do, líi` cóo' e í' dsea` e laniim` cajo.

⁵⁶ Co' i dsea` i íng' jnea` lí' laco'gui mi` jmitaang` yaang` dsea` guiú` jogui i í' jmi'øon` do, joba' cøøm` niliseeiñ` còo' jnea` , jogui lajobi jnea` cajo cøøm` niliseen` còo' ír`.

⁵⁷ Jo Tiquí'ii' Fidiée` i casíng` jnea` fí' jmi'guí' la contøøm` seeiñ` , jogui la'eáang' í'ba' seeng` jnea` cajo; jogui lajobi jaléng' i dsea` i íng' jnea` laco'gui mi` jmitaang` yaaiñ` guiú` , dseáng' contøøm` niliseeiñ` la'eáang' còo' jnea` . ⁵⁸ Jo fá'a e júu` na cuaiñ` quiá' e iñí' e cajgó' fí' ñífi' , co' e iñí' la ja` lí' laco' e iñí' e sii` maná do e cagó' 'lí' yúu` quií' na' lajee` cangir' fí' ni` guóo' uó' quiú` , co' nañí' fa' cagó' bre e jo, jo dsu' cajúm` bre mi` catí' í' quiá'r` ; dsu' jaléng' i dsea` i íng' jnea` laco'gui mi` jmitaang` yaaiñ` guiú` còo' e iñí' do, joba' dseáng' latab` niliseeiñ` cøøng` còo' Fidiée` .

⁵⁹ Jo lanab jjí' lí' júu` quiá' Jesús e ca'e'r' jaléng' dsea` i caseáng' e fí' sinúu` guá' quiá' dsea` Israel e si' fí' Capernaum.

Seem` dsea` i ja` íng' júu` quiá' Dsea` Jmáang`

⁶⁰ Joba' mi` tí' lí' canúu` i dsea` do lajíi` e cajíng' Jesús do, i fíim' jaléng' i dsea` do i lami` ngí' còo'r` do cajíñ' lala:

—Dsíng' huíng' e ni'íng' naa' lajíi` e júu` e fé'r` na, jo ja` lí' dsí'naa' e seeng` dsea` i ja' nilíng' lajíi` júu` quiá'r` .

⁶¹ Jo co' ñíñib' Jesús lajíi` e ée' i dsea` do quiá'r` , joba' cajmíng' dsea` do lala:

—¿Su 'ni' máam' 'nú' e júu` quié` e la? ⁶² ¿E` ni'f' áa'na' fíng song nimáang` na' jnea` e niníng' túu' fí' lí' lami` guiin` n fí' ñífi' , jnea` dsea` cagá' a fí' jo e lín'n jaang` dsea` jmi'guí' ? <sup>63</sup> Jo e Jmíguí' quiá' Fidiée` e cuø' e seeng` dsea` lata` , jo dsu' ja` quií' dsea` jmi'guí' jmií' fa' e nijmér` e niliseeng` dsea` lata` ; jogui jalé' júu` e nicafíi' i 'nú' na lí' la'eáang' còo' Jmíguí' quiá' Fidiée` , jogui cajo cuø' e liseeng` dsea` lata` . ⁶⁴ Jo dsu' seem` 'nú' i ja' mí' ca'ím' bi júu` quié` e latí' lana.

Jo cajíng' Jesús lajo co' ñí'bre guiú` latí' mi` uing` i` jaléng' i dsea` do i dseáng' ja` ni'íng' ír` , jogui i` i nijáng' ír` fí' jaguó' jaléng' dsea` cøøng' e quiá' e nijúuiñ` .

⁶⁵ Jogui lalab cajíng' guír:

—Jo uíi' e lajob lí' , joba' nicafíi' i 'nú' e jíi' jaang` dsea` cuøøng` lí' jáng' 'ña'r' fí' jaguóo' fíng song ja` nijajéeng` Tiquí'ii' Fidiée` ír` fí' quinií` .

⁶⁶ Jo latí' ie` job, i fíim' dsea` i lami` ngí' còo' Jesús catiúum` bre dsea` do, jo caquium` bre e ngír' còo' dsea` do. <sup>67</sup> Jo co' calilíb' Jesús e jo, joba' cajmíng' i dsea` guitúung` quiá'r` do jo cajíñ' :

—Jo ¿su la quié' 'núb' iing` na' nijmi'naang` yaang` na' quié` e cajo?

⁶⁸ Joba' cañíi' Tú' Simón quiá' Jesús jo cajíñ' :

—Fíi'naa' , dseáng' ja` í' dsí'baa' e nidsitáang` naa' còo' dsea` jiéng' , co' jíi' 'nub` dsea` cuø' júu` quiá' jial seeng` dsea` cøøng` còo' Fidiée` lata` . <sup>69</sup> Joba' jnea` , nicajáang' yee` naa' fí' jaguóo' , co' dseáng' nitab` dsí'naa' e 'nub' lín' dsea` i casíng' Fidiée` fí' jmi'guí' la e lín' dsea` güeang` quiá'r` .

⁷⁰ Joba' lalab cañíi' Jesús quiá' i dsea` quiá'r` do:

—Jneab` dsea` nicaguín' n 'nú' e nilíng' na' dsea` guitúung` quié` e, jo dsu' jee` 'núb' quiijeáang` jaang` i nilíng' dsea` quiá' fii' i 'líng' .

⁷¹ Jo mi` cajíng' Jesús lajo, café'r' dsu' e éeiñ` i Judas i líng' jóo' Simón Iscariote, jo ja` e lí' e i Judas do quiím' bir jee` i dsea` guitúung` do, dsu' dsea` í'bing' i nijáng' Jesús fí' quini` dsea` cøøng' e quiá' e nijúuiñ` .

7

Jí'gui jaléng' rúng' Jesús ja` ja' lí' líiñ` júu` quiá' dsea` do

¹ Jo mi` cangí'gui lajo, dob ngí' Jesús fí' jalé' fíi' e tée' lí' se' Galilea e jmóor' lajíi' ta` sinú'r` . Jo ie` jo ja` iññ` dsér` fí' lí' se' Judea, co' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel i teáang` nífi' i seeng` fí' jo 'naíñ' dsea` do e iññ` nijngám' breiñ' . ² Dsu' ie` jo nijaquiéeng` jmií' quiá' dsea` Israel e qui' tñiñ` jmo'r' 'núu' má' ma` e laco' jmi'guiéng' dsíir' jial mi`

cangir' fí ni guóo' uó' quiú' mali~gui eáang', ³ joba' lalab cajíng' jaléng' i rúng' Jesús do jo casí' reiñ':

—Ja' guing' já' fí la, jo fí lí se' Judeab guóo', jo lajoba' jaléng' dsea' i tí dsíi' núu' júu' quií' i seeng' fí jo nijóor' jalé' e quií' jmií' jmoo'. ⁴ Co' mi' jaang' dsea' iñ' e nilicuí' gui dsea' quiá'r', joba' fí lí jóo' dseab' 'né' jmér' jalé' e jmóor' do. Jo co' 'nú' jmoo' jalé' e dsigá' dsíi' dsea', joba' fí quini' dsea' fíim' 'né' jmé' jalé' e jo.

⁵ Jo fé'r' lajo co' j' gui jaléng' i rúng' Jesús do ja' já' líiñ' júu' quiá' dsea' do. ⁶ Jo lalab cañí' Jesús quiá' i rúñ' do jo cajíñ':

—Ja' gui mí' catí' í' quié' e e nijmijnéeng' 'ñiá' a fí quini' fíing' dsea', jo dsu' quií' 'nú' doñí' ee' jmiib' cuóong' lí güilíng' na' jié' fí lí iing' na'. ⁷ Jo fí' i 'nú' e ja' ee' uing' sea' quiá' jaléng' dsea' jiéng' e nilí' 'ní' níñ' 'nú', jogui dsu' jnea' gui contóom' 'ní' níing' dsea', co' jnea' jmóo' e líñí' dsea' róo' uii' quiá' jalé' e ga' e jmóor'. ⁸ Joba' fí' i 'nú' e cuóom' lí güilíng' na' e jmií' jo, jo dsu' ja' lí' nii' jnea' lajminá', co' nabi ja' mí' catí' í' quié' e e nijmee' e lajo.

⁹ Jo lanab casí' Jesús i rúñ' do, jo dob cajer' fí lí se' Galilea, jo i rúñ' do cangolím' bre fí lí tí' jmií'.

Mi' cangotíng' Jesús jmií' quiá' 'nú' má' 'ma' fí Jerusalén

¹⁰ Jo mi' cangí' e cangolíng' i rúng' Jesús do fí lí' catí' jmií', joguiba' cangó' Jesús fí' jo, jo ja' fíing' dsea' i ngolíng' cóo'r', co' ja' iñ' dsér' fí jo jee' dsea' fíing'. ¹¹ Jo lajee' tí' e jmií' do, jaléng' dsea' quié' nifí' quiá' dsea' Israel ngir' ta' 'náng' Jesús, jo sñiñ' lajee' la'ó' yaaiñ' jo fé'r' lala:

—¿Jie' fí' iuung' i dseañu' do?

¹² Jo eám' sñng' jaléng' i dsea' Israel i siseáng' do cuaiñ' quiá' jalé' e jmóo' Jesús. Jo jee' do quiéng' i líng' dsea' i fé' lala: "Jaang' dseañu' i guíum' líiñ' do"; jogui jee' do bi' quiéng' dsea' i fé' cajo: "I dseañu' í' ja' dseeng' éer', jogui lico' ngir' ta' jmigóong' jaléng' dseab'."

¹³ Jo jee' jaléng' i dsea' do jí' jaaiñ' teá' dsíir' nifé'r' uii' quiá' Jesús, co' 'gó' bre fíng' ee' cajmée' i dsea' Israel i quié' nifí' do quiá'r' song canúur' jalé' e sñiñ' do.

¹⁴ Jo ningóo' guíam' e jmií' do mi' caguié' Jesús fí' dsíi' sinúu' guá' fé' quiá' dsea' góor' dsea' Israel e si' fí' Jerusalén, jo mifíng' canaiñ' e' bre dsea' mi' caguié' fí' jo. ¹⁵ Jo eám' dsigá' dsíi' i dsea' quié' nifí' quiá' dsea' Israel do e núur' jalé' júu' 'goo' e guía' dsea' do, jo lalab sñiñ' lajee' yaaiñ' jo fé'r':

—¿Jial' jmóo' i dseañu' na e tíiñ' ngáñ' júu' quiá' Fidié', jo ja' ne' ee' fa' jié' lí' nicajmitíiñ'?

¹⁶ Joba' lalab cañí' Jesús quiá' i dsea' do:

—O' dseáng' júu' quié' e laj' e ee' e 'nú' la, co' e júu' la jáa' quiá' i dsea' i casíng' jnea' fí' jmigü' lab. ¹⁷ Jo doñí' iñ' dsea' i guía' dsíi' e nijmitir' laco' la iing' Fidié', joba' dsea' í' bing' i níñí' su jáa' quiá' Fidié' jalé' e ee' do osi' lí' fá' a e la tíin' 'ñiá' baa' é. ¹⁸ Dsuo' i dsea' i fé' la tíing' 'ñia' jmóor' lajo e lí' laco' nijmiféng' dsea' í' bre; jo dsu' i dsea' i jmi' úung' e nijmiféiñ' i dsea' i casí' quiá'r' do, joba' i dsea' í' jman' júu' jáb' quier', jo jí' jaang' ja' iñ' cuóong' lí' cuó' dsee' ír', co' ja' dsee' sea' quiá'r'.

¹⁹ Jo cajíng' gui' Jesús:

—Jo e já' e Moi' bing' cacuo' 'nú' e júu' quiu' ta' quiá' Fidié' do, jo dsu' jí' jaang' 'nú' ja' jmití' na' e júu' jo. Jo ¿jial' e iing' na' nijngáng' na' jnea'?

²⁰ Jo mi' canúu' i dsea' do lajo, joba' cañí' quiá' Jesús jo cajíñ':

—¿I' 'lim' jée' quií' 'nú'! Co' jnea' ja' í' dsí' naa' fa' e nijngáng' naa' 'nú'.

²¹ Joba' cañí' tu' Jesús quiá' i dsea' do jo casí' reiñ':

—Mí' 'noo' dsigá' bi' áa' 'nú' cóo' laj' e cajmé' e do 'ñia' ie' jmií' e jmi' íng' naa', jnea' aa' dsea' lí' iñ' dsea' Israel. ²² Jo ie' malií' gui do Moi' caqui' r' ta' e nitó' coo' e lí' fí' ngúu' táang' laj' yu' siñu' lí' laco' qui' tíng' naa', jo dsu' e jo o' jí' quiá' Moi' jáa', co' jáa' tí' quiá' 'lí' yu' qui' ba'; jogui 'nú' tóo' ba' e lí' do fí' ngúu' táang'

jiuung~ siñuu^ quíi~na' mi~ catí' í' quíá'r~ lajo, jo ja` e líí' quíi~na' nañí' fa' 'ñia' ie~ jmiñ~ e jmi'íng'naa'. <sup>23</sup> Jogui song 'nú' tóo'na' e li~ do quíá'~ jiuung~ siñuu^ quíi~na' dseáng'~ 'ñia' ie~ mi~ jmiñ~ e jmi'íng' jneaa~aa', dsea` Israel, co' dseáng'~ ie~ jmiñ~ jo catí' í' e nijmé^na', jo jmoo'na' lajo e líí' laco' nijmití'na' e júu^ quiu' ta~ quíá'~ Moi~, joba' lana ja` e uing~ sea` quíi~na' e jmiguíng^ yaang~na' cóo'~ jnea~ uíi~ e cajmi'leaan^ n i dseañu' do 'ñia' ie~ jmiñ~ e jmi'íng'naa'. ²⁴ Joba' fñi~ i 'nú', ja` cuó^na' dsee~ jaang` dsea` quíá'~ lajíi~ e í' oó'na' e jmóor~, co' 'né~ jang'~ jmitá^ oó'na' dseáng'~ røøb` su dseeng` osi ja` dseeng` é lajíi~ e jmóo` i dsea` í, jo lajoguiba' cuóøng` e ni'íi^na' í' røøb`.

Mí~ cajíng'~ Jesús jie~ fí' dseáng'~ lí~ jáar'

²⁵ Jo mi~ canúu~ i líng' dsea` i neáng' fí' Jerusalén do júu^ quíá'~ Jesús, joba' canaañ` jmingí'~ rúñiñ` jo jíñ'~:

—Jo ¿su o' i dseañu' nabi i ngí' dsea` 'náñiñ' e quíá'~ nijngáng'~ neiñ'? <sup>26</sup> Jo jíi~ jaang` dsea` ja` i jníng' quíá'r~, co' dob siñ' guiar' júu^ quíá'~ Fidiée' jee~ dsea`. Jo jangám~ í' dsíi' jaléng' dsea` i quíe' nifí' quí~ii' e dseáng'~ já'ba' e dsea` dob i Dsea` Jmáang~ i sijeeng'naa' i nicá' nifí' quí~ii'. ²⁷ Jo jneaa~guíi' ne'baa' røøb` jie~ fí' lí~ jáa' i dseañu' na, jo dsu' mi~ nití' í' e nijáa' i dsea` i sijeeng'naa' do, jíi~ jaang` dsea` ñir' jie~ fí' lí~ nijáa' dsea` do.

²⁸ Jo mi~ tí' lí~ canúu~ Jesús lajíi~ e síng' i dsea` do lajee' e iuuiñ~ e'r' dsea` fí' sinúu^ guá'~ fé' e si' fí' Jerusalén, joba' cañiir` teá' jo cajíñ'~:

—E já'~ e nicuíim'ba' jnea~, jogui niñi'bi' jie~ fí' lí~ gáa'a. Jo dsu' jnea~ ja` cagá~a fí' la e la ñii~ 'ñia'a, co' cagá~baa dsu' júu^ e sinú^u quíá'~ i lajang'^ do e jíi'~ 'nú' ja` cuíng'na' í. ²⁹ Jo dsu' jnea~ cuíim'baare guíu~, co' cuaiñ~ quíá'~ bre e cagá~a fí' jmigüi' la, jogui dsea` í'bing' i casíng' jnea~ cajo.

³⁰ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` Israel do júu^ quíá'~ Jesús, joba' lami~ iñiñ~ nisám'bre dsea` do, jo dsu' ja` calí'r~ fa' cajméer` lajo, co' ja` mí' catí' í' quíá'~ dsea` do fa' e nidsingíiñ~ lajo. ³¹ Jo lajee' jaléng' i dsea` i teáng'~ núu' júu^ quíá'~ Jesús do, fñim' i dsea` í' já' calíiñ~ júu^ quíá'~ dsea` do ie~ jo, jo lalab síiñ~:

—Mí~ nigüéeng~ i Dsea` Jmáang~ i sijeeng'naa' i nicá' nifí' quí~ii', ja` lí' dsi'naa' e nijmér~ jmigui'gui jalé' e lí~ e quí'r~ jmiñ~ laco'gui la jmóo` i dseañu' la lana.

Mí~ cajmée' dsea` quijí~ jial nisáñiñ' Jesús

³² Jo mi~ canúu~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo lajíi~ e síng' dsea` uii~ quíá'~ Jesús, joba' jaléng' i dsea` í' cóo'~gui jaléng' fii' quíá'~ jmidsea` casíiñ~ jaang` gáng~ íi' quíá'~ guá'~ e laco' nidsiséiñ~ Jesús e fí' lí~ iuung~ dsea` do. <sup>33</sup> Jo co' niñib' Jesús e í' dsíi' i dsea` do, joba' cajíñ'~ casí'r~ jaléng' i dsea` teáng'~ do ie~ jo:

—Ja` huóø~ eáng' nitaang~ jnea~ cóo'~ 'nú' fí' la, jo mi~ ningí' jo, niním'^túu cóo'~ i casíng' jnea~ e cagá~a fí' jmigüi' la. <sup>34</sup> Jo ie~ jo, fñim' 'nú' ni'nang'na' jnea~ jo dsu' jo` niguiéng'na' jnea~, co' ja` quí'~ jmiñ~ e nigüilíng'na' fí' lí~ ninín'^n.

³⁵ Jo mi~ canúu~ i dsea` i quíe' nifí' quíá'~ dsea` Israel e jo, jo ladsifí' lanab canaañ` e jmingí'~ rúñiñ` lala jo fé'r':

—¿Jie~ fí' lí~ nidséng'~ i dseañu' na e jo` quí'~ jmiñ~ fa' e niguiéng'naa're? Jo jangám~ song nidsér~ fí' guóo'~ uó~ lí~ huíi~ fí' lí~ neáng' jaléng' dsea` góo'naa' dsea` Israel e nidsi'éer~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` góo'naa' i neáng' fí' jo. ³⁶ Jo ¿e~ guóng' mi~ fé' i dseañu' na e ni'náng' dsea` ír' jo dsu' ja` ii' niguié' quíá'r~, jogui e ja` cuóøng' ii' nidsilíng' fí' lí~ niguiéiñ' do?

Jo lanab casíng' i dsea` quíe' nifí' quíá'~ dsea` Israel do ie~ jo.

Jial líí' mi~ íng' dsea` Jmiguí quíá'~ Fidiée'

³⁷ Jo 'ñia' ie~ ngóo' cadséng~ jmiñ~ e jmóo' dsea` Israel ie~ jo, jo dseáng'~ ie~ jmiñ~ job e í' dsíir' e niing~gui lajee' e jmiñ~ e jmóor' do. Jo ie~ job casíng' 'ñia' Jesús fí' quini' jaléng' dsea` jo café'r' teá' jo cajíñ'~:

—Song ii' 'nú' lí'^na' e mijmíng~na', joba' ñilíng~na' fí' lí~ sín'^n la, jo nilí'ba' jmiñ~ e u'^na'. ³⁸ Jo lí'^ laco'gui la fé' Fidiée' fí' ni~ jì' quíá'~ lí' fé'r' lala: “Jo mi~ já' líng' dsea`

júu^ quié⁻ e, jo e jo líí lafa' niníng' jmií' fí' dsíir'; jo e jo cuó' e liseeiñ' cøong' còo'~ Fidiée[✓] lata[~]."

³⁹ Jo cajíng'~ Jesús lana uíi[~] quiá'⁻ Jmiguí' quiá'⁻ Fidiée[✓] e ni'íng' jaléng' dsea` i nijá'<sup>-</sup> lííng' júu^ quiá'r<sup>-</sup>. Jo dsu' e Jmiguí' do ja` mí' cagüea⁻ jee[~] ír', co' ja` mí' casám' bi Jesús e nidséiñ' fí' lí' cajar<sup>-</sup> fí' ñíff<sup>-</sup> e ni'uíng<sup>-</sup> tur dsea` laniing⁻.

Mí[~] ca'naang` jaléng' dsea` quiá'⁻ rúíñ' uii[~] Jesús

⁴⁰ Jo mí[~] canúu⁻ i dsea` do júu^ quiá'<sup>-</sup> Jesús, jo i lííng<sup>~</sup> i dsea` í' canaaiñ' sáíñ' lala:
—Dseáng' i dseañu' lab i sijeeng' naa' i nisíng⁻ Fidiée[✓] i nífé' cuaiñ[~] quiá'r⁻.

⁴¹ Joguí i lííng[~] guí i dsea` do fé'r':

—I lab Dsea` Jmáang⁻ i sijeeng' naa' do i nicá' níff' quí⁻ ii'.

Jo dsu' i lííng[~] guíiñ' do fé'r':

—U⁻, o' Dsea` Jmáang<sup>-</sup> i na, co' ja` cuóøng' e dsea` í' nijáar' e lííiñ' jaang' dsea` i seeng' fí' lí' se' Galilea. ⁴² Co' lalab fé' Fidiée[✓] fí' ní' jì quiá'r⁻ e dseáng' 'néb⁻ e Dsea` Jmáang<sup>-</sup> lííiñ' dsea` siju[✓] dseata[~] Daví[^], joguí 'né⁻ e niníiñ[~] fí' Belén e fí' lí' calí⁻ góo' dseata[~] Daví[^].

⁴³ Jo lajob jaléng' i dsea` do ca'naam`bre quiá'⁻ rúíñ' uíi[~] Jesús. ⁴⁴ Jo lajee[~] i dsea` í' seem`biñ' do i lamí[~] iing[~] nitóø' Jesús e nijniñ⁻ dsea` do, jo dsu' ja` calí'r⁻ fa' cajméer' lajo.

*Jaléng' dsea` i quie'* níff' quiá'<sup>-</sup> dsea` Israel ja` íñ' Jesús

⁴⁵ Jo mí[~] caguilíng' tu i íí[~] quiá'⁻ guá'⁻ i casíng' dsea` Israel i lííng' dsea` fariseo do i lamí[~] sí' í' nisáng' Jesús do, jo i dsea` fariseo do colííng<sup>~</sup> còo'~ jaléng' fii<sup>~</sup> jmidsea` cajmingí'r⁻ dsea` do jo cajíñ'⁻:

—¿Jialí' ja` catee⁻ na're?

⁴⁶ Joba' cañíi' i íí[~] do quiáíñ'⁻ do lala:

—Jíi[~] jaang' dsea` ja` mí' calicuíng' naa' i fé' jlo[^] laco' fé' i dsea` do.

⁴⁷ Joba' lalab cañíi' i dsea` Israel i lííng' dsea` fariseo do quiá'⁻ i íí[~] do:

—Jo ¿su la quie' 'núb' cajo nicaligóng' na' júu^ quiá'r⁻? ⁴⁸ Co' jíi[~] jaang' dsea` quie' níff' quí<sup>-</sup> ii' o' guí dsea` Israel i lííng' dsea` fariseo caguiaang<sup>-</sup> guí fa' já'<sup>-</sup> nicalíñ<sup>-</sup> júu^ quiá'<sup>-</sup> i dsea` do. ⁴⁹ Jo dsu' i dsea` i la 'nú' i ja` cuíi' júu^ quiu' ta[~] quiá'⁻ dsea` Israel, fí' lí' 'líb[^] catíng⁻ na' quiá'⁻ Fidiée[✓].

⁵⁰ Jo mí[~] canúu⁻ i Nicodemo do, jaang' dsea` Israel i lííng' dsea` fariseo i cangó⁻ cango'ee' Jesús còo' née[~], joba' dsea` í' lalab cañíir' quiá'<sup>-</sup> dsea` do:

⁵¹ —Lí[^] laco' guí la fé' fí' ní' jì quiá'⁻ júu^ quiu' ta[~] quí⁻ ii', e ja` cuóøng' nicuóø' naa' dsee<sup>-</sup> jaang' dsea` e jíi[~] ja` mí' cane[~] ee' røø' jalé' e jmóor' do, su guí⁻ osi ja' dseeng' é.

⁵² Joba' lalab cañíi' i dsea` do quiá'⁻ Nicodemo:

—Jo ¿su dsea` Galileab lííng' 'nu' cajo? Jo jminá<sup>-</sup> jmitíng' júu^ quiá'<sup>-</sup> Fidiée<sup>✓</sup>, jo lajoba' nilíñí<sup>^</sup> e jíi<sup>~</sup> jaang' dsea` i fé' cuaiñ[~] quiá'⁻ Fidiée[✓] ja` mí' cajáar' fí' lí' se' Galilea.

⁵³ Jo mí[~] cangí jo, lajaléng' i dsea` do caquiñ⁻ cangolíñ' fí' quiá'r⁻.

8

Jaang' dseamí i catáng[^] i iuung⁻ ta[~] 'léé'

¹ Jo mí[~] cangí e cangolíng' jaléng' i dsea` do, ca'íb⁻ Jesús fí' e cangór⁻ fí' còo' yú[^] mó' e sii' Olivos. ² Jo mí[~] cajnea⁻ e jmií[~] còo' guí do, joba' caquim⁻ tur fí' guá'⁻ fé' e sí' fí' Jerusalén, jo mí[~] caguiéiñ⁻ fí' jo, fíim' dsea` i cangoquiéeng' fí' lí' siñ', joba' caguar' lana jo mífíng' canaaiñ' e'bre i dsea` do júu^ quiá'⁻ Fidiée[✓].

³ Jo lajee[~] e guing[~] Jesús e e'r' i dsea` do, caguilíng<sup>-</sup> còo' tú<sup>-</sup> míng<sup>~</sup> dsea` Israel i lííng' dsea` fariseo colííng<sup>~</sup> còo'~ tifa' quiá'<sup>-</sup> júu^ quiu' ta<sup>~</sup> quiá'<sup>-</sup> dsea` Israel, jo jéeiñ' jaang' dseamí i ninicatóøiñ⁻ i iuung⁻ ta[~] 'léé' còo'~ jaang' dseañu' i o' quiá'r⁻. Jo mí[~] caguilíñ⁻ fí' jo, dob casíñ' i dseamí do jee[~] i dsea` i teáng⁻ do ie[~] jo, ⁴ jo lalab casí'r⁻ Jesús:

—Tifa', i dseamf la nicatóong' naa're lajee e guiáang' iuuiñ ta' 'lee' cóo' jaang' dseañu' i o' quiá'r'. ⁵ Jo fí' ni' júu' quiu' ta' e cajme' Moí' fé' e jaléng' i dseamf i jmóo' lajo 'né' niquiúng' dsea' ír' cuub' cartí' nijúuñ. Jogui 'nu', ¿jial fó'?

⁶ Jo cajíng' i dsea' do lana e lí' laco' 'nó'r' jial niguié'r' e nicuó'r' Jesús dsee' fí' quini' dseata'. Jo dsu' Jesús dsifí' mi' canúur' e jo lico' catúum'bre, jo miffíng' canaañ' jmo'r' fí' jee' 'lee' cóo' niguóor'. ⁷ Jo co' ja' quiung' i dsea' do e jmingí' bir Jesús cuaiñ' quiá' e jo, joba' casíng' tu 'ña' dsea' do jo cajíñ' casí'r' i dsea' do:

—Doñí' i' 'nú' e lí' áa'na' e ja' ee' dsee' røøng'na' jii' coo', joba' teáang'na' i dseamf na la'uii' cuu'.

⁸ Jo mi' cangf e cajíñ' lajo, caléb' tu catúuñ' fí' ni' uó', jo canaañ' jmo'tur' jee' 'lee' cóo' niguóor'. ⁹ Jo dsifí' mi' canúu' i dsea' do lajii' e cajíng' Jesús, dsifí' lanab canaañ' dsilíñ' tá' jáiñ, jo la'uii' canaang' ngolíng' jaléng' i niyúu' gui, jo cøøng' gui lajo cangolíng' jaléng' i le'eáang' gui, jo lajob' cajméer' car' cató' uøøñ' lajiiñ. Jo coob' mi' calí' Jesús e 'ña' bre catúung' guir cóo' i dseamf do, ¹⁰ joba' casíng' tu 'ña'r', jo miffíng' cajmingí'r' i dseamf do jo cajíñ':

—¿Jie' fí' ningotáang' i dsea' i lamí' 'núng' 'nu' do? Jo ¿su jii' jaaiñ' ja' ee' cajmeaiñ' 'nu'?

¹¹ Joba' cañii' i dseamf do quiá' Jesús jo cajíñ':

—U~, jii' jaaiñ' ja' ee' cajmeaiñ' jnea~, Fí'i.

Joba' cañii' tu Jesús quiá' i dseamf do jo cajíñ':

—O'gui jnea' ee' nijmeaan' n' 'nu' cajo, jo lana guóng' fí' quí' i, jo jo' güibeáang' gui uó' dsee' melé'.

Jesús líiñ' e ji' e jnea' jee' dsea' jmigüf

¹² Jo mi' cangf jo, cangób' tu Jesús fí' lí' siseáng' dsea', jo lalab casí'r' jaléng' dsea' do:

—Jnea' líin' e ji' e jnea' jee' dsea' jmigüf; joba' jaléng' dsea' i ngí' colíng' cóo' jnea~, niliseab' e ji' do quiá'r' co' e joba' e cuó' e seeng' dsea' lata~, jogui cajo jo' too' jmii' fa' niliseeng' guir fí' lí' nuu' só'.

¹³ Jo mi' canúu' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo e júu' jo, joba' lalab cañir' quiá' Jesús: —'Nu' lico' fó' jii' uii' quiá' jalé' e guiá' e jmoo' uó'ba', joba' jalé' e fó' do ja' e quíng' jii' coo'.

¹⁴ Joba' cañii' Jesús quiáñ' do jo cajíñ':

—Quím' jalé' e júu' e fá' jnea~, nañí' fa' 'ña'baa' fá'a' uii' quíe' e 'ña'a', co' ñi'baa' guiá' jie' fí' lí' cagá' a jogui jie' fí' lí' niníng' túu' cajo; jo dsu' 'nú' gui ja' ní'na' jii' coo' e jo. ¹⁵ Co' 'nú' ñi'na' í' quiá' jaléng' dsea' lí' laco' gui la' í' óo'na' yaam'ba'. Jo dsu' jnea' gui ja' jmoo'o' lajo quiá' jii' jaang' dsea' la ñii' 'ña'a'. ¹⁶ Jo song' jmoo'o' lajo dsu' laco' catíim' niquidsii' í', jo ja' 'ña'a' niquidsii' í' cajo, co' Tiquí'ii' i casíng' jnea' fí' jmigüf la, íb' i jmicóo' jnea' e quidsii' í' quiá' dsea' laco' catíng'. ¹⁷ Jo fí' ni' júu' quiu' ta' quí' 'nú' fé' e mi' seeng' gáng' dsea' i tí' ni' røø' quiá' lajii' e calí' do, joba' quím' e júu' do laco' sí'í'. ¹⁸ Jo jnea' líin' jaang' i tí' ni' quiá' jalé' e jmoo'o' do, jogui Tiquí'ii' dsea' i casíng' jnea' fí' la líiñ' jaang' gui dsea' i tí' ni' quiá' jalé' e jo cajo.

¹⁹ Joba' cajmingí' i dsea' do Jesús jo cajíñ':

—Jo ¿jnanng' gui Tiquí'ii' jóng?

Joba' cañii' Jesús quiá' i dsea' do jo casí' reiñ':

—'Nu' ja' cúing'na' jnea~, o'gui cúing'na' Tiquié' e cajo; co' faco' cúing'na' jnea~, joba' cuím'ba' la quíe' Tiquié' e cajo.

²⁰ Jo jalé' e júu' na cajíng' Jesús lajee' e iuuiñ' e'r' dsea' fí' dsí' sinúu' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén ca' e fí' lí' téé' guóo' e ta'r' cuu' quiá' guá'. Jo dsu' jii' jaang' dsea' ja' i cateá' dsí' fa' casaiñ' dsea' do lajee' jo, co' ja' mí' catí'bi' í' e nijmé' dsea' lajo.

“Ja' quí' jmiñ' nigüilíng'na' fí' lí' niníng' jnea~”

²¹ Jo mi' cangf jo, lalab casí' tu Jesús i dsea' fíng' do:

—Jnea~, coob` mi~ nití- í` e ninín`n, jo `nú` ni`nam`ba` jnea~, jo dsu` 'nú` nijúum`ba` jee~ jalé` dsee- quí- na`. Co` 'nú` ja` quí- jmi~ fa` e nigüilíng`na` fí` lí~ niníng`^ jnea~.

²² Jo mi canúu- i dsea` Israel i teáang- do ie~ jo e júu` jo, joba` lalab cajín`-:

—Jangám- song í` dsíi- i dsea` na e nijngáng`- `ñia`r, joba` jín`- e ja` cuóøng` nidseá`^naa` cóo`r~ fí` lí~ nidséiñ`-.

²³ Jo mi~ calilí`^ Jesús e fé` i dsea` do lajo, joba` casí`r- dsea` do:

—`Nú` jjí~ fí` lab jjí~ lí~ seeng`na`, jo dsu` jnea~ fí` yúb`^ gáa`a; co` jjí~ dsea` jmigüf` lab líng` `nú`, jo dsu` jnea~ ja` lín`n jjí~ dsea` jmigüf`. ²⁴ Jo uing~ lajoba` fíi- i `nú` e nijúum`ba` jee~ jalé` dsee- quí- na`; co` song ja` ja` líng`na` e jneab~ dseáng`- lín`n jjí~ laco` fá`a e lín`n, joba` jee~ jalé` dsee- quí- ba` nijúung`- na`.

²⁵ Joba` cañii- i dsea` do jo cajmingí`r- Jesús lala:

—Jo, ¿i~ dseáng`- líng` `nu` jóng?

Joba` cañii` Jesús quiá`- i dsea` do jo casí`- reiñ`:

—Lí`^ laco`gui nicañii- i `nú` lami~ jéeng`gui, íb` jnea~. ²⁶ Jo jmiguiub` jalé` e sea` e fíi- i `nú` jogui e niquidsii- í` quí- na` cajo. Jo dsu` i dsea` i casíng` jnea~ fí` jmigüf` la jmang`- e jáb`- jalé` júu` quiá`r- , jo lajii~ júu` e fá` jnea~ jee~ jaléng` dsea` jmigüf` røøb` laco` jjí~ júu` e núu` jnea~ e fé` i dsea` i dseáng`- casíng` jnea~ fí` jmigüf` la.

²⁷ Jo dsu` i dsea` do ja` cangáñ` e Jesús fé`r` uii~ quiá`- Tiquiá`r`. <sup>28</sup> Jo casí`- Jesús i dsea` do lala:

—Jo mi~ nitáang`na` jnea~ fí` yú`^, jnea~ dsea` cagá`a fí` ñifí- e lín`n jaang` dsea` jmigüf`, joba` nililí`na` jóng e jneab~ dseáng`- lín`n jjí~ laco` fá`a e lín`n, jogui jjí~ coo` ja` e jmóo`o la ñii- `ñiá`a, co` lico` fá`a lajii~ e nica`e` Tiqui`ii` jneab~. <sup>29</sup> Jo i dsea` i casíng` jnea~ do, seem`bre cóo`~ jnea~ lana; jo ja` mí` catiúuiñ` jnea~ `ñiá`a jjí~ cateá`, co` dseáng`- contøøm- jmóo`o lajii~ e iñ` e nijmee` e.

³⁰ Jo mi~ tí` lí` cató` e fé` Jesús e júu` na, joba` fíim` dsea` já`- calíñ` júu` quiá`- dsea` do ie~ jo.

Mí` ca`e` Jesús jial líng` dsea` i silaang` jee~ dsee- quíá`-

³¹ Jo mi~ cangí` jo, casí`-gui Jesús jaléng` i dsea` Israel i já`- calíng` júu` quiá`r- do, jo cajín`- casí`-reiñ`:

—Song `nú` nijmití`na` lí`^ laco` jjí~ e nica`eé- e `nú` e nijmee- na`, joba` dseáng`- dsea` quíe`-baa ni`uíng`- na` jóng; <sup>32</sup> jogui lajob niliñí`na` dseáng`- la`uiing` jalé` júu` quíe` e, jo lajoba` ni`uíng`- na` dsea` i silaang` jee~ jalé` dsee- quíá`^.

³³ Joba` cañii- i dsea` do quiá`- Jesús jo cajín`-:

—Jnea` lí`naa` dsea` siju` `lii` yúu`~ Abraham, jo jjí~ coo` née`~ ja` mí` calí`naa` dsea` `léng`~ quiá`- dsea` jéng`~; joba` ¿jial lí` e fó` `nu` e ni`uíng`-naa` lafa` dsea` silaang`?

³⁴ Joba` lalab casí`- Jesús i dsea` do:

—E laba` jmitaa` óo`na`, e jaléng` dsea` i beáng` dsee- yaang` líiñ` lafa` dsea` `léng`~, co` e dsee- quíá`r- dob quiu` ta` ír`. ³⁵ Cofa` jaang` dsea` `léng`~ quiá`- dsea` ja` catíiñ` jalé` e sea` quíá`- fiir~, jo dsu` jaang` jóo` dsea` catíim`-bre lajalé` e jo. ³⁶ Jo lajob, song jnea~ calaan- `nú` jee~ jalé` dsee- e nica`ee- na`, joba` dseáng`- lajang` júu`ba` e nileáng` `nú` jee~ jalé` e dsee- quí- na` do. <sup>37</sup> Jo niñib` jnea~ guiú- e dsea` siju` `lii` yúu`~ Abraham líng` `nú`; jo dsu` `nú` iing`na` jngang`na` jnea~, co` ja` iing`na` íing`na` júu` quíe` e. <sup>38</sup> Jo jnea~ fá`a lajii~ e nica`e` Tiquié` e jneab~, jo dsu` `nú` jmoo`na` lajii~ e fé` tiquií`ba`.

³⁹ Joba` cañii- i dsea` do quiá`- Jesús jo cajín`-:

—`Lii` yúu`~ Abrahambing` líng` dsea` mí` áang` quí- naa`.

Jo dsu` Jesús cañii`r` quiá`- i dsea` do jo casí`- reiñ`:

—Facó` já`- e `nú` líng`na` siju` `lii` yúu`~ Abraham, joba` laco` cajmée` íb` catíng` e nijmee- na` jóng facó` lajo. <sup>40</sup> Jo dsu` `nú` iim`bi` e nijngang`na` jnea~, nañi` fa` jmang`- júu` jáb`- fá` jnea~ lí`^ laco`gui nica`e` Fidiéé` jnea~. Jogui `lii` yúu`~ quí- na` Abraham dseáng`- ja` cajmée`-bre lajo. ⁴¹ Co` `nú` dseáng`- laco` jmóo` tiquií`ba` jmoo`na`.

Joba` cañii- i dsea` do quiá`- Jesús, jo casí`r- dsea` do:

—Ja` lí` jnea`^ dsea` i ja` ñi` i` tiquiá`^; co` jaam` Tiqui`naa` seeng`, jo íb` Fidiéé`.

⁴² Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea` do jo cajíñ':

—Facó' já' e Fidiéé' líng' Tiquí'na', joba' 'neáam' 'nú' jnea~ facó' lajo, co' íb` dsea` i casíng` jnea~ e cagá'a fí' jmigüí' la, jogui lab sín'n lana. Co' jnea~ ja` cagá'a la ñií' 'ñiá'a, dsuco' dsea` íbing' i casíng` jnea~ fí' la. ⁴³ Joba' fá' jnea~ e ja` mí' ngáng' 'nú' júu` quié' e lana, dsuco' ja` iing~na' núu^na' e jo. <sup>44</sup> Jo fii' i 'lím'^ líng' tiquí' 'nú'; jogui co' dsea` quiá' bre líng'na', joba' jmoo'na' lajii' e iin~. Jo latí' mi~ uiim~ e fii' i 'líng'^ jmóor` ta` jngang' dsea`, jogui dseáng' jii' coo` e jmóor` do ja` cóøng` cóo' júu` quiá' Fidiéé', jogui dseáng' jmang' júu` e o' já' ba' quier'. Jo mi~ fé'r` júu` e o' já', joba' dseáng' fé'r` laco' la líb' jóng, co' jaang` dsea` adseaam` líiñ', jogui líiñ' tiquiá' jalé' e júu` e o' já' do. ⁴⁵ Jo jnea~gui jmang' júu` já' ba' fá'a, dsu' ja` já' líng'na' júu` quié' e. <sup>46</sup> Jo jii' jaang` 'nú' cuóøng` lí fo^na' e jnea~ lín'n jaang` dsea` røøng` dsee~, co' jaang` dsea` i quié' jmang' júu` jáb' líng' jnea~, joba' 'jialí' ja` já' lím'bí' júu` quié' e? <sup>47</sup> Jo jaléng' i dsea` i líng' dsea` quiá' Fidiéé' núu`bre jalé' júu` quiá' Fidiéé'; jo dsu' 'nú'gui ja` líng'na' dsea` quiá' Fidiéé', joba' ja` iing~na' núu^na' júu` quiá' dsea` do.

Niseem` Dsea` Jmáang` lajii' nú'gui e niliseeng` 'líi' yúu' Abraham

⁴⁸ Jo mi~ canúu` dsea` Israel lajii' e cajíng' Jesús do, joba' casí'r` dsea` do lala:

—Nijáb' júu` qui'naa' e fé'naa' uii' quí' , e 'nu' lín' jaang` dsea` samaritano jogui e iuung` i 'líng'^ a'.

⁴⁹ Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea` do jo casí' reiñ':

—U~, jii' jaang` i 'líng'^ ja` i iuung` dsii` la, co' lajii' e jmóo`o e lico' jmi'goo` Tiquié'e Fidiéeb'; jo dsu' 'nú'gui ja` e jmi'goo'na' jnea~ jii' capí'. <sup>50</sup> Jo dsu' jnea~ ja` fá'a e iin`n e nijmi'goo'na' jnea~, jo dsu' seem` jaang` i iing` e 'nú' nijmi'goo'na' jnea~, jo dsea` íb` i quidsí' í' laco' catíng`. <sup>51</sup> Joba' jmitaa` óo'na' e doñi' ii` i núu' júu` quié' e, joba' dsea` í' ja` tóo` jmi' fa' e nijúuñ`.

⁵² Joba' cañi' dsea` Israel quiá' dsea` do:

—Lanaguib dseáng' nicalita` dsí'naa' e i 'lím'^ iuung` áa' 'nu'. Co' 'líi' yúu' Abraham cóo'gui jaléng' dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidiéé' malii'gui eáang' cajúm`bre, jogui dsu' 'nu' fó' e doñi' ii` dsea` i núu' júu` quí', joba' ja` tóo` jmi' fa' e nijúuñ`. <sup>53</sup> Jogui 'nu', 'su' í' a' e niing`gui' laco'gui i 'líi' yúu' Abraham do? Co' í' nicajúm`bre, jogui jaléng' dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidiéé' malii'gui eáang' cajúm`bre cajo. Jogui 'nu', 'i' í' o' e lín'?

⁵⁴ Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea` do jo casí' reiñ':

—Facó' jnea~ jmi'goo` 'ñiá'a, joba' ja` e quíng' jii' coo` e jmóo`o do facó' lajo. Jo dsu' Tiquié'e Fidiéeb' dsea` i jmi'gó' jnea~, i dsea` i fó'na' i líng' Fidiéé' quí'na' cajo. ⁵⁵ Jo dsu' 'nú' ja` cúing'na' dsea` í', dsu' jnea~gui guiúb` cuín`nre, jogui facó' jnea~ fá'a e ja` cuín`nre, joba' dsea` adseaam` lín'n jóng lí' laco'gui la líng' 'nú' facó' lajo. Jo dsu' jnea~gui guiúb` cuín`nre dsea` do jogui jmiti`baa júu` quiá'r`. ⁵⁶ Jo i 'líi' yúu' quí'na' Abraham do, eám' calí'íáang` dsí'r' mi~ caliñir' jalé' e nidsingíng` jnea~, jo co' dseáng' cangá'bre e jo, joba' eám' calí'íáang` dsí'r'.

⁵⁷ Jo mi~ canúu` i dsea` Israel do jalé' e casí' Jesús ír', joba' cañi' quiá' dsea` do:

—'Nu' ja` mí' guóo'bi' cincuenta jii', jo fó' e cañim'ba' 'líi' yúu' Abraham.

⁵⁸ Joba' cañi' tu Jesús quiá' i dsea` do jo casí' reiñ':

—E laba' iin`n jmitaa` óo'na' e niseem` jnea~ lajii' mi~ nú'gui e niliseeng` 'líi' yúu' Abraham do.

⁵⁹ Jo mi~ canúu` i dsea` do e júu` jo, joba' dsifí' lajob casitíiñ' cuu` cóo' e sí'í' nijngáñ' Jesús; jo dsu' dsea` do ladsifib' ca'méeiñ', jo cagü'í'bre e fí' dsí' sínúu' guá' fé' do e sí' fí' Jerusalén.

¹ Jo mi~ cangf̂gui lajo, coo` née~ cangf̂ng Jesús coling~ cóo~ i dsea` quiá~ do fí quiá~ lí~ guing~ jaang` dsea` i tiuung~ latí mi~ cangáang~. ² Joba' i dsea` quiá~ Jesús do cajmingí~ rein' lala jo cajín~:

—Tifa', ¿jialí' cangáang~ i dsea` na e tiuuiñ~? ¿Su calíñ~ lana uí~ dsee~ quiá~ r~ ofa' uí~ dsee~ quiá~ sejmiñ~ bre é?

³ Joba' cañíi' Jesús quiá~ i dsea` quiá~ r~ do jo casí~ rein':

—Ja` lí' lajo e uí~ dsee~ quiá~ r~ calíñ~ lana, o'gui uí~ dsee~ e óo` sejmiir`. Co' calíñ~ lana e lí^ laco' cuo' lí~ e lajib` quíi' Fidiée' jmiñ~ lí' jmér~. ⁴ Jo lajee~ e jnea~, 'né~ jmó^'baa' ta` lí^ laco'gui jíi' júu^ e sinú^'naa' quiá~ dsea` i casíng` jnea~ fí' jmigüf̂ la; dsuco' coob` mi~ ninú~, joba' jíi' jaang` dsea` jo quí~ jmiñ~ fa' nijmé~ guir ta~. ⁵ Jo lajee~ e táam`bñi fí' jmigüf̂ la, joba' jneab~ lñn`n e jí' e cuo' e jné' dsea` jmigüf̂.

⁶ Jo mi~ cangf̂ e café' Jesús e júu^ na, jo cañíir' fí' ní' uó^, jo cóo~ e jme'e'r' do cacáiñ' jee~ 'lee~, jo cajméer` capí^ jíi', jo cóo~ e job casúur~ jminí~ i dsea` tiuung~ do. ⁷ Jo mi~ cangf̂ jo, lalab casí~ rein' do jo cajín~:

—Gua~ jo güirúu' jminí^ fí' dsíi' guiée' silíng~ e sii` Siloé —jo e Siloé do guóng^ Jaang` i Casíng` Dsea`.

Joba' lajob cajmée` i dsea` tiuung~ do, cangó~ bre e cangorúu'r~ jminir~, jo nijné' bre mi~ tí' lí~ caquiñ' fí' jo. ⁸ Jo jaléng' dsea` i neáang` jíng~ laco' lí~ guíñ~ do cóo~ gui jaléng' dsea` jíéng' i ní~ quiá~ r~ lami~ jéeng'gui e guíñ~ mir' cuu~, joba' jaléng' i dsea` í' jmíngí~ rúñ' jo fé'r~:

—¿Su o' i dseañu' nabi i lami~ gua` ta~ mí' cuu~ do?

⁹ Jo i líng~ i dsea` do jíñ~:

—Dsea` í' bi na.

Jogui i líng~gui fé':

—U~, o' í' na, lí^ lajoiu jnéem~ bre.

Jo mi~ calíi' i dsea` tiuung~ do e síng` dsea` uii~ quiá~ r~, joba' cañíir' jo cajín~:

—Jnea~ bi dsea` í'.

¹⁰ Joba' cajmingí~ i dsea` do i dsea` lami~ tiuung~ do jo casí~ rein':

—Jo ¿jial cajmee~ e calijné' tu'?

¹¹ Joba' cañíi' i dsea` lami~ tiuung~ do quiá~ i dsea` do jo casí~ rein':

—i dseañu' i sii' Jesús dob cajmi'leáaiñ~ jnea~ e lico' cajméer` capí^ jíi' cóo~ jme'e'r', jo cóo~ e job casúur~ jminii~, jogui caquiur' ta~ jnea~ e ninii~ i nirúu' u jminii~ e fí' guiée' silíng~ e sii` Siloé do, joba' lajob cajmé~ e. Jo dsifí' mi~ calí~ rúu' u jminii~, ladsifí' lanab calijné' e.

¹² Jo mi~ cangf̂ jo, cajmingí~ tu i dsea` do i dsea` lami~ tiuung~ do jo cajín~:

—Jo ¿jnang~gui i dseañu' í' lana?

Joba' cañíi' i dsea` lami~ tiuung~ do jo casí~ rein':

—Ja` ñii~ jnaaiñ`.

Mi~ cajíng' i dsea` tiuung~ do i i cajmi'leáang~ ír`

¹³⁻¹⁴ Jo 'ña' ie~ jmiñ~ e cajmée` Jesús e jíi' do cóo~ e calijné' i dsea` i lami~ tiuung~ do, ie~ jo dseáng' cangotíng` jmiñ~ e quí~ tíng` dsea` Israel e jmi'íñ'. Joba' jaléng' dsea` i cuíi' quiá~ i dsea` tiuung~ do cató~ bre i dsea` í' jo cangojeáang`neiñ' fí' quini' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo. ¹⁵ Joba' mi~ caguiéiñ' do fí' jo, i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do cajmingí~ rein' jial calí~ e calijnéiñ'. Jo dsea` do cañíir' quiá~ i dsea` Israel do jo casí~ rein':

—Mó^, jíib` casúu~ dsea` do jminii~, jo mi~ cangf̂ jo, cangorúu' u, jo lajoba' calijné' e.

¹⁶ Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e júu^ jo, joba' i líñ~ do cajín~:

—i dsea` i cajmée` e jo ja` lí^ dsi'naa' líñiñ' dsea` quiá~ Fidiée~, co' ja` jmi'gór' e jmiñ~ e jmi'íng' jnea~ aa', dsea` lí'íi' dsea` Israel.

Dsu' caguaang~gui i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do fé'r' jo jíñ~:

—Jo ¿jial quíi~ i dseañu^ do jmi~ nijmér~ jalé^ e jo song jaang` dsea` dsee~ dsea` quib` líiñ`?

Jo e jo ca'uíng~ e lajee^ la'ó^ íbre canaaíñ` e jo` sšíñ` røø. 17 Jo mi~ cangf` jo, cajmingí^~tur i dsea` i lami~ tiuung~ do jo casí^~reiñ`:

—Jo laco' fó^ na e ca'láam~ba'. Jo ¿e~ fó^ uii~ quiá^~ i dsea` i cajmi^leáng~ 'nu` do?

Joba' cañíi` dsea` do quiá^~ i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do jo casí^~reiñ`:

—Jnea~ lín~n e dsea` í líiñ` jaang` dsea` i fé^ cuaiñ~ quiá^~ Fidiée^.

18 Jo dsu^ jaléng^ i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do ja` iñ~ fa' já^ calíñ~ e lami~ tiuung~ i dsea` i nijné^ lana joba' cató^r~ sejmii` i dsea` do. 19 Jo mi~ caguiliñ~ do, joba' cajmingí^~reiñ` do jo cajíñ`~:

—¿Su jóo^ba' líng` i dseañu^ la? Jo jmée^~na' jnea^ júu^ røø, ¿su dseáng^~ tiuuiñ~ calisémbre? jo song lajo, ¿jial calí~ e lana nijné^r`?

20 Joba' lalab cañíi` sejmii` i dsea` i lami~ tiuung~ do jo cajíñ`~:

—Cuíim` jnea^ guíu~ jóo^naa', jogui ne~baa' røø e tiuum~bre caliséiñ`; 21 jo dsu^ ja` ne~naa' jial e calijné^r`, o'gui ne~naa' i~ i cajmée` e calijné^r` cajo; jo nab cuóøng` nijmingíi^~na're 'ñia^r` co' nifém^bre, jo 'ñia^bre cuóøng` lí jmeá^r~ 'nú^ júu^ dseáng^~ laco' calí~.

22 Jo cajíng^~ i sejmiiir` do lajo, co' 'gó^bre fing ee` cajmeáng^` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo ír`. Co' i dsea` í, røøb` nicasíiñ~ e song seeng` dsea` i jmicuíng` Jesús e líiñ` do Dsea` Jmáang~ i sijeeng` dsea` Israel i nicá^ nifí^ quiá^r~, joba' jaléng^ i dsea` i jmóo` lajo, jo` sea` fí^ quiá^r~ fa' e niquíng^`guir jee~ dsea` Israel o'gui cuóøng` fa' e nidsilíng~`guir fí^ guá^~ quiá^~ dsea` do cajo. 23 Jo uing~ lajoba' cajíng^~ sejmii` i dsea` i ca'láang~ do e yaang~ i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do 'né~ nijmingí^r~ i jóoiñ` do co' nifém^biñ` do.

24 Jo i dsea` Israel do calé^ catú~ cató^r~ i dsea` i lami~ tiuung~ do jo lalab casí^~reiñ`:

—Fée^~ júu^ já^ fí^ quini~ Fidiée^, co' nineb~ jnea^ røø e i Jesús do líiñ` jaang` dsea` dsee~ dsea` quib`.

25 Joba' lalab cañíi` i dsea` lami~ tiuung~ do quiá^~ dsea` do jo cajíñ`~:

—Ja` ñi` jnea~ su líiñ` dsea` røøng` dsee~ osi o' lajo é, lajíi~ e ñii~ quiá^r~ e jnea~ lami~ tiuum~baa, jogui lana nicajméer` e nicalijné^baa.

26 Joba' i dsea` do cajmingí^~tur i dsea` i ca'láang~ do jo cajíñ`~:

—¿E~ jíi~ e cajmée` i dsea` do quíi^~ e calijné^`?

27 Joba' cañíiñ` do quiá^~ i dsea` do jo casí^~reiñ`:

—Nicaíi~baa 'nú^ lajíi~ e cajméer` quíe~ e do, jo dsu^ 'nú^ ja` já^ líng`na'. Joba' ¿jiali^ iing~na' e nifá^túu calé^ catú~ e jo? Ofa' iim~ba' é e ni'uíng~na' dsea` quiá^r~ cajo.

28 Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do lado, joba' canaaíñ` sí^r` i dsea` i ca'láang~ do júu^ 'ní^ jo sí^reiñ`:

—'Nu` lín^ jaang` dsea` quiá^~ i dsea` í, jo dsu^ jnea^gui dsea` quiá^~ 'líi~ yúu~ Moi^ líi^naa'. 29 Co' jnea^ ne~baa' røø e Fidiéeb^ dsea` casíiñ~ cóo^ Moi~; jo dsu^ i Jesús do jíi^ ja` ne~naa' jie~ fí^ lí^ jáar`.

30 Joba' lalab cañíi`tu i dseañu^ i ca'láang~ do quiá^~ i dsea` do:

—Ee^bi júu^ jo, e ja` ní^na' jie~ fí^ lí^ jáar`, dsu^ jnea^gui, dsea` íbing^` nicacuø^ jnea~ e calijné^e. 31 Jo ne~baa' røø e ja` núu` Fidiée^ júu^ quiá^~ jaléng^` dsea` røøng` dsee~; co' lajíi~ dsea` i jmiféng^` íbre jogui i jmóo` lajíi~ e iñ~, jíi~ dsea` íbing^` i núur` júu^ quiá^~.

32 Jo ja` jíe^ lí^ mi^ canúu^ júu^ e seeng` dsea` i quíi~ jmi~ e nijmér~ e nilijné^ jaang` dsea` i tiuung~ latí^ mi^ caliséng`. 33 Cofa' i dsea` la ja` jáar` e casíi` Fidiée^ quiá^r~, joba' jíi~ coo` ja` e quíi~ jmi~ lí^ jmér~ jóng faco^ lajo.

34 Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e júu^ quiá^~ i dsea` i ca'láang~ do, joba' cajíñ`~ casí^~reiñ` lala:

—'Nu`, dsea` cangáan^~ e eáng^ silíi^ dsee~ 'nu`, jogui lana, ¿jiali^ 'nu` ní^iin^ e ni'é^ jnea^ jial 'né~ jmóo^oo`?

Joba' i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do caguíiñ` i dsea` i lami~ tiuung~ do conguaí^ e fí^ dsíi^ sinúu^ guá^~ quiá^r~ do.

Lafa' tiuum` dsea` mi` røøiñ` dsee`

³⁵ Jo mi` cangf`gui lajo, caliñi' Jesús e caguim` dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do fí' sinúu` guá'` quiá'r` i dsea` i lami` tiuung` do, jo dseáng'` jo` íng` neiñ' do. Jo mi` cajíng'`tu rúng` Jesús cóo'` i dsea` i lami` tiuung` do, joba' cajmingí'r` i dsea` do jo casí`-reiñ':

—¿Su já'` líng` 'nù` júu` quiá'` i dsea` i jáa' fí' ñifí` e líiñ' jaang` dsea` jmiçüi'?

³⁶ Joba' cañi' i dsea` do quiá'` Jesús jo cajíñ'`:

—Jméé'` jnea` júu` i` i dsea` í, jo lajoba' já'` niliñ`n júu` quiá'r`.

³⁷ Joba' cañi' Jesús quiáñ'` do jo casí`-reiñ':

—Nicañiim`bi' dsea` í, jneab` í cóo'` i sin'` siñ'` lana.

³⁸ Joba' i dseañu` i ca'laang` do casí'r` uó` jnir` fí' quini'` Jesús jo casí'r` dsea` do:

—Jáb'` líñ`n júu` quií'`, Fíi'.

³⁹ Jo mi` cangf` jo, cajíng'`tu Jesús casí'`-reiñ' jo cajíñ'`:

—Jnea` cagá` a fí' jmiçüi'` la e lí'` laco'` niquidsii` í'` quiá'` jalé'` dsee` quiá'` dsea` jmiçüi', jo lajoba' jaléng` dsea` i lafa' tiuung` uí'` dsee` quiá'r` ni'uiñ` dsea` i lafa' i jné'`tu calé'` catú', jogui i dsea` i í'` dsí'` e jné'r', joba' ni'uiñ` dsea` i lafa' tiuung`.

⁴⁰ Jo mi` tí'` lí'` canúu` e jo cóo'` tú` míng'` dsea` Israel i líng'` dsea` fariseo i niteáang` cóo'` Jesús ie` jo, joba' cajmingí'r` dsea` do jo cajíñ'`:

—Jo, ¿su jnea'` lí'` naa' lafa' dsea` tiuum` jóng'?

⁴¹ Joba' cañi' Jesús quiáñ'` do calé'` catú'` jo casí'`-reiñ':

—Facó'` 'nú'` líng`na' lafa' dsea` tiuung`, joba' ja` e dsee` oo`na' quiá'` lajii'` dsee` quií`na' jóng. Jogui dsuço'` 'nú'` í'` óo'na' e lafa' jné'`ba', joba' seab` dsee` quií`na'.

10

Jaang` dsea` i jmóo` í'` guiá'` jo'se'` quiá'`

¹ Jo mi` cangf` jo, casí'`-gui Jesús jaléng'` i dsea` i caseáng'` do jo cajíñ'`:

—E laba' iin`n jmitaa` óo'na', e doñi'` i dsea` i iing` nicuá'` iá' fí' lí'` sijñing` jo'se'` quié` e jo ja` 'nór' e ningiñ` fí' o'ia' quiá'` e iá' do, joba' i dsea` í'` líiñ' jaang` i i'` lée'. <sup>2</sup> Jo dsu' i dsea` gui i í'` fí' o'ia' quiá'` e iá' do, joba' dsea` í'` líiñ' jaang` i jmóo` í'` røø` jo'se'` quiá'`.

³ Jogui i dsea` i jmóo` í'` jní' e lí'` teáng'` i jo'se'` do, náa'bre o'ia' e laco'` ningíng` i dsea` i jmóo` í'` guiá'` i jo'se'` do. Jo i dsea` i jmóo` í'` guiá'` i jo'se'` do nitó'r` lajaang` lajaang` i jo'se'` do quiá'r` lí'` laco'` la siñ'` do, jo jaléng'` i jo'se'` do nicuí'bre' luu` i fii`re' do. Jo i fii`re' do uóøm`bre i jo'se'` do e laco'` dsijéeng` neiñ' fí' jee` mó'. ⁴ Jo mi` cató'` e uøøiñ` do lajaléng`ne', joba' 'ñiab'` i dsea` do quier` nifí' quiá'` i jó'` quiá'r` do, jo lajob nidsilíng` i jo'se'` do laco'` ngóo' fii`re', co'` guiáb` nicuíim`bre' luu` dsea` do. <sup>5</sup> Jo dsu' jaléng'` i jo'se'` do ja` dsiquí're' dsea` i ja` cuíng`ne', co'` lí'` lí'` cuí'bre' mi` níng`ne' i dsea` la'f, co'` ja` cuí're' luu` i dsea` la'f.

⁶ Jo Jesús casí'r` i dsea` do cóo'` júu` lana, jo dsu' i dsea` do ja` cangáiñ'` e` guóng` e júu` e casí'` Jesús i dsea` do ie` jo.

Jesús líiñ'` jaang` dsea` i jmóo` í'` guiá'` jo'se'` quiá'`

⁷ Jo lalab casí'`-gui Jesús i dsea` do jo cajíñ'`:

—E laba' jmitaa` óo'na': Jnea` líñ`n e jní' quiá'` e iá' e lí'` dsitáang'` i jo'se'` do. <sup>8</sup> Jo jaléng'` i dsea` i jmiçüi'` i nicajaliing` lajii'` ná'`-gui e nigáa' jnea` do, jaléng'` i dsea` í'` líiñ' i i'` lée', jo dsu' jaléng'` i dsea` i líng' lafa' jo'se'` quié` e ja` calijii'r` júu` quiá'` dsea` do. <sup>9</sup> Jo jnea` fá'túu` e líñ`n e jní' do, joba' jaléng'` dsea` i íng'` jnea` jogui ningiñ` fí' e jní' quié` e do, joba' dsea` í'`bing'` i nilí'` nileáng` jee` jalé'` dsee` quiá'`. Co'` jaléng'` i dsea` do líiñ' lafa' jo'se'` quié` e i cuóøng` lí'` dsitáang'` jogui uóøng` jogui dsé'bre' e gø're'.

¹⁰ 'Dsu' lajii'` ta` quiá'` jaléng'` i i'` do lico'` jmóor` ta` uóøng` jaléng'` jo'se'` quié` e jogui jmóor` ta` íng` neiñ' jogui jngang' neiñ' cajo; jo dsu' jnea`-gui caguén` n fí' jmiçüi'` la e lí'` laco'` niliseeng` dsea` cøøng` cóo'` Fidié'` lata` dseáng'` lí'` laco'` sí'f. <sup>11</sup> Jo jnea` líñ`n jaang` dsea` i jmóo` í'` guiá'` jo'se'` quiá'`, jo cartí' jáam'` 'ñiá'a e laco'` ja` ni'fíng` jii'` jaang` i jo'se'` quié` e do. ¹² Jo dsu' i dsea` gui i ja` jii'` e ta` jo, jo lico'` lí'` dsíir'` jii'`

e 'léem^l-bre, joba' fíng caguié⁻ jaang⁻ ie'dsinúu[^] lajee[~] e nír⁻ i jo'se^l do jo cufí⁻bre jóng, jo dob tíuuiñ[^] i jo'se^l do. Jo lajob jmóor⁻, co' ja' líiñ⁻ dseáng⁻ i dseá⁻ i nî guíú⁻ jo'se^l jogui co' o' jo'se^l quiá⁻ guir cajo. Joba' cuø^lbre fí⁻ i ie'dsinúu[^] do e nijmeáng⁻ne' jogui nicúng⁻ne' i jo'se^l do jogui e nisojóng⁻ i caguiang⁻ gui do fí⁻ la fí⁻ na. ¹³ Jo tíuum⁻ i dseá⁻ do i jo'se^l do, co' lico' lí⁻ dsí⁻r' cuub⁻, jo ja' ee' fí⁻ í⁻ óor⁻ quiá⁻ i jó⁻ i jéeiñ⁻ do.

¹⁴⁻¹⁵ Jo fí⁻ túu⁻ 'nú⁻' e jnea⁻ líñ⁻n jaang⁻ dseá⁻ i jmóo⁻ í⁻ guíú⁻ jo'se^l quiá⁻. Jo lí⁻ laco' Tiquié⁻e guíú⁻ cuíñ⁻ jnea⁻, joba' lajob jnea⁻ cajo guíú⁻ cuíñ⁻ nre; jogui lajobi cajo guíú⁻ cuíng⁻ jnea⁻ jaléng⁻ i líng⁻ lafa' jo'se^l quié⁻e, joba' lajob cajo jaléng⁻ í⁻ guíú⁻ cuíng⁻re' jnea⁻. Jogui jnea⁻, cartí⁻ jáam⁻ 'ñiá⁻'a e nijúun⁻ n uí⁻ jaléng⁻ í⁻ e laco' ja' ni'íng⁻ne'. ¹⁶ Jo dsu⁻ seem⁻bi dseá⁻ i nabi nilíng⁻ lafa' jo'se^l quié⁻e i ngí⁻ fí⁻ caluu⁻bi lana. Jo co' ja' mí⁻ líiñ⁻ dseá⁻ quié⁻e, joba' 'né⁻ nitøø⁻baa cajo. Jo jaléng⁻ i dseá⁻ i nilíng⁻ lafa' jo'se^l quié⁻e do nilnúu⁻bre júu⁻ quié⁻e, joba' coøb⁻ 'lé⁻ ni'uíñ⁻ lajee[~] lajñiñ⁻, jo jí⁻ jneab⁻ dseá⁻ nijmee⁻ e í⁻ í⁻.

¹⁷ Jo Tiquí⁻ii' eáam⁻ 'neáaiñ⁻ jnea⁻ co' nijáang⁻ 'ñiá⁻'a e nijúun⁻ n e laco' nijí⁻túu⁻ calé⁻ catú⁻. ¹⁸ Jo jí⁻ jaang⁻ dseá⁻ sea⁻ fí⁻ quiá⁻r⁻ e nijngáiñ⁻ jnea⁻, co' 'ñiá⁻'baa dseá⁻ cuøø⁻ fí⁻ 'ñiá⁻'a e nilíñ⁻ n lajo, co' seab⁻ fí⁻ quié⁻e e nijáang⁻ 'ñiá⁻'a e nijúun⁻ n jogui e nijmee⁻ e e nijí⁻túu⁻ cajo, co' lajob ta⁻ caquiú⁻ Tiquié⁻e.

¹⁹ Jo mí⁻ tí⁻ lí⁻ canúu⁻ dseá⁻ Israel lají⁻ júu⁻ quiá⁻ Jesús, caléb⁻ catú⁻ canaaíñ⁻ e jo sñiñ⁻ røø⁻ uí⁻ e júu⁻ e canúur⁻ do. ²⁰ Joba' fñim⁻bre lajee[~] la'ó⁻ í⁻ canaaíñ⁻ sñiñ⁻ jo sí⁻ rúíñ⁻ lala:

—¿Jialí⁻ já⁻ nuu⁻na' júu⁻ quiá⁻ i Jesús na? Co' i 'lím⁻ iuung⁻ dsíñ⁻ na. ¿Jaang⁻ dseá⁻ ngaam⁻ líiñ⁻ na!

²¹ Jo dsu⁻ i líng⁻ gui i dseá⁻ do fé⁻r' jo jíñ⁻:

—Jí⁻ jaang⁻ dseá⁻ lí⁻r' fé⁻r' dseáng⁻ laco' fé⁻ i dseañu⁻ na faco' já⁻ e iuung⁻ i 'líng⁻ dsí⁻r'. Co' jí⁻ jaang⁻ dseá⁻ i iuung⁻ i 'líng⁻ dsí⁻ lí⁻r' jmér⁻ e nilíjné⁻ jaang⁻ dseá⁻ tiuung⁻ laco'gui cajmée⁻ i dseañu⁻ na.

Ja' jí⁻ dseá⁻ Israel júu⁻ quiá⁻ Jesús

²² Jo coø⁻ née⁻ mí⁻ cangf⁻gui lajo, coø⁻ e jí⁻ güí⁻ lajee[~] e jmóo⁻ dseá⁻ Israel jmí⁻ e jmiguiéng⁻ dsí⁻r' e caligüeang⁻ tu calé⁻ catú⁻ e guá⁻ fé⁻ quiá⁻r⁻ e si⁻ fí⁻ Jerusalén, co' lamí⁻ jééng⁻gui gab⁻ cajmée⁻ dseá⁻ fí⁻ dsí⁻ jo; ²³ jo ie⁻ jo, dob táang⁻ Jesús fí⁻ coø⁻ ni'núu⁻ quiá⁻ e guá⁻ fé⁻ do, jo tá⁻ coø⁻ íng⁻ ngír⁻ e fí⁻ coø⁻ ni'núu⁻ quiá⁻ e guá⁻ do, fí⁻ lí⁻ sií⁻ ni'núu⁻ quiá⁻ 'lí⁻ yúu⁻ Salomón. ²⁴ Jo lajee[~] ngí⁻ Jesús dob mí⁻ carí⁻ dseá⁻ Israel fí⁻ lí⁻ siñ⁻, jo cajmingí⁻r⁻ dseá⁻ do lala:

—Jo lí⁻ catí⁻ nijmée⁻ júu⁻ røø⁻ e su 'nu⁻ dseá⁻ i casíng⁻ Fidiée⁻ fí⁻ la e lín⁻ Dseá⁻ Jmáang⁻ i sijeeng⁻ jnea⁻ do i nicá⁻ ní⁻ quí⁻ ii'? Jo lana jmee⁻ du júu⁻, ¿su 'nu⁻ í?

²⁵ Joba' cañí⁻ Jesús quiá⁻ i dseá⁻ Israel do jo casí⁻ reiñ⁻:

—Nícañí⁻ 'nú⁻' e íb⁻ jnea⁻, jo dsu⁻ 'nú⁻' ja' já⁻ calíng⁻ na' júu⁻ quié⁻e. Co' jaléb⁻ e nícañí⁻ 'nú⁻' e nícajmé⁻e, jmóo⁻ la'eáang⁻ coø⁻ ta⁻ huí⁻ quiá⁻ Tiquié⁻e, jo lajalé⁻ e jo cuø⁻ lí⁻ e íb⁻ dseáng⁻ líñ⁻n; ²⁶ jo dsu⁻ 'nú⁻' ja' já⁻ líng⁻ na' e íb⁻ jnea⁻, co' ja' líng⁻ na' lafa' jo'se^l quié⁻e. ²⁷ Co' i dseá⁻ i líng⁻ lafa' jo'se^l quié⁻e do nícuí⁻bre lúu⁻, jogui jnea⁻ nícuíim⁻baare' cajo, joba' dseá⁻ í⁻ jneab⁻ dsiquí⁻re'. ²⁸ Co' jnea⁻ cuøø⁻baa jaléng⁻ i dseá⁻ í⁻ e seeíñ⁻ cøøng⁻ cóo⁻ Fidiée⁻ lata⁻, jo ja' tóo⁻ jmí⁻ fa' ni'náíñ⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ o'gui fa' quí⁻ jmí⁻ e í⁻ níjéng⁻ tu' jaléng⁻ i dseá⁻ í⁻ fí⁻ jaguóo⁻. ²⁹ Jo lají⁻ e nícañí⁻ e nícaquø⁻ Tiquié⁻e jnea⁻, e jo lí⁻ e níng⁻ gui eáang⁻ lajee[~] lajalé⁻, jo jí⁻ jaang⁻ dseá⁻ quí⁻r⁻ jmí⁻ fa' e níguí⁻ guir e jo. ³⁰ Jo jnea⁻ cóo⁻ gui Tiquié⁻e jaam⁻ dseá⁻ lí⁻ naa'.

³¹ Jo mí⁻ canúu⁻ dseá⁻ Israel lají⁻ e cajíng⁻ Jesús, joba' casí⁻r' cuu⁻ calé⁻ catú⁻ e lamí⁻ iñ⁻ níquíúñ⁻ dseá⁻ do cartí⁻ nijngáng⁻ neiñ⁻. ³² Jo lalab cajíng⁻ Jesús quiá⁻ i dseá⁻ Israel do jo casí⁻ reiñ⁻:

—Jmiguiú⁻b⁻ jalé⁻ e quí⁻i jmí⁻ e nícajmé⁻ e jee⁻ 'nú⁻' la'eáang⁻ cóo⁻ güea⁻ quiá⁻ Tiquié⁻e. Jo lajee[~] lajalé⁻ e jo, ¿jñang⁻ e catíng⁻ e nijngáng⁻ na' jnea⁻ cóo⁻ layaang⁻ cuu⁻?

³³ Joba' lalab cañí⁻ dseá⁻ Israel quiá⁻ Jesús jo cajíñ⁻:

—Ja' í dsi' jnea' e nijngáng' naa' 'nu' uí' jalé' e guiá' e nicajmee' do, co' nijmé' naa' lajo uí' e gab' lí' e júu' e fo' na fí' quini' Fidié'. Co' 'nu' jí' dsea' jmigüí' lín', jogui iin' jmeé' e røøb' cøø'n' cøø' Fidié'.

³⁴ Jøba' lalab cañí' Jesús quiá' i dsea' do jø casí' reiñ':

—Jø lalab fé' Fidié' fí' ní' júu' quiá' ta' quiá'r': "Jnea' fá'a e 'nú' líng'na' laco' dié'." ³⁵ Jø nine' baa' røø' lají' e fé' e fí' ní' jí' quiá' Fidié' do e ja' cuøøng' fé' naa' e o' já' ; jø e fí' ní' e júu' do quiá' Fidié' fé' e jaléng' dsea' cøø' i casíng' Fidié' júu' quiá'r' líiñ' laco' dié'. ³⁶ Jø co' Fidiéeb' dsea' caguín' jnea' jogui casíñ' jnea' fí' jmigüí' la, jøba', jial cuøøng' fo' 'nú' e jnea' fá'a júu' e ga' fí' quini' Fidié' mí' fá'a e Jóó' dsea' íb' lín'n? ³⁷ Jø ja' já' güilíng'na' jnea' song jnea' ja' jmóo' dseáng' laco' la jmóo' Tiquié'e. ³⁸ Jogui dsu' song jmóo' bñ' e quí' i jmiñ' do e nañí' fa' ja' já' líng'na' jnea', jøba' lí' já' güilíng'na' cøø' jalé' e quí' jmiñ' do e laco' niliñí'na' e jaam' dsea' líng' jnea' cøø' Tiquié'e, jogui lajòbi ír' cøø' jnea' cajo.

³⁹ Jø mí' canúu' dsea' Israel lají' e cajíng' Jesús do, jøba' caléb' catú' lami' iin' e nisáin' dsea' do, jø dsu' dsea' do dsifí' caleáng' ñia'r'.

⁴⁰ Jø mí' cangí' jø, caquim' tu' Jesús fí' lí' lí' ngóo' gua' Jordán, jø fí' dob cajer' e fí' lí' caseáng' Juan jmiñ' jaléng' dsea' lami' jéeng' gui. ⁴¹ Jø lajee' táang' Jesús fí' jø, i fíim' dsea' cangolíng' e iin' ninúr' júu' quiá' dsea' do, jø lalab fé' i dsea' í:

—E jáb' e i Juan do ja' cajméer' jí' cøø' e lí' e quí'r' jmiñ' lajee' cateáaiñ' fí' jmigüí' la, jø dsu' lajaléb' e cajín' uii' quiá' i dseañ' la, dseáng' jáb'.

⁴² Jøba' ie' jø i fíim' dsea' i já' calíng' júu' quiá' Jesús e fí' jø.

11

Mí' cajúng' jaang' dseañ' i sii' Lázaro

¹ Jø mí' cangí' gui lajo, lajee' e táam' bi' Jesús fí' jø, jø ie' jø niseeng' jaang' dseañ' i sii' Lázaro cøø' gui gáng' gui dseamí' rúin', jaang' i sii' Yá' jogui jaang' i sii' Marta, jø laji' gaaiñ' do seeñ' fí' cøø' fí' lí' sii' Betania. Jø ie' jø guiáng' ráang' Lázaro e dsée'r'. ² Jø i dseamí' i sii' Yá' i rúng' Lázaro, íb' i calée' jmiñ' jmeafí' tí' Jesús jogui cajmiquié'r' cøø' jñuguir' tí' dsea' do lami' jéeng' gui. ³ Jø co' eám' dsée' gui Lázaro, jøba' i dseamí' rúin' i gáng' do casíñ' júu' fí' lí' táang' Jesús, jø lalab júu' quié' i dsea' do quiá' Jesús:

—E lab júu' quiee', e i dsea' i seeng' røø' cøø' do i eám' 'neáan' do i sii' Lázaro eám' líiñ' lana.

⁴ Jø dsifí' mí' canúu' Jesús e jø, jøba' lalab cañí'r' quiá' i dsea' do:

—Jø e jmohuí' e líiñ' do ja' nijéng' ír' fí' ní' 'mó', co' e jø nili'íng' ta' e lí' laco' niliñí' dsea' jial tí' 'gøng' Fidié', jogui laco' niliñí' dsea' cajo jial tí' 'gøng' jnea', dsea' lín'n Jóó' dsea' do.

⁵ Jø doñí' fa' eám' 'neáang' Jesús i dseamí' i sii' Marta do jogui i sii' Yá' jogui i dseañ' i sii' Lázaro do, ⁶ dsu' ja' cangór' dsifí' fí' quiáin' do mí' caliñí'r' e niráang' i Lázaro do dsée'r', jø cajmi' iim' bi' ñia'r' tú' jmiñ' gui e fí' lí' táaiñ' do. ⁷ Jø mí' cangí' e tú' jmiñ' do, jøba' lalab casí' Jesús i dsea' quiá'r' do:

—Má' túu' fí' lí' se' Judea.

⁸ Jøba' cañí' i dsea' í quiá' Jesús, jø casí'r' dsea' do:

—Tifa', ja' mí' ngóo' bi' eáang' e jaléng' dsea' Israel i seeng' fí' jø lami' iin' nijngáiñ' 'nu' cøø' layaang' cuu', jø 'nu' caléb' catú' iin' guó' fí' jø.

⁹ Jøba' cañí' Jesús quiá' i dsea' quiá'r' do jø casí' reiñ':

—E jáb' e sea' guitú' oor' lajee' e jmiñ'; cøfa' jaang' dsea' ngír' lajee' e jmiñ' do, jøba' ja' dseáng' niquiúin', co' jneáb' lí' ngír'; ¹⁰ jø dsu' song jaang' dsea' ngír' fí' cøø' lí' nuu', jøba' quiung' guiáam' bre ngír', co' ja' sea' jí' cøø' e cuø' e jneá' lí' ngír'.

¹¹ Jø mí' cangí' e café'r' e júu' na, jø cajíng' guir' casí'r' i dsea' quiá'r' do:

—I dsea' rú'uu' i sii' Lázaro do nicaquiam' bre, jø dsu' lana nini'i e nijmijnée' túu' dsí' bre.

¹² Jøba' cañí' i dsea' quiá' Jesús do, jø cajín' casí'r' dsea' do:

—Fii'naa', jò laco' fó' na e nicaquiam' i dseañu' í, jòba' e jò cuø' li' e nitíim' tur.

¹³ Jò dsu' cajíng' Jesús lado co' e nincajúm' i Lázaro do, jogui i dseañ' quiá'r' do í dsíir' e já' ba' e lí' güiim' Lázaro lí' laco'gui jí' e nicajíng' dseañ' do. ¹⁴ Jòba' cajíng' Jesús casí'r' i dseañ' quiá'r' do dseáng' lajang' jò casí'r' reiñ':

—Lana niráang' Lázaro 'liim' bre. ¹⁵ Jò guiá' gui quí' 'nú' e ja' mí' ngóo'ó' fí' do latí' lana, co' lajòba' e já' gui nilíng' na' júu' quié' e, jòba' eám' iáang' dsii'. Jò lanaguiba' dsé'ee' fí' quiá'r'.

¹⁶ Jò i dseañ' quiá'r' Jesús i sii' Tomás i lineang' dseañ' suung' mi' canúur' lajii' e júu' jò, jòba' casí'r' i dseañ' rúin' i caguiaang' gui do lala:

—Má' aa' jneaa' aa' cóo'r' cajo, jò song cajnga' dseañ' quiá'r', jòba' la quie' jneaa' aab' nijúu' naa' cóo'r' cajo.

Jesús i cuø' e jí'tu dseañ' mi' ningí' e júuin'

¹⁷ Jò mi' cagüé' Jesús colíng' cóo' dseañ' quiá'r' e fí' Betania e fí' lí' cajúng' i Lázaro do, jò níngoo' quiá' jmiib' e nica'áng' dseañ' do mi' caguilíin' fí' jò. ¹⁸ Jò e fii' e sii' Betania do ja' huí' née' laco'gui Jerusalén, co' tíb'jiu' jí' la 'ní' kilómetro, ¹⁹ jòba' fíim' dseañ' Israel i neáang' fí' jò cangolíin' e cango'eer' i Marta do cóo'gui Yá' e laco' ja' liin' do fí'í' uii' quiá' e cajúng' i rúin' i sii' Lázaro do. ²⁰ Jò mi' caliñi' Marta e níngoo' Jesús fí' do, jòba' cagüi'fir' e cangojmijíin' dseañ' do; jogui i Yá' rúin' do, dob cajer' fí' sinúu' lajee' jò. ²¹ Jòba' mi' cajíng' i Marta do Jesús, lalab casí'r' dseañ' do jò cajíin':

—Fa' jiu' gui mi' cagüén' jéeng'guijia fí' la, jòba' ja' cajúng' i rún'n do jóng' faco' lajò. ²² Jò dsu' tab' dsii' e quí'b' jmií' e nijmicóo' Fidié' jneañ' song nimí' ire lajò, co' doñi' ee' e mí' 'nu' dseañ' do, dseáng' ngíim' ba'.

²³ Jòba' cañii' Jesús quiá' i dseamí' do jò casí'r' reiñ':

—Nijí'b'tu i rún' do.

²⁴ Jòba' cañii' i dseamí' do quiá' Jesús jò cajíin':

—Jáb', niñ'baa' e jò e nijí'b'tu i rún'n do mi' nití' í' e nijí'tu jaléng' 'lii' mi' tí' lí' jò.

²⁵ Jò mi' cangí' jò, lalab cañii'tu Jesús quiá' i dseamí' do jò casí'r' reiñ':

—Jneab' dseañ' i cuø' e jí' dseañ', jogui e nijí'tur mi' ningí' e nijúuin'. Jòba' jaléng' i dseañ' i já' líng' júu' quié' e, jò nañi' fa' júung' jí' ngúu' táaiñ', dsu' ja' tóo' jmií' fa' ni'naiñ' e seeiñ' cøong' cóo' Fidié'; ²⁶ jogui jaléng' dseañ' i já' líng' júu' quié' e jogui e seem'bir mi' tí' lí' jò, jòba' ja' tóo' jmií' fa' ni'naiñ' e seeiñ' cøong' cóo' Fidié' cajo. Jòba' ¿su já' líin' jalé' e júu' e fí' i 'nu' la?

²⁷ Jòba' cañii' i dseamí' do quiá' Jesús jò casí'r' dseañ' do lala:

—Lajòb' lí', Fí'i, dseáng' jáb' líng' jneañ' e 'nub' lin' i Joo' Fidié' camíng' i sijeeng' jneañ' i nijáa' fí' jmiigüi' la i nicá' nifi' quí'ii'.

Mí' caqui' Jesús tí' ée' quiá' Lázaro

²⁸ Jò mi' cangí' e síng' Marta cóo' Jesús, caquim' bre e cangotéer' i rúin' i sii' Yá' do. Jò mi' cagüeiñ' fí' quiá'r', lalab casí'r' i rúin' do lí' ja' núu' dseañ' jò cajíin':

—Dob guiing' i tifa' do, jò 'nub' tó'r' lana.

²⁹ Jòba' dsifi' mi' canúu' Yá' e júu' jò, ladsifi' lanab cagüi'fir' jò cangór' fí' lí' tó'r' Jesús ír'. ³⁰ Jò Jesús ja' mí' ca'í' bir' e fí' jee' fii' do, co' dobi' guiiñ' e fí' lí' cajíng' rúin' cóo' i Marta do. ³¹ Jò mi' tí' lí' calilí' i dseañ' Israel i caguilíing' cango'ee' ír' e laco' ja' liin' do fí'í', jò mi' cangár' e cagüi'fir' i Yá' do lajminá' e fí' dsii' sinúu' quiá'r' do, jòba' cangolíim' bre tí'leaiñ' cajo laco' ngóo' i dseamí' do, co' í' dsíir' e ngóin' do ngoquí' bre e fí' lí' ca'áng' i 'lii' rúin' do.

³² Jò mi' tí' lí' cagüé' i Yá' do fí' lí' sing' Jesús, ladsifi' lanab casí'r' uó' jnir' fí' quini' dseañ' do jò casí'r' dseañ' do lala jò cajíin':

—Faco' mi' 'nu' cagüén' jéeng'guijia fí' la, jòba' ja' cajúng' i 'lii' rún'n do jóng' faco' lajò.

³³ Jo mi~ tí lí~ cangá~ Jesús e qui' i Yá^ do cóo~gui jaléng' i dsea` Israel i caguilíng~ cóo'r~ do, joba' eáam' calicu' dsíir' i dsea` do, jogui eáam' bi calijiuung~ dsíir' cajo, ³⁴ joba' cajmingí'r~ jaléng' i dsea` do jo casí'r~ reiñ':

—¿Jie~ fí' lí~ ca'áang~ na' i dsea` do?

Joba' cajíng'~ jaléng' i dsea` do casí'r~ Jesús:

—Má~ aa' jo madsijóø^naa' fí' jo.

³⁵ Jo canaang' Jesús qui' bre cajo. ³⁶ Jo mi~ calilí'^ i dsea` Israel do e qui' Jesús, joba' lalab cajíñ'~:

—¿Eáam' ni'neáang' i dseañu' na i 'líi~ na!

³⁷ Jo dsu' jee~ i dsea` Israel do seem'bing' i fé' lala:

—I nabi i dseañu' i cajmée` e calijné' i dsea` i lami~ tiuung~ do, jo ja i ñi' jialí' ja cajméer` fa' e ja cajúng~ i dseañu' i nica'áng~ na.

Mi~ cají'tu Lázaro

³⁸ Jo fí' dsíi' tó' cuub~ ca'áaiñ~ i 'líi~ Lázaro do, jo o'nú^ e ée` do cajníir' cóo~ cóo` 'loo' e fe'. Jo eáam' lijuiung~ dsíi' Jesús cangoquiéiñ' e fí' lí~ ca'áng~ i 'líi~ do. ³⁹ Jo lalab cajíñ'~ casí'r~ jaléng' i dsea` i teáang~ do ie~ jo:

—Je' na' e 'loo' e sijní' e o'nú^ e ée` na.

Jo dsu' mi~ canúu~ i dseamí' i sií' Marta do i rúng' i 'líi~ do e cajíng'~ Jesús lado, joba' lalab casí'r~ dsea` do:

—Fii'naa', quiú' jmiñ~ ningóo' e ca'áng~ i rún'n na, jo lana nisi'léb' ngúu' táaiñ, faa~aa'.

⁴⁰ Jo lalab cañi' Jesús quiá'~ i dseamí' do:

—¿Já^ mí' cafi' i 'nu' e song dseáng'~ já' lín' júu^ quié~ e, joba' nimó'ba' jóng jial tíi' laniing~ 'gøng' Fidiéé'?

⁴¹ Jo mi~ cangí' jo, cajéb' i dsea` do e cuu~ e sijní' fí' o'nú^ ée` quiá'~ i Lázaro do, jogui Jesús dsifí' lanab cajóø~ fí' yá'^ jmigüi' jo cajíñ'~:

—Teaa~, lana cuóø~ø 'nu' gui'máang'~, co' jáb'~ canúu'~ júu^ quié~ e. ⁴² Jogui ñi' bíi' guiú' cajo e contøøm~ já' nuu' 'nu' júu^ quié~ e, jo dsu' fíi' i 'nu' lana e lí' laco' jaléng' i dsea` i teáang~ la jmiñ~ na nijá'~ líiñ' e 'nub` dsea` casín' jnea~ fí' jmigüi' la.

⁴³ Jo mi~ cangí' e cajíng'~ Jesús e júu^ na, jo café'r' teá jo cajíñ'~:

—¿Júu' fí' lí' iuun'~ na, Lázaro!

⁴⁴ Jo mi~ calí' e café' Jesús lajo, joba' dsifí' lanab cagüi'í' i dsea` i lami' 'líing~ do, jo laco' sibé'bi 'mi' guotíir~, jogui nir~ sibé' cóo' jmáang'~ 'mi'. Jo mi~ cangí' jo, lalab cajíng'~ Jesús casí'r~ i dsea` i teáang~ do ie~ jo:

—Síi' na' e 'mi' e sibeáng' i dsea` i cají'tu na, jo lajoba' cuóøng' e ngír~.

Mi~ casíng~ dsea` i quié' nifí' quiá'~ dsea` Israel e nisáin' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jo mi~ cangí'gui lajo, i fíim' dsea` Israel i cangolíng~ cóo' Yá^ do já' calíiñ~ júu^ quiá'~ Jesús, co' cangá~ bre jalé' e qui' dsea` do jmiñ~ ie~ mi~ cajméer` e cají'tu i Lázaro do. <sup>46</sup> Jo dsu' i líing~ gui i dsea` Israel i cangá~ e cajmée' Jesús do cangocóo'r' júu^ fí' quini' jaléng' dsea` góor' i líing' dsea` fariseo jalé' e cangár~ do. ⁴⁷ Jo mi~ caliñi' i dsea` fariseo do e jo, joba' casíiñ~ cóo'~ jaléng' fii' jmidsea` e laco' niseáng' i dseata~ i quié' nifí' quiá'~ dsea` Israel e laco' nisíiñ~ e~ nijmér~ cóo'~ Jesús. Jo lalab jmingí'~ rúin'~:

—¿E~ nijmó'oo' cóo'~ i dseañu' do? Co' eáam' jmiguiú' jalé' e qui'r~ jmiñ~ jmóor` e dsigá' dsíi' dsea`. ⁴⁸ Jo song ja' nijning~naa' quiá'r~, joba' fíim' dsea` nidsitáaiñ~ cóo'~ dsea` do, jo dseáam'~ e dseata~ i neáang' fí' Roma nija'íiñ~ guá'~ quí' ii' osi lajaléng'naa' dsea` lí'naa' dsea` Israel fíng song caliñiir' jalé' e jo.

⁴⁹ Jo jaang' lajee~ i fii' jmidsea` do nisiir' Caifás, jo líiñ' fii' quiá'~ jaléng' jmidsea` ie~ jo, joba' lalab cajíñ'~ casí'r~ jaléng' i dsea` rúin' caguiaang~gui do jo café'r':

—¿Dseáng'~ jíi'~ cóo' ja' ee' ñi' 'nú'! ⁵⁰ Jo ja' í' óo'na' e guiú'~gui quí' ii' e nijúung~ jaang' dsea` góo'naa' cuaiñ~ quí' ii' lajalé'naa' e laco'gui e ni'íing~naa' lajaléng'naa' dsea` lí'naa' dsea` Israel.

⁵¹ Jo i Caifás do ja`cajín<sup>1</sup> lajō uí<sup>1</sup> e la tiiñ`ñia'r, dsu' fii`jmidseab`lñiñ`ie` jo, joba' Fidiéeb`cacuø' ír` e cajín¹ lajō e Jesús nijúuiñ` cuaiñ` quiá¹ jaléng` dsea`góor` dsea` Israel; ⁵² jo o' jii¹ e nijúung` dsea` do uii` quiá<sup>1</sup> jaléng` dsea`góor`, co' lajō cajo nijúuiñ` e laco' nitó'r` jaléng` dsea` quiá¹ Fidiéé` i siguiáng` fí' la'úng` fí' jmigüí' e laco' ni'uúñ<sup>1</sup> do coob` 'lé' lajee` lajaléñ<sup>1</sup>. <sup>53</sup> Joba' lati' ie` jōb` canaang` jaléng` i dseata` quiá¹ dsea` Israel do e 'nó'r` jial e nijngáñ¹ Jesús.

⁵⁴ Jo uiiñg` lajōba' jo` 'ga' lí` jmijnéeng`gui`ñia' Jesús jee` jaléng` dsea`góor` dsea` Israel, jo cagüí'fí'bre e fí' lami` táaiñ` do e lí` se' Judea, jo fí' dob cangóor` fí' coo` fii` e sii` Efraín e néé` quiá¹ fí' guóo` uó` quiú¹, jo fí' jōb` cajer` cóo` jaléng` dsea` quiá¹.

⁵⁵ Jo mi` cangf`gui` lajō, lajee` e nijaquíéeng` jmiñ` e quí¹ tiiñg` dsea` Israel e jmóor` laco` jii` e sii` Pascua, joba' quí¹ tiiñ` e dsiliiñ` fí' Jerusalén nú¹ gui` e jmiñ` jo e laco' jmiguiúng` yaaiñ` fí' quini` Fidiéé` jo dsiguiar` guiú<sup>1</sup> lajii<sup>1</sup> e quí<sup>1</sup> tiiñ` jmóor` do. <sup>56</sup> Jo mi` caguiliñg` i dsea` Israel do fí' Jerusalén, jo seem`biñ` do ngir` ta` 'náng` Jesús ie` jo, jogui` jmingí<sup>1</sup> rúñ<sup>1</sup> lajaang` lajaaiñ` lajee` e teáaiñ` fí' dsíí` sinúu` guá<sup>1</sup> fé' e si' fí' jo, jo sñiñ`:

—Jo ¿e` fól` 'nú'? ¿Su nijáa`gui` i dsea` í' fí' la lajee` jmiñ` osi ja` nijáar` é?

⁵⁷ Jo jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo` gui` jaléng` fii` jmidsea` quiá<sup>1</sup> r` nicangñiñ` júu` quiá¹ jaléng` i dsea` i caguiliñg` e jmiñ` do e song jaang` lajee` ír` nija'r` júu` jie` fí' táang` Jesús, jo e güijmée`bre júu` ladsifí', jo lajōba' e niteng` dsea` do.

12

Mi` ca'ée` jaang` dseamf` jmiñ` jmeafñ` tii` Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jo mi` cangf`gui` lajō, jñúu` jmiñb` jmóo`gui` e nití<sup>1</sup> e jmiñ` Pascua quiá¹ dsea` Israel do, jo cangób` tu` Jesús fí' Betania e cango'ee` tur Lázaro i cajméer` e cají' tu` ie` lami` jéeng`gui` do. ² Jo mi` tí' lí' caguiér` fí' quiá¹ dsea` do, i dsea` seeng` fí' sinúu` do cajméer` coo` jmiñ` e jmi'gór` Jesús, joba' cagó'r` coliiñg` ie` canúu` e jmiñ` jo; jo dob guiiñg` Lázaro e gø'r` coliiñg` cóo` i dsea` do cajo, jogui` rúñ<sup>1</sup> i sii` Marta do, íb` i jmóo` ta` ngñng` jmiñi` quiá<sup>1</sup> jaléng` i dsea` i neáang` gø'r` do ie` jo. ³ Jo lajee` guiiñg` Jesús gø'r`, coo` caguiéb` Yá` i rúng` Lázaro fí' lí' guiiñg` dsea` do, jo quier` coo` dsuu` niguó¹ e a` trescientos gramos jmiñ` jmeafñ` e líí' cóo` layaang` nardo e 'mo' eáang`, jo cóo` e jōb` ca'éer` fí' tii` Jesús lajee` e guiiñg` dsea` do gø'r'; jo mi` cangf` jo, cajmiquiú'r` cóo` jñguir`. Jo latøom` e fí' dsíí' sinúu` do cajó` jmeá` quiá¹ e jmiñ` jmeafñ` do ie` jo. <sup>4</sup> Jo mi` cangoyúung` e jo, jaang` lajee` dsea` guitúung` quiá<sup>1</sup> Jesús i sii` Judas Iscariote i nisi'f` i ni'níng` dsea` do, lalab cajíng` í' ie` jo:

⁵ —¿Jialí' ja` mí' cango'niñ` e jmiñ` jmeafñ` la cóo` 'ní' ciento cutee` e laco' nilisea` cuu` e nilicóo` jaléng` dsea` tiñíng`?

⁶ Jo cajíng` Judas Iscariote e jo dsu' o' já<sup>1</sup> dseáng` e fii` líiñ` jaléng` dsea` tiñíng`, co' jaang` iib` líiñ` do, co' ie` jo íbre dsea` néé` nir` taloo` téé' cuu` e líí' quiá¹ Jesús coliiñg` gui` cóo` i dsea` guitúung` quiá<sup>1</sup> do; joba' i Judas Iscariote do gui`bre e cuu` do mi` iññ` 'ñia'r'. <sup>7</sup> Joba' lalab cañíí' Jesús quiá<sup>1</sup> i dsea` í':

—Ja` e fí' jii<sup>1</sup> coo` i dseamf` na, co' lajii<sup>1</sup> e nicajméer` na e nicaguiar` guiú<sup>1</sup> quié` e mi` nití` í' e quiá¹ ni'ám`baa. <sup>8</sup> Jo contøom` cuøong` lí' jmicóo` 'nú' jaléng` dsea` tiñíng`, jo dsu' jnea`gui` ja` contøong` táan`n cóo` 'nú' fí' jmigüí' la.

Mi` ca'f` dsíí' dsea` e nijngáñ¹ i Lázaro do

⁹ Jo mi` cangf`guijiu` lajō, i fñim` dsea` Israel caliñir` e dobi táang` Jesús e fí' Betania do. Joba' cangoliñ` cangojóø`bre fí' jo, jo dsu' o' jii<sup>1</sup> Jesús dseáng` i ngir` 'náiñ` do, co' lajōb` 'náiñ` Lázaro cajo i cajmée` Jesús e cají' tu` calé' catú'. ¹⁰ Joba' i fii` jmidsea` do casñiñ` røø` e la quie` tí' Lázaro nijngáñ<sup>1</sup>, <sup>11</sup> co' fé' i dsea` Israel i quie` nifí' do e uí<sup>1</sup> íb` fñng` i dsea`góor` do ninaang` 'naaiñ` cóo` i dsea` rúñ<sup>1</sup> caguiaang`gui` do, jo cóo` Jesús ninaaiñ` dsitáaiñ`.

Mi~ ca'í~ Jesús fí' jee~ fi~ Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Jo lajee~ nú'~gui jmi~ Pascua e tí' fí' Jerusalén do, fíim' dsea` cangoliñ` fí' jo e cangotíñ` e jmi~ do; jo mi~ cajneá~ coo'gui jmi~, job caliñi' dsea` e tí' niguiéé' Jesús fí' Jerusalén e quiá'~ e jmi~ do. ¹³ Jo mi~ caliñi' i dsea` do e jo, joba' cangoquiúu'r' moo' quiee~, jo cangoliñ` cango'iñ` Jesús catí' caluu' fi~ e quiá'~ nijmiféiñ' dsea` do. Jo mi~ ca'íñ' dsea` do, lalab fé'r` teá' e íaang` dsíur':

—¡Majmifém'baa' i dsea` na! ¡Jogui juguiá~jiu quiá'~ i dsea` na i casíng` Fidiéé' fí' jmigüf' la cuaiñ~ quiá'r'! ¡Jogui majmifém'baa'r cajo i dsea` na i líng' dsea` güeang' i quie' nifí' quiá'~ jaléng' dsea` góo'naa' dsea` Israel!

¹⁴ Jo lajee' iuung~ Jesús fí', lado cadséiñ' jaang` bú'^, jo íb` caguár' lí'^ laco'gui la fé' fí' ni~ jì' quiá'~ Fidiéé' e cajme' dsea` mali~gui eáang' lí' fé' lala:

¹⁵ Ja' fóong'~na' jaléng' 'nú' i seeng` fí' fi~ Sióñ;

jo jòø~na', lab nijáa' i dseata~ dsea` féng' quí~na' e guiiñ~ fí' mocóo'~ jaang` bú'^ jiuung~.

¹⁶ Jo dsu' la'uii~ ja' calilí'~bi i dsea` guitúung` quiá'r' do e guóng' jalé' e do; lí'^ mi~ cangf'gui lajo, mi~ cangf' e cangáng'~tu Jesús fí' ñifí~, joguib calilí'^ i dsea` do e jalé' e cajmée' Jesús do ninitoob' fí' ni~ jì' quiá'~ Fidiéé' e cajme' dsea' lajú'~ mali~gui eáang' lí' fé' uii~ quiá'~ Jesús.

¹⁷ Jo ie~ jo, jaléng' i dsea` i cangá~ mi~ cató'~ Jesús i Lázaro do e nigüi'fiñ' do fí' dsíí' éé' quiá'r' co' cají'b'tur, joba' jaléng' i dsea' íb` i cani' e júu^ jo jee~ jaléng' i dsea` caguiaang~gui do. <sup>18</sup> Jo lajob i fíim' dsea` cangoliñ` e cangojmijíñ' Jesús, co' caliñi'bre jalé' e quií' dsea` do jmi~ e cajméer' e fí' do ie~ jo. ¹⁹ Jo i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do lalab síiñ` la'ó' yaaiñ~:

—Nab nimóo~ 'nú', jí'~ coo' ja' e quií'~naa' jmi~ nijmó'oo' lana, co' jnéeng~ ne'baa' e jia' ja' lajiim' dsea` nisitáiñ` cóo'~ i Jesús na lana.

Mi~ ca'nang'~ dsea` griego Jesús

²⁰ Jo jee~ jaléng' i dsea` i cangoliing` fí' Jerusalén e cangojmiféiñ' Fidiéé' lajee' e jmi~ jo, jee~ i dsea' íb` niquiéeng` coo' tú~ míng'~ dsea` griego. <sup>21</sup> Jo i dsea` griego do cangoquiééiñ' fí' lí' sing' jaang` dsea` guitúung` quiá'~ Jesús i sií' Lií', jo í seeiñ' fí' Betsaida e née' lí' se' Galilea, jogui i dsea` griego do camí'r' jmi'ee' i Lií' do jo casí' reiñ':

—Dsíng'~ ii~ jnea'^ e nilicuíng'naa' Jesús.

²² Joba' dsifí' mi~ canúu~ Lii~ e jo, cangó~bre cangosí'r' Df' i líng' jaang'gui dsea` guitúung` rúíñ' cajo, joba' laji' huáam~bre cangoliñ` e cangojmée'r' júu^ Jesús lajú'~ e jíng' i dsea` griego do. ²³ Joba' lalab cañi' Jesús quiá'ñ' do:

—Lana tí' niti~ í' quié~ e e ninín'^túu' fí' ñifí' fí' lí' cagá~a mi~ cagüén~n fí' la e lín'n jaang` dsea` jmigüf'. ²⁴ Jogui jnea~ jmitaa' óo'na' e fa' camí'^ micuí'iee' e ja' mí' cató' fí' ni~ uó' jo o'gui níi'~ cajo, joba' lamí~ líib' líí' e camí'b'^ e mijú' do; jo dsu' song camí'^gui e micuí'iee' do catób' fí' ni~ uó' jogui caní'b'~, joba' jmiguib' ni'uíng'~ do mi~ niró'.

²⁵ Cofa' i dsea` i eáang'gui guíng~ dsíí' jalé' e dsijéé' fí' jmigüf' la, joba' ni'ím~ quiá'~ i dsea' í mí' tí' lí' jo; jo dsu' i dsea' i ja' guíng~ dsíí' jalé' e dsijéé' fí' jmigüf' la, joba' i dsea' í guíáb~ ni'uíng~ quiá'r' mi~ tí' lí' jo, co' cøøm' niliseeiñ` cóo'~ Fidiéé' lata~. ²⁶ Jogui song jaang` dsea` iñ~ e nilíñ~ jaang` dsea` i jmóo' lajú'~ e iin~n, joba' 'né~ ngí'r~ colíim~ cóo'~ jneab~; jogui lacaang` jie' fí' lí' seen~, joba' fí' job 'né~ seeiñ` cóo'~ jnea~ cajo. Jo song seeng` dsea` i jmóo' lajú'~ e iin~n, joba' Tiquié'e dsea` guíng~ ñifí' nijmi'gó'bre i dsea' í cajo.

Mi~ cajíng'~tu Jesús e nijngáng'~ dsea' ír'

²⁷ Jo fá'guí' lana e dseáng'~ dsíng'~ nijáa' fí'í' quié~e; jo ¿e~ nijmee~e? ¿Su nifá'^a: "Tea~, leaang~ jnea~ jee~ jalé' iihuí' e nidsingín~n do"? U~, o' lajo, co' jnea~ cagá~a fí' jmigüf' la e lí'^ laco' nidsingín~n jalé' e jo. ²⁸ Joba' fi~ i 'nu', Tea~, jmee~ e laco' nijmi'gó' dsea' 'nu'.

Jø dsifi' mi~ cangf e cajíng' Jesús lajō, jōba' guicaná' coo' luu' fí' yá'^ jmigüf, jō guicajíng' lala:

—Nicajmé~baa lajō, jō dsu' tí' lí~ nijmee~baa calé' catú'.

²⁹ Jō jaléng' i dsea' i teáng' núu' do ie~ jō cajíñ' e líng' ee' guicangoo' fí' yá'^ jmigüf; dsu' i líng' gui i dsea' do fé'r':

—Jaang' ángel i niguicafé' na.

³⁰ Jō mi~ cangf jō, jō cañí' Jesús quiá' i dsea' do jō cajíñ':

—Ja' catíng' jnea~ e guicajíng' e luu' do, co' 'núb' dsea' catíng' na' e jō. ³¹ Jō lanab catí' í' e Fidiée' niquidsir' í' quiá' jaléng' dsea' jmigüf uii~ quiá' jalé' dsee' quiá'r', jōgui lanab cajo catí' í' e ni'íng' b'í' quiá' fii' i 'líng' i quiu' ta~ fí' jmigüf la. ³² Jō dsu' mi~ ningf e niteáng' dsea' jnea~ fí' dse' crúu' e laco' nijúun' n, jō lajōba' nitóø'ø jaléng' dsea' e laco' ni'uíñ' dsea' quié' e.

³³ Jō cajíng' Jesús lana co' niñí'bre guiá' jial nijnga' dsea' quiá'r'. ³⁴ Jō mi~ tí' lí' canúu' jaléng' dsea' i teáng' do ie~ jō e júu' quiá' Jesús do, jōba' lalab cañí'r' quiá' dsea' do:

—Níneb~ jnea'^ røø' e tóø' fí' ni~ jì' quiá' Fidiée' e latab~ niliseeng' Dsea' Jmáang', jōba' j'jali' fó' 'nú' e i dsea' i jáa' fí' ñíff' e lííñ' jaang' dsea' jmigüf 'né' nisáíñ' fí' yá'^ mi~ nijnga' dsea' quiá'r'? Jōgui çí' i dsea' i jul' na?

³⁵ Jōba' lalab cañí' Jesús quiá' i dsea' do:

—Jnea~ bi e jì' e jnea' jee' 'nú' lajee' lana, jō dsu' jō' huøø' e líng' guí' lajō jee' 'nú' fí' la. Jōba' jmi'úum' ba' e seem' ba' guiá' lajee' e seem' b'í' jee' 'nú' fí' la e laco' ja' nilí' e lí' nuu' do 'nú'. Dsuo' jaléng' dsea' i seeng' e fí' lí' nuu', jōba' jí' ja' ñir' jie' fí' lí' seeíñ'. ³⁶ Jōba' jáang' yaang' na' e fí' lí' jnea' jì' do lajee' e seem' b'í' jee' 'nú' e laco' qui' jmi~ e niliseeng' na' contøøng' fí' lí' jnea' jì'.

Jō mi~ tí' lí' cangf e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, jōba' cangó'bre, jō ca'náam' 'ñia'r' jee' i dsea' do.

Jiali' ja' já' líng' dsea' Israel júu' quiá' Jesús

³⁷ Jō ie~ jō, ja' e lí' e Jesús cajméer' jalé' e lí' laniing' e quí'r' jmi~ fí' quini' jaléng' dsea' góor' dsea' Israel, jō dsu' ja' já' lím' bi i dsea' do júu' quiá' Jesús; ³⁸ jō lajōba' e calití' e cajme' Saí', jaang' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malí' gui eáang' ie~ lami' cajíñ' lala:

Fí'naa', çí' i já' nicalíng' júu' qui' e guiá'naa'?

Jōgui çí' i nicalíñ' jial tí' 'gøn', Fí'naa' Fidiée'?

³⁹ Jō lajōba' jaléng' dsea' do jí' ja' lí'r' ningáíñ', co' lalab cajme' gui Saí' cajo fí' ni~ jì' quiá' Fidiée' lí' fé' lala:

Jnea~ Fidiée' jō fá'a e júu' la:

⁴⁰ Nicajñ'baa jminir~ jōgui nicajñ'baa moguir~ cajo

e laco' ja' cuøøng' nilíñir' júu' quié' e

o'gui cuøøng' e ningáíñ' jial lí' cajo;

jō lajōba' ja' niquí' jíng' yaaiñ' fí' quini' ,

jōgui lajōbi jnea~ ja' nijmi'leáan' nre cajo.

⁴¹ Jō cajíng' Saí' lana, co' nicangá'bre jial tí' laniing' 'gøng' Jesús, jōba' fé'r' uii~ quiá' dsea' do.

⁴² Jō nañí' fa' cajím' i yúu' Saí' do e júu' jō, dsu' fíim' dsea' Israel já' calíñ' júu' quiá' Jesús ie~ jō, jōgui fíim' dseata~ dsea' Israel i laniing' já' calíñ' júu' quiá' dsea' do ie~ jō cajo. Jō dsu' ja' fé'r' lajō fí' quini' jaléng' dsea' jéng', co' 'góm'bre jaléng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo e ni'uøng' neiñ' fí' dsí' sinúu' guá' quiá'r', ⁴³ co' eáang' gui iñ' e dsea' jmigüfbing' nijmi'gó' ír' laco'gui e nijmé' 'ñia' Fidiée' lajō cóo'r'.

Jial dseáng' 'né' nijmi'gó' dsea' júu' quiá' Jesús

⁴⁴ Jō mi~ cangf gui lajō, lalab cajíng' Jesús cóo' júu' teá':

—Jaléng' dsea` i` jál' líng' júu^ quié` e, joba' i` dsea` í` o' jíí' júu^ quié` e ja' lííñ, co' lajob` jál' lííñ` júu^ quiá' Tiquí'ii' Fidié` cajo, dsea` i` casíng` jnea` fí` jmiǵúí' la. <sup>45</sup> Jo doñí` ií` dsea` i` níng` jnea~, joba' níim` bre cajo i` dsea` i` casíng` jnea` fí` jmiǵúí' la. <sup>46</sup> Jo jneab` dsea` líín` n e jí` do, jo cagá` a fí` jmiǵúí' la e lí' laco' jaléng' dsea` i` jál' líng' júu^ quié` e ja` niliseeíñ` fí` lí` nuu. ⁴⁷ Jo i` dsea` i` lico' núu` jalé' júu^ quié` e jo dsu' ja` jmóor` nuu'r` jalé' e jo, joba' o' jnea` dsea` niqidsii` í' quiá' i` dsea` í'. Co' ja` cagá` jnea` fí` jmiǵúí' la e laco' niqidsii` í' quiá' jaléng' dsea`, co' jnea` cagá` a e lí' laco' nilaan` re jee` jalé' dsee` quiá' bre. ⁴⁸ Jo jaléng' i` dsea` i` ja` jíí' jnea` o' gui` jál' lííñ` júu^ quié` e, joba' i` dsea` í` niseem`bing' i` níí' í' quiá'r` quiá' jalé' e dsee` e nica'éer` do; co' cóo' jalé' e júu^ e nica'fá' a na, cóo' jíí' job` nitidsí' í' quiá'r` mi` tí' lí` jo. ⁴⁹ Co' jnea` ja` fá'a la níi` 'níá'a, dsuco' Tiquí'ii' i` casíng` jnea` fí` jmiǵúí' la, íb` i` nicaquiú' ta` quié` e lajíí' e 'né` e ní'fá'a. ⁵⁰ Jo lajob` níñi` jnea~, e jaléb' ta` e quiú' Tiquié` e do cuø` e liseeng` dsea` cøøng` cóo' Fidié` lata`. Joba' lajob` líí', jaléb' e fá' jnea` dseáng' fá'a jíí' laco' ta` ca'fin` n quiá' Tiquí'ii'.

13

Mí` caru' Jesús tíi` dsea` guitúung` quiá'r`

¹ Jo mi` cangf`gui lajo, lajee` e guati'ló` jmiñ` Pascua e quí'` títng` dsea` Israel` jmóor` fí` Jerusalén, jo ie` jo níñib' Jesús e nica'tíb' í' quiá'r` e nitár` fí` jmiǵúí' la jo nidséíñ` nidsigüéá'tur cóo' Tiquí'ii' fí` níff`. Jo lajee` cateaíñ` fí` jmiǵúí' la, eáam` cajmi'neáaiñ` jaléng' dsea` i` ca'uíng` dsea` quiá'r`, jo lajob` cajméer` cartí` cangáng' tur fí` níff`. <sup>2-3</sup> Jo ie` jo, tí' lí' ní'fb' fii` i` 'líng' fí` dsíí' Judas, jóo' jaang` dseañ' i` sií` Simón Iscariote, jo i` fii` i` 'líng' do cajméer` e ca'f` dsíí' i` Judas do e ní'níñ` Jesús fí` quini` jaléng' dsea` i` quié' ní'fí' quiá' dsea` Israel. Jo Jesús níñi` bre guiá' e fí' lí' guíing` Fidié` jáar` mi` cagüéíñ` fí` jmiǵúí' la, jogui` e fí' job` nidséng' tur mi` nití' í' quiá'r`. Jo i` Tiquí'ii' dob` i` nica'cuø' ír` fí' e néé` nir` lajalé'. <sup>4</sup> Jo ie` job` cagó' Jesús íí' canuu` cóo' dsea` guitúung` quiá'r`, jo lajee` e neáaiñ` gø'r` dob` mi` caráaiñ` e fí' lí' guííñ` do jo caguir` e sí'r` e quier` lí' lí' ní', jogui` ca'nú'r` coo` jmáang' 'mi' fí' 'núíñ'. ⁵ Jo mi` cangf` jo, caguié'r` jmiñ` fí' dsíí' coo' úu' e ja` a' eáang', jo cóo' e job` canaaiñ` ru'r` tíi` lajaang` lajaang` i` dsea` guitúung` quiá'r` do, jo mi` calí` jo, cajmiquiú'r` cóo' e 'mi' e ca'nú'r` tu'r` do.

⁶ Jo mi` tí' lí' catíng` Tú` Simón e nijgíi` tíir` e nirú' Jesús, joba' lalab` cañí'r` quiá'r` dsea` do:

—Fíi', ja` catíng` 'nu` e nirúu' tíi'.

⁷ Jo lalab` cañíi` Jesús quiá' dsea` do:

—Ja` mí` ngáng' 'nu` lana e` guøng' lajíí' e jmóo` la, jo dsu' lajee` lab` ningán'.

⁸ Jo cañíi` tu` Tú` Simón quiá' Jesús jo casí'r` dsea` do:

—Dseáng' ja` cuø'baa fí' e 'nu` nirúu' tíi'!

Joba' lalab` cañíi` tu` Jesús quiá' dsea` do:

—Lí' jíí' e laba' líí', e song` ja` nirúu' u` tíi', joba' ja` quí'` jmiñ` jóng` e líng'gui' dsea` quié` e.

⁹ Joba' cañíi` tu` Tú` Simón quiá' dsea` do jo cajíñ`:

—Jo song` lajob` nííí' Fíi', joba' guiá' gui` e nirúu' ba' la quié' guóo` cóo' gui` moguii` cajo.

¹⁰ Jo dsu' lalab` cañíi` tu` Jesús quiá' Tú` Simón jo cajíñ`:

—Doñí` ií` dsea` i` lalí' calá', joba' ja` 'né` lá' tur` ladsifí' lado, jo jíí' tíi` bre 'né` nirú' tur` co' sijgím` bre latøíñ`. Jogui` 'nú' líim`ba' dsea` sijgíng', nañí' fa' ja` lajaléng' na' líng' na' lajo.

¹¹ Jo cajíng' Jesús lana e ja` lajíng` i` dsea` do lííñ` dsea` sijgíng', co' níñi` bre guiá' i` i` dsea` i` ní'níng` ír` fí' quini` dsea` i` quié' ní'fí' quiá' dsea` Israel.

¹² Jo mi` tí' lí' cató' e ru' Jesús tíi` jaléng' i` dsea` guitúung` do quiá'r`, joba' caquiú' tur` e sí'r` do, jogui` caguáb` tur` e fí' lí' guííñ` gø'r` do, jo mííng` cajíñ` lala:

—¿Su ñí 'nú' e guóng' jalé' e nicajmé' e quí' na' na? ¹³ Co' 'nú' ca'íng' na' jnea~ e lín'n Fíi' na' jogui e lín'n Tifa' quí' na', jo e jáb', lajob líí', co' lajob dseáng' lín'n. ¹⁴ Jo co' jnea~, dsea' lín'n Tifa' jogui Fíi' quí' na', nicarúu' baa tíi' na' lajaang' lajaang' na', joba' lajob cajo 'né' jmée' 'nú', 'né' rúu' ba' tíi' dsea' rúng' na'. ¹⁵ Jo jnea~ nica'ée' baa 'nú' jial 'né' nijmee' na' e laco' 'nú' nijmee' na' røøb' laco' gui jíi' e nicajmé' jnea~. ¹⁶ Jo e laba' jmitaa' óo' na', e jíi' jaang' dsea' 'léeng' niing' guir laco' fiir~, jogui e jíi' jaang' dsea' i ngí' ta' quie' júu' niing' guir laco' gui i dsea' i casíng' ír' do. ¹⁷ Jo song ngám' ba' jalé' e júu' na' jogui jmití' bi' e íaang' óo' na' cajo, joba' juguiáb' niliseeng' na' jóng.

¹⁸ Jo dsu' e fá' a na' ja' catíng' 'nú' lajüing' na'; co' ñi' baa guíu' i jaléng' i nicaguín' n. Dsu' dseáng' 'né' litib' jíi' laco' fé' fí' ni' jì' quíá' Fidiée' e cajme' dsea' malíi' guí eáang' lí' fé' lala: "Jaang' lajee' dsea' i gø' colíing' cøo' baa lana, ni' ní' níim' bre jnea~." ¹⁹ Jo fíi' i 'nú' e júu' na' lana e lí' laco' níi' ba' jéeng' mí' tí' lí' nidsijée' jalé' e jo. Jo mí' tí' lí' nilí' lajo, joba' jáb' nilíng' na' jóng e jneab' dseáng' lín'n jíi' laco' fá' a e lín'n. ²⁰ Jogui e laba' jmitaa' óo' na', e doñí' i dsea' i ni' íng' i dsea' i sñn' n do, joba' ím' bre jnea~ cajo; jogui doñí' i dsea' i íng' jnea~, joba' ím' bre i dsea' i casíng' jnea~ fí' jmigüí' la cajo.

Mí' cajíng' Jesús e Judas Iscariotebing' i ni' níng' ír'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jo mí' cangí' e cajíng' Jesús lajo, joba' dseáng' e eám' fí' í' calíiñ~, jo cajíng' casí' r' i dsea' guitúung' quíá' r' do jo casí' reiñ':

—E laba' jmitaa' óo' na', e jaang' lajee' la' ó' 'nú' bing' i ni' níng' jnea~ fí' quini' i dsea' quie' níí' quíá' dsea' góo' naa' dsea' Israel.

²² Jo mí' canúu' i dsea' guitúung' do e júu' jo, jo lico' cajøong' rúm' bre, jo dsu' ja' calilí' r' i dseáng' i éeng' Jesús do. ²³ Jo jaang' lajee' i dsea' guitúung' i iing' Jesús eáang' do dseáng' cáam' dsea' do guíiñ~, jo lajoba' cuøøm' sñiñ' cøo' dsea' do lajee' e neáiñ' gø' r'. ²⁴ Jo co' huíim' bigui guíing' Tú' Simón, joba' cajméer' lí' cøo' guoor' quíá' i dsea' i guíing' cáang' Jesús do e laco' dsea' í' nijmíng' r' dsea' do i lajee' ír' i éeng' Jesús do. ²⁵ Jo i dsea' i guíing' cáang' Jesús do cangoquíeeiñ' quíá' gui laco' guíing' dsea' do, jo lalab cajmíng' r' dsea' do:

—Fíi' i, jíi' i dsea' i julí' na?

²⁶ Joba' lalab cañíi' Jesús quíá' dsea' do:

—Lana nijmi' leaa' cøo' 'ná' jia' iñí' ^, jo i dsea' i nicuøø' e jo, íb' i fá' a na.

Jo dsifí' mí' café' Jesús e júu' jo, joba' cajmi' leá' bre e iñí' do, jo i Judas i líng' jóo' Simón Iscariote, íb' i cacuø' r' e jo. ²⁷ Jo dsifí' mí' ca' íng' i Judas do e iñí' do, joba' dsifí' lajob ca' í' fíi' i líng' i sii' Satanás fí' dsíir'. Joba' lalab casí' Jesús ír':

—Lajíi' e nica' í' o' e nijmée' ^, joba' jmeeb' lajminá'.

²⁸ Jo mí' canúu' i dsea' i caguiaang' gui do lajii' e cajíng' Jesús do, ja' cangáiñ' jialí' cajíng' dsea' do lajo. ²⁹ Jo co' ie' jo i Judas Iscariote do líiñ' dsea' i si' má' ^ cuu' quíá' Jesús cøo' gui quíá' i dsea' guitúung' quíá' r', joba' i líing' i dsea' do ca' í' dsíir' e Jesús s' r' i Judas do e líing' ee' nidsileáa' dsea' do quíá' e ni' nér' lajiiñ' lajee' jmíi' osi quíá' e nicuø' r' jaléng' dsea' tíñíng' é.

³⁰ Jo dsifí' mí' ca' íng' Judas Iscariote e iñí' do, joba' cagüi' í' bre e fí' lí' neáiñ' do. Jo nicanuub'.

Júu' laniing' quíá' Dsea' Jmáang'

³¹ Jo mí' tí' lí' cangí' e cagüi' í' i Judas Iscariote do, joba' lalab casí' Jesús i dsea' quíá' r' i cajé' gui do:

—Jo lanab nicalilí' 'nú' jial tíi' niguo' líng' Fidiée' mí' calilí' jial tíi' niguo' líng' jnea~, dsea' cagá' a fí' níí' jo cagüén' n fí' jmigüí' la e lín'n jaang' dsea' jmigüí'. ³² Jo song lajob líí', e jnea~ dsea' cagüén' n fí' jmigüí' la lín'n jaang' dsea' jmigüí' e ni' ée' e 'nú' jial tíi' niguo' líng' Fidiée', joba' Fidiée' lajob nijmér' cøo' jnea~ cajo, jo lajee' tab' nijmér' lajo. ³³ Jogui 'nú', dsea' líng' na' jóo' o, e laba' fíi' i 'nú' e jo' huøø' táang' guíi'

cóo'~ 'nú' fí' la. Jogui 'nú' ni'nam'ba' jnea~ jo dsu' jo` niguiéng'na' jnea~; co lí' laco'gui jíi' e nicañi' i dsea` Israel caguaang`gui ie~ lami~ jéeng'gui do, jo lajob fíi' i 'nú' lana cajo e ja` cuóong` nigüilíng`na' fí' lí' niníng'na' jnea~. ³⁴ Jo uing~ e joba' e nicuóøø' 'nú' e júu` laniing` la e ja` mí' cañi' i 'nú' lami~ jéeng'gui, jo e lab e jo: jmi'neáang`na' dsea` rúng`na'. Jo lí' laco' la 'neáang` jnea~ 'nú', lajob dseáng'~ 'né~ jmi'neáang`na' dsea` rúng`na' cajo. ³⁵ Jo song lajob jmoo`na' e dseáng'~ jmi'neáang`na' dsea` rúng`na', joba' lajiiim` dsea` nililí'r` jóng e dseáng'~ dsea` quie`baa líng`na' song jmoo`ba' lajo.

Mi~ cajmée` Jesús júu` e nijíng'~ Tú` Simón e ja` cuíin` dsea` do

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Jo mi~ canúu` Tú` Simón lajii' e cajíng'~ Jesús do, joba' cajming'r` dsea` do lala jo cajín'~:

—Fíi', ¿jie` fí' lí' niguó'?

Joba' cañi' Jesús quia'~ dsea` do jo casí'~ reiñ':

—Ja` cuóong` niguong` 'nú' lana e fí' lí' ninín`n, jo dsu' mi~ nilicóong`guijia lajo, joguiba' e nicuóøø` guon` jóng.

³⁷ Joba' lalab cañi' Tú` Simón quia'~ Jesús jo casí'r` dsea` do:

—Fíi', ¿jali' ja` cuóong` e ninín`n cóo'~ 'nú' lana? ¿Co' guiab` dsii' e nijáang'~ 'ñiá'a e nijúun`n e laco' nijmicóo'~ o' 'nú'!

³⁸ Joba' lalab cañi' Jesús quia'~ i Tú` Simón do jo casí'~ reiñ':

—¿Su dseáng'~ já' e nijmée' e laco' fó' na, Tú` Simón? Co' lana jmitaa` o' e lajee` e nú' gui e niqui'~ jaang` tuidsée', 'nú' nifo' 'ni' ya' e ja` cuíin' jnea~.

14

Jesús líiñ' e fí' cóo'~ e guilíng` dsea` fí' lí' guing~ Tiquiá'r`

¹ Jo mi~ cangf` e casíng` Jesús cóo'~ i Tú` Simón do, joba' lalab casí'~ guir i dsea` quia'~ r` do:

—Ja` jmáang'~ yaang`na' fí' 'nú', dsea` já'~ nicalíng`na' júu` quia'~ Fidiée', jogui ja` jmitúng` óo'na' cóo'~ júu` quie` e, co' 'né' e jáb'~ nilíng`na' cajo. ² Co' fí' lí' guing~ Tiquié' e fí' ñifí', féb' jóo' e quia'~ nigüea` jaléng' dsea` quia'~ r` ; cofa' ja` lí' lajo, joba' ja` mí' cañi' i 'nú' jóng e tí' lí' ninín`n e niguiaa` guíu' fí' lí' nigüin`na' cóo'~ jnea~ fí' lí' guing~ Tiquié' e faco' lajo. ³ Jo mi~ tí' lí' cangf` e niguiaa` guíu' e fí' lí' nigüin`na' do, joba' nigáab`túu` calé' catú' fí' la e laco' nitøø` 'nú' e nigüilíng`na' cóo'~ jnea~, jo fí' job nidsi'ie`ee' colíing` cóo'~ jnea~. <sup>4</sup> Co' ñiñb` 'nú' jie` fí' lí' ninín`n jogui nicuú'bi' cajo e fí' e dsijée' fí' jo.

⁵ Jo mi~ cangf` e cajíng'~ Jesús e júu` jo, joba' jaang` lajee` i dsea` quia'~ r` do i sii' Tomás lalab cañi'r` quia'~ dsea` do:

—Fíi', ja` ne` jnea'~ jie` fí' lí' niguong` 'nú', joba' ¿jal lí' e nilicuú'naa' jnang` e fí' jo?

⁶ Joba' lalab cañi' Jesús quia'~ dsea` do:

—Jneab` dsea` líin`n e fí' e laco' cuóong` niguilíng` dsea` fí' ñifí', jogui jneab` dseáng'~ cuóøø` 'nú' e líni`na' jalé' júu` quia'~ Fidiée', jogui jíi'~ jnea`bi' cuóøø` 'nú' cajo e seeng`na' cøong` cóo'~ Fidiée' lata'. Jo jíi'~ la'eáang` cóo'~ jneab` cuóøø` e niguilíng` dsea` fí' quini' Tiquí'ii' Fidiée'. <sup>7</sup> Jo song nicuúim` 'nú' guíu' jnea` lana, joba' nilicuúim`ba' Tiquié' e cajo; jo dsu' latí' lanab ninaang` cuíng`na' dsea` do, co' nicañiim`ba're.

⁸ Jo mi~ calí' fé' Jesús e júu` na, joba' lalab cañi' jaang`gui dsea` quia'~ r` i sii' Lii' do jo casí'r` dsea` do:

—Fíi', cuóøø' jnea'~ fí' e nineeng`naa' Tiquí'ii' dsea` guing~ ñifí', jo jíi'~ joba' mí'~naa' 'nú'.

⁹ Joba' lalab cañi' Jesús quia'~ i Lii' do jo cajín'~:

—Lii', níngóob' eáang' e seen` jee` 'nú', jo ¿su ja` mí' calicuúim`bi' jnea~? Dsucó' jaléng' dsea` i níng` jnea~, joba' i dsea` í' níim`bre Tiquié' e cajo; joba' ¿jali' mí'~ jnea~ fí' e laco' nimáang`na' Tiquí'ii'? <sup>10</sup> Jo ¿su ja` já' líin' 'nú' e jnea~ cøøm` seeng` cóo'~ Tiquí'ii' jogui e Tiquí'ii' cøøm` seein` cóo'~ jnea~ cajo? Co' jalé' e fíi' i 'nú' na ja` fá'a e la

tíin̄ 'ñiá'a, cō' Tiquí'ii' i seeng` cōng` cōo'~ jnea~ do, dsea` íb` i jmóo` lajii'~ ta~ quiá'`.
 11 Jo 'né` líñí'ba' e jnea~ cōom̄ seen` cōo'~ Tiquí'ii', jogui lajobi ír` seein̄` cōng` cōo'~
 jnea~ cajo, jo song ja` já'` líng`na' e júu` jo, joba' lico' já'` güilíng`na' júu` quié` e mī
 móo`na' jalé'` e jmóo'o. 12 Jogui e laba' jmitaa` óo'na' cajo, e doñi' i' i já'` líng` júu`
 quié` e, joba' nijmé`bre jalé'` e quí'~ jmī` lí' laco'gui jii'~ la nicajmé` jnea~ cajo; jo dsu'
 sea`ba' do e nijmér` e niguo'`gui eáang', cō' jnea~ ninín`n e nijaa` cōo'~ Tiquí'ii' dsea`
 guing` ñiff' . 13 Jo jalé'` e nimí'na' Fidié` la'eáang' cōo'~ jnea~, joba' jneab` nijmee` e
 jalé'` e jo quí'na', jo lajoba' nijmiféng' dsea` Tiquié` e Fidié` la'eáang' cōo'~ jalé'` e jmóo`
 jnea~ do. 14 Jo doñi' eeb` cuōng` lí` jmee` jnea~ song camí'na' Fidié` lajo la'eáang' cōo'~
 jnea~.

Mī` cacuo' Jesús júu` e nisíng` Fidié` Jmiguí` quiá'r`

15 'Jo fí' guí' 'nú' e song dseáng'~ lajang` júu` 'neáang`na' jnea~, joba' nijmées`ba'
 núu'na' júu` quié` e jóng. 16-17 Joba' jnea~ nimí'`i Tiquí'ii' dsea` guin̄` ñiff' e nisín`
 Jaang` i nijmicōo'~ 'nú', jo e job lí' Jmiguí` quiá'~ Fidié` cōo'~ e cuo'` 'nú' e líñí'na' jalé'
 júu` quiá'~ Fidié`. Jo e Jmiguí` do contōom` niliseeng` cōo'~ 'nú'. Jo jaléng` dsea` i ja`
 mí` ca'íng` jnea~, joba' ja` quí'~ jmī` fa' e ni'íñ' e Jmiguí` do, cō' ja` mí` cangár` o'gui
 cuír` cajo; jo dsu' 'nú'gui nicuí'ba' e Jmiguí` do, cō' niseem` cōo'~ 'nú' lana, jogui tí' lí`
 nití` í' e niliseem` fí` áá'na' cajo.

18 'Jo fí' guí' 'nú' e ja` quí'~ jmī` fa' niseáan`n 'nú' e lafa' 'náng`na', cō' nigáab`túu`
 calé'` catú` jo niliseem`túu` cōo'~ 'nú'. 19 Jo lajee` lab, jaléng` dsea` i ja` cuíng` jnea~
 jo niníng`guir` jnea~; jo dsu' 'nú' nimáam`tu' jnea~ jogui contōom` niliseeng`na' cōo'~
 jnea~ cajo, cō' seem` jnea~ cōo'~ 'nú' lata`. 20 Jo ie` job nililí'na' e jnea~ cōom̄ seen`
 cōo'~ Tiquié`e, jogui 'nú' cōom̄ seeng`na' cōo'~ jnea~, jogui jnea~ cōom̄ seen` cōo'~ 'nú'
 cajo. 21 Jogui i dsea` i íng` júu` quié` e jogui jmóor` núu'r` jalé'` e júu` jo, joba' i dsea` í`
 cuo' lí` e dseáng'~ lajam`ba' e 'neáaiñ` jnea~, jo lajob Tiquié` e nijmi'neáam`bre i dsea`
 i jmi'neáang` jnea~ do, jogui jnea~ nijmi'neáam`baa i dsea` í` cajo, jogui ni'éé`baare jial
 dseáng'~ líñ'n.

22 Joba' cañi' jaang`gui dsea` guitúung` quiá'~ Dsea` Jmáang` i sii` Judas, dsu' o' i
 Iscariote do, jo casí'r` dsea` do lala:

—Fí'í, jjiálí' e ni'ééng` uo' fí` quini` jnea' jo o' fí` quini` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea`
 góo'naa'?

23 Joba' cañi' Jesús quiá'~ i Judas do jo cajíñ'~:

—Jaléng` dsea` i jmi'neáang` jnea~, joba' jmóo`bre núu'r` jalé'` júu` quié` e; jo Tiquié`e
 Fidié` nijmi'neáam`bre i dsea` í` cajo, jo lajob Tiquié`e colíng`gui cōo'~ jnea~ cōom̄
 nilisee`naa' cōo'~ i dsea` í`. 24 Jogui i dsea` i ja` 'neáang` jnea~, joba' ja` jmóor` núu'r`
 jalé'` júu` quié` e. Jo jalé'b` e júu` e fá' jnea~ la, o' dseáng'~ júu` quié` e 'ñiá'a cō' e quiá'~
 Tiquí'baa', jo íb` dsea` i casíng` jnea~ fí` jmiguí' la.

25 'Jo fí' i 'nú' jalé'` e júu` la lajee` e táam`bíi cōo'~ 'nú' fí` jmiguí' la; 26 jo dsu' mí`
 ninín`n fí` ñiff' fí` lí` guing` Tiquié`e, joba' dsea` íb` i nisíng` Jmiguí` quiá'r` cuaiñ`
 quié` e e laco' nijmicōo'~ 'nú', jo lajoba' niguiéng'` áá'na' jalé'` e júu` e nicafí' i 'nú' lajee`
 e nicataang`naa' colíng`~, jogui ni'éé'~ 'nú' jalé'` e 'né` ñí'na' cajo.

27 'Jo mí` tí' lí` nití` í' e ninín`n, joba' nisée` e cōo'~ 'nú' e niliseem`ba' juguiú` cōo'~
 Fidié`. Jogui nicuo'`baa 'nú' laco'gui la seeng` jnea~ juguiú` cōo'~ dsea` do, jo dsu' ja`
 nicuo'` e jo laco'gui la cuo' dsea` i ja` cuíng` Fidié`. Joba' fí' guí' 'nú' e ja` jmeáang`~
 yaang`na' fí'í' uii` quiá'~ jalé'` e nidsing`íng`na', o'gui fōong`na' cajo uii` quiá'~ jalé'
 e jo. 28 Jo nicanúu`ba' e nicafí' i 'nú' lamí` jééng`gui e ninín`n fí` lí` guing` Tiquí'ii',
 jo dsu' nigáab`túu` jo niliseem`túu` cōo'~ 'nú' calé'` catú`. Jo faco' dseáng'~ já'` e 'nú'
 'neáang`na' jnea~, joba' cali'íáam` óo'na' jóng` mí` cali'í'na' e ninín`n fí` lí` guing`
 Tiquí'ii' faco' lajo, cō' í`bre dsea` níng`guir` laco'gui jnea~. 29 Jo uing` e joba' e fí' i 'nú'
 jalé'` e la e lí' laco' mí` nití` í' e nidsijéé` jalé'` e jo, jo lajoguiba' e já'` nilíng`na' jalé'` e
 júu` quié` e do.

³⁰ 'Jo lana jo 'ga' lí siing~guí cōo' 'nú', cō' nijaquíem' i fii' i 'líng' i quiá' ta' fí' jmigüí' la, jo dsu' nañí' fa' ja' bî' óo' i fii' i 'líng' do e niquiá'r' jnea' ta', ³¹ dsu' lajob dseáng' nisi'í' e nidsijé' e laco' niliñí' jaléng' dsea' jmigüí' e 'neáam'baa Tiquí'ii' jogui e jmóo' lajii' ta' e nicaquiá'r' quié'baa.

Jo mi' cató' e fé' Jesús jalé' e júu' na, joba' cajíñ' casí'r' i dsea' guijáng' quiá'r' do lala:

—Ráang-na' na, jo ma'uøø-duu' la.

15

Jesús líiñ' e huíng' jó' e jlo' siní'í'

¹ Jo mi' cangf'gui lajo, lalab cajíng' gui Jesús casí'r' i dsea' guijáng' quiá'r' do:

—Jnea' líñ'n e huíng' jó' e jlo' siní'í', jogui Tiquié' e líiñ' laco' i dsea' jmáng' í' guíá' e huíng' jó' do. ² Jo song cōo' guo' e huíng' jó' quié' e do ja' cuó' mí' huíng' jó', joba' niquiá'b' Fidié' e guo' jo; jo dsu' song guíá' bî' cuó' mí' huíng' jó', joba' Fidié' ni'íá' bre jogui nisám' bre guo' quiá' e laco' ni'í' jmiguiá'gui. ³ Jogui 'nú' lana nisiguiúm' ba' la'eáang' e nica'íng' na' lajii' júu' e nica'í' i 'nú'. ⁴ Jo güiliseem' bî' cøøng' colíng' cōo' jnea' lí' laco'gui la seeng' jnea' cøøng' colíng' cōo' 'nú'. Cofa' cōo' guáng' quiá' mí' huíng' jó' ja' quí' jmiñ' ni'í' 'ñia' song si'naam' e guáng' do quiá' e huíng' quiá'; jo lajob lí'gui cōo' 'nú' cajo, ja' quí' jmiñ' nijmee' na' e guíá' song ja' seeng' na' cøøng' colíng' cōo' jnea'.

⁵ Jo fí' túu' 'nú' e jneab' líñ'n e huíng' jó' do, jogui 'nú' líng' na' guáng' quiá' e huíng' do. Jo doñí' ii' dsea' i seeng' cøøng' cōo' jnea', joba' jnea' seem'baa cøøng' cōo' í' cajo, joba' eáam' íng' ta' jalé' e jmóor'; cofa' ja' seeiñ' cøøng' cōo' jnea', joba' jí' cōo' e guíá' ja' ee' quí'r' jmiñ' jmér' jóng. ⁶ Cō' i dsea' gui i litúng' dsí' e seeiñ' cøøng' cōo' jnea', joba' i dsea' í' ni'nám' bre cōo' jnea', joba' ni'íim' quiá'r' lí' laco'gui mi' liquiá' e guáng' e si'naang' quiá' e huíng' jó' do, jo sitíim' jalé' e jo, jo niné' fí' lí' nicób' jóng.

⁷ Jogui song 'nú' ja' tú'na' e seem'ba' cøøng' colíng' cōo' jnea' jogui e teáb' teáang' na' cōo' júu' quié' e cajo, jo song lajob jmoo'na', joba' mí' na' jnea' ee' íng' na' jo lajob nilí'. ⁸ Jogui mi' 'nú' eáam' íng' ta' jalé' e jmoo'na', jo e joba' cuó' lí' e líng' na' dseáng' lajang' dsea' quié' e, joba' nijmiféng' dsea' Tiquié' e Fidié' dsea' guíng' ñí'í'. ⁹ Jo jnea' eáam' 'neáan' 'nú' lí' laco'gui la 'neáang' Tiquí'ii' jnea'; joba' fí' i 'nú' e güiliseem' bî' e ñí' na' jial tí' e 'neáan' 'nú'. ¹⁰ Jo song 'nú' núu' ba' jalé' júu' quié' e, joba' seem'ba' e 'neáam' bî' 'nú' jóng lí' laco'gui la jmoo' jnea' núu' lajii' júu' quiá' Tiquié' e, joba' seem'baa e jmi'neáang' Tiquié' e jnea'.

¹¹ Jo fón' 'nú' lana e lí' laco' nilí'íang' áa' na' laco'gui e íang' dsí' jnea', jogui e dseáng' la iéb' nilí'íang' óo' na' cajo lí' laco' catíng' e líng' dsea' quié' e. ¹² Jogui fí' túu' 'nú' e júu' quié' e e 'né' líti' do, jo e lab e júu' jo: 'né' nijmi'neáam' ba' dsea' rúng' na' lí' laco'gui jnea' jmi'neáan' 'nú' lajaang' lajaang' na'. ¹³ Jo e jmi'neáang' dsea' rúñ' e laniing' gui eáang' lí' mí' jáng' 'ñia' r' e laco' nijmicōo'r' dsea' seeng' røø' cōo'r' nañí' song cajúñ' dsu' uí' e cajméer' lajo. ¹⁴ Jo song núu' ba' jalé' júu' quié' e e nica'í' i 'nú' e 'né' jmee' na', joba' dsea' seeng' røø' cōo' jneab' líng' na' jóng. ¹⁵ Jo lana jo líng' na' dsea' i lico' jmoo' ta' quié' e, dsuco' i dsea' la' í' jí' ja' ñir' e uíng' e ta' e jmóor' quiá' i fiir' do. Dsu' lana nilíng' na' dsea' seeng' røø' cōo' baa, cō' nicacuøø' baa 'nú' e nicaliñí' na' jalé' e júu' e ca'íin' n' quiá' Tiquié' e. ¹⁶ Jogui o' 'nú' dsea' caguíng' na' jnea' e quíe' ní'í' quí' na', dsuco' jneab' dsea' nicaguíin' n' 'nú' e laco' ni'uíng' na' dsea' quié' e, jogui nicacuøø' ø' 'nú' ta' e nigüilíng' na' nigüijmee' na' jmang' e nilí'íng' ta' quí' na' lata'. Jo lajoba' Tiquí'ii' Fidié' nicuó' bre 'nú' jalé' e nimí' na' re la'eáang' cōo' jnea'. ¹⁷ Jo e lab e fí' túu' 'nú' do calé' catú' e 'né' nijmee' na': nijmi'neáang' na' dsea' rúng' na'.

'Ní' níng' dsea' Jesús cōo' gui jaléng' dsea' quiá'r'

¹⁸ 'Jo fñi-guñi 'nú', dsea` quié-e, e ja` güidsigá` óo'na' e 'ní' níng- jaléng' dsea` jmi güüf 'nú', dsu' güüliñí'na' guíu- e jnea`bing' la'uii- i calí- 'ní' níng- jaléng' dsea` do. ¹⁹ Co' faco' 'nú' líng'na' dsea` jmi güüf i ja` cuíng' jnea~, joba' nijmi'neáam' jaléng' i dsea` í 'nú' jóng lí' laco'gui la jmi'neáang' rúññ' la'ó' yaaiñ-. Jo dsuco' jneab` dsea` caguín' n 'nú' jee` jaléng' dsea` jmi güüf i ja` cuíng' jnea~ e laco' ni'uíng-na' dsea` quié-e, jo uíi~ e lajoba' e jaléng' i dsea` í ni'ní' níññ- 'nú', co' 'nú' jo líng'na' laco' ír. ²⁰ Jo téé' áa'na' lajii~ e nicafñi- i 'nú' do: "Jii~ jaang` dsea` jmóo` ta~ niing` guir laco' fiir~." Jo quié'na' cuente e gab` nijmeáng' dsea` jnea~, joba' lajob nijmeáng' dsea` 'nú' cajo; jogui song ja` mí calinúu'r` júu` quié-e, joba' lajob ja` nilinúu'r` júu` quií-na' cajo. <sup>21</sup> Jo jaléb' e ga` na` nijmeáiñ' 'nú' uíi~ e líng'na' dsea` quié-e, jo nijmér- lajo co' ja` cuíññ- i dsea` i casíng' jnea` fí jmi güüf la.

²² 'Jo faco' mi~ jnea~ ja` caguén-n fí jmi güüf la e caga'ée-e dsea` jmi güüf júu` quiá'- Fidié~, joba' ja` calilí'r` jóng e líññ dsea` røong` dsee- faco' lajo; jo dsuco' lanagui nicaguém-baa fí la e quíee- júu` quiá'- Fidié~, joba' jo` cuóong` lí fé'r` náng e ja` dsee- røoiñ, co' dseáng'- lajob líññ. ²³ Jo jaléng' dsea` i 'ní' níng- jnea~, joba' la quié' Tiquié'e dsea` guíng~ ñifí- 'ní' níññ- cajo. ²⁴ Jo ja` dsee- røong` dsea` jmi güüf faco' mi~ jnea~ ja` cajmé-e jee~ ír` jalé' e quií~ i jmiñ- e cajmé-e e jii~ jaang` dsea` jíéng' ja` quií'r` jmiñ- mi~ cajméer-. Jo ja` ee` lí' e nicangáb- jaléng' i dsea` í jalé' e quií~ i jmiñ- do, jo dsu' mí 'noo'bi 'ní' níññ- jnea~ jogui 'ní' níññ- Tiquié'e cajo. ²⁵ Jo dsijée' jalé' e na, co' dseáng'- 'néb- líti- lajii~ laco' tóo` fí ni~ ji` quiá'- Fidié~ e cajme' dsea` malii~ gui eáang' lí fé' lala: "Eáang' calí- 'ní' níng- dsea` jnea~ e jii~ ja` uíng` sea~."

²⁶ 'Jo dsu' mi~ niguiéng' túu fí ñifí-, joba' nisññ- n e Jmiguí quiá'- Tiquí'ii' Fidié~ e sñiñ e laco' nijmicóo' 'nú'; jo e Jmiguí dob cajo e ni'é- 'nú' jalé' e já- jogui e nifé' uii~ quié-e jalé' e ní e jmóo'o. ²⁷ Jogui 'nú' cajo dsea` catíng-na' e nifo'na' uii~ quié-e fí quini~ dsea` jmi güüf, co' conrøob` nicalisè'naa' jii~ ie~ latí mi~ calicuíng` rú'naa' do.

16

¹ 'Jo fñi- i 'nú' jalé' e júu` la e lí' laco' ja` nilitúng- óo'na' e já- líng'na' júu` quié-e. <sup>2</sup> Co' jaléng' dsea` góo'naa' dsea` Israel ni'uóññ- 'nú' fí dsíí' guá- qui-naa', jo jñi'gui niguiéé' jmiñ- e doñí' i dsea` i nijngáng'- 'nú' ni'f- dsíir' e lajoba' e jmitir- ta` fí quini~ Fidié~ fñg song cajméer- lajo. <sup>3</sup> Jo nijmér- jalé' e na uíi~ e ja` mí calicuíim` bir jnea~ o'gui mí calicuíññ Tiquí'ii' dsea` guíng~ ñifí- cajo. ⁴ Jo fñi- i 'nú' lana e lí' laco' mi~ nití- í' e nidsijée' jalé' e jo, joba' niguiéng' áa'na' e nicafñi- baa 'nú' jééng'gui e nilí lajo.

Lajii~ ta` óo` Jmiguí quiá'- Fidié~

'Jo ja` mí caffí- i 'nú' jalé' e na latí mi~ uíng~, co' lajee~ jo táam` jnea~ cóo' 'nú'. ⁵ Jo dsu' lanagui ngóo' catí' í' quié-e e ninín'^túu fí ñifí- e nijaa` cóo' i dsea` i casíng' jnea~ fí jmi güüf la, jo jii~ jaang' 'nú' ja` mí cajmíngñi'na' jnea~ jie` fí lí- ninín'^n. ⁶ Jogui 'nú' lí' lí' jmoo'na' fí'fb` dsu' fñi- i 'nú' jalé' e júu` na. ⁷ Jo dsu' dseáng'- jáb- júu` e fñi- i 'nú' la, e guíu- gui ni'uíng- quií-na' e niním'^baa. Co' fñg song ja` ninín'^n, joba' ja` quií- jmiñ- jóng e nigüéeng- i nijmicóo' 'nú' fí jmi güüf la, jo dsu' mi~ niguién'- n fí ñifí-, joba' jneab` dsea` nisññ'^n i nijmicóo' 'nú' fí jmi güüf la. <sup>8</sup> Jo mi~ nigüéeng- í, joguib` nijmítar- dsíí' dsea` jmi güüf jalé' dsee- quiáññ- jogui jial lí' e seeng` dsea` e ja` éer` dsee-, jogui cajo jial ñi Fidié~ í' laco' catíng-. <sup>9</sup> Jogui e Jmiguí do nijmíta~ dsíí' dsea` e líng' dsea` i røong` dsee- uíi~ e ja` já- líññ` júu` quié-e; <sup>10</sup> jogui e Jmiguí do cajo nijmíta~ dsíí' dsea` e jnea~ ja` røon- dsee- co' niníng'^túu cóo' Tiquí'ii' Fidié~ jo jo` nimáang`gui' jnea~ fí jmi güüf la. <sup>11</sup> Jogui cajo e Jmiguí quiá'- Fidié~ doba' nijmíta~ dsíí' dsea` jmi güüf e nica'ñb- Fidié~ í' laco' catíng- quiá'- fii~ i líng'^ i quiu' ta` fí jmi güüf la, co' dseáng'- latab~ ni'íñ' iihuí'.

¹² 'Jo jmi guíu'bi jalé' e sea` nifíi' i 'nú', dsu' ja` nifíi' i 'nú' jalé' e jo dseáng'- lana e lí' laco' ja` ni'uíng- jmi guíu' quií-na'. <sup>13</sup> Jo dsu' mi~ tí lí- nigüéeng- e Jmiguí quiá'- Fidié~ do jee~ 'nú', joba' e job e nicá' jman' júu` já- quií-na', jogui e job cajo e ni'é- gui 'nú' jalé' e ja` mí caffí- i 'nú' lana; co' ja` nifé' jii~ laco' í' dsíí' 'ñia' e Jmiguí do, co' lajii~

júu e ni'íng' quiá' Fidiée', jíi' joba' e nifé'; jogui cajo ni'é' 'nú' e jalé' e nidsijée' fí jmigüi' lajee' lí dsé'gui. ¹⁴ Jo e Jmiguí do nifé' guiá' uii' quié' e, co' nicuó' 'nú' lajii' e ni'íng' quié'baa e laco' niliñí'na' jalé' e jo. ¹⁵ Jo lajib' jalé' e sea' quiá' Tiquí'ii' e quié'baa lí' cajo, jo uii' e lajoba' e fá'a e lajalé' e júu e ni'íng' e Jmiguí do jáa' fí quié'baa, jo jaléb' e jo nicuó' 'nú' e ningáng'na'.

¹⁶ Jo fíi' guí' 'nú' cajo e jo huóø' táang'guí' jee' 'nú', joba' jo' nimáang'gui' jnea'; jo dsu' mi' ningí'guijia lajo, joba' nimáam'tu' jnea' calé' catú'.

Cateá'ba' e calíng' dsea' guijáng' quiá' Jesús fí'í'

¹⁷ Jo mi' canúu' i dsea' guijáng' do lajii' júu e cajíng' Jesús do, joba' canaaiñ' jmingí' rúin' la'ó' yaaiñ' jo siiiñ':

—¿E'gui guóng' e fé' i Fii'naa' na mi' jín' e jo huóø' dsé' e táang'guir fí' jee' jneaa'aa', joba' jo' nineeng'guí're, jo dsu' mi' ningí'guijia lajo, joba' nineem'túu're calé' catú'? jogui ¿e'gui guóng' e jín' e nidséiñ' fí' lí' guing' Tiquíá'r' fí' ñifí'? ¹⁸ Jogui cajo, ¿e'gui guóng' e jín' e jo huóø' dsé' e táang'guir jee' jneaa'aa'? Jo lana dseáng' jíi' capí' ja' ngáng'naa' e guóng' jalé' e fé'r' na.

¹⁹ Jo dsifib' calilí' Jesús e i dsea' quiá'r' do liim' ee' iñ' nijmingí'r' dsea' do, joba' lalab cañir' quiá' i dsea' quiá'r' do jo cajíñ':

—Jnea' nicafíi' i 'nú' e jo huóø' dsé' e máang'gui' jnea' fí' jmigüi' la, jo dsu' mi' ningí'guijia lajo, nimáam'tu' jnea' calé' catú'. Jo ¿su e nab e iing'na' e ñí'na' do e' guóng'? ²⁰ Jo dsu' jnea' jmitaa' ó'na' e mi' tí' lí' nití' e í' jo, joba' eáam' fí'í' nilíng'na' jóng' co' j'gui cartí' niqui'ba', jogui ie' jo jaléng' dsea' i ja' cuíng' jnea' eáam' nijmi'iaang' dsíur'. Jo dsu' 'nú'gui cateá'ba' nilíng'na' fí'í' ie' jo, co' cóo' e joba' nijmé' e nili'iaang'tu' ó'na'. ²¹ Co' e la lí' laco'gui mi' jaang' dseam' íñ' iihuí' lajee' dsea' jmohuí' quiá'r' e liseeng' jiuung' quiá'r'; jo dsu' dsifí' mi' caliséng' i yuu' do quiá'r', joba' ím' dsíur' lajii' e iihuí' e calíñ' do, co' eáam' jmi'iaang' dsíur' dsu' uii' e nicaliséng' i yuu' do quiá'r'. ²² Jo lajob' líng' 'nú' fí'í' lana, jo dsu' mi' nimáang'tu' jnea' calé' catú', joguiba' nili'iaang' áa'na' dseáng' laco' sí'í', jo e jo jíi' jaang' cuóøng' lí' jé'gui quií'na' e íaang' ó'na' do.

²³ Jo ie' jmi' jo, jo' e nijmingí'gui' jnea' jíi' coo'; co' e já'ba' e fíi' i 'nú' e ie' jo Tiquí'ii' nicuó' bre' 'nú' jalé' e nimí'na're la'eáang' cóo' jnea'. ²⁴ Jo dsu' latí' lana, jíi' coo' ja' ee' mí' camí'na're la'eáang' cóo' jnea'; jo dsu' mí'na're joba' niñim'ba', jo lajoba' nili'iaang' ó'na' dseáng' laco' sí'í'.

Jial laniing' 'gøng' Dsea' Jmáang'

²⁵ Jo nicafíi' i 'nú' jalé' júu e huíng'jia ngáng'na', jo dsu' tí' lí' nití' í' e jo nifóng'guí' 'nú' cóo' jalé' e júu jo, co' ie' jo dseáng' condséeb' nifíi' i 'nú' cuaiñ' quiá' Tiquí'ii' dsea' guing' ñifí'. ²⁶ Jo mi' nití' e í' jo, 'nú' nimí'na're e nijmicóo'r' 'nú' la'eáang' cóo' jnea'; jo ja' fá' jnea' e nimí' i Tiquí'ii' uii' 'nú', ²⁷ co' 'ñiab' Tiquí'ii' 'neáaiñ' 'nú' cajo uii' e 'neáam'ba' jnea' jogui e já' nilíng'na' e Fidiée' dsea' casíiñ' jnea' fí' jmigüi' la cuaiñ' quiá'r'. ²⁸ Co' fí' lí' guing' Tiquí'baa' cajú' u mi' cagüén' n fí' jmigüi' la, jo dsu' lanaguí' nitá'baa fí' la e laco' niníng'túu' fí' lí' guíiñ' fí' ñifí'.

²⁹ Jo mi' cangí' e cajíng' Jesús lajo, joba' lalab cajíng' i dsea' guijáng' quiá'r' do jo casí'r' dsea' do:

—Jo lanaguí'ba' fón' 'nu' condsée' dseáng' laco' la ngáng'naa' náng. ³⁰ Jogui lana nine'baa' cajo e lajib' ñí' 'nu', joba' jo' né' fa' i' nijmingí'gui' 'nu', co' cóo' jíi' e júu nab nijáb' lí'naa' e Fidiéeb' dsea' casíiñ' 'nu' fí' jmigüi' la cuaiñ' quiá'r'.

³¹ Joba' cañiñ' Jesús quiá' i dsea' quiá'r' do jo casí' reiñ':

—Jo ¿su lanaguí'ba' já' nilíng'na' lajii' júu e fíi' i 'nú'? ³² Jo dsu' lana dseáng' ngóo' catí' í' e nináng' sojóng'na' lajaang' lajaang'na' fí' la fí' na, joba' 'ñiá'baa nitiúung'guí'. Jo dsu' e já' e ja' 'ñiá'a' seen' cajo, co' seem' Tiquí'ii' colíng' cóo' jnea' contøøng'.

³³ Jo fíi' i 'nú' jalé' e júu' la e lí' laco' niliseeng'na' juguí' júu' røø' la'eáang' e seeng'na'

cøong` còo'~ jnea~; jø 'nú' fí jmigüf` la nil'ing'~ na' ihuáí, jø dsu' ja` jmitúng` ó'na' uíí~ e jø, cø' jnea~ nicalí'~ baa fii~ i 'ling'~ i ngí' ta~ jmigóøng` dsea` fí jmigüf` la.

17

Mi~ camí' Jesús uii~ quiá'~ dsea` quiá'r~

¹ Jø mi~ cangí' e café' Jesús jalé' e júu` jø fí quini~ dsea` guijáng` quiá'r~, jøba' caséer` nir~ fí yú'~ jmigüf` jø cajíñ'~ lala:

—Teaa~, lanab catí' í' quié~ e, jøba' jmi'goo' jnea~ e lí'~ laco'gui jnea~ nijmi'goo~ 'nu'.

² Cø' 'nu' nicacuóø'~ jnea~ e oo~ ta~ jee~ jaléng' dsea` jmigüf` e laco' jaléng' dsea` quií'~ i nicacuóø'n'~ jnea~, nicuóø'øre e niliseeiñ` cøong` còo'~ 'nu' lata~. <sup>3</sup> Jø niñiñ` e seeiñ` cøong` còo'~ 'nu' lata~ fíng song calicuíñ` 'nu' jogui caliñir' e jíí'~ 'nu' dsea` lin' Fidiéé` i já'~, jogui fíng song calicuíñ` jnea~ cajo e lín'n Dsea` Jmáang~ i casíng` 'nu' fí jmigüf` la.

⁴ Jø jnea~ nicajmi'goo~ baa 'nu' jee~ jaléng' dsea` jmigüf`, cø' lana nica'tám' baa lajíí'~ ta~ quié~ e e casíñ' jnea~ e cagajmée' e fí jmigüf` la. <sup>5</sup> Jøba' fón'n 'nu' lana, Teaa~, e nijmi'góo' jnea~ mi~ niguién'~ túu fí cáan' na lí'~ laco'gui la jmi'goo' 'nu' jnea~ fí ñíff'~ quií'~ lajíí'~ ie~ mi~ ná'~ gui e catiroo'~ jmigüf`.

⁶ Jø jaléng' dsea` i caguíng'~ 'nu' jee~ jaléng' dsea` jmigüf` e laco' ca'uíñ` dsea` quié~ e, jøba' nicajmé' baa e nicaliñir' i~ dseáng'~ líng' 'nu'. Jø lajíng' dsea` i cacuóø'n'~ jnea~ do, dsea` quií'~ ba' líiñ', jogui lana nica'ím' bre jalé' júu` quií'~. ⁷ Jøba' lana jaléng' i dsea` quié~ e do niñir' e jalé' e nica'íng'~ jnea~, 'nu' dsea` nicacuóø'~ jnea~ e jø, ⁸ cø' nicaníí'~ baa jee~ jaléng' i dsea` quié~ e la jalé' júu` e ca'ín'~ n quií'~, jø nica'ím' bre jalé' e júu` jø. Jø dsea` do nicali'í'~ bre e dseáng'~ 'nu' dsea` casíñ' jnea~ fí jmigüf` la, jogui dseáng'~ jáb'~ líiñ' cajo e gáa' jnea~ fí lí'~ guíng'~ 'nu' fí ñíff'~.

⁹ Jogui lana mí'~ i 'nu' uii~ quiá'~ jaléng' i dsea` í; jø dsu' ja` mí'~ i 'nu' uii~ quiá'~ jaléng' dsea` jmigüf` i ja` líng' dsea` quií'~, dsu' jíí'~ dsea` i cacuóø'n'~ jnea~ dobing' i mí'~ uii~ quiá'~, cø' jíí'~ í'bing' i líng' dsea` quií'~. ¹⁰ Jø e quíib'~ 'nu' lajalé' e sea` quié~ e jogui e quiéb'~ jnea~ lajalé' e sea` quií'~, jogui la'eáang' i dsea` la nijnéng' jial tíí' niguó' lín'n.

¹¹ Jøba' fíi' guí' 'nu', Teaa~, jø nija'gui jnea~ fí jmigüf` la, dsu' jaléng'gui i dsea` quié~ e la nijé' bir fí jmigüf` la lajee` e niníng'~ jnea~ e nijaa' còo'~ 'nu'. Jø cø' 'nu' dsea` güean'~, jøba' mí'~ i 'nu' e nijmée' í' i dsea` quié~ e la la'eáang' còo'~ e 'gøñ' do lí'~ laco'gui e nicacuóø'~ jnea~ e 'gøñ' n cajo, jø lajòba' niliseeng' i dsea` quié~ e la cøong` còo'~ jnea~ aa' lí'~ laco'gui la seeng' 'nu' còo'~ jnea~ dseáng'~ conrøø. ¹² Jø lajee` e nicataan' n fí jmigüf` la còo'~ jaléng' i dsea` quié~ e la, nicaneb'~ nii~ re jogui nicajmé'~ baare í' la'eáang' còo'~ e 'gøng' quií'~ lí'~ laco'gui e nicuóø'~ jnea~ e lín'n. Jø jíí'~ jaang' i dsea` quié~ e la ja` mí' ca'naaiñ` còo'~ jnea~, dsu' dseáng'~ jíí'~ i jaang' i nijáng' jnea~ fí jaguó' jaléng' dsea` i 'ni' níng'~ jnea~, jíí'~ í'bing' i nica'naang' conguiá', jø dsu' nicalí'~ lajò e lí'~ laco' niliti~ lajíí'~ e tóo' fí ni~ jì' qui'~ i' e cajme' dsea` malí'~ gui eáang'.

¹³ Jø lanagui catí' í' e ninín'~ n fí lí'~ guíñ'~; jø dsu' jalé' e júu` e fá'a la, fá'a lajee` e táam' bí' fí jmigüf` la e lí'~ laco' jaléng' i dsea` quié~ e la nili'íáang' dsíir' dseáng'~ laco' si' í' lí'~ laco'gui la íáang' dsii'~ 'ñiá' a cajo. ¹⁴ Jø jnea~ nicaníí'~ baa júu` quií'~ jee~ i dsea` quié~ e la, jø dsu' jaléng' dsea` jmigüf` i ja` cuíng' 'nu' 'ní' níim' bre jaléng' dsea` quié~ e la, cø' jaléiñ' la ja` jíí'~ jalé' e 'lí'~ e sea` fí jmigüf` la o'gui jnea~ jíí'~ i jalé' e jø cajo. <sup>15</sup> Jø dsu' ja` mí'~ i 'nu' e laco' ni'uøø'n' i dsea` quié~ e fí jmigüf` la, cø' lajíí'~ e mí'~ i 'nu' e nijmée' í' í'bre e laco' ja` nijmigóøng' i 'ling'~ ír'. <sup>16</sup> Jø lí'~ laco'gui jnea~ ja` jíí'~ i jalé' e 'lí'~ e sea` fí jmigüf` la, jøba' lajòb líng' i dsea` quié~ e la cajo, cø' ja` jíí'~ jalé' e jø. ¹⁷ Jø mí'~ guí' 'nu' e nijmigüeang' i dsea` quié~ e la e laco' nijmér' lajíí'~ ta~ e niquíá'~ quiá'~ bre la'eáang' e nica'íñ' jalé' júu` quií'~. ¹⁸ Jø lí'~ laco'gui 'nu' casíñ' jnea~ jee~ jaléng' dsea` i ja` cuíng' 'nu' fí jmigüf` la, jøba' lajòb jnea~ cajo nisín'~ n i dsea` quié~ e la jee~ jaléng' dsea` i ja` cuíng' 'nu'. ¹⁹ Jø nijáang'~ 'ñiá' a e nijmee~ e lajíí'~ e iing'~ 'nu' e lí'~ laco' i dsea` quié~ e na nijáng' yaaiñ` e nijmér' lajíí'~ e iing'~ 'nu'. Jø nilí'~ lajò la'eáang' còo'~ e já'~ líng' i dsea` quié~ e la jalé' júu` quií'~.

²⁰ Jo ja` mii`i nu` dseang` jii` uii` quia` i dse` quie` e la, co` lajob cajo mii`i nu` uii` quia` jaleng` i na`gui i nijá` líng` júu` quie` e mi` tí lí` ninúr` e júu` e ni` i dse` quie` e la. <sup>21</sup> Jo mii`i nu` e jaleng` i dse` í` niliseeín` dseang` cøng` lajee` la'ó` rúin` e laco` ni'uiín` lafa' jaang` dse` la'eáang` e seein` cøng` cóo` jneaa`aa', Teaa`, lí` laco`gui seeng` nu` cøng` cóo` jnea` jogui jnea` seen` cøng` cóo` nu`. Jo mii`i nu` e güiliseem`bre cøng` lajo la'ó` ír` lí` dseang` laco` sí'í, jo lajoba' nilijá` líng` jaleng` dse` jmiigüi` e nu` dse` casiin` jnea` fí` jmiigüi` la. ²² Jogui nicacuøø`baa jaleng` i dse` quie` e la e niligüeain` lí` laco`gui nu` nicacuøø` jnea` e nicaligüean` n, jo lajoba' i dse` quie` e la ni'uiín` lafa' jaam` dse` lí` laco`gui la líng` jnea` cóo` nu` e jaam` dse` lí` i: <sup>23</sup> jogui niliseeng` jnea` cøng` cóo` ír` jogui nu` cøng` cóo` jnea`, jo lajoba' ni'uíng` lajiiín` do dseang` lafa' jaam` dse`, jo lajoba' nililí` jaleng` dse` jmiigüi` e nu` dse` casiin` jnea` fí` jmiigüi` la, jogui e eám` neáan`re cajo lí` laco`gui la neáang` nu` jnea`.

²⁴ Jo mii`guí` nu`, Teaa`, co` nu` dse` cacuøø` jnea` jaleng` i dse` quie` e la, joba' iing` jnea` e seem`bre cøng` cóo` jnea` fí` lí` niní`i, jo lajoba' ninír` jial tíi` niguo` lín`n, jo e job e cacuøø` nu` jnea` do. Co` lajii` lí`ba' e neáan` nu` jnea`, co` lajii` latí` mi` nú`gui e catiroo` jmiigüi`ba' e jmoo` lajo cóo` jnea`. ²⁵ Teaa`, dseang` eám` guiúng` nu`, jo fíim` dse` i seeng` fí` jmiigüi` la ja` cuíin` nu`; jo dsu` jnea` dseang` lajam` cuíin` nu`, jogui niñi`bi jaleng` i dse` quie` e la e nu` dse` casiin` jnea` fí` jmiigüi` la. <sup>26</sup> Jogui nicacuøø`baar e caliñir` i dseang` líng` nu`, jogui mí` noo`bi nifí`ire lajo cajo e laco` nijmi`neáang` rúin` lí` laco`gui la neáang` nu` jnea`; jogui lajoba' niliseeng` jnea` cøng` cóo` ír` cajo.

18

Mi` casang` dse` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jo mi` cangí` e casíng` Jesús cóo` Tiquiá'r, joba' cagüi`í`bre colíng` cóo` i dse` guijáng` quia`r do e fí` dsíi` nu` tú` fíng` do, jo cangolín` lí` lí` ngóo` lí` iu` coo` íi` e sii` Cedrón. Jo mi` catáin` lí` lí` ngóo` e íi` do, jo caguilín` fí` coo` dsíi` íá, jo fí` job ca'í` Jesús colíng` cóo` i dse` quia`r do. <sup>2</sup> Jogui i Judas Iscariote i nicanaang` níng` Jesús do, guiúb` cuíir` e fí` dsíi` íá jo, co` lami` jéeng`gui jmiigüi`b` ya' caseang` Jesús cóo` i dse` quia`r do e fí` jo. <sup>3</sup> Jo fí` job caguié` Judas Iscariote ie` jo, jo nijéeiñ` i fíng` léé` quia` dse` romano cóo`gui coo` tú` míng` dse` i nee` ni` guá' quia` dse` Israel i casíng` fii` jmidsea` quia` dse` do colíng` cóo` i dse` góor` i líng` dse` fariseo cajo. Jo jaleng` i dse` do quier` jalé` nisü` cóo`gui jalé` quí` e coo` e laco` cuo` jì e jné`r. <sup>4</sup> Jo co` niñi`bi Jesús jalé` e tí` lí` nidsingüiñ` do, joba' mi` calilí`r e caguilíng` i dse` do fí` jo, joba' casíng` nía`r tí` quini`gui laco` la teáang` i dse` quia`r do, jo lalab cajmingí`r i dse` i caguilíng` do jo cajíñ`:

—¿Í` ñilíng` na' náng`na' fí` la?

⁵ Joba' cañi` i dse` do quia` Jesús jo cajíñ`:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret néng`naa'.

Joba' cañi` Jesús quiaín` do jo casí`r dse` do:

—Jnea`bi dse` í`.

Jo ie` jo dob quíng` Judas Iscariote jee` i dse` i caguilíng` tøø` Jesús do. ⁶ Jo mi` tí` lí` cajíng` Jesús e í`bre siir` lajo, joba' lajím` i dse` i caguilíng` do catø` yaaiñ` ladsifí` lana cartí` caneaiñ` uø`. <sup>7</sup> Jo mi` cangí` jo, Jesús cajmingí` tur i dse` do jo casí`reiñ`:

—¿Í` dseang` i náng`na' fó`na'?

Joba' cañi`tu i dse` do quia` Jesús jo cajíñ`:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret néng`naa'.

⁸ Joba' Jesús cañi`tur quiaín` do calé` catú` jo casí`reiñ`:

—Jo nicafí`baa nu` e jneab` dse` í, jo song`jneab` dse` náng`na', joba' cuøø`ba' fí` i dse` quie` e la e nidsilíñ`.

⁹Jō café' Jesús e júu^ na e lí^ laco' caliti~ lajii' júu^ quiá'r- e café'r` lami~ jéeng'gui mi~ cajñi' lala: "Teaa~, jaléng' i dsea` quií' i cacuøon~ jnea~ do, jii~ jaang` ja` ii` ca'naang` cóo'~ jnea~." ¹⁰Jō dsifí' lanab cagui' Tú^ Simón ñisü' e quier' ie~ jō, jō caquiur' cataang` logua~ dsée' quiá'~ jaang` dseañu' i sii` Malco i nilíng' dsea` 'léeng'~ quiá'~ i jmidsea` i laniing- ie~ jō. ¹¹Jō mi~ cangá~ Jesús quiá'~ lajii'~ e calí~ do, jōba' lalab casí'r- Tú^ Simón jō cajñi'~:

—Tú^, te'tu' ñisü' quií'~ eáang^ quiá'~, cō' Tiquié^baa i cuø' jnea~ e iihuí' la, jōba' 'né~ ni'íim'~baa jii'~ laco' e nicuør-.

Mi~ cangojgeaaiñ^ Jesús fí' quini~ jaang` jmidsea` i sii` Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹²Jō mi~ cangf jō, jaléng' i 'léé~ do cóo'~ gui i fii~ quiá'r- do cōliing~ gui cóo'~ i dsea` Israel i néé' ni~ guá'~ quiá'r-, casam'~bre Jesús jō ca'ñú'r` guoø` dsea` do. ¹³Jō la'uii~ cangojgeaaiñ^ dsea` do fí' quiá'~ jaang` jmidsea` i sii` Anás, cō' í' nilíiñ' ngoo~ quiá'~ i jmidsea` i sii' Caifás ie~ jō, jō i Caifás do líiñ' jmidsea` laniing- quiá'~ dsea` Israel ie~ jii' jō. <sup>14</sup>Jō i jmidsea` Caifás lab cajo, lami~ jéeng'gui casí'r- dsea` i quie' nifí' quiá'~ dsea` Israel e guiú~ guib ni'uíng- quiá'~ jaléng' i dsea` í' e nijúung- jaang` dseañu' cuaiñ' quiá'~ góor' laco'gui e nijúung- i fíng' i dsea` góor' do.

Mi~ cajíng'~ Tú^ Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵Jō mi~ catør- Jesús fí' quiá'~ i jmidsea` Anás do, jō ti'leám' gáng- dsea` quiá'~ Jesús laco' cangáng'~ dsea` do, jaaiñ' do siir` Tú^ Simón, jogui i jaang`gui do cuím` rúíñ' cóo'~ i jmidsea` laniing- do, jōba' calí~biñ' do e fí' dsíí' lí~ catør- Jesús, <sup>16</sup>dsü' i Tú^ Simón do fí' caluu' o'nú^ cajer'. Jō mi~ calilí' i dsea` quiá'~ Jesús i cuíng` rúng' cóo'~ i jmidsea` laniing- do e caluub` cajé' Tú^ Simón, jōba' cagui'fí'bre fí' caluu' jō casíiñ- cóo'~ i dseamf i sing' jmóo' í' e jníf do e laco' nicuøiñ' do fí' e ningíng- Tú^ Simón fí' dsíí' siguí' quiá'~ e 'núu' do, jōba' cacuøbiñ' do fí' lajō. ¹⁷Jogui i dseamf i jmóo' í' e jníf do, lalab cajmingí'r- Tú^ Simón jō cajñi'~:

—¿Su o' dsea` quiá'~ i dseañu' i ni'í- nabi 'nu'?

Jōba' cañii' Tú^ Simón quiá'~ i dseamf do jō casí'~ reiñ':

—Ü~, o' í' jnea~.

¹⁸Jō cō' ie~ jō eám' güíi~, jōba' jaléng' dsea` 'léeng' i jmóo' ta~ sinúu^ quiá'~ i jmidsea` Caifás do cóo'~ gui jaléng' i néé' ni~ guá'~ quiá'~ dsea` Israel ninicajir' jì' e siguí' do, jō fí' dob neaaiñ' jmiguiáñ' ca' jì. Jō fí' dob cajé' Tú^ Simón e jmiguiáñ' cóo'iñ' do cajo.

Mi~ caguiéng'~ Jesús fí' quini~ fii~ jmidsea`

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹Jō lajee' e teáng- i dsea` i jmiguiáng' e fí' siguí' do, jōba' dob iuung- Jesús cóo'~ gui i fii~ jmidsea` do e fí' dsíí' sinúu^ do. Jō lajee' jō i fii~ jmidsea` do canaaiñ' jmingí'r- Jesús uii~ quiá'~ dsea` quiáñ'~ do cóo'~ gui jalé' e nica'e'r' jaléng' i dsea` í' cajo.

²⁰Jōba' lalab cañii' Jesús quiá'~ i dsea` do jō casí'~ reiñ':

—Jnea~ nica'ée~ e jaléng' dsea` fí' jee~ dsea` fíim'; jogui contøom- nica'ée~ ere fí' dsíí' sinúu^ guá'~ jiu o'si fí' guá'~ fé' quiá'~ dsea` góo'naa' dsea` Israel e si' fí' Jerusalén e fí' lí' seaiñ' e laco' jmiféiñ' Fidiée'; jō ja` mí' caguiá'a jalé' e júu^ jō fa' cōo' lí' ja` lí' nú~ dsea`. <sup>21</sup>Jōba', ¿jiali' jnea~ jmingí' e jō? Cō' cuøom` güijmingí' jaléng' i dsea` i nicanúu~ jalé' júu^ quie' e e nicaguiá'a do, jōba' f'bing' i nijmeá' 'nú' júu^ e~ jalé' e nica'fí' ire do. Cō' niñib' jaléng' i dsea` í' jalé' e júu^ e nica'fá' a do.

²²Jō mi~ tí' lí' cañii' Jesús quiá'~ i fii~ jmidsea` do e júu^ jō, jōba' jaang` i dsea` i néé' ni~ guá'~ quiá'~ dsea` Israel do cajnéer' moni~ Jesús, jō mifíng' casí'r- dsea` do jō cajñi'~:

—¿Su lanab ngii'~ quiá'~ i fii~ jmidsea` na?

²³Jōba' cañii' tu Jesús quiá'~ i dsea` do jō casí'~ reiñ':

—Song gab` lí' e júu^ e nica'fá' a na, jōba' iin~ n jmée'^ júu^ jiali' e lí' lajō e nica'fá' a na; jogui song guiúb- lajii'~ e júu^ e nica'fá' a na, jōba' ¿jiali' caba' monii'?

²⁴ Jò mi~ cangf̂ jò, i fii~ jmidsea` Anás do caguiéiñ' Jesús e 'núung'~ dsea` do fí' quini' i fii~ jmidsea` rúiiñ' i sii' Caifás do.

Mi~ cajíng'~ tu Tú^ Simón e ja` cuiiñ` Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jò lajee' jò, dobi sing' Tú^ Simón e jmiguiáiiñ' fí' 'ni' jì e fí' siguí' do, jò cõõ' cajmíngí'~ i dsea` teáang~ do ír` jò cajíñ'~:

—¿Su o' quíim'~bi 'nu' jee~ dsea` quiá'~ i dseañu' i iuung~ do?

Jõba' cañii' Tú^ Simón quiáiiñ'~ do jò casí'~ reiñ':

—U~, o' í jnea~.

²⁶ Jò mi~ cangf̂ jò, jaang`gui dsea` 'léeng'~ quiá'~ i jmidsea` laniing~ do i líng' ee~ i dseañu' i caquiú' Tú^ Simón logua~ do, jò dsea` í cajmíngí'r~ Tú^ Simón lala jò cajíñ'~:

—¿Su o' 'nu'bi i camán~ n mi~ cangoséng'^naa' i Jesús na e fí' dsí' iá do?

²⁷ Jogui calé' catú~ cajíng'~ Tú^ Simón e o' dsea` í líiiñ', jõba' dsifí' mi~ cangf̂ lajõ miffíng` caqui' jaang` tuidsée^ jóng.

Mi~ cangojgeáaiñ^ Jesús fí' quini' dseata~ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jò mi~ cangf̂ jò, caguiím`bre Jesús fí' quiá'~ i jmidsea` Caifás do, jò cangojgeáaiñ^ dsea` do fí' quini' jaang` dseata~ romano i sii' Pilato. Jò dsuco' ie~ jò nijaquiéeng` nijneáb`, jogui guati'ló~ jmiib~ cajo, jõba' ja` cangotáang'~ i dsea` Israel do fí' dsí' e 'nuff' do, cõ' faco' mi~ cajméer` lajõ, jõba' ja` jmitir~ jóng lajii'~ júu^ quiú' ta~ quiá'r~ quiá'~ lajii'~ e qui'~ tñiiñ` e jmóor` mi~ tí jmiñ` Pascua; jò cõ' ja` cangotáang'~ guir fí' dsí' jò, jõba' cuøøm` dõ'r~ e jmiñi' e silíng' e gø'r' ie~ jmiñ' jò. <sup>29</sup> Jò mi~ tí lí~ cangá~ dseata~ Pilato e nitée` dsea` Jesús, jõba' cagui'fir' jò casí'r~ jaléng' i dsea` do lala:

—¿E~ dsee~ e cuø'na' i dseañu' na?

³⁰ Jõba' cañii' dsea` Israel quiá'~ i dseata~ Pilato do jò casí'~ reiñ':

—Fa' jiu~gui i dseañu' la ja` jmóor` ta~ 'lée' jee~ jaléng' dsea`, jõba' ja` jáang'~naa're jóng fí' quini'^ faco' lajõ.

³¹ Jõba' lalab cañii' dseata~ Pilato quiá'~ i dsea` Israel do jò cajíñ'~:

—Tee~ 'nú' yaang~na' i dseañu' góo'na' na jò quidsi'na' í' quiá'r~ yaang~na' lí'^ laco'gui la qui'~ tñng'na' cõõ'~ júu^ quiú' ta~ qui' na', 'nú' dsea` líng'na' dsea` Israel.

Jò mi~ canúu~ i dsea` Israel do e júu^ jò, jõba' lalab cajíñ'~:

—Dsú' jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` Israel, ja` sea` fí' qui'naa' quiá'~ dsea` romano e nicuøø^naa' iihuí' lí'^ doñi' ii' dsea` cartí' nijúuiñ`.

³² Jò jõb caliti~ lajii'~ júu^ e cajíng'~ Jesús lami~ jéeng'gui quiá'~ jial lí' 'mó' e nitíiñ`.

³³ Jò mi~ cangf̂ jò, ca'fb~tu dseata~ Pilato fí' dsí' 'nuff' quiá'r~, jò catø'r~ Jesús fí' lí' quidsir' í', jò cajmíngí'r~ dsea` do jò cajíñ'~:

—¿Su 'nu'bi i líng' dseata~ dsea` féng' i quie' nifí' quiá'~ dsea` Israel?

³⁴ Jõba' cañii' Jesús quiáiiñ'~ do jò casí'r~ dsea` do:

—¿Su uøø'ba' iin'~ ñi'^ e jmingí'~ jnea~ na, ofa' lí'^ canúu'~ e fé' dsea` jiem' é?

³⁵ Jõba' lalab cañii' dseata~ Pilato quiá'~ Jesús jò casí'r~ dsea` do:

—Ja` dsea` Israel líng' jnea~ la. Cõ' jaléng' dsea` góo' dsea` Israel colíng'~gui cõõ'~ jaléng' fii~ jmidsea` qui'na', dsea` í'bing' i nicajáng' 'nu' fí' quini' la lana. Jogui 'nu', ¿e~ dsee~ sea` qui'~ quiá'~ e 'níng' dsea` 'nu'?

³⁶ Jõba' lalab cañii' tu Jesús quiá'~ i dseata~ do jò cajíñ'~:

—Ja' si'líng' jnea~ e niquiú'^u ta~ laco'gui quiú' ta~ jaang` dsea` jmigüf' fí' la, cõ' faco' lajõ, jõba' seem` dsea` quie' e i nijmeáan'~n ta~ e laco' ja` nijáng' dsea` jnea~ fí' quini' dsea` góo'o dsea` Israel faco' lajõ. Cõ' lí'^ laco' fá'a na, e ja' si'íin'~n e niquiú'^u ta~ laco' jaang` dsea` jmigüf'.

³⁷ Jõba' cañii' tu dseata~ Pilato quiá'~ Jesús jò casí'r~ dsea` do:

—Jò 'nu'bi dsea` lin' dseata~ dsea` féng' i quie' nifí' quiá'~ dsea` Israel liya.

Jõba' cañii' tu Jesús quiá'~ i dseata~ do jò casí'~ reiñ':

—Lajob líí lí' laco'gui nicafée' na, e jneab̃ i dseatã dsea`féng' í. Co' jneã cagá' a fí jmiḡúf la mĩ cangáan' n e laco' niguiaã jalé' júu^ já' . Jo jaléng' dsea` i já' líng' e júu^ jo, joba' dsea` quíe' baa líiñ', co' núu' bre jalé' júu^ quíe' e.

³⁸ Jo mĩ canúũ dseatã Pilato lajii' júu^ quía' Jesús, joba' cajmingí'r dsea` do lala jo cajíñ' :

—Jo jnang̃ e júu^ já' do?

Mĩ cahuí' tã e nijúung̃ Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Jo mĩ cangí e cajmingí' dseatã Pilato e júu^ jo, joba' cagüi' fib'tur calé' catú' fí lí teáang̃ i dsea' Israel do e laco' nisíng̃ tur cóoiñ' do calé' catú' , joba' lalab casí'r i dsea` do:

—Jii' coo` dseẽ ja` niguié' jneã e nica'ée' i dseañu' la. ³⁹ Jo co' 'nú' quí' tting' na e laañ jaang̃ dsea` góo' na' i sijníng̃ lajee' mĩ tí jmĩ quí' na' e catí lana e sií Pascua, joba' jmingí' i 'nú' lana, ¿su iing' na' e nilaañ i dseatã dsea` féng' quí' na' i sing' la?

⁴⁰ Jo mĩ canúũ jaléng' dsea' Israel i teáang̃ do iẽ jo e júu^ quía' i dseatã Pilato do, joba' lajim̃ bre canaiñ' ta' r' mii' jo fé'r' :

—Ja' laan' i dsea' na! Jo jleang̃ Barrabás!

Jo i Barrabás i éeiñ' do sijníñ' do dsu' uí' e jmóor' ta' 'ní' níng̃ dseatã .

19

¹ Jo mĩ canúũ dseatã Pilato lajii' júu^ e casí' dsea` ír' do, joba' caquiur' tã e nisám' i 'léé' quía'r' do Jesús e laco' nibøng̃ neiñ' do cóo' loo' jó' e líí 'nii' . <sup>2</sup> Jo mĩ cangí jo, i 'léé' do cajméer' coo' lí' corona cóo' layaang̃ tóo' , jo e job catá'r' fí moguĩ Jesús, jogui cajlíñ' dsea` do cóo' coo' 'mi' niung' e líí laco' e quíe' dsea' niing̃ i quiu' tã . ³ Jo mĩ cangí jo, cangoquíeiñ' fí quía' lí' sing' dsea` do, jo lalab canaiñ' lóoiñ' dsea` do jo s' r' lala:

—Güiliseem` huøø, dseatã dsea` féng' quía' dsea' Israel!

Jo lajee' jo jnoor' fí monĩ dsea` do.

⁴ Jo mĩ tí lí cagüi' fitu dseatã Pilato e fí lí teáang̃ i dsea' Israel do, joba' lalab casí' reiñ' do jo cajíñ' :

—E laba' fii' i 'nú', e lab nisín' n i dseañu' la fí quini' na' e laco' niliñ' na' e jii' coo` dseẽ ja` mí cadsé' e quía'r' , co' lajib̃ nicajmingí' ire.

⁵ Jo lajee' job cagüi' fí Jesús e ni' iu' e lí' corona e líí cóo' yaang̃ tóo' do fí moguir̃ , jogui jlíñ' e 'mi' e niung' huíng' do. Jo lajee' nising' Jesús fí quini' i dsea' do, lalab cajng' dseatã Pilato e s' r' jaléng' i dsea' teáang̃ do iẽ jo:

—Lab nising' i dseañu' la fí quini' na' náng!

⁶ Jo mĩ tí lí cangá jaléng' fii' jmidsea` quía' dsea' Israel cóo' gui jaléng' dsea' i neé' ni guá' quía'r' e nising' Jesús do, joba' lalab canaiñ' áiñ' i dseatã do jo fé'r' :

—Fí dse' crúu' teáang' i dsea' na!

Joba' cañĩ dseatã Pilato quía' i dsea' teáang̃ do iẽ jo, jo casí' reiñ' :

—Tee' ba're, jo yaam' ba' güiteáang' na're fí dse' crúu' , co' jneã ja` mí cadsé' e jii' coo` dseẽ quía'r' quía' lajii' e nicajmingí' ire.

⁷ Jo dsu' lalab cañĩ i dsea' Israel i teáang̃ do iẽ jo quía' dseatã Pilato jo casí'r dsea` do:

—Seab` coo` júu^ quiu' tã quí' jnea' , dsea' lí' dsea' Israel, jo lalab líí: Song jaang̃ dsea` fé'r' e røøb` cóoiñ' cóo' Fidié', joba' 'né' nijúum̃ bre jóng. Jo lajob líí cóo' i dsea' na, joba' dseáng' 'né' nijúum̃ bre.

⁸ Joba' mĩ tí lí canúũ dseatã Pilato e júu^ jo, eáang' gui cafóñ' jóng. ⁹ Jo ca' íb' tur e fí lí quiu' r' tã do colíng̃ cóo' Jesús, jo fí job cajmingí'r dsea` do jo cajíñ' :

—Jie' fí lí níí 'nu'?

Jo dsu' Jesús jii' coo` ja' e cañĩr' quía' dsea` do. ¹⁰ Joba' cañĩtu dseatã Pilato jo casí'r Jesús jo cajíñ' :

—¿Su ja`iin~ ngi~ jii~ coo` quie` e jóng? ¿Su ja` ñi` 'nu` e cuoøm` nifii` i dsea` quie` e niteaiñ` 'nu` fi` dse` crúu^, jogui cuoøm` bi cajo e nifii` ire e nileaiñ` 'nu` faco` lajo?

¹¹ Joba' lalab cañii` Jesús quia` i dseata` do jo casí`r` dsea` do:

—Jii~ coo` bfi` ja` sea` quí` e niquiá` ta` quie` e faco` ja` Fidié` nicacuø`r` 'nu` e catiin` lajo; joba' i dsea` i cajáng` jnea` fi` jaguóo`, eáang` guib` røøiñ` dsee` laco` gui` 'nu`.

¹² Jo job mi~ canaang` dseata` Pilato e 'no`r` jial nileaiñ` Jesús, jo dsu' mi~ calilí` i dsea` Israel do e jo, joba' canaiñ` ta` guir` mii~ jo sí`r` dsea` do lala:

—Song nilaan` i dsea` na, joba' lí` lafa` 'ni` máam`ba` jóng i dseata` dsea` féng` i guing` fi` Roma, co` lí` doñi` ii` dsea` i jing` e líiñ` jaang` dseata` dsea` féng`, joba' lí` lafa` e 'ni` níim`bre i dseata` i guing` fi` Roma do.

¹³ Jo mi~ tí` lí` canúu` dseata` Pilato e cajíng` i dsea` Israel do lajo, joba' caquiur` ta` e niguim` biñ` do Jesús jo nidsijeeiñ` dsea` do dseáng` lí` quidsi` dseata` Pilato i` quia` dsea` fi` coo` lí` sii` Gabata, jo coo` jmií` hebreo guóng` Guiá` fi` lí` Sinii` Cuu`. <sup>14</sup> Jo ie` jo dseáng` guati`ló` jmií` Pascua quia` dsea` Israel, jo nú` guieñib` ningóo` mi` cajíng` dseata` Pilato e casí`r` i dsea` Israel do:

—iLab sing` i dseata` dsea` féng` i quie` nifí` quí`na`!

¹⁵ Jo dsu' jaléng` i dsea` do canaiñ` ta` tur` mii~ jo fé`r`:

—iGüijúung` i dseañu` na fi` dse` crúu`!

Joba' cajmingí` dseata` Pilato jaléng` i dsea` do jo casí`r` reiñ`:

—¿Su jneab` catiin` n nijngán` n jaang` dseata` dsea` féng` i quie` nifí` quí`na`?

Joba' cañii` jaléng` fii` jmidsea` i teáng` do ie` jo, jo casí`r` i dseata` do lala:

—iDseáng` jii` dseata` dsea` féng` i guing` fi` Roma, jii` dseata` íbing` i seeng` quí`naa`!

¹⁶ Joba' dseata` Pilato cajám`bre Jesús fi` quini` jaléng` i dsea` do ie` jo, jo i dsea` do cangojéem`bre Jesús fi` lí` nitáng` dsea` do fi` dse` crúu`.

Mi~ catáng` Jesús fi` dse` crúu`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Joba' ca'uøøm` i dsea` do jeeiñ` Jesús, jo 'niab` dsea` do dsiiñ` crúu` quia`r` cangór` fi` coo` lí` sii` Cuo` Mogui` 'Lii` e sii`bi` Gólgota coo` jmií` hebreo e fé` dsea` Israel. <sup>18</sup> Jo mi~ caguiliiñ` fi` jo, joba' fi` job cateaiñ` dsea` do fi` dse` crúu`, jo jaang` gui` dsea` taang` la cataang` cáaiñ` fi` dse` crúu` cajo. ¹⁹ Jo ie` jo i dseata` Pilato do caquiur` ta` e nitó` fi` yú` gui` crúu` quia` Jesús e júu` la: “Jesús i seeng` fi` Nazaret, dseata` dsea` féng` quia` dsea` Israel.” ²⁰ Jo e jo cató` coo` 'ni` íing` jmií`, jmií` latín coo` jmií` hebreo jogui jmií` griego. Jo fiiim` dsea` Israel ca`r` e júu` jo ie` jo, co` e fi` lí` catáng` Jesús do ja` huí` eáang` laco` la née` fii` Jerusalén. <sup>21</sup> Jo dsu' mi~ cangá` fii` jmidsea` quia` dsea` Israel lajii` júu` e toq` fi` yú` crúu` quia` Jesús, joba' lalab casí`r` i dseata` Pilato do jo cajíñ`:

—Guiá` gui` ja` nitó` e júu` na, jo güitó` lala: “Lab i jmigóo` e líiñ` dseata` dsea` féng` quia` dsea` Israel.”

²² Jo mi~ canúu` dseata` Pilato e júu` jo, joba' lalab cañii`r` quia` i dsea` do jo casí`r` reiñ`:

—Lajii` e júu` e nicaquiá` ta` e nicató` na, dseáng` lanab nijé`.

²³ Jo mi~ tí` lí` cangí` e cateáng` i 'léé` do Jesús fi` dse` crúu`, joba' casitiiñ` si` dsea` do jo cajméer` guieé` lajee` quiúuiñ` la'ó` líiñ` 'léé`, jmacó` e 'mi` do quia`r` lajaang` lajaañ`. Jo dsu' e si` Jesús e coo` gui` do, 'mi` contøøm` lí` jo ja` si`mi` cajo. <sup>24</sup> Jo lajee` jo i 'léé` do canaiñ` siiiñ` la'ó` yaaiñ` lala:

—Ja` guing` nisiing` naa` e 'mi` na, jo macó`oo` ne` duu` i` nilí` nicóo`.

Jo coo` e nab caliti` jii` laco` la fé` fi` ni` jii` quia` Fidié` e cajme` dsea` malii` gui` eáang` lí` fé` lala: “Cajméeb` dsea` guieé` jalé` si` i, jogui cacóor` quia` i` nilí` e si` i e contøong` do.” Jo lajob dseáng` cajmée` i 'léé` do coo` si` Jesús.

²⁵ Jo lajee` e táang` Jesús fi` dse` crúu`, dob teáng` quiúung` dseamf` e tii` laco` si` e crúu` do; jo jaaiñ` do líng` niquia` Jesús, jogui jaang` gui` rúng` dsea` ngáang` coo` niquia`r`, jogui jaang` gui` i sii` Yá` i líng` dseamf` quia` jaang` dseañu` i sii` Cleofas, jo

jaang`gui i sii` Yá^ i seeng` fí Magdala. <sup>26</sup> Jo lajee` job cangáng` Jesús niquiá'r^, jo cáang` i niquiá'r^ do sing' jaang` dsea` quiá' Jesús i eáang` 'neáaiñ', jo lajee` jo lalab casí' Jesús i niquiá'r^ do e éein` i dsea` quiá'r` i iin` eáang` do jo cajín'`:

—Janú', dseamf, nab sing' i líng' laco' joo' do.

²⁷ Jo mi` cangf e jín' e jo, joba' casí'r` i dsea` i iin` eáang` do lala:

—Nab sing' i líng' laco' niquiá'.

Joba' mi` cajíng'` Jesús lajo, i dsea` i iin` eáang` do ca'ím'`bre niquiá'` dsea` do e líiin'` do laco' dsea` sinúu` quiá'r`.

Mi` cajúng` Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Jo mi`míng` guijiu lajo, jo co' niñib' Jesús e nicatób' jalé' ta` quiá'r`, jogui e laco' niliti` jíi' laco' fé' fí ni` jì quiá' Fidiéé' e cajme' dsea` malíi`gui eáang`, joba' cajín'` lala:

—Dsíng'` jmijmíin`.

²⁹ Jo ie` jo nisi' coo' dsuu` e røong` a` jmí'^ mí'^ huíng` jó'^ e nijí', joba' cayé' dsea` e jmí'^ mí'^ huíng` jó'^ do cóo' coo' joo', jo casiguir' fí coo' yú'^ sii`, jo cóo' e job ca'úuiñ' fí mo'oo` Jesús. <sup>30</sup> Jo cayub' Jesús e jmí'^ mí'^ huíng` jó'^ jí' do. Jo mi` cangf jo, joba' cajín'`:

—Nab nicató'` lajíi'` ta` cagá`a.

Jo co' cató' e cafér' e júu` jo, jo cajgiéer` moguir` jo mífíng` cajúm`bre jóng.

Mi` ca'ia` jaang` 'lée` ñisú' fí mo'uóø' Jesús

³¹ Jo 'ñaia' ie` jmíi` e cajúng` Jesús do, líi' e guati'ló` jmíi` Pascua quiá'` dsea` Israel, jo co' ja` quí'` tting` i dsea` í fa' e seáang` 'líi' quiá'r` fí dse'` crúu` lajee` e jmíi` jo, co' dseáng'` jmíi` e laniim` quiá'r` ie` jo, joba' camí' dsea` Israel fí i dseata` Pilato do e nicuóñi'` do fí e nijér` tíi` i dsea` taang` dse'` crúu` do e laco' nijúuiñ'` do jminá`gui, jo lajoba' cuóøng` e nijgiáaiñ'` do e fí lí` taaiñ'` do. <sup>32</sup> Joba' cangím` i 'lée` do fí e nidsilíiñ` e nijér` tíi` i dsea` gaang` i taang` dse'` crúu` do; jogui lajob cajméer`, cajée`bre tíi` i dsea` la'uii` i táang` dse'` crúu` cáang` Jesús do; jo mi` cangf jo, lajob cajméer` quiá'` i dsea` jaang`gui do i táang` dse'` crúu` cajo ca' dse'` crúu` lí` táang` Jesús. ³³ Jo mi` caguilíng` i 'lée` do fí lí` táang` Jesús fí dse'` crúu`, joba' calilí'r` e ni'líim` dsea` do, joba' jo e cajmeáiñ'` dsea` do fa' cajée`guir` tíiñ'`.

³⁴ Jo nañi' fa' e calilí' i 'lée` do e ni'líim` Jesús, dsu' jaang` lajee` la'ó'` ír' ca'ia'r` ñisú' fí dse'` mo'uóø' dsea` do, jo ladsifí lanab catuu` jmíi` cóo'`gui jmi'øøiñ`. ³⁵ Jo i dsea` i fé' e júu` la, dseáng'` e já'`ba' e cangár` laco' calí`, joba' dseáng'` jáb'` júu` e fé'r` do e laco' jaléng'` 'nú'` jáb'` nilíng`na' dseáng'` laco' calí'. <sup>36</sup> Jo cangojée' jalé' e la e lí' laco' caliti` lajíi'` júu` quiá'` Fidiéé' e fé' fí ni` jì quiá'r` e cajme' dsea` malíi`gui eáang` lí' fé' lala: "Jíi'` coo'` móo'` teáaiñ'` ja` nijé'." <sup>37</sup> Jogui fé'`bigui cajo lala e fí ni` jì jo: "Nimáam`baa' i dsea` i líng` ee' ca'ia` dsea` quiá'`."

Mi` ca'áng` Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jo mi` cangf e ca'iénng` Jesús ñisú', joba' ie` jo cangó` jaang` dseañu' i sii` Sé^ i niseeng` fí coo' fíi` e sii` Arimatea, jo cangór` cangomí'r` dseata` Pilato fí e nidsijgiáaiñ' Jesús fí lí` táang` dsea` do fí dse'` crúu` jo nidsijéeng`neiñ' fí lí` ni'áiñ`. Jo i Sé^ do nilíiñ' jaang` dsea` quiá'` Jesús, dsu' jíi'` la ñir' 'ñaia'`bre, co' 'góm'`bre jaléng'` dsea` Israel fíng song calíiñ'` do e nilíiñ'` lajo. Jo cacuøb' dseata` Pilato fí lajo, jo cangób` Sé^ e cangojgiáaiñ' Jesús fí lí` táang` dsea` do fí dse'` crúu`, jo mífíng` cangojéeiñ' dsea` do fí lí` ca'ám`biñ'. <sup>39</sup> Jo jaang`gui i sii` Nicodemo cangór` cajo colíng` cóo'` i Sé^ do fí lí` sing'` crúu` fí lí` táang` Jesús. Jo i Nicodemo do quier' jíe'` ja` guigui` kiil` e jmeafíi` jlo'^ e sicáng'` cóo'` tú` íing'` míi', coo'` e sii` mirra jogui cóo'`gui e sii` áloe. Jo i Nicodemo la, fb` i cangó` cangosiing` cóo'` Jesús coo'` née'` e canuu`. <sup>40</sup> Jo lajob i Sé^ do cóo'`gui Nicodemo cajgiáam`bre Jesús fí dse'` crúu`, jo mífíng` canaaiñ'` súuiñ'` dsea` do jalé' e jmeafíi` do

jo caquing' neiñ' cóo' cóo' 'mi' té e siyá' e jmiñ' jmeafñ' do, co' lajob quí' tñing' jaléng' dsea' Israel e jmóor' cóo' jaléng' 'liñ' quiá'r' miñ' ni'áang' neiñ'. ⁴¹ Jo e fí' liñ' cateáañ' Jesús fí' dse' crúu', fí' job nilí' cóo' dsí' iá, jo e fí' jo nisea' cóo' too' ée' e 'mñ' liñ' jí' jaang' ja' iñ' mí' ca'áng'. ⁴² Jo e fí' dsí' e too' ée' do cangojéañ' Jesús e ni'áañ', dsuco' quiáb' liñ' nilí' e too' ée' do, jogui co' nijaquíem' cajo e jmiñ' e jmi'ing' dsea' Israel.

20

Miñ' cají' tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jo la'uii' jmiñ' quiá' e semaan' miñ' cangf' e jmiñ' do, e ee'bi eáang' lajee' nú' gui e nijneá', cangó' Yá' i seeng' fí' Magdala fí' liñ' ca'áng' Jesús; jo miñ' caguiér' fí' jo, joba' cangár' e nisijéb' e cuu' e cajlí' e fí' oo' too' e liñ' ca'áng' dsea' do. ² Jo miñ' tí' liñ' calilí'r' e jo seeng' Jesús e fí' dsí' tó' ée' do, joba' caquim' tur güi'í' e fí' liñ' guing' Tú' Simón coling' gui cóo' i dsea' quiá' Jesús i neáañ' eáang' do. Joba' lalab cajíng' i Yá' i seeng' fí' Magdala do miñ' caguiéñ' jo casí' reiñ':

—Ninicaguim' dsea' Fíi'naa' e fí' liñ' ca'áañ' do, jo ja' ne'naa' jíe' fí' liñ' nicangojéañ'.

³ Jo miñ' canúu' Tú' Simón cóo' gui i dsea' ruiñ' i jaang' gui do lajii' júu' e quíe' i Yá' i seeng' fí' Magdala, joba' dsifib' ca'uóñ' e cangolín' lajminá' e fí' liñ' ca'áng' Jesús do. ⁴ Jo laji' huáam' bre ngolín' cuíir', lifa' i jaang' gui do jminá' gui cangór' laco' Tú' Simón, joba' jéeng' guibre caguiér' e fí' liñ' ca'áng' Jesús do. ⁵ Jo miñ' caguiér' fí' jo, dsifib' catúuñ' jo cajóor' fí' dsí' e too' ée' do, jo cangár' e 'mi' e cabeang' dsea' do e laco' milíib' née', jo lifa' ja' ca'ír' e fí' dsí' too' ée' do. ⁶ Jo jiuñ' cøong' lajo caguié' Tú' Simón, jo condseeb' ca'ír' e fí' dsí' tó' ée' do miñ' caguiér', joba' cangá' bre e 'mi' e cabeang' dsea' do cajo e laco' milíib' née'; ⁷ jogui cangá' bir cajo e dob róo' e 'mi' e cali'ing' ta' e quiá' cabé' mogui' dsea' do, jo cangár' e ja' róo' ca' laco' róo' e 'mi' e cabeang' dsea' do, jo tí' doguijiuñ' róo' e sibéeng' ca' laco' róo' e jo. ⁸ Jo miñ' cangf' jo, ca' i dsea' i jaang' gui do i caguié' la'uii' e fí' too' ée' do, joba' cangá' bre jalé' e calí' e fí' dsí' tó' ée' do, jo dseang' jáb' caliñ'. ⁹ Jo dsu' i dsea' gáng' do dseang' ja' mí' cangám' bir laco' la fé' fí' niñ' jì' quiá' Fidié' e cajme' dsea' maliñ' gui eáang' liñ' fé' e dseang' si'í'ba' e nijí' tu Jesús. ¹⁰ Jo miñ' cangf' jo, caquim' tu i dsea' quiá' Jesús i gáng' do fí' quiá'r'.

Miñ' cajmijnéeng' 'ñia' Jesús fí' quini' Yá' i seeng' fí' Magdala

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Jo miñ' caguié' tu Yá' e fí' liñ' ca'áng' Jesús, joba' dob cajer' qui'r' fí' caluu' e too' ée' do. Jo lajee' siñ' qui'r' dob catúuñ' e laco' nijóor' e fí' dsí' tó' ée' do, ¹² joba' cangár' e neáang' gáng' ángeles i qui' 'mi' té e fí' dsí' tó' ée' do, jo jaañ' do guiiñ' liñ' catiroo' mogui' Jesús jogui jaañ' do guiiñ' fí' liñ' cané' tñ' dsea' do. ¹³ Jo i ángeles do cajmingí'r' i dseamf' do jo casí' reiñ':

—Janú', dseamf', ¿jialí' sin' qui'?

Joba' cañí' i dseamf' do quiá' i ángeles do jo casí' reiñ':

—Qui' i dsuco' ja' ñii' iñ' ninicaguíng' Fíi' i ca'áang' dsea' e fí' dsí' tó' na, jo ja' ñii' jie' nicangojéañ' lana.

¹⁴ Jo jobi lico' nicató' e jíñ' e jo miñ' tí' liñ' cajíng' 'ñia'r', jo cangáñ' Jesús e dob nising' dsea' do cáañ', jo dsu' jí' ja' ñir' e íb' dsea' do. ¹⁵ Joba' cajíng' Jesús casí'r' i dseamf' do lala:

—Janú', dseamf', ¿jialí' sin' qui'?

—¿Iñ' sin' 'nán' lana?

Dsu' i dseamf' do í' dsí'r' e i dsea' i jmóo' í' e dsí' iá' dob i sing' síng' cóo'r' do, joba' lalab casí'r' dsea' do:

—Janú', ée', song 'nuñ' nicaguíñ' i Fíi' do, joba' iin' n' jmée' jnea' júu' jie' fí' liñ' nicaguíjéañ' re, joba' fí' job ni'nén' nre.

¹⁶ Joba' cañí' Jesús quiá' i dseamf' do lala jo casí' reiñ':

—i Yá'!

Joba' cajíng' 'ñia' i Yá' do jo cajíñ' cóo' jmi' hebreo lala:

—¡Rabuni! —e guóng^l tifa^l.

¹⁷ Joba^l cañí^l tu Jesús quiá^l i dseam^l do jo casí^l rein^l:

—Ja^l güín^l jnea^l, co^l nabi ja^l mí^l cají^l tu rú^l naa^l cóo^l Tiquié^e. Joba^l fí^l i 'nua^l lana e niguon^l güijmée^l júu^l jaléng^l dsea^l i nilíng^l laco^l rún^l n e nijmijíng^l tu rú^l naa^l cóo^l i líng^l Tiquié^e jogui í^b i líng^l Tiquí^l na^l cajo, jo í^b Fidiée^l quié^e jogui í^b Fidiée^l quií^l na^l cajo.

¹⁸ Jo mi^l cang^l jo, cangám^l i Yá^l i seeng^l fí^l Magdala do jo cangojmeá^l bre júu^l jaléng^l i dsea^l quiá^l Jesús do e nicangám^l bre dsea^l do jogui casí^l bireín^l cajo jalé^l e júu^l e ca^l í^l quiá^l dsea^l do.

Mí^l cajmijnéeng^l 'ña^l Jesús fí^l quini^l dsea^l quiá^l r^l

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Jo mi^l ca^l í^l nua^l 'ña^l ie^l jmí^l jo, e jmí^l la^l uui^l quiá^l seaman^l do, jo ie^l jo ninicasítíng^l rúng^l i dsea^l quiá^l Jesús do fí^l coo^l dsí^l 'nú^l lí^l jní^l røø^l, co^l 'góm^l bre jaléng^l dsea^l góor^l dsea^l Israel fíng song calilí^l í^l e niseáng^l tu rúng^l i dsea^l do calé^l catú^l. Jo lajee^l neáang^l i dsea^l do, job mi^l tí^l lí^l ca^l í^l Jesús fí^l jo, jo casíng^l 'ña^l r^l guiá^l jóo^l e lí^l neáang^l i dsea^l quiá^l r^l do, jo lalab caféng^l neín^l do jo casí^l rein^l:

—¡Güiliseem^l ba^l juguí^l júu^l røø^l!

²⁰ Jo mi^l cang^l e cajíng^l Jesús e júu^l na, joba^l canaain^l e^l r^l i dsea^l quiá^l r^l do fí^l lí^l cacuí^l guotiir^l cóo^l gui mo^l uóø^l. Joba^l i dsea^l quiá^l r^l do eáam^l cali^l áang^l dsí^l r^l mí^l cangáng^l tur i Fiir^l do. ²¹ Jo mi^l cang^l jo, lalab cajíng^l tu Jesús casí^l r^l i dsea^l quiá^l r^l do: —¡Güiliseem^l ba^l juguí^l júu^l røø^l! Jo lí^l laco^l gui Tiquí^l í^l casí^l n^l jnea^l fí^l jmigü^l la, joba^l lajob cajo jnea^l nisín^l n 'nú^l fí^l jmigü^l la.

²² Jo mi^l cang^l jo, cajíur^l fí^l lí^l neáang^l i dsea^l quiá^l r^l do jo casí^l rein^l:

—Íng^l na^l Jmiguí^l quiá^l Fidiée^l. ²³ Jogui doñí^l í^l dsea^l i ni^l íng^l na^l dsee^l quiá^l, joba^l ni^l ím^l dsee^l quiá^l i dsea^l í^l; jogui doñí^l í^l dsea^l i ja^l ni^l íng^l na^l dsee^l quiá^l, joba^l ja^l ni^l íng^l dsee^l quiá^l i dsea^l í^l cajo.

Mí^l já^l calíng^l Mó^l e cají^l tu Jesús

²⁴ Jo jaang^l dsea^l guitúung^l quiá^l Jesús i sii^l Mó^l dsea^l suung^l, í^b i ja^l seeng^l ie^l lamí^l cajmijnéeng^l 'ña^l Jesús jee^l i dsea^l quiá^l r^l do. ²⁵ Jo mi^l cang^l jo, lalab casí^l i dsea^l caguaang^l do Mó^l jo cají^l:

—Nícanee^l baa^l Fí^l naa^l.

Jo dsu^l Mó^l lalab cañí^l quiá^l i dsea^l rúín^l do jo casí^l rein^l:

—Ja^l já^l nilíin^l e fól^l na^l na song ja^l nimoo^l o guóor^l lí^l ca^l íá^l mí^l clavo, jogui song ja^l nijnú^l u niguóo^l lacaang^l lí^l sicuí^l quiá^l r^l, jogui song ja^l nigüí^l i mo^l uóø^l e lí^l ca^l íá^l nisú^l.

²⁶ Jo mi^l cang^l jñiá^l jmí^l lajo, caseáng^l tu rúng^l i dsea^l quiá^l Jesús do calé^l catú^l fí^l coo^l sinú^l lí^l sijní^l røø^l, jo ie^l jo quíim^l Mó^l cóo^l i dsea^l rúín^l caguaang^l gui do. Jo lajee^l job ca^l í^l tu Jesús fí^l dsí^l sinú^l e lí^l neáain^l do jo casíng^l tu 'ña^l r^l guiá^l jóo^l, jo lalab caféng^l tureín^l do jo cají^l:

—¡Güiliseem^l ba^l juguí^l júu^l røø^l!

²⁷ Jo mi^l cang^l jo, lalab casí^l Jesús i Mó^l do jo cají^l:

—Jøø^l guóo^l, jogui jnú^l niguóo^l lí^l sicuí^l quié^e la, jogui jnú^l niguóo^l e lí^l sicuí^l mo^l uóø^l la cajo. Ja^l jmoo^l e ja^l já^l lín^l jo já^l güilín^l lana. jnea^l bi la!

²⁸ Jo mi^l canú^l Mó^l e jo, joba^l cañí^l quiá^l Jesús jo cají^l:

—¡Dseáng^l e já^l e 'nub^l Fí^l i jogui 'nub^l Fidiée^l quié^e e cajo!

²⁹ Joba^l cañí^l tu Jesús quiá^l Mó^l jo casí^l r^l dsea^l do jo cají^l:

—¿Su car^l cañin^l jnea^l, joguiba^l já^l calín^l e nicají^l bú^l? Dsu^l juguí^l gui quiá^l i dsea^l i já^l calíng^l e nicají^l bú^l e jí^l ja^l mí^l cangáam^l bir jnea^l.

E uing^l e cajme^l Juan e jí^l la

³⁰ Jo lajee^l cateáng^l Jesús fí^l jmigü^l la, jmiguiú^l jalé^l e lí^l e quí^l r^l jmí^l cajméer^l fí^l quini^l jaléng^l dsea^l guitúung^l quiá^l r^l, jo dsu^l jmiguiú^l bi jalé^l e jo ja^l silí^l e fí^l ní^l jí^l la. ³¹ Jo

dsu' lajii' e silii' e fi' ni' ji' la nicalí' e lí' laco' já' nilíng' jaléng' dsea' e dseáng' Jesús líiñ' i Dsea' Jmaang' i nicá' nifi' quía' dsea' Israel jogui i líng' i Joo' Fidiée' i camíng' do, jo lajoba' jaléng' dsea' i já' nilíng' júu' quía' dsea' do qui' jmi' e niliseeín' cøong' cóo' Fidiée' lata'.

21

Mi' cajmijnéeng' 'ña' Jesús fi' lí' se' Galilea

¹ Jo mi' cangfi' gui lajo, cajmijnéem' 'ña' Jesús calé' catú' fi' quini' guiáng' i dsea' i la'ó' quíng' jee' dsea' guitúung' quía'r' e fi' 'ni' coo' guíee' lí' sii' Tiberias e née' lí' se' Galilea. ² Jo i lab jaléng' i dsea' i taang' do ie' jo: jaaíñ' do siir' Tú' Simón, jo jaang' gui i sii' Mó' i sii' bi' Dsea' Suung' cajo, jo jaang' gui i sii' Natanael i seeng' fi' coo' fi' e sii' Caná e née' lí' se' Galilea, jogui gáng' gui i líng' jóo' jaang' dseañu' i sii' Zebedeo, jogui gáng' gui dsea' jiéng' i quíng' jee' dsea' quía' Jesús. ³ Jo lajee' job cajíng' Tú' Simón e sí'r' i dsea' rúíñ' i siseáng' e fi' 'ni' guíee' do ie' jo, jo cajíñ':

—Nii' teáa ta' sáng' 'ñu'.

Joba' cañii' i dsea' do quía' Tú' Simón jo casí' reiñ':

—Ii' baa' dsé' ee' cóo' 'nu' cajo.

Joba' lajob cajméer', jo cangotáam' bre fi' coo' dsii' móo' jo cangolíñ' fi' lí' ni'a' gui quía' e jmi' do; jo fi' job canaaiñ' bír' 'máa' quía'r' e nisáíñ' 'ñu', jo dsu' e uóø' jo dseáng' jí' camíng' 'ñu' ja' ii' calí'r'. ⁴ Jo mi' ningóo' nijneá' e uóø' jo, jo cajmijnéeng' 'ña' Jesús fi' quía' e guíee' do, jo dsu' mi' cangáng' i dsea' quía'r' do ír', jí' ja' calicuíñ' dsea' do lajminá'. ⁵ Joba' cajmíng' Jesús i dsea' do jo cajíñ':

—Janú' simíng', ja' mí' lí' na' 'ñu', jí' jí'?

Joba' cañii' i dsea' quía'r' do jo cajíñ' casí'r' dsea' do:

—U', jí' jaang' ja' ii' mí' cali' naa'.

⁶ Joba' cañii' tu Jesús quía' i dsea' quía'r' do jo cajíñ':

—Bii' na' 'máa' quí' na' fi' é' jmi' lí' lí' dséé' laco' ngóo' e móo' quí' na' na, jo mó' du' fa' ja' lí' na' 'ñu'.

Joba' lajob cajmée' i dsea' do, cabí'bre e 'máa' quía'r' do fi' dsii' jmí'; jo mi' cangfi' jo, i 'leáam' 'ñu' calí'r' e jí' o' ró'r' fa' ni' óng' guir e 'máa' do dsu' e ni' ii' teáang' 'ñu'.

⁷ Joba' i dsea' quía' Jesús i iñ' eáang' do lalab casí'r' Tú' Simón jo cajíñ':

—i' Fii' baa' i sing' dóo'!

Jo dsifi' mi' calí' Tú' Simón e Fii' bre i sing' do, joba' lajmináb' caquí'r' sí'r' e ca' uø'r' lajee' jmóor' ta', jo ngí' jo canaaiñ' bár' jmi' e nidsér' fi' lí' sing' dsea' do, joba' lajob cajméer'. ⁸ Jo i dsea' caguiaang' gui i cóo' Tú' Simón do caguilím' bre e fi' 'ni' jmi' do e teáaiñ' dsii' móo' e øøíñ' e 'máa' do, co' siróøm' teáang' 'ñu', jo huíim' jiu' lí' cangobíir' e 'máa' do laco' gui 'ni' guíee', co' tíib' jiu' la cien metros. ⁹ Jo mi' tí' lí' caquíng' tur' fi' uó' quiú', joba' cangár' coo' lí' ninicají' dsea' ji', jo e fi' ni' jito' quía' e ji' do niráang' jaang' 'ñu' cóo' gui iñi'. ¹⁰ Jo lalab cajíng' Jesús casí'r' i dsea' quía'r' do:

—Cuøong' na' jaang' gáng' 'ñu' i nicalí' na' na.

¹¹ Jo mi' cajíng' Jesús lajo, joba' cajgóo' Tú' Simón fi' yú' e móo' do quía'r', jo ca' øøíñ' e 'máa' do dseáng' catí' ni' tóo' 'ni' jmi'. Jo dseáng' eám' ii' do, co' ciento cincuenta y tres 'ñu' calí'r' ie' jo, jo jmang' i cóøm' cajo; jo dsu' cateáb' e 'máa' do e ja' ca' guí' nañi' fa' fím' i 'ñu' do calí'r'. ¹² Jo mi' calí' e jo, lalab cajíng' Jesús casí'r' i dsea' quía'r' do:

—Nilíng' na' ñiquié' na' í' ta'é.

Jo jí' jaang' i dsea' quía'r' do ja' teá' dsii' fa' e e' nijmíng' dsea' do i dseáng' líng' dsea' do, co' ni' bre e dsea' dob líng' Fíir'. ¹³ Jo mi' cangfi' jo, cangoquíéng' Jesús fi' quini' i dsea' quía'r' do jo casí'r' e iñi' do jogui casaíñ' i 'ñu' do cajo, jo canaaiñ' jmóor' guíee' jee' i dsea' quía'r' do. Jo jalém' bre cagó'r' ie' jo.

¹⁴ Jo cóo' e lab catí' 'ni' ya' e cajmijnéeng' 'ña' Jesús fi' jee' dsea' quía'r' ie' mi' cangfi' e cají' tur' calé' catú'.

Mi~ casíng~ Jesús cóo~ Tú^ Simón

¹⁵ Jo mi~ tí lí~ cangí e cagó'r e íí ta'è do, lalab cajmingí~ Jesús i Tú^ Simón do jo casí'r~ dsea` do lala:

—Tú^ Simón, jóo' jaang` dseañu' i sii` Juan, ¿su eáang'gui 'neáan' jnea~ laco'gui i dsea` quié~ e i caguiaang~ gui la?

Joba' cañii` tú Tú^ Simón quiá~ Jesús jo casí'r~ dsea` do lala:

—Lajob líí Fíi'i, co' núb` 'nu` guiú~ e 'neáam`baa 'nu`.

Joba' cañii` tú Jesús quiá~ Tú^ Simón jo cajíñ~:

—Te` fíing` røø` jaléng` dsea` i líng` lafa' jo'se` jiuung~ quié~ e.

¹⁶ Jo mi~ cangí jo, caléb` tú cajmingí~ Jesús i Tú^ Simón do jo casí` tur dsea` do:

—Tú^ Simón, jóo' jaang` dseañu' i sii` Juan, ¿su 'neáan' jnea~?

Joba' cañii` tú Tú^ Simón quiá~ Jesús jo cajíñ~:

—Lajob líí Fíi'i, co' núb` 'ba' guiú~ e 'neáam`baa 'nu`.

Jo ngí jo, caléb` tú cajíng~ Jesús casí'r~ dsea` do lala:

—Jmee` í` jaléng` dsea` i líng` lafa' jo'se` quié~ e.

¹⁷ Jo cóo~ e la catí 'ní ya' e jmingí~ Jesús i Tú^ Simón do jo cajíng~ tur calé` catú`:

—Tú^ Simón, jóo' jaang` dseañu' i sii` Juan, ¿su 'neáan' jnea~?

Jo mi~ canúu` Tú^ e júu` jo calé` catú~, joba' fí' b` calíñ~, co' cóo~ e la catí 'ní yab` e jmingí~ Jesús ír` su 'neáang` dsea` do ír`.

Joba' cañii` tú Tú^ Simón quiá~ dsea` do jo cajíñ~:

—Fíi'i, guiúb~ dseáng~ ní` 'nu` lajalé', joba' núb` 'ba' e 'neáam`baa 'nu`.

Jo ngí jo, calé` catú` cañii` Jesús quiá~ Tú^ Simón jo casí'r~ dsea` do lala:

—Jmee` í` jaléng` dsea` i líng` lafa' jo'se` quié~ e. ¹⁸ Jo e laba' jmitaa` o', e ie~ lami~ bí' b' a', guia' ba' guiú~ quií~ e guo' jíe` fí lí` iin~; jo dsu' mi~ tí lí` nidseáan~, niní~ cuéé` jo dsea` jiém` niguiá~ guiú~ quií~, jogui nijéñ` 'nu` jíe` fí lí` ja` iin~ guó`.

¹⁹ Jo casí~ Jesús i Tú^ Simón do lana e lí' laco' jmóor` júu` jial nijúung~ dsea` do mi~ nití~ í' lajo, jogui nidsingíñ~ do lajo e lí' laco' nijmí' gó` dsea` Fidiéé` cóo~ e 'mó~ quiá'r~ do. Jo mi~ cangí jo, cajíng~ gui Jesús casí'r~ Tú^ Simón:

—Ja` güihuín~ cóo~ jnea~!

I dsea` quiá~ Jesús i iñ~ eáang` do

²⁰ Jo mi~ cangí e cajíng~ Jesús e júu` na, joba' caji` tú Tú^ Simón nir~ jo mifíng` cangáñ~ i dsea` quiá~ Jesús i eáang` 'neáañ` do e jáañ` do caluur~, jo i dsea` íb` cajo i caguá` cáang` Jesús ie~ mi~ cagó'r` íí canuu~, jo cajmingí'r~ dsea` do e i~ dseáng~ lajee` la' ó' ír` i ni'níng~ ír`. ²¹ Jo mi~ tí lí~ cangáng~ tú Tú^ Simón i dsea` do, joba' lalab cajmingí'r~ Jesús jo cajíñ~:

—Fíi'i, jo i dseañu' i sing' la, ¿e~ nidsingíñ~?

²² Joba' cañii` tú Jesús calé` catú~ quiá~ i dsea` do jo casí~ reiñ`:

—Jo song jnea~ iin~ n e seem` b' i dseañu' la cartí mi~ nigüéeng~ túu fí jmigüí la calé` catú~, joba' ¿e~ cuaiñ` quií~ 'nu` uii~ quiá~ i dseañu' la? Lí' 'nu`, ja` güihuín~ cóo~ jnea~.

²³ Jo job mi~ canaang` e ngí júu` jee~ jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e i dsea` i iing~ Jesús eáang` do ja` nijúuiñ~. Jo dsu' ja` cajíng~ Jesús fa' dseáng~ e ja` nijúung~ i dsea` do, co' lalaba' cajíñ~: “Song jnea~ iin~ n e seeñ` cartí mi~ nigüéeng~ túu fí jmigüí la calé` catú~, joba' ¿e~ cuaiñ` quií~ 'nu` faco' lajo?”

²⁴ Jo i dsea` i iing~ Jesús eáang` dob cajo, íbing' i tíí ni~ jalé` e cangojéé` do jogui jmo'r` jalé` e júu` la. Jogui ne~baa' røø` e jmang~ júu` já' ba' fé'r`.

²⁵ Jo jmiguiú` bí jalé` e cajmée` Jesús jíi~ laco' e sílí` e fí ni~ jí la, jogui faco' nilí` fí ni` jí dseáng~ lajalé` e cajméer` do, joba' jíi~ fí jmigüí ja` ni' í~ jalé` e jí jo faco' lajo.

Jo lanab cadséng~ jalé` júu` quiá~ Dsea` Jmáang~ e cajme' Juan.

Jo lajob nilí`.

Jalé' e cajmée` dsea` i óo` ta` quiá'` Fidiée`

Mi` cacuø` Dsea` Jmaang` júu` quiá'r` e ni'íng' dsea` Jmiguí` quiá'` Fidiée`

¹ Jnea` Lucas nicajmée' e la'uii` cõo` jì e catíng` 'nu, Teófilo, lí` fé' jalé' e cajmée` Jesús jogui jalé' e ca'er' latí mi` canaaíñ` jmóor` ta` quiá'r` <sup>2</sup> cartí mi` caguié` jmií` e cangáíñ'` fí` ñifí`. Dsu' lajee` nú'` gui e nidséiñ'` do, caseáiñ'` jaléng'` i dsea` quiá'r` i caguiñ'` i cangí` cõo`r` do, jo la'eáang'` cõo` Jmiguí` quiá'` Fidiée` casí` reiñ'` jalé' e 'né` nijméiñ'` do fí` quini` jaléng'` dsea`. <sup>3</sup> Jo dsu' lana nijmée' e e jì la quiá'` mi` cangí`ba' e cajúng` Dsea` Jmaang` jogui cají'b'tur calé' catú` jo cajmijnéeng` 'ñia'r' jee` jaléng'` i dsea` apóo` i óo` ta` quiá'` Fidiée` do e laco' niliñí` dsea` do e lajam'`ba' e nicají'b'tur. Jo mi` cangí` jo, cateáang`guir jíi'` tuló` jmií` fí` jmigüí` la, jo lajee` jo éeng` 'ñia'r' jee` jaléng'` i dsea` do e dseáng'` nicají'b'tur, jogui lajee` jo ca'e'r' jaléng'` i dsea` í` jial iing` Fidiée` cár` nifí` quiá'` dsea` jmigüí`.

⁴ Jo lajee` e táam`bi Jesús cõo` jaléng'` i dsea` quiá'r` do, jo casí`r` jaléng'` í` e ja` mí` uoiñ'` do lajminá` fí` Jerusalén, jogui casí``guir dsea` do cajo jo cajíñ'`:

—Nijøom`ba' fí` Jerusalén la cartí` niliti` lajíi'` e júu` e nicacuø'` Tiquié` e 'nú'` lami` jéeng`gui, lí'` laco`gui jíi'` e nicaffi` i 'nú'` jéeng`gui cajo. <sup>5</sup> Dsu' e jal`ba' e i Juan do caseáiñ'` dsea` jmií` cõo` jmií`, dsu' lajee` lajminá` jnea` nicuøø`ø` 'nú'` e niñíng`na' Jmiguí` quiá'` Fidiée`.

Mi` cangáng'` Jesús fí` ñifí`

⁶ Jo mi` cangí` jo, i dsea` quiá'` Jesús i teáang` cõo`r` do fí` mó'` Olivos ie` jo cajmingí`r` dsea` do lala:

—Fí`ii', ¿su lana nicatí` í'` e nijmée`tu' e ni'neeng`naa' dseata` qui`naa' yee`naa' fí` góo`naa'?

⁷ Joba' cañí` Jesús quiá'` i dsea` do jo cajíñ'`:

—Ja` 'né'` ñí`na' e` jmií` o`gui e` jíi'` nijmé` Tiquié` e Fidiée` jalé' e nijmér`, cõ'` jíi'` 'ñia'`bre ñir` jogui sea` fí` quiá'r` e nijmér` e jo. ⁸ Dsu' mi` niñíng`na' Jmiguí` quiá'` Fidiée` lajaang` lajaang`na', job nilisea` bî` quíi` na' e laco' nigüi`guia`na' júu` quié` e fí` la'úng` jee` fí` Jerusalén cõo``gui latøong` lí` se'` Judea, jogui lajobi cajo fí` lí` se'` Samaria, jogui fí` la'úng` fí` jmigüí`.

⁹ Jo mi` lí` casí`r` lajo, lajee` teáang` i dsea` quiá'r` do jøom`breiñ', canaang` Jesús soor` fí` yá'` jmigüí` cartí` caquiiñ'` jee` cabøø` jnií', jo jo` cangáng`guir dsea` do.

¹⁰ Jo lajee` teáang` i dsea` do jøør` fí` lí` cangáng'` Jesús, cõo` cajném` gáng` dseañu'` i qui'` 'mi'` té` fí` lí` teáang` i dsea` do ¹¹ jo cajíñ'` casí` reiñ':

—Dsea` Israel i seeng` fí` Galilea, ¿jiali'` teáang`na' jøø`na' fí` yá'`? Cõ'` Fidiée` nicatø'r` fí` ñifí` i Jesús i cangí` cõo`` 'nú'` do, jo laco' cañí`na' jial cajgóor` fí` yá'` do, lajob nijáa`tur fí` jmigüí` la calé'` catú` mi` nití` í'` lajo.

Mi` caguiñ'` Matí` e ni'ír` cuaiñ` quiá'` Judas Iscariote

¹² Jo mi` cangí` jo, caquim'` i dsea` cangí` cõo`` Jesús e fí` mó'` Olivos do, jo cangolíim`tur fí` Jerusalén, cõ'` quiáb'` née' e fí` jo, jogui jíi'` jo cuøøng` ngí` dsea` Israel mi` jmií` e jmi'íñ'. <sup>13</sup> Jo mi` caguiíñ'` fí` jo, cangotáaiñ'` fí` cõo`` dsíi` sinúu` e tú` fíng`, cõ'` fí` job lí` nineáaiñ'. Jo i dsea` i caseáng'` fí` jo siir` Tú` Simón jogui Jacóo` jogui Juan jogui Dí` jogui Lii` jogui Mó` jogui Bartolomé jogui Mateo jogui jaang`gui i sii` Jacóo` jõo` Alfeo, cõo``gui jaang`gui i sii` Simón i líng` dsea` celote, jo cõo`` jaang`gui cajo i sii` Judas rúng'` Jacóo`. ¹⁴ Jo jalém'` i dsea` na seáiñ'` contøong` e féiñ'` Fidiée` cõliing` cõo`` jaléng'` rúng'` Jesús cõo``gui Yá`, niquíá'` dsea` do, cõo``gui jaléng'` dseamí` caguiiang`gui.

¹⁵ Jo jaléng'` dsea` i caseáng'` fí` jo tí`bre ciento veinte. Jo nineáaiñ'` lajím`bre mi` caráang` i Tú` Simón do jo café'r` júu` quiá'r` jo casí`r` dsea` do:

¹⁶—Dsea` rú`uu', ne`baa' e calitib` jalé' e cajíng' Jmiguí` quiá' Fidié` la'eáang' cóo' i dsea` áang' qui` ii' i sii` Daví' i caliséng' malíi` eáang', jo catéer` fí` ni` jì` quiá' Fidié` lí` fé' uii` quiá' i Judas Iscariote do i cacá` nifí` quiá' i dsea` i 'ni' cangáng` Jesús mi` casaiñ' dsea` do. <sup>17</sup> Jo i Judas Iscariote do líiñ` jaang` dsea` i lami` quíng' jee` jnea', dsea` lí'ii' dsea` quiá' Jesús, jo seab` guíeé` quiá'r` cóo' jalé' ta` e jmoo`naa'. <sup>18</sup> Dsu' mi` cangf` e ca'níiñ` dsea` do, jo cóo' e cuu` e calí'r` quiá' lajii` e 'li' e cajméer` do, calár` cóo` uó` , jo fí` job ca'íng' 'ñia'r' jo cajngang' 'ñia'r', jo e fí` ni` uó` dob catóin' jo cajná' moguir` jogui tu'r' ca'guiñb` jo cajúm`bre. <sup>19</sup> Jo mi` caliñi' jaléng' dsea` seeng' fí` Jerusalén e calí` lado, joba' catéer` e nilisii` Acéldama e uó` do e guóng' cóo' jmí' quiá'r` Uó` lí` Catuy` Jmí'øøng`.

²⁰ Jo cajíng'`gui i Tú` Simón do uii` quiá' Judas Iscariote:

—Jo tóo` cóo` fí` ni` jì` quiá' Fidié` e sii` salmos lala:

'Né` e jøb` nijé` ée` quiá'r`;

jo jíi` jaang` ja` ii` nigüea`.

Jogui tóo`gui cajo:

'Né` e jaang`gui i nijmé` ta` cuaiñ` quiá'r`.

Jo lajob` tóo` fí` ni` jì` quiá' Fidié`.

²¹⁻²² 'Joba' 'né` niguíng'`naa' jaang`gui i ningí` cóo' jneaa`aa' i ni'íng' cuaiñ` quiá' i Judas Iscariote do, jogui røøb` niguiá`naa' júu` jial mi` cají'tu` Jesús mi` cangf` e cajúin`. Dsu' 'né` e líiñ` jaang` i cangí` cóo' jneaa`aa' lata` catí` mi` casée` Juan jmíi` quiá' Jesús jogui cartí` mi` cangáin' fí` ñifí`.

Jo lanab cajíng'` Tú` Simón casí'r` jaléng' i dsea` do ie` jo.

²³ Joba' caguíng' jaléng' i dsea` do gáng` dseañu': jaang` i sii` Sé` Barsabás jogui sii`bir Justo cajo, cóo' jaang`gui i sii` Matí`.

²⁴⁻²⁵ Jo mi` cangf` jo, jaléng' i dsea` do cami'r` Fidié` lala jo cajíñ':

—Fíi`naa', 'nub` dsea` nicuí' dsíi` dsea` lajaang` lajaaiñ`. Míi`naa' 'nu` e nifí' jnea' i lajee` laji` huáang` i dsea` la nicaguíin' e ningí` cóo' jnea', dsea` guijáng`naa', dsea` ca'uíng`naa' dsea` quíi', e ni'íiñ` cuaiñ` quiá' i Judas Iscariote do, dsea` nicangáin' fí` lí` catíiñ` uii` e dsee` e ca'éer` do.

²⁶ Jo mi` cangf` jo, cacóor` e quiá' ii` nilí' lajee` laji` huáaiñ` do; joba' Matí`bing' calí', jo íb` ca'íng` cuaiñ` quiá' i Judas do, jo colíim` canaaín` ngír` cóo' i dsea` apóo` guijáng` do ladsifí` lado.

2

Mí` ca'íng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` Jmiguí` quiá' Fidié`

¹ Jo mi` cangf` jo, jo cagüea` cóo` jmíi` quiá' dsea` Israel e sii` Pentecostés quiá' mi` catí` cincuenta jmíi` e canaang` roo` jalé' e jnir'. Jo ie` jo, dob nisiseáng' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` e fí` lí` tñiñ` e seaiñ' do.

² Jo lajee` teáaiñ' e fí` dsíi` sinúu` jo, cóo` canúu`bre e ii` fí` yá'` jmigüi` laco`gui ii` mi` íi` guí` e teá` eáang', jo cóob` mi` canaang` ii` fí` la'úng` e fí` dsíi` sinúu` lí` neáaiñ' do, ³ jo cajnéng` cóo` e líi`jiu` la líi` mi` sóng' jì` fí` yá'` gui` lajaang` lajaang` i dsea` do. Jo cajé` cóo` e jo quiá' lajaang` lajaaiñ' do. ⁴ Jo lajob` ca'íñ' Jmiguí` quiá' Fidié`, jo lajaang` lajaam`bre canaaín` fé'r` jmíi` e jie' e ja` mí` cuír' jéeng'gui lí' laco`gui ta` jmóo` e Jmiguí` do jee` ír`.

⁵ Jo ie` jo teáang'` fíng' dsea` Israel fí` Jerusalén i jalíng` fí` la'úng` fí` jmigüi` e laco` nijmitir` lajii` e tíng` dsea` do fí` jo e jmiféiñ' Fidié`. ⁶ Jo mi` canúur` e ii` do lafa' e íi` guí, jo casitíng' rúin' jogui caseáng' rúin' ladsifí` lado fí` jo, fí` lí` neáang' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`. Jo mi` caseáin' lajiiñ' do e fí` jo, ja` ñir' jialí' núur` e nifé' i dsea` do jmíi` quiá'r` lajaang` lajaaiñ`.

⁷ Jo dsíng'` cangogá` dsíi` jaléng' i dsea` i caseáng' do ie` jo, có' ja` í` dsíir' e ninír` jalé' e jo, jo canaaín` sñiñ` lajee` yaaiñ` lala:

—¡Dsea`góo`naa' dsea` Israel i seeng` fí Galileabi lajiiing` i fé' na! <sup>8</sup> Jo jiali' nuu`naa' e fé'r` jmií` qui`naa'? <sup>9</sup> Jo jmaquím`bi lí` see`naa' lajaang` lajaang`naa', co' lab néeng`naa' lana dsea`góo`naa' dsea` Israel i seeng` fí Partia, jogui i seeng` fí Media, jogui dsea` Elam, cóo`gui dsea` Mesopotamia, jogui cóo` dsea` i seeng` fí Judea, jogui i seeng` fí Capodocia, cóo`gui dsea` seeng` fí Ponto, cóo`gui dsea` seeng` fí Frigia cóo`gui fí Panfilia lí` se' Asia, <sup>10</sup> jogui cajo dsea` seeng` fí Egipto, cóo`gui dsea` seeng` fí lí` se' Libia quiá' laco' Cirene jogui quiém`bi dsea` cajo i jalíing` fí Roma ¹¹ i líing` dsea` Israel latí` mi` cangáang`, jogui i líing`gui jobi nica`uíiñ` laco'gui jneaa`aa', dsea` Israel. Jogui quím`bi dsea` i jalíing` fí lí` se' Creta cajo cóo`gui fí lí` se' Arabia. Jo lajaang` lajaam`baa' nuu`naa' e fé'r` jmií` qui`ii' e quiá' jial laniing` 'gøng' Fidiée` cóo` jalé' e jmóor` do jee` dsea`.

¹² Jo dsíng` dsigá` dsíir` lajiiñ`, co' ja` ñir` jiali' calí` la do, jo siiiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿E` uiing` e calí` jalé' e lala, faa`aa'?

¹³ Dsu' i líing`gui i dsea` i caseáng' do jmineam`breiñ' do jo fé'r`:

—¡Méeb` nica`fiñ` na! ¡E` ní`ím`biñ' na! Joba' fé'r` lajo.

Jalé' e casí' Tú` Simón dsea` i teáng` do ie` jo

¹⁴ Jo mi` canúu` Tú` Simón e fé' i dsea` do lado, joba' caráaiñ` café'r` uii` quiá' lajiiñ` la'ó' calíiñ` dsea` ngí` cóo` Jesús, jo lalab casí` reiñ' do cóo` júu` teá`:

—Dsea` rú`uu' dsea` Israel cóo`gui jaléng` dsea` jiéng` i nineáang` fí Jerusalén la, núu`na' júu` e nifá'`a la jogui quié`na' cuente røø. ¹⁵ Co' jnea` ja` íing`naa' laco'gui la í` óo`na', co' ee`bi, nábi nití` la ii` ñú` la'ee. <sup>16</sup> Jo ja` líi` laco' la í` óo`na', co' lanagui niliti` laco'gui cajíng` Joel i café' cuaiñ` quiá' Fidiée` malii`gui mi` cajíñ` lala:

¹⁷ Lalab nidsijéé` mi` nijaquíéeng` e ni'íing` jmigüf,

co' lalab cajíng` Fidiée` malii`gui:

Nicuóø`ø` Jmiguí` quié` e laca'íing` dsea` jmigüf;

jogui jaléng` jóo`na' dseañu` dseamf` niguiár` júu` e fé'r` cuaiñ` quié` e,

jogui jaléng` síming` ninír` laco'gui mi` quir` jalé' e nijmee` e,

jogui jaléng` dsea` yúu` niquir` jalé' e nidsijéé` cøøng`gui.

¹⁸ Jogui nicuóø`ø` jaléng` dseañu` dseamf` i jmóo` lajíi' e iing` jnea` Jmiguí` quié` e,

jo lajob niguiár` júu` cuaiñ` quié` e mi` nití` í' lajo.

¹⁹ Jogui fí` yú` jmigüf` nijmee` e jalé' e quií` i` jmiñ` e dsigá` dsíi' dsea`,

jogui fí` guóo` uó` la niní` dsea` jmi'øøng` cóo`gui jì` e coo` jogui niróo` jmiñi' e 'ñuu`.

²⁰ Jo jo` nijneá`gui jì` iee`,

jogui sí' yúum` bre nijnéiñ` laco'gui la líi` jmi'øøng`.

Jo nidsijéé` jalé' e jo nú`gui e jmiñ` laniing` 'gøng' do

mi` nijáa`tu Dsea` Jmáang` fí` jmigüf` la e niquidsir` í' quiá' dsea` jmigüf`.

²¹ Jo jaléng` dsea` i mi'` jnea` e nijmicóo``ore,

dsea` íb` i nileáng` e ja` ni'íiñ` iihuí` mi` nití` í' lajo.

Jo lanab líi` júu` quiá' Fidiée` e ca'íng` Joel mali`gui eáang`.

²² Jo lalab cajíng`gui Tú` Simón casí'r` dsea` góor` dsea` Israel ie` jo:

—Núu`gui` jalé' e júu` e nifíi`i` 'nú' la. Lajii`baa' nine`naa' guiú` jalé' e quií` Jesús i seeng` fí Nazaret jmiñ` jmóor`, jo dsigá` dsíi' dsea` cóo` jalé' lí` e quií'r` jmiñ` jmóor` la'eáang` cóo` Fidiée`. Joba' calíne`naa' e dsea` íb` casíiñ` dsea` do fí` la. ²³ Jogui cajáng` dsea` Jesús fí` jaguóo`na' lí' laco' nisi'í` quiá' Fidiée` lami` jééng`gui, co' lajob nisi'íiñ` quiá' dsea` do. Jogui 'nú' caséng`na're cartí` cajngang`na're e cateáang`na'r fí` dse' crúu` la'eáang` cóo` jaléng` dsea` soo` dsíi` rúng`na'. <sup>24</sup> Dsu' Fidiée` cajméer` e cajíb`tu dsea` do, jogui caleáam`bre dsea` do ni` 'mó', dsuco' ja` cuøøng` e Jesús nijé`guir` e 'líiñ`.

²⁵ Dsuco' lalab cajíng` dseata` qui`ii' Davi'` malii`gui eáang` e fé'r` cuaiñ` quiá' Jesús mi` cajíñ` lala:

Contøøm` ñii` e Fíi' Fidiée` quier` nifí` quié` e lacaang` fí` lí` ngíi`,

jogui íbi` i to' fíing` jnea` jíé' fí` lí` seen`,

joba' dseáng' ja` e fi'í^ quié` e jíí~ cōo`.

²⁶ Jo dseáng' eáam' íáang` dsii` cartí' øø` quiá' e íáang` dsii` do, jo contøøm` seen` e ta` dsii` e jéem` Fíi` jnea`.

²⁷ Co' ja` nicuó' Fidiéé' fí' e nija` jnea` fí' dsíi' tó' éé', o'gui nicuó'r` fí' fa' lí'^ nijgié' lajo ngúu' táan`n, dsea` güeán'^n i jmóo` lajíí~ ta` e iing` ír`.

²⁸ Co' dsea` íb` dsea` ca'e' jnea` jial laco' niliseen` fí' jmigüi' cōo'r~, jo lajoba' eáam' nilí'íáang` dsii`, co' colíim` niliseen` cōo'r`.

Jo lanab jíí~ líí' júu^ quiá' dseata` quí'ii' Daví'^ e café'r` cuaiñ` quiá' Jesús.

²⁹ Jo fíi` guí' 'nú', dsea` rú'naa', cuóø` tea' jnea` fí' e nifón'^n 'nú' car` ngocáng` dsii` e i quí'ii' dseata` Daví'^ do ja` fé'r` uii` quiá'r` 'ñia'r', co' e já'ba' cajúm` bre jogui ca'am` bre cajo, jo e éé` quiá'r` do sijí'bi latí' lana jee` jneaa`aa'. ³⁰ Dsa' i Daví'^ do calfiñ` jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidiéé' malii` gui eáang', jogui ní'bre guiú` e Fidiéé' cacuó'r` dseáng' júu^ já' quiá'r` e nicuó'iñ` jaang` lajee` i dsea` sijur` do i nilíng` dseata` dsea` féng' quí'ii', dsea` líí' dsea` Israel. ³¹ Jo e lafa' nijóøb` i dseata` Daví'^ do jo café'r` uii` quiá' Dsea` Jmáang`, i dsea` i casíng` Fidiéé' fí' jmigüi' la e quiá' nijí'b'tu dsea` do mi` ningf` e nijúuiñ` ie` mi` cajíñ' e ja` nijé` i dsea` na fí' dsíi' tó' éé` quiá'r`, o'gui nijgié' jalé' ngúu' táaiñ` fí' dsíi' e too' éé` do. <sup>32</sup> Jo lajob líí', co' Fidiéé' cajméer` e cají'tu Jesús mi` cangf` e cajúñ`, jo lajaléb' e calí' do neb` jneaa`aa' lajíi`naa'. ³³ Jogui mi` cangf` e cají'tur do, cangáiñ' fí' lí' guiing` Fidiéé' fí' ñifí' e ngogüear' lí' lí' dsée' laco' guing` dsea` do. Jo fí' job ca'íng` dsea` do e Jmiguí' e cacuó' Tiquiá'r` Fidiéé' e laco' nicuó'r` jaléng' dsea` quiá'r` lí'^ laco'gui júu^ e nicacuó'r` lami` jéeng'gui. Jo e lab lajíí~ e nicañí' 'nú' jogui e nicanáa`na' lajee` lana. <sup>34</sup> Dsaco' o' i 'líi` dseata` Daví'^ i cangáng' fí' ñifí' la quié' ngúu' táaiñ` do laco'gui cangáng' Jesús, dsaco' 'ñiab' i Daví'^ do cajíñ' lala ie` jo:

'Ñia' Fidiéé' casí'r` Fíi`naa' jo cajíñ':

"Fí' lab nini'^ lí' lí' dsée' laco' guin` n la

³⁵ cartí' nijmee` jnea` e nilináa' jaléng' dsea` júu^ quíi', jaléng' i 'ní' níng` 'na`."

³⁶ Jo güiline`baa' guiú` jaléng' jneaa`aa', dsea` líí' dsea` Israel, e i Jesús i cateáang' 'nú' fí' dse' crúu` do, íbing' cacuóøng` Fidiéé' e líiñ' Fii` quiá' jaléng' dsea` jmigüi', jogui caleáiñ` jneaa`aa' jee` dsee` quí'ii' cajo.

³⁷ Jo mi` canúu` jaléng' i dsea` i siseáng' do e júu^ quiá' i Tú^ Simón do, dsíng' calfiñ` fí'í'. Joba' cajmíng'r` i Tú^ Simón do cōo'gui i dsea` apóo` caguaiang` gui do jo cajíñ' casí' reiñ':

—Dsea` rú'uu', ¿e` mí' sea` uii` quiá' jalé' dsee` e nica'ee`naa'?

³⁸ Jo cañí' Tú^ Simón quiá' jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—Né' quí' jíng' yaang`na' fí' quini` Fidiéé', jogui nisáng`na' jmiñ` lajaang` lajaang`na' laco' cuó' lí' e nilíng`na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, jo lajoba' nilíng` Fidiéé' jalé' dsee` quíi'na', jogui nicuó'r` 'nú' Jmiguí' quiá'r` cajo. ³⁹ Jo e Jmiguí' e niñíng`na' do quiá'r` catíim`ba' cōo'gui jaléng' jóo`na' cajo cōo'gui lajíng` jaléng' dsea` lí'^ doñí' jié' fí' seeiñ', lí'^ lajaléng' i nisi'íng` quiá' Fidiéé' i ni'uíng` dsea` quiá'r`.

⁴⁰ Jo cōo' e júu^ lab jogui cōo' e jié'gui cajo e caliúng' Tú^ Simón jaléng' i dsea` i caseáiñ' fí' Jerusalén ie` jo, jo lalab casí' reiñ':

—Jáang' yaang`na' fí' jaguó' Fidiéé' e laco' ja` nigüilíng`na' fí' lí' 'lí'^ lí'^ laco'gui dsilíng` jaléng' dsea` dsee` dsea` quí'!

⁴¹ Jo lajob jíí~ líí' júu^ quiá' Tú^ Simón e casí'r` i dsea` do. Jo lajob líí', jaléng' i dsea` i já' calíng` lajíí~ júu^ quiá' i Tú^ Simón do, cajgáam`bre jmiñ` e laco' cuó' lí' e ca'uíng` dsea` do dsea` quiá' Dsea` Jmáang`. Jo ie` jo 'ní' milgui dsea` i ca'uíng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, jo caquim`bre cōo' jaléng' i dsea` quiá' Dsea` Jmáang` caguaiang`gui do ie` jmiñ` jo. ⁴² Jogui lajíim` i dsea` do dseáng' ja` jmitúng` dsíir' lajíí~ e júu^ e guía' jaléng' i dsea` apóo` do, jogui røøb` jmóor` jmá' jia cōo' jalé' e sea` quiá'r`. Jogui lajobi cajo

e féiñ' Fidiée' jogui seáng' rúin' lajiiñ' do e gø'r ir' coling' e laco' jmiguiéng' dsíir' Dsea' Jmáang'.

Jalé' e guiú' e ca'ée' la'uii' dsea' i'já' calíng' júu' quiá' Dsea' Jmáang'

⁴³ Jo ie' jo lajalém' dsea' dsigá' dsíir' jalé' e li' e quí' jmiñ' e jmóo' jaléng' i' dsea' apóo' do. ⁴⁴ Jo lajaléng' i' dsea' i' nijá' calíng' júu' quiá' Dsea' Jmáang', eáam' guiú' conrøø' seeiñ', jogui jmóor' jmá' jiu' lajii' e sea' quiá'r' lajaang' lajaañ'; ⁴⁵ co' 'nñ' bre jalé' e sea' quiá'r', jo e cuu' e li'r' do jmóor' jmá' jiu' li' jialco' li' 'né' quiá'r' lajaang' lajaañ'. ⁴⁶ Jo laco' jmiñ' seáng' rúin' fí' sinúu' guá', jo fí' quiá' la'ó' rúin' eáam' iáang' dsíir' gø'r ir' coling' e ja' jmiyløng' yaaiñ', ⁴⁷ jogui jmiféiñ' Fidiée'. Jo jaléng' dsea' eáam' guiú' fé'r' uii' quiáñ', jogui laco' jmiñ' laco' jmiñ' jmóo' Fidiée' e fíng'gui dsea' ca'uiñ' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'.

3

Mi' ca'láang' jaang' dsea' jlúung'

¹ Jo coo' jmiñ' i' Tú' Simón do cóo' gui Juan cangoliiñ' fí' guá' fé' quiá' dsea' góor' dsea' Israel e si' fí' Jerusalén la ii' 'ni' e ca'lóo', co' e oor' jo tñng' dsea' Israel e dsiféiñ' Fidiée'. ² Jo e fí' guá' jo dsigüea' jaang' dsea' i' jlúung' lati' mi' cangáang'. Jo fí' job dsijéng' dsea' i' dseañu' jlúung' do laco' jmiñ', jo dsigüeeiñ' fí' coo' o'nú' quiá' e guá' do e sii' Li' Niguu' e laco' mi'r' jaléng' dsea' i' dsitaang' fí' jo jalé' e 'né'r'.

³ Dsu' mi' cangáang' i' dsea' jlúung' do Tú' Simón cóo' gui Juan e tí' li' nidsitáañ' fí' dsíi' e sinúu' guá' do, joba' cajíng' i' dsea' jlúung' do casí'r' i' dsea' gáang' do:

—Já' cuó' jnea' lajii' e iáang' o'?

⁴ Jo lico' cajøom' Tú' Simón cóo' gui Juan i' dsea' jlúung' do, jo cajíng' Tú' Simón casí' reiñ':

—Jøøng' jnea'.

⁵ Joba' tiib' cajeiñ' do lí' eáam' cango'gó' dsíir', co' líiñ' e liing' ee' nicuóob' i' dsea' do ír'.

⁶ Joba' casí' Tú' Simón i' dsea' jlúung' do jo cajíñ':

—Ja' oo' cutede' o'gui cunée' fa' e nicuóø' 'nu', dsu' lajii' e cuóøng' cuøø' nicuø'baa: la'eáang' cóo' 'ñia' júu' quiá' Dsea' Jmáang', dsea' seeiñ' fí' Nazaret, ráan' jo ngí'.

⁷ Jo mi' calí' fé' Tú' Simón lajo, catíiñ' guoo' dsée' quiá' i' dsea' jlúung' do jo caseang' neiñ'; jo dsifí' lajob catíing' bí' tí' i' dsea' jlúung' do cóo' gui lutiir'. ⁸ Jo lico' ca'ím' i' dsea' jlúung' do, jo dsifí' lajob casíñ', jo canaañ' ngí'bre jóng. Jo mi' cangí' jo, ca'í' bre cóo' i' dsea' gáang' do fí' dsíi' sinúu' guá' e ningir', jo cangáañ' íiñ' fí' dsíi' jo e jmiféiñ' Fidiée'.

⁹ Jo mi' cangá' jaléng' i' dsea' do e cangib' i' dsea' jlúung' do jogui e jmiféiñ' Fidiée', ¹⁰ joba' eáam' cango'gó' dsíi' i' dsea' do, jogui caføm' bir cajo mi' cangár' e ca'láam' i' dsea' jlúung' do, co' niñib' i' dsea' do e i' dsea' jlúung' do i' lamí' gua' e fí' o'nú' guá' lí' sii' Li' Niguu' do e mir' jalé' e 'né'r'.

Mi' café' Tú' Simón júu' güi' quiá'r'

¹¹ Jo mi' cangí' jo, i' dsea' jlúung' i' ca'láang' do dseáng' jo' tiuum' bre Tú' Simón cóo' gui Juan. Jogui lajii' i' dsea' teáang' fí' do ie' jo eáam' cango'gó' dsíir', jogui canaañ' e dsiliñ' e fí' siguí' quiá' guá' fé' do fí' lí' sii' Ni'núu' quiá' dseata' Salomón, co' fí' job taang' i' dsea' gaang' do. ¹² Jo mi' cangá' Tú' Simón e guilíng' jaléng' i' dsea' do fí' do, joba' casí' reiñ' jo cajíñ':

—Jiali' dsí'gó' óo' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' Israel, uí' e ca'láang' i' dseañu' la? Jiali' jøøng' na' jnea' gó'naa'? Co' o' jnea' dsea' cajmi'leáang'naa' i' dseañu' la fa' cóo' la'eáang' e 'gøng'naa' o'gui la'eáang' e dsíng' jmiféng'naa' Fidiée'. ¹³ Dsu' Fidiée' i' cajmiféng' líi' yúu' quí' i' i' sii' Abraham jogui Isáa' jogui Jacóo' cóo' jaléng' gui dsea' áang' quí' naa', íb' Fidiée' i' caguiéng' yú' gui i' Fíi'naa' Jesús i' jmóo' lajii' e iing' dsea' do. Dsu' 'nú' cajúang' na'r fí' quini' jaléng' dseata', jogui caguijeaang' na'r fí' quini' dseata'

dsea` féng' i sii` Pilato. Jo i dseata` í lami` iin` e nileám` bre Jesús, dsu' 'nú' ja` cacuó`na' fí' lajo fa' e caleáaín` dsea` do. ¹⁴ Jogui lafa' e nilaang` na're dsea` líiín` jaang` dsea` güeang` jogui éer` røø, dsu' lí' riquib` cajmee` na'. Co' 'nú' camí` na' e caláang` jaang` dsea` i` lée' i nicajngang` dsea` rúng` lafa' e nilaang` na' ír', ¹⁵ jogui lajobi camí` 'nú' e cajnga' dsea` quiá' i dsea` i cuø' jneaa`aa' e see` naa' cøong` cøo' Fidiée` lata`. Dsu' Fidiée` cajméer` e cají` tu dsea` do calé' catú` jee` jaléng` 'líi', jo ne`baa' guiá' lajii` naa', dsea` líi' dsea` apóo`, jalé' e jo. ¹⁶ Dsuo' e la'eáang` e jáb' calíng` i dsea` jlúung` i jøøng` máang` na' la e quíib` Jesús jmií` e cajmi`leáaín` dsea` do, joba' nicalibíim` tur jogui nica`láam` bre lana lí' laco'gui nicañíi` na' na.

¹⁷ Jo niñi`baa` guiá', dsea` rú'naa' dsea` Israel, e ja` ñib` 'nú' o'gui dsea` i` quie' nifí' quí`ii' ñir' jalé' e cajmee` na' mi` cajngang` na' Jesús. ¹⁸ Dsu' mi` cajngang` na're, job dseáng` cajmiti` Fidiée` lajii` júu` e cacuør` lami` jéeng`gui e caguia' jaléng` dsea` i` café' cuaiñ` quiá'r` mi` cajín' lala, e dseáng` nisí'í'ba' e nijnga' dsea` quiá' i dsea` i sijeeng` naa' fí' jmigüi` la i nisíng` Fidiée` i nileáng` jneaa`aa' jee` dsee` quí`ii'.

¹⁹ Joba' fíi` i 'nú' e quí'` jíng` yaang` na' fí' quini` Fidiée` jogui jáang` yaang` na' fí' jaguór', jo lajoba' ni'íiñ` dsee` quí`na'. Jo jangám` Fíi`naa' Dsea` Jmáang` nijmér` e nilí'íang` óo`na' jogui e niliseeng`na' juguiá' júu` røø` cøo'r`. ²⁰ Jo Fidiée` nisíng` tur Jesús fí' jmigüi` la, jo dsea` íb` cajo i caguíng` dsea` do latí' mi` uiing` e laco' nilíiñ` dsea` quie' nifí' quí`ii', dsea` líi' dsea` Israel, lí' laco'gui nicajín' lami` jéeng`gui. ²¹ Dsu' lajee` lana, fí' ñifí' bi` né` seeiñ` cartí' mi` niguiá' tu Fidiée` guiá' lajalé' e sea` fí' jmigüi` laco'gui toø` fí' ní' jì' quiá'r` jogui laco'gui casí'r` dsea` quiá'r` i café' cuaiñ` quiá'r` malíi` gui eáang', ²² lí' laco' cajíng` Moí' ie` jo ie` mi` casí'r` jaléng` 'líi' dsea` cøøng` quí`naa' lala: "Fíi`naa' Fidiéeb` niguíng` jaang` dsea` lajee` dsea` góo`naa' i nifé' cuaiñ` quiá'r` lí' laco'gui caguíñ` jnea` e fá'a cuaiñ` quiá'r`. Jogui 'né` jmee` na' núu`ba' jalé' júu` quiá'r`. ²³ Dsuo' jaléng` dsea` i ja` nilíjil` jalé' júu` quiá' dsea` do, ni'íim` bre jo ni'nám` bre congua' jee` jneaa`aa', dsea` líi' dsea` quiá' Fidiée`." Jo lanab cajíng` Moí' ie` jo.

²⁴ Jo lajiiim` dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidiée` malíi` gui eáang', canaang` latí' cøo' Samuel cartí' lana, røøb` júu` caguiar' quiá' jalé' e dsijéé' lajee` lana. <sup>25</sup> Jogui 'nú' bi` cajo catíng` na' lajii` júu` e cacuø' Fidiée` lami` jéeng`gui la'eáang` cøo' dsea` i caguia' júu` quiá'r`. Jogui nicatíim` bi` 'nú' cajo júu` e nisilí' quiá' Fidiée` cøo' jaléng` 'líi' dsea` cøøng` quí`ii'. Dsuo' Fidiée` casí'r` Abraham ie` malíi` do mi` cajín' lala: "Ni'ee` e guiá' cøo' lajiiing` dsea` seeng` fí' la'úng` fí' jmigüi` la'eáang` cøo' jaang` dsea` sijú' i nijáa' mi` nití' í' lajo." Jo lajob` cajíng` Fidiée` casí'r` Abraham ie` jo. ²⁶ Jo mi` cangí' e cajmijil` tu Fidiée` i jóor' Dsea` Jmáang` do, la'uii' casíiñ` dsea` do jee` jneaa`aa', dsea` líi' dsea` Israel, e laco' niñíng`naa' e ni'náng`naa' jee` jalé' e 'lí' e jmoo`naa' lajaang` lajaang`naa'.

Jo lanab lí' jalé' júu` e caguia' Tú` Simón ie` jo.

4

Mi` caguíeng` Tú` Simón cøo' gui Juan fí' quini` dseata`

¹ Jo lagui`ná` bi` fé' Tú` Simón cøo' gui Juan júu` quiá'r` fí' quini` jaléng` dsea` e fí' guá' fé' quiá' dsea` góor` dsea` Israel do, mi` caguilíng` jmidsea` cøo' gui i fii` quiá' dsea` jmóo` í' guá' do jogui cøo' bir dsea` Israel i líng` dsea` saduceo cajo. <sup>2</sup> Jo jaléng` i dsea` í' eáam` liguiñ` dsu' e Tú` Simón cøo' gui Juan ngír' ta` e' dsea` e quiá' jil' tu jaléng` dsea` mi` ningí' e júuiñ' lí' laco'gui calí' cøo' Jesús. <sup>3</sup> Jo casam` bre i dsea` gáng` do dsifí' lado uíi' e jo, jo catáng` neiñ' 'nuñí' e laco' niquidsir' í' quiáiñ' do mi` nijneá, co' nica`lóob` mi` casang` neiñ' do. ⁴ Dsu' fíim` jaléng` dsea` i nicanúu` e júu` e guia' dsea` do nicajám` yaaiñ` fí' jaguó` Jesús, jo lajii` dseañu` bi` cadsíñ` jiu` ja` 'ñiá' mil la'ó' ca'uiñ` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` ie` jo.

⁵ Jo mi` cajneá` e jmií` jo, caseáng` jaléng` dsea` quie' nifí' quiá' dsea` Israel fí' do fí' Jerusalén cøo' gui jaléng` dsea` cøøng` quiá'r` jogui jaléng` tifa' quiá' júu` quiá'

ta~ quíá' dsea` Israel. <sup>6</sup> Jo jee~ job quiéeng` Anás i líng' dsea` mogui~ quíá' jaléng' fii~ jmidsea` quíá' dsea` Israel, jogui jmidsea` Caifás, jogui Juan, jogui Jaang~, lí' lajaléng' dsea` sínúu^ caguaiang~ gui quíá' i dsea` mogui~ quíá' jaléng' fii~ jmidsea` do. <sup>7</sup> Jo jaléng' i dsea` í caquiur' ta~ e nitóør` Tú` Simón cóo'~ gui Juan fí jee~ lí` teáaiñ~, jo fí jee~ job casíñ' dsea` do, jo lalab cajmingí'r dsea` do ie~ jo, jo cajíñ'~:

—¿I~ nicacuø' 'nú' fí e cajmi'leáng'na' i dsea` na?, o si ¿i~ júu^ quíá' é?

⁸ Jo có' Tú` Simón eáang' jmicóo'~ Jmiguí quíá' Fidiéé' quíá'r~, joba' cañíir' quíá' i dsea` góor` do jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—E laba' fíi' i 'nú', jaléng' dsea` teáang~na' nifí quí'~ii', cóo'~gui jaléng' 'nú', dsea` cóong'~ quí'~ii', ⁹ có' 'nú' jmingí'na' quíá' jalé' e guiú~ e nicajmó'naa' cóo'~ i dsea` lamí~ jlúung'~ na e laco' nilíñ'na' jial calí~ e ca'láaiñ~. <sup>10</sup> Joba' nijmób^ jnea' júu^ fí quini' 'nú' e laco' nilíñ'naa' cóo'~gui dsea` Israel caguaiang~gui e i dseañu' i sing' quini'naa' lajiñ~naa' la'ó' tée~naa' la ca'láaiñ~ la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Nazaret, i dsea` i cateáang' 'nú' fí dse' crúu^ do, jogui i cajmijí'tu Fidiéé' calé' catú~. ¹¹ Jo 'nú' í ó'na' e i Jesús do lííñ' lafa' cóo' cuu~ e ja' ta~ íng^ quíá' tii~ fí, dsu' o' já' e lajo, dsuco' dsea` do lanagui nilíñ' lafa' e cuu~ e niing~gui lajee~ lajalé'. <sup>12</sup> Jo jíí' i Jesús dob dsea` cuøong' nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jalé' dsee~ quí'naa', có' jo' i seeng' i jiéng'gui fí la'úng' fí jmigü' fa' e nicacuøong' Fidiéé' i nileáng~ jneaa~aa' jee~ dsee~ quí'~ii'.

¹³ Dsu' mí~ cangá~ jaléng' dsea` i teáang~ nifí quíá' dsea` Israel do e eáang' ja' 'gó' Tú` Simón cóo'~gui Juan e fé'r' jalé' júu^ quíá' Dsea` Jmáang~, joba' eáam' cangogá' dsíí' i dsea` do mí~ canúur~ jial tíng' Tú` Simón fé'r', có' niñ'bre e ja' 'ga' lí' mí' jmitíng' dsea` do, joba' calíí'r^ e dsea` cangí' cóo'~ Jesús líñ' do laji' huáaiñ~. ¹⁴ Jo jíí' ja' e bí sea' quíá' i dsea` do fa' e nijmér~ dsee~ quíaiñ' do, có' jee~ dob sing' i dsea` i nica'láang~ do. ¹⁵ Joba' caquiur' i dsea` quie' nifí do ta~ e ca'uøøm` Tú` Simón cóo'~gui Juan fí caluu' lajee~ cateá' fí quini' i dsea` fíng' i siseáng' do. Jo mí~ cangí' jo, jo canaang' i dsea` i siseáng' do síñ' lajee~ yaaiñ~ jo sí' rúíñ':

¹⁶ —¿E~ nijmó'oo' cóo'~ i dseañu' gáng~ na? Có' lajiim` dsea` seeng' fí Jerusalén ñir' e nicajméiñ' lí' lajíí' e cangííñ' e tííñ', jo ja' cuøong' fé'^naa' e o' já' e jo. ¹⁷ Jo e laco' jo' nini' gui lajíí' júu^ e guiar' do jee~ jaléng' dsea~, joba' nité'^baa' fø' quíá'r~ e laco' jo' ningí' guir' guiar' júu^ cuaiñ~ quíá' i Jesús do.

¹⁸ Jo lajob cajméer'; catób' tureiñ' do e fí lí' siseáng' i dsea` fíng' do, jo caquiur' ta~ quíaiñ' do e jo' ee' nifé'guiñ' o'gui níé'guiñ' do jíí' cóo' júu^ cuaiñ~ quíá' Jesús. <sup>19</sup> Dsu' i Tú` Simón do cóo'~gui Juan cañíir' quíá' i dseata~ quíá'r~ do jo casí'~ reiñ':

—Íi' ó' 'nú' yaang~na' jial e guiú~gui, ¿su guiú~gui e nijmití'naa' lajíí' ta~ quíá' 'nú' laco'gui e nijmití'naa' la'uii' ta~ quiur' Fidiéé'? ²⁰ Có' ja' cuøong' e nitá' jnea' e nifé'^naa' lajíí' e nicane~naa' jogui lajíí' e nicanú'naa' quíá' Jesús.

²¹ Jo mí~ canúu~ jaléng' i dsea` i quie' nifí do jalé' e júu^ jo, caleáb'tu casí'~ reiñ' do e líng' ee' nijmeáng' neiñ'; dsu' ja' cateá' dsíir' fa' cajméer' lajo, jo catiúum~ breiñ' do, có' ja' cadsé'r' jial uiiing~ e nijmér~ lajo, có' lajiim` dsea` i teáang~ do ie~ jo jmiféiñ' Fidiéé' quíá' lajíí' e calí~ do ie~ jmiñ' jo. ²² Jo i dseañu' i ca'láang~ la'eáang' cóo'~ güea' quíá' Fidiéé' do ningóor' líí'gui tuló' jii'.

Mí~ camí' dsea` quíá' Dsea` Jmáang~ Fidiéé' e nijmicóo' í quíá'r~

²³ Jo mí~ ca'uøøng' Tú` Simón cóo'~gui Juan e fí lí' siseáng' dsea` do có' nisílaam~bre, joba' caseáng'tu rúíñ' cóo'~ jaléng' i apóo' rúíñ' caguaiang~gui do, jo cajmea' reiñ' júu^ jalé' e cajíng' jaléng' fii~ jmidsea` quíá' dsea` góor` dsea` Israel cóo'~gui jaléng' dsea` cóong'~ quíá'r~. ²⁴ Jo mí~ cató' jma' rúíñ' e júu^ do, jo caféiñ' Fidiéé' conguaí' lajiíñ' do jo cajíñ'~:

—Fíi'ii', 'núb` dsea` cajmee' yú^ jmigü' cóo'~gui guóo' uó^ jogui jalé' jmiñ' lí' lajalé' e sea' quíá' laca'íng' laca'íng'~. ²⁵ Jo lalab casíí' 'nú' i dseata~ Daví' i cajmée' lajíí' e iing' 'nú' do, jo la'eáang' cóo'~ Jmiguí quíí' cajme'r' lala: Ja' dseeng' e niligúing~ jaléng' dsea` jmigü' quíá' Fidiéé'.

Ja` e ta` íng^ e nijmé` dsea` Israel e ni'f` dsíur` jalé` e ja` ta` íng^.

²⁶ Co' lajaléng' dseata` dsea` féng' i quiu' ta` fí' jmigüi' la jmicóøng' yaaiñ` fí' quini` Fidiéé`,

jo colim` cóo' i dsea` quie' nifi' qui` ii' 'ni'` níñ` 'nu', Fí'naa',
colíing`gui cóo' Dsea` Jmáang` i nicaguín'` 'nu` do.

Jo lanab cajme' i dseata` Daví'` do.

²⁷ Jo síi'`naa' 'nu', Fí'naa', e lajòb calí` mi` dseata` Herodes cóo'`gui dseata` Poncio Pilato caseáng'` rúin'` fí' la fí' Jerusalén cóo'` jaléng'` dsea` i ja` líng'` dsea` Israel cóo'`gui jaléng'` dsea` góo'naa' dsea` Israel, e cajméer` 'ni'` níñ` Jóo'` Jesús i güeang'` i jmóo'` lajii'` e iing` 'nu` do i caguín'` do. ²⁸ Jo jaléng'` i dsea` do nicajméer` jalé` e na, co' lajòb sí'f` quií` 'nu` e nidsijéé' jalé` e na, jo nicalitib` lana. <sup>29</sup> Jogui lana, Fí'ii', 'nu`bi dsea` ninuu'` jalé` e ga` e fé'` i dsea` do uii` qui` ii', jòba'` mí'`naa' 'nu` e nicuó'`ba'` b'f` jaléng'` jnea'^, dsea` jmoo`naa' lajii'` e iin'`, e niguiá'`guí'` júu` quií` e ja` 'gó'`naa'. <sup>30</sup> Jogui jmicóo'` jnea'^ cóo'` güea'^ quií` cajo e quií'`naa' jmiñ` nijmi'`leáang'`naa' jaléng'` dsea` dsée'` jogui e nijmó'`naa' jalé` e li` jogui jalé` e quií'`naa' jmiñ` la'eáang'` cóo'` Jóo'` Jesús i güeang'` do.

Jo jii'` lanab lí'` júu` quiá'` i dsea` apóo'` do e caféiñ` Fidiéé` ie` jo.

³¹ Jo mi` cató'` féng'` i dsea` apóo'` do Fidiéé`, dsifí'` ladob cajlé` fí' lí` siseáng'` lajiiñ'` do. Jo Jmiguí'` quiá'` Fidiéé` eáam'` jmicóo'` quiá'r` lajiiñ` e laco'` guiar'` júu` quiá'` Fidiéé` fí' ni` fii` e ja` 'gó'r` jii'` capí'`.

Jalé` e sea` quiá'` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` lí'` e røøb` quiá'r` lajiiñ`

³² Jo eáam'` fíng'` jaléng'` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, jogui røøb` dseáng'` síiñ` jogui røøb` éer` lajaléiñ` do. Jo jii'` jaaiñ'` do ja` jmóor` e lajii'` e sea` quiá'r` lí'` quiá'r` yaaiñ`, co' jalé` e jo røøb` quiá'r` lajiiñ`. <sup>33</sup> Jogui i dsea` apóo'` do eáang'`gui nisea` b'f` quiá'r` e guiar'` júu` quiá'` jial` mi` cají'`tu Fí'naa' Dsea` Jmáang` mi` cangf` e cajúin` ; jogui Fidiéé` eáam'` jmicóo'r` lajiiñ` i dsea` do cóo'` güea'^ quiá'r`. <sup>34</sup> Jo lajiiñ` i dsea` do sea`ba'` e 'nér`, co' jaléng'` i óo'` uó` osi` 'nær` é, jòba'` 'ni'`bre e jo, jo e cuu` e lí'r` do fí' jaguó` i dsea` apóo'` dob ngíiñ`. <sup>35</sup> Jo íguib` nijmé` jmá'` jiu` lajee` lajiiñ` do lí'` jialco'` li` lí'` quiá'r` lajaang` lajaam`bre. ³⁶ Jo lajòb cajo cajmée` jaang` dsea` Israel i líng'` dsea` levita i sii` Sé` i niseeng` fí' coo'` lí` sii` Chipre. Jo i dsea` í` calisír` quiá'` i dsea` apóo'` do Bernabé, e guóng'` dsea` i jmicóo'` jaléng'` dsea` rúng'`; <sup>37</sup> jo i dseañu'` la ni'óo'`bre coo'` uó`, jo ca'ní'`bre' do, jo e cuu` e calí'r` quiá'` e uó` e ca'ní'r` do, fí' jaguó` i dsea` apóo'` dob caguiar'` laji`.

5

Dsee` e ca'ée` Ananías cóo'` Safira

¹ Jo mi` cangf`gui lajo, ca'ní'`b` jaang` dseañu'` i sii` Ananías colíing` cóo'` dseamf` quiá'r` i sii` Safira coo'` uó`. ² Jo røøb` casíng` i dseañu'` do cóo'` dseamf` quiá'r` e cajé`bre cóo'` condseá'` e cuu` e calí'r` do, jo dsu'` jii'` condseá'`ba'` cacuø'r` i dsea` apóo'` do. ³ Jòba'` lalab casí'` Tú` Simón i Ananías do jo cajíiñ`:

—Ananías, ¿jiali'` cacuøø'` fí' uó'` e ca'í'` fii` i líng'` i sii` Satanás fí' o'` e cajmee'` adseaan'` quiá'` Jmiguí'` quiá'` Fidiéé`, jogui cajé'` cóo'` condseá'` e cuu` e calí'` quiá'` uó` e ca'ní'` do? ⁴ ¿Su` o'` quií'` e uó` do? Jogui mi` cangf` e ca'ní'`, ¿su` o'` quií'` e cuu` e calí'` do? ¿Jiali'` ca'í'` o'` e cajmee'` lajo? Jo o'` jii'` cóo'` jnea'^, dsea` apóo', nicajmee'` adseaan', co' cóo'` Fidiéé'` dsea` nicajmee'` lajo.

⁵⁻⁶ Jo mi` calí` núu` Ananías e júu` jo, dsifí'` lajòb caquíñ'` jo cajúm`bre. Jo mi` cangf` jo, caguilíng` tú` 'ni'` míng'` siming', jo caquíñ'` 'mi'` i 'lí'` Ananías do jo cangojéeng`neiñ'` fí' lí` ca'áam`breiñ'` do. Jo jaléng'` dsea` i caliñí'` lajii'` e calí` do ie` jo dsíng'` cafóin'`.

⁷ Jo mi` cangf` 'ni'` oor` lajo, caguiéng'` dseamf` quiá'` Ananías fí' jo, jo jii'` ja` ñir'` jalé'` e nicalí` do. ⁸ Jo cajming'` Tú` Simón i dseamf` quiá'` 'lí'` Ananías do jo cajíiñ`:

—Jmée'` jnea` júu`, ¿su` ca'ní'`ba'` e uó` do cóo'` jii'` 'móo'` e nicafée'`na' do?

Jō cañíi` i dseamf` do:

—E já' , lajob calí` , cō' ca'niñ`baa' cōo'` jíi` e 'móo'` jō.

⁹ Jōba' casí'` Tú` Simón i dseamf` do:

—¿Jialí'` casiing`na' røø` cōo'` dseañu'` quií'` e cajmee`na' adseaang`na' quiá'` Jmiguí'` quiá'` Fidiée`? Lana dob nijalíng` i siming` i cango'`áang` dseañu'` quií'` do, jogui`nu`gui nijéiñ` e nidsi'`áaiñ` lana.

¹⁰ Jō dsifí'` lajob caquíng'` i Safira do uii` tii` Tú` Simón e ni'`liim`bre. Jō mi` caguilíng` i siming` do, ni'`liim` i dseamf` do. Jō cangojéem`breiñ'` do fí` lí` ca'`áaiñ'` jō cataiñ'` cáang` e lí` ca'`áng` i 'lii` dseañu'` quiá'r` do. <sup>11</sup> Jō lajiing` dse` quiá'` Dse` Jmáang` i teáang` do ie` jō cōo'`gui jaléng'` dse` i caliñi'` jalé'` e calí` do, eáam` cafóñ'`.

*Jalé'` e lí` e quií'`* dse` apóo`^ jmiñ` e cajméer`

¹² Jō mi` cangf` jō, jmiguiub` jalé'` lí` e quií'` jmiñ` cajmée` i dse` apóo`^ do jee` jaléng'` dse`. Jō lajiim` i dse` quiá'` Dse` Jmáang` do seáiñ'` fí` guá'` fé'` quiá'` dse` Israel lí` sií` Ni'`núu'` quiá'` dseata` Salomón. ¹³ Dsu'` jíi'` jaang` dse` jiéng'` ja` teá` dsír'` e nidsitáaiñ` cōo'` i dse` do doñí'` fa' eáam` jmi'`górreiñ'` do. <sup>14</sup> Jō lajee` jō ngóo'` líffim` jaléng'` dse` i jáng'` yaang` fí` jaguð` Dse` Jmáang` , do dseañu'` jogui` dseamf`. <sup>15</sup> Jō jaléng'` dse` uðøiñ` jaléng'` dse` dsée'` quiá'r` e dsíiñ` ni` 'ma' , jō dsijéiñ` fí` jee` 'núu'` e laco'` mi` ningíng` Tú` Simón fí` jō, fa' jíi'` capi'` i`^ quiá'` bre nití'` lí` teng'` jaang` gáng` i dse` dsée'` do, jō lajob ni'`leáaiñ'` do. ¹⁶ Jōgui` fíim` dse` i seeng` fí` jalé'` fii` e téé'` quiá'` Jerusalén dsilíiñ` fí` jō e jéeiñ` jaléng'` dse` dsée'` quiá'r` cōo'`gui jaléng'` dse` i jée'` i 'líng'`^ quiá'` . Jō lajaléng'` i dse` do 'láam`bre.

Mi` cangotáang'` tu` i dse` apóo`^ do fí` dsíi'` 'nuñí'`

¹⁷ Jō i dse` mogui` quiá'` jaléng'` fii` jmidse` quiá'` dse` Israel cōo'`gui jaléng'` dse` Israel i líng'` saduceo eáang` calí` dsihuñiñ` quiá'` i dse` apóo`^ do cōo'` jalé'` e jmóoiñ'` do. <sup>18</sup> Jōba' casam'`bre i dse` apóo`^ do, jō catáng'`neiñ'` fí` dsíi'` 'nuñí'` quiá'` fí'. ¹⁹ Dsu'` lajee` teáaiñ'` e dsíi'` 'nuñí'` dob, casíng` Fidiée` jaang` ángel quiá'r` , jō íb` i caneáa` jn'` quiá'` e 'nuñí'` do lajee` uðø , jō ca'uðøm`bre i dse` apóo`^ do, jō mifíng` casí'` reiñ'` do lala:

²⁰ —Güilíng`-tu'` fí` dsíi'` guá'` fé'` do quií'`na' , jō güisíi'`-tu'` jaléng'` dse` fí` jō jial laco'` niliseeíñ` cøong` cōo'` Fidiée` lata`.

²¹ Jōba' mi` cajneá'` e jmiñ` cōo'`gui do, ee`gui cangolíng` i dse` apóo`^ do fí` lí` si'` e guá'` fé'` do quiá'r` , jō cangotáaiñ'` dsíi'` , jō canaaiñ` e'r'` jaléng'` i dse` i caseáng'` fí` jō lí'` laco'`gui ta` caquiñ'` i ángel do.

Jō lajee` jō, i dse` mogui` quiá'` jaléng'` fii` jmidse` do cōo'`gui jaléng'` dse` quiá'r` i teáang`-gui do, cató'r` jaléng'` dseata` i quie'` nifí'` quiá'` dse` Israel. Jō mi` nisiseáiñ'` lajaléiñ'` do, cahuí'` ta` e nidsitée` i néé'` ni` guá'` do i apóo`^ i teáang`-dsíi'` 'nuñí'` do, jō nidsijgeáang`neiñ'` e fí` lí` siseáng'` dse` do. ²² Dsu'` mi` caguilíng` i dse` néé'` ni` guá'` i si'`í'` ngotée` i dse` apóo`^ i teáang`-fí` dsíi'` 'nuñí'` do, jō mi` caguilíiñ` fí` jō, jō i` cadséiñ'` jíi'` jaang`. Jō caquim'`bre e quieer` e júu` do fí` quini'` i dse` siseáng'` do jō lalab casí'` reiñ'`:

²³ —Mi` caguie`-naa' , dseáng'` jni'` guiáb` jni'` quiá'` e 'nuñí'` do, jogui` i 'lée` i jmóo'` í'` do, dob teáaiñ` fí` quini'` jni'`; dsu'` mi` caneáa'`naa' , jíi'` jaang` jō i` seeng` fí` dsíi'` jō.

²⁴ Jō mi` canúu` i fii` jmidse` do cōo'`gui dse` mogui` i fii` i néé'` ni` guá'` fé'` do e júu` jō, jōba' canaaiñ` sñiñ` e` nidsijée'` quiá'r` cōo'` i dse` góor` do. <sup>25</sup> Jō lajee` jō, cōo'` caguieb` jaang` dse` i quie'` júu` e fí` lí` siseáng'` dse` do, jō lalab casí'r` dse` í'`:

—I dse` i cateáng'` 'nú'` 'nuñí'` do, dob niteáaiñ'` fí` dsíi'` sinúu` guá'` fé'` quií'`na' lana e e'tur.

²⁶ Jōba' cangolíng` i fii` néé'` ni` guá'` do cōo'`gui jaléng'` dse` quiá'r` e cango'`néem`breiñ'` do. Jō mi` cadséng'`neiñ'` do, ja` ee` cajmeáiñ'` jíi'` cōo'` , cō'` 'gó'`bre fíng` casí'ló'` i dse` i teáang'` do cuu` ír'. <sup>27</sup> Jō cató'`breiñ'` do fí` lí` siseáng'` i dseata` i quie'

nifí quiá' dsea` Israel. Jo mi` caguiliñ` fí jo, lalab casí' jaléng' i dsea` mogui` quiá' jaléng' fii` jmidsea` do ír`:

²⁸—Jnea` nicaté`baa' fø' qui`na' jéeng`gui e jo`ni'é`na' jaléng' dsea` cuaiñ` quiá' i dsea` góo`naa' i sii` Jesús do, jo jøø`na' lana e fí latøøm` fii` Jerusalén nicaguiá`na' e júu` jo, jogui la quie`gui jnea` iing`na' cuó`na' dsee` cuaiñ` quiá' e cajnga' dsea` quiá' i Jesús do.

²⁹Joba' cañi` Tú` Simón cóo` i apóo` caguiaang`gui do, jo cajín' casí'r` i dsea` góor` i siseáng' do:

—Laniing`gui eáang`'né` e jmití`naa' jalé` ta` quiu' Fidié` laco`gui e nijmití`naa' ta` quiu' jaléng' dsea` jmigüf. <sup>30</sup>Co' i Fidié` i jmiféng' 'lii` dsea` cóong` qui`naa' do, dsea` íbing' cajmée` e cají`tu Jesús, i dsea` góo`naa' i cajngang`na' fí dse' crúu` do. <sup>31</sup>Jogui Fidié` nicaseáng`neiñ' do, jogui nicaguiéiñ` lí` lí` dsée` laco`guiiñ` 'ña'r', jogui nicacuø`reiñ' do ta` e nicár` nifí quiá' dsea` jmigüf, jogui e leáin` dsea` jee` jalé` dsee` quiáin`. Jogui cajmée` Fidié` lajo e laco` niqui` jíng' yee`naa' fí quinir`, jnea`aa' dsea` lí`ii` dsea` Israel, jo lajoba' ni`iñ` dsee` qui`ii'. ³²Jo neb` jnea` guiú` la'uiing` e júu` jo lí` laco`gui la ñi` Jmiguí quiá' Fidié` cajo, jo e Jmiguí jo e nicacuø` Fidié` jaléng' dsea` i núu` júu` quiá'r`.

³³Jo mi` canúu` i dsea` Israel i siseáng' do lajii` júu` quiá' i dsea` góor` Tú` Simón do, dsifí ladob caliguiñ` jo cartí` mi` iñ` nijngám` breiñ` do. ³⁴Dsu` jee` i dseata` i siseáng' do niquiéeng` jaang` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i sii` Gamaliel, jo líiñ` jaang` tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá' dsea` góor`, jo eám` jmi`gó` jaléng' dsea` i tifa' do. Jo i tifa' do caróor` lí` guiiñ` jo caquiur' ta` e ca'uøøng`tea i dsea` apóo` do e lí` siseáin` do. ³⁵Jo mi` cangf` jo, i tifa' fariseo do casí'r` jaléng' i dsea` i siseáng' do ie` jo, jo cajín`:

—Dsea` góo`naa' dsea` Israel, ñiing` óo`na' cóo` jalé` e í` óo`na' nijmee`na' cóo` i dsea` góo`naa' na. <sup>36</sup>Téé` óo`na' ie` ningóo`jiu do caseáng` i dseañu' i sii` Teudas do teá` 'ña'r' e jiiñ` e líiñ` jaang` dsea` laniing`, jo fíim` dsea` caligóin` lí` lí` quiú` ciento dsea`bing' cangotáang` cóo'r` ie` jo. Dsu` cajngam` dsea` i Teudas do mi` cangf` jo, jogui jaléng' dsea` quiá'r` casojóm`bing' do, jo jii` jo cadséng` quiá'r`. ³⁷Jo mi` cangf`gui lajo, cóo` jmií` e cali`íing` dsea`, caróo` jaang` dseañu' i sii` Judas i seeng` fí Galilea i cajíng' e líiñ` jaang` dsea` laniing`; jo fíim` dsea` calí'r` i caligóng` ie` jo. Dsu' mi` cangf`gui lajo, dseab` cajnga' quiá'r` cajo, jogui jaléng' i dsea` quiá'r` do casojóm`biñ' do cajo. <sup>38</sup>Joba' fii` jnea` 'nú` e tiúung`na' jaléng' i dsea` na, jo ja` quíng`na' jii` cóo` cóo'r`. Co' faco' e júu` la quiá' lajii` yaang` dsea` jmigüf, cuøøm`bi ningíng`. <sup>39</sup>Dsu' song e júu` la e quiá' Fidié`, joba' ja` qui` jmií` nilí` 'nú` e ni`íing`na'. Joba' fii` i 'nú` e ñiim` óo`na', jo jie' mi` jmee`na' e teáang`na' ga` uii` quiá' Fidié`.

Jo mi` calí` e fé` i tifa' Gamaliel do e júu` jo, ca'ím` i dsea` do júu`. <sup>40</sup>Jo catób`tur i dsea` apóo` do calé` catú` fí lí` siseáng' i dsea` fíing` do; jo mi` niteáaiñ` do, jo cabøøng`neiñ` jogui ca'íi`-tur 'goo` quiáin` do e jo`niguiá`-guiiñ` do júu` quiá' i Jesús do. Jo mi` cangf` jo, joguiba' caleáang`neiñ' do. <sup>41</sup>Jo ca'uøøm` i dsea` apóo` do e fí jo e íaang` dsíir', co' Fidié`bing' i nicacuø` ír` e laco' nidsingíiñ` iihuí` uí` Jesús. <sup>42</sup>Jo canaang`tu i dsea` apóo` do e e'r` jaléng' dsea` júu` quiá' Jesús laco` jmií`, jogui guiar' jalé` e júu` do fí dsíi` sinúu` guá' fé' quiá' dsea` Israel e si' fí Jerusalén jogui lajobi lacaang` fí sinúu` quiá' dsea` cajo.

6

Mi` ca'náaiñ` guiáng` dsea` i nijmicóo` quiá' e nilí` guíé` jalé` e 'né`

¹Jo ie` jo, eám` ngoffíng` dsea` i jáng' yaang` fí jaguó` Dsea` Jmáang`; joba' i dsea` i fé' jmií` griego canaaiñ` jmiquím` dsíir` quiá' i dsea` Israel i fé' jmií` hebreo, jo fé'r` e jaléng' dseamf` griego i 'ní` ja` íñ` røø` lajii` e ngíiñ` e 'né` laco` jmií`. ²Joba' caseáng' i dsea` guitúung` do lajaléng' dsea` i nilíng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` jo casí`reiñ' do jo cajín`:

—Ja` dseeng` e jnea` nitú`naa` e guía`naa` júu` quiá` Fidié` e laco` nijmó`naa` guíe` lajii` e si` ní` ní`ning`na`. ³Joba` fii` i` 'nú`, dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, 'néeng` rúng`na` lajee` la'ó` yaang`na` guiáng` dseañu` i` la'ó` nicuíng` rúng`na` røø` cóo` jogui` ningáng`na` quiá` rúng`na` jogui` i` la'ó` nijmicóo` Jmiguí` quiá` Fidié` quí`na`. Joba` dsea` í`bing` niguiá`na` ni` e ta` jmóo` guíe` na. ⁴Jo jnea` nijmó`bí` ta` féng` Fidié` jogui` ta` guía` júu` quiá` Dsea` Jmáang` lajee` jo cajo.

⁵Jo lajii` i` dsea` do casíiñ` røø` ie` jo. Joba` ca'náaiñ` Tée~, jaang` dseañu` Israel i` já` líng` júu` quiá` Dsea` Jmáang` car` ngocáng` dsíir` jogui` i` jée` Jmiguí` quiá` Fidié` quiá`, cóo` guí` Lii` cóo` guí` Prócoro cóo` guí` Nicanor cóo` guí` Timón, jogui` Pármenes jogui` cóo` Nicolás, jaang` i` niseeng` fí` Antioquía, jo i` dsea` í` nicaquí` jíng` 'ña`r` e laco` nica`uíñ` dsea` Israel. ⁶Jo mi` cangí` jo, cangosíng` yaaiñ` fí` lí` teáng` dsea` apóo`, jo í`guí`bing` camí` Fidié` uii` quiáiñ` do, jogui` mifíng` caquidsir` guóor` moguiñ` lajaang` lajaañ` e laco` cuø` lí` e ca`íñ` e ta` do.

⁷Jo lajob` ngóo` ni` júu` quiá` Fidié`, jogui` ngóo` dsifíim`bi` i` dsea` i` jáng` yaang` fí` jaguó` dsea` do fí` Jerusalén. Jo jì`gui` i` fíim` jmidsea` Israel íñ` júu` quiá` Dsea` Jmáang` ie` jo.

Mí` casaiñ` Tée~

⁸Jo co` eám` 'gøng` i` Tée~ do la'eáang` cóo` güea` 'gøng` quiá` Fidié`, joba` jmóo`bre` jalé` e quí` jmiñ` jogui` jalé` e lí` fí` jee` dsea` seeng` fí` jo. ⁹Jo cóo` jmiñ` fíim` dsea` Israel dsea` góo` i` Tée~ do canaang` jmiquíng` dsíir` cóoiñ` do, jo i` dsea` Israel i` fíing` do quiéng` i` líng` dsea` i` teáng` jee` 'lé` e sii` Liberto colíing` cóo` dsea` i` seeng` fí` Cirene cóo` guí` fí` Alejandría, jogui` jaléng` dsea` seeng` lí` se` Cilicia cóo` guí` lí` se` Asia cajo. <sup>10</sup>Jo jaléng` dsea` í`bing` canaang` jmiquíng` dsíi` cóo` i` Tée~ do, dsu` ja` lí` guir` fa` e røø` nicóng` júu` quiá`r` cóo` i` Tée~ do, co` eám` tiiñ` do la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá` Fidié`. ¹¹Joba` i` dsea` í` ca'náaiñ` dsea` 'léeng` i` nijmé` dsee` uii` quiáiñ` do e laco` nicuó`r` dsee` i` Tée~ do e féiñ` do jmang` júu` ga` uii` quiá` Moí` jogui` uii` quiá` Fidié` cajo. ¹²Jo lajob` calí`, júu` job` teá` casá` jaléng` dsea` Israel i` seeng` fí` do colíing` cóo` jaléng` dsea` cóong` quiá`r` cóo` guí` jaléng` tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá`r`, jo jmang` i` calí` 'ní` níim` i` Tée~ do. Jogui` jaléng` i` dsea` Israel do casam`bre` Tée~ jo caguijeáiñ` fí` quini` jaléng` dseata` i` quie` nifí` quiá`r`. ¹³Jo mi` caguiliñ` fí` jo, dob` niteáng` dsea` i` nisí`neang` i` nifé` ga` uii` quiá` Tée~, ¹⁴jo lalab` cajíng` i` dsea` do:

—Nicanú`naa` e fé` i` Tée~ do cuaiñ` quiá` Jesús i` seeng` fí` Nazaret e ni`fím`bre` guá` fé` quí`naa` e si` fí` Jerusalén, jogui` e nijmisíiñ` jalé` e quí` tii`naa` jmoo`naa` e casé` Moí` do e 'né` jmití`naa`.

¹⁵Jo i` dseata` Israel do cóo` guí` i` dsea` i` neáang` do ie` jo, mi` cajóoiñ` Tée~, jo cangáng`neiñ` do e líi` niñ` laco` líi` ni` jaang` ángel` i` casíing` Fidié`.

7

Mí` cajmi`øng` 'ña` Tée~ cóo` layaang` júu`

¹Jo mi` cangí` jo, i` dsea` mogui` quiá` jaléng` fii` jmidsea` quiá` dsea` Israel do cajmíng`r` i` dsea` góor` Tée~ do song` e jáb` lajii` júu` e nicanúur` fé` dsea` uii` quiáiñ` do. <sup>2</sup>Joba` cañi` Tée~ quiá` i` dsea` mogui` fii` jmidsea` do jo casí`reiñ` lala:

—Núu`na` júu` quíe` e, dsea` cóong` quí`ii` jogui` dsea` rú`naa` dsea` líi` dsea` Israel. Cajmijnéem` 'ña` Fidié` quí`ii` i` laniing` 'gøng` do fí` quini` 'líi` yúu` quí`ii` Abraham malii` guí` eáang` lajee` e cateáng` 'líi` yúu` do fí` Mesopotamia lajee` e nú` guí` nidsér` e nidsigüear` fí` Harán. <sup>3</sup>Jo lalab` casí` Fidié` dsea` í` ie` jo: “Túu` góo` cóo` guí` jaléng` dsea` sijú`, jo niguó` fí` guóo` uó` lí` ni`é` e 'nu`.”

⁴Jo lajob` cajmée` 'líi` yúu` quí`ii` Abraham, cagüi`fí`bre` e fí` Caldea do jo fí` dob` cangogüear` fí` Harán. Jo mi` cangí` jo, cajúm` tiquiá`r`. Jo Fidiéeb` cató` quiá` i` Abraham do fí` Canaán fí` lí` née` jneaa`aa` lana. <sup>5</sup>Dsu` ja` cacuø` Fidié` dsea` í` jii` cóo` uó` ie` jo. Jo Fidié` casí`r` 'líi` yúu` Abraham e nicuó`bre` dsea` siju` dsea` do e uó` do, nañi` fa` jii` jaang` jóo` 'líi` yúu` Abraham ja` mí` seeng` ie` jo. <sup>6</sup>Jogui` casí`bi` Fidié`

ī Abraham do e jaléng' dsea' Israel ī líng' dsea' áang' quí-naa' nidsilíñ- e nigüear' e líñ' dsea' fí' jíe' fí' cōo' nī' guóo' uó- e née' huí'. Jō fí' jōb nijméñ- do ta' laco' dsea' si'nñing' jogui gab' nidsingññ- do lajee' quiú' ciento jii'. ⁷ Jō casí' bigui Fidiée' ī Abraham do jō cajíñ': "Jnea' nicuóøø iihuí' jaléng' dsea' ī nijmeáng' ta' jaléng' dsea' quié- e e líñ' do dsea' si'nñing'. Jō mi' ningf' jō, ni'uóm' jaléng' ī dsea' quié- e do fí' jō, jō jaléng' ī nijmér- lajii' e iim' baa e fí' guóo' uó- na." Jō lanab casí' Fidiée' ī Abraham do ie' jō.

⁸ Jō Fidiée' cacuø'r' júu' 'líñ' yúu' Abraham, jō catigua' júu' e tōo' lí' fí' ngúu' táang' lajii' yúu' siññu' e laco' cuø' lí' e Fidiéeb' líng' Díeé' quiá'r', jō lajōb ta' caquiú' Fidiée' quiá'r' 'líñ' yúu' Abraham e nijmiti-bre e jō. Jōba' mi' tí' lí' caliséng' jaang' jiuung' siññu' quiá'r' ī calisí' Isáa', jō catéé' bre lí' fí' ngúu' táain' do mi' cadsíñ- jñiá' jmñ' lí' laco' ta' cahuí' quiá'r'. Jogui lajōb cajmée' ī Isáa' do mi' caliséng' jaang' jōor' siññu' ī calisí' Jacóo', jogui lajōb cajmée' Jacóo' cajo cōo' laji' guitúung' jōor' siññu' ī caliséng' quiá'r'. Jō ī guitúung' dseañu' íb' lí' tiquiá' laji' guitú' 'lé' dsea' Israel ī líng' dsea' áang' quí' ii' do.

⁹ Jō cō' jaléng' ī jōo' Jacóo' ī líng' dsea' áang' quí' ii' do calí' dsihuím' bre quiá'r' ī rúñ' ī sii' Sé' do, jōba' ca'nñim' breñ' do cōo' dsea' ī seeng' fí' Egipto, jō ī dsea' í' fí' jōb cajéeng' neiñ'. Jō dsu' eáam' cajmicōo' Fidiée' quiá'r' ī Sé' do, ¹⁰ jō caleáam' breñ' do jee' jalé' iihuí' e sí' í' e nidsingññ- do, jogui cacuø'reiñ' do e tñm' biñ' eáang', jogui cajmээр' e guiúb- ca'ée' ī dseata' dsea' féng' quiá'r' Egipto cōo'r', jogui cacuø'reiñ' cōo' ta' e líñ' do dsea' nu' luu' quiá'r' dseata' dsea' féng' e fí' Egipto do, jogui e née' niñ' do fí' 'nu' ī dseata' féng' do cōo' gui' jaléng' ī dsea' ī jmóo' ta' fí' jō.

¹¹ Jō mi' cangf' jō, cajá' jii' oo' fí' latøng- Egipto cōo' gui' fí' Canaán, jō eáam' iihuí' cangongñng- dsea' cōong' quí' naa' cō' jō' sea' e nidó'r'. ¹² Dsu' mi' caliñí' ī Jacóo' do e seab' micui'íee' fí' Egipto, jōba' fí' jōb casíñ' jaléng' jōor' ī líng' dsea' áang' quí' ii' do. Jō e jōb la'uii' ya' e cangolíñ' do fí' Egipto.

¹³ Jō mi' cangolíng- tu' ī jōo' Jacóo' fí' Egipto e catí' tú' ya', jogui'ba' cajmée' Sé' júu' cōo' jaléng' ī dsea' í' e rúñ' dsea' ngáang' cōo' bre líñ' do. Jō lajōb caliñí' ī dseata' Egipto do e dsea' Israel líng' Sé' laco' gui' jneaa' aa'. ¹⁴ Jō mi' cangf' jō, caquiú' Sé' ta' e nidsé' tiquiá'r' Jacóo' colíng' cōo' jaléng' dsea' sinúu' quiá'r' fí' lí' guing' dsea' do fí' Egipto. Jō lí' lajee' lajññ' la'ó' cangolíñ' fí' jō tí' bre setenta y cinco.

¹⁵ Jō lajōb cajmée' Jacóo', cangogüea' bre fí' Egipto cōo' jaléng' dsea' sinúu' quiá'r'. Jō fí' jōb cajúñ-, jō fí' jōb' cajo cajúng- jaléng' dsea' áang' quí' naa'. ¹⁶ Jō jalé' móo' teáang' ī Jacóo' do cangocōor' fí' Siquem lí' se' Canaán, jō ca'oor- fí' dsíí' tó' ée' lí' calá' 'líñ' yúu' Abraham quiá'r' jaang' ī calisí' Hamor e fí' Siquem do.

¹⁷ Jō mi' nijaquíeeng' e nijmiti' Fidiée' lajii' júu' e cacuø'r' 'líñ' yúu' quí' ii' Abraham lami' jéeng' gui' eáang', jō eáam' nicangofñng- dsea' áang' quí' ii' dsea' Israel e fí' Egipto do. ¹⁸ Jō ie' jō mi' caguá' jaang' gui' dseata' dsea' féng' ī caquiú' ta' e fí' Egipto do, jō ī dseata' í' jō' calicuíñ' Sé'. ¹⁹ Jō ī dseata' í', eáam' ga' ca'éer' cōo' jaléng' dsea' góo' naa' dsea' Israel, jogui caquiú' ī dseata' do ta' e 'né' nitiúuiñ- do jaléng' yúu' siññu' quiá'r' e laco' nijúuiñ- do.

²⁰ Jō ie' jōb cajo cangáang' ī yúu' siññu' Moí' do, jō eáam' íaang' dsíí' Fidiée' cōo' ī yúu' do. Jō sejmii' biñ' do cajmicuóo' quiá'r' lajee' gaang' sí'. ²¹ Jō cōob' mi' catí' í' e 'né' nitiúuiñ- ī yúu' do quiá'r', jōba' cangotiúum' bre. Jō jaang' simí' quiá'r' ī dseata' dsea' féng' Egipto do, íb' cadséng' ī yúu' do, jō cató' bre fí' quiá'r', jō cajmicuáang' neiñ' do lafa' jōo' bre. ²² Jō mi' cacuaiñ- do, calitím' bre lajii' e tñng' dsea' egipcio, jogui eáam' bi' gøñ' cajo e tñññ' jalé' júu' cōo' gui' jalé' e jmóo' dsea' do cajo.

²³ Jō mi' cadsí' ī Moí' ī líng' dsea' áang' quí' ii' do tuló' jii', ca'f' dsíir' e nidsi'eer' dsea' góor' dsea' Israel ī taam' bi' fí' Egipto do. ²⁴ Jō mi' caguiér- fí' jō, cangáñ- jaang' dsea' egipcio ī táang' jmáng' jaang' dsea' góor' dsea' Israel. Jō cajmi'óm' Moí' ī dsea' góor' do, jogui cajngam' bre ī dsea' egipcio do.

²⁵ Jo í dsíí i Moĩ do e nililí[^] jaléng[^] i dseá góor` dseá Israel do e la'eáang' cóo<sup>^</sup> íbre nileáng- Fidiée<sup>^</sup> jaléiñ<sup>^</sup> do, jo dsu' ja` calilí[^] i dseá góor` do jalé<sup>^</sup> e jo. <sup>26</sup> Jo mi<sup>^</sup> cajnea<sup>^</sup> lajo, ngó<sup>^</sup> tu Moĩ calé<sup>^</sup> catú<sup>^</sup> e cango'eer<sup>^</sup> dseá góor` dseá Israel. Jo mi[^] caguiér[^] fí jo, cangáiñ[^] gáng[^] la'ó[^] dseá góor` i taang[^] ta[^] tting[^], joba' cali'iiñ[^] e nisíng[^] tuiñ[^] do røø[^] jo casí[^]-reiñ[^]: “¿Jiali[^] taang[^] 'nú[^] ta[^] tting[^] la'ó[^] rúng[^] na[^]?”

²⁷ Joba' i dseá i jmáng[^] i jaang[^]gui do caliguím[^] bre quiá[^]- Moĩ, jo ca'lem[^] breiñ[^] do jo casí[^]-reiñ[^] lala: “¿I[^] caguíng[^] 'nú[^] e lín[^] jaang[^] fii[^] qui[^]-ii[^] i quidsi[^] í[^] jee[^] jnea[^]?” ²⁸ ¿Su í o[^] e nijngan[^] jnea[^] laco[^]gui cajngan[^] i dseá egipcio do lado guiée[^]?”

²⁹ Jo mi[^] canúu[^] Moĩ e júu[^] jo, cagüí[^] bre fí Egipto jo cangór[^] cangogüear[^] fí cóo[^] guóo[^] uó[^] e neé[^] huí[^] e sií Madián. Jo fí job caguar[^] laco[^] jaang[^] dseá i jáa[^] fí lí huí[^]. Jo fí job caliséng[^] gáng[^] jóor[^] siñuu[^].

³⁰ Jo mi[^] cang[^] tuló[^] jii[^] lajo, cóo[^] jmiñ[^] lajee[^] e ngí Moĩ fí cóo[^] guóo[^] uó[^] lí ja[^] ii[^] 'ga[^] lí dseá seeng[^] fí quiá[^]- cóo[^] mó[^] e sií Sinaí, jo fí job cangár[^] cóo[^] 'matóo[^] e gui[^] ia[^] jì dsu' ja[^] e cóo[^]. Jo lajee[^] job cajmijnéeng[^] 'ñia[^] jaang[^] ángel quiá[^]- Fidiée[^] e fí jee[^] jì quiá[^]- e 'ma[^] e gui[^] e ia[^] jì do. ³¹ Jo eám[^] cango[^]gó[^] dsíí Moĩ mi[^] cangár[^] e jo. Jogui mi[^] cangoquíeeiñ[^] cartí[^] quiá[^]-gui e laco[^] nijóor[^] guiú[^] e jo, jo canúur[^] luu[^] Fidiée[^] e guicajíng[^] lala: ³² “Jneab[^] Fidiée[^] i jmiféng[^] jaléng[^] 'lii[^] dseá cóong[^] qui[^]-na[^] i calisí Abraham cóo[^]-gui Isáa[^] jogui Jacóo[^].”

Jo mi[^] canúu[^] Moĩ e júu[^] jo, eám[^] cafóiiñ[^] car[^] cajlém[^] bre, jo jíi[^] jo[^] niteá[^] dsíir[^] fa[^] nijóo[^] guir e lí gui[^] 'matóo[^] e ia[^] jì do. ³³ Jo guicaiñí[^] tu Fidiée[^] quiá[^]- Moĩ jo casí[^]-reiñ[^] do lala: “Uóø[^] lomiiñ[^], Moĩ, dsuco[^] güeam[^] e ni[^] guóo[^] uó[^] lí si'ø[^] na lana, co[^] quiáb[^]-sín[^]. ³⁴ Jo nicamó[^] baa guiú[^] jial tíí iihuí[^] e íng[^] dseá quié[^]-e, dseá Israel, i taang[^] fí Egipto, jogui nicanú[^] bñi jalé[^] dsee[^] e jmóo[^] dseá egipcio quiá[^]-r. Joba' cagüén[^] n 'ñiá[^] a e laco[^] nijmicóo[^] baare e nileáiñ[^]. Jo fíi[^] i 'nú[^] e lana nisín[^] n 'nú[^] fí Egipto e laco[^] nigüileaan[^] jaléng[^] dseá quié[^]-e.”

³⁵ Jo casí[^]-gui Téé[^] i dseá do e júu[^] la:

—Jo nañí[^] fa[^] ja[^] cali'iing[^] dseá Israel e i Moĩ do nicár[^] nifí[^] quiá[^]-r jogui casí[^]-biguir lala cajo: “¿I[^] caguíng[^] 'nú[^] e lín[^] jaang[^] fii[^] qui[^]-ii[^] i quidsi[^] í[^] jee[^] jnea[^]?” jo dsu[^] Fidiée[^] casíiñ[^] i Moĩ do jee[^] jaléng[^] dseá quiá[^]-r e niquiú[^]-r ta[^] jaléng[^] dseá góor` dseá áang[^] qui[^]-ii[^], jogui e nileáng[^] neiñ[^] jee[^] iihuí[^] e íñ[^] fí Egipto. Jo ca'íñ[^] e ta[^] jo la'eáang' cóo[^] i ángel i cajnéng[^] fí e lí gui[^] 'matóo[^] e ia[^] jì do jo dsu' ja[^] cóo[^]. ³⁶ Jo i Moĩ dobing[^] ca'uóøng[^] jaléng[^] dseá áang[^] qui[^]-ii[^] dseá Israel fí Egipto, jo íbing[^] lajee[^] tuló[^] jii[^] cajméer[^] jalé[^] e lí jogui jalé[^] e quií[^]-r jmiñ[^] la'eáang' cóo[^] güea[^] quiá[^]- Fidiée[^] lajee[^] jeeiñ[^] dseá áang[^] qui[^]-ii[^] mi[^] cacuo[^]-r fí mar Rojo jogui mi[^] cangir[^] fí jee[^] uó[^] quiú[^]. ³⁷ Jogui i Moĩ do bi cajo i casí[^]-jaléng[^] dseá góor` dseá Israel cóo[^] e júu[^] la: “Fidiée[^] nijmér[^] e fí jee[^] 'nú[^] nigüi[^] jaang[^] dseá i nifé[^] cuaiñ[^] quiá[^]- dseá do laco[^]gui la jmóo[^] jnea[^].” ³⁸ Jogui Moĩ bi cajo i ca'íng[^] júu[^] quiá[^]- i ángel do fí yú[^] mó[^] Sinaí; jo lí jo cangüiñ[^] quiá[^]- 'lii[^] dseá áang[^] qui[^]-ii[^] dseá Israel lajee[^] e siseáiñ[^] do fí ni[^] guóo[^] uó[^] quiú[^]. Jo Moĩ bi cajo i ca'íng[^] e júu[^] quiá[^]- Fidiée[^] cóo[^] e cuø[^] e see[^]-naa[^] cóong[^] cóo[^] Fidiée[^] lata[^], jo í bi cajo dseá cangüiñ[^] fí jaguóo[^]-naa[^] e júu[^] jo, dseá líi[^]-naa[^] dseá góor` dseá Israel.

³⁹ Dsu[^] ja[^] cali'iing[^] jaléng[^] 'lii[^] dseá áang[^] qui[^]-naa[^] fa[^] calinúu[^]-r júu[^] quiá[^]- dseá do o[^]gui calijíi[^]-r júu[^] quiáiñ[^] do cajo, co[^] cali'iiñ[^] e niquim[^]-tur calé[^] catú[^] fí Egipto. ⁴⁰ Jo i dseá Israel do casí[^]-r Aarón, jaang[^] rúng[^] dseá ngáang[^] cóo[^] Moĩ do, jo casí[^]-reiñ[^] lala: “Jmiliíng[^] diée[^] qui[^]-ii[^] i ni'é[^]- jneaa[^] fí. Co[^] ja[^] ne[^]-naa[^] e calí[^] cóo[^] i Moĩ do i ca'uóøng[^] jneaa[^] fí Egipto, co[^] ja[^] mí cagüeam[^] bir e fí yú[^] mó[^] lí cangór[^] do”. ⁴¹ Joba' cajmeáang[^] i dseá Israel dseá áang[^] qui[^]-ii[^] do jaang[^] diée[^] i líng[^] la líng[^] güitá[^] jiuung[^] cóo[^] layaang[^] cunée[^]. Jo mi[^] cang[^] e cajmiliíiñ[^] i diée[^] do, jo canaiñ[^] jmifém[^] breiñ[^] do, jo jngaiñ[^] jaléng[^] jó[^] e cuøiñ[^] i diée[^] do, jogui jmóor[^] jmiñ[^] e jmiféiñ[^] i diée[^] í cajo i cajmeáiñ[^] cóo[^] layaang[^] guóor[^] do.

⁴² Jo uí[^] joba' ca'náam[^] 'ñia[^] Fidiée[^] cóo[^] jaléng[^] dseá quiá[^]-r dseá Israel dseá áang[^] qui[^]-ii[^], jo ja[^] cajnir[^] fí quiáiñ[^] do e nijmiféiñ[^] jaléng[^] núu[^] i sitóng[^] yú[^] jmigüí;

co' lajob too' fi' ni' ji' quiá' Fidiée' e cajme' i dsea' i café' cuaiñ' quiá'r' malii' gui eáang' mi' cajín' lala:

Dsea' Israel:

'Nú', lajee' tuló' jii' e cangí' na' fi' ni' guóo' uó' quié', ja' cajmi' goo' na' jnea' fa' cajngang' na' jó' i cacuó'ong' na' jnea'.

⁴³ Co' 'nú' ie' jo' cajmée' na' 'nú' lí' cajmiféng' na' i diée' i sii' Moloc cóo' gui núu' quiá' i diée' i sii' Refán.

Jo' laji' huáang' i diée' í' yaam' 'nú' cajmeaang' na're.

Jo' uii' joba' nisín' n' 'nú' cartí' coo' guóo' uó' lí' huí' tí' dogui' laco' lí' se' Babilonia. Lanab too' e fi' ni' ji' do.

⁴⁴ Jo' café' bi' Tée' júu' quiá'r' jo' casí' reiñ' jo' cajín' :

—Jo' lajee' ngí' jaléng' 'lii' dsea' cóong' qui' naa' fi' jee' guóo' uó' quié', quier' coo' 'núu' e lí' cóo' layaang' 'mi', jo' fi' dsí' job' jmiguiéng' dsír' jalé' júu' e cacuó' Fidiée' í' lamí' jééng' gui. Jo' e 'núu' do calí' dseáng' laco' ta' caquiú' Fidiée' quiá' Moí' lí' laco' gui jí' í' e calíng' dsea' do quiá' Fidiée' mi' cangár' jalé' e jo'. ⁴⁵ Jo' mi' cangí' jo, jaléng' dsea' áang' qui' naa' ca'ím' bre e 'núu' 'mi' do. Jo' mi' cagüi' líiñ' cóo' Josué e fi' guóo' uó' la, quieé' bre e 'núu' 'mi' do, jo' quie' bre cajo' mi' calí' r' jalé' uó' quiá' jalé' fi' e caguiee' gui e cacuó' Fidiée' jaléng' i dsea' í'. Jo' lajobi' jmóor' latí' mi' catí' í' e caquiú' dseata' Daví' ta'. ⁴⁶ Jo' eáam' calí' íaang' dsí' Fidiée' cóo' i dseata' Daví' do, jogui' Daví' calí' iñ' cajme' r' coo' 'núu' fi' lí' nijmiféng' dsea' i Fidiée' qui' ii' jogui' i líng' Fidiée' quiá' 'lii' yúu' Jacóo' cajo'. ⁴⁷ Jo' dsu' i jóo' Daví' i sii' Salomón, í'bing' i cajme' e 'nú' Fidiée' do. ⁴⁸ Jo' dsu' Fidiée' dsea' féng' dsea' níng' ja' seeiñ' fi' dsí' 'núu' e jmo' dsea' jmigüi' yaaiñ' lí' laco' gui cajíng' i dsea' áang' qui' ii' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii' gui eáang' i calisí' Saí' mi' cajín' lala:

⁴⁹ Jnea' Fidiée', jo' fi' níff' lí' guiñ' n' quiá' u' ta',

jogui' fi' guóo' uó' la lí' jmi' íng' tí' i.

Jogui' 'nú', dsea' Israel, ¿e' íng' 'núu' e nijmée' 'nú' quié' e?,

jogui', ¿jie' fi' lí' nijmi' ín' n' cajo?

⁵⁰ Dsuo' 'niáb' jnea' cajmé' e lajalé' e sea' fi' la' úng' fi' jmigüi'.

Jo' lanab jí' lí' júu' quiá' Fidiée' e cajme' Saí' fi' ni' ji' quiá'r' malii' gui eáang'.

⁵¹ Jo' café' bi' Tée' júu' quiá'r' jo' cajín' :

—Dsu' 'nú' quié' na' logua' dsea' i ja' cúing' Fidiée' jogui' dsí' dsea' i ja' cúing' dsea' do cajo, co' saam' áa' na' jmoo' na'. Jogui' røøb' líng' 'nú' cóo' jaléng' 'lii' dsea' áang' qui' naa', co' contøøm' 'ní' máang' na' Jmiguí' quiá' Fidiée'. ⁵² Co' jaléng' i dsea' í'bing' eáam' ga' cajmeáiñ' jaléng' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii' gui jo' cajngam' bre jaléng' dsea' í' mi' caféiñ' cuaiñ' quiá' i dsea' i ja' røøng' dsee' i tí' lí' nijáa' do. Jogui' lanagui' nicagüém' fi' jmigüi' la' i dsea' i ja' røøng' dsee' do, jo' dsu' 'nú' 'níb' caííng' na're cartí' canjngam' ba're. ⁵³ Jo' nañí' fa' e nica' íng' na' júu' quiú' ta' quiá' Fidiée' la' eáang' cóo' jaléng' ángeles quiá'r', jo' dsu' ja' cajmee' na' núu' na' e jo'.

Mí' cajnga' dsea' quiá' Tée' cóo' layaang' cuu'

⁵⁴ Jo' mi' canúu' jaléng' i dsea' quie' nifi' quiá' dsea' Israel e júu' quiá' Tée' do, dsíng' caligüiñ' quiá' dsea' do carji' tur' majar'. ⁵⁵ Dsu' i Tée' do eáam' jee' Jmiguí' quiá' Fidiée' quiá'r', jo' caséer' nir' fi' yú' jmigüi' jo' cangár' cateá' fi' lí' laniing' 'gøng' quiá' Fidiée', jogui' cangáiñ' Jesús e sing' dsea' do lí' lí' dsée' cáang' Tiquiá'r' Fidiée'.

⁵⁶ Jo' casí' Tée' i dsea' siseáng' do:

—Í'óø' na'! Lana móo' o' fi' níff', jo' dob' máan' n' i dsea' i cajá' fi' níff' e líiñ' jaang' dsea' jmigüi'; jo' máan' nre e siñ' fi' lí' lí' dsée' laco' guing' Fidiée'.

⁵⁷ Jo' dsu' i dsea' i teáang' do i 'níng' Tée' cajni' bre loguar' jo' canaaiñ' guiar' 'goo' lajiiñ' do e nisáiñ' Tée' jo' casam' bre. ⁵⁸ Jo' cagüíng' neiñ' do fi' caluu' e fi' jo, jo' canaaiñ' táang' neiñ' cuu'; jo' jaléng' i dsea' i 'ní' ní' quiá'r' do caséer' si' r' cóo' jaang' siming' i sii' Saulo lajee' e táang' neiñ' do cuu'.

⁵⁹ Jo' lajee' jo' canaang' Tée' e féiñ' Fidiée' jo' cajín' :

—Fíi Jesús, íin' jmiǵuǵ quié e jmiĩ na.

⁶⁰ Jo mi cangf e café'r e jo, casí'r uó jnir jo canaaiñ fé'r teá:

—Fíi, ja jmée' cuente e dsee e ca'ée i dsea la.

Jo mi calí café'r e júu na, jo cajúm bre.

8

Mi cajmeáng Saulo ga jaléng dsea quiá Dsea Jmáang

¹ Jo røb casíng i Saulo do cóo jaléng i dsea i cajnga quiá i Tée do.

Jo 'nia' ie jmiĩ jo canaang jaléng i dsea do jmaĩn jaléng dsea quiá Dsea Jmáang i neáng fí Jerusalén. Joba' casojóm jaléng i dsea í, jo cangolíñ fí guóo uó lí se' Judea cóo gui lí se' Samaria; jo jíi i dsea apóo dobing' caje gui fí jo. ² Jo cóo tú míng' dsea i jmi'gó Fidiée, íb' ca'áang i 'liĩ Tée do, jo eám calijiuung dsíir uui quiáin do cajo. ³ Jo lajee jo i Saulo do ngir' lacoó sinúu quiá jaléng dsea i cuíng Dsea Jmáang e jmaĩn ga jaléng dsea do jogui tóør laguidseaang jaléng í jo dsijeaiñ fí dsíi 'nuñí; jo do quiéng jaléng dseañu jogui jaléng dseamf.

Mi cagua' dsea júu quiá Dsea Jmáang fí lí se' Samaria

⁴ Jo lajee jo, jaléng dsea quiá Dsea Jmáang i ca'uøøng fí Jerusalén do naaiñ guiar júu quiá Dsea Jmáang lacoó fí lí guiliñ quiá jial nileáng jaléng dsea jee jalé dsee quiá'r. ⁵ Jo jee i dsea í quiéng jaang i sii Lii, jo í cangór fí cóo fí laniing lí se' Samaria, jo fí job canaaiñ e'r jaléng dsea júu quiá Dsea Jmáang. ⁶ Jo fíim dsea seaiñ e fí lí táang i Lii do, jo lajiiñ do eám ngocáng dsíir núur júu quiá Dsea Jmáang e guia dsea do, jogui n'bir cajo jalé lí e quíi jmiĩ e jmóo dsea do. ⁷ Jo ie jo i fíim dsea i jee i 'líng' quiá cajmi'leáng i Lii do, jo jaléng i 'líng' do dsíng óor mi uóin lí teaiñ dsíi jaléng i dsea do. Jogui ca'láam bi jaléng dsea i caang tii cóo gui jaléng dsea i ja lí ngí jíi capí. ⁸ Jo jaléng i dsea i seeng fí jo eám calí'áang dsíir cóo jalé e cajmee i Lii do ie jo.

⁹ Dsu e fí fí jo niseeng jaang dseañu i sii Simón, jo nijmóor ta dsea láang lati' maliib; jo ninicajár ta jmi'gøøng jaléng dsea i seeng e fí lí se' Samaria do, jo fé'r e jíi íbre líiñ jaang dsea i niing gui lajee lajiing. ¹⁰ Jo jaléng dsea dseáng cóo gui'náb núur e ngocáng dsíir lajíi júu e guia i Simón do, jo lalab fé'r cuaiñ quiáin do:

—I nab dseañu i sii i 'gøøng' eáng quiá Fidiée.

¹¹ Jo lajalém i dsea do já líiñ júu quiá i Simón do, có la'eáng cóo e láaiñ do nicalí bre nicajmi'gøøin dsea lajíi maliib e eáng. ¹² Jo dsu mi já calíng jaléng i dsea í jalé júu e guia i Lii do quiá jial iing Fidiée cár nifi quiá lajaang lajaang dsea jmi'gúf, jogui cuaiñ quiá Jesús i líng Dsea Jmáang i sijeeng dsea Israel, joba' dseañu dseamf jáng yaaiñ fí jaguó Fidiée mi núur jalé júu e guia i Lii do, jo mifíng casaam bre jmiĩ e laco' cuó lí e nilíiñ dsea quiá Dsea Jmáang. ¹³ Jo jíi gui i Simón do já calíñ jalé júu e cagua i Lii do, jo cajgáam bre jmiĩ cajo, jo canaaiñ ngir cóo i Lii do doñi jíe fí lí ngiñ do, jo sóong dsigá dsíir nír jalé e lí e quíiñ do jmiĩ jmóor.

¹⁴ Jo mi caliñ jaléng i dsea apóo i neáng fí Jerusalén do e calíng jaléng dsea i seeng fí lí se' Samaria jalé júu quiá Fidiée, joba' casíñ Tú Simón fí jo cóo gui Juan. ¹⁵ Jo mi caguiliñ do fí jo, canaaiñ mi'r Fidiée uui quiá jaléng dsea quiá Dsea Jmáang i seeng fí Samaria do e laco' ni'íñ do Jmiguí quiá Fidiée, ¹⁶ có lami jéeng gui jíi jaang ja i mí ca'íng Jmiguí quiá dsea do, có lico' nicajgáaiñ jmi'bi e laco' cuó lí e nilíiñ dsea quiá Dsea Jmáang. ¹⁷ Jo Tú Simón cóo gui Juan caquidsir guóor fí mogui lajaang lajaang i dsea quiá Dsea Jmáang do, jo lajob calíñ do Jmiguí quiá Fidiée lajaang lajaaiñ.

¹⁸ Jo mi calíi i Simón do e ím jaléng i dsea do Jmiguí quiá Fidiée e lico' quidsí i dsea apóo do guóor fí moguiñ, joba' dsifí lajob casí'r i dsea do jo cajíñ:

19 —Nicuóø^baa 'nú^ cuu^ e nijmee^na' e nilí^ jnea^ cajo e nicuóø^jaléng^ dsea^ Jmiguí^ quiá^ Fidié^ e lico^ niquidsii^ guóo^ moguir^ laco^gui la jmoo^ 'nú^ na.

20 Joba^ cañií^ Tú^ Simón quiá^ i Simón do jo casí^ reiñ^:

—iNe^duu^ e 'li^ nilíin^ cogo^ cuu^ quíi^, co^ caí^ o' e cogo^ cuu^ quíi^ba' nilí^ lajii^ e ngíng^ dsea^ cuø^ Fidié^! 21 Ja^ ee^ catíng^ 'nu^ jii^ capí^ e ta^ la, dsuco^ ja^ í^ o' laco^ catíng^ fí^ quini^ Fidié^ . 22 Túu^ lajii^ e 'li^ e í^ o' na, jo míi^ Fidié^ e nilíng^guir dsee^ quíi^ quiá^ lajii^ e ca'íi^ o', jo ne^duu^ su cuøong^gui lajo quiá^r^ . 23 Co^ nilí^baa e dsíng^ dsihuin^ laco^ sin^ na, jogui dsee^ quíi^ jéeng^ 'nu^ lafa^ 'ñuum^ba'.

24 Jo cañií^ i Simón do quiá^ Tú^ Simón jo casí^ reiñ^:

—Féeng^na' Fíinaa' Fidié^ uii^ quíe^ e laco^ ja^ güigüiee^ güilíin^ jalé^ e nicafée^na' na.

25 Jo mí^ cangí^ jo, mí^ cangoyúung^ e cajmée^ i dsea^ apoo^ do júu^ quiá^ jalé^ e guiá^ e nicajmée^ Fidié^ cogo^r^ jogui caguiar^ júu^ quiá^ Fíinaa' Jesús fí^ jo, jo lajee^ e niteáaiñ^ fí^ e ngoliiñ^ fí^ Jerusalén canaaiñ^ guiar^ júu^ quiá^ Fíinaa' Jesús fí^ jmiguiub^ jalé^ fii^ pí^ e tée^ lí^ se^ Samaria cartí^ caguilíng^tur fí^ Jerusalén.

Lii^ cogo^ jaang^ dseañu^ i seeng^ fí^ Etiopía

26 Jo mí^ cangí^ jo, casíng^ Fidié^ jaang^ ángel i cajmijnéeng^ 'ñaia' fí^ quini^ i Lii^ do, jo lalab cajíiñ^ casí^ reiñ^:

—Guiá^ guiá^ quíi^, jo gua^ fí^ lí^ lí^ uøø^ laco^ ngoo^ fí^ Jerusalén e guiée^ cartí^ fii^ Gaza; jo e fí^ jo ngíng^ la too^ ni^ guoo^ uø^ quíi^.

27 Jo lajob cajmée^ Lii^, caguiéem^ guiá^ 'ñaia^r', jo cangó^bre fí^ lí^ caquiú^ i ángel do ta^ . Jo guiá^ fí^ cajíng^ rúiiñ^ cogo^ jaang^ dseañu^ i niseeng^ fí^ Etiopía i nilíng^ jaang^ dseata^ dsea^ féng^ i jmoo^ ta^ 'mea^ cuu^ quiá^ reina Candace e fí^ góor^ do. Jo i dseañu^ do nicangó^ fí^ Jerusalén e cangojmiféiñ^ Fidié^, 28 jo e ni'iuuiñ^ fí^ e ngang^tur fí^ góor^ e guiiñ^ fí^ cogo^ ni^ bøø^ e jñu^ cuea^ . Jo lajee^ jo, ngaiñ^ ir^ cogo^ ji^ e cajme^ Saíi^, jaang^ dsea^ i café^ cuaiñ^ quiá^ Fidié^ malii^gui eáang^ . 29 Jo cajíng^ Jmiguí^ quiá^ Fidié^ casí^r^ i Lii^ do:

—Gua^ jo güiquiéeng^ laco^ ngo^ e bøø^ do.

30 Jo mí^ cangoquíéeng^ Lii^ fí^ jo, joba^ canúur^ e í^ i dseañu^ do e ji^ e cajme^ i Saíi^ do, joba^ cajmíngi^reiñ^ do jo cajíiñ^:

—¿Su ngám^ba' e i^ na?

31 Jo cañií^ i dseañu^ do quiá^ Lii^ jo cajíiñ^:

—U^, ja^ ngán^n, co^ jii^ jaang^ ja^ ii^ seeng^ nijmeá^ jnea^ júu^ e^ guóng^ jalé^ e too^ la.

Jogui i dseañu^ etiope do cató^r^ Lii^ e caguaiñ^ do ni^ e bøø^ do colíng^ cogo^r^ .

32 Jo lalab fé^ e fí^ ni^ ji^ lí^ gui'ná^ ir^ do:

Cangojéeng^ dsea^ ír^ fí^ lí^ nijúuiñ^ laco^gui la jéeng^ dsea^ jaang^ jo'se^ i dsijngáaiñ^;

jo jii^ capí^ ja^ ee^ ca'óor^ laco^gui ja^ oo^ jaang^ jo'se^ mí^ sitíng^ dsea^ jñu^re'.

33 Jo gab^ cajmeáng^ dsea^ ír^, jo jii^ jaang^ ja^ seeng^ i quidsí^ í^ quiá^r^ røø^ .

Jo jii^ jaang^ jo^ ii^ quíi^ jmiñ^ nijmé^ júu^ cuaiñ^ quiá^ jaléng^ dsea^ sijur^ co^ cajnga^ dsea^ quiá^r^ ,

joba^ conguaí^ cango'íiñ^ fí^ jmigüi^ la.

Jo lanab líi^ júu^ e í^ i dseata^ etiope do.

34 Jo mí^ calí^ ir^ e ji^ do, jo cajmíngi^ i dseata^ do cajmíngi^r^ Lii^ jo cajíiñ^:

—Jmee^ uii^ diée^, jmée^ jnea^ júu^ i^ cuaiñ^ quiá^ fé^ i Saíi^ do e fí^ ni^ ji^ la. ¿Su quiá^r^ 'ñaia^r^ ofa^ quiá^ i jiem^ é?

35 Joba^ canaang^ Lii^ jma^r^ júu^ i dseañu^ do e cuaiñ^ quiá^ Jesús guóng^ e fé^ e fí^ ni^ ji^ lí^ iñ^ do; jo ngí^ jo casí^reiñ^ quiá^ jial láang^ Jesús jaléng^ dsea^ jee^ jalé^ dsee^ quiáiñ^ . 36 Jo lajee^ teáaiñ^ fí^ la do, cogo^ caguilíim^bre lí^ sea^ jmiñ^, joba^ lalab cajíng^ i dseata^ etiope do casí^r^ Lii^:

—Lab sea^ jmiñ^ e la. ¿Já^ cuøong^ nisán^n jmiñ^, faa^aa'?

³⁷ Joba' cañiĩ Lii~ quiá' i dseañu' do jo casí' reiñ':

—Song já' lín' e ngocáng' o' júu^ quiá' Jesús, cuòom` nisán' jmiĩ.

Joba' cañiĩ i dseata~ do:

—Jáb' lín'n e i Jesús do líiĩ i Jóo' Fidiée~ camñing' do.

³⁸ Jo dsifí' ladob caquiũ' i dseata~ do ta~ e cajé' e bòø' li~ dsíiĩ^ do; jo cajgáiĩ~ e fí' lí' sea` jmiĩ do, jo fí' job caseáng` Lii~ jmiĩ i dseata~ do e laco' cuø' li~ e ca'uiiĩ~ do dsea` quiá' Dsea` Jmáang~. ³⁹ Jo mi~ calí' uøøiĩ~ fí' dsíi' jmiĩ, jo Jmiguí' quiá' Fidiéeb~ cacò~ quiá' Lii~, jo jo` cangáng~ gui i dseata~ do ír; jo ca'lb~ tuiĩ' do fí' iuiiĩ~, jo dsíng' íaang` dsíir' cangáiĩ~ fí' góor'. ⁴⁰ Jo catí' coo` fii e sii` Azoto nicaguié~ Lii~, jo fí' job canaaiĩ` ngír' fí' lacoo` lacoo` fii e guiar' júu^ quiá' Dsea` Jmáang~ cartí' caguiér~ fí' coo` fii li~ sii` Cesarea.

9

Mi~ cajáng' 'ñia' Saulo fí' jaguó` Dsea` Jmáang~

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹⁻² Jo co' ie~ jo ja` mi' caquiũ' bi dsíi' Saulo e í' dsíir' e nijngáiĩ~ jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, joba' cangór~ fí' quini' dsea` mogui~ quiá' jaléng' fii~ jmidsea` quiá' dsea` Israel ie~ jo e cangomir~ fí' e nidsér~ fí' lacoo` guá' quiá' dsea` góor` dsea` Israel e téé~ fí' fii` Damasco e nidsiséiĩ~ jaléng' dseañu' dseamf i já' líng` júu^ quiá' Dsea` Jmáang~, jo nitòø` reiñ' do e 'núuiiĩ~ fí' dsíi' 'nuñi' e téé~ fí' Jerusalén. ³ Jo cangám` Saulo fí' e nijmér~ lajo, joba' fí' Damasco cangór~. Jo dsu' mi~ nijaquiéem' e niguiéer' e fí' jo, coo` cajneáb~ coo` ji e teá' eáang' lacúng' lajiing' e li~ ngóor' do, jo e ji do jnéeng~ jáa' catí' yú^ jmiigüi'. <sup>4</sup> Jo dsifí' lajob caquíng' Saulo fí' ni~ uø~, jo mifñing` canúur~ e líng` iĩ' guicafé' fí' yú^ jmiigüi' jo guicajíĩ~ sí'r` Saulo:

—Saulo, Saulo, ¿jiali' jmáan' ga` jnea~?

⁵ Joba' cañiĩ Saulo quiá' i guicafé' do jo cajíĩ~:

—¿I~ 'nu', Fíi'?

Jo cañiĩ tu i guicafé' do jo cajíĩ~:

—Jneab~ Jesús i ngi' 'nu' jmáan' ga` lana, jo ja` ta~ íing^ quíi' e jmoo' lajo, co' lí' lí' eáang' gui jmáang' uøø'ba' e jmoo' lajo.

⁶ Jo dsíng' cafóng' Saulo mi~ canúur~ lado, joba' cañiir' jo cajíĩ~:

—Fíi', ¿e~ iin' e nijmee~e?

Joba' cañiĩ tu i guicafé' do jo cajíĩ~:

—Ráan', jo gua~ fí' Damasco, jo fí' job nihuí' ta~ e~ 'né~ nijmée'^.

⁷ Jo jaléng' dsea` i ngolíng~ gui coo' Saulo ie~ jo dsíng' cafóĩĩ~, co' canúu~ bre e luu~ e guicafé' do, dsu' jii~ jaang` ja` iĩ' cangáiĩ~. <sup>8</sup> Jo mi~ caróo~ Saulo e li~ caquiĩĩ~ do, jo mi~ née' júu^ e cajòø~ dsu' jo` nijneá' jminir' jii~ capí^ co' nitium~ bre. Jo i dsea` i ngolíng~ coo'r~ dob ca'méeng' ír' cartí' caguiér~ cartí' Damasco. <sup>9</sup> Jo fí' job cajer' 'ni' jmiĩ~ tøøng~ e ja` jné'r' jii~ capí^ o'gui í' gø'r' cajo.

¹⁰ Jo e fí' Damasco do niseeng` jaang` dseañu' i líng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i nisiĩ Ananías. Jo coo` jmiĩ cajmijnéeng` 'ñia' Dsea` Jmáang~ fí' quini' i dsea` í' lafa' mi~ quir', jo casí'r~ dsea` do lala:

—¡Ananías!

Joba' cañiĩ Ananías quiá' dsea` do jo cajíĩ~:

—Lab sín'n, Fíi'.

¹¹ Jo cajíng' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ casí'r~ i Ananías do:

—Ráan', jo gua~ fí' coo` jee~ 'núu' li~ sii` Derecha. Jo mi~ niguie' quiá' jaang` dsea` i sii' Judas, jo nijmingñiĩ~ jaang` dseañu' i sii' Saulo i seeng` fí' Tarso, co' lana guiiĩ~ féiĩ' jnea~. ¹² Jo jnea~ nicajmé~ e e nicangáng~ Saulo 'nu' lafa' mi~ quir' e guie' fí' li~ guiiĩ~, jo niquidsi' guóo' fí' moguir~, jo lajob nilijné'tur calé' catú~.

¹³ Jo mi~ canúu~ Ananías e jo, lalab cañiir' jo cajíĩ~:

—Fíi, fíim dsea` nicajmea'r jnea` júu` uii` quiá'- i dseañu' î quiá'- jalé' e ga` e nicajmeaiñ' dsea` quií' fí' Jerusalén. ¹⁴ Jõgui lana nijáar' fí' la e niquier' júu` quiá'- jaléng' fii` jmidsea` e nisaiñ' jaléng' dsea` quií' jõ nidsiteáng' neiñ' fí' dsíí' 'nũíí'.

¹⁵ Jõba' cañíi' Fíi'naa' Dsea` Jmáang` quiá'- Ananías jõ cajíñ':

—Gua~, jõ güijmiti` lajii` ta` quiá'ũ, cõ' jnea` nica'náan` n i dseañu' do e niguiár` jalé' júu` quié` e jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel cõo' gui jaléng' dseata` dsea` cõong' quiá'r` jõgui fí' quini` jaléng' dsea` Israel cajo. <sup>16</sup> Jõ jnea` bi` ni'éé` e Saulo jial tíi' iihuíí' 'né` nidsingíiñ` uii` quié` e.

¹⁷ Jõ dsifí' ladob cangó` Ananías fí' lí` niguiing` i Saulo do. Jõ mi` caguiér` fí' jõ, ca'f` bre fí' dsíí' sinúu` lí` guiiñ` do, jõ caquidsir' guóor` moguiñ` do, jõ cajíñ' casí` reiñ':

—Saulo, rú'uu', i Fíi'naa' Jesús i cajmijnéeng` 'ña' lajee` iuun' fí' e ñi' fí' la casíiñ` jnea` lana e nijmee` e e nilijné'tu' calé' catú` jõgui e niñín' Jmiguí' quiá'- Fidiéé'.

¹⁸ Jõba' caquidsí' Ananías guóor` fí' yá' mogui` Saulo, jõ dsifí' lajõb casojiú' e líi' la líi' hui' 'ñũ` jmini` dsea` do, jõ dsifí' ladob calijné'r'. Lí` jõ caróor` jõ mifíng` cajgáaiñ` jmií' e laco' cuø' lí` e ca'uiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. ¹⁹ Jõ mi` cangí' jõ, cagó'r' ir` jõ catíim' tur bî quiá'r`. Jõ caje` bir cõo' tú` jmií` mi` cangí' jõ cõo' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáng' fí' Damasco.

Mí` caguiá' Saulo júu` quiá'- Dsea` Jmáang` fí' Damasco

²⁰ Jõ lajee` jõb canaang` Saulo guiar' júu` quiá'- Dsea` Jmáang` lacõo` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel e téé` fí' Damasco, jõ s'f'r` jaléng' dsea` e i dsea` góor` Jesús do líng' i Jóo' Fidiéé' camíng' do. ²¹ Jõ jaléng' dsea` i núu` e júu` quiá'r` do, sóong` dsigá` dsíir' jõ fé'r':

—¿Su o' i nabi i dseañu' i ngí' jmáng' ga` jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáng' fí' Jerusalén? Jõ ¿su o' i nabi cajo i cagüéng` fí' Damasco la e nitóor` e 'ñúung' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` fí' quini` jaléng' fii` jmidsea` quiá'- dsea` Israel fí' Jerusalén?

²² Jõ dsu' lajee` jõ, eáng'gui cuø' bî 'ña' Saulo e guiar' e júu` do. Jõ jalém' i dsea` Israel i seeng` fí' Damasco do cajer' jíi` ja` ñir' e` dseáng' niñír`, cõ' i Saulo do guiar' júu` e dseáng' jáb' e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang` i sijeeng' dsea` Israel.

Mí` caláang` Saulo fí' jaguó' dsea` góor` dsea` Israel

²³ Jõ mi` cangí'gui lajõ, jaléng' dsea` Israel i seeng` fí' Damasco do canaiñ` s'íiñ` røø` jial nijngáñ' i Saulo i líng' dsea` góor` do. ²⁴ Jõ dsu' ca'óm' Saulo júu` lajii` e í' dsíí' i dsea` do e nijmeáng' neiñ'. Jõ uøø` jmíib` neáng' i dsea` i siteeng` ír` do fí' oo` iá` cuu` e ñíi' eáng' lí` güi'fíng' jee` fii` Damasco e quiá' siteeiñ` e nijngáng' neiñ'. <sup>25</sup> Dsu' cõo` uøø` jaléng' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáng' fí' Damasco do cataiñ` Saulo fí' dsíí' cõo` 'matá' e fe', jõ cajgiáang` neiñ' do fí' dse' e iá' cuu` e si' lacúng' fii' do, jõ lajõb caleáaiñ` dsea` do.

Mí` caguiéng' tu Saulo fí' Jerusalén

²⁶ Jõ mi` cangí' jõ, caguiém' tu Saulo fí' Jerusalén, jõ cali'iiñ` e niseaiñ' colíing` cõo' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáng' fí' jõ; dsu' lajiiim` i dsea` do 'góm' breiñ', cõ' ja` já' líiñ` e nilíng' Saulo dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. <sup>27</sup> Jõ dsu' jaang` dseañu' i sii` Bernabé caguijéeiñ` Saulo fí' quini` jaléng' dsea` apóo` i neáng' fí' Jerusalén, jõ cajmea'reiñ' júu` jial cangáng` Saulo Fíi'naa' Dsea` Jmáang` lajee` iuuiñ` fí' e ngóor' fí' Damasco, jõgui jalé' e caféng' Fíi'naa' Dsea` Jmáang` ír', jõgui jial teá' dsíir' guiar' júu` quiá'- Jesús e fí' Damasco do. ²⁸ Jõ lajõb mi` caje' Saulo fí' Jerusalén, jõ colíim` canaiñ` ngír' cõo' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáng' fí' jõ. ²⁹ Jõ dseáng' ngocáng` dsíi'bre guiar' jõgui s'íiñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang` jee` jaléng' dsea` Israel i fé' jmií' griego. Jõ dsu' lajaléng' i dsea` í' jmóor` úung` e nijngám' bre Saulo. ³⁰ Jõ mi` calíi' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i caguiiang` do e í' dsíí' i dsea` do lado, jõba' caguiim` bre Saulo fí' fii' Jerusalén, jõ cangojéeng` neiñ' do fí' Cesarea; jõ mi` cangí' jõ, caguiéng' neiñ' do fí' góor` lí' sii' Tarso.

³¹ Jo jaléng' dseá quiá' Dseá Jmáang- i seeng' fí lacaang' lí se' Judea cóo' lí se' Galilea cóo' gui lí se' Samaria juguiá' júu' røøb' niseeín, jogui eáang' gui ngóo' líjá' líiñ' jalé' júu' quiá' Dseá Jmáang- car' ngocáng' dsíir'. Jo lajalém' bre jmóor' úung' e jmiféiñ' Fíi' naa' Dseá Jmáang-, jo lajob' ngóo' lífíng' dseá i jáng' yaang' fí jaguó' Dseá Jmáang- lacoó' jmiñ' lacoó' jmiñ' la'eáang' cóo' Jmiguí quiá' Fidié'.

Mí cajmi'leáang- Tú' Simón jaang' dseañu' i caang' tíi-

³² Jo lajee' jo ngí' i Tú' Simón do e dsí'eer' jaléng' dseá quiá' Dseá Jmáang-, jo lajee' jo cangór- fí cóo' fí lí sií Lida e cango'eer' jaléng' dseá íb' cajo i neáang' fí jo. ³³ Jo mí caguiér- fí jo, cadséiñ' jaang' dseañu' i caang' tíi- i sií Eneas, jo ningóo' mí jñiá' jii' e niráaiñ' do cóo' lí ráaiñ'. ³⁴ Jo lalab' casí' Tú' Simón i dseañu' í jo cajíñ'-:

—Eneas, Dseá Jmáang- nijmi'leáaiñ' 'nu' jmiñ' ná. Ráan'-, jo sée' lí ráan'.

Jo dsifí' lajob' caróo- Eneas e lí ráaiñ' do. ³⁵ Jo lajalém' dseá seeng' fí Lida cóo' gui fí Sarón cangár- e caróob- i Eneas do, joba' cajám' yaaiñ' fí jaguó' Dseá Jmáang- ie' jo.

Mí cajmijí' tu Tú' Simón jaang' dseamí i sií Dorcas

³⁶ Jo ie' jo niseeng' jaang' dseamí i líng' dseá quiá' Dseá Jmáang- fí cóo' fí lí sií Jope. Jo i dseamí do nisiir' Tabita, e guóng' Dorcas cóo' jmií griego. Jo i dseamí í contøøm- jmóor' jalé' e guiá- jogui jmicóo'r- jaléng' dseá i ja' sea' e 'né'. ³⁷ Jo ie' jo nicalidséeb'- i Dorcas do, jo cajúm'-bre. Jo jaléng' dseá i seeng' cóo'r- do ie' jo caláng' neiñ', jo caquiáang' neiñ' fí dsí' sinúu' 'núu' yú'. ³⁸ Jo e fí Jope do quiáb'- neé' laco'gui neé' e fí Lida e fí lí táang' i Tú' Simón do. Jo có' caliñib' jaléng' dseá quiá' Dseá Jmáang- i neáang' fí Jope e fí Lidab' táang' Tú' Simón, joba' dsifib' casíiñ' gáng' dseañu' fí do; jo mí caguilíiñ' fí jo caguisí' reiñ' do lala:

—Tú' Simón, má'aa' fí Jope lajminá'.

³⁹ Jo cangób- Tú' Simón cóo' i dseá do fí Jope. Jo mí caguiér- fí jo, jo cagui-jéeng' neiñ' do fí lí ráang' i dseamí 'líi' do. Jo jaléng' dseamí 'nii' i niteáang' lí ráang' i 'líi' do dsíng'- qui'r' caríir' lacúng' lajíng' lí sing' Tú' Simón mí caguié- dseá do fí do; jo ca'e' reiñ' jalé' mí'núung' cóo' gui jalé' 'mí' e jíe' e nica'mí i Dorcas do jogui e nicangíiñ' cuó' dseá do lamí' seeiñ'. ⁴⁰ Jo ngí' jo, caquiú' Tú' Simón ta' e ca'uøøm' jaléng' i dseá i teáang' e sinúu' do fí caluu'. Jo lí jo, casí'r' uó' jnir' jo canaaiñ' féiñ' Fidié', jo lí jo, mífíng' cajóoiñ' i 'líi' do jo cajíñ' casí' reiñ':

—¡Tabita, ráan'!

Jo dsifí' ladob' caneáa' i dseamí do jminir', jo mí cangáaiñ- Tú' Simón, caróo'-bre jo caguár'. ⁴¹ Jo Tú' Simón catíiñ- guoo' i dseamí do jo casíng' neiñ'. Jo lí jo, cató' tur jaléng' dseá quiá' Dseá Jmáang- i ca'uóoiñ' e fí sinúu' do cóo' gui jaléng' dseamí 'nii' i teáang' do, jo ca'eíñ' jaléng' i dseá do i dseamí do e nicají' biñ' do. ⁴² Jo jalém' dseá seeng' fí Jope caliñir' jalé' e calí- do ie' jo, jo fíim' dseá cajáng' yaaiñ' fí jaguó' Dseá Jmáang- ie' jo. ⁴³ Jo mí cangí' jo, huóøm- bi' cajé' Tú' Simón e fí fí jo fí quiá' jaang' dseañu' i sií Simón i nijmóo' ta' jmi'ua' loo' jó'.

10

Tú' Simón cóo' jaang' fíi' 'lée- i sií Cornelio

¹ Jo ie' jo niseeng' jaang' dseañu' i sií Cornelio fí cóo' fí lí sií Cesarea i nilíng' fíi' quiá' cóo' 'lé' e sií italiano. ² Jo i Cornelio do cóliing' cóo' jaléng' dseá sinúu' quiá'r-, røøb' eám' jmiféiñ' Fidié' jogui eám' núu'r' jalé' júu' quiá' dseá do, jogui jmicóo'-bir cóo' cuu- jaléng' dseá Israel i ja' sea' e 'né', jogui contøøm- féiñ' Fidié' cajo. ³ Jo cóo' jmiñ' ngóo' jiu' la ii' 'ni' e ca'lóo- i Cornelio do líng' ee' cangár- lafa' mí quir', jo dseáng' røøb' cangáaiñ- jaang' ángel i líng' guotii' Fidié' i calí' fí lí guiiñ' jo cajíng'- dseá do lala:

—¡Cornelio!

⁴ Jo dob' cajé' i Cornelio do jóoiñ- i ángel do, jo eám' 'gó'r' cajmingí'r- dseá do lala:

—¿E' 'né' jmee'e, Fíi'?

Jø cañíi ì ángel do quiá' Cornelio jø cajíñ'⁻:

—Ninúub⁻ Fidiéé⁻ jalé' júu⁻ quií'⁻ mi⁻ fón're, jøgui n'bre jalé' e guiá⁻ e jmoo' e jmicóo'⁻ jaléng'⁻ dsea ì 'né' licóo'⁻. ⁵ Jø lana nisñin'⁻ dsea' quií'⁻ fí Jøpe jø nidsite'r' Simón ì sii' Tú' cajo e nijaiñ'⁻ fí la. ⁶ Jø lana dob guiiñ'⁻ fí quiá'⁻ jaang'gui ì sii' Simón cajo, jaang' dseañu'⁻ ì guiiñ'⁻ fí 'ni' jmiñi'⁻ ì jmoo' ta' jmi'ua' loo' jó'.

⁷ Jø mi' cangoyúung'⁻ e cangáng'⁻ ì ángel ì café' quiá'r'⁻ do, dsifí lanab cató'⁻ ì Cornelio do gáng⁻ dsea' 'léeng'⁻ quiá'r'⁻ cóo'⁻ gui jaang' 'léé' ì nicuíñ'⁻ guiá⁻ jøgui ì eám' jmi'gó' Fidiéé⁻ cajo. ⁸ Jø mi' calí' jma'reiñ'⁻ do júu⁻ jalé' e cangár⁻ do cóo'⁻ gui e cajíng'⁻ ì ángel do, jø casím'breiñ'⁻ do fí fí Jøpe.

⁹ Jø mi' cajneá⁻ e jmiñ' jø, lajee⁻ gui' nang'⁻ teáaiñ'⁻ do fí jø nijaquíém' niguilíñ'⁻ fí Jøpe, jø níngoo' guieñi'⁻ ie' jø, jø lajee⁻ jøb cajgoo'⁻ ì Tú' Simón do fí yá'⁻ 'núu' e li' guiiñ'⁻ do fí Jøpe e cangoféiñ'⁻ Fidiéé⁻. ¹⁰ Jø sóong⁻ nijmi'aañ'⁻ lajee⁻ jø, jø ni'iiñ'⁻ dór'⁻ i'bre. Jø lajee⁻ guiiñ'⁻ dob, lajee⁻ e née' guiá⁻ e nidór'⁻, canaang' nír' jalé' e cacuo' Fidiéé⁻ e si'íñ'⁻ e ninír' lafa' mi' qui' dsea'. ¹¹ Jø cangár⁻ e cana' fí yá'⁻ jmi'gúf, jø jnéeng⁻ cajgó' cóo' e lí' laco' cóo' 'mi' e fe', jø jnéeng⁻ 'ñuu'⁻ laji' quiá' quiúung'⁻. ¹² Jø e dsí' 'mi' do jnéeng⁻ teáng'⁻ langíng'⁻ íing'⁻ jó' nuu' ì dsí' tú' guoo' jøgui tú' tii'⁻, jø quiéeng'gui cajo jaléng'⁻ mi' cóo'⁻ jaléng'⁻ qui' jøgui langíng'⁻ íing'⁻ ta'. ¹³ Jø canúur⁻ e cajíng'⁻ jaang' ì guicafé'⁻ jø guicajíñ'⁻ do:

—Ráan'⁻, Tú' Simón, jngang'⁻ ì jó' na jø quié'.

¹⁴ Jø Tú' Simón cañíir'⁻ jø cajíñ'⁻:

—U', Fii'i, jíi'⁻ cóo'⁻ née'⁻ ja' mi' cacún'⁻ n jaléng'⁻ ì jó' na, co' lajo ta' huí' fí ni' júu⁻ quiu' ta' qui'naa', jnea'⁻ dsea' lí'naa' dsea' Israel.

¹⁵ Jøba' guicajíng'⁻ tu' ì guicafé'⁻ do:

—Jalé' e jíng'⁻ Fidiéé⁻ e cuóom' lí' cø', ja' e ta' e fo'⁻ 'nu' e ja' cuóong'.

¹⁶ Jø mi' catí' 'ni' née'⁻ e guicafé'⁻ ì dsea' do e júu⁻ jø, cangób'⁻ tu' e 'mi' do fí yá'⁻ jmi'gúf. ¹⁷ Jø cajé' Tú' Simón e dsíir' e guóng' jalé' e cangár⁻ do. Jø lajee⁻ jø caguilíim'⁻ ì dsea' quiá'⁻ Cornelio do fí quiá'⁻ ì Simón do e níngf' cangir' jmingíir'. Jø mi' caguilíñ'⁻ fí li' guiiñ'⁻ ì Tú' Simón do, ¹⁸ jø cajmingíir' cóo'⁻ júu⁻ teá' su dob li' guiiñ'⁻ jaang' dseañu'⁻ ì sii' Simón ì sii'bi Tú' cajo.

¹⁹ Jø lajee⁻ jø, dobi sing' Tú' Simón e í dsíir' quiá'⁻ jalé' e cangár⁻ do mi' tí' li' café' Jmi'gúf quiá'⁻ Fidiéé⁻ jø casí'⁻ ír' lala:

—Janú'⁻, Tú' Simón, nab teáng⁻ gaang' dseañu'⁻ ì 'náng'⁻ 'nu'. ²⁰ Ráan'⁻ jø guó'⁻ cóo'r'⁻, jø ja' ee' í o' jíi'⁻ cóo', co' jneab' dsea' casín'⁻ ì dsea' na fí la.

²¹ Jø cajgám'⁻ ì Tú' Simón do li' dsíiñ', jø cango'íñ'⁻ ì dsea' quiá'⁻ Cornelio do jø cajíñ'⁻ casí'⁻ reiñ'!

—Jneab' ì ngi'na' 'náng'⁻ na'. ¿E' júu⁻ quié'na'?

²² Jø cañíi ì dseañu'⁻ gaang' do jø cajíñ'⁻:

—Jáa'naa' ta' quiá'⁻ jaang' fii' 'léé' qui'naa' ì sii' Cornelio, jaang' dseañu'⁻ ì guiiñ'⁻ eáang' jøgui contøom'⁻ jmféiñ'⁻ Fidiéé⁻. Jø jaléng'⁻ dsea' góo'⁻ dsea' Israel eám' jmi'gór'⁻ dsea' do jøgui 'neáaiñ'⁻ cajo. Jø jaang' ángel quiá'⁻ Fidiéé⁻ casí'⁻ ír' e nitór'⁻ 'nu' fí quiá'r'⁻ jø ninúr'⁻ lajii'⁻ júu⁻ quií'⁻ e 'né' nifí're.

²³ Jø catób'⁻ Tú' Simón ì dseañu'⁻ gaang' do fí sinúu'⁻ li' guiiñ'⁻, jø dob cajer' colíng'⁻ e uóø' jø. Jø mi' cajneá⁻ lajo, cangób'⁻ Tú' Simón cóo'⁻ ì dsea' do fí Cesarea, jøgui cangolíim'⁻ bi cóo'r'⁻ cóo' tú' míng'⁻ dsea' quiá'⁻ Dsea' Jmáang'⁻ ì neáang'⁻ fí Jøpe.

²⁴ Jø mi' cajneá⁻ cóo'⁻ gui jmiñ' lajo, jøgui'ba' caguilíñ'⁻ cartí Cesarea fí li' niguiiñ'⁻ ì Cornelio do sijeeng'⁻ ír' colíng'⁻ cóo'⁻ jaléng'⁻ dsea' sinúu'⁻ quiá'r'⁻ cóo'⁻ gui jaléng'⁻ dsea' ì cuíñ'⁻ eáang'⁻ ì cató'r'⁻ fí quiá'r'⁻ e laco' ni'íñ'⁻ ì Tú' Simón do. ²⁵ Jø mi' caguie'⁻ ì Tú' Simón do fí jø, dob nising'⁻ ì Cornelio do o'nú' e nigúijeeng'⁻ neiñ'. Jø mi' cangáng⁻ rúíñ', dsifí ladob casí'⁻ Cornelio uó' jnir' fí quini'⁻ ì Tú' Simón do e laco' nijmiféng'⁻ neiñ'. ²⁶ Dsu' Tú' Simón dsifí ladob caseang'⁻ neiñ' jø casí'⁻ reiñ'!

—Ráan'⁻, Cornelio, co' jnea' líñ'n jaang' dsea' jmi'gúf laco' 'nu'.

²⁷ Jo lajee˘ gui'ná˘ s̄iĩn˘ ladob, ca'í˘ T̄ú˘ Simón fí˘ dsí˘ sinúu˘, jo f̄im˘ dsea˘ nisiseáng˘ fí˘ jo mi˘ cangotáaiñ˘. ²⁸ Jo lalab casí˘˘ T̄ú˘ Simón i˘ dsea˘ do:

—Niñib˘ 'nú˘ e jnea˘, dsea˘ lí˘naa˘ dsea˘ Israel, ja˘ cuøong˘ e dsitoo˘˘naa˘ dsí˘ sinúu˘ quíá˘˘ dsea˘ la 'nú˘ i˘ ja˘ líng˘ dsea˘ Israel, o˘gui cuøong˘ siing˘˘naa˘ cóo˘˘ dsea˘ la 'nú˘ cajo. Dsu˘ lana Fidiée˘ nica˘e˘r˘ jnea˘ e jo˘ cuøong˘ e nifá˘˘a e dsea˘ la 'nú˘ i˘ ja˘ líng˘ dsea˘ Israel fa˘ e uóng˘˘na˘. ²⁹ Joba˘ mi˘ caguiliing˘˘ dsea˘ quíi˘˘ e tó˘r˘ jnea˘, dsifib˘ cagá˘˘a cóo˘˘r˘, jo jii˘˘ cóo˘˘ ja˘ eē˘ dsee˘ casée˘˘e. Joba˘ iin˘˘n dseáng˘˘ dsii˘˘ e˘ ta˘ cate˘˘na˘ jnea˘.

³⁰ Joba˘ cañi˘˘ Cornelio quíá˘˘ T̄ú˘ Simón jo cajíñ˘˘:

—Ningoo˘˘ quiú˘˘ jmi˘˘˘ lana, jo e í˘˘ laco˘˘ ngoo˘˘ lana, lab guiiñ˘˘n fí˘ sinúu˘˘ la e jmifén˘˘n Fidiée˘˘ la ii˘˘˘ 'ni˘ e ca˘lloo˘˘. Jo lajee˘˘ jo, cóo˘˘ cajném˘˘ jaang˘˘ dseañu˘˘ i˘ qui˘˘˘ cóo˘˘˘ 'mi˘ e ji˘˘ eáng˘, ³¹ jo cajíñ˘˘ casí˘˘r˘˘ jnea˘: “Cornelio, nicanúub˘˘ Fidiée˘˘ jalé˘˘ júu˘˘ quíi˘˘˘, jogui nicaliñi˘˘ bre jalé˘˘ e guiú˘˘ e nicajmee˘˘˘ cóo˘˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ i˘ ja˘ sea˘ jalé˘˘ e 'né˘. ³² Quiúu˘˘˘ ta˘˘ dsea˘ quíi˘˘˘ jo güiguiliñi˘˘ fí˘ Jope, jo güiguite˘˘r˘ jaang˘˘ dseañu˘˘ i˘ sii˘ Simón, sii˘˘bir T̄ú˘ cajo, i˘ táang˘˘ fí˘ quíá˘˘˘ jaang˘˘gui dseañu˘˘ i˘ sii˘ Simón i˘ guiiing˘˘ 'ni˘˘ jmiñi˘˘˘ i˘ jmoo˘˘ ta˘˘ jmi˘˘ua˘˘ loo˘˘ joo˘˘.” ³³ Joba˘ dsifí˘˘ lajob casíñ˘˘˘n dsea˘ quíe˘˘ e e caguiteer˘˘˘ 'nu˘, jo eáam˘˘ guiú˘˘˘ la nicajmee˘˘˘ e nicañi˘˘˘ba˘. Jogui lana lab nisee˘˘˘naa˘ lajii˘˘˘naa˘ fí˘ quini˘˘ Fidiée˘˘, jo eáam˘˘ i˘˘naa˘˘ nú˘˘naa˘ jalé˘˘ júu˘˘ e ca˘líng˘˘˘ 'nu˘˘ quíá˘˘˘ Dsea˘ Jmáang˘˘ e catí˘˘˘naa˘ e ninú˘˘naa˘.

Jalé˘˘ júu˘˘ quíá˘˘˘ T̄ú˘ Simón e café˘˘r˘˘ fí˘ quíá˘˘˘ Cornelio

³⁴ Jo mi˘˘ catoo˘˘˘ fé˘˘ i˘ Cornelio do, jo canaang˘˘ T̄ú˘ Simón fé˘˘r˘˘ júu˘˘ quíá˘˘r˘˘ jee˘˘ jaléng˘˘ i˘ dsea˘ i˘ siseáng˘˘ fí˘ quíá˘˘˘ i˘ Cornelio do jo cajíñ˘˘˘:

—Ná˘˘ guiba˘˘ ningán˘˘n røø˘ e doñi˘˘ iib˘˘ dsea˘ íng˘˘ Fidiée˘˘ ja˘ e líi˘˘ ii˘˘ dsea˘, ³⁵ co˘˘ ím˘˘ Fidiée˘˘ dsea˘ i˘ jmi˘˘goo˘˘ ír˘ jogui i˘ jmoo˘˘ e guiú˘˘˘ cóo˘˘r˘˘ doñi˘˘ jiié˘˘ fí˘ lí˘ seeiñ˘. ³⁶ Jo Fidiée˘˘ cangíiñ˘˘ júu˘˘ quíá˘˘r˘˘ la'eáang˘˘ cóo˘˘˘ jaléng˘˘ jnea˘˘, dsea˘ líi˘˘naa˘˘ dsea˘ Israel, quíá˘˘˘ jial niliseeng˘˘ dsea˘ juguiú˘˘ júu˘˘ røø˘ la'eáang˘˘ cóo˘˘˘ Dsea˘ Jmáang˘˘, co˘˘ íb˘˘ Fii˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ jmi˘˘güü˘. ³⁷ Jo guiú˘˘b˘˘ ñi˘˘ 'nú˘˘ jalé˘˘ e calí˘˘ ie˘˘ ja˘ mi˘˘ ngoo˘˘ eáang˘˘ fí˘ guoo˘˘˘ uo˘˘ quí˘˘naa˘, jnea˘˘ dsea˘ líi˘˘naa˘˘ dsea˘ Israel, jo canaang˘˘ jalé˘˘ e jo catí˘˘ Galilea mi˘˘ cangí˘˘ e caguia˘˘ Juan júu˘˘ quíá˘˘r˘˘ e 'né˘˘ nisáng˘˘ dsea˘ jmi˘˘ e laco˘˘ cuø˘˘ lí˘ e quí˘˘˘ jíng˘˘ yaaiñ˘˘ fí˘ quini˘˘ Fidiée˘˘. ³⁸ Jo niñib˘˘ 'nú˘˘ cajo jial cacuø˘˘ Fidiée˘˘ Jmiguú˘˘ quíá˘˘r˘˘ Jesús i˘ cacuáng˘˘ fí˘ Nazaret, jo cóo˘˘˘ e bí˘˘ jo cajmée˘˘ Jesús jmang˘˘ e guiú˘˘, jogui cajmi˘˘leáiñ˘˘ jaléng˘˘ i˘ íng˘˘ iihuú˘˘ uúí˘˘ e fii˘˘ i˘ líng˘˘˘ quiú˘˘˘ ta˘˘ quíá˘˘r˘˘; jo jalé˘˘ e jo calí˘˘r˘˘ cajmээр˘, co˘˘ seem˘˘ Fidiée˘˘ contøong˘˘ cóo˘˘˘ ír˘. ³⁹ Jo caneb˘˘ jnea˘˘ jalé˘˘ e guiú˘˘ e cajmée˘˘ Jesús ie˘˘ jo fí˘ Jerusalén, lí˘˘ latøong˘˘ lí˘ se˘˘ Judea. Jo mi˘˘ lí˘ cøøng˘˘ lajo, cateáng˘˘ dsea˘ ír˘ fí˘ dse˘˘ crúu˘˘ jo fí˘ job cajúñiñ˘˘. ⁴⁰ Dsu˘˘ Fidiée˘˘ cajmээр˘ e cají˘˘b˘˘tu˘ dsea˘ do mi˘˘ cadsíng˘˘ 'ni˘˘ jmi˘˘˘ lajo, jogui cajmээр˘ e cajnéng˘˘ dsea˘ do jee˘˘ jnea˘˘. ⁴¹ Dsu˘˘ ja˘ cajmijnéeng˘˘ 'ñia˘˘r˘ jee˘˘ lí˘˘ doñi˘˘ ii˘˘ dsea˘, co˘˘ lajii˘˘˘ jee˘˘ jneab˘˘˘ cajmijnéeng˘˘ 'ñia˘˘r˘, dsea˘ i˘ nicaguíng˘˘ Fidiée˘˘ lajii˘˘˘ lami˘˘ jéeng˘˘gui quíá˘˘˘ e nijmoo˘˘˘naa˘˘ júu˘˘ røø˘ jalé˘˘ e calí˘˘ cóo˘˘˘ Jesús. Jo jneab˘˘˘ dsea˘ ca˘né˘˘˘ caquiee˘˘˘naa˘˘ cóo˘˘r˘˘ mi˘˘ cangí˘˘ e cají˘˘˘tur calé˘˘ catú˘˘. ⁴² Jogui Jesús casíñ˘˘˘ jnea˘˘ e niguiá˘˘naa˘˘ júu˘˘ quíá˘˘r˘˘ jee˘˘ jaléng˘˘ dsea˘, jogui e nijmoo˘˘˘naa˘˘ júu˘˘ røø˘ e Fidiée˘˘b˘˘ dsea˘ casíñ˘˘˘ dsea˘ do e niquidsir˘˘ í˘˘ jee˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ jmi˘˘güü˘ i˘ jí˘˘gui cóo˘˘˘˘gui jaléng˘˘ i˘ ni˘˘líng˘˘ mi˘˘ catí˘˘ í˘˘ lajo. ⁴³ Jo jaléng˘˘ dsea˘ i˘ nicafé˘˘˘ cuaiñ˘˘ quíá˘˘˘ Fidiée˘˘ lajii˘˘˘ mali˘˘ eáam˘˘ café˘˘r˘˘ cuaiñ˘˘ quíá˘˘˘ Jesús, jogui cajím˘˘˘bir cajo e doñi˘˘ ii˘˘ dsea˘ i˘ jáng˘˘˘ yaang˘˘ fí˘ jaguoo˘˘˘ Jesús ni˘˘iim˘˘ dsee˘˘ quíá˘˘r˘˘ la'eáang˘˘ cóo˘˘˘ dsea˘ do.

Mi˘˘ ca˘líng˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ i˘ ja˘ líng˘˘ dsea˘ Israel Jmiguú˘˘ quíá˘˘˘ Fidiée˘˘

⁴⁴ Jo laco˘˘˘ gui˘˘nang˘˘˘ sim˘˘bi˘˘ T̄ú˘ Simón e fé˘˘r˘˘ jalé˘˘ júu˘˘ quíá˘˘˘ Dsea˘ Jmáang˘˘ fí˘ jee˘˘ i˘ dsea˘ i˘ siseáng˘˘ do, mi˘˘ tí˘˘ lí˘ cangíng˘˘ jaléng˘˘ i˘ dsea˘ do Jmiguú˘˘ quíá˘˘˘ Fidiée˘˘. ⁴⁵ Jo jaléng˘˘ i˘ dsea˘ Israel i˘ nilíng˘˘ dsea˘ quíá˘˘˘ Dsea˘ Jmáang˘˘ i˘ caguiliing˘˘˘ cóo˘˘˘ T̄ú˘ Simón fí˘ quíá˘˘˘ i˘ Cornelio do, eáam˘˘ cangogá˘˘ dsíir˘˘ mi˘˘ calí˘˘lí˘r˘˘ e cangíim˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ i˘ ja˘ líng˘˘ dsea˘ Israel Jmiguú˘˘ quíá˘˘˘ Fidiée˘˘ cajo, ⁴⁶ co˘˘ núur˘˘ síng˘˘ i˘ dsea˘ do cóo˘˘˘ jmi˘˘ e jiié˘˘˘gui laco˘˘˘ jmi˘˘ quíá˘˘r˘˘ jogui jmiféiñ˘˘ Fidiée˘˘ cajo. ⁴⁷ Joba˘ cajíng˘˘˘ i˘ T̄ú˘ Simón do casí˘˘r˘˘ i˘ dsea˘ do ladsifí˘˘ lado:

—Jíi' jaang` ja` iì cuòøng` jníng` e nisáng` i dsea` la jmiì e laco' cuø' li~ e nilíiñ' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, co' nica'ím' bre Jmiguí quiá' Fidiéé' laco'gui nica'íing' jnea' cajo.

⁴⁸ Jo caquiá' Tú' Simón ta~ e cajgáam` i dsea` do jmiì e laco' cuø' li~ e nilíiñ' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`. Jo mi~ cangí jo, jaléng' i dsea` do camí'r' Tú' Simón e fa' nijé` bi dsea` do coo` tú` jmiì cóo'r' fí jo.

11

E` uing` e caguiar` júu` quiá' Dsea` Jmáang` fí jee` dsea` i ja` líng' dsea` Israel

¹ Jo mi~ cangí jo, jaléng' dsea` apóo` cóo'gui jaléng' dsea` quiá' Fidiéé' caguiang` gui i neáng' lacaang` lí se' Judea, caliñir' júu` e jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel nica'ím' bre cajo júu` quiá' Dsea` Jmáang`. ² Jo mi~ caguiéng' tu i Tú' Simón do fí Jerusalén, i líng` dsea` Israel i líng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` canaaiñ` cuø'reiñ' dsee` ³ jo sí' reiñ':

—¿Jiali' caguié' lacaang` quiá' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel jo caguiquié' cóo'r'?

⁴ Jo canaang` Tú' Simón jma'reiñ' júu` latí uing` quiá' jalé' e calí` do jo cajíñ'`:

⁵ —Lajee` táan`n fí Joje, jo lajee` guiáang' e fón'n Fidiéé', camó`o líng` ee' camó`o lafa' mi~ qui' dsea'; jo camó`o cajgó` fí yú' jmigüf coo' 'mi' e fe' eáang', jo 'ñúu' lajé' quiú' quiúung'~, jo catisí' fí lí` sín'n. <sup>6</sup> Jo mi~ cajóø`ø røø` dsí' e 'mi' do, jo camó`o e teáang' langíng` íing' jó' nuu` i dsí` tú` guoo` jogui tú` tíi` cóo'gui jaléng' mi' jogui jaléng' qui' cóo' langíng` íing' tá. ⁷ Jo canú` u e líng` i guicafé' jo guicajíñ': "Ráan' na, Tú' Simón, jngan' i jó' na jo cun' re'." ⁸ Jo cafá' a: "U~, Fíi, jíi' cóo' née' ja` mí cacún' n jaléng' i jó' na, co' lajo ta` huí' fí ni` júu` quiá' ta` qui' naa', jnea' dsea` lí' naa' dsea` Israel." <sup>9</sup> Joba' canú` túu` e luu` e guicafé' fí guiá' güi do jo casí` jnea` lala: "Jalé' e jíng' Fidiéé' e cuòøng` lí` cø', ja` ta` e fo' 'nu' e ja` cuòøng` jme' lajo." ¹⁰ Jo 'ní' née' catí e jgóo' e 'mi' do; jo mi~ cangoyúung'~, jo cajgóob` tu fí yú' jmigüf. <sup>11</sup> Jo lajee` guiáang' e móo`o jalé' e jo, caguilíng` gaang` dseañu' i 'náng' jnea` i jalíng` tí Cesarea caguilíñ` fí lí` guiin`n do. ¹² Jo caquiá' Jmiguí quiá' Fidiéé' ta` jnea` e cangó`o cóo' i dsea` do e ja` casée' e jíi' coo' ta` uí' e ja` líng' dsea` do dsea` Israel. Jo cóo' baa` jñúung` gui i dsea` quiá' Dsea` Jmáang` la cangó`o. Jo mi~ caguié' e fí Cesarea, lajalé' baa' cangotóo' naa' fí quiá' jaang` dseañu' i sii` Cornelio. <sup>13</sup> Jo fí jo cajmea'r' jnea' júu` jial cangáñ` jaang` ángel i líng' guotiñ` Fidiéé' fí quiá'r` ; jo cajíng' i ángel do casí` reiñ' do lala: "Síing` dsea` quií' fí Joje, jo güiguite'r' jaang` dseañu' i sii` Simón, i sii` bi Tú' cajo. ¹⁴ Jo í'bing' nijíng' jial cuòøng` nileáng` na' jee` dsee` quií` na' colíng` cóo' jaléng' i seeng` quií` na'." ¹⁵ Jo mi~ canaang` e fón'nre, jo mi~ cangíiñ` Jmiguí quiá' Fidiéé' lajaléñ' do lí' laco'gui cangíng` jnea', dsea` lí' naa' dsea` Israel, latí mi~ uing`. ¹⁶ Jo joguib` cadseng' dsii` lajii' e cajíng' Fíi' naa' Dsea` Jmáang` lami` cateáiñ` cóo' jnea' fí jmigüf la mi~ cajíñ' lala: "E já` ba' e Juan caseáiñ` dsea` jmiì, dsu' 'nú' nisáng` na' jmiì cóo' Jmiguí quiá' Fidiéé'." ¹⁷ Jo song Fidiéé' cacuø'r' i dsea` i ja` líng' dsea` Israel Jmiguí quiá'r` laco'gui cacuø'r' jnea', dsea` lí' naa' lajo mi~ ca'íng' naa' júu` quiá' Fíi' naa' Dsea` Jmáang`, joba' ¿i` jnea` e nijniñ`n lajii' ta` quiá' Fidiéé'?

¹⁸ Jo mi~ canúu` jaléng' i dsea` Israel i líng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` jalé' júu` quiá' Tú' Simón, dsifí lajo jo e cañir' jíi' coo' quiáiñ` do, jo canaaiñ` jmiféiñ' Fidiéé' jo fé'r':

—E jáb' e nicacuø' Fidiéé' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e niquí' nijíng' yaaiñ` fí quinir' laco' cacuø'r' jnea', jo lajoba' ni' uíiñ` dsea` i catíng` seeng` cøøng` cóo' Fidiéé' lata`.

Jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` fí Antioquía

¹⁹ Jo ie` do, mi~ cangí e cajnga' dsea` quiá' i Téé` do, mi~ canaang` jmáng' dsea` ga` jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, joba' i líng` i dsea` í` cangolíñ` cartí lí` se' Fenicia joguí lí` se' Chipre cóo' Antioquía lí` se' Siria. Jo mi~ caguilíñ` fí jo, canaaiñ` e'r' jaléng' dsea` Israel júu` quiá' Fíi' naa' Jesús, dsu' jíi' dsea` í'bing' ca'e'r' jo ja` ca'e'r'

dsea`jiéng'gui. <sup>20</sup> Jo nañí fa' e lajob cajmér-, dsu' coo` tú- mñing' dsea` i niseeng` fí lí se' Chipre cóo' gui fí Cirene i nica'ing' Dsea` Jmáang- ie` do caguiliñ- fí Antioquía, jo cagua'bre júu` quiá'- Fíinaa' Jesús jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel. <sup>21</sup> Jo eám' cajmicóo' Jmiguí quiá'- Fidiéé` quiá'- i dsea` do, joba' fíim' dsea` i ja` líng' dsea` Israel caquí'- cajíng' yaaiñ- fí quini` Fidiéé` ie` jo; jogui catú`bre jalé' e lami` tñiñ` jmóor` jééng'gui jogui ca'uiñ- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-.

²² Jo mi` caliñi` i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí Jerusalén do jalé' e calí- fí Antioquía, joba' casíñ i Bernabé do fí jo. ²³ Jo mi` caguie` í fí jo, cangár- e dseáng'- ja' ba' e nica'uíng- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jaléng' i dsea` i ja` líng' dsea` Israel i seeng` fí jo. Jo eám' cali'iaang` dsíi` i Bernabé do ie` jo, jogui casí'r- jaléng' i dsea` do e ja` nitiúuiñ- do Dsea` Jmáang-, jogui e nijmíti`bir e ngocáng` dsíir' jalé' júu` quiá'- dsea` do cajo. ²⁴ Jo i Bernabé do líiñ` jaang` dseañu` i guiúng- eáang', jo contøom- jée' Jmiguí quiá'- Fidiéé` quiá'r- cóo' jalé' e jmóor` do, jogui jáb'- líiñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- car` ngocáng` dsíir'; jo lajob fíim' dsea` ca'uiñ- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- ie` jo.

²⁵⁻²⁶ Jo mi` cangí jo, jo cangó- Bernabé fí Tarso e cango'neeiñ- Saulo. Jo mi` cadséiñ` dsea` do, cajéem`breiñ` do fí Antioquía. Jo fí job cajer` laji` huáaiñ- do lajee` coo` jii` tøong- e e'r' fñing` dsea` júu` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo e fí Antioquía dob lí la'uii` calisí dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jaléng' i dsea` i cajáng' yaang` fí jaguó` Jesús.

²⁷ Jo ie` jo, coo` tú- mñing' dsea` i jmóo` ta` e fé'r` cuaiñ` quiá'- Fidiéé` ca'uøøiñ` fí Jerusalén jo cangoliñ` fí Antioquía. ²⁸ Jo mi` caguiliñ- fí jo, jaaiñ` do i sii` Agabo casíng' 'ñia'r' fí quini`gui, jo cajíñ'- la'eáang' cóo' Jmiguí quiá'- Fidiéé` e tí nijáa` jii` oo- fí jo. Jo jalé' e jo cangojee` lajee` jii` quiá'- jaang` dseata` dsea` féng' i calisí Claudio. <sup>29</sup> Joba' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí Antioquía ca'f` dsíir' e nisíñ- jalé' e nijmicóo'r- i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí lí se' Judea, lí` jíé' jii` lí` quí'r- jmíi`, ³⁰ jo lajob cajmér-. Jo la'eáang' Bernabé jogui Saulo cangolí jalé' e do quiá'- jaléng' dsea` cóong'- i neáang' fí lí se' Judea.

12

Mí` cajnga' dsea` quiá'- Jacóo`

¹⁻³ Jo lajee` jo, lajee` jmóo` dsea` Israel jmíi` quiá'r- e gø'r' iñí` e ja` quie` quiéeng`, jo ie` jo canaang` Herodes Agripa, jaang` dseata` dsea` féng' i quiu` ta` fí Jerusalén, jo canaaiñ` jmáañ` ga` i líng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí jo. Jo lajee` jo, caquiur` ta` e cajnga' dsea` quiá'- i Jacóo` cóo' nisíu', jaang` dsea` i oó` ta` quiá'- Fidiéé`; jo i dsea` í líiñ` jaang` dsea` ngáang'- cóo' i Juan do. Jo mi` calilí` i dseata` Herodes do e catb` dsíi` jaléng' dsea` Israel e cajnga' dsea` quiá'- i Jacóo` do, joba' caquiur` ta` e catám` i Tú` Simón do cajo. ⁴ Jo mi` catáañ` dsea` do jo caquiur` ta` e dsíi` 'nññí` ca'íñ'- do ladsifí` lado. Jogui mifñing` caquiur` ta` guijñúung- 'lée- quiá'r- i nidsijmée- í i Tú` Simón do, jogui e nijmér- dsiguiéeng` tá'- la quiúung- dsea` e laco' ja` sitúung`; jo í dsíir' e mi` ningí` e jmíi` doba' nisíñ` dsea` do fí quini` jaléng' dsea` fíi`. ⁵ Jo e eám'ba' jée' 'lée- quiá'- i Tú` Simón do lí iuuiñ- e laco' ja` dseáang'- niliúng- 'ñia'r'. Jo lajee` jo, lajalém` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- féiñ` Fidiéé` uii` quiá'- dsea` do e ngocáng` dsíir'.

Mí` caguíng` jaang` ángel quiá'- Fidiéé` Tú` Simón fí dsíi` 'nññí`

⁶ Jo mi` nijneá` e uøø` joba', sí'í` e nidsijéeng` i dseata` Herodes do Tú` Simón fí quini` jaléng' dsea` fíi` e niquidsir' í` quiáñ'- do. Dsu' 'ñia' e uøø` jo, dob ráang` Tú` Simón güñiñ` fí dsíi` e 'nññí` do, jo 'ññu` guóor` cóo' ñí` cadena, jogui teáang- jmá'- jáng` 'lée- i jmóo` í` ír` lacataang` cáaiñ`, jogui jiéng'gui 'lée- i teáang- jmóo` í` e o'nú` 'nññí` do. ⁷ Jo lajee` jo, coo` cajném- jaang` ángel i casíng` Fidiéé` fí lí ráang` i Tú` Simón do fí dsíi` 'nññí`, jo jlo` cajneá` fí latøong- e dsíi` jo. Jo i ángel do cangoquieeiñ` lí` ráang` Tú` Simón jo caguí'r` mo'uøø` dsea` do; jo dsifí`bi` cajné- dsíiñ` do lí` ráaiñ` güñiñ`, jo lalab casí'- i ángel do ír`:

—Jminá- ráan'- na, Tú` Simón.

Jø dsifí lajob casojiá' e ñí' cadena e 'ñúu' guoo` Tú^ Simón do. <sup>8</sup> Jø cajíng' i ángel do calé' catú- casí'r- dsea` do:

—Quí' sí' lajminá- jogui óø' lomii'.

Jøba' lajob cajmée` Tú^ Simón ladsifí' lado. Jø cajíng' gui i ángel do casí'r- dsea` do lala:

—Te' 'mijñú` iá~ lúu' jo má-aa' cóo' jnea~.

⁹ Jø dsifí lajob cango'leáang' i Tú^ Simón do laco' cagüi'í' i ángel do, jø jii' ja ñir' si já' si ja já' lajii' e jíng' i ángel do, co' nír` e do lafa' mi' quí'bre. ¹⁰ Jø cangám'bre li' teáang' i 'lée- do la'uii~, jø lí- jø, cangáiiñ' li' teáang- coo' 'lé'gui. Jø mi' tí' li' ñingóo' uóiiñ' fí' coo' o'nú' li' lí' layaang~ ñí' e mifíng' ni'uóiiñ' cartí' caluu', 'ñiab' e jní' do cana', jø ca'uøøm'bre. Jø cueeb'jia capí' li' cangolíiñ' e ngir' colíing~ lado. Jø mi' cangoyúung' jø, catúub- i ángel do quiá' i Tú^ Simón do, jø 'ñia'biñ' do cangáng' guir.

¹¹ Jø mi' calilí' i Tú^ Simón do e dseáng' jáb' jalé' e cangongáiiñ' do jøba' cajíñ' :

—Nab nicamó-o e dseáng' já'-ba' nicasíng' Fidiée' i ángel do quiá'r- e cajaleaaiñ' jnea' fí' jaguó' i dseata~ Herodes do e laco' ja' calí'r- cajmicóo' rúiiñ' cóo' dsea' góoo' dsea' Israel fa' ee' cajmeaiñ' jnea~.

¹² Jø mi' cangí' e calilí'r' e jø, condséeb' cangáiiñ' fí' quiá'- jaang' dseamf' i sii' Yá', niquiá' jaang' dseañu' i sii' Juan, sii'bir Marcos cajo. Jø fíim' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- siseáng' fí' jø e féiñ' Fidiée' lajee' jø. ¹³ Jø mi' caguiéng' i Tú^ Simón do fí' jø, dsifí lajob cabár' jní' o'nú' e tór' i dsea' teáang' dsíí' do e laco' nineaiñ' do 'núu'. Jøba' cangó- jaang' simí' i jmóo' ta' i sii' Rode e ngoñíir' i i bá' e jní' do. ¹⁴ Jø dsifí mi' calicuír' luu' i Tú^ Simón do, sóong- cali'íáang' dsíir', jø lafa' e nineár- e 'núu' do e ñingíng- Tú^ Simón, dsifí lajob caquíng' tur cangojmée'r' i teáang' dsíí' do júu' e Tú^ Simómbing' sing' bá' e jní' do. ¹⁵ Jø cajíng' i dsea' teáang' do casí'r- i simí' do:

—¡Ngaam' 'nu, simí'!

Dsu' i simí' do jiiñ' e já'-ba' e Tú^ Simómbing' guisíng' e tór' o'nú'.

Dsu' i dsea' caguiaang- do cañíir':

—O' Tú^ Simón do. Jangám- i ángel i jmóo' í' quiá'-bre do.

¹⁶ Jø lajee' síng' i dsea' do lado, dob sing' Tú^ Simón e bá'bir jní' fí' caluu'. Jø lí' mi' caneáar' e jní' do, joguib calilí'r' e Tú^ Simómbing' nising', jø sóong' cafóiiñ' mi' cangáiiñ' dsea' do. ¹⁷ Dsu' i Tú^ Simón do cajmээр' li' cóo' guoor' e laco' jø' ta'li i dsea' do má'-. Jø mi' ni'iuuiñ' dsíí' sinúu', joguiba' cajmea'r' i dsea' do júu' la'uiing~ lanú'- jial cajmicóo' Fidiée' quiá'r- e cagüi'íir' dsíí' e 'nuñí' do jø cajíñ' casí'-reiñ':

—Jmée'na' júu' Jacóo' cóo' gui dsea' quiá' Dsea' Jmáang- i caguiaang- gui do jalé' e guíu' e cajmée' Fidiée' cóo' jnea' fí' dsíí' 'nuñí'.

Jø mi' calí' síiiñ' lado, jø cagüi'í'bre jø fí' lí' jiéb' cangór-.

¹⁸ Jø mi' cajneá- coo'gui jmi~, mi' cangá- jaléng' i 'lée- do e jø' Tú^ Simón seeng' fí' dsíí' 'nuñí', sóong- cangogá' dsíir' lajaléiñ' do, co' jii' ja ñir' e calí' cóoiñ' do. ¹⁹ Jø mi' caliñí' i dseata~ Herodes do e jø' Tú^ Simón seeng' fí' dsíí' 'nuñí', jøba' caquiur' ta' e cali'ném'biñ' do, dsu' jø' lí' cadséng'neiñ'; jøba' cató'r- lajiiing' 'lée- i sí'í' cajmée' í' quiá'- Tú^ Simón do, jø caquiur' ta' e cajúm-biñ' do lajiiñ' dsifí' lado uii' e caláang- i Tú^ Simón do. Jø mi' lí' cøøng'gui lajø, cagüi'í' b' dseata~ Herodes li' guiiñ' li' se' Judea, jø cangór- cangogüear' fí' Cesarea.

Mí' cajúng- i dseata~ Herodes Agripa do

²⁰ Dsu' ie~ jø, sóong' nisigüing' i dseata~ Herodes do quiá'- jaléng' dsea' i niseeng' fí' Tiro cóo' Sidón, dsu' i Herodes do i 'né- nicuó' fí' e nilisea' jalé' e nidó'- i dsea' seeng' fí' Tiro cóo' gui i dsea' i seeng' fí' Sidón; jøba' i dsea' seeng' fí' laji' tú- fii' jø dseáng'- 'néb- e niliseeiñ' røø' cóo' i dseata~ do e laco' nilisea' jalé' e gøiñ' do. Jø calí'-bre jaang' dseañu' i líng' jaang' dsea' nu'luu' quiá'- i dseata~ Herodes do i sii' Blasto, jø cacuø'reiñ' do cuu- e laco' niféiñ' do uii' quiáiiñ'. Jø lajoguiba' calí'r- e síiiñ' cóo' i dseata~ Herodes do. ²¹ Jø catéeiñ' do coo' jmi~ lí' e iin~ nisíiñ' cóo' jaléng' i dsea' do. Jø e jmi~ jø, dsea' seeng' fí' Tiro cóo' gui fí' Sidón caguilíiñ' fí' lí' guüing~ i dseata~ Herodes do. Jø ie~ jø i

dseata~ Herodes do caquá' r- sí' r^ lali~ e jlo^ gui e sea` quiá' r-, jo caguár` ni~ 'masii~ quiá' r- lí~ guár` mi~ quidsir' í', jo canaaiñ` bír` güí~ quiá' r- jee~ jaléng' i dsea` fií` do. <sup>22</sup> Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do jalé' júu^ quiá' i dseata~ Herodes do jo canaaiñ` fé' r` teá' lala:

—Jaang` diée~ i fé' na lana, o' dsea` jmigüí` na!

²³ Jo dsifí' lajob jaang` ángel quiá' Fidiée~ cajméer` e catóm' i dseata~ Herodes do e dsée' r~ ladsifí' lado, co' cacuør' fí' e cajmiféng' dsea` ír` laco' Fidiée~ 'ñia' r'. Jo cajúm~ i dseata~ Herodes do cóo' j mohuí' e cacuør' i ángel do e cagó' joo' ír`.

²⁴ Dsu' lajee~ jo, eáang` gui ngóo' ni' júu^ quiá' Fidiée~ jogui doñí' jieb' ninúu~ dsea` e júu^ jo.

²⁵ Jo mi~ tí' lí~ cató' ta~ quiá' i Bernabé cóo' gui Saulo fí' Jerusalén, jo cangolíim` tur fí' Antioquía, jo tée` bre Juan i sii` bi Marcos cajo.

13

Mi~ canaang` Bernabé cóo' Saulo e guiar' júu^ quiá' Fíi` naa' Jesús lacaang` fí' lí~ jié' <sup>1</sup> Jo mi~ caguilíin` fí' Antioquía caseaiñ` cóo' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i nineáang` fí' jo, jo jee~ jo niquiéeng` jaléng' dsea` i fé' cuaiñ` quiá' Fidiée~ cóo' gui jaléng' tífa' quiá' júu^ quiá' dsea` do; jaaiñ` do nisiir` Simón i sii` Simón Le', jaang` gui i sii` Lucio i caliséng' fí' Cirene, jaang` gui i sii` Manaén i cacuáng` colíing` cóo' i dseata~ Herodes do i calíng` dseata~ dsea` féng' quiá' Galilea, jogui Bernabé cóo' gui Saulo do. <sup>2</sup> Jo cóo' jmií~ lajee~ guiáang' teáang' i dsea` do e jmiféiñ' Fíi` naa' Fidiée~ jogui jmóor` ayuno e ja` gø' r' ir~ lajee~ jo, casí' Jmiguí' quiá' Fidiée~ ír` lala jo cajíin`:

—Cuóøng` na' jnea~ i Bernabé na cóo' gui Saulo quiá' e nináin` jmér~ lajii~ ta~ e nicatóø` øre na.

³⁻⁴ Jo mi~ cangoyúung' e féiñ' Fidiée~ jogui cajméer` ayuno, dsifí' lajob caquidsí' i dsea` do guóor` fí' moguí' Bernabé cóo' gui Saulo e laco' cuø' lí~ quiá' lajii~ ta~ nidsilíin` do. Jo mi~ calí~ jo, calí' breiñ` do júu^, jo cangolíim` biñ` do, jo cóo' bre i Juan Marcos do i jmicóo' quiá' r-.

Mi~ caguia' gáng~ i dsea` oo' ta~ quiá' Fidiée~ júu^ quiá' Dsea` Jmáang~ fí' Chipre ⁵ Jo Jmiguí' quiá' Fidiéeb' casii' quiá' i Bernabé do cóo' gui Saulo fí' cóo' oo' jmií' e sii' Seleucia e née' 'ni' jmiñí'. Jo mi~ caguilíin` fí' jo, cangotáaiñ` fí' cóo' dsí' móo' jo cangolíin` fí' cóo' oo' jmií' lí~ sii' Salamina e née' fí' lí~ se' Chipre. Jo mi~ caguilíin` fí' jo, jo cajgám~ bre e móo' do, jo dsifí' lajob cangolíin` fí' lí~ téé` guá' quiá' dsea` góor` dsea` Israel jo canaaiñ` guiar' júu^ quiá' Fidiée~ fí' jo.

⁶ Jo mi~ cangf` jo, cangíin` la'úm~ e ni~ uó^ e née' ni' jmiñí' do cartí' caguilíin` fí' oo' jmií' e sii' Pafos. Jo fí' job cajíin` jaang` dsea` Israel i sii' Barjesús, jo cóo' jmií' griego siir` Elimas. Jo i dseañu' do nilíin` jaang` dsea` láang` i ngí' ta~ jmigóøng` jaléng' dsea', co' jín' e líiin` jaang` i fé' cuaiñ` quiá' Fidiée~, dsu' o' já' e lajo. <sup>7</sup> Jo i dsea` láang` do nilíin` jaang` i jmóo' lajii~ e iing` dseata~ dsea` féng' i sii' Sergio Paulo, jaang` dseañu' i tíing` eáang'. Jo mi~ caliñí' i dseata~ dsea` féng' do e fí' góo' bre nitáang` Bernabé cóo' gui Saulo, joba' cató' reiñ` co' iin` ninúr~ júu^ quiá' Fidiée~ e guiaiñ' do. <sup>8</sup> Dsu' i dsea` láang` do cajníim` bre quiá' i dseata~ dsea` féng' do e laco' ja` já' nilíin` do júu^ quiá' Fidiée~ e guia' i Saulo do. <sup>9</sup> Jo eámam` jéeng` Jmiguí' quiá' Fidiée~ i Saulo do i sii' bi Paa~ cajo, joba' cajóøin` i Elimas do la'úung` <sup>10</sup> jo casí' r- dsea` do:

—'Nu' lin' jaang` adsee` féng' jogui jóo' fií' i 'ling'; co' jni' fí' quiá' jaléng' dsea` i iing` jmé~ e guíá'. ¿Jialí' jnin' fí' quiá' jaléng' dsea` i iing` nisíng' yaang` fí' guíá' cóo' Dsea` Jmáang`? <sup>11</sup> Lana Fíi` naa' Fidiée~ nicuør' r- 'nu' cóo' iihuí', jo nijá' e jo' lí' jóø' jii~ capi' cartí' mi~ niquíú' Fidiée~ ta~ e nilijné' tu' calé' catú'.

Jo dsifí' lajob calinú' jmini~ i Elimas do, jo canaaiñ` jmóor` quijí' i dsea` i nisó' 'ma' u' quiá' r- co' jo' lí' jóø' jii~ capi'. <sup>12</sup> Jo mi~ cangá~ i dseata~ dsea` féng' do e calí~ lado, dsifí' lajob já' caliñ` júu^ quiá' Dsea` Jmáang~ co' eámam` dsigá' dsíir` jalé' júu^ quiá' dsea` do e e' i dsea` apóo' do.

Mi~ cangolíng^ Paa~ cóo~ Bernabé fí Antioquía li~ se' Pisidia

¹³ Jo mi~ calí ta~ quiá~ i Paa~ do cóo~ gui Bernabé cóo~ gui Juan Marcos e fí Pafos do, joba' ca'uøøm~ bre fí jo e teáaiñ~ fí dsíí móo', jo cangolíñ^ fí Perge e née' fí lí^ lí' ngóo~ jmiñí^ lí~ se' Panfilia. Dsu' i Juan Marcos do jo cangó~ guir cóoiñ~ do, jo caquim~ tur fí Jerusalén. ¹⁴ Jo mi~ cangf jo, ca'uøøm~ i Paa~ do cóo~ gui Bernabé fí Perge, jo cangolíñ^ fí cóo~ gui fí lí~ sii Antioquía e née' lí~ se' Pisidia. Jo mi~ caguiliñ~ fí jo, cóo~ jmiñ~ lajee~ e tñng~ dsea' góor~ dsea' Israel e jmiñí', cangotáaiñ~ fí guá~ quiá~ dsea' do, jo fí job caguár~ jee~ jaléng' dsea' i teáng' do ie~ jo. ¹⁵ Jo mi~ cangoyúung' e ca'f i dsea' do e júu^ quiu' ta~ quiá~ Fidié~ cóo~ gui e júu^ quiá~ jaléng' dsea' i café' cuaiñ~ quiá~ Fidié~ do maliñ~ gui eáang', jo mi~ cangf jo, i dsea' i née' ni~ e guá~ do casí'r~ i dsea' gáng~ do jo cajíñ~:

—Rú'uu', song sea' júu^ e iing~ na' fong'^ na' jaléng' dsea' góo'na' la e laco' nijmicóo~ quiá'r~, cuøøm~ fong'^ na' r lana.

¹⁶ Jo dsifí lajob caróo~ i Paa~ do lí~ guiñ~, jo cajméer' lí~ cóo~ guóor' e laco' ninú~ i dsea' do júu^ quiá'r~, jo lalab cajíñ~ casí'r~ i dsea' do:

—Núu~ na' júu^ quié~ e jaléng' 'nú', dsea' góo'oo' dsea' Israel, jogui jaléng' 'nú' dsea' ja' líng'na' dsea' Israel i jmi'goo'na' Fidié~ qui~ jnea': ¹⁷ Lajíi~ mali' eáang' Fidié~ caguíñ' 'lí~ dsea' cóong' qui~ ii', jo lajee~ e neáaiñ~ fí Egipto, cajmée' Fidié~ e eám' cangofíiñ', doñí' fa' líiñ~ dsea' seeng' fí fí lí~ o' góor'. Jo mi~ cangf jo, ca'uøøm~ bre i dsea' do fí Egipto la'eáang' cóo~ e 'gøiñ' do. ¹⁸ Jo lajee~ tuló~ jii~ e cangiñ~ do fí ni~ guóo~ uó~ quiú~, cajméeb' Fidié~ féng' dsír' uii~ quiáiñ~ do. ¹⁹ Jo mi~ caguilíng' i dsea' cóong' qui~ ii' dsea' Israel do fí lí~ se' Canaán, ca'ím~ Fidié~ jaléng' dsea' i neáang' fí jo; guié~ fí ca'íiñ~ ie~ jo e laco' caliseá uó~ e cacuø'r' 'lí~ dsea' cóong' qui~ ii' e fí lí~ se' Canaán do. ²⁰ Jo mi~ cangf cuatrocientos cincuenta jii~ e caguá~ dsea' cóong' qui~ ii' dsea' Israel fí Egipto, joguib cacuøong' Fidié~ lajiing' dsea' í dsea' i cacá~ nifí quiá~ dsea' góor' i líng' dsea' cóong' qui~ ii' do. Jo dsea' góo'oo' i sii Samuel i fé' cuaiñ~ quiá~ Fidié~, íbing' cacá~ nifí quiá~ dsea' áang' qui~ ii' do cartí lí~ cadséng~. ²¹ Jo mi~ cangf joguiba' dsea' góo'oo' camíñ' Fidié~ jaang' dseata~ dsea' féng' i niquiá~ ta~ quiá'r~ jee~ la'ó' dsea' góo'oo' do. Joba' Fidié~ cacuøoiñ~ jaang' dseata~ dsea' féng' i calisí Saúl, jóo' jaang' dseañu' i calisí Cis, siju' Míing~, jaang' lajee~ guitúung' 'lé' dsea' áang' qui~ ii' do; jo i Saúl dob caquiú' ta~ quiá~ dsea' áang' qui~ ii' lajee~ tuló~ jii~. ²² Jo mi~ cangf jo, caguíim' Fidié~ i dseata~ Saúl do e líiñ' ta~, jo caguíeeiñ~ jaang' dseañu' i sii Daví' i nilíng~ dseata~ dsea' féng' quiá~ dsea' Israel, jóo' jaang' dseañu' i sii Isaí. Jo lalab cajíng' Fidié~ e éeiñ~ i dseata~ Daví' do ie~ jo: “Eám' íaang' dsii cóo~ Daví' i líng' jóo' Isaí, co' nijmiti~ bre lajii~ e iin~n.” ²³ Jo jaang' lajee~ dsea' siju' i dseata~ Daví' do, íb' dsea' góo'oo' Jesús i cajíng' Fidié~ lajii~ lamali'gui do i nisíñ~ fí jmi'güf la e nileáiñ~ jnea~aa' jee~ dsee~ qui~ ii', dsea' lí'í' dsea' Israel, lí' laco'gui jii~ júu^ e nicacuø'r' jéeng'gui. ²⁴ Dsu' nú~ gui e caguéng~ Jesús fí jmi'güf la, cangí jaang' dsea' góo'oo' i sii Juan e ni'r' júu^ jee~ jnea' dsea' Israel quiá~ jial 'né~ niquí~ jíng' yaang~ dsea' fí quini~ Fidié~ jo lajoguiba' cuøong' nisáiñ~ jmiñ'. ²⁵ Jo mi~ nijaquíeem'ba' e nité' ta~ quiá~ i Juan i seáang' dsea' jmiñ~ do, cajíñ~ casí'r~ jaléng' dsea' lala: “Ja' í óo'na' e jnea~ i dsea' i sijeeng'na' do i jíng' Fidié~ i nisíñ~ fí jmi'güf la, co' nabi nijáa' dsea' í cøong'guijia na, jo fí quini' í ja' quíing' jnea~ co' sší~ i capí' ní' 'núu' lomíir~.”

²⁶ Dsea' rú'uu', jaléng' jnea' dsea' Israel dsea' siju' 'lí~ yáu~ qui~ ii' Abraham lí'naa', jogui jaléng' 'nú', dsea' ja' líng'na' dsea' Israel i jmi'gó' Fidié~, catím~ baa' lajalé'naa' e juguí~ e guiaa~ la quiá~ jial nileáang'naa' jee~ dsee~ qui~ naa'. ²⁷ Dsaco' jaléng' jnea' dsea' Israel i seeng' fí Jerusalén cóo~ lajaléng' dsea' quié' nifí qui~ ii' ja' calilí'r^ i dseáng' Jesús i cajíng' Fidié~ i nisíñ~ fí jmi'güf la e laco' nileáiñ~ jnea~aa' jee~ dsee~ qui~ ii', o'gui cangáin' jalé' júu^ quiá~ Fidié~ e cajme' i dsea' i fé' cuaiñ~ quiá~ dsea' do e í dsea' fí laco' fí dsíí guá~ qui~ ii' mi~ jmiñ~ e jmi'íng'naa'. Dsu' mi~ cateáiñ~ i Jesús do fí dse' crúu~, e jii~ yaaiñ~ ja' calilí'r^ e joguib caliti~ jalé' e cajme' i dsea' i café' cuaiñ~ quiá~ Fidié~ fí ni~ jì quiá'r~ maliñ~ gui eáang'. ²⁸ Jo nañí' fa' jii~ cóo' dsee~ ja'

cadsé^l dsea^g góo^{oo} dsea^g Israel quíá^l dsea^g góo^{naa} Jesús e quíá^l nijngáiñ^l dsea^g do, dsu^l cangomí^l bre fí dseata^l Pilato e quíá^l niquiá^l dsea^g do ta^l e nijngáiñ^l Jesús. ²⁹ Jo mi^l cangoyúum^l e caliti^l jalé^l e fé^l fí ni^l jì quíá^l Fidiée^l uii^l quíá^l Dsea^g Jmáang^l latí^l jí^l malí^l, jò cajgiáam^l bre dsea^g do fí dse^l crúu^l lí cajúíñ^l, jò cango^l áaiñ^l fí dsíí^l coo^l too^l jiáa^l laco^l litíng^l dsea^g góo^{oo}. ³⁰ Jo dsu^l Fidiée^l cajméer^l e cají^l b^l tu dsea^g do mi^l cadsí^l ni^l jmí^l lajò. ³¹ Jo lajee^l jmiguiá^l jmí^l cajmijnéeng^l 'ña^l r^l jee^l jaléng^l dsea^g i cangi^l cóo^l r^l, tí lí se^l Galilea jò cartí^l Jerusalén. Jo jaléng^l dsea^g íb^l i ninaang^l guíá^l júu^l quíá^l Fii^l naa^l Jesús jee^l jaléng^l dsea^g jmigüí^l lana colíing^l cóo^l jnea^l.

³²⁻³³ Jo jnea^l cuó^l naa^l 'nú^l lana e juguiá^l e cacuó^l Fidiée^l dsea^g cóong^l quí^l ii^l lají^l malí^l, co^l nicajmiti^l bre e júu^l jò quí^l naa^l, dsea^g lí^l naa^l dsea^g sijur^l, mi^l casíñ^l jóor^l fí jmigüí^l la lí^l laco^l guí^l la fé^l fí ni^l jì salmo e catí^l tú^l do lí fé^l lala: “'Nub^l jóo^l, jò jmí^l na nijmée^l e e nilíñ^l dsea^g e jneab^l líñ^l n^l Tiquíí^l.” ³⁴⁻³⁵ Jo Fidiée^l cajméer^l e cají^l b^l tu Jesús mi^l cangi^l e cajúíñ^l, jogui^l jò nijúung^l tur o^l guí^l nijgié^l ngúu^l táaiñ^l; co^l lalab café^l Fidiée^l fí ni^l jì quíá^l r^l: “Nijmiti^l baa^l la'eáang^l cóo^l 'nu^l jalé^l júu^l jlo^l niguó^l jogui^l já^l e caffí^l i dseata^l Daví^l”. Jogui^l lalab café^l guí^l cajò: “Ja^l cuó^l fí e lí^l nijgié^l lajò ngúu^l táang^l 'nu^l, dsea^g güeang^l quíé^l e i jmóo^l lají^l e iing^l jnea^l.” ³⁶ Jo o^l quíá^l Daví^l fé^l e júu^l la, co^l mi^l cajmiti^l i Daví^l do lají^l e iing^l Fidiée^l e nijmér^l, joguí^l ba^l cajúíñ^l, jò fí dob^l ca'áiñ^l fí cáang^l lí s'aang^l 'lí^l tiquíá^l r^l, jò ngúu^l táaiñ^l cajgob^l fí nú^l uó^l. ³⁷ Dsu^l ngúu^l táang^l Jesús i cajmijí^l Fidiée^l quíá^l do ja^l cajgo^l lajò.

³⁸ Dsea^g rú^l naa^l, dseáng^l né^l ñí^l b^l 'nú^l e jí^l la'eáang^l cóo^l Jesúsba^l e íng^l Fidiée^l jalé^l dsee^l quí^l ii^l. ³⁹ Jogui^l doñí^l i^l i já^l líng^l jalé^l júu^l quíá^l dsea^g do, nileám^l bre jee^l jalé^l dsee^l quíá^l r^l fí quini^l Fidiée^l; co^l jí^l jaang^l dsea^g jmigüí^l caláaiñ^l jee^l dsee^l quíá^l r^l la'eáang^l e jmitir^l júu^l quíu^l ta^l e cajme^l Moi^l do. ⁴⁰ Ñiing^l óo^l na^l jaléng^l 'nú^l, dsea^g rú^l naa^l, e ja^l cuó^l fí yaang^l na^l e güitíng^l na^l laco^l cajíng^l jaang^l dsea^g i café^l cuaiñ^l quíá^l Fidiée^l malí^l guí^l eáang^l mi^l cajme^l r^l lala:

⁴¹ Quié^l na^l cuente jaléng^l 'nú^l i ja^l jí^l júu^l quíé^l e o^l guí^l já^l líng^l na^l e júu^l jò.

Jo güidsigá^l óo^l na^l jogui^l nijúum^l ba^l,

co^l jmiguiá^l jalé^l e nijmee^l jnea^l jee^l 'nú^l

jò jí^l capí^l ja^l já^l nilíng^l na^l, fa^l jialgui^l la jalíng^l dsea^g e jma^l r^l 'nú^l júu^l rø^l quíá^l jalé^l e jò.

Jo lanab cajíng^l Fidiée^l fí ni^l jì quíá^l r^l.

⁴² Jo mi^l calí^l fé^l i Paa^l do jalé^l júu^l güí^l quíá^l r^l, jò ca'uøøm^l bre dsíí^l e guá^l do. Jo fíim^l dsea^g i ja^l líng^l dsea^g Israel cangolíñ^l e cangomí^l r^l Paa^l e niguiá^l guí^l dsea^g do júu^l mi^l nití^l coo^l guí^l jmí^l e jmi'íng^l dsea^g Israel. ⁴³ Jo lajee^l ngolíñ^l do, fíim^l dsea^g Israel cóo^l jaléng^l dsea^g jíéng^l i nica'uíng^l dsea^g Israel ngolíñ^l colíing^l cóo^l Paa^l cóo^l guí^l Bernabé. Jo casí^l r^l jaléng^l i dsea^g do e ja^l nijmitúng^l dsíñ^l cóo^l Fidiée^l, jogui^l e güí^l íb^l dsíí^l rø^l jalé^l e guíá^l e cajmée^l Fidiée^l cóo^l r^l e cangiíñ^l e cacuó^l dsea^g do e íaang^l dsíí^l.

⁴⁴ Jo mi^l catí^l coo^l guí^l semaan^l do, coo^l jmí^l e jmi'íng^l dsea^g Israel, fíng^l dsea^g i seeng^l e fí^l do caguilíñ^l e fí^l guá^l quíá^l dsea^g Israel do e caguínúur^l júu^l quíá^l Fii^l naa^l Fidiée^l e guíá^l i Paa^l do, jia^l ja^l latøøng^l fí^l b^l caguilíng^l ie^l jò. ⁴⁵ Dsu^l mi^l cangá^l dsea^g Israel i ja^l já^l líng^l júu^l e guíá^l i Paa^l do jial tí^l fíng^l jaléng^l dsea^g i caseáng^l fí^l dsíí^l sinúu^l guá^l quíá^l r^l do, sóong^l calí^l dsihuíñ^l quíá^l dsea^g do, jò canaaiñ^l fé^l r^l e jmang^l júu^l e o^l já^l ba^l guíá^l i Paa^l do, jogui^l jmineam^l bre dsea^g do cajò. ⁴⁶ Joba^l i Paa^l do cóo^l guí^l Bernabé jí^l capí^l ja^l 'gó^l r^l casí^l r^l jaléng^l i dsea^g góor^l dsea^g Israel do, jò cajíñ^l casí^l reiñ^l:

—E catí^l b^l jnea^l e 'né^l guíá^l naa^l júu^l quíá^l Fidiée^l la'uii^l jee^l 'nú^l. Jo dsuco^l 'nú^l ja^l iing^l na^l íng^l na^l e júu^l do, jò lajoba^l ja^l catí^l ng^l na^l e niliseeng^l na^l cøøng^l cóo^l Fidiée^l lata^l, joba^l jnea^l fí^l jee^l dsea^g i ja^l líng^l dsea^g góo^{oo} dsea^g Israel canaang^l naa^l guíá^l naa^l júu^l quíá^l Fidiée^l lana. ⁴⁷ Co^l lajob^l ta^l caquiá^l Fii^l naa^l Fidiée^l fí^l ni^l jì quíá^l r^l malí^l guí^l mi^l cajíñ^l lala:

Jnea^l nisíñ^l n^l 'nú^l fí^l jee^l laca'íng^l dsea^g i seeng^l fí^l jmigüí^l e lin^l lafa^l jì quíé^l e,

jogui niguiá^ jalé^ júu^ quiá^- jial nileáng` dsea` jee~ jalé^ dsee^- quiá^-r^-.

⁴⁸ Jo mi~ canúu^- jaléng^ i dsea` i ja` líng^ dsea` Israel júu^ quiá^- i Paa^- do, sóong^ cali'íáang` dsíir', jo canaaiñ` fé'r` e eáam' guiú^- júu^ quiá^- Fíi'naa' Fidiée^ e guiá` dsea` do, jo dsifí' lajob` já^- calíng^- e júu^ jo lajii~ dsea` i nisi'fíng^ i niliseeng` cøong` cóo~ Fidiée^ lata~. ⁴⁹ Jo lajob` cani^- júu^ quiá^- Fíi'naa' Dsea` Jmáang^- fí' la'úng^- e guóo^- uó^ do. ⁵⁰ Jo dsu' i dsea` Israel do caguiféiñ^ coo` tú^- míng^- dseamf` dsea` Israel i jmi'gó` Fidiée^ jogui i si'góng^ e fí' jee~ fii` do, colíng~ cóo~ jaléng^ dsea` quie' nifí' quiá^- e fii` do cajo, jo casíiñ^- røø` e cajmeaiñ` gab` Paa^- cóo~ gui Bernabé cartí' ca'uøøm` bre dsea` do cartí' caluu` lí~ se' e fii` do. <sup>51</sup> Joba' dsifí' lajob` ca'uøøm` i Paa^- do cóo~ gui Bernabé cóo~ gui jaléng^ dsea` i jmicóo~ quiá^-r^-. Jo mi~ caguilíiñ` 'ni' e fii` do, job` cabó'r` 'lee' too~ lomíir` laco' cuø` lí~ e ja` íng^ dsea` ír` e fí' fii` e lí~ ca'uøøiñ` do. Jo dsifí' lajob` cangoliiñ^ fí' coo` gui fii` lí~ sii` Iconio. <sup>52</sup> Jo jaléng^ dsea` i nilíng^ dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^- i seeng` fí' Antioquía, eáam' íáang` dsíir' cajer', jogui eáam' jée' Jmiguí' quiá^- Fidiée^ quiá^-r^- cajo.

14

Lajee^ taang~ Paa^- cóo~ Bernabé fí' Iconio

¹ Jo mi~ caguilíng^- i Paa^- do cóo~ gui Bernabé fí' Iconio, cangotáaiñ~ colíng~ fí' dsíí' guá^- quiá^- dsea` góor` dsea` Israel e si' fí' jo lí^ laco'gui quiá^- tiiñ`. Jo co' guiar' jalé^ júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^- la'eáang` cóo~ e 'gøng^ quiá^- Jmiguí' quiá^- Fidiée^, joba' fíim' dsea` Israel cóo~ gui dsea` i ja` líng^ dsea` Israel já^- caliñ^- jalé^ e júu^ do ie~ jo. ² Jo dsu' jaléng^ dsea` Israel i ja` já^- líng^ e júu^ e guiá` i dsea` góor` i sii` Paa^- do cóo~ gui Bernabé, canaaiñ` jmigøøm` bre i dsea` i ja` líng^ dsea` Israel e laco' dsea` í` nijmér^- e 'ní' níiñ^- jaléng^ i dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^- do. <sup>3</sup> Joba' mi~ canaang` calí^- lado, huøø^- bi caje` i Paa^- do cóo~ gui Bernabé fí' jo e guiar' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^- e ja` 'gó'r` jii~ coo`, co' ta~ dsíir' e eáam' jmicóo~ Fíi'naa' Fidiée^ quiá^-r^-. Jo i Paa^- do cóo~ gui Bernabé cangíiñ` quiá^- Fidiée^ e nijmér^- jalé^ e lí~ e quíi~ jmiñ~. Jo cóo~ jalé^ e jo jmili~ Fidiée^ e já^- e júu^ e guiá` i dsea` do quiá^- jial 'neáang` Fidiée^ dsea` jmigüí'. ⁴ Jo jaléng^ dsea` i seeng` e fii` Iconio do tú^- 'lé' ca'uúíñ^-; coo` 'lé' casíng^- uii~ quiá^- jaléng^ dsea` Israel i ja` ca'íng^ júu^ e caguia` dsea` do, jogui coo` 'lé' gui casíng^- uii~ quiá^- i dsea` apóo^ do. ⁵ Jo jaléng^ dsea` Israel i ja` ca'íng^ e júu^ do cóo~ gui jaléng^ dsea` i ja` líng^ dsea` Israel casíiñ^- røø` cóo~ jaléng^ dseata~ e quiá^- nijmeaiñ` ga` i dsea` apóo^ do, jogui nijmihu'fíng` neiñ' cóo~ layaang~ cuu~. ⁶ Jo dsu' mi~ caliñí' Paa^- cóo~ gui Bernabé lajii~ e í' dsíí' i dsea` do e gab` nijmeáng` neiñ', joba' cangoliiñ^ e si' í' jmi'øng^ yaaiñ~ fí' Listra cóo~ gui fí' Derbe, coo` fii` e née' lí~ se' Licaonia, <sup>7</sup> jo fí' job` caguia' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^-.

Mí~ casí'ló' dsea` cuu~ i Paa^- do fí' Listra

⁸ Jo mi~ caguilíiñ^- fí' Listra, fí' jo niseeng` jaang` dseañu^ i nicaang~ tii^- latí' mi~ cangáaiñ~, jo ja` lí` ngír^- jii~ capí^'. ⁹ Jo dob` guiiñ^- e núur` júu^ e guiá` i Paa^- do. Jo mi~ cangáng^- i Paa^- do dsea` do, dsifí' lajob` calilí'r^ e i dsea` do jáb^- líiñ^- e quíib^- Fidiée^ jmiñ^- e nijmi'leáang^- ír'. ¹⁰ Jo dsifí' lajob` cajíng^- i Paa^- do casí'r^- i dsea` jlúung^- do e fé'r` teá` jo cajíñ^-:

—¡Ráan^-, jo jmee^- sín^- røø`!

Jo dsifí' lajob` ca'íng^- i dseañu^ do, jo lajob` casíng^ 'ñia'r' jo canaaiñ` ngí'bre. <sup>11</sup> Jo mi~ cangá^- jaléng^ dsea` i teáang^- do ie~ jo lajii~ e cajmée` Paa^- cóo~ i dsea` jlúung^- do, dsifí' lajob` canaaiñ` fé'r` teá` cóo~ jmií' quiá^-r^- e éeiñ` i Paa^- do cóo~ gui Bernabé jo jiiñ^-:

—Gáng^- diée~ nicaguüilíng^- jee~ jneaa^-aa' i líng^ la líng^ dsea` jmigüí^.

¹² Jo lajalém`bre fé'r` e i Bernabé do líiñ' jaang` diée~ quiá^-r^- i sii` Zeus jogui i Paa^- do líiñ' jaang`gui diée~ quiá^-r^- i sii` Hermes, co' íbre dsea` quier' nifí' e guiar' e júu^ do jee~ jaléng^ dsea` do. ¹³ Jo e guá^- fí' lí~ jmiféng^ dsea` i diée~ Zeus do, dob` nisi' dseáng^- lí~ í^- jee~ fii` do, jo i jmidsea` i jmóo` ta~ e fí' guá^- jo caguijéiñ` jaléng^ güitá^ jogui caguicar~ jalé^ lí' fí' lí~ neáang^ i dsea` gáng^- do, co' í' dsíir' e nijmifém`breiñ' do colíng~ cóo~ jaléng^ dsea` i teáang^- do ie~ jo lafa' jaang` diée~ quiá^-bre; jogui lamí^- í' dsíir'

e nijngáiñ' i güitá^ do fí' quini' i dsea` gáng- do e laco' nijmiféng'neiñ'. <sup>14</sup> Dsu' mi' calilí'^ i Paa- do cóo'~gui i Bernabé do lajii'~ e lí' dsí' i jmidsea` do cóo'~gui jaléng' dsea` e nijmér- cóoiñ'~ do, dsifí' lajòb ca'guar- sí'r^ jò cangotáaiñ'~ jee~ jaléng' i dsea` do, jò canaaiñ` sí'reiñ' cóo'~ júu^ e teá:

¹⁵ —¿Jiali' jmoona' lana? Co' o' diée~ jnea^, jnea' lí'naa' dsea` jmigüf laco'gui la líng' 'nú'. Jò cajá-naa' fí' la uing~ jòb cajo e cajasí'~naa' 'nú' e 'né- nitá^ba' lajii'~ e tñng'na' jmoona' lí'^ laco'gui iing~na' jmee-na' lana cóo'~ jnea^, co' ja' ee' ta~ íng^ quí-na' jii'~ capi'^ e jò, jò quí'~ jiiing'~ yaang~na' fí' quini' Fidiée' i dseáng'- já'- do, co' íb' dsea` cajméer' jmigüf cóo'~gui guoo'~ uó- cóo'~gui jmiñí'^, lí'^ lajalé' e sea' la'úng- fí' jmigüf. ¹⁶ Jò nañí' fa' lamí- jéeng'gui ja' cajníng' Fidiée' quíá'- jaléng' dsea' e cajméeb' dsea' lí'^ doñí' ee' já- dsíir', ¹⁷ jò dsu' contøøm- nicajméer' lí- e seem'bre jee~ jaléng' dsea' jmigüf cóo'~ jalé' e guiú- e jmóor', co' íbre dsea' jmóor' e sea' jalé' jmí', jogui e jlob'^ cuó' jalé' e dsijnea~ fí' ní- guoo'~ uó-, jogui e sea' laliing' jalé' e quíee~naa', jogui íbre cuor' e íaang' dsi'naa' cajo.

¹⁸ Dsu' mi' cangí e caféng' i Paa- do jaléng' i dsea` do, guidseaam^ calí'r- cajníñ' e ja' cajngang' i dsea` do jaléng' i jó' i sí'í' nijngáiñ' e nicuóñ' i dsea` gáng- do e nijmiféng'neiñ' lafa' diée~.

¹⁹ Jò mi' cangí jò, caguilíng- coo' tú- míng'~ dsea` Israel i jalíng- fí' Antioquía cóo'~gui fí' Iconio. Jò i dsea' í' cajméer' e calí' 'ní' ním- dsea` Listra i Paa- do, jogui casíiñ- røø e cuub~ nisi'ló'r' dsea` do, jò lajòb cajméer'. Jò mi' cangí e casí'ló'reiñ' do cuu~, jò cajnúung'neiñ' fí' caluu' fii' co' líiñ- e cajngam'breiñ' do. ²⁰ Dsu' mi' cangí jò, caguilíng- jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- fí' lacúng' lí- ráang' i Paa- do fí' caluu' e fii' do, jò dsifí' lajòb caróo- tuiñ' do, jò ca'í'b- tur e fí' jee' fii' do. Jò mi' cajneá- e jmiñ' jò, ca'uøøm' i Paa- do cóo'~gui Bernabé e fí' jò, jò cangolíñ' fí' coo' fii' lí- sí' Derbe.

²¹ Jò mi' caguilíñ- fí' Derbe, fí' jòb canaaiñ' guiar' júu^ quíá'- Dsea' Jmáang-, jò fí' jò fíim' dsea' i já'- calíng- júu^ e guíá' dsea' do ie~ jò, jò dsea' quíá'- Dsea' Jmáam- ca'uúñ-. Jò mi' cangí jò, caquim'-tu i Paa- do cóo'~gui Bernabé fí' Listra cóo'~gui Iconio jogui Antioquía. ²² Jò jalé' e fii' na cangíng'tur calé' catú-, jò caféiñ' jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i seeng' fí' jò e ja' nitiúuiñ- do lajii'~ fí' guiú- lí- niteáaiñ- cóo'~ Dsea' Jmáang-; jogui casí'- guireiñ' do cajo e jaléng' dsea' i iing~ e Fidiée' nicá' nifí' quíá'r- 'né- nidsingíiñ- jalé' iihuí'. ²³ Jogui ca'náam-bir fí' lacoo' fii' do coo' tú- míng'~ dsea' cóong'~ i nicá' nifí' quíá'- jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i seeng' lacoo' lacoo' e fii' do; jò mi' calí- jò, cajméer' ayuno e laco' jøøng- guir caféiñ' Fidiée' uii' quíá'- i dsea' cóong'~ do. Jogui caseáng'neiñ' do lajaléiñ' do fí' jaguó' Fii'naa' Fidiée', co' jáb'- calíng- dsea' do júu^ quíá'- dsea' í'.

Mi' cangolíng'tu Paa- cóo'~ Bernabé fí' Antioquía lí- se' Siria

²⁴ Jò mi' cangí e cataiñ- fí', jò cangíiñ' fí' guoo'~ uó- lí- se' Pisidia; jò mi' cangí jò, caguilíng'tur fí' Perge lí- se' Panfilia, ²⁵ jò fí' jòb caguíar' júu^ quíá'- Dsea' Jmáang-. Jò mi' cangí jò, cangolíng'tur fí' coo'~gui fii' lí- sí' Atalia. ²⁶ Jò fí' jòb cangotáaiñ' fí' coo'~ dsí' móo' jò cangolíñ' la dsí' ní- jmiñí'^ car' caguilíng'tur calé' catú- fí' Antioquía lí- se' Siria fí' lí- cajáng' dsea' i Paa- do cóo'~gui Bernabé fí' jaguó' Fidiée' quíá'- e cangoguiar' júu^ quíá'- Dsea' Jmáang- fí' jalé' e fii' do. Jò co' catób' e ta~ do quíá'r-, jòba' caquim'-tur. ²⁷ Jò dsifí' mi' caguilíng-tu Paa- cóo'~ Bernabé e fí' Antioquía do, dsifí' lajòb caseáiñ' jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i neáng' e fí' jò, jò cajmea'reiñ' júu^ lajalé' e guiú- e cajméé' Fidiée' cóo'r~ lacaang' lí- cangolíñ- do, jogui jial cacuó' Fidiée' e ni'íng' jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel júu^ quíá'- Dsea' Jmáang-. ²⁸ Jò mi' cangí jò, huóø-bi cajé' Paa- cóo'~gui Bernabé fí' Antioquía lí- se' Siria colíng~ cóo'~ dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i neáng' fí' jò.

15

Mi caseang` rung` jaleng` dsea` i quie` nifi` quia` dsea` quia` Dsea` Jmaang` fi` Jerusalén

¹ Jo ie` jo ca'uøng` coo` tú` ming` dsea` Israel fi` Judea jo cangoliin` fi` Antioquia li` se` Siria. Jo mi` caguiliin` fi` jo, canaain` e`r` jaleng` dsea` quia` Dsea` Jmaang` i neaang` fi` jo e quia` ja` nileain` do jee` jalé` dsee` quia`r` fng song ja` jmitir` jalé` júu` quia` ta` quia` Fidiéé` e cajme` Moi` e nitó` li` fi` ngúu` táang` jiuung` siñu` quia`r` lí` laco` la litíng` dsea` Israel. <sup>2</sup> Jo mi` caliini` Paa` cóo` gui Bernabé quia` jalé` e ni'e` i dsea` do, joba` eáam` lahuíng` casíng` i Paa` do cóo` i dsea` í. Joba` Paa` cóo` Bernabé cali'íin` cóo` coo` tú` ming` gui dsea` quia` Dsea` Jmaang` i jíeng` quia` e nidsisiin` e júu` do fi` Jerusalén.

³ Jo dsea` quia` Dsea` Jmaang` i neaang` fi` Antioquabing` caguié` quia`r`. Jo mi` canghiin` fi` lí` se` Fenicia cóo` gui Samaria, cajmea`r` júu` jaleng` dsea` quia` Dsea` Jmaang` i neaang` fi` jo jial nicatú` jaleng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel e lami` quí` tñiin` e jmiféin` diéé` e laco` niteáain` teá` fi` guíu` cóo` Fidiéé`. Jo jalém` i dsea` quia` Dsea` Jmaang` do cali'íang` dsír` mi` canúur` e júu` do.

⁴ Jo mi` caguiéng` Paa` cóo` Bernabé fi` Jerusalén colíng` cóo` i dsea` caguiaang` gui do, joba` i dsea` quia` Dsea` Jmaang` i neaang` fi` do cóo` gui jaleng` dsea` cóong` quia`r` cóo` gui jaleng` dsea` apoo` ca'íin` i Paa` do cóo` gui Bernabé cóo` gui i dsea` caguiaang` do fi` jo. Jo Paa` cóo` gui dsea` caguiaang` gui do cajmea`r` júu` jaleng` i dsea` í jial cajmicóo` Fidiéé` quia`r` quia` lajii` ta` e cangoliin` do. ⁵ Dsu` coo` tú` ming` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i nijá` calíng` júu` quia` Dsea` Jmaang` caróor` jo café`r` júu` quia`r` jo cajin`:

—La guim` 'né` e jaleng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel i líng` dsea` quia` Dsea` Jmaang` nitó` li` fi` ngúu` táang` jaleng` jiuung` siñu` quia`r` lí` laco` litíng` jnea`^, dsea` Israel. Jogui la guim` 'né` e nihuí` ta` quia`r` e nijmiti`bre jalé` júu` caguié`gui e quia` ta` quia` Fidiéé` e cajme` Moi`.

⁶ Jo caseám` yaang` jaleng` i dsea` apoo` do cóo` gui jaleng` dsea` cóong` quia` dsea` quia` Dsea` Jmaang` i neaang` fi` Jerusalén. Jo caseáin` do e laco` casíin` la'uíng` lanú` quia` e júu` do. <sup>7</sup> Jo mi` cangoyúung` e nicasiin` lahuíng`, joba` caróo` Tú` Simón jo café`r` júu` quia`r` jo cajin`:

—Dsea` rú`uu`, dsea` quia` Dsea` Jmaang`, niñí` 'nú` e ningóob` eáang` ca'náang` Fidiéé` jnea` jee` 'nú` quia` e niguiaa` jalé` juguiú` quia`r` jee` jaleng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel e quia` jial nileain` jee` dsee` quia`r`, jo lajob` dsea` í ni'uíin` dsea` quia` Dsea` Jmaang`. <sup>8</sup> Jo Fidiéé` dsea` cuír` dsí` lajaang` lajaang` dsea` jmigúif, jo cajméer` lí` e ím`bre i dsea` i ja` líng` dsea` góo`oo` dsea` Israel do, co` cacuø`reín` Jmiguí` quia`r` laco`gui nicacuø`r` jneaa`aa', dsea` lí`í` dsea` Israel, lajii` i ja` líng` júu` quia`r`. ⁹ Jo jii` coo` ja` ee` cagui` Fidiéé` fa` jneaa`aa', dsea` Israel, lí`naa` jmaquíng` cóo` jaleng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel, co` ca'ím`bre dsee` quia`in` do laco`gui ca'íin` dsee` quí` jneaa`aa' la'eáang` e ja` lí`naa' jalé` júu` quia`r` e ngocáng` dsí`naa'. <sup>10</sup> Jo lana, jiali` ja` ja` líng`na` lajii` e nicajméé` Fidiéé` quia` jial laang` dsea` jee` dsee` quia`r`? 'Nú` iing`na` cuó`na` i dsea` i ja` líng` dsea` Israel i ja` líng` júu` quia` Dsea` Jmaang` coo` lee` e jii` jneaa`aa', dsea` Israel, o`gui 'lí` dsea` cóong` quí`ii` caqui`naa` jmii` casé`ee` quia` e niliti` jalé` e júu` quia` ta` do. <sup>11</sup> Jo nine`baa` e røøb` nicaláang`naa` jee` jalé` dsee` quí`ii` uí` e eáam` guíung` Fí`naa` Jesús e jii` ja` catí`naa` lajo, jo ja` e lí` su lí`í` dsea` Israel osi` o` lajo é.

¹² Jo dsifi` mi` cangoyúung` e café` i Tú` Simón do jalé` júu` quia`r`, tiib` caguá` jaleng` i dsea` do; jii` coo` jo ee` cañíir`. Jo lajee` jo cajméé` i Paa` do cóo` gui Bernabé júu` quia` jalé` e guíu` jogui jalé` lí` e quí` jmi` cajméer` jee` jaleng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel lajee` cangir` lacaang` fi` lí` jíé`. ¹³ Jo dsifi` mi` cató` fé` i Paa` do cóo` gui Bernabé jalé` júu` quia`r`, dsifi` lajob` caróo` Tiáa`, jo café`r` júu` quia`r` cajo jo cajin`:

—Núu~na' jalé' júu^ quié~e, jaléng' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>14</sup> Nab nicajmea' i Tú^ Simón na jneaa~aa' júu^ jial mi~ canaang` Fidiéé' e 'neáaiñ` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel, jogui nicaguíñ' jee~ jaléng' dsea` i e laco' ni'uúin~ dsea` quiá'r~. ¹⁵ Jo lajalé'b' e nicajíng' i Tú^ Simón na lana, røøb` dseáng' lí' cóo'~ jalé' e cajme' jaléng' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' lajii'~ lamali'gui eáang' lí' fé' lala:

¹⁶ Jo mi~ ningi e la, jnea~ Fidiéé' nigáab'túu calé' catú~ jogui nijmées'~túu e 'nu~ Davi^ e nicaquí'~;

jogui nijmées'~túu røø` jalé' cuíi'~ fíing' quiá'~,

jogui nijmi'ieeng'tu røø`.

¹⁷ Jo nijmé~e jalé' e jo e laco' lajalém' dsea` i ja` líng' dsea` Israel nijmicuúin~ jnea~ fí' la'úng~ fí' jmigüf.

¹⁸ Jo jneab~ Fidiéé' i nicajmijnéeng` jalé' e na lajii'~ lamali' eáang', jo nicacuø'baa júu^ quié~e e jmeé~e jalé' e jo.

Jo lanab cajíng'~ Fidiéé' fí' ni~ jì` quiá'r~.

¹⁹ Joba' fá' jnea~ e ja' 'né~ nijmiguíng'naa' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel i nicatú' jalé' e quí'~ tiiñ` lami~ jéeng'gui e jmiféiñ' lí' doñi' ee', jogui lana nijmiféiñ' i Fidiéé' i já' do. ²⁰ Jo masíng'naa' cóo' jì` quiá'r~ lí' niféeng'naa'r e jo` cuøøng` e jmeáiñ' ta~ jalé' e cacuø' dsea` jéng' i diéé' i o' já'~ i jmiféiñ' do, có' na 'lib'~ jalé' e jo, jogui e niquiú~ bre e éer` dsee~ e güüiñ` cóo'~ dseañu' osi dseamf i o' quiá'r~, jogui e jo` nidó'~ guir jmi'øøng~ jó' o'gui ngu~ jó' 'líi~ i siyáang' jmi'øøng~. <sup>21</sup> Co' jalé'b' e júu^ quiu' ta~ na quiá' Fidiéé' e cajme' Moi~ nica'ib' jaléng' dsea` quié' nifí' quiá'~ guá'~ quiá'~ dsea` góo'oo' dsea` Israel fí' lacaang` sinúu^ guá'~ quí~ii' e téé~ fí' la'úng~ jee~ fí' lacoo' jmi~ mi~ tí' e jmi'íng'naa'.

²² Jo dsifí' mi~ cató' e café' i Tiáa~ do júu^ quiá'r~, lajalém' i dsea` apóo^ do cóo'~gui jaléng' dsea` cóøng'~ quiá'~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, lí' lajaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, casíiñ~ røø` e ca'náaiñ~ cóo' tú~ míng'~ dsea` i nidsilíng~ fí' Antioquía cóo'~ Paa~ cóo'~gui Bernabé e nidsicar' e jì' lí' toø~ júu^ e casíiñ' do. Jo caguíñ' jaang` dseañu' i sii' Judas Barsabás jogui jaang' i sii' Silas, gáang~ dseañu' i niing~ eáang' jee~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>23</sup> Jo lalab fé' e jì' e quié' i dsea` do mi~ cangolíñ'~:

“Lajalé' jnea^, dsea` apóo^, cóo'~gui jaléng' dsea` cóøng'~ quiá'~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' Jerusalén la, guicoo'~baa' jaléng' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsea` ja` líng'na' dsea` Israel jogui seeng'na' fí' Antioquía cóo'~gui lacoo' fí' lí' se' Siria cóo'~gui lí' se' Cilicia. ²⁴ Nicalíneb~ jnea^ e nica'uøøng` cóo' tú~ míng'~ dsea` i seeng' fí' la latiñ` yaaiñ~, jo nicangolíñ' e nicangojmiguíñ' 'nú' fí' na cóo'~ júu^ quiá'r~. Jogui nicajmigóoiñ' 'nú' e dseáng' 'né~ e catím~ba' e nitó'na' lí' fí' ngúu' táang'na' lí' laco' litíng' dsea` góo'oo' dsea` Israel cóo'~ jiuung~ siñu' quiá'~, jo dsu' ja' 'né~ jmeé~na' lajo; jogui nicajmigóoiñ' 'nú' cajo e 'né~ jmití'na' jalé' júu^ quiu' ta~ caguiee~gui e cajme' Moi~. <sup>25-26</sup> Joba' nicasii~naa' røø` lajalé'naa' la e nica'neáang'naa' jaang' gáang~ dsea` lajee' la'ó' jnea^ e nidsilíñ~ nidsi'eer~ 'nú' fí' na. Jo nijalíñ~ colíng~ cóo'~ i dsea` rú'naa' i 'neáang'naa' eáang' i sii' Paa~ cóo'~gui i sii' Bernabé, gáang~ dsea` rú'naa' i jiu~ ja' mí' cajnga' dsea` quiá'r~ uú'~ e guiar' júu^ quiá'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. <sup>27</sup> Jo nisíng'naa' fí' na cajo i Judas Barsabás cóo'~gui Silas la, jo íb' nijmeá'~ 'nú' júu^ quiá'~ jalé' e la cartí' quini'na' na. <sup>28</sup> Co' lajii'~ e iing~ Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' jogui jnea^ cajo e nimí'~naa' 'nú' e jo` nijmées'gui' lajii'~ e ta~ huí' e jié' do: ²⁹ Lico' 'né~ e nitú'ba' e cø'na' ngu~ jó' i nicacuøng' dsea` jaléng' i diéé' i o' já'~ i ja' quí'~ jmi~ jmé~ jii'~ cóo', jo jo' cø'na' jmi'øøng~ jó' o'gui ngu~ jó' 'líi~ i siyáang' jmi'øøng~, jogui jo' ee'na' dsee~ e güüing'na' cóo'~ dseañu' osi dseamf i o' qui'na'. Jo song núu'~ba' jalé' e júu^ la, joba' guiúb~ ni'ee'na'. Jo lanab jii'~ lí' júu^ quí~ii'. Jo güiliseem'ba' cóo'~ e guiú'~.”

³⁰ Jo dsifí' mi~ cali'íng' i dsea` quiúung~ do, cangolíim~bre cóo'~ i Paa~ do cóo'~gui Bernabé fí' Antioquía, jo quié'bre e jì' e casíng' i dsea` neáang' fí' Jerusalén do. Jo dsifí' mi~ caguilíñ' fí' jo, dsifí' lajob caseaiñ' jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí' jo,

jo caja'bre i dsea` do e ji` do. ³¹ Jo mi` ca'f jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` e ji` do, dsíng' cali'iaang` dsíir', co' j mang' juguiáb` fé' e fi' ni` ji` do. <sup>32</sup> Jo co' i Judas Barsabás cóo' Silas do cangáin` quiá' Fidié' quiá'r` e eáam` tiiin` guiar' júu` quiá' dsea` do jee` jaléng' dsea`, joba' mi` café'r` júu` quiá'r`, cacuø' guirein` b' e laco' já' gui niliin` júu` quiá' Dsea` Jmáang`. ³³ Jo mi` cang' jo, jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` juguiá' ca'f'r` júu` i dsea` gáng` do, dsu' jii' i Judas Barsabás do cangáng' tur fi' Jerusalén, jo íb` quiee` juguiá' quiá' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáng' fi' Antioquia i caguiéng' ír` do. ³⁴⁻³⁵ Dsu' Silas cóo' Paa` cóo' Bernabé do bi` cajér' fi' Antioquia; jo fim` bi` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i jéng' cajé cóo'r` e guia' guir júu` quiá' Dsea` Jmáang` jee` jaléng' dsea` i seeng' fi' jo.

Mi` cat'f tú` née' e cang' Paa` ta` guia' júu` quiá' Dsea` Jmáang`

³⁶ Jo mi` li` cøng' gui lajo, coo` jmi` cajíng' Paa` lala cas'r` Bernabé:

—Má` túu' calé' catú', madsie'e` naa' jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáng' fi' lajalé' fi' li` nicang' naa' e é'naa' jalé' júu` quiá' Dsea` Jmáang` lami` jéeng' gui, jo dsine` duu' jial seein` lana.

³⁷ Jo Bernabé lami` iin` nijéin` calé' catú' i Juan Marcos do. <sup>38</sup> Jo dsu' Paa` jo` cali'iiin` fa' cajéeng` neiin` do, co' catúu`-biin` do quiá'r` lami` jéeng' gui lami` caguilíin` fi' coo` guoo' uø` li` se' Panfilia, jo jo` ee` cajmicoo' i Juan Marcos do quiá' Paa` ni` e ta` do ie` jo. <sup>39</sup> Jo lahuim` jiu` eáang' casíng` i Paa` do cóo' Bernabé uii` quiá' i Juan Marcos do. Jo e jo cajmée' e casojóm`-bre quiá' rúin', jo Bernabé cajéin` i Juan Marcos do, jo cangotáain` dsí' coo` móo', jo cangolím` tur la tóo` ni` jmiin` cart' li` se' Chipre. <sup>40</sup> Jogui i Paa` do cató'r` i Silas do i cangó` cóo'r`; jo mi` cangoyúung' jo jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` caguiar' fi' jaguó' Fidié' lajii' e ta` e nidsilíin` do, jo dsif' lajob catain` fi'. ⁴¹ Jo cangolíng` tur lacoo` fi' li` se' Siria cóo' gui li` se' Cilicia e cuø'r` b' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáng' fi' jo e laco' ja` nijmitúng` dsíin` lajii' fi' guí` li` niteáain` cóo' Dsea` Jmáang`.

16

Mi` cajmicoo' Timoteo i Paa` do cóo' gui Silas

¹ Jo caguilíin` Paa` cóo' Silas fi' Antioquia, jo caguilíin` la'uii` fi' Derbe. Jo mi` cang' jo, caguilíin` fi' coo' gui fi' e sii` Listra; jo fi' job calicuíin` jaang` dsea` i nilíng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i sii` Timoteo, joo' jaang` dseamf` dsea` Israel i líng' dsea` quiá' Dsea` Jmáam` cajo, jogui tiquiáin` do dsea` griegob nilíin'. ² Jo jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng' fi' Listra cóo' gui fi' Iconio, guíab` fé'r` uii` quiá' i Timoteo do. ³ Jo cali'íing` Paa` e nijéin` Timoteo fi' li` dsiguiar' júu` quiá' Dsea` Jmáang`, dsu' nú' gui lajo cajmitib` i Timoteo do lajii' e tíng' dsea` Israel e tóor' li' fi' ngúu' táang' lajii' dseañu', jo cajmээр` lajo e laco' ni'im` dsea` Israel laji` gaang` dsea` do cóo' júu` røø` fi' li` niguilíin`, co' jalém' dsea` seeng' fi' jo ñir' e dsea` griegob líng' tiquiá' i Timoteo do.

⁴ Jo mi` cang' jo, catam`-bre fi', jo lacoo` fi' e ngúin`, s'r` jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` lajii' júu` e quier' quiá' dsea` apoo' cóo' gui jaléng' dsea` cøng' quiá' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáng' fi' Jerusalén. ⁵ Jo lajob eáang' gui já' calíng` i dsea` do júu` quiá' Dsea` Jmáang`, jo lacoo` jmiib` naang` dsifíin'.

Mi` cangáng` Paa` jaang` dseañu' i seeng' fi' Macedonia lafa' mi` quir'

⁶ Jo mi` cang' jo, Paa` cóo' i dsea` gáng` gui do cangúim`-bre fi' li` se' Frigia cóo' gui li` se' Galacia, co' Jmiguí quiá' Fidié' ja` cacuø' fi' ír` fa' e niguiár` júu` quiá' Dsea` Jmáang` fi' li` se' Asia. ⁷ Jo caguilíin` fi' 'ni' li` iáng' cóo' Misia, co' fi' job í' dsíir' e ningíin` fi' li` se' Bitinia, dsu' calé' catú' Jmiguí quiá' Fidié' ja` cacuø' fi' ír' e ningíin` fi' jo. ⁸ Jo lajob cangúin` lacuee` li` se' Misia cart' caguilíin` fi' coo` oo` jmi' li' sii` Troas. <sup>9</sup> Jo fi' job, coo` uøø` i Paa` do cangáin` jaang` dseañu' i seeng' li` se' Macedonia e lafa' mi` quir', jo i dseañu' do siin` fi' quini` Paa` e mir' jmi'ee' jo jíin': "Ngíing` fi' Macedonia la, jo

jmicóo' jnea'." ¹⁰Jo mi~ cangf e cangá Paa e jo lafa' mi~ quir', dsifí lajob caguiá-naa' guiá qui-naa', jnea Lucas cóo' gui Silas cóo' gui Paa, jo cangó-naa' fí Macedonia, có' calitab dsinaa' e Fidiée bing' i cató qui-naa' do e nidsiguia-naa' júu quiá' Dsea Jmáang fí jo.

Mi~ cangolíng Paa cóo' Silas fí Filipos

¹¹Jo dsifí lajob ca'uøø-naa' fí Troas e téé-naa' dsíí móo', jo ngó-baa' condsée fí cóo' guóo' uó li se' Samotracia e née' guiá' jóo jmiñí'. Jo mi~ cajneá lajo, caguié-naa' fí cóo' oo jmiñí li sii Neápolis. ¹²Jo fí job ca'uøø-naa' dsíí móo' cangó-naa' fí Filipos, cóo' fí li quiu' dsea Roma ta, jogui lí cóo' fí e laniing quiá' li se' Macedonia cajo. Jo fí job cajá-naa' tú 'ní jmiñí.

¹³Jo lajee taang-naa' fí do, cóo' jmiñí lajee e tñng dsea góo-naa' dsea Israel e jmiñí', ca'uøø-naa' cangó-naa' fí 'ní fí do quiá' li iu cóo' gua, có' fí job í dsinaa' e seáng' dsea góo-naa' e féiñ' Fidiée. Jo mi~ caguié-naa' fí jo, dob ca'lié-naa', jo canaang-naa' é-naa' júu quiá' Dsea Jmáang jaléng' dseamf i caseáng' fí do ie jo. ¹⁴Jo jaang lajee i dseamf caseáng' do ie jo nisiir Lidia i niseeng' fí cóo' fí li sii Tiatira, jo jmóor ta 'ní 'mi' e jlo eáng'. Jo i dseamf í eáng' jmiféiñ' Fidiée, dsu lajee núur júu e guiá Paa, Fidiée cacuø'r i dseamf do e cana moguiñ' e lacó ni'ñ' lajil' e júu e guiá i Paa do. ¹⁵Jo mi~ ca'íng' i dseamf do júu quiá' Dsea Jmáang, jo cajgáam-bre jmiñí cóo' gui jaléng' dsea sinúu quiá'r e lacó cuø' li e ca'uíñ' dsea quiá' Dsea Jmáang. Jo mi~ cangf jo, cajíng' i dseamf do sí'r jnea':

—Song 'nú' dseáng' já' líng'na e jnea lín'n dsea quiá' Fíinaa' Dsea Jmáang, ñilíng'na fí quié e jo fí job nijá'na.

Jo camí'r jnea' jmi'ee e cajé'baa' fí quiá'r.

Mi~ cajníng Paa cóo' Silas fí dsíí 'nuñí'

¹⁶Jo cóo' ya', lajee ngóo-naa' fí li seáng' dsea góo-naa' e féiñ' Fidiée, jo lajee ngóo-naa' fí jo cajíng'naa' jaang simí i jmóo ta quiá' fiir e ja e léeiñ' jil' cóo; jo i 'lim' nijée quiá' i simí do, jo la'eáng' cóo' i 'líng' do jmóor jalé' e jmóor. Jo jmóo i 'líng' do e lí' i simí do gui'r e jalé' nil' dsa'ó' íeé. Jo cóo' e job li' fii i simí do jmiguiú cuu. ¹⁷Jo i simí í canaain' ti'leám-bre caluu-naa' jo fé'r teá jo jil':

—Jaléng' i dseañ' la líiñ' dsea i jmóo lajil' e iing' Fidiée dsea féng' dsea ñíng', jogui guiar' júu sí'r jaléng' 'nú' jial nileáng' dsea jee jalé' dsee quiá'r.

¹⁸Jo yejib dseáng' fé' i simí do lajo, jogui lajee jmiguiab jmiñí cajo cartí mi ñingóo' guiá 'níb' dsíí Paa, joba cajil' casí'r i 'líng' i jée quiá' i simí do jo cajil':

—La'eáng' cóo' júu quiá' Dsea Jmáang quiá' ta e júu li iuun' na.

Jo dsifí lajob catúu i 'líng' do quiá' i simí do.

¹⁹Jo dsu mi~ cangá i fii i simí do e jo li nilí'guir cuu la'eáng' cóoiñ' do, joba' casam-bre Paa cóo' gui Silas, jo cangojeáng'neñ' fí quini dseata dseáng' guiá' jóo e fii do. ²⁰Jo i dseata í guib cangojeéng'neñ' fí quini i dseata i quidsí í', jo lalab cajíng' i fii i simí do casí'r i dseata quidsí í' do:

—I dsea Israel la ngir jmóor ga jee fí, ²¹jogui er' jalé' e ja cuøøng' ni'íng'naa' o'gui nijmití'naa', jneaa'aa' dsea lí'ñ' dsea romano.

²²Jo canaang' dsea fii e iñ' nijmeám'breñ' do, jogui i dseata quidsí í' do caquiur' ta e ni'uóñ' do sí' i dsea do jogui nibøøng'neñ' do cóo' si. ²³Jo mi~ cangf e cabøøng'neñ' do eáng', jo fí dsíí 'nuñí' catáñ' dsea do, jogui caquiur' ta i dsea i jmóo í 'nuñí' e nijméñ' í dseáng' røøb i dsea sijníng' do. ²⁴Jo mi~ ca'íng' i dsea i jmóo í e 'nuñí' do e júu jo, joba' catáñ' i dsea do cartí a'gui dsíí e 'nuñí' do, jogui tññ' do cacúñ' cóo' tú 'ma e dsí' too.

²⁵Jo ie uøø' guienúu job, lajee e Paa cóo' gui Silas féiñ' Fidiée jogui ør' e quiá' jmiféiñ' Fidiée cajo, jo i dsea caguiaang' gui i sijníng' do lico' núu bre, ²⁶jo lajee job, cóo' cajób' uó e teá eáng' jo canaang' sojá tñ fii quiá' e 'nuñí' do. Jo dsifí lajob cana' jalé' jn' quiá', jogui casojiáb' jalé' ñí cadena e 'núung' jaléng' i dsea sijníng'

do. ²⁷ Jo mi~ cajné~ dsíi' i dsea` i jmóo` í' 'nuñí' do jogui cangár~ e ni'óob' jalé' jní' quía'~ e 'nuñí' do, joba' dsifí' lajob caguir' ñisú' quía'r~ e si'í' nijngáng'~ 'ñia'r', co' í' dsíir' e nicaláam~ jaléng' i dsea` sijníng' do. ²⁸ Dsu' dsifí' lajob guicafé' Paa~ e teá' eáang' jo guicajíñ'~:

—Ja` e jmáang'~ uo' jíi'~ coo', co' lab téé'~ naa' lajii~ naa'!

²⁹ Joba' i dsea` jmóo` í' 'nuñí' do camir' coo' jíi', jo ca'ír~ güil'í' fí' dsíi' e 'nuñí' do e jléeiñ' dsu' e 'gó'r', jo mi~ caguiér~ lí~ teáang'~ dsea` do jo catúuiñ' uii' tíi~ i Paa~ do cóo'~ gui Silas. <sup>30</sup> Jo mi~ cangf' jo, ca'uóom`breiñ' do fí' caluu' jo cajmingí'~ reiñ'!

—¿E~ 'né~ jmeé~ e e laco' nileáan`jee~ jalé' dsee~ quíé~ e?

³¹ Joba' cañíi' i dsea` do:

—Já'~ güilfin' júu' quía'~ Fíi'naa' Jesús jo ni'ím~ dsee~ quíi'~ cóo'~ gui dsee~ quía'~ jaléng' dsea` sinúu' quíi'~.

³² Jo canaaiñ' sí'guir dsea` do cóo'~ gui dsea` sinúu' quía'iñ'~ júu' quía'~ Fidiéé'. ³³ Jo 'ñia' ie~ uóo' jo, i dsea` jmóo` í' e 'nuñí' do cajméer` mí' lí~ sicu' quía'~ i Paa~ do cóo'~ gui Silas. Jo lí' jo, cajgáang~ i dsea` jmóo` í' 'nuñí' do jmiñ' colíing~ cóo'~ dsea` sinúu' quía'r~ e laco' cuo' lí' e ca'uíng~ jaléng' dsea` do dsea` quía'~ Dsea` Jmáang~. <sup>34</sup> Jo mi~ cangf' jo, cató'r~ i dsea` gáng~ do fí' quía'r~ jo cacuo' reiñ' e cagó'r'. Jo i dsea` í' colíing~ cóo'~ dsea` sinúu' quía'r~ dsíng'~ cali'íáang` dsíir', co' jáb'~ caliñ'~ júu' quía'~ Fidiéé'.

³⁵ Jo mi~ cajneá~ lajo, i dseata~ i quidsí' í' do casiñ' tú~ 'ní' máng'~ hí' quía'r~ i quíé' júu' quía'~ i dsea` jmóo` í' 'nuñí' do e nileáiñ' Paa~ cóo'~ gui Silas. ³⁶ Jo lalab casí' i dsea` jmóo` í' 'nuñí' do Paa~:

—I dseata~ i quidsí' í' do nicasíiñ' júu' quíé~ e e nilaam`ba' 'nú'. Jo nicuóom` güilíng`na' juguíú'.

³⁷ Joba' cañíi' Paa~ quía'~ i hí' i quíé' júu' do:

—Caquiú' i dseata~ do ta~ e cabóong~ dsea` jnea'^, dsea` calisé'naa' fí' lí~ quiú' dsea` Roma ta~, fí' jee~ dsea` fiñ' e jíi'~ ja' mí' caquidsir' í' quí~naa', jogui catáiñ' jnea'^ 'nuñí'; jogui lana iñ' leáiñ' jnea'^ e íing', dsu' ja' uó'naa' cartí' güilíiñ' yaaiñ' e ni'uóoiñ' jnea'^ song lajo.

³⁸ Jo cangocóob' i hí' do júu' fí' lí~ neáang' dseata~ i quidsí' í' do. Jo mi~ canúur~ júu' e quíéé' i hí' do, cafóm'bre co' e canúur~ júu' e dsea` i caliséng' fí' lí~ quiú' dsea` Roma tab~ líng' i dsea` gáng~ do. <sup>39</sup> Jo cangolíng' i dseata~ quidsí' í' do e ngomir' jmi'ee' fí' quini' Paa~ cóo'~ Silas e nijméiñ'~ do féng' dsíir' quía'~ jalé' e calí' do. Jo mi~ cangf' jo, ca'uóom`bre jo camir' jmi'ee' dsea` do e ni'uóom`biñ' e fí' jee~ fiñ' do. ⁴⁰ Jo mi~ cangf' e ca'uóong' i Paa~ do cóo'~ gui Silas fí' dsíi' 'nuñí', cangolíim~ tur fí' quía'~ Lidia. Jo fí' job cajíng' tu rúíiñ' cóo'~ jaléng' dsea` quía'~ Dsea` Jmáang~, jogui cacuo' guir bí' dsea` do cajo. Jo ngf' jo, ca'uóom`bre e fí' do, jo fí' lí~ jiéb' cangolíiñ'.

17

Mi~ cateáang' Paa~ fí' Tesalónica

¹ Jo lajee' gui'nang' e teáang'~ Paa~ fí' cóo'~ gui Silas, cangíiñ' fí' coo' fiñ' e siñ' Anfípolis cóo'~ gui Apolonia. Jo mi~ cangf' jo, caguilíiñ' fí' coo' fiñ' e siñ' Tesalónica, jo fí' job si' coo' guá'~ quía'~ dsea` Israel lí' féiñ' Fidiéé'. <sup>2</sup> Jo co' lajii'~ e tíng' Paa~ e dséer' fí' guá'~ quía'~ dsea` góor' dsea` Israel lacoo'~ néé'~ mi~ tí' jmiñ' e jmi'íng' jaléng' dsea` í', jo lajee' 'ní' seamaan~ casiñ'~ cóo'~ jaléng' i dsea` i caseáng' do cuaiñ' quía'~ jalé' e fé' fí' ní' jí' quía'~ Fidiéé' e cajme' dsea` malíi' gui eáang', jo sí'r dsea` do <sup>3</sup> e dseáng'~ 'né'~ba' e cajúng' i Dsea` Jmáang~ do; jo mi~ cangf' e cajúíiñ'~, dseáng'~ 'né' e cajíib' tur. Jo casí' guir i dsea` do cajo jo cajíiñ'~:

—I Jesús nab i líng' Dsea` Jmáang~, i dsea` i laang' jneaa'~aa' jee~ dsee~ quí~ii', jo júu' quía'~ i nab e ngí' jnea~ guiaa~ jee~ 'nú'.

⁴ Jo i líng' dsea` Israel jáb'~ caliñ'~ júu' e guía' i Paa~ do cóo'~ gui Silas, jo róob' canaaiñ' ngír' cóo'~ dsea` do. Jogui fíim`bi dsea` griego i eáang' jmi'gò' Fidiéé' cóo'~ gui fíing' dseamf' i laniing~ quía'~ e fiñ' do, jáb'~ caliñ'~ e júu' jo cajo.

⁵ Dsu' uíi~ e jo ca'uíng~ e jaléng' dsea` Israel i ja` já' líng` e júu^ do, eáam' calí~ dsihuíiñ` jogui caliguiñ~ quíá' jaléng' i dsea` i calí~ já' líng` e júu^ jo. Joba' caseáiñ' tú~ 'ní' m'íng' 'ná'^ fí' i tá' teáng~ jee~ 'núu' e laco' i dsea` í nitá'r~ m'í~ jogui nijmiguíiñ~ jaléng' dsea` i neáng' fí' fíi jo. Jogui lajobi caguilíiñ~ fí' quíá' Jasón e 'náíñ' Paa~ cóo'~ gui Silas e laco' ni'uóng~ neiñ' do jo nitóø'reiñ' fí' quini~ dsea` fíi. <sup>6</sup> Jo co' ja` cadséng' guir i dsea` i sí' 'náíñ' do, joba' cató'r~ Jasón laguidseaang^ cóo'~ gui cóo` tú~ m'íng'~ gui dsea` quíá' Dsea` Jmáang~ i nineáng' fí' jo ie~ jo, jo cató'r~ reiñ' do fí' quini~ dseata~ e ta'r' m'í~ jo fé'r` lala:

—I dseañu' do nica'lee'bre la'úng~ fí' jmigüi' cóo'~ júu^ e guiar' do, jogui fí' lab nicagüilíiñ~ lana e iñ~ jmér~ lajo. ⁷ Jo i Jasón na nica'íng' neiñ' fí' sinúu^ quíá'r~, jo lajím~bre ja` jmi'gór' lajii~ ta~ quíu' dseata~ dsea` féng' romano, co' fé'r` e seem` jaang'gui dseata~ dsea` féng' i sii' Jesús.

⁸ Jo mi~ canúu~ jaléng' dsea` fíi e júu^ do cóo'~ gui jaléng' dsea` quie' nifí' quíá'~ e fíi do, eáang'gui cató'r' m'íi~. ⁹ Jo cuub~ caguia' i Jasón do cóo'~ gui i dsea` caguiaang~ do fí' quini~ dseata~ e laco' calí'r~ catúu~ tu i dsea` do quíá'r~.

Mi~ caguilíng~ gui Paa~ cóo'~ Silas fí' Berea

¹⁰ Jo mi~ canúu~ ie~ jmi~ jo, jaléng' dsea` quíá' Dsea` Jmáang~ casíiñ` Paa~ cóo'~ gui Silas lajminá~ fí' Berea. Jo dsifí' mi~ caguilíiñ~ fí' jo, cangolíiñ~ fí' guá' quíá' dsea` góor` dsea` Israel lí'^ laco'gui la litíiñ` jmóor'. <sup>11</sup> Jo jaléng' i dsea` Israel i seeng' fí' Berea eáang'gui iñ~ ninúr~ júu^ guía' dsea` do laco'gui dsea` seeng' fí' Tesalónica, jo lajmináb~ ca'íñ' e júu^ jo, jogui lacoo` jmiib~ cuor' bí e jmitíiñ` jalé' e júu^ too~ fí' ní' jì quíá' Fidiée~ e gui'r' su e jáb'~ e júu^ e caguia' Paa~ do. ¹² Jo lajee` i dsea` í, fíim~bre já' calíiñ~ e júu^ jo, jogui lajobi fíim~ dseañu' dseam' griego i niing~ i seeng' fí' jo jáb'~ calíiñ~ do júu^ quíá' Dsea` Jmáang~ e guía' i Paa~ do cóo'~ gui Silas. <sup>13</sup> Dsu' mi~ calíiñ' jaléng' dsea` Israel i seeng' fí' Tesalónica e nitáang' Paa~ e guiar' júu^ quíá' Fidiée~ fí' Berea, joba' fí' job cangolíiñ~ cangojméer` ga` cóo'~ jaléng' dsea` i seeng' fí' jo. <sup>14</sup> Joba' dsea` quíá' Dsea` Jmáang~ i seeng' fí' Berea cajméer` e lajmináb~ cagüi' fí' Paa~ fí' jo, jo cangór~ condsee' fí' 'ní' jmiñ'í'^, dsu' fí' Bereab cajé' Silas cóo'~ gui Timoteo lajee` jo. <sup>15</sup> Jo jaléng' dsea` quíá' Dsea` Jmáang~ i cóo'~ Paa~ cangolím~bre cóo'iñ~ do cartí' cóo` fíi e sii' Atenas. Jo mi~ cangí' jo, caquim'~ tur fí' Berea jo niquíeer` júu^ quíá' Paa~ e Silas cóo'~ gui Timoteo nidsilíiñ~ fí' lí~ táang' Paa~ lajminá~.

Lajee` táang` i Paa~ do fí' Atenas

¹⁶ Jo lajee` táang` i Paa~ do fí' Atenas e sijeeiñ~ Silas cóo'~ Timoteo, fí' íb^ eáang' calíiñ~, co' i dsea` seeng' fí' Atenas do jie~ ja` latøng~ fíib` jmiféiñ' jaléng' diée~ i o' já' i ja` quíi~ jmi~ jmé~ jii~ cóo'. ¹⁷ Joba' eáam' tíng' júu^ quíá'r~ cóo' i dsea` góor` dsea` Israel cóo'~ gui jaléng' dsea` caguiaang~ gui i jmi'gó' Fidiée~ fí' dsí' guá' quíá' dsea` Israel. Jo dseáng'~ lacoo` jmi~ lacoo` jmiib~ síiñ` e júu^ do cajo cóo'~ jaléng' dsea` i seáng' fí' guía' joo' fíi quíá' fíi Atenas. <sup>18</sup> Jogui lajobi i líing~ dsea` i jmitíng` júu^ quíá' Epicuro cóo'~ gui dsea` estoico i jmitíng` júu^ quíá' Zenón, canaaiñ` sí' rúiiñ' cóo'~ Paa~ cajo, jo i líing~ i dsea` do fé'r` jo sí' rúiiñ' lajee` yaaiñ` e éeiñ` Paa~ jo fé'r`:

—¿E~ e fé' i dsea` cuee` mi'mí na?

Jogui fé' gui i caguiaang~ gui do:

—Lí' dsea` seeng' lí' jiéb' i na, jogui iñ~ nijmigóøiñ` dsea` cóo'~ jalé' e fé'r` na e quíá'~ jaléng' diée~ i 'm'íng'.

Jo fé'r` e jo co' uíi' e guía' Paa~ júu^ quíá' Jesús, jogui jial mi~ cajmée` Fidiée~ e cají' tu dsea` do jee~ jaléng' 'líi'. <sup>19</sup> Joba' cajeeiñ` Paa~ fí' cóo' yá'^ cuo' lí' sii' Areópago fí' lí' tíng' jaléng' dsea` Atenas e seáiñ' e síiñ` jalé' júu^ quíá'r~. Jo mi~ caguie' Paa~ fí' jo, jo cajmingí' i dsea` do ír`:

—¿Já^ cuóøng` line~ naa' e~ jalé' júu^ 'm'íng~ e quie' 'nu' e e' jnea'^? ²⁰ Co' fó' 'nu' jmang' júu^ jiéb' jii, joba' ii~ naa' e nilinee' e guóng' e júu^ jo.

²¹ Jo lajiing` i dsea` seeng` fi' Atenas do cõo'gui jaléng` dsea` i jaliing` fi' li` jié' i neáng` fi' do, contõm` tí dsír' núur` jogui sñiñ` lajiñ` júu` 'mñ` e quie' lí' doñi' iñ`.

²² Joba' carõo` Paa` jee` jaléng` i dsea` i neáng` do e fi' li` sii` Areópago, jo cajññ` casí'r` jaléng` i dsea` do:

—Lalab fñi` i 'nú', dsea` seeng`na' fi' la fi' Atenas, e jalé' e móo`o quíi`na' e líng`na' dsea` i eáng` jmiféng` fñing` diéé`. <sup>23</sup> Co' cangoyéé' e fi' li` seáng` 'nú' e jmiféng`na' jaléng` diéé` quíi`na', jo fi' job cadsé' e coo` nife' li` toq` júu` e fé' lala: “Diéé` i ja` mí` cuíng` dsea`.” E jáb' e fó' 'nú' quíá' jaang` Diéé` i ja` cuíng`na', quíá' íb` e niffñ`gui jnea` 'nú' lana.

²⁴ Jo dsea` íb` i cajmée` la'úng` jmiçüf` cõo'gui jalé' e sea` fi' jo. Jogui íb` i líng` fii` jaléng` i neáng` fi' yú` jogui cõo' jaléng` i seeng` fi' jmiçüf` la, jogui ja` guíiñ` lí` doñi' jié' sinúu` guá' e cajme' dsea` jmiçüf`, <sup>25</sup> o'gui 'né` e dsea` jmiçüf` nito' fñing` ír` osi i nijmicõo' ír` é, co' íbre cuø'r` jaléng` dsea` e jí'r` jogui guí e cá` dsea` cõo'gui lajalé'gui e jié'.

²⁶ Co' cõo' jaang` dseañub` cajmeaaiñ` lajiing` dsea` i seeng` la'úng` fi' jmiçüf` e laco' nigüear` fi' lacaang` guóo' uó` ; jogui quíu'r` ta` jie` jíi' seeng` dsea` fi' jmiçüf`, jogui jie` fi' lí` catñing` nigüear`. <sup>27</sup> Jo cajmeáng` Fidiéé` lajiing` jneaa`aa' e laco' ni'neeng`naa' dsea` do, jo niguiém`baa're song ni'néng`na're. Dsüco' e jáb' e ja` huíi` seeng` Fidiéé` cõo' lajaang` lajaang` jneaa`aa'. ²⁸ Co' la'eáng` Fidiéé`ba' see`naa' jí'naa' jogui ngí'naa' lí' laco'gui cajíng` i líng` dsea` góo'na' malí' i jmo' júu` ie` mí` cajññ` lala: “I siju` Fidiéé` jnea`.”

²⁹ Jo co' e já' e lí'na' dsea` siju` Fidiéé`, joba' ja` cuøng` e í' óo'na' e Fidiéé` líiñ` laco' jaléng` diéé` i jmáang` dsea` cõo' cunéé` osi cõo' cutee` osi dsea` cuu` é, jo jmáang` dsea` jialco' iim`bre jaléng` í. <sup>30</sup> Jo Fidiéé` nicajmée`bre féng` dsír' malí`gui eáng` cõo' jalé' e laang` dsea` cõo'r`, dsu' lana niquiur` ta` lajiing` dsea` i seeng` fi' la'úng` jmiçüf` e niquí' jing` yaaiñ` fi' quíur`, jo nitúr` e jmóor` jalé' e ja` dseeng`, jo lajoba' ni'fing` Fidiéé` dsee` quíá'r`. <sup>31</sup> Co' Fidiéé` nicatée`bre coo` jmiñ` e niquidsír' í' laco' sí' quíá' jaléng` dsea` jmiçüf` la'eáng` cõo' i dseañu` i caguíñ` 'ñia'r` do; jo Fidiéé` nica'e'r` jaléng` dsea` e jo mí` cajméer` e cají'tu` Dsea` Jmáang` jee` jaléng` 'líi`.

³² Jo mí` canúu` i dsea` seeng` fi' Atenas do e fé' Paa` cuaiñ` quíá' e jíb'tu` dsea` jee` jaléng` 'líi`, i líng` i dsea` do lí' calõm`bre Paa` jogui i líng`gui fé':

—Cuøm` lí` nú'naa' e fó' na coo`gui jmiñ`.

³³ Jo lí` e jo, güi'ñib' Paa` fi' do. ³⁴ Dsu' i líng`gui i dsea` do jáb' calíñ` júu` e guíá' i Paa` do. Jo jee` í` quíéng` jaang` dseañu` i sii` Dionisio i líng` jaang` dseata` quíá' Areópago, jogui jaang` dseamf` i sii` Dámaris, jogui dsea` i jiéng`gui cajo.

18

Lajee` táang` Paa` fi' Corinto

¹ Jo mí` cangf` jalé' e jo, caguí'ñib' Paa` fi' Atenas, jo cangór` fi' coo` fii` e sii` Corinto. <sup>2</sup> Jo job calicuíñ` jaang` dseañu` i líng` dsea` Israel i sii` Aquila i niseeng` fi' coo` fii` lí` se' Ponto. Jo ie` jo ja` mí` ngóo' eáng` e nicagüilíng` i Aquila do cõo'gui dseamf` quíá'r` i sii` Priscila e jalíñ` fi' Italia. Jo ca'uøññ` fi' jo co' i dseata` quíá' Roma do i nisii` Claudio caquiur` ta` e 'né` uóm` jaléng` dsea` Israel fi' Roma lí` se' Italia. Jo coo` jmiñ` cangó` Paa` e cango'er` i Aquila do cõo'gui Priscila, <sup>3</sup> co' røøb` ta` óor` cõoiñ` do e jmo'r` 'núu`jiu` cõo' layaang` loo` jó' e laco' lí'r` e 'né`. Jo job caje` Paa` cõo' i dsea` do e laco' nijmér` ta` colíng`. ⁴ Jo laco` jmiñ` mí` tí` e jmi'fing` dsea` góor` dsea` Israel, dsée' Paa` fi' guá'jiu` lí` seáng` i dsea` í` e féiñ` Fidiéé`. Jo fi' job féiñ` jaléng` dsea` Israel cõo'gui jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel e laco' já' nilíng` dsea` do júu` quíá' Dsea` Jmáang` e guiar'.

⁵ Jo mí` caguilíng` Silas cõo' Timoteo fi' Corinto fi' lí` guíng` Paa` cõo' Bernabé e jalíñ` fi' Macedonia, jo i Paa` do catú`bre e ta` jmóor` do, jo canaiñ` e guiar' júu` quíá' Dsea` Jmáang` laco` jmiñ` laco` jmiñ`, jogui sí'r` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel

e dseáng¹ já¹ ba¹ e Jesús líiñ¹ i dsea¹ i cajíng¹ Fidiée¹ i nisíñ¹ fí¹ jmigüí¹ la lajíi¹ mali¹.
⁶ Dsu¹ i dsea¹ Israel do 'nib¹ cangáañ¹ Paa¹, jo canaaiñ¹ sí¹ reiñ¹ j mang¹ júu¹ ga. Joba¹ Paa¹ cabó¹ r¹ 'lee¹ tōō¹ sí¹ r¹ e laco¹ cuø¹ li¹ e ja¹ jíi¹ dsea¹ í¹ r¹, jo casí¹ r¹ i dsea¹ i ja¹ jíi¹ í¹ r¹ do lala:

—Dsee¹ quíi¹ na¹ yaam¹ ba¹ e nigüilíng¹ na¹ fí¹ lí¹ 'lí¹, dsuco¹ jo¹ e cuaiñ¹ quíe¹ e. Latí¹ lanab¹ níi¹ i cóo¹ dsea¹ i ja¹ líng¹ dsea¹ góo¹ o dsea¹ Israel e ní¹ ée¹ ere júu¹ quíá¹ Dsea¹ Jmáang¹.

⁷ Jo mi¹ cangí¹ jo, cagüi¹ íb¹ Paa¹ fí¹ dsíi¹ e guá¹ jiu¹ do, jo cangór¹ fí¹ quíá¹ jaang¹ dseañu¹ i sii¹ Ticio Justo i jmféng¹ Fidiée¹ contøøng¹, jo cáang¹ e guá¹ dob líí¹ quíá¹ r¹.

⁸ Jo jaang¹ fii¹ i neé¹ ni¹ e guá¹ jiu¹ do i sii¹ Crispo cóo¹ lajaléng¹ dsea¹ sinúu¹ quíá¹ r¹ jáb¹ calíiñ¹ júu¹ quíá¹ Fíi¹ naa¹ Dsea¹ Jmáang¹. Jogui lajobi fíim¹ dsea¹ i neáang¹ fí¹ Corinto, mi¹ canúur¹ júu¹ quíá¹ Dsea¹ Jmáang¹, jáb¹ calíiñ¹ joba¹ cajgáam¹ bre jmiñ¹ e laco¹ cacuø¹ lí¹ e ca'uíiñ¹ dsea¹ quíá¹ Dsea¹ Jmáang¹.

⁹ Jo cóo¹ uøø¹ cajmijnéeng¹ 'ñia¹ Dsea¹ Jmáang¹ fí¹ quini¹ Paa¹, jo e jo cangár¹ lafa¹ mi¹ quir¹, jo cajíng¹ Dsea¹ Jmáang¹ casí¹ r¹ dsea¹ do:

—Ja¹ jmoo¹ 'gó¹ jíi¹ capí¹, jo guia¹ gui júu¹ quíe¹ e jee¹ jaléng¹ dsea¹ jo ja¹ quiun¹ e jmoo¹ lajo. ¹⁰ Co¹ jnea¹ seem¹ baa colíing¹ cóo¹ 'nu¹, joba¹ jíi¹ jaang¹ dsea¹ ja¹ i lí¹ níjmeáng¹ 'nu¹ ga. Co¹ fíim¹ bi dsea¹ niseeng¹ e fí¹ fii¹ la i ní'uíing¹ dsea¹ quíe¹ e.

¹¹ Jo fí¹ Corintob cajé¹ Paa¹ cóo¹ jíi¹ dsí¹ ca'ná¹ e e'r¹ i dsea¹ seeng¹ fí¹ jo jalé¹ júu¹ quíá¹ Fidiée¹.

¹² Jo cóo¹ nee¹ lajee¹ jíi¹ e calíng¹ jaang¹ dseañu¹ i sii¹ Galión dseata¹ dsea¹ féng¹ quíá¹ lí¹ se¹ Acaya, jaléng¹ dsea¹ Israel i neáang¹ fí¹ do ie¹ jo casíiñ¹ røø¹ e nijmér¹ dsee¹ quíá¹ Paa¹. Joba¹ casang¹ neiñ¹ jo cangojeaaiñ¹ fí¹ lí¹ neáang¹ dseata¹ dsea¹ quidsí¹ í¹. ¹³ Jo mi¹ caguilíiñ¹ fí¹ jo, lalab casí¹ r¹ i dseata¹ do jo cajíiñ¹:

—I dseañu¹ dsea¹ góo¹ naa¹ la ngír¹ ta¹ jmigøøng¹ jaléng¹ dsea¹ quíá¹ jial e 'né¹ níféng¹ dsea¹ Fidiée¹, dsu¹ ja¹ núu¹ r¹ lajíi¹ júu¹ quiu¹ ta¹ quí¹ ii¹.

¹⁴ Jo sí¹ í¹ niñí¹ Paa¹ e nisí¹ r¹ dseata¹ Galión lajíi¹ e 'níng¹ i dsea¹ do í¹ r¹, dsu¹ jéeng¹ gui Galión cañiir¹ quíá¹ i dsea¹ Israel do jo cajíiñ¹:

—Song dseáng¹ lahuíng¹ nica'éé¹ i dsea¹ na osi líing¹ i¹ nicajngaiñ¹ é, joba¹ catíng¹ e níquidsii¹ í¹ fa¹ lajo. ¹⁵ Dsu¹ e na líí¹ lajíi¹ júu¹ e catíng¹ na¹ yaam¹ ba¹ na quíá¹ lajíi¹ júu¹ quiu¹ ta¹ quíi¹ na¹, joba¹ yaam¹ ba¹ catíng¹ na¹ níguíi¹ na¹ e na, co¹ jnea¹ ja¹ iin¹ n níquín¹ n e júu¹ na.

¹⁶ Jo caquiú¹ i dseata¹ do ta¹ e cagüi¹ íb¹ Paa¹ cóo¹ jaléng¹ i dsea¹ caguiaang¹ gui e fí¹ lí¹ quidsí¹ i dseata¹ do í¹. ¹⁷ Jo lajíing¹ i dsea¹ i jmóo¹ dsee¹ quíá¹ Paa¹ do casaiñ¹ jaang¹ gui dseañu¹ i sii¹ Sóstenes i líing¹ fii¹ quíá¹ guá¹ jiu¹ quíá¹ dsea¹ Israel e sí¹ fí¹ do, jo job cabøøiñ¹ i dsea¹ do fí¹ quini¹ lí¹ neáang¹ i dseata¹ dsea¹ quidsí¹ í¹ do, dsu¹ ja¹ e jíng¹ dseata¹ Galión jíi¹ cóo¹ quíá¹ jalé¹ e jmóo¹ i dsea¹ do.

Mi¹ caquiing¹ tu¹ Paa¹ fí¹ Antioquía

¹⁸ Jo mi¹ cangí¹ jo, huøø¹ bi cajé¹ Paa¹ fí¹ Corinto. Jo mi¹ cangí¹ gui lajo, ca'í¹ bre júu¹ jaléng¹ dsea¹ quíá¹ Dsea¹ Jmáang¹ i neáang¹ fí¹ do, jo cangolíiñ¹ fí¹ cóo¹ oo¹ jmiñ¹ e sii¹ Cencrea. Jo lajee¹ e taam¹ bir¹ fí¹ jo, catu¹ r¹ cuo¹ moguir¹ laco¹ tíng¹ dsea¹ góor¹ dsea¹ Israel e laco¹ niliti¹ lajíi¹ júu¹ nicacuø¹ r¹ Fidiée¹ lami¹ jéeng¹ gui. Jo mi¹ cangí¹ jo, cangotáaiñ¹ fí¹ dsíi¹ móo¹ colíing¹ cóo¹ Aquila cóo¹ gui dseam¹ quíá¹ í¹ i sii¹ Priscila jo colíim¹ cangolíiñ¹ fí¹ lí¹ se¹ Siria.

¹⁹ Jo mi¹ caguilíng¹ tur e oo¹ jmiñ¹ lí¹ sii¹ Éfeso do, job caseáng¹ Paa¹ i Aquila do cóo¹ gui dseam¹ quíá¹ i sii¹ Priscila, jo cangó¹ bre 'ñia¹ r¹ fí¹ lí¹ sí¹ guá¹ jiu¹ quíá¹ dsea¹ góor¹ dsea¹ Israel. Jo fí¹ job casíiñ¹ cóo¹ jaléng¹ dsea¹ í¹ caseáng¹ fí¹ do ie¹ jo. ²⁰ Jo i dsea¹ i siseáng¹ fí¹ guá¹ jiu¹ do casí¹ r¹ Paa¹ e fa¹ níjé¹ bir huøø¹ cóoiñ¹ do, dsu¹ Paa¹ jo calíiñ¹. ²¹ Jo ca'í¹ bre júu¹ i dsea¹ do jo casí¹ r¹:

—'Né¹ e seem¹ baa fí¹ Jerusalén e nití¹ jmiñ¹ e nijaquíeeng¹ fí¹ jo. Jo lí¹ jial ta¹ níquiú¹ Fidiée¹ quíe¹ baa e nígáa¹ túu e ga'ee¹ e 'nú¹ fí¹ la calé¹ catú¹.

Jō mi~ cangf̄ jō, cagüi'hib' Paa~ e fí Éfeso do e iuuiñ~ fí dsíi' móo', ²² jō cangób~ tur fí Cesarea, jō fí job cajer' e laco' nicuó'r~ guicóo'~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí jō. Jō mi~ cangf̄ jō, cangám'~ tur fí Antioquía, jō fí job cajer' huóob~ jia.

²³ Jō mi~ lí~ cøong'gui lajō, cagüi'hib' tur calé' catú~ , jō cangí tur laco' laco' fii' e née' fí lí~ se' Galacia cóo'~ gui lí~ se' Frigia e cuø'guir bí jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ e laco' ja` nilitúng~ dsíiñ' lajii' fí niteáaiñ~ cóo'~ Dsea` Jmáang~.

Mí~ caguia' Apolos júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ fí Éfeso

²⁴ Jō ie~ jō caguié~ jaang' dseañu' dsea` Israel i sii` Apolos fí Éfeso. Jō i dseañu' i niseeiñ' fí cóo' fii' e sii` Alejandría e née' lí~ se' Egipto. Jō dsea` do eám' jlo'^ tñiñ' guiar' júu^ jogui eám' cuiir' jalé' e fé' fí ni~ jì quiá'~ Fidiéé' e cajme' dsea` malii' gui eáang'.

²⁵ Jogui eám' nicajmitñiñ' júu^ quiá'~ Fii'naa' Fidiéé' e cajme' dsea` i, jogui dseáng'~ e iáang' dsíi'bre fé'r', jogui dseáng'~ røob' er' e júu^ quiá'~ Jesús do, doñí' fa' jii' e ñir' do e ca'e' Juan e quiá'~ jial seáaiñ' dsea` jmiñ' lajee' cateáaiñ' fí jmigüi' la, dsu' ja' ñir' e Jesús ca'er' e 'né~ sáaiñ' dsea` jmiñ' e laco' cuø' lí~ e líiñ' dsea` quiá'r'. ²⁶ Jō i Apolos do canaaiñ' guiar' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ dseáng'~ fí dsíi' guá'~ quiá'~ dsea` Israel e jii' ja' jaa' quiá'r' fa' 'gór'. Dsu' mi~ canúu~ i dseañu' Aquila cóo'~ gui dseamf' quiá'r' i sii' Priscila júu^ e guia' i Apolos do, joba' cajéem'breiñ' fí lí~ jié' jō cast'~ reiñ' dseáng'~ laco' la líi' e fí e 'né~ cá' dsea` e laco' niliseeiñ' cøong' cóo'~ Fidiéé'.

²⁷ Jō mi~ cangf̄ jō, cali'iing~ Apolos e ningüiñ~ fí lí~ se' Acaya. Joba' jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Éfeso do eám' cajmicóo'~ reiñ', jogui casíiñ' cóo' jì quiá'~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Acaya do e laco' ni'íng' neiñ' cóo'~ júu^ røø' juguiá' . Jō mi~ cangf̄ jō, cangó~ bre fí jō.

Jō mi~ caguié~ Apolos fí Acaya, eáang' cajmicóo'r~ jaléng' dsea` i calicuíng' Dsea` Jmáang~ uii' e eáang' guióng' Fidiéé' cóo'~ dsea` do. <sup>28</sup> Co' fí quini' jaléng' i dsea` i neáang' do sí'r' jaléng' i dsea` Israel e ja' í dsíiñ' dseáng'~ laco' catíng' , jogui se'r' teá' lajii' e fé' fí ni~ jì quiá'~ Fidiéé' e dseáng'~ já'~ ba' e Jesús líiñ' i dsea` i casíng' Fidiéé' fí jmigüi' la e laco' nileáang~ dsea` jee~ dsee~ quiá'r'.

19

Mí~ caguiéng'~ tu Paa~ fí Éfeso

¹ Jō lajee' táang' i Apolos do fí Corinto lí~ se' Acaya, jō i Paa~ do cangüiñ' fí lí~ líi' jee' mó', jō caguié~ tur fí Éfeso. Jō fí job cajíiñ' i fíng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ , ² jō lalab cajmíng'~ Paa~ i dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ do jō cajíiñ'~:

—¿Su ca'íng'~ 'nú' Jmíguí quiá'~ Fidiéé' mi~ já'~ calíng'~ na' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~?

Joba' cañi' i dsea` do jō cajíiñ'~:

—Ja' mí' nú' jnea'^ jii' cóo' ya' quiá'~ e jō. ¿E~ gui e jō?

³ Jō cajmíng'~ tu Paa~ i dsea` do jō cast'~ reiñ'~:

—¿E~ uing'~ quí'~ na' mi~ cajgáang'~ na' jmiñ' jóng'?

Joba' cañi' tu i dsea` do quiá'~ Paa~ jō cast'~ reiñ'~:

—Jnea'^ cajgáang'~ naa' jmiñ' e casé' Juan e laco' cuø' lí~ e caquí'~ jíng' yee'naa' fí quini' Fidiéé'.

⁴ Joba' cast'~ tu Paa~ i dsea` do:

—Lajob líi', có' i Juan do caseáaiñ' dsea` jmiñ' lajii' i caquí'~ jíng' yaang' fí quini' Fidiéé'~; jogui cast'~ bir jaléng' dsea` i cajo e 'né~ ni'ím'biñ' do i dsea` i nijaa' cøong'gui do mi~ nisóong' ír'; jō dsea` íb' Jesús lana.

⁵ Jō mi~ canúu~ jaléng' i dsea` i teáang~ do lajō, dsifí ladob cajgáaiñ~ jmiñ' e laco' cuø' lí~ e ca'uiñ~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ . <sup>6</sup> Jogui mi~ caquidsí' Paa~ guóor' fí mogui' i dsea` do, dsifí ladob ca'íng' i dsea` do Jmíguí quiá'~ Fidiéé' , jō canaaiñ' fé'r' jmiñ' e jié' gui laco' jmiñ' quiá'r' , jogui sñiñ' jalé' júu^ e íñ' e jaa' quiá'~ Fidiéé' . <sup>7</sup> Jō lajee' lajiiñg' i dsea` do tíir' guitúuiñ' yaang' dseañu'.

⁸Jo mi~ cangf̄ jo, lajee~ gaang` si', dsée' i Paa- do fi' guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jo fi' job guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e ja' 'gór' jii~ capí', jo s'r' jaléng' i dsea` do jogui 'nó'r' jial laco' já'- nilíng` dsea` do e iing` Fidiéeb` quier' nifí' quiá'- jaléng' dsea`.

⁹Dsu' i liing~ i dsea` do ja' jii'r~ e júu^ do o'gui iin~ já'- nilíin` cajo. Jo canaaín` fé'r' fi' quini~ jaléng' dsea` jiéng' e gab` jalé' e júu^ do quiá'- jial cúing` dsea` Dsea` Jmáang-. Joba' Paa- cajmihuim- 'ñia'r' jee~ i dsea` góor` do, jogui cajéem` bre jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguiaang- do, jo cangojéeng` neiñ' fi' coo` escueel` quiá'- jaang` dseañu' i sii` Tirano, jo fi' job féin' i dsea` do júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- laco` jmiñ` laco` jmiñ`.

¹⁰Jo lajob cajméer` lajee~ tú~ jing~, joba' jaléng' dsea` Israel cóo' gui jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel i neáng' fi' jalé' fii' e téé' li~ se' Asia canúur- júu^ quiá'- Fii'naa' Dsea` Jmáang- e caguia' i Paa- do.

¹¹Jo lajee~ jo i Paa- do jmóor` jalé' e quí'r~ jmiñ` la'eáang` cóo' güea' e cangíin` e cacuo' Fidiéé'. ¹²Jo seem` dsea` quier' jalé' paay~ quiá'r- osi jalé' s'r^ fi' quini~ Paa- e fa' jii~ capí'b^ nijnúng- dsea` do e 'mi' do, joba' i dsea` do nicóor` fi' quiá'r- fi' li~ seeng` i dsea` dsée' do, jo cóo' e jo ni'leáam- i dsea` dsée' do lajii~ jmohuí' e líiin`. Jogui lajobi jaléng' dsea` i jée' i 'ling'^ quiá'- dsihuim- jaléng' i quiá'r- jo 'laam` bre.

¹³Jo ie~ jo, i liing~ dsea` Israel i ngí' laco` fii' e jmicaaiñ~ e iin~ uoiñ~ i 'ling'^ i jée' quiá'- dsea`, jo iin~ nijóor- su e ja' e uøng` i 'ling'^ i jée' quiá'- dsea` la'eáang` cóo' júu^ quiá'- Fii'naa' Jesús. Jo lalab canaaín` s'r' jaléng' i 'ling'^ i jée' quiá'- i dsea` do:

—La'eáang` cóo' júu^ quiá'- Jesús e guia' i Paa- do quiá' ta~ e uøng` na' li~ teáang` na' na!

¹⁴Jo e jo cajméé' laji` guiáng- jóo' jaang` dseañu' Israel i sii` Esceva i nilíng' jaang` fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel. ¹⁵Dsu' coo` née' lajee~ ngir' ta~ jmóo' lajo, jo i 'ling'^ i jée' quiá'- i dsea` do cañir` quiáin` do jo cajíin`:

—Cuim` jnea~ Jesús, jogui ñi' bíi i~ i sii' Paa- do, dsu' ja' ñii- ii' 'ná'.

¹⁶Jo dsifí' ladob i dsea` i jée' i 'ling'^ quiá'- do canaaín` quiém' bre lahuim' jaléng' i jóo' Esceva do, jo dseáng'- lajiim` biñ' do calí'r- caquiéin' co' dsing'- bíin-. Jo cangolím` i dsea` sihuíng` do fi' quiá'r- mi~ cangf̄ jo, dsu' ringúum` bre cangoliñ`.

¹⁷Jo lajiing` i dsea` Israel i neáng' fi' Éfeso cóo' gui jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel i neáng' fi' job cajo, caliñi` bre jalé' e calí- do ie~ jo, joba' eáam` cafóin'. Jo lajob ngóo' li'gøng' júu^ quiá'- Fii'naa' Jesús jee~ jaléng' dsea`.

¹⁸Jogui fiiim` bi jaléng' dsea` i já'- calíng- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- ie~ jo caguilíin- e róoiñ` dsee- quiá'r- fi' quini~ jaléng' dsea` quiá'- jalé' e ga' e nicajméer` lami~ jéeng' gui.

¹⁹Jogui fiiim` bi jaléng' dsea` i nicajméé' ta~ dsea` láang` lami~ jéeng' gui cajo caguilíin- quier' ji' quiá'r- li~ toq~ jalé' e 'li' e jmitíin~, jo cajír' fi' quini~ jaléng' dsea` i teáang- do ie~ jo. Jo mi~ caguo'- júu^ jial tíi' 'móo' téé' e ji' do, jmiguiub' eáang` cagüi' íng', lí' lí' cincuenta mil cuteeb'. ²⁰Jo lajob naang` ni' gui júu^ quiá'- Fii'naa' Dsea` Jmáang- fi' la fi' na, jogui jmóo' e líin' dsea` cajo jial tíi' 'gøng' Fidiéé'.

²¹Jo mi~ cangf̄ e cangojée' jalé' e jo, joba' calí' dsíi' i Paa- do e nidsé- tur e nidsi' eer~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fi' li~ se' Macedonia cóo' gui fi' li~ se' Acaya, jo e mi~ ningf̄ jo, ningíin- tí' Jerusalén. Jogui fé' bir cajo e mi~ ningf̄ e dsér- fi' Jerusalén, dseáng'- 'né' ba' e dsér- tí' Roma.

²²Jo casíin` gáng- dsea` quiá'r- fi' li~ se' Macedonia, i do i sii' Timoteo jo jaang` gui i sii' Erasto, jo laji' huaiñ- do jmóor` ta~ jmicoo' Paa-. Jo Paa- fi' do bi cajer' 'ñia'r' lajee~ jo fi' li~ se' Asia.

Mi~ caliseá' mii~ fi' Éfeso

²³Jo ie~ jo, eáam` cató' dsea` mii~ fi' Éfeso uii~ quiá'- e fiiim` dsea` ca'uíng- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. ²⁴Jo e mii~ jo ca'uíng- uii~ jaang` dseañu' i sii' Demetrio i nijmóo' ta~ cóo' layaang~ ctee'. Jo i dsea` i nijmóor` ta~ jmiliing~ guá' jiu e líi' cóo' ctee', jo e job guá'- quiá'- i diée' i sii' Artemisa. Jo i Demetrio do jmiguiub' quír' e 'léeng'- jaléng' i dsea` i jmóo' ta~ cóo'r- do. ²⁵Jo coo` née' caseáin' dsea` i jmóo' ta~ cóo'r- colíing~ gui

cóo' jaléng' dsea i jmóo' ta~ e røøb'jiu cóo' e ta~ jmóo' ír` do cajo, jo lalab casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Dsea` rú'uu', niñíb^ 'nú' guiá~ e la'eáang' e ta~ lab joba' guiáb~ sea` jalé' e 'né` quí`ii'. ²⁶Dsu' laco'gui la júu^ sea` jogui ne~naa' cajo e i Paa~ do ngír' fé'r' e jaléng' i diée~ i jmáang` dsea` cóo' guóor` ja` líiñ' dseáng'~ diée~ já'; jo lajob nicalí'r~ e nicaligóng` jaléng' dsea` i seeng` fí' Éfeso la cóo'gui jaléng' dsea` i seeng` jie~ ja` latøøm~ lí~ se' Asia. <sup>27</sup>Jo lajii~ e júu^ e ngí' i Paa~ do fé'r', dseám~ quí`ii' fíng ca'íng~ lajii~ ta~ quí`ii' e sea`, jogui la quié'gui guá'~ quía'~ i diée~ i sii' Artemisa do nitúb` dsea` e jmicuír~, jogui nitúb` dsea` e jmi'gór' lajii~ e 'gøng' i diée~ í, dsuco' latøøng~ lí~ se' Asia jmiféng' dsea` ír~, jo jie~ ja` latøøng~ jmi'güíb` cajo.

²⁸Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` i caseáng' fí' do jalé' e jo, eám' caligüiñ~, jo canaiñ` óor` teá' jo fé'r`:

—¡Eáang' 'gøng' diée~ Artemisa quí`ii' i jmiféng' jnea^, dsea` Éfeso!

²⁹Jo eám' cangogáang` dsea` cóo' jalé' e júu^ jo, jogui canaang` catá'r` mhi~ latøøng~ e fií jo. Jo lajee` jo, lajiim`bre casam~ i dseañu' i sii' Gayo cóo' Aristarco, gáng~ dseañu' i seeng` fí' Macedonia i nicóo' Paa~. Jo cajnúung`neiñ' do cartí' caguiliñ` fí' lí~ tíng` dsea` e seaiñ' colíing~ mi~ ee`go jmóor`.

³⁰Jo i Paa~ do cali'iiñ` e ni'ír' e niféiñ' i dsea` fíng` do, dsu' jaléng' dsea` quía'~ Dsea` Jmáang~ ja` cacuør' fí' lajo. ³¹Jo jee~ i dseata~ dsea` féng' quía'~ lí~ se' Asia do niquiéng` cóo' tú~ máng' dsea` i niseeng` røø` cóo' Paa~, jo casíñ` júu^ e sí'reiñ' e guiá~ gui e ja` ni'í dsea` do e lí~ teáang' i dsea` fíng` do.

³²Jo lajee` jo, jee~ i dsea` fií do, i líing~ dsea` fé'r' cóo' júu^ jogui i líing~gui e jié'gui, jo dsíng' téé~ mhi~; jo fíim` i dsea` do jíi~ ja` ñir' e~ uiing~ e caseaiñ'. ³³Dsu' i líing~ i dsea` do casí'r~ jaang` dseañu' i sii' Jaang~ jalé' e calí` ie~ jo, jo í'bing' casíng` dsea` Israel fí' quini` i dsea` fíng` do laguidseang`. Jo mi~ caguiér~ fí' quini` i dsea` fíng` do, jo cajméer` lí~ cóo' guóor` e laco' nifé'r' uii` quía'~ jaléng' dsea` Israel fí' quini` jaléng' i dsea` fíng` do. <sup>34</sup>Dsu' mi~ calilí^ i dsea` fíng` do e i Jaang~ do líiñ` dsea` Israel, dsíng' caligüiñ` jo canaiñ` óor` teá' lajee` tú~ oor~ jo fé'r`:

—¡Eáang' 'gøng' diée~ Artemisa quí`ii' i jmiféng' jnea^, dsea` Éfeso!

³⁵Jo mi~ casóong~jiu e ta' dsea` mhi~ do, i tiji' quía'~ e fí' Éfeso do canaiñ` féiñ' jaléng' i dsea` do jo cajíñ`:

—Dsea` rú'naa' i seeng` fí' Éfeso, jalém' dsea` seeng` fí' jmi'güf` ñir' e i dsea` seeng` fí' la néé' nír` guá'~ quía'~ i diée~ 'gøng' i sii' Artemisa la, jogui fí' yú^ jmi'güíb` lí~ catóin' e líiñ` dsea` cuu~ jo catisíiñ' fí' la. <sup>36</sup>Jo jíi~ jaang` dsea` ja` cuøøng` lí' jíi~ e o' lajo e na, joba' catii`na' jo ja` e jmoo'na' jíi~ cóo' e ja` mí' ca'í' óo'na' røø'. ³⁷Co' laji` gáng~ i dseañu' i nicajéng` 'nú' fí' la ja` e mí' cajmeaiñ' jíi~ cóo' guá'~ quí`ii', o'gui mí' café'r' e ga` uii` quía'~ i sengfí~ quí`ii' do cajo. <sup>38</sup>Jogui song i Demetrio do cóo'gui jaléng' dsea` i jmóo' ta~ cóo'r~ do nicadsé'r' dsee~ quía'~ i dsea` na, dob neáang` jaléng' dsea` i quidsí' í' cóo'gui lí~ 'nhiñ` dsea` fíng ee`go dsee~ røøng` dsea'; jo fí' job lí~ catíng~ e nijmér~ dsee~ fí' quini` i dseata` í, jogui job lí~ catíng~ e nijmi'øng' yaaiñ` lajaang` lajaaiñ`. ³⁹Jogui song sea`gui júu^ quié'na' e jié', dob cuøøng` lí' jmee`na' fí' ni` fií mi~ seáng' dsea` fíiñ`. ⁴⁰Jogui cóo' jalé' e nicalí~ na, eám' dseáng' quí`ii' fíng i` cajmée` dsee~ quí`ii' quía'~ jalé' e nicajmó'oo', co' ja` e uiing~ sea` jíi~ cóo' e nijmi'øng' yee~naa' fíng calíngi~ e~ uiing~ quía'~ e nicató' dsea` mhi~.

⁴¹Jo mi~ calí` fé' i tiji' do e júu^ na, jo ca'íi~bre júu^ quía'~ jaléng' i dsea` siseáng' do jo cagüi'í'bre.

20

Mi~ cangó~tu Paa~ fí' Macedonia cóo' Grecia

¹Jo mi~ casóong~ e ta' dsea` mhi~ do, cató' i Paa~ do jaléng' dsea` quía'~ Dsea` Jmáang~ e laco' líing~ ee` niféng'neiñ' do. Jo mi~ cangí jo, ca'íi~bre júu^ i dsea` í jo

cangób-tur fí lí se' Macedonia. ²Jo lacoo` lacoo` fii e téé' fí jo cangór- e dsi'eer` jaléng' dsea` quía' Dsea` Jmáang- i neáng' fí jo, jo eáng' jmicoo` reiñ' cóo` jalé' júu` quía' Dsea` Jmáang-. Jo mi` cangf jo caguiéb-tur fí lí se' Grecia, ³jo fí job cajer' gaang` sí'.

Jo mi` cangf jo, dseáng'- ni'iuuiñ- fí e nisó'r' móo' e nidsé-tur fí lí se' Siria mi` caliñir' e jaléng' i dsea` góor` dsea` Israel do nicasfiiñ- røø` e liing` ee` nijmeáiñ' i Paa- do. Joba' ca'f' dsii' Paa- e caquim'-tur fí guoo` uó- jo cangfing` tur calé' catú- fí Macedonia. ⁴Jo cóo` bre jaléng' i dsea` la: jaang` i sii' Sópater dsea` i seeng` fí Berea, jóo' jaang` dsea` i sii' Pirro; jogui Aristarco, cóo` jaang`gui i sii' Segundo i seeng` fí Tesalónica; jogui jaang`gui i sii' Gayo i seeng` fí Derbe; jogui Timoteo, jogui lajobi Tíquico cóo` Trófimo, dsea` i seeng` fí lí se' Asia. <sup>5</sup>Jo jaléng' i dsea` quía' Dsea` Jmáang- la jéem`bre cangolíñ', jo doguib cajéiñ' jnea'^ cartí oo` jmiñ' lí sii' Troas. <sup>6</sup>Jogui jnea~, Lucas, cají'-rú'naa' cóo` Paa- fí Filipos, jo fí job ca'uøø-naa' cangó-naa' e téé'-naa' dsii' móo' mi` cangf jmiñ' e gø' dsea` iñí' e ja` quie'^ quieéng`. Jo lajee` 'ñiá' jmiñ' guiba' caguié-naa' cartí Troas, jo fí job cataang-naa' guié- jmiñ'; jogui fí job cajo cají'-rú'naa' cóo` i dsea` caguaang- do.

Mi` cateáng` Paa- fí Troas

⁷Jo e jmiñ' la'uii' quía'- seaman` caseáng' rú'naa' jaléng' dsea` quía'- Dsea` Jmáang- e quía'- niquiee-naa' i'naa' colíing` e laco' jmiguiéng' dsi'naa' Dsea` Jmáang-. Jo lajee` jo café' Paa- güi- quía'r- fí quini` dsea` i caseáng' e uøø` do. Jo co' iuung- Paa- fí e nigüi'fí bre mi` nijneá e uøø` jo, joba' cueeb` júu` quía'r- cajméer` cartí uøø` guienúúb'. <sup>8</sup>Jo fí job téé'-naa' lajiñ'-naa' fí cóo` 'núú' yá'^, jo fí job sea` jmiguiú' jñ' e jneá'. <sup>9</sup>Jo jee` jaléng' i dsea` do quieéng` jaang` siming' i sii' Eutico, jo i siming' í dob guiiñ` otoo` e núur` júu` guía' Paa-. Jo co' eáam` cuee` júu` quía'- Paa- e café'r, joba' cajá- jaligüing` i siming' do lajee` guiiñ` do, jo caquiam'-bre e eáng'. Jo lajee` guing` i siming' do e güiñ' lanab, cóo` catóm`bre cartí ni` uó^. Jo e otoo` tí lí catóin' do gui` tí lí catí 'ní' fíng- e 'núú' do. Jo mi` cangoseáng' neiñ' do ni'liim`biñ' do. ¹⁰Joba' cajgáng- Paa- e lí iuuiñ- guiar' güi- do, jo cangoseáiñ' i siming' do, jo carøøng` neiñ' do jo cajíñ'- casí'r- i dsea` quía'- Dsea` Jmáang- caguaang- do:

—ja` føøng`na', dsea` rú'naa'! Co' jíb'tu i siming' la.

¹¹Jo mi` cangf e caseang' Paa- i siming' do, cajgóob-tur fí lí iuuiñ- guiar' júu` fí lí catí 'ní' fíng- e 'núú' do. Jo fí job cafiñ' iñí', jo caquiee-naa' colíing`. Jo mi` calí- e jo, canaam-tur fé'r` júu` quía'r- cartí cajneá- e uøø` jo. Jo mi` calí- e jo, jo ngf joguiba' ca'fí- fí cangór-. ¹²Jo mi` cató- dsea` sinúú` quía'- i siming' do fí quía'r- e nicajíb'tuiñ', joba' eáam` calí'iaang` dsii' jaléng' i dsea` do.

Mi` cagüi'fí Paa- fí Troas jo cangór- fí Mileto

¹³Jo mi` cangf jo, jnea'^ cóo` i dsea` caguaang-gui do cangojéem`baa' quía'- Paa- e téé'-naa' dsii' móo' cartí caguié-naa' tí cóo` fii e sii' Aso. Jo fí joguib sí'í e dsitee-naa' Paa- laco' nicasii-naa' røø` jéeng`gui, co' 'ñiá'r' cali'iiñ- e cangór- e ngir' la tóo` ni` guoo` uó-. ¹⁴Jo mi` cají'-rú'naa' cóo'r- fí Aso, jo ca'fí bre dsii' móo' lí téé'-naa', jo cangó-baa' fí fii' lí sii' Mitilene.

¹⁵Jo mi` cangf jo, ca'uøø-baa' fí Mitilene, jo mi` cajneá- e jmiñ' cóo`gui do, cangíing-naa' fí quini` e fii e sii' Quío. Jo mi` catí tú- jmiñ' lajo, cangíing-naa' cóo` ni` guoo` uó- jiu e néé' ni` jmiñí'^ e sii' Samos. Jo cóo`gui jmiñ' cali'iiñ-naa' e téé'-naa' fí, joguiba' caguié-naa' fí Mileto.

¹⁶Jo cajmó-naa' lajo, co' i Paa- do ja` cali'iiñ- ngór- fí Éfeso ie~ do lí'^ laco' ja` niquíñ' eáang' e dsér- fí lí se' Asia, dsuco' iññ- e niguieñ' lajmináb- fí Jerusalén e nidsitíñ' jmiñ' Pentecostés e tí fí jo.

Júu` güi- e cacuo' Paa- fí quini` dsea` cóøng` i seeng` fí Éfeso

¹⁷ Jo lajee` táang` Paa` fí Mileto, cató`r` jaléng` dsea` cóong` quiá` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí Éfeso e nidsilíñ` do fí lí` táaiñ` fí Mileto. <sup>18</sup> Jo mi` caguiling` jaléng` i dsea` cóong` do, jo casí` reiñ` jo cajíñ`:

—Ñíb` 'nú` guiú` jial guiú` nica`ee` cóo` jaléng` 'nú` lati` mi` cagüen` n fí la fí lí` se` Asia. ¹⁹ Jogui contøom` nicangfi` jee` 'nú` e jmóo` o lajii` e iing` Fíi`naa` Dsea` Jmáang`, jogui e ja` jmiféng` 'ñiá`a, jogui e jiuung` dsi`baa cóo` jalé` e lami` iing` dsea` góo` o dsea` Israel nijmeáñ` jnea` uii` e guiaa` júu` quiá` Dsea` Jmáang`. <sup>20</sup> Dsu` ja` catú` e guiaa` jalé` e júu` na, co` jmang` jalé` júu` e guiú` qui`ba` e nica`ée` e 'nú` lacaang` jee` dsea` jogui cajo lacaang` sinú` qui`na`. ²¹ Jo eáang` nicafí` i jaléng` 'nú`, dsea` líng` na` dsea` góo` o dsea` Israel, cóo` gui dsea` i ja` líng` dsea` Israel, e niqui` jíing` yaang` na` fí quini` Fidiée` jogui e ja` nilíng` na` júu` quiá` Fíi`naa` Dsea` Jmáang`. ²² Jogui lanagui ni`i fí Jerusalén laco` ta` quiu` Jmiguí` quiá` Fidiée` e jíi` ja` ñii` eè` nisijé` quié` e jogui eè` nidsingñ` n fí jo. <sup>23</sup> Jo lajii` e ñii` e laco` fí lí` níi`, jmab` jnea` júu` Jmiguí` quiá` Fidiée` e nisijé` 'ññi` quié` e osi` jalé` iihu` e jíe`gui` é. ²⁴ Dsu` ja` e líi` quié` e e seen` tái` e júun` n dsu` lifa` e jmiti`baa jalé` e ta` na e íaang` dsii`, lajii` ta` e ca`lín` n quiá` Fíi`naa` Jesús e nijmiti`baa car` cató` cóo` jalé` ta` guia` júu` e Fidiéeb` dsea` nijmi`neáañ` jnea`aa` nañi` fa` ja` catí`naa` e jo.

²⁵ Jogui lana niñi`baa e jíi` jaang` 'nú` jo` nimáang` gui` jnea` calé` catú` fí jmigüi` la, dsu` lajee` táan` cóo` 'nú` nicanú`na` júu` e guiaa` quiá` jial iing` Fidiée` quier` nifi` quiá` jaléng` dsea` jmigüi`. <sup>26</sup> Joba` iin` n fíi` 'nú` lana, jaléng` dsea` cóong`, e song seeng` 'nú` i ja` cajmicuíng` Dsea` Jmáang`, joba` o` dsee` quié` e song lajo. ²⁷ Dsuo` lajib` júu` quiá` Dsea` Jmáang` e si`í` guiaa` jee` 'nú` nicajmiti`baa, jo jíi` coo` fa` cajmé` e e ja` cajmitii`. ²⁸ Jo lajob eáang` 'né` ñiing` óo`na`, jogui jmee` í` yaang` na` cóo` gui lajaléng` dsea` i líng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` lí` laco`gui ta` nicaquiú` qui` na` Jmiguí` quiá` Fidiée` e nilíng` na` laco` dsea` jmóo` í` guiú` jo`se` quiá`. Jo lajob 'né` nijmee` na` í` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, co` la`eáang` cóo` jmi`øiñ` 'ñia`r` dob e ca`uíng` na` dsea` quiá`r`. <sup>29</sup> Jo niñib` jnea` e mi` ningfi` e ninín` n do, nijalíng` dsea` jíéng`gui` i iing` nijmigøong` 'nú`, jo` i dsea` í` líiñ` laco` ie`dsinúu` i ni` oo` i iing` nijmigüiéeng` quiá` jaléng` dsea` e laco` nitiúung` dsea` Dsea` Jmáang`. ³⁰ Jo lajee` yaam`bi` nigüéang` i líng` 'nú` i ni`é` júu` e o` ja` e laco` nijmigøong` na` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` e nijmitir` e júu` e o` ja` do. ³¹ Joba` 'né` e siñiim` áa`na` contøong`; jogui téé` óo`na` e lajee` 'ni` jii` e calisén` cóo` 'nú`, dseáng` ja` catú` e fñn` n 'nú` jalé` juguiú` júu` røo` cartí` qui`baa uii` qui`na` na.

³² Jogui lana, dsea` rú`naa`, nijáan` n 'nú` fí jaguó` Fidiée` jogui cóo` jalé` júu` e íaang` dsii` quiá`r`. Co` jíi` íb` dsea` lír` e jmicóo`r` 'nú` e laco` nilicuíng`gui` Dsea` Jmáang`, jogui nicuó`r` 'nú` jalé` e si`í` nicuó`r` 'nú`, dsea` líng` na` dsea` güeang` quiá`r`, lí` laco`gui jíi` júu` e nicacuør` jéeng`gui. <sup>33</sup> Dsu` ja` e mí` camí`i` 'nú` jíi` coo`, o`gui cuu` o`gui mí`. <sup>34</sup> Jo ja` cajmé` e lajo, co` niñib` 'nú` guiú` e cajmé` e ta` cóo` layaang` guóo`baa e laco` sea`ba` jalé` e 'né` quié` e cóo`gui jaléng` dsea` i ngí` cóo` o` cajo. ³⁵ Jo contøom` nica`ée` e 'nú` e lajob 'né` nijmee` na` ta`, jogui e jmicóo` na` jaléng` dsea` 'né` quiá` lajo, jo lajee` jo jmigüiéng` óo`na` lajii` júu` e cajíng` Fíi`naa` Jesús lajee` táaiñ` fí jmigüi` la mi` cajíñ` lala: “Juguiú` gui` quiá` i dsea` i líng` eè`go cuør` dsea` rúñ` laco`gui i dsea` i líng` eè`go íng` quiá` dsea` rúñ`.”

³⁶ Jo mi` cangfi` e cajíng` Paa` jalé` e júu` na, jo casí`r` uø` jnir`, jo caféiñ` Fidiée` cóo` jaléng` i dsea` caguiaang` do. ³⁷ Jo lajiiim` i dsea` do calijiuung` dsír` jogui canaaiñ` røøiñ` Paa` jogui casá`r` guoo` dsea` do, <sup>38</sup> jogui eáam`bi` fi`í` calíñ` cajo, co` e cajíng` Paa` e jo` niníng` gui` rúñ` cóo`iñ` do. Jo mi` cangfi` jo, cangojeáam` i dsea` do Paa` cartí` lí` ca`í` dsea` do fí dsii` móo`.

¹ Jo ie~ jo, dob ca'í'naa' júu^ jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i seeng` fí jo, jogui jnea^ cangó~baa' condsee' fí cōo` guoo' uó~ jiu e nee' ni~ jmiñí' e sii' Cos e tée'naa' fí dsíí' móo'. Jo mi~ cajneá~ lajo, caguié~naa' fí Rodas. Jo fí job ca'uøø~naa' e cangó~naa' fí Pátara. ² Jo fí job cajíng'naa' cōo` móo' e iu~ fí ngóo' fí lí' se' Fenicia, joba' cōo' e job cangó~naa'. <sup>3</sup> Jo lajee~ ngóo'naa' ladob cane'naa' Chipre e nee' ni~ jmiñí', jo cajé' lí' lí' guoo'naa' tuung~ mi~ cangiing~naa' fí jo. Jo cangó~baa' cartí' lí' se' Siria. Jo cō' e móo' do ngóo' ngocá' lee~ fí cōo` oo~ jmiñ' lí' sii' Tiro e nee' lí' se' Fenicia, joba' cōo' e móo' job cangó~naa'.

⁴ Jo e fiñ' job cajíng' rú'naa' cōo'~ jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáng' fí jo, jo cōo'~ íb' cajé'naa' lajee~ guié~ jmiñ'. Jo Jmiguí' quiá' Fidié~ ninicasí' i dsea' í e laco' nijmeáiñ' do júu^ Paa~ e ja` nidsé~ dsea` do fí Jerusalén cō' dseám' quiá'r~.

⁵ Jo mi~ casúung~ e guié~ jmiñ' do, ca'uøø~baa' colíing~ cōo'~ jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáng' fí jo, jo jéeiñ' latøøng~ sinúu^ quiá' bre cangojeáiñ' jnea^ fí 'ni' jmiñí', dseañu' cōo'~ jaléng' dseamí' quiá'r~ jogui jaléng' jiuung~ quiá'r~, jo colíim~ ca'uøø~naa' catí' 'ni' fiñ' do. Jo mi~ caguié~naa' fí 'ni' jmiñí', lajalé'naa' do casí'naa' uó~ jni'naa', jo caféeng'naa' Fidié'. ⁶ Jo lí' jo, ca'í' júu^ rú'naa', jo mifíing' casó'baa' dsíí' móo', jogui i dsea` do caquim'~ tur cangolíñ' fí quiá'r~.

⁷ Jo mi~ ca'uøø~naa' fí Tiro, jo caguié~naa' fí Tolemaida. Jo fí job cató' e ngí'naa' cōo'~ móo'. Jo fí job cajo caféeng'naa' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáng' fí jo, jo cajé'baa' cōo'r~ cōo` jmiñ'.

⁸ Jo mi~ cajneá~ lajo, ca'uøø~baa' fí Tolemaida, jo caguié~naa' fí Cesarea. Jo mi~ caguié~naa' fí jo, cangó~naa' fí quiá' i Lii~ do, dsea` i guía' júu^ quiá' Dsea` Jmáang~ i quíing'~ jee~ dsea' guiáng~ i jmicóo'~ dsea` i óo' ta~ quiá' Fidié~, jo fí job cajé'naa' cōo'r~. ⁹ Jo i Lii~ do niseeng' quiúung~ jóor' simí' i nicangíng' e jmóor' ta' fé' cuaiñ' quiá' Fidié'.

¹⁰ Jo ningóob'jiu jmiñ' e taang~naa' fí do mi~ caguié~ jaang' dsea` Israel i jáa' fí Judea i nisii' Agabo; jo i dseañu' í ni'óor' ta~ e fé'r' cuaiñ' quiá' Fidié'. <sup>11</sup> Jo mi~ cangoquiéng' i dsea` do fí quini'naa', jo catíiñ' e 'mi' e 'núu' tu' Paa~, jo cōo' e job ca'ñú'r' guóor' cōo'~ tíir~ jo cajíñ'~:

—Lalab nicajíng' Jmiguí' quiá' Fidié' e ni'núng' dsea` góo'oo' dsea` Israel i fii~ quiá' e 'mi' 'núu' tu' la, jogui nijáiñ' dsea` do jaguó' jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel.

¹² Jo mi~ canú'naa' e júu^ na, jnea^ colíing~ cōo'~ jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáng' fí Cesarea, jo camí'naa' Paa~ jmi'ee' e laco' ja' ni'í'r' fí e nidsér' fí Jerusalén.

¹³ Dsu' Paa~ cañíir' jo cajíñ'~:

—Jiali' jiuung~ óo' 'nú' uii~ quié~ jnea~, jogui jmáang'na' jnea~ e lín~n fí'í? Co' ja' e líí' quié~ jnea~ e ni'núng' dsea' jnea~, cō' ja' 'gó'o e cartí' jngám' bre jnea~ fí Jerusalén song lajo uíí' e jmóo'ò ta~ guía' júu^ quiá' Fí'naa' Jesús.

¹⁴ Jo cō' ja' calí' guíí' e ca'í' júung' Paa~ fa' e ja' nidsér' fí Jerusalén, jo jíí' e laba' casíí' guíí'r:

—Güilíb' lajíí' e iing~ Fidié' cōo' 'nu'.

¹⁵ Jo mi~ cangí' e jo, caguiá'baa' guié~ quí'naa', jo cangó~baa' colíing~ cōo'~ Paa~ fí Jerusalén. ¹⁶ Jo cangolíim~ bi cōo'~ jnea^ cōo' tú~ míng' dsea' quiá' Dsea` Jmáang~ i neáng' fí Cesarea.

Jo mi~ caguié~naa' fí Jerusalén, jo cangojé'naa' fí quiá' jaang' dseañu' i nilíng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ lajíí' lí~, jo siir' Mnasón, jaang' dsea` i seeng' fí lí' se' Chipre.

Mí~ cango'ee' Paa~ i Tiáa~ do

¹⁷ Jo mi~ caguié~naa' fí Jerusalén, jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáng' fí jo ca'íñ' jnea^ e iáang' dsíir'.

¹⁸ Jo mi~ cajneá~ lajo, cangób~ Paa~ cōo'~ jnea^ e cango'ee'naa' i Tiáa~ i quie' nifí' quiá' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ fí Jerusalén. Jogui ie~ jo, fí job siseáng' jaléng' dsea` cōøng' quiá' Dsea` Jmáang~ cajo. ¹⁹ Jo mi~ caguié~naa' quiá' i dsea` do, cacuø' Paa~

guicóo' jaléng' i dseá siseáng' do. Jo mi' cangf' jo, casí' reih' la'uiing' lanú' jalé' e cajmée' Fidiée' cóo' ír' lajee' e caguiar' júu' quía' Dseá Jmáang' jee' jaléng' dseá i ja' líng' dseá Israel. ²⁰ Jo mi' canúu' Tíaa' cóo' jaléng' dseá cóong' do jalé' e guí' e cajmée' Paa' la'eáang' cóo' güea' quía' Fidiée' jo canaaín' jmifeiñ' Fidiée'. Joba' casí'r' Paa' jo cajñ' :

—Lajob líí, ruu'. Niñib' 'nu' e lajee' dseá góo'oo' dseá Israel, i lí' lí' milbing' i nijá' calíng' júu' quía' Dseá Jmáang' , jo lajím' i dseá í jmo'r' 'goo' jo fé'r' e dseáng' guím'ba' 'né' e nijmití'bí' jalé' júu' quíu' ta' e casée' Moi'. ²¹ Jogui nicajméeb' i dseá na júu' e 'nu' nica'ée' jaléng' dseá Israel i seeng' jee' dseá i ja' líng' dseá Israel e jo' 'né' nijmitir' lajii' júu' quíu' ta' quía' Fidiée' e cajme' Moi', jogui nicasí' re e ja' 'né' tér' lí' fí' ngúu' táang' jiuung' siñu' quía'r' lí' laco' lí'ng' jaléng' jnea', dseá lí'í' dseá Israel, o'gui 'né' jmitir' jalé' e tí'naa', dseá lí'í'naa' dseá Israel cajo. ²² Jo ¿e'gui' nijmó'oo' jóng? Co' niliñib' jaléng' dseá góo'naa' la e nicagüén' fí' la. ²³ Jo jíí' mii' laba' sea' e 'né' jmée' lala: Lana seeng' quiúung' dseañu' jee' jneaa'aa' e iññ' nijmitir' lajii' júu' e cacuø'r' Fidiée' lami' jéeng'gui. ²⁴ Joba' gua' cóo' i dseá í jo güijmee' jalé' e tíng' dseá na laco' niliguiú' fí' quini' Fidiée' colíng' cóo'r'. Jogui qui' quía' jalé' e 'né' i dseá quiúung' do e laco' niliti' lajii' e sí' fí' quini' Fidiée', jo lajoba' cuóong' e nihuí' guir' e laco' cuø' lí' e cajmitir' e júu' do fí' quini' Fidiée'; jo lajob niliñir' lajiiñ' e o' já' jalé' e nicajíng' dseá góo'oo' dseá Israel uii' quí' do, co' nicaliñ' bre e 'nu' núu'ba' lajii' júu' quíu' ta' quía' Fidiée' e cajme' Moi' do. ²⁵ Jogui nicasiing' naa' júu' e nicasiñ' naa' røø' jalé'naa', dseá téé'naa' nifí' quía' dseá quía' Dseá Jmáang' , jo caguiéeng'naa' júu' quía' jaléng' dseá i ja' líng' dseá Israel i nijá' calíng' júu' quía' Dseá Jmáang' e fé' lala: Ja' cuóong' cø'na' ngúu' quía' jaléng' jó' i nicajíng' dseá jéng' fí' quini' diée' quía'r', o'gui cuóong' cø'na' jmi'øong' jaléng' jó', o'gui ngu' jaléng' jó' i nisyáang' jmi'øong' , o'gui cuóong' 'léer' e güiing' dseañu' osi dseam' cóo' dseá i o' quía'r' .

Mi' casó' tu' dseá quía' Paa' fí' dsí' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén

²⁶ Jo lajob cajmée' Paa' , cangó'bre cóo' i dseá quiúung' do mi' cajneá' lajo, jo cajméer' jalé' e caqui' Moi' ta' laco' cuóong' e niliguiúung' dseá fí' quini' Fidiée'. Jo mi' cangf' jo, ca'í'bre e dsí' sinúu' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén do quía' e nijmér' júu' cóo' i dseá quíe' nifí' quía' guá' do lí' jmi' e i dseá quiúung' do nijmité'r' jalé' e ta' caqui' Moi' do e laco' cuóong' nidsicar' jalé' e sí' e nicuø'r' Fidiée' lajaang' lajaañ' .

²⁷ Jo mi' nijaquíeem'ba' e nidsíng' e jmi' guíe' do mi' cangá' i líng' dseá Israel i seeng' fí' lí' se' Asia e iuung' Paa' fí' dsí' sinúu' guá' do. Jo dsifí' lajob canaaín' ta'r' mii' jee' jaléng' i dseá i teáang' do, jo casaiñ' dseá do, jo canaaín' fé'r' teá' jo cajñ' :

²⁸ —Jaléng' dseá rú'uu' dseá Israel ñilíng'na' ñijmicóo'na' jnea' fí' la, co' lab sing' i dseañu' dseá góo'oo' i ngí' ta' guía' júu' e ja' cóong' røø' cóo' lajii' e tí' fí' góo'naa', o'gui cóong' røø' cóo' júu' quíu' ta' quía' Fidiée' e cajme' Moi' cóo'gui guá' quí'ii' cajo. Jo ja' mí' cajmi'gór' guá' güeang' quí'ii', co' cajajéeiñ' fí' dsí' sinúu' guá' quí'ii' dseá i ja' líng' dseá góo'oo' dseá Israel.

²⁹ Jo café' i dseá do lajo, co' cangár' lami' jéeng'gui e ngí' jaang' dseañu' i ja' líng' dseá Israel i seeng' fí' Éfeso i sii' Tróximo cóo' Paa' fí' Jerusalén, jo líiñ' e caguijéeng' i Paa' do i Tróximo do fí' dsí' sinúu' guá' , dsu' o' já' e cajméer' lajo.

³⁰ Jo mi' canúu' jaléng' dseá i caseáng' ie' jo jalé' e fé' i do uii' quía' Paa' , jo sóong' canaaín' ta'r' mii'. Jo dsifí' lajob caguilíng' dseá cuí'r' fí' lí' sing' Paa' dsu' núur' e téé' mii' , jo caseáng' latøong' fí' lí' taang' i Paa' do. Jo jaléng' i dseá do casam' bre Paa' jo cajñúuñ' dseá do cartí' caluu' e guá' do, jogui cajní' bre jni' quía' e sinúu' guá' do cajo. ³¹ Jo sí' e tí' nijngám' bre i Paa' do mi' caguié' júu' fí' quini' fii' féng' quía' 'lée' romano e sóong' ta' jaléng' i dseá i seeng' fí' Jerusalén do mii'. ³² Jo dsifí' lajob cangolíñ' cuí'r' cóo' i 'lée' quía'r' cóo'gui i quíu' ta' jee' ír' fí' lí' ta' i dseá do mii'. Dsu' mi' cangá' jaléng' i dseá i siseáng' fí' lí' sing' Paa' do e ngolíng' i 'lée' romano do

cóo'gui fiir, jo caquium'bre e bóoiñ i Paa do dsifí lado. ³³ Jo i fii féng' quíá' i 'lée do cangoquíeeiñ' fí lí sing' Paa jo casang' neiñ, jo caquiur' ta e ni'ñúñ' Paa cóo' tús ñí' cadena. Jo mi' calí e ca'ñúñ' i Paa do, jo canaaiñ' jmingt'r i dsea' siseáng' do jo cajín':

—¿I'gui i dsea' ná? ¿E'gui e nicajméer'?

³⁴ Jo teá'gui eáang' café' jaléng' i dsea' do. Jo i liing' fé' e jié', jogui e jié'gui fé' i liing', jo ja' calí' i fii' 'lée do fa' caliñir' e uiing' e ta' i dsea' do mí' . Jo lí' caquiur' ta e cangáng' i Paa do fí 'núu' quíá' jaléng' i 'lée do. ³⁵ Jo mi' caguilíng' i 'lée i téé' Paa do fí lí' téé' jóo' lí' soo' dsea' e nidsitáaiñ' e fí dsí' sinúu' quíá' jaléng' i 'lée do, jo cadsíim'bre i Paa do fí yú' 'nar', co' dsíng' ga' jmóo' jaléng' i dsea' i teáang' do e iñ' nijmeaiñ' ga' Paa'. ³⁶ Jo lajím' i dsea' do ngolíñ' ti'leáaiñ' laco' ngang' i Paa do e jee' i 'lée do, jo ta'r' mí' jo fé'r':

—¿Jngang'na' i dseañu' ná!

Mí' cajmi'óng' Paa' ñia'r' fí quini' jaléng' dsea' fií'

³⁷ Jo tí' lí' nitám' i 'lée do Paa' fí dsí' sinúu' quíá' jaléng' 'lée mi' caféng' Paa' i fii' 'lée do cóo' jmií' griego jo casí'r':

—¿Su cuóong' nisíng' teáa cóo' 'nu' cateá'?

Joba' cañí' i fii' 'lée do quíá' Paa':

—¿Su tiim'ba' fo' jmií' griego? ³⁸ ¿Su o' 'nub' i dsea' egipto i 'ní' níng' jaléng' dseata' cóo' jaléng' dsea' ie' ja' mí' ngóo' na i calí' caseáng' quíu' mil dseañu' fí jee' mó', jo cangir' ta' jngang' dsea'?

³⁹ Jo cañí' i Paa' quíá' i fii' 'lée do:

—U', o' í' jnea'. Jnea' lín'n jaang' dsea' Israel, jo calisén' fí cóo' fií' níng' e sii' Tarso e neé' lí' se' Cilicia. Jo car' uii' diée' cuóo' tea' jnea' fí e nifón' jaléng' dsea' fií' lana.

⁴⁰ Jo cacuøb' i fii' 'lée do fí e nifé' i Paa' do. Jogui dob nisiñ' cartí' yú' jóo' lí' teáang' dsea' fíng' do, jo cóo' guóo'bre cajméer' lí' e caquiung' i dsea' do e ta'r' mí'. Jo mi' ca'fí' tii', joguiba' canaang' Paa' e feiñ' jaléng' i dsea' do cóo' jmií' hebreo jo cajín' casí' reiñ':

22

¹ —Dsea' rú'uu', dsea' góo'o dsea' Israel, cóo'gui jaléng' dsea' i líng' dsea' moguí' quí'ii', núu'na' júu' quíe' e e nifá'a quíá' jalé' e nicajmé' e e laco' ningáng'na' e o' já' jalé' dsee' e cuó'na' jnea'.

² Jo mi' canúu' jaléng' i dsea' Israel i teáang' do e fé' Paa' cóo' jmií' quíaiñ' do, eáang'gui tii' cajer'. Jo café'gui Paa':

³ —Jnea' lín'n dsea' Israel laco' 'nú', jogui calisén' fí cóo' fií' e sii' Tarso lí' se' Cilicia. Dsu' fí Jerusalén lab lí' cacuán' n, jogui cajmitíin' cóo' jaang' tifa' i níng' quí'ii' i sii' Gamaliel. Jo fí job cajmitíin' jalé' e tíng' dsea' góo'naa' e jmóor' lajii' tí' malií' jogui latí' lana. Jogui contøom' nicajmi'úun' e nicajmitii' jalé' júu' quíu' ta' quíá' Fidié' car' ngocáng' dsii' laco'gui la jmoo' 'nú' lana cajo. ⁴ Jo lami' jéeng'gui gab' cajmeáan' jaléng' dsea' teáang' fí guíu' cóo' Dsea' Jmaang', jogui ca'ñún' nre, jogui catán' nre dsí' 'nuñí' cóo' gui'náb', dseañu' dseamí'b', jo seem' i liing' dsea' do cartí' cajúm'bre.

⁵ Jogui jaléng' i dsea' moguí' quíá' fii' jmidsea' quí'ii' cóo'gui jaléng' dsea' cóong' quí'naa' ñí'bre guíu' dseáng' e jáb' lajob cajmé'e. Dsüco' í'bing' i cacuø' jnea' jalé' jì' e quíe' quíá' dseata' i neáang' fí Damasco e laco' nicuø'r' jnea' fí e nijmán' dsea' quíá' Dsea' Jmaang' i seeng' fí jo, jo nitø're fí Jerusalén, jogui nijmihuñ' nre fí jo cajo.

Mí' cajíng' Paa' jial calicuíñ' Dsea' Jmaang'

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Dsu' ie' jo, lajee' e iuun' fí ngóo'o fí Damasco, jo mi' catí' í' e guieñí' jóo', jo lajee' e nijaquíeeiñ' niguié'e fí Damasco, cóo' cajném' cóo' jì' e jì' eáang' e jáa' fí yú' jmingüí', jo dsíng' cajneá' lacúng' lajíng' lí' ngóo'naa'. ⁷ Jo dsifí lajob caquín' n fí ní' uó', jo

canú-u e liing` i` guicafé` fí yú` jmigüf` jo guicajíñ` s`r` jnea` : “Saulo, Saulo, ¿jialí` ngi` jmáan` jnea` ga`?” ⁸ Joba` cangñ` quiá` i` guicafé` do jo cafá`-a: “¿I` 'nù, Fíi`?” Joba` cañí`tu i` guicafé` do jo guicajíñ` : “Jneab` Jesús i` caliséng` fí Nazaret i` ngi` 'nù` jmáan` ga` lana.” <sup>9</sup> Jogui jaléng` dsea` i` ngolíng` cóo` jnea` ie` jo cangá`bre e jì do joba` eáam` cafóñ` , dsu` ja` canúur` luu` i` guicafé` do i` cató`- jnea` do, jíi` jneab` dsea` canú-u. ¹⁰ Jo cangñ` jnea` quiá` i` guicafé` do jo cafá`-a: “¿E` 'né` nijmee`e, Fíi`?” Jo cañí`tu i` guicafé` do jo guicajíñ` : “Ráan`- jo gua` fí iuun`- fí Damasco, jo fí job nilijmeá` júu` jalé` e 'né` nijmée`.” ¹¹ Jogui dsuco` tiuum`baa` cajá`a uíi` e jì e jí` e cajnéng` do, joba` i` dsea` i` ngolíng` cóo` do, íbing` i` cajéng` jnea` cartí` caguié` e tí Damasco.

¹² Jo e fí jo niseeng` jaang` dseañu` i` nisii` Ananías i` eáang` jmi`gó` Fidié` jogui eáam` núur` júu` quiu` ta` quiá`- Fidié` e cajme` Moi` . Jo jaléng` dsea` góo`oo` i` seeng` e fí Damasco do guiúb` fé`r` uii` quiá`- i` Ananías do. <sup>13</sup> Jo i` Ananías do cangór` fí lí` cajá`a. Jo mi` caguié`- fí jo, jo cas`r`- jnea` : “Saulo ruu` , güilijnéb`tu` calé` catú` .” Jo dsifí` lajob` calijné`túu, jo nicuóom` jóo`o` calé` catú` . <sup>14</sup> Jo cajíng`-gui i` Ananías do cas`r`- jnea` : “Tiquí`ii` Fidié` nica`náaiñ` 'nù` e laco` niliñ`^ jalé` e iing` Fidié` e nijmée`^, jogui ca`náaiñ` 'nù` cajo e laco` nimáan`- Dsea` Jmáang` i` líng` Fidié` i` ja` dsee` óo` jíi` coo` jogui ninúu`^ jalé` e fé`r` dseáng`- `ñia`r` . ¹⁵ Co` 'nùb` dsea` ni`uíin`- dsea` quiá`r` , jogui nijmée`- dsea` júu`^ la`úng`- fí jmigüf` lajalé` e niñíi`- jogui lajalé` e ninúu`- cajo cuaiñ` quiá`- Dsea` Jmáang` . ¹⁶ Jogui lana, ¿e` e sijeeng`gui? Síñ`- jo nisán` jmi` e laco` cuo` lí` e ca`uíin`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , jogui míi`- dsea` do e ni`íiñ`- dsee` quií`- .”

Mi` cajmée` Paa` júu`^ jial` mi` cango`eer` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel

¹⁷ Jo mi` caquin`-n e cagüean`-n fí la fí Jerusalén, jo cangó`-o fí guá`- fé` e cangofón`-n Fidié` . Jo lajee` jo camó`-o liing` ee` camó`-o lafa` mi` qui` dsea` . <sup>18</sup> Jo camán`-n Fíi`naa` Dsea` Jmáang` e jñi`- s`r` jnea` lala: “Jmi`úung` quií`- , jo júu` lajminá` fí na fí Jerusalén co` ja` nijmijíi` jaléng` i` dsea` i` seeng` fí na lajii`- júu` e guia` quié`-e.” <sup>19</sup> Joba` jnea` lalab` cangñ` quiá`- dsea` na jo caffí`-ire: “Fíi`i, ñib` i` dsea` do guiú`- e jnea` ngñi` lacoo` lacoo` lí` tee`- guá`- quiá`- dsea` góo`oo` e jmán`-n jaléng` dsea` i` cuíng` 'nù, jogui tóo`-re fí 'nuñi` jogui jmi`huín`-nre cajo. <sup>20</sup> Jogui ie` do mi` cajngang` dsea` i` Téé` do, jaang` dsea` i` cajmée` lajii`- e iing` 'nù` jogui caguiar` júu`^ quií`- cajo, dob` síng` jnea` ie` jo e cuo`o`- júu`^ quié`- e e cajnga` dsea` quiá`- i` Téé` do. Jogui jnea`-bi` cajo dsea` cajmé`- e í` sí`^ i` dsea` i` cajnga` quiá`- i` dsea` do lajee` e cajngang`-neiñ`.” ²¹ Jo dsu` cajíng`- Fíi`i` Dsea` Jmáang` cas`r`- jnea` : “Teáng` fí uo` , dsuco` lana nisín`-n 'nù` fí fñi` lí` huíi` lí` seeng` dsea` i` ja` líng` dsea` góo` dsea` Israel.”

Mi` casíng` Paa` cóo`- jaang` fii` 'lée`-

²² Jo jíi`- job` jíi`- caquiuiñ` núur` júu`^ quiá`- Paa` , co` mi` canúur`- e nidsé`- dsea` do e niguiár`- júu`^ quiá`- Dsea` Jmáang`-jee` jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel, joba` canaaiñ` óo`tur` jo fé`r` : “¿Ja` 'né`- e seeng` i` dsea` na fí jmigüf` la! ¿Jngang`-naiñ` na!” <sup>23</sup> Jogui ta`biguir` míi`- jogui bó`r` 'lee` too`- sí`r`^, jogui bí`r` 'lee` fí yú`^ cóo`- jaguór` co` dsíng`- guíiñ` .

²⁴ Joba` i` fii` 'lée`- do caquiur` ta` e nitáiñ` Paa` fí dsíi` 'nù` jaléng` i` 'lée`- do. Jogui caquiur` ta` cajo e nibóong`- dsea` do cóo`- loo` e laco` dsea` do nijmér`- júu`^ jialí` e ta` jaléng` dsea` míi`- uii` quiá`r` . <sup>25</sup> Dsu` lajee` e ni`núum`- Paa`- røo` e lico` dsi`íng`gui e nibóom`-breiñ` do, lajee` job` cajmingí`- Paa` i` dsea` nu`luu` quiá`- fii` 'lée`- i` síi`^ nijmeáng` ga` ír` do jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—¿Su seab` fí quií`- 'nú` e nijmihuñg`-na` jaang` dsea` i` caliséng` fí lí` quiu` dsea` romano ta` e jíi`- ja` mí` calita`-bi` dsíi` su dseáng`- óor` dsee`-?

²⁶ Jo mi` canúu`- i` dsea` nu`luu` quiá`- i` fii` 'lée`- do e cajíng`- i` Paa` do lajo, joba` dsifí` ladob` cangáiñ`- e cangojmée`-r` júu`^ i` fii` 'lée`- do quiá`r`- jo casí`-reiñ`:

—¿E` nijmée` 'nù` cóo`- i` dseañu` do, co` dsea` caliséng` fí lí` quiu` dsea` romano tab` jíiñ`- e líiñ`?

²⁷ Jo dsifib' cangoquiéeng' i fii' 'lée- do fí' lí' sing' Paa-, jo cajmingí' reiñ' do jo cajíñ':
—¿Su jáb' e dsea` romanob líng' 'nu?

Jo cañí' Paa- quía' i fii' 'lée- do jo cajíñ':

—E jáb', íb' jnea~.

²⁸ Jo cañí' tu i fii' 'lée- do quía' Paa- jo cajíñ':

—Jial jnea~ eám' cacáng- cuu- quie- e e ca'uín- n dsea` romano.

Jo cañí' tu Paa- casí'r- i fii' 'lée- do:

—Dsua' jnea~ lín'n dsea` romano lati' mi~ cangáam'~baa.

²⁹ Jo jaléng' i dsea` i sí' í' nijmihuíng' i Paa- do, caliúum` yaaiñ' fí' quini' dsea` do. Jo jì'gui i fii' 'lée- do caliúum` 'ña'r' cajo mi~ caliñir' e dsea` romanob líng' i Paa- do; jogui cal'íb- fò' quía'r- dsua' e nica'ñúng' neiñ' jéeng' gui.

Mi~ cangojéeiñ' Paa- fí' quini' dsea` quie' nifí' quía' dsea` Israel

³⁰ Jo mi~ cajnea~ e jmiñ' jo, co' eám' iing~ i fii' 'lée- do e niliñir' røø` e~ uing~ e dsee- e jmóo` dsea` Israel quía' i Paa- do, jo cajé' bre e ñí' cadena e 'núung' dsea` do, jo caquiur' ta~ e niseáng' jaléng' fii' jmidsea` cóo' gui jaléng' dseata~ i quie' nifí' quía' dsea` Israel e niseáiñ' do colíng~ e quía' nisíñ- uii~ quía' i Paa- do. Jo mi~ niseáng' jaléng' i dsea` do, jo caquiur' ta~ e cagü' íb' i Paa- do fí' dsí' 'nuñí', jo cangojéeng' neiñ' fí' quini' jaléng' i dsea` i caseáng' do.

23

¹ Joba' cajøøng- Paa- jaléng' i dsea` i quie' nifí' quía' dsea` Israel i caseáng' do jo casí'-reiñ':

—Dsea` rú'uu', eám' guiá- nica'ee- jnea~ fí' quini' Fidiée' lati' lana, co' ñi'baa e jming' e guiá- ba' nicajmé- e fí' quini' dsea` do.

² Jo dsifí' lajòb i dsea` mogui~ quía' jaléng' fii' jmidsea` i sii' Ananías caquiur' ta~ quía' i dsea` i teáng- quía' laco' sing' Paa- e nijnéiñ- do moni~ Paa-.

³ Dsua' i Paa- do cañí'r dsifí' lado, jo casí'r- i jmidsea` Ananías do jo cajíñ':

—¿Fidiéeb' nibá' quí- 'nu' cajo, dsea` jløng'! Song 'nu' guiin' na lana quía' niquidsi' í' lají' laco' júu^ quiur' ta~ quía' Fidiée' e laco' sí' íb^, jo ¿jialí' e 'nu' quiá' ta~ e nibøøng- dsea` jnea~? Co' fé' fí' ní' júu^ quiur' ta~ quía' Fidiée' e ja` cuøøng' jmé- dsea` lajo.

⁴ Joba' cañí' i dsea` i teáng- do quía' Paa- jo casí'-reiñ':

—¿Su lanab fí' dsea` mogui~ quía' jaléng' fii' jmidsea` quía' Fidiée'?

⁵ Joba' cañí' tu Paa- quía' i dsea` do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Dsea` rú'uu', ja` ñi' jnea~ e i dsea` na líiñ' dsea` mogui~ quía' jaléng' fii' jmidsea`, joba' café' a lajo, dsua' faco' ñi' jnea~ e lajo, ja` café' a lajo jóng. Co' fí' ní' jì' quía' Fidiée' e cajme' dsea` malí~ lalab fé': “Ja' fo' ga' quía' dsea` i quiur' ta~ fí' góo'.”

⁶ Jo mi~ calíli' Paa- e i líng~ i dseata~ quía' dsea` Israel i caseáng' do líiñ' dsea` saduceo, jogui i líng~ guiin' do quíiñ' jee~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo, joba' cajíng' Paa- casí'r- i dsea` do cóo' júu^ teá' jo cajíñ':

—Dsea` rú'uu', dsea` fariseob líng' jnea~ cajo, jogui dsea` siju~ dsea` íb' jnea~ cajo. Jogui i dsea` na 'ñiñ' jnea~ co' e já'- lín'n e jí' tu dsea` mi~ ningí' e júuiñ-.

⁷ Dsua' mi~ cató' fé' Paa- e jo, jaléng' i dsea` i líng' fariseo do cóo' gui jaléng' dsea` i líng' saduceo canaiñ' e jmiquím' dsí' rúin' lajee' yaaiñ~, jo ca'uíng- tú- 'lé' i dsea` i caseáng' do ie~ jo. <sup>8</sup> Co' jaléng' i dsea` i líng' saduceo do fé'r' e jo jí' tu dsea` mi~ ningí' e nijúuiñ-, jogui fé'r' e ja` seeng' jaléng' ángeles o'gui sea' jalé' jmiguí' quía' dsea'; dsua' jaléng' gui i dsea` i líng' fariseo do jáb'- líiñ' jalé' e júu^ jo. <sup>9</sup> Jo lajim- i dsea` do cató'r' mí' calé' catú-, jogui i líng~ gui i tifa' quía' júu^ quiur' ta~ quía' dsea` Israel i quíng' jee~ dsea` i líng' fariseo, íb' dsea` caróor- jo casíng' yaaiñ~ jo cajíñ':

—I dseañu' la jí' coo' e ga' ja' e mí' cajméer'; lí' jangám- song nicasíiñ- cóo' jaang' dsea' guí' osi cóo' jaang' ángel é.

¹⁰ Dsu' eáang'gui ta' jaléng' i dsea' do mhi' lacoo' ya'. Jo i fii' 'lée' do cafóm'bre fíng cajmée' i dsea' do cui' Paa'. Joba' cató'r- tú' 'ni' m'íng' 'lée' quiá'r- e laco' niguíng-neiñ' lí' iuuiñ-, jo nidsijeáang-neiñ' fí' 'nu' jaléng' i 'lée' do calé' catú'.

¹¹ Jo mi' canu' coo'gui jmiñ' lajo, cajmijnéeng' 'ña' Fí'naa' Dsea' Jmaang' fí' quini' Paa' jo casí'-reiñ' jo cajíñ':

—Cuó' b'f' uó', Paa', co' laco' nicaguiá'^ júu' quie' e e fí' Jerusalén la, lajob 'né' guiá'^ júu' quie' e cajo fí' Roma.

Mi' casíng' dsea' jial nijgáíñ'- Paa'

¹² Jo mi' cajneá' e jmiñ' jo, i líng' i dsea' Israel do casíiñ' rø' e nijgáíñ' i Paa' do, jogui cacuó' júu' rúíñ' lajee' yaaíñ' do e dseáng'- ja' nidó'r- o'gui ni'í'r' jíi' coo' cartí' nilí'r' e nijgáíñ'- Paa'. ¹³ Jo jaléng' i dseañu' dsea' Israel i casíng' lajo tíir' lí'gui lí' tuláíñ'. ¹⁴ Jo cangolíñ' fí' quini' fii' jmidsea' quiá' dsea' góor' dsea' Israel coo'gui fí' quini' dsea' cóong' quiá'r- jo casí'-reiñ' lala:

—Jnea'^ nicacuó'naa' júu' quí'naa' lajee' yee'naa' e ja' ni'ne' niquiee'naa' jíi' coo' cartí' nilí'naa' nijgáng'^naa' Paa'. ¹⁵ Jogui 'nú' lana coo'gui i dseata' i quie' nifí' quí'ii' caguiaang'gui na, nifí'na' fii' 'lée' e nijajeáaiñ' i Paa' do dsa'ó' fí' quini'na', jogui nijmee'na' e niligøoiñ' lico' nifí'na' e nijmingí'na'r' jalé' e dsee' e sea' quiá'r- la'uiing' lanú'. Jogui jnea'^, dsea' tuláng'naa', nijmeáang' guiá' yee'naa' e nijgáang'naa'r' guiá' fí' nú' gui e nigüeáíñ' catí' la.

¹⁶ Dsu' jaang' siming', jóo' i dseamf' rúng' Paa' do, nicaliñi'bre lajii' e guiá' guiá' i dsea' do quiá' e nijgáíñ' i Paa' do. Joba' cangór' dsifí' lado fí' 'nu' jaléng' i 'lée' do fí' lí' iuung' Paa' e cangojmée' reiñ' júu'.

¹⁷ Jo mi' ca'íng' Paa' e júu' do, dsifí' lajob cató'r- jaang' dsea' nu'luu' quiá'- fii' 'lée' jo casí'-reiñ' jo cajíñ':

—Jéeng' i siming' la fí' quini' fii' quí', co' líng' ee' júu' quie'bre e catíng' í'.

¹⁸ Joba' i dsea' nu'luu' quiá' i fii' 'lée' do cajéiñ' i siming' do fí' quini' fii' quiá'r-, jo lalab casí'r- i fii' quiá'r- do:

—I dsea' sijníng' i sií' Paa' do cató'r- jnea~, jo camí'r' jnea~ e cagajéen- n i siming' la fí' quini'^, co' líng' ee' júu' quier' quí'ba' jíñ'.

¹⁹ Jo i fii' 'lée' do catíiñ' guoo' i siming' do, jo cajéeng'neiñ' fí' coo' lí' ja' ii' dsea' núu, jo cajmingí'-reiñ' jo cajíñ':

—¿E' júu' quie'^ quie' e, siming'?

²⁰ Joba' cañí' i siming' do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Fíim' dsea' góo'o dsea' Israel nicasíiñ' rø' e nimí'r- 'nu' fí' e dsa'ó' niguiéen' Paa' calé' catú' fí' quini' jaléng' dseata' i quie' nifí' quí'ii', dsea' lí'í' dsea' Israel. Jo i dsea' í' niguiar' guiá' e nijmigøoiñ' 'nu' e laco' nisíng'gui rø' cuaiñ' quiá'- dsee' e sea' quiá'- i Paa' do. Dsu' e jo nijmér- e lí' laco' 'nu' niguiém'ba' dsea' do, jo lajob nilí'r' nijgáng'-neiñ'. ²¹ Dsu' ja' ja' güilín', co' lí'gui tuláng' dsea' góo'o dsea' Israel nisijeeiñ' Paa' e íng' guiá'^ fí' e iíñ' nijgáng'-neiñ'. Jogui nicacuó' júu' rúíñ' lajee' yaaíñ' e ja' ni'í'r' nidó'r- jíi' coo' lajee' e nú'gui e nilí'r' nijgáíñ'- Paa'. Jogui lana, guiáb- nineáaiñ' e lico' sije'guir e niquiá' 'nu' ta' lajob e niguiéeng'na' i Paa' na fí' quini' i dsea' quidsí' í' do.

²² Joba' i fii' 'lée' do casí'r- i siming' do e ja' ii' nisíñ' do jíi' jaang' lajii' júu' e casíiñ'- do. Jo mi' cangí' jo, ca'í'bre júu' i siming' do.

Mi' caguiéiñ' Paa' fí' quini' dseata' dsea' féng' i sií' Félix

²³ Jo dsifí' lajob i fii' 'lée' do cató'r- gáng' dsea' nu'luu' quiá'r- jo casí'-reiñ' jo cajíñ':

—Guieeng'na' guiá' tú' ciento 'lée' i ngí' tíi-, jogui setenta i nigüeá' cuea~, jogui tú' cientogui i nicá' nisú', jo nidsé'ee' fí' Cesarea la ii' nú- e uó' na.

²⁴ Jogui caquiá'gui i fii' 'lée' do ta' quiá'- i dsea' nu'luu' quiá'r- do e niguiéiñ'- do guiá' cuea~ i nigüeá' i Paa' do. Jogui jaléng' i 'lée' do nisinú'r' júu' e nijáiñ' Paa' e guiúm- biñ' fí' quini' i dseata' dsea' féng' i sií' Félix i guing' líng' ta' fí' Cesarea.

²⁵ Jo i fii' 'lée- do casiñ` cōo` jì` cōo`~ dsea` quiá'r- e catíng- i dseata~ dsea` féng' do jo lalab fé' e jì` do:

²⁶ “Jnea~ Claudio Lisias, fii' 'lée- quiá'- dsea` Jerusalén. Jo nisín^ n e jì` la e tíng- 'nù, Félix, dseata~ dsea` féng' i jmi'gó` dsea` eáang' lí~ quiú' ta~ fí' na fí' Cesarea. Guicóo'~ba'. <sup>27</sup> E laba' iin~ n fíi' i 'nù, e jaléng' dsea` Israel i seeng' fí' la nicasaiñ'- i dseañu' la i sii' Paa-, jo sí' i e nijngám'- breiñ'. Dsu' dsifí' mi~ caliñi' jnea~ e dsea` romanob líiñ', dsifí' ladob cangó-o cōo'~ 'lée- quié- e jo calaam~ baare. <sup>28</sup> Jo cō' jnea~ iin~ n e calidseáang' dsii- e uing~ e 'niiñ` i dsea` do, joba' cajóon~ nre fí' quini' dseata~ i quie' nifi' quiá'- dsea` Israel. ²⁹ Jo job' caguo'~ júu^ e ni'niiñ` dsea` do uí' e ja' jmiti' Paa- lajii' júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidié' e laco' tíng' i dsea` góor` dsea` Israel do e jmóor'. Dsu' ja' e dsee- sea' quiáin' e eáang' fa' dsí' í' e nijngám'- neiñ' o'gui e nitáng' neiñ' fí' dsí' 'nuiñ'. <sup>30</sup> Dsu' mi~ caliñii- e i dsea` Israel do niguiar' guiú- e nijngám'- bre Paa-, joba' fí' nab niguiéen' n dsea` do cōo'~ 'nù. Jogui nicañi' bii' jaléng' i dsea` i 'niiñg' ír` do e nab nijmér- júu^ cōo'~ 'nù e uing~ e jmóor` dsee- quiá'- dsea` do. Jo lanab jii' lí' júu^ quie- e, dseata~ Félix. Guicóo'~ba'.”

³¹ Jo 'nia' e uøø` jo jaléng' i 'lée- do cajéem~ bre Paa- fí' e fii' lí~ sii' Antípatris lí' laco' ta~ caquiú' i fii' quiá'r- do. <sup>32</sup> Jo mi~ cajneá- e jmiñ` cōo'gui do, jaléng' i 'lée- i cangolíng^ e ngí' do caquim' tur fí' Jerusalén fí' lí~ sí' 'nur~ do. Jogui jaléng' i 'lée- i dsiing~ cuea~ do cangolíim~ bre cōo'~ Paa- cartí' Cesarea.

³³ Jo mi~ caguilíng- i 'lée- i jéeng' Paa- do cartí' Cesarea, jo caja' bre e jì` do i dseata~ dsea` féng' i guing~ quiu' ta~ fí' jo, jogui cajám' bir Paa- cajo.

³⁴ Jo mi~ calí- í' i dseata~ Félix do e jì` do, joba' cajmingí'r- i Paa- do jie~ fii' lí~ seeiñ'. Jo mi~ caliñir' e fí' lí~ se' Ciliciab seeng' i Paa- do, joba' casí'- reiñ' do jo cajíñ'-:

³⁵ —Mi~ nigüilíng- jaléng' i dsea` i jmóo` dsee- quií'- do, joguib nisii~ naa' e uing~ e 'niiñ` 'nù.

Jo mi~ cangí' jo, caquiú'r' ta~ e jéeb' dsea` quiá'- i Paa- do, jo fí' dob cajmée' reiñ' í' fí' dsí' 'núu' lí' caquiú' dseata~ Herodes ta~.

24

Mi~ cajmi'óng' 'nia' Paa- fí' quini' dseata~ dsea` féng' i sii' Félix

¹ Jo mi~ cangí' 'niá' jmiñ` lajo, caguié- i dsea` mogui~ quiá'- jaléng' fii~ jmidsea` i sii' Ananías do fí' Cesarea colíng~ cōo'~ cōo' tú- miiñg' dsea` cōong' quiá'- dsea` Israel cōo'~ gui jaang' dseañu' i tíng' féeng' dsea` eáang' i sii' Tértulo. Jo jaléng' i dsea` la caguiliiñ- fí' Cesarea do, jo caguiméer^ dsee- quiá'- Paa- fí' quini' i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí' jo.

² Jo mi~ cahuí' ta~ e caguijéeiñ` Paa- fí' quini' i dseata~ do e quiá'- e nisíng- e júu^ do, joba' canaang' i Tértulo do e 'niiñ` Paa- fí' quini' i dseata~ Félix do jo lalab cajíñ'-:

—'Máam' 'nù, dseata~ dsea` féng' qui-ii', e la'eáang' 'nù'ba' e see- naa' juguiá- júu^ røø. Jogui la'eáang' e eáam' tíin' cajo, jmiguiab' jalé' e guiá- nica'uíng- latøong- góo'naa'. ³ Jo jaléb' e jo eáam' íaang' dsí' jnea^, dseata~ qui-ii' Félix; jo gui'máam'~ba' quiá'- jalé' e jo. ⁴ Jo ja' iin~ n e jmi'íing' gui' 'nù' eáang', fa' nijíéeb' o' e ninúu'^ lajii' júu^ qui- naa' cateá' lajo. ⁵ Jo lana nicadsé' naa' jalé' e ga' e jmóo` i dseañu' na fí' latøong- fí' jmigüi' e 'noor' mii~ quiá'- jaléng' dsea` Israel e laco' ni'náng' dsea` quiá'- ruiñ'. Jogui líim' bir cajo dsea` mogui~ quiá'- cōo' 'lé' dsea` Israel i sii' nazareno. <sup>6</sup> Jogui ja' jmi'gór' lajii' e tí' naa' fí' guá'- fé' qui-ii' fí' Jerusalén; cō' iin~ nidsijéeiñ` dsea` i ja' líng' dsea` Israel fí' dsí' sinúu' guá'- qui-ii' do, jo uing~ e joba' e caséeng'~naa're. ⁷ Jo lami- ii' naa' ni'f' naa' í' quiá'r- jii' laco' fé' júu^ quiu' ta~ qui-ii', dsu' dsifí' lajob i fii' 'lée- i sii' Lisias do caguíñ` dsea` do laguidseang- fí' jaguóo'naa'. ⁸ Jo cajíñ'- e lajaléng' jnea'^ dsea` cuøø- naa' dsee- catíng- e nija'niiñg' naa'r fí' quini'^.

⁹ Jogui mi~ calí- fé' Tértulo e jo, jogui café' gui jaléng' dsea` Israel i teáang- gui cōo'~ r' do, jo jiiñ'- e dseáng'- ja'-ba' jalé' e jmóo` i Paa- do, jo røøb' dseáng'- siiiñ` cōo' i Tértulo do e jmóor` dsee- quiá'- Paa-.

¹⁰ Jò mi~ cangf̂ jò, ì dseata~ Félix do cajméer` li~ cóo~ guóor` e s̄r` Paa~ e cuóom` nifé` dsea` do júu` quiá'r~. Jòba' caróo~ Paa~ jò cajjín` :

—Eáam` íaang` dsii~ e nijmi'òng` 'nñiá`a quiniá' 'nñá, dseata~ quí`ii', cuaiñ~ quiá'- jalé` dsee~ e jmóo` ì dsea` na quié~ e. Co' ñi`baa guiú~ e 'nñab` dsea` ì quidsí' í' røø` quiá'- dsea` góo`naa' dsea` Israel lajjí~ ñingóob` eáang'. ¹¹ Jò cuóom` nilidseaang~ o' e nabi ngóo` guitú' jmiñ~ e caguié~ e fí' Jerusalén e jmifén`n Fidiéé'. <sup>12</sup> Jò ja` cadsé' jaléng` dsea` na jji~ cóo` dsee~ e laco' ni'nñiñ~ jnea~, fa' e sín`n jñin`n cóo~ dsea, o'gui tá'a mí~ jee~ jaléng` dsea` fí' sinúu` guá' fé' quiá'- dsea` góo` e si' fí' jò, o'gui fí' dsii' sinúu` guá' jiu quiá'- dsea` góo` cajo, o'gui lacaang` li~ jie' fí' jee~ fñi'. ¹³ Jò jaléng` ì dsea` 'nñing` jnea~ ì teáang~ la ja` niguié'r' jji~ cóo` dsee~ quié~ e e jmóor`, co' ja` e røøn~ jji~ cóo` laco'gui la fé'r`.

¹⁴ Dsu' e já' e jmóo`o lajjí~ e iing~ Fidiéé' ì jmiféng` 'liñ~ dsea` cóong~ quié~ e, dsea` Israel, laco' cóong` røø` cóo~ fí' guiú~ quiá'- Dsea` Jmáang~. Jò fé' ì dsea` góo`o na e jnea~ ja` jmitii~ lajjí~ júu` quiu' ta~ quiá'- Fidiéé' e cajme' Moi'; dsu' o' já' e lajò, co' jnea~ gui jáb' lín`n jalé' e júu` jò cóo~ gui jalé' e júu` e cajme' dsea` ì café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' maliñ~ gui eáang'. <sup>15</sup> Jogui jáb' lín`n røøb` laco'gui ì dsea` f' e jí'tu jaléng` 'liñ~ la'eáang` cóo~ Fidiéé' nañi' fa' líiñ' dsea` guiúng~ osi ì sitfing~ e 'lée' é. <sup>16</sup> Jòba' cuóo~bi dsii~ e ee' e guiú~ fí' quini' Fidiéé' jogui fí' quini' dsea` rún`n dsea` jmigüi' cajo.

¹⁷ Dsu' mi~ cangf̂ tú~ 'ní' jji~ e ngii~ fí' li~ jie', joguiba' caquin'-túu' fí' Jerusalén e ngocuóo~ø cuu~ jaléng` dsea` tíñing~, jogui ngocuóo~ø Fidiéé' laco' litfing` dsea` góo`o dsea` Israel e cuø'r' dsea` do. <sup>18-19</sup> Jò lajee' táan`n jmóo`o jalé' e jò e ñingf̂ e caliguiún`n fí' quini' Fidiéé' laco'gui la fé' dsea` góo`o dsea` Israel, jò ie~ jò ja` 'ga' lí' siseáang` dsea` e jóor~ quiá'- lajjí~ e lí' quié~ e, o'gui mí~ téé' jji~ capí' cajo. Jò jòba' mi~ caguilíng~ cóo` tú~ mñing` dsea` Israel ì jalíng~ fí' lí' se' Asia, jò cadséiñ` jnea~ fí' dsii' guá' fé' e si' fí' Jerusalén do. Jò ì dsea` íb` ì catfing~ e nigüilíng~ fí' la e 'nñiñ~ jnea~ faco' sea` dsee~ quié~ e quini'. <sup>20</sup> Jogui co' ja` dsee~ caliseá' quié~ e, jòba' ì dsea` ì teáang~ la lana cuóom` nijmér~ júu` song cadsé'r' dsee~ quié~ e e líng~ ee' cajmé~ e mi~ cajééiñ` jnea~ fí' quini' dseata~ ì quié' nifí' quí' jnea', dsea` lí'ñi' dsea` Israel. ²¹ Co' lajjí~ e tóo` dsii~ e cafá'-a cóo~ júu` teá lajee' sín`n fí' quini' ì dsea` quidsí' í' do jò cafá'-a: "Lana 'nú' cuø'na' jnea~ dsee~ dsuco' e já' lín`n e jí'tu jaléng` 'liñ~ mi~ ñingf̂ e júuiñ~."

²² Jò co' niñib` ì dseata~ Félix do guiú~ jial jalé' júu` quiá'- Dsea` Jmáang~, jòba' mi~ canúur~ jalé' júu` e cajíng` Paa~ do, caje'bi quiá' e niquidsir' í' lajminá' quiá' dsea` do jò casí' reiñ`:

—Mí~ nigüéeng~ ì fii~ 'lée~ Lisias, íguibing' nijmé' júu` røø` jnea~ cuaiñ~ quiá' e dsee~ e sea' quí' e 'nñing` jaléng` dsea` 'nñá.

²³ Jòba' casí' ì dseata~ Félix do ì dsea` nu'luu~ quiá' ì fii~ 'lée~ do e güi'iuum~bi Paa~ sijññiñ` lajee' jò, lifa' cuóom` e jaléng` dsea` ì cuíng` dsea` do nijmicóo~ reiñ' lajee' iuiiñ' do.

²⁴ Jò mi~ cangf̂ gui tú~ 'ní' jmiñ~ lajò, caguié~tu ì dseata~ Félix colíng~ cóo~ dseamí' quiá'r~ ì sii' Drusila ì líng` dsea` Israel, jò caguilíñ~ fí' lí' tidsi' í' quiá'- dsea`. Jò dsifí' lajòba' caquiú' ì dseata~ do ta~ e nilité' Paa~ e fí' lí' quidsir' í' do. Jò mi~ caguié~ Paa~ fí' jò, jò canaaiñ~ guiar' júu` quiá'- Dsea` Jmáang~ jial laco' nijáng` yaang~ dsea` fí' jaguó` dsea` do. Jò canúub~ ì dseata~ do jalé' e júu` quiá'- Paa~ do. ²⁵ Dsu' mi~ canaang` Paa~ e fé'r' jalé' júu` quiá'- jial nisíng` yaang~ dsea` fí' guiú~, jogui jial ja` nibeáang` dsea` dsee~ yaaiñ~, jogui jial mi~ nití' í' e niquidsí' Fidiéé' í' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi', jòba' mi~ canúu~ ì dseata~ Félix do jalé' e júu` quiá'- Paa~ do, jò cafóm`bre jò cajjín` casí'r~ Paa~:

—Guøm' tu' fí' lí' iuun' do lana. Nab nijmee~ e júu` lí' e jøøn~, joguiba' nitóø`túu' 'nu' fí' la.

²⁶ Jogui cajo ì dseata~ Félix do cuub~ íng` dsíir' e nicuó' Paa~ ír' e laco' e nileaiñ~ dsea` do. Jò uing~ jòba' e tó'r' Paa~ sojié' e sñiñ` cóoiñ'. <sup>27</sup> Jò tú~ jî cangoca' e jmóor` lajò. Dsu' mi~ cangf̂ jò, cagüi'ñib' ì Félix do e líiñ' dseata~ dsea` féng', jò ca'í' jaang`gui dsea`

cuaiñ quiá'r i sii` Porcio Festo. Jo cō' i dseata Félix do iñ e guiúb nijér cō' dsea` Israel, joba' caseám bre Paa lado la sijñim biñ'.

25

Mi caguié Paa fí quini dseata dsea` féng' i sii` Festo

¹ Jo cōb` mi catí í e nilíng Festo dseata dsea` féng', jo mi cangí 'ní jmiñ lajo cagüi'í bre fí Cesarea jo cangór fí Jerusalén. ² Jo mi caguiér fí jo, dsifí lajob jaléng' fii jmidsea` cō' gui jaléng' dsea` Israel i laniing i neáng fí Jerusalén ie jo caguilñiñ e jmóor` dsee` quía' Paa fí quini i dseata Festo do. ³ Jo jaléng' i dsea` jmóo` dsee` quía' Paa do camí'r jmi'ee i dseata do e laco' niquiú' dsea` do ta i Paa do e nidséng' tur fí Jerusalén e quía' nitidsí í quía'r fí jo, dsu' iñ jmér lajo e lí' laco' nilí'r e nijgáng' neiñ' guiá' fí e tu'í'b'. ⁴ Joba' cañi i dseata Festo do quía' i dsea` jmóo` dsee` quía' Paa do jo casí' reiñ' jo cajíñ':

—Fí dob iuung Paa sijñiñ fí Cesarea, jo ñiá' baa í dsii ninín^n fí do e jo jmi'ing` ñiá'a. <sup>5</sup> Jo jaléng' dseata quí na' 'né nidsilíñ cō' jnea` fí Cesarea, jo song sea` dsee` e nica'éé i dseañu' do, joba' fí job cuóong` jmee` na' dsee` quía'r.

⁶ Jo cajé bi dseata Festo fí Jerusalén jñiá` si guí jmiñ gui. Jo mi cangí jo, joguiba' caquiñ' fí Cesarea. Jo mi cajneá e jmiñ jo, jo cangó bre fí lí nigüear e niquidsir í'. Jo caquiur' ta e calité' Paa fí jo. <sup>7</sup> Jo mi tí lí ca'í Paa fí jo, dob niteáng jaléng' dsea` Israel i jalíng tí Jerusalén i jmóo` dsee` quía'r do, jo cangoquiéiñ fí quini i dseata do jo canaaiñ jmóor` dsee` quía' Paa, jo iib` eáng e dsee` e cuó'reiñ' do, dsu' jii` cō` ja e cadsér' fa' dseáng' e ja' lajii` e dsee` e jmóor` quía' dsea` do.

⁸ Joba' cañi i Paa do fí quini i dseata do cō' júu e jmi'óng' ñia'r jo cajíñ':

—Jii` cō` e ga` ja mí cajmé jnea, o'gui fa' nicafá' a ga` uii quía' jalé' júu quiu' ta quía' dsea` góo` dsea` Israel, o'gui fa' nicafá' a ga` uii quía' guá' fé' quía' dsea` í cajo, o'gui quía' dseata dsea` féng' i guing` quiu' ta fí Roma.

⁹ Jogui cō' i dseata Festo do iñ e jér guiúb cō' jaléng' dsea` Israel, joba' cajmingi'r Paa jo cajíñ' casí' reiñ' lala:

—Lin' e guó' fí Jerusalén, jo fí job niquidsi` jnea` í quí' lajii` e 'níng` dsea` 'nñ'?

¹⁰ Joba' cañi Paa quía' i dseata Festo do jo cajíñ':

—Fí lab iuun fí lí quidsi` dseata dsea` féng' dsea` guing` fí Roma í, joba' fí lab lí catíng e nitidsí í quí e. Jogui guiúb ñi' 'nñ' cajo, dseata quí ii', e jii` cō` e ga` ja mí cajmé e quía' jaléng' dsea` góo`. <sup>11</sup> Jogui song nica'ee dsee` e lahuíng' e dsí í' e nijgáng' na' jnea, cuóom` lí jmee` na' lajo, jo ja e fá'a jii` cō`. Dsu' song ja` gui sea` jii` cō` dsee` quí e laco' jii` e 'níng` dsea` jnea, jii` jaang` dsea` sea` fí quía'r e nijáiñ' jnea` fí quini dsea` i 'ní' ní quí e. Joba' miñ e ñiab' i dseata dsea` féng' i quiu' ta fí Roma niquidsir í quí e.

¹² Jo mi cangí jo, i dseata Festo do casíñ cō' jaléng' i dseata ruiñ' caguaang` gui do. Jo lí jo cajíñ' casí'r Paa:

—Lí laco' nicamí' 'nñ' uó' e i dseata dsea` féng' dsea` quiu' ta fí Roma do, íbing' niquidsí í quí, jo cō' íb` niguó' lana.

Mi casíng dseata Festo cō' jaang` dseata dsea` féng' i sii` Agripa

¹³ Jo mi cangí tú 'ní jmiñ lajo, i dseata dsea` féng' i sii` Agripa do colíng cō' i dseamí ruiñ' i sii` Berenice cangolíñ fí Cesarea e cango'eer i dseata Festo do. <sup>14</sup> Jo huóob` jia cajer' cōiñ' do fí Cesarea. Joba' lajee jo, i dseata Festo do casí'r i dseata dsea` féng' Agripa do lajii` e lí quía' i dsea` i sii` Paa do, jo cajíñ' casí' reiñ':

—Lana lab iuung jaang` dseañu' i sijñíng i caseáng dseata Félix mi cagüi'í'r.

¹⁵ Jogui mi cataan` n cateá fí Jerusalén, jaléng' fii jmidsea` quía' dsea` Israel cō' gui jaléng' dsea` cōong` quía'r caguilñiñ 'ñiñ i dseañu' i sii` Paa do fí quini, jogui camí'r jnea e fa' niquiú' u ta e nijúum dsea` do. <sup>16</sup> Joba' cangí quía' jaléng' i dsea` i jmóo` dsee` quía' Paa do e ja lajo tíng` dseata dsea` féng' i guing` fí Roma fa' e quiu'r

ta~ e dseáng'~ nijúung~ dsea~ lajee~ nú~ gui e niquidsir' í' quíá'~ i dsea~ røøng` dsee~ do jogui e nisiñ~ cóo'~ i dsea~ i 'nñing` ír` cajo e laco' nijmi'øng' yaaiñ~ cóo'~ jalé' e dsee~ e 'nñing` dsea~ ír` do. <sup>17</sup> Joba' mi~ cagüilíng~ i dsea~ i jmóo` dsee~ quíá'~ Paa~ do fí' la, jo e cajmi'ing` 'ñiá'a, co' dsifí' mi~ cajneá~ e jmiñ~ coo'gui do cangó~ baa fí' lí~ niquidsii' í', jo caquiá'~ u ta~ e calitéb'^ i Paa~ do fí' lí~ iuuñ~. <sup>18</sup> Dsu' jaléng' i dsea~ i caseáng' i 'nñing` ír` do ja` canú~ u fa' e fé'r' uii~ quíá'~ i Paa~ do laco' jii' e lami~ í' dsi' jnea~. ¹⁹ Co' lajii' dsee~ e jmóor` quíaiñ' e quíá'~ lajii' júu^ e já' líiñ` quíá'~ Fidiée~ quíá'r~, jogui quíá'~ jaang` dseañu' i sii` Jesús i nicajúng~ do jogui fé'r' e jí' biñ' do. ²⁰ Jo co' jo` ñi' jnea~ ee` nijmee~ e cóo'r~ quíá'~ jalé' e dsee~ e jmóo` dsea~ quíá'r~ do, joba' cajmingí' ire e song iñ~ e nidsér~ fí' Jerusalén e nitidsi' í' quíá'r~ fí' jo. <sup>21</sup> Dsu' 'ñia'r' cajiñ' e ja' iñ~ dsér~, jogui nicamir' e i dseata~ dsea~ féng' i guing~ fí' Romabing' i niquidsi' í' quíá'r~. Joba' caquiá'~ u ta~ quíá'r~ e lami~ iuum~ bir sijníiñ` cartí' niguiéen'~ nre fí' quini~ i dseata~ dsea~ féng' do.

²² Joba' cañii' i dseata~ Agripa do quíá'~ dseata~ Festo jo cajíñ'~:

—Iim~ bi' jnea~ nuu~ u júu^ quíá'~ i dseañu' do cajo.

Joba' cañii' dseata~ Festo quíá'~ i dseata~ dsea~ féng' do jo casí'~ reiñ':

—Dsa'ób` ninúu'^ lajii' júu^ quíá'r~.

Mi~ caguié~ Paa~ fí' quini~ dseata~ dsea~ féng' Agripa

²³ Jo mi~ cajneá~ coo'gui jmiñ~ lajo, i dseata~ dsea~ féng' Agripa do cóo'~ gui i Berenice do caguilíñ~ cangotáaiñ'~ laco' dsea~ 'goo' fí' sinúu^ lí' tidsi' í' quíá'~ jaléng' dsea~ jo jée' jaléng' fii' 'lée~ quíá'r~ cóo'~ gui jaléng' dsea~ niing~ i jalíng~ cóo'r~. Jo mi~ caseáng' jaléng' i dsea~ do fí' do, i dseata~ Festo do caquiá'r' ta~ e cangotée' 'lée~ i Paa~ do jo cangojéeng' neiñ' fí' lí~ nisiseáng' dsea~ do. ²⁴ Jo mi~ caguiér~ fí' jo, lalab cajíng' i dseata~ Festo do:

—Dseata~ dsea~ féng' Agripa cóo'~ gui lajiing` dsea~ i siseáng' la lana cóo'~ jneaa~ aa', nab nising' i dseañu' do lana. Jo lajiim` dsea~ Israel nicajacóor` dsee~ quíá'~ i dseañu' na lajee~ cataan~ n fí' Jerusalén jogui fí' la fí' Cesarea cajo, jogui dsíng'~ ta'r' mii' e mi'r' jnea~ fa' e niquiá'~ u ta~ e nijúum~ biñ' na. ²⁵ Dsu' jnea~ gui lín~ n e ja' e mi' 'léer' jii' coo' fa' e dsi' í' e nijúuiñ~. Jo 'ñia' guir nicamir' e i dseata~ dsea~ féng' dsea~ guing~ fí' Romabing' i niquidsi' í' quíá'r~, joba' nica' f' dsii~ e fí' job niguiéen'~ nre. ²⁶ Jo co' ja' ñi' guíi e~ dseáng'~ e nifíi' i dseata~ dsea~ féng' do cuaiñ~ quíá'~ i dseañu' na, joba' catóø~ øre la'uii~ fí' quini' 'nu', dseata~ dsea~ féng' Agripa, e laco' niquidsi' í' quíá'r~. Jo lajjoba' sea~ e nitóo~ jnea~ fí' ni~ ji' e niguiéen'~ n quíá'~ dseata~ dsea~ féng' i guing~ fí' Roma. ²⁷ Co' gab'jiu lí' lín~ n e niguiéen'~ n jaang` dsea~ i sijníng` jogui ja' ñii~ e~ nitóo~ o fí' ni~ ji' quíá'~ lajii' e 'nñing` dsea~ ír` do.

26

Mi~ café' Paa~ fí' quini~ dseata~ dsea~ féng' Agripa

¹ Jo mi~ cangí' e café' dseata~ Festo júu^ quíá'r~, joba' casí'~ dseata~ dsea~ féng' Agripa i Paa~ do jo cajíñ'~:

—Cuøøm` fo'^ júu^ quíá'~ lana.

Jo dsifí' ladob cajmée' Paa~ lí' cóo'~ guoor` e quíá'~ nifé'r' jo lalab canaaiñ` fé'r':

² —Dseata~ Agripa, eámam' íaang` dsii~ e nifá'^ a júu^ quíé~ e fí' quini' 'nu' lana e nijmi'øng' 'ñiá'a quíá'~ jalé' dsee~ e nicajaca~ dsea~ góo'oo' dsea~ Israel quíé~ e. <sup>3</sup> Jo co' cuíib' 'nu' jalé' e tñing` jnea'^, dsea~ lí'í' dsea~ Israel, cóo'~ gui jalé' júu^ quí~ ii' e sii' naa', joba' miñ~ jmi'ee~ quini'^ lana e ninúu'^ jalé' júu^ quíé~ e e nifíi' i 'nu' car` niteám' baa.

Jial seeng' Paa~ nú~ gui e calicuiñ` Dsea~ Jmaang~

⁴ Lajiiim` dsea~ góo'oo' dsea~ Israel ñir' jial calisén' n jee~ ír' fí' góo'oo' jogui fí' Jerusalén latí' jii' le'eáam' baa. <sup>5</sup> Jogui ñi' bi' guíu~ jaléng' i dsea~ í' e dsea~ fariseob líng' jnea~ latí' jii' malii~, jogui cuøøm` nijíñ'~ lajo song iñ~. Jogui lajee~ jaléng' jnea'^, dsea~ lí'í' dsea~ Israel, dsea~ fariseo i lajang'~ gui jmiti~ lajii' júu^ quíu' ta~ quí' ii' quíá'~ jial 'né~

nijmiféng' dsea` Fidiée'. <sup>6</sup> Jogui lanagui nicajéeiñ` jnea` fí' la e quiá'- nitidsi' í' quié- e, dsuco' e jnea` jáb'- lín`n lajii' júu` quiá'- Fidiée' e casée' 'lii` dsea` áang' qui`-ii' e jí'tu jaléng' dsea` mi` ningí' e júuiñ-. <sup>7</sup> Jo e lab júu` e cacuø' Fidiée' 'lii` dsea` áang' qui`-ii' do, jo laji` guitu' 'lé' dsea` góo'oo' dsea` Israel sijeem`bre i dsea` i cajíng' Fidiée' i nisín- fí' jmigüi' la. Joba' uøø' jmiñ` ja` tú` dsea` góo'oo' e jmiféiñ' Fidiée' jogui e jmóor' lajii' e iing` dsea` do. Jo uúí' e já'- lín`n e nicagüéng- i dsea` i sijeeng`naa' do, joba' cuø' dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea` dsee- lana, dseata` qui`-ii' Agripa. ⁸ Joba' ¿jialí' ja` iing` 'nú', dsea` góo'oo' dsea` Israel, já'- líng`na' e Fidiée' cajméer` e cají'tu Jesús jee` jaléng' 'lii` mi` cangí' e cajúin`?

Mi` cajíng'- Paa- jial cajmeáiñ` ga` jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

⁹ 'Dsui' e já'-ba' e ca'f' dsii- ie` lami` jéeng`gui do e cajmeáan`n ga` jaléng' dsea` quiá'- Jesús i seeng` fí' Nazaret. <sup>10</sup> Jo lajob cajmé- e fí' jee` fii' Jerusalén, e cangomiñ- júu` fí' quini` jaléng' fii` jmidsea` e catán`n fíing' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- fí' dsii' 'nuñí'. Jogui mi` huí' ta` e júung- jaléng' i dsea` í, dob sín`n e cuøø- júu` quié- e cajo. ¹¹ Jogui jmiguiúung` née' bi cajmeáan`nre e laco' nitár' lajii' júu` e já'- líiñ` quiá'- Dsea` Jmáang- do. Jo jalé' e na cajmé- e fí' lacoø` sináú` guá'- qui`-ii', dsea` lí'ii' dsea` Israel. Jogui dseáng' eám' 'ni' camán`nre lajaléiñ` do, co' jí'gui ngii- e jmáan`nre ga` cartí' doñí' jíé' fí' seem`bre. Lajob cajmé- e lajee` nú' gui e calicuín`n Dsea` Jmáang-.

Mi` cajíng'- gui Paa- júu` quiá'- mi` calicuín` Dsea` Jmáang-

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Jo coø` ya', lajee` e iuun- fí' ngóo' fí' Damasco cuaiñ` quiá'- e jmáan`n ga` jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' do, jo ie` jo ningóo' o quiee- ta` coøø' gui júu` quiá'- jaléng' fii` jmidsea` quiá'- dsea` góo'oo' dsea` Israel e nijmeáan`n ga` jaléng' dsea` cuíng' Dsea` Jmáang-. <sup>13</sup> Jo lajob fii` guí' 'nu', dseata` Agripa, e lajee` gui'na' iuun- fí' e ngóo' fí' Damascob, í' e ngóo' guieñí' jób` camó- o coøø` jí' e jí' jlo' e eáang`gui jíing` jí' laco'gui jí' iee-. Jo e jí' do jáa' fí' yú' jmigüi', jo cajneá- fí' lacúng' lajiiing` lí' ngóo'naa' do lajee` e téé'naa' fí' ngóo'naa' fí' Damasco. ¹⁴ Jo dsifí' mi` cangí' e cajneá- e jí' do, lajiñ`baa' la'ó' ngóo'naa' do caquíng'- naa' fí' ni` uøø-. Jo canú- jnea` e líing` i guicafé' coøø' jmíí' hebreo e tó'r' jnea` jo guicajín'- lala: "Saulo, Saulo, ¿jialí' jmáan` jnea` ga? Co' jalé' e jmoo' na e jmáang' uøø'ba' na, laco'gui dsingíng- jaang` güitá' mi` iá' fii` re' sii- su' mo'uøø're' song ja` núu`re'."

¹⁵ 'Jo cangii- quiá'- i guicafé' do jo cafá'- a: "¿I' 'nu', Fíi'?" Jo cañii'tu i guicafé' do jo guicajín'-: "Jneab` Jesús i ngí' 'nu' jmáan`n ga` lana. <sup>16</sup> Jo lana, ráan'- jo jmee- sín'-, dsuco' lana cajmijnéeng` 'niá'a' fí' quini' e laco' nijme' lajii' e iin`n jogui niguiá' júu` quié- e fí' quini` jaléng' dsea` quiá'- jalé' e nicañii'- la lana jogui coøø' jalé' e nabi niliñí' quié- e cajo. ¹⁷ Jogui lana nilaam`baa' 'nu' jee` jaléng' dsea` góo' dsea` Israel i 'ni' níng- 'nu' coøø' gui jee` dsea` i ja` líng' dsea` Israel cajo. Jogui jneab` nisín`n 'nu' jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel. ¹⁸ Jo ta` lajoba' nisín`n 'nu' e laco' güi'ée' dsea` jial laco' ninea' moguir~, jogui e jo` niliseeng`guir e dsee- quiá'r- quiu' ta` ír, co' lí' lí' 'né- e niquí'- jíng' yaaiñ` fí' quini`baa, jo lajoba' jo` niliseeiñ` e quiu'gui fii` i 'líng' i siñ` Satanás ta` quiá'r-, jo nináiñ` e jnea` dsea` nicaa- nifí' quiá'r-. Jo nisín`n 'nu' jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel lajo e laco' já'- nilíng' i dsea` í lajii' júu` quié- e, joba' niñíiñ` e ni'íng- jalé' dsee- quiá'r-, jogui ni'íñ' lajii' e catíng- e cuøøø- jaléng' dsea` quié- e, dsea` i cagúing' Fidiée' e laco' ni'uíng- dsea` güeang' quiá'r-."

Mi` cajméé' Paa- núu'r- quiá'- lajii' e cangár- do

¹⁹ 'Jo lajob lí', dseata` Agripa, cajmé- baa' núu` u lajii' e camó- o jogui canú- u e jáa' fí' yú' jmigüi'. ²⁰ Jo la'uii' canaan- e jmóo' o ta` guia' júu` quiá'- Dsea` Jmáang- fí' jee` jaléng' dsea` seeng` fí' Damasco, jogui mi` cangí' jo fí' jee` jaléng' dsea` seeng` fí' Jerusalén, lí' latøøng- lí' se' Judea. Jogui lajobi fí' jee` dsea` góo'oo' dsea` Israel e fii` ire e nijáng' yaaiñ` fí' jaguø` Dsea` Jmáang- jogui e niquí'- nijíng' yaaiñ` fí' quini` Fidiée', jogui e 'né- ni'ér- jmang'- e guiáb- e laco' cuøø' lí' e nicaquí'- jím' yaaiñ` fí' quini'

Fidiée. ²¹ Jo ufi~ jalé' e júu^ e guiaa~ dob, casang'~ jaléng' dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea~ fí' siguí' quíá'~ guá'~ quí'~ ii', jo jì'gui lamí' iĩ~ e nijngám'~ bre jnea~. ²² Dsu' Fidiée~ eáam' jmicóo'r~ jnea~, joba' guiúb~ seen~ latí' lana. Joguí dseáng'~ ja' jmitúng^ dsii~ e guia`bñ júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ fí' jee~ lajiing` dsea~, jiuuiñ~ tá' e cóo'ĩñ~. Joguí ja' fá'a jí'~ coo` júu^ e ja' cóong` røø` cóo'~ jalé' e café' i dsea` i café' cuaiñ~ quíá'~ Fidiée~ malí~ gui eáang', fa' la Moi~ e caséer' júu^ e la guím` 'né~ niliti~ fa' la e fé' lala ²³ e dseáng'~ nisi'í'ba' e nijúung~ Dsea` Jmáang~, dsu' mi~ ningí' e nijúuiñ~ do, í'bre dsea' la'uii~ nijí' tur jee~ jaléng' 'lí'. Joguí í'bre dsea' niguiár~ júu^ jee~ jaléng' dsea` góo'oo' dsea` Israel jial nileáng` jaléng' dsea' í' jee~ dsee~ quíá'r~ joguí cajo jial nileáng` jaléng' dsea' i ja' líng` dsea` Israel jee~ dsee~ quíá'r~. Jo e júu^ e niguiá~ Dsea` Jmáang~ do lí' la lí' coo` jí' e jnea' e jmicóo'r~ jaléng' i dsea' í'.

Mi~ caféng' Paa~ dseata~ Agripa jial ni'uíng~ dsea` do dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~

²⁴ Jo mi~ calí' fé' Paa~ e júu^ jo e jmi'óng' 'ñia'r', jo dsifí' lajob café' i dseata~ Festo do cóo'~ júu^ teá' jo cajíñ'~:

—jNgaam` 'nu', Paa~, nica'léeb' quí'~ e nicajmitín' eáang', jo cóo'~ e jo nica'uíng~ e nicalicaam~ba'!

²⁵ Joba' cañí' i Paa~ do quíá'~ dseata~ Festo jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—Ja' ngaang~ jnea~, dseata~ quí'~ ii' Festo, dsu' 'nu' í' o' lí'~ rijíim', co' lajalé' e fá' jnea~ la jmang'~ júu^ guiúb~ joguí jmang'~ júu^ jáb'~ cajo. ²⁶ Nab guíng~ dseata~ dsea` féng' Agripa, jo ñi'bre la'uiing~ jalé' e júu^ na. Jo ja' 'gó'o e fá'a fí' quíñir', co' ñi'baa røø' e ñi'bre la'uiing~ lanú'~ cajo jalé' e guiá'~ e cajmée' Jesús fí' jmi'gü' la, dsuco' jalé' e jo o' e calí' lí' ja' i' jøø~ osi lí' ja' jnéeng~ é. <sup>27</sup> Joguí 'nu', dseata~ dsea` féng' Agripa, niñib' jnea~ e jáb'~ líng' 'nu' jalé' júu^ e caguia' i dsea' i café' cuaiñ~ quíá'~ Fidiée~ malí~ gui eáang'.

²⁸ Joba' cañí' i dseata~ Agripa do quíá'~ Paa~ jo cajíñ'~:

—Jíu~ba' ja' mí' calí' jnea~ e ni'uíñ~ n dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~.

²⁹ Joba' cañí' tu Paa~ quíá'~ dseata~ Agripa jo casí'~ reiñ':

—Nañí' si jíu~ osi jmi'guíu'bi é ja' mí' calí' i 'nu', dsu' iing~ Fidiée~ e lajiim` 'nú' ni'uíng~ na' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ lac'o'gui la líng' jnea~; jo dsu' o' lac'o' jnea~ lana e 'núun'~ n cóo'~ ñi' cadena.

³⁰ Jo mi~ cangí' e cajíng'~ Paa~ e júu^ jo, jo caróob~ i dseata~ dsea` féng' Agripa do cóo'~ guí' i dseata~ Festo do colíng~ cóo'~ i rúñ' dsea` ngáang'~ cóo'r~ i sii' Berenice lí' lajiing~ i dsea' i neáang' do ie~ jo. ³¹ Jo mi~ cangí' jo, ca'uøøm~bre e cangosiñ~ e júu^ do lajee' yaaiñ~ fí' lí' jíé'. Jo lalab sñiñ~ lajee' yaaiñ~ jo fé'r':

—I dseañu' la ja' e mí' ca'léer' jí'~ coo` fa' dsí' í' e nijúuiñ~ o'gui e sijníng' guir fí' dsí' 'nuñí'.

³² Joguí cañí' i dseata~ dsea` féng' Agripa do quíá'~ dseata~ Festo jo casí'~ reiñ':

—Cuøøm` nileáng' i dseañu' la lana fac'o' mí' ja' mí' camir' 'ñia'r' jéeng' gui e niquidsí' i dseata~ dsea` féng' i guíng~ fí' Roma do í' quíá'r~ lají'~ e lí' quíá'r~.

27

Mi~ casíñ' Paa~ fí' Roma

¹ Jo mi~ catigua~ júu^ quíá'r~ e niguiéñ' jaléng' jnea' fí' Roma lí' se' Italia, joba' Paa~ cóo'~ i dsea' sijníng' caguiaang~ guí do cangolíñ' e jée' jaang' fii' 'lée~ i sii' Julio; jo i dsea' í' iuiñ~ jee~ coo` íng'~ 'lée~ quíá'~ dseata~ dsea` féng' i guíng~ fí' Roma.

² Jo jnea~ Lucas cangó'oo' colíng~ cóo'~ Paa~. Jo cangó'naa' e téé'naa' fí' dsí' coo` móo' e jáa' fí' coo` fii' e sii' Adramitio e nisi' t' lí' nigü'í' e nidsé' fí' lacaang' oo~ jmiñ' quíá'~ lí' se' Asia. Joguí ngóo'bi colíng~ cóo'~ jnea' jaang' dseañu' i sii' Aristarco i seeng' fí' Tesalónica, coo` fii' lí' se' Macedonia.

³ Jo mi~ cajneá~ e jmiñ~ jo, caguíé'naa' fí' coo'gui oo~ jmiñ' e sii' Sidón. Jo fí' job i fii' 'lée~ i sii' Julio i jmóo' í' Paa~ do cacuø'r' fí' Paa~ e nidsí'eeñ'~ jaléng' dsea' cuíñ', jo lajob i dsea' í' nijmicóo'r~ dsea' do cóo'~ jalé' e 'né~ quíá'ñ'.

⁴ Jo mi~ cangf̂ jo, ca'uøø~naa' fí oo~ jmĩ e sii` Sidón do e quíng~naa' guí, joba' cangiing~naa' fí lí' lí' ca' fí coo' guoo'~ uó~ e née' ni~ jmiñí' e sii` Chipre fí lí' ja` 'ga' lí' bá' e guí do, dsuco' eáang' jna' laco' ngóonaa'. <sup>5</sup> Jo cangiing~naa' fí 'ni' jmiñí' la tóo' lí' se' Cilicia cóo'~gui lí' se' Panfilia cartí' caguié~naa' fí coo' fii' e sii` Mira, coo' fii' lí' se' Licia.

⁶ Jo fí job i fii~ 'lée~ i sii` Julio do cangár~ coo' móo' quía'~ fii' e sii` Alejandría, jo iu~ fí ngóo' fí lí' se' Italia. Jo fí dsí' móo' job cangotóo'~naa' e quía'~ cangó~naa' fí lí' sí' ngóonaa'. ⁷ Jo jmiguiub' jmĩ ngocá' e ngi'naa' tá'~jiu lado. Jo e quie' ta~ eáam' caguié~naa' fí coo' fii' lí' sii` Gnido. Jo eáam' bi' í' e guí do laco' ngóonaa', joba' cayee' naa' fí quini' coo' fii' e sii` Salmón, jo cangiing~naa' lí' lí' 'ni' e uó~ e sii` Creta e née' ni~ jmiñí'. <sup>8</sup> Jo cangiim~baa' guidseaang' lado lacuee' 'ni' jmiñí' cartí' caguié~naa' coo' lí' sii` Buenos Puertos, e née' quía'~ coo' fii' lí' sii` Lasea.

⁹ Jo jmiguiub' jmĩ nicangocá' e téé'~naa' fí lado la tóo' ni~ jmiñí', jogui ningóo' lidseám'~ cajo e téé'~naa' dsí' móo', co' ie~ jo nijaquíeng' jii' güíib~, joba' eáam' nidseáang'~. Joba' cajíng'~ Paa~ casí'r~ i dsea' i ngolíng' dsí' e móo' do ie~ jo, jo cajíñ'~:

¹⁰—Dsea' rú'uu', móo' jnea~ e eáam' nidseáang'~ quí~ii' laco' ngóonaa' la. Jo dseáang'~ ni'íng~ quí~naa' e móo' la cóo'~gui jalé' lee~ e quie', jogui la quie' tí' jnea~aab' dseáang'~ quí~ii' e ni'íng~naa' cajo.

¹¹ Jo dsu' i fii~ 'lée~ do, eáang'gui cajmi'gór' dsea' fii~ e móo' do cóo'~gui fii~ i quie' e móo' do laco'gui e cajmi'gór' Paa~. ¹² Jo co' e oo~ jmĩ e sii` Buenos Puertos do ja` 'goo' fa' e fí jo ningíñ~ lajee' jii' güíi~, joba' lajiiñ' la'ó' ngolíñ~ do ca'f' dsí'r' e guíá~guí e ni'uóm'bre e fí oo~ jmĩ jo, jo nijmér~ quijí~ jial niguilíñ~ fí coo'gui oo~ jmĩ lí' sii` Fenice, coo' oo~ jmĩ e née' lí' se' Creta e jøøng~ lí' lí' guíee'~ cóo'~gui lí' lí' ée' guoo'~ uó~. Joba' ja` dseáang'~ fa' mi~ cajer' fí jo lajee' jii' güíi~, co' fí job lamí' í' dsí'r' nijér~ lajee' jii' jo.

Mi~ caróo~ jmiñí' e eáang'

¹³ Jo mi~ canaang' e uáam~ jiu e guí e jáa' fí lí' lí' huóø~ do, joba' ca'f' dsí'r' e nitam'~ tur fí. Jo ca'uøøm'bre e fí oo~ jmĩ do e teáaiñ'~ dsí' móo', jo cangiññ' quiáb'~ e 'ni' Creta do. ¹⁴ Dsu' jo huóø~ cali'hi~ ca'fí~ guí e teá' eáang' e jáa' lí' lí' ñí'~ laco' ngóo' e móo' do, jo fí lí' jiéb' canaang' cá' e móo' do. ¹⁵ Jo canaang' øøng' fí lí' jiéb' fí lí' í' guí. Jo dsuco' jo lí'naa' fa' e nidsé~gui røø' e móo' do laco' í' guí, joba' lí' ngó~naa' jié' fí ta~ quiu' guíb'. ¹⁶ Jo cangiing~naa' lí' caluu' coo' guoo'~ uó~ jiu e sii` Cauda e née' ni~ jmiñí', co' fí job ja'gui í' guí e teá' eáang'. Jogui eáam' cacá~ jaléng' i dsea' i quie' e móo' do ta~ e casí'r' e móo' jiu e ngí' fí caluu' móo' fé' quía'r~ e laco' nileáang'naa' fíng lí' cali'ne~ lajo. ¹⁷ Jo mi~ cangf̂ e caséer' e la fí ni~ móo' quía'r~, jo cajmeaiñ' ta~ 'nii' e mi~ quía'~ e ni'ñú'r' e móo' fé' do laco' nicuó~ bí' quía'~. Jogui dsuco' 'gó'bir fíng cacung'~ móo' quía'r~ jee~ cuu' tóo' fí lí' sii` Sirte, joba' cabír' fí ni~ jmiñí' coo' 'majii' e ii' eáang' jogui neaang' rúng' cóo' móo' laco' ja' ningí~ jminá~. Jo cangolíim~bre laco' jii' ta~ quiu' guí. ¹⁸ Joba' mi~ cajneá~ e jmĩ jo, eáang'gui huíng' ni'í' guí jogui eáang'gui niróo~ jmĩ cajo, joba' canaiñ' uø'r' e lee~ e téé' dsí' e móo' do jo cabír' fí 'é' jmiñí'. ¹⁹ Jo mi~ catí' 'ni' jmĩ lajo, canaiñ' uø'r'bre cóo'~layaang' guoor' jalé' 'nii' e guíquing' 'mi' quía'~ e móo' do. ²⁰ Jo jmiguiub' jmĩ cangocá' e jii' iee' ja' jnéeng' o'gui jnéeng' jaléng' núu' mi~ canuu' cajo. Jo co' ja' niqiuú~bi e í' guí cóo'~gui e róo~ jmĩ, joba' dseáng' ni'í' dsí'naa' e jo' nití'~baa'.

²¹ Jogui co' jmiguiub' jmĩ ningóo' e ja' quiee~naa' i'naa', joba' caróo~ Paa~ jee~ jaléng' i dsea' do jo cajíñ'~ casí'~reiñ':

—Dsea' rú'uu', guíá~guíb ca'uíng~ quí~ii' fa' mi~ cajmee~na' núu'~na' lajii'~ júu' quie' e e ja' ca'uøø~naa' fí oo~ jmĩ Buenos Puertos fí lí' se' Creta, jo ja' cangongí~naa' e lana, o'gui ca'íng' jii' coo' quí~ii' faco' mi~ canuu'~na' júu' quie' e. ²² Jogui lana fii' i 'nú' e ja' jmitúng' óo'na' jii' coo', co' jii' jaang' 'nú' ja' nijúung~na'; jii' móo'ba' e ni'íng~. ²³ Co' dsí'lóo'~bi cajnéng~ jaang' ángel quía'~ Fidiée' quie' e i jmóo' lajii' ta~

quiú' dsea` do, <sup>24</sup> jo cajín' casí'r- jnea` lala: "Ja` fòøn~, Paa~, co' dseáng' 'néb- e niguie' fí quini` dseata` dsea` féng' i guing~ fí Roma. Jo la'eáang` cóo'~ 'nub` cajo Fidiéé` nileáin~ lajiing` dsea` i teáang' cóo'~ na' fí dsíi' móo' na." <sup>25</sup> Jo lajob líí, dsea` rú'naa', cuóø'~ bí yaang~na', co' jalé'ba' e jing' Fidiéé` dseáng' jmiti`bre, jogui nitab` dsii` e dseáng' nilitib~ laco' jíi' e cajing' i ángel do casí'r- jnea`. <sup>26</sup> Joba' fí coo` ni` guóo'~ uó- e née' ni` jmiñí'^, fí job 'né- nidsitíng'~ naa', co' nifiim- móo' jéeng'gui.

²⁷ Jo coo` uóø, mi` cangí tú- seamaan~ e téé'~naa' fí lado, jo caguié~naa' fí jmiñí'^ lí sii` Adriático; jo dseáng' lami` rōo- bi jmiñ, joba' fí la fí nab dsée' móo' lí téé'~naa' cóo'~ e gui e íi' do. Jo uóø` guienúú' quía'~ e jmiñ jo mi` calilí'^ i dsea` quie' e móo' do e nijaqueiéem` nitíng'~naa' uó- quiú'. ²⁸ Joba' caguiar' í' jial tíi' a'gui e jmiñ do, jo calilí'r^ e ni'a'gui jíi'~ guigui' dsí jñúú- metros. Jo mi` caguilíiñ- tí doguijiu, jo caguia'tur í' calé' catú-, jo calilí'r^ e a'gui jíi'~ guieguiéé` metros. ²⁹ Jo co' 'gó'bre fíng casicóøng- e móo' do cóo'~ cuu~ 'loo', joba' cabír' quiú' 'lo'^ ní' l' caluu' e móo' do e laco' jo` ningí' gui e móo' do. Jo lajee` jo féiñ' Fidiéé` e jo` güili'hi` gui e nijneá`.

³⁰ Jo dsu' i dsea` i quie' e móo' do ca'f dsíir' e nicuí'bre jo nitá`bre e móo' do. Joba' canaaiñ` jiéé- bre e móo' pí'^ e téé'~ dsíi' móo' fé' do e laco' nijmi'óøng' yaaiñ~ ni` jmiñ. Jo jmóor` lafa' e nibír' 'lo'^ ní' e sea` fí quini` e móo' do. <sup>31</sup> Jo dsifí' mi` calilí'^ Paa- e jmóo' i dsea` do lado, joba' casí'r- i fii' 'lée- do cóo'~ gui jaléng' 'lée- quía'r- jo casí'- reiñ' jo cajín'~:

—Song ja` nijé- jaléng' i dsea` na dsíi' e móo' la, ja` lí' 'nú' leáng'na' cajo.

³² Joba' i 'lée- i ngolíng- dsíi' e móo' do caquiur' 'nii- e 'ñúú' e móo' pí'^ do, jo cató' fí ni` jmiñí'^.

³³ Jo lajee` e nú'~ gui e nijneá` ie~ jo, Paa- caquiur' ta` quía'~ jaléng' i dsea` i ngolíng- do e nidó'r- capí'~jiu jo casí'- reiñ':

—Lana ningóo' tú- seamaan~ e í dsí'naa' e ne`duu' e` nidsijéé' quí'~ii', jo jíi'~ i'naa' ja` mí' caquiee~naa' laco' jíi'~ e quí'~ tñ'naa'. <sup>34</sup> Joba' fñ- i 'nú' lana e 'né- ba' cøb'~jiu' í'na', co' la guíim' 'né- quíi'~na' lajo, co' cóo'~ e joba' cuø bí quíi'~na' e seeng'na'; jo jneaa`aa' jíi'~ coo` ja e nilí'~ii', jíi'~ camí'^ jñúú' gui'naa' ja` ni'íng-.

³⁵ Jo mi` cangí e fé' Paa- lajo, jo catíiñ- coo` iñí'^ jo cacuø'r' gui'máang'~ Fidiéé' fí quini` jaléng' i dsea` do. Jo lí- jo caffíñ' e iñí'^ do jo canaaiñ` gø'bre. <sup>36</sup> Jo lajiim' i dsea` do cangotáaiñ- e cagó'bre cajo. ³⁷ Jo lajiñ- naa' la'ó' ngóo'naa' dsíi' e móo' do tíi'baa' tú- ciento dsí setenta y seis dsea`. <sup>38</sup> Jo mi` cangí caquiee~naa' quiú'~ lajiñ- naa' do, cabí'b i dsea` do e micuí'iee' e téé'~ dsíi' e móo' do e laco' jo` gui i' e móo' do.

Mí~ cango'ang' móo'

³⁹ Jo mi` cajneá- e uóø` jo, jaléng' i dsea` i quie' e móo' do ja` ñir' jial sii' e uó- quiú' e tí lí' tñiñ'~ do, dsu' cangá- bre coo` lí- cuóøng' e nijé- e móo' do lí- ja` téé'~ cuu~ eáang', joba' fí job ca'f dsíir' e nitíiñ' cóo'~ e móo' do. ⁴⁰ Jo caquiur' e 'nii- e guineaang' 'lo'^ ní' do, jo dob cajíur' fí é' jmiñ. Jogui cajléiñ' e 'ma' e íng' ta~ e quiu' ta` quía'~ fí e móo' do. Jo mi` cangí jo, caséer' fí yá'^ e 'mi' e íi' fí quini` e móo' do, jo cacá- gui e laco' cuóøng' ngí- jminá- gui e móo' do. Jo lajoguib canaang` dsiquiéeng' e móo' do fí 'ni' lí nilí' guóo'~ uó-. ⁴¹ Dsu' nú'~ gui e nitíng' uó- quiú' e móo' do, fí jee~ cuu~ tóob'~ nú'~ jmiñí'^ ca'í-, jo fí job cacú'. Jo latøøm- fí quini` quía'~ cacú' fí jee~ cuu~ tóo'~ e jíi'~ jo` cuóøng' lí jø'. Jogui lí'^ lí caluu' e móo' do canaang' licuíb'~ cóo'~ bí quía'~ e jmiñ e rōo- do.

⁴² Jo jaléng' i 'lée- i teáang'~ dsíi' e móo' do cali'iiñ~ e nijngám'~ bre jaléng' i dsea` i téer' 'núung'~ do e laco' ja` nileáng- yaaiñ'~ do e nicuír' fí 'ni' jmiñ mi~ nináiñ' e nitér- jmiñ. ⁴³ Dsu' i fii' quía'~ i 'lée- do ja` cacuø'r' fí lajo fa' e i 'lée- do cajméer' lajo, co' la guíim' 'né- nijáiñ' jaléng' i dsea` i téer' 'núung'~ do fí quini` dseata~. Jo lí'^ caquiur' ta` quía'~ jaléng' i dsea` do e i' jaléng' i tíng' tē- jmiñ güidsitáam'~ bre dsifí lado, jo nitíiñ' jminá'gui fí lí- nilí' guóo'~ uó-. ⁴⁴ Jogui jaléng' i caguiaang- gui do nitér- jmiñ cóo'~

'majiī osi nī cui'~ 'majmá quiá'~ e móo' do é. Jo lajob catí'naa' cóo'~ e guiá' fí lí̄ nilí' guoo'~ uó'~ lajalé'naa' do.

28

Mī caguié' Paa' cóo'~gui i dsea` caguaang`gui do fí Malta

¹ Jo mī nicaláang`naa' lajiī`naa' do fí nī jmiñí'~, joguiba' caline`naa' e nisii` Malta fí nī guoo'~ uó'~ lí̄ catí'naa' do. ² Jo i dsea` i seeng` fí do eáam' guiá' ca'éer` cóo'~ jnea'^ lajiī`naa' do. Jo co' jmiñb' tuu` ie~ jo, jogui dsíng'~ güiī` cajo, joba' i dsea` seeng` fí do caji'r' jì e fe' jo cató'r' jnea'^ e nidsiquiéeng`naa' e fí ca' jì do. <sup>3</sup> Jo ie~ jo i Paa' do cangoquier` cóo' seang' cuī~ quiuu` jo cató'r' fí nī jì; dsu' lajee` job cagüi'fí jaang` mi' i guíng` fí jee` e cuī` do mī calilí'`re' e guí' jì, jo cacu're' luguoo` Paa' . ⁴ Jo mī cangá' i dsea` i seeng` fí do e cacu' i mi' do luguoo` Paa' , joba' canaang` sí' rúin' lajee` la'ó' teáaiñ` do jo jín' :

—Lí' fíng o' jaang` dsea` 'mób` i dseañu' na, co' caláam`bre fí nī jmiñí'~, dsu' cóo'~ e calíñ` nagui jo` cuóøng` iī nileáng` ír', co' jo` catíng` e seeiñ` quiá'~ Fidié'.

⁵ Jo dsu' Paa' dsifí ladob cabó'r' guoor` fí nī jì, jo catóm' i mi' do, jo jíi' cóo' ja` e calíñ` . <sup>6</sup> Jo lajiim` i dsea` i seeng` fí do sijer` fa' e niliyee` lí̄ cacu' i mi' do guoo` Paa' osi e nijúum` bir lajee` jo é. Jo ngoca` bijiu e sijé` i dsea` do su líng` ee` nilíng` Paa' , dsu' ja` e calíng` dsea` do jii' cóo' . Joba' dsifib' cajmisíng` i dsea` do e í dsír, jo canaiñ` fé'r e i Paa' do líiñ' jaang` dié'.

⁷ Jo quiá'~ e fí lí̄ téé`naa' ca' jì do nisea` tú` 'ní jmaang'~ uó'~ quiá'~ jaang` dseata` dsea` féng' i niseeng` fí Malta i sii` Publio. Jo í eáam' guiá' ca'íñ' jnea'^ jogui cajmicóo'r' jnea'^ lajee` 'ní jmī e cajé'naa' fí do. <sup>8</sup> Jo ie~ jo tiquiá' i Publio do niráaiñ` dsée'r' e líiñ' jmohuí' e iu` guíñ' jogui e eáang` siuiñ' . Joba' cangó' Paa' e cango'eer` dsea` do. Jo mī caguié' fí jo, cami'r' Fidié' uii' quiá'~ dsea` do. Jo lí̄ jo, caquidsir` guoor` fí mogui` dsea` do, jo lajob cajmi'leáaiñ` dsea` do. <sup>9</sup> Jo mī calíñ' jaléng'gui dsea` dsée'~ i niseeng` e fí do e ca'láang` i tiquiá' Publio do, jo cangolíim`bre fí lí̄ táang` i Paa' do e laco' dsea` do nijmi'leáang`neiñ' lajii'~ jmohuí' e líiñ' . Jo lajalém'biñ' do ca'láaiñ` ie~ jo. <sup>10</sup> Jo lajiing` i dsea` do eáam' calí'íang` dsír cóo'~ jnea'^, jogui cajmicóo'r' jnea'^ cajo lajee` gaang` sí' e cataang`naa' fí Malta do. Jo mī cangí jo, mī cangotóo'~ túu' fí calé' catú' , cajmicóo'~bre jnea'^ cajo cóo'~ jalé' e 'né` qui'naa' guiá' fí lajee` e téé'naa' fí ngóo'naa' fí Roma.

Mī caguié' Paa' fí Roma

¹¹ Jo mī cangó'naa' fí jo, téé'naa' fí cóo' móo' e jíé' e nicajé' fí Malta lajee` jii' güiī` ; jo e móo' do nijáa' fí cóo' oo` jmī e sii` Alejandría. Jo jéeng` gáng` dié' dsea` suung` i lí̄ , jaang` i sii` Cástor jogui jaang`gui i sii` Pólux. ¹² Jo ca'uøø`baa' fí Malta, jo cato' túu' fí e ngóo'naa' fí Roma. Jo mī cangí jo, caguié'naa' fí cóo' fī lí̄ sii` Siracusa, jo fí job cajá'naa' 'ní jmī . ¹³ Jo fí job ca'uøø` túu' e téé'naa' dsí' móo' , jo cangó'naa' la tóo' 'ní' jmiñí'~ cartí caguié'naa' fí cóo' fī e sii` Regio. Jo mī cajneá' e jmī jo, co' lí' lí' uøøb` jó' guí, jo mī cajneá' cóo'gui jmī lajob caguié'naa' cóo'gui oo` jmī lí̄ sii` Puteoli. <sup>14</sup> Jo fí job caji' rú'naa' cóo'~ jaang` gáng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmaang` . Jo íb` cató' jnea'^ e cajé'naa' cóo'r' fí jo lajee` cóo' semaan` . Jo tá' jiu lajob caguié'naa' cartí Roma. <sup>15</sup> Jo jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmaang` i neáang' fí Roma niñi'bre júu` qui'naa' e téé'naa' fí. Joba' cangolíiñ` e cangojmijíñ' jnea'^ cartí cóo' fī lí̄ sii` Foro de Apio jogui fí cóo'gui lí̄ sii` Las Tres Tabernas. Jo mī caneeng` rú'naa', dsifí ladob cacuø' Paa' gui'maang' Fidié' , jogui eáam' calí'íang` dsír cajo. ¹⁶ Jo mī caguié'naa' fí Roma, cacuøb' i 'lée' do fí e nigüea` Paa' quiá'~ dsea` jíéng' , jogui e jaam` 'lée' i nijmé`gui í' ír'.

Lajee` táang` Paa' fí Roma

¹⁷ Jo mī cangí 'ní jmī lajo e caguié' Paa' fí Roma, joba' camir' fí e calité'^ jaléng' dsea` quie' nifí quiá'~ dsea` Israel i neáang' fí Roma do. Jo mī tí lí̄ caseáng' í lajiiñ' fí jo, joba' lalab casí' Paa' jaléng' í :

—Dsea` góo'naa', ja` e mi' jmé` jnea` jii` cōo` e ga` uui` quía` dsea` góo'oo' dsea` Israel o'gui cōo` jalé` e tĩng` jaléng` 'lii` yúu` quí`-ii'. Dsu' fí Jerusalén cajáng` dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea` fí jaguó` dsea` romano, ¹⁸ jo mi` cangf` e cajmingí` i dsea` romano do jnea` jalé` e 'nĩng` dsea` góo'oo' jnea`, cali'iiñ` fa' mi` caleáam`bre jnea` cō' ja` e uuing` sea` quíe` e fa' dsi` í` e nijmeáiñ` jnea` cartí` nijúun` n. <sup>19</sup> Jo cō' dsea` góo'oo' ja` cali'iiñ` fa' e caleáang`tū` i dsea` romano do jnea` e júu` røø, joba' cali'iing` jnea` 'niá`a e i dseata` dsea` féng` i guing` fí Romabing` i niquidsí` í` quíe` e, nañí` fa' ja` e dsee` sea`re' quíe` e jii` cōo`, o'gui sea` jii` cōo` dsee` fa' e ni'nĩng` jnea` dsea` góo'oo' cajo cuaiñ` quía` jalé` e júu` jo. ²⁰ Jo uuing` e joba' e catøø` ø`nú` fí la e laco' niliñí`na' jogui nisiñ`naa' colĩng` e` uuing` e 'niúun` n la lana, cō' uuing` e já` lĩn`n e nicagüéng` i sii` Dsea` Jmáang` do fí jmigüí` la, jo íb` dsea` i sijeeng` jaléng` dsea` góo'oo'.

²¹ Jo cañí` i dsea` do quía` Paa` jo cajíñ` casí`-reiñ`:

—Jii` cōo` jì` ja` mí` ca'iing` jnea` e jáa' fí Judea fa' e fé` uui` quíi`, o'gui jii` jaang` dsea` rú`naa' dsea` Israel i nigüilĩng` fí la fa' nicajíñ` júu` ga` uui` quíi` cajo. <sup>22</sup> Dsu' ii`naa' nú`naa' júu` quíi` lana quía` jalé` e í` o', cō' ne`baa' guiú` doñí` jieb` fé` dsea` ga` quía` jaléng` 'nú`, dsea` cuíng`na' Dsea` Jmáang`.

²³ Jo lajob cajméer, catéer` cōo` jmiñ` lí` niseáng` jaléng` dsea` Israel e fí lí` guing` Paa`. Jo mi` tí` lí` nisiseáng` lajĩng` dsea` fí do, joba' canaang` Paa` e guiar` júu` fí jee` i dsea` do quía` jial iing` Fidié` nicár` nifí` quía` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`. Jo guía` Paa` e júu` do tí` la'eeb` jo cartí` ca'lóo`. Jo sír` i dsea` do e laco' já` niliñ` júu` quía` Jesús la'eáang` cōo` júu` quíu` ta` quía` dsea` Israel e cajme' Moi` cōo` gui jalé` e fé` fí ni` jì` quía` i dsea` i café` cuaiñ` quía` Fidié` maliñ` gui eáang`. ²⁴ Jo i liing` i dsea` do jáb` calíñ` e júu` e guía` Paa` do, jogui calisém`bi cajo i ja` calijí` e júu` jo. <sup>25</sup> Jo cō' ja` røø` síng` i dsea` do laca'fing` ca'íiñ` quía` lajii` e júu` e guía` Paa` do, joba' canaaiñ` dsilim`bre. Jo lalab casí` Paa` i dsea` do:

—Lanab dseáng` cajíng` Jmiguí` quía` Fidié` casí`r` 'lii` dsea` cóong` quí`naa' la'eáang` cōo` jaang` dsea` féng` i café` cuaiñ` quía` Fidié` maliñ` gui eáang` i sii` Saí` mi` cajíñ` lala:

²⁶ Gua` jo güisii` jaléng` dsea` Israel e nañí` fa' jialgui e ninúr` dsu' ja` iñ` ningáiñ` jii` cōo`; jogui nañí` fa' jialgui e nijøør`, dsu' ja` iñ` ninír` jii` cōo`.

²⁷ Cō' dsíng` ja` iing` jmitfing` jaléng` i dsea` í`

jogui ja` lí`r` í` dsíir` røø`

jogui jnir` loguar` cōo` gui jminir` cajo e laco' ja` lí`r` núur` o'gui jøør` o'gui lí`r` ningáiñ` cajo.

Jo lajob ja` lí`r` niquí` jing` yaaiñ` fí quini`

e laco' jnea` quí` jmiñ` nijmi`leáan`nre jóng.

Jo lanab líi` júu` quía` Saí` e cajme'r` maliñ` gui eáang`. <sup>28</sup> Jogui güilĩñ`b` 'nú` guiú` e latí` lanab ninaan` niguiaa` júu` quía` Dsea` Jmáang` jee` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` góo'oo' dsea` Israel quía` jial nileáng` Fidié` ír` jee` jalé` dsee` quía`r`, jo i dsea` í` iim`bre núr` e júu` jo.

²⁹ Jo mi` cangf` e cajíng` Paa` e júu` jo, gui'nang` uøøm`bi i dsea` Israel do e jmigüíng` rúñ` lajee` yaaiñ`, cō' ja` røø` síñ`.

³⁰ Jo mi` cangf` jo, caje`bi Paa` tú` jing`gui e fí 'núu` lí` quíir` do e sí` fí Roma. Jo fí job` íñ` jaléng` dsea` i dsilĩng` i dsi`ee` ír`. ³¹ Jo dseáng` eáam` ja` 'gór` guiar` e júu` do quía` jial iing` Fidié` nicár` nifí` quía` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`. Jogui e'gui jaléng` i dsea` i guilĩng` do cajo jalé` júu` quía` Fí`naa' Dsea` Jmáang`. Jo jii` jaang` dsea` ja` ii` jnĩng` quía`r` fa' ja` cuøøng` jmér` lajo.

Jo lanab jii` líi` júu` e cajme' Lucas e catfing` Teófilo.

Júu[^] e too[~] fí' ní' jì' quiá' Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí' ROMA

¹ Jnea[~] Paa⁻ línⁿ jaang⁻ dsea⁻ i jmóo⁻ lajii[~] e iing[~] Dsea⁻ Jmáang⁻. Jo Fidié[~]bing[^] i cató[^] jnea[~] e laco[^] ca'uíin⁻ jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] i óo⁻ ta[~] quiá'r⁻ jogui caguíñ[^] jnea[~] e laco[^] niguiaa⁻ júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ quiá'⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee[~] jalé[^] dsee⁻ quiá'r⁻.

² Jo nicajméeb⁻ Fidié[~] júu[^] quiá'⁻ jalé[^] e júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ na lami[~] jéeng⁻ gui la'eáang⁻ cóo[^] jalé[^] jì' e cajme[^] jaléng[^] dsea⁻ i nicafé[^] cuaiñ[~] quiá'r⁻ maliñ[~] gui eáang⁻. ³⁻⁴ Jo e júu[^] jo fé[^] cuaiñ[~] quiá'⁻ Fíi'naa[^] Dsea⁻ Jmáang⁻ i líng⁻ Jóo[^] Fidié[~]. Jo dsea⁻ do cajar⁻ fí' jmigüf[^] la e líiñ[^] jaang⁻ dsea⁻ jmigüf[^], dsuco[^] líiñ[^] dsea⁻ siju[~] dseata[~] Daví[^]. Dsu[^] cajmijnéeng⁻ Fidié[~] e la'eáang⁻ cóo[^] Jmiguí[^] quiá'r⁻ 'ñia[^] bre e Fíi'naa[^] Dsea⁻ Jmáam⁻bing[^] líng⁻ i Jóo[^] camíng[^] i dsíng⁻ 'gøng[^] do. Jo cajmijnéiñ⁻ lajo ie[~] lami[~] cajmijí[^] tur[^] i Jóo[^] do jee[~] jaléng[^] lí[~].

⁵ Jo la'eáang⁻ cóo[^] Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui uí[~] e eáang⁻ guiúng⁻ Fidié[~], joba[^] cacuø[^] r[^] jnea[~] e ta[~] laniing⁻ la e ca'uíin⁻ jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] quiá'r⁻. Jo línⁿ lajo e laco[^] niguiaa⁻ júu[^] quiá'r⁻ jee[~] jaléng[^] dsea⁻ jmigüf[^], jo lajoba[^] nijá⁻ líng⁻ dsea⁻ jogui nijmér⁻ nú[^] r[^] e júu[^] quiá'⁻ dsea⁻ do. ⁶ Jo jee[~] jaléng[^] i dsea⁻ í quíim[~] 'nú[^] cajo, dsea⁻ i cató[^] Fidié[~] e laco[^] ca'uíing⁻ na' dsea⁻ quiá'r⁻. ⁷ Jo e jì' la catíng⁻ 'nú[^], dsea⁻ rú[^] naa' dsea⁻ quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng⁻ fí' na fí' Roma. Jo eáam⁻ neáang⁻ Fidié[~] 'nú[^] jogui nicaguíñ[^] 'nú[^] e ni'uíing⁻ na' dseáng⁻ dsea⁻ quiá'r⁻. Jo mí[^] i Tiquí[^] ii' Fidié[~] cóo[^] gui Fíi'naa[^] Dsea⁻ Jmáang⁻ e ni[^] r[^] güea[^] quiá'r⁻ jee[~] jaléng[^] 'nú[^], jogui e nicuø[^] r[^] 'nú[^] e seeng⁻ na' juguiú[^] júu[^] røø[^].

Lajee[~] e iing[~] Paa⁻ dsi'er[~] dsea⁻ quíá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng⁻ fí' Roma

⁸ Jo la'uii[~] júu[^] quié⁻ e e fí⁻ guí[^] 'nú[^], dsea⁻ rú[^] naa' dsea⁻ quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, quiá'⁻ e cuøø[^] gui'máang[^] Fíi' Fidié[~] uii[~] quí⁻ na' lajñng⁻ na' la'eáang⁻ cóo[^] Fíi'naa[^] Dsea⁻ Jmáang⁻, dsuco[^] fí' la fí' na fé[^] dsea⁻ jial e já⁻ líng⁻ na' júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e car⁻ ngocáng⁻ óo[^] na'. ⁹ Jo guiúb⁻ niñí[^] Fidié[~] e laco[^] ya[^] mi[~] fón[^] nre, mí[^] ire uii[~] quí⁻ na'. Jo jnea[~] jmóo⁻ dseáng⁻ e ngocáng⁻ dsii⁻ lajii[~] e iing[~] dsea⁻ do e guiaa⁻ e júu[^] quiá'⁻ i Jóo[^] Dsea⁻ Jmáang⁻ do. ¹⁰ Jogui mí[^] bñ[^] yejí[^] Fidié[~] cajo e song e íaang⁻ dsiir⁻ e nicuø[^] r[^] jnea[~] fí', joba[^] ninii[~] i e ni'ee[^] e 'nú[^] jóng. ¹¹ Jo eáam⁻ iin[~] n e nijmee[~] e lajo e laco[^] cuøøng⁻ e nijmicóo[^] o 'nú[^] cóo[^] jalé[^] e guiú[^] e ngíng⁻ naa' e cuø[^] Fidié[~] jneaa[~] aa' la'eáang⁻ cóo[^] Jmiguí[^] quiá'r⁻. Jo la'eáang⁻ cóo[^] jalé[^] e joba[^] e nisíng⁻ gui' teá[^] fí' guiú[^] cóo[^] Dsea⁻ Jmáang⁻; ¹² jo laco[^] cuøøng⁻ fá[^] a e nijmicóo[^] gui rú[^] naa' la'eáang⁻ e já⁻ lí[^] naa' júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻.

¹³ Jo eáam⁻ iin[~] n e ní[^] na', dsea⁻ rú[^] naa' dsea⁻ quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, e jmiguiúb[^] ya[^] nica[^] f[^] dsii⁻ e ninii[~] i fí' na e ni'ee[^] e 'nú[^], dsu[^] cartí[^] lana jmiguiúb[^] e nicajníng⁻ quié⁻ e, joba[^] ja[^] mí[^] calí⁻ fa' e nicagá⁻ a fí' na. Jo uiiing[~] quiá'⁻ e ninii[~] i fí' na e laco[^] nijmicóo[^] o jaléng[^] i dsea⁻ na e laco[^] ni'uíiñ⁻ dsea⁻ quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ lí[^] laco[^] jí[^] e nicalí⁻ fí' góo⁻ dsea⁻ lí[^] jíé[^]. ¹⁴ Co[^] 'né⁻ e niguiaa⁻ baa júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jee[~] jaléng[^] dsea⁻ i neáang⁻ fí' góo⁻ dsea⁻ cóo[^] gui jaléng[^] dsea⁻ i neáang⁻ fí' jee[~] mó[^] lí[^] huí⁻, jogui jee[~] jaléng[^] dsea⁻ i tíng⁻ jì' cóo[^] gui jee[~] dsea⁻ i ja líng⁻ lajo; ¹⁵ joba[^] dsíng⁻ iin[~] n e ninii[~] i fí' na fí' Roma e laco[^] niguiaa⁻ júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jee[~] jaléng[^] 'nú[^], dsea⁻ neáang⁻ na' fí' na.

Jial 'gøng[^] júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻

¹⁶ Jo fí⁻ guí[^] 'nú[^], dsea⁻ rú[^] naa' dsea⁻ quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, jnea[~] dseáng⁻ eáam⁻ nita[~] dsii⁻ cóo[^] júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co[^] la'eáang⁻ cóo[^] e júu[^] 'gøng[^] do niquí[^] Fidié[~] jmí[~] e nileáiñ⁻ jaléng[^] dsea⁻ jee[~] jalé[^] dsee⁻ quiáiñ⁻. Jo la'uii[~] catíng⁻ lajo jaléng[^] dsea⁻ Israel, jogui lajobi cajo jaléng[^] dsea⁻ i ja líng⁻ lajo. ¹⁷ Jo e júu[^] quiá'⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ na e' jneaa[~] aa' e nica[^] íng[^] Fidié[~] jneaa[~] aa' e lí[^] naa' dsea⁻ i ja røøng⁻ dsee⁻ fí' quinir⁻ la'eáang⁻ e já⁻ lí[^] naa' júu[^] quiá'r⁻, jo jo⁻ ee⁻ 'né⁻ jmó[^] guí[^] e jíé[^] gui, co[^] lalab fé[^] fí' ní' jì' quiá'r⁻:

“Jo la'eáang' e já' líng' jaang' dsea' júu' quíá' Fidiée', joba' Fidiée' íñ' i dsea' í e líiñ' jaang' dsea' i ja' røong' dsee' fí' quinir'.”

Jalém' dsea' jmiǵüü' óor' dsee'

¹⁸ Jo ninee' jøø'baa' e Fidiée' i guing' fí' ñiff', íb' i guing' quíá' jalé' e ja' dseeng' cóo' gui jalé' e 'li' e jmóo' dsea', dsuco' cóo' jalé' e 'li' e jmóo' jaléng' i dsea' í, jñíñ' quíá' jaléng' dsea' rúíñ' i iing' nilicuí' júu' sea' contøong' quíá' Fidiée'. ¹⁹ Co' lajalé' e cuøong' niliñ' dsea' quíá' Fidiée', guiáb' niñi' jaléng' i dsea' í, co' 'ñiab' Fidiée' nicajméer' e nicaliñi' jaléng' dsea' jmiǵüü' lajalé' e jo. ²⁰ Co' lajüü' lati' mi' canaang' uiiñ' jmiǵüü', lajüü' e líng' Fidiée' e ja' quí' dsea' jmiñ' niliñir', fa' la e 'gøiñ' e sea' lata' jogui e dseáng' jüü' íbre líiñ' Fidiée', jo lajalé' e jo cuøong' niliñi' dsea' la'eáang' cóo' jalé' e nicajméer' fí' la'úng' fí' jmiǵüü'. Joba' jaléng' i dsea' í ja' cuøong' fa' e nifé'r' e ja' caliñir' e seeng' Fidiée'. ²¹ Jo nañi' fa' niñi'bre e seeng' Fidiée', dsu' ja' cajmi'gór' dsea' do laco' catíng', o'gui cacuø'r' dsea' do gui'máang' cóo' jalé' e guiú' e nicajmées' dsea' do. Dsu' o' lajo, co' lí' lí' í' dsíir' jmag' júu' e ja' uing' seab', jogui nicajniñ' moguir' fa' e ni'f' dsíir' jalé' e guiú'. ²² Co' fé'r' yaaiñ' e líiñ' dsea' i tíng' eáang', dsu' o' já' lajo, co' íb' líiñ'. ²³ Dsuco' jo' jmi'féiñ' Fidiée' i 'gøng' i seeng' car' ngongí' jmiñ', jo nicanaaiñ' cajmeáaiñ' dié' quíá'r' cóo' guoor' i líng' la líng' dsea' jmiǵüü' osi i líng' la líng' tá' é, osi i líng' la líng' jó' quí' tí' é, osi i líng' la líng' jaléng' jó' i dsijñúung' uó' é; jo lajaléng' íb' i cajmi'féiñ' e lafa' e nijmi'féiñ' Fidiée'.

²⁴ Jo uí' e jmóo' i dsea' do jalé' e 'li' do, joba' Fidiée' nicatiúum' bre jaléng' í e laco' nijméiñ' do jalé' e 'li' jo e lí' dsíir', co' eáam' ga' beáng' dsee' yaaiñ' lajee' la'ó' yaaiñ'. ²⁵ Dsu' lafa' e nijmitir' lajüü' e júu' quíá' Fidiée' e sea' contøong', jo lico' jmitir' lajüü' júu' e o' jáb', jogui jmi'gór' jogui jmi'féiñ' lajüü' e sea' fí' jmiǵüü' e cajmées' Fidiée' e lafa' e nijmi'féiñ' 'ñia' Fidiée' i cajmées' jalé' e jo. Co' jüü' dsea' íb' i catíng' i nijmi'féng' dsea' car' ngongí' jmiñ'. Jo lajob' 'né' lí'.

²⁶ Jo uí' e jmóo' jaléng' i dsea' do lajo, joba' Fidiée' nicatiúum' breiñ' do e laco' nijméiñ' jalé' e 'li' e lí' dsíir' do e quí' tíiñ' jmóor'. Dsuco' la quí' cartí' jaléng' dseamí' nicatú'bre lajüü' e catíng' jmóor' cóo' jaléng' dseañu', jo nicanaaiñ' jmóor' lajo lajee' la'ó' dseamíiñ'. ²⁷ Jogui lajobi' cajo cajmées' jaléng' dseañu', nicatú'bre lajüü' e catíng' jmóor' cóo' jaléng' dseamí', jo nicanaaiñ' e jo téeiñ' yaaiñ', co' nijmóor' lajüü' e ja' catíng' nijmér' lajee' la'ó' dseañuiñ'. Jo la'ó' dseañu'bre nijmóor' lajüü' e 'li' rúíñ', joba' fí' ngúu' táam' jaléng' i dsea' la'í' íñ' iihuí' e jáa' quíá' Fidiée' uí' e jmóor' jalé' e 'li' lajo.

²⁸ Jo co' jo' iing' gui dsea' fa' e nijmicuíñ' Fidiée', joba' Fidiée' nicatiúum' bre jaléng' í, jo jo' jñíñ' quíá' do e ni'f' dsíir' jalé' e 'li' e já' dsíir', jo cóo' jalé' e í' dsíir' do canaang' jmóor' jalé' e ja' dseeng' e ja' catíng' nijmér'. ²⁹ Jo jaléng' i dsea' í jmóor' laji' íng' e ja' dseeng' e sea' fí' jmiǵüü', jogui jmóor' laji' íng' e lí' dsíir' ngúu' táaiñ', jogui eáam' jmáiñ' ga' jaléng' dsea' rúíñ', jogui eáam' dsihuíñ' quíá' jaléng' dsea' rúíñ', jogui jmóor' ta' jngang' jaléng' dsea' rúíñ', jogui jmóor' ta' tíng', jogui jmiǵøoiñ' dsea' rúíñ', jogui contøom' í' dsíir' e ga' quíá' dsea' rúíñ', jogui jmóor' ta' quí' adsee', ³⁰ jogui fé'r' júu' ga' quíá' jaléng' dsea' rúíñ', jogui 'ni' níim' bre Fidiée', jogui ja' í' líiñ' cóo' jalé' e ga' e jmóor', jogui fé'r' júu' róo' uii' quíá'r' yaaiñ', jogui eáam' jmiǵløng' yaaiñ' jee' jaléng' dsea' rúíñ', jogui 'nó'r' jial' nijmi'ufiñ' jalé' e ja' dseeng', jogui ja' jmóor' núur' lajüü' ta' quí' dsea' cóong' quíá'r', ³¹ jogui ja' iñ' e ningáiñ' lí' doñi' ee' e guiú', o'gui jmitir' jalé' júu' e fé'r', jogui ja' 'neáaiñ' jaléng' dsea' rúíñ', jogui ja' tíiñ' íñ' dsee' quíá' jaléng' dsea' rúíñ' o'gui fí' líiñ' jüü' jaang' dsea' rúíñ' cajo. ³² Jo jaléng' i dsea' la'í' niñi'bre guiú' e Fidiée' nicacuø'r' júu' quíá'r' e doñi' í' dsea' i jmóo' lajo, dseáng' 'né' e nijjúum'bre. Dsu' ja' ee' lí' e niñir' lajo, dsu' mí' 'noo'bi' jmóor' jalé' e ja' dseeng' lajo, jo jüü' cartí' íaang' dsíir'bre mi' jmóo' jaléng' dsea' jiéng' e ga' lajo.

2

Fidiée`bing` i` quidsi' i' laco' catfing` quiá- lajaléng' dsea` jmigüf`

¹ Joba' fíi` guíi' 'nú', dsea` rú'naa', ií' 'nú' cuø'na' dsee` dsea` rúng'na', ja` e líí' ií' líng'na', dsu' mi` jmoo'na' lajo, yaam`ba' cuø'na' dsee` yaang`na' jóng, dsuco' 'nú' jmoo'na' ga` lí' laco' la jmoo` i` dsea` íb` cajo. ² Jo nine`baa' røø` e laco' catfím` quidsi' Fidiée` i' quiá- lajaléng' dsea` i` jmoo` e ga` lajo. ³ Dsu' 'nú', dsea` cuø'na' dsee` jaléng' dsea` rúng'na', ja` güi'í' óo'na' fa' e ja` niquidsi' Fidiée` i' quií`na' laco' catfing`, co' 'nú', røøb` jmoo'na' cajo laco' jmoo` jaléng' i` dsea` i` jmoo` e ga` lajo. <sup>4</sup> Jo eáam' guiúng` Fidiée` cóo'` 'nú', jogui eáam' féng' dsíir' cajo. Jo uíi` e eáam' guiúíi` do, joba' nisijeeiñ` 'nú' cartí' niquí- jíing'` yaang`na' fí' quinir`. Dsu' 'nú', ja` iing`na' jmée`na' cuente jial tíí' guiúíi` cóo'` 'nú'. <sup>5</sup> Jo co' jaléng' 'nú' eáam' ue' óo'na' jogui ja` iing`na' fa' e niquí- jíing` yaang`na' fí' quini' Fidiée`, joba' eáam' nijmi'míng'na' jalé' iihuí' e catfing`na' mi` nití` í' e niquidsi' Fidiée` i' laco' catfing` quiá- lajaang` lajaang` dsea` jmigüf`. <sup>6</sup> Co' ie` jmíi` job mi` niquí- quiá- lajaang` lajaang` dsea` lí' jialco' jíi` e nica'ée` dsea` lajee` e seeiñ` fí' jmigüf` la. <sup>7</sup> Jo jaléng' dsea` i' 'nó' jial e nifé' Fidiée` guiá- uii` quiá-r` jogui jial e niñíiñ` quiá- dsea` do jalé' e jlo` e catfíiñ` jogui jial e niliseeiñ` lata` uii` e cuø' dsíir' e jmóor` jalé' e guiá`, joba' lajaléng' dsea` i` jmoo` lajo, Fidiée` nicuø'` bre jaléng' í' e niliseeiñ` cøong` cóo'r` lata`. <sup>8</sup> Jo dsu' lajaléng' dsea` i` jmoo` lajíi` e lí' dsíir' yaaiñ` jogui ja` náu'r` jalé' ta` huí', co' lí' lí' tí'gui dsíir' e jmóor` jalé' e ja` dseeng`, jo uii` joba' Fidiée` eáam' nisiguiíñ` quiá- jaléng' í', jo iihuí' e eáam' nicuø'` reiñ'. ⁹ Joba' jaléng' i` dsea` i` jmoo` jalé' e ga` lajo, eáam' fí'í' nilíiñ` cóo'` jalé' iihuí' e ni'íñ' e jáa' quiá- Fidiée`, jo jee` jo quiéeng` jaléng' dsea` i` líng' dsea` Israel jogui dsu' lajobi cajo jaléng' dsea` i` ja` líng' dsea` Israel. <sup>10</sup> Dsu' jaléng' i` dsea` i` jmoo` jmang'` jalé' e guiá-, 'ñiab' Fidiéeb` nicuø'r` jaléng' í' jalé' e jlo` e catfíiñ`, jogui nifé'r` guiá- uii` quiáíñ`, jogui nicuø'r` e niliseeiñ` juguiá- contøong` cajo. Jo jee` jo quiéeng` jaléng' dsea` Israel, jogui dsu' lajobi cajo jaléng' dsea` i` ja` líng' dsea` Israel. <sup>11</sup> Co' Fidiée` ja` cár` cuente jial líng' dsea`, co' røøb` líí'naa' lajii`naa' fí' quinir`.

¹² Jo jaléng' dsea` i` ée` dsee` e ja` mí' calicuír` e júu` quiu' ta` quiá- Moi, joba' mi` nití` í' e júuiñ` ja` ni'íi` í' quiá-r` la'eáang` cóo'` e júu` quiu' ta` do; jo dsu' jaléng' dsea` i` ée` dsee` nañi' fa' nicuúí`bre jial fé' e júu` quiu' ta` do, joba' mi` nití` í' e júuiñ`, cóo'` e júu` quiu' ta` dob ni'íi` í' quiá-r` laco' catfing`. ¹³ Co' ja` ni'íng' Fidiée` jaléng' i` dsea` i` lico'` núu` e júu` quiu' ta` do e líiñ` dsea` i` ja` røøng` dsee` fí' quinir`, dsuco' lajíi` dsea` i` jmoo` náu' laco' fé' e júu` jo, jíi` í'bing' i` ni'íng' Fidiée` e líiñ` dsea` i` ja` røøng` dsee` fí' quinir`. <sup>14</sup> Jo jaléng' dsea` i` ja` líng' dsea` Israel ja` sea` quiá-r` e júu` quiu' ta` do; dsu' mi` jmóor` laco' fé' e júu` quiu' ta` do, jmóor` jíi` laco' í' dsíir' yaam`bre, joba' lafa' yaam`bre sea` júu` quiu' ta` quiá-r` jóng. ¹⁵ Dsuco' cóo'` lajalé' e jmóor` do cuø' lí' quiá-r` e dseáng'` fí' dsíi`bre sea` jalé' e júu` quiu' ta` do. Co' cóo'` jíi` e í' dsíir' yaaiñ` do nija' júu` quiá- jalé' e jo, jogui cajo cóo'` jalé' e í' dsíir' do ni'níng` ír` osi nijmi'óng' ír` é. ¹⁶ Jo nidsijéé' lajalé' e jo lí' laco' cafa'- a na mi` niguiéé' jmíi` e Fidiée` ni'í- í' lí' jialco' ca'fí' dsíi' dsea` jogui jialco' cajmeér` lí' ja` nî dsea` jíéng'. Jo nijmér` lajo la'eáang` cóo'` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` lí' laco' jíi` lí' e júu` e guiá' jnea`.

Jial seeng` dsea` Israel cóo'` e júu` quiu' ta` quiá-r` e cajme' Moi`

¹⁷ Jo fíi` guíi' jaléng' 'nú', dsea` fó'na' e líng'na' dsea` Israel jogui e teá` teáang`na' cóo'` júu` quiu' ta` quiá- Moi` jogui e jmiñlóng` yaang`na' dsu' uii` e líng'na' dsea` siguáng' quiá- Fidiée`; ¹⁸ jogui fó'na' cajo e niñi'bi' lajíi` e iing` Fidiée` e nijmée`na', jogui e júu` quiu' ta` do jmicóo'` 'nú' e niguií`na' jnang` e guiá- e nijmée`na', ¹⁹ jogui e dseáng'` nitab` óo'na' e nilí'ba' nijmicóo'`na' jaléng' dsea` i` lafa' tiuung` uii` e ja` já- líiñ` e seeng` jaang` Fidiée`, jogui fó'bi' cajo e lí'bi' nijmicóo'`na' jaléng' dsea` i` seeng` fí' lí' nnu` sò' uii` e eáang` beáng' dsee` yaaiñ`; <sup>20</sup> jogui fó'na' cajo e nitab` óo'na' e lí'ba' é'na' jaléng' dsea` i` ja` lí' gui' jnang' jalé' e guiá- e nijmér-, jogui e tíim`ba' jmée`na' lajo cajo cóo'` i` dsea` i` tá` caliñi' e júu` quiu' ta` quií`na' do, dsuco' e fí' ni` júu` quiu' ta`

do í óo'na' e fí job lí~ sea` uing~ e laco' tíng'na' ngáng'na' jogui e laco' líñí'na' jalé' júu' já' . <sup>21</sup> Joba' fí~ i jaléng' 'nú' e 'núb' e'na' jaléng' dsea` jiéng', jo dsu' eáang'gui 'né' e nijmitíng'na' yaang~na'; jogui 'nú' guia'na' júu' jee~ jaléng' dsea` e ja` dseeng` e jmóo` dsea` ii, jo dsu' cuóøng` 'nú'bi jmoo'na' ii` quiá'~ dsea` rúng'na'; ²² jogui fí'na' dsea` e ja` dseeng` e 'léé' dsea` e güüiñ` cóo'~ i o' quiá'r~, jo dsu' cuóøng` 'nú'bi' jmoo'na' jalé' e ja` dseeng` lajo; jogui 'ní' máang'na' jaléng' dié~ i jmáang` dsea` cóo'~ guóor`, dsu' cuóøng` 'nú'bi' jmoo'na' ii` jalé' e sea` fí` sinúu` guá'~ quiá'~ jaléng' i dié~ do; ²³ jogui eáang` jmiñlóng'na' yaang~na' quiá'~ e júu' quiu' ta~ quiá'~ Moí~ do, jo dsu' ja` jmi'goo'na' 'ñia' Fidiéé~, co' ja` jmoo'na' núu'na' jalé' e júu' quiu' ta~ do. <sup>24</sup> Co' e jáb'~ e líng~ uiim~ba' e fé' fí' ní` jì` quiá'~ Fidiéé` lala: “Jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel gab` fé'r' uii` quiá'~ Fidiéé` uí'~ cóo'~ jalé' e ga` e jmoo' 'nú', dsea` líng'na' dsea` Israel.”

²⁵ Dsuo' e jáb'~, doñí` ii` 'nú' i núu'~ e júu' quiu' ta~ quiá'~ Moí~ do, seab` lí~ íng` ta~ quí'~na' e tóo' lí~ fí` ngúu' táang'na' lí' laco' la líting'naa', dsea` lí'naa' dsea` Israel. Jo dsu' song ja` núu'na' e júu' quiu' ta~ do, joba' ja` e ta` íng` quí'~na' jóng e tóo' lí~ fí` ngúu' táang'na' do. ²⁶ Jo song ii` 'nú' ja` mí` cató'~ lí~ fí` ngúu' táang` jo dsu' jmití'ba' lajii'~ e júu' quiu' ta~ do, joba' Fidiéé` ím'bre 'nú' jóng lafa' jaang` dsea` i nicató'~ lí~ fí` ngúu' táang`, nañí' fa' ja` mí` calí're lajo. ²⁷ Jo i dsea` i ja` tóo' lí~ fí` ngúu' táang` dsu' jmiti'bre e júu' quiu' ta~ do, joba' cóo'~ i dsea` í` cuó' lí~ e jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` Israel, oo~ba' dsee~ fí` quini' Fidiéé`. Co' nañí' fa' nicatób~ e lí~ do fí` ngúu' táang'na' jogui e seab` quí'~na' e júu' quiu' ta~ do, dsu' ja` jmití'na' laco' fé' e júu' jo.

²⁸ Dsuo' e jáb'~, lajob lí', jii'~ jaang` dsea` líiñ` dseáng'~ dsea` Israel dsu' uí'~ e jmóor` jii'~ e quí'~ tíng` dsea` áang` quiá'r~ fa' e tóor' lí~ fí` ngúu' táaiñ`. ²⁹ Dsuo' i dsea` i dseáng'~ já'~ líng' dsea` Israel, fí` dsí'bre lí~ líiñ` lajo, jogui e quí'~ tíiñ` e jmóor` lí~ fí` ngúu' táaiñ` do, o' fí` jo lí~ 'né' jmér~ lajo, co' lafa' fí` dsí'bre lí~ nitóo' e lí~ do lana, co' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ nilíiñ`, jo Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' dsea` jmóo' lajo, jo o' júu' quiu' ta~ quiá'~ Moí~ e jmóo' lajo. Jo i dsea` i líng' lajo, Fidiéé'bing' i fé' guíá' uii' quiá'r~ jo o' dsea` jmigüi' i fé' lajo.

3

¹ Joba' ¿su guíá'~ gui e lí'naa' dsea` Israel, jogui su e quíng'gui quí'~ii' e tóo' lí~ fí` ngúu' táang'naa' lí' laco' quí'~ tí'naa'? ² E jáb'~, lajob lí', co' jmiguiab' uing~ sea` e guíá'~ e lí'naa' dsea` Israel, jo e laba' e niing~gui e jneaa'bing' i nicangíng` júu' quiá'~ Fidiéé'. <sup>3</sup> Jo dsu' e jáb'~, i líng~ la'ó' dsea` góo'naa' dsea` Israel nicatú'bre e já'~ líiñ` júu' quiá'~ Fidiéé'. Dsu' Fidiéé' contøom~ jmitir~ júu' quiá'r~ nañí' fa' i líng~ dsea` góo'naa' ja` cajméer` já'~ líiñ` e júu' jo. ⁴ Co' e jáb'~, contøom~ fé' Fidiéé' júu' já'~, nañí' fa' dsea` jmigüi' contøom~ quier' júu' ta~ júu'. Co' lalab fé' fí' ní` jì` quiá'~ Fidiéé' lí' fé' cuaiñ` quiá'r~:

Jo mi~ núu` dsea` júu' quí'~

conguiab' líñir' e jmang'~ júu' já'~ba' fó' 'nu',

jo contøom~ lí' mi~ cuó' dsea` 'nu' dsee~.

Jo lanab fé' fí' ní` jì` quiá'~ Fidiéé'.

⁵ Jo dsu' song jalé' e ga` e jmoo'naa' íng` ta~ e laco' eáang'gui nilí' dsea` jialco' jmóo' Fidiéé' jmang'~ jalé' e guíá'~, joba' ¿e~ nife'ee' jóng? ¿Su e gab` jmóo' Fidiéé' mí~ cuó' iihu' uí'~ jalé' e ga` e jmoo'naa' do? (Dsu' fá'~a e júu' la lí' laco' la fé' doñí` ii` dsea` jmigüi'.) ⁶ Dsu' Fidiéé' jii'~ cóo' e ga` jmóor'. Co' faco' ja` cuó' iihu' mí~ jmóo' dsea` e ga`, joba' ¿jial lí'r' e ní'r' í' røø` quiá'~ lajaléng' dsea` jmigüi'? ⁷ Jo seem` dsea` i fé' e cóo'~ jalé' júu' e o' já'~ e fé'r', eáang'gui nilí' dsea` jial fé' Fidiéé' jmang'~ júu' já'~, jo lajoba' nijmi'gó' dsea` ír'. Jo song lajob lí', joba' ¿jiali' ngíng` i dsea` í` dsee~ e líiñ` jaang` dsea` dsee~ dsea` quí'? <sup>8</sup> Jo song lajob lí' cajo, joba' cuóøng` fe'ee' jóng, ¿jiali' ja` jmóo' e ga` e laco' ni'uíng~ jmang'~ e guíá'~? Jo lanab fé' i líng~ dsea` e cuó'r' jnea~ dsee~, co' fé'r' e e júu' lanaba' ée~ jnea~ dsea` rún'n, jo dsu' dseáng'~ o' lajo. Jo jaléng' i dsea` i fé' ga` lajo lí' catíiñ~ e ní'ñ' lajii'~ iihu' quiá'~ jalé' e ga` e jmóor` do.

Jalém' dsea`røoiñ`dsee`

⁹ Joba' ¿su jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` Israel, guíung`guí' fí' quini` Fidiée` laco'gui i dsea` i ja` líng' lajo? ¿U~, dseáng'- o' lajo! Dsũco' nicafí`baa 'nú' e lajalém' dsea` i líng' dsea` Israel jogui lajalém' dsea` i ja` líng' lajo dseáng'- røøb` líiñ', co' jalé' dsee` quiá' bre sílí' ír'. <sup>10</sup> Co' lalab fé' fí' ni` jì quiá' Fidiée`:

¿Ja` seeng` jíí~ jaang` dsea` fa' e éer` røø` contøøng`!

¿Co' dseáng'- jíí~ jaang` dseáng'- ja` iì seeng` i jmóo` lajo!

¹¹ Jogui ja` seeng` dsea` i quíí~ jmií~ ningáng',

o'gui i iing` ni'náng' Fidiée` cajo.

¹² Co' lajím` dsea` nicacár` fí' ga,

jogui lajím` cajo ja` ee` uing` sea` quiá'r` jíí~ coo`.

¿Co' ja` seeng` jaang` dsea` fa' i ée` røø`!

¿Co' dseáng'- jíí~ jaang` dseáng'- ja` iì seeng` i jmóo` lajo!

¹³ Jo jalé' júu` e fé'r', jmang' júu` líb'^ lí'.

Jo eáam` jmigóoiñ` dsea` rúíñ' cóo` jalé' e fé'r'.

Jo jalé' e júu` jo eáam` 'léé',

lí'^ laco' lí' e nó` quiá' jaang` mi' i guíng`.

¹⁴ Jo lajalé' e fé'r' do jmang' júu` guíib`,

jo cóo` jalé' e jo eáam` bíiñ` jaléng' dsea` rúíñ'.

¹⁵ Jo contøøng` guíng` dsíir' e nijngáíñ` dsea` rúíñ'.

¹⁶ Jo lajíí~ fí' teáaiñ` dseáng'- jmang'- lajíí~ e 'lé`bre dseáng'-.

Jo cuø' iihuí' jaléng' dsea` rúíñ'.

¹⁷ Jo dseáng'- jíí~ capí'^ ja` ñir' jial dseáng'- e seeiñ` juguiú` cóo` Fidiée`.

¹⁸ Jogui dseáng'- jíí~ capí'^ ja` ñir' e 'né` e nijmi'gór' Fidiée`.

Jo lanab lí' júu` quiá' Fidiée`.

¹⁹ Jo nine`baa` røø` e lajalé' e júu` quiu' ta` e cajme' Moi` jaléng' dsea` Israelbing' catíng` nijmiti~, jo lajoba' jíí~ jaang` dsea` jmiquí' cuøøng` fa' nijíñ` e ja` røoiñ` dsee` fí' quini` Fidiée`, co' dsea` íbing' i í' í' laco' catíng` quiá' lajaléng' dsea` jmiquí'. ²⁰ Co' Fidiée` ja` ni'íñ' jíí~ jaang` dsea` e líiñ' jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini` dsu' uíí~ e jmitir` e júu` quiu' ta` do. Dsũco' jíí~ lí` íng` ta` e júu` quiu' ta` do e lico' line`naa' e lí'naa' dsea` røøng` dseeb`.

Jial íng' Fidiée` jneaa`aa' la'eáang' e já' lí'naa' júu` quiá'r`

²¹ Jo dsu' lana Fidiée` nicacuø'r` jneaa`aa' e nine`naa' jial e íñ` jneaa`aa' e lí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`. Jo jmóor` lajo dsu' o' uíí~ e jmití'naa' júu` quiu' ta` e cajme' Moi`. Jo røøb` cóøng` e júu` na laco'gui e fé' e fí' ni` e júu` quiu' ta` do jogui laco' e café' jaléng' dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidiée` malií~gui eáang'. ²² Jo røøb` íng' Fidiée` lajaléng' dsea` jmiquí' e líiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini` la'eáang' e já' líiñ' júu` quiá' Dsea` Jmáang`. <sup>23</sup> Co' lajím` dsea` jmiquí' nica'éer` dsee`, jo uíí~ e joba' ja` catíiñ` e nííiñ` e niliseeiñ` cóo` Fidiée` fí' lí~ níng` 'gøøng' dsea` do. <sup>24</sup> Dsu' uíí~ e Fidiée` eáam' 'neáaiñ` jneaa`aa' e jíí~ ja` catí`naa' lajo, joba' ca'íñ' jneaa`aa' e lí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`. Jo cajméer` lajo la'eáang' e nicaléang` Dsea` Jmáang` jneaa`aa' jee` jalé' dsee` qui`ii' ie` lamí~ cajúíñ` fí' dse' crúu`. <sup>25</sup> Jo Fidiée` cacuøoiñ` Dsea` Jmáang` e laco' cajúng` dsea` do fí' dse' crúu`. Jo la'eáang` cóo` e jmi'øøng` Dsea` Jmáang` e catuú` fí' jo, ca'íiñ` dsee` quiá' dsea`. Jo Fidiée` cacuøoiñ` dsea` do e laco' cuø' lí` e contøøm` jmóor` jmang' e guíí~ jogui e eáam' féng' dsíir' cajo, dsũco' ja` íx` dsíir' jalé' dsee` e ca'éé` dsea` lamí~ jéeng'gui. ²⁶ Jo cajméer` lajo e laco' nilíñ' dsea` jmií~ na e ím`bre dsea` e líiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`. Jo e na cuø' lí~ e jíí~ íb` dsea` i jmóo` jmang' jalé' e guíú~, jogui jíí~ íb` cajo i íng' doñí' iì dsea` i já' líng' júu` quiá' Dsea` Jmáang` e líiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`.

²⁷ Jo lana jíí~ coo` fa' e nijmi'jøøng'^ yee`naa' fí' quini` Fidiée` e í' dsi`naa' e ni'íñ' jneaa`aa' dsu' uíí~ e jmití'naa' e júu` quiu' ta` do, co' ni'ím`bre jneaa`aa' dsu' uíí~ e já'

lí'naa' júu^ quiá' Dsea`Jmáang` . 28 Jo lanaba' nicalíne~naa' røø e Fidiée` ni'ím'bre dsea` e líiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` dsu' uí' e já' líiñ' júu^ quiá' Dsea`Jmáang` , dsu' o' uí' e jmitir` e júu^ quiu' ta` do. 29 Dsu' Fidiée` ja` líiñ' jí' Fidiée` quiá' dsea` Israel, co' líim'bre cajo Fidiée` quiá' lajaléng' dsea` jmigüí'. 30 Co' dseáng' jaam` Fidiée` dseáng' i seeng`, jo jí' í'bing' i íng' dsea` i já' líng` júu^ quiá' Dsea`Jmáang` e líiñ' dsea` ja` røøng` dsee` fí` quinir`, nañ' su líiñ' do dsea` Israel osi ja` líiñ' lajo é. 31 Jo dsu' uí' e já' lí'naa' júu^ quiá' Dsea`Jmáang` , joba' dseáng' ja` cuøøng` fa' e ni'náng` ca' lají' e fé' e fí' ni` júu^ quiu' ta` do. Co' lí' lí' jmi'goo`bá' jial tí' niing` e fé' e júu` jo.

4

Jo lí' laco' cajmée` 'líi` yúu' Abraham, lajob` 'né` jmó'oo'

1 Jo lana, dsea` rú'naa', nisí'naa' capí' cuaiñ` quiá' e calí` cóo' 'líi` yúu' qui' ii' Abraham. 2 Cofa' mí` ca'íng' Fidiée` 'líi` yúu' Abraham e líiñ' do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` dsu' uí' jalé' e guiú` e ca'éeiñ`, joba' seab` cuøøng` lí' jmijløng` 'ñia'r' jóng, dsu' o' fí` quini` Fidiée` faco' lajo. 3 Dsuo' lalab fé' fí' ni` jí' quiá' Fidiée': "Jo 'líi` yúu' Abraham jáb' calíñ` júu^ quiá' Fidiée`, joba' Fidiée` ca'íñ' dsea` do e líiñ' do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`."

4 Jo lajob` líi', fa' jaang` dsea` jmóor` ta~, joba' e 'léeiñ' do ja` ngíiñ` lí' ta` ngíiñ`, co' quiá' lají' ta` e jmóo`bre quiá' e joba' ngíiñ`. 5 Jo dsu' fa' jaang` dsea` já' líiñ` júu^ quiá' Fidiée`, joba' Fidiée` ím'bre dsea` do e líiñ' do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` nañ' fa' ja` mí` cajméeiñ' do jí' cóo' e guiú`. 6 Co' caféb' dseata` dsea` féng' Daví' ie` malí`gui do quiá' jial tí' juguíú` quiá' lí' doñí' ii` dsea` mí` jo` iú` dsí' Fidiée` cóo' lajalé' e nicajméer` lami` jéeng`gui, jogui e nica'íng'neiñ' e líiñ' do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`. 7 Jo lalab cajíng' i dseata` do ie` malí`gui do:

Jo eáam` juguíú` quiá' jaléng' dsea`

mí` Fidiée` nica'íñ` dsee` quiá' lajalé' e ga' e nicajméeiñ`,

jogui e nicaléang`neiñ' jee` jalé' dsee` quiá'!

8 Jo eáam` juguíú` quiá' jaléng' dsea`

i jo` iú` dsí' Fí'naa' Fidiée` jalé' dsee` e nica'éeiñ`.

Jo lanab jí' lí' júu^ quiá' dseata` dsea` féng' Daví'.

9 Jo e juguíú` na ja` catíng` jí' dsea` Israel i quí' tíng` tóo' lí' fí` ngúu' táang`, co' catím` cajo jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel dsea` i ja` quí' tíng` lajo. Co' lí' laco' la nicasí'naa' 'nú' e Fidiée` ca'ím'bre 'líi` yúu' Abraham e líiñ' do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` dsu' uí' e já' calíng` dsea` do júu^ quiá' Fidiée`, 10 jo` lí' ca'íng' Fidiée` i 'líi` yúu' Abraham do e líiñ' do lajo? ¿Su nú'gui e cató' lí' fí` ngúu' táaiñ` osi mí` cangf` jo` é? Mó' nú'gui e cató' lí' fí` ngúu' táam`bre ca'íng' Fidiée` ír` e líiñ' do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`. 11 Jo mí` cangf` e ca'íng' Fidiée` i 'líi` yúu' do, joguiba' cató' lí' fí` ngúu' táaiñ` do e laco' cuo' lí' e nica'ím' Fidiée` ír` e líiñ' jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` dsu' uí' e já' calíñ` do júu^ quiá' Fidiée`. Jo uí' e joba' i 'líi` yúu' Abraham do ca'uíñ` lafa' tiquiá' jaléng' dsea` i já' líng` júu^ quiá' Fidiée`. Co' Fidiée`bing' i íng' dsea` i já' líng` júu^ quiá'r` e laco' nilíñ' do dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`, jo ja` ee` lí' fa' ja` mí` cató' lí' fí` ngúu' táaiñ' do. 12 Jogui i 'líi` yúu' Abraham do líim'bre cajo lafa' tiquiá' jaléng' dsea` Israel i nicató' lí' fí` ngúu' táang`. Jo i 'líi` yúu' do líiñ' lafa' tiquiá' jaléng' í' dsu' o' uí' e nicató' lí' fí` ngúu' táaiñ' do; co' 'né' e nijmiti`biñ' do cajo lí' laco' cajmée` i 'líi` yúu' Abraham do ie` lami` já' calíñ` júu^ quiá' Fidiée` lajee` e nú'gui e cató' lí' fí` ngúu' táaiñ`.

Mí` cacuo' Fidiée` júu^ quiá'r` 'líi` yúu' Abraham

13 Jo ie` malí`gui do Fidiée` cacuo'r` júu^ 'líi` yúu' Abraham cóo'gui jaléng' dsea` sijur` e niñíim`biñ' do lajalé' e sea` fí` jmigüí'. Jo e júu^ la caliti` dsu' o' uí' e 'líi` yúu' Abraham cajméer` núu'r` e júu^ quiu' ta` e cajme' Moi. Co' calí` lajo la'eáng` e jáb' calíng` i 'líi` yúu' do júu^ quiá' Fidiée`, jo uí' e joba' e ca'íng' dsea` do ír` e líiñ' jaang`

dsea`i ja`dsee` røong` fí` quinir`. ¹⁴ Jo song lajii` dsea`i jmiti` e júu` quiu` ta` do ni`lín` lajalé` e sea` fí` jmigüf, joba` cuøong` fe`ee` jóng e ja` ee` ta` íng` e já` líng` dsea` júu` quiá` Fidié` , jogui e júu` e cacuø` Fidié` lami` jéeng`gui do ja` ee` quíng` cajo. <sup>15</sup> Co` song ja` jmiti` dsea` dseáng` røø` e júu` quiu` ta` do, joba` iihuíb` ín` quiá` Fidié` jóng. Jo dsu` lí` ja` sea` e júu` quiu` ta` do, joba` ja` ee` cuøong` lí` lé` dsea` cóo` e jo.

¹⁶ Jo Fidié` cacuø`r` líi` yúu` Abraham júu` quiá`r` uíi` e já` calíng` i` líi` yúu` do júu` quiá` dsea` do. Jo cajmée` Fidié` lajo e laco` jaléng` dsea` i` líng` siju` líi` yúu` Abraham nita` dsíir` e dseáng` nijmitib` Fidié` e júu` jo la`eáng` e eáng` 'neáiin` jaléng` i` dsea` í` e jii` ja` catíin` do lajo. Jo lí` laco` cuøong` fe`ee` e júu` na, e jalé` e jíng` Fidié` e nicuø`r` jaléng` dsea`, dsu` o` jii` dsea` i` catíng` e júu` quiu` ta` do i` nicuø`r` jalé` e jo, co` nicuø`r` bre cajo jaléng` i` dsea` i` já` líng` júu` quiá`r` lí` laco` cajmée` i` líi` yúu` Abraham do. Jo lajoba` i` líi` yúu` do ca`uíin` lafa` tiquiá` jaléng` jneaa`aa`, dsea` i` já` líi`naa` júu` quiá` Fidié`. <sup>17</sup> Jo lí` laco` la fé` Fidié` fí` ni` jii` quiá`r` lí` fé`r` lala cuaiin` quiá` líi` yúu` Abraham: "Nícajmé` e e nilín` lafa` tiquiá` i` fíng` 'lé` dsea` jmigüf." Jo lanab fé` Fidié` fí` ni` jii` quiá`r`. Jo e júu` la calitib`, co` níab` Fidié` dsea` cacuø`. Jogui jáb` calíng` Abraham e júu` e cangíin` quiá` dsea` do. Jo jii` Fidié` bing` i` quíi` jmi` e nijmijir` jaléng` líi` jogui e nijmér` e nilisea` doñi` ee` e ja` mí` sea` fí` jmigüf.

¹⁸ Jo lajee` e nidseám` eáng` i` líi` yúu` Abraham do, jogui jo` quíi`r` jmi` fa` e niliseeng` jóor` co` eám` niyúu`r`, jo dsu` jáb` calíin` do júu` quiá` Fidié` e quiá` niliseem` jóor` nañi` fa` ja` quíi`r` jmi` lajo. Jo dsu` lajob calí`, jo "ca`uíin` lafa` tiquiá` i` fíng` 'lé` dsea` jmigüf" lí` laco`gui la nicasi` Fidié` ír` lami` jéeng`gui ie` lami` cajíng` dsea` do lala: "Lanab niliseeng` fíng` dsea` sijú`." <sup>19</sup> Jo dseáng` ja` calitúm` dsíi` líi` yúu` Abraham e já` líi`n` júu` quiá` Fidié`, nañi` fa` ie` jo níngoor` jie` ja` cien jii, jogui nilí`bre cóo` dseam` quiá`r` i` sii` Sara do e tí` lí` nijúum`bre. Jo laji` gám`bre ie` jo eám` nidseáiin`, joba` jo` quíi`r` guir` jmi` fa` e niliseeng` jóor`. <sup>20</sup> Jo i` líi` yúu` Abraham do dseáng` jáb` calíin` jogui dseáng` calitab` dsíir` e dseáng` nijmitib` Fidié` lajii` júu` e cacuø`r` dsea` do, jo eáng`gui já` calíin` jogui cajmita`gui dsíir` e dseáng` nijmitib` Fidié` lajii` e nicajii` lami` jéeng`gui do. Jo uíi` joba` eám` cajmiféin` Fidié`, <sup>21</sup> co` dseáng` nitab` dsíir` e dseáng` quíi` dsea` do jmi` e nijmitir` lajii` júu` e nicacuø`r` lami` jéeng`gui. ²² Jo uíi` e já` calíin` do e júu` jo, joba` calíng` Fidié` ír` e líi`n` do jaang` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir`. ²³ Jo e calíng` Fidié` i` líi` yúu` Abraham do e líi`n` do jaang` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir` o` jii` quiá` líi` yúu` í` dseáng` fé` e júu` na, ²⁴ dsuco` catíim` jneaa`aa` e júu` na cajo. Co` ím` Fidié` jneaa`aa` e líi`naa` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir` dsu` uíi` e já` líi`naa` júu` quiá`r`. Jo jáb` líi`naa` cajo e Fidié` bing` i` cajmijit` tu` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` <sup>25</sup> mí` cangf` e cacuø`oin` dsea` do e cajúin` fí` dse` crúu` uíi` jalé` dsee` quí`ii`. Jo mí` cangf` jo, cajmijit` tur` Dsea` Jmáang` e laco` la`eáng` í` cajmér` cóo` jneaa`aa` e nilíi`naa` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir`.

5

Jial íng` Fidié` dsea` e líi`n` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir`

¹ Jo lana Fidié` nica`lín` jneaa`aa` e líi`naa` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir` dsu` uíi` e nijá` líi`naa` júu` quiá`r`. Jo co` lajob nilíi`naa`, joba` juguiú` júu` røø` nisee`naa` lana cóo` Fidié` la`eáng` cóo` jalé` e nicajmée` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` cóo` jneaa`aa`. <sup>2</sup> Jo la`eáng` cóo` Dsea` Jmáam`ba` e nisee`naa` lajo cóo` Fidié`. Jo nicangíng`naa` e jo uíi` e já` líi`naa` júu` quiá`r`. Jo lajob nisee`naa` lana, jogui eám` íang` dsíi`naa`, co` nitab` dsíi`naa` e dseáng` niliseem`baa` cøong` cóo` Fidié` fí` lí` níng` 'gøin` mí` nití` e í` jo. <sup>3</sup> Jogui o` quiá` jii` e na e jmi`íang` dsíi`naa`, co` lajob cajo jmi`íam` dsíi`naa` cóo` jalé` e huíng` e dsijée` quí`ii`. Co` nine`baa` guíu` e mí` níngf` e dsingíng`naa` jalé` e jo, joba` eáng`guib` niliféng` dsíi`naa` cóo` doñi` ee` e nidsijée` quí`ii` jóng. ⁴ Jo mí` jmoo`naa` e féng` dsíi`naa` cóo` jalé` e dsingíng`naa` do, joba` guíab` fé` Fidié`

uui~ quí~ ii' jóng. Jo mi~ jmóo` Fidiée` lajo cóo~ jneaa~aa', joba' eáang'gui lita~ dsì'naa' e niliseem~baa' cøong` cóo~ Fidiée` fí lí~ niing~ 'gøiñ'. ⁵ Jo e nita~ dsì'naa' na dseáng~ nilitib~, co' la'eáang' cóo~ Jmiguí' quiá'r~ e nicacuø'r' jneaa~aa' e nicaline~naa' jial tíí' e ja` cøong` cóo~ e 'neáaiñ` jneaa~aa' do.

⁶ Jo dsu' lajee` e ja` quí~ guí~ jmií~ fa' e nilaang~ yee~naa' jee~ jalé` dsee~ quí~ ii', jo dsu' lajee` job mi~ catí' í' e cagüéng~ Dsea` Jmáang~ fí jmigüí' la e laco' cajáng' 'ñia'r' e cajúin~ cuaiñ` quí~ ii', dsea` lí'naa' dsea` dsee~ dsea` quí'. <sup>7</sup> Dsu' huím' eáang' nicuøng~ 'ñia' jaang` dsea` e nijúuin~ uui~ quíá~ jaang` dsea` i` ée` røø, jo dsu' coo` jangám~ seeng` jaang` dsea` i` nicuøng~ 'ñia' e nijúuin~ cuaiñ` quíá~ jaang`gui dsea` i` dseáng~ lajang~ guiúng~. ⁸ Jo dsu' lajee` e lí'naa' dsea` dsee~ dsea` quí', Fidiée` ca'e'r' jneaa~aa' jial tíí' ja` cøong` cóo~ e 'neáaiñ` jneaa~aa', co' casíin` Dsea` Jmáang~ e laco' dsea` do cajúin~ uíí~ dsee~ quí~ ii'. ⁹ Jo lana nica'ím' Fidiée` jneaa~aa' e nilí'naa' dsea` i` ja` røong` dsee~ fí quini~ la'eáang' cóo~ e jmi'øøng~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. Jo co' lajob cajméer` cóo~ jneaa~aa', joba' lana eáang'guib nita~ dsì'naa' e Dsea` Jmáam~bing' i` nileáng~ jneaa~aa' jee~ jalé` iihuí' e nilisea` mí' tí' lí' ni'í' Fidiée` í' quíá~ lajaléng' dsea` jmigüí'. <sup>10</sup> Jo lajee` e ja` see~naa' røø` cóo~ Fidiée` jogui e 'ní' máang'naa're, jo lajee` job cajméer` e caliséng'naa' juguiú~ júu` røø` cóo~r' la'eáang' e cajúng~ Jóor' Dsea` Jmáang~ fí dse' crúu`. Jo co' lajob cajméer` cóo~ jneaa~aa', joba' lana eáang'guib nita~ dsì'naa' e dseáng~ nileám~baa' jee~ jalé` dsee~ quí~ ii' la'eáang' e cají'tu Dsea` Jmáang~ mí' cangí' e cajúin~. ¹¹ Jo o' jíí~ quíá~ e na e jmi'íáang` dsì'naa', co' lajob jmi'íáang` dsì'naa' cajo cóo~ lajalé' e nicajméé Fidiée` cóo~ jneaa~aa' la'eáang' cóo~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~; dsuco' la'eáang' dsea` dob e nisee~naa' lana juguiú~ júu` røø` cøong` cóo~ Fidiée`.

Mí~ canaang` e sea` dsee~ fí jmigüí'

¹² Jo lajob líí', dsea` rú'naa'; jo la'uui~, mí~ canaang` e caliseá` dsee~ fí jmigüí' la, calí~ lajo uíí~ jaang` dseañu' i` calisí Adán. Jo dsifí mí~ cangí' e ca'éer` dsee~, job mí~ canaang` e caliseá` 'mó~; jo co' lajob cajmééin' do lami~ uui~, joba' lajím` dsea` latí' lana sea` 'mó~ quiá'r~ uíí~ jalé' e dsee~ e éer'. <sup>13</sup> Jo dsea` dsee~ dsea` quib' nilíing` dsea` lajíí~ ie~ nú' gui e niíing` Moi' e júu` quiu' ta~ quíá~ Fidiée`. Jo dsu' mí~ ja` sea` júu` quiu' ta~, joba' ja` cuøong` lí' níing` dsea` dsee~ e ja` mí' cajmitir~ e júu` jo. <sup>14</sup> Jo lajob líí', lajaléng' dsea` i` caliséng` jíí~ ie~ lami~ cajá~ Adán jo ie~ cartí' cajá~ Moi' caliseáb` 'mó~ quiá'r~, joba' cajúm~bre. Jo calíin~ lajo uíí~ jalé' dsee~ e ca'éer', lifa' ja` ca'éer` dsee~ e laco' dsee~ e ca'ée` Adán, co' i` dsea` do ja` cajméer` núu'r~ coo` ta~ caquiú' Fidiée`. Jo i` Adán labing' i` líing` coo` e lí' quíá~ jaang` i` niing~ i` nijáa` cøong`gui. <sup>15</sup> Jo ja` cuøong` cøong~naa' røø` e dsee~ e ca'ée` Adán jogui e cacuø' Fidiée` jneaa~aa' e íáang` dsíir'. Dsuco' uíí~ e dsee~ e ca'ée` i` Adán do ie~ jo, joba' caliseá` 'mó~ fí jmigüí' la, jo mí~ calí~ lajo, joba' lajím` dsea` júuin~ jóng. Jogui e cangíng'naa' quíá~ Fidiée` uíí~ e 'neáaiñ` jneaa~aa' do cajmilir~ lajo cóo~ jíí~ 'ñia' Dsea` Jmáang~. Co' e cajméé` Dsea` Jmáang~ do dseáng~ ja` sea` e cuøong` lí' cóng~ cóo~ e jo, co' la'eáang' jíí~ cóo~ íb` fíim` dsea` jmigüí' tíin~ fí quini~ Fidiée`. ¹⁶ Jo e cangíng'naa' quíá~ Fidiée` uíí~ e eáang' 'neáaiñ` jneaa~aa' do ja` cuøong` lí' cøong~naa' cóo~ e dsee~ e ca'ée` i` Adán do. Co' mí~ ca'éeiñ` do dsee~, joba' canaang` e caliseá` 'mó~ fí jmigüí', jo uíí~ joba' ca'naam` dsea` jóng e seeiñ` cøong` cóo~ Fidiée`. Jo dsu' e cangíng'naa' quíá~ Fidiée` do jmóo` e íñ' jneaa~aa' e nilí'naa' dsea` i` ja` røong` dsee~ fí quini~. Jo e jo jmóo` Fidiée` cóo~ jneaa~aa' la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang~, co' íbing' i` nica'íing~ lajalé' dsee~ quíá~ dsea` jmigüí'. <sup>17</sup> Jo dsu' e jáb', mí~ ca'ée` i` Adán do la'uui~ dsee~, joba' canaang` e caliseá` bí' quíá~ 'mó~, co' dseáng~ lajím` dsea` jmigüí' tíin~ e jo. Jo dsu' eáang'guib sea` bí' quíá~ lajíí~ e cuø' Fidiée` i` fíing` dsea` jmigüí' e íng'neiñ' e líiñ` dsea` i` ja` røong` dsee~ fí quini~. Jo jmóo` Fidiée` lajo la'eáang' cóo~ jíí~ 'ñia' Dsea` Jmáang~ uíí~ e eáang' guiúin~ cóo~ dsea` jmigüí'. Jo co' lajob líí', joba' røøb` ni'íin~ í' cóo~ Dsea` Jmáang~ mí~ nití' í' lajo.

¹⁸ Jo co' la'eáang' cóo~ e coo` dsee~ e ca'ée` i` Adán do, job mí~ ca'naang` dsea` e seeiñ` cøong` cóo~ Fidiée`. Jo dsu' la'eáang' cóo~ e coo` e guiú~ e cajméé` Dsea` Jmáang~ fí

dse' crúu^, joba' lana niseab' fí e lajaléng' dseà nilííiñ' dseà i ja' røong' dsee- fí quini' Fidiée'. ¹⁹ Jo cò' ja' cajmée' gui i Adán do núu'r~ lajii' ta~ caquiú' Fidiée', joba' lajalém' dseà jmiigüi' ca'uíiñ' dseà dsee- dseà qui'. Jogui lajobi cajo, la'eáang' e cajmée' Dseà Jmáang- núu'r~, joba' íng' Fidiée' i fíim' dseà jmiigüi' e liiñ' do dseà i ja' røong' dsee- fí quini'.

²⁰ Jo mi~ caliseá e júu^ quiú' ta~ e cajme' Moi~ do, joba' eáang' guib calilí^ dseà e røoiñ' dsee- jóng. Jo dsu' mi~ calimíng' eáang' dsee- quiá' dseà, joba' Fidiée' eáang' guib caliguiúñ' cóo'~ jaléng' dseà nañí' fa' ja' catíiñ' lajo. ²¹ Jo dsu' e jáb' e dsee- e ée' dseà jmiigüi' seab' bí quiá', cò' fí 'mób- sí'. Jo dsu' e eáang' guiúng' Fidiée' cóo'~ jneaa'aa' do eáang' guib sea' bí quiá', cò' nica'ím' bre jneaa'aa' e líí'naa' dseà i ja' røong' dsee- fí quini'. Jo cajmée' lajo cóo'~ jneaa'aa' e laco' nilisee- naa' car' ngongí' jmiñ' la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Dseà Jmáang-.

6

Lafa' dseà 'míng- nilí'naa' la'eáang' cóo'~ Dseà Jmáang-

¹ Jo fíi' guí 'nú', dseà rú'naa', e ja' cuøong' e ni'í'gui dsi'naa' e nibeáang' gui dsee- yee'naa' e laco' eáang' gui niliguiúng' Fidiée' cóo'~ jneaa'aa'. ² Cò' dseáng' o' lajo! Dsucò' jneaa'aa' lafa' nicajúm-baa' uíi' e nica'náng'naa' jee' jalé' dsee- e lami' quie' nifí' quí-ii'. Jo cò' lajob nilí'naa', joba' jo' cuøong' fa' e nibeáang' gui dsee- yee'naa'. ³ Dsucò' nine~baa' guiú' e ie~ mi~ cajgáang-naa' jmiñ' uíi' e nilí'naa' dseà quiá' Dseà Jmáang-, joba' lafa' e cajúm-baa' jóng cóo'~ dseà do fí dse' crúu^ . ⁴ Cò' ie~ mi~ cajgáang-naa' jmiñ' do líí' lafa' e røøb' ca'áng-naa' cóo'~ Dseà Jmáang- mi~ cangí' e cajúñ'. Jogui mi~ cají'tu Dseà Jmáang- la'eáang' cóo'~ e güea' 'gøng' quiá' Tiquiá'r' Fidiée', joba' lafa' cají'b'tu jneaa'aa' cajo e laco' nilisee- naa' e nilí'naa' lafa' dseà 'míng-.

⁵ Jo cò' lafa' cajúm-baa' ie~ lami~ cajúng- Dseà Jmáang-, joba' lana lafa' jaam' dseà nilí'na' cóo'r~. Jo cò' cají'b'tu Dseà Jmáang- mi~ cangí' jo, joba' jneaa'aa' cajo nijí'b'túu' ie~ jo e laco' nilisee- naa' cøong' cóo'r~. ⁶ Jo nine~baa' guiú' e ie~ mi~ catáng- Dseà Jmáang- fí dse' crúu^, cacó-bre lajalé' e ja' dseeng' e lami~ jmoo-naa' do, jo lajoba' ca'ím- e sí' fí quí-ii' e ni'ee-naa' dsee- do. Jo cò' lajob calí-, joba' lana jo' quiú'gui ta~ jneaa'aa' jalé' dsee-. ⁷ Dsucò' fa' mi~ júung- jaang' dseà, joba' jo' cuøong' fa' e nijmirøng'gui 'ñia'r' dsee-.

⁸ Jogui cò' jneaa'aa' lafa' nicajúm-baa' røø' cóo'~ Dseà Jmáang-, joba' nitab' dsi'naa' e dseáng'- nilisee-baa' cøong' cóo'r~ car' ngongí' jmiñ'. ⁹ Jo cò' cají'b'tu Dseà Jmáang- mi~ cangí' e cajúñ-, joba' guiú'b- nine~naa' e jo' cuøong'gui fa' e nijúung-tur calé' catú-, cò' jo' sea' bí quiá' 'mó' fa' e niquiú'-gui ta' ír'. ¹⁰ Jo cò' yá'ba' cajúng- Dseà Jmáang- fí dse' crúu^ uíi' jalé' dsee- quí-ii', jo lajoba' ca'íiñ- car' ngongí' jmiñ' e bí quiá' jalé' e dsee- jo. Jo mi~ cangí' jo, cají'tur calé' catú- e laco' lana niseeiñ' cøong' cóo'~ Fidiée' car' ngongí' jmiñ'. ¹¹ Jo lajob jaléng' 'nú' cajo 'né' í' óo'na' e lafa' nicajúm-ba' uíi' e jo' quiú'gui ta' 'nú' jalé' dsee- quí-na'. Cò' lanagui 'né' í' óo'na' e seeng'na' cøong' cóo'~ Fidiée' la'eáang' e nilíng'na' jaang' dseà cóo'~ Dseà Jmáang-.

¹² Jo cò' lajob líí', dseà rú'naa' dseà quiá' Dseà Jmáang-, joba' fíi' guí 'nú' e ja' cuø'gui fí yaang-na' fa' e dsee- quí-na' quiú'gui ta' 'nú' e laco' nijmití'na' lajii' e lí' óo'na' yaang-na'. ¹³ Jo ja' jáang'~ yaang-na' fí ni~ dsee- e laco' nilisea' fí quí-na' e nijmée^na' jalé' e ja' dseeng' e lí' óo'na' yaang-na', dsucò' o' lajo e 'né- jmée^na' lana; cò' lí' lí' 'né- jmée^na' e nijáang'~ yaang-na' fí jaguó' Fidiée', cò' lana nilíng'na' dseà i lafa' nicajúng- jogui i lafa' nicají'tu calé' catú-. Jo cò' lajob nilíng'na', joba' 'né- jmée^na' e nijáang'~ yaang-na' fí jaguó' Fidiée' e laco' dseà do nijmér- cóo'~ 'nú' jialco' iñ' e nijmée^na' jmang'- jalé' e guiú-. ¹⁴ Jo jo' 'né-gui fa' e quiú'gui ta' 'nú' jalé' dsee- quí-na', cò' lana niseeng'na' uíi' e eáang' 'neáang' Fidiée' 'nú', jo jo' seeng'na' fa' e quiú'gui ta' quí-na' e júu^ quiú' ta~ e cajme' Moi~ do.

Jial laang`dsea`e seeiñ`e jo` quiu` ta` dsee` ír`

¹⁵ Jo cõ' lana nisee`naa' uíi~ e eáang`'neáang` Fidiée` jneaa`aa' jogui e jo` quiu`gui ta` qui`ii' e júu` quiu` ta` do, joba' ja` dseeng` fa' e nibeáang`gui dsee` yee`naa'. <sup>16</sup> Jo guiúb` niñi` 'nú' e song nijáang` yaang`na' e nijmée`na' ta` quiá~ jaang`dsea, joba' 'né` jmiti`ba' jóngjalé` ta` e niquiú` i dsea`do, cõ' lafa' dsea`si`niim` niliing`na' quiá~ i dsea` i líng`fii`na' do. Jo lajob líi` e la, song 'nú' jmiti`na' lajii` ta` quiu` dsee` quii`na', joba' lafa' dsea` i nisijúum` líng`na' jóng, cõ' nisi`naam`ba' cóo~ Fidiée`. Jo dsu' song 'nú'gui jmoo`na' núu`na' júu` quiá~ Fidiée`, joba' ni`ím`bre 'nú' jóng e líng`na' dsea` i ja` røong`dsee` fí`quinir`. <sup>17</sup> Dsu' lana gui`máam` Fidiée` uii` quii`na', cõ' ie` lami` jéeng`gui do dsee` quii`ba' silíi` 'nú', jo dsu' lanagui nicajmiti`ba' e ngocáng` óo`na' lajii` e júu` quiá~ Fidiée` e nica`íing`na' do. ¹⁸ Jo cõ' jo` silíi`gui 'nú' jalé` dsee` quii`na' lana, joba' nicajáang` yaang`na' e nijmée`na' jmang` lajii` e guiú`. <sup>19</sup> Jo nifá`a e júu` la cóo~ júu` e fé` doñi` ii` dsea` jmigüi` e laco' ningáng`na' røø` e júu` la, cõ' fíng ja` nijmee` e lajo, huim`jiu líi` quii`na' e ningáng`na'. Cõ' 'nú', ie` lami` jéeng`gui do, dseáng` cajáang` yaang`na' e cajmee`na' jmang` jalé` e 'lí' e ja` dseeng`; jo dsu' lajob lana cajo 'né` e nijáang` yaang`na' fí`jaguó` Fidiée` e laco' nijmée`na' jmang` lajii` e guiú` e iing`dsea`do e nijmée`na'.

²⁰ Jo lajee` e silíi` 'nú' jalé` dsee` quii`na', ja` cajáang` yaang`na' fa' e cajmée`na' lajii` e iing` Fidiée`. ²¹ Jo jii` cóo` e guiú` cadse`na' quiá~ jalé` e ja` dseeng` e cajmée`na' ie` lami` jéeng`gui do, cõ' lanagui ni`i` líim`ba' cuaiñ` quiá~ jalé` e jo. Cõ' mi` jmóo` dsea` jalé` e jo, jii` fí` 'mób` si'. <sup>22</sup> Dsu' lanagui jo` silíi`gui quii`na' jalé` dsee`, cõ' lanagui nicajáang` yaang`na' fí`jaguó` Fidiée`. Jo cõ' lajob nicajmee`na', joba' lana dseáng` jmang` lajii` e guiú` e iing` Fidiée` nijmoo`na' jogui e niliseeng`na' cøong` cóo~ dsea`do car`ngonghi` jmiñ`. <sup>23</sup> Jo lajob líi`, dseáng` jii` 'mó`ba' íng` dsea` mi` éer` dsee`. Jo dsu' la'eáang` e eáang` 'neáang` Fidiée` jneaa`aa', joba' cacuør` e íáang` dsíir` e nilisee`naa' cøong` cóo~ Fii`naa' Dsea` Jmáang` car`ngonghi` jmiñ`.

7

Júu` quiu` ta` quiá~ dsea` sicúng` guó`

¹ Jo jaléng` 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`, nicúii`ba' røø` jial líi` jalé` júu` quiu` ta` quiá~ Fidiée`, jogui niñi`bi' cajo e e júu` quiu` ta` do quiu` ta` dsea` jii` lajee` e seeng`dsea` fí` jmigüi`. <sup>2</sup> Cõ' facõ' jaang`dseamf` cacúng` guór`, joba' dseáng` ja` cuøong` fa' e nitiúuiñ` i dseañu` quiá~r` do lajee` e seeiñ` do fí` jmigüi`, cõ' lajob fé` e fí` ni` e júu` quiu` ta` do. Jogui fíng song cajúng` i dseañu` do, joba' i dseamf` do jo` catíng` fa' e nijmiti`guir laco' fé` e fí` ni` júu` quiu` ta` do cuaiñ` quiá~ dsea` sicúng` guó`. <sup>3</sup> Jo song i dseamf` do 'léer` e güiñi` cóo~ dseañu` i jiéng` lajee` e seem`bi` i dseañu` quiá~r` do, joba' dseeb` éer` jóng fí` quini` Fidiée`. Jogui song cajúng` i dseañu` quiá~r` do, joba' jo` catíng`guir fa' e nijmitir` laco' fé` e fí` ni` júu` quiu` ta` do cuaiñ` quiá~ dsea` i sicúng` guó`. Joba' ja` dsee` ni`ér` fí` quini` Fidiée` song nicúiiñ` guóor` cóo~ i dseañu` i jiéng` do.

⁴ Jo lajob líi` cóo~ jaléng` 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`, cõ' la'eáang` cóo~ e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu` do, líi` lafa' e cajúm` 'nú' cajo. Jo lana jo` quiu`gui ta` 'nú' e júu` quiu` ta` quiá~ Fidiée` do. Jo calí` lajo e laco' nilíng`na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`. Jo cõ' dsea` quiá~ i dsea` i cají`tu calé` catú` nilíng`na', joba' lajii` e iing` Fidiée` nijmoo`na' lana. ⁵ Jo ie` lami` jmiti`naa' jalé` e ja` dseeng` e lí` dsíi` ngúu` táang`naa', e júu` quiu` ta` do cali`íng` ta` e laco' eáang`gui lí` dsíi`naa' e nijmó`naa' jalé` e ja` dseeng` do. Jo jalé` e jo dseáng` jii` fí` 'mób` si'. ⁶ Jo dsu' lana jo` quie`gui nifí` qui`ii' lajii` e fé` e júu` quiu` ta` do, cõ' nilíng`naa' lafa' dsea` i sijúum`, cõ' jo` silíi`gui jneaa`aa' jalé` dsee` qui`ii'. Jo cõ' lajob nilíi`, joba' lana fí` 'míib` nitée`naa' e nijmoo`naa' la'eáang` cóo~ Jmiguí` quiá~ Fidiée` lajii` e iing` Fidiée` e nijmó`oo', jo` la'eáang` cóo~ e júu` yúu` quiu` ta` do.

Lajíi~ dsee~ e sea`quíe~e

⁷ Jo e laba' iin~n fíi' i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e o' dsee~ e júu^ quiu' ta~ do. ¡Co' dseáng'~ o' lajo! Dsüco' faco' mi~ ja` mi' sea` e júu^ quiu' ta~ do, joba' ja` tóo` jmi~ caliñi' jnea~ jóng e ee~ e dsee~. Co' mi~ cajme' jnea~ júu^ e júu^ quiu' ta~ do mi~ fé' lala: "Ja` jmoo' e lí' o' jalé' e sea` fí' jmiigüi'", joba' la'eáang' cóo'~ e júu^ jo caliñi' jnea~ e lí' dsii~ jalé' e sea` fí' jmiigüi'. ⁸ Jo la'eáang' cóo'~ e júu^ quiu' ta~ do cali'íing^ ta~ e laco' jnea~ caliñi~ e eáam' ee~ dsee~ fí' jmiigüi' la uíi'~ e eáang' lí' dsii~ jalé' e sea` fí' jo. Dsü' mi~ ja` sea` júu^ quiu' ta~, joba' ja` lí'^ dsea` e éer' dsee~ jóng. ⁹ Jo nú'~ gui e ningán'n lajii'~ ta~ huí' quiá'~ e júu^ quiu' ta~ do, lín~n e seen~ juguiá~ júu^ røøb'. Jo dsü' mi~ cangán'n røøb' lajii'~ e júu^ jo, joba' eáang' gui casi' fí' quié~ e jóng e iin~n ni'ee~ e dsee~, jogui e jíi'~ 'mób~ nisijéé' quié~ e uíi'~ e jmoo'o jalé' e jo. ¹⁰ Jo lajob calí~, co' e júu^ quiu' ta~ do e lamí~ lín~n e si'í' e nijmicóo'~ jnea~ e laco' jial niliseen~ juguiá~ júu^ røøb', dsü' ja` calí~ lajo, co' ca'léeb' quié~ e e lafa' cajúm~baa uíi'~ jalé' dsee~ e ca'ee~ e do. ¹¹ Dsüco' la'eáang' cóo'~ e júu^ quiu' ta~ do cali'íing^ ta~ e laco' jnea~ caliñi~ e jmiigóob' jalé' dsee~, co' dseáng'~ jíi'~ fí' 'mób~ si'.

¹² Joba' fíi' i 'nú', dsea` rú'naa', e güeam'^ jalé' e júu^ quiu' ta~ do, jogui lajob líí' cajo lacoó' e júu^ ta~ huí' do, jogui røøb' quiu' ta~ quiá'~ dsea~, jogui guiú~bi cajo. ¹³ Co' e laba' líí' e lí'^ laco' calíi~ e dseáng'~ lajam'ba' líí' dsee~ jalé' dsee~ quié~ e. Jo e dsee~ quié~ e do cajmeáng' ta~ e júu^ ta~ huí' quiá'~ Fidiéé' do e laco' casing' jnea~ fí' 'mó'. Jo lajoba' la'eáang' cóo'~ e júu^ ta~ huí' do caja' júu^ e dseáng'~ lajam'ba' 'lí'^ jalé' dsee~ quiá'~ dsea~.

¹⁴ Jo nine~baa' røøb' e Fidiéé'bing' cacuo' e júu^ quiu' ta~ do, jo dsü' jnea~ gui lín'n jíi'~ dsea' jmiigüib', jogui jaang' i jmiti~ lajii'~ ta~ quiu' dsee~ quiá'~. ¹⁵ Jo jíi'~ 'ñiá'a ja` ngán'n ee' jalé' e jmoo'o, dsüco' ja` jmoo'o jalé' e iin~n 'ñiá'a, co' jalé' e 'ní' máam'baa, e joba' jmoo'o. ¹⁶ Jogui song jmoo'o jalé' e ja` iin~n jmee~ e do, joba' cóo'~ e jo cuøø~ lí~ e eáam' guiú~ e júu^ quiu' ta~ do. <sup>17</sup> Jo lajob líí', dsüco' o' 'ñiá'a dsea' jmoo' jalé' e ja` dseeng' do, dsüco' dsee~ quié~baa e quiu' ta~ e jmoo'o jalé' e jo. ¹⁸ Co' nicuíim' 'ñiá'a e dsea' dsee~ dsea' quib' lín'n, joba' jíi'~ coó' e guiú~ lí'^ i jmee~ nañi' fa' eáam' iin~n e nijmee~ e jalé' e guiú~, lifa' dseáng'~ ja` lí'i e nijmee~ e jalé' e jo. <sup>19</sup> Dsü' ja` jmoo'o jalé' e guiú~ e iin~n jmee~ e, co' jmang'~ jalé' e ga' e ja` iin~n jmee~baa, dseáng'~ e joba' jmoo'o. <sup>20</sup> Jo song jmoo'o jalé' e ja` iin~n jmee~ e do, joba' o' 'ñiá'a dsea' jmoo' jalé' e jo, dsüco' dsee~ quié~baa quiu' ta~ jnea~ e jmoo'o jalé' e lajo.

²¹ Joba' nicalilí'i e nañi' fa' iim~baa jmee~ e jalé' e guiú~, dsü' jmang'~ jalé' e ga'ba' lí'i jmoo'o. ²² Dsüco' eáam' iin~n e nijmiti~ jalé' júu^ quiu' ta~ e cajme' Moi'; ²³ lifa' e dsee~ quié~ e do eáam' quiu' ta~ jnea~ jogui eáam' silíi' jnea~ cajo, co' 'ní' níim~ rúng' cóo'~ lajii'~ e í' dsii~ e iin~n nijmee~ e.

²⁴ ¡E ngi~ fíib^ jnea'! ¿I' i nileáng~ jnea~ jee~ jalé' dsee~ quié~ e e laco' ja` nijúun~n uíi'~ e jo? <sup>25</sup> Jo dsü' jnea~ í' dsii~ e nijmiti~ e júu^ quiu' ta~ do, dsü' jnea~, dsea' dsee~ dsea' quib' lín'n, joba' ja` lí'i nijmee~ e lajo, co' dsee~ quié~baa quié' níí' quié~ e. Jo lajob líí', lifa' gui'máang'~ Fidiéé' e nicaléaiñ' jnea~ jee~ jalé' e jo la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Dsea' Jmáang~.

8

Jial seeng` dsea` e Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' quié' níí' quiá'r~

¹ Joba' fíi'~ guíi' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea' Jmáang~, e lajaléng' jneaa'aa', dsea' líí'naa' dsea' i seeng' cøøng' cóo'~ dsea' do, jo' qui'~ jmi~ fa' e cuø'~ gui dsea' dsee~ jneaa'aa'. ² Jo lajob nilíi'naa', co' e bí' 'gøøng' quiá'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' cóo'~ e cuø' e see~naa' cøøng' cóo'~ Dsea' Jmáang~, e joba' e nicaléaang' jneaa'aa' jee~ bí' quiá'~ dsee~ jogui jee~ bí' quiá'~ 'mó~ cajo. ³ Jo e júu^ quiu' ta~ do ja` caqui'~ jmi~ fa' e caleaang' jneaa'aa' jee~ bí' quiá'~ dsee~ quié'ii'. Co' e júu^ jo ja` sea' bí' quiá'~ fa' e cajmée' lajo uíi'~ e quiu' ta~ quiá'~ dsea' i líng' dsea' dsee~ dsea' qui'. Jo dsü' lana Fidiéé' nicajmée' bre jalé' e ja' caqui'~ jmi~ cajmée' e júu^ do. Co' nicasíiñ' i Jóor' camíng'~ do e líiñ' do jaang'

dsea`jmigüüf i sea`ngúú` táang` la jneaa`aa'. Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco' cajáin` i Jóor` do e cajúin` do fí` dse` crúu`, jo lajoba' ca'fiin` conguaí' e bí` quíá' jalé' dsee` quíá' dsea`jmigüüf. <sup>4</sup>Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco' jneaa`aa' quíá'`naa' jmií` e nijmití`naa' laco' catíng` e júu` quiu' ta` do. Co' jo` see`naa' fí` jmigüüf la e jmoo`guí' jalé' e lí` dsíí` ngúú` táang`naa', dsu' lana nisee`naa' e nijmoo`naa' lí' laco' la iing` Jmiguí' quíá'` Fidiée` e nijmó`naa'.

⁵Jo jaléng` dsea` i seeng` e guing` dsíir` lajii` e lí` dsíí` ngúú` táain` lico' seein` e jmitir` dseáng` lajii` e job` dseáng`. Jo dsu' jaléng`gui dsea` i seeng` lí' laco' la iing` Jmiguí' quíá'` Fidiée` e seein`, joba' dseáng` jii` e iing` e Jmiguí' do guing` dsíir` e jmóor`. <sup>6</sup>Jo dseáng` jii` fí` 'mób` dseáng` si' quíá'` jaléng` dsea` i jmoo` lajii` e lí` dsíí` ngúú` táain`. Jo dsu' jaléng`gui i jmoo` lajii` lí' laco' la iing` Jmiguí' quíá'` Fidiée`, joba' jaléng` í` juguiá` júu` røob` niliseein` lata` cóo'` Fidiée`. ⁷Jo jaléng` dsea` i guing` dsíí` e iin` jmér` lajii` e lí` dsíí` ngúú` táain`, joba' i dsea` í` 'ní' níim`bre Fidiée`, dsuco' ja` iin` o'gui quíá'r` jmií` fa' e nijmér` núu'r` lajii` júu` quiu' ta` quíá'` dsea` do. ⁸Co' jaléng` dsea` i jmitir` lajii` ta` quiu' e lí` dsíir` yaain` ja` quíá'r` jmií` fa' e nilí'iaang` dsíí` Fidiée` cóo'r`.

⁹Jo dsu' 'nú'gui, dsea` nilíng`na' dsea` quíá'` Dsea` Jmáang`, jo` seeng`na' fa' e jmití'gui' lajii` e lí` óo`na' yaang`na', co' lana niseeng`na' e nijmoo`na' lajii` e iing` Jmiguí' quíá'` Fidiée` e nijmée`na'. Jo líí` lajo, co' seeng` Jmiguí' quíá'` Fidiée` cóo'` 'nú'. Jo i dsea` i seeng` e ja` seeng` Jmiguí' quíá'` Dsea` Jmáang` cóo'r`, joba' i dsea` í` ja` líiín` dsea` quíá'` dsea` do jóng. <sup>10</sup>Jo ja` ee` líí` e nisi'íng` e ní'íng` ngúú` táang`na' mi` nití` í' e nijúung`na' uíí' e lííng`na' dsea` dsee` dsea` quí', dsuco' seem` Dsea` Jmáang` cóo'` 'nú', jogui seem` jmiguí' quíí`na' cajo. Jo líí` lajo uíí' e nica'ím' Fidiée` 'nú' e nilíng`na' dsea` i ja` røong` dsee` fí` quínir`. ¹¹Jo la'eáang` cóo'` Jmiguí' quíáb' Fidiée` cajméer` e cají'tu Jesús mi` cangí` e cajúin`. Jo e Jmiguí' job` cajo seeng` cóo'` 'nú' lana, joba' 'niab' Fidiée` nijmér` e nijí'tu 'nú' calé' catú` mi` nití` í' lajo. Jo nijmér` lajo cóo'` 'nú' la'eáang` cóo'` Jmiguí' quíá'r` e seeng` cóo'`na' lana.

¹²Jo lajob` líí, dsea` rú'naa' dsea` quíá'` Dsea` Jmáang`, dseáng` lajam`ba' 'né` e see`naa' e jmoo`naa' lajii` e iing` Jmiguí' quíá'` Fidiée` e nijmó`oo', jo dseáng` ja` catíng`naa' e nijmó`guí' lajii` e lí` dsí'naa' yee`naa'. <sup>13</sup>Jo dsu' song mi' 'noo'bi' seeng` 'nú' e jmoo`na' lajii` e lí` óo`na' yaang`na', joba' dseáng` conguaí' jóng ni'náng`na' cóo'` Fidiée`. Jogui dsu' song la'eáang` cóo'` Jmiguí' quíá'` Fidiée` niqiuung`na' conguaí' e jmoo`na' jalé' e jo, joba' latab` niliseeng`na' cóo'` Fidiée` jóng.

¹⁴Jo jaléng` dsea` i seeng` e Jmiguí' quíá'` Fidiée` quíe' níí' quíá'r`, joba' íbing' dseáng` i lííng` jóo' Fidiée`. <sup>15</sup>Dsuco' Fidiée` nicacuør' 'nú' Jmiguí' quíá'r` e laco' ni'uííng`na' jóo' jo o' laco' e nilíí'tu 'nú' cóo'` jalé' e 'gó'na' contøong`. Dsuco' la'eáang` cóo'` e Jmiguí' quíá'` Fidiée` do see`naa' e cuøong` lí` sií`naa' cóo'r` jogui e síí'naa'r` lala: "¡Teaa'!" ¹⁶Jo e Jmiguí' quíá'` Fidiée` do røob` sííng` cóo'` jmiguí' quí' ii' e laco' nita` dsí'naa' e dseáng` já'ba' e nilí'naa' jóo' Fidiée`. ¹⁷Jo uíí' e dseáng` nilí'naa' jóo' Fidiée`, joba' ni'íim`baa' jalé' e catí'naa' e sí'í' nicuør` jaléng` jóo' lí' laco' jii` júu` e nicacuør` lamí` jéeng`gui. Jo jalé' e jo conrøob` quí'ii' cóo'` Dsea` Jmáang` song dseáng` lajang` ni'ííng`naa' jalé' iihuí' uíí' e líí'naa' dsea` quíá'r`. Jo song nijmé`naa' lajo, joba' conrøob` nilisee`naa' cóo'r` fí` lí` níing` 'gøiín' mi` nití` í' lajo.

Eáam`jlo` jalé' e niííng`na' quíá'` Fidiée`

¹⁸Jo fíí` guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá'` Dsea` Jmáang`, dseáng` nitab` dsii` e lajalé' iihuí' e dsingíng`naa' lajee` lana fí` jmigüüf la ja` ee` tíí` song nicøong`naa' cóo'` mi` tí` lí` nilisee`naa' cøong` cóo'` Fidiée` fí` níí' quíá'r`. ¹⁹Jo lajalé' e cajmée` Fidiée` dseáng` eáam` nisijeeng` e jmií` e nijmijnéeng` Fidiée` jaléng` dsea` quíá'r` i lííng` jóo'. ²⁰⁻²¹Jo ni'íim` lajalé' e sea` fí` jmigüüf, co' jmang` e cuøong` ni'íim`ba' sea`. Jo líí` lajo dsu' ofa' e lajo iing` e líí', co' líí` lajo uíí' e lajo cali'íing` Fidiéeb`. Jo ja` ee` líí` lí' líí' lajo, co' nitab` dsíí' e jmang` jalé' e 'míí' e jlo'` níing` nilisea` ie` jo lí' laco'gui nilíng` jaléng` dsea` quíá'` Dsea` Jmáang`. <sup>22</sup>Jo guíáb` nine`ee' e cartí' lanab` lajalé' e cajmée`

Fidiéé e sea` fí jmiǵüü eáam` quie` iihuú` jogui dsíng` seáang` dsíí cajo dsu` uíi~ e nisijeeng` e nileáng` jee~ jalé` iihuú` lí` laco` líí` cóo` jaang` dseamf` i` tí lí` niliseeng` jiuung` quía` . ²³ Jogui o` jii~ e sea` fí jmiǵüü dsingíng` lajo, co` lajob dsingíng` jneaa` aa` cajo, dsea` nicangíng` naa` Jmiguí quía` Fidiéé` jéeng` gui e laco` cuó` lí` quía` jalé` e nińíng` naa` cøong` gui. Jo dseáng` eáam` nisijeeng` naa` ie~ jmií~ mi~ dseáng` ni` íng` Fidiéé` jneaa` aa` e líí` naa` dseáng` jóor`. Jo ie~ jo nileáin` jneaa` aa` conguaí, co` nijmísim` bre jialco` líí` ngúu` táang` naa`. <sup>24</sup> Jo co` nicalaam` baa` jee~ jalé` dsee` quí` ii', joba` nitab` dsí` naa` e ni` íim` baa` lajii~ e nisijeeng` naa` do e catíí` naa` quía` Fidiéé`. Jo song nijóo` baa` lajii~ e nisijeeng` naa` do, joba` jo` ee` ta` gui jóng e sijeeng` guí` e jo. Co` dońí` ee` e niní` dsea`, jo` 'né` gui fa' e nijéng` guir e ni` íin` e jo. ²⁵ Jo co` ja` mí` jóo` guí` lajii~ e nisijeeng` naa` e ni` íing` naa` quía` Fidiéé` do, joba` 'né` e dseáng` ja` nilitúng` dsí` naa` e sijeeng` naa` e jo.

²⁶ Jogui e Jmiguí quía` Fidiéé` e nicangíng` naa` do, e joba` e jmicóo` jneaa` aa` uíi~ e ja` quíi~ naa` jmií~ jmé` naa` yee` naa`. Co` faco` mi~ ii~ naa` siing` naa` cóo` Fidiéé`, ja` quíi~ naa` jmií~ jmé` naa` laco` si` í'. Joba` e Jmiguí quía` Fidiéé` e seeng` cóo` jneaa` aa` do, e joba` e mí` uíi~ quí` ii' laco` si` í' fí` quini` Fidiéé`. Jo jmóo` lajo dseáng` e jii~ ja` sea` júu` jial nifé` e mí` uíi~ quí` ii' e Jmiguí do. ²⁷ Jo Fidiéé` bing` dseáng` i` nińí` jialco` jii~ í` dsíi` lajaang` lajaang` dsea`, jogui nińí` bre guíu` cajo e~ jmií` ee` mí` e Jmiguí quía` r` do. Co` e Jmiguí do mí` jmií` ee` uii~ quía` lajaléng` dsea` quía` Fidiéé` lí` jialco` la iing` dsea` do 'ńia` r` e nilí`.

Dseáng` lí` baa` jee~ jalé` iihuú`

²⁸ Jo guiáb` nine` naa` e lajaléb` e dsingíi` naa` fí` jmiǵüü la, jmóo` Fidiéé` lajo e laco` ni` uíing` guíu` quí` naa`, dsea` líí` naa` dsea` quía` r` i` 'neáang` ír`. Co` dsea` do nicaguíin` jaléng` jneaa` aa` e laco` nijmó` naa` jialco` iin` 'ńia` r` e ni` uíing`. <sup>29</sup> Jo lajii~ latí` mi~ uíing` nińí` Fidiéé` i` jaléng` i` nilíng` dsea` quía` r`. Jo lajii~ latí` ie~ jo cajo cali` iin` e lajaléng` í` ni` uíin` dseáng` laco` líng` i` jóor` Dsea` Jmáang` do, jo lajoba` i` jóor` camíng` do ni` uíin` jaang` i` niing` gui jee~ lajaléng` i` rúin` do. ³⁰ Jo jaléng` dsea` i` nisí` íng` quía` Fidiéé` jii~ latí` mi~ uíing` do, nicató` bre jaléng` í` e laco` ni` uíin` do dsea` quía` r`. Jo jaléng` dsea` i` nicató` r` do nicalíng` neiń` e nilíin` dsea` i` ja` røoin` dsee` fí` quinir`. Jogui jaléng` í` nicangíin` quía` dsea` do e nicuóøng` e niliseein` cóo` dsea` do fí` nífi` quía` r` fí` lí` niing` 'gøin`.

³¹ Jo co` lajob líí, joba` ¿e~ cuóøng` lí` fé` gui jóng? Jo co` Fidiéé` bing` i` sing` uii~ quí` ii', joba` jii~ jaang` jo` ii` quíi~ gui jmií~ nijme` guíaa` jneaa` aa`. <sup>32</sup> Jo Fidiéé` ja` ca` áain` í', co` cacuóøm` bre i` jóor` Dsea` Jmáang` do e laco` cajáin` e cajúin` do fí` dse` crúu` uíi~ quí` ii', dsea` líí` naa` dsea` quía` r`. Jo co` lajob cajméer, joba` lana cuóøng` lí` fe` ee' e nicuó` bre cajo e íáang` dsíir` lajalé` e 'né` naa`. <sup>33</sup> Jo jaléng` jneaa` aa', dsea` i` nicaguíng` Fidiéé`, jii~ jaang` cuóøng` lí` cuó` gui jneaa` aa` dsee` fí` quinir`. Co` 'ńiab` Fidiéé` dsea` nicalíin` jneaa` aa` e laco` lana nilíí` naa` dsea` i` ja` røong` dsee` fí` quinir`. <sup>34</sup> Jo uíi~ e nilíí` naa` lajo, joba` jo` ii` quíi~ gui jmií` fa' i` nijmi` náng` gui jneaa` aa` cóo` Fidiéé`. Co` Dsea` Jmáam` bing` i` cajúng` fí` dse` crúu` uíi~ dsee` quí` ii', jogui dsea` íb` cajo i` cají` tu calé` catú` mi~ cangf` jo; jo dsu` lana dob niguiin` fí` nífi` lí` lí` dsée` laco` guíing` Tiquía` r` Fidiéé` e mir` uii~ quí` ii', dsea` líí` naa` dsea` quía` r`. ³⁵ Joba` lana dseáng` nitab` dsí` naa` e jii~ jaang` o` gui jii~ coo` cuóøng` lí` jníng` quí` ii' e 'neáang` Dsea` Jmáang` jneaa` aa` nańí` fa' e íing` naa` iihuú` osi e huíng` dsijéé` quí` ii' é, osi e jmáang` dsea` jneaa` aa` ga` dsu` uíi~ e líí` naa` dsea` quía` Dsea` Jmáang` é, osi e ja` 'ga` lí` sea` e quiee` naa` é, osi e nijngám` bi` dsea` jneaa` aa` é. Jo lajalé` e na` jii~ coo` cuóøng` lí` jníng` e 'neáang` Dsea` Jmáang` jneaa` aa`. ³⁶ Jo dseáng` lajob líí` lí` laco` fé' fí` ni` jii` quía` Fidiéé` lí` fé' lala:

Jo uíi~ e líí` naa` dsea` quíi`

joba` contøom` dseáng` see` naa',

co` gab` jmáang` dsea` jneaa` aa'

lí' laco' la dsingíng- jaang` jo'se' i tí' lí' nijngáng'- dseá`.
Jo lanab fé' júu^ quiá'- Fidiéé`.

³⁷ Jo lajaléb' e dsingíng- naa' lajee` see- naa' fí' jmigüü' la ja` jmóo` guíáá' jnea~aa', co' Dsea` Jmáam-bing' i jmicóo'~ jnea~aa' uí' e eáang' 'neáaiñ` jnea~aa'. <sup>38-39</sup> Joba' fíi- i 'nú', dseá` rú'naa', e dseáng'- lajam^ nita~ dsii- e jíi'~ coo' quíi'~ jmíi- e nijmi'náng` jnea~aa' e eáang' 'neáang` Fidiéé` jnea~aa'; co' ja` quíi'~ jmíi- jmé- lajo 'mó-, o'gui jalé' e dsingíng- naa' lajee` see- naa', o'gui jaléng' ángeles quiá'- Fidiéé`, o'gui jalé' guí' e íi' fí' guíá' guí, o'gui jalé' e dsingíng- naa' lajee` lana osi lí' dsé'gui é, o'gui jalé' e sea' fí' yú'~ jmigüü', o'gui jalé' e sea' fí' nú'~ uó-, o'gui lí' doñi' ee' e cajmée' Fidiéé` e sea' fí' jmigüü'. Co' jíi'~ coo' ja` cuóong' fa' e nijmé- e ni'náng'naa' e eáang' 'neáang` Fidiéé` jnea~aa'. Jo e jo nicajmitar~ dsi'naa' la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang-.

9

Mí' caguíng' Fidiéé` dseá` Israel e ni'uíiñ'- dseá` quiá'r-

¹ Jo fíi- guíi' 'nú', dseá` rú'naa', e dseáng'- júu^ jáb'- fá'- jnea~ la, co' dseá` quiá'- Dsea` Jmáam- líiñ. Jogui e Jmiguí quiá'- Fidiéé` e quié' nifí' quiá'- jalé' e í' dsii-, e joba' tíi' ni' e dseáng'- ja` fá'-baa júu^ ta~ júu^ . <sup>2</sup> Jo dseáng'- eáam' lijjuung~ dsii- jogui dseáng'- contøong- e cu' dsii- jaléng' dseá` góo'o dseá` Israel. <sup>3</sup> Co' jnea~ jì'gui cartí' iin~ n e si'lin^ n fí' quini' Fidiéé` e laco' si'naan- cóo'~ Dsea` Jmáang- e faco' lajogui e nilí'i e nijmicóo'~ o' jaléng' i dseá` góo'o do e laco' ja` ni'liñ' iihuí' uíi'~ jalé' dsee- quiá'r-. <sup>4</sup> Jo dseá` siju` dseá` Israel líng' jaléng' í' lí' laco'gui la líng' jnea~ cajo. Jo Fidiéé`bing' i nicaguíng' jaléng' jnea~ e laco' nica'uíng- naa' dseáng'- jóor'. Jo contøong- caliséng` Fidiéé` fí' jee~ jaléng' dseá` áang' quí' ii' e jmijnéeiñ` jial tíi' jlo^ líiñ` cóo'~ jalé' e quíi'r~ jmíi- jmóor'. Jogui cajmirór` júu^ cóo'~ jaléng' i dseá` í, jogui cacuø'bir cajo júu^ quiá' ta~ quiá'r-. Jogui cajím'-bir jial 'né- e nijmiféiñ' do ír' laco' catíng-, jogui cajím'-bir cajo ie~ jo e nicuø'-breiñ' do lajee` ngóo'guijia jalé' e catíiñ- lí' laco' júu^ e nicacuø' reiñ' lami~ jéeng'gui. <sup>5</sup> Jo jaléng' i dseá` í, dseá` siju` 'líi~ dseá` cóong'~ quié'-baa líiñ'. Jo Dsea` Jmáang- fí' jee~ job caguí'fir' cajo ie~ lami~ cajár- fí' jmigüü' la e líiñ' jaang` dseá` jmigüü'. Jogui Dsea` Jmáang- Fidiéé` líiñ' cajo i quié' nifí' quiá'- lajalé' e sea' fí' la'úng- fí' jmigüü'. Jo co' lajob líiñ', joba' contøom- 'né- e nijmiféng'naa're. Jo lajob 'né- lí'.

⁶ Dsu' ofa' cajé' e ja` cajmiti~ Fidiéé` lajíi'~ júu^ quiá'r- e cacuø'r' dseá` Israel; co' cajmiti~bre jalé' e júu^ jo, lífa' e ja` lajiing` dseá` siju` dseá` Israel dseáng'- já'- líiñ' dseá` quiá'- Fidiéé`. ⁷ Jogui o' lajiing` dseá` siju` 'líi~ yúu'~ Abraham líiñ' dseáng'- jóo' dseá` do, dsuco' lami~ jéeng'gui lalab casí'- Fidiéé` i 'líi~ yúu'~ Abraham do: "Jaléng' dseá` i dseáng'- já'- i nilíing- sijú'~ niliseeiñ' la'eáang' cóo'~ jóo' i sii' Isáa'." ⁸ Jo uíi' e júu^ na, joba' lana cuóong' fe' ee' e o' lajaléng' dseá` siju` 'líi~ yúu'~ Abraham dseáng'- já'- líiñ' jóo' Fidiéé`, co' dseáng'- o' lajo. Dsuco' lajíi'~ dseá` i seeng' i já'- líng' lajíi'~ júu^ e cacuø' Fidiéé` i 'líi~ yúu'~ Abraham do lami~ jéeng'gui, lajíi'~ í'bing' i dseáng'- já'- líng' jóo' Fidiéé`. ⁹ Dsuco' e lab júu^ e cacuø' Fidiéé` i 'líi~ yúu'~ Abraham do lami~ casí'r- lala: "Coo' lajee` lana, lajee` jíi' ni'í, nigáa'túu, jo i dseamí' quíi' i sii' Sara niliseeng` jaang` yuu` siñuu^ quiá'r-."

¹⁰ Dsu' o' jíi'~ e jo, co' lajob cajméer` cajo cóo'~ i dseamí' i sii' Rebeca do i caliséng` jjuung~ suung~ quiá'- . Jo i tiquíá' i jjuung~ í, íb' i líng' 'líi~ yúu'~ quí' ii' i sii' Isáa'. ¹¹⁻¹³ Jo nú'-gui e niliseeng` i jjuung~ dseá` suung~ do, lajee` e nú'-gui e ja` mí' cajméeiñ' do jíi'~ coo' e guíu- osi e ja` dseeng` é, jo lajíi'~ latí' ie~ job cajíng'- Fidiéé` lala e casí'r- i Rebeca do: "I jjuung~ dseá` suung~ i niliseeng` quíi' nifí', í'bing' i nijmé- ta~ quiá'- i jjuung~ i niliseeng` cóong'guijia do." Jo røøb` cóong' e júu^ na lí' laco' la fé' Fidiéé` fí' ni' jì' quiá'r- lí' fé' lala: "Jo eáang' cajmi'neáang' jnea~ i Jacóo^ do, dsu' ja` cajmée' e lajo cóo'~ i Esaú do." Jo cóo'~ e júu^ na jmita~ dsi'naa' e 'ñiab' Fidiéé` sea' fí' quiá'r- e niguíñ' dseá` i iñ' i ni'uíng- dseá` quiá'r- lí' laco' iñ' e nijméiñ'- do, jo ja' e líi' su nicajméer` e guíu- osi e ja` mí' cajméer` lajo é.

¹⁴ Jo uíi~ jalé' e na ja` cuóøng` lí fe`ee' fa' e Fidiée` ja` ír` í' røø` laco' catíng` , jco' dseáng`- o' lajo! <sup>15</sup> Co' lalab cajíng`- Fidiée` ie~ malii~ gui do, ie~ lami~ casí'r- Moí~ lala: "Guiúum`-baa nijmee~ e cóo'~ lajaléng`" dsea` i iin~n nijmee~ e cóo'~ lajo, jogui nilí'b` fí' lín`-n cajo cóo'~ jaléng`" i iin~n i nijmee~ e cóo'~ lajo." <sup>16</sup> Jo lajob líí', co' 'ñiab` Fidiée` i fí' líng`- dsea` lí' jialco' iin~ e nijmér` cóo'~ lajaang` lajaang` dsea`. Co' ja` jmóor` jialco' iing` dsea` o'gui jialco' bí' cuø'` yaang` dsea` cajo. ¹⁷ Jo lanab líí' e júu` na lí' laco' la fé' fí' ní' jì' quiá'~ Fidiée` lí' sí'r` i dseata` dsea` féng`' quiá'~ Egipto ie~ malii~ gui do, ie~ lami~ cajíñ`- lala: "Cacuøø`-ø` 'nu` e lin' dseata` dsea` féng`' e laco' nilíñí' dsea` fí' la'úng`- fí' jmígúí' jial tíí' e 'gøng`' jnea` , jogui e nilíñí' dsea` cajo e jíí'~ jneab` lín`-n Fidiée` quiá'~ lajaléng`" dsea` i seeng` fí' jmígúí'." ¹⁸ Jo lajob líí', co' Fidiée` fí' lím`-bre jaléng`" dsea` i iin~ nijmér` cóo'~ lajo, jogui jmóo`-bir cajo e ue` dsíí' jaléng`" i dsea` i ja` iing`- ninú`- júu` quiá'r`.

¹⁹ Jo uíi~ e júu` na, joba' cuóøm` sea` lí' jmingíí'~ 'nu` jnea` lala: "¿Jialí' cuø' Fidiée` jneaa`-aa' dsee` cóo'~ jalé' dsee` e ee`-naa'? Co' jíí'~ jaang` cuóøng` lí' jníng`- jalé' e iing` dsea` do e nijmér`." ²⁰ Jo dsu' jnea` fíí' i 'nu`, dsea` lin' jíí'~ dsea` jmígúí', e ja` sea` fí' quiá'~ fa' e niffí' Fidiée` e~ uing` sea` quiá'~ jalé' e jmóor`. Cofa' coo' tu' ja` fí' sea` quiá'~ fa' e nisí' i dsea` i cajmée` do: "¿Jialí' cajmeaan`- jnea` lala?" ²¹ Co' i dsea` i jmóo' tu' do seab` fí' quiá'r` e nijmér` doñí' ee` iin~ cóo'~ e guóo'~ e jmáíñ' ta` do. Co' cóo'~ e guóo'~ job cuóøng` lí' jmér` coo' tu' e nijmeáiñ' ta` jíí'~ mí' jmíi~ niing`- o'si e nijmér` coo'gui e nijmeáiñ' ta` lacoø` jmíi~ lacoø` jmíi~ é.

²² Jo Fidiée` calí' iin~ e nijmijneeiñ` jial tíí' 'gøíñ' jogui jial e nicuø'r` iihuí' jaléng`" dsea` uíi~ quiá'~ jalé' dsee` quiáiñ`-; jo dsu' ja` mí' cajméer` lajo uíi~ e eáang` jmóor` té'r` e féng`' dsíir` cóo'~ jaléng`" i dsea` i catíng`- ni'íng` e iihuí' jo jogui i catíng`- ni'íng`- conguaí' fí' lí' 'lí'~. ²³ Jo Fidiée` iin~ e jmili`-bre cajo cóo'~ jneaa`-aa' jial tíí' jlo`^ niing`- 'gøíñ' cóo'~ jalé' e quií'r` jmíi~ jmóor`, co' calí' fí' lííñ`- jneaa`-aa', joba' latí' mí' uiim` caguiéeiñ` jneaa`-aa' guiú`- e laco' nilisee`-naa' cóo'r` fí' lí' niing`- 'gøíñ'. ²⁴ Jo nicató'~ Fidiée` jneaa`-aa', dsea` i eáang` 'neáaiñ', e laco' nica'uíng`-naa' dsea` quiá'r` , jo ja` ee` líí' si líí'naa' dsea` Israel o'si ja` líí'naa' lajo é. <sup>25</sup> Jo lajob líí' lí' laco' la fé' Fidiée` fí' ní' jì' e cajme' Oseas ie~ malii~ gui do ie~ lami~ café' Fidiée` lala:

Jaléng` dsea` i ja` mí' calíng` dsea` quié`-e,
dsu' lana niffí`-ire e dsea` quié`-baa nilííñ`;
jogui jaléng`" dsea` i ja` mí' cajmi'neáan`-n lami~ jéeng`gui,
dsu' lanagui nijmi'neáam`-baa jaléng`" í'.

²⁶ Jo fí' ní' e jì' job cajo fé'gui Fidiée` lala:

Cartí' lana ja` líng`-na' dsea` quié`-e,
jo dsu' lanagui jóo`-baa nilíng`-na' quié`- jnea` , dsea` lín`-n Fidiée` i seeng` car`
ngongíí' jmíi`.

Jo lanab líí' júu` quiá'~ Fidiée` e cajme' Oseas.

²⁷ Jo lalab fé' Saíí' fí' ní' jì' quiá'~ Fidiée` cuaiñ` quiá'~ jaléng`" dsea` Israel:

Nañí' fa' jialgui la fíng` jaléng`" dsea` Israel
lí' laco'gui la jmiguiú' tóo'~ e néé' fí' 'ní' jmiñí'~,
jo dsu' jíí'~ tú` 'ní' míim`-bing' i nilí' Nileáng` jee` jalé' iihuí' e nijaquiéeng`.

²⁸ Co' jo huøø`- nidsé`-gui e dseáng`- nijmiti~ Fidiée` laco' sí'í' e 'goo' e nica'íir`- lami~ jéeng`gui quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmígúí'.

²⁹ Jo lalab café'gui Saíí' ie~ malii~ gui do cajo:

Jo faco' Fidiée` i quií'~ jmíi~ jmé`- doñí' ee`
ja` caseáaiñ` tú` 'ní' míng`~ dsea` síju`-naa', dsea` Israel,
joba' dseáng`- conguiab` nica'íiñ`- jnea`^ jóng`
lí' laco'gui cajméer` cóo'~ jaléng`" dsea` i caliséng` fí' Sodoma cóo'~gui fí' Gomorra.
Jo lanab fé' Saíí' fí' ní' jì' quiá'~ Fidiée` e cajme'r' ie~ malii~ gui do.

Catíim` dsea` Israel júu` quiá'~ Dsea` Jmáang`- cajo

³⁰ Jo uíi~ quiá~ jalé~ e júu^ na, joba' nicuóøng` lí fe` ee' lana e nical'ím^ Fidiéé` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel e niliĩn' do dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir` dsu' uíi~ e já~ calfiĩn' do júu^ quiá~ dsea` do, naĩn' fa' ja` cajméesĩn' do quijĩ` jial e ni'íng` Fidiéé` ír`. <sup>31</sup> Jo dsu' jaléng` dsea` i líng` dsea` Israel i eáang` cuø' bĩ yaang~ e jmitir~ la'uiing~ jalé` júu^ quiu' ta~ e laco' ni'íng` Fidiéé` ír` e liĩn' dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir`, jo dsu' ja` calf'r~ lajo. ³² Jo dsu' ja` calf'r~ lajo uíi~ e cacuø' bĩ yaaiĩ~ e jmitir~ laco' catĩng~ e júu^ quiu' ta~ do e laco' lajo ni'íng` Fidiéé` ír` e líiĩn' dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir`. Jo co' lajob cajmées` dsea` Israel, joba' cangongĩm~ bre e caquiuiĩn' cõo' e cuu~ e quiung' dsea`. ³³ Co' lalab fé' fí` ni~ jĩ` quiá~ Fidiéé` lí fe' dsea` do lala cuaiĩ~ quiá~ Dsea` Jmáang~: Niquiee~ e cõo' cuu~ fí` Sión, jo cõo' e cuu~ jo seem` dsea` i niquiung'-. Jo dsu' jaléng` dsea` i já~ líng` júu^ quiá~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, joba' ja` niligøøĩn' cõo' e jo, co' Dsea` Jmáam~bing' líng` lafa' e cuu~ do.

10

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, e laba' iin~n car` ngocáng` dsii~ jogui míi' i Fidiéé`, e jaléng` dsea` góo' dsea` Israel nileáiĩn' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~. <sup>2</sup> Jo jnea~ fál'a uíi~ quiá'r~ e eáam' iĩn~ nijmér~ lajĩi~ e iing~ Fidiéé`, lífa' ja` jmóor` dseáng' laco' iing~ 'nĩa' Fidiéé` e nijmé~ jaléng` dsea` quiá'r~. <sup>3</sup> Dsuco' i dsea` í ja` iĩn~ ningáiĩn' jial e íng` Fidiéé` dsea` e liĩn' do dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir`. Jo co' lajob líiĩn', joba' yaam~bre 'nór' jial e ni'íng` dsea` do ír` la'eáang` cõo' jalé' e la tĩiĩn' yaaiĩ~, jo cab' 'náiĩn' jalé' e nicaguiá' Fidiéé` uing~ e nilí' dsea` lajo. <sup>4</sup> Jo Dsea` Jmáam~bing' i cal'íng~ bĩ quiá~ e júu^ quiu' ta~ do e laco' doĩn' iĩ dsea` i já~ líng` júu^ quiá'r~ nilí'r' e ni'íng` Fidiéé` ír` e líiĩn' jaang` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir`.

⁵ Jo lalab cajme' Moi~ ie~ maliĩ~ gui do cuaiĩ~ quiá~ e íng` Fidiéé` dsea` e líng` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir` la'eáang` e jmitir~ e júu^ quiu' ta~ do, jo lalab fé' e júu^ jo: "Jaléng` dsea` i jmiti~ dseáng' røø` contøøng~ e júu^ quiu' ta~ quiá~ Fidiéé`, joba' la'eáang` cõo' e job niliseeiĩn' cajo." <sup>6</sup> Jo dsu' lalab fé' gui cajo fí` ni~ jĩ` quiá~ Fidiéé` cuaiĩ~ quiá~ jial ni'íng` Fidiéé` dsea` e líng` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir` uíi~ e nijá~ calfiĩn' júu^ quiá~ dsea` do, jo lalab fé' e júu^ jo: "Jie~ mí' í o' e júu^ la: ¿I~ seeng` i cuøøng` nidséng' fí` nĩfi~?" —co' fĩng song í o' lajo, joba' nijmoo' jóng e lafa' nijgiám` Dsea` Jmáang~ fí` lí` guiĩn~. <sup>7</sup> Osi í bĩ o' é: "¿I~ seeng` i cuøøng` nijgiáang` fí` lí` neáang` jaléng` 'líi~?" —co' fĩng song í o' lajo, joba' nijmoo' jóng e lafa' nijĩb'tu Dsea` Jmáang~ calé' catú~. <sup>8</sup> Co' lalab fé' gui fí` ni~ jĩ` quiá~ Fidiéé': "Jo quiáb' seeng` cõo' 'nú' e júu^ quiá~ Fidiéé` lí' laco' la fól'na' jogui lí' laco' í óo'na'." Jo e júu^ nab e guiá'naa' jee~ 'nú' e quiá~ jial já~ líng` dsea` júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~. ⁹ Jo e júu^ job e la, e song fól' fí` quini' dsea` e Jesús líiĩn' Fíi' jogui já~ lín' car` ngocáng` o' e Fidiéé` cajmijĩ'r' dsea` do mí~ cangf' e cajúĩn', joba' nileám~ Fidiéé` 'nú' jóng jee~ jalé' dsee~ quíi~. <sup>10</sup> Co' la'eáang` e já~ líi'naa' e car` ngocáng` dsí'naa' e júu^ jo, joba' nilí'baa' e ni'íng` Fidiéé` jneaa~aa' e líi'naa' dsea` i ja` røøng` dsee~ fí` quinir`, jogui nileám~ Fidiéé` jneaa~aa' cajo jee~ jalé' dsee~ quí'naa' la'eáang` e fé'naa' fí` quini' dsea` e Dsea` Jmáam~bing' i líng` Fíi'naa'.

¹¹ Jo lalab fé' gui fí` ni~ jĩ` quiá~ Fidiéé': "Jo dsu' jaléng` dsea` i já~ líng` júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' ja` quí' jmiĩ~ fa' e nilítung~ dsír' e já~ calfiĩn' e júu^ jo." <sup>12</sup> Jo røøb` líi'naa' fí` quini' Fidiéé`, ja` ee' líi' su líi'naa' dsea` Israel osi ja` líi'naa' lajo é, co' jaam` Fíi'naa' Fidiéé` seeng` quí'naa' lajĩi~naa', jo jlob' cuø' dsea` do mí~ ee'go mí' dsea` ír`. <sup>13</sup> Co' lalab fé' gui fí` ni~ jĩ` quiá~ Fidiéé` cajo: "Jo jaléng` dsea` i mí' Fidiéé` e nileáng~ neiĩn' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, joba' lajob nijmé~ dsea` do." ¹⁴ Dsu' ja` cuøøng` lí' mí' dsea` Fidiéé` song ja` mí' já~ líiĩn' júu^ quiá~ dsea` do; jogui ja` cuøøng` fa' e nijá~ líng` dsea` júu^ quiá~ Fidiéé` song ja` mí' canú~ guir e júu^ jo; jogui cajo ja` cuøøng` lí' núr~ e júu^ quiá~ Fidiéé` do song ja` gui iĩ seeng` fa' i nini' e júu^ quiá~ dsea` do; ¹⁵ jogui

ja`cuøong` e nini` e júu` quiá` dsea` do song ja` i` seeng`gui fa` i` nisíng` dsea` e nijmér` lajo. Jo lalab fé` fí` ní` jì` quiá` Fidiée` cuaiñ` quiá` e júu` na: “Dsíng` ia` mí` güüling` jaléng` dsea` i` quie` júu` quiá` Fidiée`.” ¹⁶ Jo dsu` jí` tú` 'ní` míim` dsea` Israel i` já` líng` e júu` jo lí` laco` la fé` Saíi` fí` ní` jì` quiá` Fidiée` lí` fé`r` lala: “Fíi`i, jí` tú` 'ní` míing` dsea` i` já` nicalíng` júu` quíi` e guia` jnea`.” <sup>17</sup> Jo cuøong` fe`ee` lana e la'eáang` e guia` dsea` júu` cuaiñ` quiá` Dsea` Jmaang`, joba` núu` dsea` e júu` jo; jogui` la'eáang` e núu` dsea` e júu` jo, joba` já` líiñ` e jo. ¹⁸ Jo uíi` joba` jmingii` jnea` lala: ¿Su ja` mí` canúu` dsea` Israel e júu` cuaiñ` quiá` Dsea` Jmaang` do? Mó` dseáng` nicanúu`-biñ`! Jo e jáb` e jo, co` dseáng` lajob` nicalí` lí` laco`gui` la fé` fí` ní` jì` quiá` Fidiée` lí` fé` lala:

Jo fí` latøong` jmigüf` nicanúu` dsea` júu` quiá` i` dsea` i` guia` júu` quiá` Fidiée`, jogui` fí` dseáng` tí` lí` huíi` eáang` fí` ní` guóo` uó` nicanúu` júu` quiá`r` cajo.

¹⁹ Jo caléb` catú` jmingii` jnea`: ¿Su ja` mí` cangám` bi` dsea` Israel jalé` e júu` jo? Mó` dseáng` nicangám`bre, co` lalab cajme` Moi` ie` malii`gui` do e fé` Fidiée`:

Jnea` Fidiée` nijmee` e e jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel ni`uuiñ` dsea` quie` e, jo lajoba` nilí` dsihuíng` jaléng` dsea` Israel quiá` jaléng` i` dsea` í`.

Jogui` nijmee` e cajo e niliguíng` dsea` Israel quiá` jaléng` i` dsea` í` i` ja` 'goo` ngáng` do.

²⁰ Jo eáam` lahuíng` fé` Saíi` e júu` la lí` fé` Fidiée` lala:

Jo jaléng` dsea` i` ja` ca`nang` jnea`, cadsém`bre jnea`.

Jogui` jaléng` dsea` i` ja` cajmingíng` jnea`,

cajmijneem` 'niá`a jee` jaléng` í`.

²¹ Jo dsu` lalab cajme`gui` Saíi` e fé` Fidiée` cuaiñ` quiá` jaléng` dsea` Israel: “Contøom` caníi` i` guóo` e jmicóo` 'nú`, dsea` saang` óo`na` cóo` jnea` jogui` dsea` i` ja` iing` jmé` núu` júu` quie` e.”

11

Mí` caguíng` Fidiée` jaléng` dsea` Israel

¹ Jo co` lajob` líi`, joba` lana jmingii` jnea` lala: ¿Su Fidiée` nicatiúum`bre jaléng` dsea` quiá`r` dsea` Israel? ¡U~, dseáng` o` lajo! Co` téé` óo`na` e dsea` Israel líng` jnea` cajo, jo dsea` siju` 'líi` yúu` Abraham líiñ`n, jogui` jee` 'lé` quiá` Mim` iuun` cajo. <sup>2</sup> Jo Fidiée`, lajii` latí` mí` uim`, caguíñ` jaléng` dsea` Israel e laco` ni`uuiñ` do dsea` quiá`r`, jogui` cartí` lana jíi` coo` ya` ja` mí` catiúung` neiñ` do cajo. Co` líi` dsii` e guiúb` ní` 'nú` lajii` e cajíng` Líi`, jaang` i` café` cuaiñ` quiá` Fidiée` ie` malii`gui` do, ie` lami` caféiñ` Fidiée` e ca`niiñ` jaléng` dsea` Israel lala: ³ “Fíi`i, nicajngam` dsea` jaléng` i` dsea` i` fé` cuaiñ` quíi`, jogui` nicajgiéem`bre jalé` nife` quíi` lí` jmiféng` dsea` 'nu`; jo lajii` jneab` dsea` quíi` i` ja` mí` cajngang` dsea`, jo dsu` lajob` iñ` nijmér` cóo` jnea` cajo.” ⁴ Jo dsu` lalab cañii` Fidiée` quiá` i` Líi` do jo casí` reiñ` do lala: “Líi`, dsu` o` jíi` 'nu` dsea` quie` e i` seeng`gui` lana, co` seem`bi` guie` milgui` dsea` quie` e i` ja` mí` casí` uó` jni` e jmiféiñ` i` diée` dseacu` i` sii` Baal.” <sup>5</sup> Jo lajob` líi` lana cajo, co` seem`bi` tú` 'ní` míing` dsea` Israel i` nicaguíng` Fidiée` e laco` nilíiñ` do dsea` quiá`r`. Jo nicalí` lajo uíi` e eáang` 'neáang` Fidiée` jaléng` i` dsea` í`. <sup>6</sup> Jo Fidiée` nicaguíng` neiñ` do uíi` e eáang` 'neáam`breiñ` jo o` uíi` cóo` jalé` e nicajméeiñ` do. Co` faco` nicaguíng` Fidiée` jaléng` i` dsea` do la'eáang` cóo` jalé` e nicajméeiñ` do, joba` cuøong` fe`ee` jóng` e eáang` 'neáang` Fidiée` jnea`aa` do jo` cuø`guir` líi` tá` cuør` e iáang` dsíir` jóng`.

⁷ Jo lalab líi`, ja` calí` dsea` Israel e ni`uuiñ` dsea` quiá` Fidiée` líi` laco`gui` jíi` e 'nó`r`. Jo dsu` i` dsea` i` caguíng` Fidiée` 'nia`r` do, calí` í` e ca`uuiñ` dsea` quiá` dsea` do. Jo dsu` jaléng` i` dsea` caguiaang`gui` do calí`ueb` moguir`, co` ja` iñ` fa` canúur` júu` quiá` Fidiée`. <sup>8</sup> Jo calí` lajo líi` laco` la fé` fí` ní` jì` quiá` Fidiée` lí` fé` lala: “Jo Fidiée` cajméer` cóo` jaléng` dsea` Israel e ue` moguiñ` e laco` ja` ningáiñ` laco` catíng`, jogui` cajmée`bre jminiñ` cajo e lafa` ja` cuøong` nijóøiñ` jogui` loguaiñ` cajo e lafa` ja` cuøong` ninúiñ`.” Jo lanab líng` i` dsea` í` cartí` lana. ⁹ Co` lalab fé`gui` fí` ní` jì` quiá` Fidiée` e cajíng` dseata` dsea` féng` Daví`:

Míi' i 'nu, Fidiée, e lajee e seáng' rúng' dsea góo' dsea Israel e gø'r' ir colíing' jíi' laco' quí' tñiñ,

jø lajee jø, lajee jíi' e ja lí'bre,
mií e ni'uíng' ga' quiá'r e laco' nitéiñ' fí' ni dsee,
jø lajõba' ni'íñ' iihuí' laco' catíng'.

¹⁰ Jogui míi' i 'nu cajo, Fidiée, e lafa' güijníñ' jminir e laco' ja' cuóøng' nijóør' jogui e lafa' nijúm' mocóo'r' conguiá'.

Mi' caleáng' Fidiée' jaléng' dsea i ja' líng' dsea Israel jee' jalé' dsee' quiáiñ'

¹¹ Jø lana nijmingíi' túu calé' catú': Jø mi' caquiung' dsea Israel, ¿su dseáng' conguiab' ca'naaiñ' quiá' Fidiée? U, dseáng' o' lajõ. Jø dsu' mi' cajmée' dsea Israel saang' dsíir' cõo' Fidiée, jø e jø cali'íng' ta' e laco' jaléng' dsea i ja' líng' dsea Israel nitíñ' e nileáng' Fidiée' ír' jee' jalé' dsee' quiáiñ'. Jø lajõba' eáam' nilí' dsihuíng' jaléng' dsea Israel quiá' jaléng' i dsea í' uí' e lajõ nicajmée' Fidiée' cõoiñ' do. ¹² Jø cõ' saam' dsíí' jaléng' dsea Israel cajmээр' cõo' Fidiée, jõba' dseeb' ca'éer'. Jø dsu' e jø eáam' cali'íng' ta' e laco' ca'uíng' guiá' quiá' jaléng' dsea jmgüí'. Jø nañí' fa' ja' calí' dsea Israel e ca'íng' Fidiée' ír', dsu' eáam' guiá' nica'uíng' quiá' jaléng' dsea i ja' líng' dsea Israel. Jø cõ' lajõb' lí', jõba' cuóøng' lí' fe'ee' jóng' e eáang' gui' guiá' ni'uíng' quiá' jaléng' dsea i ja' líng' dsea Israel ie' lami' nijá' líng' jaléng' dsea Israel júu' quiá' Fidiée'.

¹³ Jø dsu' sea'bi' júu' e 'né' fíi' i 'nú', dsea ja' líng' na' dsea Israel. Jø Fidiée' bing' i nicasíng' jnea' e laco' niguiaa' júu' quiá'r' jee' jaléng' 'nú'. Jø jnea' eáam' jmi'goo' e ta' e nicangín' quiá' dsea do. ¹⁴ Jø uí' e jmóo' lajõ cõo' ta' quié' e, jõba' jnea' iin' e facõ' lajõgui' nilí' e ni'íng' jaléng' dsea góo' dsea Israel e nileáiñ' jee' jalé' dsee' quiá'r'. ¹⁵ Jø uí' e nica'náam' 'ñia' Fidiée' e seeiñ' cøøng' cõo' dsea Israel, jõba' jaléng' dsea i caguiaang' gui' nicalí' bre e niseeiñ' juguiá' júu' røø' cõo' Fidiée'. Jø dsu' mi' ni'íng' tu Fidiée' jaléng' dsea Israel, e jø lí' lafa' mi' jí' tu jaang' 'lí'. ¹⁶ Jø lajõb' lí' e júu' na lí' laco'gui' la lí' mi' jmóo' dsea iñí'; cõ' song la'uii' e iñí' e nijmé' dsea do quiá' e nicuó'r' Fidiée', jõba' lajaléb' e ca' caguiee' gui' do güeam' cajo. Jogui' song jmó' quiá' cõo' 'ma' catíng' Fidiée', jõba' güeam' cajo e guo' quiá' e 'ma' do.

¹⁷ Jø cuóøng' fe'ee' e i líng' dsea Israel líiñ' lafa' guo' 'ma' ofíi' e cajni' dsea jø dsu' cahuí' b' e guo' jø. Jø eáang' quiá' e guo' e cahuí' do, fí' jøb' cajé' e guo' 'ma' ofíi' e íaang' 'ñia' fí' jee' mó'. Jø jaléng' 'nú', dsea ja' líng' na' dsea Israel, 'nú' bing' i líng' lafa' e guo' e 'ma' ofíi' jø. ¹⁸ Jø cõ' lajõb' líng' na', jõba' fíi' guí' 'nú' jie' mí' í' óo' na' e niing' gui' laco'gui' e guo' 'ma' e nicahuí' do, cõ' song í' óo' na' lajõ, jõba' 'né' e jmiguiéng' óo' na' e o' 'nú' i se' e jmó' quiá' e 'ma' do, cõ' la'eáang' e jmó' doba' e jí' 'nú', dsea líng' na' lafa' guo' 'ma' ofíi' e ca'íaang' 'ñia' fí' jee' mó'.

¹⁹ Jø dsu' jangám' ni'í' o' jø nifo' lala: "Cahuí' b' e guo' quiá' e 'ma' do e laco' nija' jnea' ée' quiá' e lí' cahuí' do." ²⁰ Jø e jáb', lajõb' calí', dsu' cahuí' b' jalé' e guo' jø uí' e ja' já' calíng' júu' quiá' Fidiée'. Jø dsu' 'nu', dsea ja' lí' dsea Israel, lafa' casém' ba' e fí' dse' e 'ma' jø uí' e já' calín' júu' quiá' Fidiée'. Jø cõ' lajõb' calín', jõba' ja' 'né' e jmijlõng' uø' uí' quiá' e jø, cõ' lí' lí' 'né' e ñiing' o'. ²¹ Jø cõ' ja' cajmée' Fidiée' féng' dsíir' cõo' e guo' 'ma' e guita' cajni' dsea jõba' caqui' bre, jø cõ' lajõb' cajmée' guir' cõo' e guo' jø, jõba' dseáam' e nijmér' lajõ cõo' 'nu' cajo. ²² Jø cõ' lajõb' lí', jõba' ne' naa' jial' tí' e guiúng' Fidiée' lífa' í' bre í' laco' catíng' mi' ee' go' jmóo' dsea e ja' dseeng'. Jø cõ' lajõb' líiñ', jõba' iihuí' b' cacuø'r' jaléng' i dsea i cajmée' saang' dsíí' cõo'r'. Jø dsu' eáam' guiúñ' cõo' 'nú', dsea ja' líng' na' dsea Israel, lífa' 'né' e seeng' na' e contøøng' já' líng' na' júu' quiá' bre. Jø dsu' song ja' jmoo' na' lajõ, jõba' dseáam' jóng' e lafa' nihuíng' na' e fí' dse' e 'ma' jø. ²³ Jø song já' nilíng' jaléng' dsea Israel júu' quiá' Fidiée' jogui' e niquí' jíng' tu yaaiñ' fí' quini' dsea do, jõba' caléb' catú' ni'uíng' tur' lafa' guo' quiá' e 'ma' e lí' cahuí'ñ' do. Cõ' quí' b' Fidiée' jmií' e nijmé' tur' e niséng' tur' e guo' quiá' e 'ma' e caqui' r' do. ²⁴ Jø cõ' 'nú', dsea ja' líng' na' dsea

Israel, lafa' cahuíng'na' fí' cōo' 'ma' ofii' e ca'iaang' 'ña' fí' jee' mó', jō lafa' caséng'na' fí' cōo' 'ma' ofii' e guita' cajni' dsea' nañi' fa' ja' jmóore dsea' lajō, dsu' lajōb calí' cōo' 'nú'; jō cō' lajōb calí' cōo' 'nú', jōba' eáang'guib ja' huíng' e lafa' niséng'tu Fidiée' e guo' e nicaquiur' do quiá' e 'ma' e guita' cajni' dsea'. Jō jalé' e guo' jō, íb' lafa' jaléng' dsea' Israel, jō ie' mi' nilí' lajō, jōba' nisém'tu calé' catú' e guo' quiá' dseáng' e 'ma' e guita' cajni' dsea'.

Nileám' jaléng' dsea' Israel jee' jalé' dsee' quíá'r' mi' nití' e í' jō

²⁵ Dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', iim'baa e ñí'na' e júu' la quiá' Fidiée' e ja' mí' cajmijneeiñ' lamí' jéeng'gui e laco' lajō ja' nijmijlōng' yaang'na' e tñing'na' eáang'. Jō e lab e júu' jō, e í' líing' dsea' Israel eáam' nicajméer' laaiñ' cōo' júu' quiá' Fidiée', jō dsu' calí' lajō e lí' laco' ni'ie' jé' jii' sí' í' 'né' tí' í' dsea' í' ja' líing' dsea' Israel í' nijá' líing' júu' quiá' Fidiée'. ²⁶ Jō mi' ningí' e nidsijéé' jalé' e jō cōo' jaléng' dsea' í' ja' líing' dsea' Israel, jōguiba' nileáng' jaléng' dsea' Israel jee' jalé' dsee' quíá'r'. Jō e na lí' lí' laco' la fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée' lí' fé'r' lala:

Jō fí' Sión lí' nijáa' í' dsea' í' nileáng' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'iñ'.

Jō íb' í' nijé' jalé' e ja' dseeng' jee' jaléng' dsea' siju' 'lí' yúu' Jacóo'.

²⁷ Jō e nab e júu' e nijmirøø' cōo' jaléng' í'

mi' nití' í' e ni'íin' n' jalé' dsee' quíá'r'.

Jō lanab jii' lí' júu' quiá' Fidiée'.

²⁸ Jō latí' jmí' na, í' fím' dsea' Israel 'ní' ním'bre Fidiée', cō' ja' mí' ca'íñ' júu' quiá' dsea' do e quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quíá'r'. Jō lí' lajō e lí' laco' cuòong' nijá' líing'na' júu' quiá' Fidiée', 'nú' dsea' ja' líing'na' dsea' Israel. Jō dsu' mí' 'noo'bi' 'neáang' Fidiée' jaléng' dsea' Israel dsu' uí' e caguíñ' jaléng' dsea' áang' quiá'iñ' do jogui e cajméer' júu' tigua' cōo'iñ' do cajo. ²⁹ Cō' jalé' e cuø' Fidiée' lí' doñí' í' dsea' jō' quí' jmí' fa' e niguí'tur calé' catú', o'gui fa' e nitiúung'tur jaléng' í' dsea' í' nicaò'r' í' nilíng' dsea' quiá'r'. ³⁰ Jō lamí' jéeng'gui jaléng' 'nú', dsea' ja' líing'na' dsea' Israel, eáam' cajmee'na' e saang' óo'na' cōo' Fidiée'. Jō dsu' lanagui, uí' e lajōb nicajmée' cajo jaléng' dsea' Israel, jōba' Fidiée' lana nifi' líiñ' 'nú'. ³¹ Jō lajōb nicajmée' dsea' Israel cōo' Fidiée' lana, jō dsu' calí' lajō cajo e lí' laco' lana nilí' fí' líing' Fidiée' 'nú', dsea' ja' líing'na' dsea' Israel, jogui calí' lajō cajo e lí' laco' lajō nilí' fí' líing' Fidiée' jaléng' í' dsea' Israel do. ³² Jō lajím' dsea' jmigüí' nicajméer' saang' dsíir' cōo' júu' quiá' Fidiée', cō' lajōb sí' í' quiá' dsea' do. Jō calí' lajō e lí' laco' mí' nilicøong'gui, nilí' fí' líing' Fidiée' lajaléng' í' dsea' í'.

³³ Jō dseáng' ja' cøong' cōo' jial tí' e guiúng' Fidiée' cōo' lajaléng' dsea' jmigüí', jogui lajōb cajo ja' cøong' cōo' jial tí' e tñiñ' ngá'iñ'.

Jō jii' jaang' dsea' jmigüí' quí'r' jmí' fa' e ningá'iñ' jial laco' jii' e í' dsí' dsea' do cōo' jalé' e nijmér', jogui jial e nijmér' lajalé' e jō.

³⁴ Cō' lalab fé' Fidiée' fí' ni' jì' quiá'r':

Jii' jaang' dsea' jmigüí' quí'r' jmí' fa' e niliñir' jialcō' í' dsí' Fidiée' o'gui cajo fa' e nijíñ' e jalé' e 'né' nijmé' dsea' do.

³⁵ Jogui jii' jaang' dsea' jmigüí' ja' ee' mí' cacuø'r' Fidiée' jéeng'gui e laco' dsea' do nijmér' qui' táa' cōo' dsea' jmigüí'.

Jō lanab lí' júu' quiá' Fidiée' e tóo' fí' ni' jì' quiá'r'.

³⁶ Dsuo' lajaléb' e sea' fí' jmigüí' Fidiée' bing' í' cajmée', jogui la'eáang' í'bre e sea' jalé' e jō, jogui e quiá' bir lí' lajalé' e jō cajo. Jōba' car' ngongí' jmiib' 'né' e nijmiféng'naa' Fidiée'!

Jō lajōb 'né' niliti'.

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, uí' e eáang' fí' líng- Fidié` jneaa`aa', joba' mí' i 'nú' jmi'ee' e nijáang' yaang`na' fí' jaguór' e líng'na' lafa' coo' feá' e jí', jogui e güeang`na' e líng'na' dseáng' jí' e quiá'-bre, jogui e jlo' nití' dsír' cajo; co' e nab feá' e 'né- nijí'na' fí' quini' Fidié` e laco' nijmiféng'naa're. ² Jogui jie` mí' sít'ng' yaang`na' e fí' ja` dseeng` lí' ngi' dsea` jmigüi` i seeng` jmií' na, co' ja` 'né- jmée`na' lajo. Co' lí' lí' 'né- e nicuó' fí' yaang`na' e nilisíng- jialco' í' óo'na', jo lajoba' nilisíng- jialco' ee`na' fí' jmigüi` la, jogui cajo e quií'na' jmií' e nilií'na' e` e iing` Fidié` e nijmée`na' lí' lajalé' e guiá- jogui e jlo' e tí' dsí' dsea` do jogui cajo e røø e ja` cøøng` cøø`.

³ Jo Fidié` nicacuø'r' jnea` coo' ta` uí' e lajo cali'íang' dsír' cajmээр` cøø' jnea`. Jo co' lajob cajmээр' guir, joba' fí' i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, e jí' jaang` 'nú' 'né- ni' áa'na' e niing`gui eáang' laco' jí' e catíng- ni' áa'na' cuaiñ` quií'na'. Co' 'né- e ni' áa'na' jí' laco' catím- lí' laco' jí' tí' e cangíng'na' quiá' Fidié` e ja' líng'na' júu` quiá'r-. <sup>4</sup> Dsøco' lajaang` lajaang` jneaa`aa' seab` jmini'naa' cøø' gui loguá'naa' jogui e jí' gui cajo, jo lacoø' e jo qui' i' jmaquíim' ta` íng` lacoø'. <sup>5</sup> Jo lajob lí' jneaa`aa' cajo, dsea` lí'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, co' nañ' fa' fíim'baa' eáang', dsu' lafa' jaam` dsea` lí'naa' i ja' líng` júu` quiá' Dsea` Jmáang-. Jo ja` ee` lí' lí' lí'naa' jmaquíing` lajaang` lajaang`naa', dsu' lafa' jaam` dsea` lí'naa' lajaléng'naa'.

⁶ Jo e cuø' Fidié` jneaa`aa' e íang` dsír' jmaquíim' nicangíng'naa' lajaang` lajaang`naa'. Joba' song nicacuø'r' jneaa`aa' e tí' naa' guiá'naa' júu` quiá'r- fí' quini' dsea` jíéng', joba' lajob 'né- jmó'oo' lí' laco' jí' tí' e nicangíng'na' e ja' lí'naa' júu` quiá'r-. <sup>7</sup> Jogui song nicacuø'r' jneaa`aa' e nijmé'naa' ta` e nijmicøø'naa' dsea` rú'naa', joba' lajob 'né- jmó'oo'. Jogui song nicangíng'naa' quiá'r- e tí' naa' e ni'é'naa' dsea` rú'naa' júu` quiá' Dsea` Jmáang-, joba' lajob 'né- jmó'oo' jóng. <sup>8</sup> Jogui song nicangíng'naa' quiá'r- e tí' naa' e nicuó'naa' b' dsea` rú'naa', joba' lajob 'né- jmó'oo'. Jogui song nicangíng'naa' quiá'r- e nijmicøø'naa' dsea` rú'naa' cøø' jalé' e sea` qui'naa', joba' lajob 'né- jmó'oo' e ngocáng` dsi'naa'. Jogui song nicangíng'naa' quiá'r- e oo`naa' coo' ta`, joba' eáam' 'né- e ñiing` dsi'naa' e nijmó'naa' e ta` jo. Jogui song nicangíng'naa' quiá' Fidié` e nijmicøø'naa' jaléng' dsea` rú'naa' i lí' 'né- quiá' lajo, joba' lajob 'né- jmó'oo' e íang` dsi'naa'.

Jial 'né- seeng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang-

⁹ Jo fí' guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, dseáng'- e ngocáng` óo'ba' 'né- nijmi'neáang'na' dsea` rúng'na', jo o' lí' júu` e fó'na' e jmoo'na' lajo. Jogui 'né- e ní' máam'ba' jalé' e ja` dseeng`, co' lí' lí' dseáng' jí' e guiá'ba' 'né- nijmée`na'. <sup>10</sup> Jogui jmi'neáang'na' dsea` rúng'na' lí' laco'gui catíng- e jmoo` dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, jogui nijmi'goo` rúng'na' cajo.

¹¹ Jo ja` 'né- jmée`na' fíng'na', co' lí' lí' 'né- e nicuó' b' yaang`na' e nijmée`na' jalé' ta` e nicangíng'na' quiá' Fidié`.

¹² Jo e íang` óo'ba' 'né- seeng`na' la'eáang' e dseáng' nitab` óo'na' e niliseem'ba' cøøng` cøø' Fidié` fí' ñifí' quiá'r- mí' nití' e í' jo. Jogui 'né- e jmée`na' féng' óo'ba' cøø' jalé' fí' dsí' e dsingíng'na', jogui cajo ja` 'né- tú'na' e fóng'na' Fidié`.

¹³ Jo jaléng' dsea` rúng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i lí' sea`go fí' dsí' quiá', joba' 'né- e nijmicøø'baa're jóng. Jogui íng'na' cøø' júu` røø' jaléng' dsea` i guilíng- fí' quií'na'.

¹⁴ Jogui mí'na' Fidié` coo' e guiá- uí' quiá' jaléng' dsea` i jmáng' 'nú' ga, jo dseáng' lajob 'né- jmée`na' cøø'r- jogui jie` mí' fó'na' júu` 'lí' uí' quiá'r-.

¹⁵ Jo jmi'íang` óo'na' cøø' jaléng' dsea` rúng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i íang` dsí', jogui jmee`na' fí' fíng` seeng` i líng' lajo.

¹⁶ Jo røøb` 'né- seeng`na' jee` la'ó' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-. Jo ja` 'né- e jmijløng` yaang`na', co' lí' lí' 'né- e seeng`na' e røøb` líng'na' laco'gui líng' i dsea` i ja` jmijløng` yaang` jee` jaléng' 'nú'. Jogui ja` güi'f' óo'na' e dseáng' líng'na' dsea` i tíng` ngáng'. <sup>17</sup> Jo ja` jmoo'na' qui' táa' cøø' dsea` rúng'na' song ee`go ca'lээр'

quíí-na', cò' 'nú' 'né- nijmi'úung-na' e nijmées-na' dseáng'- jmang'- e guiúb- cóo' doñí-
 ií dsea-rúng'-na'. ¹⁸ Jo jie' jii' cartí lí- quíí-na' jmií- jmee-na' e niliseeng-na' juguiú-
 júu^ røø cóo' lajaléng' dsea-rúng'-na'. ¹⁹ Jo e laba' iin~n fíí-guúí 'nú', dsea-rú'naa'
 dsea-quíá'- Dsea' Jmáang- i 'neáan'n eáang', e mi' eègò ca'llée' dsea-quíí-na', ja' 'né-
 fa' e nicó-na' quíí-na', cò' ja' dseeng' e jmées-na' lajo; cò' lí' lí' 'né- e nisée-na' fí jaguó'
 Fidiée' e júu^ jo, cò' í'bing' i ní' í' laco' catíng-; cò' lalab fé'r' fí' ní' jì' quíá'r-: "Jneab-
 Fidiée' dsea' catíng- n e ní'í' i' laco' catíng-, jo jnea'bing' i níqui' táa' dseáng'- laco'
 sí'í'." Jo lanab jii' lí' júu^ e jíng'- Fíí'naa' Fidiée' fí' ní' jì' quíá'r-. ²⁰ Jo lalab fé'gui cajo
 fí' ní' jì' quíá'r-: "Jo song jaang' dsea' i 'ní' níng- 'nú' mi'r' 'nú' e nidò'r- osi e ní'í'r' é,
 joba' 'né- cuø'ba're lajii' e mi'r' 'nú' do. Jo mi' nijme' lajo, lajoba' nilí' í' líng- i 'ní'
 níng- 'nú' do cóo' lajii' e jmóor' cóo' 'nú' do." ²¹ Jo jie' mi' cuøng' uø' fa' e jalé' e ja'
 dseeng' nilí' 'nú', cò' la'eáang' e jmoo' jalé' e guiú-, lajoba' nilí' jalé' e ja' dseeng' do.

13

¹ Jo e laba' iin~n fíí-guúí 'nú', dsea-rú'naa' dsea-quíá'- Dsea' Jmáang-, e lajiiim' 'nú'
 'né- jmées-na' núu'na' jalé' ta' quíí' dseata- i seeng'. Dsüco' Fidiée'bing' i nicacuø' e ta'
 jo quíá'- jaléng' dseata-, jogui cajo 'ñiab' Fidiée' dsea' nicaguiar' uing' e seeng' jaléng'
 í. ² Jo cò' lajob líí, joba' jaléng' dsea' i jmóo' laang' cóo' lajii' ta' quíí' dseata-, joba'
 ja' jmóor' núu'r' jóng lajii' ta' e nicaquíí' Fidiée'. Jo jaléng' dsea' i jmóo' lajo, joba'
 yaam-bre 'nór' e nidsijée' huíng' quíá'r-, cò' iihuúíb' ní'íñ'. ³ Dsüco' jaléng' dseata- ja'
 seeíñ' fa' e níféíñ' jaléng' dsea' i jmóo' jalé' e guiú-, dsüco' jaléng' dsea' i jmóo' ga'bing'
 i nijmeáiñ' lajo. Jo song 'nú' iin' e niliseen' e ja' 'gón' dseata-, joba' 'né- e ní'ee' e
 guiúb- jóng, jo lajoba' nífé' dseata- guiú- uii- quíí'. ⁴ Cò' Fidiée'bing' i caguíng' jaléng'
 dseata- e laco' nijmicóo'r- 'nú'. Jo dsü' song jmoo' jalé' e ja' dseeng', joba' 'né- jme'
 'gól'ba' cóo'r' jóng; cò' e líng- ta'ba' e quíé' dseata- 'ma'u' quíá'r-, cò' cóo' e joba' e
 cuø' lí' ee' ta' óor', cò' 'ñiab' Fidiée' dsea' cacuø'r' dseata- e óoiñ' do ta' e laco' nicuø'r-
 iihuúí' jaléng' dsea' i jmóo' laang' lajii' ta' quíí'r'. ⁵ Jo uii' e lajob líí, joba' dseáng'-
 laguíim' 'né- e nijmées' núu' jalé' ta' quíí' dseata-, dsü' o' fa' e laco' ja' ní'íin' iihuúí',
 cò' uøø'ba' 'né- e ní'í' o' e dseáng'- e guiú-ba' e nijmées' lajo. ⁶ Jo uing' e lajob cajo,
 joba' quíí' 'nú' cuu- e mí' dseata-; dsüco' Fidiée'bing' i caguíng' jaléng' dseata-, joba'
 jii' jo ta' quíá'-bre e quíá'- e quíí'r' ta'.

⁷ Joba' fíí-guúí 'nú', dsea-rú'naa' dsea-quíá'- Dsea' Jmáang-, jmití'na' lajii' e
 catíng-na'; joba' cuøø'na' jaléng' i dsea' i óo'gò ta' lajii' e catííñ- e níííñ', fa' jaléng'
 i catíng- e ní'íng' jalé' cuu- e soo' fíí, joba' quíí'na' e jo; jogui jalé' e cuu- e quíá'-
 eègò ta' jmoo'na' osi eègò sea' quíí'na', joba' quíí'na' e jo cajo. Jogui jmi'goo'na' jaléng'
 dsea' i óo'gò ta', cò' lajob catíng- e nijmées-na', jogui jmiféng'na' lajaléng' dseata- laco'
 catíng- cajo.

⁸ Jo ja' jmirøøng' yaang-na' cóo' jii' jaang' dsea', cò' lí' lí' 'né- e nijmi'neáang-na'
 dsea-rúng'-na'; dsüco' i dsea' i jmi'neáang' dsea-rúng' nicajmití-bre røø lajii' júu^ quíí'
 ta' e cajme' Moi'. ⁹ Jo lalab fé' e júu^ quíí' ta' do: "Ja' 'lee' e nigúín' cóo' dseam' osi
 dseañú' i o' quíí-, jogui jie' mí' jngán' dsea-rún', jogui ja' jmoo' íí, jogui ja' fól' júu^
 ta' júu^ e laco' ní'lée' quíá'- dsea-rún', o'gui jmoo' dsihuúín' quíá'- jaléng' dsea-rún'
 cajo." Jo jalé' e júu^ quíí' ta' na cóo'gui jalé'gui e júu^ quíí' ta' e caguíee-gui do
 dseáng'- lalab jii' líí cóo' e júu^ quíí' ta' e fé' lala: "Jmi'neáang' jaléng' dsea-rún'
 lí' laco'gui jmi'neáan' uø'." ¹⁰ Dsüco' i dsea' i jmi'neáang' jaléng' dsea-rúng', jmang'-
 jalé' e guiúb- jmóor' cóo' jaléng' i dsea' í. Cò' mi' jmi'neáang' dsea-rúíñ' dseáng'-
 laco' sí'í', joba' jmití-bre laco' fé' jalé' júu^ quíí' ta' e cajme' Moi'.

¹¹ Jo sea'bi uing' quíá'- e nijmées-naa' lajo, cò' dseáng'- 'né- e ní'baa' guiú- jialco'
 nilí' e see-naa' jmií- na, jogui cajo 'né- e ní'baa' e nicatí' í' e nijmijnée' dsi'naa'
 contøøng-. Cò' dseáng'- nijaquíém' e jmií- e nijáa'tu Fíí'naa' Dsea' Jmáang- fí' jmi'guú' la
 e laco' nitøø'r' jneaa'aa', dsea' i nicaléáiñ' jee' jalé' dsee- quíá'- . Dsüco' lana dseáng'-
 níquíá'- gui e jmií- jo laco'gui ie' lamí' já'- calí' naa' júu^ quíá'r-. ¹² Cò' lana nilí' lafa'

e tí lí~ nijneá, cō' nijaquíem' e jmiĩ~ jo; joba' 'né~ e nitá^baa' jalé' e ja` dseeng` e lami~ jmoo~naa' e quí'~ tting` dsea` jmóor` fí' lí~ nua, cō' ja` 'né~ jmó^oo' lajo. Cō' lí^ lí' 'né~ e nijmó^oo' jalé' e quí'~ tting` dsea` jmóor` fí' lí~ jneá, e jmaang~naa' ta~ jalé' e nicacuø' Fidié~ jneaa~aa' e laco' nijmi'óng' yee~naa' lí^ laco'gui jalé' e jmaang~naa' ta~ jaang` 'lée~ mi~ dséer' fí' jee~ 'nii'. ¹³ Jo contøom~ 'né~ ee~naa' røø' laco' catting~ lí^ laco'gui la jmóo` dsea` i seeng` fí' lí~ jneá; cō' ja` 'né~ e jmó^oo' fa' e seáang~ rú'naa' e nidsi'né'^naa' méé' osi e nidsé^ee' lí~ tí' jmiĩ~ e ta' dsea` mii~ eáang', osi e güi~naa' cōo'~ dseañu' osi dseamf` i o' quí~naa', osi lí^ doñi' ee' e 'lí^ e jíel'gui é, o'gui e jmoo~naa' ta~ jing` osi ta~ dsihuung` quíá'~ dsea` rú'naa' é. <sup>14</sup> Cō' o' lajo e 'né~ jmée^ 'nú', cō' lí^ lí' 'né~ e teá'gui nisíng'~na' cōo'~ júu^ quíá' Fii'naa' Dsea` Jmaang~ e jmaang~naa' ta~ jalé' e jmi'óng' yaang~na' e nicacuø'r' 'nú' lí^ laco'gui jalé' e jmi'óng' 'ña' jaang` 'lée~. Jogui ja` 'nó'na' jial e nijmi'iaang` óo'na' cōo'~ jalé' e ga` e lí' óo'na' e sea` fí' jmiüf` la.

14

Ja`en' dsea`rún' dsea`quíá' Dsea`Jmaang`

¹ Jo fii~guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~, íing'~na' røø' jaléng` dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i ja` mí' 'goo' teáang~ teá' cōo'~ júu^ quíá'~ dsea` do, jo ja` jmoo'na' ta~ jing` cōo'r~ uí'~ quíá'~ jalé' e í' óo'na'. ² Cō' seem` dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i í' dsí' e cuøom` lí' dór~ lí^ doñi' ee' jmiĩ~, jogui dsu' seem'bi cajo i jiu'bi mí' teá' sing' cōo'~ júu^ quíá'~ Dsea` Jmaang~ jo í' dsí' e jí'~ ja'ba' cuøong` lí' dór~. ³ Jo cō' lajob líí, joba' i dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i í' dsí' e cuøom` lí' dór~ lí^ doñi' ee' jmiĩ~, joba' ja` cuøong` fa' e jmi'óng' 'ña'r' uí'~ quíá'~ i dsea` rú'na' i gø' layaang~ ja' do; jogui i dsea` i í' dsí' e cuøom` lí' dór~ layaang~ ja', joba' ja` cuøong` e ni'éin~ i dsea` rú'na' i í' dsí' e cuøom` lí' dór~ lí^ doñi' ee' jmiĩ~. Jo dsu' quíá'~ Fidié~ ja' ee' líí' e gø' dsea` lajalé', cō' nica'im'bre i dsea` i ling` lajo.

⁴ Jo ja` dseeng` fa' e ni'éen'~ jaang` dsea` i jmóo' ta~ quíá'~ jaang`gui dsea`. Dsuo' cuaiñ' quíá'~ i fii' quiu' ta~ quíá'r~ dob song ca'uíng~ guíá'~ lají'~ ta~ jmóor` osi ca'uíng~ ga` é. Jo dsu' guíab~ ni'uíng~ quíá'r~, cō' eám' 'gøng' Fii'naa' Dsea` Jmaang~, jo f'bing' i nijmicōo'~ e ni'uíng~ guíá'~ quíá'~ i dsea` do.

⁵ Jogui cajo: Seem` dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i í' dsí' e niing~gui e ling~ jmiĩ~, jogui seem'bi cajo i í' dsí' e røøb` líí' lajalé' jmiĩ~ jo ja` sea` jmiĩ~ fa' e niing~gui. Jo dsu' lajaang` lajaam` dsea` 'né~ e ta~ dsí' røø' cōo'~ lají'~ e í' dsí' do. <sup>6</sup> Jo cō' i dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i í' dsí' e niing~gui e ling~ jmiĩ~ jo jmóor` lajo e laco' nijmi'gór' Fii'naa' Fidié~. Jogui i dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i í' dsí' e cuøom` lí' dór~ lí^ doñi' ee' jmiĩ~ jo jmóor` lajo e laco' nijmi'gór' Fii'naa' Fidiéeb` cajo, jogui cuø'bre gui'maang'~ dsea` do. Jogui i dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~ i í' dsí' e lají'~ ja'ba' cuøong` lí' dór~ jo jmóor` lajo e laco' jmi'gór' Fii'naa' Fidié~ jogui cuø'bre gui'maang'~ dsea` do cajo.

⁷ Jo jí'~ jaang` jneaa~aa', dsea` líí'naa' dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~, see~naa' la ne'naa' yee~naa' o'gui júung~naa' la ne'naa' yee~naa' cajo. ⁸ Cō' song see~naa' fí' jmiüf` la, líí' lajo e laco' e jmi'goo~naa' Fii'naa' Dsea` Jmaang~; jogui song catf` í' e nijjúu^naa', líí' lajo e laco' e nijmi'goo~naa' Fii'naa' Dsea` Jmaam~ cajo. Jo ja` e líí' song see~naa' fí' jmiüf` la osi nijjúu^naa' é, cō' dsea` quíá'~ Dsea` Jmaam~ líí'naa'. ⁹ Jo cajung~ Dsea` Jmaang~, jo mi~ cangf` jo, cají'~tur calé' catú~; jo calí~ lajo e laco' nilíiñ' Fii' quí~naa', dsea` see~naa' fí' jmiüf` la, jogui lajob lííiñ' Fii' cajo quíá'~ jaléng` dsea` quíá'r~ i nicajung~.

¹⁰ Jo cō' lajob líí, joba' ja` fí' sea` quí'~ fa' e ni'éen'~ dsea` rún' dsea` quíá'~ Dsea` Jmaang~, o'gui fa' e nijøon'~re e uóng~gui cajo. Cō' téé' óo'na' e lajaang` lajaam` jneaa~aa' 'né~ ngiing~naa' fí' quini' Dsea` Jmaang~ mi~ tí' lí~ nití' í' lajo e laco' dsea` do niquidsir` í' quí~ii' laco' sí'í'. ¹¹ Cō' lalab fé' Fii'naa' Fidié~ fí' ni~ jì' quíá'r~:

Jnea~ Fidié~ fá'~a e dseáng'~ e já'~ba' e seen~, jogui fí' quini'baa` lí~ nisi'~ lajing` dsea` uø~ jnr~ e laco' nijmiféiñ' jnea~, jogui nijíñ'~ e jí'~ jneab~ Fidié~. Jo lanab fé' Fidié~ fí' ni~ jì' quíá'r~.

¹² Jo cõ' lajob nilí, joba' lajaang` lajaam` jneaa`aa' 'né` e niguiéé`naa' júu` fí quini` Fidiéé` mi` tí lí` nití` í' e niquidsir' í' quí`ii'.

Ja`jmoo` e niténg` dsea`rún` fí` ni` dsee`

¹³ Jo cõ' lajob líí, dsea` rú`naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` , joba' ja` 'né` e ééng`naa' jaléng` dsea` rú`naa'. Cõ' lí` lí` 'né` e nijmi`úung`na' e ja` nijmées`na' jíí` cõõ` e ga` e dseáang` e niténg` dsea` rúng`na' fí` ni` dsee` osi e nitúr` e já` líí`n` júu` quiá'` Dsea` Jmáang` é. <sup>14</sup> Jogui` jnea` , la'eáang` e líí`n` jaang` dsea` i` jmóo`o` lajíí` e iing` Fíí`naa' Dsea` Jmáang` , joba' eáam` nita` dsii` e lajaléb` e quiee`naa' e sea` fí` jmigüü` la`jmang` e guiáb` líí. Jo dsu` seem` dsea` i` í` dsíí` e seab` e ja` dseeng`, joba' lajob líí` dsu` lajíí` quiá'` i` dsea` íb`. <sup>15</sup> Jogui` song` cõõ`` jalé` e cõ`na' seem` dsea` rúng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i` ja` tí` dsíí` jalé` e jmoo`na' do, jo song` lajob líí, joba' lafa' ja` jmi`neáam`ba' i` dsea` rúng`na' do jóng. Jo uíí` e lajob líí, joba' fíí` i` 'nú` e ja` cuóøng` e cõõ`` jalé` e cõ`na' nijmé` e niténg` dsea` rúng`na' fí` ni` dsee` , cõ' uíí` i` dsea` íbing` e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`. <sup>16</sup> Joba' fíí` i` 'nú', ja` jmoo`na' jíí` cõõ` e laco' dseáang` e nifé` dsea` ga` uii` quiá'` jalé` e í` óó`na' e guiú`. <sup>17</sup> Jo mi` Fidiéé` quier` nifí` quí`naa', jo` quia`gui` ta` quí`ii' fa' jalé` e quiee`naa' osi` jalé` e 'né`naa' é, cõ' e laba' e eáang`gui` 'né` nijmó`oo' la'eáang` cõõ`` Jmiguú` quiá'` Fidiéé` , e see`naa' e jmoo`naa' laco' iing` Fidiéé` , jogui` e see`naa' juguiú` júu` røø` , jogui` e íáang` dsí`naa' cajo. <sup>18</sup> Jo i` dsea` i` jmóo` lana` cõõ`` lajíí` e ta` e cangííí` quiá'` Dsea` Jmáang` , joba' i` dsea` í` jmi`íáam`bre` dsíí` Fidiéé` jogui` guiáb` fé` jaléng` dsea` rúíí` uíí` quiá'r` cajo.

¹⁹ Jo lana` fíí` i` 'nú', dsea` rú`naa', e contøøm` 'né` e nijmi`úung`naa' e nijmó`oo' jalé` e laco' nilisee`naa' juguiú` júu` røø` cõõ`` jaléng` dsea` rú`naa', jogui` cajo e nijmicõõ` rú`naa' e laco' nilí`naa' e teá`gui` nisíng`naa' cõõ`` júu` quiá'` Dsea` Jmáang` . ²⁰ Jo uíí` cõõ`` jalé` e cõ`na' ja` jmoo`na' e laco' dseáang` ni`íing` lajíí` e jmóo` Fidiéé` cõõ`` lajaang` lajaang` dsea` quiá'r`. Jo dseáng` e jáb` , guiáb` lajalé` e gø' dsea` , dsu` e doba' ja` dseeng` e song` cõõ`` jalé` e cõ`na' do nijmé` e niténg` dsea` rúng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` fí` ni` dsee` . <sup>21</sup> Joba' guiú`gui` e ja` cõ`na' ngúu` o'gui` u`na' jmí` mí` huíng` jø` o'gui` jmée`na' jíí` cõõ` e laco' dseáang` e niténg` dsea` rúng`naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` fí` ni` dsee` . <sup>22</sup> Joba' fíí` i` 'nú' e jíí` yaam`ba' 'né` níí`na' fí` quini` Fidiéé` jial` tíí` já` lííng`na' cuaiñ` quiá'` e jo. Jo eáam` juguiú` quiá'` i` dsea` i` ta` dsíí` e guiáb` jalé` e jmóor` , cõ' ja` cuø' dsee` 'ñia'r` lajee` e jmóor` lajo. ²³ Jogui` dsu` song` sea` cõõ` jmiñi` e ta` dsíí` i` dsea` í` e ja` cuóøng` lí` dør` jo song` cagø'r` e jo, joba' dseeb` ca'éer` jóng` fí` quini` Fidiéé` , cõ' dseáng` ja` tab` dsíí` e cajméer` e guiú` mi` cajméer` e jo.

15

O' jíí` uø' 'né` jmi`íáang` o' , cõ' lajob 'né` jme` cõõ` dsea` rún`

¹ Jo fíí` guí` 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` , e jaléng` jneaa`aa', dsea` eáang`gui` teá` nitée`naa' cõõ`` júu` quiá'` dsea` do, 'né` e nijmicõõ`baa' jaléng` dsea` rú`naa' i` ja`gui` teáang` teá` cõõ` e júu` jo. Cõ' ja` 'né` jmó`oo' dseáng` lajíí` e guiú` quí`naa' yee`naa'. <sup>2</sup> Jo lajaang` lajaang` jneaa`aa' 'né` see`naa' e jmi`íáang`naa' dsíí` jaléng` dsea` rú`naa' e laco' ni`uíng` guiú` quiá'r` , jo lajoba' cuóøng` e teá`gui` nisíí` cõõ`` júu` quiá'` Dsea` Jmáang` . ³ Cõ' jì`gui` Dsea` Jmáang` ja` ca'no'r` jial` laco' nijmi`íáang` dsíí` 'ñia'r' , cõ' lí` lí` cangongííí` jíí` laco' fé` fí` ni` jì` quiá'` Fidiéé` lí` fé` lala: "Jalé` e ga` e café` dsea` uii` quíí` , jneab` cangongííng` jalé` e jo." <sup>4</sup> Jo lajalé` júu` e fé` fí` ni` jì` quiá'` Fidiéé` e cajme` dsea` lamalií`gui` eáang` calí` lajo e lí` laco' e' jneaa`aa' jialcõ' nijmó`naa' té`ee' cõõ`` jalé` e huíng` e dsijée` quí`ii' , jogui` cuø' jneaa`aa' bí` cajo; jo lajoba' dseáng` nita` dsí`naa' e nilisee`baa' cøøng` cõõ`` Fidiéé` fí` ñíí` quiá'r` mi` nití` e í' jo. ⁵ Jo Fidiéé` dsea` i` cuø' jneaa`aa' e jmoo`naa' té`naa' cõõ`` jalé` e dsingííng`naa' do jogui` e cuø'r` jneaa`aa' bí` cajo. Jo uíí` e lajob líí, joba' míí` i` dsea` do e güijmicõõ`bre` 'nú' e laco' røøb` niliseeng`na' lajee` la'ó` 'nú' lí` laco'gui

ca'ée` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` . <sup>6</sup> Jo lajoba' nijmiféng'naa' Fidiée` , Tiquiá` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` , colíing` lajii`naa' .

Mi` canúu` dsea` i ja` líng' dsea` Israel júu` quiá` Dsea` Jmáang`

⁷ Jo lajob fii`guíi` 'nú` , dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , e íing` rúng`na' e íaang` óo`na' lí` laco`gui ca'íng` Dsea` Jmáang` 'nú` , jo lajoba' e nijmiféng' dsea` Fidiée` . <sup>8</sup> Jo jnea` fii` i 'nú` e Dsea` Jmáang` cagüeiñ` fí` jmigüi` la e laco' nijmicóo`r` dsea` Israel. Jo calí` lajo e lí` laco' cuo' lí` e dseáng' jmitib` Fidiée` júu` quiá`r` lí` laco' júu` e cacuo`r` 'líi` dsea` áang` qui`ii' , dsea` Israel, ie` malii`gui do. <sup>9</sup> Jogui cajá`bi Dsea` Jmáang` cajo e laco' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel nijmiféiñ' Fidiée` uíi` e eáang' fí' líng` dsea` do jaléng' i dsea` í` lí` laco`gui la fé' fí` ní` jì` quiá` Fidiée` lí` fé' lala:

Jo nijmifén'n` 'nu` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel,

jogui nijmifén'n` 'nu` cóo` jalé` e øø` .

¹⁰ Jo lalab fé`gui cajo fí` ní` jì` quiá` Fidiée`:

jmi'íáang` óo`na' , dsea` quiá` Fidiée` i ja` líng' dsea` Israel,

colíing` cóo` jaléng' dsea` i líng' dsea` Israel!

¹¹ Jo lalab fé`gui fí` ní` jì` quiá` Fidiée` cajo:

Jmiféng'na' Fíi'naa' Fidiée` jaléng' 'nú` , dsea` i ja` líng' dsea` Israel,

i seeng` jalé` fii`jiu` jogui jalé` fii` cóo` .

¹² Jo lalab fé`gui fí` ní` jì` quiá` Fidiée` e cajme' Saí`:

Nabi nijáa` jaang` dsea` siju` Saí` ,

jo íb` i niquiú` ta` quiá` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel.

Co' cóo` i dsea` i nijáa` do,

íb` i nicuo` e ta` dsíi` jaléng' i dsea` í` .

Jo lanab fé' fí` ní` jì` quiá` Fidiée` .

¹³ Joba' mii` i Fidiée` i cuo' e ta` dsíi`naa' do e güicuó`bre 'nú` , dsea` já` líng`na' júu` quiá`r` , e seeng`na' e íaang` óo`na' jogui e seeng`na' juguiú` júu` røø` ; jo lajoba' , la'eáang` cóo` bí` e 'gøng' quiá` Jmiguí` quiá`r` , dseáng' eáang`gui güijmitar` óo`na' e niliseeng`na' cóo`r` fí` níi` quiá`r` mí` nití` e í` jo.

¹⁴ Dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , dseáng' eám` nita` dsii` e 'nú` eám` guiúng`na' cóo` jaléng' dsea` rúng`na' , jogui e guiúb` níi`na' jial 'né` seeng`na' , jogui cajo eám` qui`na' jmi` e cuo`na' bí` rúng`na' . <sup>15</sup> Dsu' e fí` ní` jì` la nicatea` dsii` e nicajmé` e qui`na' tú` 'ní` mí` júu` e teáb`jiu` ; jo dsu' cajmé` e lajo e lí` laco' nijmiguién'n` áa`na' jalé` e jo. Jo lajob cajmé` e uíi` e ta` e nicangín`n` quiá` Fidiée` , co' dseáng' eám` guiúng` dsea` do cóo` jnea` e jíi` ja` catín`n` lajo. <sup>16</sup> Jo cajméer` lajo cóo` jnea` e lí` laco' nijmee` e lajii` e iing` Dsea` Jmáang` fí` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel. Jo cangín`n` coo` ta` quiá` Fidiée` e lí` laco' niníi` i júu` quiá` jial láang` dsea` do jaléng' dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ` . Jo jmóo`o` lajo e lí` laco' cuo`øng` nijøon`n` fí` quinir` jaléng' i dsea` í` e líiñ' do lafa' coo` feá' e jlo` jmeafii` e nití` dsíi` jogui e nicaligüeang` la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá`r` .

¹⁷ Jo dsea` quiá` Dsea` Jmáang` líng' jnea` , joba' seab` uing` quié` e eáang` jmi'íáang` dsii` uíi` jalé` e ta` e nicangín`n` e jmóo`o` quiá` Fidiée` . ¹⁸ Dsuo' ja` teá` dsii` e nifá` a jíi` coo` júu` e jíe`gui jíi` laco' e nicajmé` Dsea` Jmáang` cóo` jnea` e quiá` e nicaguiáa` júu` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e laco' nijméiñ` do nuur` lajii` ta` quiu` Fidiée` . Jo lajob nicajméiñ` do la'eáang` cóo` jalé` júu` e nicaguiáa` cóo`gui jial nica'ee` jee` jaléng' i dsea` í` , ¹⁹ jogui cóo` jalé` e lí` e qui` Fidiée` jmi` e jmóor` cóo` e güea` e 'gøng' quiá` Jmiguí` quiá`r` . Jo lanaba' guiúb` nicateán`n` e ta` do quié` e e quiá` e níi` i júu` quiá` Dsea` Jmáang` quiá` jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r` , jo e jo canaan` fí` Jerusalén cartí` caguié` e fí` lí` se' Iliria. ²⁰ Jo nicajmé` e úung` e niníi` i júu` e quiá` jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r` dseáng' e fí` lí` ja` mí` canúu` dsea` júu` quiá` Dsea` Jmáang` jíi` coo` ya' lami` jéeng`gui. Jo calí` lajo uíi` e jnea` ja` iin`n`

fa' e ninii' i e júu^ jo fí lí~ nicajmée` dsea` lajo. ²¹ Co' cajmé~ e lajo lí^ laco' caliti~ laco' la fé' fí ni~ jì quiá'~ Fidiée` lí~ fé' lala:

Jaléng' dsea` i dseáng'~ jí'~ coo` ya' ja` mí canúu~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ ,
dseáng'~ ninú~ bre e júu^ jo;

jogui dseáng'~ ningám' e júu^ jo jaléng' dsea` i ja` mí canúu~ e júu^ jo cajo.

Jo lanab fé' fí ni~ jì quiá'~ Fidiée`.

Mí~ ca'f' dsíí' Paa~ e nidsér~ fí Roma

²² Jo uíí' e ngíi~ ta~ guía' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ , joba' ja` mí cacuo' fí quié~ e fa' e ninii' i e ni'ee' e 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáng' fí na fí Roma, nañí' fa' jmguiub' ya' nica'f' dsii~ e nijmee' e lajo, dsu' ja` mí calí~ quié~ e lajo. ²³ Dsu' lanagui nicatób' ta~ jmóo' e fí guóo'~ uó~ la; jo co' ningóob' jiu eáang' e í dsii~ e ni'ee' e 'nú', ²⁴ joba' sijeen' e lajob nilí lajee' e iuun~ fí e ngóo' fí guóo'~ uó~ lí~ sii' España. Jo mí ningí' e nineeng~ rú'naa' fí na, joba' iin~ n e jaléng' 'nú' nijmicóo'~ na' jnea~ cóo'~ jalé' e 'né~ e lajee' e ngóo' fí España. ²⁵ Jo dsu' nú'~ gui e ngóo' fí na fí Roma, jang'~ níng'~ teáa' fí Jerusalén e nicoo'~ o capí'~ jalé' e 'né~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i tiñíng~ i seeng' fí jo. ²⁶ Dsuo' jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Macedonia cóo'~ gui i seeng' fí Acaya ca'f' dsíir' yaaiñ~ e líng~ e caseáin' capí'~ jogui e nisíñ~ quiá'~ dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i tiñíng~ i seeng' fí Jerusalén. <sup>27</sup> Jo guiúb~ cajmée' i dsea` í uíí' e ca'f' dsíir' e nijmicóo'~ r~ i dsea` rúíñ' do lajo. Dsuo' jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i líng' dsea` Israel eáam' nicajmicóo'~ r~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i ja' líng' dsea` Israel e laco' teá' gui casíñ' yaaiñ~ fí guiú~ cóo'~ Dsea` Jmáang~ . Jo uíí' e lajob líí, joba' jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i ja' líng' dsea` Israel dseáng'~ 'né~ ba' líng~ ee' go jmicóo'~ r~ jié' jí'~ quí'~ r~ jmí~ cóo'~ jaléng' i dsea` Israel do. ²⁸ Joba' dsifí' mí~ nité' e ta~ e nijmee' e do e quiá'~ nijáa'~ a dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáng' fí Jerusalén jalé' e caseáng' do, joguiba' nijúu~ u e ninii' i fí España jóng, jo lajee' e iuun~ fí e ngóo' fí jo, joba' í dsii~ e ningíin~ n cateá' fí na fí Roma. ²⁹ Jo eáam' nita~ dsii~ e mí~ niguiée' e ni'ee' e 'nú' fí na, eáam' guiú~ nijmé~ Dsea` Jmáang~ cóo'~ jnea~ aa'.

³⁰ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ , la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ jogui la'eáang' cóo'~ e Jmiguí' quiá'~ Fidiée' e cuo'~ jnea~ aa' e eáam' 'neáang' rú'naa' do, joba' lana mñí' i 'nú' jmí'ee' e nijmicóo'~ rú'naa' colíng~ e nimí'~ na' Fidiée' uii~ quié~ e. ³¹ Jo mñí'~ na' dsea` do e nijmér' í jnea~ jee~ jaléng' dsea` i ja' já' líng' júu^ quiá'~ Fidiée' i neáng' fí lí se' Judea. Jogui mñí'~ na' r cajo e eáang' nilí'íng' ta~ quiá'~ jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáng' fí Jerusalén lají'~ e quíee~ quiá'~ r~ . <sup>32</sup> Jo ngí' jo, song nicuo'~ Fidiée' fí, joba' niguiée' baa' fí na jóng cóo'~ juguiú~ e ni'ee' e 'nú', jo lajoba' cuo'ong' lí' jmi'ín' n lajee' see~ naa' colíng~ . <sup>33</sup> Jo mñí'~ i Fidiée' i cuo' e seeng' dsea` juguiú~ júu^ røø' e güiliseem~ bre cóo'~ jaléng' 'nú' lata~ .

Jo lajob nilí'.

16

Júu^ guicóo'~ quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng' fí Roma

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí na fí Roma, lana fñí' i 'nú' cuaiñ~ quiá'~ jaang' dseamí i sii' Febe i jmóo' ta~ jmicóo'~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Cencrea. <sup>2</sup> Jo i dseamí la dsea` quiá'~ Dsea` Jmáam~ lííñ', joba' íim'~ ba' re cóo'~ e guiú~ lí^ laco' gui catíng~ e íng' dsea` i dsea` la'í. Jogui jmicóo'~ na' re cóo'~ lí^ doñí' ee' e 'né' , dsuo' eáam' nicajmicóo'~ r~ jaléng' dsea` rúíñ' lí^ laco' gui la nicajmée' cóo'~ jnea~ .

³ Jogui guiéen' n júu^ guicóo'~ quiá'~ Prisca cóo'~ gui i dseañu' quiá'~ r~ i sii' Aquila, co' i dsea` na røøb' nicajmó' naa' ta~ guía' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ cóo'~ r~ . ⁴ Co' lajì' gám~ i dsea` na jiu~ ja` mí cajúum~ bre dsu' uíí' e nicajmicóo'~ r~ jnea~ . Jo co' lajob nicajmée' cóo'~ jnea~ , joba' cuo'ø' øre gui'máang' ; jo dsu' o' jí'~ jnea~ jmóo' lajo, co' lajob jmóo' cajo jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i ja' líng' dsea` Israel. <sup>5</sup> Jogui guiéen' n júu^ guicóo'~ quiá'~ jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seáng' fí na fí quiá'~

Prisca cóo'gui Aquila. Jogui guiéem'baa júu^ guicóo' cajo quiá' i seen røø` cóo' i 'neáan`n eáang' i sii` Epeneto, co' íb` la'uii` dsea` i calíng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` fí' la'úng` fí' lí' se' Asia. <sup>6</sup> Jogui guiéem'baa júu^ guicóo' quiá' Yá^ cajo, co' eáam' nicajméer` ta` jmicóo' jee` 'nú'. ⁷ Jogui guiéen'`n júu^ guicóo' quiá' dsea` góo'o i sii` Andrónico cóo'gui Junias, dsuco' conrøøb` cajníng`-naa' fí' dsíí' 'nuñí^ cóo'r`. Jogui jaléng` dsea` apóo^ quiá' Dsea` Jmáang` eáam' guiá` fé'r` uii` quiá' lajì` gáng` i dsea` góo'o na, jo i dsea` na jéeng`guib` calicuír` júu^ quiá' Dsea` Jmáang` laco'gui jnea`.

⁸ Jogui guicóob' i dsea` i sii` Ampliato, i dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i eáang` røø` seen` cóo'. ⁹ Jogui guicóob' cajo i dsea` i sii` Urbano i jmóo` ta` colíng` cóo' jnea` ; jogui guicóo' bi cajo i dsea` i sii` Estaquis i eáang` seen` røø` cóo' cajo. <sup>10</sup> Jogui guicóo' bi cajo i dseañu` i sii` Apeles i nicagüi'fí' guiá` jee` jalé' e huíng' e nicangonghíñ` uii` e teá` siñ' cóo' júu^ quiá' Dsea` Jmáang` ; jogui guicóob' cajo jaléng' i dsea` sinúu^ quiá' Aristóbulo. <sup>11</sup> Jogui guicóob' cajo i dsea` góo'o i sii` Herodión cóo'gui jaléng' i dsea` sinúu^ quiá' Narciso, co' dsea` quiá' Dsea` Jmáam` líñíñ' cajo. <sup>12</sup> Jogui guicóob' Trifena cóo'gui Trifosa, co' lajì` gám`-biñ' na jmóor` lajii' ta` e nicanghíñ` quiá' Dsea` Jmáang` ; jogui guicóob' cajo i dseamf` i sii` Pérsida i eáang` seen` røø` cóo', co' i dseamf` na eáam' nicajméer` ta` e nicanghíñ` quiá' Dsea` Jmáang`. <sup>13</sup> Jogui guicóob' cajo i dseañu` i sii` Rufo, jaang` dsea` i dsíng`-ñí` dsea` e cuíñ` Dsea` Jmáang` jogui e eáam` teá` siñ' cóo' júu^ quiá' dsea` do cajo; jogui guicóob' niqúíar` cajo, dsuco' í` líng` lafa' niqúíe'baa cajo. <sup>14</sup> Jo guicóob' Asíncrito cóo'gui Flegonte cóo'gui Hermes cóo'gui Patrobas cóo'gui Ermas cóo'gui jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáang` cóo'r` do. ¹⁵ Jogui guicóob' Filólogo cóo'gui Julia cóo'gui Nereo cóo'gui i dseamf` rúñ` do, jogui guicóo' Olimpas cajo cóo'gui lajñng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáang` cóo' lajaléng` dsea` na.

¹⁶ Jogui jaléng' 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, laco` ya' mi` fón' rúng`na' se' guoo` rúng`na'. Jo lajaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` fí' la guiéiñ' júu^ guicóo' quí`-na'.

¹⁷ Dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, iin`n nimí`i 'nú' lahuíng' e nijmée` í` yaang`na' cóo' jaléng' i dsea` i ngí` ta` jmóo` 'nií` jee` jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, jogui jmóor` quijí` jial nitú` dsea` fí' guiá` lí` niteáaiñ` cóo' Dsea` Jmáang`, dsuco' cóo' jalé' e jmóor` do ja` cóøng` røø` cóo' júu^ quiá' Dsea` Jmáang` e nica'íing` 'nú'. Joba' fíi`-i 'nú' e ni'naam` yaang`na' jee` jaléng' i dsea` í. <sup>18</sup> Dsuco' jaléng' i dsea` la'í` ja` jmóor` ta` e nicanghíñ` quiá' Fíi'naa' Dsea` Jmáang`, co' jmóor` jii' laco' í` dsíir` yaam`bre. Jogui fé'r` júu^ jlo^ e róo` e lí^ laco' lí'r` jmígøøiñ` dsea` i ja` quí`-tíng` jmóo` jalé' e ga, jo lajoba' lí'r` jaléng' í. <sup>19</sup> Jo lajñm` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` ñir` e eáam` núu` 'nú' júu^ quiá' Dsea` Jmáang`. Jo uii` e líng`na' lajo, joba' eáam` íaang` dsii` cóo' 'nú' jogui iin`n e cóo' jalé' e niñí`na' do nilí`íing` ta` quí`-na' quiá' e nijmée`na' jmang` jalé' e guiá`-jo o' quiá' e nijmée`na' jalé' e ja` dseeng`. <sup>20</sup> Jo Fidiée` i cuø` e seeng` dsea` juguiá` júu^ røø, lajmináb` nijgiáaiñ` fii` i 'líng` i sii` Satanás cartí` uii` tíh`na', jo lajoba' jo` cuøøng` fa' e nilí`guir` 'nú'. Jo mí`-i Fíi'naa' Dsea` Jmáang` e ni'ír` güea^ quiá'r` fí' jee` 'nú' lajñng`na'.

²¹ Jogui Timoteo, jaang` dsea` rú'naa' i jmóo` ta` quiá' Dsea` Jmáang` colíng` cóo' jnea`, guiém'bre júu^ guicóo' quí`-na' cajo, jogui lajobi jaléng' i dsea` góo'o i sii` Lucio cóo'gui Jasón jogui Sosípater guiém'bre júu^ guicóo' quí`-na' cajo.

²² Jogui jnea` Tercio, dsea` jmo'o e fí' ni` jì` lajalé' júu^ quiá' Paa`, guiéem'baa júu^ guicóo' quí`-na' cajo, co' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` líñ`n cajo.

²³ Jogui lajobi Gayo guiém'bre júu^ guicóo' quí`-na' cajo, co' fí' quiá' bre guiing` jnea` lana, jo fí' job` cajo lí` seáng' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` e jmiféiñ' Fidiée`. Jogui Erasto guiém'bre júu^ guicóo' quí`-na' cajo, jo lana líñíñ` dsea` i 'mea` cuu` quiá' fí'; jogui lajobi jaang` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i sii` Cuarto guiém'bre júu^ guicóo' quí`-na' cajo. ²⁴ Jo güi'fb^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang` güea^ quiá'r` jee` jaléng' 'nú'. Jo lajobi nilí`.

Júu^ lí` cadséng` quiá' Paa` e jmiféiñ' Fidiée`

²⁵ Jo majmifém'baa' Fidiée', co' í'bing' i quí' jmi' i nijmé' e teá'gui nisíng' na' cóo' júu' quiá' Dsea`Jmáang' lí' laco' la fé' e júu' quiá' Dsea`Jmáang' e guia' jnea' e quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r'. Jo e júu' nab lí' e júu' quiá' Fidiée' e lami' sí'maang' lajii' nú' gui e nitiroo' jmi'güf'. Jo dsu' lanagui nicajmijnéem`bre e jo, jo e júu' job e guia' jnea' na. ²⁶ Dsu' lanagui nicaliñib' dsea' e júu' na la'eáang' cóo' jalé' jì e cajme' jaléng' i dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii' gui eáang'. Jo calí' lajo e lí' laco' niliti' ta' e caqui' Fidiée' i seeng' car' ngongí' jmi' do. Jo dsu' e júu' e sí'ma' quiá' Fidiée' do, nicajmijnéem`bre lana e lí' laco' lajaléng' dsea' jmi'güf' nijá' líiñ' e jo jogui e nijmér' nú'r' cajo.

²⁷ Jo la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea`Jmáang' majmifém'baa' lata' jii' Fidiée', co' jii' íb' i eáang' tíng' ngáng'. Jo lajob nilí'.

Jo lanab cató' e jì e cajme' Paa' e catíng' dsea' quiá' Dsea`Jmáang' i neáang' fí' Roma.

Júu[^] e to^o fí ní jì la'uii[~] quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí CORINTO

¹Jnea[~] Paa⁻ línⁿ jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] i óo⁻ ta[~] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. Jo nicató⁻ Fidiée[~] jnea[~] e nijmee[~] e ta[~] jo uí[~] e lajo nicalíⁱiñ[~]. Jo jnea[~], colíng[~] cóo⁻ i dsea⁻ rú[~]naa⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i sii⁻ Sóstenes, sñing⁻naa⁻ e jì la² e catíng⁻ jaléng⁻ 'nú⁻', dsea⁻ rú[~]naa⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáang⁻ fí na fí Corinto. Jo Fidiée[~] nicató⁻ 'nú⁻' e nilíng⁻na⁻ dseáng⁻ jí[~] dsea⁻ quiá⁻ bre la'eáang⁻ cóo⁻ Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. Jogui lajob nicajméer⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dsea⁻ i seeng⁻ fí lí⁻ jíé⁻ i jmiféng⁻ Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co⁻ í⁻bing⁻ i líng⁻ Fíir⁻ lí⁻ laco⁻gui la líng⁻ qui⁻ jnea⁻aa⁻ cajo. ³Jo mí⁻ i Tiquí⁻ii⁻ Fidiée[~] jogui Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e ní⁻ír⁻ güea⁻ quiá⁻r⁻ jee⁻ 'nú⁻' jogui e nicuó⁻r⁻ 'nú⁻' e niliseeng⁻na⁻ jguiá⁻ júu[^] røø⁻.

Júu[^] gui'máang⁻ quíá⁻ Paa⁻ e cuó⁻r⁻ Fidiée[~]

⁴Jo ja⁻ mí⁻ catú⁻ e cuó⁻ø⁻ø⁻ gui'máang⁻ Fidiée[~] uí[~] quí[^]na⁻ uí[~] cóo⁻ jalé⁻ e guiá⁻ e nicajméer⁻ cóo⁻ 'nú⁻' la'eáang⁻ cóo⁻ Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e jí[~] ja⁻ catíng⁻na⁻ lajo, jo dsu⁻ lajob nicajméer⁻. ⁵Dsuo⁻ la'eáang⁻ cóo⁻ Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jmigui⁻ba⁻ nicalíng⁻na⁻ quiá⁻ Fidiée[~], co⁻ nicangíng⁻na⁻ e eáang⁻ tíng⁻na⁻ guiá⁻na⁻ júu[^] quiá⁻r⁻ jogui e eáang⁻ ngáng⁻na⁻ e júu[^] jo cajo. ⁶Jo cóo⁻ jalé⁻ e na cuó⁻ lí⁻ e nicalití⁻ lají[~] júu[^] e nicalá⁻a cuaiñ[~] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ⁷Jo lajob nicalí⁻, joba⁻ nicangíim⁻ba⁻ lajalé⁻ e cuó⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻ Fidiée[~] lajee⁻ e sijeeng⁻na⁻ e jmí⁻ e nijnéng⁻tu⁻ Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigüí⁻ la. ⁸Jo Dsea⁻ Jmáam⁻bing⁻ i nicuó⁻ 'nú⁻' bí⁻ e laco⁻ teáam⁻bí⁻ teá⁻ fí guiá⁻ lí⁻ niteáang⁻na⁻ cóo⁻r⁻, jo lajoba⁻ jí[~] jaang⁻ ja⁻ i⁻ cuó⁻ng lí⁻ cuó⁻ 'nú⁻' dsee⁻ mí⁻ tí⁻ lí⁻ nití⁻ í⁻ e nijáa⁻tu⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigüí⁻ la. ⁹Jo dseáng⁻ jmitib⁻ Fidiée[~] jalé⁻ júu[^] quiá⁻r⁻ e cacuó⁻ jéeng⁻gui, jogui í⁻bi cajo i cató⁻ jnea⁻aa⁻ e nilisee⁻naa⁻ cøøng⁻ cóo⁻ Jóor⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i líng⁻ Fíi⁻naa⁻ cajo.

E[~] uing[~] e ja⁻ sñing⁻ røø⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻

¹⁰Jo la'eáang⁻ cóo⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ mí⁻ i 'nú⁻' e ngocáng⁻ dsii⁻, dsea⁻ rú[~]naa⁻, e nisiing⁻tu⁻ røø⁻, co⁻ ja⁻ 'né⁻ e jmée⁻na⁻ tá⁻ coo⁻ 'lé⁻ lajee⁻ la'ó⁻ 'nú⁻'. Co⁻ 'nú⁻' lí⁻ lí⁻ 'né⁻ e seeng⁻na⁻ conrøøb⁻ e í⁻ óo⁻na⁻ jogui e ee⁻na⁻ guiá⁻ lajñing⁻na⁻. ¹¹Jo uing[~] quiá⁻ e fí⁻ i 'nú⁻' e júu[^] la, dsea⁻ rú[~]naa⁻, dsuo⁻ dsea⁻ sinú⁻ quiá⁻ Cloé nicajmea⁻r⁻ jnea[~] júu[^] e jmoob⁻ 'nú⁻' ta[~] jñing⁻ jee⁻ la'ó⁻ 'nú⁻', dsea⁻ líng⁻na⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹²Co⁻ i dsea⁻ í⁻ nicasí⁻r⁻ jnea[~] e i líng⁻ 'nú⁻' fó⁻na⁻ e líng⁻na⁻ dsea⁻ quié⁻ e, jogui i líng⁻gui 'nú⁻' fó⁻na⁻ e líng⁻na⁻ dsea⁻ quiá⁻ Apolos, jogui i jiéng⁻gui fé⁻ e líiñ⁻ dsea⁻ quiá⁻ Tú⁻, jogui i líng⁻gui dsea⁻ í⁻ dsí⁻r⁻ e jí[~] í⁻bre líiñ⁻ dseáng⁻ jí[~] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹³Jo ja⁻ 'né⁻ jmée⁻na⁻ lajo, co⁻ ja⁻ fñing⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ seeng⁻; jogui o⁻ jnea[~] cajo dsea⁻ catáng⁻ fí dse⁻ crúu⁻ e laco⁻ nileáang⁻na⁻ fí jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quí[^]na⁻, o⁻gui cajgáang⁻na⁻ jmí⁻ la'eáang⁻ cóo⁻ jnea[~]. iCo⁻ dseáng⁻ o⁻ lajo! ¹⁴Jo gui'máang⁻ Fidiée[~] e jí[~] jaang⁻ 'nú⁻' ja⁻ mí⁻ caseán⁻n jmí⁻, co⁻ dseáng⁻ jí[~] Crispo cóo⁻gui Gayobing⁻ i nicajmé⁻ e cóo⁻ lajo. ¹⁵Jo uí[~] e lajob líí⁻, joba⁻ jí[~] jaang⁻ 'nú⁻' cuó⁻ng lí⁻ fo⁻na⁻ e cóo⁻ júu[^] quiá⁻ Paab⁻ cajgáang⁻na⁻ jmí⁻. ¹⁶Ja⁻, dsu⁻ cadsem⁻ dsii⁻ cajo e caseám⁻baa jmí⁻ i dsea⁻ sinú⁻ quiá⁻ Estéfanos, jo dsu⁻ jo tóo⁻ dsii⁻ fa⁻ i⁻ caseáng⁻guí⁻ jmí⁻ i jiéng⁻. ¹⁷Dsuo⁻ ja⁻ casíng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jnea[~] fí jmigüí⁻ la fa⁻ e nijmee[~] e ta[~] seáang⁻ dsea⁻ jmí⁻, co⁻ casíim⁻bre jnea[~] dsu⁻ quiá⁻ e niguaa⁻ júu[^] quiá⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quiá⁻bre. Jo mí⁻ caguiá⁻a e júu[^] jo, ja⁻ cafá⁻a cóo⁻ júu[^] e tíng⁻ dsea⁻ jmigüí⁻ e laco⁻ ja⁻ nijmí⁻uón⁻n jial tíí⁻ e niing⁻ e cajúng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí dse⁻ crúu⁻.

Jial 'gøng⁻ Fidiée[~] cóo⁻ jalé⁻ e tíiñ⁻

¹⁸Jo jaléng⁻ i dsea⁻ i niteáang⁻ fí ngolíng⁻ fí lí⁻ 'lí⁻ í⁻ dsí⁻r⁻ e júu[^] í⁻b⁻ líí⁻ e quiá⁻ e cajúng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí dse⁻ crúu⁻. Jo dsu⁻ o⁻ lajo líí⁻ e júu[^] jo quí⁻ jnea⁻aa⁻, co⁻ e júu[^] jo líí⁻ júu[^] e 'gøng⁻. Co⁻ la'eáang⁻ e júu[^] joba⁻ nicaláang⁻naa⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quí⁻ii⁻. ¹⁹Jo lajob líí⁻ lí⁻ laco⁻ fé⁻ Fidiée[~] fí ní⁻ jì quiá⁻r⁻ lí⁻ fé⁻r⁻ lala:

Nijmee e e ni'fim lajii e í dsii dsea jmigüf e tiiin, jo cab' ni'naan lajii e í dsii e ngaiin.
Jo lanab fé' Fidiéé fí ni jì quiá'r.

²⁰ Jo jnang gui i dsea i í dsii e eáang tiiin ngaiin? Jogui jnang gui i dsea i í dsii e ñir lajalé? Jogui cajo jnang gui i dsea i tíng júu quiá' cóo jalé e sea fí jmigüf la? Jo dsu lajalé e í dsii dsea jmigüf e tiiin ngaiin, Fidiéé nicajmeer e jalé e jo lí júu íb'. ²¹ Jo la'eáang e eáang tíng ngáng' Fidiéé, joba' caguiar uing e ja nilicuíng dsea ír la'eáang cóo jalé e í dsii dsea e tiiin ngaiin fí jmigüf la. Co' lí lí cali'iin e nileaiin dsea jee jalé dsee quiáin la'eáang e já líng dsea e júu cuaiin quiá' e cajúng Dsea Jmáang fí dse' crúu, nañi fa' e júu jo lí lafa' júu íb'.

²² Jo jaléng' dsea Israel 'naiin' Fidiéé dsu la'eáang cóo jalé e quií' dsea do jmií jmóor e dsigá dsii dsea. Jogui jaléng' dsea i ja líng' dsea Israel 'naiin' Fidiéé dsu la'eáang cóo e tiiin ngaiin fí jmigüf la. ²³ Jo dsu jnea' guiana' júu quiá' e uing e cajúng Dsea Jmáang fí dse' crúu. Jo dsu e júu jo lí júu e ni' níng jaléng' dsea Israel, jogui jaléng' dsea i ja líng' dsea Israel í dsii e júu íb' e jo. ²⁴ Jo lajii e cangongíng Dsea Jmáang fí dse' crúu calí lajo e lí laco' niliín dsea jial tíi 'gong' Fidiéé jogui jial tíi tiiin cóo jalé e jmóor. Jo jalé e jo catíng jaléng' dsea i nicató' Fidiéé e ni'uiin dsea quiá'r, nañi su líng' dsea dsea Israel osi ja líiín lajo é. ²⁵ Jo jaléng' dsea jmigüf í dsii e júu íb' lí lajalé e nicaguiá Fidiéé uing e nicajmeer. Jo dsu o' já e lí lajo, co' eáang guib tíng ngáng' Fidiéé cóo lajalé e jmóor laco' gui jii e í dsii dsea jmigüf e eáang tiiin ngaiin. Jogui eáang guib 'gong' Fidiéé cóo e guiar uing e jmóor laco' gui jii e í dsii dsea jmigüf e eáang íng ta'. ²⁶ Jo fí i 'nú', dsea rú'naa dsea quiá' Dsea Jmáang, e 'né e tóob áa'na e mi cató' Fidiéé 'nú e laco' ni'uíng na' dsea quiá'r jo jii tú 'ní míng' 'nú líng'na' dsea i tíng ngáng' jii laco' í dsii dsea jmigüf, jogui jii tú 'ní míng' ba' líng'na' dsea i o' ta' fí jmigüf la osi líng'na' dsea sinúu quiá' jaléng' dsea 'goo é. ²⁷ Jo dsu Fidiéé bing i caguing' jaléng' dsea i í dsii dsea jmigüf i í. Jo cajmeer lajo e lí laco' nicuó'r fí' jaléng' dsea jmigüf i í dsii i tíng ngáng' eáang. Jogui caguiín jaléng' dsea i í dsii dsea jmigüf i ja 'ga' lí ta' íng. Jo cajmeer lajo e lí laco' nicuó'r fí' jaléng' dsea jmigüf i í dsii e dsíng íin ta'. ²⁸ Jogui Fidiéé nicaguiín jaléng' dsea i í dsii dsea jmigüf i ja ta' íng jii capi' osi i uóng osi i ja sea uing quiá' jii cóo fí jmigüf la é, jo dsu cajmeer lajo e lí laco' ni'uíng jalé e í dsii dsea jmigüf e níng eáang. ²⁹ Jo co' lajob cajmée Fidiéé, joba' jii jaang dsea cuóong lí jmer ráaiin fí quini' dsea do.

³⁰ Jo dsu 'niab' Fidiéé nicajmeer e lafa' jaam dsea nica'uíng na' cóo Dsea Jmáang, jogui nicajmeer cajo e laco', la'eáang cóo dsea do, niline'naa jial tíi tiiin ngaiin; co' la'eáang cóo Dsea Jmáam ba' nicajmeer e nilí'naa dsea i ja røong dsee fí quini' jogui e nilí'naa dseáng' jii dsea quiá' bre jogui cajo e nicaláang na' jee jalé dsee qui' i. ³¹ Jo co' lajob lí, joba' fé' fí ni jì quiá' Fidiéé lí fé' lala: Jogui song seeng dsea i iing jmféng' 'nia', joba' guí' gui e güjmfém' bre Fii'naa' Fidiéé. Jo lanab fé' fí ni jì quiá' Fidiéé.

2

E uing e catáng Dsea Jmáang fí dse' crúu

¹ Jo tee' o'na', dsea rú'naa', e mi cangó o' fí na fí Corinto e cangofí i 'nú' júu quiá' Fidiéé quiá' e uing jalé e cangojéé cóo Dsea Jmáang, jo dsu ja cafón' n 'nú' cóo júu e níi' o'gui cóo júu e 'goo cajo. ² Jo lajee e cataan n jee 'nú' ja cafá' a júu e jie'gui, co' dseáng' lajii júu quiá' Dsea Jmáam ba' ca'í dsii e cafá' a jo dseáng' jii e júu quiá' e uing e catáng Dsea Jmáang fí dse' crúu. ³ Jo mi caguié e jee 'nú' e quiá' e niguiaa e júu jo, í dsii e ja 'goo qui' i jmií nijmee e lajo jogui e jléem bí cajo uí' e 'gó'o. ⁴ Jo mi cafón' n 'nú' e guiaa e júu jo, ja cajmeaan n ta' júu jlo' e laco' já líng'na' júu quié e. Co' 'nú' já líng'na' e júu quiá'

Fidiée⁵ e guiaa⁻ do la'eáang' cóo^o~ jalé^o e quíi[~] jmií[~] e cajmée[~] Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ e dsigá^o dsíi^o dsea^o. ⁵ Jo cafón^o n 'nú^o lajo e lí^o laco^o nijá^o líng^o na^o júu^o quiá^o~ Dsea^o Jmáang^o la'eáang' cóo^o~ güea^o 'gøng^o quiá^o~ Fidiée⁵ jo o^o la'eáang' cóo^o~ jalé^o e tiing^o ngáng^o dsea^o jmigüí^u.

La'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ e licuíng^o dsea^o ír^o

⁶ Jo dsu^o jnea^o siim^o baa júu^o jlo^o cóo^o~ i dsea^o rú^o naa^o i dseáng^o~ lajang^o niteáang^o teá^o cóo^o~ júu^o quiá^o~ Dsea^o Jmáang^o, lifa^o e júu^o jlo^o e sií^o naa^o do e quiá^o~ jial tíi^o tiing^o ngáng^o Fidiée⁵. Jo dsu^o e júu^o jo o^o jíi^o júu^o laco^o ngáng^o dsea^o jmigüí^u o^o gui jíi^o laco^o júu^o e tiing^o fé^o jaléng^o dsea^o quiu^o ta^o fí^o jmigüí^u la, jo jaléng^o i dsea^o í ja^o uóø^o eer^o fí^o jmigüí^u la. ⁷ Jo dsu^o jalé^o júu^o e guia^o naa^o do lí^o júu^o jlo^o e tiing^o ngáng^o jíi^o 'ñia^o Fidiée⁵, jo e júu^o jo ja^o cajmijnéeiñ^o lami^o jéeng^o gui. Co^o caguiar^o uing^o lajíi^o mi^o ná^o gui e cajméer^o latøøng^o jmigüí^u e laco^o nilisee^o naa^o cóo^o~ r^o fí^o lí^o niing^o 'gøiñ^o mi^o nití^o e í^o jo. ⁸ Jo jaléng^o dsea^o i quiu^o ta^o fí^o jmigüí^u la ja^o mí^o cangám^o bir e júu^o jo, cofa^o mi^o cangáñ^o lami^o jéeng^o gui, joba^o ja^o cateáañ^o fí^o dse^o crúu^o i Fii^o naa^o Dsea^o Jmáang^o i jaa^o fí^o ñiff^o. ⁹ Jo lí^o laco^o fé^o fí^o ni^o jí^o quiá^o~ Fidiée⁵ lí^o fé^o lala:

Fidiée⁵ nicaguiar^o guiá^o e nicuó^o r^o i dsea^o i 'neáang^o ír^o
jalé^o e ja^o mí^o canga^o jíi^o jaang^o dsea^o jmigüí^u

o^o gui mí^o canúur^o cajo,

jo jí^o gui jalé^o e ja^o mí^o ca^o í^o dsíi^o.

Jo lanab fé^o fí^o ni^o jí^o quiá^o~ Fidiée⁵. ¹⁰ Jo Fidiée⁵ nicajméer^o e nicaline^o naa^o lajalé^o e na la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ r^o. Jo e Jmiguí^u quiá^o~ r^o doba^o gui^o júu^o la'uiing^o, jo jí^o gui jmóo^o lajo cóo^o~ e ja^o cóøng^o cóo^o~ e í^o dsíi^o 'ñia^o Fidiée⁵.

¹¹ Jo lajob lí^o cajo, co^o jíi^o jaang^o dsea^o cuøøng^o liñir^o jial í^o dsíi^o jaang^o gui dsea^o rúñ^o, co^o jíi^o jmigüí^u quiá^o~ i dsea^o do cuøøng^o lí^o jmé^o lajo. Jogui lajobi, dseáng^o~ lajíi^o Jmiguí^u quiáb^o Fidiée⁵ ñí^o lajíi^o e í^o dsíi^o 'ñia^o Fidiée⁵. ¹² Jo jaléng^o jnea^o aa^o, dsea^o lí^o naa^o dsea^o quiá^o~ Dsea^o Jmáang^o, ja^o ca'íng^o naa^o jíi^o laco^o tiing^o ngáng^o dsea^o jmigüí^u, co^o lajíi^o Jmiguí^u e jaa^o quiá^o~ Fidiée⁵ ba^o nica'íng^o naa^o e laco^o niline^o naa^o jalé^o e cuø^o Fidiée⁵ jnea^o aa^o uú^o e eáang^o guiúñ^o cóo^o~ jnea^o aa^o. ¹³ Joba^o mi^o guia^o jnea^o jalé^o e júu^o na, jmóo^o lajo la'eáang' cóo^o~ jalé^o e nica^o e Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ jo o^o cóo^o~ júu^o e nicalitñ^o n jíi^o laco^o tiing^o ngáng^o dsea^o jmigüí^u. Co^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ ba^o guia^o naa^o e júu^o na jee^o jaléng^o dsea^o i seeng^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵. ¹⁴ Jo i dsea^o i ja^o seeng^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ ja^o lí^o r^o ni'íñ^o jalé^o e cuø^o Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵, co^o i dsea^o í^o dsíi^o e í^o lí^o jalé^o e júu^o jo. Jogui ja^o cuøøng^o fa^o e ningáñ^o e júu^o jo cajo, co^o jíi^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ ba^o quíi^o dsea^o jmií^o e nigui^o r^o jalé^o e jo. ¹⁵ Jogui i dsea^o i seeng^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ quíi^o bre jmií^o e nigui^o r^o lajalé^o. Jo uú^o e lajob líñ^o, joba^o jíi^o jaang^o dsea^o jmigüí^u i ja^o seeng^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵ quíi^o r^o jmií^o e ni'níng^o neñ^o. ¹⁶ Co^o lalab fé^o fí^o ni^o jí^o quiá^o~ Fidiée⁵:

Jo jíi^o jaang^o dsea^o jmigüí^u cuøøng^o liñir^o jialco^o í^o dsíi^o Fidiée⁵;

jo jíi^o jaang^o cajo cuøøng^o lí^o sí^o dsea^o do e jalé^o e 'né^o nijmér^o.

Jo lanab jíi^o lí^o júu^o quiá^o~ Fidiée⁵. Jo dsu^o jaléng^o jnea^o aa^o, dsea^o see^o naa^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵, røøb^o í^o dsíi^o naa^o laco^o gui í^o dsíi^o Fii^o naa^o Dsea^o Jmáang^o.

3

Jmaquíim' ta^o ngíng^o naa^o quiá^o~ Fidiée⁵

¹ Dsea^o rú^o naa^o dsea^o quiá^o~ Dsea^o Jmáang^o, dseáng^o~ ja^o mí^o calí^o jnea^o fa^o e nica'fón^o n 'nú^o laco^o gui fón^o n dsea^o i dseáng^o~ lajang^o seeng^o la'eáang' cóo^o~ Jmiguí^u quiá^o~ Fidiée⁵. Co^o lí^o lí^o nica'fón^o n 'nú^o lafa^o dsea^o i mí^o 'noo^o bi eáang^o lí^o dsíi^o jalé^o e sea^o fí^o jmigüí^u la, jogui cajo lafa^o dsea^o i tá^o bi ja^o calíng^o júu^o quiá^o~ Dsea^o Jmáang^o. ² Jo uú^o e líng^o na^o lajo, joba^o ca'lee^o e 'nú^o ie^o jo júu^o quiá^o~ Dsea^o Jmáang^o cóo^o~ júu^o e ja^o huím^o. Co^o 'nú^o líng^o na^o lí^o laco^o gui la líng^o jaang^o yuu^o i cu^o tú^o i ja^o mí^o cuøøng^o dø^o jmiñi^o. Jo dseáng^o~ mí^o 'noo^o bi líng^o 'nú^o lajo cartí^o jmií^o na. ³ Co^o 'nú^o dseáng^o~ mí^o 'noo^o bi seeng^o na^o e lí^o

óona' jalé' e sea' fí' jmiǵüüf la. Co' mi' jmoo'na' ta' dsihuúing' quíá' rúng'na' jogui mi' jmoo'na' ta' jíng', joba' cuó' lí' jóng e dseáng' mi' 'noo'bi' jmití'na' lajii' e lí' óona' yaang'na' lí' laco'gui la jmoo' doñí' ii' dsea' jmiǵüüf. ⁴ Co' mi' fó'na' lala: "Jnea' líin' n dsea' quíá' Paa'", jogui i' jiéng'gui jíng': "Jnea' líin' n dsea' quíá' Apolos", joba' cuó' lí' jóng e dseáng' lajii' e lí' óona' yaam'ba' jmití'na'.

⁵ Joba' fíi' i' 'nú' e jnea' cóo'gui i' Apolos do líinaa' dsea' i' jmoo' lajii' ta' e nicangúing'naa' quíá' Dsea' Jmáang', jo' la'eáang' cóo' jnea'ba' e já' nicalíng' 'nú' júu' quíá' Dsea' Jmáang'. Co' lajaang' lajaang' jnea' jmoo'naa' jii' laco' ta' e nicacuó' Fidié' jnea'. ⁶ Co' jnea' lafa' cajngá' a cóo' mijú', jogui i' Apolos do lafa' caguiein' jmií' e mijú' do, jo' dsu' Fidié'bing' i' cajmée' e lafa' e cacuáng' e mijú' do. ⁷ Joba' cuó'ong' lí' fe'ee' e ja' e niing' i' dsea' i' cajni' do o'gui i' dsea' i' caguieing' jmií' do, jo' dsu' jii' Fidié'bing' i' niing'gui, co' f'bing' i' cajmée' e cacuáng' e mijú' do. ⁸ Jo' i' dsea' i' jni' e mijú' do jogui i' dsea' i' guieing' jmií' do, røøb' ta' quíá'r'. Jo' dsu' 'ñiab' Fidié' dsea' nicuó'r' lajaang' lajaain' do jíe' jii' ta' e nicajméein'. ⁹ Dsucó' jnea' cóo' i' Apolos do røøb' jmoo'naa' ta' lajii' ta' e nicacuó' Fidié' jnea'. Jogui jaléng' 'nú' líing'na' lafa' guóo' uó' e jmáng' Fidié' ta'. Jogui líim'ba' cajo lafa' 'nær'. ¹⁰ Jo' uíi' e eáang' guíung' Fidié' cóo' jnea', joba' cacuó'r' jnea' ta' e líin' lafa' jaang' tijii' i' caguia' uieing' tii' fii', jogui dsea' jiem' i' nicanaang' se' ie' e fí' ni' jo. Jo' lífa' lajaang' lajaam' dsea' 'né' ñiing' dsíir' jial laco' jmo'r' e 'núu' do. ¹¹ Dsucó' ja' quí' jmií' fa' e nijmé' dsea' cóo'gui tii' fii' e jíe', co' 'ñiab' Fidié' dsea' nicaguia' uieing' e tii' fii' do, jo' íb' Dsea' Jmáang'. ¹² Jo' e fí' ni' tii' fii' e nisea' do cuó'om' lí' jme' dsea' 'núu' e lí' cóo' layaang' cunée' osi cóo' cutee' osi cóo' cuu' e 'mo' eáang' é' osi cóo' 'ma' osi cóo' layaang' nuu' osi cóo' quí' cuiñí'bi' é. ¹³ Jo' ie' jmií' mi' nigüéeng' tu' Fii'naa' Dsea' Jmáang' fí' jmiǵüüf la e quíá' niquidsir' í' quíá' lajaang' lajaang' dsea' jmiǵüüf, ie' jmií' job' mi' nilili' røø' jial lí' jalé' e ta' e nicajmée' dsea'. Dsucó' 'ñia' ie' jmií' jo' la'eáang' cóo' jii' nilili' jialco' lí' jalé' e ta' jo' e nicajmée' dsea'. ¹⁴ Jo' i' dsea' i' nicajme' 'núu' e ja' dseáng' e nicó' cóo' e jii' do, joba' i' dsea' í' ni'ím'bre lajii' e catíiñ' do. ¹⁵ Jo' dsu' song nicó' jalé' e nicajme'r' do, joba' lajaléb' ni'íing' quíá'r' jóng, lífa' nileáam'bre e ja' nicáin' laco' mi' laang' dsea' cóo' lí' ía' jii'.

¹⁶ Jogui 'né' ñí'ba' cajo e 'nú' líing'na' lafa' guá' quíá' Fidié', jogui fí' job' lí' seeng' Jmiǵüüf quíá' Fidié' cóo' 'nú'. ¹⁷ Jogui song i' líing' 'nú' nijgiéeng'na' e guá' quíá' Fidié' do, joba' 'ñiab' Fidié' ni'íiñ' 'nú' cajo. Dsucó' güeam' e guá' do quíá'r', jogui 'nú' líing'na' lafa' e guá' do cajo.

¹⁸ Joba' fíi' i' 'nú', ja' jmiǵó'ong' yaang'na' lala: e song jaang' 'nú' í' óona' e tíing' ngáng'na' jii' laco' tíing' ngáng' dsea' fí' jmiǵüüf la, joba' 'nú' 'né' jmeáang' yaang'na' lafa' dsea' i' ja' tíing' ngáng' e lajo, jo' lajoba' dseáng' lajang' ni'uíing'na' dsea' i' tíing' ngáng'. ¹⁹ Dsucó' lajalé' e í' dsíi' dsea' jmiǵüüf e eáang' tiiñ' ngáin', jmang' júu' íib' lí' jalé' e jo' fí' quini' Fidié'. Co' lalab fé' fí' ni' jii' quíá' Fidié': "Fidié' nijmeáin' ta' jalé' e í' dsíi' dsea' e tiiñ' ngáin' e laco' nijmiǵó'ong' yaain'." ²⁰ Jogui lalab fé'gui fí' ni' jii' quíá' Fidié' cajo: "Ñib' Fidié' e jmang' júu' íib' lí' jalé' e í' dsíi' dsea' e eáang' tiiñ' ngáin' fí' jmiǵüüf la." ²¹ Jo' uíi' e lajob' líi', joba' jii' jaang' 'nú' 'né' e nijmiráang' yaang'na' dsu' uíi' e sitáang'na' cóo' doñí' ii' dsea' jmiǵüüf. Dsucó' lajaléb' e sea' e quíib' 'nú' lajalé' e jo; ²² dsucó' jnea' jogui Apolos jogui Tú' jogui lajalé' e sea' fí' jmiǵüüf jogui e seeng'na' osi e nijúung'na' é, jogui laje' lana osi lí' dsé'gui é dseáng' e quíib' 'nú' lajalé' e jo. ²³ Jogui lajaléng' 'nú' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' nilíing'na', jogui Dsea' Jmáang' cø'ong' seein' cóo' Fidié'.

4

Ta' e jmoo' dsea' apoo' i' síing' Dsea' Jmáang' cuaiñ' quíá'r'

¹ Joba' fíi' i' 'nú', dsea' rú'naa', e 'nú' 'né' ni'í' óona' e jnea' líinaa' dsea' i' jmoo' lajii' ta' e nicacuó' Dsea' Jmáang' jnea', jogui cajo e líinaa' dsea' i' sinú' júu' e ni'é'naa' jalé' júu' quíá' Fidié' e ja' mí' cajmijnéin' lamí' jéeng'gui. ² Jogui jaléng' dsea' i' nisíná'

júu[^] e óor[^] cóo[^] ta[~], joba' dseáng[^] 'né⁻ jmiti[~] bre laco' si'í[^] e ta[~] jo. ³ Jogui jnea[~], ja[^] dsi'gó[^] dsii⁻ fíng song niquidsi[^] na' í[^] quié⁻ e osi e niquidsí[^] í[^] quié⁻ e é fí[^] quini[^] dseata[~] dsea[^] jmigúí[^] i jmóo[^] lajo. Co' jì[^] gui 'ñiá[^] a ja[^] í[^] dsii⁻ fa' e nijmee[~] e lajo quié⁻ e cóo[^] lajalé[^] e jmóo[^]. ⁴ Jo nañí[^] fa' í[^] dsii⁻ e ja[^] mí[^] cajmé⁻ e jalé[^] e ja[^] dseeng[^], dsu[^] o' uíí[~] e jo fa' dseáng[^] e nita[~] dsii⁻ e líín[^] n jaang[^] dsea[^] i ja[^] røong[^] dsee⁻ fí[^] quini[^] Fidiéé[^]. Dsucó[^] jíí[~] Fíí[^] naa' Fidiéé[^] bing[^] i quidsí[^] í[^] qui⁻ naa' dseáng[^] laco' catíng⁻. ⁵ Jo uíí[~] e lajob líí[^], joba' 'nú[^] ja[^] cuøong[^] fa' e quidsi[^] na' í[^] quiá⁻ dsea[^] rúng[^] na' lajee[^] nú⁻ gui e nigüéeng⁻ tu Fíí[^] naa' Fidiéé[^] fí[^] jmigúí[^] la. Dsucó[^] ie[~] jo í[^] bing[^] i nijmijnéeng[^] jalé[^] e cóøng[^] lajee[^] lana, jogui nijmilir[~] cajo jial dseáng[^] í[^] dsi⁻ naa' cóo[^] jalé[^] e jmoo⁻ naa'. Jo ie[~] joguiba[^] nifé[^] Fidiéé[^] guíá⁻ quiá⁻ jaléng[^] dsea[^] i catíng⁻ lajo líí[^] jialco' jíí[~] líí[^] e nicajméer[^] lami[~] jéeng[^] gui.

⁶ Dsea[^] rú[^] naa' dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, fíí[^] i 'nú[^] lajalé[^] e júu[^] na e líí[^] laco' ni'uíng⁻ guíá⁻ quií⁻ na' jogui e laco' nijmées[^] na' laco' gui la jmóo[^] jnea[~] jogui laco' gui la jmóo[^] Apolos. Jo fíí[^] i 'nú[^] lajo e líí[^] laco' ni'ee⁻ na' jíí[~] laco' fé[^] júu[^] quiá⁻ Fidiéé[^], jo lajoba' jíí[~] jaang[^] 'nú[^] cuøong[^] nijmijløng[^] yaang[~] na' dsu[^] uíí[~] e sitáang[^] na' cóo[^] jaang[^] dsea[^] rúng[^] na', co' e jo 'léeb[^] quiá⁻ i caguaang⁻ gui do mi[~] jmoo⁻ na' lajo. ⁷ Jo jíí[~] jaang[^] 'nú[^] cuøong[^] líí[^] fo[^] na' e niing⁻ gui laco' dsea[^] rúng[^] na' caguaang⁻ gui. Jogui lajalé[^] e sea[^] quií⁻ na', 'ñiab[^] Fidiéé[^] dsea[^] nicacuø[^] r[^] 'nú[^] jalé[^] e jo. Jo co' lajob líí[^], joba' ja[^] 'né⁻ nijmijløng[^] yaang[~] na' e lafa[^] cóo[^] bí[^] quií⁻ na' yaang[~] na' nicalí[^] na' lajalé[^] e jo.

⁸ Jo 'nú[^] jmicaang[^] na' e í[^] óo[^] na' e la'ieb[^] nisea[^] quií⁻ na' e ngíng[^] na' quiá⁻ Fidiéé[^], jogui í[^] áa[^] na' e niseab[^] quií⁻ na' lajalé[^] e iing[~] na', jogui cajo í[^] áa[^] na' e nilíng[^] na' dsea[^] 'goo[^] i quiu[^] ta[~] e jíí[~] jo[^] 'neáng⁻ na' jnea[^] fa' e nijmicóo[^] guíí[^] 'nú[^]. Jo e[~] gui guíá⁻ fa' dseáng[^] já⁻ e nilíng[^] na' dsea[^] 'goo[^] i quiu[^] ta[~], jo lajoba' jnea[^] cuøong[^] líí[^] dsitáang[^] naa' cóo[^] 'nú[^] jee[~] e ta[~] jo. ⁹ Jo jnea[~] í[^] dsii⁻ e Fidiéé[^] nicajméer[^] cóo[^] jnea[^], dsea[^] i síng[^] Dsea[^] Jmáang⁻ cuaiñ[^] quiá⁻ r[^], e líí[^] naa' dsea[^] i uøng⁻ gui i lafa[^] nihuí[^] ta[~] i 'né⁻ nijjúung⁻. Co' jnea[^] nica'uíng⁻ naa' dsea[^] i tí[^] dsii[^] ngíim⁻ jaléng[^] dsea[^] jmigúí[^] jogui jaléng[^] ángeles mi[~] jøoiñ⁻ jnea[^]. ¹⁰ Jo uíí[~] e líí[^] naa' dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, joba' í[^] dsii[^] dsea[^] jmigúí[^] e dsea[^] ííb[^] líí[^] naa'; jo dsu[^] 'nú[^] í[^] áa[^] na' e uíí[~] e lííng[^] na' dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, joba' tíng[^] na'. Jogui jnea[^] líí[^] naa' dsea[^] i ja[^] quií[~] jmií[~], jo dsu[^] 'nú[^] í[^] áa[^] na' e eáam[^] quií[~] na' jmií[~]. Jogui eáam[^] gøøng[^] jøøng⁻ dsea[^] jnea[^], jo dsu[^] eáam[^] jmi'gó[^] dsea[^] 'nú[^]. ¹¹ Jogui jnea[^] lati[^] lana ngí[^] bí[^] e léé[^] naa' iihuí[^] e ííng[^] naa' oo⁻ jogui e jmiijmiíng⁻ naa' jogui e ja[^] sea[^] sí[^] naa' e 'né⁻ naa', jogui gab[^] jmáng[^] dsea[^] jnea[^], jogui cajo ja[^] sea[^] 'núu[^] lí[~] ni'íé[^] naa'. ¹² Jogui dseáng[^] eáam[^] jmoo⁻ naa' ta[~] cóo[^] layaang[~] guoo[^] naa'. Jogui mi[~] fé[^] dsea[^] júu[^] líí[^] uíí[~] quií⁻ naa', joba' míí[^] naa' Fidiéé[^] e ni'ír⁻ güea[^] quiá⁻ r[^] quiá⁻ i dsea[^] í[^], jogui jmoo⁻ baa' té[^] naa' cóo[^] jaléng[^] dsea[^] i jmáng[^] ga[^] jnea[^], ¹³ jogui cóo[^] juguiá⁻ ngíí[^] naa' quiá⁻ i dsea[^] i jmineang[^] jnea[^]. Jogui lati[^] jmií[~] na jmáng[^] dsea[^] jmigúí[^] jnea[^] e líí[^] naa' lafa[^] quií[~] quiá⁻ bre, jogui dseáng[^] e lafa[^] ja[^] ta[~] ííng[^] naa' jíí[~] coøb[^] quiá⁻ r[^].

¹⁴ Jo ja[^] jmo[^] o e júu[^] la quií[^] na' e líí[^] laco' nicuøøø[^] 'nú[^] fíí[^], co' jmo[^] o e júu[^] la quií[^] na' e líí[^] laco' niliúun[^] n 'nú[^], co' lafa[^] joo[^] baa lííng[^] na' i 'neáan[^] n eáang[^]. ¹⁵ Jo nañí[^] fa' seeng[^] líí[^] lí[^] guí⁻ mil tifa[^] quií⁻ na' i e' 'nú[^] júu[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, dsu[^] ja[^] fííng[^] i lafa[^] tiquíí[^] na' seeng[^] i caguaí[^] júu[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, dsucó[^] jíí[~] jneab[~] líín[^] n lafa[^] tiquíí[^] na', dsea[^] lííng[^] na' dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻. Co' jneab[~] dsea[^] caguaí[^] a júu[^] jee[~] jaléng[^] 'nú[^] e quiá⁻ jial nileáng[^] na' jee[~] jalé[^] dsee⁻ quií⁻ na'. ¹⁶ Jo co' lajob líí[^], joba' míí[^] i 'nú[^] jmi'ee[^] e jmée[^] ba' laco' jíí[~] e jmóo[^] jnea[~].

¹⁷ Jo uííng[~] e lajoba' e sín[^] n i Timoteo fí[^] na i lííng[^] lafa[^] joo[^] o i 'neáan[^] n eáang[^], jogui i contøøng[^] síng[^] teá[^] cóo[^] júu[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻. Jo í[^] bing[^] i nijmicóo[^] 'nú[^] e nijmigiúííñ[^] óo[^] na' jial ee⁻ jnea[~] dsu[^] uíí[~] e líín[^] n dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ líí[^] laco' gui jíí[~] e ee⁻ jnea[~] jaléng[^] dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ i neáang[^] lacoø[^] fíí[^] líí[^] ngíí[^] n.

¹⁸ Jo i lííng[^] 'nú[^] nicajmijløng[^] yaang[~] na' dsu[^] uíí[~] e í[^] óo[^] na' e jo[^] ninii[~] i fa' e ni'ée[^] guíí[^] 'nú[^] fí[^] na. ¹⁹ Jogui song Fíí[^] naa' Fidiéé[^] nicuø[^] r[^] jnea[~] fí[^] lajo, joba' ngóo[^] baa fí[^] na e ni'ee[~] e 'nú[^] lajmináb⁻ jiu jóng, jo lajoba' nimoo[^] o quiá⁻ jaléng[^] i dsea[^] i jmiijløng[^] yaang[~] do jie[~] jíí[~] quií[~] r[^] jmií[~] e nijmér⁻ cóo[^] jalé[^] e fé[^] r[^] do osi lico[^] eáang[^] jlo[^] mo[^] oor⁻ jíí[~] quiá⁻ e fé[^] bre é. ²⁰ Dsucó[^] o' cóo[^] la'eáang[^] e fé[^] dsea[^] e cuø[^] líí[^] e Fidiéé[^] quié[^] nifí[^]

quia'r-, co' la'eáang' cóo' bî 'gøng' quia' Fidiée'ba' e li~ lajo. ²¹Joba' fii' i 'nú': ¿Jnang~ e iing~na' e nijmee~ e quíi' na' mi' niguié~ e fí' na? ¿Su e nijíin^ n 'nú' cóo' jalé' e ga' e jmoo'na', osi e nifón^ n 'nú' cóo' juguiá~ uíi' e 'neáan^ n 'nú' é?

5

Jial tidsi' í' quia' dsea' i 'lée' cóo' dseamf

¹Jø fii' i 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, e nicaliseá' júu' jee~ 'nú' e seeng' jaang' 'nú' e jéeiñ' lafa' dseamf quia'r- i dseamf i catí' gáng- quia' tiquia'r^ . Jø dseáng' eáam' 'li'^ e jø, co' jì'gui jaléng' dsea' i ja' cuíng' Dsea' Jmáang- ja' jmóor' lajo. ²Jø dsu' 'nú' mi' 'noo'bi jmjìløng'^ yaang~na', jø dsu' lí' lí' 'né- e nijmeáang'~ yaang~na' fi'fb^ uíi' e jø. Co' i dseañu' i jmóo' e 'li'^ lajo 'né- e ni'òom^ba're jee~ 'nú', dsea' líng'na' dsea' quia' Dsea' Jmáang-. ³Jø dsu' e já' e ja' seeng' jnea~ jee~ 'nú' fí' na lajee' lana, jø dsu' lafa' seem~baa cóo' 'nú' fí' na, jøba' la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea' Jmáang- nica'f' baa í' laco' catíng- quia' i dsea' i jmóo' e 'li'^ lajo. ⁴Jøba' mi' seáang'~ rúng'na' lajaléng'na', dsea' líng'na' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, líí' e lafa' seem~baa jee~ 'nú' jogui cajo niliseem' cóøng' cóo' 'nú' e güea' 'gøng' quia' Fii'naa' Jesús. ⁵Jøba' i dseañu' i ca'lee' dsee- do 'né- nijáang'~na'r fí' jaguó' fii' i 'líng'^ i sii' Satanás e laco' ni'fíng- ngúu' táaiñ. Jøba' mi' nigüéeng- tu Fii'naa' Dsea' Jmáang- fí' jmigüi' la, jangám- nileáang' jmigüi' quia'r- .

⁶Jøba' fii' guíi' 'nú', dsea' rú'naa', ja' 'né- fa' e nijmjìløng'^ yaang~na' cuaiñ~ quia' e jø. Dsüco' niñi'ba' lajii' júu' róo' e fé' lala: "Jø cóo' capí' quieb'^ nijmé- e niróo- laji' cã~ iñi'^ ." ⁷Jø co' lajòb líí', jøba' fii' i 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, e 'né- cab' sée^na' jalé' e 'li'^ e 'lée' quíi'na' e líí' lafa' quie'^ e nisingíng', jø lajòba' nilíng-na' lafa' e iñi'^ e líí' cóo' cã~ e ja' quieéng' quie'^ e gø' dsea' Israel mi' tí' jmiñ Pascua. Jø dseáng' lafa' e iñi'^ dob líng' 'nú'. Jø Dsea' Jmáang- i líng' i Jo'se' Jiuung~ quia' Fidiée', í'bing' i cacó- jalé' dsee- quí' ii' mi' cajáng' 'ñia'r' e cajúin' fí' dse' crúu', ⁸jøba' 'né- e nijmó'naa' jmiñ Pascua e ngocáng' dsí'naa' jogui e guíi' dsí'naa', dsüco' e jø e líí' lafa' e iñi'^ e ja' quieéng' quie'^, co' 'né- e nijmó'naa' e jmiñ jø e ja' í' dsí'naa' jalé' e 'li'^ o'gui e saang' dsí'naa', co' jalé' e 'li'^ lajo líí' lafa' e iñi'^ e quieéng' quie'^ e nisingíng' do.

⁹Jø e fí' ní' jì' quie- e e nicajmé'^ e quíi'na' lami~ jéeng'gui do fii' i 'nú' e ja' quíng'na' jee~ jaléng' i dsea' i jmóo' ta~ 'lée' cóo' jalé' e lí' dsíi' ngúu' táaiñ. ¹⁰Jø dsu' e júu' jø ofa' caffí' i 'nú' e ni'naang- yaang~na' congua' cóo' jaléng' i dsea' i jmóo' jalé' e 'li'^ lajo, osi cóo' jaléng' i eáang' iing~ e silíi' jalé' e sea' fí' jmigüi', osi cóo' jaléng' i jmóo' ñi, osi cóo' jaléng' i jmiféng' jaléng' diée~ i o' já'. Co' song iing~na' e ni'naang- yaang~na' congua' e quíing'na' jee~ jaléng' i dsea' lana, jøba' 'né- e ni'naam- yaang~na' fí' jmigüi' la. ¹¹Jø e laba' si'í' e caffí' i 'nú' e dseáng' ja' quing'na' jee~ i dsea' i jing' e líiñ' dsea' quia' Dsea' Jmáang- jø dsu' jmóo'bre jalé' e 'li'^ e lí' dsíi' ngúu' táaiñ, osi e eáang' iin~ e silíi' jalé' e sea' fí' jmigüi', osi e jmiféiñ' jaléng' diée~ i o' já', osi e ngir' ta~ quie' jalé' adsee, osi e jmóor' ta~ í' mée', osi e jmóor' ñi' é. Jø cóo' jaléng' i dsea' lana jì'gui co' quia' cø^na' í'na' ja' seáang'~ rúng'na' cóo'r-. ¹²⁻¹³Jø dsu' jnea~ ja' catíin- n e ni'ñi' i í' quia' jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, co' Fidiée'bing' i niquidsí' í' quia' lajaléng' i dsea' í'. Jø dsu' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, 'né- ni'fí'ba' í' jee~ la'ó' rúng'na'. Jøba' fii' i 'nú' e 'né- ni'òom^ba' jee~ 'nú' i dsea' i ca'lee' dsee- do.

6

Dsea' quia' Dsea' Jmáam-bing' i 'né- ni'fí' í' jee~ la'ó' rúin'

¹Jøba' fii' guíi' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, e mi~ jaang' 'nú' sea' dsee- quíi'na' cóo' jaang'gui dsea' rúng'na' dsea' quia' Dsea' Jmáang-, jøba' ja' cuóøng' fa' e mii'na' dsea' i ja' cuíng' Fidiée' e ni'fí' í' quíi'na', dsüco' guíi' gui e dsea' quia' Dsea' Jmáam-bing' i ni'fí' í' quíi'na'. ²Jogui 'néb- ñi' 'nú' cajo e jaléng' dsea' quia'

Dsea` Jmáam`bing' i ni'f' í' quíá' jaléng' dsea` jmigüü' mi' nití' e í' jo; jo co' lajob nijmée`na', joba' 'né' ñí'ba' jial ni'f'na' í' cóo' jalé' e ja' 'ga' lí' niing' e dsijée' jee' 'nú'. ³Jogui 'né' ñí'ba' cajo e jì'gui jaléng' ángeles quíá' Fidiée' 'né' ni'f'naa' í' quíá'r' mi' nití' e í' jo. Jo co' lajob nilí, joba' lajang' júu'gui 'né' ni'f'naa' í' mi' ee'go dsijée' lajee' see'naa' fí' jmigüü' la. ⁴Joba' song i liing' lajee' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', jmoo'na' ta' jíng', joba' fí' i 'nú' e ja' dseeng' e nigüüling'na' fí' quini' dseata' i ja' cuíng' Fidiée' e laco' ni'f'r' í' quí'na', co' jaléng' i dsea' í' ja' catíng' e quíiñ' jee' la'ó' 'nú'. ⁵Jo uing' e fí' i 'nú' lana e lí' laco' nicá'na' fí'í', co' lí' dsii' e dseáng' seem' jaang' dsea' i lajang' quí' jmi' ni'f' í' jee' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. ⁶Jo dsu' o' jii' lico' jmoo'na' ta' jíng' lajee' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', co' jì'gui güüling'na' fí' quini' dseata' i ja' cuíng' Fidiée' e laco' ni'f'r' í' quí'na' cuaiñ' quíá' e ta' jíng' do.

⁷Jo cóo' jii' e ta' jíng' e jmoo'na' do, cóo' jii' e jobi eáam' ni'lee' quí'na', dsuco' guí'gui e nijmée`na' té'ba' cóo' jalé' e ga' e dsingíng'na', jogui guí'gui cajo e nijmée`ba' té'na' mi' jmoo' dsea' rúng'na' i quí'na'. ⁸Jo dsu' 'nú' lí' riquí' jmoo'na', co' lajee' la'ó' yaang'na', dsea' líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', jmoo'na' ga' quíá' rúng'na' jogui jì'gui jmoo'na' i quíá' rúng'na' cajo.

⁹Jo 'nú' 'né' ñí'ba' e jaléng' dsea' i lee' ja' quí' jmi' fa' e nicá' Fidiée' nifí' quíá'r'. Jo uí' e lajob lí', joba' fí' i 'nú' e ja' güijmigóong' dsea' 'nú', co' jaléng' dsea' i jmoo' jalé' e 'lí' lala ja' quí' jmi' fa' e nicá' Fidiée' nifí' quíá'r'; fa' jaléng' dsea' i jmoo' jalé' e 'lí' e lí' dsii' ngúu' táaiñ', jogui jaléng' i jmféng' jaléng' diée' i o' já', jogui jaléng' i güüing' cóo' dsea' jíeng' mi' ning' e cacúng' guór', jogui jaléng' dseañ' i tí' dsii' jmang' yaang' lafa' dseamí, jogui jaléng' dseañ' i tí' dsii' güüing' cóo' jaléng' dseañ', ¹⁰jogui jaléng' i jmoo' i, jogui jaléng' i eáang' iing' silí' jalé' e sea' fí' jmigüü', jogui jaléng' i jmoo' ta' í' mee', jogui jaléng' i jmoo' ta' quie' júu' e o' já', jogui jaléng' i jmi'í' e sea' quíá' dsea' rúñ' la'eáang' e jmigóong'neiñ'. Jo jaléng' i dsea' la'í' ja' quí' jmi' fa' e Fidiée' nicá' nifí' quíá'r'.

¹¹Jo jalé' e 'lí' lanab lami' jmoo' i liing' 'nú' lami' jéeng'gui, jo dsu' lana nica'ím' Fidiée' jalé' dsee' quí'na' jogui nicajmээр' e dseáng' jii' dsea' quíá'bre nilíng'na'. Jogui la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea' Jmáang' jogui cóo' Jmigu' quíá' Fidiée' 'nú' nilíng'na' lana dsea' i ja' dsee' røong' fí' quini' Fidiée'.

'Né' jmi'gób' dsea' Fidiée' cóo' ngúu' táaiñ'

¹²Jo fí' guí' 'nú' e júu' la e seem' dsea' i fé' lala: "Cuóom' lí' jmé' e lí' doñí' ee' e iin' n." Jo e jáb' e jo, lífa' ja' lajì' íng' ta' quíá'r'. Jo e jáb' e cuóom' lí' jmé'naa' lí' doñí' ee' i'naa' jmé'naa', lífa' ja' 'né' cuóo' fí' yee'naa' e niquí' ta' jneaa'aa' jalé' e lí' dsii' ngúu' táang'naa' do. ¹³Jogui fé'bi dsea' e júu' la cajo: "Jo jalé' e quiee'naa' dsitoo' fí' dsii' tú'naa', jogui e tú'naa' do íng' ta' quíá' e guíng' jalé' e quiee'naa' do." Jo e jáb' e júu' jo, lífa' Fidiée' tóob' jmi' mi' ni'f'niñ' lajì' tú' e jo. Jogui ja' cajmée' Fidiée' ngúu' táang' dsea' e lico' íng' ta' e nijmé' dsea' jalé' e ja' dseeng', dsuco' jalé' ngúu' táang' dsea' íng' ta' e nijmé' dsea' lajii' e iing' Fii'naa' Dsea' Jmáang', jogui la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea' Jmáam`bing' cuóong' jmé'naa' lajo. ¹⁴Jogui lí' laco' cajmijí' Fidiée' i Fii'naa' Dsea' Jmáang' do la'eáang' cóo' güea' 'gøng' quíá'r' mi' cang' e cajúñ', joba' lajob cajo nijmér' cóo' jneaa'aa' mi' nití' í' lajo.

¹⁵Jogui 'né' ñí'ba' 'nú' cajo e jaléng' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', líng'na' lafa' jaam' dsea' cóo' dsea' do. Jo co' lajob lí', joba' dseáng' ja' dseeng' e jaang' dsea' nigüüñ' cóo' jaang' dseamí i jmoo' ta' 'níng' 'nia'. ¹⁶Jogui 'né' ñí'ba' 'nú' cajo e mi' jaang' dseañ' güüñ' cóo' jaang' dseamí i jmoo' ta' 'níng' 'nia', joba' lafa' jaam' dsea' uíñ' lajee' lajì' gáñ' do. Dsuco' lalab fé' fí' ni' jì' quíá' Fidiée': "Jo mi' güüing' dseañ' cóo' dseamí, uíñ' lafa' jaam'bre." ¹⁷Jo dsu' mi' uíng' dsea' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', joba' jaam' dsea' uíñ' cóo' dsea' do la'eáang' cóo' Jmigu' quíá' Fidiée'.

¹⁸ Joba' fíi- i 'nú', dsea' rú'naa', cuíng'~na' jalé' e 'lí' lajo e lí' dsíi' ngúu' táang' dsea'. Dsucó' lí' doñí' eé' dsee- e jíe' e eé' dsea' ja' 'léé' e jo' quiá'- ngúu' táaiñ', jo' dsu' i dsea' i jmóo' e 'lí' lajo, joba' 'léé'bre cóo'~ ngúu' táaiñ'. ¹⁹ Jogui 'né' ñí' 'nú' cajo e ngúu' táang'na' lí' lafa' guá'- quiá'- Jmiguí' quiá'- Fidié' e nicacuø'r' 'nú', jogui e Jmiguí' doba' seeng' cøøng' cóo'~ 'nú'. Jo' co' lajob lí', joba' jo' lí' quií'-na' yaang'~na' e ngúu' táang'na' do, ²⁰ co' Fidié'bing' i nicalóng' 'nú' cóo'~ cóo' 'móo'~ e ñí' eáang'. Jo' uí'~ e lajob lí', joba' contøøm- 'né' e nijmi'goo'-na' Fidié' cóo'~ jalé' e jmoo'na' fí' ngúu' táang'na'.

7

Jalé' e 'né' jmiti~ dsea' mi~ cúin' guóor'

¹ Jogui lana niquíi'~ i júu' quií'-na' lajii'~ e cajmingíi'~na' jnea'~ ie~ lami'~ jéeng'gui do e fí' ni'~ jì' quií'-na' do. Jo' jnea'~ lalab fíi- i 'nú' e guíu'~gui quiá'- dseañu' e ja' nigüíiñ'- dseamf; ² jo' dsu' uí'~ e ja' téeng' dsea' yaaiñ' e iin'~ güíiñ' cóo'~ dsea' i o' quiá'r-, joba' lajaang' lajaang' dseañu' 'né' seeng' dseamf quiá'r-, jogui lajaang' lajaang' dseamf 'né' seeng' dseañu' quiá'r- cajo. ³ Jo' i dseañu' do 'né' nijmiti~bre lajii'~ e catíiñ- cóo'~ i dseamf quiá'r- do; jogui lajobi i dseamf quiá'r- do cajo 'né' nijmiti~bre lajii'~ e catíiñ- cóo'~ i dseañu' quiá'r- do. ⁴ Co' i dseamf quiá'- i dseañu' do jo' seeng'guir fa' e quiu'~guir ta' ñia'r' cóo'~ ngúu' táaiñ', co' quiá'- dseañu' quiá'-bre ñíí'. Jogui lajobi cajo i dseañu' quiá'r- do, jo' seeng'guir fa' e quiu'~guir ta' ñia'r' cóo'~ ngúu' táaiñ', co' quiá'- dseamf quiá'-bre ñíí'. ⁵ Jo' co' lajob lí', joba' fíi- i 'nú' e ja' sée'~na' 'leáang' e nigüíng'na' colíing'~ cóo'~ i dsea' i nicacúung'~na' guóo'na' cóo'~. Jo' dsu' cuøøm' cajo e ni'naang'~ teá' yaang'~na' quiá'- rúng'na' e ja' nigüíng'na' colíing'~ e laco' nijmiféng'na' Fidié', lífa' røøb' 'né' siing'~na' e nijmée'~na' lajo. Jo' mi'~ ningí' jo, 'néb' e nigüíng'tu' colíing'~, jo' lajoba' ja' dseáang'~ quií'-na' e nijmigøøng' fii' i 'líng' i sii' Satanás 'nú' e laco' nijjúng'na' fí' ni'~ dsee-.

⁶ Jo' lajalé' e fíi- i 'nú' na lí' júu' tiim'~baa jo' o' dseáng'~ fa' lana fé' fí' ni'~ jì' quiá'- Fidié' e 'né' nijmiti~ dsea'. ⁷ Jo' dsu' jnea'~ iin'~ n e lajalém' dsea' ja' nicúíiñ' guóor' lí' laco'gui la líng' jnea'; jo' dsu' ja' lajii'~naa' cangíing'~naa' røø' quiá'- Fidié', co' jmaquíim' cangíing'~naa' quiá'- dsea' do lajaang' lajaang'naa'.

⁸ Jogui lana fíi- i 'nú', dsea' i ja' mí' cacung'~ guó', cóo'~gui jaléng' dseamf i 'níi', e guíu'~gui e ja' nicúng'na' guóo'na' lí' laco'gui la líng' jnea'. ⁹ Jogui dsu' song ja' té'na' e iing'~na' güíng'na' cóo'~ dseañu' osi dseamf é, joba' 'né' cúum'~ba' guóo'na' jóng, co' guíu'~gui quií'-na' e nijmée'~na' lajo e laco'gui e ngí'na' suung'na' e iing'~na' e nigüíng'na' cóo'~ dsea'.

¹⁰ Jogui lana lalab fíi- i 'nú', dsea' i niscúng'~ guó', jo' dsu' o' cóo'~ júu' quié' e 'niá'a' e fíi- i 'nú' la, dsucó' Fíi'naa' Dsea' Jmáam'~bing' i quiu'~ta' e júu' e fé' lala: "Ja' cuøøng' e jaang' dseamf nitiúuiñ- dseañu' quiá'r-." ¹¹ Jogui dsu' song i dseamf do dseáng'~ catiúum'~bre dseañu' quiá'r-, joba' 'né' nijér- e ja' nicúm' guóor' cóo'~ dseañu' i jíéng' osi e nisíng'~tur røø' é cóo'~ i dseañu' quiá'r- i catiúuiñ- do. Jogui lajob cajo, ja' cuøøng' e jaang' dseañu' nitiúuiñ- dseamf quiá'r-.

¹² Jo' lana nifíi'~guíi' 'nú' e júu' la lajii'~ e í' dsii' 'niá'a' jo' o' júu' e sínú'~u quiá'- Fíi'naa' Dsea' Jmáang-, e song jaang' dseañu' i líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- seeng' dseamf quiá'r- i ja' líng' lajo, jo' dsu' song i dseamf do íaam' dsíir' e seeiñ' cøøng' cóo'~ i dseañu' quiá'r- do, joba' ja' cuøøng' fa' e i dseañu' i líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- do nitiúuiñ- i dseamf quiá'r- do. ¹³ Jogui song jaang' dseamf i líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- sicúng'~ guóor' cóo'~ jaang' dseañu' i ja' líng' lajo, jo' dsu' íaam' dsíiñ' do e seeiñ' cóo'~ i dseamf do, joba' ja' cuøøng' e i dseamf do nitiúuiñ- i dseañu' do. ¹⁴ Co' i dseañu' i ja' líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- ligüeam'~bre fí' quini' Fidié' la'eáang' e sicúng'~ guóor' cóo'~ jaang' dseamf i líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-. Jogui lajob lí' cajo, song jaang' dseamf i ja' líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- sicúng'~ guóor' cóo'~ jaang' dseañu' i líng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-, joba' ligüeam'~bre fí' quini' Fidié'. Jo' song lajob lí', joba' i jiuung'

quíá'r- i seeng` do ligüeam'^bre fí' quini' Fidiéé'. Jo dsu' song ja` líí' lajo, joba' i jiuung` quiá'r- i seeng` do, 'lim'^bre fí' quini' Fidiéé'. ¹⁵ Jogui song i dseañu' osi i dseamf i ja` líng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang- dseáng'- jmóor' laguidseang- e nitiúung- rúin', joba' güijmée'bre lajo. Jo mi' dsijéé' lajo, joba' i dseañu' osi i dseamf i líng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang- do ja` 'né- e jníñ' i dseá' i iing` güi'fí' do, dsuco' Fidiéé' nicasató'r- jneaa'aa', dseá' líí'naa' dseá' quiá'r-, e laco' nilisee- naa' juguíá- júu^ røø. <sup>16</sup> Dsuco' ja` níí' 'nu', dseamf i líng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-, su nilí' e ni'uíng- i dseañu' quií'- do dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-. Jogui lajobi cajo, ja` níí' 'nu', dseañu' i líng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-, su nilí' e ni'uíng- i dseamf quií'- do dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-.

¹⁷ Joba' fíí' i 'nú' e 'né- niliseeng`na' jíí' laco' e cangíng`na' quiá'- Fidiéé', jogui líí' laco'gui la líng'na' mi' cató'- Fidiéé' 'nú' e ni'uíng`na' dseá' quiá'r-. Jo lanab jíí' líí' júu^ e quiú' u ta` quiá'- lajaléng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-. ¹⁸ Jogui song Fidiéé' nicasató'r- jaang` dseá' i nicasató' li' fí' ngúu' táang' líí' laco' quií' tñng' dseá' Israel, joba' lajob 'né- niteaiñ- fí' jmigüf la; jogui song Fidiéé' nicasató'r- jaang` dseá' i ja` mí' cató' li' fí' ngúu' táang', joba' ja` 'né- fa' e nijmitir- lajíí' e jo. ¹⁹ Co' ja` e líí' song tóo' li' fí' ngúu' táang` dseá' osi ja` líí' lajo é, co' e laba' e niing- gui eáang' e 'né- nijmiti- dseá' jalé' júu^ quiu' ta` quiá'- Fidiéé'. ²⁰ Joba' 'né- jé- dseá' jíí' laco' lííin' ie- mi' cató'- Fidiéé' ír' e nilíin- dseá' quiá'- dseá' do. ²¹ Jo song dseá' si'niing` i jmóo' ta` quiá'- dseá' líng' 'nu' ie- mi' cató'- Fidiéé' 'nu' e ca'uíin'^ dseá' quiá'r-, jo dsu' ja` jmoo' fíí' e líin' lajo. Jo dsu' song sea'bi fí' quií' e ni'náang- uo' e líin' lajo, joba' jmi'o'^ jóng. <sup>22</sup> Dsuco' i dseá' i líng' dseá' si'niing` i jmóo' ta` quiá'- dseá' ie- lami' cató'- Dseá' Jmáang- ír' e ca'uíin'- do dseá' quiá'r-, joba' lana nilíin' do jaang` dseá' i nisilaang` i nijmóo' lajíí' e iing` Dseá' Jmáang-; jogui lajob líí' cajo cóo' i dseá' i silaang' ie- lami' cató'- Dseá' Jmáang- ír', co' lana nilíin' lafa' dseá' si'niing` i jmóo' lajíí' e iing` Dseá' Jmáang-. ²³ Jo co' lana Dseá' Jmáam- bing' nicalóng- 'nú' cóo' cóo' 'móo' e níí', joba' lana jo' cuó' fí' yaang`na' fa' e nijmeáng'tu dseá' 'nú' lafa' dseá' si'niing`. ²⁴ Joba' fíí' i 'nú', dseá' rú'naa' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-, e lajaang` lajaam` 'nú' 'né- niliseeng`na' fí' quini' Fidiéé' líí' jíí' laco' la líng'na' ie- lami' cató'- dseá' do 'nú' e calíng`na' dseá' quiá'r-.

²⁵ Jogui lana nifíí' i 'nú' cuaiñ- quiá'- jaléng' dseá' i ja` mí' cacung' guoo', jo nífá'^ a e júu^ la jíí' laco' í dsii- 'níí'baa, jo o' laco' ta` quiu' Dseá' Jmáang-. Co' dseá' do nicasató'r- jnea~ e ni'uíin- n dseá' quiá'r- uíí' e fí' lííin- jnea~, jo lajoba' cuóøng` e lí' jmíta- óo'na' júu^ quié- e. <sup>26</sup> Jo uíí' e eáam' nihuíng' see- naa' jmíí' na, joba' jnea~ í dsii- e guiú- gui quiá'- jaléng' dseañu' e nijér- jíí' laco' lííin'. <sup>27</sup> Joba' fíí' i jaléng' 'nú', dseañu', e song niseeng` dseamf quií' na, joba' ja` tiúung`na're; jogui song ja` mí' seein, joba' ja` mí' 'náng' dur lajminá-. ²⁸ Jo ja` dsee- ee- na' song nicúung' na' guóo'na'; jogui lajob cajo ja` ee' dsee- ée' jaang` simí' song nicúin' guoor'. Jo dsu' jaléng' dseá' i cúng' guoo', huíim'jiu nidsijéé' quiá'r-, jogui jnea~ ja` iin- n e nidsingíin' lajo.

²⁹ Dseá' rú'naa' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang-, lajíí' e laba' iin- n e fíí' i 'nú', dsuco' jo' huóø- e róo'gui jmigüf. Joba' jaléng' dseá' i nisicúng'- guoo' 'né- seein' e lafa' ja` lííin' lajo; <sup>30</sup> jogui jaléng' dseá' i seeng' fíí' líí' líí' 'né- seein' e lafa' teáaiñ- jmíí'; jogui jaléng' dseá' i lafa' teáang' jmíí' 'né- e jmeáng' yaaiñ- e lafa' seein' fíí'; jogui jaléng' dseá' i jmóo' ta` láa' líí' doñí' ee, joba' 'né- seein' e lafa' o' quiá'- bre e jo; ³¹ jogui jaléng' dseá' i jmóo' ta` jmi'óo' jalé' e sea' fí' jmigüf la 'né- niliseein' e lafa' ja` jmi'óo' bre e jo. Dsuco' e fí' jmigüf e líí' see- naa' jmíí' na, tóob' jmíí' ni'fing-.

³² Jo jnea~ iin- n e ja` ningíing`na' jalé' fíí' dsíí' e sea' fí' jmigüf la. Jo i dseañu' i ja` mí' cacung' guó, eáang'gui guiing` dsíir' e jmóor' jalé' e iing` Dseá' Jmáang- jogui jial e nijmi'iaaiñ' dsíí' dseá' do. <sup>33</sup> Jo dsu' i dseañu' i nisicúng'^ guó, eáang'gui guiing` dsíir' cóo' jalé' e dsijéé' fí' jmigüf jogui jial e nijmi'iaaiñ' dsíí' dseamf quiá'r-. ³⁴ Joba' jmaquíim' guiing` dsíir' e~ nijmér- laca'íing' ca'fíin'. Jo i dseamf i ja` mí' sicúng'^ guó cóo' gui i dseáng'- ja` cacúng' guó, eáang'gui guiing` dsíir' e jmóor' lajíí' e iing` Dseá' Jmáang- jogui e éer' guiá' fí' quini' dseá' do cóo' jalé' e jmóor' jogui cóo' jalé' e í dsíir'.

Jø dsu' i dseamf i niscúng' guó, eáang'gui guing~ dsíir' cóo' jalé' e dsijéé' fí jmigüf jogui jial e nijmi'íaiñ' dsíi' dseañu' quiá'r'.

³⁵ Jø fíi' i 'nú' e júu' na o' e laco' nijning' quíi' na', co' jnea' fá' a e lí' laco' ni'uíng' guiú' quíi' na' jogui e laco' niliseeng' na' e ee' na' røø' e jmoo' na' e ngocáng' óo' na' lajii' e ta' e nicang'ing' na' quiá' Dsea' Jmáang'. ³⁶ Jø song jaang' dseañu' í dsíir' e dseáng' ni'néb' e nicúin' guóor' cóo' i dseamf i s'ing' cóo'r' do, dsuco' tí lí' ningáng' í quiá' i dseamf do e nicúin' guóor', jogui song í dsíir' e joba' dseáng' la guíng'gui 'né', joba' güijmée' bre lajii' e líiñ' e guiú' gui do, jø güicúm' bre guóor', dsuco' ja' e dsee' e jø. ³⁷ Jø dsu' i dseañu' i cóo' nica' í dsíi' jogui ja' lí' dsíir' jalé' e iing' ngúu' táaiñ', jogui dseáng' nita' dsíir' e dseáng' ja' nicúin' guóor', co' lajòb dseáng' iin' nijmér', joba' guiúb' nijmér' song cajmээр' lajò. ³⁸ Jø i dseañu' i nicúng' guó cóo' i sim' i ninée' júu' quiá'r' cóo' do, joba' coo' e guiúb' jmóor'; jø dsu' i dseañu' i ja' nicúng' guoo', coo' e guiú' gui jmóor'. ³⁹ Jogui jaléng' dseamf i niscúng' guó, dseáng' la guíim' 'né' e ja' nitiúuiñ' dseañu' quiá'r' lajee' e seeng' í; jø song cajúm' bi i dseañu' quiá'r' do, joba' cuóom' nicúng' tur guóor' calé' catú' cóo' dseañu' i jiéng', lifa' i dseañu' í 'né' e líiñ' dsea' quiá' Dsea' Jmáam'. ⁴⁰ Jø dsu' jnea' gui í dsii' e nili'íang' gui dsíi' i dseamf do fíng' song ja' nicúng' tur guóor'. Jø jalé' e júu' na lí' júu' tiim' baa. Jø jnea' í dsii' e seem' Jmigüf quiá' Fidiée' cøong' cóo' jnea' cajo.

8

Jalé' jmiñi' e cuø' dsea' diée' i o' já'

¹ Jogui lana niffi' i 'nú' cuaiñ' quiá' jalé' jmiñi' e lí' feá' e cuø' dsea' jaléng' diée' i o' já'. Jø e jáb' laco' gui fé' dsea' e lajii' baa' nine' naa' cuaiñ' quiá' jalé' e jø; jø dsu' cóo' e nine' naa' do jmóo' e í dsíi' naa' e nilí' naa' dsea' niing', jø dsu' e jmi'neáng' rú' naa' e joba' eáang'gui íng' ta' e nidsicuáng' quí' ii' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang'.

² Jogui song jaang' dsea' í dsíir' e liing' go nitiñiñ', jø dsu' o' já' e jø, co' mí' 'noo' bi 'né' líñir' e laco' nilitiñiñ' laco' sí' í'. ³ Jø dsu' i dsea' i 'neáng' Fidiée', joba' Fidiée' nicuíim' bre i dsea' í.

⁴ Jogui lana niffi' i 'nú' cuaiñ' quiá' jalé' jmiñi' e có' na' e lí' feá' e cuø' na' jaléng' diée' i o' já'; jø guiúb' nine' naa' e jaléng' i diée' la' í ja' e ta' iin' jii' coo' fí jmigüf, dsuco' dseáng' jaam' Fidiée' i dseáng' já' i seeng'. ⁵ Jø nañi' fa' i liing' dsea' jmigüf í dsíir' e seeng' jaléng' diée' fí yá' jmigüf jogui fí ni' guoo' uó', jø co' lajòb í dsíir', joba' i fíim' lafa' diée' quiá'r' seeng' jogui lafa' fiir'. ⁶ Jø dsu' jaléng' jneaa' aa', dsea' lí' naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', guiúb' nine' naa' e jaam' Fidiée' i seeng', jogui íb' i líng' Tiquiá' jaléng' dsea' jmigüf, jogui jneaa' aa' see' naa' e laco' nijmó' naa' lajii' e iin'. Jogui cajo jaam' Fii' naa' seeng', jø íb' Dsea' Jmáang'; jø la'eáang' íb' e sea' lajalé' e sea' fí la' úng' fí jmigüf, jogui la'eáang' íb' cajo e see' naa' fí jmigüf la.

⁷ Jø dsu' ja' lajiiing' dsea' ñir' e júu' na. Dsuco' i dsea' i lamí' quí' tíng' e jmiféiñ' jaléng' diée' i o' já', mí' 'noo' bi gø'r' jalé' e jmiñi' e lí' feá' e í dsíir' e nicacuø' jaléng' diée' quiá'r'. Jø lajee' e gø'r' e jø, líiñ' e jmi'lim' yaaiñ' cóo' i diée' i o' já' do, co' ja' coo' e í dsíir'. ⁸ Jø dsu' ja' ee' jming' Fidiée' ee' jalé' e quiee' naa' e laco' ni' íñ' jneaa' aa' fí quinir', dsuco' jø nilí' guí' dsea' i guiúng' gui dsu' uí' e quiee' naa' e jø, jogui o' gui nilí' naa' dsea' i ga' gui dsu' uí' e ja' quiee' naa' e jø.

⁹ Jø dsu' jie' mí' jmeáng' na' ta' e fí' sea' quíi' na' do e laco' nijmée' na' e niténg' fí ni' dsee' jaléng' i dsea' rúng' na' i ja' mí' 'goo' teáng' teá' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang'.

¹⁰ Jø song i liing' 'nú', dsea' niñi' na' guiú' cuaiñ' quiá' e júu' jø, jø nigüilíng' na' nigüiquié' na' fí lí' jmiféng' dsea' jaléng' diée', jø lajee' jø jaang' dsea' rúng' na' i ja' 'goo' sing' teá' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang' cangáiñ' 'nú' e jmoo' na' lajò, joba' dseáam' e i dsea' í nijmér' lajò cajo e iin' nidø'r' jalé' e nicacuø' dsea' diée' i o' já'.

¹¹ Jø caquié' ba' e jø uí' e niñi' na', jø dsu' mí' cajmee' na' lajò, joba' jmoo' na' e nicá' fí ga' i dsea' rúng' na' i ja' mí' 'goo' sing' teá' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang' do. Jø uí' i dsea' íb' cajo e cajúng' Dsea' Jmáang' fí dse' crúu'. ¹² Jø mí' jmoo' na' e tú' ni' í' dsíi'

ī dseá rúng'na' ī ja' mī 'goo' sing' teá' cóo' júu' quíá' Dseá Jmáang-, joba' dseeb' ee' 'nú' cajo' fí' quini' Dseá Jmáang-. ¹³ Jo uí' e lajob líí, joba' song cóo' jalé' e gól' do nijmee' e niténg' dseá rún'n fí' ní' dsee-, joba' guíá' guí' quíé' e e jo' nidóø' guí' e jmiñi' jo, jo lajoba' ja' dseáang' e nijmee' e e niténg' dseá rún'n fí' ní' dsee-.

9

Lají' e catíng- ī dseá' apóo' ī sítng' Dseá Jmáang- cuaiñ' quíá'r-

¹ Jo fí' ī 'nú', dseá' rú'naa', e ja' 'né' guíé' e júu' lají' e jmóo', co' dseáang' líim'baa jaang' dseá' ī sítng' Dseá Jmáang- cuaiñ' quíá'r-. Co' dseáang' nicamám'baa Fí'naa' Jesús joguí' cajo, lajee' e nicajmé' e ta' jee' 'nú' e nicangín'n quíá' Dseá Jmáang-, joba' 'nú' nica'uíng'na' dseá' quíá' dseá' do. ² Jo jangám- seeng' dseá' ī ja' jmicuíng' jnea' e líin'n jaang' dseá' ī sítng' Dseá Jmáang- cuaiñ' quíá'r-, jo dsu' nijmicuíng'na' jnea' e líin'n jaang' dseá' la'í'. Jo cuø' lí' e dseáang' lajob líin'n uí' e la'eáang' jnea'ba' e nica'uíng' 'nú' dseá' quíá' Dseá Jmáang-.

³ Jo jí' lalab líí' júu' e quí' ī quíá' jaléng' ī dseá' ī éeng' jnea' cuaiñ' quíá' jalé' e jo. ⁴ Jo jnea' dseáang' catí'baa' e ní'íng'naa' jalé' e ní'né' niquíé'naa' cuaiñ' quíá' jalé' ta' jmoo'naa'. ⁵ Joguí' seab' fí' quí'naa' cajo e niliseeng' dseam' quí'naa' ī líing' dseá' quíá' Dseá Jmáang- ī jeeng'naa' lacaang' fí' lí' ngí'naa' lí' laco' guí' la jmóo' ī dseá' caguaiang' ī sítng' Dseá Jmáang- cuaiñ' quíá'r- joguí' laco' la jmóo' jaléng' dseá' ngáang' cóo' Dseá Jmáang- cóo' guí' Tá' Simón. ⁶ Joguí' ¿su í' óo' 'nú' e jí' Bernabé cóo' guí' jnea'bing' ī dseáang' 'né' nijmé' ta' e laco' sea' jalé' e 'né'naa'? ⁷ Dsuco' jí' jaang' 'léé' quí' jalé' e 'né' lajee' e jmóor' e ta' jo. Joguí' jí' jaang' dseá' ī jni' m' huiñg' jó' fa' ja' cu'r' e jo. Joguí' cajo jí' jaang' dseá' ī jmóo' ta' ní' jo'se' fa' ja' í'r' fí' quíá' ī jó' í'. ⁸ Jo jie' m' í' óo'na' e fí' ī 'nú' jalé' e júu' la lí' la í' dsí' dseá' jmigüí, dsuco' lajob fé' cajo fí' ní' j' quíá' Fidié' e cajme' Moi', ⁹ jo lalab fé': "Ja' jni' mo'oo' jó' núu' quí' lajee' e ø're' cuí'iee'." Jo fé' Fidié' jalé' e júu' na' o' fa' í' dsí' jí' uí' quíá' jaléng' jó' núu', ¹⁰ co' í' dsí' uí' jnea'aa' cajo, dseá' lí'naa' dseá' jmóo' ta' quíá'r-. Jo casé' Fidié' e júu' quí' ta' na' quíá'r- e laco' ní'uíng' guí' quí'baa', dsuco' ī dseá' ī jmóo' ta' jí' uø' cóo' guí' ī dseá' ī jmóo' ta' quíá' cuí'iee', jmóor' jalé' e jo dsu' uí' e nisíjeiñ' líing' ee' nisítím'bre m' ní' í' lajo uí' e ta' e cajméer' do. ¹¹ Jo jneab' dseá' lafa' nicajní'naa' jee' 'nú' uí' e nicaguí'naa' júu' quíá' Dseá Jmáang-, joba' í' dsí'naa' e o' 'leáang' song líing' go e m'naa' 'nú' e nijmicóo'na' jnea' cóo' jalé' e 'né'naa'. ¹² Joguí' song dseá' jéng' seab' fí' quíá'r- e m'r' 'nú' jalé' e 'né', joba' jnea' eáang' guí' catí'naa' e nijmó'na' lajo cóo' 'nú'.

Dsu' jnea' ja' m' camí'naa' 'nú' laj' e sí' e catí'naa' do, co' lí' lí' nica'íng'naa' iihuí' e nicajmó'naa' ta' jie' e laco' sea' jalé' e 'né'naa', jo lajoba' ja' nijniñg'naa' quíá' e júu' quíá' Dseá Jmáang- e guí'naa' do. ¹³ Jo níñb' 'nú' e jaléng' dseá' ī jmóo' ta' fí' sínúu' guá' cuøm' lí' jmeáíñ' ta' jalé' e feá' e dsicá' dseá' fí' jo. Co' jaléng' ī dseá' do ī jmóo' ta' e fí' nife' do e fí' lí' jngaiñ' jaléng' jó' ī líing' feá', joba' cuøm' lí' dór' e ngúu' quíá' jaléng' ī jó' ī jngaiñ' fí' jo. ¹⁴ Joguí' lajobi cajo Fí'naa' Dseá Jmáam'bing' nicaguaí' uíng' e jaléng' ī dseá' ī jmóo' ta' guí' júu' quíá'r- 'né' seeíñ' e íñ' laj' e 'né' la'eáang' cóo' e ta' e jmóor' do. ¹⁵ Jo dsu' jnea' dseáang' ja' m' cajmeáam'baa ta' laj' e sí' e catí'naa' do, o' guí' jmo' e júu' la quí'na' e laco' 'nú' líing' ee' nicuø'na' jnea' e 'né' e. ¿Dsuco' guí' guí' quíé' e e níjjuun' e laco' guí' ī líing' dseá' nijé' e íaang' dsí' uí' e nicaguí'naa' júu' quíá' Dseá Jmáang- jee' 'nú' do e jí' coo' ja' m' cajmicóo'na' jnea' cóo' jalé' e 'né' e!

¹⁶ Jo dsu' jnea' ja' guíaa' e júu' quíá' Dseá Jmáang- do e laco' jmíjløng' 'nía'a, dsuco' e la guíim'baa 'né' nijmee' e e ta' jo e cangín'n quíá' Fidié'. ¿Co' e ngí' fí' jnea' fíng' song ja' niguíaa' e júu' jo! ¹⁷ Jo song guíaa' e júu' jo e íaang' dsí' 'nía'a, joba' líim' ee' nisea' quíé' e e ní'ín'n; jo dsu' song jmóo' e ta' jo laguidseang-, dsu' dseáang' 'né' jmee'baa, co' lajob ta' e nicacuø' Fidié' jnea'. ¹⁸ Jo lajob líí, co' laj' e catí'naa' e 'léen'n do, e job e íaang' dsí' e guíaa' júu' quíá' Dseá Jmáang- e ja' e caa' jí' ca'í',

joba' cuóøng` fe`ee' e ja`jmáan`n ta`lají~ e catíin`n e ni'íin`n do quiá~ e ta`guia`júu` quiá~ Dsea`Jmáang` e jmóo`o.

¹⁹ Jo nañí' fa' ja`lín`n lafa' dsea`si`niing` i`jmóo` ta` quiá~ dsea`, jo dsu' jnea` nicajmeáang`'ñiá'a e lafa' jaang` dsea`lajob`lín`n quiá~ lajaléng` dsea` e laco' lajo`nili'i` fiing`gui dsea` i`ni`uíng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`. <sup>20</sup> Co' lajee` e seen`jee` jaléng` dsea` Israel, jmóo`o laco' la`jmóo` jaang` dsea` la'í'b` e laco' lajo`nili'i` e jaléng` i`ni`uíin` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`. Jo jnea`jmáang`'ñiá'a e lafa' e júu` quiá~ ta` quiá~ Moí` quiá~ ta` jnea~, nañí' fa' ja`lí're' lajo. Co' jmóo`o lajo` e laco' nili'i` e jaléng` i` dsea` i`ni`uíin` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`. ²¹ Jogui e laco' nili'i` i` dsea` i`ja` seeng` e quiá~ ta` quiá~r` e júu` quiá~ ta` quiá~ Moí` do, joba' jnea`jmáang`'ñiá'a e lafa' jaang` dsea` la'í'b` lín`n` cajo, nañí' fa' dseáng` e júu` quiá~ ta` quiá~ Fidiéé`ba' e quiá~ ta` quié`e, jogui lajob`jmóo` còo` jnea` cajo e júu` quiá~ Dsea` Jmáang`. <sup>22</sup> Jogui mi` seen`jee` jaléng` dsea` i`ja` mí`'goo` teáang` teá`còo` júu` quiá~ Dsea` Jmáang`, joba' lafa' jaang` dsea` la'í'b` jmáang`'ñiá'a cajo e laco' lajo`nili'i` e ni`uíng` i` dsea` i` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`. Joba' cuóøng` fe`ee' e nicajmeáang`'ñiá'a røøb` laco' la`líng` lí` doñí` i` dsea` e lí` laco' lajo` cuóøng` nili'i` tú`'ni` míng` dsea` i`nileáng`jee` jalé` dsee` quiá~. <sup>23</sup> Jo jmóo`o jalé` e na e laco' niní~ júu` quiá~ Dsea` Jmáang` jogui e laco' røøb` ni'íing`naa' e jlo` e cuø` e júu` jo.

²⁴ Jo 'nú' niñí`ba' e mi` sea` ta` cuí~, i`fíim` dsea` cuí~r`, jo dsu' lifa' jaam`bing` i`nili' i`niguieng` nifí`gui, jo lajoba' niñiñ`lají~ e catíiñ`. Jo co' lajob`lí', joba' fí` i`'nú' e cuøø` bí` yaang`na' e laco' lajím`ba' nili'na' lají~ e catíing`na' do. ²⁵ Jo jaléng` dsea` i`guia`guiú` quiá~ jéeng`gui e quiá~ e nicuí~r`, 'né` e ja`nijmér` e jíé` e dseáng` e ni`lé` quiá~r`. Jo jmóo`o lajo` e laco' líng` e iñ` e nili'r`, jo lifa' e nili'r` do tóob`jmiñ` ni'íing`. Jo dsu' jaléng` jnea`aa', dsea` lí`naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`, cuø` bí` yee`naa' e laco' nili'naa' e niñíing`naa' lají~ e catí~naa' do e jo` tóo`jmiñ` fa' e ni'íing`gui. <sup>26</sup> Jogui dsu' jnea` ja` cuí` i` e lí` tá` cuí` i`, o`gui jmóo`o lafa' ta` tíng` e bà`a fí` guíá` gúí. ²⁷ Jo dsu' ja` jmóo`o lajo, co' lí` lí` jnea` quiá~`u ta` ngúu` táan` e laco' nijmé` núu~, jo jmóo`o lajo e laco' ja` dseáng` e niseáan`n ca' mi` nicangf` e nicaguiá`a júu` quiá~ Dsea` Jmáang`jee` jaléng` dsea`.

10

Ja`dseeng` e jmiféng` dsea`jaléng`dié` i`o`já`

¹ Jo fí` guí` 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang`, ja` iin`n fa' e ni'íing` óo`na' jalé` e cangongfing`'lí` yúu~ dsea` áang`quí`naa' ie` lamí` ca'uøøiñ` fí` Egipto, jo Fidiéé` ca'e`reiñ` do fí` la'eáang`còo` cabøø`jnií`, jogui e lajaléiñ` do cangíiñ` fí` ni`jmiñí` e sií` mar Rojo. <sup>2</sup> Jo ie` jo lajaléng` i` dsea` i`ca'uíin` dsea` i`sitáang`còo` Moí` ie` lamí` lafa' cajgáaiñ`jmiñ`còo` e jnií` do jogui ie` mi` cangíiñ` e fí` ni`jmiñí` do. ³ Jogui lajob`cajo, lajím` i` dsea` do cajmitaang`yaaiñ`còo` ca'íing`jmiñ` e cangíiñ` quiá~ Fidiéé`, <sup>4</sup> jogui cajo cangíiñ` quiá~ Fidiéé` ca'íing`jmiñ` e ca'iéng` fí` dse`cuu`jáá. Jo e jíáa`doba' e jée` quiá~r` lajee` e ngír` fí` ni` guóo` uø` quiá~. Jo e jíáa` jo cuóøng` lí` fe`ee' e íb` Dsea` Jmáang`. <sup>5</sup> Jo dsu' i`fíim` i`'lí` yúu~ dsea` áang`quí`naa' do cajúin` lajee` e ngír` fí` ni` guóo` uø` quiá~ uí~ e ja` catí`dsí` Fidiéé`còo` jalé` e cajmééiñ` do.

⁶ Jo lajalé` e na cangojéé`còo` i`'lí` yúu~ dsea` áang` do e laco' cuø`còo` lí` qui`ii' e ja`'né`nijmó`oo`jalé` e ga` e lí` dsi`naa' lí` laco' cajméé` i` dsea` i`. ⁷ Joba' ja`jmiféng`na' jaléng`dié` i`o`já` lí` laco'gui cajméé` i`líng` i`'lí` yúu~ dsea` áang` do, lí` laco' la fé` fí` ni` jì` quiá~ Fidiéé` lí` fé` lala: "Jaléng` dsea` caguár` ca'í` cagø'r, jo mi` cangf` jo, caróor` e cataiñ`jmiñ`." ⁸ Jogui ja`'né` e ni`lee`naa' e nigüing`naa' còo` dseañu` osi` dseamf` i`o` qui`naa' lí` laco'gui cajméé` i`líng` i`'lí` yúu~ dsea` áang` do ie` jo, co' uí~ e cajméer` lajo, joba' cajúin` ie` jo lí` lí` guíé`'ni` mil dsea` lajee`còo`jmiñ`. ⁹ Jogui ja`'né`jmé`naa' e nisí~naa' Dsea` Jmáang` ne`duu`jial`tí`'gøiñ` lí` laco'gui cajméé` i`líng` i`'lí` yúu~ dsea` áang` do, co' uí~ e cajméer` lajo, joba' cajúin` e cacu' jaléng`mi` guíng` quiá~r`. ¹⁰ Jogui ja`jmiquíng`áa`na' còo` Fíi`naa' Fidiéé` lí` laco'gui cajméé` i`

liing` i` lii` yuu` do, co` uii` e cajmeer` lajo, joba` casing` Fidiée` dsea` mojih` i` cajnga` quia`r`.

¹¹ Jo lajalé` e jo cangonging` lii` dsea` áang` quí`naa` e lí` laco` niline`naa` e ja` 'né` jmó`oo` lajo, jogui cató` fí` ni` jì` quia`- Fidiée` cajo e lí` laco` ni`f` 'goo` quí`naa`, jneaa`aa` dsea` see`naa` jmi` na, mi` tí` lí` nijaquíéeng` e ni`fing` jmigüi`. <sup>12</sup> Jo co` lajob líi`, song jaang` 'nú` í` áa`na` e teáb` sing`na` cóo` júu` quia`- Dsea` Jmaang`, joba` dseáng` e eám` 'né` e ñiing` áa`na` e laco` ja` niténg`na` fí` ni` dsee`. ¹³ Jo jii` jaang` 'nú` ja` mí` cangonging`na` e dseáng` niténg`na` fí` ni` dsee` e ja` mí` cangonging` dsea` rúng`na`. Jo dsu` 'nú` cuóom` lí` jmita` óo`na` cóo` júu` quia`- Fidiée`, co` dseáng` jmiti`bre júu` quia`r`. Jo ja` nicuór` fí` fa` e nidsinging`na` lajo eáang`gui e jii` laco` té`na`, co` lajee` e dsinging`na` lajo, nijmé`bre jial té`na` e ja` niténg`na` fí` ni` dsee`.

¹⁴ Jo uii` e lajob líi`, dsea` rú`naa` i` 'neaan`n eáang`, joba` fii`guí` jaléng` 'nú` e jmi`náng` yaang`na` e ja` jmiféng`na` jaléng` diée` i` o` ja`. <sup>15</sup> Jo fii` i` 'nú` lana, co` eám` guí` moguí`na`, jo yaam` 'nú` cuóong` lí` fo`na` su ja` osi o` ja` é jalé` e júu` e fii` i` 'nú` na. <sup>16</sup> Jo mi` cuóo`naa` guí`maang` Fidiée` e 'né`naa` capí` jmi` mí` huiing` jó` dsu` uii` e jmiguiéng` dsí`naa` e cajung` Dsea` Jmaang` fí` dse` crúu`, jo mi` jmoo`naa` lajo, joba` guóng` e jaam` dsea` uíng`naa` cóo` dsea` do la'eáang` e jmi`ooin` do. Jogui mi` fiing`naa` iñi` e quiee`naa` do lajee` jo, joba` guóng` cajo e jaam` dsea` uíng`naa` cóo` dsea` do la'eáang` cóo` e ngúu` táaiñ` do. ¹⁷ Jo nañi` fa` fii`baa` la'o` jneaa`aa` dsea` líi`naa` dsea` quia`- Dsea` Jmaang`, dsu` lajii`baa` quiee`naa` colíing` cóo` iñi`, jo e jo guóng` e lafa` jaam` jneaa`aa` líi`naa` lajalé`naa` colíing` cóo` Dsea` Jmaang`.

¹⁸ Jo quie`na` cuente e mi` gó` jaléng` dsea` Israel jalé` ngu` jó` e líi` feá` e nicacuór` Fidiée` fí` nife`, joba` líi` lafa` coo` còom` uíng` cóo` Fidiée` fí` nife` do. <sup>19</sup> Jo dsu` cóo` e júu` la ofa` fii` i` 'nú` e íing` ta` jaléng` diée` i` o` ja`, o`gui fa` e íing` ta` jalé` e feá` e cuó` dsea` jaléng` i` diée` í` cajo. <sup>20</sup> Co` lajii` e júu` laba` e iin`n e fii` i` 'nú`, e mi` jaléng` dsea` i` ja` cúing` Fidiée` jmóor` feá` ngu` jó` e cuó`r` lí` doñi` i` diée` quia`r`, joba` jaléng` i` 'lim` cuó`r` jalé` e jo, jo o` Fidiée` dsea` cuó`r`. Jo dsu` jnea` ja` iin`n e quíng`na` jee` jaléng` i` 'ling`. ²¹ Joba` dseáng` ja` cuóong` fa` e ni`u`na` jalé` e jmiguiéng` óo`na` Fii`naa` Dsea` Jmaang` jogui cajo e ni`u`na` jalé` e cuó` dsea` jaléng` i` 'ling`, o`gui cuóong` fa` e nicó`na` iñi` e jmiguiéng` óo`na` Fii`naa` Dsea` Jmaang`, jogui cajo e nicó`na` jalé` e feá` e cuó` dsea` jaléng` i` 'ling`.

²² Jo ja` jmó`naa` lajo e laco` ja` niliguíng` Fidiée` quí`naa`. Jo ja` güi`f` dsí`naa` e 'gong`gui jneaa`aa` laco` dsea` í. ¡Co` dseáng` o` lajo!

Jalé` e cuóong` jmóo` dsea` quia`- Dsea` Jmaang`

²³ Jo dsu` seem` dsea` i` fé` lala: "Cuóom` lí` jmee` jnea` lí` doñi` ee` iin`n." Jo dsu` e jáb` e jo, lífa` ja` lajalé` íing` ta` quí`ii`. Jogui e jáb` e cuóom` lí` jmé` dsea` lí` doñi` ee` iin`, lífa` ja` lajalé` e jo nijmicóo` quia`r` e eáang`gui nidsicuáng` quia`r` cóo` júu` quia`- Dsea` Jmaang`. ²⁴ Jo dsu` ja` 'né` e lico` nijmé`naa` jmang` e guí` e quí`naa` yee`naa`, co` lajob 'né` jmé` ee` guí` quia`- jaléng` dsea` rú`naa` cajo.

²⁵ Joba` fii`guí` 'nú` e cò`ba` lí` doñi` ee` ngúu` e 'nh` dsea` fí` lí` 'nir`, jo ja` jmingi`na` cuaiñ` quia`- e jo e laco` ja` ni`f` óo`na` jmigui` su cuóong` cò`na` osi ja` cuóong` é. ²⁶ Dsuo` latóong` jmigüi` jogui lajalé` e sea` fí` jo líi` quia`- Fii`naa` Fidiée`.

²⁷ Jo song jaang` dsea` i` ja` líing` dsea` quia`- Dsea` Jmaang` cató`r` 'nú` e nigüiquié`na` fí` quia`r`, jogui 'nú` iim`ba` güilíng`na`, joba` güilíng`na` jóng, jogui quie`na` lí` doñi` ee` e niguiár` fí` ni` mes` e ja` jmingi`na` jii` coo` cuaiñ` quia`- jalé` e nicuó`r` 'nú` do su cuóong` cò`na` osi ja` cuóong` é. ²⁸ Jogui dsu` song jaang` dsea` casí`r` 'nú` lala: "Lajalé` e jmiñi` la nicacuóo`naa` e líi` feá`- jaléng` diée`." Jo song lajob líi`, joba` ja` cò`na` uii` i` dsea` i` cajíng` do, jogui cajo e laco` ja` ni`f` dsíir` jmigui` cuaiñ` quia`- e jo. ²⁹ Jo dsu` cuaiñ` quia`- jial í` dsíi` i` dsea` i` cacuó` 'nú` e jmiñi` doba` e fá`-a, jo o` cuaiñ` quí`na` e jial í` óo`na`. Jo dsu` jangám` nijmingi` 'nú` lala: "Jo ¡jiali` éeng` i` dsea` do jnea` cóo` jalé` e gó`o` uii` jmigui` jalé` e í` dsíir`?" ³⁰ Co` song cuóo`baa` guí`maang` Fidiée` cuaiñ`

quia' lajii' e gø' do, joba' jiali' éeng' dsea' jnea' dsu' uii' e gø' e jo?" ³¹ Jo song có'na' osi ú'na' osi jmoo'na' lí' doñi' ee' e jie'gui' é, joba' jmee'na' lajalé' e jo e laco' nijmiféng'na' Fidié'. ³² Jo jie' mi' ee'na' e ga' e laco' dseáng' e niténg' fí' ni' dsee' si jaléng' dsea' Israel osi jaléng' i ja' líng' lajo, osi jaléng' dsea' quia' Dsea' Jmaang' caguaang' gui' é. ³³ Co' jnea' jmi'uum'baa e jmoo'o e jmi'iaan'n dsí' jaléng' dsea' cóo' jalé' e jmoo'o, jo ja' 'no' o jmoo'o e lico' ni'uíng' gui' quié' e 'niá'a, co' 'no' o jmoo'o e jial ni'uíng' gui' quia' dsea' caguaang'. Jo jmoo'o lajo e lí' laco' nilí' i dsea' í e nileáin' jee' jalé' dsee' quia'r'.

11

¹ Jo co' lajob jmoo'o, joba' fii' guí' 'nú', dsea' rú'naa', e 'né' ee'na' laco' la ee' jnea', co' jnea' ee' laco' ca'ée' Dsea' Jmaang'.

Jial 'né' líng' dseamf' mi' jmiféin' Fidié'

² Jogui lana eáam' íaang' dsii' cóo' 'nú', dsuco' contøom' jmiguiéng' áa'na' jnea' jogui contøom' jmití'na' cajo jalé' júu' quia' Dsea' Jmaang' e nica'ée' e 'nú' lami' jéeng'gui.

³ Jo dsu' jnea' iin' e ningám'ba' e Dsea' Jmaam'bing' líng' dsea' mogui' quia' lajaléng' dseañu', jogui dseañu'bing' líng' dsea' mogui' quia' dseamf', jogui Fidiéeb' dsea' líiin' dsea' mogui' quia' Dsea' Jmaang'. ⁴ Jogui song jaang' dseañu' ja' guir' loguir' lajee' e féin' Fidié' osi mi' fé'r' júu' quia' dsea' do é, joba' ja' jmi'gór' dsea' mogui' quia'r' jóng. ⁵ Jogui song jaang' dseamf' ja' quidsir' 'mi' fí' moguir' mi' féin' Fidié' osi mi' fé'r' júu' quia' dsea' do é, joba' ja' jmi'gór' i dsea' mogui' quia'r' do. Jo song jmoo'r' lajo, joba' fi'ib' quia'r', co' lí' e lafa' cahuí' cuo' moguir'. ⁶ Dsuco' song jaang' dseamf' ja' quidsir' 'mi' fí' moguir', joba' guí'gui quia'r' e nijmicuó'bre moguir' conguaí'. Jogui song i dseamf' í' líim'bre e nihuí' jñuguir' osi e nilicuo' moguir' é, joba' guí'gui quia'r' e güijlí'bre cóo' cóo' 'mi' lajee' e jmiféin' Fidié'. ⁷ Jo jaléng' dseañu' ja' 'né' ía' loguir' lajee' e féin' Fidié', dsuco' la'eáang' dseañu'ba' jmili' Fidié' jial líiin', jogui jmijnéin' cajo jial tí' niing' 'gøin'. Jo dsu' jaléng' dseamf' jmilir' jial tí' niing'gui dseañu'. ⁸ Co' ja' cajmeáang' Fidié' la'uii' dseañu' la'eáang' cóo' dseamf', co' la'eáang' cóo' dseañu'ba' e cajmeáain' la'uii' dseamf'. ⁹ Jo o' uii' dseamf' e ca'uíng' dseañu', co' uii' dseañu'ba' e ca'uíng' dseamf'. ¹⁰ Jo uii' e lajob líí', jogui uii' jaléng' ángeles quia' Fidié', joba' jaléng' dseamf' 'né'ba' e quier' 'mi' dsí' fí' moguir' e laco' cuø' lí' e jmi'gór' dsea' mogui' quia'r'. ¹¹ Jo dsu' jee' jaléng' dsea' quia' Dsea' Jmaang' 'neám' rúng' dseañu' cóo'gui dseamf', co' ja' ee' quí'r' jmi' jmér' la tíiin' yaain'. ¹² Jo nañí' fa' e jáb' e la'eáang' dseañu'ba' e ca'uíng' dseamf' lami' uing', jo dsu' e jáb' cajo e la'eáang' dseamf'ba' e liseeng' dseañu'. Jo lajaléb' e jo Fidié'bing' i caguaí' uing' e líí' lajo.

¹³ Jogui 'nú', jial fó'na'? ¿Su guí' osi ja' dseeng' é e ja' dsí' 'mi' fí' mogui' jaléng' dseamf' mi' jmiféin' Fidié'? ¹⁴ Jo yee'baa' cuøng' lí' í' dsí'naa' e fi'ib' líí' e jaang' dseañu' séer' guir' e licuee'. ¹⁵ Jogui dsu' quia' jaang' dseamf' cóo' e jlob' líí' e séer' guir' e licuee', dsuco' cangíin' quia' Fidié' e cuee' guir' e laco' jmaín' ta' e jo e lafa' jlí' 'mi' fí' moguir'. ¹⁶ Jo song seeng' dsea' i iing' nidsisí' júu' cuain' quia' e júu' la, joba' 'né' ni'bre e o' jii' jnea'aa' o'gui dsea' quia' Dsea' Jmaang' caguaang'gui quí' tñ'naa' e jmoo'naa' cóo' 'lé'gui e jie' e ja' røø' líí' cóo' e júu' la.

Laco' sí'í' 'né' jmó'naa' mi' quiee'naa' i'naa' colíing'

¹⁷ Jogui lana, dsea' rú'naa', e júu' e nifi' i 'nú' la ofa' e nifá'a guí' uii' quí'na'. Co' lí' e lí' lí' 'léeb' quí'na' mi' seáng' rúng'na' e jmiféng'na' Fidié' e lafa' e nijmé' e guí' quí'na'. ¹⁸ Jo la'uii' nifi' i 'nú' e nicasí' dsea' jnea' e ja' røø' siing'na' mi' seáng' rúng'na' e jmiféng'na' Fidié'. Jo seab' mi' jáb' líng' jnea' e júu' jo. ¹⁹ Co' 'nú' í' óo'na' e dseáng' 'né' e sitaang'na' tá' cóo' 'lé', jo lajoba' niliñí' dsea' i dseáng' lajang' líng' dsea' quia' Dsea' Jmaang'. ²⁰ Jo uii' e lajob jmoo'na', joba' mi' seáng'

rúng'na' e có'na' colíing~, ja' jmoo'na' fa' dseáng' e jmiguiéng' áa'na' Fíinaa' Dsea` Jmáang~. ²¹ Dsucó' mi~ nití' í' e nicó'^ 'nú' í'na', joba' seem' 'nú' e güijéem'ba' e có'na' í'na'. Jo uíi' e jmoo'na' lajo, joba' i líing~ 'nú' jo' t'íng'na' có'na' jíi' capí'^, jogui lajee' jo i líing~ 'nú' jí'gui cartí' dsea' íim'ba'. ²² Jo dsu' 'nú', niseab' 'nú'na' lí' cuóong' u'^ có'^na', joba' j'jali' jmoo'na' ja' jíi'na' jaléng' dsea' quiá' Dsea` Jmáang~, jogui jiali' cuó'na' fi'í' jaléng' i dsea' i ja' sea' jíi' capí'^ quiá'~? Jo uíi' e lajob' jmoo' 'nú', joba' jíi' ja' ñii' ee' nífa'^a uii' quíi'na'. iCo' dseáng' ja' íaang' dsii' cóo' jalé' e jmoo'na' do!

Mi~ gó' dsea' quiá' Dsea` Jmáang~ colíing~ e laco' jmiguiéng' dsíir' dsea' do
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Jo lab' nifíi'túu' 'nú' e júu' e ca'íing' jnea~ quiá' Fíinaa' Dsea` Jmáang~ lí'^ lajíi' e nica'ée' e 'nú' lami' jééng'gui e fé' lala: 'Ñia' ie~ uóø' e cajáng' dsea' Fíinaa' Dsea` Jmáang~, dsea' do catíiñ~ íñi'^ ²⁴ jogui cacuó'r' gui'máang' Fidiée'. Jo mi~ cang' jo, cafiñ' jo cajíiñ' cas'f'r' dsea' quiá'r' lala: "Jó'o e íñi'^ la jo quié'na'. Dsucó' e lab' ngúu' táan'n e nijáa' a mi~ nijúun' n uíi' dsee' quíi'na'. Jo jmee'ba' laco' jíi' e jmó'o' jmi~ na e laco' nijmiguiéng' óo'na' jnea~." ²⁵ Jo mi~ cang' e cagó'r' e íi' canuu' do, jo catíiñ' cóo' cóo' e a~ jmi'^ mi'^ huíng' jó' jo cajíiñ': "E a~ dsíi' e cóo' la guóng' júu' tigua' e 'mí' e nijmé' Fidiée' cóo' 'nú' la'eáang' cóo' jmi'øon' e nitú' mi~ nitán' n fí' dse' crúu'. Joba' laco' ya' mi~ ni'u'na' e jmi'^ e la a~ dsíi' e cóo' la, jmee'ba' lajo e laco' nijmiguiéng' óo'na' jnea~." ²⁶ Jo lajob' líi', co' laco' ya' mi~ có'na' íñi'^ quiá' Dsea` Jmáang~ jogui mi' ú'na' e a~ dsíi' cóo' quiá'r' do, joba' jmiguiéng' óo'na' e cajúñ' fí' dse' crúu'. Jo lajob' 'né' jmeé'na' cartí' mi~ nití' í' e nijáa'tur' fí' jmi'gúu' la calé' catú'.

Jial 'né' dse' e jmiguiéng' dsíir' Dsea` Jmáang~

²⁷ Jo co' lajob' líi', joba' doñi' i' dsea' i ja' jmoo' laco' catíing' e jmi'gór' Dsea` Jmáang~ mi~ gó'r' íñi'^ quiá' dsea' do jogui mi' í'r' e a~ dsíi' cóo' quiáñ'~, joba' dseeb' éer' cóo' ngúu' táang' dsea' do jogui cóo' jmi'øiñ'. ²⁸ Joba' lajaang' lajaam' dsea' 'né' í' dsíir' jial líiñ' nú' gui e nidó'r' e íñi'^ do jogui nú' gui e ni'í'r' e jmi'^ e a~ dsíi' e cóo' do. ²⁹ Dsucó' song' gó'r' jogui í'r' e jo e ja' í' dsíir' e guóng' e calí' cóo' ngúu' táang' Dsea` Jmáang~, joba' lico' 'nóor' e nicuó' Fidiée' ír' iihuí'. ³⁰ Jo uíi' e lajob' jmoo' 'nú', joba' fíim' 'nú' lana dsée'na' osi ua~ íi' áa'na' osi nicajúm'bi' é. ³¹ Jo facó' jang' í' dsíinaa' røø' jial líi'naa' nú' gui e niquiee'naa', joba' ja' ee' uing~ sea' e nicuó' Fidiée' jneaa'aa' iihuí'. ³² Jo nañi' fa' cuó' Fidiée' jneaa'aa' iihuí', dsu' jmóor' lajo e laco' ni'é'r' jneaa'aa' jial 'né' see'naa' fí' quini'r', jo lajoba' ja' ni'níñ' jneaa'aa' ie~ jo colíing~ cóo' jaléng' dsea' i ja' cuíng' ír'.

³³ Jo co' lajob' líi', dsea' rún'n, joba' mi~ seáang' rúng'na' e quiá' e nicó'^na', 'né' jøøm' rúng'na' e laco' nicó'^na' colíing~ lajaléng'na'. ³⁴ Jogui song' i líing~ 'nú' eáang' jmi'aang'na', joba' guiá'gui quíi'na' e jang' nicó'^ba' fí' quíi'na', jo lajoba' ja' nicuó' Fidiée' 'nú' iihuí' uíi' e ja' røø' jmoo'na' mi~ seáang' rúng'na' quiá' e nicó'^na'. Jogui jalé' e júu' e jíe' e cajming'í' gui 'nú' jnea~ do, mi~ niguiéé'túu' fí' na e ni'ée' e 'nú', joguiba' moo'duu' e nilí'.

12

Jalé' e ngíing' dsea' e cuó' Jmiguí' quiá' Fidiée'

¹ Dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea` Jmáang~, e laba' iin'n e ñí' 'nú' guiá' cuaiñ' quiá' jalé' e ngíing' dsea' e cuó' Jmiguí' quiá' Fidiée'.

² Jogui 'nú' ní'ba' guiá' e ie~ lami' ja' mí' líng'na' dsea' quiá' Dsea` Jmáang~, joba' cuó'b' fí' yaang'na' e jmi'goo'na' jaléng' diée' i ja' fé'. ³ Jo co' lajob' lami' líng' 'nú', joba' lana iin'n e ní'na' e jíi' jaang' dsea' i fé' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée' cuóong' lí' fé'r' jalé' júu' 'lí' uii' quiá' Jesús. Jogui lajobi' cajo, jíi' jaang' dsea' cuóong' lí' fé'r' e Jesús líng' Fiir' fíng' song' i dsea' í' ja' fé'r' la'eáang' cóo' e bí' e 'gøng' quiá' Jmiguí' quiá' Fidiée'.

⁴Jogui e laba' fíi' guíi' 'nú', e jmiguiub' íing'~ sea' e cuóøng' lí' íng' dsea' e tíiñ, dsu' lifa' jíi'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée'ba' e cuø' jalé' e jo. ⁵Jogui jmiguiub' íing'~ ta' sea' e cuóøng' lí' jmé' dsea', dsu' lifa' jíi'~ Fíi'naa' Dsea' Jmáam'~biñ' i' cuø' jalé' e jo. ⁶Jogui cajo jmiguiub' íing'~ sea' e tíing' dsea' jmóor', dsu' lifa' dseáng'~ lajii'~ 'ñia' Fidiée'bing' i' jmóo' lajalé' e jo quiá'~ lajaléng' dsea'. ⁷Jo cuøb' Fidiée'~ lajaang'~ lajaang' dsea' líing'~ ee' tíiñ e laco' cuø' lí' e seeng' Jmiguí' quiá'~ Fidiée'~ cóo'r', jo lajoba' ni'uíing'~ guiú'~ quiá'~ lajaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang'~. ⁸Jo la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée' i' líing' dsea' ngíiñ e tíiñ ngáiñ' cóo'~ jalé' e fé'r'; jogui i' líing'~ gui cajo, la'eáang' cóo'~ e Jmiguí' doba' e ngíiñ e eáang' tíiñ' júu' quiá'~ Fidiée'. ⁹Jo i' líing' dsea' ngíiñ e la'eáang' cóo'~ e Jmiguí' do e já'~ líiñ e quíi'~ Fidiée'~ jmiñ' jmér'~ doní' ee'; jogui i' líing' dsea' ngíiñ cajo la'eáang' cóo'~ e Jmiguí' do e jmi'leáaiñ'~ jaléng' dsea' dsée'~; ¹⁰jogui i' líing'~ gui dsea' ngíiñ e tíiñ e quíi'r'~ jmiñ' jmér'~ jalé' e dsigá' dsíi' dsea'; jogui i' líing'~ gui dsea' ngíiñ e tíiñ guiar' júu' e íñ' quiá'~ Fidiée'; jogui i' líing'~ gui dsea' ngíiñ' quiá'~ Fidiée' e ñir' su fé' i' líing' dsea' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée'~ osi la'eáang' cóo'~ jmigui' quiá'~ i' 'lím' é; jogui i' líing'~ gui dsea' ngíiñ e tíiñ fé'r' jmií' e ja' ñir' jéeng'gui; jogui i' líing'~ gui dsea' cajo ngíiñ e jmóor' júu' e ~ guóng' e júu' e nicajíng' i' dsea' i' nicafé' e jmií' do. ¹¹Jo jii'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée'ba' e jmóo' lajalé' e na, jogui e Jmiguí' job cajo e cuø' lajaang' lajaang' dsea' lí' jialco' i' dsíi' e guiú'~ gui.

Lajalém' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang'~ líiñ' lafa' jaam' dsea'

¹²Jo nañi' fa' jmiguiub' guotii' dsea' sea', jo dsu' jaam' dsea' líiñ' cóo'~ jalé' e jo. Jogui lajob líing' Dsea' Jmáang'~ cajo. ¹³Jo co' lajob líi', joba' lajalém' jneaa'aa' cajgáang'~naa' jmiñ' la'eáang' cóo'~ jii'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée' e laco' ni'uíing'~naa' lafa' jaam' dsea', nañi' si líi'naa' dsea' Israel osi ja' líi'naa' lajo, osi líi'naa' dsea' si'niing' i' jmóo' ta' osi ja' líi'naa' lajo é, jo dsu' lajalém'baa' cangíing'~naa' e Jmiguí' quiá'~ Fidiée' do.

¹⁴Jo dsu' lajaang' lajaang' jneaa'aa' jmiguiub' guotii'~naa' sea', lifa' jaam' dsea' líi'naa'. ¹⁵Jogui song tíi' dsea' nijíng'~ lala: "Dsucó' ja' líi'n' guoo', joba' ja' líi'n' n'naan'~n quiá'~ guotii'~." Jo dsu' o' uíi'~ e ja' líing' lajo fa' nijé' e jo' líi' 'naang'~ guotii'~ dsea'. ¹⁶Jogui song logua' dsea' nijíng'~ lala: "Dsucó' ja' líi'n' jmini'~, joba' ja' líi'n' n'naang'~ quiá'~ guotii'~." Jo dsu' o' uíi'~ e ja' líi' lajo fa' e nijé' e jo' líi' 'naang'~ quiá'~ guotii'~ dsea'. ¹⁷Jogui fa' jii'~ jminib' dsea' sea', joba' jial cuóøng' lí' e ninúr'? Jogui fa' dseáng'~ jii'~ loguab' dsea' sea', joba' jial cuóøng' e nicár' jmea'? ¹⁸Jo dsu' Fidiée'~ nicajméer' lacoó' guotii'~ dsea' jogui nicaséer' e jo lacoó' ée' quiá'~ jie' lí' ñir' e guiú'~ gui nili'íing' ta' quiá'~ dsea'. ¹⁹Jo faco' ca'lim'~ guotii'~ dsea' sea', joba' ja' seeiñ' jóng. ²⁰Jo dseáng'~ e jáb'~ e jmiguiub' guotii'~ dsea' sea', jo dsu' jaam' dsea' líiñ' cóo'~ lajalé' e jo.

²¹Jo co' lajob líi', joba' jmini' dsea' ja' cuóøng' e nijíng'~ e nisí' guoo': "Ja' 'neán'~n 'nu'", o'gui mogui' fa' e nijíng'~ e nisí' tíi': "Ja' 'neán'~n 'nu'". ²²Co' dseáng'~ o' lajo, co' jalé' guotii'~ dsea' e í' dsíir' e ja'gui niing'~, e joba' e eáang'gui 'né'r'. ²³Jogui jalé' guotii'~ dsea' e ja' 'ga' lí' jii'r', e joba' e eáang'gui qui'r' røø'. Jogui jalé' e guotii'~ dsea' e í' dsíir' e eáang'gui ga' jnéeng'~, e joba' e eáang'gui tíing' jmaíñ'~ guiú'~, ²⁴jo dsu' ja' ngíi' lí' 'né' jmé' dsea' lajo cóo'~ e guotii'r' e guiú'~ gui jnéeng'~. Jo dsu' Fidiée'~ cajméer' e laco' e guotii'~ dsea' e eáang'gui ja' jii'r', e joba' e eáang'gui nijmeáiñ'~ guiú'~. ²⁵Jo lajob 'né' lí' e laco' ja' si'naang'~ quiá'~ rúng'~ jalé' guotii'~ dsea', co' lí' lí' 'né' e lacoó' guotii'~ dsea' 'né' jmé' í' quiá'~ rúng'~. ²⁶Jo song e líing'~ guotii'~ dsea' íng'~ iihuí', joba' lajaléb' e caguiee'~ gui do íng'~ cajo; jogui song e líing'~ guotii'~ dsea' eáang'gui jmáng'~ dsea' guiú'~, joba' lajaléb' e caguiee'~ gui do lí'iaam' dsíi' cajo.

²⁷Jogui lana fá'~ a e lajalém' 'nú' líing'~na' lafa' jaam' dsea' cóo'~ Dsea' Jmáang'~, jogui lajaang' lajaam'ba' líing'~na' lafa' jmacó' guotii'~ dsea' do. ²⁸Jo Fidiée'~ nicaliiñ'~ e jee'~ jaléng' dsea' quiá'r'~ seeng' la'uii' dsea' apóo'~ i' s'íing' Dsea' Jmáang'~ i' nijmé' ta' ni' júu' quiá'r'~; jogui lí' catí' tú' i' dsea' i' fé' cuaiñ'~ quiá'~ Fidiée'; jogui lí' catí' 'ní' jaléng' dsea' i' tíing' e júu' quiá'~ Fidiée'; jogui ngí' jo jaléng' i' dsea' i' quíi'~ jmiñ' jmóo' jalé' e dsigá' dsíi' dsea'; jogui jaléng' i' dsea' i' jmi'leáang'~ jaléng' dsea' dsée'~; jogui jaléng' i' dsea' i'

jmicoó~ jaléng' dsea` rúng' cóo~ jalé' e 'neín~; jogui jaléng' i dsea` i quie' nifí quiá~ jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmaang~; jogui jaléng' i dsea` i fé' jmií' e ja` ñir' jééng'gui. ²⁹ Jo dsu' ja` lajaléng' dsea` líiñ' dsea` i sñng' Dsea` Jmaang~ i nijmé~ ta` ni' júu^ quiá'r~, o'gui lajaléng' dsea` jmóor` ta` fé' cuaiñ~ quiá~ Fidiéé~, o'gui lajaléng' dsea` tíiñ' er' júu^ quiá~ Fidiéé~, o'gui lajaléng' dsea` quí'r~ jmií~ e jmóor` jalé' e dsigá` dsíí' dsea`, <sup>30</sup> o'gui lajaléng' dsea` quí'r~ jmií~ e jmi'leáaiñ~ jaléng' dsea` dsée~, o'gui lajaléng' dsea` lí'r' fé'r' jmií' e ja` ñir' jééng'gui, o'gui lajaléng' dsea` fa' quí'r~ jmií~ e nigui'r~ e guóng' e jmií' do. ³¹ Jo dsu' 'nú' 'né~ e jmi'úung`na' e niñiing`na' e lali~ e jlo^gui e cuo' Jmiguí quiá~ Fidiéé~.

Jogui lana ni'ée^ e 'nú' coo` fí' dseáng' e jlo^gui eáang'.

13

Jial líí' mi~ 'neáang` dsea` rúíñ'

¹ Jogui song jnea~ cangñn`n quiá~ Fidiéé~ e fá'a jalé' jmií' e fé' dsea` jmiguí e ja` mí' cuí'i jééng'gui, jogui jí'gui fá'a e jmií' e fé' jaléng' ángeles quiá~ Fidiéé~, jo dsu' ja` jmi'neáan`n jaléng' dsea` rún'n, joba' lñn`n jóng lafa' mi~ ii` ñí` osi mi~ ii` ñí` chii` e ta' mii~ eáang' mi~ ii` bá. <sup>2</sup> Jogui song jnea~ ngñn`n quiá~ Fidiéé~ e fá'a júu^ e íin`n quiá'r~, jogui ñii~ jalé' e í' dsíir' e nijmér~ cøong'gui, jogui eáang' tñn~ ngán'n, jogui dseáng' e lajam`ba' já~ lñn`n júu^ quiá'r~ co' quí'r~baa jmií~ jmee~ e nilisñng` éé^ quiá~ jalé' mó', jo dsu' ja`gui 'neáan`n jaléng' dsea` rún'n, joba' ja` ee` quíng' quie~ e jíi~ coo` jalé' e jo. ³ Jogui song jnea~ jmóo`baa jmá~ jia`jee~ jaléng' dsea` tíñing~ lajii~ e sea` quie~ e, jogui song la quie'gui tí' 'ñiá'baa nijáang' 'ñiá'a fí' ní' jí', jo dsu' ja`gui 'neáan`n jaléng' dsea` rún'n, joba' e jo ja` ee` ta` íing^ quie~ e jíi~ coo`.

⁴ Jo mi~ jmi'neáang` dsea` dsea` rúíñ' e jo líí' e jmóo`bre féng' dsíir', jogui e eáam`guiá~ dsíir', jogui ja` jmóor` dsihuñiñ', jogui ja` jmi'jlong'^ 'ñia'r', jogui ja` jmi'ráang~ 'ñia'r', <sup>5</sup> jogui ja` jmóor` soo` dsíir', jogui o' jíi~ uii~ quiá'r~ 'ñia'r' í' dsíir', jogui ja` 'ní' dsíir' o'gui iá~ dsíir' fñg song ee`go cajmeáng' dsea` ír', <sup>6</sup> jogui ja` jmi'iaang` dsíir' cóo~ jalé' e ga` e jmóo` dsea', jo dsu' jmi'iaam` dsíir' mi~ jmóo` dsea` e guiá~. ⁷ Dsuo' mi~ 'neáang` dsea` rúíñ', e jo líí' e ja` ní'r' júu^ mi~ ii` dsea` rúíñ' jmóo` ga', jogui ta` dsíir' cóo~ dsea` rúíñ', jogui jmang'^ e guiáb~ sijeeiñ~ quiáñiñ~ do, jogui jmóo`bre té'r` mi~ jmáng' dsea` ga` ír'.

⁸ Jo dsu' e 'neáang` dsea` rúíñ' ja` tóo` jmií~ fa' e ni'íing~. Jo dsu' tóob` jmií~ e nité' e júu^ e fé' dsea` e íñ' quiá~ Fidiéé~, jogui lajob cajo e tíing` fé' dsea` jmií' e ja` ñir' jééng'gui, jogui cajo jo` nili'né~gui jalé' e tíing` ngáng' dsea'. <sup>9</sup> Dsuo' jalé' e tíing` ngáng' dsea` jogui jalé' júu^ e fé' dsea` e íñ' quiá~ Fidiéé~ ja` ié' jalé' e jo. <sup>10</sup> Dsu' mi~ nitf` í' e nijmi'ie' Fidiéé~ lajalé', joba' niguiáb` lajalé' e ja` ca'ie' do.

¹¹ Co' jnea~ ie~ lami~ jiuun`n do, la fé' jaang` jiuun~ fá'a, jogui í' dsii~ la í' dsíí' jaang` jiuung~ jogui lajob jmóo`o cajo. Jo dsu' mi~ cacuan`n, cab' casee~ e lajalé' e jo e jmóo` jaang` jiuung~. <sup>12</sup> Jo dsu' lanagui ja` ne~naa' røø` jial líí' lajalé', co' líí' lafa' mi~ jøøng~ yee~naa' fí' ní' espejo e ja` 'goo` jnéeng~. Jo dsu' niguiéeb' jmií~ mi~ niline~naa' jial dseáng' líí' lajalé'. Co' lana jalé' e tñn~ ngán'n ja` mí' ñii~ dseáng' la'ie' jial líí', jo dsu' niguiéeb' jmií~ mi~ niliñii~ jial dseáng' líí' lajalé' lí' laco' la cuíng` Fidiéé~ jnea~.

¹³ Jogui dsu' 'ní' íing' jíi~ sea` e ja` tóo` jmií~ fa' ni'íing~, jo e lab e jo: e já~ lí'naa' júu^ quiá~ Dsea` Jmaang~, jogui e nita` dsi'naa' cóo'r~, jogui e jmi'neáang`naa' rú'naa'. Jo dsu' e jmi'neáang`naa' rú'naa' do, e job e niing~gui eáang' lajee~ laji e 'ní' na.

14

Jial mi~ ngñng` dsea` e fé'r' jmií' e ja` ñir' jééng'gui

¹ Joba' fñ~gui 'nú', dsea` rú'naa', jmi'úung`na' e nijmi'neáang`na' rúng'na', jogui jmee`na' quijí~ e niñiing`na' jalé' e cuo' Jmiguí quiá~ Fidiéé~ e tíing` dsea`, dsu' lifa' dseáng' la guíng`gui eáang' e niñiing`na' e tíing`na' fó'na' júu^ e íing`na' quiá~ Fidiéé~. <sup>2</sup> Dsuo' i dsea` i cangñng` e fé'r' jmií' e ja` ñir' jééng'gui, Fidiéé`bing' i féiñ' jo o' dsea` jmiguí, co' jíi~ jaang` dsea` jéng' ngáng' e jmií' do. Jo i dsea` do fé'r' e jmií' do la'eáang'

cóo' Jmiguí quiá' Fidiéé, jo jalé' e fé'r' do ja' mí' cajmijnéeng' Fidiéé lami' jéeng'gui. ³ Jo dsu' i dsea' i cangíng' e tiiñ' fé'r' jalé' e júu' e íñ' quiá' Fidiéé jmóor' lajo e laco' jmicóo'r' e teá'gui nisíng' dsea' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang, jogui e laco' nicuó' reiñ' bí, jogui cajo e laco' nijmití'r' dsíñ'. ⁴ Jogui i dsea' i fé' jmí' e ja' ñir' jéeng'gui, jí' quiá'r' 'ña'bre jmicóo' jalé' e jo e laco' teá'gui nisíñ' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang. Jo dsu' i dsea' i cangíng' e tiiñ' fé'r' jalé' júu' e íñ' quiá' Fidiéé, jmóor' lajo e laco' jmicóo'r' e teá'gui nisíng' i dsea' rúñ' caguaang'gui cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang.

⁵ Jo eáam' iing' jnea' e lajím' 'nú' tiiñ'na' fón'na' jmí' e ja' cuí'na' jéeng'gui, dsu' lifa' eáang'gui iing' jnea' e tiiñ'na' fón'na' jalé' júu' e íng'na' quiá' Fidiéé, có' e joba' eáang'gui niing' laco'gui e fón'na' jmí' e ja' ñí'na' jéeng'gui. Jo dsu' song seem'bi dsea' i nijmé' júu' e guóng' e fón'na', jo lajoba' teá'gui nisíng'na' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang. ⁶ Jo uí' e lajob líí, dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang, joba' ja' ee' ta' nilí'íng' quií'na' jí' cóo' e jnea' ngóo'ni'ee' e 'nú' jo nifón'na' 'nú' cóo' jmí' e ja' ngáng'na'. Jo dsu' eáam' nilí'íng' ta' quií'na' song nifí' i 'nú' lají' e nicajmijnéeng' Fidiéé lafa' mí' quií', osi e ni'ée' e 'nú' jalé' e tiiñ' ngán'na', osi e nifí' i 'nú' jalé' e júu' e íñ'na' quiá'r', osi líng' ee' ni'ée' e 'nú' é.

⁷ Jo lajob líí cajo cóo' lí' doñí' ee' lúu' e bó' dsea' osi e jíu' é, có' song ja' røø' bó'r' osi jíu' laco' laco', joba' ja' quí' jmí' e nilicuí' dsea' e' e bó'r' do. ⁸ Jogui fa' cóo' jee' 'nií', có' song ja' røø' níjju' dsea' lúu' trompé' e laco' nicuó' lí' e nináng' e 'nií' do, joba' jí' jaang' dsea' nilí'í'r' e ni'né' guiéng' guiá' yaaiñ' e quiá' nináng' e 'nií' do. ⁹ Jo lajob líí cóo' 'nú' cajo, có' song ja' fón'na' júu' e laco' ningáng' dsea' rúng'na', joba' jial'ningáñ' lají' e fón'na' do? ¿C'o' mí' jmoo'na' lajo, joba' lafa' fón'na' fí' guiá' güí! ¹⁰ Jo dseáng' e jáb' e jmiguiab' jmí' fé' dsea' la'úng' fí' jmigüí, lifa' laco' jmí' e fé' dsea' seab' líng' uing' quiá'. ¹¹ Jogui song jnea' ja' ñii' e guóng' e júu' e sí' dsea' jnea', joba' jnea' líñ'na' lafa' jaang' dsea' i jáa' fí' lí' huí' quiá' i dsea' i féng' jnea' do, có' ja' ngán'na' jmí' quiá'r', jogui lajobi líng' jnea' quiá' i dsea' í' cajo, có' ja' ngáñ'na' jmí' quié' e. ¹² Jo có' 'nú' jmoo'na' quijí' e oo'na' jalé' e cuø' Jmiguí quiá' Fidiéé, joba' jmi'úung'na' e niñíng'na' lalíng' jalé' e nilí'íng' ta' quiá' e laco' teá'gui nisíng'na' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang.

¹³ Jo jaléng' dsea' i cangíng' e fé'r' jmí' e ja' ñir' jéeng'gui, joba' 'né' mí'r' Fidiéé e nijmicóo' dsea' do quiá'r' e laco' nisí'r' dsea' rúñ' e guóng' e júu' e fé'r' do. ¹⁴ Có' song jnea' fón'na' Fidiéé cóo' jmí' e ja' ñii' jéeng'gui, jo dsu' jmoo'na' lajo la'eáang' cóo' jmiguí quié'baa, lifa' jí' 'ña'baa'jaa' e ja' ee' ngán'na' lají' e fá' a do. ¹⁵ Jo có' lajob líí, joba' mí' fón'na' Fidiéé, 'né' jmé' e lajo cóo' jmiguí quié'baa, jogui dsu' 'né' ngám'baa cajo lají' e fá' a do. Jogui mí' øø' e jmifén'na' Fidiéé, 'né' øø' cóo' jmiguí quié'baa, jogui dsu' 'né' ngám'baa lají' e øø' do cajo. ¹⁶ Dsaco' song 'nú' jmifén' Fidiéé cóo' lají' jmiguí quií', jo dsu' lajee' jo ninú' jaang'gui dsea' i ja' mí' ngáng' e júu' e fón' do, joba' i dsea' í' ja' cuøng' nisí'r' Fidiéé e lajob nilí', dsaco' ja' ngáñ'na' lají' e júu' e fón' do. ¹⁷ Jo jangám', eáam' jlo' e júu' gui'máang' e cuø' Fidiéé do, jo dsu' song ja'gui ngáng' i dsea' i núu' do, joba' ja' e jmicóo' quiá'r' jí' cóo' fa' e nidsicuáng'gui quiá'r' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang. ¹⁸ Jo cuøø' ø gui'máang' Fidiéé, dsaco' eáang'gui tiiñ' fá'na' jmí' e ja' ñii' jéeng'gui laco'gui lajaléng' 'nú'. ¹⁹ Jo dsu' lacaang' jee' lí' seáng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang, eáang'gui iin'na' fón'na' nre cóo' tú' 'ní' mí' júu' e laco' ngáñ'na' e lafa' e nifón'na' nre cóo' jmigui' júu' cóo' jmí' e dseáng' ja' ngáñ'na'.

²⁰ Jo fí' guí' 'nú', dsea' rú'naa', e ja' í' áa'na' laco'gui í' dsí' jaang' jiuung', có' 'né' líng'na' lafa' jaang' jiuung' cóo' lajalé' e ja' dseeng', jo dsu' la í' dsí' jaang' dsea' féng' 'né' í' áa'na'. ²¹ Jo lalab fé' Fidiéé fí' ní' jí' quiá'r': "Nifón'na' jaléng' dsea' Israel cóo' jmí' e ja' ngáñ'na' jogui nisíng'na' dsea' i ja' líng' dsea' Israel e laco' niguiar' júu' quié' e jee' jaléng' ír', jo dsu' ja' já' nilíim'bir' jnea'." Jo lanab jí' fé' Fí'naa' Fidiéé fí' ní' jí' quiá'r'.

²² Jo cō' lajōb líí, joba' mi~ fé' dsea' jmíí' e ja' ñir' jéeng'gui, e jo cuō' cōo' lí' quiá'~ jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ jo o' quiá'~ jaléng' i líng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~. Jo dsu' mi~ fé' dsea' jalé' júu' e íñ' quiá'~ Fidiéé', e jo cuō' cōo' lí' quiá'~ jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ jo o' quiá'~ i dsea' i ja' líng' lajō. ²³ Dsucō' facō' lajee' e siseáng' jaléng' 'nú', dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, e jmiféng'na' Fidiéé', jo teáng'na' fó'na' jmíí' e ja' ñí'na' jéeng'gui, jo lajee' jo ni'f' fí' jo jaang' dsea' i ja' mí' ñí' e~gui e fó'na' do, osi jaang' i ja' mí' já' líng' júu' quiá'~ Dsea' Jmáang~ é, joba' i dsea' í' ni'f' dsír' e ja' rōō' lí'ba'. ²⁴ Jogui song lajīm' 'nú' fó'na' jalé' júu' e nica' líng'na' quiá'~ Fidiéé' jo lajee' jo ni'f' jaang' dsea' i ja' mí' já' líng' júu' quiá'~ Dsea' Jmáang~ osi jaang' i ja' mí' ñí' e~gui e fó'na' do, jo dsu' mi~ ninú' i dsea' do e júu' jo, joba' dsifí' lajōb ni'f' dsír' e rōōm'bre dsee~, jogui 'ña'bre ni'f' dsír' jial lííñ' mi~ ninúr' lajii'~ e fó'na' do. ²⁵ Jo mi~ ninúr' jalé' e júu' do, joguiba' nililí'r' guiá' jial dseáng' lííñ', jo job mi~ nisí'r' uō' jnir' e nijmiféiñ' Fidiéé', jo joguiba' nijá' lííñ' e dseáng' lajam'ba' seeng' Fidiéé' jee' lajaléng' 'nú'.

Jmee'na' rōō' lajii'~ e catíng'na'

²⁶ Jo cō' lajōb líí, dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, joba' fíi' i 'nú' e júu' la, e mi~ seáng'na' e jmiféng'na' Fidiéé', i líng' 'nú' cuōōng' lí' ó'na' e jmiféng'na' Fidiéé', jogui i líng' 'nú' cuōōng' lí' é'na' dsea' júu' quiá'~ dsea' do, jogui i líng' 'nú' cuōōng' lí' fo'na' jalé' e nica'e' Fidiéé' lafa' mi~ qui'na', jogui i líng' 'nú' cuōōng' lí' fo'na' jmíí' e ja' ñí'na' jéeng'gui, jogui i líng'gui 'nú' cuōōng' lí' fo'na' e~guōng' e jmíí' do. Jo dsu' lajalé' e jo 'né' jmée'na' e laco' nidsicuáng'gui quií'na' cōo' júu' quiá'~ Dsea' Jmáang~. ²⁷ Jo mi~ fé' dsea' jmíí' e ja' ñir' jéeng'gui, cuōōm' lí' fé' gáng' dsea' osi gaang' dsea' e jmíí' do, jo dsu' lifa' 'né' e tá' jám' nijmé' lajō; jogui cajo i líng' 'nú' 'né' jmée'ba' júu' e~guōng' e jmíí' do. ²⁸ Jo song ja' seeng' dsea' i nijmé' júu' e~guōng' e jmíí' do, joba' guiá'gui quií'na' e ja' nifo'ba' e jmíí' e ja' ñí'na' jéeng'gui do fí' lí' seáng' rúng'na', jo lí' féeng'na' Fidiéé' la tíng'na' yaang'na' e ja' núu' dsea' jíéng'.

²⁹ Jo lajōb cajo, song seeng' dsea' i fé' jalé' júu' e íñ' quiá'~ Fidiéé', joba' güífé'bre gáíñ' osi gaaiñ' é, jogui jaléng' dsea' i núu' jalé' e júu' jo, güí'fb' dsír' cuaiñ' quiá'~ e júu' jo. ³⁰ Jogui song Fidiéé' líng' ee' ca'e'r' jaang'gui dsea' lafa' mi~ quiíñ' lajee' e fé'bi i dsea' i ca'íng' e júu' do, joba' guiá'gui e niqiu' i dsea' i fé' e júu' e ca'íñ' quiá'~ Fidiéé'. ³¹ Jo lajōba' lajaang' lajaang' i dsea' i fé' júu' e íñ' quiá'~ Fidiéé' 'né' jém'bre e nitíñ' cuaiñ' quiá'r', jo lajōba' lajīm' dsea' ninúr' e júu' jo e laco' nilíñir' jogui e nicuó'gui bí' yaaiñ'. ³² Co' i dsea' i fé' jalé' júu' e íñ' quiá'~ Fidiéé' 'né' quií'bre jmíí' e nijéiñ' cartí' nitíñ' e nifé'r'. ³³ Jo lajōb 'né', cō' Fidiéé' dsea' cuō' e seeng' dsea' juguiá' júu' rōō, jo dsu' ja' iíñ' e eáang' ta' dsea' mh' e jíí' ja' ñí' dsea' jnang' i fé'.

Jo lí' laco' qui'~ tíng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, ³⁴ e jaléng' dseam' ja' cuōōng' fé'r' fí' quini' dsea' mi~ tí' í' e seáng' dsea' e jmiféiñ' Fidiéé', dsucō' ja' catíng' fa' e nijmér' lajō. Co' 'né' jmi'gór' dseañu' quiá'~ lí' laco' fé' fí' ni' júu' quiu' ta' quiá'~ Fidiéé'. ³⁵ Jogui song jaang' dseam' líng' ee' ja' cangáíñ', joba' guiá'gui e nijming' r' dseañu' quiá'r' fí' 'núu', dsucō' ja' catíng' e jaang' dseam' nifé'r' fí' quini' dsea' lajee' e siseáng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ e jmiféiñ' Fidiéé'.

³⁶ Jogui téé' áa'na' e o' cōo' 'nú' canaang' uing' júu' quiá'~ Dsea' Jmáang~, o'gui jíí' 'nú' cajo dsea' i nica'íng' e júu' jo. ³⁷ Jogui song i líng' 'nú' í' áa'na' e cangíng'na' e tíng'na' fó'na' cuaiñ' quiá'~ Fidiéé', osi í' áa'na' e cangíng'na' e tíng'na' e jíé'gui é e cuō' Jmiguí' quiá'~ Fidiéé', joba' 'né' ta' óo'na' e jalé' e júu' e jmo' jnea' la líí' júu' ta' huí' quiá'~ Fíi'naa' Dsea' Jmáang~. ³⁸ Jogui song i dsea' í' ja' já' lííñ' e líí' lajō, joba' ja' 'né' já' líng'na' e líng' ee' cangííñ' e cuō' Jmiguí' quiá'~ Fidiéé'.

³⁹ Jo cō' lajōb líí, dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, joba' fíi' i 'nú' e jmi'úung'na' e níííng'na' e nifo'na' jalé' júu' e íng'na' quiá'~ Fidiéé', jogui cajo ja' jniing'na' quiá'~ dsea' rúng'na' e nifé'r' jmíí' e ja' ñir' jéeng'gui. ⁴⁰ Jo dsu' lajalé' e jo 'né' jmée'na' rōō' lí' laco' catíng'.

15

Jial mi~ cají'tu Dsea`Jmáang`

¹ Jo lanagui, dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, iin~n e nijmiguiéng' áa'na' cuaiñ~ quiá'~ e júu^ e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~ e nicaguiá'a jee~ 'nú'. Jo e júu^ job e nicalí'ing'~ 'nú', jogui cajo eáam' teáang~na' teá' cóo'~. ² Jogui lajobi cajo, la'eáang' cóo'~ e júu^ job e nicaláang~ 'nú' jee~ jalé' dsee~ quií~na', jo lajob líí' song ja' niquing'^tu' tucang'na' calé' catú~; dsuco' song cajmee'na' lajo, joba' ja' ee` ta` calí'ing^ quií~na' jóng lajii'~ e nijá'~ calíng~na' do.

³ Jo nica'ée~baa 'nú' lajalé' júu^ e nica'íin~n, jo e lab e júu^ jo e niing~gui: Dsea` Jmáam~bing' i cajúng~ uíi'~ jalé' dsee~ quií~naa' lí' lacó' la fé' fí' ni~ jì' quiá'~ Fidiée'. ⁴ Jo mi~ cangf e cajúin~, joba' ca'áiñ~, jo dsu' mi~ catf 'ní' jmiñ~ lajo, cajíb'tur calé' catú~ lí' lacó' la fé' fí' ni~ jì' quiá'~ Fidiée' cajo; ⁵ jo la'uii~ cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini' Tú' Simón, jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini' dsea` guitúung' quiá'r~. <sup>6</sup> Jo mi~ cangf gui lajo, cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini' i líí'gui lí' lí' 'ñia' ciento dsea` quiá'r~, jo i líing~ i dsea' í' nicajúm~bre, jo dsu' i fíim'bi seeng' lana. ⁷ Jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng' gui 'ñia'r' fí' quini' Tiáa~, jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng' 'ñia'r' cajo fí' quini' jaléng' i dsea` caguiang~gui i sñiñ~ cuaiñ~ quiá'r~.

⁸ Jo tí' lí' dséng~gui cajmijnéeng' 'ñia'r' fí' quini~, jnea~ dsea` lín'n lafa' jaang' jiuung~ i caliséng' nú'~gui e catf í' lajo. <sup>9</sup> Jo jnea~ lín'n jaang' dsea' i ja' niing~ jíi'~ capi'^ jee~ lajaléng' i dsea' i sñing' Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~, jo dseáng'~ ja' catíim~baa fa' e nilisii~ lajo uíi'~ e lamí~ jéeng'gui gab' cajmeáan~n jaléng' dsea' quiá'~ Dsea` Jmáang~. ¹⁰ Jo oo~ e ta~ oo~ la dsu' uíi'~ e eáang' guiúng~ Fidiée' cóo'~ jnea~. Jo e guiúin~ cóo'~ jnea~ do eáam' nicalí'ing^ ta~, co' jnea~ eáang'gui nicacuø' dsii~ cóo'~ e ta~ e jmóo'o la lí' lacó'gui i dsea' caguiang~gui do. Jo nañí' fa' o' jnea~ re dsea' nicajmé~ e lajo, co' Fidiéeb~ dsea' nicajmicóo'~ jnea~ uíi'~ e eáang' guiúin~ cóo'~ jnea~. ¹¹ Jo dsu' ja' e língiñ~ su nicajmé~ jnea~ e ta~ jo osi nicajmée' jaléng' i dsea' í' é, co' conrøøb' guia'naa' e júu^ jo, jogui e júu^ job cajo e já'~ nicalíng~na' do.

Mi~ nijí'tu jaléng' 'lii~

¹² Jogui jnea'^ guia'naa' júu^ cuaiñ~ quiá'~ e cají'tu Dsea` Jmáang~ mi~ cangf e cajúin~. Joba' zjialí' seeng' i líing~ 'nú' i fé' e o' já'~ e nijí'tu jaléng' 'lii'? <sup>13</sup> Dsuco' faco' ja' jí'tu jaléng' 'lii~, joba' o' já'~ e cají'tu Dsea` Jmáang~. ¹⁴ Jo co' faco' ja' cají'tu Dsea` Jmáang~, joba' e júu^ e guia' jnea'^ jee~ 'nú' ja' ee' quíng' jíi'~ coo', jogui cajo ja' ee' quíng' jíi'~ coo' e já'~ nicalíng~na' júu^ quiá'~ dsea' do. ¹⁵ Jogui faco' e ja' já'~ e jí'tu jaléng' 'lii~, joba' jnea'^ lico' líí'naa' dsea' i jmigóob'. Co' guia'naa' júu^ e Fidiéeb~ dsea' cajmijí'tur Dsea` Jmáang~, jogui e o' já'~ e cajmijí'tur faco' dseáng'~ já'~ e jo' jí'tu jaléng' 'lii~. <sup>16</sup> Jogui faco' ja' jí'tu jaléng' 'lii~, joba' ja' cají'tu Dsea` Jmáang~ cajo. ¹⁷ Jogui faco' ja' cají'tu Dsea` Jmáang~, joba' ja' quíng' jíi'~ coo' quií~na' e já'~ líing'na' júu^ quiá'r~, jogui cajo quíim'~bi' jee~ jalé' dsee~ quií~na' lana. <sup>18</sup> Jogui faco' lajo líí', joba' jaléng' dsea' quiá'~ Dsea` Jmáang~ i nicajúng~ lamí~ jéeng'gui, fí' lí' 'lib'^ nicangolíin~ jóng. ¹⁹ Jogui song lico' íng^ ta~ quií~naa' jíi'~ fí' jmiçü' lab e líí'naa' dsea' quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' e ngi~ fíib^ jnea~aa' jee~ jaléng' dsea`.

²⁰ Jo dsu' dseáng'~ e jáb'~ e cají'tu Dsea` Jmáang~ mi~ cangf e cajúin~. Co' í'bing' i cají'tu la'uii~ jee~ jaléng' dsea' quiá'r~ i nijí'tu mi~ nitf' í' lajo. ²¹ Jo co' uíi'~ jaang' dseañu' e caliseá' 'mó' fí' jmiçü' la, jogui lajobi cajo uíi'~ jaang'gui dseañu' e nijí'tu jaléng' 'lii~ mi~ nitf' e í' jo. ²² Jo lajob líí', dsuco' uíi'~ e líing' dsea' dsea' siju' Adán, joba' tñiñ~ 'mó' lajaléin'. Jogui lajobi cajo, la'eáang' e nilí'naa' dsea' quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' nijí'túu' e laco' nilisee~naa' cøong' cóo'~ Fidiée'. <sup>23</sup> Jo lajob nilí, lifa' nijí'tu dsea' lí' lacó' jíi'~ e sí'í'; co' Dsea` Jmáam~biñ' i la'uii~ i cají'tu, jogui mi~ nijáa'tur calé' catú~ fí' jmiçü' la, joguiba' nijí'tu jaléng' dsea' quiá'r~. ²⁴ Jo mi~ ningf jo, joguiba' nitf' í' e ni'íng~ jmiçü'. Co' ie~ jo Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ ni'íin~ b'í' quiá'~ jaléng' dseata~ niing~ cóo'~ gui b'í' quiá'~ jaléng' i 'ling'^ i quiu' ta~, jo joguiba' nijá'r' fí' jaguó' Tiquí'ii' Fidiée'

lajalé' e née' nir~ lana. ²⁵ Co' dseáng' 'né' e néeb' ni~ Dsea` Jmáang~ lajalé' cartí' mi~ niguiéng~ Fidiéé' fí' uii~ tii~ dsea` do lajaléng' i' ni' ní~ quiá'r'. ²⁶ Jo Fidiéé' ni'fiñ~ 'mó' tí' lí' dséng^gui, co' e job e 'ní' ní~ do. ²⁷ Jo lajalé' niguiá' Fidiéé' fí' uii~ tii~ Dsea` Jmáang~. Jo mi~ jing' Fidiéé' e niné' lajalé' fí' uii~ tii~ Dsea` Jmáang~ dsu' ofa' ééng' 'ña'r' cajo, dsuco' 'ña'bre dsea` nijméer' e ninéé' lajalé' do fí' uii~ tii~ dsea` do. ²⁸ Jo mi~ nicató' e ninéé' fí' uii~ tii~ Dsea` Jmáang~ lajalé', joguiba' nijáng' Dsea` Jmáang~ 'ña'r' fí' jaguó' Tiquiá'r^ Fidiéé', co' f'bing' i' nicaguia' lajalé' fí' uii~ tii~ dsea` do. Jo lajoba' jii' Fidiéeb' dsea` nicár' nifi' quiá'~ lajalé'.

²⁹ Jo song í' óo' 'nú' e ja' jí'tu jaléng' 'lii~, joba' jiali' i' liing~ 'nú' cajgáang~ na' jmiñ' cuaiñ' quiá'~ jaléng' 'lii~? Jogui e~ uuing~ quiá'~ e jmoo'na' lajo song í' óo'na' e ja' jí'tu jaléng' 'lii~ mi~ nití' í' lajo? ³⁰ Jogui faco' ja' jí'tu jaléng' 'lii~, joba' jiali' contøong~ dseáng'~ seeng~ jnea~ fí' jmigüf' la? ³¹ Jo lajob líí', dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, co' laco' jmiñb~ dseáng'~ seen~ fí' jmigüf' la. Jo dseáng'~ e jáb'~ júu^ e fál'a la lí'^ laco'gui la iáang' dsii~ cóo'~ 'nú' dsu' uí'~ e nilíng'na' dsea' quiá'~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~. ³² Jo song lico' sijeen'n e ni'fín'~n jalé' e ngú'n jii' mi~ seen~ fí' jmigüf' la, joba' ja' ee' ta~ mí' cali'íng^ jii' coo' quié' e jalé' e ga' e nicangojéé' quié' e ie~ lami~ catiing' júu^ quié' e cóo'~ jaléng' dsea' i' soo' dsii' i' seeng' fí' Éfeso. Co' faco' o' já'~ e nijí'tu jaléng' 'lii~, joba' maquiee'naa' jogui ma'né'naa', co' dsa'ó' jo' ní' su see~ guí', lí'^ laco' júu^ róo' e fé' i' liing~ dsea'.

³³ Jo fii' guí' 'nú', dsea' rú'naa', e jie~ mi~ cuø' fí' yaang~na' e dsea' jiéng' nijmigøøiñ' 'nú', co' íim~ lajii' e guiá' e quí'~ tting' dsea' la'eáang' cóo'~ dsea' rúin' i' ée' ga'. ³⁴ Jo co' lajob líí', joba' fii' guí' 'nú' e jmijnéé'tu óo'na' laco' catíng~, jogui jo' ee'na' dsee~, co' i' liing~ 'nú' dseáng'~ ja' mí' cuíim'bi' Fidiéé'. Jo uuing~ quiá'~ e fii' i' 'nú' jalé' e júu^ la e lí'^ laco' nicá'na' fí'í'.

Jial líng' dsea' mi~ cangf' e cají'tur

³⁵ Jo jangám~ seeng' dsea' i' nijmingí' lala: "Jo jial nijí'tu jaléng' líí' jogui jial líiñ' cajo?" ³⁶ Jo júu^ íib' líí' e jmingí'na' do, co' niñib' 'nú' guiá' e mi~ áng' dsea' mijú' fí' nú' uø~, jang' 'né' lafa' e nijúum~ e mijú' do, joguiba' cuøong' e nisáng' nii~ quiá'~. ³⁷ Jo ja' cuøong' e nijní' dsea' e sú'^ quiá'~ mijú', dsuco' lajii'~ mijú'ba' cuøong' e nijní' dsea', nañí' si mijú' micui'iee' osi lí'^ doñí' ee' mijú' é. ³⁸ Jo mi~ cangf' e cangojneá' e mijú' do, joba' 'ñiab' Fidiéé' dsea' nijmér~ jial iñ~ e ni'uíng~ e sú'^ quiá'~ do lí'^ laco' jmóor' cóo'~ laca'íng'~ mijú'. ³⁹ Jo ja' røø' líí' ngúu' táang' lajaléng' i' seeng' fí' jmigüf', co' e jiéeb' líí' ngúu' táang' dsea' laco'gui ngúu' táang' jó' nuu' cóo'~ gui quiá'~ jaléng' ta' cóo'~ gui quiá'~ jaléng' 'ñu'. ⁴⁰ Jogui lajobi cajo, seab' e sea' fí' yá'^ jmigüf' cóo'~ gui e sea' fí' ni' guóo'~ uø~, jo dsu' jmaquíim' ia' e sea' fí' yá'^ jmigüf' laco'gui e sea' fí' ni' guóo'~ uø~. ⁴¹ Jogui e jiéeb' jing' iee' laco'gui e jing' si' osi jaléng' núu' é, jo jí'gui jee~ jaléng' núu' e jiéeb' jiiñ' laca'íng'~ ca'fiñ'.

⁴² Jo lajob líí' cajo mi~ nijí'tu jaléng' 'lii~. Co' nijiéeb' ngúu' táang' dsea' mi~ ningf' e ni'áiñ' fí' nú' uø~, jo dsu' mi~ nijí'tur calé' catú~, jo tóo' jmiñ' fa' e nijié'gui. ⁴³ Jo e ngúu' táang' dsea' e ni'áng' fí' nú' uø~ ja' ee' ta~ íng^ e jo, jo dsu' mi~ nijí'tu calé' catú~, joba' eáam' niniing~. Jogui cajo ja' ee' bí' óo' e ngúu' táang' dsea' e ni'áng' fí' nú' uø~, jo dsu' mi~ nijí'tu calé' catú~, eáam' ni'gøng'. ⁴⁴ Jogui jii'~ ngúu' táam' dsea' e ni'áng' fí' nú' uø~, jo dsu' mi~ nijí'tu calé' catú~, nilí' ngúu' táang' dsea' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiéé'. Dsuco' song sea' ngúu' táang' dsea' fí' jmigüf' la, joba' seab' cajo fí' jmigüf' coo' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiéé'.

⁴⁵ Jo lajob líí' lí'^ laco' fé' fí' ni' jì' quiá'~ Fidiéé' lí' fé' lala: "I dseañu' la'uii' i' calisí' Adán caliséiñ' e quier' ngúu' táang' dsea' jmigüf'; jo dsu' i' dseañu' i' cøong'gui do, íb' i' cuø' e seeng' dsea' lata~." ⁴⁶ Jo lajee' e see'naa' fí' jmigüf' la, dsea' guóob' líí'naa'. Jo dsu' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' nilí' ngúu' táang'naa' mi~ nisee'naa' fí' jmigüf' coo'. ⁴⁷ Jo lajob líí', co' i' dseañu' la'uii' i' calisí' Adán, cóo'~ guóo'ba' cajmeáang' Fidiéé' ír', co' fí' guóo'~ uø~ jmigüf' caliséiñ'. Jo dsu' i' dseañu' i' cøong'gui do, fí' ñiffb' lí' jáa'

î. ⁴⁸ Jø lajaang` lajaang` dsea` jmiġiū` sea` ngúú` táaiñ` lí` laco`gui ngúú` táang` Adán e cajmée` Fidiée` cóo` layaang` guóo`. Jø dsu' ie` jø, røøb` niliing` lajaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` lí` laco` la líng` dsea` do` 'nia`r', dsea` jáar` fí` ñiff`.

⁴⁹ Jø lana, lajee` e see`-naa' fí` jmiġiū` la, lí`naa' lí` laco` la lí` ngúú` táang` Adán e calí` cóo` layaang` guóo`. Jø dsu' ie` jø, nilí`-naa' lí` laco` la líng` i` dsea` i` jáa' fí` ñiff`.

⁵⁰ Jø e laba' iin`n fíi`-i` 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, e jalé` ngúú` táang` dsea` cóo`-gui móo` teáaiñ` ja` catíng`-fa' e nilisea` jalé` e jø mi` nití`-í` e dseáng`-jíi` Fidiée` dsea` nicár` nifi` quiá`-lajalé`. Jogui jalé` e tóo` jmiġ` ni`íing`-ja` cóøng` cóo`-jalé` e ja` tóo` jmiġ` ni`íing`. <sup>51</sup> Jø lana lab niffi`-duu` 'nú` cóo` júu` e ja` mí` ní`na' jéeng`gui, jø e lab e júu` jø: Ja` lajii`-naa' nijúu`-naa', jø dsu' lajii`-baa' ni`uíng`-naa' dsea` i` 'míng`-mi` nití` e í` jø. <sup>52</sup> Jø e jø nidsijée` dseáng`-lajee` cateáb` dseáng`, lafa' mi` báang`-naa' jmini`naa'. Jø mi` ni`íi` fí` yá` jmiġiū` e lúu` trompé` quiá` Fidiée` lí` cadséng`, jø mi` nijí`-tu jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`-i` nicajúng`-lami` jéeng`gui. Jø dsu' jø` qui`-jmiġ` fa' e nijúung`-tu jaléng` í` calé` catú`. Jogui lajaléng`-jneaa`-aa', dsea` lí`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, ni`uíng`-naa' dsea` i` 'míng`. <sup>53</sup> Jøba' e ngúú` táang`naa' e jgo` do` jø` tóo` jmiġ` fa' e nijié`gui, cø' ni`uíng`-cóo` e ja` tóo` jmiġ` fa' e nijié`gui. Jø ie` jø e ngúú` táang`naa' e sea` 'mó`-quiá`-ni`uíng`-cóo` e jø` sea` 'mó`-quiá`. <sup>54</sup> Jø mi` nilisíng` e ngúú` táang`naa' e jgo` do, ni`uíng`-cóo` e jø` tóo` jmiġ` fa' nijié`gui, jogui mi` nilisíng` e ngúú` táang`naa' e sea` 'mó`-quiá`-do` jø` ni`uíng`-cóo` e jø` sea` 'mó`-quiá`, joguiba' dseáng`-niliti`-jíi`-laco` la fé` fí` ni`-ji` quiá` Fidiée` lí` fé` lala: "Jø` tóo` jmiġ` fa' nilisea`gui 'mó`, cø' dseáng`-conguiab`-nica`íng`-bí` quiá`." ⁵⁵ Jø cø' lajòb` líí, jøba' cuøøng` fe`ee' e jø` sea`gui bí` quiá` 'mó`, jøba' jø` ee` qui`-jmiġ` fa' ee` ni`lé`gui, cø' dseáng`-conguiab`-nica`íng`-bí` quiá`. <sup>56</sup> Jø la'eáang` cóo`-dsee`-ba' e sea` bí` quiá`-mó`, jogui la'eáang` cóo`-e júu` quiu` ta` quiá` Fidiée` e cajme' Moi, cóo` e jøba' e líi` dsea` e røøiñ` dsee. <sup>57</sup> Jø e`gui`-gui`-máang` Fidiée` e jø` silíi`-gui`-jneaa`-aa' bí` quiá`-mó`, cø' nicalí`-baa' e jø` la'eáang` cóo`-lajalé` e nicajmée` Fii`naa' Dsea` Jmáang`.

⁵⁸ Jø uíi` e lajòb` líí, dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang`-i` 'neáan`n` eáang`, jøba' fíi`-i` 'nú' e teáb` 'né`-teáang`-na' cóo`-júu` quiá` Dsea` Jmáang`, jogui cuø' óo`na' e jie` mí` lí` túng`-áa`na' fí` lí` niteáang`-na'. Jogui cajo` contøøng`-cuøø`-bí` yaang`-na' e jmée`na' e ngocáng`-óo`na' lajii` e ta` e nicangíng`-na' quiá` Fidiée`. Cø' 'nú` ní`ba' quiú` e ja` lí` tá`-jmoo`na' e ta` e jmoo`na' quiá` dsea` do.

16

Mi` caseáng` jalé` e 'né` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`

¹ Jø lana niffi`-i` 'nú', dsea` rú`naa', cuaiñ` quiá`-jalé` e seáang`-na' e 'né` dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang`. Jø e jø` 'né`-jmée`na' lí` laco`-jíi` e nicaíi`-i` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`-i` seeng` fí` lí` se' Galacia. ² Jø laco`-jmiġ`-domiing`, lajaang` lajaang` 'nú' 'né`-nijmiñung`-na' capi` lí`-jial`-jíi` e nicalí`-na' e jmoo`na' ta`. Jø jalé` e jø` 'né`-meá`na' e laco` mi` niguiée` e fí` na, jø` 'né`-fa' e niseáng`-gui. <sup>3</sup> Jøba' mi` niguiée` e fí` na, nisíin`-n` fí` Jerusalén jaléng` dsea` i` niguíng`-nú', jogui nicuøø`-jè`-lí` fé` e tab`-óo`na' cóo`-r, jø` nicár` jalé` e nicaseáang`-na' do` quiá`-jaléng` i` dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang`-i` neáang` fí` jø. <sup>4</sup> Jogui song` lajam`-ba' 'né` e ninii`-jneaa`-fí` jø, jøba' cuøøm` lí` dsilíng`-i` dsea` í` cóo`-jneaa`-cajo.

Mi` ca'fí` dsíi` Paa` e nidsér` fí` Corinto

⁵ Jø lajee` e iuun` fí` e ngóo`o` fí` na, dseáng`-né`-ba' e ningiñ`-n` fí` lí` se' Macedonia; jø mi` ningí` e ningiñ`-n` fí` jø, joguiba' niguiée` e fí` na fí` Corinto. ⁶ Jø jangám`-nijaa`-cóo`-nú' fí` na cóo`-tú`-jmiġ`-lajo, osi` jangám`-bi` é` ningiñ`-n`-lata`-jii`-güíi`. Jø song` lajòbi, jøba' 'núb`-cuøøng` lí` jmicóo`-na' jnea`-cóo`-jalé` e 'né`-e lajee` e iuun`-fí` e ninii`-i` fí` lí`-jíe`. <sup>7</sup> Jø dsu' jnea, mi` niguiée` e fí` na, ja` iin`-n` e líco`-ningiñ`-n` cateá`-lajo cóo`-nú', cø' jnea`-iin`-n` e nijaa`-huøøb`-jiu` cóo`-nú' fí` na song` nicuø`-Fidiée` fí` lajò. ⁸ Jø dsu' jnea`-í`-dsii` e nija`-bíi` fí` la fí` Éfeso cartí` e jmiġ` e sii` Pentecostés, ⁹ dsuco` lajee` lana

fí la, dsíng' sea fí quié e e nijmee e lajii e ta e nicangín n quía Fidié, jogui ta dsii e guiáb nidsijé quié e, nañí fa i fíim bre seeng i ni níng jnea.

¹⁰ Jogui song niguiéé Timoteo fí na, joba jmi'úung na e niliseeñ guiá có' 'nú', có' í jmóor ta jii laco ta jmóo jnea cajo lí laco jii ta e nicangíng naa quía Fíi naa Dsea Jmaang. ¹¹ Jo có' lajob ta jmóor, joba ja 'né e jøong na'r uó, có' lí lí 'né e nijmicóo baa're có' jalé e 'né e laco i uuiñ fí juguiá lajee e jáar e nija'eer jnea fí la. Có' dseáng nisijeem baare colíng có' jaléng dsea quía Dsea Jmaang i caguaang gui.

¹² Jogui cuaiñ quía i dsea rú'naa dsea quía Dsea Jmaang i sii Apolos, eám' nicamí ire jmi'ee e nidsér có' jaléng dsea quía Dsea Jmaang e nidsi'eer 'nú', jo dsu lajee lana ja mí caguaí dsír fa e nicangór. Jo dsu lajob nijmér mí lí e nicuó fí quía'r lajo.

Júu guicóo lí cadséng quía Paa

¹³ Jo e laba fí guí 'nú', dsea rú'naa dsea quía Dsea Jmaang, e contøom 'né jmiñiing áa na; jogui teá síng yaang na có' e júu quía Dsea Jmaang e nijá calíng na do; jogui cajo teá teáng óo na jogui cuóo bí yaang na e laco ja nitú na lajii e fí lí niteáng na. ¹⁴ Jogui lajalé e jmoo na, jmee ba e laco jmi'neáng na dsea rúng na.

¹⁵ Jo niñib 'nú', dsea rú'naa, e jaléng dsea sinú quía Estéfnas, í la'uii i já calíng júu quía Dsea Jmaang fí latøong fí lí se' Acaya, jogui jaléng íb cajo i jmóo ta jmicóo jaléng dsea quía Dsea Jmaang i lí 'né quía lajo. ¹⁶ Joba jnea iin n e nijmee na nú ba júu quía i dsea quía Dsea Jmaang i líng laco i dsea sinú quía Estéfnas, jo lajob 'né nijmee na cajo có' jaléng i dsea i jmicóo jogui i jmóo ta lajo.

¹⁷ Jogui íaam dsii cajo e nicagüilíng fí la i dsea quía Dsea Jmaang i sii Estéfnas có' gui Fortunato jogui Acaico, có' lí lafa e nicagüilíng 'nú' ba e nicagüilíng í fí la. ¹⁸ Dsaco jaléng i dsea na nicacuó bre jnea bí e laco nili'íaang gui dsii lí laco la nicajmeer có' 'nú'. Joba catím ba e nijmi'goo na i dsea i líng laco i na.

¹⁹ Jogui jaléng dsea quía Dsea Jmaang i seeng fí lí se' Asia guiéiñ júu guicóo quí na. Jogui Aquila có' gui dseamí quía'r i sii Prisca có' gui jaléng dsea quía Dsea Jmaang i seáng fí quía'r e laco jmféiñ Fidié, íaam dsír e guiéiñ júu guicóo quí na lí laco catíng e jmóo dsea quía Dsea Jmaang. ²⁰ Jogui íng na júu guicóo quía lajiing dsea quía Dsea Jmaang i seeng fí la fí Éfeso. Jogui mí jíe jíng rúng na, joba féeng rúng na e sée guoo rúng na.

²¹ Jogui lana, jnea Paa jmo'o e júu guicóo la quí na có' guoo 'niá' baa.

²² Jogui song seeng dsea i ja 'neáng Fíi naa Dsea Jmaang, joba dseáng fí lí 'lib' catíñ. Jo dseáng e já ba e tí lí nijáb tu Fíi naa Dsea Jmaang calé catú.

²³ Jo mí i Fíi naa Dsea Jmaang e ni'ír güea quía'r fí lí seeng na. ²⁴ Jogui eám 'neáng jnea 'nú' lajiing na, dsuco lajii baa lí naa dsea quía Fíi naa Jesús.

Jo lajob nilí.

Jo lana cató e ji la'uii quía Paa e catíng jaléng dsea quía Dsea Jmaang i seeng fí Corinto.

Júu[^] e to_o fí ni[~] jì catí tú[~] quíá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí CORINTO

¹Jnea[~] Paa⁻ líinⁿ jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] i óo⁻ ta[~] quíá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co⁻ laj_o cali⁻íáang⁻ dsíi⁻ Fidié⁻ cajméer⁻ cóo⁻ jnea⁻. Jo colíing⁻ cóo⁻ jaang⁻ dsea⁻ rú⁻naa⁻ dsea⁻ quíá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i sii⁻ Timoteo, jmo⁻'o e jì la e catíng⁻ jaléng⁻ 'nú', dsea⁻ rú⁻naa⁻ dsea⁻ quíá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáang⁻ fí na fí Corinto. Jogui cajo catíim⁻ e jì la i dsea⁻ rú⁻naa⁻ dsea⁻ quíá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ caguaang⁻ i neáang⁻ fí latøng⁻ fí guóo⁻ uó⁻ fí lí se⁻ Acaya. ²Jo lana mí⁻i Tiquí⁻ii⁻ Fidié⁻ cóo⁻ gui Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e güi⁻f⁻bre güea⁻ quíá⁻r⁻ fí lí seeng⁻na⁻ jogui e nicuó⁻r⁻ 'nú' e seeng⁻na⁻ juguíá⁻ júu[^] røø.

Jalé⁻ iihu⁻ e ca⁻íng⁻ Paa⁻

³Jo contøom⁻ 'né⁻ jmiféng⁻naa⁻ Fidié⁻ i líng⁻ Tiquíá⁻ Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co⁻ íb⁻ Tiquí⁻ii⁻ i fí⁻ líng⁻ jnea⁻aa⁻ jogui íb⁻ Fidié⁻ i jmitíi⁻ dsí⁻naa⁻ mí⁻ ee⁻gø huíng⁻ dsijéé⁻ quí⁻ii⁻. ⁴Jogui íb⁻ dsea⁻ i jmitíi⁻ dsí⁻naa⁻ jee⁻ jalé⁻ iihu⁻ e dsingíng⁻naa⁻; jo jmóor⁻ laj_o e laco⁻ jnea⁻aa⁻ cuøng⁻ lí nijmitíi⁻naa⁻ dsí⁻ jaléng⁻ dsea⁻ rú⁻naa⁻ i dsingíng⁻ laj_o; jo jmoo⁻naa⁻ laj_o cóo⁻ dsea⁻ rú⁻naa⁻ lí⁻ laco⁻gui la nicajméé⁻ Fidié⁻ cóo⁻ jnea⁻aa⁻. ⁵Jo lí⁻ laco⁻ eáang⁻ íng⁻naa⁻ iihu⁻ dsu⁻ uíi⁻ e lí⁻naa⁻ dsea⁻ quíá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, j_oba⁻ laj_o cajo, la'eáang⁻ íb⁻, e eáang⁻ lítií⁻ dsí⁻naa⁻ lana. ⁶Jo jnea⁻ dsingíng⁻naa⁻ iihu⁻ e lí⁻ laco⁻ nilítíi⁻ óo⁻na⁻ jogui uíi⁻ e guí⁻naa⁻ júu[^] jee⁻ 'nú' quíá⁻ jial nileáng⁻na⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quíi⁻na⁻. Jogui mí⁻ jmitíi⁻ Fidié⁻ dsí⁻naa⁻, jmóor⁻ laj_o e lí⁻ laco⁻ nilítíi⁻ óo⁻na⁻ jogui e laco⁻ té⁻na⁻ e ja⁻ nilítúng⁻ óo⁻na⁻ jee⁻ jalé⁻ iihu⁻ e dsingíng⁻na⁻ lí⁻ laco⁻ la dsingíng⁻ jnea⁻. ⁷Jo guíáb⁻ nita⁻ dsí⁻naa⁻ cuaiñ⁻ quíi⁻na⁻, co⁻ nine⁻baa⁻ e lí⁻ laco⁻ íng⁻na⁻ iihu⁻ colíing⁻ cóo⁻ jnea⁻, jogui laj_o cajo nijmitíi⁻ Fidié⁻ óo⁻na⁻ colíing⁻ cóo⁻ jnea⁻.

⁸Dsea⁻ rú⁻naa⁻ dsea⁻ quíá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, ii⁻baa⁻ e nijmiguiéng⁻naa⁻ áa⁻na⁻ jalé⁻ e iihu⁻ e cangongí⁻ jnea⁻ fí lí se⁻ Asia. Jo eáam⁻ huíng⁻ jalé⁻ e cangongí⁻naa⁻ do e car⁻ jíi⁻ jo⁻ 'ga⁻ lí cateá⁻naa⁻, co⁻ jì gui ca⁻f⁻ dsí⁻naa⁻ e jo⁻ ni⁻uó⁻naa⁻ e fí jo e jí⁻naa⁻. ⁹Jo ca⁻f⁻ dsí⁻naa⁻ e dseáng⁻ nijngám⁻ dsea⁻ jnea⁻. Jo dsu⁻ cangojéé⁻ e jo e lí⁻ laco⁻ calilí⁻naa⁻ e ja⁻ quí⁻ jmi⁻ jmó⁻naa⁻ yee⁻naa⁻, dsuco⁻ 'né⁻ e niseáang⁻ yee⁻naa⁻ fí jaguó⁻ Fidié⁻ i jì gui jmi⁻jí⁻tu jaléng⁻ 'lí.

¹⁰Jo Fidié⁻ dsea⁻ caleáaiñ⁻ jnea⁻ ie⁻ jo e laco⁻ ja⁻ cajiá⁻naa⁻ fí ni⁻ 'mó⁻, jogui íb⁻ cajo i nileáng⁻gui jnea⁻ lajee⁻ ngóo⁻guijia. Jogui dseáng⁻ nitab⁻ dsí⁻naa⁻ cajo e dseáng⁻ nileám⁻ bir jnea⁻ jee⁻ 'mó⁻ ¹¹fing song jmicóo⁻ 'nú' jnea⁻ e nimí⁻na⁻ Fidié⁻ uii⁻ quí⁻naa⁻. Jogui song fíim⁻ba⁻ nimí⁻na⁻ Fidié⁻ uii⁻ quí⁻naa⁻, j_oba⁻ fíim⁻ba⁻ cajo nicuó⁻na⁻ gui máang⁻ Fidié⁻ uíi⁻ cóo⁻ jalé⁻ e guíá⁻ e jmóor⁻ cóo⁻ jnea⁻.

Jialí⁻ ja⁻ cangó⁻ Paa⁻ fí Corinto

¹²Jo seab⁻ cóo⁻ uing⁻ e íáang⁻ dsí⁻naa⁻, jo e jo uíi⁻ e nicalilí⁻naa⁻ e dseáng⁻ guíáb⁻ nica⁻ee⁻naa⁻, jogui lí⁻ dsii⁻ e eáang⁻gui nicajméé⁻naa⁻ laj_o jee⁻ 'nú'. Jo laj_o jmoo⁻naa⁻, dsu⁻ o⁻ la'eáang⁻ cóo⁻ jalé⁻ e tíing⁻naa⁻ ngáng⁻naa⁻ yee⁻baa⁻, co⁻ lí⁻naa⁻ laj_o dsu⁻ uíi⁻ e laj_o nicajméé⁻ Fidié⁻ cóo⁻ jnea⁻ uíi⁻ e eáang⁻ 'neáaiñ⁻ jnea⁻. ¹³Jogui fí ni⁻ jalé⁻ jì e nicasiing⁻naa⁻ quíi⁻na⁻, ja⁻ mí⁻ cajméé⁻naa⁻ júu[^] e jié⁻ e laco⁻ huíng⁻ ngáng⁻na⁻ osi e ni⁻f⁻na⁻. Jo sijeén⁻ e dseáng⁻ ningám⁻ba⁻ røø ¹⁴lí⁻ laco⁻ la nicangám⁻ jia⁻ lí líing⁻ e mí⁻ nigüéng⁻ tu Fíi⁻naa⁻ Jesús fí jmigüí⁻ la, lajaléng⁻ 'nú' nilí⁻íáang⁻ óo⁻na⁻ cuaiñ⁻ quíi⁻na⁻ lí⁻ laco⁻gui jnea⁻ nilí⁻íáang⁻ dsí⁻naa⁻ cuaiñ⁻ quíi⁻na⁻.

¹⁵Jo co⁻ laj_o nita⁻ dsii⁻ cóo⁻ 'nú', j_oba⁻ nica⁻f⁻ dsii⁻ e jang⁻ nii⁻baa⁻ e ni⁻ee⁻ e 'nú' fí na, jo laj_oba⁻ cuøng⁻ e ni⁻uíng⁻ guíá⁻ quíi⁻na⁻ e nití⁻ tú⁻ ya⁻. ¹⁶Co⁻ lami⁻ sí⁻f⁻ i dsii⁻ e ni⁻ee⁻ e 'nú' lajee⁻ e iuun⁻ fí e ngóo⁻ fí lí se⁻ Macedonia, jogui e ni⁻ee⁻ túu⁻ 'nú' mí⁻ niqing⁻ túu⁻ fí jo, jo laj_oba⁻ cuøng⁻ e nijmicóo⁻ 'nú' jnea⁻ cóo⁻ jalé⁻ e 'né⁻ e lajee⁻ e iuun⁻ fí e ngóo⁻ fí lí se⁻ Judea. ¹⁷Jo ¿su⁻ 'nú' í óo⁻na⁻ e mí⁻ ca⁻f⁻ dsii⁻ e nijmee⁻ e laj_o, ja⁻ ca⁻f⁻ dsii⁻ dseáng⁻ laco⁻ catíng⁻? U⁻, o⁻ laj_o. Co⁻ jnea⁻ ja⁻ jmóo⁻ e tú⁻ neáang⁻ dsii⁻ mí⁻ ee⁻gø jmóo⁻, co⁻ ja⁻ fá⁻ a e nijmee⁻ e mí⁻ í dsii⁻ e ja⁻ nijmee⁻ e. ¹⁸Jo lí⁻ laco⁻ jmiti⁻

Fidiée˘ júuˆ quiá˘r˘, lajob jmoó˘ jnea˘ cajo, co˘ ja˘ sí˘naa˘ 'nú˘ e nijmó˘naa˘ jogui mi˘ ngoyúung˘ jo, ja˘ nijmó˘naa˘. ¹⁹ Jo jnea˘ cóo˘˘ gui Timoteo jogui cóo˘˘ Silvano guia˘naa˘ jee˘ 'nú˘ e júuˆ quiá˘˘ Fíi˘naa˘ Jesús i líng˘ Jóo˘ Fidiée˘. Jo Fíi˘naa˘ Jesús ja˘ tú˘ neáang˘ dsíir˘, co˘ mi˘ jíi˘˘ e e˘go nijmér˘, joba˘ dseáng˘˘ jmóo˘bre. ²⁰ Co˘ la'eáang˘ cóo˘˘ dsea˘ do e líti˘ lajalé˘˘ júuˆ e cuø˘ Fidiée˘. Jo co˘ lajob líí˘, joba˘ mi˘ jmiféng˘naa˘ Fidiée˘, fé˘naa˘ “Lajob nilí˘” la'eáang˘ cóo˘˘ Fíi˘naa˘ Jesús. ²¹ Jo Fidiée˘bing˘ i nicajmée˘ e teá˘ tée˘naa˘ fí˘ guiú˘ cóo˘˘ Dsea˘ Jmáang˘, jogui íbi cajo i nicaguíng˘ jnea˘aa˘ e laco˘ lana nilíi˘naa˘ dsea˘ quiá˘r˘. ²² Jogui Fidiée˘bi cajo dsea˘ nicajméeer˘ e li˘ e nilíi˘naa˘ dsea˘ quiá˘r˘, jogui nicacuø˘r˘ jnea˘aa˘ Jmiguí˘ quiá˘r˘ e seeng˘ cøong˘ cóo˘˘ jnea˘aa˘. Co˘ e Jmiguí˘ do líí˘ 'náng˘˘ quiá˘˘ e catíng˘˘ ni'íng˘˘naa˘ mi˘ nití˘ e í˘ jo.

²³ Jo dsu˘ 'ñiab˘ Fidiée˘ dsea˘ tíi˘ nir˘ e ñir˘ e˘ uíng˘ quiá˘˘ e ja˘ mí˘ calí˘ e ninii˘i fí˘ na fí˘ Corinto líí˘ laco˘gui jíi˘˘ lami˘ í˘ dsii˘. Jo nicalí˘ lajo e líí˘ laco˘ ja˘ lami˘ iin˘n e nilíng˘˘tu˘ fíí˘ cóo˘˘ jalé˘˘ júuˆ e síí˘ e níííi˘ 'nú˘. ²⁴ Co˘ jnea˘ ja˘ ii˘naa˘ e niquiú˘naa˘ 'nú˘ ta˘ e nijá˘ líng˘na˘ laguidseaang˘ jalé˘˘ e já˘ líí˘ jnea˘, co˘ 'nú˘ teáb˘ teáang˘na˘ fí˘ guiú˘ cóo˘˘ Dsea˘ Jmáang˘. Co˘ jnea˘ lico˘ ii˘naa˘ e nijmicóo˘˘naa˘ 'nú˘ jial niliseeng˘na˘ e íaang˘ óo˘na˘.

2

¹ Jo uíi˘ e lajob líí˘, joba˘ ca˘í˘ dsii˘ e ja˘ ninii˘túu˘ e ni'ee˘ e 'nú˘ e laco˘ ja˘ nijmijiuung˘ óo˘na˘. ² Dsaco˘ fíng song cajmé˘ e lajo, joba˘ jo˘ ii˘ seeng˘gui i cuøong˘ lí jmi'íaang˘gui dsii˘, co˘ jo˘ cuøong˘ lí jmi'íaang˘na˘ dsii˘ fíng song nicajmijiuung˘ óo˘na˘. ³ Jo uíng˘ e joba˘, cajmé˘ e e jí˘ la'uii˘ do quií˘na˘, dsaco˘ ja˘ iin˘n nií˘i e ni'ee˘ e 'nú˘ e laco˘ nijmijiuung˘na˘ dsii˘, co˘ líí˘ lí 'né˘ e nijmi'íaang˘na˘ dsí˘baa. Jo dseáng˘˘ lami˘ ta˘ dsii˘ e lajíim˘ 'nú˘ nilí'íaang˘ óo˘na˘ lajíi˘˘ e íaang˘ dsí˘ jnea˘. ⁴ Jo mi˘ cajmé˘ e e jí˘ la'uii˘ do quií˘na˘, eámá˘ guíng˘ dsii˘ uii˘ quií˘na˘ jogui jmóo˘baa fíí˘ cajo, co˘ jí˘gui cartí˘ quií˘baa. Jo dsu˘ ja˘ cajmé˘ e e jí˘ do quií˘na˘ e líí˘ laco˘ nijmijiuung˘ óo˘na˘, dsaco˘ cajmé˘ e e jí˘ do e líí˘ laco˘ nilíi˘na˘ jial tíi˘ eáang˘ 'neáan˘ 'nú˘.

Mi˘ cajmée˘ Paa˘ féng˘˘ dsíir˘ uii˘ quiá˘˘ jaang˘ dsea˘ i ca˘léé˘

⁵ Jo i dsea˘ i nicacuø˘ fíí˘ dsíi˘ do, o˘ jíi˘˘ jnea˘ dsea˘ nicacuø˘r˘ fíí˘, co˘ lajob 'nú˘ cajo, lífa˘ jiu˘ guíjia. Jo fá˘ a jiu˘ guíjia e líí˘ laco˘ ja˘ nilíng˘na˘ fíí˘ e eáang˘. ⁶ Jo e iihuí˘ e nicacuø˘˘ 'nú˘ i dsea˘ i ca˘léé˘ do uii˘ quiá˘˘ lajíi˘˘ e ga˘ e cajméeer˘ do, joba˘ líng˘ jnea˘ e nitéb˘˘ jíi˘˘ lajo. ⁷ Jo lana líí˘ lí 'né˘ íng˘na˘ dsee˘ quiáb˘˘ i dsea˘ do, jogui e nijmitíi˘na˘ dsíir˘ cajo. Jo lajoba˘ ja˘ dseáng˘˘ e dseáng˘˘ nitár˘ congua˘ lajíi˘˘ fí˘ guiú˘ lí˘ nisiñ˘ uíi˘ e eáang˘ líjiuung˘ dsíir˘. ⁸ Joba˘ míi˘i 'nú˘ jmi'ee˘ e nijmita˘na˘ dsíi˘ i dsea˘ do e 'neám˘bi˘r líí˘ laco˘ lami˘ jmoó˘na˘ cóo˘r˘. ⁹ Jo lami˘ jéeng˘gui nicaguiéem˘baa jí˘ quií˘na˘ cuaiñ˘ quiá˘˘ e júuˆ la e líí˘ laco˘ nilíi˘i˘ jogui nilita˘ dsii˘ su dseáng˘˘ lajang˘˘ guía˘ óo˘na˘ e nijmée˘na˘ náu˘na˘ jalé˘˘ júuˆ e liúun˘n 'nú˘. ¹⁰ Joba˘ i dsea˘ i ni'íng˘na˘ dsee˘ quiá˘˘ do, lajob nijmee˘ jnea˘ cajo, co˘ ni'íim˘baa dsee˘ quiá˘r˘ song sea˘ uíng˘ e nijmee˘ e lajo. Jo nijmee˘ e lajo uíi˘ 'nú˘, jogui Dsea˘ Jmáam˘bing˘ i tíi˘ ní˘ quiá˘˘ e jo. ¹¹ Jo jmóo˘ lajo e laco˘ ja˘ dseáng˘˘ e nijmi'óo˘˘ jnea˘aa˘ fii˘ i 'líng˘˘ i síi˘ Satanás, co˘ nine˘baa˘ guiú˘ jial líí˘ ta˘ quiá˘r˘.

Ja˘ íaang˘ dsíi˘ Paa˘ mi˘ caguiéer˘ fí˘ Troas

¹² Jo e laba˘ fíi˘i 'nú˘, e ie˘ mi˘ caguié˘ e fí˘ coo˘˘ fíi˘ e síi˘ Troas e quiá˘˘ e niguiaa˘ júuˆ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘, joba˘ eámá˘ caliseá˘ fí˘ quié˘ e e nijmee˘ e lajo. ¹³ Jo dsu˘ mi˘ caguié˘ e fí˘ jo, ja˘ íaang˘ dsii˘ dsu˘ uíi˘ e ja˘ cadsén˘n i dsea˘ rú˘naa˘ dsea˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘ i síi˘ Tito. Jo uíi˘ joba˘, ladsifí˘ lajob ca˘í˘i júuˆ i dsea˘ i seeng˘ fí˘ jo, jo cangó˘o fí˘ lí˘ se˘ Macedonia.

Jial líí˘naa˘ la'eáang˘ cóo˘˘ Dsea˘ Jmáang˘

¹⁴ Jo e˘gui gui'máang˘˘ Fidiée˘, co˘ la'eáang˘ cóo˘˘ Dsea˘ Jmáam˘ba˘ e contøong˘ líí˘naa˘ doñí˘ e e˘ dsijéé˘ qui˘ii˘, jogui la'eáang˘ cóo˘˘ jnea˘ e ni˘ Fidiée˘ júuˆ quiá˘r˘. Jo e júuˆ quiá˘r˘ do ni˘ jee˘ jaléng˘˘ dsea˘ lafa˘ coo˘˘ e jlo˘ jmeafíi˘. ¹⁵ Dsaco˘ la'eáang˘ cóo˘˘

Dsea` Jmáam`ba' líí'naa' lafa' cōo` jmeafii` e jlo`^ e guilí' fí' quini` Fidiée` , jogui e joba' e lafa' ni' jee` jaléng` dsea` i nisilaang` jee` jalé` dsee` quia`- jogui jee` jaléng` dsea` i niteáang` fí' ngolíng` fí' lí' lí'`. <sup>16</sup> Jo e jmea` e fí' do líí' lafa' cōo` e jmeasi` quia`- jaléng` i dsea` i niteáang` fí' ngolíng` fí' lí' lí'`. Jo dsu' cōo` e jlo`^ jmeafii` líí' quia`- jaléng` i dsea` i nisilaang` jee` jalé` dsee` quia`- , cō' í'bing' niteáang` fí' ngolíng` fí' lí' niliseeiñ` lata` . Jo jí` quíí` jmií` nijmé` e ta` jō? ¹⁷ Jo ja` quíí` jmií` fa' nijmé` lajō i dsea` i ngí' guia' júu` quia`- Dsea` Jmáang` e quia`- e lí'r' cuu` lí' laco'gui la jmoo` i fíing` dsea` . Dsu' lifa' jnea` lí' lí' ngí'naa' guia'naa' júu` e cōob` í' dsí'naa' , jō Fidiée` dsea` tíí' nir` e jmoo`-naa' lajō , cō' í'bre dsea` casííñ` jnea` e jmoo`-naa' e ta` jō uíí` e líí'naa' dsea` quia`- Dsea` Jmáang` .

3

Júu` tigua` e 'míí` e cacuø' Fidiée`

¹ Dsea` rú'naa' , jō mí' fé' jnea` e júu` na , jie` mí' í' óo'na' e ninaang`-túu' calé' catú` e nijmiféng` yee`naa' , cō' dseáng`- o' lajō ; jogui cajo ja` 'né` e nicuø`-naa' 'nú` osi e nimíí`-naa' 'nú' mají' lí' fé' e ta` óo'na' cōo` jnea` lí' laco'gui la jmoo` i líing` dsea` . ² Cō' yaam` 'nú' líing`na' lafa' e mají' e 'né` jnea` do , jō e mají' do lafa' nisilíí' fí' dsíí' jnea` , jō dońí' i dsea` cuøong` lí' jøø` jogui cuøong` lí' í' e jō . <sup>3</sup> Joba' guiáb` lí' e lajalém` 'nú' líing`na' lafa' cōo` mají' e cajme' Dsea` Jmáang` la'eáang` cōo` jnea` . Jō dsu' e mají' jō ja` calíí` cōo` í' jjí' laco' jmáng` dsea` ta` mí' jmo'r' , cō' e jō calíí` la'eáang` cōo` Jmiguí' quia`- i Fidiée` i seeng` car` ngongíí' jmií` do . Jogui cajo ja` calíí` e mají' do fí' dse` cuu` e jmá' , cō' e jō lafa' calíí` fí' dsíí'b` dsea` .

⁴ Jō dseáng`- nita` dsí'naa' cōo` Fidiée` la'eáang` cōo` Dsea` Jmáang` e dseáng`- lajob líing` 'nú' . ⁵ Jō dsu' jnea` jjí' cōo` quíí`-naa' jmií` e nijmé`-naa' e lafa' e quíí`-naa' yee`naa' jalé' e jō , cō' la'eáang` cōo` Fidiée`-ba' e quíí`-naa' jmií` jmoo`-naa' jalé' e jmoo`-naa' . ⁶ Cō' dsea` dob dsea` nicacuø'r' jnea` e quíí`-naa' jmií` jmoo`-naa' ta` guia' júu` tigua` e 'míí` quia`r` . Jō dsu' e júu` tigua` do ja` silíí' cōo` guoo` dsea` , cō' e jō silíí' la'eáang` cōo` Jmiguí' quia`- Fidiée` . Cō' e júu` quíí' ta` quia`- Moi` do jjí' fí' 'mób` si' , jō dsu' la'eáang` cōo` Jmiguí' quia`- Fidiée`-ba' cuøong` liseeng` dsea` lata` . <sup>7</sup> Jō mí' ca'íng` Moi` e júu` quíí' ta` e cajme' Fidiée` fí' ní' e cuu` e jmá' , dseáng`- eáang` jlo`^ níng` jí' cō' jí'gui jaléng` dsea` Israel ja` cuøong` lí' jøø` fí' ní' Moi` uíí` e eáang` jíing` jí' . Jō dsu' e jlo`^ jíing` jí' do ja` huøø` ee` , cō' nijém`-tu . Jogui song dseáng`- eáam` jlo`^ níng` jí' mí' cacuø' Fidiée` e júu` quíí' ta` e si' jjí' fí' 'mó` , ⁸ joba' dseáng`- ja` cøong` cōo` jial tíí' níng` jlo`^ líí' mí' cacuø' Fidiée` e júu` tigua` e 'míí` do la'eáang` cōo` Jmiguí' quia`r` . ⁹ Joba' song dseáng`- eáam` níing` jlo`^ mí' cacuø' Fidiée` e júu` quíí' ta` quia`r` e si' jjí' fí' 'mó` , joba' ja` cøong` cōo` jial tíí' eáang`gui níing` jlo`^ mí' cacuø' e júu` tigua` quia`r` e 'míí` e jmoo` e jō røøng` dsea` dsee` fí' quini` . ¹⁰ Jō dseáng`- ja` cøong` cōo` jial tíí' eáang` níing` jlo`^ ie` mí' cacuø' Fidiée` e júu` tigua` e 'míí` do laco'gui e jí' ie` mí' cacuø' e júu` quíí' ta` do . <sup>11</sup> Jogui song dseáng`- eáang` níing` jlo`^ mí' cacuø' Fidiée` e júu` quíí' ta` do e nicasung` , joba' dseáng`- ja` cøong` cōo` jial tíí' níing` jlo`^gui e júu` e sea` car` ngongíí' jmií` do .

¹² Jō cō' nitab` dsí'naa' e ja` tōo` jmií` ni'íing` jalé' e jō , joba' dseáng`- ja` 'gó'baa' e guia`naa' júu` quia`- Dsea` Jmáang` . ¹³ Dsucō' jnea` ja` jmoo`-naa' laco'gui cajmée` Moi` ie` jō e caquí'r` nir` cōo` cōo` 'mí' e laco' ja` nililí' dsea` góor` dsea` Israel e ngo'íim` e jíing` jí' nir` do tá' jiu . <sup>14</sup> Jō dsu' i dsea` Israel do ja` cali'íiñ` cangáíñ` , jogui lajobi líííñ` cartí' jmií` na , cō' mí' ír' e júu` tigua` e yúu` do , líí' lafa' sea` cōo` 'mí' e jní' fí' moguir` e laco' ja` ningáíñ` e júu` jō , cō' ja` mí' cajé`-bi e 'mí' do quia`r` , cō' jjí' la'eáang` cōo` Fíí'naa' Dsea` Jmáam`-ba' cuøong` nijé' e 'mí' jō . <sup>15</sup> Jō latí' jmií` na ja` mí' ngám`-bi i dsea` do mí' ír' jalé' e jí' e cajme' Moi` , cō' e 'mí' do bi lafa' sijní' fí' moguir` e laco' ja` ningáíñ` . <sup>16</sup> Jō dsu' mí' jaang` dsea` quíí' jíng` 'ńia'r' fí' quini` Fidiée` , joba' dsifí' lajob lafa' je' e 'mí' do . ¹⁷ Jō røøb` cøong` Dsea` Jmáang` cōo` Jmiguí' quia`- Fidiée` , joba' e fí' lí' seeng` e Jmiguí' quia`- Fidiée` do , fí' job sea` fí' e jō quíí' ta` quia`- dsea` e júu` tigua` e yúu` do . <sup>18</sup> Jō cō' jō ee` sijlí'gui fí' ní'naa' , joba' lana nilíí'naa' lafa' cōo` síí' espejo lí' jnéeng`

jial tíi' niing- jlo^ lling' Fidiée. Jo lajob ngóo' uíng- naa' lí^ laco' la lling' Fidiée, co' laco' jmií- eáang' gui ngóo' lisea` qui- ii' jial tíi' e jlo^ niíñ- do. Jo dsu' e jo 'ñiab' Fidiée` dsea` jmóor` la'eáang' cóo' Jmiguí` quiá'r-.

4

¹ Jo co' eáam' guiúng- Fidiée, joba' cacuø'r' jnea^ e jmoo- naa' e ta~ la. Jo co' lajob líí' gui, joba' dseáng'- ja` litúng- dsí' naa'. <sup>2</sup> Jo dseáng'- ca' nica' naang- naa' lajalé' e cuø' fi' i' e qui' tting' dsea` jmóor' fi' lí- cóong'-; jo ja` ngí' naa' lí^ jmigøong' naa' dsea` rú' naa', o' gui guí' naa' júu^ e jíe' jíí~ laco' fé' júu^ quiá'- Fidiée. Co' jnea^ lí^ lí' guí' naa' júu^ dseáng'- laco' líí' júu^ quiá'- Fidiée, joba' guiúb- niíñ' dsea` rú' naa' e dseáng'- lajob jmoo- naa' jogui lajobi tíi' ni~ Fidiée` cajo. ³ Jo e júu^ quiá'- Fidiée` e guí' naa' quiá'- jial laang' dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r- líí' e ja' 'goo' guóng', dsu' líí' lajo jíí~ quiá'- jaléng' i dsea` i niteáang- fi' ngolíng' fi' lí- 'lí'. <sup>4</sup> Co' fii~ i lling' i quíe' nifí' fi' jmigüí' la, f'bing' i jmoo' e sijní' mogui~ jaléng' i dsea` i ja' já' lling' júu^ quiá'- Fidiée` e laco' ja' ningáin' e júu^ jo jogui e laco' ja' niníñ' jial jlo^ niing- e júu^ quiá'- jial laang' dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r- lí- fé' jial tíi' niing- jlo^ lling' Dsea` Jmáang- i lling' Fidiée` cajo. ⁵ Dsu' jnea^ ja' ngí' naa' guí' naa' júu^ qui- naa' yee~ naa', dsuco' jnea^ guí' naa' júu^ e Dsea` Jmáam- dsea` lííin' Fíi' naa', jo jnea^ lico' líí' naa' dsea` i jmoo' ta~ quini' na' uíi~ e líí' naa' dsea` quiá'- dsea` do. <sup>6</sup> Jo Fidiée` i caquiú' ta~ e caliseá' jí' fi' lí- nuu' só', íb' Fidiée` i cajmée` cajo e lafa' nicaliseá' jí' fi' dsí' naa', jo la'eáang' cóo' e jo cuøong' line~ naa' jial tíi' jlo^ niing- Fidiée` e jnéeng- fi' ni~ Dsea` Jmáang-.

Jial see- naa' la'eáang' cóo' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-

⁷ Jo e júu^ jlo^ e quíng' eáang' do, jneab'^ dsea` léé' naa' e jo. Jo dsu' jnea^ lico' líí' naa' lafa' cóo' tu' guóo' e laco' 'ñiab' Fidiée` dsea` jmilir- jial tíi' 'gøin' cóo' e júu^ jo, jo o' yee~ naa' dsea` jmoo- naa' lajo. ⁸ Jo naíí' fa' eáam' dsingíng- jnea^ jalé' iihuí', dsu' ja' lí' jnea^ jalé' e jo. Jogui seab` mi~ ee' go' fi' í' dsíí' jmoo- naa', jo dsu' ja' litúng- dsí' naa' cóo' e jo. <sup>9</sup> Jogui seab` mi~ 'ní' níng- dsea` jnea^, dsu' ja' yee~ naa' see- naa'; jogui seab` mi~ gab' jmáng' dsea` jnea^, dsu' ja' quií'r~ jmií' fa' ni' íin- jnea^'. <sup>10</sup> Jo doñí' jíe' ngí' naa', dseáng'- dseáam' see- naa', co' dseáam' e nijngáng'- dsea` jnea^ lí^ laco' cangongíng- Jesús; jo dsingíng- naa' lajo e lí^ laco' nilili- e cøom' seeng' Jesús cóo' jnea^'. ¹¹ Jo jaléng' jnea^ dseáng'- contøom- dseáng'- dseáang' see- naa' dsu' uíi~ e líí' naa' dsea` quiá'- Jesús, jo lajoba' nilili- e seem' bre cóo' jnea^, dsea` líí' naa' jíí~ dsea` jmigüí'. <sup>12</sup> Jo co' lajob líí', joba' dseáng'- jee~ 'mó- see- jnea^ e laco' 'nú' lana niseeng' na' lata~ cóo' Fidiée`.

¹³ Jo lalab cajme' jaang' dsea` fi' ni~ jí' quiá'- Fidiée` ie~ lami~ café'r' lala: "La'eáang' e já'- calín- n júu^ quiá'- Fidiée, joba' cafá'- a." Jo lajob jmoo' jnea^ cajo, co' lajob já'- líí' naa', jo uíi~ e joba' fé' naa'. ¹⁴ Co' guiúb- nine~ naa' e Fidiéeb' dsea` cajmээр' e cají' tu' Fíi' naa' Jesús, jogui nine~ baa' cajo e lajob nijmér- cóo' jneaa~ aa' lí^ laco' cajmээр' cóo' dsea` do; jo colíng- cóo' 'nú' nidsijeáaiñ- jneaa~ aa' fi' quini' dsea` do. <sup>15</sup> Jo lajalé' e cangongíng- naa' do, cangojée' e lí^ laco' ni' uíng- guiú- quií- na'. Jo cangojée' lajo cajo e lí^ laco' i fíng' gui ni' íng' júu^ quiá'- Fidiée` quiá'- jial tíi' guiúin-, jo lajoba' i fíng' gui nicuø' gui' máang' Fidiée` e laco' nili' goo' dsea` do.

¹⁶ Jo uíi~ e lajob líí', joba' ja' litúng- dsí' jnea^ cóo' jalé' e dsingíng- naa'. Jo naíí' fa' ngóo' dseáam- nguú' táang' naa' laco' jmií-, jo dsu' lí^ lí' dsí' naa' eáang' gui ngóo' lí' bí' dsíí' laco' jmií-. ¹⁷ Jo lajalé' e iihuí' e dsingíng- jnea^ fi' jmigüí' la, e cateáb' jalé' e jo, jogui ja' ee' 'ga' lí' tíi'; jo dsu' lajalé' e jo nili' íng' ta~ qui- naa' lata~ e laco' ni' uíng- guiú- quií- naa' e ja' cóong' cóo' fi' níifí-. ¹⁸ Jo uíi~ e lajob líí', joba' lana jo' ta~ dsí' naa' cóo' jalé' e jnéeng- jøø' naa' fi' jmigüí' la, co' cóo' jalé' e ja' jnéeng- jøø' baa', cóo' e joba' e ta~ dsí' naa'; dsuco' ja' uøø- ee~ lajalé' e jnéeng- jøø' naa', jo dsu' lajalé' e ja' jnéeng- jøø' naa', dseáng'- latab~ dseáng'- sea` lajalé' e jo.

5

¹ Jo guiúb̄ nine~naa', dsea` rú`naa', e lajee` see~naa' fí' jmigüü' la, lí'naa' lafa' cōo` 'nú' má' ma~ e ja' huóø` ee~. Jo dsu' nine~bii' cajo e mi~ ni'linḡ e 'nú' jo, nicajmeb' Fidiée' 'nú'naa' e jlo' e sea` lata~ fí' ñiff̄` quía'r̄. Jo e 'nú' jo 'ñiab' Fidiée' dsea` nicajme'r', jo o' dsea` jmigüü' i nicajme'. <sup>2</sup> Jo uii' e lajob nisea` quí' ii' fí' ñiff̄, joba' lana, lajee` e see~naa' fí' jmigüü' la, eáam' seáang` dsí'naa' e dseáng'` ni'ii~naa' e 'nú' 'mí' e nisea` quí' ii' fí' ñiff̄. ³ Co' e joba' e niquíng' jneaa~aa' lafa' cōo'` 'mí', jo lajoba' jo` nilíng'naa' lafa' dsea` ringúung'. <sup>4</sup> Jo lajee` e see~naa' fí' jmigüü' la cōo'` e ngúu' táang'naa' la, eáam' seáang` dsí'naa' dsu' uii' e lijjuung` dsí'naa' cōo'` jalé' iihuú'. Jo dsu' jneaa~aa' ja' ii~naa' fa' e nijúung~naa', co' lí' lí' ii~naa' e niquíng' jneaa~aa' lafa' 'mí' e 'nú' e sea` fí' ñiff̄` do, jo lajoba' e ngúu' táang'naa' la ni'uúinḡ` cōo'` e sea` car` ngonghí' jmií. ⁵ Jo 'ñiab' Fidiée' dsea` nicaguiéiñ` jneaa~aa' guiá~ quía'~ e nilí' lajo, jogui' í'bi dsea` nicacuø'r' jneaa~aa' Jmiguí' quía'r̄ e lí' 'náang'` quía'~ e catí'naa' ni'linḡ`naa' mi~ nití' í' lajo.

⁶ Joba' dseáng'` eáam' ta~ dsí'naa' contøonḡ, jo nine~bii' cajo e lajee` e see~naa' fí' jmigüü' la cōo'` e ngúu' táang'naa' la, sihuúim`baa' laco' fí' lí' guinḡ` Fii'naa' Dsea` Jmáanḡ. ⁷ Jo lana ja' mí' cuóøng` neeng~naa' dsea` do, co' lana see~naa' fí' jmigüü' la e ja' lí'naa' jí' júu' quía'~bre. ⁸ Jo fál' túu' calé'` catú~ e eáam' nita~ dsí'naa', jo dseáng'` eáam' ni'ii~naa' e nitú'naa' fí' jmigüü' la e laco' nilisee~naa' cøøng` cōo'` Fidiée' fí' ñiff̄` quía'r̄. <sup>9</sup> Jo uii' e lajob ii~naa', joba' dseáng'` contøom̄` jmoo~naa' quijí' e nití' dsí' Fii'naa' Dsea` Jmáanḡ` cōo'` jalé' e jmoo~naa' nañí' su see~naa' fí' jmigüü' la osi e nitú'naa' é. ¹⁰ Co' lajaléng' jneaa~aa' 'né' ningüinḡ`naa' fí' quini' dsea` do fí' lí' guiiñ` ír' í' e laco' lajaang` lajaang'naa' ni'linḡ`naa' lajii' e catí'naa' lí' laco' jí' lí' e cajmó'oo' lajee` e cataang~naa' fí' jmigüü' la, nañí' su guiá~ osi ja' dseeng` é.

¹¹ Jo co' lajob nilí', joba' nine~baa' e contøom̄` 'né' nijmi'goo'naa' Fii'naa' Dsea` Jmáanḡ, jogui' jnea'^ contøom̄` jmoo~naa' quijí' jial e nijá' líing` dsea` júu' quía'~ dsea` do. Jo guiúb̄` nicuíng' Fidiée' jnea'^ jial lí'naa', jogui' sijeem`baa' e cuúim` 'nú' jnea'^ jial lí'naa' cajo. <sup>12</sup> Dsu' o'fa' jnea'^ nicanaang` túu' e jmiféng' yee~naa', co' jnea'^ fé'naa' e júu' na e lí' laco' 'nú' cuóøng` nifo'na' guiá~ uii' quí'naa', jo lajoba' quí'na' jmií e ningüi'na' quía'~ i dsea` i jmiráanḡ` yaang` lí' caluu' jo o' dseáng'` jial líiñ' fí' dsír'. <sup>13</sup> Jogui' song lí' jnea'^ lafa' dsea` caang~, dsu' jí' cuaiñ` quí'baa' jogui' cōo'` Fidiéeb' e jo; jogui' song ja' lí'naa' lafa' dsea` caang~, joba' guiá~ quí'ba' jóng. <sup>14</sup> Jo uii' e eáam' 'neáang` Dsea` Jmáanḡ` jnea'^, joba' la guúim` 'né' jmó'naa' e ta~ e jmoo~naa', dsuco' dseáng'` nitab~ dsí'naa' e íb' dsea` cajúin̄` fí' dse' crúu' uii' jalé' dsee` quí'ii', jo uii' e lajob calí', joba' lana lajaléng' jneaa~aa' lafa' nicajúm`baa' cajo. ¹⁵ Jo Dsea` Jmáam̄` dsea` cajúin̄` uii' dsee` quía'~ lajaléng' dsea` jmigüü' jo lajoba' jaléng' dsea` i nilíng' dsea` quía'~ dsea` do jo 'né' seeiñ` e jmóor' lajii' e iin~ yaaiñ~, dsuco' dseáng'` lajii' e iinḡ` dsea` doba' e 'né' jmér'. Co' íb' dsea` i cajúnḡ` jogui' cají'tur mi~ cangí' lajo uii' quía'~ jalé' dsee` quía'~ jaléng' i dsea` do.

¹⁶ Jo lajii' ie~ jmií e ja' calí'naa' e lajob lí', joba' jo' í' dsí' jnea'^ uii' quía'~ jaléng' dsea` laco' jí' e í' dsí' dsea` jmigüü'; jo nañí' fa' lami~ jéeng'gui' í' dsí' jnea'^ e Dsea` Jmáanḡ` líiñ' jí' dsea` jmigüü' b̄, jo dsu' lanagui' jo' í' dsí'naa' lajo uii' quía'r̄. <sup>17</sup> Co' lana lajaléng' dsea` i niseeng` cøøng` cōo'` Dsea` Jmáanḡ` nica'uúin̄` dsea` 'mím̄; jo cab' nicasé` jalé' e lami~ quí' tñiñ` jmóor', jo lana nijmóor` jalé' e guiá~, co' jaam` dsea` 'mínḡ` nilíiñ'.

¹⁸ Jo dsu' 'ñiab' Fidiée' dsea` jmóor` jalé' e jo, co' la'eáang' cōo'` Dsea` Jmáam̄`ba' e cajméer` e lana nisee~naa' juguiá~ júu' røø` cōo'r̄` jogui' cacuø'r' jnea'^ ta~ e niguiá'naa' júu' quía'r̄ e laco' cuóøng` niliseeng` dsea` juguiá~ júu' røø` cōo'r̄` cajo. <sup>19</sup> Jo lí' laco' cuóøng` fe'ee' e la'eáang' cōo'` Dsea` Jmáanḡ, Fidiée' nicajméer` e niliseeng` dsea` juguiá~ júu' røø` cōo'r̄, jo ja' mí' cajme'r' cuente lajalé' dsee` e nica'ée` dsea` jmigüü'. Jo dsea` dob cajo dsea` nicacuø'r' jnea'^ ta~ e laco' niguiá'naa' júu' e nicajmée' Fidiée' e niliseeng` dsea` juguiá~ júu' røø` cōo'r̄` jee~ jaléng' dsea` jmigüü'. ²⁰ Jo jnea'^ lí'naa' dsea` i

casíng`Fidiée` cuaiñ` quiá¹` Dsea`Jmáang` ,jò cuøong` lí fe`ee' e lafa' ñiab' Fidiée` mi'r` 'nú' jmi'ee` la'eáang` cóo¹` jnea¹. Jò uí¹` e lajob líí, joba' la'eáang` Fíi'naa' Dsea`Jmáang` mhi¹` i' 'nú' jmi'ee` e nijmée`na' quijí¹` jial niliseeng`na' juguiú¹` júu` røø` cóo¹` Fidiée`. 21 Jò jíí¹` cóo¹` dsee¹` ja' ca'ée` Dsea`Jmáang` ,jò dsu¹` Fidiée` cajmээр` e dsea` dobing¹` i cacó¹` lajalé¹` dsee¹` qui¹`ii'. Jò cajmээр` lajò e la'eáang` cóo¹` dsea` do ni'uíng¹`naa' dsea` i ja` røøng` dsee¹` fí` quini¹`.

6

1 Jò lana, uí¹` e jnea¹` líí'naa' dsea` i jmoo¹` ta` e nicangíng¹`naa' quiá¹` Fidiée`, joba' liúung¹`naa' 'nú' e ngocáng¹` dsi¹`naa' jò síí¹`naa' 'nú' e ja` lí¹` jmi'hi¹`na' lajò e guiúng¹` Fidiée` cóo¹` 'nú'. 2 Dsucó¹` lalab fé¹` Fidiée` fí¹` ni¹` jì¹` quiá¹`r: "Jò canú¹`baa` júu` quií¹` mi¹` catf¹` í¹` lajò; jogui cajmicóo¹`baa` 'nu¹` mi¹` catf¹` í¹` e caláan¹` jee¹` jalé¹` dsee¹` quií¹`." Jogui lanab catf¹` í¹` e ninú¹` Fidiée` júu` quií¹`na'. Jjogui lanabi cajo dseáng¹` catf¹` í¹` e nileáng¹` dsea` jee¹` jalé¹` dsee¹` quiá¹`r!

3 Jò jnea¹` contøom¹` ee¹`naa' guiú¹` fí¹` quini¹` dsea` rú¹`naa' e laco¹` ja` nifé¹` dsea` ga` uí¹` quiá¹` e ta` e jmoo¹`naa'. 4 Jò dsu¹` jnea¹` lí¹` lí¹` jmoo¹`naa' lí¹` e líí¹`naa' dsea` i jmoo¹` lajíí¹` e iing¹` Fidiée`, có¹` jnea¹` eám¹` jmoo¹`naa' té¹`naa' e féng¹` dsi¹`naa' cóo¹` jalé¹` iihuí¹` e dsingíng¹`naa' jogui cóo¹` jalé¹` e 'né¹`naa' jogui cóo¹` jalé¹` fí¹` dsí¹` e dsingíng¹`naa'. 5 Jogui jmoo¹`baa' té¹`naa' cajo mi¹` bøøng¹` dsea` jnea¹` cóo¹` si¹` , jogui mi¹` táng¹` dsea` jnea¹` fí¹` dsí¹` 'nuñ¹`, jogui mi¹` táng¹` dsea` jnea¹` mhi¹` , jogui mi¹` jmoo¹`naa' ta` ii, jogui mi¹` ja` 'ga' lí¹` gühi¹`naa' uøø, jogui cajo mi¹` ngíng¹`naa' oo¹` . 6 Jogui jmoo¹`naa' lí¹` e líí¹`naa' dsea` i jmoo¹` lajíí¹` e iing¹` Fidiée`, có¹` jnea¹` ja` beáang¹` dsee¹` yee¹`naa', jogui eám¹` nine¹`naa' júu` quiá¹` Dsea`Jmáang` , jogui eám¹` guiúng¹`naa', jogui eám¹` féng¹` dsi¹`naa' cóo¹` jaléng¹` dsea` rú¹`naa', jogui seem¹` Jmiguí¹` quiá¹` Fidiée` cóo¹` jnea¹` , jogui dseáng¹` lajam¹`ba' 'neáang¹`naa' jaléng¹` dsea` rú¹`naa', 7 jogui dseáng¹` lajang¹` guia¹`naa' júu` quiá¹` Dsea`Jmáang` , jogui la'eáang` cóo¹` b¹` 'gøng¹` quiá¹` Fidiée` jmoo¹`naa' jalé¹` e quií¹`naa' jmi¹` . Jò jmáang¹`naa' ta` e ee¹`naa' røø` na e laco¹` jmi'øng¹` yee¹`naa' jee¹` jalé¹` e dsingíng¹`naa' jogui e laco¹` ninghi¹`naa' quiá¹` dsea. 8 Jò dsu¹` seab¹` mi¹` jmi'gó¹` dsea` jnea¹` , jogui sea¹`bi mi¹` jmáiñ¹` ga` jnea¹` , jogui sea¹`bi mi¹` fé¹`r` guiú¹` uí¹` qui¹`naa', jogui sea¹`bi mi¹` fé¹`r` e ga` cajo. Jogui jmáiñ¹` jnea¹` e lafa' dsea` quié¹` júu` e o¹` já¹` líí¹`naa', nañ¹` fa¹` júu` já¹`ba' e fé¹` jnea¹`; 9 jogui jmáiñ¹` jnea¹` e lafa' líí¹`naa' dsea` i ja` cuím¹`bre, nañ¹` fa¹` guiúb¹` nicuíng¹` dsea` jnea¹` ; jogui líí¹`naa' lafa' dsea` i tí¹` lí¹` nijúung¹` , dsu¹` mí¹` 'noo¹`bi see¹`naa'; jogui eáang¹` cuø¹`r` jnea¹` iihuí¹` , dsu¹` ja` mí¹` cajngaiñ¹` jnea¹` ; 10 jogui lafa' fí¹` líí¹`naa', dsu¹` o¹` já¹` lajò, có¹` i fíím¹` dsea` eáang¹`gui nica¹`íñ¹` güea¹` quiá¹` Fidiée` la'eáang` cóo¹` jnea¹` ; jogui líí¹`naa' lafa' dsea` i ja` sea¹` quiá¹` jíí¹` cóo¹` , dsu¹` o¹` já¹` e jò, có¹` lajalé¹`b¹` e 'né¹`naa' seab¹` .

11 Joba' fí¹` guí¹` 'nú', dsea` rú¹`naa' dsea` quiá¹` Dsea`Jmáang` i seeng¹` fí¹` na fí¹` Corinto, e nicaféeng¹`naa' 'nú' dseáng¹` lajíí¹` e í¹` dsi¹`baa', jogui nicasíí¹`naa' 'nú' e júu` na uí¹` e eáang¹` 'neáang¹`naa' 'nú'. 12 Jò ja` sea¹` jíí¹` cóo¹` qui¹` jnea¹` e fa' ja` 'neáang¹`naa' 'nú', dsu¹` 'núb¹` dsea` i ja` 'ga' lí¹` 'neáang¹`naa' jnea¹` . 13 Joba' mhi¹` i 'nú' jmi'ee` lana lí¹` laco¹`gui jmoo¹` tiquiá¹` jaang¹` jjuung¹` e féiñ¹` jóor¹` , e jmi'neáang¹`naa' jnea¹` lí¹` laco¹`gui jmoo¹` jnea¹` cóo¹` 'nú'.

Jaléng¹` dsea` quiá¹` Dsea`Jmáang` lííñ¹` lafa' guá¹` lí¹` seeng¹` Fidiée`

14 Jogui lana, dsea` rú¹`naa', e laba¹` fí¹` i 'nú' e ja` quing¹` yaang¹`na' jee¹` jaléng¹` i dsea` i ja` já¹` líng¹` júu` quiá¹` Dsea`Jmáang` , có¹` ja` qui¹` jmi¹` e jaléng¹` i dsea` i ée¹` røø¹` niliseeíñ¹` cøøng¹` cóo¹` jaléng¹` i dsea` i ja` jmoo¹` lajò; jogui ja` qui¹` jmi¹` cajo e nisíng¹` røø¹` lí¹` jnea¹` jì¹` cóo¹`gui fí¹` lí¹` nu¹` . 15 Jogui ja` qui¹` jmi¹` cajo fa' Dsea`Jmáang` nisíñ¹` røø¹` cóo¹` fii¹` i 'líng¹` , o¹`gui jaang¹` dsea` quiá¹` Dsea`Jmáang` fa' qui¹` jmi¹` e nijmér¹` lajò cóo¹` jaang¹` dsea` i ja` já¹` líng¹` júu` quiá¹` dsea` do. 16 Jogui ja` qui¹` jmi¹` cajo fa' e røø¹` líí¹` e guá¹` lí¹` jmiféng¹` dsea` Fidiée` laco¹`gui e guá¹` fí¹` lí¹` teáang¹` jaléng¹` díe¹` dsea` cu¹` . Dsucó¹` jneaa¹`aa', dsea` líí¹`naa' dsea` quiá¹` Dsea`Jmáang` , líí¹`naa' lafa' guá¹`

quia' Fidiée i seeng` car` ngonghi` jmi' l' laco'gui cajin' 'nia'r' ie` lami` jéeng`gui do ie` lami` cajin' lala:

Jø contøøm` niliseen` jogui ninghi` jee` jaléng` dsea` quie` e.

Jøgui jneab` dsea` nilin` n Fidiée` quia'r`

jøgui lb` dsea` niling` dsea` quie` e cajo.

¹⁷ Jø uii` e lajòb líí, jòba' cajing`-gui Fidiée` lala:

Jmi'naang` yaang` na' jee` jaléng` dsea` i ja` ja` lííng` júu` quie` e,

jøgui jmihuing` yaang` na' quia'r` .

Jøgui ja` quing` na' jee` jalé` e 'li` e jmoò` jaléng` i dsea` do, jø lajòba' ni'in` jnea` 'nú`.

¹⁸ Jøgui jneab` dsea` nilin` n Tiqui` na',

jøgui 'núb` dsea` niling` na' jòò` .

Jø lanab fé' Fii` naa' Fidiée` i quii` jmi' jmé` l' doñi` ee` .

7

¹ Jòba' fii` i 'nú', dsea` rú` naa' i 'neaan` n eáang`, e lanab líí júu` quia' Fidiée` e nicacuør` jnea` aa' e nijmitir`. Jø uii` e lajòb líí e júu` jø, jòba' 'né` 'naam` yee` naa' jee` jalé` e dseéang` ni` lé` fi` ngúu` táang` naa' jogui fi` jmiguí` quí` naa', cø' l' líí 'né` e nijáang` yee` naa' dseéang` congua' fi` jaguó` Fidiée` e laco' nijmó` naa' jmang` e guiá` uii` e jmi` goo` naa' dsea` do.

Mi` ja` caling` dsea` Corinto júu` quia' Dsea` Jmaang`

² Jø fii` guí` 'nú' e nijmi` neéang` na' jnea` e ngocáng` óó` na'. Dsøco' cøo` jii` jaang` dsea` fa' nicajmó` naa' e soo` dsí` naa', ø'gui mí` ca'lee` naa' quia' jii` jaang` dsea', ø'gui mí` jmigøøng` naa' dsea` cajo. <sup>3</sup> Jø dsu' ofa` éen` n 'nú' cøo` e júu` la, cø' l' laco'gui la nicafii` i 'nú' ie` lami` jéeng`gui do e dseéang` 'neéam` baa' 'nú' nañi` song` see` naa' øsi` nijúu` naa' é. ⁴ Jøgui dseéang` lajii` e í` dsí` baa, e jòba' fii` i 'nú', jøgui eéam` iáang` dsii` cøo` 'nú'. Jøgui jee` jalé` iihuú` e dsingin` n fi` la, eéam` jmi` iáang` dsii` jøgui cuøø` bfi` 'niá` a. <sup>5</sup> Jø lajii` ie` lami` cagüé` naa' fi` la fi` lí` se' Macedonia, ja` mí` caliseá` fi` quí` naa' fa' e nicajmi` ing` naa' cateá`, dsøco' huíng` eéang` cangojéé` quí` naa' lacaang` lí` ngi` naa' uii` e seeng` jaléng` i 'ni` ní` quí` naa' lacúng` lajing` lí` ngi` naa', jøgui e 'gó` baa' cajo. ⁶ Jø dsu' Fidiée` i jmitii` dsii` jaléng` dsea` i lííng` fi'í', jø lb` dsea` nicajmitii` r` dsí` naa' uii` e nicagüéng` i dsea` rú` naa' dsea` quia' Dsea` Jmaang` i sii` Tito. <sup>7</sup> Jø dsu' ø' jii` e cagüéng` Tito fi' la e iáang` dsí` naa', cø' lajòb líí` naa' cajo uii` e eéam` iáang` dsii` i Tito la dsøco' cajmi` iáang` na' dsíir`. Jøgui cajim` biguir` cajo e eéam` iing` 'nú' e nimáang` tu' jnea`, jøgui cajim` bir` jalé` fi'í' dsii` e jmoò` na' uii` jnea` jøgui cajo eéam` guing` óó` na' jnea`. Jø uii` e lajòb jmoò` na', jòba' cøo` e jø eéang`gui cali` iáang` dsii` .

⁸ Jø nañi` fa' e jì` e casin` n quii` na' do lami` jéeng`gui cajmée` e caling` na' fi'í', jø dsu' ja` jó' dsii` lana uii` e cajmé` e lajò. Jø cajob` dsii` dsu' uii` e huøøm` jiu` cajmee` na' fi'í' cøo` jalé` e júu` e fé' e fi' ní` jì` do. <sup>9</sup> Jø dsu' lanagui` jmi` iáam` dsii`, dsu' ø' uii` e caling` na' fi'í', cø' jmi` iáang` dsii` e la'eéang` cøo` e caling` na' e fi'í' dsii` doba' e caqui` jing` yaang` na' fi' quini` Fidiée`. Dsøco' lí' laco' la tí` dsii` Fidiée` cajmee` na' e fi'í' dsii` e cangonging` na' do, jòba' jnea` ja` ee` ca'lee` naa' quii` na' jii` cøo` cøo` e júu` e casii` naa' 'nú' do. <sup>10</sup> Dsøco' e lijjuung` dsii` e ing` dsea` laco' la tí` dsii` Fidiée` ja` se'r` dsee` mi` dsinghiin` lajò, dsu' e jø íing` ta` e laco' niqui` jing` yaaiñ` fi' quini` dsea` do, jø lajòba' nileáin` jee` jalé` dsee` quia'r`, jø ja` jó' dsii` jalé` e cangonghiin` do. Jø dsu' jaléng` dsea` i ja` cúing` Fidiée`, mi` se'r` dsee` dsu' uii` e ín` jalé` fi'í' dsii', jòba' e jø jmoò` e 'naain` congua' cøo` Fidiée`. ¹¹ Jø quie` na' cuente e eéam` guiá` nicauíng` quii` na' cøo` jalé` e fi'í' dsii` e nicangonging` na' do! Cø' nica'ing` na' e jø lí' laco' la tí` dsii` Fidiée`. Dsøco' e jø cajmée` e lajang` júu` cali` óó` na' laco' catíng` jøgui e cajmi` òng` yaang` na', jøgui e cajmi` òng` na' jnea`, jøgui cajmée` e caligüing` na' uii` quii` na', jøgui cajmée` bi` cajo e cali` fø' quii` na'. Jø mi` cangf` jø, cali` iing` 'nú' e nimáang` tu' jnea`, jøgui cali` óó` na' e nicuø' na' iihuú` i dsea` i ca'ée` dsee` do. Jø cøo` jalé` e nicajmee` na' do nicajmiliing` yaang` na' e ja` ee` caquíng` na' jii` cøo` jee` jalé` e

cangojéé do. ¹²Jo cō' lajob líí, joba' mi~ cajme'e e jì e casín n quíi~na' do, ja' ca'f' dsii~ uii~ quíá' i dsea i ca'lee' do o'gui uii~ quíá' i dsea i cangong'ing ga do, jo dsu' cajme'e e jì do e lí' laco' nilili~ fí quini~ Fidiée~ jial tíí guing~ óo'na' uii' quíi~naa'. ¹³Jo uii' e lajob jmoo'na', joba' nicalitíi~ dsi'naa'.

Jogui o' cōo' jii' e jo e nicalitíi~ dsi'naa', cō' eáang'guib nicali'iaang` dsi'naa' dsu' e nicagüéng Tito fí la e íaang` dsíir' dsu' uii' e nicacuøø'na'r bî jogui e nica'ee'na' guiú~ cōo'r'. ¹⁴Jo nicafíib~ jnea~ Tito lami~ jéeng'gui e eám' íaang` dsii~ cōo' 'nú'; joba' ja' lí' cøøng` ta' caffí~ ire lajo. Dsucō' dseáng' júu^ jáb' jalé' e nicasíi'naa' 'nú' lí' laco'gui jii' júu^ e nicasíi'naa' Tito cajo cuaiñ~ quíá' e eám' íaang` dsi'naa' uii~ quíi'na'. <sup>15</sup>Jo lana eáang'guib íaang` dsíi' Tito uii~ quíi'na' dsu' uii' e cajmee'na' núu'na' júu^ quíá'r', jogui e guiú~ óo'ba' ca'ling'na're mi~ caguiér' fí na. ¹⁶Jo jnea~ eám' íaang` dsii~ dsu' uii' e dseáng' tab~ dsii~ cōo' 'nú'.

8

Mi~ caseáng' cuu~ e licōo' dsea` quíá' Dsea` Jmáang~

¹Jo lanagui, dsea` rú'naa' dsea` quíá' Dsea` Jmáang~, ii~naa' síi'naa' 'nú' jial tíí guíing~ Fidiée~ nicajméer' cōo' jaléng' dsea` quíá'r i neáang' fí lí' se' Macedonia. ²Jo nañí' fa' eáang' nica'ing' jaléng' i dsea` do jalé' iihuú', dsu' dseáng' eám' íaang` dsíir'. Jo nañí' fa' tiñiim~bre eáang', jo dsu' e íaang` dsíi'bre nicaseáiñ' jalé' cuu~ e laco' nijmicōo'r~ dsea` rúin', jo nicacuøø' e jo lafa' eáang' sea` cuu~ quíá'r'. <sup>3</sup>Jo tíib' ni~ jnea~ e íaang` dsíib' i dsea` do caseáiñ' jalé' e cuu~ do lí' jie~ jii' e quíi'r~ jmi~, jo car` jii' lí'gui lajo nicaseáiñ'. ⁴Jo i dsea` i seeng' fí lí' se' Macedonia do, eám' cami'r' jnea^ jmi'ee' e laco' nicuøø'naa' fí e cuøøng` nijmicōo'r~ jaléng' i dsea` quíá' Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Jerusalén. ⁵Jo dsu' líi'guib cajméer' jii' laco' lami' í' dsi'naa', cō' jì'gui cajáng' yaaiñ' la'uii' e nijmitir~ dseáng' lajii' e iing~ Fidiée~, jo mi~ cang'f' jo, cajáng' yaaiñ' fí quini'naa' e laco' nijmitir~ lajii' e nisíi'naa're e nijmér' lí' jialcō' la tí' dsíi' Fidiée'. ⁶Joba' nicamíi'naa' Tito jmi'ee' e nisitíiñ' lajii' e nicaseáang' 'nú' e íaang` óo'na' lí' laco' jii' e nicanaaiñ' sitíiñ' ie~ lami~ jéeng'gui do. <sup>7</sup>Jo jaléng' 'nú', la'eáang` cōo' Jmiguí quíá' Fidiée~, quíi'na' jmi~ jmée^na' doñí' ee' uii~ e já' líng'na' júu^ quíá' Dsea` Jmáang~, jogui eáang' tting'na' fo'na' júu^ quíá' Fidiée~, jogui eáang' tting` ngáng'na' e júu^ jo, jogui eáang' guiá' áa'na' e jmicōo'na' jaléng' dsea` rúng'na', jogui eáang' 'neáang'na' jnea^ lí' laco' jii' e calíng'na' quíi'naa', jo lajoba' 'né' e eáang'gui nisáng'na' cōo' jalé' e seáang'na' do.

⁸Jo dsu' ofa' quíi'na' ta' 'nú' e dseáng' lajo 'né' nijmée^na'; dsucō' lico' jnea~ iin~n e nilíiñi~ su dseáng' lajang' júu^ 'neáang' 'nú', dsea` rúng'na', e laco' nilili~ su guiá' óo'na' e nijmicōo'na' dsea` rúng'na' lí' laco' jmoo` i dsea` caguiaang~ do. ⁹Jo guiú~b~ niñí' 'nú' e Fii'naa' Dsea` Jmáang~, uii' e eáang' guiúin~ cōo' jneaa'aa', joba' mi~ cagüéiñ' fí jmiguí' la ca'uiñ~ jaang' dsea` tiñing~ uii' jneaa'aa', nañí' fa' jaang' dsea` i niing~ eám'bre líiñ' fí ñifí'. Jo cajméer' lajo e laco' la'eáang' e ca'uiñ~ jaang' dsea` tiñing~, joba' jneaa'aa' ni'ling'naa' jalé' e jlo^ e catíi'naa'.

¹⁰Jo e laco' ni'uíng~ guiú~ quíi'na', joba' nifíi' i 'nú' lajii' e í' dsii~ cuaiñ~ quíá' e júu^ la. Cō' jii' ie~ mi~ cajii'ba' canaang' 'nú' e caseáang'na' jalé' e cuu~ jo, jo dseáng' e ngocáng' óo'ba' cajmee'na' lajo. ¹¹Joba' lana jmité'na' cōo' lajii' e nicanaang~na' jmoo'na' do lí' laco' jii' jialcō' lí' dsitíng' quíi'na'. Jogui jmee'na' lajo e íaang' áa'na' lí' laco' líng'na' ie~ lami~ ca'f' óo'na' e canaang~na' cajmee'na' e jo. ¹²Dsucō' mi~ jaang' dsea` dseáng' lajang' íaang` dsíir' e líng'go ee' iin~ cuøø~, joba' ím' Fidiée~ lajii' e cuø' i dsea` do lí' laco' jii' e dsitíng' quíá'r, dsucō' ja' mí' Fidiée~ jalé' e ja' sea` quíá' dsea`.

¹³Jo dsu' ja' ii~naa' e fa' uii' e 'nú' nijmicōo'na' jaléng' i dsea` rúng'na' do, jo lajee' jo 'nú' nimó^na' oo'. <sup>14</sup>Cō' guiú~gui e nilisea` conrøø` quíi'na' lajaang' lajaang'na'. Dsucō' lanagui seab` quíi' 'nú' lajii' e 'né' quíá' i dsea` do. Jo dsu' mi~ cōo' née'gui i dsea` íb` nilisea` quíá'r lajii' e 'né' quíi' 'nú', jo lajoba' nilisea` conrøø` quíi'na'. ¹⁵Jo lí'

laco'gui la fé' fí ni~ jì quiá' Fidiée' lí fé' lala: "Jo` e caseáng- quiá' i dsea` i casití' jmguiú, o'gui cali'né- gui quiá' i dsea` i casití' capí'."

Mí~ cangó- Tito fí Corinto

¹⁶ Jo cuóø-ø gui'máang' Fidiée' uii~ e cajméer` e Tito ca'f' dsíir' eáang' uii~ quií- na' lí^ laco' jjí' e í' dsi' jnea~ cajo. ¹⁷ Jo ca'lb- dsíir' e nijmér- lajjí' e caffí- ire, jogui co' eáam' guing~ dsíir' 'nú', joba' 'ñia'bre ca'f' dsíir' e nidsér- e nidsi'éer~ 'nú' fí na.

¹⁸ Jo colíing~ cóo' Tito, nisín^n fí na jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i eáang' guiú- fé' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- uii~ quiá' uii~ cóo' jalé' e guiú- e nicajméer` laje~ e ngír' guiar' júu^ quiá' jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r-. <sup>19</sup> Jogui cajo jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáam- bing' caguíng' i dsea` do e laco' ningír- cóo' jnea'^ jogui e laco' nijmicóo'r~ jnea'^ e nidsicá'naa' jalé' e caseáng' do. Jo jalé' e jo jmoo- naa' e laco' jmi'goo- naa' Fii'naa' Fidiée' jogui e laco' niní dsea` jial tíí e íaang` dsi'naa' e jmicóo'naa' dsea` rú'naa'. <sup>20</sup> Jo ii~ naa' e ja` nifé' dsea` ga` uii~ quiá' jial née' ni'naa' jalé' e cuu- e seáang'naa' la. ²¹ Joba' jmi'úung'naa' e jmoo- naa' jmang' e guiú-, jo o' jjí' fí quini' Fii'naa' Fidiée' jmoo- naa' lajo, co' lajob jmoo- naa' cajo fí quini' jaléng' dsea` jmgúí.

²² Jo colíing~ cóo' i dsea` gáng- na, nisín- n fí na jaang` gui dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i eáang' nicajmili~ e guia' dsíir' e jmicóo'r~ jaléng' dsea` rúíí'. Jo dsu' lana eáang' gui nijmilir~ e lííí' lajo uii~ e nita~ dsíir' cóo' 'nú'. ²³ Jogui cuaiñ~ quiá' Tito fí- i 'nú' e lííí' jaang` dsea` rú'naa' i ngí jmoo' ta~ colíing~ cóo' jnea~ e laco' nijmicóo'naa' 'nú'. Jogui fí- i 'nú' cuaiñ~ quiá' i dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i gáng- gui do e lííí' dsea` i casíing' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i seeng` fí la jogui e eáam' jmiféin' Dsea` Jmáang-. <sup>24</sup> Joba' fí- i 'nú' e jmi'neáang'na' i dsea` gaang` i síing'naa' la, jo lajoba' nilita~ dsíir' e sea' uing~ e jnea'^ eáang' íaang' dsi'naa' uii~ quií- na'. Jo lajoba' nilíí' cajo jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- caguiaang- gui e dseáng' lajang' júu^ e 'neáang' 'nú' i dsea` gaang` na.

9

Jial caseáng' jalé' e 'né- dsea` quiá' Dsea` Jmáang-

¹ Jo lana, dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, lín- n e jo` ngíi~ lí fa' 'né- e nisíng' guí jì quií- na' cuaiñ~ quiá' jalé' e 'né- seáng' e quiá' nilicóo' i dsea` rú'naa' caguiaang- do i neáang' fí Jerusalén, <sup>2</sup> co' niñi'baa' guiú' e eáam' íaang' óo'na' e nijméé'na' lajo. Joba' contøong- e íaang' dsii' fí- i jaléng' dsea` seeng` fí lí se' Macedonia e jjí' ie~ cajíi'ba' e íaang' óo' 'nú', dsea` seeng'na' fí na fí lí se' Acaya, e nijmicóo'na' jaléng' dsea` rúng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-. Jo uii~ e lajob íaang' óo'na' e jmoo'na', joba' lajob iing~ nijmé- cajo jaléng' i dsea` seeng` e fí lí se' Macedonia do. <sup>3</sup> Jo dsu' lanagui lab nisín^n fí na lajì gaang` i dsea` quiá' Dsea` Jmáang- la, jo lajoba' nilíí' e dseáng' já- lajjí' júu^ e nica'fá'- a uii~ quií- na' cuaiñ~ quiá' jalé' e seáang'na' do. Co' jnea~ iin~ n e néeb' guiú- quií- na' lí^ laco' nica'fá'- a lamí' jéeng'gui. ⁴ Jo lajob 'né- jmée'na', co' jial fíng song cangolíng- cóo' jnea~ fí na tú- 'ní míng' dsea` i seeng` fí Macedonia, jo ninír' e ja` mí' née' guiú- quií- na'. Jo song lajob líí' quií- na', joba' fí'ib' nicá' jnea~ jóng uii~ e eáang' nicajmita~ dsi'naa' cóo' 'nú'. Jo fá'- a e júu^ na e laco' ja' nifá'- a e 'núb' dsea' nilíing'na' e fí'í' do. <sup>5</sup> Jo uing~ e lajob, joba' nica'f' dsii- e dseáng' guim' e jang' nimí' i dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- la e jang' nidsi'éer~ 'nú' la'uii~, jo lajoba' cuóøng' e nijmicóo'r~ 'nú' e niseáng' lajjí' e nica'f'na' júu^ quií- na' lamí' jéeng' e niseáang'na'. Jo lajoba' niné- guiú- lajalé' e nica'f'na' do e íaang' óo'na', jo o' e 'mang'na' óo'na'.

⁶ Joba' fí- i 'nú', dsea` rú'naa', e téé' óo'na' e júu^ la: "I dsea` i ja' 'leáang- mijú' jní, joba' ja' 'leáang- nisitííí' mí~ niró. Jogui i dsea` i jní jmguiú' mijú', joba' jmguiú'bis' nisitííí' mí~ niró." <sup>7</sup> Joba' lajaang' lajaam' dsea` 'né- cuór- lajjí' e nica'f' dsíir' e nicuór-, jo ja' 'né- cuór- e jo e líjiuung~ dsíir' osi e laguidseaang- é, dsuco' eáam' 'neáang' Fidiée' jaléng' i dsea` i cuó' e íaang' dsíí'. ⁸ Jo quíib' Fidiée' jmií' jmér- e nidsijéé' guiú- quií- na'

e laco' nilisea` jmigui'gui jalé' e 'né-na'. Jo lajoba' nilisea` quíi-na' lalíng` jalé' e jo, jogui cajo niseám`bi e laco' cuóong` nijmicóo`na' jaléng` dsea` rúng`na' i 'né` quía`-lajo. <sup>9</sup> Dsucó' lalab fé' fí ni` jì` quía` Fidiée`:

Jo e íaang` dsíi`bre nicacuø'r` jaléng` dsea` tíñíng` , jogui jalé' e guiú` e cajméer, dseáng` ja` tóo` jmi` fa' e ni'íng`.

¹⁰ Jo Fidiéeb` dsea` cuø'r` jalé' e mijú` e jni` dsea, jo íbi cajo i cuø' e laco' sea` jalé' e gø' dsea. Jo íb` dsea` nicuø'`- 'nú'` lajalé' e 'né` quíi-na' e laco' nijngá'na', jogui dsea` íb` cajo dsea` nijmér` e nidsicuáng`gui jalé' e ro'na' e laco' cuóong` e jmicóo`na' e íaang` óo'na' jaléng` dsea` rúng`na'. ¹¹ Jo lajoba' nilisea` quíi-na' langíng` íng` jalé' e 'né-na' e laco' cuóong` e eáang`gui nijmicóo`na' dsea` rúng`na' e íaang` óo'na'. Jo mi` nijáa`naa' jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quía`- Dsea` Jmáang` jalé' e cuu` e nicaseáang`na' do, joba' eáang` nicuø'r` gui'máang` Fidiée`. <sup>12</sup> Dsucó' lajii` e nidsicá'naa' do e nicuø'naa' i dsea` rú'naa' do o' jii` lico' nijmicóo`naa'r` cóo` jalé' e 'né` , co' lajob cajo, la'eáang` cóo` jalé' e nicuø'naa'r` do, nijmé` e eáang`gui nicuø'r` gui'máang` Fidiée`. ¹³ Jo jaléng` i dsea` i ni'íng` lajii` e nicaseáang`na' do, eáang` nijmiféiñ` Fidiée`, co' nilíi`r` e dseáng` jmoo` 'nú'` núu`na' e júu` quía` Dsea` Jmáang` e nijá` calíng`na' do. Jogui lajobi i dsea` do cajo nijmi'gø`bre Fidiée` uíi` jalé' e íaang` óo'na' e nicajmee`na' guié` jee` ír` jogui jee` jaléng` i caguiaang`gui cajo. ¹⁴ Jogui i dsea` do nimí`biguir Fidiée` uii` quíi-na' car`ngocáng`dsíir` uii` jalé' e eáang`guiú` e nicajmée` Fidiée` cóo` 'nú'.

¹⁵ Jo gui'máang` Fidiée` uii` quía`- e nicacuø'r` jneaa`aa' e ja` cóong` cóo`! Jo dseáng` ja` ne`naa' e cóo` júu` nífé'naa' cuaiñ` quía`- e jo!

10

Mi` cajmi'óng` 'nia' Paa` quía`- jaléng` dsea` i 'níng` ír`

¹ Jnea` Paa` , jo lana mii`i 'nú'` jmi'ee` la'eáang` cóo` Dsea` Jmáang` , i dsea` i ja` jmiféng` 'nia' jogui i eáang` guiúng` . Jo seem` dsea` i fé' e mi` táang` jnea` jee` 'nú' , líi'n` jaang` dsea` i ja' e júung` , jogui mi` táan`n` lí` huíi` , líi'n` jaang` dsea` i teáb` dsíi` fé' júu` ii. <sup>2</sup> Joba' mii`i 'nú'` jmi'ee` e mi` niguié`e e ni'ee`e 'nú'` fí` na, ja` jmée`na' jii` cóo` e ja` dseeng` e laco' ja` nijmee` e ii` júu` quíe` e cóo` jaléng` 'nú'` lí' laco' í` dsii` e nijmee` e cóo` i líing` 'nú'` i 'níng` jnea` e jmoo`naa' jalé' e jmoo`naa' lí' laco' lí` dsii`naa' yee`naa'. ³ Jo e já` e líi`naa' dsea` jmigüi` , jo dsu' ja` jmáang`naa' ta` jalé' e tíng` ngáng` dsea` jmigüi` e laco' nilí'naa' jaléng` i 'ní'` níi` júu` quía`- Dsea` Jmáang` . ⁴ Co' jnea` ja` jmáang`naa' ta` jalé' e quíi` tíng` dsea` jmigüi` jmáañ` ta` mi` 'ní'` níng` rúíiñ` . Co' jnea` jmáang`naa' ta` bí` gøng` quía`- Fidiée` , co' e joba' quíi` jmi` ni'íng` jalé' e jníng` quía`- júu` quía`- dsea` do, jogui cóo` e bí` gøng` doba' ni'íng`naa' jalé' e 'níng` júu` quía`- Fidiée` , <sup>5</sup> jogui cóo` e joba' ni'íng`naa' cajo jalé' júu` róo` e ja` cuø' fí` e nilíi` dsea` júu` quía`- dsea` do. Jogui jalé' e í` dsíi` dsea` jmigüi` , fí` jaguó` Dsea` Jmáang` guía`naa' e jo e laco' nijmé` núu` jalé' ta` quíi` dsea` do. ⁶ Jo mi` nijmoo` 'nú'` núu`na' laco' síi` júu` quía`- Dsea` Jmáang` , jo song` lajee` jo seem`bi i líing` 'nú'` i ja` jmoo` lajo, joba' dseáng`- néeb` guiú` quíi`naa' e nicuø'naa' iihuí` jaléng` i dsea` í.

⁷ Jo 'nú'` , mi` eè`go` jøø`na' , lico' jøø`na' jii` laco' jnéeng` , dsu' ja` ca`na' cuente jial dseáng` líi` . Jo song` i líing` 'nú'` ta` óo'na' e líng`na' dsea` quía`- Dsea` Jmáang` , joba' 'né` níi`ba' e dsea` quía`- Dsea` Jmáam` líng` jnea` cajo. <sup>8</sup> Jo nañi` fa' cangii`bijiu` e fé'naa' guiú` uii` quía`- e ta` e oo`naa' jee` 'nú'` , jo dsu' ja` jmóo`o` í' líi`n` uii` e nicajmée` e lajo. Dsucó' Dsea` Jmáam`bing` i nicacuø'r` jnea` e ta` e oo`naa' la e laco' nijmó`naa' e 'nú'` teágui nisíng`na' cóo` júu` quía`r` , jo o' laco' e niquíng`tu' tucang`na' fí` lí` níteáang`na'. <sup>9</sup> Jo ja` iin`n` e í` óo'na' e lico' fón`n` 'nú'` cóo` jalé' e jmo'o` fí` ni` jì` quíe`e. ¹⁰ Jo seem` i fé' e eáam` ii` jogui huíi` jalé' júu` e tóo` fí` ni` jì` quíe`e, jo dsu' mi` táan`n` jee` 'nú'` fí` na, ja` eè` tíi` jii` capí` , jogui ja` 'ga' lí` jmi'gø` dsea` jnea` mi` fá`a. ¹¹ Dsu' jaléng` i dsea` i fé' lajo 'né` e níi`bre e lí' laco' la líng` jnea` cóo` jalé' e fé'naa' fí` ni` jì` lajee` see`naa' huíi` , dseáng`- lajob líi`naa' cajo cóo` jalé' e jmoo`naa' mi` niguié`naa' jee` 'nú'` fí` na.

¹² Jo e jáb' e ja teá' dsi'naa' e nicøong' yee'naa' conrøø' cóo' jaléng' i dsea' i jmoo' ta' jmicøong' yaang'. Co' íb' jmáng' yaang' jaléng' i dsea' i jmoo' ta' lajo mi' guiéng' í' la'ó' yaaiñ' jogui mi' cøong' rúin' conrøø' quiá' jial líin' lajaang' lajaaiñ'. ¹³ Jo dsu' jnea' ja' nijmijløng' yee'naa' lí'gui jí' laco' sí'í' cóo' e ta' e oo'naa'. Dsøco' Fidié'bing' i quiu' ta' qui'naa' jie' jí' lí' catí'naa' e nijmó'naa' ta', jo jee' jo quíng' 'nú', dsea' seeng'na' fí' na fí' Corinto. ¹⁴ Jo uí' e lajob lí', joba' jnea' ja' cajmé'naa' ta' lí' ja' catí'naa' ie' lami' calisé'naa' jee' 'nú' lami' jééng'gui. Co' jneab' dsea' la'uii' i cangocá' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jee' 'nú'. ¹⁵ Jo jnea' ja' jmiráang' yee'naa' cóo' jalé' ta' e nicajmé' dsea' jiéng' e jmoo'naa' ta' lí' ja' catí'naa'. Co' jnea' lí' lí' síjeéng'naa' e eáang'gui nijmó'naa' ta' jee' 'nú' e lí' laco' ngóo' teá'gui síng'na' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang'. Jo dsu' nijmó'naa' lajo jee' 'nú' jie' jí' lí' catí'baa'. ¹⁶ Jogui jnea' síjeem'baa' cajo e niguiá'guí' júu' quiá' jial laang' dsea' jee' dsee' quiá'r' e fí' lí' huí'gui eáang' laco' neáang' 'nú', jo dsu' ja' ii'naa' nijmó'naa' lajo fí' lí' ja' catí'naa'. Dsøco' jnea' ja' ii'naa' fa' nijmiráang' yee'naa' cóo' jalé' ta' e nicajmé' dsea' jiéng'.

¹⁷ Jogui song seeng' dsea' i iing' jmiféng' 'ña', joba' guiú' gui e güijmifém'bre Fíi'naa' Fidié'. ¹⁸ Dsøco' i dsea' i fé' Fidié' guiú' uii' quiá', i dsea' íbing' i catíng' nili'goo', jo o' i dsea' i lico' fé' guiú' uii' quiá'r' 'ña'r'.

11

'Né' ñiing' dsi' dsea' cóo' jaléng' dsea' i jmigóo'

¹ Jo lana ne'duu' su nité' 'nú' e féng' áa'na' song lí' júu' í' jalé' e nifá'a la! Jo dseáng' jmee'ba' té'na' cóo' jnea' jialco' jí' e cuøøng'. ² Jo jnea' í'baa' 'goo' qui'na' e jie' mi' jmee'na' jalé' e ga'. Co' 'nú' líng'na' lafa' jaang' simí' i ja' ee' sí'ling', joba' nicacuøø' jnea' 'nú' júu' quié' e e nijéén' 'nú' e lafa' nicúung'na' guóo'na' dseáng' cóo' jaam' dseañu', jo i dseañu' í', íb' Dsea' Jmáang'. ³ Jo dsu' jnea' 'gó'baa' e niligøøng' 'nú' cóo' jalé' e í' óo'na', jo jalé' e jo nijmé' e ni'náng'na' e jmiféng'na' Dsea' Jmáang' e guiá' óo'na' jogui e ngocáng' óo'na' lí' laco' calí' i mi' do cajmigøøng'ne' Eva ie' malí' do. ⁴ Co' 'nú' jmoo'ba' té'na' e iáang' óo'na' cóo' lí' doñí' ii' dsea' i guiéé' fé' júu' quiá' i jiéng'gui laco' Jesús lí' laco' e júu' e nicaguiá' jnea' jee' 'nú'; jogui e guiá' óo'ba' íng'na' jmi'gui e jie' lí' laco' e Jmi'gui quiá' Fidié' e nica'íng'na' do; jogui íng'na' cajo júu' e jie'gui quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r' lí' laco'gui e nica'íng'na' do. ⁵ Jo dsu' jnea' ja' í' dsii' fa' e uøng' guí' laco' i dsea' i jing' e líin' dsea' cøong' i síng' Dsea' Jmáang' cuaiñ' quiá'r' cóo' i güitáang' 'nú' do. ⁶ Jo nañí' fa' jnea' ja' tñ'n' fá'a júu' jlo' mi' guiaa' júu' quiá' Fidié', jo dsu' ja' lín'n' lajo cóo' jalé' e tíin' ngán'n. Jo 'núb' dsea' nicañí'na' e lajob lí'naa' cóo' jalé' e nicajmé'naa' jee' 'nú'.

⁷ Jo ja' í' áa'na' e cajmé' e ga' dsu' uí' e ja' cacá'a jí' calí' ie' lami' caguiá'a jee' 'nú' e júu' quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r', co' ie' jo, jnea' cajgiaang' 'ñiá'a' fí' quini'na' e laco' 'nú' casáng'na' yá'gui. ⁸ Co' jnea' nica'ín'na' cuu' e nicacuø' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i seeng' fí' lí' jie' e laco' sea' e jmáan'na' ta' lajee' e jmoo' ta' fí' quini'na'. ⁹ Jo lajee' e cataan'na' jee' 'nú' líim' ee' cali'né'e, jo dsu' jí' jaang' 'nú' líing' ee' camí'i, co' mi' cagüilíng' jaléng' dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i seeng' fí' lí' se' Macedonia, í'bing' i cacuø' jnea' jalé' e 'né'e. Dsøco' jnea' cajmé' e uøng' e ja' ee' camí'i 'nú' e 'né'e, jogui dseáng' lajob nijmee'guí' cajo e jí' cóo' ja' ee' nimí'i 'nú'. ¹⁰ Jo uí' e dseáng' eáam' nita' dsii' e cuí'baa' jalé' júu' quiá' Dsea' Jmáang', joba' jí' jaang' dsea' i seeng' fí' latøøng' lí' se' Acaya cuøøng' lí' jnín' quié' e eáang' iáang' dsii' dsu' uí' e ja' mi' camí'i 'nú' jalé' e 'né'e. ¹¹ Jo j'jialí' fá'a lala líng' 'nú'? ¿Su e í' áa'na' e ja' 'neáan' 'nú'? ¿U', dseáng' o' lajo! ¿Co' ñib' Fidié' e eáam' 'neáang' jnea' 'nú'!

¹² Jo dseáng' mi' 'noo'bi' nijmee' e jí' laco' jmoo'o' jee' 'nú', jo lajoba' ja' nicuøøø' fí' jaléng' i dsea' i ngí' 'nó' uing' jial e nijmi'íáang' dsíir' jí' laco' e iáang' dsi' jnea'.

¹³ Co' jaléng' i dsea' í lico' ngir' jmóor' ta' jmigóong' dseab', dsuco' ngir' fé'r' e líiín' dsea' i casíng' Dsea' Jmáang' cuaiñ' quíá'~, jo dsu' o' já'~ e líiín' lajo.

¹⁴ Jo dsu' ja' dsigá' dsí'naa' e jmóor' lajo, dsuco' 'ñia' fii' i 'ling' i sii' Satanás cajo, jmáng' 'ñia'r' e líiín' lafa' jaang' ángel i jing' i casíng' Fidiée'. ¹⁵ Jo ja' 'né' fa' e nidsi'gá' dsí'naa' cajo, co' lajob líng' jaléng' i dsea' i jmoo' ta' quíá'~ fii' i 'ling' i 'líng' i dsea' í jmáng' yaaiñ' e líiín' dsea' guíúng'. Jo dsu' niguiéeb' jmiñ' mi' ni'íñ' iihuí' lí' laco'gui catíng' cóo'~ jalé' e jmóor' do.

Jalé' iihuí' e cangongíng' Paa'

¹⁶ Jo fii' túu' 'nú' calé' catú' e jí'~ jaang' 'nú' ni'í' áa'na' e jnea' ja' røø' lí' i; jo dsu' song lajobi' í áa'na' e líiín' n, joba' cuóø'~ na' jnea' fí' e nifón' n 'nú' laco'gui fé' jaang' dsea' i líng' lajo, jo lajoba' cuóøng' e nijmee' jnea' e ráan' n capi'. ¹⁷ Jo dsu' e jmiráang' jiu' 'ñiá' a la jmoo' lajo e lafa' ja' røø' lí' baa jo dsu' o' laco' ta' quíu' Fii'naa' Dsea' Jmáang' e nijmee' e. ¹⁸ Dsuco' fíim' dsea' seeiñ' e jmiráang' yaaiñ' cóo'~ jalé' e tíiín' ngáiñ' fí' jmi'guí' la, joba' lajob nijmiráang' 'ñiá' jnea' cajo. ¹⁹ Jo e jáb' e eáang' jmi' 'nú', jo dsu' jmoo'ba' té'na' e iáang' óo'na' cóo'~ jaléng' i dsea' i ja' røø' lí', ²⁰ jogui jmoo'ba' té'na' cajo cóo'~ jaléng' i dsea' i quíu' 'nú' ta' e nijmee' na' ta' fí' quinir', osi e jmi'í' r' jalé' e sea' quí' na', osi e jmigóøiñ' 'nú', osi e ja' jí' r' 'nú', osi e jmáiñ' 'nú' ga' é. ²¹ Jo dsu' i' líim' baa e nifí' i 'nú' e jnea' ja' caliseá' bí' quí' naa' fa' cajmó' naa' lajo cóo'~ 'nú'.

Jo song i dsea' i caguiaang' gui do teáb' dsí' r' e jmiráang' yaaiñ', joba' teáb' dsí' jnea' e nijmee' e lajo cajo, nañí' fa' fá' a la fé' jaang' dsea' i ja' røø' lí'. ²² Co' jmiráang' yaang' i dsea' í dsu' uí' e líiín' dsea' hebreo, jo dsu' lajob líng' jnea' cajo; jogui jmiráang' yaaiñ' dsu' uí' e líiín' dsea' Israel, jo dsu' lajob líng' jnea' cajo; jogui jmiráang' yaaiñ' dsu' uí' e líiín' siju' 'lí' yúu' Abraham, jo dsu' lajob líng' jnea' cajo. ²³ Jogui i dsea' í jmiráang' yaaiñ' e jmóor' ta' e nicangíiñ' quíá'~ Dsea' Jmáang', jo dsu' jnea' gui eáang' gui jmoo' o' e ta' e nicangíiñ' quíá'~ Dsea' Jmáang' laco'gui i dsea' í; jo dsu' fá' a lana lafa' fé' jaang' dsea' i ja' røø' lí'. Dsuco' jnea' eáang' gui nicajmé' e e ta' jo laco'gui i dsea' í, jogui jmi'gui' gui ya' nicajníng' dsea' jnea' fí' dsí' 'nú' laco'gui i dsea' í, jogui eáang' gui nicabóøng' dsea' jnea' laco'gui i dsea' í, jogui cajo jmi'gui' gui ya' jiu' ja' mí' cajún' n. ²⁴ Jo lajee' 'ñiá' né' cabóøng' dsea' judío jnea' guíguí' dsí' 'nú' ya' cóo'~ 'nií'. ²⁵ Jogui 'ni' ya' cabóøiñ' jnea' cóo'~ sii', jogui coo' ya' casi' ló' r' jnea' cuu'. Jogui 'ni' ya' cango'ang' moo' fí' lí' iuun', jogui coo' ya' cangongíiñ' e cajáa' fí' ni' jmi'í' lajee' coo' jmi' jogui coo' uóø'. ²⁶ Jogui eáam' nicajmé' e ta' ngí', jogui eáam' nicalidseáang' seen' mi' cuóo' o' jalé' gua' jogui mí' jín' n jaléng' í' jogui mí' seen' jee' jaléng' dsea' góo' o' cóo'~ gui mí' seen' jee' jaléng' dsea' i ja' líng' lajo. Jogui lajobi' nicalidseáang' seen' fí' lacaang' góo' dsea' cóo'~ gui lacaang' jee' mó' jogui lacaang' fí' ni' jmi'í'. Jogui nicalidseáam' bi' seen' cajo fí' jee' jaléng' dsea' i jmicaang' e líiín' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang'. ²⁷ Jo eáang' nicajmé' e ta' ii', jogui huíng' nicangojée' quíe' e, jogui jmi'gui' b' ya' ja' mí' caliseá' fí' quíe' e fa' e güiñ' laco' si' í', jogui nicamó' baa oo' cóo'~ jalé' e gó'ø' jogui cóo'~ jalé' jmi' e gú' u, jogui jmi'gui' b' ya' nicajáa' e ja' mí' cagó'ø' ii', jogui nicangongíim' baa iihuí' mi' tí' jí' güi', jogui nicangongíim' baa iihuí' cajo uí' e ja' sea' sí' i. ²⁸ Jo o' cóo'~ jí' e na eáang' huíng' nicangojée' quíe' e, co' eáang' huíng' dsijée' quíe' e laco' jmi' uí' e guíng' dsii' jial seeng' lajaléng' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang'. ²⁹ Jo song i líng' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang' ja' quí' r' jmi' cóo'~ e ta' e nicangíiñ' quíá'~ Fidiée', joba' lafa' lajob líng' jnea' cajo. Jogui song i líng' i dsea' la' í' cajméer' e catóng' jaang' gui dsea' rúíñ' fí' ni' dsee', joba' eáam' niliguíñ' n. ³⁰ Jo song seab' uíng' e nijmiráang' 'ñiá' a, joba' lajob nijmee' e cóo'~ jalé' e cuø' lí' e ja' quí' i jmi' jmoo' o'. ³¹ Jo Fidiée', i líng' Tiquíá' Fii'naa' Dsea' Jmáang', í'bing' i catíng' nijmiféng' naa' car' ngongíi jmi', jogui dsea' íb' dsea' niñí' røø' cajo e jmang' júu' já' ba' nicafá' a. ³² Jo ie' mi' cataan' n fí' Damasco, i dseata' i quíu' ta' fí' jo i jmoo' ta' quíá'~ dseata' dsea' féng' i sii' Aretas do, casiñ' 'lée' quíá' r' fí' tí' jní' e lí' si' iá' cuu' e si' lacúng' e fii' do e laco' ja' nicuór' fí' e nijúu' u, co' lami' iñ' e nisáiñ' jnea' jo nitóør'

jnea~ fi' dsii' 'nuñí'. ³³ Jo dsu' calisém` dsea` i cajgiáang` jnea~ fi' dse' e iá' cuu~ quiá' e fi' do e iuun` fi' coo` dsii' 'matá', jo lajoba' calí' i e caláan` n fi' jaguó` i dseata` do.

12

Jalé' e cangá' Paa'

¹ Jo nañí' fa' jii' coo` ja' ee' lí' i dsu' uii' e jmiráang` 'ñiá'a, jo dsu' lanagui 'né' ba' e niffi' i 'nú' jalé' e nicamó` o lafa' mi' quii' jogui jalé' e nica'iin` n e ja' mi' cajmijnéeng` Fidié` jéeng` gui. <sup>2</sup> Co' jnea~ cuim` baa jaang` dseañu' i líng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` , jogui lana ningóo' guiquiu' jii' mi' cajéeng` Fidié` ír` cateá' fi' lí' catí' 'ní' yá' jmigúí. Jo dsu' ja' ñii' si cangó` i dsea` do cóo` ngúu' táaiñ` osi lajii' jmigui' quiá' bre é, co' dseáng` lajii' Fidié` bing' i ní' jalé' e jo. ³⁻⁴ Jo dsu' ñib' jnea~ e i dseañu' do cangór` fi' ñiffi' , jo fi' jo canúur` júu' e dseáng` jii' ja' ní' dsea` jial nifé'r` uii' e jlo' eáang` , jogui e jii' jaang` dsea` jmigúí sea' fi' quiá'r` fa' e nifé'r` lajo; jo lifa' doba' ja' ñii' su cangó` i dsea` do cóo` ngúu' táaiñ` osi jii' cóo` jmigui' quiá' bre é, co' dseáng` lajii' 'ñiab' Fidié` ñir' e jo. <sup>5</sup> Jo jnea~ cuóom` lí' jmiráang` 'ñiá'a uii' quiá' jaang` i dsea` la'í, jo dsu' o' nijmiráang` 'ñiá'a uii' quié' e 'ñiá'a, lifa' nijmiráam` 'ñiá'a jii' quiá' e ja' quí' i jmiñ` jmee'. ⁶ Jo nañí' fa' iim` baa e nijmiráang` 'ñiá'a, jo dsu' song jmóo' o lajo, ofa' e lín` n jaang` dsea` i ja' røø` lí', dsuco' júu' já' lí' jalé' e fá' a na. Jo dsu' ja' iin` n e ni'í' dsii' dsea` e niing` guí jii' laco' e jnéen` n osi laco' jii' e jmóo' o osi jii' laco' e fá' a é. ⁷ Jo dsu' e laco' ja' ni'í' dsii' e niing` guí laco' jii' e lín` n lana dsu' uii' e ca'iin` n quiá' Fidié` jalé' e jlo' e ja' mi' cajmijnééin` jéeng` gui, joba' cangín` n coo` iihuí' e lí' lafa' coo` tóo' e ca'ién` n, jo e jo lí' lafa' coo' e jmáng' ta' fii' i 'líng' i sii' Satanás e jmáin' jnea` ga'. <sup>8</sup> Jo 'ní' néé' nicamí' i Fii' naa' Dsea` Jmáang` e nijér` e iihuí' do quié' e, ⁹ jo dsu' ír` nicasí'r` jnea~ lala: "Lajii' e guiún` n cóo` 'nú' ba' e 'né' quií', co' la'eáang` cóo` jaléng` i dsea` i ja' quí' jmiñ` yaang` cóo` jalé' e jmóo' eáang` gui jnéeng` jial tíí' 'gøñ' n." Jo uii' e lajob` lí', joba' jmi'íáam` dsii' cóo` jalé' e ja' quí' i jmiñ` jmee' e 'ñiá'a, co' la'eáang` cóo' e joba' jmili' Dsea` Jmáang` jial tíí' 'gøñ' n. ¹⁰ Jogui jmi'íáam` dsii' cajo uii' quiá' jalé' e ja' quí' i jmiñ` jmee' e 'ñiá'a do, jogui lajob` lín` n cajo mi' jmineang` dsea` jnea~ , jogui mi' ja' 'ga' lí' sea' jalé' e 'né' e, jogui mi' jmáng' dsea` jnea~ ga', jogui mi' dsijéé' huíng` quié' e; jo dsu' lí'íáang` dsii' mi' dsingín` n jalé' e na dsu' uii' e lín` n dsea` quiá' Dsea` Jmáang` , dsuco' mi' lí' i e eáang` gui ja' quí' jmiñ` jmee' 'ñiá'a, joba' eáang` gui quí' i jmiñ` e jmóo' o.

Eáang` guing` dsii' Paa` jaléng` dsea` i seeng` fi' Corinto

¹¹ Jo jnea~ lafa' jaang` dsea` i ja' røø` lí' lín` n uii' cóo` jalé' e nicafá' a na uii' quié' e; jo dsu' 'núb' dsea` nicacuóo' na' jnea~ 'goo' e nicafá' a lana. Co' 'nú' dsea` catíng` na' e nifo' na' guiá' uii' quié' e. Jo nañí' fa' ja' 'ga' lí' niim` bi' jnea~ , dsu' ja' uóng` guí laco' i dsea` caguaang` gui i güitáang` 'nú' cóo' do i ngí' fé' e líiñ` dsea` cóong` i casíng` Dsea` Jmáang` cuaiñ` quiá'r'. ¹² Jo 'núb' dsea` tíí' ní' na' e lajee' e nicataan` n jee' 'nú', dseáng` lajang` júu' lím` baa jaang` dsea` i casíng` Dsea` Jmáang` cuaiñ` quiá'r' , co' nicajmé` baa té' e cóo` jalé' iihuí' e dsingín` n. Jogui cuó' lí' cajo e lím` baa jaang` dsea` la'í uii' cóo` jalé' e lí' e quí' i jmiñ` e dsigá' dsii' dsea` e nicajmé` e la'eáang` cóo' b' 'gøng' quiá' Fidié'. ¹³ Jo dsu' ofa' cajmi' uóng` guí 'nú' uii' e ja' ee' camí' i 'nú' fa' e nijmicóo' na' jnea~ lí' laco' gui nicajmé` e cóo` jaléng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` fi' lí' jíé'. Joba' féng' oó' na' uii' quié' e fíng` song uii' e joba' cajmiquing` oó' na'.

¹⁴ Jogui lanagui ninéeb' guiá' quié' e e ni'ée' túu' 'nú' e catí' 'ní' ya', jo dsu' o' gui lana nimí' i 'nú' jalé' e 'né' e. Dsuco' ja' 'nó' jnea~ jalé' e sea' quií' 'nú', dsuco' jii' 'nú' bing' i 'nán' n. Co' 'núb' dsea` líng` na' lafa' jóo' o, cofa' jaléng` tiquiá' dsea` 'né' to' fíim` bre jiuung` quiá'r' , jo o' i jiuung` quiá'r' do 'né' to' fíng` tiquiá'r'. ¹⁵ Jo jnea~ e guiá' dsí' baa nijmeáan` n ta' jalé' e sea' quié' e, jo jiguí cartí' 'ñiá'a nijmeáan` n 'ñiá'a lajo e laco' ni' uíng` guiá' quií' na'; jo dsu' laco' ngóo' e eáang` gui lí' neáan` n 'nú', 'nú' lí' riquí' jmoo' na' cóo' jnea~ , co' jiu' gui 'neáang` na' jnea~ laco' ya'.

¹⁶ Jo e jáb' e lajee e cataang jnea cóo' 'nú' fí na, jíi' coo' ja' ee camíi' i 'nú' e 'né' e, jo dsu' seem i líing' 'nú' i fé' e lico' cajmé' e e caligóm' ba' e jíi' ja' calilí' na' lajo. ¹⁷ Jo dseáng' ja' mí' cajmigóong' jnea' 'nú' cóo' i dsea' i nicasín' n i nicango' ee' 'nú' fí na. ¹⁸ Jo camíi' i Tito jmi' ee' e nidsi' éer' 'nú' fí na, jo colíing' cóo' ír' casín' n i jaang' gui dsea' rú' naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'. Jo i Tito do dseáng' ja' cajmigóom' bre 'nú' mí' caguiér' fí na; jo dseáng' e jáb' cajo e laji' huóo' baa' røø' nica' ee' naa', co' conrøøb' í' dsí' naa'.

¹⁹ Jo jangám' ni' í' áa' na' cóo' jalé' e júu' la e jmi' óng' yee' naa' fí' quini' na', jo dsu' dseáng' o' lajo, co' jnea' í' lí' fé' naa' fí' quini' Fidiée' jalé' e júu' na jogui uii' e líi' naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' cajo. Jo jalé' e júu' e síi' naa' 'nú', dsea' rú' naa' i 'neáan' n eáang', e lí' laco' nidsicuáng' gui quii' na' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang'. ²⁰ Jo fá' a jalé' e júu' na, co' 'gób' jiu' e mí' niguiéé' e ni' ee' e 'nú' fí na, ja' niguién' n 'nú' jíi' laco' iin' n e líing' na', jogui 'nú' cajo ja' nimáang' na' jnea' jíi' laco' e í' óo' na' e líin' n. Co' 'gób' jiu' e jmoo' na' ta' jhíng' jogui ta' dsihuíng' quiá' rúng' jogui ta' guíng' quiá' rúng' jogui ta' guíng' dsii' jíi' cuaiñ' quii' na' yaang' na', jogui e ngí' na' ta' quie' jalé' adsee', jogui e ééng' na' dsea' rúng' na', jogui e jmiráang' yaang' na', jogui cajo e 'lee' na' quiá' dsea' rúng' na'. ²¹ Jogui 'gób' bii' cajo e mí' niguiéé' e ni' ee' e 'nú' fí na calé' catú', Fidiée' nijmér' e nilí' í' líin' n uii' quii' na', jogui nijmér' cajo e nilín' n fí' í' car' niquí' i uii' quiá' i fíing' 'nú' cóo' jalé' e dsee' e nilíing' na' ee' na' malii' eáang', co' ja' mí' catúu' bi' e jmoo' na' jalé' e 'lí' e lí' dsii' ngúu' táang' na' o' gui mí' catúu' na' e jmoo' na' jalé' e ja' catíng' dsea' jmóor' cóo' ngúu' táaiñ' cóo' lí' doñí' ii' dsea', jogui cajo dseáng' ja' mí' catúu' bi' e jmoo' na' jalé' e 'lí' lana lí' laco' quí' tíng' na' e jmoo' na' latí' jmií' na.

13

Júu' í' 'goo' lí' cadséng' quiá' Paa'

¹ Jo niti' 'ní' ya' e ni' ee' e 'nú' mí' niguiéé' e fí' na fí' Corinto. Jo fí' ni' jii' quiá' Fidiée' fé' e 'neáng' gáng' osi fíing' gui dsea' i tíi' ni' e laco' cuóong' ni' í' í' mí' ee' go ga' jmoo' dsea'. ² Jo ie' mí' cataan' n cóo' 'nú' fí na e catí' tú' ya', ca' í' baa' 'goo' quiá' jaléng' i nica' léé' lami' jééng' gui, jo co' lanagui huíim' táan' n laco' seéng' na', joba' í' túu' 'goo' quiá' jaléng' í' jogui quiá' jaléng' dsea' caguiiang' gui cajo, e mí' niguiéé' túu' fí na, dseáng' ngóo' e guiab' dsii' e nicuóøø' iihuú' laco' catíng' lajaléng' í', jo dseáng' ja' nijmee' baa' féng' dsii'. ³ Jo dsu' uii' e 'nú' iing' na' ní' na' røø' e su' já' e fé' Dsea' Jmáang' la' eáang' jnea', joba' dseáng' ni' ée' baa' 'nú' e lajob' líi'. Jo Dsea' Jmáam' ja' ua' líiñ' cóo' jalé' e jmóor' jee' 'nú', co' jmiñéem' bre jial' tíi' 'gøiñ'. ⁴ Jo e jáb' e jaang' dsea' jmi' gúu' i ua' líing' Dsea' Jmáang' ie' mí' cajúu' fí' dse' crúu', jo dsu' seeíñ' la' eáang' cóo' bí' 'gøng' quiá' Fidiée'. Jogui e já' bí' cajo e jnea' líi' naa' dsea' jmi' gúu' i ua' lí' laco' lami' líing' ír', jo dsu' jnea' nilisee' naa' cóo' 'nú' fí na la' eáang' cóo' bí' 'gøng' quiá' Fidiée' lí' laco' gui la seéng' Dsea' Jmáang' 'ñia' r' e laco' cuóong' e nijmó' naa' ta' fí' quini' na'.

⁵ Jogui lana, dsea' rú' naa', fíi' i 'nú' e nijáang' yaang' na' su' dseáng' lajang' júu' teá' teáang' na' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang', jogui e nijøø' na' cajo jial' í' óo' na'. Jogui cajo niñí' baa' e cøøm' seéng' Dsea' Jmáang' cóo' 'nú', jo song' ja' líi' lajo, joba' dseáng' nicalitúng' óo' na' lajii' e fí' guiú' lí' niteáang' na' cóo' júu' quiá' dsea' do. ⁶ Jogui dseáng' nitab' dsii' e jáb' líing' 'nú' e dseáng' ja' mí' calitúng' dsí' jnea' lajii' e fí' guiú' lí' nitée' naa' cóo' dsea' do. ⁷ Joba' jnea' mí' naa' Fidiée' uii' quii' na' e lí' laco' ja' nijmées' na' jíi' coo' e ga'. Jo dsu' jnea' ja' jmoo' naa' lajo e lí' laco' nijmilí' naa' fí' quini' dsea' rú' naa' e nicateá' lí' naa' lajii' fí' guiú' lí' nitée' naa' cóo' Dsea' Jmáang', co' jnea' mí' naa' Fidiée' e lí' laco' 'nú' nijmées' na' jmang' e guiú', nañí' fa' jnééng' naa' e líi' naa' dsea' i nicalitúng' dsii' lajii' fí' guiú' lí' nitée' naa'. ⁸ Dsuo' jnea' catíi' naa' e nijmó' naa' dseáng' jíi' laco' fé' júu' quiá' Dsea' Jmáang', co' ja' catíng' fa' e nijmó' naa' jalé' e jié' jíi' laco' la fé' e júu' jo. ⁹ Joba' jnea' eáang' íáang' dsí' naa' mí' ja' 'ga' lí' quíi' naa' jmií' cóo' jalé' e jmoo' naa', jo dsu' lajee' jo teáb' teáang' 'nú' lajii'

fí' guiá- lí- niteáang- na' cóo- Dsea`Jmáang-. Jogui cajo dseáng'- mí' 'noo`bi nimí- naa' Fidiée` e laco' nisíng'- tu' teá' fí' guiá- cóo- dsea` do. ¹⁰ Jo uí- e lajob lí', joba' jmo' o e jì' la quí- na' nú- gui e ninií- i e ni'ee` e 'nú' fí' na e laco' mí- niguiée' e fí' na, ja' ngí- lí- fa' 'né- e nijmeáan- n ta` e ta` e oo- la e nicangín- n quiá'- Dsea`Jmáang- e laco' ni'í- i 'goo` quí- na' dseáng'- lahuíng'. Dsaco' Dsea`Jmáang- nicacuø'r' jnea` e ta` e oo- la e laco' nijmee` e e 'nú' teá' gui nisíng'- na' fí' guiá- cóo- r' jo o' e laco' niqing` tu' tucang' na' e fí' lí- niteáang` na'.

¹¹ Jo lí- ngóo' cadséng-, dsea` rú' naa' dsea` quiá'- Dsea`Jmáang-, iin- n e seeng` na' e iáang` óo' ba', jogui jmi' úung` na' e laco' nisíng'- tu' teá' e fí' guiá- cóo- Dsea`Jmáang-, jogui cuø' bî' rúng` na', jogui røø` siing` na' lajaléng` na', jogui güiliseem` ba' juguí- júu` røø` conrøø` lajiiing` na'. Jo lajoba' Fidiée` i 'neáang` jneaa` aa' do jogui i cuø' jneaa` aa' e see- naa' juguí- júu` røø`, dseáng'- cøøm` niliseeiñ` cóo- 'nú'.

¹² Jogui féeng` rúng` na' e se' guoo` rúng` na' lacoø` ya' mí- jíe' jíng' rúng` na'.

¹³ Jo lajiiim` dsea` rú' naa' dsea` quiá'- Dsea`Jmáang- i seeng` fí' la guiéiñ' júu` guicóo- quí- na'.

¹⁴ Jo mí- i Fíi' naa' Dsea`Jmáang- e laco' niliñí- gui' jial tí' guiúíñ- cóo- 'nú' jogui e niliñí- gui' jial tí' 'neáang` Fidiée` 'nú', jogui cajo e laco' yejí- güiliseeng` Jmiguí' quiá'- Fidiée` cøøng` cóo- 'nú' lajaléng` na'.

Jo lajob nilí'.

Jo lana cató' e jì' catí- tú- quiá'- Paa- e catíng- jaléng` dsea` quiá'- Dsea`Jmáang- i seeng` fí' Corinto.

Júu[^] e t_{oo} fí ni jì quiá' Paa e catíng dsea seeng fí GALACIA

¹Jnea Paa lín'n jaang dsea apóo[^] i óo ta quiá' Dsea Jmáang, dsu' o' dsea jmigüf i ca'náang jnea o'gui dsea jmigüf i casíng jnea e nijmee e e ta la, dsuco' Dsea Jmáang 'ñia'bre cóo'gui Tiquí'ii' Fidiée, í'bing' i cajmée lajo, jo Tiquí'ii' Fidiée, íb' cajo cajmeer e cají'tu Jóor' Dsea Jmáang mi cangf e cajúin. ²Jo jnea, colíng cóo' jaléng' dsea quiá' Dsea Jmáang i caguiaang gui i taang cóo' jnea fí la, guiéng'naa' júu guicóo' quí' na' jaléng' 'nú', dsea quiá' Dsea Jmáang i neáng fí lí' se' Galacia. ³Jo nimí' i Tiquí'naa' Fidiée cóo'gui Fíi'naa' Dsea Jmáang e ní'fr gúea' quiá'r jee 'nú' jogui e nicuó'r 'nú' e seeng na' juguí' júu røø. ⁴Jo Dsea Jmáam bing' i cacuóøng 'ñia' e cajúin fí dse' crúu uí' dsee quí'naa' e laco' ja nisíng' yee naa' fí ga cóo' jalé' e 'lí' e sea fí jmigüf la, co' lajob cali'ing Tiquí'ii' Fidiée e cajmeer. ⁵¡Majmifém'baa're lata! Jo lajob 'né' lí.

Ja' sea e jié'gui júu laco' e júu quiá' Dsea Jmáang

⁶Jo eám' dsigá dsii e lajmináb catiúung 'nú' Fidiée e ja mí' ngóo eáng e cajáang' yaang'na' fí jaguór, co' dsea dobing' i caguíng' 'nú' uí' e eáng guiúng Dsea Jmáang cóo' 'nú'; jo dsu' lana, 'nú' ninaang'na' e já' líng'na' júu e jié'gui laco'gui júu quiá' Dsea Jmáang e quiá' jial laang dsea jee dsee quiá'r. ⁷Dsu' dseáng' e já' e ja sea e jié'gui júu, co' dseáng' lajii' júu quiá' Dsea Jmáam ba' sea. Dsu' lajii' e lí' e seeng dsea i jmicaang quí' na' jogui iñ' nijmisíin júu quiá' jial laang dsea jee dsee quiá'r. ⁸Dsu' song seeng dsea i jmóo lajo, ja e lí' fa' jneab osi jaang ángel i líng' guotii Fidiée i jáa' fí yú' jmigüf i guía' júu e jié'gui laco' júu quiá' Dsea Jmáang e nicaguía'naa' jee 'nú', jo jnea fá' a, güiguiém' Fidiée fí lí' 'lí' i dsea í' lata. ⁹Jogui fí' túu 'nú' calé' catú' lajii' e nicaffí' i 'nú' do: Lí' doñí' i dsea i guía' júu e sisíng'gui laco' e júu e nica'íng' 'nú' do quiá' jial laang dsea jee dsee quiá'r, jo güi'naang i dsea í' quiá' Fidiée lata.

¹⁰Jo e já', ja jmóo jnea jii' e jmi'íang' dsii' dsea jmigüf, co' dseáng' lajii' e jmi'íang' dsii' Fidiée ba' jmóo. Dsuo' faco' jnea iin n e lico' niliseen guiú' cóo' jii' dsea jmigüf, joba' ja lín'n jaang dsea i jmóo lajii' e iing Dsea Jmáang jóng.

Jial mi' ca'uíng Paa dsea quiá' Dsea Jmáang

¹¹Joba' iin n e ñí'ba', dsea rú'naa' dsea quiá' Dsea Jmáang, e lajii' e júu e guía' jnea quiá' jial laang dsea jee dsee quiá'r, dsu' e júu jo ja lí' laco' la í' dsii' moguí' dsea jmigüf. ¹²Jogui ja ca'íng' jnea o'gui calitín'n quiá' lí' doñí' i dsea jmigüf cajo, co' dseáng' lajii' Dsea Jmáam bing' cacuø' jnea e calicuí' i e júu jo.

¹³Jo nicanáb' 'nú' e ie lamí' jéeng'gui do, lajee nú' gui e nilicuín'n Dsea Jmáang, cajmé'baa úung' e cajmitii' røø lajii' e tíng' dsea áang' quí' e dsea Israel. Jogui eám' ga' cajmeaan'n jaléng' dsea quiá' Dsea Jmáang co' cartí' cajmé' e úung' e nijúum jaléng' i dsea í'. ¹⁴Jo ie jo, jee jaléng' dsea rún'n dsea Israel i conrøøng'jii' cóo' jnea, lajii' jnea bing' i jmiti'gui røø jalé' e quí' tíng' dsea góo' dsea Israel e jmóor, jogui cuóø' øre bí' e laco' nijmitir laco' sí'f e jo. ¹⁵Dsu' Fidiée caguín' jnea e ni'uíin n dsea quiá'r latí' jii' ie nú' gui niliseen'baa, jogui co' eám' 'neáiin' jnea joba' cató'r jnea e nijmee e ta quiá'r. Jo mí' catí' í' e iing ¹⁶Fidiée e nilíin e Jesús líng' Jóor, joba' calicuín'nre e laco' jnea niguiaa' e júu quiá' jial láai'n dsea jee jalé' dsee quiá'r, jo nijmee e jo jee jaléng' dsea i ja líng' dsea Israel. Dsu' ie jo ja cangó' o fa' e cangojmingí' i dsea jíéng' quiá' e júu jo, ¹⁷o'gui ngó' o fí Jerusalén ladsifí' cajo e ngosiin n e júu do cóo' jaléng' dsea i líng' dsea apóo' quiá' Dsea Jmáang lajee nú' gui e nilíin n lajo cajo. Dsu' ja' cajmé' e lajo, co' dsifí' ladob cangó' o fí Arabia fí lí' ja 'ga' lí' dsea seeng, jo mí' cangf jo, caquim' túu fí Damasco.

¹⁸ Jo mi~ cangf' 'ní jii' e calicuíñ'n Dsea` Jmáang~, joguiba' cangó~ o fí' Jerusalén e cangojmícuíñ'n Tú^ Simón, jo cóo'~ íb' cataan~ n jii'~ gui'ñiá' jmi~. <sup>19</sup> Jo fí' jo, lajii'~ Tiáa~ i rúng' Fíi'naa' Dsea` Jmáam~bing' camán~ n, jo ja' camán~ n dsea` apóo^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ i jiéng'gui. ²⁰ Jogui dseáng'~ nitab~ dsii' fí' quini' Fidiéé' e jalé' e jmo'o la dseáng'~ e jáb'~, co' ja' fá'~ a júu^ ta~ júu^.

²¹ Jo mi~ cangf' e táan~ n fí' Jerusalén, joguiba' cangó~ o fí' lí' se' Siria cóo'~ gui fí' lí' se' Cilicia. ²² Dsu' ie~ jo, jaléng' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' lí' se' Judea ja' mí' cuíñ' jnea~ dseáng'~ quini' lana. ²³ Jo lico' núu~ i dsea` do e fé' dsea` jiéng' lala uii~ quíe~ e: "I dseañ' i jmáang' jneaa~aa' ga' ie~ lami~ jéeng'gui do, lana ningir' guiar' júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ røøb' laco' jii'~ júu^ e já' lí' jneaa~aa' do, jo ie~ lami~ jéeng'gui do carti' jngam'bre jaléng' dsea` i já' líng' júu^ jo, co' lami~ iin~ dseáng'~ ni'ím~ e júu^ do congua'." ²⁴ Joba' i dsea` í' jmiféiñ' Fidiéé' uí'~ e nicalisím~ jnea~.

2

Mi~ ca'íng' dsea` apóo^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ i caguiaang~ gui do júu^ quíá'~ Paa~

¹ Jo mi~ cangf' guiqui' jing' lajo, cangób~ túu fí' Jerusalén colíng~ cóo'~ jaang' dsea` rú'naa' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ i sii' Bernabé, jo jeem~ bí' jaang'gui dsea` rú'naa' i sii' Tito cajo. ² Dsu' cangó~ baa fí' jo, co' lajob júu^ cajmea' Fidiéé' jnea~. Jo mi~ caguié~ e fí' Jerusalén, caseáng'naa' fí' cóo' lí' ja' 'ga' lí' dsea` jøø~ cóo'~ cóo' tú~ mñng' dsea` i si'neaang' i teáang~ nifí' quíá'~ dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ fí' do, jo lajee~ jo caffí' ire lajii' júu^ e guiaa~ jee~ jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel e quíá'~ jial laang' dsea` jee~ dsee~ quíá'r~. Dsu' cajmé~ e lajo, co' ja' iin~ n e ja' ní'íng' i dsea` teáang~ nifí' do jalé' ta' e nicajmé~ e, co' song lajo, joba' ja' ní'íng' jaléng' dsea` caguiaang~ gui e ta' e nicajmé~ e do jóng. <sup>3</sup> Dsu' jalém' dsea` i quíe' nifí' quíá'~ dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ fí' Jerusalén røøb' casíiñ~ cóo'~ jnea~, jo ja' cajméer' laguidseang' e ní'íng' Tito e lí' fí' ngúu' táaiñ' lí' laco' quí'~ tñng' dsea` Israel e jmóor', co' dsea` griegob líiñ' do jo ja' líiñ' dsea` Israel. <sup>4</sup> Dsu' e já'~, i líng' dsea` i jmicaang~ e líiñ' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ cali'íiñ' fa' Tito ní'íñ' e lí' fí' ngúu' táaiñ' do lí' laco' litíng' dsea` Israel. Jo i dsea` do cangotáaiñ' jee~ jnea' e laco' cár' cuente jial guíá'~ see~ naa' la'eáang' e cajáang' yee~ naa' fí' jaguó' Dsea` Jmáang~, co' i dsea` do iin~ fa' jnea' ní'íñ' naa' røø' e dseáng'~ 'né~ nijmití' túu' e júu^ quíu' ta~ quíá'~ Moi~ do e laco' ní'íng' dsee~ quí'naa'. ⁵ Dsu' dseáng'~ ja' cajmití'naa' jii'~ cóo' laco' iing~ i dsea` i jmicaang~ do e laco' ja' nilisíng~ júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ e guia'naa' jee~ 'nú' quíá'~ jial laang' dsea` jee~ dsee~ quíá'r~, co' ii~ naa' e ta' óo'na' e dseáng'~ jáb'~ e júu^ jo, jo cóo'~ jii'~ e júu^ job laang' dsea` jee~ jalé' dsee~ quíá'r~.

⁶ Jo lajaléng' dsea` i si'neaang' e teáaiñ~ nifí' quíá'~ dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ ja' cajíñ' fa' e jnea~ nijmisíñ'n lajii'~ e júu^ e guiaa~ do. Dsu' ja' e lí' quíe~ jnea~ ii' i dsea` í, co' røøb' lí'naa' lajalé'naa' fí' quini' Fidiéé'. ⁷ Jo ja' cajméé' i dsea` do fa' cajmisíiñ' lajii'~ júu^ e guiaa~ do, co' calilí' bre e Fidiéé'bing' cacuø' jnea~ e ta' e jmóo' la lana quíá'~ e guiaa~ e júu^ jo fí' quini' jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel, jo lajobi Fidiéé' cajo cacuø'bre Tú^ Simón ta~ guia' e júu^ jo fí' quini' jaléng' dsea` i líng' dsea` Israel. <sup>8</sup> Jo calilí' i dsea` do e Fidiéé'bing' ca'náang~ Tú^ Simón e nilíiñ~ dsea` apóo^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ i guia' júu^ quíá'~ dsea` do jee~ jaléng' dsea` Israel, jo lajob cajo ca'náang~ Fidiéé' jnea~ e nilíiñ~ n dsea` apóo^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ e laco' niguiaa~ e júu^ jo jee~ jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel.

⁹ Jo Tiáa~ cóo'~ gui Tú^ Simón jogui Juan i si'neaang' e líiñ' dsea` teáang~ nifí' jee~ jaléng' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~, íbing' i calilí' e Fidiéé'bing' i cacuø' jnea~ e ta' jo e íaang' dsíir'. Jo laco' calita~ dsíi' i dsea` í e røøb' ta~ jmoo~ naa' cóo'r~, co' røøb' júu^ e guia'naa' do, joba' casá' bre guóo'naa', jnea~ cóo'~ Bernabé, jo catigua' júu^ quí'naa' e jnea' nidsijmó'naa' ta~ guia' júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` Israel, jogui i dsea` í nidsijméer~ ta' lajob cajo jee~ jaléng' dsea` i líng' dsea` Israel. ¹⁰ Jo jii'~ laba' casí'~ guir jnea' e nijmiguiéng' dsí'naa' e jmicóo'~ naa' jaléng' dsea` quíá'~

Dsea` Jmáang` i` tiñling` i` neáang` fí` Jerusalén, dsu` jnea`^ jéem` nicajmi`úung`naa` e` jmoo`naa` lajõ.

Mi` ca'gaang` Paa` quiá`- Tú` Simón fí` Antioquía

¹¹ Jo mi` cang` jo, cangó`o` fí` Antioquía, jo lajee` job` caguié`- Tú` Simón fí` jo, jo cajim`baare dseang` fí` quinir` lana, co` ja` dseeng` jalé` e` cajméer` do. ¹² Co` lajee` e` nú`-gui niguilíng`- coo` tú`- míng` dsea` Israel i` cuíng` rúng`- cóo`- Tiáa~, colíim`- gø` Tú` Simón cóo`- jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i` ja` líng` dsea` Israel. Dsu` mi` tí` lí` caguilíng`- í, cajim` 'ñia`r` cóo`- i` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel do, o`gui gø`- guir colíing`- cóoiñ`- do cajo, co` 'góm`bre jaléng` dsea` Israel i` quiu` ta` e` tóo` lí` fí` nguú` táang` jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel. ¹³ Jo i` dsea` Israel caguiaang`- gui i` neáang` fí` Antioquía i` líng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` canaañ` éer` laco`gui Tú` Simón nañi` fa` niñi`bre`r` e` ja` dseeng` jalé` e` jmóor` do, jo latí` Bernabé canaañ` éer` lajõ ie` jo cajo. <sup>14</sup> Dsu` mi` calilí`i` e` ja` røø` ta` ée` i` dsea` do, co` ja` cóøng` røø` cóo`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang`-, joba` ca'gaan`- quiá`- Tú` Simón fí` quini` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i` teáang` do ie` jo, jo caffí`- ire lala: "Nu` calisén` e` lin` dsea` Israel, jo nicajmee`- e` lafa` ja` lin` dsea` Israel, dsuco` jo` jmiti`^ laco` jii`- laco` qui`- tñng` dsea` í` mi` caquié` cóo`- dsea` i` ja` líng` dsea` Israel. Jo` jiali` lana iin` e` niquiú`^ ta` laguidseaang` quiá`- jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel e` laco` nijmitir`- jii`- laco` qui`- tñng` dsea` Israel jo` lajõba` uiiñ`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`? Dseang`- ja` dseeng` laco` í` o`."

Jial íng` Fidié` dsea` e` ja` røøiñ` dsee` fí` quinir`

¹⁵ Jogui` 'na, Tú` Simón, colíing`- cóo`- jnea~, dsea` Israel lí`naa` latí` mi` cangáam`baa`, jogui` ja` lí`naa` la líng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel i` í` dsi`naa` e` líiñ` dsea` dsee`- dsea` qui`, co` ja` jmitir` jalé` júu` quiu` ta` quiá`- Moi` e` qui`- tñng`naa` dsea` lí`hi` dsea` Israel. ¹⁶ Dsu` jneaa`aa` nine`baa` røø` e` ja` íng` Fidié` jii`- jaang` dsea` e` líiñ` dsea` i` ja` røøng` dsee`- dsu` uii` e` jmitir` e` júu` quiu` ta` do, co` nine`baa` e` jii`- e` jáang`- yee`naa` fí` jaguó` Dsea` Jmáam`-, lajõba` íng` Fidié` jneaa`aa` e` ja` dsee`- røø`naa` fí` quinir`. Co` Fidié` jín`- e` jii`- jaang` dsea` líiñ` dsea` i` ja` røøng` dsee`- fí` quini` dsea` do dsu` uii` e` jmitir` júu` quiu` ta` quiá`- Moi`.

¹⁷ Jo song` jmi`úung`naa` jial` ni`íng` Fidié` jneaa`aa` e` ja` dsee`- røø`naa` fí` quinir` la'eáang` cóo`- Dsea` Jmáang`-, jo lajee` job` calilí`naa` e` lí`hi` dsea` dsee`- dsea` qui` cajo, co` ja` cajmiti`naa` e` júu` quiu` ta` do, dsu` o` Dsea` Jmáang`- dsea` cajméer` e` jneaa`aa` calilí`naa` lajõ. <sup>18</sup> Jo dsea` dsee`- dsea` quib` lín`n` song`já`- nilíng` túu` e` ja` dsee`- røø` fí` quini` Fidié` dsu` uii` e` jmiti` e` júu` quiu` ta` quiá`- Moi` do mi` cang` e` nicajáang`- 'ñia`a` fí` jaguó` Dsea` Jmáang`-. ¹⁹ Dsuco` jnea~, lana lí` lafa` ni`líim`baa, co` jo` seen` e` e` júu` do quiu`gui ta` quié`-e, dsu` lanagui` niseen` e` jmóo`o` lajii`- e` iing` Fidié`. Jo mi` catáng`- Dsea` Jmáang`- fí` dse` crúu`, joba` lí` lafa` røøb` catán`-n` cóo`r`. <sup>20</sup> Jo jo` seen` e` laco` iin`n` 'ñia`a` lana, co` Dsea` Jmáam`- nijmicóo`- jnea` e` seen` laco` iing`- ír`. Jo niseen` fí` jmigüi` la la'eáang` e` cajáang`- 'ñia`a` fí` jaguó` Dsea` Jmáang`-. Jo íb` cajo i` cajmi`neáang` jnea` jo cartí` cacuóøng` 'ñia`r` e` cajúñ` fí` dse` crúu` uii` dsee`- quié`-e. ²¹ Jo ja` niguiáa` ca` lajii`- e` guiúng`- Fidié` cóo`- jnea`. Jo faco` jaang` dsea` qui`r` jmiñ` e` ni`íng` Fidié` ír` e` ja` røøiñ` dsee`- dsu` uii` e` jmitir` e` júu` quiu` ta` quiá`- Moi` do, joba` ja` cali`né` e` cajúng`- Dsea` Jmáang`- uii` dsee`- qui`-ii` faco` lajõ.

3

Jna` e` la quíng`gui

¹ j` jmicaang` 'nú`, dsea` gálatas! j`jali` ca`uíng`- e` cajgiéeng` óo`na` e` jo` 'ga` lí` núu`na` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`? Dsuco` lajee` e` nicaguiá` jnea`^ júu` quiá`- Dsea` Jmáang`- jee` 'nú`, røøb` nica`éé`naa` 'nú` e` uing` e` catáng`- Dsea` Jmáang`- fí` dse` crúu`. <sup>2</sup> Jo jii`- jo iin`n` e` jmiguiéng`- áa`na` e` ja` ca`íng`- na` Jmiguí` quiá`- Fidié` la'eáang` e` jmiti`na` júu` quiu` ta` quiá`- Moi`, co` ca`líim`ba` dsu` la'eáang` e` cajáang`- yaang`na` fí` jaguó` Dsea` Jmáam`-. <sup>3</sup> Dseang`- bó`- jia` líng`na`, co` la`uii` ca`uíng`- na` dsea` quiá`-

Dsea`Jmáang- la'eáang' cóo'~ Jmiguí quiá'- Fidiéeb', jogui lana líng- na' e quí'~ba' jmií~ e seem'bi' cóo'~ Dsea`Jmáang- la'eáang' cóo'~ jí'~ bí' quií- na' yaang~na'. ⁴ Jo ja` e ta` cali'fing^ quií- na' lají'~ e ca'fing'- na' quiá'- Fidié' lajee' líng' na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- song lanagui ni'ling~na' nicá' na' fí' jieb'. ⁵ Joba' mi~ cuø' Fidié' 'nú' Jmiguí quiá'- laco' sí'í' jogui jmóor' jalé' e quí'~ba' jmií~ jee' 'nú', dsu' ja` cajméer' lajo uí'~ 'nú' jmití' na' e júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~, co' cajmée'bre lajo dsu' la'eáang' e cajáang'~ yaang~na' fí' jaguó' Dsea`Jmáang- mi~ cangí' e canúu- na' júu^ quiá'- bre.

⁶ Jo güiguiéng' áa' na' jial calí- cóo'~ 'líi~ yúu'~ Abraham, co' lalab fé' Fidié' fí' ní' jì' quiá'- r-: "Dseáng'- jáb'- calíng- yúu'~ Abraham júu^ quié'-e, joba' ca'fin'~nre e líiñ' jaang' dsea` i ja` røong' dsee-." ⁷ Joba' güiguiéng' óo' na' cajo e doñi' ií' dsea` i dseáng'- jáng' 'ñia' fí' jaguó' Fidié', jí'~ íb' dsea` i líng' jóo' 'líi~ yúu'~ Abraham. ⁸ Co' lami~ jéeng'gui fé' Fidié' fí' ní' jì' quiá'- r- e ni'ím'bre jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e líiñ' dsea` i ja` røong' dsee-, dsu' lají'~ i dsea` i jáng' yaang~ fí' jaguó'bre. Jo lanab lí' e júu^ jlo'^ quiá'- Fidié' e cacuø'r' 'líi~ yúu'~ Abraham mi~ cajín' fí' ní' jì' quiá'- r- lala: "Ni'ee- guiá- cóo'~ lajíng' dsea` seeng' fí' la'úng- fí' jmigüí' la'eáang' cóo'~ 'nú', Abraham." Jo lanab jí'~ lí' júu^ quiá'- Fidié'. <sup>9</sup> Jo lajoba' jaléng' dsea` i nijáng' yaang~ fí' jaguó' Fidié' lí' laco'gui cajáng' 'ñia' 'líi~ yúu'~ Abraham, joba' guiúb- ni'é- Fidié' cóo'~ jaléng' dsea` í'.

¹⁰ Jogui jaléng' dsea` i fí' dsí' e Fidiéeb' ni'íng' ír' e líiñ' dsea` i ja` røong' dsee- la'eáang' e jmitir' júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~, joba' nibíib- Fidié' quiá'- i dsea` í', co' lalab fé' fí' ní' jì' quiá'- r-: "Dseáng'- nibíib- Fidié' quiá'- jaléng' dsea` i ja` jmitir' dseáng'- røø' contøong- jalé' júu^ quiu' ta~ quiá'- r- e ca'fing' Moi~". Jo dsu' jí'~ jaang' dsea` quí'~ba' jmií~ nijmér- lajo. <sup>11</sup> Joba' nine~baa' røø' e ja` íng' Fidié' jí'~ jaang' dsea` e líiñ' dsea` i ja` dsee- røong' dsu' uí'~ e jmitiñ' e júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~; dsuco' lalab fé' fí' ní' jì' quiá'- Fidié': "Jo la'eáang' e jal' líng' jaang' dsea` júu^ quiá'- Fidié', joba' Fidié' íñ' i dsea` í' e líiñ' jaang' dsea` i ja` røong' dsee- fí' quini'." <sup>12</sup> Jo e fí' ní' júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~ do ja` fé' e 'né- nijáng' yaang~ dsea` fí' jaguó' Fidié'; dsuco' lalab fé' e júu^ quiu' ta~ do: "Jaléng' dsea` i jmitir' dseáng'- røø' contøong- e júu^ jo, joba' la'eáang' cóo'~ e júu^ dob seeíñ' cajo." ¹³ Jo Dsea` Jmáam- caquí' dsee- quí' ii' e laco' ja` cabíng- Fidié' jneaa~aa', dsu' o' uí'~ e cajmití' naa' dseáng'- røø' contøong- lají' júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~, co' caquí' dsee- quí' ii' la'eáang' e cabíng- Fidié' ír' cuaiñ' quí' jneaa~aa', dsuco' lalab fé' fí' ní' jì' quiá'- Fidié': "Mi~ júung- dsea` fí' dse' crúu^, joba' cuø' lí' e Fidiéeb' bí' quiá'- r-". <sup>14</sup> Dsu' la'eáang' e caquí' Dsea` Jmáang- dsee- quí' ii' fí' dse' crúu^, lajoba' ée' Fidié' guiá- cóo'~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel laco'gui nica'éer' guiá- cóo'~ 'líi~ yúu'~ Abraham lami~ jéeng'gui eáang' cajo. Jo co' Dsea` Jmáang- caquí' dsee- quí' ii' fí' dse' crúu^, lajoba' ni'íng' naa' Jmiguí quiá'- Fidié' la'eáang' e cajáang'~ yee~naa' fí' jaguó', co' lajob júu^ nicacuø'r' jneaa~aa' lami~ jéeng'gui.

Mi~ cacuø' Fidié' júu^ 'líi~ yúu'~ Abraham

¹⁵ Joba' fí' guí' 'nú', dsea` rú' naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, coo'gui júu^ e laco' cuøong' lí' síng- dsea': Facó' jaang' dsea` líng' ee' júu^ síiñ' cóo'~ jaang'gui dsea', jogui caráang- mají' quiá'- r- quiá'- e júu^ do, jogui catéer' niguóor' ni~, jo mi~ ningí' jo, joba' jo' cuøong' fa' nijgiéeng- gui jí'~ camí' júu^ laco' jí'~ nitoo~ e ni~ mají' do. ¹⁶ Jogui Fidié' cajmirø' júu^ cóo'~ 'líi~ yúu'~ Abraham cóo'~ gui jaang' dsea` siju' dsea` do. Güilñí' bi' cajo e ja` tóo' fí' ní' jì' quiá'- Fidié' fa' e cajmirø' e júu^ do quiá'- fíng' dsea` siju' Abraham, co' quiá'- jaam' dsea' e fé' e fí' ní' jì' do, jo íb' Dsea` Jmáang-. <sup>17</sup> Joba' fí' guí' 'nú' e júu^ la: Fidié' cacuø'r' júu^ 'líi~ yúu'~ Abraham jogui cajmirø' júu^ cóo'~ dsea` do cajo. Jo mi~ cangí'gui cuatrocientos treinta jí'~ lajo, ca'fing' Moi~ júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidié'; dsu' e júu^ jo ja` quí'~ba' jmií~ fa' niguiéng- ca' e júu^ e cajmirø' Fidié' cóo'~ 'líi~ yúu'~ Abraham do lami~ jéeng'gui, o'gui quí'~ba' jmií~ ni'náng- e jo ta' íng' e júu^ jo cajo. ¹⁸ Facó' jalé' e cuø' Fidié' jneaa~aa' do íng' naa' la'eáang' e jmití' naa' e júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~ do, joba' ja' cacuø' Fidié' e íaang' dsí' e jo facó' lajo. Dsu' Fidié' cajmitir' bre

e júu[^] e cajmirór[^] cóo[^] 'lii[~] yúu[^] Abraham e iáang[^] dsíir[^], có[^] lajob júu[^] nicacuør[^] dsea[^] do lami[~] jéeng[^]gui.

¹⁹ Joba[^] laco[^] cuøøng[^] fe[^]ee[^], ¿jie[~] li[~] íng[^] ta[~] júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^] Moí[~]? Có[^] cacuør[^] Fidié[^] e júu[^] quiu[^] ta[~] do mi[~] cang[^] e cajmээр[^] júu[^] cóo[^] 'lii[~] yúu[^] Abraham e laco[^] nilí[^] dsea[^] jmígüf[^] e røøiñ[^] dsee[^]. Jo cali[^]ím[^] ta[~] e jo cartí[^] cagüéng[^] i dsea[^] sijur[^] do, có[^] e júu[^] e cajmээр[^] Fidié[^] cóo[^] 'lii[~] yúu[^] Abraham lami[~] jéeng[^]gui do fé[^] cuaiñ[~] quiá[^] i dsea[^] sijur[^] dob. Jo la[^]uii[~] cangíng[^] Fidié[^] quiá[^] jaléng[^] ángeles i líng[^] guotiir[^] e júu[^] quiu[^] ta[~] do, jo ígui cangíñ[^] quiá[^] Moí[~], jo Moí[~] gui cartí[^] quini[~] jaléng[^] dsea[^] Israel. ²⁰ Dsu[^] ja[^] fa[^] dseáng[^] la guíng[^] 'neáng[^] i dsea[^] i níngíng[^] e júu[^] do mi[~] e júu[^] jo jáa[^] tí quini[~] jaam[^] dsea[^], có[^] 'ñiab[^] Fidié[^] cangíñ[^] e júu[^] jo fí quini[~] Abraham.

E[~] uing[~] e júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^] Moí[~]

²¹ Jo ¿su cuøøm[^] fe[^]ee[^] e e júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^] Moí[~] do ja[^] cóøng[^] røø[^] cóo[^] e júu[^] e cajmээр[^] Fidié[^] cóo[^] 'lii[~] yúu[^] Abraham do? ¿U[~], ja[^] lí[^] lajo[^] Dsucó[^] faco[^] e júu[^] quiu[^] ta[~] do cuø[^] e seeng[^] dsea[^] cøøng[^] cóo[^] Fidié[^], joba[^] faco[^] lajo cuøøm[^] sea[^] lí[^]ng[^] Fidié[^] dsea[^] e líñ[^] dsea[^] i ja[^] røøng[^] dsee[^] song jmitir[~] jalé[^] e júu[^] jo. ²² Dsu[^] lí[^] laco[^] fé[^] Fidié[^] fí ni[~] jì quiá[^] r[^], e lajñm[^] dsea[^] jmígüf[^] dseáng[^] jmitir[~] lajii[^] ta[~] quiu[^] dsee[^] quiá[^] r[^], jo lajoba[^] Fidiéeb[^] nicuør[^] jaléng[^] dsea[^] i cajáng[^] yaang[^] fí jaguó[^] Dsea[^] Jmáang[^] lí[^] laco[^] gui júu[^] cacuør[^] lami[~] jéeng[^]gui. Có[^] lajob júu[^] cajmirø[^] Fidié[^] lajii[^] ie[~] mi[~] nú[^] gui e nicuør[^] Moí[~] júu[^] quiá[^] r[^].

²³ Jo lajee[^] nú[^] gui e nigüéeng[^] Dsea[^] Jmáang[^] fí jmígüf[^] la e laco[^] já[^] nilí[^]naa[^] júu[^] quiá[^] r[^], joba[^] e júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^] Moí[~] do jéeng[^] jnea[^] lafa[^] 'núum[^] baa[^] la[^]ó[^] lí[^]naa[^] dsea[^] Israel cartí[^] mi[~] já[^] cali[^]naa[^] e cagüéng[^] Dsea[^] Jmáang[^] i caleáng[^] jnea[^] jee[^] dsee[^] quí[^] ii[^]. ²⁴ Jo laco[^] jaang[^] tiquiá[^] jiuung[^] jeeiñ[^] dsea[^] 'léeng[^] i jmóo[^] í quiá[^] jiuung[^] quiá[^] r[^], jogui lajob e júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^] Moí[~] do quie[^] nifí quí[^] ii[^] cartí[^] mi[~] catí[^] í[^] e calicuíng[^] naa[^] Dsea[^] Jmáang[^], jogui cali[^]ng[^] Fidié[^] jnea[^] aa[^] e lí[^]naa[^] dsea[^] i ja[^] røøng[^] dsee[^] la'eáng[^] e cajáng[^] yee[^] naa[^] fí jaguó[^] Dsea[^] Jmáang[^]. ²⁵ Dsu[^] lanagui e nicajáng[^] yee[^] naa[^] fí jaguó[^] dsea[^] do, joba[^] jo 'ga[^] lí[^] quie[^] nifí quí[^] naa[^] e júu[^] quiu[^] ta[~] do.

²⁶ Dsucó[^] jnea[^] aa[^], la'eáng[^] e nicajáng[^] yee[^] naa[^] fí jaguó[^] Dsea[^] Jmáang[^], joba[^] nilí[^]ii[^] jóo[^] Fidié[^] lana. ²⁷ Jo la'eáng[^] e nicajgáng[^] naa[^] jmiñ[^] e cuø[^] lí[^] e lí[^]naa[^] dsea[^] quiá[^] Dsea[^] Jmáang[^], joba[^] nilí[^]naa[^] lafa[^] jaam[^] dsea[^] cóo[^] r[^] lana. ²⁸ Jo jaléng[^] dsea[^] quiá[^] Dsea[^] Jmáang[^], ja[^] e lí[^] si lí[^]naa[^] dsea[^] Israel osi[^] o[^] lajo[^] é, si dsea[^] si[^]ñm[^] bi[^] é osi[^] o[^] lajo[^] cajo[^], si lí[^] bñ[^] dseañu[^] osi[^] dseam[^] é; dsucó[^] song see[^] naa[^] cøøng[^] colíng[^] cóo[^] Dsea[^] Jmáang[^], joba[^] lafa[^] jaam[^] dsea[^] lí[^]naa[^] lajalé[^] naa[^] cóo[^] r[^] jóng. ²⁹ Jo có[^] dsea[^] quiá[^] Dsea[^] Jmáam[^] nilí[^]guí[^], joba[^] dsea[^] siju[^] 'lii[~] yúu[^] Abraham lí[^]ñ[^] cajo[^], joba[^] dseáng[^] catí[^] baa[^] lajii[^] e cajíng[^] Fidié[^] e nicuør[^] dsea[^] quiá[^] r[^] lami[~] jéeng[^]gui.

4

¹ Jo e laba[^] iin[~] n fñ[^] guí[^] 'nú[^]: Facó[^] jaang[^] dsea[^] seeng[^] jaang[^] siming[^] jiuung[^] quiá[^] r[^], jo lajii[^] e sea[^] quiá[^] i tiquiá[^] do, joba[^] i siming[^] jiuung[^] dob nilí[^] quiá[^] mi[~] niféng[^] guir; jo dsu[^] lajee[^] e jiuuiñ[^] do, lí[^] lafa[^] e o[^] quiá[^] bre, nañí[^] fa[^] e quiá[^] bre[^] r mi[~] niféiñ[^]. ² Jo lajee[^] jo i jiuung[^] do dsea[^] jiém[^] to[^] fñng[^] ír[^] jogui dsea[^] jiém[^] née[^] ni[~] e sisée[^] quiá[^] r[^] do. Jo lí[^] mi[~] catí[^] í[^] lajii[^] júu[^] casée[^] tiquiá[^] i jiuung[^] do, joba[^] nicuøøng[^] jmeá[^] r[^] ta[~] lajii[^] e casée[^] dsea[^] do. ³ Jo lajob cangongñ[^] jnea[^] aa[^] cajo[^], lajee[^] e lí[^]naa[^] lafa[^] jiuung[^], nú[^] gui e nilicuíng[^] naa[^] Dsea[^] Jmáang[^], e dseáng[^] 'né[^] jmití[^] baa[^] jalé[^] e quiu[^] ta[~] quí[^] ii[^] e quí[^] tñ[^] naa[^] fí jmígüf[^] la. ⁴ Dsu[^] mi[~] catí[^] í[^] lajo[^], joba[^] casíng[^] Fidié[^] jóor[^] Dsea[^] Jmáang[^] fí jmígüf[^] la e caliséiñ[^] laco[^] liseeng[^] lí[^] doñí[^] ii[^] dsea[^] jmígüf[^]. Jogui có[^] dsea[^] Israel líiñ[^], joba[^] 'né[^] jmiti[^] bre e júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^] Moí[~] do. ⁵ Jo lajoba[^] caleáiñ[^] jnea[^], dsea[^] lí[^]naa[^] dsea[^] Israel e dseáng[^] 'né[^] jmití[^] baa[^] e júu[^] quiu[^] ta[~] do e laco[^] ni[^]ng[^] Fidié[^] jnea[^] e lí[^]naa[^] jóor[^]. ⁶ Jogui cali[^] e nilí[^]naa[^] jóo[^] Fidié[^], có[^] Fidié[^] casíñ[^] Jmígüf[^] quiá[^] r[^] la'eáng[^] cóo[^] jóor[^] Dsea[^] Jmáang[^] fí dsí[^] naa[^] lajaang[^] lajaang[^] naa[^]; joba[^] la'eáng[^] e Jmígüf[^] quiá[^] Fidié[^] do fé[^] naa[^] lala e iáang[^] dsí[^] naa[^]: “¿Teaa[^]! ¿Teaa[^]!” ⁷ Jo lajob lí[^], jo lí[^] guí[^] dsea[^] i jmiti[^] jalé[^] ta[~] quiu[^] e quí[^] tñ[^] naa[^] fí jmígüf[^] la, có[^] lana nilí[^]naa[^] jóo[^]

Fidiéé˘ lajaang` lajaang`naa', jò lajoba' niñíng`naa' e nicajíñ' lami˘ jéeng`gui e nicuó' r` dsea` quiá' r` .

Jial guing˘ dsíi' Paa˘ jaléng' dsea` quíá'˘ Dsea` Jmáang˘ i seeng' fí' lí' se' Galacia

⁸ Dsu' lami˘ jéeng`gui, lajee˘ nú'˘gui e calicuíng` 'nú' Fidiéé˘, líng`na' lafa' dsea` si'niing˘ uí'˘ e jmití'na' jalé' e qui'˘ títng`na' jmoo`na' cóo'˘ jaléng` diéé˘ i o' ja' . <sup>9</sup> Dsu' lanagui nicalicuíim`ba' Fidiéé˘, osi laco' cuóøng` fe'ee', e dsea` íb` dsea` i nicalicuíng` 'nú' . Joba' jjiáli' e nijmití'tu' calé' catú' jalé' e qui'˘ títng`na' do? Co' e jò ja' jé' lí' íng` ta˘ qui'˘ na' jí'˘ cóo' . <sup>10</sup> Co' 'nú' jmi'goo`na' jalé' jmi' osi jalé' si' osi jalé' jí' é . ¹¹ jJoba' eáam` guing˘ dsii' 'nú' fíng song ja` cali'íng` ta˘ jí'˘ cóo' lají'˘ ta˘ e nicajmé˘ e jee˘ 'nú'!

¹² Joba' mii'˘ i 'nú' la guíng`, dsea` rú'naa' dsea` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘ , e nijmées`na' laco'gui nicajmé˘ jnea˘ e jò jmití'tu' lají'˘ e qui'˘ títng`na' do. Dsu' 'nú'gui, eáam` guíú˘ nica'ee˘ na' cóo'˘ jnea˘ . <sup>13</sup> Jogui niñí'bi' cajo e jmohuíb' quíee˘ mi˘ canaan˘ guíaa˘ júu˘ quiá'˘ Dsea` Jmáang˘ jee˘ 'nú' e quiá'˘ jial laang` dsea` jee˘ dsee˘ quiá' r` . <sup>14</sup> Dsu' ja' e lí' e gab` e jmohuí' e quíee˘ do, có' 'nú' ja' cajmee˘ na' fa' e ja' cajmijíng`na' jnea˘ o'gui ca'naang`na' jnea˘ ca' dsu' uí'˘ e lí'n`n e jmohuí' do. Co' 'nú' guíúb˘ ca'íng`na' jnea˘ laco'gui íng` dsea` jaang` ángel i líng` guotíi˘ Fidiéé˘ i casíng` dsea` do, osi laco' Dsea` Jmáang˘ 'nía'bir é . <sup>15</sup> Jò jje' fí' ca'í' e jmi'íáang` óo' 'nú' cóo'˘ jnea˘ ie˘ do? Co' lanagui jò 'ga' lí' íáang` óo'na' . Dsucó' cuóøm` fá' a uii' qui'˘ na' ie˘ do e dseáng' lafa' nigú' 'nú' jminí'na' e nicuó'na' jnea˘ e laco' cuóøng` e nijmicóo'na' jnea˘ . <sup>16</sup> Jogui lanagui lí' lafa' e ni'ní' máam`baa' 'nú' dsu' uí'˘ e fón' n 'nú' e júu˘ ja' la .

¹⁷ Jò i dsea` i íng` nijmisíng˘ e júu˘ e quiá'˘ jial laang` dsea` jee˘ dsee˘ quiá' r` iin˘ e nigúitáang˘ 'nú' cóo' r` , jò dsu' jaléng` i dsea` í ja' í dsíir' laco' catíng˘ , có' líco' iin˘ e nimáang˘ 'nú' jnea˘ 'níb' . ¹⁸ Dsu' guíúb˘ cajo song seeng` dsea` i íng` e nigúitáang˘ 'nú' cóo' r` , lífa' i dsea` í 'né' í dsíir' laco' catíng˘ jogui 'né' e contøøm˘ eer` guíú˘ cóo'˘ 'nú' lí' laco'gui ee˘ jnea˘ mi˘ táan`n jee˘ 'nú' .

¹⁹ Dsea` rú'naa' i iin`n eáang`, calé' catú' caa˘ iihuí' uii' qui'˘ 'nú' laco'gui iihuí' íng` jaang` dseamf` mi˘ liseeng` jiuung˘ quiá' r` ; jogui caa˘ e iihuí' do cartí Dsea` Jmáang˘ nicuó' r` 'nú' e ni'uíng`na' dseáng' dsea` quiá' r` . <sup>20</sup> jJò eáam` iin`n e táan`n jee˘ 'nú' lana, có' jé'gui lí' e si'naa' dseáng' quini'na' lana; có' ja' níi˘ ee˘ ni'f` dsii˘ uii' qui'˘ na'!

E˘ calí' cóo'˘ Agar jogui Sara

²¹ Jogui iin`n e ningíi˘ na' quié˘ e e júu˘ la, jaléng` 'nú' i dseáng' iing`na' jmití'na' júu˘ quiú' ta˘ quiá'˘ Moí . Jò ¿su ja' mí cangáng` 'nú' jial lí' e júu˘ jò? ²² Co' jee˘ e júu˘ jò fé' e i líi˘ yúu' Abraham do caliséng` gáng˘ jóor' , jaang` i caliséng` cóo'˘ jaang` dseamf` i sii` Agar i si'niing˘ i jmóo' ta˘ huí' e ja' 'léeng' , jogui i jaang`gui do caliséng` quiá' r` cóo'˘ dseáng' dseamf` quiá' r` i sii` Sara i né' ni˘ jalé' e óor` cóo'˘ dseañ' quiá' r` . ²³ Jò i jóo' i dseamf` i si'niing˘ do caliséiñ` laco'gui liseeng` lí' doñí' i jóo' dsea` ; jogui i jóo' dseáng' dseamf` quiá'˘ 'líi˘ yúu' Abraham do caliséiñ` lajob cajo, dsu' lí' laco' niliti˘ lají'˘ júu˘ e nicacuó' Fidiéé˘ ír` lami˘ jéeng`gui . ²⁴ Jò dsu' líim˘ ee˘ guóng` jalé' e la; dsucó' lají' gáng˘ i dseamf` do líim˘ ee˘ júu˘ sisée˘ quiá' r` lajaang` lajaaíñ` . Jò i dseamf` jaang` i sii` Agar do cuó' cóo' lí' quiá' r` quiá'˘ lají'˘ júu˘ e cajmirø` Fidiéé˘ cóo'˘ Moí fí' yú' mó' Sinaí; joba' jaléng` dsea` i níng' la'eáang` cóo'˘ e júu˘ jò líiñ` lafa' dsea` si'niim˘ . <sup>25</sup> Jogui i dseamf` i sii` Agar do cuó' cóo' lí' quiá' r` fí' yú' mó' Sinaí e si' fí' Arabia e guóng` e jaléng` dsea` Jerusalén i seeng` fí' lí' se' Israel líiñ` lafa' dsea` si'niim˘ . ²⁶ Dsu' jaléng` dsea` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘ i catíng˘ e fíi` Jerusalén 'míi˘ quiá'˘ Fidiéé˘ do ja' líiñ` dsea` si'niing˘ . Jogui lí' lafa' niquí'baa' e fíi` jò . ²⁷ Co' lalab fé' fí' ni˘ jì quiá'˘ Fidiéé˘ :

Jmi'íáang` o' , dseamf` ,

'nú' i ja' mí cangoquieeng˘ yúu' ;

jogui jmi'íáang` a' cajo e ja' mí ca'ín' iihuí' laco' mi˘ liseeng` jiuung˘ quiá'˘ dsea` .

Dsucɔ' 'nɔ̀, dseamf̃ i catúũ dseañu' quíi' ,
 f̃f̃ing'gui jóo' niliseeng' laco'gui i dseamf̃ i seeng' dseañu' quiá' .
 Jo lanab fé' Fidié' f̃f̃ ni' jì' quiá'r' .

²⁸ Joba' f̃f̃-guá' 'nú' , dseá' rú'naa' dseá' quiá' - Dseá' Jmáang' , jnea~aa' colíing' cóo' i jóo' Abraham i sii' Isáa' do lí'naa' jóo' Fidié' e laco' niliti' lajii' júu' quiá'r' e nicacuø'r' 'lí' yúu' Abraham lami' jéeng'gui. ²⁹ Jo co' ie' jo i jóo' i dseamf̃ si'níing' do cajmeáin' ga' i jóo' dseamf̃ quiá' - 'lí' yúu' Abraham do i caliséng' la'eáang' cóo' ta' quiá' - Jmigu' quiá' Fidié' , jo lajob cajo jmoo' dseá' sijur' cartí' lana e jmáin' ga' rúin' . ³⁰ Jogui quié'na' cuente lajii' júu' quiá' - Fidié' e casí'r' Abraham: "Uøøng' f̃f̃ quií' i dseamf̃ i si'níing' colíing' cóo' jóo'r' do, co' ja' catíng' jóo' i dseamf̃ do lajii' guíe' quiá' i jóo' dseáng' - dseamf̃ quií' i né' ni' jaléb' e sea' quií'na' , yúu' Abraham." ³¹ Jo lajob lí' , dseá' rú'naa' , ja' lí'naa' lafa' jóo' dseamf̃ i si'níing' , co' lana nilí'í' lafa' jóo' dseáng' - dseamf̃ i ja' si'níing' do.

5

Dseá' Jmáam'bing' láang' jnea~aa' e laco' ja' lí'í' dseá' i lafa' si'níing'

¹ Joba' f̃f̃-guá' 'nú' , dseá' gálatas , e Dseá' Jmáam'bing' caleáang' jnea~aa' e laco' jo' 'ga' lí' quié' nifí' quií'ii' e júu' quiu' ta' quiá' - Moi' do. Joba' 'né' e niliseeng'na' e silaam'ba' , jogui jo' cuø' tu' f̃f̃ yaang'na' calé' catú' e nijmití' tu' jalé' e júu' jo.

² Jnea~Paa' , jo núu'na' júu' quié' e , jogui quié'na' cuente røø' jalé' e nifí'í' 'nú' , e song cacuøø' f̃f̃ yaang'na' e nitó' lí' f̃f̃ ngúu' táang'na' laco'gui tíng' dseá' Israel , joba' ja' e ta' íng' quií'na' jalé' e cangongíng' - Dseá' Jmáang' uí' 'nú' jóng. ³ Joba' f̃f̃-túu' 'nú' e lí' doñí' i' 'nú' i tóo' lí' f̃f̃ ngúu' táang' , joba' 'né' nijmití'na' dseáng' - røøb' lajalé' e júu' quiu' ta' quiá' - Moi' do. ⁴ Jo jaléng' 'nú' i í' dsí' e Fidiéeb' ni'í' 'nú' e líng'na' dseá' i ja' røøng' dsee' uí' e jmití'na' e júu' jo , joba' catiúum'ba' Dseá' Jmáang' jogui ca'náam' yaang'na' e laco' jo' nilíng'na' lajii' e guíung' Fidié' do. ⁵ Dsu' jaléng' jnea~aa' nisita' dsí'naa' e Fidié' ni'íng' jnea~aa' e lí'naa' dseá' i ja' røøng' dsee' la'eáang' cóo' Jmigu' quiá'r' jogui la'eáang' e cajáang' yee'naa' f̃f̃ jaguó' Dseá' Jmáang' . ⁶ Jogui song lí'naa' dseáng' - lajang' - dseá' quiá' - Dseá' Jmáang' , joba' ja' e lí' nañí' fa' tóo' lí' f̃f̃ ngúu' táang'naa' laco'gui litíng' dseá' Israel , dsucɔ' ja' e quíng' e jo , co' lajii' e quíng' f̃f̃ quini' Fidié' e jáang' yee'naa' f̃f̃ jaguó' Dseá' Jmáam' e laco' nijmi'neáang'naa' dseá' rú'naa' .

⁷ Jogui 'nú' , guíub' lami' seeng'na' cóo' - Dseá' Jmáang' ; dsu' lanagui líim' i' nicatáng' 'nú' júu' e nicatúu'na' e jo' núu'na' lajii' júu' quiá' - Dseá' Jmáang' . ⁸ Dsu' o' Fidié' i cajéeng' 'nú' e cajmee'na' lajo , co' dseá' do nicatø'r' 'nú' e laco' ni'uíng'na' dseá' quiá' - bre. ⁹ Jo lalab júu' røo' : "Coo' capí' quiéb' nijmé' níroo' ca' quiá' í'í' ." ¹⁰ Dsu' jnea~ tab' dsii' e la'eáang' cóo' - Dseá' Jmáang' ni'í' tu' áa'na' calé' catú' laco'gui í' dsí' jnea~ . Jo Fidiéeb' nicuø' iihu' i dseá' i jmigøøng' 'nú' cóo' jalé' e 'né' jmití'na' , jo ja' e lí' i' dseá' .

¹¹ Dseá' rú'naa' dseá' quiá' - Dseá' Jmáang' , faco' jnea~ guia' bii' júu' e dseáng' - la guím' 'né' jmé' dseá' quiá' - Dseá' Jmáang' e lí' f̃f̃ ngúu' táain' lí' laco' litíng' dseá' Israel , joba' faco' lajo , ja' e ta' e jmáng' dseá' Israel jnea~ ga' jóng. Jo faco' lajob jmoo' , joba' ja' liguíng' dseá' Israel uii' quiá' - jalé' e júu' e guiaa' quiá' - jalé' e cangongíng' - Dseá' Jmáang' f̃f̃ dse' crúu' jóng. ¹² Jogui jaléng' i dseá' i ngí' ta' jmigøøng' 'nú' do e quiá' e tó' lí' f̃f̃ ngúu' táang'na' , jguíu' guí' fa' nidsi' íim'bre congua' jo lajoba' nitiúui' 'nú' !

¹³ Jogui co' 'nú' , dseá' rú'naa' , Fidié' catø'r' 'nú' e laco' jo' quiu' guí' ta' quií'na' e júu' quiu' ta' quiá' - Moi' do. Jo co' lajob líng'na' , joba' jo' jmée'na' lí' doñí' ee' lí' óo'na' yaang'na' , co' dseá' silaam' nilíng'na' . Dsucɔ' guíu' - guí' e jmicoo' rúng'na' lajee' la'ó' yaang'na' uí' e 'neáang' rúng'na' . ¹⁴ Co' lajaléb' lí' fé' júu' quiu' ta' quiá' - Fidié' , e júu' laba' eáang'gui líti' : "Jmi'neáang' jaléng' dseá' rún' lí' laco'gui jmi'neáang' uø' ." ¹⁵ Jo song jmoo'na' ta' jíng' osi' ta' tíng' cóo' jalé' e síng'na' , joba' ni' íim' lajii' juguiú' júu' røø' e sea' jee' 'nú' e cangíng'na' e cacuø' Fidié' .

Jalé' e lî' dsíí' dsea' fí' jmiǵuî' jogui jalé' e iing' Jmiguî' quiá' Fidiéé'

¹⁶ Joba' fîi' guîi' 'nú' la guíng', dsea' rú'naa': Güiliseem'ba' contøng' la'eáang' cóo'~ Jmiguî' quiá' Fidiéé', jo lajoba' ja' jmití'na' lajîi' e lî' óo'na'. ¹⁷ Dsüco' jalé' e lî' dsi'naa' do ja' cóong' røø' cóo'~ jalé' e iing' Jmiguî' quiá' Fidiéé', jogui jalé' e iing' Jmiguî' quiá' Fidiéé' ja' cóong' røø' cóo'~ jalé' e lî' dsi'naa' do. Dsüco' lajî' tú' e na ja' røø' cóong' quiá', joba' ja' cuøøng' e jmée' 'nú' lajîi' e lî' áa'na' do. ¹⁸ Dsü' song 'nú' seem'ba' e quié' nifí' Jmiguî' quiá' Fidiéé' quíi'na', joba' e júu' quiu' ta' quiá' Moí' do jo' quiu' ta' quíi'na' lana jóng.

¹⁹ Jo ja' e huíng' e jøø'naa' quiá' jaléng' dsea' i cá' fí' ga' jogui jmóor' lajîi' e lî' dsíir' yaaiñ' fa' jalé' e la: mi' 'léé' jaléng' dseañu' osi jaléng' dseamí' e güiññ' cóo'~ dsea' i o' quiá'r', osi mi' jmóo' dsea' jalé' e lî' e jié'gui, osi mi' jmóor' jalé'gui e ja' tíi' ta' e qui' tñiñ' jmóor', ²⁰ osi mi' jmiféng' dsea' lí' doñí' ee', jogui mi' jmóor' ta' dsea' láang', osi mi' 'ní' ní' dsea' quiá' jaléng' dsea' rúin', osi mi' jmóor' ta' jñng', osi mi' suuiñ' laco'gui la lñng' jaang'gui dsea', osi mi' jmináb' liguiññ', osi mi' iññ' e íbre silíi'r' jalé' e sea', osi mi' 'naam'bre quiá' rúin' co' ja' røø' sñiñ', osi mi' jîi' la'ó' íbre tí' dsíir' sñiñ', ²¹ osi mi' dsihuññ' quiá' jaléng' dsea', osi mi' jmóor' ta' jngang' rúng', osi mi' jmóor' ta' í', osi mi' dsíng' cúin', osi mi' jmóo'biguir jalé' e ga' e jié' cajo. Joba' fîi' guîi' 'nú' calé' catú' laco'gui nicaffi' i 'nú' ie' lami' jeéng'gui do e jaléng' dsea' i qui' tñng' jmóo' jalé' e ga' lajo, joba' i dsea' í ja' niññiñ' e Fidiéé' quié' nifí' quiá'r', jogui ja' niññiñ' guieé' quiá'r' e cuø' Fidiéé' jaléng' dsea' quiá'r' cajo.

²² Dsü' mi' seeng' dsea' la'eáang' cóo'~ Jmiguî' quiá' Fidiéé', co' la'eáang' e Jmiguî' doba' jmi'neáang' rúin', jogui e íaang' dsíir', jogui e seein' juguiá' júu' røø' cóo'~ dsea' rúin', jogui e féng' dsíir' quiá' rúin', jogui e guíiññ' cóo'~ jaléng' dsea' rúin', jogui guíáb' éer' cóo'~ jaléng' dsea' rúin', jogui jmiti'bre lajîi' júu' e cuø', ²³ jogui ja' jmicøøng'~ yaaiñ' jee' dsea' rúin', jogui ja' jmóor' lajîi' ta' quiu'r' yaaiñ'. Jogui lajib' júu' quiu' ta' cóong' røø' cóo'~ e júu' la. ²⁴ Jogui jaléng' i dsea' i lñng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' lafa' cató' fí' dse' crúub' jalé' e ga' e jmóor' cóo'~ gui jalé' e lî' dsíir' yaaiñ', jo lajoba' ca'naam'bre quiá' e jo. ²⁵ Jo co' la'eáang' cóo'~ Jmiguî' quiá' Fidiéé' nisee'naa', joba' 'né' cuøø' fí' yee'naa' e e Jmiguî' dob' quié' nifí' quí' ii'.

²⁶ Jogui ja' 'né' jmicøøng'~ yee'naa' jee' jaléng' dsea' o'gui nijmijløng'~ yee'naa' o'gui nijmó'oo' dsihuíng'naa' quiá' jaléng' dsea' rú'naa' cajo.

6

Jmicóo'~na' jaléng' dsea' rúng'na'

¹ Joba' fîi' guîi' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', song móo' 'nú' e jaang' dsea' rúng'na' nicatøng' fí' ni' dsee', joba' jaléng' 'nú', dsea' seeng'na' la'eáang' cóo'~ Jmiguî' quiá' Fidiéé', 'né' nijmicóo'~ba' i dsea' í e laco' niliseeiñ' laco' la seeng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'. Jo jmee'ba' e guíung'na' cóo'r', jogui ñiim' áa'na' e laco' ja' güilí' e la quié' 'núb' cajo nijjúng'na' fí' ni' dsee'. ² Jogui jmicóo'~ rúng'na' cóo'~ jalé' e huíng' líi' quíi'na', jo lajoba' dseáng' niliti' lajîi' júu' quiá' Dsea' Jmáang'.

³ Jo song jaang' dsea' í dsíir' e niing' guir, dsü' o' ja' e lajo, co' líco' jmicøøng' 'ñia'bre song í dsíir' lajo. ⁴ Dsüco' lajaang' lajaam' dsea' 'né' í dsíir' su guíá' jalé' e jmóor' osi ja' dseeng' é. Jo song í dsíir' 'ñia'r' e guíá' lajîi' e jmóor' do, jo song dseáng' lajob' líi', joba' ja' 'né' jøø' jial' jmóo' dsea' jiéng'. ⁵ Dsüco' lajaang' lajaam' dsea' 'né' to' fñiñ' lajîi' e líi' quiá'r'. ⁶ Jogui i dsea' i jmitíng' júu' quiá' Dsea' Jmáang' 'né' cuø'bre i dsea' i e' quiá'r' do lajîi' e catíiñ' do e laco' nijmicóo'~ reiñ' do.

⁷ Jo ja' jmicøøng' yaang'na' cóo'~ jalé' e jmóo'na', co' jîi' jaang' dsea' cuøøng' lí' jmicøøiñ' Fidiéé'. Co'fa' lajîi' e jní' dsea' fí' ni' guóo'~ uø' quiá'r', e job' cajo e nisitñiñ' mi' niró. ⁸ Jo lajob' líi' cóo'~ i dsea' i seeng' laco' lí' dsíir' yaaiñ', co' mi' nití' í' quiá'r' e nijúuiñ', ni'nám'bre quiá' Fidiéé' lata'. Jogui i dsea' i seeng' laco' iing' Jmiguî' quiá' Fidiéé', joba' la'eáang' e Jmiguî' quiá' Fidiéé' dob' niliseeiñ' cøøng' cóo'~ dsea' do lata'. ⁹ Jogui song cuø' bí' yee'naa' e jmó'oo' jmang' e guíá', jogui song dseáng' ja' jmitúng'

dsi'naa' e jmo'oo' e jo, joba' mi~ nití' í', ni'íim'~baa' guiée^ qui'~ii' e cuø' Fidiée^ jaléng' dsea` quiá'r~. <sup>10</sup> Jōba' contøøm~ 'né~ jmo'naa' jmang'~ e guiú~ cóo'~ jaléng' dsea` jogui e jmicóo'~naa're, dsu' la guíng`gui eáang' 'né~ jmo'oo' lajō cóo'~ jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~.

Júu^ íí' 'goo` quiá'~ Paa~

¹¹ Jō jøø~na', dsea` rú'naa', jial tíí' cóo'~ e júu^ e jmo'o la quií~na! <sup>12</sup> Jō jaléng' i dsea` i jmoó` úung` e nitó^na' li~ fí' ngúu' táang`na', jmóor` lajō e laco' nijér~ guiú~ cóo'~ jaléng' dsea` caguaang~gui jogui e laco' ja` nijmeáng' dsea` ga` ír` uii~ quiá'~ e guiar' júu^ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ fí' dse' crúu^'. ¹³ Jō jì`gui jaléng' i dsea` i jmoó` úung` e tóo' li~ fí' ngúu' táaiñ` do ja` jmitir~ jalé' e júu^ quiú' ta~ quiá'~ Moi~. Dsu' jmóor` úung` e 'nú' nitó^na' li~ fí' ngúu' táang`na' e laco' nijmér~ ráaiñ` fí' quini' jaléng' dsea` jiéng' e nicalí'~bre 'nú' e nicajmee`na' li~ fí' ngúu' táang`na'. <sup>14</sup> Dsu' jnea~, jíí'~ cóo' ja` e jmoó`o ráan~n e jié'gui; có' dseáng'~ lajíí'~ e calí~ cóo'~ Dsea` Jmáang~ fí' dse' crúub^, jíí'~ joba' sée'~ e teá. Có' la'eáang' e catáng~ Dsea` Jmáang~ fí' dse' crúu^ba', jo` ee` ta` íing^ quié~ e jíí'~ cóo' jalé' e sea` fí' jmigüü' la lana, jogui líí' lafa' e cajúm~baa, có' jo` seen~ e quiú' ta~ jnea~ jalé' e sea` fí' jmigüü'. <sup>15</sup> Jogui jo` ee` ta` íing^ quií~na' song tóo' li~ osi ja` tóo' li~ fí' ngúu' táang`na' é; dsuco' lajíí'~ e quíng`gui quií~na' e nicaquí'~ jííng'~ yaang~na' fí' quini' Fidiée~, jo` joba' nilíng`na' dsea` 'míim~ lana. ¹⁶ Jō jaléng' i dsea` i seeng` laco' la líí' e júu^ e nica'fá'~a na, cóo'~gui jaléng' dsea` Israel i quie' Fidiée~ nifí' quiá'r~, güiliseem`bre juguiú~ júu^ røø, jogui güilí' b' fí' líng~ Fidiée~ ír` cajo.

¹⁷ Latí' lana jogui líí' dsé~gui cajo jíí'~ jaang` dsea` nicuø'~guir jnea~ iihuíí'; có' jalé' e güüí' e quiee~ la lana cuø' li~ e jmoó`o lajíí'~ e íing~ Fíí'naa' Dsea` Jmáang~.

¹⁸ Jōba' dsea` rú'naa', nimíí'~i Fíí'naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír~ güea' quiá'r~ jee~ 'nú'.

Jō lajob 'né~ lí'.

Jō lanab jíí'~ fé' jì' quiá'~ Paa~ e catíng~ jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' lí~ se' Galacia.

Júu[^] e too[~] fí[~] ní[~] jí[~] quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí⁻ ÉFESO

¹Jnea[~] Paa⁻ líinⁿ jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] i jmóo⁻ ta[~] ni[~] júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co[~] lajob ta[~] e cali[~]íang⁻ dsíi⁻ Fidiée[~] cacuø^r jnea[~]. Jo guiéen[~] n júu[^] guicóo[~] quíi⁻ na[~], jaléng[~] 'nú', dsea⁻ quiá⁻ Fíi[~]naa[~] Fidiée[~] i neáang⁻ fí⁻ Éfeso i já⁻ líng⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ²Jo mii[~] i Tiquí[~]naa[~] Fidiée[~] cóo[~] gui Fíi[~]naa[~] Dsea⁻ Jmáang⁻ e ni[~]r⁻ güea[^] quiá⁻ r⁻ jee[~] 'nú', jøgui e nicuø^r 'nú' e seeng⁻ na[~] juguiá⁻ júu[^] røø.

Jalé[~] e guiá⁻ e nicacuø^r Fidiée[~] jnea[~] aa[~]

³Jo majmifém[~] baa[~] Fidiée[~] i líng⁻ Fidiée[~] quiá⁻ Fíi[~]naa[~] Dsea⁻ Jmáang⁻ jogui i líng⁻ Tiquiá[~] r⁻ cajo, dsæco[~] la'eáang⁻ e líi[~] lafa[~] jaang⁻ dsea⁻ cóo[~] Dsea⁻ Jmáang⁻, lajoba[~] Fidiée[~] nicacuø^r jnea[~] aa[~] jalé[~] e guiá⁻ e sea⁻ quiá⁻ e jáa⁻ fí⁻ lí⁻ guiíñ⁻ e laco[~] uíng⁻ guiá⁻ quí⁻ ii'. ⁴Jo Fidiée[~] caguíñ[~] jnea[~] aa[~] latí⁻ jíi[~] mii[~] nú⁻ gui e nitiroo[~] jmigú[~] e laco[~] niliguiúng⁻ naa[~] fí⁻ quinir⁻ e ja⁻ dsee⁻ sea⁻ quí⁻ ii' la'eáang⁻ cóo[~] Dsea⁻ Jmáang⁻. ⁵Jo co[~] eáam⁻ 'neáang⁻ Fidiée[~] jnea[~] aa[~], joba[~] caguiar⁻ guiá⁻ latí⁻ mali⁻ e laco[~] nijéiñ⁻ jnea[~] aa[~] laco[~] jóo[~] bre la'eáang⁻ cóo[~] Dsea⁻ Jmáang⁻, lí[^] laco[~] gui jíi[~] e cali[~]íang⁻ dsíir⁻ 'ñia[~] r'. ⁶Jo cajméer⁻ lajo e laco[~] nijmiféng[~] naa[~] Fidiée[~], co[~] eáam⁻ guiúñ⁻ cóo[~] jnea[~] aa[~] nañí⁻ fa[~] ja⁻ catí⁻ naa[~] e jo. Jo cacuø^r jnea[~] aa[~] e jo e ja⁻ 'lee[~] jíi[~] coo[~] la'eáang⁻ cóo[~] Jóor⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i 'neáaiñ⁻ eáang⁻ do. ⁷Jo co[~] eáam⁻ 'neáang⁻ Fidiée[~] jnea[~] aa[~] nañí⁻ fa[~] ja⁻ catí⁻ naa[~], joba[~] nicaleáiñ⁻ jnea[~] aa[~] jee[~] dsee⁻ quí⁻ ii' la'eáang⁻ cóo[~] jmi[~]øng⁻ Jóor⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e catuu[~] fí⁻ dse[~] crúu[^]. Jo la'eáang⁻ cóo[~] e jmi[~]øng⁻ dsea⁻ do ca[~]fiñ⁻ dsee⁻ quí⁻ naa[~]. ⁸Jo co[~] eáam⁻ guiúng⁻ Fidiée[~] cóo[~] jnea[~] aa[~] nañí⁻ fa[~] ja⁻ catí⁻ naa[~], joba[~] cacuø^r jnea[~] aa[~] e tíi⁻ naa[~] jogui e ngáng[~] naa[~] ⁹jalé[~] e iññ⁻ jmóor⁻ 'ñia[~] r' e ja⁻ ní⁻ dsea⁻ jéeng[~] gui, lí[^] lajíi[~] júu[^] e nicacuø^r jéeng[~] gui quiá⁻ jalé[~] e nijmitir⁻ la'eáang⁻ cóo[~] Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹⁰Jo lí[^] laco[~] gui jíi[~] e nicaguiá⁻ Fidiée[~] guiá⁻ jéeng[~] gui, dseáng⁻ nilitib⁻ laco[~] sí[~] mí⁻ nití⁻ í⁻ lajo e Dsea⁻ Jmáam⁻ niliñ⁻ dsea⁻ mogui⁻ quiá⁻ lajaléng[~] jogui quiá⁻ lajalé[~] e sea⁻ fí⁻ ñifí⁻ cóo[~] gui fí⁻ ní⁻ guóo[~] uø⁻ la.

¹¹Jo lajíi[~] mali⁻ Fidiée[~] nicaguíñ[~] jnea[~], dsea⁻ lí[~] naa[~] dsea⁻ Israel, e laco[~] ni[~]uíng⁻ naa[~] jóor⁻ la'eáang⁻ cóo[~] Dsea⁻ Jmáang⁻ lí[^] laco[~] gui nica[~] dsíir⁻ jéeng[~] gui e nijmér⁻; jo jalé[~] e jmóo⁻ Fidiée[~] do, jmóor⁻ laco[~] jíi[~] e líiñ⁻ e guiáb⁻. ¹²Jo nicajméer⁻ lajo e laco[~] jnea[~], dsea⁻ nita[~] dsi[~] naa[~] la[~]uii⁻ e Dsea⁻ Jmáang⁻ nileáiñ⁻ jnea[~] jee[~] dsee⁻ quí⁻ ii', see⁻ naa[~] e nijmiféng[~] naa[~] Fidiée[~], co[~] íb⁻ dsea⁻ laniing⁻ 'gøiñ⁻'. ¹³Jo lajobi jaléng[~] 'nú', dsea⁻ ja⁻ líng⁻ na[~] dsea⁻ Israel, mí⁻ canú⁻ naa[~] e júu[^] já⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e quiá⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee[~] dsee⁻ quiá⁻ r⁻, jogui ca[~]uíng⁻ na[~] jóo[~] Fidiée[~], joba[~] cacuø^r Fidiée[~] 'nú' Jmiguí[~] quiá⁻ lí[^] laco[~] gui júu[^] e nicacuø^r jéeng[~] gui e laco[~] liing⁻ na[~] e líng⁻ na[~] dsea⁻ quiá⁻ r⁻. ¹⁴Jo co[~] seem⁻ e Jmiguí[~] quiá⁻ Fidiée[~] do cóo[~] jnea[~] aa[~], joba[~] lita[~] dsi[~] naa[~] e ni[~]íng⁻ naa[~] lajíi[~] e catí⁻ naa[~] quiá⁻ Fidiée[~] cartí⁻ mí⁻ nileáiñ⁻ jnea[~] aa[~] conguiá⁻ jee[~] jalé[~] dsee⁻ quí⁻ naa[~], jnea[~] aa[~] dsea⁻ lí[~] naa[~] dsea⁻ quiá⁻ r⁻. Jo lajob nijmiféng[~] naa[~] re, co[~] íbre dsea⁻ laniing⁻ 'gøiñ⁻' fí⁻ la'úng⁻.

Jalé[~] e mi[~] Paa⁻ Fidiée[~] uii[~] quiá⁻ jaléng[~] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻

¹⁵⁻¹⁶Jo uii[~] quiá⁻ e cajmée⁻ Fidiée[~] e nilíng⁻ naa[~] jóor⁻, joba[~] laco[~] ya[~] mí⁻ fón[~] n dsea⁻ do, cuøø⁻ øre gui[~] máang[~] uii⁻ 'nú' latí⁻ mí⁻ caliñii⁻ e cajáang[~] yaang[~] na[~] fí⁻ jaguó⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jogui eáam⁻ jmi[~]neáang⁻ rúng[~] na[~] cóo[~] jaléng[~] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ caguiaang⁻ gui cajo. ¹⁷Jogui mii[~] i Fidiée[~] i líng⁻ Fidiée[~] quiá⁻ Fíi[~]naa[~] Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui i líng⁻ Tiquí[~] ii' i laniing⁻ 'gøng[~]' do cajo, e nicuø^r 'nú' e tíng⁻ ngáng[~] na[~] i dseáng⁻ Fidiée[~] la'eáang⁻ cóo[~] Jmiguí[~] quiá⁻ r⁻, jo lajob nilicuíng[~] gui[~] r guiá⁻ cajo. ¹⁸Jogui mii[~] i Fidiée[~] e nicuø^r 'nú' e nijneá⁻ moguí[~] na[~] e laco[~] niliñí⁻ na[~] e e nisijeeng[~] na[~] e ni[~]íng⁻ na[~] quiá⁻ r⁻, co[~] dsea⁻ quiá⁻ bre nilíng⁻ na[~], jogui jial tíi⁻ jlo[~] jogui niguo[~] jalé[~] e cuø^r Fidiée[~] jaléng[~] dsea⁻ quiá⁻ r⁻ i catíng⁻ lajo. ¹⁹Jogui mii[~] i Fidiée[~] cajo e niliñí⁻ 'nú' jial ja⁻ cøng⁻ cóo[~] 'gøng[~]' Fidiée[~], jo cóo[~] e 'gøiñ⁻' do jmicóo[~] jnea[~] aa[~],

dsea` lí'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-. Jo cóo' e laniing- 'gøng' dsea` do, cóo' e job cajo cajméer` 20 e cají'tu Dsea` Jmáang- mi~ cangf e cajúin-, jo caguiéin lí' lí' dsé' laco' guiin~ 'ña'r' fí' ñiff-. 21 Jo cacuø' Fidié' Dsea` Jmáang- e f'bing' laniing- gui eáang' jee~ lajaléng' i seeng' fí' yú'^ jmigüf, fa' jaléng' dsea` mogui~, jogui jaléng' i si'neang' i quiu' ta~, cóo' gui dsea` laniing- i quiu' ta~, lí' doñí' i dsea` ee' ta~ oor' i quiu' ta~ lajee~ lana o si lajee~ lí' dsé' gui é. 22 Jo lajalé' niguiá' Fidié' fí' uii~ tii~ Dsea` Jmáang-, jo cangfím' bir cajo e líng' dsea` do dsea` mogui~ quiá' lajaléng' dsea` quiá'r-. 23 Jo jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- líiin' lafa' coo' ngúu' táaiñ cóo' dsea` do, joba' røøb` sea` quí' ii' laco' gui la sea` quiá' dsea` do, jo dsea` íb' dsea` mogui~ quiá' lajaléng' cóo' gui lajalé' e sea` fí' la'úng-.

2

Fidiéeb` dsea` caleáaiñ` jneaa`aa' jee~ dsee- quí' ii'

1 Jo lami~ jéeng' gui do, jaléng' 'nú' líng' na' lafa' 'liim~ba' fí' quini' Fidié' uí' jalé' e 'lee~na' jogui uii~ jalé' dsee- e ee~naa', 2 co' caliséng' na' e jmoo' na' jialco' nirøng' na' dsee- laco' gui la jmoo' dsea` jmigüf, jogui cajmití' na' lajii~ ta~ quiu' fii~ i 'líng'^ i quie' niff' quiá' jalé' guí' 'lí' e íí' fí' yú'^ jmigüf. Jogui i fii~ i 'líng'^ do née' nir~ jaléng' dsea` i ja' jii~ Fidié'. 3 Jo lajob cajo lami~ see- jneaa`aa' lajii~naa' lami~ jéeng' gui e jmoo~naa' lajii~ e ja' dseeng' e ii~naa' yee~baa', co' jmoo~naa' doñí' ee' ja' dsí'naa' jogui í' dsí'naa'. Jo co' lajob jmoo~naa', joba' catíi~baa' e ni'íng'~naa' iihuú' eáang' quiá' Fidié' uii~ quiá' jalé' e ja' dseeng' e jmoo~naa' do lí' laco' gui iihuú' e íng' jaléng' dsea` jmigüf i jmoo' jialco' nirøin' dsee-. 4-5 Dsu' Fidié' eáam' fí' líiin' jaléng' jneaa`aa', jogui eáam' cali'neáaiñ' jneaa`aa', joba' cangfíng' naa' quiá'r' e see~naa' lafa' 'míim~baa' la'eáang' cóo' Dsea` Jmáang- nañí' fa' lí'naa' lafa' e 'liim~bí' uí' dsee- quí' naa'. Co' la'eáang' e guíum- Fidié' cóo' 'nú' nañí' fa' ja' catíng' na', joba' nicaleáaiñ' 'nú' jee~ jalé' dsee- quí' na' lana. 6 Jo Fidié' cajméer' e lafa' røøb` cají'túu' cóo' Dsea` Jmáang- mi~ cají'tu dsea` do, jogui lafa' caguiéin' jneaa`aa' colíing' cóo' dsea` do fí' ñiff' quiá'r-. 7 Jo cajméer' e jo e laco' nicuø' lí' lata~ jial tíí' guíung- Fidié' cóo' jneaa`aa' e jii~ ja' catíi~naa' e eáam' 'neáaiñ' jneaa`aa' la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea` Jmáang-. 8 Jo co' guíum- Fidié' cóo' 'nú' e jii~ ja' catíng' na', joba' nicangfíng' na' e nileáng' na' jee~ dsee- quí' na' la'eáang' e cajáang'~ yaang~na' fí' jaguór'. Dsu' e jo ja' calí' na' yaang~na', co' Fidié' bing' cacuø' 'nú' e jo e ja' 'lee'-. 9 Jo jalé' e jo ja' lí'naa' uii~ quiá' jalé' e jmoo~naa', dsuco' faco' lajo, joba' cóo' e job' nijmijløng'^ yee~naa' jóng. 10 Dsu' Fidié' bing' nicajmée' jalé' e jo quí' ii', co' cajméer' e lafa' cali'míim~baa' la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea` Jmáang- e laco' nijmó'oo' jmang' e guíu' lí' laco' gui jii~ guíu' nicaguiar' quí' ii' jéeng' gui e nijmó'oo'.

Jial see~naa' juguiú' júu^ røø' la'eáang' cóo' Dsea` Jmáang-

11 Jo téé' áa' na' jial líng' na' ie~ lami~ jéeng' gui do, 'nú' dsea` ja' líng' na' dsea` Israel. Jo jaléng' jnea'^ i líng' dsea` Israel i títng' tóo' lí' fí' ngúu' táang' lajii~ dseañu' e laco' cuø' lí' e lí'naa' dsea` quiá' Fidié', jo jneab'^ cajo i fé' e ja' líng' 'nú' dsea` quiá' Fidié'. 12 Jo jmiguiéng' áa' na' e ie~ lami~ jéeng' gui do ja' mí' cuíng' na' Dsea` Jmáang-, jogui jmaquíim' í' oo' na' laco' gui jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` siju' dsea` Israel, jogui ja' catíng' na' lajii~ júu^ e cajmée' Fidié' jogui cajmirør' cóo' jnea'^. Jo lami~ jéeng' gui dsea` i ja' cuíng' Fidié' lami~ líng' na', o'gui líng' ee' sijeá' na' quiá' Dsea` Jmáang-. 13 Jo lami~ jéeng' gui ja' cuíng' na' Fidié', dsu' lanagui nicuíim'ba' dsea` do la'eáang' cóo' Dsea` Jmáang- i catíu' jmi'øøng- fí' dse' crúu' mi~ cajúin- uii~ jneaa`aa'. 14 Jogui lana, la'eáang' cóo' Dsea` Jmáam~ba', røøb` ni'í' dsí'naa' lajii~naa', jogui jo' 'ní' néeng' rú'naa'. Co' lami~ jéeng' gui lí' lafa' si' íáb' e sijní' quí' ii' laca' íng'~naa', co' 'ní' néem' rú'naa'. Jo líí' lafa' Dsea` Jmáang- cajgiéin- e íá' do mi~ cajúin- fí' dse' crúu'. 15 Co' mi~ cajúng- Dsea` Jmáang- uii~ jneaa`aa', joba' ca'uíng- e laco' jo' quie' niff' quí' ii' e júu^ quiu' ta~ quiá' 'lí' Moi-. Jo cajméer' lajo e laco' ca'uíng- naa' coøb' 'lé' e 'míi- laji'

tú- íng'~naa' do la'ó' ca'uíng~naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~. Jo lajob cajméer` e laco' jo` 'ní' néeng` rú'naa'. <sup>16</sup> Jogui la'eáang` e cajúng~ Dsea` Jmáang~ fí` dse' crúu` cuaiñ` quí-ii', joba' juguíú- júu` røøb` nisee~naa' cóo'~ Fidiée` lana laji` tú- íng'~naa', dsea` ca'ní' néeng` rú'naa', jo cajméer` e lafa' jaam` dsea` ca'uíng~naa'. <sup>17</sup> Jo Dsea` Jmáang~ cajár~ cajaguiar` júu` jial niliseeng` dsea` juguíú- júu` røøb` cóo'~ Fidiée` laco'gui` 'nú', dsea` ja` lami` cuíng`na' Fidiée`, cóo'~gui` jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` Israel i` cuíng` Fidiée` latí` mi` uing~. <sup>18</sup> Co' la'eáang` cóo'~ e cangongfing~ Dsea` Jmáang~ fí` dse' crúu` cuaiñ` quí-ii', joba' lajaang` lajaang` jneaa`aa', dsea` lí'hi' dsea` Israel o'si o' lajo é, nicuøøm` sih~naa' cóo'~ Tiquí'ii' Fidiée` la'eáang` e jmicóo'~ jneaa`aa' e Jmiguí` quiá'r~ 'ña'r` do.

¹⁹ Joba' lanagui, røøb` ni'í` dsi'naa' laji` tú- íng'~naa' do, co' dsea` quiá'- Fidiéeb` nilí'hi'; jogui lana lafa' coøb` fi` nilí'hi' laji` tú- íng'~naa'. Co' lanagui laco' coøb` fi` nisee~naa' cóo'~ dsea` do, jo laco' dsea` sinúu` quiá'- Fidiéeb` nilí'naa' lana. ²⁰ Jo jaléng'` jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'- Fidiée`, lí'naa' lafa' coø` 'núu'. Jo lafa' tii` fi` quiá'- e 'núu' do lí' jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` apóo` quiá'- Dsea` Jmáang~ cóo'~gui` i` dsea` i` jmóo` ta` fé' cuaiñ` quiá'- Fidiée` cajo. Jogui 'ña' Dsea` Jmáang~ líiñ` lafa' e cuiteá'^ la'uii` e dsée' quiá'- quiúung'~ e 'núu' do. <sup>21</sup> Jogui lajaang` lajaang` jneaa`aa', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, lí'naa' lafa' cuiteá'^ e ngóo' só` røøb` quiá'- e 'núu' do la'eáang` cóo'~ Dsea` Jmáang~ cartí` ni'uíi~naa' coø` 'núu' güeang'^ quiá'- Fidiée`. <sup>22</sup> Jo 'nú', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ nilíng`na' colíing~ cóo'~ jaléng'` jnea'^, jo ngóo' uíng~na' laco'gui` ngóo' uíng~ e 'núu' quiá'- Fidiée` do. Jogui jee` jaléng'` jneaa`aa' seem` Fidiée` la'eáang` cóo'~ Jmiguí` quiá'r~.

3

Mi~ caguia' Paa~ júu` quiá'- Dsea` Jmáang~ jee` dsea` i` ja` líng' dsea` Israel

¹ Jnea~ Paa~, jo sijñín`n fí` la lana dsu' uí'~ e guiaa~ júu` quiá'- Dsea` Jmáang~ jee` 'nú', dsea` ja` líng`na' dsea` Israel. <sup>2</sup> Co' niñib` 'nú' e eáam` guiúng~ Fidiée` cóo'~ jnea~ nañi' fa' ja` catín`n, joba' nicacuø'r` jnea~ e ta` la e laco' ni'uíng~ guíú` quí-na'. <sup>3</sup> Dsuo' Fidiée` cajméer` e ñii` jalé' e cali'iiñ` e nilínee'~ jéeng`gui e nijmér~ jee` jaléng'` dsea` e ja` mí` ñi' dsea` jéeng`gui. Jogui Fidiée` nicacuø'r` jnea~ e cali'iii` lí'^ laco'gui` e nicajmée'~ e capi'^ fí` ni` jì` quíe~ e e nicasín`n quí-na'. <sup>4</sup> Jo mi~ ni'í'na' e jì` do, joba' niliñi'na' e niñib` jnea~ lajii'~ e cali'íing~ Fidiée` jmér~ la'eáang` cóo'~ Dsea` Jmáang~ e ja` mí` ñi' dsea` jéeng`gui. ⁵ Co' lajii'~ e quiá'- Fidiée` e ja` mí` caliñi' dsea` jéeng`gui do, lanagui nicacuø'r` Fidiée` jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` apóo` quiá'- Dsea` Jmáang~, e ngáng'naa' colíing~gui cóo'~ i` dsea` quiá'r~ i` jmóo` ta` fé' cuaiñ` quiá'r~ cajo. Jo cajméer` lajo la'eáang` cóo'~ Jmiguí` quiá'-bre. ⁶ Jo e nab e ja` caliñi' dsea` jéeng` do e la'eáang` e já'- líng` 'nú' cóo'~gui` jaléng'`gui dsea` i` ja` líng' dsea` Israel e júu` quiá'- Fidiée` e quiá'- jial laang` dsea` jee` dsee~ quiá'r~ la'eáang` cóo'~ Dsea` Jmáang~, joba' jaléng'` 'nú', dsea` quiá'- Fidiéeb` nilíng`na' laco'gui` jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` Israel. Jogui coøb` 'lé' nilí'naa' lajee` lajalé'naa' do, jogui catín`baa' e ni'íng'~naa' conrøøb` lajii'~ e sijeeng`naa' quiá'- Fidiée` lí'^ laco'gui` jii'~ júu` e nicacuø'r` Dsea` Jmáang~ jneaa`aa'.

⁷ Jo co' eáam` guiúng~ Fidiée` cóo'~ jnea~ nañi' fa' ja` catín`n, joba' cacuø'r` jnea~ ta` e guiaa~ e júu` jo. Jogui la'eáang` cóo'~ e laniing~ 'gøiñ'` do, joba' nicuøøm` jmee~ e ta` jo. <sup>8</sup> Jo jnea~ ja` catín`n jii'~ capi'^ e ni'íin`n e ta` jo jee` jaléng'` dsea` quiá'- Fidiée`. Dsu' la'eáang` e guiúng~ Fidiée` cóo'~ jnea~ e jii'~ ja` catín`n, joba' cacuø'r` jnea~ ta` e guiaa~ júu` quiá'- Dsea` Jmáang~ jee` jaléng'` dsea` i` ja` líng' dsea` Israel, jalé' e jlo'^ niguó'^ e 'gøng'` eáang` quiá'- Fii'naa' Dsea` Jmáang~ e jii'~ ja` quí'~naa' jmiñ` ningáng'naa' jial lí'. ⁹ Jogui nicacuø'r` Fidiée` jnea~ cajo e nijmee~ e e niliñi' dsea` lajii'~ e cali'iiñ` jmér~ jee` 'nú', lí'^ lajaléng'` 'nú', dsea` ja` líng`na' dsea` Israel, e ja` mí` ñi' dsea` lajii'~ malí', co' ja` mí` cajmijnéeng` dsea` do e jo. Jo íb` dsea` cajméer` jalé' e sea` fí` la'úng~ fí` jmigüi'. <sup>10</sup> Jo uí'~ e nilí'hi' coø` 'lé' la'ó' jneaa`aa', dsea` lí'hi' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, joba' lanagui jaléng'` i` quí'~ jmiñ` i` quiu' ta` fí` guíá'^ güi cóo'~gui` jaléng'` dsea` mogui` i` quiu' ta` fí` jo cajo niliñi' e jmiguiú' íim'~ tíi` tiing` Fidiée` jmóor` lí'^ laco'gui` jii'~ guíú~ e

guiar'. ¹¹ Jo Fidiée'bing' cajmée' jalé' e jo lí' laco' í dsíir' malí~gui eáang' e nijmér-, lajii' mĩ' ná' gui e nitiroo' jmigüi'. Jo e jo caliti' quía' Fidiée' la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea' Jmáang-. ¹² Jo có' dsea' quía' Dsea' Jmáang- nilí'naa', jogui la'eáang' e nicajáang' yee'naa' fí' jaguór', joba' nicuøøm' siĩ'naa' cóo' Fidiée', jogui nisita' dsi'naa' cajo e dseáng' ninú-bre júu' quí'ii'. ¹³ Joba' mĩ' i 'nú' e ja' jmitúng- óo'na' uii' quía' jalé' iihuí' e íing' jnea' uí' 'nú', dsu' íin' n e iihuí' la e lí' laco' nidsijé' guíá' quí'na'.

Mĩ' cami' Paa' Fidiée' uii' quía' dsea' seeng' fí' Éfeso

¹⁴ Jo uii' quía' jalé' e jo nisí' i uø' jniĩ' fí' quini' Tiquí'ii' Fidiée'. ¹⁵ Jo íbing' líng' Tiquía' jaléng' dsea' jmigüi' cóo' gui jaléng' dsea' i nineáang' fí' níif-. ¹⁶ Jogui mĩ' i Tiquí'ii' Fidiée' e la'eáang' cóo' Jmigüi' quía'r- nicuø'r- 'nú' güea' 'gøng' quía'r- e laco' nijmicóo' quí'na', có' jii' íb' dsea' i sea' quía' jalé' e jlo' jogui niguo' e jii' ja' tóo' jmiĩ' niguiá'. ¹⁷ Jo mĩ'bí' e contøøng- guing' áa'na' Dsea' Jmáang- la'eáang' e nicajáang' yaang'na' fí' jaguór'. Jo mĩ'bí' cajo e la'eáang' e eám' 'neáang' Fidiée' 'nú', joba' 'nú' eám' nili'neáang'na' dsea' do cajo, jo ja' jmitúng' áa'na' lajii' fí' niteáang'na'. ¹⁸ Jo mĩ'bí' cajo e ningáng' 'nú' røø' colíing' cóo' jaléng' gui jnea', dsea' lí'ii' dsea' quía' Dsea' Jmáang-, jial tí' laniing- e 'neáang' Dsea' Jmáang- jneaa'aa'. ¹⁹ Jo mĩ'bí' Tiquí'naa' cajo e nili'ni'gui' dseáng' røø' jial tí' laniing- 'neáang' Dsea' Jmáang- 'nú', nañí' fa' jii' jaang' dsea' ja' quí'r' jmiĩ' dseáng' e ningáiñ'. Có' song' niñí'ba' lajo, joba' seab' la dsíing' quí'na' laco'gui la dsíing' e sea' quía' Fidiée' 'ñia'r'.

²⁰ Jo güilífém' Fii'naa' Fidiée', i dsea' i tíing' jmoo' e jmigui'gui laco'gui jii' e í dsi'naa' osi e mĩ'naa'r é, jo e jo jmoo' la'eáang' cóo' bĩ' quía'r- e jmicóo' jneaa'aa' quía' jalé' e jmoo'naa' do. ²¹ Jo majmifém'baa' Fidiée' contøøng- jogui lata' jaléng' jneaa'aa', dsea' lí'naa' dsea' quía' Dsea' Jmáang-.

Jo lajob nilí'.

4

Dsea' quía' Dsea' Jmáang- líiñ' lafa' jaam' dsea' lajee' la'ó' rúin'

¹ Jnea' Paa-, jo sijníñ' n uí' e guiaa- júu' quía' Dsea' Jmáang- jee' 'nú', dsea' ja' líng'na' dsea' Israel. Jo mĩ' i 'nú' e güiliseem'ba' laco' sí' e seeng' dsea' i cató' Fidiée' i ni'uíing- dsea' quía'r- lí' laco'gui nicató'r- 'nú' e ca'uíing- na' lajo. ² Jo ja' jmicøøng' yaang'na' jee' jaléng' dsea' rúng'na', jogui ee'ba' guíá' jee' ír', jogui ja' jmoo'na' guíng- na' cóo'r', jogui jmee'ba' féng' áa'na' la'ó' rúng'na' e 'neáang' rúng'na'. ³ Jo có' juguíá' júu' røøb' niseeng' 'nú' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quía' Dsea' Jmáang-, la'eáang' cóo' Jmigüi' quía' Fidiée', joba' jmi'úung'na' e seeng'gui' lajo. ⁴ Jo cóo'b' 'lé' nilí'ii' la'ó' jneaa'aa', dsea' lí'ii' dsea' quía' Dsea' Jmáang-, jogui dseáng' lajii' Jmigüi' quía' Fidiée'ba' seeng'jee' jneaa'aa', jogui ca'íim' e guíá' e sijeeng'naa' e nilisee'naa' cøøng' cóo' Fidiée' lata'. ⁵ Jo jaam' Fii'naa' Dsea' Jmáang- i seeng', jogui jii' júu' quía' dsea' íba' nijá' lí'naa', jo uí' joba' cajgáang'naa' jmiĩ'. ⁶ Jo jaam' Fidiée' i seeng', jo íbing' líng' Tiquía' lajaang' lajaang' jneaa'aa', dsea' lí'ii' dsea' quía'r-; jogui íbi' cajo i líng' Fii' quía' lajii'naa' la'ó' jneaa'aa'; jogui jmaíñ' ta' jneaa'aa' e laco' nijmé'naa' lajii' e iin' 'ñia'r', jogui seeíñ' cóo' jneaa'aa' lajii'naa' cajo.

⁷ Jo Dsea' Jmáang- cacuø'r' jneaa'aa' lajaang' lajaang'naa' lajii' ta' e sí'í'ii' nijmó'oo' quía'r- lí' laco'gui nicali'iiñ' e cuø'r' jaléng' dsea' quía'r-. ⁸ Joba' fé' fí' ni' jii' quía' Fidiée' cuaiñ' quía' e na e nidsijé' cóo' Dsea' Jmáang- jo fé': Jo cajgóo-bre fí' yú' jmigüi' e jéeiñ' jaléng' dsea' i calí'r-, jogui cacuø'r' dsea' quía'r- e tíiñ' lajii' e sí'í' nicuø'r- dsea' do.

⁹ Jo ¿e' guøng' e nisór' fí' yú' do? Có' guøng' e la'uii' nijgiáaiñ' fí' jmigüi' la cartí' fí' ná' uø-. ¹⁰ Jo Dsea' Jmáam- i dsea' i cajgáang- do, jo íbi' cajo i cangáang' tu' cartí' yú'gui lí' niniing- gui eáang' e laco' íb' nilíing- Fii' quía' lajalé'. ¹¹ Jo íbre dsea' cacuø'r' jaléng' jneaa'aa', dsea' lí'ii' dsea' quía'r-, lajii' e sí'í' nicuø'r-. Jo cacuø'r' e i líing' jnea' jmoo'naa' ta' ni' júu' quía' Dsea' Jmáang-, jogui e i líing' gui jneaa'aa' jmoo'naa' ta'

féⁿ cuaiñ[~] quiá¹- Fidiée[~], jogui e i líng[~]gui jmóo[~] ta[~] guía¹ júu[^] quiá¹- jial laang[~] dsea[~] jee[~] dsee⁻ quiá¹-r, jogui e i líng[~]gui jmóo[~] ta[~] quié¹ nifí¹ quiá¹- ta[~] quiá¹- Fidiée[~] jogui jmóo[~] bir ta[~] e júu[^] quiá¹- dsea[~] do cajo. ¹² Jo lajob caguiéeng[~] Dsea[~] Jmáang⁻ guiá⁻ jaléng¹ jneaa[~] aa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹-r, e laco¹ nijmicóo¹-naa' dsea[~] rú¹ naa' laco¹ catíng⁻, jo lajob nicuóo¹- b¹ rú¹ naa' la'ó¹ jneaa[~] aa', dsea[~] nilí¹ naa' dsea[~] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻. ¹³ Jo lajob 'né⁻ jmó[~] guí¹ cartí¹ conrøøb[~] nijá¹- líí¹ naa' júu[^] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻ jogui conrøøb[~] nilicuíng[~] naa' dsea[~] do i líng[~] Jóo¹ Fidiée[~], jo lajob nilí¹-naa' dsea[~] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻ i niráang[~] cartí¹ ni'ie¹ qui⁻ naa' laco¹ gui dsea[~] do 'ñia¹-r.

¹⁴ Jo lajob jo[~] nilí¹- guí¹ laco¹ gui líng[~] jaang[~] jiuung[~] i lajmináb⁻ jmííng⁻ jalé¹ e í dsíir¹ lí¹ laco¹ gui coo[~] móo¹ fí¹ ni[~] jmíí¹ e dsée¹ lí¹ doñí¹ jié¹ fí¹ lí¹ íí¹ guí¹. Co¹ i jiuung[~] do lajmináb⁻ naaiñ[~] e jmitir[~] lí¹ doñí¹ ee[~] júu[^] 'míí⁻ cartí¹ nilí¹ e nijmigøøng[~] dsea[~] ír¹, fa¹ jaléng¹ dsea[~] i nitíng[~] jmigøøng[~] dsea[~] rúng¹. ¹⁵ Dsu¹ guiá⁻ gui e sñ[~] naa' jmang⁻ júu[^] já¹, jogui e nijmi¹ neáang[~] rú¹ naa' dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹- Fidiée[~], jo lajoba¹ nidsicuáng[~] gui quí⁻ ii¹ dseáng⁻ cartí¹ ni'ee⁻ naa' laco¹ gui la ée[~] Dsea[~] Jmáang⁻ 'ñia¹-r; co¹ íb[~] dsea[~] líí¹ lafa¹ mogui[~] quiá¹- jalé¹ naa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹-r. ¹⁶ Jo jaléng¹ jneaa[~] aa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻, líí¹ lafa¹ coo[~] ngúu¹ táang[~] naa' coo[~] dsea[~] do; jo dsea[~] íb[~] dsea[~] líí¹ lafa¹ mogui[~] quiá¹- lajii⁻ naa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹-r. Jo dsea[~] íb[~] cajo dsea[~] cacuor¹ jneaa[~] aa' coo[~] ta[~] lajaang[~] lajaang[~] naa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹-r; joba¹ mi[~] guiáb⁻ jmoo⁻ naa' e ta[~] jo e jmi¹ neáang[~] naa' dsea[~] rú¹ naa', joba¹ colíim[~] dsicuáng[~] e ee⁻ naa' guiá⁻ lajii⁻ naa'.

Jial seeng[~] dsea[~] la'eáang[~] cóo[~] Dsea[~] Jmáang⁻

¹⁷ Jo e lab fñ[~] guí¹ 'nú¹', dsea[~] rú¹ naa', la'eáang[~] cóo[~] júu[^] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻, e jo güiliseeng[~] gui¹ laco¹ gui la seeng[~] dsea[~] góo¹ na' i ja[~] cuíng[~] Fidiée[~]. Co¹ i dsea[~] í seeiñ[~] e í dsíir¹ jmang⁻ jalé¹ e ja[~] ta[~] íim[^], ¹⁸ jo líí¹ lafa¹ nuub[~] dsíir¹, co¹ dsíng⁻ ja[~] lí¹-r ni'í⁻ dsíir¹ røø; jo ja[~] íñ¹ lajii¹ e cuo¹ Fidiée[~] jaléng¹ jneaa[~] aa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹-r, uí¹ e ja[~] iñ[~] e nilicuíñ[~] dsea[~] do, co¹ eáam¹ ue¹ dsíir¹. ¹⁹ Jo jíí¹ ja[~] lí¹-r í¹ líí¹ e cuo¹ fí¹ yaaiñ[~] e jmóor[~] jalé¹ e 'lí¹, jo dseáng⁻ ja[~] quié¹ íb[~] jmóor[~] jalé¹ e 'lí¹ e tííñ[~] jmóor[~] do.

²⁰ Dsu¹ 'nú¹ gui, dsea[~] cuíng[~] na' Dsea[~] Jmáang⁻, ja[~] calicuíng[~] na' dsea[~] do e laco¹ nijmée[^] na' jalé¹ e 'lí¹ lajo. ²¹ Co¹ dseáng⁻ já¹ ba' nicanúu⁻ na' júu[^] quiá¹- dsea[~] do, jogui líim[~] ee[~] calitíng[~] na' quiá¹-r jo lajoba¹ niñí¹ na' e jmang⁻ e jáb⁻ júu[^] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻. ²² Joba¹ túu¹ na' jalé¹ e 'lí¹ e lamí[~] quí⁻ tíng[~] na' jmoo[~] na' do, co¹ cóo[~] e jo cajmée[~] e eáam¹ caligóng[~] na'. ²³ Jogui jmííng[~] na' jalé¹ e í óo¹ na', jo íí¹ áa¹ na' jmang⁻ e guiá⁻. ²⁴ Jogui güiliseeng[~] na' e nicali¹ míim⁻ ba' e laco¹ ni'ee⁻ na' laco¹ gui la ée[~] Fidiée[~] 'ñia¹-r, jogui jmée[^] na' jmang⁻ e guiá⁻, jogui ee⁻ na' røø[~] laco¹ síí¹ jee[~] jaléng¹ dsea[~] rúng¹ na'.

²⁵ Joba¹ túu¹ na' e quié¹ na' júu[^] e o¹ já¹, jo fée¹ ba' jmang⁻ júu[^] e já¹ cóo[~] dsea[~] rúng¹ na', dsuco¹ lajii⁻ baa¹ líí¹ naa' lafa¹ coo[~] ngúu¹ táang[~] naa' la'ó¹ jneaa[~] aa', dsea[~] líí¹ dsea[~] quiá¹- Dsea[~] Jmáang⁻.

²⁶ Jo song jmiguíng[~] áa¹ na', ja[~] cuo¹ fí¹ yaang[~] na' e ni'ee⁻ na' dsee⁻; jogui jmi¹ úung[~] na' e ja[~] huóø[~] ee[~] e guíng[~] na' do cajo, ²⁷ jo lajob ja[~] cuo¹ na' fii[~] i 'líng¹ fí¹ e nijmigøøiñ[~] 'nú¹.

²⁸ Jogui jaléng¹ 'nú¹ i lamí[~] jmóo[~] íí¹, quiúum⁻ ba' e jo jmée[^] na' lajo, jo jmee⁻ ba' ta[~] guiá⁻ cóo[~] layaang[~] guóo¹ na' e laco¹ seab[~] e cuo¹ na' jaléng¹ dsea[~] i 'né⁻ quiá¹- lajo.

²⁹ Jo ja[~] cá¹ na' júu[^] 'lé¹, co¹ dseáng⁻ lajii¹ júu[^] e guiá⁻ jogui e íng[~] ta[~] ba' 'né⁻ cá¹ na' e laco¹ nijmicóo¹- quiá¹- jaléng¹ dsea[~] i ninú⁻ e júu[^] jo jial nidsicuáng[~] gui quiá¹-r e cuíñ[~] Dsea[~] Jmáang⁻. ³⁰ Jo ja[~] jmoo[~] na' e nilíng⁻ fí¹ Jmiguí¹ quiá¹- Fidiée[~], co¹ íbing¹ seeng[~] cóo[~] 'nú¹ e laco¹ cuo¹ lí[~] quí⁻ na' e nilíng⁻ na' dsea[~] sílaang[~] mí[~] nití⁻ í¹ e nileáng⁻ Fidiée[~] jaléng¹ dsea[~] quiá¹-r laco¹ síí¹.

³¹ Jogui túu¹ na' jalé¹ e 'ní¹ áa¹ na' cóo[~] gui jalé¹ e guíng[~] na' quiá¹- rúng¹ na' cóo[~] gui jalé¹ e jíng[~] na', jogui ja[~] fo¹ na' júu[^] 'lé¹ quiá¹- rúng¹ na', lí¹ lajalé¹ e 'lí¹ e jié¹ gui é. ³² Jo ee⁻ ba' jmang⁻ e guiá⁻ cóo[~] jaléng¹ dsea[~] rúng¹ na', jogui jmee⁻ ba' fí¹ líng[~] na' jaléng¹

dsea`rúng'na', jogui íing'na' dsee`quíá' dsea`rúng'na' lí' laco'gui la jmóo' Fidiée` e íiñ` dsee`quí` 'nú' la'eáang`cáo' Dsea`Jmáang`.

5

Jial 'né` seeng`dsea`quíá' Dsea`Jmáang`

¹ Jo cò' 'nú' líng'na' jóo' Fidiée` i íiñ` eáang', joba' jmi'úung'na' e ni'ee`na' laco' 'ña' dsea`do. ² Jo güiliseem`ba' e jmi'neáang'na' jaléng' dsea`rúng'na' lí' laco'gui Dsea`Jmáang` jmi'neáaiñ` jneaa`aa' jogui cajáng' 'ña'r' e cajúíñ` fí` dse' crúu` uí' jneaa`aa'; jo e cajúíñ` do lí' lafa' còo' e jmeafíi` jlo' e catíing` Fidiée`.

³ Jo cò' dsea`quíá' Fidiéeb` líng' 'nú', joba' jí' ja` cuøøng` í` óo'na' fa' e siing`na' cóo' dseañu' osi dseamf` i o' quí'na' é, o'gui e í` óo'na' jalé' e 'lí' e jíe'gui cajo, o'gui suung'na' lí' doñí' ee'. ⁴ Jo ja` fo'na' júu` 'lí' o'gui júu` í' o'gui júu` ga' e ja` uing`sea, cò' ja` catíing` jmée' 'nú' lajo; cò' guiú`-gui quí'na' e jmiféng'na' Fidiéeb`. ⁵ Jogui güilita` óo'na' cajo e lí' doñí' i dsea` i 'léé' e güiñ` cóo' dsea` i o' quíá'r`, osi jmóor` e 'lí' e jíe'gui é, osi suuiñ` lí' doñí' ee', joba' i dsea` í` ja` quí' jmi` e Dsea`Jmáang` cóo'gui Fidiée` nicá' nifí' quíá'r`. Cò' i dsea` i suung` lí' doñí' ee` do, joba' lí' e lafa' e job` jmiféiñ'. <sup>6</sup> Jo ja` cuø' fí' yaang`na' e jí' jaang` dsea` nijmigøøiñ` 'nú' cóo' jalé' júu` e ja` íing` ta`. Dsüco' uii` quíá' jalé' e 'lí' e nicafá'a na, joba' cuø' Fidiée` ihuñ` eáang` jaléng' dsea` i ja` núu` lají' júu` quíá'r`. <sup>7</sup> Joba' ja` quíng'na' jee` jaléng' i dsea` i jmóo' lajo.

⁸ Dsü' 'nú', lami` jéeng'gui, fí' lí` nuub` seeng'na'; dsü' lanagui, cò' nilíng'na' lafa' jaam` dsea` cóo' Dsea`Jmáang`, joba' fí' lí` jneáb` niseeng'na'. Joba' güiliseem`ba' laco'gui i dsea` i seeng` fí' lí` jneá'. <sup>9</sup> Jo mi` seeng` dsea` fí' lí` jneá, joba' jmang' e guiú` jmóor` cóo' dsea` rúíñ', jogui éer` røø` cóo' dsea` do cajo, jogui jmang' júu` jáb' quier'. ¹⁰ Jo fíi` guí' 'nú', jmi'úung'na' e güiliseem`ba' laco' la íaang` dsí' Fíi'naa' Dsea`Jmáang`. <sup>11</sup> Jo ja` sicøøng` yaang`na' e jmée`na' jalé' e ja` ta` íing` laco'gui la jmóo' dsea` i seeng` fí' lí` nuu; cò' guiú`-gui e nifí'na're e ja` dseeng` jalé' e jmóor` do. <sup>12</sup> Dsüco' lí'i' líim`baa' e lico' fé' bñ' uii` quíá' jalé' e 'lí' e jmóo' i dsea` la' fí' lí' íing`. <sup>13</sup> Dsü' mi` nifí'na're e ja` dseeng` jalé' e jmóor` do, joba' cajneáb` niing` jalé' e jo, jo lajoba' nililí' jaléng' dsea` jial lí' jalé' e jmóo' dsea` í' <sup>14</sup> lí' laco'gui e júu` la:

Jmijnée` a', 'nú' dsea` lafa' güiñ` uí' dsee`quí',
jo güijí'tu' la'eáang`cáo' Dsea`Jmáang`;
jo lajoba' dsea` do nijmér` e niliseen' fí' lí' jneá' jir`.

¹⁵ Jo fíi` guí' 'nú', dsea` rú'naa', ñiing` áa'na' jial ni'ee`na' jmang' e guiú`, jo ja` güiliseeng'na' e jmoo'na' jalé' e ja` uing`sea, cò' lí' lí' 'né' í' áa'na' laco' catíim` cóo' jalé' e jmoo'na' do. <sup>16</sup> Jogui jmi'úung'na' e ee`na' guiú` contøøng` cóo' jaléng' dsea`rúng'na', cò' eáam` ga` nijmóo' dsea` lajee` lana. <sup>17</sup> Jo ja` jmoo'na' jí' còo' e ja` mí' ca' lí' áa'na' røø' laco' catíing`, cò' 'né' jmi'úung'na' e ningám'ba' lají' e íing` Fíi'naa' Fidiée` e nijmée`na'. <sup>18</sup> Jogui ja` jmée`na' jmang' ta` í', cò' fí' gab` cá' jaléng' dsea` i jmóo' lajo; cò' guiú`-gui e jí' Jmiguí' quíá' Fidiéeb` nicá' nifí' quí'na'. ¹⁹ Jogui mi` fong' rúng' 'nú' la'ó' líng'na' dsea`quíá' Dsea`Jmáang`, féeng' rúng'na' cóo' jalé' júu` quíá' Fidiée` e too' fí' ni` jì' salmos jogui cóo' jalé' júu` e ø' dsea`quíá' Fidiée` cajo cóo'gui jalé' júu` e cuø' Jmiguí' quíá' Fidiée`. Lajobi cajo, mi` ø'na' jogui mi` jmiféng'na' Fíi'naa' Dsea`Jmáang`, jmee`ba' car` ngocáng` óo'na'. <sup>20</sup> Jogui ja` tiúung'na' e cuø'na' gui'máang' Tiquí'i' Fidiée` la'eáang`cáo' Fíi'naa' Dsea`Jmáang` quíá' jalé' e dsingíng'na'.

Jial seeng`dsea`quíá' Dsea`Jmáang` cóo' jaléng' dsea` sinúu` quíá'r`

²¹ Jo jmée`na' núu`na' júu` quíá' rúng'na' e íaang` áa'na' e laco' cuø' lí' e jmi'goo`ba' Dsea`Jmáang`.

²² Jo e laba' fíi` 'nú', jaléng' dseamf`, jmi'goo`ba' jaléng' dseañu' quí'na'. Jo song` lajob` jmoo'na', joba' núu`ba' júu` quíá' Fíi'naa' Dsea`Jmáang`. <sup>23</sup> Dsüco' dseañu' bing' líng' dsea` mogui` quíá' jaléng' dseamf` quíá'r` laco'gui Dsea`Jmáang` líiñ` dsea`

mogui` quia'~ jaléng' dseá` quia'r~. Jo jaléng' i dseá` quia'r~ do lí' lafa' cõob` ngúu' táaiñ` cõo'~ dseá` do. Jo dseá` dob dseá` láaiñ` jaléng' dseá` quia'r~ jee` dsee` quia'iñ'~. ²⁴ Jo jaléng' dseamf` 'né` nú`bre júu` quia'~ dseañu` quia'r~ e íaang` dsír' lí' laco'gui jaléng' dseá` quia'~ Dseá` Jmáang` 'né` jmér` núu`bre júu` quia'~ dseá` do cajo.

²⁵ Jo e laba' fíi` i 'nú', jaléng' dseañu', jmi'neáang`na' jaléng' dseamf` quíi` na' laco'gui Dseá` Jmáang` jmi'neáaiñ` jaléng' jneaa`aa', dseá` lí'naa' dseá` quia'r~, jogui cajáng' 'ñia'r' e cajúiiñ` uii` quí`ii' cajo. <sup>26</sup> Jo cajméer` lajo e laco' ca'uíng`naa' dseáng' jii` dseá` quia'~ Fidiéé`. Jogui cajméer` e lafa' cajgíng`naa' cõo'~ e jmi` e cajgáang`naa' do cõo'~ gui e júu` quia'r~ e caguiar' do cajo. <sup>27</sup> Jo cajáng' 'ñia' dseá` do e cajúiiñ` e laco' nisíñ' jaléng' jneaa`aa' fí` quinir` laco' jaang` dseá` i sijgíng` jogui i siguíng` fí` quini` dseá` do jogui i jii` cõo' dsee` ja` sea` quia'~. <sup>28</sup> Jo jaléng' dseañu` 'né` 'neáam`bre jaléng' dseamf` quia'r~ lí' laco'gui la 'neáang` yaaiñ`. Cõo' i dseá` i 'neáang` dseamf` quia'~, joba' 'neáaiñ` yaaiñ` cajo. ²⁹ Dsucõo' ja` seeng` dseá` fa' e ja` to' fíng` yaaiñ~, cõo' lí' lí' jmóor` í` rõob` jogui to' fíiñ` cõo'~ jalé' e 'né` quia'r~. Jo lajob` jmóo'gui Dseá` Jmáang` cõo'~ jaléng' jneaa`aa', dseá` lí'íi' dseá` quia'r~, rõob` to' fíiñ` cajo, ³⁰ cõo' lafa' ngúu' táam`bre lí' jneaa`aa', dseá` lí'íi' dseá` quia'r~. ³¹ Cõo' lalab fé' fí` ní` jì` quia'~ Fidiéé`: "'Naam` jaléng' dseañu` quia'~ tiquia'r` jogui quia'~ niquia'r`, jo dsilíiñ` cõo'~ dseamf` i nicúng' guó` cõo'~bre, joba' laji` huáaiñ` do ni'uíiñ` lafa' jaam` dseá`." ³² Jo e júu` quia'~ Fidiéé` na ja` mí` cangáng' dseá` rõob` jéeng`gui, dsu' jneá`gui fá'a e júu` la lana cuaiñ` quia'~ Dseá` Jmáam` colíng`gui cõo'~ jaléng' jneaa`aa', dseá` lí'íi' dseá` quia'r~. ³³ Jo lajob` lí', lajaang` lajaam` 'nú' dseañung`na', 'né` 'neáam`ba' dseamf` quíi` na' laco'gui 'neáang`na' yaang`na'; jogui lajobi jaléng' dseamf` 'né` jmi'gõ'bre dseañu` quia'r~ cajo.

6

¹ Jogui e laba' fíi` i 'nú', jaléng' jiuung~, jmée`na' núu`na' jalé' ta` quíu' tiquíi` niquíi`na', cõo' lajob` iing` Fidiéé` e catíng` nijmée`na'. <sup>2</sup> Jogui e lab júu` la'uii` e quíu' ta` quia'~ Fidiéé` e song` jmiti` dseá` e jo, joba' ni'íiñ` e nisi'íiñ` e nicuó'~ Fidiéé` ír'; jo lalab fé' e júu` do: "Jmi'goo' tiquíi` cõo'~ niquíi`, ³ jo lajoba' niliseen' juguíi` jogui niíiñ` e huóob` seen' fí` jmigüi`."

⁴ Jogui jaléng' 'nú', dseá` líng`na' teaa~, ja` jmoo`na' e niliguíng` jaléng' jóo`na'; cõo' guíi`gui e jmicuaang`na're e íib' 'goo' quia'r~ cõo'~ jalé' e e'na're laco'gui cõong` cõo'~ júu` quia'~ Dseá` Jmáang`.

⁵ Jogui lalab fíi` i jaléng' 'nú', dseá` si'niing` i jmóo' ta` huí' i ja' 'léeng'~, jmee`ba' núu`na' jalé' ta` quíu' fii` quíi`na'. Jogui jmee`ba' jalé' ta` jo e jmi'goo`ba're jogui e ngocáng` óo`na' cajo lí' laco'gui catíng` e 'né` jmée`na' cõo'~ Dseá` Jmáang` 'ñia'r'. <sup>6</sup> Jogui jmee`ba' ta` rõob` laco' sí'í', jo o' jii` mi` ní` fii` quíi`na' 'né` jmée`na' ta` e lí' laco' nijá`na' guíi` cõo'r~. Jo cõo' 'nú' dseá` i jmóo' lajii` e iing` Fii`naa' Dseá` Jmáam` nilíng`na', joba' car` ngocáng` áa`ba' 'né` jmiti`na' e ta` do, jo lajoba' íaang` dsíi' Fidiéé` cõo'~ jalé' e jmoo`na' do. ⁷ Jo 'né` jmée`na' e ta` do e íaang` óo`ba' laco'gui catíng` jmée`na' mi` jmoo`na' lajii` e iing` Dseá` Jmáang`, jo o' laco' mi` jmoo`na' ta` fí` quini` dseá` jmigüi`. ⁸ Cõo' niñib` 'nú' e doñi` ii` dseá`, si dseá` si'niing` i jmóo' ta` huí' e ja' 'léeng'~ osi o' lajo é, ni'ím`bre lajii` e catíiñ` e cuó' Fidiéé` quia'~ jalé' e guíi` e cajméer` do.

⁹ Jogui jaléng' 'nú', dseá` líng`na' fii~, ee`ba' rõob` cõo'~ jaléng' dseá` jmóo' ta` quíi`na', jo ja` jmée`na' soo` áa`na' cõo'r~. Jogui téé` óo`na' e jaam` Fii`naa' Fidiéé` i seeng` i guíing` fí` ñiff` i quíu' ta` quíi`na' cõo'~ gui dseá` i si'niing` i jmóo' ta` quíi`na' cajo. Cõo' fí` quini` Fidiéé` rõob` lí'naa' lajaang` lajaang`naa'.

Jial jmi'óng' dseá` yaaiñ` jee` i 'ling'

¹⁰ Jogui lana, dseá` rú'naa', cuóo'~ bí` yaang`na' lajii` fí` niteáang`na' la'eáang` cõo'~ e bí' 'gõng' quia'~ Fii`naa' Dseá` Jmáang`, cõo' dseá` quia'~ dseá` dob nilíng`na'. <sup>11</sup> Jo jmi'óng' yaang`na' cõo'~ jalé' e cangíng`na' e cacuó' Fidiéé` 'nú' e laco' ja' nicá`na' fí` ga` mi` iing` fii` i 'ling' jmigõoiñ` 'nú', lafa' jaang` 'léé` quie`bre cõo'~ jalé' e jmi'óng' 'ñia'r' mi` dséer` jee` 'nii'. <sup>12</sup> Cõo' ja` jmoo`naa' ta` tíng` cõo'~ dseá` jmigüi', cõo' ta` tíng`

cóo'~ jalé' guí' 'lí' e eáang' óo' bí e í' fí' guíá' gúí'ba' jmoo~naa', co' e guí' jò quíe' nifí' jogui silíí' jaléng' dsea' fí' la fí' na. ¹³ Jòba' jmeáang'~na' ta~ jalé' e cangíng'na' e cacuø' Fidiée' 'nú' e nijmi'óng' yaang~na', jò lajòba' nité'na' cóo' i 'líng' mi~ nití' í' e nijmeáíñ' 'nú' ga. Jòba' mi~ calí'~na' jalé' e jò, jie~ mí' tú'na' lajii' fí' teáang~na' jóng.

¹⁴ Jò jie~ mí' tú'na' lajii' fí' niteáang~na' e quíe'~ba' jmang'~ júu' já'~ quíá'~ Fidiée'; jò e júu' já'~ na líí' lafa' coo' lo'ñúú' tu' e 'ñúú' teá' tu' jaang' 'lée'. Jogui ee~ba' røø' fí' quini' Fidiée' contøøng~; jò e na líí' lafa' coo' 'mi'quí' ñí' quíá'~ jaang' 'lée' cóo'~ e jmi'óíñ' fí' nidsíir' fí' jee~ 'nii'. ¹⁵ Jogui 'né' néeb' guíú' quíí'~na' contøøng~ e laco' ni'uóng'na' nigüiguiá'na' júu' quíá'~ Dsea' Jmáang~ e quíá'~ jial seeng' dsea' juguiú' júu' røø' cóo'~ Fidiée'; jò e na líí' laco'gui mi~ jaang' 'lée' guieeng' guíú' 'ñia'r' e ni'ø'r' lomíir'. ¹⁶ Jò co' nicajáam'~ yaang~na' fí' jaguó' Dsea' Jmáang~, jòba' quíí'~ba' jmií' nijmi'óng' yaang~na' jee~ jalé' e ga' e iing' fii' i 'líng'~ nijmeáíñ' 'nú'; jò e na líí' laco'gui mi~ jaang' 'lée' quíe'bre cóo'~ e nijmi'óng' 'ñia'r' jee~ ñisú'. ¹⁷ Jò nisilaam~ba' jee~ dsee' quíí'~na'; jò e na líí' laco'gui coo' loguí' ñí' quíí'~na' cóo'~ e jmi'óng'na' moguí'na'. Jogui jmeáam'~ba' ta' e júu' quíá'~ Fidiée' e nica'íng'~na' do e cacuø' Jmiguí' quíá'r~; jò e júu' na líí' laco'gui coo' ñisú' e eáang' dsea' jee~ 'nii'. ¹⁸ Jò lajee' jò, ja' tiúung'na' e føng'na' Fidiée' jogui míí'~na' dsea' do contøøng~ la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quíá'r~ e nijmicóo'r' 'nú'. Jò contøøm~ 'né' e ñiing' áa'na' e ja' nilítúng' óo'na' e míí'~na' Fidiée' uii' quíá'~ lajiiing' dsea' quíá'r~.

¹⁹ Jogui míí'~na' Fidiée' uii' quíe'~ jnea' cajo, e nicuø'r' jnea' e ñi'baa e júu' niguiaa~ jee~ dsea' e ja' 'gó'o' e laco' nilíñi' dsea' júu' quíá'~ Dsea' Jmáang~ e quíá'~ jial laang' dsea' jee~ dsee' quíá'r~ e ja' mí' caliñir' lamí' jéeng'gui. ²⁰ Co' Fidiée' casííñ' jnea' fí' la e laco' niguiaa~ júu' quíá'~ jial laang' dsea' jee~ dsee' quíá'r~, jò uiiing' e jòba' e sijñín'~n lana. Jò míí'~gui' Fidiée' uii' quíe' e e laco' nifá'a e júu' jò jee~ jaléng' dsea' e ja' 'gó'o' jíí'~ capí'.

Júu' quícóo' lí'~ cadséng~ quíá'~ Paa~

²¹ Jò Tíquico líííñ' jaang' dsea' quíá'~ Fidiée' i 'neáang'naa' eáang' jogui i ée' ta~ røø' cóo'~ jalé' ta~ quíá'~ Fidiée'. Jò dsea' íb' nicár' júu' fí' na jial seen~ jogui jalé' e jmóo' fí' la cajo. ²² Jò uiiing' lajòba' nisíñ' nre fí' na e laco' nijmeá'r' 'nú' júu' jial see~naa' fí' la, jò lajòba' nicuø'r' 'nú' bí e laco' ja'gui líng'na' fí'í' uii'~ jnea'.

²³ Jò míí'~i Tiquí'naa' Fidiée' cóo'~gui Fíí'naa' Dsea' Jmáang~ e nijmér~ e niliseeng' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá'r~, juguiú' júu' røø', jogui e nijmi'neáang' rúng'na' la'eáang' e nicajáang'~ yaang~na' fí' jaguó' dsea' do. ²⁴ Jò míí'~i Fidiée' e güí'fí'bre güea' quíá'r~ jee~ jaléng' dsea' quíá'r~ i 'neáang' Fíí'naa' Dsea' Jmáang~ contøøng~ jogui lata'.

Jò lanab jíí'~ fé' jì' quíá'~ Paa~ e catíng' jaléng' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~ i seeng' fí' Éfeso.

Júu[^] e to_o fí ni[~] jì quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí FILIPOS

¹ Jnea[~] Paa⁻ có_o⁻ Timoteo lí⁻naa' dsea⁻ i jmó^o laj_í⁻ e iing[~] Dsea⁻ Jmáang⁻. Jogui lana guiéeng⁻naa' júu[^] guicó_o⁻ quí⁻na', dsea⁻ quiá⁻ Fidié⁻ i neáang⁻ fí na fí Filipos i líng⁻ lafa' jaam⁻ dsea⁻ có_o⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. Jogui lajobi guiéeng⁻naa' júu[^] guicó_o⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea⁻ mogui⁻ i quiu⁻ ta[~] jee⁻ 'nú' có_o⁻ gui jaléng⁻ i jmicó_o⁻ gui quiá⁻ r⁻ cajo. ² Jo m_í⁻ i Tiquí⁻naa' Fidié⁻ có_o⁻ gui Fí⁻naa' Dsea⁻ Jmáang⁻ e ni⁻í⁻ r⁻ güea⁻ quiá⁻ r⁻ jee⁻ 'nú' jogui e nicuó⁻ r⁻ 'nú' e seeng⁻na' juguiú⁻ júu[^] røø.

Mí⁻ caféng⁻ Paa⁻ Fidié⁻ uí⁻ quiá⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí Filipos

³ Jo laco_o⁻ née⁻ mi⁻ dséng⁻ dsii⁻ 'nú', cuóø⁻ ø gui máang⁻ Fidié⁻ uii⁻ quí⁻na'. ⁴ Jogui laco_o⁻ née⁻ mi⁻ fón⁻ n Fidié⁻ uii⁻ quí⁻na' lajaléng⁻na', jmó^o e iáang⁻ dsí⁻baa, ⁵ cò⁻ eáam⁻ cajmicó_o⁻ rú⁻naa' e guia⁻naa' júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jí⁻ ie⁻ latí⁻ mi⁻ caneeng⁻ rú⁻naa' jo cartí⁻ jmí⁻ na. ⁶ Jo tab⁻ dsii⁻ e Fidié⁻ bing⁻ i canaang⁻ jmó^o jalé⁻ e guiú⁻ jee⁻ jaléng⁻ 'nú', jogui í⁻bi cajo i nijmé⁻ gui lajo cartí⁻ niteáí⁻ e ta[~] jo ie⁻ mi⁻ nití⁻ í⁻ e nigüéeng⁻ tu Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigü⁻ la. ⁷ Jo dseáng⁻ lajob catíng⁻ e í⁻ dsii⁻ uii⁻ quí⁻na' lajaléng⁻na', cò⁻ eáam⁻ 'neáan⁻ 'nú' jogui røøb⁻ nica⁻íng⁻naa' jalé⁻ e guiú⁻ e cuó⁻ Fidié⁻ jnea⁻ aa', nañí⁻ fa' iuun⁻ sijnín⁻ n fí dsí⁻ 'n_uñí⁻ osi e niguién⁻ n fí quini⁻ dseata⁻ é, e jmi⁻ø⁻ osi jmitaa⁻ dsí⁻ dsea⁻ e júu[^] quiá⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quiá⁻ r⁻. ⁸ Jo Fidié⁻ b⁻ dsea⁻ ñir⁻ jial tí⁻ e iin⁻ n nimáan⁻ n lajaléng⁻ 'nú' lí⁻ laco⁻ jí⁻ e cuó⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jnea⁻ e nijmi⁻neáan⁻ n 'nú'.

⁹ Jo m_í⁻ i Fidié⁻ e eáang⁻ gui nidsicuáng⁻ e jmi⁻neáang⁻ rúng⁻na', jogui e nicuó⁻ r⁻ guir 'nú' e nilijm_í⁻na' jogui e ningáng⁻na' ¹⁰ e laco⁻ lí⁻na' guí⁻na' contøøng⁻ lajalé⁻ e guiú⁻. Jo lajob quí⁻na' jmí⁻ e seeng⁻na' e ee⁻na' guiú⁻ e laco⁻ ja⁻ nilisea⁻ dsee⁻ quí⁻na' mi⁻ nití⁻ jmí⁻ e nigüéeng⁻ tu Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigü⁻ la. ¹¹ Jo ie⁻ jo jaléng⁻ 'nú' nijjá⁻na' júu[^] cuaiñ⁻ quiá⁻ jalé⁻ e guiú⁻ e cajmee⁻na' la'eáang⁻ có_o⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e laco⁻ nijmi⁻goo⁻na' Fidié⁻ jogui nijmiféng⁻na' dsea⁻ do.

Seen⁻ fí jmigü⁻ la e jmó^o laj_í⁻ e iing[~] Dsea⁻ Jmáang⁻

¹² Jo jnea⁻ iin⁻ n e nilí⁻ 'nú', dsea⁻ rú⁻naa', e jalé⁻ e nicangong⁻ n fí la dseáng⁻ eáam⁻ nicalí⁻íng⁻ ta[~] e laco⁻ nini⁻ gui júu[^] quiá⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quiá⁻ r⁻. ¹³ Cò⁻ jaléng⁻ dsea⁻ i jmó^o ta[~] fí 'nú' lí⁻ guing⁻ dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ quiá⁻ dsea⁻ romano có_o⁻ jaléng⁻ gui dsea⁻ caguaiang⁻, guiú⁻ ñir⁻ e sijnín⁻ n fí dsí⁻ 'n_uñí⁻ dsu⁻ uí⁻ e lí⁻ n dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹⁴ Jogui mi⁻ caliñí⁻ jaléng⁻ dsea⁻ rú⁻naa' dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e sijnín⁻ n fí la, joba⁻ e jie⁻ ja⁻ lajalém⁻ dsea⁻ do eáang⁻ gui nicaguaí⁻ dsí⁻ e ni⁻ r⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui dseáng⁻ ja⁻ 'gó⁻ bre jmó^o lajo.

¹⁵ Jo e jáb⁻, i líng⁻ i dsea⁻ í⁻ guiar⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ dsu⁻ e dsihuím⁻ bre osi e 'ní⁻ ní⁻ bre é, jo dsu⁻ i líng⁻ gui jmó^o e ta[~] jo e guiú⁻ dsí⁻ bre. ¹⁶ Jogui i líng⁻ i dsea⁻ í⁻ jmó^o e ta[~] jo e ngocáng⁻ dsí⁻ bre cò⁻ eáam⁻ 'neáaiñ⁻ Fidié⁻, cò⁻ ñí⁻ bre e uiing⁻ e iuung⁻ jnea⁻ fí la e laco⁻ jmi⁻ón⁻ n júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻; ¹⁷ jo dsu⁻ i líng⁻ i dsea⁻ í⁻ guiar⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e lí⁻ laco⁻ nijmeáng⁻ quiá⁻ r⁻ yaam⁻ bre, jogui ja⁻ jmó^o e ngocáng⁻ dsí⁻ e ta[~] jo, cò⁻ lí⁻ cò⁻ iñ⁻ e ni⁻ meáang⁻ guir jnea⁻ lí⁻ iuun⁻ fí dsí⁻ 'n_uñí⁻ la. ¹⁸ Jo dsu⁻ ja⁻ e cuaiñ⁻ quié⁻ e jialcò⁻ guía⁻ dsea⁻ e júu[^] jo, si e ngocáng⁻ dsí⁻ osi o⁻ lajo é; cò⁻ jmi⁻iaám⁻ dsí⁻ jnea⁻ dsu⁻ e guía⁻ dsea⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻.

Jo eáam⁻ bi nilí⁻ íáng⁻ dsii⁻, ¹⁹ cò⁻ ñí⁻baa e nileám⁻baa lí⁻ iuun⁻ la, cò⁻ jaléng⁻ 'nú' m_í⁻ ba' Fidié⁻ uii⁻ quié⁻ e, jogui jmicó_o⁻ bi Jmiguí⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jnea⁻ cajo. ²⁰ Jo dsu⁻ eáam⁻ iin⁻ n jogui eáam⁻ sijeén⁻ e ja⁻ nicuó⁻ Fidié⁻ fí e nicaa⁻ fí⁻ í⁻, cò⁻ lí⁻ lí⁻ eáang⁻ gui sijeén⁻ e teá⁻ dsii⁻ e guiaa⁻ júu[^] fí quini⁻ jaléng⁻ dsea⁻, jo lajob nijmi⁻goo⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e ngocáng⁻ dsii⁻ jo ja⁻ e lí⁻ e seen⁻ osi e júun⁻ n é. ²¹ Cò⁻ jnea⁻ seen⁻ fí jmigü⁻ la e jmó^o laj_í⁻ e iing[~] Dsea⁻ Jmáang⁻; jogui song jún⁻ n, joba⁻ guiú⁻ guib⁻ ni⁻ uíng⁻ quié⁻ e jóng. ²² Jo dsu⁻, song seeng⁻ guí⁻ fí jmigü⁻ la, nilí⁻ b_í jmee⁻ e ta[~] e laco⁻ nilí⁻ íng⁻ gui dsea⁻

quia' Dsea`Jmaang` ; joba' ja` ñii` e` nigui'`i, su e seeng`gui` ofa' e juum`baa` e. ²³ Co' huim'` lí' quie` e e nigui'`i coo` lajee` e tu` juu` la: ca'ling` e iaang` dsii` e nijun`n e laco'` niní'`i coo` Dsea`Jmaang` fí` jmi'guí` coo`, co' lajoba' e eáang`gui` nijmeaang` quie` e; <sup>24</sup> jogui` e ca'ling`gui` do, eáang`gui` la guing` quí`na' e seem`bí` fí` jmi'guí` la. ²⁵ Jo co' nitab` dsii` e seem`bí` fí` jmi'guí` la, joba' nija`bí` coo` 'nú' fí` na e laco'` nijmicoo``bí` 'nú' e nidsicuáng`gui` quí`na' coo` juu` quia'` Dsea`Jmaang`, jogui` e laco'` eáang`gui` nili'iaang` oona' coo` e juu` e ja'` nicaling`na' do. <sup>26</sup> Jo mi` niguiéng`tuu` fí` jee` 'nú', nili'iaang`gui` oona' uii` quia'` jalé' e guiú` e nicajmee` Dsea`Jmaang` coo`` jnea`.

²⁷ Jo jmi'úung`na' e niliseeng`na' røø` laco'` coong` coo` juu` quia'` Dsea`Jmaang`. Joba' nañi' fa' e gaa`a ga'ee` e 'nú'` osi` huí`-bi` taan`n` e, dsu'` tab` dsii` e tea` teaang`na' coo` juu` quia'` Dsea`Jmaang` jogui` e dseang` conrøø` siing`na' lajaléng`na' e cuo`^bi'` bfi` yaang`na' coling` e laco'` nijá'` líng` dsea` juu` quia'` jial` laang` dsea` jee` jalé'` dsee` quia'`r, <sup>28</sup> jogui` e ja` føong`na'` jii`` capi'` jaléng` dsea` i`ni'` 'nii` quí`na'. Co' e na cuo` lí` quia'` jaléng` i` dsea` do e ningoliin` fí` lí` 'lí', jo dsu'` quí`na' 'nú'` cuo` lí` e niliseem`ba' lata` coo`` Fidié` , co' lajob` nisi'` quia'` dsea` do. <sup>29</sup> Co' dsea` quia'` Dsea`Jmaam` líng` 'nú', joba'` nging`na' e ja'` líng`na' juu` quia'`r, jogui` ngim`ba' cajo` e nimó`na' iihufi` dsu'` uii` e niling`na' lajo, ³⁰ co' conrøø` 'ni'` níng` dsea` jneaa`aa'` lana, jo móob` 'nú' e lajob` cajmeang` dsea` jnea` lami`` jéeng`gui, jogui` niñi'`bi'` cajo` e lajobi` jmoor` coo`` jnea` lati'` lana.

2

Dsea`Jmaang` cajmi`uøng``ñia`r` jo ca`uiin`` jaang` dsea` niing`

¹ Jo tea`b` oona', dsuco'` lafa'` jaam` dsea` líng`na' coo` Dsea`Jmaang` ; jogui` ja` fi'` líng`na', co' Dsea`Jmaam``neaaang``nú'` jogui` jmi'guí` quia'`r` seem` røø` coling` coo`` 'nú'; jogui` jmi'neaaang``rúng`na', jogui` fi'` líng``rúng`na' cajo, <sup>2</sup> joba'` jmee`-bi'` bfi` e laco'` jmi'iaang`na' dsii` e seeng`na' coling` juguiú` juu` røø, jogui` 'neaaam``rúng`na' lajing`na', jogui` coo`ba'` i'` oona' laji'` fí` teaang`na'. <sup>3</sup> Jo jie` mi'` jmoona'` jii` coo` e móo`na' e jmoo` dsea``rúng`na' dsu'` uii` e 'ni'` máang`na'` osi` e jmicøong`` yaang`na' e, co' lí'` lí'` né` e jmi'`uøng`` yaang`na' jogui` e jmi'`goo`na' dsea``rúng`na' eáang`gui` laco'` yaang`na'. <sup>4</sup> Jo dsu'` ja` jmee`na' e lico'` 'no`^na'` jial` ni`uúing`` guiú` quí`na' yaang`na', co' lajob` 'né` 'no`^na'` cajo` jial` ni`uúing`` guiú` quia'` jaléng` dsea``rúng`na'.

⁵ Jo íi'` oona' røø` laji'` fí` teaang`na' lí'` laco'`gui` cajmee` Dsea`Jmaang`.

⁶ Co' ír` røøb``cøoiñ` coo`` Fidié` ,
jo dsu'` ja` cajmeang``ñia`r` fa' e røø``cøoiñ` coo`` dsea` do,

⁷ co' cab'` caséer` laji'` e si'`iin`` quia'` Fidié` ,
jo ca`uiin` e røøb``cøoiñ` laco'` jaang` dsea` jmi'guí` i` jmoo` ta` fí` quini` dsea``rúng` ,
jo caliséin` fí` guoo`` uo` e líiin`` jaang` dsea` jmi'guí`.

⁸ Jo dsu'` lajee` e ca`uiin` lajo, cajmi'`uøng``ñia`r` e ja` cajmeer` ta` quia'`r` `ñia`r` ,
co' laji'` ta` quia'` Fidié`ba' cajmeer` car` carti'` í' e catáin` fí` dse`` crúu` , jo fí` job`
cajuin`.

⁹ Jo uii` e lajob` cajmeer` , joba'` Fidié` caseain` dsea` do yu`^gui,
jogui` cajmeer` e niing`gui` dsea` do lajee` lajalé` jogui` lajee` lajaléng` i` seeng` fí` la'úng`
fí` jmi'guí`.

¹⁰ Jo cajmee` Fidié` lajo e laco'` mi`` ninu'` jial` tíi` niing` Jesús,
joba'` coo` quieeb` nisi'` dsea` uo`` jni` doñi'` jé` seem`bre, si fí` jmi'guí` coo`` osi` fí` jmi'guí`
la osi` fí` lí` teaang`` líi` e,

¹¹ jo nili'` lí'` lajing` dsea` jo nifé'r` e jáb'` e Dsea`Jmaam`` líiin`` Fii` i` quia'` ta` fí` la'úng` ,
jo lajoba'` nijmi'`gó` lajing` dsea` Tiqui'`ii'` Fidié`.

Dsea` quia'` Dsea`Jmaang`` líiin`` dsea` i` lafa'` sijing` jee` dsea` jmi'guí`

¹² Jo lana, dsea``rú`naa'` i` iin`n` eáang` , jo lí'` laco'` nicajmee`na'` nuu`na'` contøong`
juu` quia'` Fidié` e nicafi` i` 'nú'` lajee` e nicataan`n` coo`` 'nú', joba'` eáang`gui` 'né`
jmee`na'` nuu`na'` cajo` mi` ja` quijgeaan`n` coo`` 'nú'. Jo jmi'`goo`na' e ngocáng` oona'

lajíi~ e fí guíú~ lí~ niteáang~na' cóo~ Dsea` Jmáang~; <sup>13</sup> cō' Fidiée`bing' i cuø' 'nú' e iing~na' jmée^na' jmag~ e guíú~, jogui dsea` íb` cajo i jmicóo~ 'nú' e laco' nijmée^na' jalé' e jo lí^ laco' e iáang` dsíir' 'nia'r.

¹⁴ Jo jmée^na' lajalé' e jmoo`na' e ja` sée~na' dsee~ jogui e ja` jing~na', <sup>15</sup> jo lajoba' jíi~ jaang` dsea` niguié'r' jial ni'níiñ~ 'nú' osi nicuø'r~ 'nú' dsee~ é. Jo jmiliing` yaang~na' e líng'na' dseáng'~ jóo' Fidiée` i ja` sílling`^ jee~ dsea` jmigüf` i seeng` jmíi~ na. Cō' jaléng' i dsea` seeng` jmíi~ na eáam' 'líiñ`^ jogui ja` í dsíir' laco' catíing~. Jo dsu' 'nú' líng'na' dsea` i lafa' sijing' jee~ jaléng' dsea` jmigüf` i seeng` fí lí~ nuu` lí^ laco'gui jing' jaléng' nuu` i sitóng'~ yú'~ jmigüf` mí canuu`. ¹⁶ Jo lajob líng'na', joba' ée~na' jaléng' dsea` e júu` quíá~ jial niliseeng` dsea` cøong` cóo~ Fidiée` lata~. Joba' mí nití~ í' e nijáatü Dsea` Jmáang~ fí jmigüf` la, eáang`gui nilí'íáang` dsii~ uii~ quíi~na', cō' ní'baa e eáam' nicalí'íing` ta~ lajíi~ e ta~ huíng` e nicajmé~ e jee~ 'nú' jogui lajobi lajalé' iihuí' e nicamó~ o jee~ 'nú' cajo. ¹⁷ Jo nañí' fa' nijáang'~ 'níá'a e nijúun~ n e laco' ni'íé' lajíi~ e cuø' 'nú' Fidiée` uii~ e já~ líng'na' júu` quíá'r~, joba' eáam' nilí'íáang` dsii~ fíng song calí~ lajo lí^ laco' nilí'íáang` óo' 'nú' cajo. ¹⁸ Jogui lajobi 'nú' nijmi'íáam` áa'na' colíing` cóo~ jnea~.

Mí~ cajmée` Paa~ júu` e niguieñ' Timoteo cóo~ Epafrodito fí Filipos

¹⁹ Jo song Fíi'naa' Jesús cuø' fí lajo, joba' lajmináb~ iin~ n nisín^ n Timoteo e nidsi'éer~ 'nú' fí na. Joba' nitíin~ n bí quié~ e mí ni'ín~ n júu` quíi~na' e nicóo` dsea` do e quíá~ jial seeng`na'. ²⁰ Jo jo` i dsea` seeng`gui quié~ e i jiéng`gui laco' Timoteo i guing~ dsíi' dseáng'~ lajang'~ uii~ quíi~na'; ²¹ cō' lajalém` dsea` 'nó'r' jmóor` lali~ e tí dsíir' yaam~bre, jo ja` 'nó'r' jmóor` jalé' e guíú~ e iing~ Dsea` Jmáang~. ²² Dsu' níiñb` 'nú' jial tíi' guíú~ nicalíé` Timoteo jogui jial nicajmó~naa' ta~ e guíá'naa' júu` quíá~ Dsea` Jmáang~, cō' nicajmicóo'r~ jnea~ laco' jaang` jóo' dsea` mí jmóor` ta~ jmicóo~ sejmíir'. <sup>23</sup> Jo íbing' sijeem` e nisín^ n e dsí'eer~ 'nú' fí na ladsifí' mí nilíiñi~ jial ngóo' quié~ e fí la. ²⁴ Jo sijeem`baa cajo e Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ nicuø'r~ jnea~ fí e ngóo'baa 'níá'a e ni'ee` e 'nú' fí na lajminá~.

²⁵ Jogui lín~ n e la guíim` 'né~ niguiéeng`~ túu' fí na i dsea` rú'naa' dsea` quíá~ Dsea` Jmáang~ i síi' Epafrodito i nicajmée` bí cóo~ jalé' ta~ e nicajmé~ e colíing` cóo'r~, cō' íb` dsea` i casíng` 'nú' fí la e quíá~ jmicóo'r~ jnea~ cóo~ jalé' e 'né~ e lí~ iuun~ sijññ` n fí la. <sup>26</sup> Jo i Epafrodito na eáam' ní'íiñ~ e niníiñ~ 'nú', cō' fí'íb` líiñ` dsu' e nicalíiñ`na' júu` e calidsée'r~ eáang'. <sup>27</sup> Jo e já~ e nicalidsée'r~ jo jie~ ja` mí cajúum~bre; jo dsu' Fidiée` calí~ fíi~ líim~breiñ` do, joba' cajmi'leáam~bre, jo la quíé' tí jneab~ calí~ fíi~ líng` Fidiée` cajo cóo~ jalé' fí'í dsíi' seen~, cō' nilífé'guib fí'í quié~ e fíng song cajúuñ~. ²⁸ Joba' niguiéem`ba're lajminá~ fí na e laco' nilí'íáang` áa'na' mí nimáang~na'r calé' catú~, jogui jnea~ guáa'guíju fí'í quié~ e cajo. ²⁹ Jo mí niguieng`tur fí na, íng'~na'r e iáang` óo'na', cō' dsea` quíá~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ líiñ`. Jogui jmi'goo'ba' jaléng' dsea` i ée' laco'gui ée' i dsea` na. <sup>30</sup> Jo jie~ ja` mí cajúum~bre dsu' uii~ e jmóor` ta~ e nicang`íiñ~ quíá~ Dsea` Jmáang~. Cō' caguía' dsíir' doñí' ee' calím~bre e laco' cajmée~ ta~ jmicóo~ jnea~ uii~ e 'nú' ja` dsitíng` quíi~na' jmée^na' lajo.

3

Jíi~ cōo` e quíing`gui eáang` e laco' e licuíing`guíi Dsea` Jmáang~

¹ Jogui lana, dsea` rú'naa', jmi'íáang`gui óo'na' uii~ e líng'na' dsea` quíá~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~.

Jo dsu' ja' e 'ní' tñn` n jnea~ e fíi~ túu' 'nú' calé' catú~ e fí ni~ ji' la lajíi~ e nicalíi~ i 'nú' lamí~ jéeng`gui, cō' e júu` la eáam' nilí'íing` ta~ quíi~na'. ² Jo jmeáang` í^ yaang~na' quíá~ jaléng' i 'ná' dsinóo' i ja` ée` ta~ røø` jogui toq~ lí fí ngúu' táaiñ. ³ Jo dsu' jneaa~aab' dsea` líi'naa' i dseáng'~ lajang`^ dsea` quíá~ Fidiée~, cō' la'eáang` cóo~ Jmiguí quíá~bre e jmiféng'naa'r jogui jmi'íáam`bi dsí'naa' cajo dsu' uii~ e líi'naa' dsea` quíá~ Dsea` Jmáang~, jogui ja` ta~ dsí'naa' e nilíguíung~naa' fí quini~ Fidiée` cóo~ jalé' e

jmoo⁻naa' osi jial lí⁻naa' fí jmigüü⁻ la é. ⁴ Co' nañí fa' jnea⁻ seab` uing⁻ e nijmee⁻ e ta⁻ dsii⁻ e niliguiún⁻ n fí quini⁻ Fidiée⁻ cóo⁻ jalé⁻ e jo, jo dsu' jí⁻ jaang⁻ dsea⁻ cuóong⁻ lí jmita⁻ gui dsír⁻ laco⁻ gui jnea⁻ cóo⁻ jalé⁻ e jo. ⁵ Co' jnea⁻, jñiá⁻ jmi⁻ bi ngóo' o mi⁻ cató⁻ lí fí ngúú' táan⁻ n lí⁻ laco⁻ qui⁻ tñing⁻ dsea⁻ Israel; jogui lín⁻ n siju⁻ dsea⁻ Israel; jogui dsea⁻ quiá⁻ 'lii⁻ yáa⁻ Míing⁻ lín⁻ n; jogui jmi⁻ hebreo fá⁻ a jogui lajobi dsea⁻ cóong⁻ quié⁻ e cajo; jogui dsea⁻ Israel i líng⁻ fariseob lín⁻ n cajo, co' cajmi'goo⁻ dseáng⁻ laco⁻ sí⁻ jalé⁻ júu⁻ quiu⁻ ta⁻ quiá⁻ Moi⁻; ⁶ jogui eáam⁻ caliguiing⁻ dsii⁻ jalé⁻ e 'né⁻ jmitii⁻ cóo⁻ dsea⁻ góo' o dsea⁻ Israel, co' jì⁻ gui cajmeáan⁻ n ga⁻ jaléng⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻; jogui cajmé⁻ baa náa⁻ lajii⁻ júu⁻ quiu⁻ ta⁻ quiá⁻ Moi⁻, joba' jí⁻ coo⁻ dsee⁻ cuóong⁻ lí cuó⁻ dsea⁻ jnea⁻. ⁷ Jo dsu' jalé⁻ e ca⁻ f⁻ dsii⁻ lami⁻ jéeng⁻ gui e eáam⁻ quíng⁻ quié⁻ e, dsu' lana jo⁻ e quíng⁻ quié⁻ e jí⁻ coo⁻ jalé⁻ e jo, co' lana Dsea⁻ Jmáam⁻ bing⁻ i nicalicuín⁻ n. ⁸ Jo jnea⁻ í dsii⁻ e jí⁻ coo⁻ e quíng⁻ e niing⁻ gui eáang⁻ laco⁻ e quíng⁻ e licuíng⁻ guí Fii⁻ naa' Dsea⁻ Jmáang⁻. Jo jalé⁻ e lami⁻ í dsii⁻ e eáam⁻ quíng⁻ quié⁻ e do, dseáng⁻ jo⁻ e ta⁻ íng⁻ quié⁻ e lana, co' lafa⁻ quib⁻ calí⁻; dsuco⁻ niing⁻ gui eáang⁻ quié⁻ e e nilicuíng⁻ guí Fii⁻ naa' Dsea⁻ Jmáang⁻. ⁹ jogui e nilín⁻ n lafa⁻ jaam⁻ dsea⁻ cóo⁻ r⁻. Dsu' ofa⁻ nijmiguiúng⁻ 'ñiá⁻ a fí quini⁻ Fidiée⁻ uí⁻ e jmóo' o náa⁻ u e júu⁻ quiu⁻ ta⁻ quiá⁻ Moi⁻, co' lanagui nilín⁻ n dsea⁻ guiúng⁻ fí quini⁻ Fidiée⁻ dsu' la'eáang⁻ e nicajáang⁻ 'ñiá⁻ a fí jaguó⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. Co' lí⁻ laco⁻ cuóong⁻ fe⁻ ee', e Fidiée⁻ bing⁻ cajmé⁻ e caliguiún⁻ n fí quinir⁻ la'eáang⁻ e cajáang⁻ 'ñiá⁻ a fí jaguór⁻. ¹⁰ Jo dsu' jnea⁻ iin⁻ n e nijmicuím⁻ bñi⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jogui e niñiin⁻ n e bí 'gong⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ cóo⁻ e cajmijí⁻ tur Dsea⁻ Jmáang⁻ jee⁻ jaléng⁻ 'lii⁻, jogui e moo⁻ o iihuí⁻ uí⁻ e lín⁻ n dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui cajo ca⁻ guiaa⁻ jalé⁻ e iin⁻ n jmee⁻ e 'ñiá⁻ a, co' uí⁻ e cajmé⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ lajo, joba' cajúin⁻ fí dse⁻ crúu⁻; ¹¹ jo lajob jmóo' o uí⁻ e nitab⁻ dsii⁻ e nilí⁻ i e nijí⁻ túu⁻ jee⁻ jaléng⁻ 'lii⁻ mi⁻ nití⁻ í⁻ lajo.

Nijmi'úung⁻ guí e laco⁻ nilí⁻ i lajii⁻ e nisi'íng⁻ Fidiée⁻ jnea⁻ fí jmigüü⁻ coo⁻

¹² Jo dsu' ofa⁻ fá⁻ a e nilí⁻ i lajalé⁻ e fá⁻ a na, o'gui e dseáng⁻ niguiún⁻ n fí quini⁻ Fidiée⁻ cajo; dsu' jmi'úum⁻ bñi⁻ e laco⁻ nilí⁻ i e jo, co' uii⁻ e joba' catáng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jnea⁻ lami⁻ jéeng⁻ gui. ¹³ Dsea⁻ rú⁻ naa' dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, dsu' ofa⁻ fá⁻ a e dseáng⁻ nicalí⁻ i 'ñiá⁻ a jalé⁻ e na; dsu' e jáb⁻ dseáng⁻ jo⁻ e e' ígui dsii⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ jalé⁻ e nicajmé⁻ e lami⁻ jéeng⁻ gui do, co' lí⁻ lí jmi'úung⁻ guí e nilí⁻ i jalé⁻ e sijé⁻ gui quié⁻ e ¹⁴ e laco⁻ niñiin⁻ n jalé⁻ e nisi'í⁻ e nicuó⁻ Fidiée⁻ jneaa⁻ aa' fí jmigüü⁻ coo⁻ uí⁻ e nicató⁻ r⁻ jneaa⁻ aa' e nica'uíng⁻ naa' dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻.

¹⁵ Jo lajob 'né⁻ í dsí⁻ naa' jaléng⁻ jneaa⁻ aa', dsea⁻ ningóo' cuí⁻ naa' jogui jmití⁻ ii' júu⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. Jo song sea⁻ e í óo' 'nú⁻ e jí⁻ gui jí⁻ laco⁻ e nica⁻ fá⁻ a na, joba' 'ñiab⁻ Fidiée⁻ dsea⁻ nineár⁻ moguí⁻ na' cuaiñ⁻ quiá⁻ e jo. ¹⁶ Jo dsu' lífa⁻ 'né⁻ see⁻ naa' jialco⁻ cóong⁻ røø⁻ cóo⁻ lajii⁻ e nicalí⁻ naa'.

¹⁷ Dsea⁻ rú⁻ naa' dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, jmi'úung⁻ na' e seeng⁻ na' røø⁻ laco⁻ gui la seeng⁻ jnea⁻, jogui jøø⁻ na' røø⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea⁻ i niseeng⁻ lajii⁻ laco⁻ e nica⁻ ée⁻ jnea⁻ 'nú⁻. ¹⁸ Jo jmiguiab⁻ ya⁻ nica⁻ fñi⁻ i 'nú⁻, jogui lana fñi⁻ túu⁻ 'nú⁻ carjì⁻ qui⁻ baa uí⁻ e fñim⁻ bing⁻ seeng⁻ i e' e ja⁻ e e' uing⁻ sea⁻ lajii⁻ iihuí⁻ e ca'íng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ mi⁻ catáin⁻ fí dse⁻ crúu⁻. ¹⁹ Jo i dsea⁻ la⁻ í fí lí⁻ 'lib⁻ nidsilíin⁻ mi⁻ nijúuin⁻, jo dseáng⁻ lajii⁻ e lí dsí⁻ yaam⁻ bre jmitir⁻, jogui lí⁻ lí jmi⁻ jløng⁻ yaaiñ⁻ e lafa⁻ nilí⁻ i' líin⁻ quiá⁻ jalé⁻ e 'lí⁻ e jmóor⁻ do. Jo lí⁻ guíng⁻ dsír⁻ lajii⁻ e dsijé⁻ fí jmigüü⁻ la. ²⁰ Jo dsu' jneaa⁻ aa', dsea⁻ seeng⁻ ñifb⁻ nilí⁻ naa', jogui fí job cajo nijáa⁻ tu Fii⁻ naa' Dsea⁻ Jmáang⁻ i nisijeeng⁻ naa' do i nicaléang⁻ jneaa⁻ aa' jee⁻ dsee⁻ qui⁻ ii'. ²¹ Jo nijmis⁻ fñim⁻ bre ngúu⁻ táang⁻ naa' e ja⁻ bí sea⁻ quiá⁻ fí jmigüü⁻ la, jo nicuó⁻ r⁻ jneaa⁻ aa' ngúu⁻ táang⁻ naa' e 'mí⁻ e nigüeang⁻ lí⁻ laco⁻ lí⁻ e ngúu⁻ táaiñ⁻ 'ñia⁻ r'. Jo nijmér⁻ lajo la'eáang⁻ cóo⁻ e bí 'gong⁻ quiá⁻ r⁻ cóo⁻ e quiu⁻ r ta⁻ fí la'úng⁻.

¹ Jo uí~ e lajob líí, dsea` rú'naa' i iin~n eáang', joba' fíi~ i 'nú' e güiteáam~bi' teá' lajii' e fí lí niteáang~na' cóo'~ Dsea` Jmáang~. Jo eáam' iin~n 'nú' jogui dsíng'~ iin~n nimáang~túu 'nú' calé' catú~, co' jmi'iaam` dsii~ cóo'~ 'nú' uí~ e nicalíng~na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ la'eáang' cóo'~ ta~ e nicajmé~ e jee~ 'nú'.

² Jogui liúun'~n 'nú', dseamf~ i sii' Evodia cóo'~gui 'nú', dseamf~ i sii' Síntique, e nisiim~tu' røø' laco' catíng~ e jmóo` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>3</sup> Jogui 'nú', dsea` i dseáng'~ i ja` calítúng~ dsii' e cajmicóo'~ jnea~ cóo'~ ta~ guia' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' mii'~ i 'nú' e nijmicóo'~ laji' huáang~ i dseamf~ na i lííng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ e laco' nisíng~tur røø', co' laji' huáam~biñ' na cacuø' bí yaañ~ e cajmicóo'~ jnea~ lajee~ e caguiá'a júu^ quiá'~ jial laang' dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~ lí' laco' cajmicóo'~ jnea~ i dseañu' i sii' Clemente cóo'~gui jaléng'gui dsea` caguiang~ i cajmée' ta~ colííng~ cóo'~ jnea~. Jo jaléng' i dsea` na nicateáang' Fidiée' fí ní jì quiá'r~ fí lí nitaang~ jaléng' dsea` i niliseeng' lata~ cóo'~r~.

⁴ Jo jmi'iaang` óo'na' contøøng~ uí~ e nilíng'na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo fíi~túu 'nú' calé' catú~ e nijmi'iaang` óo'na'. ⁵ Jo güilicuíng' lajaléng' dsea` 'nú' e lííng'na' dsea` guiá~ dsii'. Jo nijaquíém' e nigüéeng' tu Fii'naa' Dsea` Jmáang~ fí jmi'guí' la calé' catú~.

⁶ Jo ja` jmi'iuung' óo'na' cóo'~ doñi' ee' e lí' qui'na', co' lí' lí' 'né' e yejii' føng'na' Fidiée' cuaiñ~ quiá'~ jalé' e jo; jogui mii'~na'r jalé' e 'né'na', jo ja` tiúung'na' e cuø'na'r gui'máang' quiá'~ jalé' e mii'~na'r do. ⁷ Jo lajoba' nicuø'~ Fidiée' 'nú' e seeng'na' juguiá~ júu^ røø' e jii'~ jaang' dsea` jmi'guí' qui'~ jmi' e ningáiñ'; jo cóo'~ e juguiá~ do Fidiée' nijmér~ í' 'nú' cóo'~ jalé' e í' óo'na' uí~ e nilíng'na' lafa' jaam` dsea` cóo'~ Dsea` Jmáang~.

lí' áa'na' lali~ e guiá~

⁸ Jo lí' ngóo' cadséng~gui fíi~guí' 'nú', dsea` rú'naa', e í' óo'na' lali~ júu^ e já'~ jogui júu^ e catíng~ jmi'gó' dsea', jogui jmang'~ júu^ dséeb' 'né' cá'na'. Jogui 'né' cá'na' cajo jmang'~ juguiá~ cóo'~gui júu^ iáang' dsii' jogui júu^ niguó'~. Jogui fí' áa'na' lali~ e guiá~ jogui jalé' e catíng~ nifé' dsea` guiá~ uii~ quiá'~.

⁹ Jogui jmití'na' jalé' e nica'ée~ e 'nú' jogui jalé' e júu^ e nica'fíi~ i 'nú' jogui jalé' e nicanáa~na' e nica'fá'~ a jogui jalé' e nicañii'na' e nicajmé~ e; jo jmee~ba' lajo. Jo Fidiée' i cuø' e seeng' dsea` juguiá~ júu^ røø', íb` dsea` niliseeng' cøøng' cóo'~ 'nú'.

Jalé' e cajmicóo'~ dsea` seeng' fí' Filipos quiá'~ Paa~

¹⁰ Jo eáam' jmi'iaang` dsii' la'eáang' cóo'~ Fii'naa' Dsea` Jmáang~ uí~ e 'nú' nicadseng'~tu' óo'na' jnea~ calé' catú~. Dsu' ofa' fíi~ i 'nú' cóo'~ e júu^ na e nica'íng~ óo'na' jnea~, co' niñib' jnea~ e uí~ e ja` dsitíng'~ qui'~baa' fa' e nicajmicóo'~na' jnea~. <sup>11</sup> Jo dsu' ofa' fíi~ i 'nú' e júu^ na uí~ e ja` sea' 'né' e, co' nicalitím'baa e jmi'iaang` dsii~ cóo'~ lajii' e sea' quié~ e. <sup>12</sup> Co' nicalitím'baa jial seen~ e tiñí jogui lajobi mi~ eáang' sea' cajo. Jogui nicalitím'baa cajo e jmi'iaang` dsii~ cóo'~ doñi' ee' e dsingín~n, si e røøng' tú'u osi e jø' tú'u é. Jogui nicalitím'baa cajo e sea' lalíng' quié~ e osi e ja` sea' jii'~ coo' é. <sup>13</sup> Jo Dsea` Jmáam~bing' i cuø' jnea~ bí quiá'r~ e laco' lí' i jmóo' o lajalé' e 'né' jmee~e. ¹⁴ Jo dsu' 'nú', eáang' guiá~ cajmicóo'~na' jnea~ ie~ lamí~ cangongín~n jalé' iihuí'.

¹⁵ Jo guiúb~ ñí' 'nú', dsea` lííng'na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' na fí' Filipos, e jii'~ 'nú'bing' i cajmicóo'~ jnea~ cóo'~ jalé' e 'né' e ie~ lamí~ canaan~ e caguiá'a júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ jee~ 'nú'. Co' jii'~ jaang' dsea` jiéng' i cúíng' Dsea` Jmáang~ cajmicóo'~ jnea~ ie~ jo ie~ mi~ cajú~ u fí' Macedonia. ¹⁶ Jogui lajobi cajo, ie~ lamí~ cataan~n fí' coo' fíi' e sii' Tesalónica, casím'ba' tú' 'ní' née'~ jalé' e 'né' e. ¹⁷ Jo dsu' ofa' jnea~ í' dsii' jmang'~ e ni'íin'~n, co' jnea~ lico' iin~n e nidsicuáng'gui qui'na' cóo'~ jalé' e nicuø'~ Fidiée' 'nú' mi~ nití' í' lajo. ¹⁸ Jo dsu' jnea~ nica'íim'~baa lajalé' e nicacuøø'na' jnea~ e casíng'na' cóo'~ Epafrodito, joba' seab' lalíng' quié~ e náng co' jì'gui cartí niseáang~. Jo jalé' e cacuøø'na' jnea~ do líí lafa' coo' e jmeafii' jlo' e cacuøø'na' Fidiée', joba' dsea` do eáam' tí' dsii' mi' íñ'. <sup>19</sup> Jo co' jii'~ Fidiée' qui'baa' dsea` sea' laji' quiá'r~, joba' íb` dsea` nicuø'~ 'nú' lajalé' e 'né'na' e jlo' e ja' cøøng' cóo'~

la'eáang' cóo'~ jalé' e nicajmée` Dsea` Jmáang- cóo'~ jneaa~aa'. ²⁰ Jò majmiféng' naa' car` ngonghì jmi~ Tiquí'ii' Fidiée` dsea` guiing~ ñiff~. Jò lajob 'né- lí.

Júu^ guicóo'` quíá'~ Paa- lí~ cadséng-

²¹ Jò lana guiéen'~n júu^ guicóo'` quíá'~ jaléng' dsea` i seeng` fí' na i nilíng' dsea` quíá'~ Fidiée` la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang-. Jogui cajo jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang- i taang~ cóo'~ jneaa~ fí' la guiém~bre júu^ guicóo'` quíá'~na'. ²² Jò lajobi cajo lajiiing` dsea` i seeng` fí' la i nilíng' dsea` quíá'~ Fidiée` guiém'~bre júu^ guicóo'` quíá'~na', jò dsu' laniing- gui eáang' guiéng' júu^ guicóo'` quíá'~na' jaléng' i dsea` i jmóo` ta~ quíá'~ dseata~ dsea` féng' i quiu' ta~ fí' la fí' Roma.

²³ Jò güi'íá^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang- güea'^ quíá'r- jee~ lajaléng' 'nú'.

Jò lanab júi'~ fé' jì quíá'~ Paa- e catíng- jaléng' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang- i seeng` fí' Filipos.

Júu[^] e to_o fí ni[~] jì quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí COLOSAS

¹ Jnea⁻ Paa⁻, jo línⁿ jaang⁻ dsea⁻ apó[^] i jmó^o ta⁻ ni[~] júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co^o lajob ta⁻ e caliⁱáang⁻ dsíⁱ Fidié[~] e cacu^or⁻ jnea⁻. Jo lana, colíing⁻ có^o Timoteo, jaang⁻ dsea⁻ rúⁿnaa⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, ² guiéng⁻ naa⁻ júu[^] guicó^o quií⁻ na⁻, dsea⁻ rúⁿnaa⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ dsea⁻ neáang⁻ na⁻ fí na⁻ fí Colosas, 'nú⁻ dsea⁻ teáang⁻ na⁻ teá⁻ fí guiú⁻ có^o dsea⁻ do. Jo mí⁻ i Tiquí⁻ naa⁻ Fidié[~] có^o gui Fíi⁻ naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e ni⁻ r⁻ güea⁻ quiá⁻ r⁻ jee⁻ 'nú⁻ jogui e nicu^or⁻ 'nú⁻ e seeng⁻ na⁻ juguiú⁻ júu[^] røø.

Mí⁻ féng⁻ Paa⁻ Fidié[~] uí⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻

³ Jo laco^o né⁻ mí⁻ fóng⁻ naa⁻ Fidié[~] i líng⁻ Tiquiá⁻ Fíi⁻ naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, sojiéb⁻ cuó^o naa⁻ r⁻ gui⁻ máang⁻ uí⁻ quií⁻ na⁻. ⁴ Co^o nicalí⁻ baa⁻ jial niteáang⁻ na⁻ fí guiú⁻ có^o Fíi⁻ naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui jial 'neáang⁻ rúng⁻ na⁻ có^o jaléng⁻ dsea⁻ quiá⁻ dsea⁻ do i caguiaang⁻ gui cajo. ⁵ Jo jmee⁻ ba⁻ e jo uí⁻ e tab⁻ ó^o na⁻ e ni⁻ ím⁻ ba⁻ jalé⁻ e sijeeng⁻ na⁻ do e si⁻ má⁻ Fidié[~] fí ní⁻ fí quiá⁻ r⁻. Co^o calitab⁻ ó^o 'nú⁻ uí⁻ quiá⁻ e jo mí⁻ canú⁻ na⁻ júu[^] quiá⁻ Fidié[~] e catíng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e quiá⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee⁻ dsee⁻ quiá⁻ r⁻. ⁶ Jogui e júu[^] nab e caguia⁻ dsea⁻ jee⁻ 'nú⁻, jo lana nicanib⁻ la⁻ úng⁻ fí jmigüí⁻. Jogui e júu[^] jo eám⁻ cali⁻ íng⁻ ta⁻ e caquí⁻ jing⁻ yaang⁻ dsea⁻ fí quini⁻ Fidié[~] lí⁻ laco^o nicalí⁻ jee⁻ 'nú⁻ lajii⁻ mí⁻ canú⁻ na⁻ jogui cangáng⁻ na⁻ e eám⁻ guiúng⁻ Fidié[~] có^o 'nú⁻ naí⁻ fa⁻ ja⁻ catíng⁻ na⁻. ⁷ Jo e júu[^] jo ca⁻ e⁻ i Epafras 'nú⁻, jaang⁻ dsea⁻ i 'neáang⁻ naa⁻ e eáang⁻ i nicajmée⁻ ta⁻ guiá⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ colíing⁻ có^o jnea⁻; jo i dsea⁻ í líiñ⁻ jaang⁻ dsea⁻ i cuó^o lí⁻ jmita⁻ ó^o na⁻ có^o i jmó^o lajii⁻ e iing⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ⁸ Jogui íbre cajo dsea⁻ cagüéiñ⁻ fí la e quier⁻ júu[^] quií⁻ na⁻ quiá⁻ jial 'neáang⁻ rúng⁻ na⁻ la'eáang⁻ có^o Jmiguí⁻ quiá⁻ Fidié[~] e cangíng⁻ na⁻ do.

⁹ Jo uing⁻ lajoba⁻ ja⁻ mí⁻ catiuung⁻ naa⁻ e mí⁻ naa⁻ Fidié[~] uí⁻ quií⁻ na⁻ latí⁻ e jmiñ⁻ e calí⁻ naa⁻ júu[^] quií⁻ na⁻. Jogui mí⁻ naa⁻ r⁻ e la'eáang⁻ có^o Jmiguí⁻ quiá⁻ r⁻ nicu^or⁻ 'nú⁻ e ngáng⁻ na⁻ jogui tíng⁻ na⁻ jo lajoba⁻ nilí⁻ na⁻ røø e e iing⁻ dsea⁻ do e nijmée⁻ na⁻. ¹⁰ Jo jmee⁻ naa⁻ lajo e laco^o nilí⁻ na⁻ niliseeng⁻ na⁻ røø laco^o catíng⁻ e jmó^o dsea⁻ i cuíng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻: e jmoo⁻ ba⁻ lajii⁻ e iáang⁻ dsíⁱ Fidié[~], jogui e jmoo⁻ gui⁻ cajo jman⁻ jalé⁻ e guiú⁻, jogui e licuíng⁻ gui⁻ Fidié[~] e eáang⁻ gui cajo. ¹¹ Jogui mí⁻ bí⁻ Fidié[~] e nicu^or⁻ 'nú⁻ bí⁻ la'eáang⁻ có^o e laniing⁻ 'gøiñ⁻ do, jo lajob nilí⁻ 'nú⁻ nité⁻ na⁻ jogui niliféng⁻ ó^o na⁻ có^o jalé⁻ e nidsingíng⁻ na⁻, ¹² jogui nicu^o ba⁻ gui⁻ máang⁻ Tiquí⁻ ii⁻ Fidié[~] e iáang⁻ ó^o na⁻, co^o nicaguiéem⁻ bre 'nú⁻ guiú⁻ e laco^o niñíng⁻ na⁻ jalé⁻ e jlo⁻ e catíng⁻ na⁻ e sea⁻ quiá⁻ Fidié[~] fí ní⁻ fí quiá⁻ r⁻ e nicu^or⁻ jaléng⁻ dsea⁻ quiá⁻ r⁻. ¹³ Co^o íbre caleáaiñ⁻ jneaa⁻ aa⁻ fí lí⁻ nua⁻ só⁻ e laco^o jo see⁻ naa⁻ e quiú⁻ i 'líng⁻ ta⁻ jneaa⁻ aa⁻, jogui cajáiñ⁻ jneaa⁻ aa⁻ fí quini⁻ Joor⁻ i eáang⁻ iñ⁻, jogui lana íbing⁻ quié⁻ ní⁻ fí quií⁻ ii⁻. ¹⁴ Co^o la'eáang⁻ e cajáng⁻ 'ña⁻ i Joor⁻ do fí dse⁻ crú⁻ u⁻, joba⁻ Fidié[~] caleáaiñ⁻ jneaa⁻ aa⁻ e ca⁻ íñ⁻ jalé⁻ dsee⁻ quií⁻ ii⁻.

Jo⁻ si⁻ naang⁻ gui dsea⁻ có^o Fidié[~]

¹⁵ Jo ja⁻ qui⁻ jmiñ⁻ niníng⁻ dsea⁻ Fidié[~], dsu⁻ mí⁻ níng⁻ dsea⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ joba⁻ líñir⁻ jial líng⁻ Fidié[~] dsea⁻ guing⁻ ní⁻ fí. Jogui i Joor⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ do, íbing⁻ i níng⁻ gui lajee⁻ lajalé⁻ jogui lajaléng⁻, co^o niseeiñ⁻ lajii⁻ ná⁻ gui e nináng⁻ Fidié[~] guiar⁻ uing⁻ jmigüí⁻. ¹⁶ Co^o la'eáang⁻ có^o Dsea⁻ Jmáang⁻ 'ña⁻ bre, Fidié[~] cajmээр⁻ lajalé⁻ e sea⁻ fí yú⁻ jmigüí⁻ jogui lajalé⁻ e sea⁻ fí guó⁻ uó⁻, jalé⁻ e jnéeng⁻ tá⁻ jalé⁻ e ja⁻ jnéeng⁻, jogui lajobi có^o jaléng⁻ dsea⁻ guí⁻ i ée⁻ guiú⁻ i líng⁻ fii⁻ jogui jaléng⁻ i ó^o bí⁻, jogui jaléng⁻ i quidsí⁻ í⁻, jogui jaléng⁻ i quiú⁻ ta⁻ cajo. Jo lajaléb⁻ e la cajmée⁻ Fidié[~] la'eáang⁻ có^o Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui íbing⁻ i catíng⁻ lajalé⁻ e la. ¹⁷ Jo lajii⁻ latí⁻ mali⁻ ba⁻ e niseeng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, lajii⁻ e ná⁻ gui e nijmé⁻ Fidié[~] lajalé⁻ e sea⁻ fí jmigüí⁻. Jogui la'eáang⁻ íbre cajo røø ngó^o laca⁻ íng⁻ ca⁻ íng⁻. ¹⁸ Jogui íbre líñir⁻ dsea⁻ moguí⁻ i quié⁻ ní⁻ fí

quíá' jaléng' dsea` quiá'r-, jogui i dsea` quiá'r- do líiñ' lafa' cōob` ngúú` táaiñ` cōo' dsea` do. Jo Dsea` Jmáang- lajii' nú'-gui nitiroo' jmigüf'ba' niseeiñ, jogui íbi cajo i la'uii' i cají'tu jee~ jaléng' 'líi' e laco' nicár` nifí' quiá' lajalé'ba' e sea` fí' jmigüf'. 19 Co' Fidiée' calí'iiñ` e lajalé' e líiñ' 'ñia'r' líing' Dsea` Jmáang- cajo. 20 Jo la'eáang' cōo' Dsea` Jmáang- nicajmée' Fidiée' e niliseeng'tu juguiá' cōo'r- lajaléng' cōo' lajalé' e sea` fí' la'úng- fí' jmigüf', fa' jalé' e sea` fí' guóo' uó- jogui jalé' e sea` fí' yá' jmigüf'. Jo cajmér- lajo la'eáang' cōo' jmi'øong- Dsea` Jmáang- e catuu` mi~ cajúin' fí' dse' crúu' e laco' niliseeng' juguiá' júu` røø` cōo' Fidiée' lajaléng' jogui lajalé' e sea`.

21 Jogui 'nú', lami~ jéeng'gui, dsea` si'naang` quiá' Fidiée' líing'na', jogui 'ní' máam'bi' dsea` do cajo, cō' jmang'- e 'lí' í' óo'na' jogui jmang'- e 'lí' jmoo'na' cajo. 22 Dsu' lanagui Fidiée' nicajmээр` e niliseeng'tu dsea` juguiá' cōo' dsea` do la'eáang' cōo' jalé' iihuíf' e cangá- Dsea` Jmáang- fí' ngúú` táaiñ` mi~ cajúin' fí' dse' crúu'. Jo cajmээр` lajo e laco' nijáin' 'nú' fí' quinir', dsea` nilíing'-na' dseáng'- dsea` quiá'r- i ja' si'ling' jogui i ja' dsee- táang' jí' cōo'. 23 Dsu' 'né- jmée'na' e ja' tú'na' e ja' líng'na' júu' quiá' Dsea` Jmáang- o'gui tú'na' e júu' ta~ dsí' e sijeeng'na' e quiá' jial laang' dsea` jee~ dsee- quiá'r- lí' laco' jí' e nicanúu'-na' lami~ jéeng'gui. Jo e júu' nab nicani' fí' la'úng- fí' jmigüf', jo jnea~ Paa- jmicōo' bhi e niguia'guí e júu' na fí' jo.

Jalé' ta~ e cangíng` Paa- quiá' Fidiée'

24 Jo íin' n iihuíf' fí' ngúú` táan`n uí' e guiaa- júu' quiá' Dsea` Jmáang- jee~ jaléng' dsea`, jo 'nú' nica'ling'na' e júu' jo cajo. Jo dsu' iáang' dsii- e íin' n e iihuíf' na, cō' cōo' jalé' e jo nijmicōo' o e nijmi'ie'baa lajii' iihuíf' e 'né- e ni'ing'gui jaléng' dsea` i jmoo' lajii' ta~ quiá' Dsea` Jmáang-. Jo jalé' e iihuíf' e íin' n lana nijmicōo' quiá' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i líing' lafa' ngúú` táaiñ`. 25 Jo Fidiée' nicajmээр` e nilíin' jaang' dsea` i jmicōo' jaléng' dsea` quiá'r-. Jo dsea` do nicacuø'r' jnea~ ta~ e niguiaa- la'ie' júu' quiá'r-, jo lajob ni'uíing- guíá- quí'na'. 26 Jo laco' cuøong' fé'naa' e e júu' quiá' Fidiée' do líib~ eáang' si'má'r' quiá' jaléng' dsea', dseáng'- malií' gui eáang' laco' nicangongíng' jii', dsu' lanagui nicajmijnéem`bre e júu' do jee~ jaléng' dsea` quiá'r-. 27 Jo 'ñiab' Fidiée' calí'iiñ` cacuø'r' jaléng' dsea` quiá'r- e tíiñ` ngáiñ' jial tí' jlo' jogui jial tí' quíng' e júu' e lami~ si'má'r' do e catíng- la quí'gui dsea` i ja' líing' dsea` Israel cajo. Jo e júu' e lami~ si'maang' do, íb' Dsea` Jmáang- i seeng' cøong' cōo' 'nú', dsea` i ja' líing'na' dsea` Israel. Jo i dsea` do cuø'r' 'nú' e jmitar~ óo'na' e ni'íing'na' lajii' e catíng'-na' e nicuø' Fidiée' jaléng' dsea` quiá'r-. 28 Jōba' jnea'^ guí'naa' júu' jee~ lajiiing' dsea` jalé' e cajmée' Dsea` Jmáang-, jogui fōng'naa'r jogui ée'naa'r cartí' ningáiñ' røø, jo lajoba' nilíin' e ni'ie' quiá'r- dseáng'- laco' líing' Dsea` Jmáang- 'ñia'r'. 29 Jo uí' quiá' e la, jngáam' bhi dsii- e jmoo' bhi e ta~ la, cō' eáam' oo- bí la'eáang' cōo' e laniing- 'gøng' quiá' Dsea` Jmáang- e nicacuø'r' jnea~.

2

1 Jo iin' n e ñí'ba' e jngáam' bhi dsii- e jmoo' bhi bí uí' quí'na' cōo' gui jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i seeng' fí' Laodicea, lí' lajaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang- i ja' mí' calicuíng' jnea~. 2 Jo jmoo' bhi bí e laco' jaléng' 'nú', dsea` i nilíing'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, ni'íing'gui' bí e laco' niliseeng'na' cøong' e 'neáang'na' rúng'na', jo lajoba' ningáng'na' dseáng'- laco' si'í' e júu' e lami~ si'ma' quiá' Fidiée' do. Jo e júu' do, íb' Dsea` Jmáang- 'ñia'r'. 3 Jo jí' íb' dsea` laniing- tíiñ` quí'r' jmií' e cuø'r' dsea` e tíiñ` ngáiñ' laji' e jlo' e niguo' quiá' Fidiée'. 4 Jōba' fí' i 'nú' e júu' na e laco' jí' jaang' ja' ii' nijmigøong' 'nú' cōo' jalé' júu' jlo' e o' ja'. 5 Dsu' nañí' fa' ja' seen- 'ñia'a' jee~ 'nú' lana, dsu' seem' jmigüf' quí' e cōo' 'nú', jogui iáam' dsii- e núu' júu' quí'na' e røøb` seeng'na' colíing~, jogui e teáb` teáang'-na' cōo' júu' quiá' Dsea` Jmáang- cajo.

La'eáang' cōo' Dsea` Jmáam'ba' uíng- dsea` dsea` míing-

⁶ Jo cõ' 'nú' nica'íim'ba' Dsea` Jmáang` e líiñ' Fii` quíi`na', joba' 'né` ni'ee`na' laco'gui la iing` dsea` do, cõ' dsea` quía`bre nilíng'na'. ⁷ Jo síng'na' teá` yaang`na' cóo'` júu` quía'r` , jogui güiliseem'ba' la'eáang` cóo'r` , jogui ja` jmitúng` óo'na' lajii` fí niteáang`na' cóo'r` , cõ' nicajáam` yaang`na' fí jaguór` lí` laco' jii` júu` e nica'e` dsea` 'nú'. Jogui cuøø`ba' gui'máang` Fidiée` contøøng`.

⁸ Niing` óo'na' jo ja` cuø' fí yaang`na' e dsea` jiéng` nijmigóøiñ` 'nú' e laco' nitá'na' lajii` fí niteáang`na' cóo` Dsea` Jmáang`. Co' jaléng` i dsea` la'í e'r` dsea` jogui féiñ' dsea` cóo` jalé` júu` quiu' ta` e jmi'uúing` dsea` jmigüf. Jo jalé` e júu` jo ja` cøøng` røø` cóo` júu` quía` Dsea` Jmáang` , co' jalé` e júu` jo jming` júu` e casée` jaléng` dsea` mí áang` cóo` jalé` ta` huí` e quí` tñing` dsea` e 'né` jmitir` fí jmigüf la.

⁹ Jo lajalé` e líng` Fidiée` , líng` Dsea` Jmáang` 'ñia'r` , jo lajob cajo lajee` cateáaiñ` fí jmigüf la. <sup>10</sup> Jogui 'nú' cøøm` seeng`na' cóo` Dsea` Jmáang` , joba' dsea` si'ieem` nilíng'na' la'eáang` cóo` dsea` do. Jogui íbre líiñ` dsea` mogui` i quiu' ta` quía` jaléng` dsea` jmigüf i quie` nífi jogui óor` bí e quiu'r` ta` quía` lí` doñí` ee`. ¹¹ Jo cõ' cøøm` seeng`na' cóo` Dsea` Jmáang` , joba' jo` quie` nífi quíi`na' jalé` e 'lí` e lami` jmoo'na' do. Jo e la lí` e lafa' nica'íim'ba' e lí` e tñing` dsea` Israel tóor` fí ngúu` táaiñ` , dsu' o' lajo, cõ' calí` lajo uíi` e Dsea` Jmáang` caleáaiñ` 'nú' jee` jalé` dsee` quíi`na'. <sup>12</sup> Jogui mi` cajgáang`na' jmiñ` , joba' lí` lafa' røøb` ca'áng`na' laco'gui ca'áng` Dsea` Jmáang` , jogui lafa' røøb` cají'tu' laco'gui cají'tu' dsea` do, cõ' jáb` calíng`na' e quíib` Fidiée` jmiñ` e cajmijí'tur Dsea` Jmáang` jee` jaléng` 'lí` la'eáang` cóo` e 'gøiñ` do. <sup>13</sup> Jogui 'nú' , lami` jéeng`gui do líng'na' lafa' sijúum`ba' uíi` dsee` quíi`na' , jogui e job cajo quiu' ta` quíi`na' ; jo dsu' lana Fidiée` nicacuø'r` 'nú' e lafa' nicají'tu' laco'gui cajmijí'tur Dsea` Jmáang` . Jo la'eáang` cóo` dsea` doba' nica'íing` Fidiée` lajalé` dsee` quíi`na'. <sup>14</sup> Jo Fidiée` cajgiéeiñ` jì e caráang` e 'níng` jneaa`aa' lí` laco'gui la ta` huí` quía'r` , jo uíi` e lafa' cabá` e jì do fí dse' crúu` cóo` mí` clavo, lajoba' cajgiéeng` jalé` e si'niing`naa' do. ¹⁵ Jogui la'eáang` e catáng` Dsea` Jmáang` fí dse' crúu` , jo lajoba' Fidiée` ca'íiñ` jalé` bí quía` dsea` jmigüf i 'líng` i quie` nífi jogui óor` bí e quiu'r` ta` , jogui cajmi'uøng` neiñ` do fí quini` jaléng` dsea` e catór` laco'gui tée` dsea` dsea` 'núung` . Jo lajoba' cajmijnéeng` Fidiée` fí quini` jaléng` dsea` e nicalí`bre.

Íi` óo'na' lajii` e sisée` quía` Fidiée` fí nífi`

¹⁶ Jo lajob líi` , ja` jmiijí`na' mi` éeng` dsea` 'nú' cóo` jalé` e ú` có'na' , osi e` jalé` jmiñ` e jmi'goo`na' laco` jii` , osi fíng` jmi'goo`na' mi` yuung` si` é , osi jial` jmi'goo`na' jalé` jmiñ` e jmi'íng` dsea` . ¹⁷ Co' jalé` e ta` huí` na` jii` lico' cuø` lí` quía` jalé` e nidsijée` cøøng`gui , jo líi` lafa' í` quía` jaang` dsea` i ngóo` jéeng`gui laco' ngóor` . Jo dsu' i dsea` i líng` lafa' i dsea` quía` e í` do , íb` Dsea` Jmáang` 'ñia'r` . ¹⁸ Jogui ja` jmiijí`na' mi` jíng` dsea` e iíñ` niguir` quíi`na' lajii` e nisi'íing`na' quía` Fidiée` , fa' jaléng` dsea` i tí` dsíi` e jmicaiiñ` e jgiáang` yaaiñ` , jogui jmi'féiñ` jaléng` ángeles , jogui jíñ` e ngiñ`gui quía` jalé` e ja` mí` cangar` , jogui jmicøøng` yaaiñ` cóo` jalé` e í` dsíi` quía` fí jmigüf la. <sup>19</sup> Jo jaléng` i dsea` í` si'naam`bre cóo` Dsea` Jmáang` i líng` dsea` mogui` quía` jaléng` dsea` quía'r` . Jo Dsea` Jmáang` cuø'bre i dsea` quía'r` do jalé` e 'néiñ` e laco' cøøm` seeiñ` cóo` dsea` do jogui cøøm` seeiñ` lajee` la'ó' yaaiñ` cajo lí` laco' la iing` Fidiée` .

²⁰ Jo cõ' 'nú' lafa' røøb` cajúng`na' cóo` Dsea` Jmáang` fí dse' crúu` , joba' jo` quiu' ta` quíi`na' jalé` ta` huí` e quí` tñing` dsea` e 'né` jmitir` fí jmigüf la. Joba' jjiáli' seeng`na' e ee`na' laco'gui la ée` dsea` jmigüf e núu`na' jalé` ta` huí` e jíng` dsea` e 'né` jmée`na' , <sup>21</sup> fa' mi` jíñ` : "Ja` güí'na' e la, ja` có'na' e na` osi ja` jmó'na' e do" é? <sup>22</sup> Jo jalé` e ta` huí` na` jii` lajee` cateá'ba' e íng` ta` , jo cøøb` mi` jo` e ta` íng` , cõ' jii` dsea` jmigüf jmóor` jalé` e ta` huí` na. ²³ Dsu' e já` , jalé` e ta` huí` na cuøøm` sea` lí` dsí'naa' e guiúb` , dsuco' quiu' ta` dsea` e 'né` lí` e jo e ngocáng` dsíib` laco'gui ta` quiu' fí jmigüf la. Jogui quiu' ta` cajo e lafa' e jmi'uøng` yaang` dsea` jogui laguidseaam` quiu' ta` yaaiñ` cóo` jalé` e jmóor` fí ngúu` táaiñ` . Dsu' ja` e ta` íng` e ta` huí` do fa' e nijmicóo` quía'r` e jo` nijmé`guir` jalé` e 'lí` e iíñ` jmóor` fí ngúu` táaiñ` do.

3

¹ Jo co' 'nú' lafa' nicajíb' túu' colíing' cóo' Dsea' Jmáang', joba' 'né' jmée'na' e í' óo'na' jíí' caniing' e sisée' quíí'na' fí' lí' guíú' fí' lí' guíing' Dsea' Jmáang' lí' lí' dsée' cáang' Tiquiá'r' Fidiée' fí' níí' quíá'r'. ² Jo í' óo'na' lajíí' e sisée' quíá' Fidiée' fí' níí' , jo ja' í' óo'na' jíí' cuaiñ' quíá' fí' jmigúí' la. ³ Co' líí' lafa' nicajúm' ba', joba' lana Fidiée' nicajmítar' óo'na' e nilíng'na' dsea' 'míng' la'eáang' cóo' Dsea' Jmáang'. ⁴ Jo jíí' Dsea' Jmáam'bing' cuø' 'nú' e nilíng'na' dsea' 'míng', jogui mi' nijmijnéng'tu' 'ña'r' jee' jneaa'aa' fí' jmigúí' la, joba' 'nú' nijnéng'na' colíing' cóo'r' jee' jalé' e níing' 'gøng' quíá'r'.

Jial líng' dsea' mi' cang' e calicuíñ' Dsea' Jmáang'

⁵ Joba' jmee'ba' e ni'íim' jalé' e 'lí' e quíú' ta' quíí'na' fí' jmigúí' la: fa' mi' 'léé' dsea' e güíñ' cóo' dseañu' osi dseamf' i o' quíá'r', osi jalé'gui e 'lí' e jíé' e jmoo'na' cóo' ngúú' táang'na', osi jmití'na' jalé' e iing' ngúú' táang'na', osi í' áa'na' e jmée'na' jman' e 'lí', osi suung'na' lí' doñí' ee' e ja' catíng'na', co' e na' líí' lafa' e jmiféng' dsea' díé' i o' jalé'. ⁶ Jo co' jmoo'b' dsea' jalé' e na, joba' iihuí' eáam' nicuø' Fidiée' jaléng' i dsea' la' i ja' núu' júu' quíá'r'. ⁷ Jogui 'nú', lajob' lami' seeng'na' e jmoo'na' jalé' e 'lí' na. ⁸ Dsu' lana 'né' tú'ba' jalé' e na: fa' mi' liguíng'na', osi mi' 'ní' óo'na', osi mi' jmoo'na' jalé' e 'lí', osi mi' fó'na' ga' uii' quíá' jaléng' dsea' rúng'na', osi mi' fó'na' jalé' júu' e 'lí' e jíé'gui é. ⁹ Jogui ja' fí' rúng'na' júu' e o' jalé', dsuco' lana nicatú'ba' e lami' jmoo'na' e eáang' beáang' dsee' yaang'na' cóo' jalé' e ga' e nicasi' níí' quíí'na' lami' jéeng'gui do. ¹⁰ Joba' lana dsea' 'míng' nilíng'na', jo Fidiée'b' dsea' jmoo' e nili'míng'gui' e laco' ni'ee'na' laco'gui la ée' dsea' do, jo lajoba' nilicuíng'gui' dsea' do dseáng' laco' sí'í'. ¹¹ Jo ja' e líng' fí' quini' Fidiée' su líng'na' dsea' Israel osi ja' líng'na' lajo' é, osi tóo' e lí' fí' ngúú' táang'na' osi ja' tóo' é, osi líng'na' dsea' i jalíng' tí' lí' huí' osi i neáang' tí' lí' huí' lí' jíé'gui é, osi líng'na' dsea' si'níng' osi fii' i quíú' ta' é. Co' lajíí' Dsea' Jmáam'bing' níing'gui jee' lajalé' cóo' jee' lajaléng', jogui í'bre seeíñ' cøng' cóo' jaléng' dsea' quíá'r' cajo.

¹² Jo Fidiée' eáam' 'neáiñ' 'nú', jogui nicaguíñ' 'nú' e laco' nilíng'na' dsea' quíá'r'. Joba' güiliseem'ba' e jmoo'ba' fí' líng' rúng'na', jogui e guíúng'na' cóo' dsea' rúng'na', jogui e ja' jmicøng' yaang'na' jee' dsea' rúng'na', jogui e ee'ba' guíú' cóo' jaléng' dsea' rúng'na', jogui e jmée'na' féng' áa'na' uii' quíá' rúng'na' cajo. ¹³ Jmee'ba' féng' óo'na' quíá' dsea' rúng'na', jogui íing'na' dsee' quíá' rúng'na' mi' ee'go' 'léer' quíí'na'. Jo laco'gui Dsea' Jmáang' ca'ím'bre dsee' quíí'na', joba' lajob' 'né' jmée' 'nú', 'né' íim'ba' dsee' quíá' jaléng' dsea' rúng'na'. ¹⁴ Dsu' e níí'gui quíá' jalé' e la e røb' 'né' nijmi'neáang' rúng'na' lajee' la'ó' yaang'na', co' lajoba' niliseeng'na' cøng' dseáng' laco' sí'í'. ¹⁵ Jo co' Dsea' Jmáam'bing' cuø' 'nú' e seeng'na' juguíú' júu' røø', 'nú' dsea' líng'na' dsea' quíá'r', joba' seem'bi' la'eáang' cóo' e juguíú' júu' røø' do, co' uíí' lajoba' cató' Fidiée' 'nú' e nilíng'na' lafa' coøb' ngúú' táang'na' la'ó' 'nú'. Jo cuø'ba' Fidiée' gui'máang' cóo' lajalé' e jmoo' cóo' 'nú'.

¹⁶ Jo 'né' quíé'bi' níí' quíí'na' júu' quíá' Dsea' Jmáang'. Jogui ée' rúng'na' jogui cuø' b' rúng'na' cóo' jalé' júu' níguo' e níí'na'. Jogui cuø'ba' gui'máang' Fidiée' e ø'na' júu' e tóo' fí' ní' jì' salmos cóo'gui jalé'gui júu' e ø' dsea' quíá' Fidiée' cóo'gui jalé' júu' e cuø' Jmiguí' quíá' Fidiée' cajo.

¹⁷ Jogui jalé' e jmoo'na' jogui jalé' e fó'na', jmee'ba' la'eáang' cóo' júu' quíá' Dsea' Jmáang' e cuø'na' gui'máang' Tiquí'í' Fidiée' la'eáang' cóo' Fíí'naa' Dsea' Jmáang'.

Jial 'né' seeng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' jee' la'ó' rúíñ'

¹⁸ Jogui 'nú', jaléng' dseamf', jmi'goo'ba' jaléng' dseañu' quíí'na', co' lajob' catíng' e jmoo' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. ¹⁹ Jogui jaléng' 'nú', dseañung'na', jmi'neáang'na' dseamf' quíí'na', jogui ja' jmoo'na' ta' jíng' cóo'r'.

²⁰ Jogui jaléng' 'nú', jiuung~, núu~ba' jalé' ta~ quiu' tiquíi^ niquíi^na', cò' lajoba' e iáang' dsíi' Dsea' Jmáang~. ²¹ Jogui jaléng' 'nú', dsea' líng'na' sejmii', ja' jmoo'na' e niligúing~ jiuung~ quíi~na', jò lajoba' ja' nilitúng~ dsíir' cóo'~ jalé' e 'né~ jmér~.

²² Jogui jaléng' 'nú', dsea' i' jmoo' ta~ e ja' ee' 'léeng'~, jmee~ba' núu~na' jalé' ta~ quiu' fii~ quíi~na' fí' jmiigüi' la; dsu' o' jii'~ mi~ nír' 'né~ cuó'~ áa'na' e laco' nijmiguiúng~ yaang~na' fí' quinir~, cò' e ngocáng' óo'ba' 'né~ jmée^na' e jmi'goo'na' Fidiée'. ²³ Jò lajalé' e jmoo'na', 'né~ jmée^na' e ngocáng' óo'ba' lí' laco' quiá'~ 'ñiab' Fidiée' e jmoo'na' e jò, jò o' laco' mi~ jmoo'na' lajii'~ e iing~ dsea' jmiigüi'. ²⁴ Cò' niñib' 'nú' e seab' guiée^ quíi~na' e catíng~na' fí' jmiigüi' cóo' e nicuó'~ Fidiée' 'nú'. Dsuo' jaléng' 'nú' jmoo'ba' lajii'~ e iing~ Dsea' Jmáang~, jogui' íb' dseáng'~ i' líng' Fii~ quíi~na' cajo. ²⁵ Dsu' i' dsea' gui' i' jmoo' ga, joba' Fidiée' nicuó'r~ iihuí' i' dsea' í' quiá'~ lajii'~ e ga' e jmooiñ' do, cò' ja' jmingí' Fidiée' e líng' dsea' lajaang' lajaaiñ, cò' røb' niquidsir' í' quiá'~ lajii'~ dsee~ sea' quiá'~ dsea' mi~ nití' í' lajò.

4

¹ Jogui jaléng' 'nú', dsea' líng'na' fii~, ee~ba' guiú~ cóo'~ jaléng' dsea' i' jmoo' ta~ quíi~na' i' ja' ee' 'léeng'~, jogui' quíe~na' í' júu^ quíi~na' cóo'r~. Jogui' téé' óo'na' cajo e seem' jaang' Fii~ quíi~na' fí' ñiff~ i' quíe' niff' quíi~na'.

² Jò jaléng' 'nú', dsea' neáang'na' fí' Colosas, ja' tiúung'na' e fong'na' Fidiée', jò lajee' jò 'né~ e siñiim' áa'na' cajo, jogui' yejí~ cuó'~ba' gui'máang' Fidiée'. ³ Jogui' féem'~ba' Fidiée' uii~ quíi~naa' cajo e laco' sea' fí' e guiá'naa' júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ e si'ma' lami~ jéeng'gui' do, cò' uii~ e guiaa~ e júu^ jò, joba' sijñín' ñ' lana. ⁴ Jogui' mí'~ba' Fidiée' e ni'e' guí' e júu^ la dseáng'~ laco' si'í' e laco' ningáng' jaléng' dsea', cò' lajòb' catíng~ e nijmee' e.

⁵ Jogui' ee~ba' røò' cóo'~ jaléng' dsea' i' ja' cuíng' Dsea' Jmáang~ lí' laco' gui' catíng~ e jmoo' dsea' quiá'r~, jogui' lajee' jò jmi'óo'~ba' e fong'na'r júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~. ⁶ Jogui' féem'~ba'r cóo'~ jmang'~ juguiá' e nití' dsíir', jogui' 'né~ ñí'na' jial' ningí'na' quiá'~ lajaang' lajaang' i' dsea' i' fong'na' do.

Júu^ guicóo' e cadséng' quiá'~ Paa~

⁷ Jò Tíquico, jaang' dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i' 'neáang'naa' eáang' i' contøong~ nicajmicóo'~ jnea~ jogui' colíim~ nicajmó'naa' lajii'~ e iing~ Fii'naa' Dsea' Jmáang~, jò í'bing' nicá' júu^ quíe' e fí' na. ⁸ Jò nisín' ñre fí' na cóo'~ 'nú' e laco' nilíñí'na' jial' see~naa' fí' la jogui' e laco' nicuó'~ guir' 'nú' bí' cajo. ⁹ Jogui' cóo'~ i' nab' cajo nijang' Onésimo, jaang' dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i' ta' dsí'naa' cóo'~ jogui' i' ii'naa' eáang' jogui' i' líng' dsea' góo'na' cajo. Jò i' dsea' gáng' la nijmeá'r~ 'nú' júu^ jalé' e dsingí'naa' fí' la.

¹⁰ Jogui' Aristarco, jaang' dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i' iuung~ 'nuñí' colíing~ cóo'~ jnea~ fí' la, guiéiñ' júu^ guicóo'~ quíi~na' cajo, jogui' lajòb' i' sii' Marcos cajo, jaang' rúng' Bernabé. Jogui' 'nú', nicanúu~ba' júu^ quiá'~ Marcos; jò song' dsi'eer~ 'nú', íim'~ba'r cóo'~ e guiú~ fí' na. ¹¹ Jogui' lajòb' Chúi', i' sii'bi' cajo Justo, guiém'bre júu^ guicóo'~ quíi~na' cajo. Jò jii'~ i' gaang' lab' dsea' Israel dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i' nicajmée' ta~ colíing~ cóo'~ jnea~ cóo'~ jalé' ta~ guiá' júu^ quiá'~ jial' quíe' Fidiée' niff' quiá'~ jaléng' dsea' jmiigüi', jogui' nicajmicóo'~ bre jnea~ e catíi'~gui' dsii' cajo. ¹² Jogui' lajòb' Epafra, jaang' dsea' góo'na' i' jmoo' lajii'~ e iing~ Fii'naa' Jesús, guiéiñ' júu^ guicóo'~ quíi~na'. Jogui' contøom~ féiñ' Fidiée' uii~ quíi~na' e ngocáng' dsíir' e laco' teáang~na' teá' lajii'~ fí' niteáang~na' e dseáng'~ nijáam'~ yaang~na' e jmée^na' jalé' e iing~ Fidiée' e jmée^na'. ¹³ Jò niñib' jnea~ jial' guíng~ dsí' í' uii'~ 'nú' jogui' uii~ quiá'~ dsea' neáang' fí' Laodicea cóo'~ gui' fí' Hierápolis cajo. ¹⁴ Jogui' Lucas, jaang' tímí' i' 'neáang'naa' eáang', guiéiñ' júu^ guicóo'~ quíi~na' colíing~ cóo'~ jaang' i' sii' Demas.

¹⁵ Jogui' 'nú', dsea' neáang'na' fí' Colosas, cuó'~ba' guicóo'~ jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i' neáang' fí' Laodicea cuaiñ' quíe' e, jogui' lajòb' Ninfa cóo'~ lajaléng' dsea' i' seáng' i' jmi'féng' Fidiée' fí' quiá'r~. ¹⁶ Jogui' mi~ ningí' e ni'í' 'nú' e jì' quíe' e la fí' quini'

jaléng` dsea, síim`ba' quiá' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáang' fí' Laodicea, jo lajob ni'ír` cajo; jogui lajobi`nú` ni'í`ba' jì` quié` e e ni'íng'`na' e jáa' fí' Laodicea cajo. ¹⁷ Jogui síi`ba' Arquipo cajo cuaiñ` quié` e e güijmiti`bre røø` lajii` ta` e nicacuø' Dsea` Jmáang` ír`.

¹⁸ Jnea` Paa` jmo'o e júu` guicóo` quií`na' la cóo` guóo`o` 'ñiá`'baa. Jo jmiguiéng' áa`na' cajo e sijníim`baa fí' la.

Jo míi` i Fidiée` e ni'ír` güea` quiá'r` jee` 'nú`. Jo lajob nilf.

Jo lanab jii` fé` jì` quiá' Paa` e catíng` jaléng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` fí' Colosas.

Júu[^] e too[~] fí ni[~] jì la'uii[~] quiá['] Paa⁻ e catíng⁻ dsea^{`</sup> seeng<sup>`} fí TESALÓNICA

¹Jnea[~] Paa⁻, colíng[~] cóo['] Silvano jogui Timoteo, jmo[']naa['] e jì la e catíng⁻ jaléng['] 'nú', dsea^{`</sup> rú<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> dsea<sup>`} quiá['] Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup> i seeng<sup>`} fí na fí Tesalónica, dsea^{`</sup> nilíng<sup>'</sup>na<sup>'</sup> dsea<sup>`} quiá['] Tiquí[^]ii['] Fidié[~] cóo['] gui Fíi[']naa['] Dsea[`] Jmáang⁻. Jo mii[~]naa['] Fidié[~] e ni[']fr⁻ gúea[^] quiá[']r⁻ jee[~] 'nú' jogui e nicuó[']r⁻ 'nú' e niliseeng[']na['] juguiá⁻ júu[^] rø^ø.

Gui'máang[~] Fidié[~] e calicuíng['] dsea^{`</sup> seeng<sup>`} fí Tesalónica Dsea[`] Jmáang⁻

²Jo laco^o ya['] mi[~] féng[']naa['] Fidié[~], cuó^ø-baa[']r gui'máang[~] uii[~] quií⁻ 'nú' lajíng[']na['], jogui laco^o ya['] mi[~] mii[~]naa['] Fidié[~], mii[~]-baa[']r la quié['] tí uii[~] quií⁻ 'nú' cajo. ³Jogui laco^o ya['] mi[~] féng[']naa['] Tiquí[^]ii['] Fidié[~], jmiguiéng['] dsi[']naa['] lajii[~] ta[~] quií⁻na['] e jmoo[']na['] la'eáang['] e nicajáang['] yaang[~]na['] fí jaguó['] Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup>; jogui jmiguiéng<sup>'</sup> dsi<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> uii<sup>~</sup> e ta<sup>~</sup> e nicajmee<sup>'</sup>na<sup>'</sup> e iáang<sup>'</sup> óó<sup>'</sup>na<sup>'</sup> la'eáang<sup>'</sup> e 'neáang<sup>'</sup>na<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻; jogui jmiguiéng['] dsi[']naa['] cajo jial nicateá[']na['] lajii[~] fí teáang⁻na['] cóo['] Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup> e sijeeng<sup>'</sup>na<sup>'</sup> mi<sup>~</sup> nijáa<sup>'</sup>tu dsea<sup>`} do. ⁴Dsea^{`</sup> rú<sup>'</sup>naa<sup>'</sup>, 'neáam<sup>'</sup> Fidié<sup>~</sup> 'nú', jogui nine<sup>~</sup>bí<sup>'</sup> e íbre dsea<sup>`} caguí[']n['] 'nú' e nilíng[']na['] dsea^{`</sup> quiá<sup>'</sup>r<sup>-</sup>. <sup>5</sup>Jo mi<sup>~</sup> caguíá<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> júu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻ fí jee[~] 'nú' e quiá['] jial laang['] dsea[`] jee[~] dsee⁻ quiá[']r⁻, ja['] cajmó[']naa['] cóo['] jí['] layaang[~] júu[^] quií⁻naa['] yee[~]naa['], co['] caguíá[']naa['] e júu[^] do la'eáang['] cóo['] e 'gøng['] quiá['] Jmiguí['] quiá['] Fidié[~], jogui e lajam[']ba['] ta[~] dsi[']naa['] e dseáng['] jáb['] e júu[^] jo cajo. Jogui nií[']ba['] jial nica[']ee⁻naa['] cóo['] 'nú' e laco['] guiáb⁻ ni'uíng⁻ quií⁻na['].

⁶Jo 'nú', ee⁻ba['] laco[']gui la ee⁻ jnea[^] laco[']gui la ée['] Fíi[']naa['] Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup> 'ñia<sup>'</sup>r cajo. Jo ja<sup>'</sup> e lí<sup>'</sup> e cangíng<sup>'</sup>na<sup>'</sup> iihuí<sup>'</sup> uii<sup>~</sup> e ca<sup>'</sup>íng<sup>'</sup>na<sup>'</sup> e júu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻ do, dsu['] iáam['] óó[']na['] la'eáang['] cóo['] Jmiguí['] quiá['] Fidié[~]. ⁷Jo co['] guiáb⁻ ee⁻ 'nú', joba['] jaléng['] dsea^{`</sup> quiá<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻ i seeng^{`</sup> fí lí<sup>'</sup> se<sup>'</sup> Macedonia cóo<sup>'</sup> gui fí lí<sup>'</sup> se<sup>'</sup> Acaya niñir<sup>'</sup> jial 'né<sup>-</sup> ér<sup>-</sup> cajo. <sup>8</sup>Jo la'eáang<sup>'</sup> cóo<sup>'</sup> 'nú', dsea<sup>`} seeng[']na['] fí Tesalónica, jaléng['] dsea^{`</sup> seeng<sup>'</sup> fí lí<sup>'</sup> se<sup>'</sup> Macedonia cóo<sup>'</sup> gui fí lí<sup>'</sup> se<sup>'</sup> Acaya nicanúur<sup>-</sup> júu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻. Jo jaléng['] dsea[`] seeng['] doñí['] jíe['] fí lí['] dsée[']naa['] niñir['] e dseáng['] nicajáam['] yaang[~]na['] fí jaguó['] Fidié[~]. Jo jí['] o['] 'né⁻ fé[']gui jnea[^] e jo uii[~] quií⁻ 'nú', ⁹co['] yaam[~] i dsea^{`</sup> í nisí<sup>'</sup>r<sup>-</sup> jnea<sup>^</sup> jial mi<sup>~</sup> ca<sup>'</sup>íng<sup>'</sup> 'nú' júu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻ e léé[']naa['] mi[~] caguíé[']naa['] e cango[']ee⁻naa['] jaléng['] 'nú', dsea[`] seeng[']na['] fí na fí Tesalónica. Jogui sí[']r⁻ jnea[^] cajo jial mi[~] catá[']na['] e jmiféng[']na['] lí['] doñí['] ee⁻ lafa['] dié[~] i o['] já['], jo lajob canaang⁻na['] e jmoo[']na['] lajii[~] e iing[~] i Fidié[~] i dseáng['] já['] do. ¹⁰Jogui fé[']bir cajo e sijeem['] 'nú' e nijáa[']tu Jesús fí ñí['] i líng['] Jóo['] Fidié[~] i cajmijí[']tu Fidié[~] quiá[']r⁻ jee[~] jaléng['] 'líi[']. Jo íb['] dsea^{`</sup> i láang<sup>'</sup> jneaa<sup>~</sup>aa<sup>'</sup> cóo<sup>'</sup> jalé<sup>'</sup> iihuí<sup>'</sup> eáang<sup>'</sup> e nijaquiéng<sup>'</sup> e ni<sup>'</sup>íng<sup>'</sup> dsea<sup>`} uii[~] jalé['] dsee⁻ quiá[']r⁻ e nica[']éer['].

2

Jalé['] e cajmée['] Paa⁻ fí Tesalónica

¹Jo 'nú', dsea[`] rú[']naa['], nií[']ba['] guiá⁻ e líim[~] ta[~] cali[']íng['] jalé['] e cajmó[']naa['] lajee['] cataang⁻naa['] cóo['] 'nú' fí Tesalónica. ²Co['] niñí[']b['] 'nú' guiá⁻ e nú[']-gui e nidsé[']naa['] fí na, lajee['] cataang⁻naa['] fí co^o fii['] e sii['] Filipos, eáam['] ga['] cajmeáng['] i dsea^{`</sup> í jnea<sup>^</sup>, jogui fé<sup>'</sup>r<sup>-</sup> ga<sup>'</sup> uii<sup>~</sup> quií<sup>-</sup>naa<sup>'</sup> uii<sup>~</sup> e guia<sup>'</sup>naa<sup>'</sup> júu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻. Jo mi[~] caguíá[']naa['] e júu[^] jo jee[~] 'nú', 'ní['] ní[']b⁻ dsea[`] quií⁻naa[']; dsu['] ja['] e lí['] e jo, co['] Fidié[~] e eáang['] cajmicóo['] quií⁻naa['] e caliseá['] bí['] quií⁻naa['] e caguíá[']naa['] e júu[^] jo. ³Jo lajii[~] júu[^] e caguíá[']naa['] jee[~] 'nú' do, jmang['] júu[^] jáb['], jogui e car['] ngocáng['] dsi[']baa['] caguíá[']naa['] e júu[^] do cajo. Jo dseáng['] ja['] í dsi[']baa['] fa['] e nijmigóøng[']naa['] dsea[`] cóo['] jalé['] e júu[^] e guia[']naa['] do. ⁴Jo dseáng['] ja['] jmoo⁻baa['] lajo, co['] Fidié[~]bing['] i caguíng['] jnea[^] jogui cacuø[']r['] jnea[^] ta[~] e guia[']naa['] júu[^] quiá['] jial laang['] dsea[`] jee[~] dsee⁻ quiá[']r⁻; jo co['] lajob lí['], joba['] fé[']naa['] e júu[^] jo. Co['] ja['] 'né⁻naa['] e líco['] nijá[']naa['] guiá⁻ cóo['] jí['] dsea^{`</sup> jmigui<sup>'</sup>, co<sup>'</sup> lajii<sup>~</sup> e iing<sup>~</sup> Fidié<sup>~</sup>ba<sup>'</sup> jmoo<sup>-</sup>naa<sup>'</sup>, co<sup>'</sup> jí<sup>'</sup> íb<sup>'</sup> dsea<sup>`} niñir['] jogui nicuí[']r⁻ dsi[']naa['] lajaang['] lajaang[']naa[']. ⁵Jo niñí[']b['] 'nú' guiá⁻ e jí['] co^o né['] ja['] caféng[']naa['] 'nú' cóo['] júu[^] 'goø

e laco' nijmicóong' naa' 'nú' lajee' e ngi'naa' guia'naa' júu' quiá' Dsea' Jmáang' , o'gui cajmó'naa' fa' e cajmigóong'naa' 'nú' e lí' laco' nilí'naa' cuu' qui'naa'; lí' Fidié' bigui ninír' lajalé' e la. ⁶Jo dseáng' ja' mí' cajmó'naa' fa' e nijmiféng' dsea' jnea' o'gui 'nú' fa' nijmiféng'na' jnea' o'gui dseá' jíéng' cajo. Co' nañí' fa' cuóom'bre e jmó' jnea' e lí'naa' lafa' dseá' niing' i quiu' ta' jee' 'nú' uí' e lí'naa' dseá' i casíng' Fidié' i quie' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' dseá', ⁷dsu' ja' cajmó'naa' lajo. Co' guiáb' ca'ee'naa' jee' 'nú' lí' laco' jaang' niquiá' jiuung' jmóo'bre í' jóor' jogui to' fíim'bre laco' catíng' co' 'neáam'bre. ⁸Jo co' eáam' 'neáang'naa' 'nú', joba' ii'naa' e nicuóo'naa' 'nú' e júu' quiá' Fidié' e quiá' jial laang' dseá' jee' dsee' quiá'r' ; dsu' o' dseáng' jí' júu' jo cajo, co' cartí' jáang' yee'baa' song' 'né' lajo uí' e 'neáang'naa' 'nú'. ⁹Jogui tóob' áa'na', dseá' rú'naa', jial cacuóo' b'í' yee'naa' e cajmó'naa' ta' e quiá' lí' jiu' e 'né'naa' lajee' taang'naa' fí' na. Co' ie' jo cajmó'naa' ta' e lico' cajneá' jogui cartí' canu' e laco' ja' nicuóo'naa' iihuí' jí' jaang' 'nú' lajee' e guia'naa' júu' quiá' Fidié' fí' na.

¹⁰Jo niñí' 'nú', jogui niñí'bi Fidié' cajo, e eáam' guiá' nica'ee'naa' jee' 'nú', dseá' líng'na' dseá' quiá' Dsea' Jmáang' , jo ja' jmoo'naa' ga' cóo' jí' jaang' 'nú', jogui lajalé'ba' e nicajmó'naa' dseáng' nicajmó'naa' røø' laco' si'í'ba', jogui jí' coo' dsee' ja' cuóong' cuó' dseá' jnea'. ¹¹⁻¹²Jogui niñí' 'nú' guiá' e nicacuóo'baa' 'nú' b'í' jogui nicajmitii'baa' óo'na' lajaang' lajaang'na' lí' laco'gui la jmóo' jaang' tiquiá' dseá' cóo' jóor'. Jogui sii'naa' 'nú' e ee'ba' røø' laco'gui catíng' e jmóo' dseá' quiá' Fidié', co' í'ba' cató'r' 'nú' e nimó'na' jial tí' niing' 'gøiñ' jogui jial quiu'r' ta' fí' la'úng' fí' jmigüí'.

¹³Jo uí' joba' contøong' cuóo'naa' gui'máang' Fidié', dsuco' mi' la'uii' canu' 'nú' e júu' quiá' Dsea' Jmáang' e caguiá' jnea' jee' 'nú', dsifí'ba' ca'íng'na' e júu' jo, co' calilí'ba' e quiá' Fidié' e júu' jo, jo o' quiá' dseá' jmigüí'. Dsuco' dseáng' lajam'ba' e júu' e caguiá'naa' do lí' júu' quiá' Fidié' , jo la'eáang' Fidié' cajo jmóo' ta' e júu' jo fí' áa'na' cóo' jalé' e jmoo'na', 'nú' dseá' já' líng'na' júu' quiá' Dsea' Jmáang'.

¹⁴Jogui jaléng' 'nú', dseá' rú'naa', mi' ca'íng'na' jalé' iihuí' e cacuó' dseá' góo'na' uí' e líng'na' dseá' quiá' Dsea' Jmáang' , røøb' ca'íng'na' e jo laco'gui ca'íng' dseá' quiá' Dsea' Jmáang' i seeng' fí' lí' se' Judea, dsuco' lajob' iihuí' cangá' í' cajo e cacuó' dseá' góor' dseá' Israel. ¹⁵Jo i líng' i dseá' Israel cajo, í'ba' i cajngang' jaléng' dseá' rú'na' i café' cuaiñ' quiá' Fidié' mali'gui eáang'. Jo mi' cangí'gui e jo, i líng'gui i dseá' í' cajngaiñ' Fí'naa' Dsea' Jmáang' i líng' dseá' góor' cajo. Jogui i líng'gui i do cajmeáiñ' ga' jnea' cajo, dseá' lí'naa' dseá' quiá' Dsea' Jmáang' . Jo ja' jmóor' laco' tí' dsí' Fidié', jogui 'ní' níim'bre lajaléng'gui dseá' jmigüí' cajo. ¹⁶Co' mi' ii'naa' guiá'naa' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' dseá' i ja' líng' dseá' Israel e laco' jial nileáiñ' jee' dsee' quiá'r' , dsu' i dseá' Israel do ja' cacuó'r' jnea' fí' lajo, jo lajoba' eáam' nicajmi'míiñ' dsee' quiá'r' uí' jalé' e nicajmeér' do. Joba' lanagui catí'ba' í' quiá' i dseá' do e ni'í'na' iihuí' e eáang' e jáa' quiá' Fidié'.

Mí' ca'í' dsí' Paa' e nidsé' tur fí' Tesalónica

¹⁷Jo fí' guí' 'nú', dseá' rú'naa', e mi' cangohuíng'naa' qui' 'nú' e huóom'jiu', nañí' fa' ja' neeng' rú'naa' dseáng' lana, dsu' contøom' guiing' dsí'naa' uii' qui'na', jo dseáng' ii'naa' fa' e dsí'eeb'túu' 'nú' fí' na calé' catú'. ¹⁸Jo cajmó'baa' quijí' e nidsé'naa' fí' na; jo jnea' Paa' , eáang'gui jmigui' ya' cajmé' e quijí' e ninii'túu' fí' na, dsu' fii' i líng' i sí' Satanás cajnir' fí' qui'naa' e ja' cajmó'naa' lajo. ¹⁹Jo yaam' 'nú' dseá' cuó'na' jnea' e tab' dsí'naa' jogui e iáang' dsí'naa' jogui e guiáb' fé'naa' uii' qui'na'. Co' dseáng' 'nú'bing' i nicuó' jnea' e iáang' dsí'naa' mi' tí' lí' nití' í' e nijáa'tu' Fí'naa' Dsea' Jmáang' fí' jmigüí' la. ²⁰Dsu' e jáb' , dseáng' 'nú'bing' i cuó' jnea' e guiáb' fé'naa' uii' qui'na' jogui e nijmi'íáang' dsí'naa' uii' qui'na' cajo.

¹ Jo cò' eáam' cali'iin~n e ninuu~u júu^ quií~na' calé' catú~, joba' ca'f' dsii~ e guiú~gui e cajá'baa 'niá'a' fí' la fí' Atenas, ² jo casín~n fí' na jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i sii' Timoteo. Jo i dsea` í' líiín' jaang` dsea` i jmóo' lajii'~ e iing~ Fidiée~, jogui jmóor` ta' røø` còo'~ jnea~ e guiá'naa' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo casín~nre fí' na e laco' dsi'eer~ 'nú' jogui tíí' nir~ jial seeng`na' jogui cuø'r' 'nú' bî e laco' teáang~na' teá' còo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. ³ Jo casín~nre fí' na e laco' jii'~ jaang` 'nú', dsea` seeng`na' fí' na fí' Tesalónica, nijmitúng` óo'na' còo'~ jalé' iihuúí' e móo~na' uii'~ e nilíng`na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Dsuo' nií'bi' e dseáng'~ nisi'í'ba' e nidsing`fing~naa' iihuúí' uii'~ e líng`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>4</sup> Jo nií'nb' 'nú' guiú~ e lajee' e taam`bî' fí' na còo'~ 'nú', cajmó'baa' 'nú' júu^ e dseáng'~ nidsing`fing~baa' jalé' iihuúí' uii'~ e lí'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, jo lajob líí' e calf'. <sup>5</sup> Jo cò' lahuúim' cali'iin~n caliíii' júu^ quií~na', joba' casín~n Timoteo fí' na e laco' caliíii' jial seeng`na' lajii'~ fí' teáang~na' còo'~ Dsea` Jmáang~. Cò' jmoob~ jnea' fí'í' fíng song fii' i' líng' casín' 'nú' fí' ga'. Dsuo' fíng song lajo, ja' e ta' nilí'fing` lajii'~ ta' qui'naa' e nicajmó'naa' jee' 'nú' fí' na jóng.

Mi~ caguiéng'~tu Timoteo fí' Atenas

⁶ Dsu' lanagui nicagüeam'~ Timoteo e jaiñ' fí' na fí' Tesalónica, jo quiéer` jmang'~ júu^ guiú~b~ quií~na' e teáb` teáang~na' còo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ jogui e 'neáam'ba' dsea` rúng`na'. Jogui jing'~gui Timoteo e contøøm~ dséng'` óo' 'nú' jnea'^, cò' eáam' 'neáang`na' jnea'^, jogui eáam' iing~na' nimáang~tu' jnea'^ laco'gui jnea'^ ii'naa' e nineeng~túu' 'nú'. <sup>7</sup> Jo lajob líí', dsea` rú'naa', e jee' jalé' iihuúí' e íing'~naa' còo'~gui e jmáng' dsea` ga' jnea'^, jee' job quiéeng' e jmi'íáang` dsi'naa' mi~ caline~naa' e teá' teáang~na' còo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>8</sup> Jo mi~ caline~naa' e jo, joba' cuø'gui bî jnea'^ lajii'~ fí' téé~naa' còo'~ Dsea` Jmáang~. ⁹ Joba' í' dsii~ jial cuøøng` e nicuøø'naa' Fidiée~ jmiguiú'gui gui'máang'~ uii' quií~ 'nú' jogui uii' quiá'~ e jmi'íáang` dsi' jnea'^ uii' quií~ 'nú' fí' quinir' 'ñia'r' cajo. ¹⁰ Jogui uøø' jmíib' dseáng'~ mí'naa' Fidiée~ e nijmicóo'r~ jnea'^ e nineeng~tu rú'naa' fí' na calé' catú~, jogui e nijmicóo'~guí' 'nú' jial laco' nisíng'~gui' teá' còo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ cartí' ni'íé' quií~na' laco' sí'í'.

¹¹ Jo mí'naa' Fidiée~ i líng' Tiquí'ii' do còo'~ Fii'naa' Jesús, e nijmicóo'r~ jnea'^ e laco' nilí'naa' nineeng~tu rú'naa' calé' catú~ fí' na fí' Tesalónica. ¹² Jogui mí'naa' Fii'naa' Dsea` Jmáang~ e nijmicóo'r~ 'nú' e nilí'neáang`gui' dsea` rúng`na' lí' lajaléng' dsea` laco'gui jnea'^ eáam' 'neáang`naa' jaléng' 'nú' cajo. ¹³ Jogui mí'naa'r cajo e nijmicóo'r~ 'nú' e laco' ja' nilitúng~ áa'na' lajii'~ fí' niteáang~na' còo'~ Dsea` Jmáang~, jogui e nilíng~gui' dseáng'~ dsea` quiá'~ Tiquí'ii' Fidiée~ i jo dsee~ sea` quiá'~ fí' quini' dsea` do mi~ nití' í' e nigüéeng~tu Fii'naa' Jesús fí' jmigüí' la colíing~ còo'~ jaléng' dsea` quiá'r~. Jo lajob 'né' liti~.

4

Jial íáang` dsii' Fidiée~ còo'~ jneaa~aa'

¹ Jo lanagui, dsea` rú'naa', nica'ée'baa' 'nú' jial seeng`na' e laco' íáang` dsii' Fidiée~ lí' laco'gui seeng`na' lana. Joba' mí'~bî' 'nú' jogui sí'~bî' 'nú' cajo la'eáang' còo'~ Fii'naa' Jesús e güiliseem'ba' laco'gui la íáang` dsii' Fidiée~, jo jmée'bi' lajo cajo.

² Cò' 'nú' nií'ba' guiú~ jalé' e nica'ée'naa' 'nú', jo e jo nicajmó'naa' la'eáang' còo'~ Fii'naa' Jesús. ³ Cò' lajii'~ e iing~ Fidiée~ e líng`na' dseáng'~ dsea` quiáb'~ dsea` do e ja' jmée'na' jalé' e lí' dsii' ngúu' táang`na'. ⁴ Cò' iing~ Fidiée~ e lajaang` lajaang` 'nú' ñí'na' jial 'né' ee~na' røø` còo'~ lajii'~ dseamf' quií~na', jogui jial 'né' e jmi'goo'na're cajo laco' catíng~. <sup>5</sup> Cò' ja' catíng~ e jmée'na' jalé' e ja' dseeng` lajo laco'gui la jmóo' dsea` jmigüí' i ja' cuíng` Fidiée~ e suuiñ` dsea` i o' quiá'r~. ⁶ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, ja' cuøøng` e jii'~ jaang` dseañu' nijmér~ jalé' e ja' dseeng` lajo e nijmigøøiñ` jaang`gui dsea` rúin' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ lí' laco'gui jii'~ e nica'fí' i 'nú' na. Dsu' iihuúí' eáam' nicuø' Fidiée~ jaléng' i dsea` i jmóo' lajo lí' laco'gui 'goo' nica'í'naa' quií~na' jéeng`gui.

⁷ Dsɔcɔ' ja' cató' Fidiée' jneaa'aa' fa' e nijmó'naa' jalé' e 'lí', cɔ' cató'r' jneaa'aa' e lí' laco' nilisee'naa' e lí'naa' dseáng' dsea' quíá'-bre. ⁸ Jo doñí' i' dsea' i' guíá' ca' e júu' quíá'- Dsea' Jmáang' e guíá' jnea' do, joba' ja' 'né' í' dsír' e júu' quíá'- dsea' jmigú' e guíar' ca' do, cɔ' júu' quíá'- Fidiéeb' e jo. Jo Fidiéeb' cajo i' cacuø' jneaa'aa' dseáng' Jmigú' quíá'r'.

⁹ Jo jo' 'né' fa' jnea'gui niffí' i' 'nú' e 'né' nijmi'neáng' rúng'na' la'ó' líng'na' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang', dsɔcɔ' 'ñiab' Fidiée' nica'e'r' 'nú' jial nijmi'neáng'na' dsea' rúng'na'. ¹⁰ Jogui lajob' jmoo' 'nú', dsea' rú'naa', cɔ' 'neáng'na' jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang' i' seeng' fí' la'úng' lí' se' Macedonia. Jo sí' guí' 'nú' e güili'neáng'gui rúng'na' laco' jmi' laco' jmi'. ¹¹ Jogui jmi'úung'na' e niliseeng'na' juguí' júu' røø' cóo' jaléng' dsea', jogui ja' jmoo'na' e quíng'na' lí' ja' catíng'na', jogui jme'e'na' ta' cóo' layaang' guóo'na' lí' laco'gui nicasí'naa' 'nú' lami' jéeng'gui do. ¹² Jo lajob' 'né' jmee'na' e laco' nijmi'gò' jaléng' dsea' i' ja' cuíng' Dsea' Jmáang' 'nú' jogui e laco' niliseab' jalé' e 'né' quí'na' cajo.

Mí' nijáa'tu Dsea' Jmáang' fí' jmigú' la

¹³ Jo e laba' fí' guí' 'nú', dsea' rú'naa', cɔ' i' jnea' fa' e 'nú' niliñ'na' jial lí' cóo' jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang' i' nicajúng' e laco' ja' cuø' fí' yaang'na' laco'gui la jmoo' dsea' i' ja' jalé' líng' e jí'tu jaléng' 'lí'. ¹⁴ Jo cɔ' jáb' lí'naa' e cajúm' Jesús jogui cajb'tur calé' catú', joba' lajob' jalé' lí'naa' cajo e Fidiée' cóo'gui Jesús nijmér' e nijí'tu jaléng' dsea' quíá'r' i' cajúng' e jalé' lí'naa' júu' quíá'r'.

¹⁵ Joba' sí' guí' 'nú', dsea' rú'naa', lí' laco'gui júu' e ca'e' Fí'naa' Dsea' Jmáang', e jaléng' jneaa'aa', dsea' lí'naa' dsea' quíá'r', e se' bí' mí' tí' lí' nití' í' e nigüéeng' tur fí' jmigú' la calé' catú', ja' nidseá'naa' cóo'r' jéeng'gui laco'gui dsea' quíá'r' i' nicajúng' lami' jéeng'gui. ¹⁶ Jo i'e' jo nijgiáang' Fí'naa' Dsea' Jmáang' fí' lí' guí' fí' ñí' fí'. Jo lajee' jo ninú' luu' Fidiée' e qui'r' ta' fí' yú' jmigú', jogui ninú' e guinifé' jaang' ángel i' niing'gui lajee' lajaléng', jogui ninú' e ni' i' lúu' trompé' quíá'- Fidiée' fí' yú' jmigú' cajo. Jogui jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang' i' nicajúng', í'bing' i' nijí'tu la'ui' mí' nití' e í' jo. ¹⁷ Jo mí' ningí' jo, jaléng' jneaa'aa', dsea' i' jí'gui, colím' nidseá'naa' cóo'r' fí' guíá' güf', jo nijí' rú'naa' cóo' Fí'naa' Dsea' Jmáang' fí' yú' jmigú', jo lajob' nilisee'naa' cóo'r' lata'. ¹⁸ Joba' fí' i' 'nú' e cuøø' bí' rúng'na' cóo' lajalé' e júu' na.

5

¹ Joba' fá' guí', dsea' rú'naa', ja' 'né' jmee' e quí'na' e fí' ní' jì' la lana lí' dseáng' nidsijé' jalé' e fá'a la. ² Cɔ' niñb' 'nú' røø' e jí' jaang' dsea' ñir' jéeng'gui e jmi' e nigüéeng' tu Fí'naa' Dsea' Jmáang', lí' laco'gui mí' jaang' dsea' ja' ñir' jéeng'gui lí' nigüéé' jaang' i' dsi'lee' fí' quíá'r' mí' uøø'. ³ Jo mí' nijíng' jaléng' dsea' i' ja' cuíng' Dsea' Jmáang': "Tiib' í' jogui juguíab' sea", dsu' i'e' job' dseáng' ni'í' iihuí' e jò tóo' jmi' nileáin' lajee' e ja' ñiing' dsír', lí' laco'gui jaang' dseamí' i' quíéng' jiuung' jí' ja' ñir' lí' dseáng' nináng' e dseá' jmohuí' quíá'r' e niliseeng' yu' quíá'r'. Jo i'e' jo, jí' jaang' i' dsea' í' quí' jmi' nileáng'guir' e ja' ni'í' e iihuí' do. ⁴ Dsu' 'nú' guí', dsea' rú'naa', jo' seeng'gui' e ja' 'ga' lí' ñí'na' laco'gui la líng' dsea' i' seeng' fí' lí' nuu', joba' ja' nidsigá' óo'na' mí' tí' lí' nití' í' e nijáa'tu Dsea' Jmáang' fí' jmigú' la laco'gui dsigá' dsí' jaang' dsea' mí' guíé' jaang' i' dsijmée' i' fí' quíá'r' mí' uøø'. ⁵ Cɔ' lajalém' 'nú', dsea' rú'naa', líng'na' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang' i' jmoo' jmang' e guí', jo fí' lí' jneáb' seeng'na'. Jo ja' líng'na' dsea' i' ja' cuíng' Dsea' Jmáang' i' jmoo' jalé' e 'lí', cɔ' fí' lí' nuub' seeng' i' la'í'; ⁶ joba' 'né' e ja' sijnéeb' dsí'naa' contøøng' jogui 'né' e í' dsí'naa' dseáng' laco' catím' cajo. ⁷ Cɔ' jaléng' dsea' i' ja' cuíng' Dsea' Jmáang' lí' la líng' dsea' i' sijnéeb' jmi' mí' uøø', jogui jmoo' ta' í' mí' uøø' cajo. ⁸ Dsu' jneaa' guí', dsea' se'naa' fí' lí' jneá', contøøm' 'né' í' dsí'naa' dseáng' laco' catím'. Jo cɔ' nicajám' yee'naa' fí' jaguó' Fidiée' jogui jmi'neám' bí' dsea' do cajo, joba' e jo lí' lafa' cóo' 'mí' quí' ní' cóo' e jmi'óng' yee'naa'. Jo cɔ' nitab' dsí'naa' e dseáng' nileám'baa' jee' dsee'

quí-naa', joba' e la líí lafa' cōo' logui' ñí' cōo' e lí'óng' mogui'naa'. ⁹ Co' ja' sí'íng'naa' quiá' Fidiée' e nicuó'r- jneaa'aa' iihuí', dsu' sí'ím'baa' quiá'r- e laco' nileáng'naa' jee' jalé' dsee' qui'naa' la'eáang' cōo' Fíi'naa' Dsea' Jmáang-. ¹⁰ Co' Dsea' Jmáang- cajúin- cuaiñ' qui'ii' e laco' nilisee' naa' cōong' cōo'r- lata~, song see' naa' tá' sa' see' naa' mi' nijáa'tur. ¹¹ Joba' fíi'-guí' 'nú', dsea' rú'naa', cuó' bî' rúng'na' jogui' jmicōo' rúng'na' e ja' tiúung'na' lajíi' fí' niteáang'na' lí' laco'gui' la jmoo'na' lana.

Jalé' e casí' Paa- dsea' quiá' Dsea' Jmáang-

¹² Jo fíi'-guí' 'nú', dsea' rú'naa', e jmi'goo'ba' dsea' quiá' Dsea' Jmáang- i jmoó' ta' jmicōo' 'nú' e quier' nifí' qui'na' jogui' e'r' 'nú' jial laco' catíng- e niliseeng'na', dsea' líng'na' dsea' quiá' Dsea' Jmáang-. ¹³ Jo eáam' 'né' ee'na' guiú' cōo'r-, jogui' 'né' jmi'neáang'na're quiá' jalé' e ta' e jmoór' jee' 'nú'. Jo güiliseem'ba' juguiú' júu' røø' cōo' jaléng' dsea' rúng'na'.

¹⁴ Jogui' síi'-guí' 'nú' cajo, dsea' rú'naa', e jíing'na' jaléng' dsea' i ja' iing' jmé' ta~, jogui' cuó'na' bî' jaléng' dsea' i litúng- dsí' cōo' júu' quiá' Fidiée', jogui' jmicōo'na' jaléng' dsea' i ja' mí' sea' bî' quiá' la'íe' fa' dseáng' nilíiñ' dsea' quiá' Dsea' Jmáang-, jogui' jmee'na' féng' oó'na' cōo' lajíing' dsea'.

¹⁵ Jo ñiing' oó'na' e jíi' jaang' dsea' quír' cōo' e ga' quiá' jaang'gui' dsea' rúin' uii' quiá' e ga' e jmoó' í' quiá'r-. Co' lajíi' e 'né' jmé'na' e jmi'úung'na' jmé'na' jmang' e guiúb- cōo' jaléng' dsea' rúng'na', lí' lajaléng' dsea' jmigüí'.

¹⁶ Jo jmi'íáang' oó'na' contøong-. ¹⁷ Jo féeng'na' Fidiée' yejí-. ¹⁸ Jogui' cuó'ba'r gui'máang' quiá' lí' doñí' ee' catíng'na', co' lajoba' iin' e nijmé'na' laco'gui' catíng- e jmoó' dsea' quiá' Dsea' Jmáang-.

¹⁹ Jo ja' jniing'na' lajíi' e iing' Jmigu' quiá' Fidiée' e jmér' jee' 'nú'. ²⁰ Jo ja' guiá'na' ca' jalé' e fé' i dsea' i fé' cuaiñ' quiá' Fidiée'. ²¹ Dsu' quie'na' cuente lajíi' júu' quiá' i dsea' í, su dseeng' osi ja' dseeng' é, jo 'mea'baa' lajíi' e guiú-. ²² Jo 'naang' yaang'na' cōo' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüí'.

²³ Jo mí'naa' Fidiée' i cuó' juguiú' júu' røø' e nijmeáin' 'nú' dseáng' jíi' dsea' quiá' bre. Jogui' mí'naa'r cajo e nijmér' í' 'nú' lajíi' fí' niteáang'na' cōo' jalé' e í' áa'na', jogui' e nijmér' í' 'nú' jial laco' seeng'na' fí' ngúu' táang'na' e laco' ja' dsee' nilisea' qui'na' jíi' cōo' mi' nití' í' e nijáa'tu Fíi'naa' Dsea' Jmáang- fí' jmigüí' la. ²⁴ Jo Fidiée' dsea' cató'r- jneaa'aa' e laco' ni'uíng'naa' dsea' quiá'r-, jogui' dseáng' jmiti'bre e jo.

Júu' quicōo' quiá' Paa- lí' cadséng-

²⁵ Dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang-, féem'ba' Fidiée' uii' qui'ii'.

²⁶ Jo røong- rúng'na' e ngocáng' oó'na' cōo' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang- i neáang' fí' na.

²⁷ Jo fíi' 'nú', la'eáang' cōo' Fíi'naa' Dsea' Jmáang-, e í'na' e jì' la' fí' quini' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang- i seeng' fí' na.

²⁸ Güi'íib' Fíi'naa' Dsea' Jmáang- güea' quiá'r- jee' 'nú'.

Jo lanab jíi' fé' jì' la'uii' quiá' Paa- e catíng- jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang- i seeng' fí' Tesalónica.

Júu[^] e tōo[~] fí ni jì catf tú⁻ quiá[!] Paa⁻ e catfing⁻ dsea⁻ seeng⁻ fí TESALÓNICA

¹Jnea[~] Paa⁻, coling[~] cóo[!] Silvano jogui Timoteo, jmo[!]naa[!] e jì la e catfing⁻ jaléng[!] 'nú[!]', dsea⁻ rú[!]naa[!] dsea⁻ quiá[!] Dsea⁻ Jmáang⁻, dsea⁻ neáang[!]na[!] fí na fí Tesalónica, i seeng⁻ cøong⁻ cóo[!] Tiquí[!]ii[!] Fidiée[~] jogui cóo[!] Fíi[!]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻. ²Jø míi[!]naa[!] Tiquí[!]ii[!] Fidiée[~] cóo[!]gui Fíi[!]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻ e ni[!]fr⁻ gúea[!] quiá[!]r⁻ jee⁻ 'nú[!]' jogui e nicuó[!]r⁻ 'nú[!]' e niliseeng[!]na[!] juguiú⁻ júu[^] røø⁻.

Fidiéeb[~] niquidsí[!] í[!] quiá[!]-jaléng[!] dsea⁻røong⁻dsee⁻

³Dsea⁻ rú[!]naa[!] dsea⁻ quiá[!] Dsea⁻ Jmáang⁻, yejlb⁻ 'né⁻ cuøø[!]naa[!] gui'máang[!] Fidiée[~] uii[~] quíi⁻ 'nú[!]', co[!] lajob catfing⁻ 'né⁻ jmó[^]naa[!], co[!] eáang[!]gui já[!] líng⁻ 'nú[!]' júu[^] quiá[!] Dsea⁻ Jmáang⁻ laco[!] jmi[~] jogui eáang[!]gui jmi[!]neáang[!]na[!] dsea⁻ rúng[!]na[!] laco[!] jmi[~] laco[!] jmi[~] cajo. ⁴Jø lajoba[!] fé[!]naa[!] júu[^] uii[~] quíi⁻na[!] jee⁻ jaléng[!] dsea⁻ quiá[!] Dsea⁻ Jmáang⁻ e íáang[!] dsi[!]baa[!]; jø fé[!]naa[!] e téb[!] 'nú[!]' lajii[!] fí teáang⁻na[!] cóo[!] Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui já[!] bi líng[!]na[!] júu[^] quiá[!] dsea⁻ do cajo jalí[!] lí⁻ móo⁻na[!] jalé[!] iihuú[!] cóo[!]gui jalé[!] e jmáng[!] dsea⁻ ga[!] 'nú[!]' uii[~] e cuíng[!]na[!] Dsea⁻ Jmáang⁻. ⁵Jø cóo[!] e job cuø[!] lí⁻ e dseáng[!] røøb⁻ quidsí[!] Fidiée[~] í[!] quiá[!] jaléng[!] dsea⁻ jmigüí[!], jø la'eáang[!] e iihuú[!] e íng[!]na[!] do, lajoba[!] nitíng⁻na[!] e Fidiée[~] nicár⁻ nifí⁻ quíi⁻na[!].

⁶Co[!] Fidiée[~] laco[!] catfím⁻ jmóor⁻, joba[!] nicuó[!]r⁻ iihuú[!] jaléng[!] dsea⁻ i cuø[!] iihuú[!] 'nú[!]'. ⁷Jogui 'nú[!]', dsea⁻ móo⁻na[!] iihuú[!] lana, Fidiéeb[~] nicuó[!]r⁻ 'nú[!]' e jø nidsingíng⁻na[!] jii[!] coo[!] iihuú[!], jogui lajobi jnea[!] cajo, jø nine[!]naa[!] iihuú[!]. Jø jalé[!] e la nidsijée[!] mi[~] nití⁻ í[!] e nigüéeng⁻tu Fíi[!]naa[!] Jesús fí jmigüí[!] la coling[~] cóo[!] jaléng[!] ángeles i 'gøng[!] quiá[!]r⁻, jø nijgiáaiñ[!] fí yá[!] jmigüí[!] e quíiñ[!] jee⁻ niing⁻ jì. ⁸Jø nijáar[!] fí jmigüí[!] la e laco[!] nicuó[!]r⁻ iihuú[!] jaléng[!] dsea⁻ i ja[!] iing[~] jmicuíng[!] Fidiée[~] o[!]gui jii[!]r⁻ júu[^] quiá[!] jial nileáng⁻ dsea⁻ jee⁻ jalé[!] dsee⁻ quiá[!]r⁻ la'eáang[!] cóo[!] Fíi[!]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻. ⁹Jø jaléng[!] dsea⁻ íbing[!] ni'íng[!] iihuú[!] e eáang[!] mi[~] nijúuiñ⁻ e jø tóo[!] jmi[~] tíiñ[!], co[!] huíb⁻ eáang[!] ni'náiñ⁻ cóo[!] Fidiée[~] jogui cóo[!] e laniing⁻ 'gøng[!] dsea⁻ do. ¹⁰Jø lajob nilí⁻ mi[~] nijáa[!]tu Fíi[!]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻. Jø ie[~] jø, jaléng[!] dsea⁻ quiá[!]r⁻ nijmi[!]gó[!]bre dsea⁻ do jogui nijmiféiñ[!] dsea⁻ do cajo; jogui lajobi 'nú[!]' cajo, lajob nijmée[!]na[!], co[!] eáam[!] já[!] nicalíng⁻na[!] lajalé[!] júu[^] e nicaguiá[!]naa[!] jee⁻ 'nú[!]'.

¹¹Joba[!] eáam[!] féng[!]naa[!] Fidiée[~] uii[~] quíi⁻na[!], jogui míi[!]naa[!]re e nijmicóo[!]r⁻ 'nú[!]' e niliseeng[!]na[!] røø⁻ lí[!] laco[!] catfing⁻ e jmé⁻ dsea⁻ i nicató[!]r⁻ e ni'uíiñ⁻ do dsea⁻ quiá[!]r⁻. Jogui míi[!]naa[!]re e nijmicóo[!]bre 'nú[!]' cóo[!] e 'gøiñ[!] do e laco[!] guiúb⁻ ni'uíng⁻ jalé[!] e iing⁻ 'nú[!]' jmée[!]na[!] cóo[!]gui jalé[!] ta[!] jmoo[!]na[!] la'eáang[!] e cajáang[!] yaang[~]na[!] fí jaguó[!] Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹²Jø féng[!]naa[!] Fidiée[~] lana e laco[!] eáam[!] nijmi[!]gó[!] dsea⁻ Fíi[!]naa[!] Jesús la'eáang[!] cóo[!] 'nú[!]', jogui Fíi[!]naa[!] Jesús eáam[!] nijmi[!]gór[!] 'nú[!]' cajo. Jø nilí⁻ jalé[!] e jø dsuco[!] eáam[!] guiúng⁻ Fidiée[~] cóo[!]gui Fíi[!]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻ cóo[!] 'nú[!]'.

2

Júu[^] quiá[!]- mi[~] nijáa[!]tu Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigüí[!] la

¹⁻²Jogui lana, dsea⁻ rú[!]naa[!], nifí[!]guí[!] 'nú[!]' quiá[!] mi[~] nijáa[!]tu Fíi[!]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigüí[!] la, jogui mi[~] nijí[!] rú[!]naa[!] cóo[!]r⁻ cajo, jaléng[!] jneaa[~]aa[!], dsea⁻ líi[!]naa[!] dsea⁻ quiá[!]r⁻. Jogui míi[!]naa[!] 'nú[!]' e ja[!] jmisíng[!]na[!] lajii[!] e í[!] óo[!]na[!], o[!]gui føøng[!]na[!] mi[~] nijíng⁻ dsea⁻ e nicagüém⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigüí[!] la. Co[!] seem⁻ dsea⁻ i nijíng⁻ e fé[!]r⁻ cuaiñ⁻ quiá[!] Fidiée[~] e júu[^] jø, dsu[!] o[!] já[!]. Jogui seem⁻bi dsea⁻ i fé[!] e quiá[!] Fidiée[~] e júu[^] jø, dsu[!] o[!] já[!] e lajo. Jø seem⁻bi dsea⁻ cajo e jiiñ⁻ e jneab[~] cajmée[!] e fí ni[~] jì quié⁻ e e júu[^] jø, dsu[!] o[!] já[!] e lajo cajo. ³Joba[!] fii⁻guí[!] 'nú[!]', dsea⁻ rú[!]naa[!], e ja[!] jmigóøng[!] yaang[~]na[!] jii[!] coo[!] mi[~] fé[!] dsea⁻ e nicagüéng⁻tu Dsea⁻ Jmáang⁻. Dsuco[!] lajee[~] nú[!]gui e jmi[~] jø, dseáng[!] cab[!] niguiéng⁻ dsea⁻ Fidiée[~], jø ie[~] job cajo nijmijnéeng⁻ 'ñia[!] i dsea⁻ i 'líng[!] do fí jmigüí[!] la, jø Fidiée[~] dseáng[!] nibíim⁻ breiñ[!] do fí lí⁻ 'lí[!]'. ⁴Jø i dsea⁻ i 'líng[!] do dseáng[!] cab[!] niguiár⁻ jalé[!] e jmiféng[!] dsea⁻ laco[!]gui mi[~] jmiféiñ[!] e quiá[!] Fidiée[~]. Jogui iing⁻ i dsea⁻ i 'líng[!] do

fa' e nijmiféng' dsea' ír` cartí nijmér` e nigüear` lí si' ée` quía' Fidiée' fí dsí' sinúu' guá' , jogui nijmeáng' 'ñia'r' e íbre 'gøng' guir laco' Fidiée' .

⁵ ¿Já tóo' áa' 'nú', dsea' rú'naa', e caffí` i 'nú' jalé' e la ie` lamí` cataang` naa' colíing` cóo'` 'nú' fí na fí Tesalónica? ⁶ Jogui lana niñb` 'nú' e` e nicajníng' quía'` i dsea' i 'líng'` do e laco' ja` mí' cajmijnéeng` 'ñia'r' jéeng'gui jí'` laco' jmií` e sí'` e nijmijnéeng` 'ñia'r'. ⁷ Jo lana fíim' dsea' nijmóor` jalé' e 'lí'` , jo jí'` Fidiéeb` dsea' cuø'r` jneaa`aa' e ngáng`naa' jialí'` jmóo` dsea' jalé' e 'lí'` do. Jo líco' 'né` gui e ja` ií` nijníng` quía'` jalé' e 'lí'` do e laco' nidsijéé' jalé' e nicafá'` a na. <sup>8</sup> Jo mí` nijmijnéeng` 'ñia'` i dsea' i 'líng'` do jee` jaléng'` dsea' jmigüí' , job mí` nití'` í' e nijáa`tu Fíi'naa' Jesús fí' jmigüí' la calé'` catú` e quía'` nijmigüíeeíñ` quía'` i 'líng'` do la'eáang' cóo'` e jiiñ` eáang' do jogui cóo'` capí'` guí' e nijjúur` fí' mo'oor` . ⁹ Jo mí` nijjáa' i dsea' i 'líng'` do la'eáang' cóo'` bí' quía'` i fii` i 'líng'` rúíñ` i sii` Satanás, joba' nijmigóoiñ` dsea' cóo'` jalé' e lí` e nijmér` cóo'` gui jalé' e quí'r` jmií` la'eáang' cóo'` e bí' quía'` fii` i 'líng'` do. <sup>10</sup> Jo nijmigóoiñ` jaléng'` dsea' i niteáang'` fí' e nidsilíñ` fí' lí' 'lí'` cóo'` jalé' e 'lí'` e quí'r` jmií` jmér` . Jo jaléng'` i dsea' í niteáaiñ` e fí' jo, co' ja` calí'iiñ` fa' calíñ` lají'` júu` quía'` Dsea' Jmáang` e laco' nileáiñ` jee` jalé' dsee` quía'r` . ¹¹ Jo uíing` e ja` calíng'` i dsea' do e júu` jo, joba' cuøb' Fidiée' fí' e jáb'` líng'` i dsea' do jalé' e o'` já'` e nijmigóo'` i dsea' i 'líng'` do. ¹² Joba' dseeb` nicuø'` Fidiée' jaléng'` i dsea' í mí' tí' lí' nití'` í' lajo, co' calí'iiñ` e cajméer` jalé' e 'lí'` do jogui ja` calí'iiñ` fa' já'` calíñ` lají'` júu` quía'` Dsea' Jmáang` .

Jial guíng' Fidiée' jaléng' dsea' i nileáang' jee` jalé' dsee` quía'`

¹³ Dsea' rú'naa' dsea' quía'` Dsea' Jmáang` , eámam' 'neáang' Fidiée' 'nú' . Jo jnea'` , sojiéb'` 'né` cuø'` naa' gui'máang'` Fidiée' cuaiñ` quí'` 'nú' , dsuco' Fidiée' caguíñ` 'nú' latí' mí` uíing` e quía'` nileáang`na' jee` jalé'` dsee` quí'` na' . Jo cajméer` lajo la'eáang' cóo'` e ta` quía'` Jmiguí' quía'r` e cuø' e uíing`na' dseáng'` dsea' quía'r` jogui la'eáang' e já'` nicalíng`na' júu` quía'` Dsea' Jmáang` cajo. <sup>14</sup> Jo uíing` e laba' caguíng' Fidiée' 'nú' la'eáang' cóo'` júu` quía'` Dsea' Jmáang` e guía' jnea'` jee` 'nú' e laco' nilí'na' nilisea' quí'` na' fí' lí' níing` 'gøng' Fíi'naa' Dsea' Jmáang` .

¹⁵ Joba' fí' guí' 'nú' , dsea' rú'naa' , jie` mí' tú'na' lají'` fí' niteáang`na' cóo'` Dsea' Jmáang` , jo ja` tú'na' lají'` júu` quía'` Dsea' Jmáang` e nica'ée`naa' 'nú' lajee` cataang`naa' colíing` o'gui jalé' e toø' fí' ní' jí' e nicasiing`naa' quí'` na' fí' na cajo. ¹⁶⁻¹⁷ Jo co' eámam' guíung` Fidiée' cóo'` jneaa`aa' , nañí' fa' ja` catí'naa' , dsu' cajmi'neáam`bre jneaa`aa' jogui nicacuø'r` jneaa`aa' e tab` dsí'naa' lata` lají'` fí' tée`ee' cóo'` Dsea' Jmáang` , jogui jmang'` e guíu`ba' sijeeng`naa' quía'r` cajo. Joba' mí'`naa' Fíi'naa' Dsea' Jmáang` cóo'` gui Tiquí'ii' Fidiée' e nicuø'r` 'nú' bí' lají'` fí' niteáang`na' e jmee`ba' jmang'` e guíu` jogui e fó'na' jmang'` júu` guíu`b` cajo.

3

Mí'`na' Fidiée' uí'` jnea'`

¹ Jo lí' ngóo'` cadséng`gui fí'` i 'nú' , dsea' rú'naa' , féeng'`na' Fidiée' uí'` jnea'` e laco' jminá`gui nini'` júu` quía'` Dsea' Jmáang` fí' la'úng` fí' jmigüí' . Jogui féeng'`na' dsea' do cajo e jaléng'` dsea' i ninú'` e júu` do ní'ím'`bre e ngocáng` dsíir` lí'` laco'gui cajmee` 'nú' mí' canúu`na' júu` quía'` Dsea' Jmáang` . <sup>2</sup> Jogui mí'`na' Fidiée' cajo e laco' nileáiñ` jnea'` jee` jaléng'` dsea' i 'líng'` i soo'` dsí' , co' ja` lajíng` dsea' já'` lííñ` júu` quía'` Dsea' Jmáang` . <sup>3</sup> Jo dseáng'` jmitib` Fidiée' lají'` júu` cuø'r' , jo jmicóo'`bir 'nú' e ja` nijmitúng` óo'na' lají'` fí' teáang`na' cóo'` Dsea' Jmáang` , jogui nijmí'óiñ` 'nú' e laco' ja` nijmigóøng` fii` i 'líng'` 'nú' cajo. <sup>4</sup> Jogui nisita` dsí'naa' e Fíi'naa' Dsea' Jmáang` nijmicóo'r` 'nú' e jmoo'ba' jogui e jmée`bí' jalé' e nicasí'`naa' 'nú' do. ⁵ Jo mí'`naa' Fíi'naa' Dsea' Jmáang` e nicuø'r` 'nú' e lí'`na' jial tí' 'neáang' Fidiée' 'nú' jogui e nicuø'r` 'nú' bí' quía'r` e nité'`na' e féng'` óo'na' lají'` fí' teáang`na' laco'gui cateá'` Dsea' Jmáang` 'ñia'r' .

La guím`ba' 'né` e jmé` dsea' ta`

⁶Jo síi' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang, la'eáang' cóo' júu' quiá' Fíi'naa' Dsea' Jmáang, e ja' quing' yaang'na' jee' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang i ja' iing' jmé' ta', co' i dsea' í ja' seein' cøong' cóo' jalé' júu' e casii'naa' 'nú' lami' jéeng'gui. ⁷Co' niñb' 'nú' guiá' jial dseáng' 'né' niliseeng'na' lí' laco'gui nicalisé' jnea' jee' 'nú'; dsuco' jmoob' jnea' ta' lajee' calisé'naa' jee' 'nú', ⁸jo jíi' coo' née' ja' camí'naa' e niquiee'naa' quiá' dsea' e ja' niquí'naa' quiá'r. Co' lí' lí' cajmi'úung'naa' e cajmó'naa' ta' uøø' jmíib' e laco' ja' cacuøø'naa' iihuí' jíi' jaang' 'nú'. ⁹Dsu' ofa' ja' catíng'naa' e nimí'naa' 'nú' e nijmicóo'na' jnea', co' lí' lí' cali'ii'naa' e ni'éé'naa' 'nú' jial dseáng' 'né' jméé'na' tab'. ¹⁰Co' mí' cataang' jnea' jee' 'nú', cacuøø'baa' 'nú' lajíi' e júu' la e fé' lala: Doñi' i' dsea' i ja' iing' jmé' ta', ja' cuø'na'r e nidø'r. ¹¹Dsu' lanagui nicalineb' jnea' e seem' 'nú' e fíng'na' jméé'na' ta', jo lico' tí' óo'na' e quíng'na' lí' ja' catím'ba'. ¹²Jo jaléng' i dsea' í nisíi'naa'r, la'eáang' cóo' júu' quiá' Fíi'naa' Dsea' Jmáang, e güijmée'bre ta' laco' catíng', jo lajoba' nilí'r' jalé' e 'né'r' lajee' e taaiñ' fí' jmigüi' la.

¹³Joba' fíi' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang, jie' mí' tú'na' e jmoo'na' e guiá' lí' laco'gui jíi' fí' niteáang'na'.

¹⁴Jogui song seeng' jaang' lajee' 'nú' i ja' núu' lajíi' júu' e fé' jnea' e fí' ní' jì' la, joba' quie'na' cuente røø' i' í jo jo' sicøong'gui yaang'na' cóo'r, jo lajob' i dsea' í nil' í' líiñ' quiá' jalé' e jmóor' do. ¹⁵Dsu' o' uíi' jo 'ní' nimáang'na're cajo, co' lí' lí' 'né' føng'na'r jial laco' catíng' e niliseem'bre lí' laco'gui la catíng' e føng'na' jaang'gui dsea' rúng'na' dsea' quiá' Dsea' Jmáang.

Júu' lí' cadséng' quiá' Paa' e catíng' dsea' seeng' fí' Tesalónica

¹⁶Jo 'nia' Fidié' i cuø' juguiá' júu' røø' güijmée'bre lajo cóo' 'nú' contøong' cóo' doñi' ee'go' jmoo'na'; jogui güiliseem' dsea' do contøong' cóo' 'nú' cajo.

¹⁷Jnea' Paa' jmo'o e júu' guicóo' e catíng' 'nú' la cóo' layaang' guó'o. Jo jíi' lanaba' e tñn' jmóo' cóo' jalé' jì' quie' e caguiee'gui cajo e laco' líi' dsea' e jneab' dsea' jmo'o. ¹⁸Jo güi'íib' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' güea' quiá'r fí' jee' 'nú' lajaléng'na'.

Jo lanab jíi' fé' jì' tí' tú' quiá' Paa' e catíng' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i seeng' fí' Tesalónica.

Júu[^] e too[~] fí[~] ní[~] jí[~] la[~] uii[~] quiá[~] Paa⁻ e catíng⁻ TIMOTEO

¹ Jnea[~] Paa⁻, jo lín[~] n jaang[~] dsea[~] apoo[^] i jmoo[~] ta[~] ni[~] júu[^] quiá[~] Dsea[~] Jmaang⁻. Jo Fidié[~] i láang[~] jnea[~] aa[~] jee[~] dsee⁻ qui[~] ii[~] cóo[~] gui Dsea[~] Jmaang⁻ i cuo[~] jnea[~] aa[~] e nita[~] dsí[~] naa[~] cóo[~] r[~], íbing[~] caqui[~] ta[~] lajo. ² Jo jmo[~] o e jí[~] la e catíng⁻ 'nu[~], Timoteo, co[~] 'nub[~] lín[~] lafa[~] dseáng[~] jóo[~] o i dseáng[~] lajang[~] nicajáng[~] uo[~] fí[~] jaguo[~] Dsea[~] Jmaang⁻. Jo mhi[~] i Tiquí[~] ii[~] Fidié[~] cóo[~] gui Fii[~] naa[~] Dsea[~] Jmaang⁻ e ni[~] ír[~] güea[~] quiá[~] r[~] fí[~] lí[~] táan[~], jogui e nilí[~] fí[~] lí[~] hí[~] 'nu[~], jogui cajo e nicuór⁻ e niliseen[~] juguiá[~] júu[^] røø[~].

Júu[^] hí[~] 'goo[~] quiá[~] jaléng[~] dsea[~] i jmigóøng[~] dsea[~] cóo[~] jalé[~] e er[~]

³ Jo lí[~] laco[~] jí[~] e nicafí[~] i 'nu[~], Timoteo, ie[~] cangó[~] o fí[~] lí[~] se[~] Macedonia, jo fá[~] túu lana, e dobi[~] nijá[~] e fí[~] hí[~] Éfeso e laco[~] niliúun[~] jaléng[~] i dsea[~] i e júu[^] e ja[~] cóøng[~] røø[~] cóo[~] júu[^] quiá[~] Dsea[~] Jmaang⁻ e jo[~] nijmé[~] guir lajo. ⁴ Jogui ní[~] re cajo e ja[~] 'né[~] cár[~] cuente lají[~] júu[^] cuento quiá[~] dsea[~] mí[~] áang[~] qui[~] naa[~] o[~] gui jalé[~] júu[^] e ja[~] tóo[~] jmi[~] té[~] cuaiñ[~] quiá[~] dsea[~] mí[~] áang[~] qui[~] naa[~]. Co[~] cóo[~] jalé[~] e júu[^] la lico[~] uing[~] e sea[~] jí[~] ta[~] jím[~] jo ja[~] e jmicóo[~] e jo fa[~] nidsicuáng[~] gui laco[~] sí[~] i e júu[^] quiá[~] Fidié[~] e quiá[~] jial já[~] líng[~] dsea[~] júu[^] quiá[~] Dsea[~] Jmaang⁻.

⁵ Dsu[~] e lab uing[~] quiá[~] e júu[^] quiá[~] Fidié[~] do e 'né[~] nijmi[~] neáang[~] naa[~] dsea[~] rú[~] naa[~] e guí[~] dsí[~] naa[~], jogui e tíng[~] naa[~] guí[~] naa[~] jnang[~] e guí[~] e catíng⁻ jmé[~] naa[~], jogui cajo e já[~] líng[~] naa[~] júu[^] quiá[~] Dsea[~] Jmaang⁻ e ngocáng[~] dsí[~] naa[~]. ⁶ Co[~] seem[~] i líng[~] dsea[~] i nicatá[~] e júu[^] la jo nicár⁻ fí[~] jí[~] jo ní[~] fé[~] r[~] jmang[~] júu[^] e ja[~] uing[~] sea[~]. ⁷ Dsuo[~] lico[~] iñ[~] jmeáng[~] yaaiñ[~] tifa[~] i e júu[^] quiá[~] ta[~] quiá[~] dsea[~] Israel, dsu[~] ja[~] ngáiñ[~] do e guóng[~] laco[~] laco[~] e júu[^] e er[~] la úng[~] do.

⁸ Co[~] nine[~] baa[~] guí[~] jalé[~] naa[~] e eám[~] íng[~] ta[~] e júu[^] quiá[~] ta[~] do e cajme[~] Moí[~] do fíng[~] song jmáng[~] dsea[~] ta[~] dseáng[~] laco[~] sí[~] i quiá[~]. ⁹ Jogui 'né[~] e tóo[~] dsí[~] naa[~] cajo e jí[~] cóo[~] júu[^] quiá[~] ta[~] ja[~] calí[~] fa[~] e catíng⁻ jaang[~] dsea[~] i jmoo[~] jmang[~] e guí[~]; dsuo[~] e júu[^] e quiá[~] ta[~] do calí[~] e catíng⁻ jaléng[~] dsea[~] soo[~] dsí[~] cóo[~] gui jaléng[~] dsea[~] i laang[~] mí[~] ee[~] go ta[~] huí[~], jogui cóo[~] jaléng[~] dsea[~] i jmoo[~] jalé[~] e 'lí[~] e laco[~] jmiróng[~] dsee⁻ yaaiñ[~], jogui jaléng[~] dsea[~] i ja[~] jmi[~] gó[~] Fidié[~] o[~] gui jmi[~] gó[~] júu[^] quiá[~] dsea[~] do cajo, jogui jaléng[~] dsea[~] i jngang[~] tiquiá[~] niquiá[~], osi lí[~] doñí[~] i dsea[~] i jmoo[~] ta[~] jngang[~] dsea[~] rúng[~], ¹⁰ lí[~] lajaléng[~] dsea[~] i 'lé[~] e güiñ[~] cóo[~] dsea[~] i o[~] quiá[~] r[~], osi dseañ[~] 'lé[~] e güiñ[~] la'ó[~] dseañ[~] iñ[~], osi dseam[~] 'lé[~] e güiñ[~] la'ó[~] dseam[~] iñ[~] é, jogui jaléng[~] dsea[~] i jmoo[~] ta[~] lóøng[~] jogui ta[~] 'níng[~] dsea[~], jogui jaléng[~] dsea[~] i ngí[~] ta[~] quié[~] jalé[~] júu[^] adsee[~], jogui jaléng[~] dsea[~] i éeng[~] fii[~], jo dsu[~] o[~] já[~] jalé[~] e fé[~] r[~] do. Jo lí[~] laco[~] cuóøng[~] fe[~] ee[~], e e júu[^] quiá[~] ta[~] do catíng⁻ jaléng[~] i jmoo[~] lí[~] doñí[~] ee[~] e ja[~] cóøng[~] røø[~] cóo[~] júu[^] niguo[~] quiá[~] Fidié[~]. ¹¹ Jo e júu[^] niguo[~] do røøb[~] cóøng[~] cóo[~] e júu[^] jlo[~] quiá[~] jial laang[~] dsea[~] jee[~] jalé[~] dsee⁻ quiá[~] r[~]. Jo i Fidié[~] dsea[~] güeang[~] nicacuór[~] jnea[~] ta[~] e niní[~] guí[~] e júu[^] jo.

Gui'máang[~] Fidié[~] e fí[~] hí[~] lí[~] jnea[~]

¹² Jo cuóø[~] o gui'máang[~] Fii[~] naa[~] Dsea[~] Jmaang⁻ car[~] ngocáng[~] dsii[~] e nicacuór[~] jnea[~] bí[~] e laco[~] niní[~] guí[~] júu[^] quiá[~] r[~], co[~] eám[~] nita[~] dsí[~] cóo[~] jnea[~], joba[~] nicacuór[~] jnea[~] e ta[~] jo. ¹³ Jo nañí[~] fa[~] jnea[~] malí[~] gui eáang[~] gab[~] cafá[~] a uii[~] quiá[~] Fii[~] naa[~] Dsea[~] Jmaang⁻, jogui gab[~] cajmeáan[~] n jaléng[~] dsea[~] quiá[~] r[~], jogui caløøm[~] bí[~] jaléng[~] i dsea[~] í[~] cajo, dsu[~] ie[~] jo eám[~] calí[~] fí[~] líng[~] Fidié[~] jnea[~], co[~] ja[~] mí[~] cuín[~] n Dsea[~] Jmaang⁻ ie[~] jo, jogui ja[~] ñii[~] cajo e jalé[~] e ga[~] e jmoo[~] o do. ¹⁴ Jo dsu[~] Fii[~] naa[~] Fidié[~] eám[~] caliguiúñ[~] cóo[~] jnea[~], jo cajméer[~] e nicajáng[~] 'ñiá[~] a fí[~] jaguór[~] jogui e nijmi[~] neáan[~] nre cajo e ngocáng[~] dsii[~] uí[~] e cóøng[~] see⁻ naa[~] cóo[~] Dsea[~] Jmaang⁻.

¹⁵ Dsuo[~] dseáng[~] e jáb[~] e júu[^] la, jogui dseáng[~] la guím[~] 'né[~] nilí[~] já[~] líng[~] jaléng[~] dsea[~] e júu[^] la cajo; Fii[~] naa[~] Dsea[~] Jmaang⁻ cajar[~] fí[~] jmi[~] gü[~] la e laco[~] nileáñ[~] jaléng[~] dsea[~] røøng[~] dsee⁻, jo lajee[~] lajaléng[~] dsea[~] røøng[~] dsee⁻, jnea[~] bing[~] i eáang[~] gui líng[~] lajo. ¹⁶ Jo

uui~ e lajob lhi, joba' Fidiée~ eáam' calí~ fhi~ líiñ~ jnea~; jo cajméer~ lajo e laco' Fii'naa' Dsea' Jmáang~ cajmijneeiñ' fí' quini~ jaléng' dsea' jiéng' jial tíi' e féng' dsíir' uui~ quie~ e. Jo cajméer~ lajo cóo~ jnea~ e laco' cuø lí~ quia'~ jaléng' dsea' i nabi nijáng' yaang~ fí' jaguó dsea' do, jo lajoba' niliseeiñ' cøng' cóo~ Fidiée~ lata~. ¹⁷ Jjoba' majmi'goo' naa' Fidiée~ jogui majmiféng' naa're cajo, co' íb' Fidiée~ i quia' ta' fí' la'úng~ fí' jmiçüü' lata~, jogui íb' cajo i ja' cuøng' lí' júung~ jogui ja' quí'~ jmi~ fa' e nineeng~ naa're, jogui jii'~ íb' Fidiée~ i ja'! Jo lajob lhi.

¹⁸⁻¹⁹ Joba' fhi~ guí' 'nu', Timoteo, 'nu' i lin' lafa' jóo'ø, lí' laco'gui jii'~ júu^ e nicafé' jaléng' dsea' quia'~ Dsea' Jmáang~ lami~ jéeng'gui uui~ quí'~, e la'eáang' cóo~ e júu^ jo nijmi'úun' e nijmée'^ røø lajii'~ ta' e nicangíin'. Jo jmée'^ e ta' jo la'eáang' e nisin' teá' fí' guíá~ cóo~ Dsea' Jmáang~ jogui e nitiin' guí'~ e guíá~ e catíin' e nijme'^. Dsu' i líing~gui dsea' niñi'bre jalé' e guíá~ e 'né~ jmér~ dsu' ja' cajméer~ lajo, joba' ja' té'r' e teáaiñ~ teá' fí' guíá~ cóo~ Dsea' Jmáang~. ²⁰ Jo lajob nicalí~ cóo~ gáng~ dseañu', jaang' i sii' Himeneo jogui jaang'gui i sii' Jaang~, jo nicajaan' n i dsea' la fí' jaguó fii' i 'líng' e laco' nijmitíin' e ja' cár' júu^ ga' uui~ quia'~ Fidiée~.

2

Jial 'né~ nimí'~ dsea' Fidiée~ uui~ quia'~ dsea' rúin'

¹ Jo e laba' la guíng' e líuun' n jaléng' dsea' rú'naa', e mi~ féiñ' Fidiée~, 'né~ mír~ jmi'ee~ uui~ quia'~ jaléng' dsea' rúin' e laco' sea' jalé' e 'néiñ~, jogui e cuø'r' gui'máang' Fidiée~ cóo~ jalé' e jmóo' dsea' do. ² Jogui 'né~ bi m'r' Fidiée~ cajo uui~ quia'~ jaléng' dsea' cóong'~ i quia' ta' cóo~gui quia'~ lí' doñi' i dseata~ cajo, e laco' cuøng' e nilisee~ naa' juguiú~ júu^ røø e ja' jmoo~naa' ta' jíng', jogui e jmi'goo'naa' Fidiée~ e ngocáng' dsí'naa', jogui e see~naa' e jmoo~naa' jmang' e guíá~. ³ Co' e joba' guíá~, jogui cajo lajoba' e iáang' dsí' Fidiée~ i caleáang' jneaa' aa'jee~ jalé' dsee~ quí'ii', ⁴ co' Fidiée~ iin' e lajiiim' dsea' nileáiñ' jee~ dsee~ quia'r~, jogui iin' e niliñi' dsea' lajii'~ júu^ quia'r~ e catíng~ Dsea' Jmáang~. ⁵ Dsuo' jo' seeng'gui Fidiée~ i fíng'gui, co' jaam' Fidiée~ i seeng'; jogui ja' seeng' fíng' i quí'~ jmi~ i fí' í' uui~ quia'~ dsea' jmiçüü' fí' quini' Fidiée~, co' jii'~ Dsea' Jmáam' bing' i quí'~ jmi~ jmé~ lajo. ⁶ Jo íb' dsea' i cajáng' 'ñia' car' cajúin' e laco' niquir' cuaiñ~ quia'~ jalé' dsee~ quia'~ jaléng' dsea' jmiçüü', jo jalé' e jo cajmijneem' Fidiée~ mi~ catí' í' lajo. ⁷ Jo uui~ e joba' e ca'náang~ Fidiée~ jnea~ e líin' n jaang' dsea' apóo~ i quie' júu^ quia'~ Dsea' Jmáang~ jogui i ni' júu^ quia'~ dsea' do. Jo casíin' jnea~ e laco' ni'ée^ e jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel e júu^ sea' contøng~ e catíng~ Dsea' Jmáang~ jogui jial nijáng' yaaiñ~ fí' jaguó' Fidiée~ cajo. Jo dseáng' ja' e júu^ e cafa' a na, co' ja' jmiçóo'.

⁸ Jo lajoba' iing~ jnea~ e jaléng' dsea' güijmifém' bre Fidiée~ fí' doñi' jíe' fí' lí' seeiñ' e í' dsíir' jmang' e guíá~ jogui e o' guíin' o'gui e jiiñ' cajo. ⁹ Jogui lajobi iing~ jnea~ cajo e jaléng' dseamí' güiqui' bre si'r^ laco' catíng~, jogui e ja' 'né~ fa' e cár' 'mi' e 'goo' e too~ jalé' e 'mo'^, o'gui 'né~ fa' e nijmi'íng' 'ñia'r' e nijmér' e jlo'^gui jñuguir' o'gui 'né~ e cár' jalé' ní' e 'mo'^ eáang' lafa' cunee~ osi cuu~ e 'mo'^ eáang' o'gui si'r^ e 'mo'^ eáang' cajo. ¹⁰ Jo dsu' ja' 'né~ jmér~ lajo, co' lí' lí' 'né~ e jmér~ jmang' e guíáb~ laco' catíng~ e jmóo' jaléng' dseamí' i dseáng'~ nijáng' yaang~ fí' jaguó' Fidiée~. ¹¹ Jo lajaléng' dseamí' 'né~ e nú~bre lajalé' e e' dsea' quia'~ Dsea' Jmáang~ e ja' séer' teá' jii'~ cóo~, jogui cajo 'né~ e núu'~bre lajii'~ e ta' e si'í' e nijmitir~. ¹² Jo o'gui jnea~ cuøø~ fí' e jaléng' dseamí' ni'é'r' fí' lí' siseáng' dsea' o'gui e nisór' yú'^gui laco' dseañu', co' iing~ jnea~ e tiib~ nijér~ mi~ nití' lí' siseáng' dsea' quia'~ e nijmiféiñ' Fidiée~. ¹³ Dsuo' cuøng' Adámbing' i cajméaang' Fidiée~, jogui'ba' cajmeáaiñ' i dseamí' i sii' Eva do. ¹⁴ Jogui o' Adán i caligóng', co' i dseamí' i sii' Eva do, íb' i caligóng' quia'~ fii' i 'líng' do ie~ jo, jogui mi~ caligóin' quia'~ i 'líng' do, job mi' ca'uíng~ dsee~ fí' jmiçüü' la. ¹⁵ Dsu' nileám' jaléng' dseamí' jee~ dsee~ quia'r~ song nijmitir~ lajii'~ e jmóo' jaang' niquia'^ dsea', jogui song e ngocáng' dsíir' nijáng' yaaiñ~ fí' jaguó' Dsea' Jmáang~ e ja' litúng~ dsíir' jogui song nijmi'neáiñ' jaléng' dsea' rúin', jogui cajo song seeiñ' laco' catíng~ e jmóo' dsea' i cuíng' Dsea' Jmáang~.

3

Jial 'né- líng' dsea` i quie' nifí quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

¹ Jo lajob fíi guíi 'nu, Timoteo, jo dseáng' e jáb' e júu^ la: song jaang` dsea` iin~ e nicár` nifí quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' coo` ta` guiúb- jøør- e iin~ nijmér- jóng. <sup>2</sup> Co' i dsea` i quie' nifí do 'né- jmér- jman' e guiúb- e laco' ja` cuøøng` e nicuø'- dsea` dsee- ír. Jogui ja` 'né- e seeng` fíng` dseamí quiá'r-, jogui 'né- e iu~ dsíir' còo'~ jalé' ta` quiá'r- jogui e guing~ dsíir' còo'~ jalé' ta` e nijmér-, jogui 'né- e nijmi'gò` dsea` ír. Jogui 'né- e sitíiñ` e cuø'r- lí^ doñí` i dsea` e nidóin' jogui lí~ nijéin' mi~ i` guilíng- fí quiá'r-; jogui eáang` 'né- tíiñ` e e' r' jaléng` dsea` cajo; ³ jo ja` cuøøng` fa' e líiñ` jaang` dsea` íng` o'gui e jmóor` ta` tñng` còo'~ dsea` rúin', co' 'né- e líiñ` jaang` dsea` i jmicòo'~ dsea` rúng', jogui e ja` 'nóor` mí~; jogui 'né- e líiñ` jaang` dsea` i ja` dsináang` cuu- cajo. <sup>4</sup> Jo i dsea` í 'né- e tíim`bre quiá'r- ta` sinúu^ quiá'r-, jogui 'né- e quiá'r- ta` røø` jaléng` jòor` e laco' nijmitiñ` røø` jalé' ta` huí'; <sup>5</sup> dsuco' song jaang` dseañu^ ja` tíiñ` quiá'r- ta` røø` sinúu^ quiá'r-, joba' jial nilí'r- e niquiá'r- ta` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jóng? ⁶ Jo lajob líí, co' i dsea` i quie' nifí do ja` cuøøng` e líiñ` jaang` dsea` i tá` caquí' cajíng` 'ñia' e ca'uíñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, co' jial fíng` cabíng- Fidiéé` ír uí~ e cajmijløng` 'ñia'r- lí^ laco' calí- còo'~ fii` i 'líng`^ malí~gui eáang`. <sup>7</sup> Jogui 'né- e líiñ` jaang` dsea` i catíng- e nijmi'gò` i dsea` i ja` líng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- do ír, jo lajoba' ja` nicuø'- dsea` dsee- ír` o'gui nijmigøøng` fii` i 'líng`^ ír` cajo.

Jial 'né- líng` jaléng` i dsea` i néé` ni~ jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

⁸ Jogui lana iin~ n fá'^a quiá'- jaléng` dsea` i jmóo` ta` néé` ni~ jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo jaléng` í 'né- líiñ` dseañu^ i guiúng- i jmi'gò` dsea` quiá', jogui 'né- e quier` jman' júu^ e já', jogui ja` cuøøng` fa' e nijmér- ta` í' o'gui e jmér- ta` jmi'gøøng` dsea` cajo e laco' nilí'r- cuu-. <sup>9</sup> Jogui 'né- e dseáng'- e jáb'- líiñ` car` ngocáng` dsíir' e júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e já'- líí'naa' do, jogui 'né- ñí'bre jnang` e guiú- e nijmér-. ¹⁰ Dsu' la'uii~ jang' 'né- ñíiñ` coo` ta` jiub e fí lí~ seáng' dsea`, jo song guiú- nijmér- e ta` jo, joguiba' nicuøøng` e nilíiñ` dsea` i néé` ni~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. <sup>11</sup> Jogui lajobi jaléng` dseamí quiá'- jaléng` i dseañu^ i néé` ni~ jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- 'né- e líiñ` dseamí i catíng- e nijmi'gò` dsea` ír, jogui 'né- e ja` quier` jalé' adsee, jogui dseáng'- eáang` 'né- e iu~ dsíir' còo'~ jalé' ta` jmóor-, jogui 'né- e eer` laco' catíng- còo'~ jalé' e jo. <sup>12</sup> Jo i dseañu^ i néé` ni~ do ja` cuøøng` fa' e seeng` fíng` dseamí quiá'r-, jogui 'né- e tíiñ` quiá'r- ta` røø` jaléng` jòor` còo'~ gui jaléng` dsea` sinúu^ quiá'r- i caguaang` gui. ¹³ Dsuco' mi~ jmóo` jaléng` i dsea` i néé` ni~ do røø` jalé' ta` quiá'r-, joba' lí'bre e jmi'gò` jaléng` dsea` ír jogui e eáang` gui líta~ dsíir' e teáaiñ- teá fí guiú- còo'~ Dsea` Jmáang-.

Júu^ laniing` e caliñí' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

¹⁴ Jo eáam` iin~ n e ninií` i fí na lajee` lajmináb- e nimáang` túu` 'nu` calé` catú-; dsu' lana jmo'o e jí` la, ¹⁵ dsuco' song cacøøng` guíi e ja` mí` guiéé` e fí na, joba' niñí'ba' jial 'né- ée` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i líng` laco' dsea` sinúu^ quiá'- Fidiéé` i jí' jogui i seeng` contøøng- do. Jo jaléng` i dsea` í'bing` i se' teá jogui e jmi'ø'r` lajíi' e júu^ já'- e cajmée` Fidiéé` la'eáang` còo'~ Dsea` Jmáang-. ¹⁶ Jo dseáng'- eáam` laniing` 'gøng` jalé' e júu^ jo e ja` cajmijnéeng` Fidiéé` lami~ jéeng` gui do. Jo lalab líí e júu^ jo:

Dsea` Jmáang- cajmijnéeiñ` 'ñia'r` fí jmi'gú` la

e líiñ` jaang` dsea` la jneaa`aa',

jo e jmi'gú` quiá'- Fidiéé` do

cuø` lí~ e Dsea` Jmáang- líiñ` jaang` dsea` i ja` røøng` dsee- jíi' coo`.

Jo cangám- jaléng` ángeles ír.

Jo eáang` cani'- júu^ quiá'r- fí la'úng- fí jmi'gú',

jogui i fíim` eáang` já'- calíng- júu^ quiá'r-,

jo cangám'- tur fí ñifí- calé` catú-.

4

Jial lí' cóo'~ jaléng' dseà i tú e teáaiñ' fí' guiá' cóo'~ Dseà Jmáang'

¹ Jo dseáng' lí' laco' fé' Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' e mi' tí' lí' jaquiéeng' e ni'íng' jmigüí', jo ie' jo niliseeng' i líng' dseà i nitá' e teáaiñ' fí' guiá' cóo'~ Dseà Jmáang', co' nijmér' núu'r' lajii'~ júu' e ni'é' jalé' guí' lí' e jmigóo'; jo jalé' e nijmigóo' do jáa' quiá'~ jaléng' i 'lím'. ² Jo jaléng' i dseà i e' jalé' e júu' jo líiñ' dseà i jmicaang' jogui i adsee' cajo, jo lajii'~ e í' dsír' do ja' quí'~ jmií' e niliñir' su guiá' osi ja' dseeng' é, co' contøøm' jmóor' jalé' e ja' dseeng' e coob' mi' jáb'~ niliñ' e guiáb'~ jalé' e jmóor' do. ³ Jo jaléng' i dseà lala quiu'r' ta' e ja' cuøøng' nicúng' dseà guóor' o'gui cuøøng' e nidó'~ dseà lí' doñí' ee' jmiñí'; dsu' Fidiéé' bing' i cuø' fí' jaléng' dseà i nilíng' dseà quiá'r' i nicuí' jalé' júu' já'~ quiá'r' cajo e cuøøm' dóiñ'~ do doñí' ee' jmiñí', lífa' 'né' e niñíñ' gui'máam' quiá'~ jalé' e jo. ⁴ Dsucó' guiáb'~ laji' e cajmée' Fidiéé' fí' jmigüí' la, joba' ja' cuøøng' fa' e nifé'~ naa' e ja' dseeng' song ni'íng'~ naa' jalé' e jo e cuøø'~ naa' gui'máang' Fidiéé'. ⁵ Co' la'eáang' cóo'~ e júu' quiá'~ Fidiéé' e fé' dseà mi' fíiñ' dseà do, ligüeam'~ jalé' e jo.

Jial líng' jaang' dseà i jmóo' lajii'~ e iing'~ Dseà Jmáang'

⁶ Jo song ni'é'~ jaléng' dseà quiá'~ Dseà Jmáang' e júu' la, jogui eáam' tí' o' e jmitíim' bi' e júu' quiá'~ e teáang' dseà teá' cóo'~ Dseà Jmáang' jogui jalé' e júu' jlo' e nicañí'~ jmitíim', joba' ni'uúin'~ jóng jaang' dseà i jmóo' guiá'~ lajii'~ e iing'~ Dseà Jmáang'. ⁷ Jo dsu' 'nu' 'né'~ jmée' e ja' já'~ líiñ' jalé' júu' e ja' e uing'~ sea' lí' laco'gui la fé' i líng'~ dseà áang' qui'~ naa'; co' lí' lí' 'né' e nijmi'úun' e jmi'goo' bi' Fidiéé' car' ngocáng' o' cóo'~ jalé' e jmoo' jogui cóo'~ jalé' e fó', co' e lajoba' e íng' ta' quií'. ⁸ Jo íim'~ jia ta' quiá'~ dseà mi' jmóor' e cuø'r' bí' ngúu' táaiñ', jo dsu' eáang' gui íng' ta' fíng e jmi'gó' dseà Fidiéé' car' ngocáng' dsír', dsucó' e jo eáam' íng' ta' quiá'r' fí' jmigüí' la jogui fí' jmigüí' coo' cajo. ⁹ Jo lajalé'~ e fá'a na dseáng'~ lajam'~ ba' e já', joba' lajiiim' dseà 'né' e jáb'~ niliñ' e júu' jo cajo. ¹⁰ Jo uing'~ e lajoba' e cuø' bí' yee'~ naa' jogui eáam' íng'~ naa' iihuí' jee' e ta' la, co' nita' dsí'~ naa' cóo'~ i Fidiéé' i jí' do e íbing' i láang' dseà jee' dsee'~ quiá'r', lífa' eáang' gui jee' jaléng' dseà i já'~ líng' júu' quiá'~ Dseà Jmáang'.

¹¹ Jo lajalé' e júu' la 'né' fí'~ jaléng' dseà jogui 'né' é'~ re cajo. ¹² Jo jie' mí' cuø' fí' uø' fa' e nijmé' dseà e ja' já'~ líiñ' júu' quií'~ dsu' uúí' e simim' bi' laco'gui yaaiñ'. Co' lí' lí' 'né' e nisín' nifí' jee' jaléng' dseà quiá'~ Dseà Jmáang' cóo'~ lajalé' e fó' jogui cóo'~ lajalé' e jmoo' jogui cóo'~ jial 'neáan' dseà rún'. Jogui 'né' e sin' teá' fí' guiá' cóo'~ Dseà Jmáang' jogui e jmée'~ jmang' e guiá' e laco' ja' ni'ee'~ dsee'. ¹³ Jo lajee' e ja' mí' guiéé' fí' na, cuøø'~ bí' uø' e ni'í'~ jalé' júu' quiá'~ Fidiéé' fí' lí' seáng' dseà, jogui cuøø'~ gui' bí' jaléng' i dseà í' cóo'~ e júu' jo, jogui ée'~ guir cajo. ¹⁴ Jogui jmée'~ ta' røø' lajii'~ e tíin' ngán' e cacuø' Fidiéé' 'nu' mi' caquidísí' jaléng' yúu'~ dseà cóøng'~ quiá'~ dseà quiá'~ Dseà Jmáang' guóor' fí' moguí'~ jo lajee' jo fé'r' júu' quiá'~ dseà do.

¹⁵ Jogui quie' cuente røø' cóo'~ jalé' e na, jo lajoba' cuøøng' e niliñí' dseà jiéng' jial jmicuáan' e sin' teá' cóo'~ júu' quiá'~ Dseà Jmáang'. ¹⁶ Jo tíng' cóo'~ lajalé' e jmoo' jogui cóo'~ lajalé' e e' dseà jiéng' cajo, jogui ja' jmitúng' o' e sin' teá' cóo'~ júu' quiá'~ Dseà Jmáang'. Jo song jmití'~ ba' lajalé' e júu' na, joba' Fidiéé' nileáng' 'nu' jee' jalé' dsee'~ quií', jogui lajob nijmér' cajo cóo'~ jaléng' dseà i núu' jogui núu' júu' quií'.

5

Jial 'né' ée' dseà cóo'~ dseà quiá'~ Dseà Jmáang'

¹ Jo fíi' guí' 'nu', Timoteo, jie' mí' jmoo' e jiiñ'~ jaléng' dseà cóøng'~ co' lí' lí' 'né' e cuø'~ re bí' cóo'~ júu' røø' lafa' mi' siin'~ cóo'~ tiquí'~ ba'. Jogui 'né' siin'~ røø' cóo'~ jaléng' siming' e lafa' siin'~ cóo'~ rún' dseà ngáang'~ cóo'~ ba'. ² Jogui 'né' jmi'goo' jaléng' dseamí' i nidseáang' lafa' niquí'~ ba', jogui cajo 'né' jmi'goo' jaléng' simí' e lafa' rúm'~ ba' jo ja' cuøøng' e í' a' e ga' cóo'r'.

³ Jogui cajo jmi'goo' jaléng' dseamí' 'ní' i ja' seeng' i nijmicóo'~ quiá'r' cóo'~ jalé' e 'né'r'. ⁴ Jo song i dseamí' 'ní' do seeng' jóor' osi guieer' é, joba' íbing' i catíng' i 'né'

nijmé- í- ír- e laco' nijmitíiñ- do la'uui- jial e 'né- nijmicóo'r- jaléng- dsea- sinúu- quiá'r- jogui jial e nijmér- lí- laco' cato' fíng- sejmiir- ír-, dsuco' lajoba' e guiá- jogui cajo lajoba' e íang- dsíí- Fidiée- . ⁵ Jo i dseamf- i dseáng- 'já- i 'níng- i ja- i seeng- i nijmé- í- ír-, dsu' nitab- dsíir- e Fidiée- bing- i nijmé- í- ír- contøng-, joba' yejib- féiñ- dsea- do jogui uóø- jmáb- mí'r- dsea- do jmi'ee- e nijmicóo'-reiñ- . ⁶ Dsu' i dseamf- 'ní- i suung- la jmang- e jlo- e sea- fí- jmigü- la líiñ- lafa- ni'liim- bre cóo- jalé- e lí- dsíir- do. ⁷ Jo fí- guí- 'nu-, Timoteo, í- 'goo- cóo- jaléng- dsea- quiá- Dsea- Jmáang- e júu- e nicafá- a na e laco' ja- cuøng- nicuó- dsea- dsee- ír- . ⁸ Jo song- i dsea- ja- guing- dsíir- fa- e nijmicóo'r- dsea- ruiñ- lí- la quie- cartí- dsea- sinúu- quiá'r- ja- iñ- fa- e nijmér- lajo, joba' i dsea- í- nicatú- bre lajii- e siñ- teá- fí- guiá- cóo- Dsea- Jmáang-, jo dseáng- ga- guib- lí- quiá'r- laco'gui- jaang- dsea- i ja- mí- já- líng- júu- quiá- dsea- do.

⁹ Jo lajii- dseamf- 'ní- i nitaang- fí- ni- jì- quiá- e nilicóo'r- cóo- jalé- e 'né- 'né- e ngoliñ- lí- gui laco' sesenta- jii- jogui e jaam- dseañu- quiá'r- caliséng- lajee- cateaiñ- fí- jmigü- la. ¹⁰ Jo i dseamf- 'ní- do 'né- e ñib- dsea- e líiñ- jaang- dsea- i guing- cóo- jalé- e guiá- e nicajméer-; lafa- song- nicato- fíiñ- røø- jaléng- joor-, jogui song- nica'éer- e guiá- cóo- jaléng- dsea- i guiling- fí- quiá-r-, jogui song- nicaru- r- tii- jaléng- dsea- quiá- Dsea- Jmáang-, jogui song- nicajmicóo'r- jaléng- dsea- i nica'ing- iihuí-, lí- lajee- laji- e guiá- e nicacuø- bí- 'ña-r- e nicajméer- .

¹¹ Jogui ja- 'né- fa- e nitáang- fí- ni- jì- do jaléng- i dseamf- 'ní- i ja- mí- ngoling- sesenta- jii- e laco' nilicóo'r- cóo- jalé- e 'né- ; dsuco' coob- mí- nili'iñ- e nidsihuíñ- cóo- júu- quiá- Dsea- Jmáang-, jo iñ- e nicúm- tur- guoor- calé- catú-, ¹² joba' dsee- nilisea- quiá-r- jóng- quiá- e ja- nijmitir- lajii- e si- í- e catíiñ- e nijmér- . ¹³ Jogui cajo jmóor- ta- ngí- la gui- 'nú- e o- e ta-, jo lajoba' e uing- e lífiñ- ; jogui o- jii- e lífiñ- do cajo, co- ngir- ta- quie- adsee- lí- doñi- lacaang- jii- lí- ja- catíiñ-, jogui fé-r- jalé- júu- e ja- catíng- nijmér- lajo. ¹⁴ Joba' iing- jnea- e nicúm- tu- guoo- calé- catú- jaléng- dseamf- 'ní- i bí- bí- dsíí-, jogui e niliseeng- joor-, jogui e niquiá- bre ta- røø- sinúu- quiá-r-, jo lajoba' jii- jaang- dsea- cuøng- nicuó- reiñ- dsee- . ¹⁵ Dsuco' seem- i líng- dseamf- 'ní- i nica'naam- yaang- fí- guiá- cóo- Dsea- Jmáang- jo nicanaaiñ- e síng- yaaiñ- fí- ga- cóo- fii- i 'ling- .

¹⁶ Jo jaléng- dsea- quiá- Dsea- Jmáang- i seeng- dseamf- 'ní- jee- dsea- sinúu- quiá-r-, güijmée- breiñ- í-, jo lajoba' ja- 'né- e nicá- i dsea- quiá- Dsea- Jmáang- i caguaang- gui- do ta- e nijmicóo'-reiñ- cóo- jalé- e 'néiñ- .

¹⁷ Jogui jaléng- dsea- cóng- i qui- ta- røø- jee- jaléng- dsea- quiá- Dsea- Jmáang- 'né- e niquib- e 'léeiñ- laco' catíng-, dsu' eáang- gui- guing- 'né- lí- lajo cóo- jaléng- dsea- i jmóo- ta- guiá- jogui ta- e júu- quiá- Fidiée- . ¹⁸ Dsuco' lalab- fé- fí- ni- jì- quiá- Fidiée- : "Ja- jni- mo'oo- jó- núu- qui- lajee- e ø-re' cui'iee- ." Jogui fé- gui- cajo: "Jaang- dsea- i jmóo- ta- dseáng- 'né- quib- e 'léeiñ- laco' catíng- ."

¹⁹ Jogui ja- jmijii- cajo fíng- song- jmóo- dsea- dsee- quiá- jaang- lajee- i dsea- cóng- i quie- nifí- quiá- dsea- quiá- Dsea- Jmáang- song- ja- mí- caguiling- gáng- gaang- dsea- jíéng- i tíí- ni- i nija- júu- røø- cuiñ- quiá- jalé- e jo.

²⁰ Jogui jaléng- dsea- quiá- Dsea- Jmáang- i ja- qui- dsíí- e jmóo- bir- jalé- e 'lí-, joba' 'né- fí- re- fí- quini- jaléng- dsea- quiá- Dsea- Jmáang- e ja- dseeng- jalé- e jmóor- do, jo lajoba' ni- lí- 'gó- quiá- i caguaang- gui- i iing- jmé- lajo.

²¹ Joba' fí- guí- 'nu-, Timoteo, jalé- e júu- la fí- quini- Fidiée- qui- ii- jogui fí- quini- Dsea- Jmáang- cóo- gui- fí- quini- jaléng- ángeles, e dseáng- 'néb- e contøng- tóo- o- jalé- e júu- e nicafí- i 'nu- la, jo ja- jmo- cuente- jalé- e fé- dsea-, jo coo- gui- náb- 'né- í- í- .

²² Jogui jie- mí- quidsi- guoo- fí- mogui- jii- jaang- dsea- lajminá- e ja- mí- ca- fi- o- røø-, jo lajoba' ja- niquin- jee- dsee- quiá- i dsea- í-, jogui jmi- úun- e ja- nitén- fí- ni- dsee- .

²³ Jo fí- guí- 'nu-, Timoteo, e mí- ja- 'goo- dseeng- tu- jo ja- u- layaang- jmí-, co- guiá- gui- ni- u- capi- jmi- mí- huiing- jó- e nicó- .

²⁴ Jo seab- dsee- quiá- i líng- dsea- e dsifib- líñi- dsea- nú- gui- e nití- fí- lí- nitidsí- í- quiá-r-, dsu' sea- bí- dsee- cajo- e ja- líñi- dsea- cartí- mí- niguiée- i dsea- i oo- dsee- do fí-

quini` dseata. <sup>25</sup> Jo lajob líí cóo`~ jalé` e guiá~ e cajmée` dsea, sea`ba' e dsifib` líl'r^, jo sea`bi cajo e ja` nilíl'r^ dsifí jo cøøng`gui nilíl'r^, dsuco' ja` cuøøng` fa' lí^ nijé~ lajo e sí`maang`.

6

¹ Jogui jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i jmóo` ta~ quiá~ dsea` 'né~ e eám` nijmi`gór` fiir~ e lí~ jmóor` ta~ do, jo lajoba' ja` ni`uíng~ e nifé` dsea` ga` uii~ quiá~ Fidié` jogui uii~ quiá~ júu^ quiá'r~ cajo. <sup>2</sup> Jogui song i líng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i jmóo` ta~ quiá~ dsea` do seeng` fiir~ i líng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ cajo, jo jie~ mí` túr` e jmi`gór`reín~, dsuco' røøb` teáaiñ` fí` guiá~ cóo`~ Dsea` Jmáang~. Co' lí^ lí^ 'né~ e nijmitir` røø`gui jalé` ta~ quiu' i fiir~ do, dsuco' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i 'neáang` rúng` líng` i dsea` i íng` e ta~ e jmóo` i dsea` i jmóo` ta~ quiá~ do. Joba' fíi` guí` 'nà, Timoteo, ée'` gui dsea` jalé` e júu^ na jogui síi`` guir` cajo e güijmiti~bre lajii~ e júu^ jo.

Jial líí` mi~ dsináang` dsea` cuu~

³ Jo song seeng` i e` júu^ e jíe``gui e ja` cøøng` røø` cóo`~ jalé` júu^ e ca'e` Dsea` Jmáang~ jogui cóo`~ jalé` júu^ quiá~ jial niliseeng` dsea` cøøng` cóo`~ Fidié`, ⁴ joba' i dsea` í` líiñ` jaang` i jlo`m^ i ja` e tíng` jíi~ coo`. Co' dsea` lafa' jmohuí` quiá'r~ e jmóor` ta~ tíng` júu^ quiá'r~ e ja` cuø'r` júu^ rúin` cóo`~ lí~ doñi` e síiñ`; jo fí` job lí~ uíng~ jalé` dsihuí` jogui e ja` seein` røø` jogui e jmiguiñ` dsea` rúin` jogui e ja` sea` júu^ ta~ dsíi` quiá~ rúin`, <sup>5</sup> jogui jmóor` ta~ tíng` e ja` guiéng~ jee~ jaléng` dsea` rúin`, co' jmang` jalé` e 'lí^`ba' í` dsíir`, jogui ja` cuír` lajii~ júu^ sea` contøøng` e catíng~ Dsea` Jmáang~, jo jmaíñ` ta~ e júu^ jo e laco' nilí'r` cuu~. Jo jie~ mí` jmoo` e niqin` jee~ jaléng` i dsea` í. ⁶ Jo e jáb~ dseáng~ lajob líí, co' eám` jlo` jogui eám` quíng` cajo e júu^ quiá~ Fidié` quiá~ jial niliseeng` dsea` cøøng` cóo`r~, dsu' líí lajo jíi~ quiá~ jaléng` dsea` i jmi`iáang` dsíi` cóo`~ jíi~ e sea` quiá~ bre. ⁷ Dsuco' jíi~ coo` ja` ee` mí` sea` quí`naa' mi~ caliséng`naa' fí` jmigü` la, jogui jíi~ coo` ja` e cuøøng` lí` lé`naa' fí` jmigü` la mi~ nidseá`naa' fí` jmigü` coo`; ⁸ jogui song seab` jalé` e quíee`naa' jogui jalé` sí`naa', joba' cóo` jíi~ e job` né~ e nijmi`iáang` dsí`naa'. ⁹ Jo dsu' jaléng` dsea` i eáang` iing~ jmeáng` yaang~ e nilisea` cuu~ quiá'r~, ja` té'r` e iin~ nijmér~ jalé` e ja` dseeng` e laco' nilí'r` e cuu~ do. Jo job lí~ uíng` e nisi' fí` ga` quiá'r~ e nijmér~ jalé` e ja` uíng` sea` jogui eáang` 'léé` quiá'r~ cajo. Jo mi~ jmóo` dsea` jalé` e jo, job lí~ uíng` e íng~ quiá~ dsea` jogui e nidsilíñ` fí` lí` 'lí^` mi~ nití~ oor~ quiá'r~. <sup>10</sup> Dsuco' mi~ dseáng~ eáang` dsináang` dsea` cuu~, job lí~ uíng~ quiá'r~ e iin~ nijmér~ jalé` e 'lí^`; jogui i líng~ dsea` nicatú`bre e teáaiñ` fí` guiá~ cóo`~ Dsea` Jmáang~ dsu' uíi~ e jmóor` lajo, joba' lana eám` ja` juguiá~ niseeín`.

Júu^ laniing` quiá~` Paa~ e casí'r~ Timoteo

¹¹ Jo fíi` guí` 'nà, Timoteo, 'nà` i líng` dsea` quiá~ Fidié`, jmihuíng` uø' quiá~ jalé` e 'lí^` na. Jo güiliseem`ba' fí` jmigü` la e ee'` jmang` e guiá~, jogui contøøm~ 'né~ guiing` o' e jme'` jíi~ e iáang` dsíi` Fidié` jogui e sin'` teá` cóo` júu^ quiá'r~ jogui e jmi`neáan` dsea` rún` jogui e féng` o' cóo`~ jalé` iihuí` e ín~ jogui e ja` jmijløng` uø' cóo`~ dsea` rún`. <sup>12</sup> Jogui cuøø` bí` uø' e contøøng~ sín~ teá` fí` guiá~ cóo`~ Dsea` Jmáang~; jogui jie~ mí` tiun` jalé` e júu^ na, joba' nitin` fí` lí~ guiá~ mi~ nijúun~, dsuco' uíng` e lajoba' e cató~ Fidié` 'nà, jogui uíng~ e joba' cajo cajmee` 'nà` júu^ fí` quini` fíng` dsea` e dseáng~ e já`ba' e sin'` teá` cóo`~ Dsea` Jmáang~. <sup>13</sup> Jogui lana fíi` guí` 'nà, Timoteo, fí` quini` Fidié` i cuø' e jíi` dsea` fí` jmigü` la, jogui cajo fí` quini` Dsea` Jmáang~ i café' juguiá~ quiá~ Fidié` fí` quini` Poncio Pilato, ¹⁴ joba' fíi` guí` 'nà` e jmée`ba' núu~ jalé` e nifíi` 'nà, jo ja` jmíñ` jalé` e jo cóo`~ e jíe`, jo lajoba' ja` e uíng~ sea` e nijññ~. Jo jmee`bi` lajo cartí` mi~ nití` í` e nigüéeng~ tu` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ fí` jmigü` la. <sup>15</sup> Jo nijmé~ Fidié` lajo mi~ nití~ e í` jo, dsuco' jíi~ íb` dsea` i güeang` jogui i néé` ni` lajalé` cóo`~ lajaléng` jogui i níng~ gui eáang` jee~ jaléng` dsea` mogui~, jogui jíi~ íb` Fíi` féng` quiá~ jaléng` dsea` quiu' ta~ cajo. <sup>16</sup> Jogui jíi~ íb` i ja` tóo` jmi~ e nijúuñ~, jogui contøøm~ seein` e güiñ~ lí~ jlo` jneá` jíi` e jíi~ jaang` dsea` jmigüf` cuøøng` lí` dsiquíeeín`

fí jo, o'gui jíí~ jaang` dsea` mí cangáaiñ` dsea` do o'gui lí'r` fa' e niníiñ` dsea` do cajo. Jo majmifém'baa're lata~, co' jíí~ íb` dsea` i 'gøng'! Jo lajob nilí.

¹⁷ Jo fíi~ guíi 'næ, Timoteo, e júu^ la: Síi'~ jaléng' dsea` i eáang' sea` cuu~ fí jmiçüüf la e ja` güijmijløng'^ yaaiñ~ e eáang' ta~ dsíir' cóo'~ jalé' cuu~ quiá'r~, dsuco' jalé' e jo seab` mí ja` ee` quíing' jíí~ coo`. Dsu' ja` 'né~ jmér~ lajo, co' lí'^ lí' 'né~ jmér~ e ta~ dsíir' jíí~ cóo'~ Fidiéeb~, co' jíí~ í'bing' dseáng'~ i cuø' jalé' e 'né~naa' quiá'~ e see~naa' fí jmiçüüf la. ¹⁸ Jo síi'~ jaléng' i dsea` sea` cuu~ do e güijmíeé`bre jmang'~ jalé' e guiá~, jogui e eáang' güijmicóo'r~ jaléng' dsea` rúíiñ', jogui e contøøng~ guíing~ dsíir' e nijmicóo'r~ cóo'~ jalé' e sea` quiá'r~ jaléng' dsea` i ja` sea` jalé' e 'né'. ¹⁹ Jogui song nijmicóo'~ i dsea` sea` cuu~ do jaléng' dsea` rúíiñ' cóo'~ jalé' e sea` quiá'r~, joba' sea` uíing~ quiá'r~ e nitíiñ' fí lí' guiá~ mí nijúuiiñ` e niliseeiñ` juguiá~ júu^ røø` lata~.

Júu^ lí~ cadséng~ quiá'~ Paa~

²⁰ Jo fíi~ guíi 'næ, Timoteo, jie~ mí jmitúng~ o' lajíí~ ta~ e nica'íin'~ quiá'~ Fidiéé. Jogui jie~ mí já'~ nuu' jalé' júu^ 'lí'^ e ja` uíing~ sea, o'gui e jmée'^ ta~ jíing` cóo'~ jaléng' dsea` i jíng'~ e tíiñ` ngáiñ'. ²¹ Dsuco' i líing~ dsea` i já'~ nicalíng~ e júu^ jmiçóo' do nicaatá bre e já'~ líiñ` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~.

Jo míi'~ i Fíi'naa' Fidiéé e ni'ír~ güea'^ quiá'r~ fí lí~ seeng`na'. Jo lajob nilí.

Jo lanab jíí~ fé' jì la'uii~ quiá'~ Paa~ e catfíng~ Timoteo.

Júu[^] e to_o fí ní jì catí tú⁻ quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ TIMOTEO

¹ Jnea⁻ Paa⁻, jo jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] i jmoó⁻ ta⁻ ni⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ lín⁻n, co⁻ lajob íaang⁻ dsíí Fidiée⁻ cajméer⁻ cóo⁻ jnea⁻. Jo la'eáang⁻ e niseen⁻ cøong⁻ cóo⁻ Fíi⁻naa⁻ Jesús, joba⁻ Fidiée⁻ nicacuø⁻r⁻ jnea⁻ e niliseen⁻ cøong⁻ cóo⁻r⁻ lata⁻ lí⁻ laco⁻ lí⁻ júu[^] quiá⁻r⁻ e nicacuø⁻ lami⁻ jéeng⁻gui. ² Jo jmo⁻'o e jì la e catíng⁻ 'nu⁻, Timoteo, co⁻ lín⁻ lafa⁻ jóo⁻ i eáang⁻ iin⁻n. Jo mí⁻'i Tiquí⁻naa⁻ Fidiée⁻ jogui Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e ní⁻r⁻ güea⁻ quiá⁻r⁻ fí lí⁻ táan⁻ jogui e nilí fí⁻ líi⁻ 'nu⁻ jogui e nicuø⁻r⁻ 'nu⁻ e niliseen⁻ juguí⁻ júu[^] røø⁻.

'Né⁻ guí⁻ dsea⁻ júu[^] e jalé⁻ jmoó⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ cóo⁻r⁻

³ Jo laco⁻ né⁻ mí⁻ fón⁻'n Fidiée⁻, dséng⁻ dsii⁻ 'nu⁻, Timoteo, jo uøø⁻ jmí⁻b⁻ cuøø⁻ø⁻ gui⁻máang⁻ dsea⁻ do uii⁻ quí⁻' . Jo dseáng⁻ lajii⁻ e iing⁻ Fidiée⁻ jmoó⁻'o lí⁻ laco⁻gui la cajmée⁻ jaléng⁻ lí⁻ dsea⁻ áang⁻ quié⁻ e, jo tab⁻ dsii⁻ e guiáb⁻ jmoó⁻'o jalé⁻ e ta⁻ jo fí⁻ quini⁻ Fidiée⁻. ⁴ Jo tóob⁻ dsii⁻ jial fí⁻' calín⁻ mí⁻ ca⁻' lí⁻ júu[^] rú⁻'naa⁻, joba⁻ iim⁻baa máang⁻túu⁻ 'nu⁻ calé⁻ catú⁻ e laco⁻ nilí⁻íáang⁻tú dsii⁻. ⁵ Jo tóob⁻ dsii⁻ cajo e dseáng⁻ e lajam⁻'ba⁻ teá⁻ sin⁻' cóo⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e ngocáng⁻ o⁻' . Co⁻ la'uii⁻ cajmée⁻ lajo i niyúng⁻ quí⁻' i sii⁻ Loida jogui niquí⁻' i sii⁻ Eunice, jo tab⁻ dsii⁻ e lajob nilíng⁻ 'nu⁻ cajo.

⁶ Joba⁻ fí⁻ guí⁻ 'nu⁻, Timoteo, jmeáang⁻ gui⁻ ta⁻ lajii⁻ e quí⁻' jmi⁻ e cangíng⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ mí⁻ caquidsii⁻ guóo⁻'o fí⁻ yá⁻' moguí⁻' . ⁷ Dsæco⁻ Fidiée⁻ ja⁻ cacuø⁻r⁻ jneaa⁻'aa⁻, dsea⁻ lí⁻naa⁻ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, Jmiguí⁻ quiá⁻r⁻ e laco⁻ nijmó⁻'naa⁻ 'gó⁻'naa⁻, co⁻ cacuø⁻r⁻ jneaa⁻'aa⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻r⁻ e 'gøng⁻ e laco⁻ quí⁻'naa⁻ jmi⁻ jogui e nijmi⁻'neáang⁻ rú⁻'naa⁻ jogui e lajang⁻' í⁻ dsí⁻'naa⁻ røø⁻ cóo⁻' jalé⁻ e jmoo⁻'naa⁻. ⁸ Joba⁻ ja⁻ jmoo⁻' e í⁻ lín⁻' e niguí⁻' júu[^] jalé⁻ e cajmée⁻ Fíi⁻naa⁻ Jesús, o⁻'gui jmoo⁻' í⁻ lín⁻' uii⁻ quié⁻ e cajo dsu⁻' uí⁻' e sijnín⁻' n fí⁻ dsí⁻' 'nu⁻í⁻ dsu⁻' e guíaa⁻ júu[^] quiá⁻ dsea⁻ do. Dsu⁻' lí⁻ lí⁻ 'né⁻ e guiab⁻' o⁻' e ní⁻'ín⁻' jalé⁻ iihuí⁻ lí⁻ laco⁻ la íin⁻' jnea⁻ uí⁻' e guí⁻'naa⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ quiá⁻ jial laang⁻ dsea⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quiá⁻r⁻. Jo Fidiée⁻ bing⁻ i jmicóo⁻' 'nu⁻ cóo⁻' bí⁻ quiá⁻r⁻ jee⁻ jalé⁻ e dsingín⁻' do. ⁹ Jo Fidiée⁻ dsea⁻ i caleáang⁻ jneaa⁻'aa⁻ jee⁻ dsee⁻ quí⁻'ii⁻ jo nicatø⁻r⁻ jneaa⁻'aa⁻ e laco⁻ dseáng⁻ lajang⁻' ní⁻'uíng⁻'naa⁻ dsea⁻ quiá⁻r⁻ i jmoó⁻' jman⁻' e iin⁻'. Jo lajii⁻' nú⁻'gui e nitiroo⁻' jmigüí⁻'ba⁻ e ca⁻'f⁻ dsíir⁻ e nijmér⁻ lajo; dsu⁻' ja⁻ cajméer⁻ lajo uí⁻' e nicajmó⁻'oo⁻' e guí⁻' , co⁻' cajméer⁻ lajo uí⁻' e lajob cali⁻'iin⁻ jogui co⁻' eám⁻ guí⁻'iin⁻ cóo⁻' jneaa⁻'aa⁻, co⁻' casíin⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí⁻ jmigüí⁻ la e laco⁻ nileáiin⁻ jneaa⁻'aa⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quí⁻'ii⁻ jogui e ca⁻'íim⁻'bre bí⁻ quiá⁻' 'mó⁻' cajo. Jo la'eáang⁻ cóo⁻' e júu[^] e quiá⁻' jial laang⁻ dsea⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quiá⁻r⁻ do, cajmijnéeng⁻ Fidiée⁻ jee⁻ jneaa⁻'aa⁻ jial e nilisee⁻'naa⁻ cøong⁻ cóo⁻'r⁻ lata⁻.

¹¹ Jo Fidiée⁻ bing⁻ i nica⁻'náang⁻ jnea⁻ e laco⁻ nigúiaa⁻ jalé⁻ e júu[^] na, jogui e nicasíin⁻ jnea⁻ e lín⁻'n jaang⁻ dsea⁻ apóo⁻ jogui e lín⁻'n jaang⁻ tifa⁻' i e' jalé⁻ e júu[^] jo. ¹² Jo uing⁻ e joba⁻ e dsingín⁻' n iihuí⁻ lana. Dsu⁻' ja⁻ jmoó⁻'o í⁻ lín⁻'n cuaiin⁻ quiá⁻' jalé⁻ e jo, dsæco⁻ dseáng⁻ lajam⁻' nicuíin⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jo fí⁻ jaguó⁻'bre nicajáang⁻' 'níá⁻'a. Jogui eám⁻ nita⁻ dsii⁻ e quí⁻'bre jmi⁻ e ní⁻'méin⁻ jalé⁻' ta⁻ e nicangín⁻'n quiá⁻r⁻ cartí⁻ mí⁻ nijáa⁻tur calé⁻' catú⁻ fí⁻ jmigüí⁻ la.

¹³ Jo fí⁻ guí⁻ 'nu⁻, Timoteo, jmee⁻ e quí⁻' ní⁻' quí⁻' jalé⁻' e nica⁻'ée⁻ e 'nu⁻ lami⁻ jéeng⁻gui e quiá⁻' jial teáang⁻ dsea⁻ teá⁻ cóo⁻' júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jogui jial jmi⁻'neáang⁻ dsea⁻ rú⁻'iin⁻'. ¹⁴ Jogui la'eáang⁻ cóo⁻' Jmiguí⁻ quiá⁻' Fidiée⁻ e seeng⁻ jee⁻ jneaa⁻'aa⁻, jmee⁻ í⁻ lajii⁻' e juguí⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e nicaguiar⁻ fí⁻ jaguó⁻'.

¹⁵ Jo ní⁻'b⁻ 'nu⁻ guí⁻ e jaléng⁻' dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng⁻ fí⁻ lí⁻ se⁻' Asia catíuum⁻'bre jnea⁻; jo jee⁻ í⁻ quíng⁻' i dsea⁻ i sii⁻ Figelo cóo⁻'gui Hermógenes. ¹⁶ Jo mí⁻'i Fíi⁻naa⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e nilí⁻ fí⁻ líi⁻' jaléng⁻' dsea⁻ sinú⁻' quiá⁻ i dseañ⁻' i sii⁻ Onesíforo, dsæco⁻' jmiguiab⁻' ya⁻' cajmicóo⁻'r⁻ jnea⁻, co⁻' cajar⁻ e jajmití⁻'r⁻ dsii⁻, jogui ja⁻ cajméer⁻ í⁻ líi⁻'n uí⁻' quié⁻ e dsu⁻' uí⁻' e sijnín⁻'n. ¹⁷ Co⁻' mí⁻ cagüéin⁻ fí⁻ la fí⁻ Roma, jo dsifí⁻ lajob

canaaiñ 'náiñ' jnea~ car`cadséiñ' jnea~, jo ja cajmi'íñ' jíi~ capí^ lajee~ jo. <sup>18</sup>Joba' mii~i Fidiée~ uii~ quiá^- i Onesíforo do e nilí' fí' líng-neiñ' mi~ nití~ jmiñ~ e nijáa'tu Dsea` Jmaang~ fí' jmiñ' la. Jo niñb^ 'nu' guíu~ e eáam' cajmicóo~ i dsea` do jnea~aa' lajee~ cataang~naa' fí' Éfeso.

2

'Né e jmó'naa' té'baa' cóo~ jalé' iihuí'

¹Jo fíi~guíi 'nu', Timoteo i líng' lafa' jóo~, teá' sin' uø' e fí' nisin' la'eáang' cóo~ e bí' e nicangíñ' quiá^- Dsea` Jmaang~. ²Jogui jalé' júu^ e canúu^- e nicafá^- jnea~ fí' quini~ jaléng' dsea' fíng', joba' fíi~i 'nu' lana e ni'é^ dsea' jiéng' e júu^ jo. Jo 'né~ jmee^ lajo jíi~ cóo~ dsea' i ta~ o' cóo~, lí^ lajaléng' dsea' i lí' quíi~ jmiñ~ e ni'é'r~ jaléng' dsea' jiéng'.

³Jogui jmee~ té' cóo~ jalé' iihuí' e dsingíñ^- uii~ e lin' dsea' quiá^- Dsea` Jmaang~ lí^ laco'gui la jmoo` jaang` léé~ té'r` cóo~ jalé' e dsingíñ~. ⁴Dsúco' jíi~ jaang` léé~, e lajee~ e jmoo` ta~, catíng~ e nijmér~ núu'r~ lajíi~ ta~ quiu' jaang` dsea' jiéng' i ja` líng' fiir~, co' lajíi~ fii~bre 'né~ e nijmi'iaaiñ` dsíiñ'. <sup>5</sup>Jogui lajobi cajo, fa' jaang` dsea' cóo` bóø~, ja` catíng~ e ni'íñ' lajíi~ e calí'r~ do fíng song ja` gui cajmitir~ røø laco'gui jíi~ e sí'í^ e cóo` dsea'. ⁶Jogui lajobi cajo, fa' jaang` dsea' jmoo` ta~ jenuu~, catíim~bre e ni'íñ' guíeé^ quiá'r~ la'uii~ mi~ nirò` jalé' e jnir'. <sup>7</sup>Joba' fíi~guíi 'nu', Timoteo, íi' o' røø lajíi~ e júu^ e fíi~i 'nu' lana, jo lajoba' Fíi'naa' Dsea` Jmaang~ nijmicóo'r~ 'nu' e ningán' røø lajíi~ e júu^ na.

⁸Jo contøong~ jmiñ'guíeñ' o' jalé' e cangongíng~ Dsea` Jmaang~, i dsea' i cají'tu la'uii~ jee~ jaléng' líi~, jogui i líng' dsea' siju~ dseata~ dsea' féng' Daví^; jo lanab jíi~ líi' júu^ e guía' jnea~ quiá^- jial laang` dsea' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~. ⁹Jogui uii~ e guíaa~ júu^ labal e íin~n jalé' iihuí', jo jí'gui e 'núum~baa iuun~ fí' dsíi' 'nuñí^ lafa' jaang` dsea' i nica'lée'; dsu' e júu^ quiá^- Dsea` Jmaang~ e guíaa~ la ja` líi' fa' e ja` cuøong` líiñ' dsea' dsúco' ja` jíe' síjní quiá^- . ¹⁰Jo uii~ e lajob líi', joba' jmoo`baa té' e cóo~ jalé' e iihuí' la e laco' jaléng' dsea' i nicagúing' Fidiée~ i nilíng~ dsea' quiá'r~ nilí'r~ e nileáiñ` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~ jo niliseeíñ' fí' níff~ lata~ la'eáang' cóo~ Fíi'naa' Dsea` Jmaang~.

¹¹Jo dseáng^- e jáb^- lajíi~ e júu^ e fíi~i 'nu' la:

Song nijúu~naa' uii~ e líi'naa' dsea' quiá^- Dsea` Jmaang~, joba' nilisee~baa' cóo'r~ lata~ cajo.

¹²Jogui song jmoo~baa' té'naa' cóo~ jalé' iihuí' e ngíng'naa', joba' ni'í~baa' í' røø cóo'r~ fí' jmiñ' cóo~.

Jogui song fé'naa' e ja` cuíng'naa'r,

joba' lajob nijíñ^- cajo e ja` cuíñ` jnea~aa' mi~ tí' lí' jo.

¹³Jogui song jmoo~naa' e ja` já^- líng'naa' júu^ quiá'r~, dsu' ír` contøom~ jmitir~ jalé' e nicajíñ^-,

co' ja` cuøong` fa' e ja` jmitir~ jalé' júu^ quiá'r~.

Jaang` dsea' i jmoo` ta~ e íaang` dsíi' Fidiée~

¹⁴Jo fíi~guíi 'nu', Timoteo, jmiñ'guíeñ' dsíi' jaléng' dsea' quiá^- Dsea` Jmaang~ jalé' júu^ e nifá^a la, jo líuung' jaléng' í' fí' quini~ Fidiée~ e ja` güi'quíñ' e tíng' júu^ quiá'r~ cóo~ lí^ doñí' eé júu^ . Dsúco' jalé' e júu^ jo ja` e ta` íng' jíi~ cóo~; jo lico' 'léeb' jogui jmoo` e dsicam' jaléng' i dsea' i núu' jalé' e jo. <sup>15</sup>Jo jmee~ quijí~ car`ngocáng` o' e nilí'íaañg` dsíi' Fidiée~ cóo~ jalé' ta~ jmoo~, jo lajoba' ja` nilí' í' líiñ^- quiá^- jalé' e jo. Jogui ée~ røø jaléng' dsea' júu^ sea` contøong~ quiá^- Fidiée~. ¹⁶Jogui jie~ mí' jmoo' fa' e quíñ' jee~ jaléng' dsea' i fé' jalé' júu^ e ja` uíng~ sea; dsúco' jaléng' dsea' i jmoo` lajo, eáang'gui dsihuíñ~ quiá^- Fidiée~ laco~ jmiñ~ laco~ jmiñ~, ¹⁷jogui eáam' ni'r' jalé' e júu^ lí^ e er' do lí^ laco' líi' cóo~ jmohuí' e dsicuáng` jminá~. Jo lajob cangongíng~ i dseañu' i síi' Himeneo cóo~ gui i síi' Fileto, <sup>18</sup>co' i dsea' gáng~ la nicacár~ fí' ga' lajee~ e cuíñ` Dsea` Jmaang~, jo lana ningir' fé'r' júu^ e nicajíb'tu jaléng' dsea' i nicajúng~. Jo cóo~ jalé' e

júu[^] e fé'r[^] do, nicaligóm[^] i líng[~] dsea[^] i já[^] líng[^] e júu[^] e sea[^] contøng⁻ quíá⁻ Fidiéé[^].
¹⁹ Dsu[^] Fidiéé[^] lafa[^] catá[^]r⁻ cò[^] tii⁻ fii⁻ quíá⁻ 'núu[^] e té[^] huóø⁻ e ja[^] ni'líng⁻, jø e tii⁻ fii⁻ do lí[^] la lí[^] e júu[^] la e ja[^] tóo[^] jmi[~] ni'líng⁻, jø lalab fé[^]: “Jø nicuíim[^] Fii[^]naa[^] Fidiéé[^] jaléng[^] dsea[^] i líng[^] dsea[^] quíá⁻r⁻”; jogui fé[^]bi cajo: “Jaléng[^] dsea[^] i jing⁻ e líiñ[^] dsea[^] quíá⁻ Fii[^]naa[^] Fidiéé[^] 'né⁻ nitá[^]bre e jø jmér⁻ jalé[^] e ja[^] dseeng[^] e lami⁻ jmóor[^] do.”

²⁰ Dsuo[^] fa[^] cò[^] dsii[^] sinúu[^] quíá⁻ jaang[^] dsea[^] i sea[^] cuu⁻, o[^] laji⁻ e jmáin[^] ta[^] do lí[^] cò[^] cuné⁻ o[^]gui cò[^] cutee⁻, cò[^] seab[^] cajo e lí[^] cò[^] 'ma[^] jogui cò[^] guó[^]. Dsu[^] e líng[^] e jmáin[^] ta[^] do jmáin[^] ta[^] mi⁻ jmóor[^] jmi[~] laniing⁻, jogui e líng[^] gui e do jmáin[^] ta[^] contøng⁻. ²¹ Jø song jaang[^] dsea[^] contøng⁻ jmi[^]úuiñ[^] e laco[^] ja[^] nitéin[^] fí[^] ni⁻ dsee⁻, jøba[^] ni'uiñ⁻ jaang[^] i si'íng[^] jogui i íng[^] ta[^] quíá⁻ Fidiéé[^]. Jø Fidiéé[^]bing[^] i nijmeáng[^] ta[^] ír[^] e laco[^] nijmér⁻ jmang⁻ e guiú⁻.

²² Jø fii⁻ guí[^] 'nu[^] jie[~] mí[^] quín[^] jee[~] jalé[^] e ja[^] dseeng[^] e litíng[^] jaléng[^] siming[^] cò[^] simí[^] e jmóor[^], jø teá[^]gui sin[^] uø[^] e jmóo[^] jmang[^] jalé[^] e guiú⁻, jø e já[^] gui lín[^] júu[^] quíá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, jogui e jmi[^]neáng[^] gui jaléng[^] dsea[^] rún[^], jogui e seeng[^] gui juguíú⁻ júu[^] røø⁻. Jø jmee⁻ jalé[^] e jø colíng[^] cò[^] jaléng[^] dsea[^] i 'náng[^] Fidiéé[^] e ngocáng[^] dsíir[^].

²³ Jogui jie[~] mí[^] quín[^] jee[~] jalé[^] júu[^] í[^] e ja[^] uing[^] sea[^], cò[^] niñ[^]ba[^] guiú⁻ e jalé[^] e júu[^] jø quíé[^] jí[^] ta[^] jím[^]. ²⁴ Jø jaang[^] dsea[^] i jmóo[^] lajii[^] e iing[^] Fii[^]naa[^] Dsea[^] Jmáang⁻ ja[^] cuøng[^] e ningír⁻ ta[^] tíng[^] cò[^] jaléng[^] dsea[^], cò[^] o[^] lajò e catíng⁻ e nijmér⁻. Cò[^] lí[^] lí[^] 'né⁻ jmér⁻ jmang⁻ e guiú⁻ cò[^] lí[^] doñí[^] i dsea[^], jogui 'né⁻ e quí[^]bre jmi[~] jial ni'é[^]r⁻ dsea[^], jogui 'né⁻ e féng[^] dsii[^]bre cò[^] jaléng[^] dsea[^] rúin[^], ²⁵ jogui 'né⁻ e ja[^] jmi[^]løng[^] 'ñia[^]r[^] mi⁻ liúin[^] jaléng[^] dsea[^] i ja[^] jí[^] júu[^] quíá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻; jø la'eáang[^] cò[^] e jø, jangám⁻ nijmicò[^] Fidiéé[^] quíá⁻ jaléng[^] i dsea[^] í[^] e laco[^] niquí[^] jing[^] yaaiñ[^] fí[^] quini[^] dsea[^] do, jogui e nijá⁻ líiñ[^] júu[^] quíá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, ²⁶ jø lajòba[^] ni'fi[^]-tú dsíir[^] røø⁻ e laco[^] nijmihúing⁻ yaaiñ[^] cò[^] fii⁻ i 'líng[^], dsuo[^] íbing[^] i lami⁻ 'mé[^] quíá⁻r⁻ e jmóor[^] lí[^] doñí[^] ee⁻ e iing[^] í[^].

3

Jial nilíng[^] dsea[^] mi⁻ nijaquíéeng[^] e tí lí⁻ ni'íng⁻ jmigü[^]

¹ Jogui fii⁻ guí[^] 'nu[^], Timoteo, 'né⁻ ñí[^]ba[^] e mi⁻ nijaquíéeng[^] e tí lí⁻ ni'íng⁻ jmigü[^], eáam[^] huíng[^] nilí[^]. ² Dsuo[^] jaléng[^] dsea[^] i niliseeng[^] ie[~] jø lico[^] nijmijíñ[^] jí[^] yaam[~]bre jø jø jmi[^]ñ⁻ jaléng[^] dsea[^] jiéng[^]gui, jogui eáam[^] nilí dsináaiñ[^] cuu⁻, jogui nijmijløng[^] yaaiñ[^], jogui eáang[^] nijmiráang⁻ yaaiñ[^] cò[^] jalé[^] e nicajméer[^]. Jogui gab[^] nifé[^]r⁻ quíá⁻ dsea[^] jogui quíá⁻ Fidiéé[^] cajo, jogui ja[^] nijmér⁻ núu[^]r⁻ cò[^] jalé[^] ta[^] quíu[^] sejmiir[^], jogui ja[^] nicuó[^]r⁻ gui'máang[^] dsea[^] mi⁻ ee[^]go ngíiñ[^] o[^]gui nijmi[^]gór[^] Dsea[^] Jmáang⁻ cò[^] jalé[^] júu[^] quíá⁻ dsea[^] do cajo. ³ Jogui ja[^] nijmi[^]neáaiñ[^] o[^]gui nilí fii⁻ líiñ[^] jaléng[^] dsea[^], jogui nifé[^]r⁻ júu[^] adsee⁻ e 'niiñ[^] jaléng[^] dsea[^] rúin[^], jogui ja[^] téeng⁻ yaaiñ[^] e iñ[^] nijmér⁻ lajii[^] e 'lí[^] e lí[^] dsíir[^], jogui eáam[^] nijmér⁻ saang[^] dsíir[^] cò[^] jaléng[^] dsea[^] rúin[^], jogui nijmér⁻ e 'ní[^] níim⁻bre lajalé[^] e guiú⁻ e jmóo[^] dsea[^]. ⁴ Jogui gab[^] nifé[^]r⁻ e 'niiñ[^] jaléng[^] dsea[^] i seeng[^] røø⁻ cò[^]r⁻, jogui eáang[^] niliteá[^] dsíir[^] e nijmér⁻ jalé[^] e ga[^] e lí[^] dsíir[^], jogui eáang[^] nijmér⁻ e nijmijløng[^] yaaiñ[^] cò[^] jalé[^] e í[^] dsíir[^] e tíiñ[^], jogui eáang[^]gui ni'nó[^]r⁻ jalé[^] e jmi[^]íáang[^] dsíir[^] e lafa[^] nijmiféiñ[^] Fidiéé[^]. ⁵ Jogui cò[^] jalé[^] e jmóo[^] i dsea[^] do, eáang[^] nijmigøiñ[^] jaléng[^] dsea[^] e líiñ[^] dsea[^] quíá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, dsu[^] dseáng[^] ja[^] já⁻ e líiñ[^] lajò, cò[^] ja[^] jmóor[^] laco[^] catíng⁻ e jmóo[^] dsea[^] quíá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ i seeng[^] la'eáang[^] cò[^] e 'gøng[^] quíá⁻ dsea[^] do.

Jøba[^] fii⁻ guí[^] 'nu[^], Timoteo, jie[~] mí[^] jmoo[^] fa[^] e niquí[^] jee[~] jaléng[^] i dsea[^] lana. ⁶ Dsuo[^] i líng[^] i dsea[^] la'í lico[^] jmóor[^] ta[^] ngí[^] quíá⁻ dsea[^] jø jmigøiñ[^] jaléng[^] dseam[^] i ja[^] huíng[^] tøng[^] fí[^] ni⁻ dsee⁻. Jø jaléng[^] i dseam[^] í[^] eáam[^] røøiñ[^] dsee⁻, cò[^] lico[^] jmóor[^] lajii[^] e ga[^] e lí[^] dsíir[^] yaam[~]bre, ⁷ jø contøom⁻ tí dsíir[^] jmi[^]tíiñ[^] mi⁻ ee[^]go júu[^] 'mí[^] sea[^], dsu[^] dseáng[^] ja[^] tóo[^] jmi[~] e quí[^]r⁻ jmi[~] fa[^] e ningáin[^] e júu[^] já⁻ quíá⁻ Fidiéé[^] e catíng⁻ Dsea[^] Jmáang⁻. ⁸ Jøba[^] fii⁻ guí[^] 'nu[^] e júu[^] la, e lí[^] laco[^] cajmée[^] i dsea[^] láang[^] gáng⁻ i caliséng[^] malí[^] do i sii[^] Janes cò[^]gui Jambres ie[~] lami⁻ cajniñ[^] quíá⁻ Moi[^], jø lajòba[^] cajo nijmé⁻ jaléng[^] i dsea[^] i seeng[^] mi⁻ nijaquíéeng[^] e tí lí⁻ ni'íng⁻ jmigü[^], cò[^] nijním⁻bre

quia' e júu' já' quia' Fidié' e catíng' Dsea' Jmáang'. Jo jaléng' i dsea' í líiñ' dsea' i í dsí' jmag' e 'lí' jogui i nicajgiéng' dsí' e teáiñ' teá' fí' guiá' cóo' Dsea' Jmáang'.
 9 Jo dsu' ja' huí' dsilíñ' cóo' e jmigóor' do, có' jalém' dsea' niliñir' guiá' e jaléng' i dsea' la'í' ja' í dsíir' røø' lí' laco' calí' cóo' i dsea' gáng' i sii' Janes cóo' gui Jambres ie' lami' cajníñ' quia' Moi' do.

Júu' e ca'í' Paa' quia' Timoteo

10-11 Dsu' 'nu', Timoteo, guiúb' niñí' lajii' júu' e ée' e dsea', jogui jial seen' røø' laco' seeng' dsea' quia' Dsea' Jmáang', jogui niñí' bi' cajo lajii' e í dsii' e nijmee' e, jogui jial já' lín' n e nisín' n teá' cóo' júu' quia' Dsea' Jmáang' e car' ngocáng' dsii', jogui jial féng' dsii' cóo' jaléng' dsea' jiéng', jogui jial e 'neáan' jaléng' dsea' rún' n, jogui jial nicateá' a cóo' jalé' iihuí' e nica' íin' n. Jogui niñí' bi' cajo e cateá' baa cóo' jalé' e ga' e nicajmeáng' dsea' jnea' fí' Antioquia cóo' gui fí' Iconio jogui fí' Listra; dsu' cateá' baa, có' Fí' naa' Dsea' Jmáam' bing' i caleáng' jnea' jee' jalé' e jo. 12 Dsu' dseáng' e jáb' jalé' e la, e jaléng' dsea' i iing' seeng' e si' naaiñ' jee' jalé' e 'lí' uí' e líiñ' dsea' quia' Dsea' Jmáang', joba' 'né' nidsingíim' bre iihuí' e jmó' dsea' quia' r'. 13 Jo dsu' jaléng' dsea' i jmóo' ga' jogui i jmigóong' jaléng' dsea' rúng', ga' guib nidsijéé' quia' r' laco' jmi' jogui eám' nijmigóoiñ' jaléng' dsea' rúin' lí' laco' jmigóoiñ' yaaiñ'.

14 Dsu' fí' guí' 'nu', Timoteo, teá' sing' uø' lí' laco' jmoo' cóo' jalé' e nicajmitíin', có' dseáng' niñí' ba' e dseáng' jáb' jalé' e jo. Jogui niñí' bi' guiá' cajo i dsea' i ca' e' 'nu' jalé' e jo, 15 có' e júu' güeang' quia' Fidié' e niñí' catí' ie' lami' jiuun' do, e joba' e nilí' íng' ta' quí' e nilíñí' jial e nileán' cóo' jalé' dsee' quí' la' eéang' e nicajaang' uø' fí' jaguó' Dsea' Jmáang'. 16 Jo lajib' e júu' quia' Fidié' cajme' dsea' la' eéang' cóo' 'ñiab' Jmiguí' quia' Fidié'; jo jalé' e júu' jo eám' íng' ta' e e' jneaa' aa' jmag' jalé' e já', jogui e jmicóo' jneaa' aa' e line' naa' mi' ee' naa' dsee' jogui jial cuóøng' e nisíng' túu' teá' fí' guiá' cóo' Dsea' Jmáang'; jogui e' jneaa' aa' cajo jial e nijmó' oo' lajii' e iing' dsea' do. 17 Jo jalé' e júu' jo íng' ta' e laco' jaang' dsea' quia' Fidié' née' guiá' quia' r' laco' catíng', jo lajoba' cuóøng' nijmér' jalé' e guiá'.

4

1 Joba' fí' guí' 'nu', Timoteo, fí' quini' Fidié' jogui fí' quini' Fí' naa' Dsea' Jmáang' i nijáa' tú mi' tí lí' ni' íng' jmigü' e laco' niquidsir' í' røø' jo nicár' nifí' quia' lajaang' lajaang' dsea', ja' e lí' su seeng' guir' osi nijúm' bre é, 2 jo fí' i 'nu' car' ngocáng' dsii' e niguiá' bi' júu' quia' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' dsea'; jo dseáng' jmi' úung' e jme' lajo mi' lí' sea' fí' osi mi' ja' sea' é. Jogui 'né' jmitá' ba' dsí' jaléng' dsea' i ja' 'goo' já' líng' júu' quia' Dsea' Jmáang', jogui 'né' í' ba' 'goo' mi' jmóor' doñí' ee' e ja' dseeng', jogui 'né' cuó' bir' b' e laco' nilítí' dsíir', jo 'né' é' re lajo dseáng' e féng' óo' ba'. 3 Dsuo' coob' mi' nití' í' e jo' té' dsea' e núur' lajii' júu' niguo' quia' Fidié'; dsuco' ie' jo lí' iñ' e nijmitir' lajii' ta' quia' r' yaam' bre, jogui nijmér' quijí' cabøø' tifa' i ni' é' quia' r' lí' doñí' ee' jalé' e iñ' ninúr'. 4 Jogui jo' iñ' fa' e ninúr' lajii' e júu' niguo' do, có' lajii' júu' cuento quia' dsea' áam' ba' iñ' e ninúr'. 5 Dsu' e laba' fí' guí' 'nu', Timoteo, jang' í' o' røø' mi' ee' go' nijme', jogui jmee' té' bi' cóo' jalé' iihuí' e dsingíin', jogui cuóø' bi' b' uø' e quia' niguiá' guí' júu' e quia' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quia' r', jogui jmiti' røø' jalé' ta' e nicangíng'.

6 Jo tí' lí' nití' í' e nijngáng' dsea' jnea', có' nijaquíém' oor' quí' e e' e' tí' lí' nijúun' n. 7 Jo teáb' eéang' nicasín' n fí' guiá' cóo' Dsea' Jmáang', jogui lana nicatí' í' e nicadsín' n cóo' jalé' ta' quí' e, jo jí' cateá' ja' calitúng' dsii' cóo' júu' quia' Dsea' Jmáang'. 8 Jo lana nisijeeng' jnea' e ni' íin' n lajii' e catíin' n. Jo Fidié', i dsea' i quidsí' í' røø', íb' i nicuó' jnea' e jo uí' e nica' íñ' jnea' e lín' n jaang' dsea' i ja' røøng' dsee' fí' quini'. Jo o' jí' jnea' ni' íin' n e jo, có' lajob' ni' íng' cajo jaléng' dsea' i nigúijeeng' e íang' dsíir' e nijáa' tú Dsea' Jmáang' calé' catú' fí' jmigü' la mi' nití' í' lajo.

Júu' e cajíng' gui Paa' casí' r' Timoteo

⁹ Jo fíi-guú 'nu, Timoteo, e jmee úung` e niñi'ba' lajmináb` e niñi'lee' jnea~; ¹⁰ dsu' i dseañu' i sii` Demas do eáang`gui catí dsíir` e nijmér` jalé` e jmóo` dsea` fí` jmigúif` la, jo uing` e joba' nicatiúuiñ` jnea~, jogui lana nicangór` fí` Tesalónica fí` lí` se' Macedonia. Jo i dseañu' i sii` Crescente nicangór` fí` lí` se' Galacia, jogui i sii` Tito nicangór` fí` lí` se' Dalmacia. <sup>11</sup> Jo lajii~ Lucasbing' i táang` cóo'~ jnea~ fí` la lana. Jogui fíi-i 'nu` e nigüí'ném'ba' Marcos jo nijóøm^ba'r fí` la mi~ niñi', dsuco' liim` ee` ta~ nili'íiñ` quié` e cóo'~ jalé` ta` guia` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` e jmóo` o fí` la. ¹² Jogui nicasíin` n i dseañu' i sii` Tíquico do fí` na fí` Éfeso. ¹³ Jo fíi-i 'nu, Timoteo, e mi~ niñi'tu' calé` catú` fí` la, jo cá`go' e 'mijñú` iu~ luu` do quié` e e casee` e fí` quiá'- i dseañu' i sii` Carpo i seeng` fí` Troas; jogui cá`bi' cajo jalé` jì` quié` e, jo dsu' e laniing`gui eáang` e 'né` cá`^ e mají` e sibéeng` e lí` too` júu^ quié` e do.

¹⁴ Jo fíi-guú 'nu` uii~ quiá'- jaang` dseañu' i líing` tiñi' i sii` Jaang` e eám` ga` nica'éer` cóo'~ jnea~; dsu' Fidiée`bing' i niquí'^ laco' catíing` quiá'r` cóo'~ jalé` e ga` e nicajméer` do. ¹⁵ Jo uii~ e joba' e fíi-i 'nu` e jmeáang` í` uo' cóo'~ i dseañu' do, dsuco' eám` ga` 'ni' níiñ` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` e guia`naa'.

¹⁶ Jogui la'uii~ née'~ mi~ cangó` o fí` quini` dseata` i quidsí` í` e laco' nijmi'óng`^ 'niá`a, jii~ jaang` dsea` ja` i cajmicóo'~ jnea~ ie~ jo, co' lajii~ dsea` catiúuiñ` jnea~. Jo míi~ i Fidiée` uii~ quiá'- jaléng` i dsea` í` e ja` güijme'r` cuente cóo'~ jalé` e cajméesiñ` do. <sup>17</sup> Dsu' eám` cajmicóo'~ Fii'naa' Dsea` Jmáang` jnea~, jogui cacuo'r` jnea~ jalé` bí` quiá'r` e laco' cateá` dsii` e caguiaa` júu^ quiá'r` e quiá'- jial laang` dsea` jee~ jalé` dsee` quiá'r` ; jo lajoba' canúu` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel jalé` e júu` jo. Jo Fii'naa' Dsea` Jmáam`bing' i caleáang` jnea~ ie~ jo jee~ jaléng` i dsea` i 'ni' níi~ quié` e fa' laco' mi~ laang` jaang` dsea` e ja` cu' ie' quiá'r` ; ¹⁸ jogui dsea` í`bi cajo i nileáng` jnea~ jee~ jalé` e 'lí'^, jogui dsea` í`bi cajo i nito' fíing` jnea~ cartí` mi~ nitóør` jnea~ fí` lí` quiu'r` ta` fí` ñiff` quiá'r` . Jogui majmifém'baa' dsea` do car` ngongíi` jmiñ`! Jo lajob` 'né` lí`.

Júu^ guicóo'~ quiá'- Paa` lí` cadséng`

¹⁹ Jo lí` ja` quiéng` niguéng` fíi-guú 'nu, Timoteo, e guicóob' i dseamí` i sii` Prisca cóo'~ gui i dseañu' quiá'r` i sii` Aquila, jogui guicóob' cajo jaléng` dsea` sinúu` quiá'- i dseañu' i sii` Onesíforo. ²⁰ Jo i dseañu' i sii` Erasto do, dob cajer` fí` Corinto, jogui i dseañu' i sii` Trófimo, dob caseaan`nre e dsée'r` fí` Mileto. <sup>21</sup> Jo fíi-i 'nu` e nijmi'úung` quíi' e niñi' fí` la nú'-gui e nití` jii` güíi'. Jo i dseañu' i sii` Eubulo jogui Pudente jogui Lino cóo'~gui i dseamí` i sii` Claudia, lí'^ lajaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i caguiaang`gui i seeng` fí` la, guieíiñ' júu^ guicóo'~ quíi'.

²² Jo güiliseem` Fii'naa' Dsea` Jmáang` contøong` cóo'~ 'nu. Jogui míi~ i Fidiée` e ni'ír` güea'^ quiá'r` fí` lí` seeng`na', dsea` líing`na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`.

Jo lanab` jii~ fé` jì` catí` tú` quiá'- Paa` e catíing` Timoteo.

Júu[^] e too[~] fí ni[~] jì quiá^{^-} Paa⁻ e catíng⁻ TITO

¹Jnea[~] Paa⁻ línⁿ jaang[^] dsea[^] i jmóo[^] lajii[~] e iing[~] Fidiée[~], jogui línⁿ cajo jaang[^] dsea[^] apóo[^] i jmóo[^] ta[~] ni[~] júu[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻. Jo oo⁻ e ta[~] la e laco[^] ni'ée[^] e jaléng[^] dsea[^] i nicaguíng[^] Fidiée[~] lamí[~] jééng[^] gui e quiá^{^-} jial nijáng[^] yaaiñ[~] fí jaguó[^] dsea[^] do, jogui jial niliñir[^] lajii[~] e júu[^] e sea[^] contøøng⁻ quiá^{^-} Fidiée[~] e laco[^] nijmér⁻ dseáng[^] laco[^] iing[~] dsea[^] do. ²Jo nitab[~] dsiⁿnaa[^] e niliseem⁻ baa[^] cøøng[^] cóo[^] Fidiée[~] lata[~], có[^] lajob júu[^] e cacuø[^] Fidiée[~] lamí[~] jééng[^] gui lajii[~] mí[~] nú[^] gui e nitiroo[^] jmígüí[^], jo dsea[^] do dseáng[^] ja fé[^] bre júu[^] ta[~] júu[^]. ³Jo lana nicatí^b í[^] e nicacuø^r jneaa[~] aa[^] e nilíne⁻ naa[^] lajii[~] e júu[^] ta[~] dsíí[^] do, jo cajméer[^] lajo la'eáang[^] cóo[^] e júu[^] quiá^{^-} e guíaa⁻, có[^] lajob ta[~] caqui^ur e nijmee[~] e. Jo dsea[^] íb[^] i láang[^] jneaa[~] aa[^] jee[~] jalé[^] dsee⁻ quí⁻ ii[^].

⁴Jo jmo[^] o e jì[^] la e catíng⁻ 'nu[^], Tito, jo lafa[^] jóo[^] baa lin[^], có[^] lajì gó⁻ baa[^] já^{^-} líⁿnaa[^] júu[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻. Jo mhí[~] i Tiquí[^] naa[^] Fidiée[~] jogui Fíí[^] naa[^] Dsea[^] Jmáang⁻ i láang[^] jneaa[~] aa[^] jee[~] jalé[^] dsee⁻ quí⁻ ii[^] do, e güí[^] bre güea[^] quiá^{^-} r⁻ fí lí[~] seen[^], jogui e nicuø^r 'nu[^] e niliseen[^] juguiú⁻ júu[^] røø[^].

Lajii[~] ta[~] e cajmée[^] Tito fí[^] Creta

⁵Jo caseaan[^] n 'nu[^] e fí[^] ni[~] guóo[^] uó⁻ e róo[^] fí[^] ni[~] jmiñí[^] do e sii[^] Creta e laco[^] nijmité[^] røø[^] lajii[~] e ta[~] e 'né⁻ niliti[~] gui do, jogui e fí[^] laco[^] fí[^] ni'nán[^] dsea[^] cóøng[^] i niné⁻ ni[~] dsea[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻ lí[^] laco[^] gui jíí[~] e nicañí[^] i 'nu[^] lamí[~] jééng[^] gui. ⁶Jo i dsea[^] i ni'nang[^] do 'né⁻ e røøb[^] seeiñ[^] e lí[^] laco[^] ja[^] cuøøng[^] fa[^] e nicuø[^] dsea[^] dsee⁻ ír[^], jogui ja[^] cuøøng[^] fa[^] e seeng[^] fíng[^] dseam[^] quiá^{^-} r⁻, jogui jaléng[^] jóor[^] 'né⁻ e jáb^{^-} líiñ[^] júu[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻, jogui 'né⁻ e ja[^] jméiñ[^] do saang[^] dsíir[^], jogui 'né⁻ jmér⁻ núu[^] bre cóo[^] jalé[^] ta[~] quiu[^] dsea[^] cóøng[^] quiá^{^-} r⁻ cajo. ⁷Có[^] jaléng[^] i dsea[^] i néé⁻ ni[~] do, íb[^] dsea[^] i néé⁻ ni[~] jalé[^] ta[~] quiá^{^-} Fidiée[~], joba[^] dseáng[^] la guíim[^] 'né⁻ e jmér⁻ lajii[~] e guíu[^] e laco[^] ja[^] cuøøng[^] fa[^] e nicuø[^] dsea[^] dsee⁻ ír[^]. Jogui ja[^] 'né⁻ fa[^] e ráaiñ[^] uii[~] quiá^{^-} r⁻ o'gui líiñ[^] dsea[^] i 'ní[^] dsíí[^], o'gui cuøøng[^] fa[^] e jmér⁻ ta[~] í[^] méé[^], o'gui fa[^] e jmér⁻ ta[~] jíng[^] ta[~] tíng[^], o'gui fa[^] e jmér⁻ e dsináaiñ[^] cuu⁻ tá[^] sea[^]. ⁸Dsaco[^] o[^] lajo e 'né⁻ jmér⁻, có[^] lí[^] lí[^] 'né⁻ e eáam[^] guíu[^] ni'íñ[^] jaléng[^] dsea[^] i guilíng[^] fí[^] quiá^{^-} r⁻, jogui 'né⁻ e tí[^] dsíir[^] jmóor[^] lajii[~] e guíu[^], jogui 'né⁻ e quier[^] júu[^] røø[^] contøøng⁻, jogui 'né⁻ e éer[^] røø[^] contøøng⁻, jogui 'né⁻ e jmér⁻ dseáng[^] lajii[~] e tí[^] dsíí[^] Fidiée[~] jogui contøøng⁻ iu[^] dsíir[^] e jmitir[^] jalé[^] e quí[^] tíiñ[^] jmóor[^]. ⁹Jo jaléng[^] i dsea[^] i néé⁻ ni[~] do eáam[^] teá[^] 'né⁻ teáaiñ[^] cóo[^] e júu[^] sea[^] contøøng⁻ quiá^{^-} Fidiée[~] lí[^] laco[^] jíí[~] e nica'ée⁻ ere lamí[~] jééng[^] gui, jo lajoba[^] cuøøng[^] e nijmití[^] r⁻ dsíí[^] jaléng[^] dsea[^] jiéng[^] cóo[^] e júu[^] jo, jogui e nisí[^] r⁻ jaléng[^] dsea[^] i 'ní[^] níng[^] júu[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻ e ja[^] dseeng[^] laco[^] jmóoiñ[^] do.

¹⁰Joba[^] fí[^] i 'nu[^], Tito, jalé[^] e júu[^] na, dsuco[^] fíim[^] dsea[^] seeiñ[^] i ja[^] iing[~] nijmé⁻ núu[^] e júu[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻ do, jogui fé[^] r⁻ jalé[^] júu[^] e ja[^] oo⁻ ni[~] sea[^] e lí[^] laco[^] cóo[^] e jo jmóor[^] e jmígøøiñ[^] jaléng[^] dsea[^]. Jo jee[~] i dsea[^] í[^] quíng[^] jaléng[^] dsea[^] i jíng[^] e dseáng[^] la guíim[^] ba[^] 'né⁻ e niliti[~] lajii[~] e quí[^] tíng[^] dsea[^] Israel. ¹¹Jo jaléng[^] i dsea[^] í[^] 'né⁻ e ní[^] í[^] tiib⁻ mo'oor⁻, dsuco[^] eáam[^] cóøiñ[^] dsíí[^] dsea[^] jì[^] gui latøøng⁻ cóo[^] sinú[^] e laco[^] jmígøøng[^] neiñ[^], có[^] e' reiñ[^] jalé[^] e ja[^] catíng⁻ ni'é⁻ e lí[^] laco[^] lí[^] r⁻ cuu⁻ tá[^] sea[^].

¹²Jo mali[~] gui eáang[^] caliséng[^] jaang[^] dsea[^] i eáang[^] tíng[^] fé[^] e fí[^] Creta na, jo lalab fé[^] r⁻ e éeiñ[^] dsea[^] góor[^] jo jíñ[^]: "Jaléng[^] dsea[^] góo[^] o dsea[^] seeng[^] fí[^] Creta contøøm⁻ quier[^] júu[^] adsee[^], jogui líiñ[^] lafa[^] jó[^] núu[^], có[^] dsíng[^] soo[^] dsíir[^] jogui dsíng[^] cúiñ[^], jogui eáam[^] iíñ[^] e tá[^] séiñ[^] cajo." ¹³Jo dseáng[^] e já^{^-} ba[^] e líng[^] i dsea[^] seeng[^] fí[^] na laco[^] cajíng[^] i dsea[^] í[^]. Jo uí[~] joba[^] fí[^] i 'nu[^], Tito, e dseáng[^] cóo[^] júu[^] teáb[^] 'né⁻ líuun[^] jaléng[^] i dsea[^] í[^], jo lajoba[^] e nidsicuáng[^] gui quiá^{^-} r⁻ e teáaiñ[^] teá[^] cóo[^] júu[^] quiá^{^-} Dsea[^] Jmáang⁻. ¹⁴Jo 'né⁻ líuun[^] ba[^] re cajo e laco[^] ja[^] nijmi[^] gó[^] jalé[^] júu[^] cuento e jmi[^] uíng[^] jaléng[^] dsea[^] Israel, o'gui jalé[^] ta[~] quiu[^] jaléng[^] dsea[^] i nicatú[^] e teáaiñ[^] teá[^] cóo[^] e júu[^] sea[^] contøøng⁻ quiá^{^-} Fidiée[~].

¹⁵Jo jaléng' dsea i í dsí' j mang' e guiú' , joba' lajib' e nír' guiúb' cajo; dsu' jaléng' gui dsea i ja' já' líng' júu' quíá' Dsea Jmáang' jogui í dsí' j mang' e 'lí' , joba' lajib' e nír' do 'lí' cajo, dsuco' jí' ja' lí' r' gui' r' su dseeng' osi ja' dseeng' lajalé' e 'lí' e í dsí' r' do. ¹⁶Jogui fé' r' e cuím' bre Fidié' , dsu' o' já' e líiñ' lajo, co' j mang' jalé' e ja' dseem' ba' jmóor' ; jo ja' iñ' jmér' núu' r' jalé' ta' huí' , jogui dseáng' ja' quí' bre jmi' fa' e nijmér' coo' e guiú' .

2

Jalé' e 'né' é' Tito dsea' rúñ'

¹Jo fí' guí' 'nu' , Tito, e lajalé' júu' e e' dsea' 'né' e cóom' røø' cóo' júu' quíá' Fidié' . ²Jo 'né' é' jaléng' dsea cóong' e ja' 'né' jmér' ta' í' , jogui e 'né' ér' røø' cóo' jalé' e jmóor' , jogui e 'né' iu' dsí' r' e jmitir' cóo' jalé' e quí' tñiñ' jmóor' , jogui e 'né' e jmi' neáiñ' jaléng' dsea rúñ' , jogui e 'né' cajo e nicuó' b' yaaiñ' e laco' nijmér' té' r' cóo' jalé' iihuí' e íñ' . ³Jo 'né' é' bi' cajo jaléng' dseam' i nidseáng' e 'né' ér' laco' iing' Fidié' , jogui 'né' e ja' ngir' ta' quí' adsee' , o' gui' 'né' jmér' ta' í' méé' cajo. Co' lí' lí' 'né' e ni' é' r' dsea' j mang' jalé' e guiúb' , ⁴jogui 'né' é' ba' jaléng' dseam' i li' eáang' gui e 'né' nijmi' neáiñ' jaléng' dseañu' quíá' r' cóo' gui jaléng' jóor' ; ⁵jogui 'né' é' bir' cajo e iu' dsí' r' e jmitir' cóo' jalé' e quí' tñiñ' jmóor' , jogui 'né' e í dsí' ñ' contøong' j mang' e guiú' , jogui 'né' e iu' dsí' r' cóo' jalé' ta' sea' fí' sinúu' quíá' r' , jogui 'né' e eám' guiúñ' cóo' dseañu' quíá' r' jogui e nijmér' núu' r' jalé' ta' quíá' dsea' do cajo, jo lajoba' jí' jaang' dsea' cuóong' lí' fé' r' ga' uii' quíá' júu' quíá' Fidié' .

⁶Jo fí' guí' 'nu' , Tito, e 'né' liúun' jaléng' siming' , jo fí' re e jang' 'né' ni' í' dsí' r' røøb' mi' ee' go nijmér' . ⁷Jogui 'nub' , Tito, dsea' 'né' ee' r' røø' laco' catíng' fí' quini' jaléng' dsea' . Jogui mi' e' dsea' , 'né' jméé' cóo' j mang' júu' røø' , jogui ja' fí' re júu' e sicáng' ; ⁸jogui 'né' é' re cóo' júu' já' quíá' Fidié' e laco' jí' jaang' dsea' cuóong' lí' fé' r' ga' uii' quí' . Jo lajoba' nilí' í' líng' jaléng' i dsea' i 'ní' ní' quí' naa' , dsuco' jo niguié' r' júu' ga' e nifé' r' uii' quíá' jalé' júu' quí' naa' .

⁹Jo lajob fí' guí' 'nu' , Tito, sí' go jaléng' dsea' i jmóo' ta' e güijmée' bre núu' r' cóo' jalé' ta' quíá' fí' r' , jogui e güijmi' úum' bre e nijmér' j mang' e guiú' cóo' ñ' do, co' ja' catíng' e niñ' r' júu' 'ní' quíá' ñ' do. ¹⁰Jogui 'né' fí' re cajo e ja' güijméer' ii' , jo lajoba' tab' dsí' dsea' cóo' r' contøong' . Jo mi' niní' dsea' jiéng' jial seeñ' , joba' guiú' nifé' dsea' quíá' e júu' jlo' quíá' Fidié' , dsea' i láang' jneaa' aa' jee' jalé' dsee' quí' ii' .

¹¹Jo 'né' see' naa' lajo, dsuco' Fidié' nicajmijnéem' bre e ja' cóong' cóo' jial tí' 'neáiñ' jneaa' aa' , jo jee' jo quíéng' e cuóong' lí' leáiñ' dsea' jee' jalé' dsee' quíá' r' . ¹²Jo dsuco' eám' 'neáang' Fidié' jneaa' aa' , jo uing' e joba' e jo' ii' naa' e nijmó' guí' jalé' e 'lí' cóo' gui jalé' e ga' e jmóo' dsea' fí' jmigü' la, co' lí' lí' ii' naa' e see' naa' fí' jmigü' la e jang' ni' í' dsí' naa' røø' mi' ee' go nijmó' oo' , jogui e see' naa' e ee' naa' lajii' e guiú' , jogui e jmó' naa' lajii' e iing' Fidié' . ¹³Jo lajee' jo, sijeeng' naa' e nití' e jmi' í' áang' dsí' mi' nijáa' tu fí' jmigü' la Fí' naa' Dsea' Jmáang' i líng' Fidié' i láang' jneaa' aa' jee' jalé' dsee' quí' ii' . Jo mi' nijáar' , jogui ba' nijnéng' jial dseáng' jlo' e ja' cóong' cóo' líiñ' . ¹⁴Jo dsea' í' bing' i cajáng' 'ñia' e cajúñ' cuaiñ' quí' ii' e laco' caleáiñ' jneaa' aa' jee' jalé' e 'lí' . Jo ca' naaiñ' jneaa' aa' jee' jalé' dsee' quí' ii' e laco' nilí' naa' dseáng' dsea' quíá' r' i iing' Jmé' j mang' e guiú' .

¹⁵Joba' fí' guí' 'nu' , Tito, e é' bi' dsea' e júu' e nicafá' a na, jogui cuóo' b' biguir b' cajo, jogui í' 'goo' laco' catíng' mi' ee' go jmóor' e ja' dseeng' , co' lajob ta' sinú' . Jo song' jmoo' lajo, joba' nijmi' gób' dsea' jalé' júu' e e' jóng' .

3

Lajii' e catíng' e nijmé' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'

¹Jo fí' guí' 'nu' , Tito, e jmiguiéng' go dsí' jaléng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' e ja' güisээр' teá' cóo' jaléng' dseata' osi cóo' jaléng' dsea' quíé' nifí' é' , jogui e güijmée' bre núu' r' contøong' cóo' lajalé' ta' quíá' , jogui e iu' dsí' r' contøong' cóo' lajii' ta' e

guiá⁻ e catíng⁻ nijmér⁻. ²Jogui 'né⁻ fí⁻bì jaléng⁻ ì dseá⁻ í e ja⁻ güífé⁻r⁻ ga⁻ uii⁻ quiá⁻ lí⁻ doñí⁻ ì dseá⁻, jogui ja⁻ güijméer⁻ ta⁻ jíng⁻, jogui e güijmées⁻ bre guiúin⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dseá⁻ rúin⁻, jogui cajo⁻ ja⁻ güijméer⁻ e jlóin⁻ cóo⁻ lí⁻ doñí⁻ ì dseá⁻.

³Jò lalab lami⁻ lí⁻ jneaa⁻ aa⁻ ie⁻ lami⁻ jéeng⁻ gui do, có⁻ saam⁻ dsi⁻ naa⁻ cóo⁻ júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻, jogui ja⁻ núu⁻ naa⁻ e júu⁻ jò cajo⁻, jogui dseáng⁻ j mang⁻ fí⁻ gab⁻ téé⁻ naa⁻, jogui jmoo⁻ naa⁻ lajii⁻ ta⁻ quiu⁻ yee⁻ baa⁻ cóo⁻ gui lajalé⁻ e ja⁻ dseeng⁻ e tí⁻ dsi⁻ naa⁻. Jogui lami⁻ jmoo⁻ naa⁻ j mang⁻ e ga⁻, jogui e lami⁻ dsihuúng⁻ naa⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dseá⁻, jogui lami⁻ 'ni⁻ neeng⁻ naa⁻ jaléng⁻ dseá⁻ rú⁻ naa⁻ jogui lajòb lami⁻ líng⁻ í cóo⁻ jneaa⁻ aa⁻ cajo⁻. ⁴Jò ie⁻ lami⁻ jmoo⁻ naa⁻ jalé⁻ e ja⁻ dseeng⁻ do, lajee⁻ jòb mi⁻ cajmijnéeng⁻ Fidiée⁻ ì láang⁻ jneaa⁻ aa⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ qui⁻ ii⁻ jial tí⁻ e guiúin⁻ jogui jial tí⁻ e 'neáain⁻ jaléng⁻ dseá⁻. ⁵Jò uii⁻ e lajòb líiin⁻ cóo⁻ jneaa⁻ aa⁻, jòba⁻ nicaleáain⁻ jneaa⁻ aa⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ qui⁻ ii⁻, dsu⁻ ofa⁻ uii⁻ e jneaa⁻ aa⁻ cajmé⁻ naa⁻ cóo⁻ e guiá⁻. Jò cajméer⁻ lajò cóo⁻ jneaa⁻ aa⁻ la'eéang⁻ e nicalíin⁻ dsee⁻ qui⁻ ii⁻, jòba⁻ lana nilí⁻ naa⁻ lafa⁻ dseá⁻ ì nicaliséng⁻ túu⁻ calé⁻ catú⁻, jogui cajo⁻ la'eéang⁻ cóo⁻ e Jmiguí⁻ quiá⁻ r⁻ dob e nilí⁻ naa⁻ lajò. ⁶Jò la'eéang⁻ cóo⁻ Fii⁻ naa⁻ Dseá⁻ Jmáang⁻ ì caleáang⁻ jneaa⁻ aa⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ qui⁻ ii⁻, nicacuøb⁻ Fidiée⁻ jneaa⁻ aa⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻ r⁻ lalíng⁻. ⁷Jò uii⁻ e eám⁻ 'neáang⁻ Fidiée⁻ jneaa⁻ aa⁻, jòba⁻ nicajméer⁻ cóo⁻ jneaa⁻ aa⁻ e lí⁻ naa⁻ dseá⁻ ì ja⁻ røøng⁻ dsee⁻ fí⁻ quini⁻, jò nicacuø⁻ r⁻ jneaa⁻ aa⁻ e nita⁻ dsi⁻ naa⁻ e ni'íing⁻ naa⁻ lajii⁻ e sijeeng⁻ naa⁻ do e nilisee⁻ naa⁻ cøøng⁻ cóo⁻ r⁻ lata⁻.

⁸Jò fí⁻ guí⁻ 'nu⁻, Tito, dseáng⁻ e jáb⁻ jalé⁻ e júu⁻ e nicafá⁻ a na, jò uii⁻ jòba⁻ iin⁻ e ja⁻ tú⁻ e fí⁻ dseá⁻ jalé⁻ e jò e laco⁻ jaléng⁻ dseá⁻ ì dseáng⁻ lajang⁻ níjá⁻ líng⁻ e júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ 'né⁻ cuø⁻ dsii⁻ e nijmér⁻ contøøng⁻ jalé⁻ e guiá⁻. Jò eám⁻ jlo⁻ e júu⁻ jò jogui eám⁻ íng⁻ ta⁻ cajo⁻ quiá⁻ lí⁻ doñí⁻ ì dseá⁻. ⁹Jogui e lab iin⁻ fí⁻ guí⁻ 'nu⁻, Tito, e jie⁻ mí⁻ quín⁻ jee⁻ jaléng⁻ dseá⁻ ì fé⁻ júu⁻ í⁻ e ja⁻ uing⁻ sea⁻ jogui jee⁻ jalé⁻ júu⁻ e qui⁻ tíng⁻ jaléng⁻ dseá⁻ áang⁻, jogui jie⁻ mí⁻ jmoo⁻ ta⁻ jíng⁻ ta⁻ tíng⁻ uii⁻ e júu⁻ quiu⁻ ta⁻ quiá⁻ Moí⁻, dsuco⁻ jalé⁻ e jò ja⁻ eè⁻ ta⁻ íng⁻ jii⁻ cóo⁻ jogui ja⁻ eè⁻ uing⁻ sea⁻ cajo⁻.

¹⁰Jogui song jaang⁻ dseá⁻ jmóor⁻ 'niin⁻ lajee⁻ la'ó⁻ dseá⁻ quiá⁻ Dseá⁻ Jmáang⁻, jòba⁻ tú⁻ 'ni⁻ ya⁻ sí⁻ gor e ja⁻ güijméer⁻ lajò. Jogui song ja⁻ núu⁻ r⁻ jii⁻ cóo⁻ e júu⁻ quií⁻ do, jòba⁻ guiin⁻ jee⁻ 'nú⁻. ¹¹Jò cóo⁻ jii⁻ e jòb niliñí⁻ guiá⁻ e ì dseá⁻ í nicajgiéem⁻ dsii⁻ jogui 'nia⁻ bre ninaang⁻ beáng⁻ dsee⁻ 'nia⁻ r⁻.

Júu⁻ quiá⁻ Paa⁻ e casí⁻ guir Tito

¹²Jogui mí⁻ nisín⁻ n fí⁻ na ì Artemas osi ì Tíquico é, jòba⁻ jmee⁻ úung⁻ jóng e niguó⁻ fí⁻ Nicópolis e nigüi⁻ ee⁻ jneaa⁻, dsuco⁻ fí⁻ jòb nica⁻ f⁻ dsii⁻ e ningün⁻ n lajee⁻ jii⁻ güí⁻. ¹³Jogui ì dseá⁻ quidsí⁻ í⁻ ì sii⁻ Zenas cóo⁻ gui ì Apolos jmico⁻ bre cóo⁻ jalé⁻ e 'né⁻ lí⁻ jié⁻ jii⁻ lí⁻ quií⁻ jmii⁻ e jme⁻, jò lajòba⁻ seab⁻ jalé⁻ e 'né⁻ e laco⁻ cuøøng⁻ e niguilíin⁻ fí⁻ lí⁻ sí⁻ e ngolíin⁻. ¹⁴Jò 'né⁻ e nijmitíng⁻ jaléng⁻ dseá⁻ rú⁻ naa⁻ dseá⁻ quiá⁻ Dseá⁻ Jmáang⁻ e nijmér⁻ j mang⁻ e guiá⁻ jogui e nijmicóo⁻ r⁻ jaléng⁻ dseá⁻ ì 'né⁻ quiá⁻ lajò, jò lajòba⁻ nilí⁻ íng⁻ ta⁻ quiá⁻ r⁻ lajee⁻ e taaiñ⁻ fí⁻ jmigüí⁻ la.

Júu⁻ guicóo⁻ lí⁻ cadséng⁻ quiá⁻ Paa⁻

¹⁵Jò lajím⁻ dseá⁻ quiá⁻ Dseá⁻ Jmáang⁻ ì taang⁻ cóo⁻ jneaa⁻ fí⁻ la guiéin⁻ júu⁻ guicóo⁻ quií⁻. Jogui jneaa⁻ guiéen⁻ n júu⁻ guicóo⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dseá⁻ quiá⁻ Dseá⁻ Jmáang⁻ ì seeng⁻ fí⁻ na cajo⁻.

Jò güi⁻ f⁻ Fidiée⁻ güea⁻ quiá⁻ r⁻ jee⁻ jaléng⁻ 'nú⁻. Jò lajòb nilí⁻.

Jò lanab jii⁻ fé⁻ jì quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ Tito.

Júu[^] e tōo[~] fí' ni[~] jì' quiá^{^-} Paa⁻ e catíng⁻ FILEMÓN

¹ Jnea[~] Paa⁻, jo fí' 'nuñib[^] sijññ[~] n dsu[!] uíi[~] e guiaa⁻ júu[^] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻. Jo sñn[~] e jì' la colíing[~] cóo[~] jaang[~] gui dsea[~] rú'naa[!] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ i sii Timoteo. Jo fí' ni[~] e jì' la tōo[~] júu[^] quié⁻ e e catíng⁻ 'nu[~], Filemón, co[!] lín[~] jaang[~] dsea[~] rú'naa[!] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ i 'neáang[~]naa[!] eáang[~] jogui i jmóo[~] ta[~] colíing[~] cóo[~] jnea[^] jee[~] ta[~] guia[~] júu[^] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻. ² Jogui catíim⁻ e jì' la cajo jaléng[~] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ i seáng[~] fí' quií^{^-} e jmiféiñ[~] Fidié[~], jogui lajobi cajo catíim⁻ i dseamí[~] i sii Apia cóo[~] gui i dseañu[~] i sii Arquipo. Jo i dseañu[~] na eám[~] cuø[~] b[~] ñia[~] r[~] jee[~] ta[~] e cangñiñ[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ lí[^] laco[~] gui la jmóo[~] jnea[^]. ³ Jo mñ[~] naa[!] Tiquí[~] i Fidié[~] jogui Fii[~] naa[!] Dsea[~] Jmáang⁻ e ni[~] ír⁻ güea[^] quiá^{^-} r⁻ jee[~] 'nú[!] jogui e nicuø[~] r⁻ 'nú[!] juguiú⁻ júu[^] røø[~].

Jial 'neáang[~] Filemón jaléng[~] dsea[~] rúñ[~]'

⁴ Jo laco[~] ya[~] m[~] fón[~] n Fii[~] i Fidié[~], contøø⁻ cuøø⁻ ore gui'máang[~] uii[~] quií^{^-}, Filemón, ⁵ dsuco[!] nica[~] íim[~] baa júu[^] quiá^{^-} jial tíí[~] e 'neáan[~] jaléng[~] dsea[~] rún[~] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ jogui jial já^{^-} lín[~] júu[^] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ cajo. ⁶ Jo uíi[~] e já^{^-} lí[~] naa[!] e júu[^] jo, joba[!] mñ[~] i Fidié[~] e nicuø[~] r⁻ 'nu[~] e guiú⁻ gui ningán[~] jial tíí[~] jlo[^] niguo[^] e ngíng[~] naa[!] quiá^{^-} Fidié[~] la'eáang[~] e see⁻ naa[!] cøøng[~] cóo[~] Dsea[~] Jmáang⁻. ⁷ Jo uíi[~] e 'neáan[~] jaléng[~] dsea[~] rún[~], joba[!] eám[~] íaang[~] dsii⁻ jogui nicatíi[~] tu dsii⁻ cajo, co[!] la'eáang[~] cóo[~] 'nu[~] b[~] jaléng[~] dsea[~] rú'naa[!] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ nicalitíib[~] tu dsíir[~] calé[~] catú⁻.

Mí[~] camí[~] Paa⁻ jmi[~] ee[~] uii[~] quiá^{^-} Onésimo

⁸⁻⁹ Jo co[!] eám[~] 'neáan[~] jaléng[~] dsea[~] rún[~] jogui uíi[~] e coøb[~] fí' tí^{^-} naa[!] cóo[~] Dsea[~] Jmáang⁻, joba[!] lín[~] n e seab[~] fí' quié⁻ e e nifí[~] i 'nu[~] coø[~] e 'né⁻ jme[^]. Dsu[!] ja[~] iin[~] n jmee⁻ lajo, co[!] lín[~] n e guiú⁻ gui e nimñ[~] i 'nu[~] jmi[~] ee[~] uíi[~] e eáang[~] 'neáan[~] n 'nu[~]. Joba[!] jnea[~], Paa⁻, mñ[~] i 'nu[~] coø[~] jmi[~] ee[~], nañí[~] fa[~] jaang[~] dsea[~] fém[~] nilñ[~] n, jo lana lab iuun⁻ sijññ[~] n fí' dsíi[~] 'nuñí[~] dsu[!] uíi[~] e guiaa⁻ júu[^] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻. ¹⁰ Joba[!] mñ[~] i 'nu[~] e jmi[~] ee[~] jo cuaiñ[~] quiá^{^-} i dseañu[~] i sii Onésimo, co[!] i dsea[~] la, lajee[~] iuun⁻ jnea[~] fí' la, jáb^{^-} nicalíñ[~] júu[^] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻, joba[!] lana lafa[!] jóø[~] baa nica[~] uíñ[~].

¹¹ Jo lami[~] jéeng[~] gui i Onésimo la lami[~] líñ[~] jaang[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] quií^{^-} e ja[~] 'lééñ[~] i ja[~] 'ga[~] lí[~] ta[~] íng[~] quií^{^-}. Jo dsu[!] lanagui, eám[~] ni[~] íñ[~] ta[~] quií^{^-} jogui quié⁻ jnea[~] cajo. ¹² Jo niguiéem[~] túre cóo[~] 'nu[~] calé[~] catú⁻ fí' na, jo cóo[~] e guiú⁻ b[~] 'né⁻ íñ[~] re lí[^] laco[~] gui la jmoo[~] cóo[~] jnea[~]. ¹³ Jo eám[~] lami[~] iing[~] jnea[~] e nijé⁻ guir fí' la cóo[~] jnea[~] e laco[!] nijmicóo[~] r⁻ jnea[~] cuaiñ[~] quií^{^-} lajee[~] e iuun⁻ e sijññ[~] n fí' la uíi[~] e guiaa⁻ júu[^] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻. ¹⁴ Dsu[!] ja[~] iing[~] jnea[~] jmee⁻ laco[!] tñ[~] n 'ñía[~] a fa[~] e nijé⁻ guir cóo[~] jnea[~] fí' la, co[!] jang[~] iing[~] jnea[~] e nisi[~] naa[!] røø[~], jo lajoba[!] ja[~] cuøøng[~] fo[^] fa[~] e nijmicóo[~] jnea[~] e laguidseang[^], co[!] iing[~] jnea[~] e nijme[^] jié[~] jí[~] e íaang[~] óo[~] ba[!]. ¹⁵ Jo jangám⁻ i Onésimo la ca[~] naaiñ[~] quií^{^-} e huøøb[~] jñ[~] e lí[^] laco[!] lanagui nitíing[~] tur jo niliseeñ[~] cóo[~] 'nu[~] contøøng⁻. ¹⁶ Dsu[!] jo 'né⁻ jmeáan[~] re lafa[!] jaang[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] quií^{^-} i ja[~] 'léén[~], co[!] 'né⁻ e guiú⁻ guib[~] nijmeáan[~] re laco[!] jaang[~] i dsea[~] la[~] í, co[!] lana nilíñ[~] jaang[~] dsea[~] rú'naa[!] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻ i 'neáang[~] naa[!] eáang[~]. Jo jnea[~], eám[~] 'neáan[~] nre, dsu[!] 'nu[~], eáang[~] gui nili[~] neáan[~] re, dsu[!] o[!] uíi[~] e nilíng[~] tur jaang[~] dsea[~] i nijmé⁻ ta[~] quií^{^-}, co[!] lana nilíim[~] bre cajo jaang[~] dsea[~] rú'naa[!] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻.

¹⁷ Jo lajob[~] lí[~], uíi[~] e lí[~] naa[!] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻, joba[!] íim[~] i Onésimo la cóo[~] e guiú⁻ lí[^] lafa[!] m[~] íñ[~] jnea[~]. ¹⁸ Jogui song líng[~] ee[~] nica[~] léer[~] quií^{^-} osi ee[~] nicarøøiñ[~] quií^{^-} é, joba[!] jneab[~] niquí^{^-} i cuaiñ[~] quiá^{^-} r⁻. ¹⁹ Jnea[~] Paa⁻ jmo[~] o e júu[^] la cóo[~] layaang[~] guóo[~]. Jogui dseáng[~] e jáb^{^-}, jneab[~] niquí^{^-} i jalé[~] e nicarøøng[~] i Onésimo la quií^{^-}. Jo lín[~] n e ja[~] ngñ[~] lí[~] fa[~] 'né⁻ e nijmiguíén[~] n o[~] e lafa[!] 'nu[~] b[~] røøñ[~] quié⁻ e, dsuco[!] la'eáang[~] jnea[~] ba[!] e calín[~] dsea[~] quiá^{^-} Dsea[~] Jmáang⁻. ²⁰ Jo mñ[~] i 'nu[~] lajo uíi[~] e coøb[~] fí' tí^{^-} naa[!]

cóo'~ Dsea` Jmáang-, joba' jmee-gó uíi'~ diée~ e nil'ím'~ba' i Onésimo la cóo'~ júu^ røø` uíi'~ e lin' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-; jo mi~ nijme'^ lajo, joba' eáam' nili'íáang` dsii- jóng.

²¹ Jo guiéen'~n e ji` la quíi'- e catín'-, dsuco' dseáng'- nitab~ dsii- e nijmití'ba' e jmi'ee~ e nicamíi'~i 'næ, jogui niñí'~bíi cajo e jmiguiá'guiib nijmée'^ laco' jíi'~ e nicafá'-a na. ²² Jogui jmee-gó uíi'~ diée~ quíi'- e niguiá'^ guiá'- jíe' fí' lí~ nijaa- fí' na, dsuco' nitab~ dsii- e nijmitib~ Fidiée~ lajii'~ e nicamíi'~na're uii~ quié~ e e nicuø'r- jnea~ fí' e ninii-túu fí' na e ni'ee~e 'ná' calé' catú'.

Júu^ guicóo' lí~ cadséng- quiá'- Paa-

²³ Jo lí~ ngóo' cadséng- gui fíi'- i 'næ, Filemón, e guiéng' i Epafras la júu^ guicóo'~ quíi'-, jaang` dsea` rú'~naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sijníng` colíng` cóo'~ jnea~ fí' la uíi'~ e guiá'naa' júu^ quiá'- Fíi'naa' Dsea` Jmáang-. <sup>24</sup> Jogui lajobi cajo i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- caguiáang- gui i seeng` fí' la i nicajmicóo'~ jnea~ jee~ ta~ e guiá' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- guiéiñ' júu^ guicóo'~ quíi'- na' cajo; jo jaléng' i dsea` la siir` Marcos jogui Aristarco jogui Demas cóo'~ gui Lucas.

²⁵ Jo míi'~naa' Fíi'naa' Dsea` Jmáang- e nil'ír- güea'^ quiá'r- jee~ jaléng' 'ná'. Jo lajob nilí'.

Jo lanab jíi'~ fé' jì` quiá'- Paa- e catíng- Filemón.

COO jì e catoeing⁻ jaléng[^] dsea` Israel i loeing<sup>^</sup> dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻

Nicacuø Fidiée[^] júu[^] quiá⁻r⁻ la'eáang[^] cóo[~] i Jóor[^] camíng[^] do

¹ Lajíi[~] lamali[^]gui eáang[^], jmguiab[^] ya[^] cangíng[^] Fidiée[^] júu[^] quiá⁻r⁻ fí quini[^] jaléng[^] dsea` áang<sup>^</sup> qui<sup>-</sup>ii<sup>^</sup> la'eáang<sup>^</sup> cóo<sup>~</sup> fíng<sup>^</sup> dsea` i café[^] cuaiñ[~] quiá⁻r⁻. Jo jalé[^] e júu[^] e ca'íng[^] jaléng[^] i dsea` do, jmaquíim[^] lí[^] jial ca'ín[^] lajaang[^] lajaaíñ[^]. ² Jo dsu[^] lanagui, lajee[^] lí[^] ngóo[^] cadséng⁻, Fidiée[^] cangíiñ[^] júu[^] quiá⁻r⁻ condsee[^] qui⁻ii[^] la'eáang[^] cóo[~] i Jóor[^] camíng[^] do. Jogui la'eáang[^] cóo[~] i Jóor[^] do cajo cajméer[^] latøøng⁻ yú[^] jmgüü[^] cóo[~] gui guóo[~] uø⁻ latí[^] mi[~] uuing[~], jogui nicangíiñ[^] fí jaguó[^] i Jóor[^] camíng[^] do dseáng[^] lajalé[^]ba[^] e sea[^] fí jo. ³ Jogui i Jóor[^] camíng[^] do, íb[^] i dseáng[^] jing[^] güeang[^] i 'gøng[^] quiá⁻r⁻, jogui dseáng[^] laco[^] líiñ[^] 'ña[^]bre líng[^] dsea` do cajo; jo íb[^] i néé[^] ni[~] lajalé[^] e sea[^] cóo[~] lajaléng[^] i seeng[^] la'eáang[^] cóo[~] e júu[^] 'gøng[^] quiá⁻r⁻. Jo mi[~] cang[^] e nicajáng[^] 'ña[^]r[^] e laco[^] nicaleáaiñ[^] jneaa[^] aa[^] jee[^] jalé[^] dsee⁻ qui⁻ii[^], nicangám[^] tur[^] fí ñiíf[^], jo lana dob niguiiñ[^] lí[^] lí[^] dsée[^] cáang[^] lí[^] lí[^] ée[^] quiá⁻ Fidiée[^].

'Gøng[^]gui i Jóo[^] Fidiée[^] i camíng[^] do laco[^]gui jaléng[^] ángeles

⁴ Jo Fidiée[^] cajméer[^] e 'gøng[^]gui i Jóor[^] camíng[^] do laco[^]gui jaléng[^] ángeles, co[^] nicangíiñ[^] quiá⁻ dsea` do e líiñ<sup>^</sup> jaang<sup>^</sup> dsea` i niing⁻gui laco[^]gui líng[^] jaléng[^] ángeles i líng[^] jíi[^] guoti[^] Fidiée[^]. ⁵ Co[^] Fidiée[^] jíi[^] cóo[~] ya[^] ja[^] cajíñ[^] e sí[^]r[^] jíi[^] jaang[^] ángel lala: 'Nub[^] dseáng[^] lin[^] Joo[^]o;

jogui jmiñ[^] na nijmee[^] e e niliñi[^] dsea` e jneab[^] líñ[^]n Tiquíi[^].

Jogui cajo ja[^] cajíñ[^] lala e éeiñ[^] jíi[^] jaang[^] ángel:

Jneab[^] nilíñ[^] n Tiquiá[^] dsea` do,

jogui dsea` do nilíñ[^] Joo[^]o.

⁶ Jo fé[^]bi Fidiée[^] fí lí[^] jíé[^] cuaiñ[~] quiá⁻ i Jóor[^] camíng[^] do ie[~] mi[~] cacuøøng[^]neiñ[^] do fí jmgüü[^] la, jo lalab cajíñ[^]:

'Né⁻ nijmifém[^] jaléng[^] ángeles quié⁻ e i Joo[^]o na.

⁷ Jogui cajíng[^] guir cajo cuaiñ[~] quiá⁻ jaléng[^] ángeles mi[~] cajíñ[^] lala:

Jmoo[^]o e jaléng[^] ángeles quié⁻ e líiñ[^] laco[^] guí,

jogui jmoo[^]o e lajaléiñ[^] do líiñ[^] laco[^] mi[~] søng[^] niing⁻ jì.

⁸ Jogui dsu[^] jíng[^]gui Fidiée[^] uii[~] quiá⁻ i Jóor[^] camíng[^] do mi[~] fé[^]r[^] lala:

'Nub[^] líng[^] Fidiée[^], jogui car[^] ngongí[^] jmiñ[^]ba[^] e nicá[^] nifí[^] quiá⁻ jaléng[^] dsea` quií⁻,

jogui dseáng[^] røøb[^] í[^] í[^] quiá⁻ jaléng[^] dsea` do cajo.

⁹ Jogui eáam[^] tí[^] a[^] jalé[^] e guiá⁻,

jogui eáam[^] 'ní[^] man[^] jalé[^] e 'lí[^];

jo uii[~] joba[^] jnea[^], i líng[^] Fidiée[^] quií⁻, caguíñ[^] n 'nu[^]

jo cajmé⁻ e lajo e laco[^] nilí[^]íáang[^]gui o[^] laco[^]gui lajaléng[^] dsea` i seeng[^] røø[^] cóo[~] 'nu[^].

¹⁰ Jogui jím[^]bigui Fidiée[^] cajo cuaiñ[~] quiá⁻ i Jóor[^] do mi[~] fé[^]r[^] lala:

Janú[^] 'nu[^], Fíi[^], 'nub[^] cajmee[^] e catiroo[^] jmgüü[^] latí[^] mi[~] uuing[~],

jogui 'nu[^]bi cajo dsea` cajmee[^] yú[^] jmgüü[^].

¹¹ Jo jalé[^] e jo tóøb[^] jmiñ[^] ni'íng⁻, dsu[^] 'nu[^], latab[^] seen[^].

Co[^] jalé[^] e jo niguiáb[^] mi[~] nití⁻ í[^]

laco[^]gui la dsea` lí[^] doñi[^] ee[^] 'mi[^];

¹² jogui nijmée[^] laco[^] tú⁻ ju[^] jalé[^] e jo laco[^]gui mi[~] júng[^] dsea` cóo[~] 'mi[^],

jogui nijmisíñ[^] jalé[^] e jo laco[^]gui mi[~] jmisíng⁻ dsea` sí[^]r[^].

Dsu[^] 'nu[^]gui, røøb[^] lin[^] contøøng⁻, co[^] ja[^] sisíñ[^] jíi[^] capí[^],

jogui cajo ja[^] tóø[^] jmiñ[^] fa[^] e ni'íñ[^].

¹³ Jo jíi[^] cóo[~] néé[^] ja[^] cajíng[^] Fidiée[^] fa[^] sí[^]r[^] jaléng[^] ángeles quiá⁻ mi[~] fé[^]r[^] lala:

Ní lí[^] lí[^] dsée[^] laco[^] guíñ[^] n,

cartí[^] nijmee[^] e e jaléng[^] dsea` i 'ní[^] níng⁻ 'nu[^]

nisi'r` uo~ jnir~ fi' quini'^ e laco' nijmi'gór` 'nu`.
¹⁴ Jo jaléng' ángeles dsea` jmiguí'b` líiñ' i jmóo' lajii' ta~ e iing~ Fidiée~, jogui jaléng' íb` cajo i síng` Fidiée~ i jmicóo'~ jaléng' dsea` i cangíng` e nileáiñ` jee~ jalé' dsee~ quiá'r`.

2

Ja`'né` jmitúng` dsì'naa' e fi' lí` nitée`-naa' cóo'~ Dsea` Jmaang`
¹ Jo co' lajob líí', joba' eáang'gui guíng` 'né` e nicuóø'~ bí yee~naa' e nijmi'goo`-naa' lajii'~ júu` e nicajá'~ líí'naa' do e laco' ja' ni'náng'naa' lajii'~ fi' guíu` lí` nitée`-naa' cóo'~ Dsea` Jmaang`. <sup>2</sup> Jo dseáng'~ røøb` íí' í' jalé' e júu` e cacuø' Fidiée~ lami~ jéeng'gui la'eáang' cóo'~ jaléng' ángeles, joba' jaléng' dsea` i ja' cajmi'gó' o'gui cajméer` núu'r` jalé' e júu` jo, dseáng'~ iihuíb' ca'íñ' laco' catíng`. ³ Jo dseáng'~ ja' nileáang'naa' jee~ jalé' iihuí' e catí'~naa' do song jmitúmg`-bí dsì'naa' e júu` e cacuø' i Joor' camíng'~ do e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r`. Co' 'ñiab' Fíi'naa' dseáng'~ cacuø'r` e júu` jo la'uii~, jo mi~ cangí'gui lajo, cajme' jneaa~aa' júu` jaléng' dsea` i canúu` e júu` jo, jo casí'r` jneaa~aa' e dseáng'~ lajob cangojée'. ⁴ Jo lajobi Fidiée~ cajo cajméer` e calita` dsì'naa' e dseáng'~ jáb'~ e júu` jo la'eáang' cóo'~ jalé' e lí` e cajméer` colíng~gui cóo'~ jalé' e 'gøng' e dsigá` dsíi' dsea` e quií'~ jmií~ jmóor', jogui cajmée`bir cajo e ta~ dsì'naa' e lajo, co' cacuø'r' jneaa~aa' Jmiguí' quiá'r` lajaang` lajaang'naa' jmaquíng' lí' laco' la íaang` dsíir' 'ñia'r`.

Mi~ calíng` Dsea` Jmaang` jaang` dsea` jmigüf`
⁵ Jo ja' cacuø' Fidiée~ jaléng' ángeles quiá'r` ta` fa' e niné` niñ'~ lajalé' e sea` fi' jmigüf` lí' laco'gui jíi'~ e sií'naa' lana. <sup>6</sup> Dsu' o' lajo, co' lalab fé' fi' ní` jí' quiá'r` lí' fé' jaang` cuaiñ` quiá'~ dsea` jmigüf`:
 Fidiée~, ¿e` líng` dsea` jmigüf` e laco' eáang' iin'~ e nijmicóo'~re?,
 jogui ¿e` líng` dsea` dsee~ dsea` qui' e laco' niné` ní'~re?
⁷ Jo lajee` cateá'ba' cajmée'~ e ja'gui niing` dsea` jmigüf` laco' jaléng' ángeles;
 jo mi~ cangí' jo, cacuøø'~re cóo' ta~ e jlo'^ e niing` ,
 jogui cajmée'~ e cajmi'gó' dsea` ír` ,

⁸ jo cacuøø'~re ta~ e cané` nir` lajalé' e sea` fi' jmigüf`.
 Jo mi~ cacuø' Fidiée~ e née' ní` dsea` jmigüf` jalé' e jo, jíi'~ cóo' ja` e caséer' ca' fa' e ja` cané` niñ'~. Dsu' doñí' fa' e cajméer` lajo, dsu' ja` mí' ne`b'í' fa' e ninéé' ní` dsea` dseáng'~ laco' sí'í'. <sup>9</sup> Dsu' e já'~, nine'baa' e Fidiée`bing' cajmeáang` Jesús ja'gui fa' dseáng'~ niíñ` laco'gui jaléng' ángeles lajee` e calíiñ` dsea` jmigüf`. Jo co' eáam` 'neáang` Fidiée~ jneaa~aa', joba' cajméer` e cajúng` Jesús cuaiñ` quí' ii'. Jo la'eáang' cóo'~ e iihuí' e cangíng` Jesús mi~ cajúíñ` do, joba' lana nine`naa' e nicajmée' Fidiée~ e dsea` do ca'uíñ` jaang` dsea` 'gøng' i 'né` nijmi'gó' jaléng' dsea` jmigüf` jogui i 'né` nijmiféng' dsea` cajo.

¹⁰ Jo Fidiéeb` dsea` cajméer` lajalé' e sea` fi' latøøng` jmigüf`, jogui la'eáang' cóo'~ íbre cajo e sea`bi jalé' e sea`. Jo co' iíñ` e lajaléng' dsea` i nilíng` dsea` quiá'r` niliseeng` cøøng` cóo'r` lata` fi' ñiff` fi' lí` niing` 'gøíñ', joba' la'eáang' cóo'~ e iihuí' e cangíng` Dsea` Jmaang` mi~ cajúíñ` , Fidiée~ cajméer` e ca'uíng` dsea` do dseáng'~ laco' sí'í'. Jo lajoba' ca'uíng` Dsea` Jmaang` jaang` i íng` dsee~ quiá'~ jaléng' dsea` quiá'r`. ¹¹ Jo cajmée' i Joor' camíng'~ do e nilí'naa' dsea` i jo` røøng`gui dsee~ fi' quini` Fidiée~ lí' la líiñ` 'ñia'r'; joba' colíng~ cóo'~ i Joor' do cajmée` Fidiée~ e nilí'naa' lafa' coøb` sináa` cóo'r` , co' jaam` Tiquí'naa' niseeng`. Jo uii` joba' ja` e i' líng` i Joo' Fidiée~ do jíi'~ cóo' e sí'r` jaléng' dsea` quiá'r` , rú'u, <sup>12</sup> co' lalab fé'r` fi' ní` jí' quiá'~ Fidiée~:

Nífi' i jaléng' rún'n jial líng` 'nu`,
 jogui ni'øø` quiá'~ e jmifén'n 'nu` jee~ jaléng' dsea` i seáng' e jmiféiñ' 'nu`.

¹³ Jo lalab cajíng'~ guir cajo:
 Dseáng'~ fi' jaguó' Fidiéeb` seen` , co' íb` dsea` i quíe' nifi' quíe` e.
 Jogui jím'~ biguir cajo lala:
 Lab seen` colíng~ cóo'~ jaléng' dsea` quíe` e i líng` jóo'o` i nicacuøng' Fidiée~ jnea~.

¹⁴ Jo jaléng' jneaa'aa', dsea' líí'naa' dsea' jmigüüf, røøb' sea' ngúú' táang'naa' cóo'gui jmi'øøng'naa'. Jo lajòb' cajo mi' cajá' Jesús fí' jmigüüf la, seab' ngúú' táaiñ' cóo'gui jmi'øøiñ' lí' laco'gui la líng' dsea' jmigüüf. Jo dsea' do ca'uíñ' lajò e laco' la'eáang' cóo' e cajúñ' e lííñ' jaang' dsea' jmigüüf, ca'íñ' bí' quiá' fii' i' líng' i' líng' fii' quiá' 'mó'. ¹⁵ Jo la'eáang' e nica'íng' Jesús bí' quiá' i' fii' i' líng' do, joba' nica'eáam'bre jaléng' dsea' jmigüüf i' lí' jó' jmiñ' táang' fí' jmigüüf e 'gó'r' nijúúñ'. ¹⁶ Co' dseáng' e jáb' e ja' cajá' Jesús fí' jmigüüf la e laco' nijmicóo'r' jaléng' ángeles, dsu' cajá' bre e laco' nijmicóo'r' jaléng' dsea' i' líng' siju' 'lí' yúu' Abraham. ¹⁷ Jo e laco' nijmicóo'r' Jesús jaléng' i' dsea' rúíñ' dsea' jmigüüf do, joba' la guíim' 'né' e ca'uíñ' røøb' laco' dsea' do. Jo uí' lajòba' ca'uíñ' fí' quini' Fidié' jaang' jmidsea' i' laniing' gui eáang' i' ée' røø' lata' jogui i' eáang' fí' líng' i' dsea' rúíñ' dsea' jmigüüf do, jogui cajáng' 'ñia'r' e cajúñ' fí' dse' crúu' e laco' ni'íng' jalé' dsee' quiá' dsea' jmigüüf. ¹⁸ Jo lí' laco' cangíng' Jesús jee' jalé' iihuí' e laco' nitéiñ' fí' ni' dsee', dsu' ja' calí' lajò, joba' lana dsea' do nicuøøm' nijmicóo'r' jneaa'aa' mi' ngíng'naa' jee' jalé' e jo e laco' ja' nijjú'naa' fí' ni' dsee'.

3

'Gøng'gui Jesús laco' Moi'

¹ Jo co' lajòb' líí', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i' nicatø' Fidié' e laco' ni'uíng'na' dsea' quiá'r' joba' 'né' jmigüím' áa'na' car' ngocáng' óona' e Jesús i' casíng' Fidié' fí' jmigüüf la cuaiñ' quiá'r', ca'uíñ' jaang' jmidsea' i' laniing' gui jee' jaléng' jmidsea' e laco' nifé'r' fí' quini' Fidié' dsea' guíng' fí' ñifí' uii' quí'ii', dsea' já' lí'naa' júu' quiá'r'. ² Jo dseáng' eáam' røø' ée' Jesús jalé' ta' e cangíñ' quiá' Tiquiá'r' Fidié', jogui røø' ca'ée' Moi' cajo lajii' ta' e cajméer' jee' jaléng' dsea' quiá' Fidié'. ³ Dsu' eáang'gui catíng' e nijmi'gó' dsea' Jesús laco'gui Moi' lí' laco'gui la lí' quiá' jaang' dsea' i' néé' ni' coo' sinúu' eáang'gui catíng' e nijmi'gó' dsea' i' dsea' í' laco'gui e 'núu' do 'ñia'. ⁴ Jo dsea' jmigüüf'bing' jmo' jalé' 'núu', jo dsu' Fidié' 'bing' i' cajméé' lajalé' e sea' fí' la'úng'. ⁵ Jo dseáng' røøb' dseáng' ca'ée' Moi' lajii' ta' e ca'íñ' quiá' Fidié' jee' jaléng' dsea' quiá' dsea' do; jo jalé' ta' e cajméer' do quiá' e fé'r' fí' quini' jaléng' dsea' jalé' e nijmé' Fidié' cøøng'gui. ⁶ Jo dsu' Dsea' Jmáang' dseáng' røøb' éer' ta' quiá'r' e lííñ' Joo' Fidié' e néé' nir' dsea' quiá' Tiquiá'r'. Jo jnea'bi' dsea' líí'naa' i' dsea' quiá' dsea' do song' já'bi líí'naa' júu' quiá'r' car' ngocáng' dsí'naa', jogui song' sijeeng'naa' e nita' dsí'naa' e niñíng'naa' lajii' e catíng'naa' mi' nití' í' lajò.

Jial niñíng' dsea' e jmi'íñ' cóo' Fidié' laco' ngóo' jmiñ'

⁷ Jo lí' laco' fé' fí' ni' jì' quiá' Fidié' lí' fé' Jmiguüf quiá'r' lala:

Jo song' lana ninúu'na' lajii' júu' quiá' Fidié',

⁸ joba' ja' jmoo'na' saang' áa'na'

laco'gui cajméé' dsea' áang' quí'na', dsea' Israel, mi' cajméer' saang' dsíir' cóo' Fidié' ie' lamí' cangír' fí' jee' uø' quiú', mi' cali'íiñ' caliñir' jial tí' féng' dsí' Fidié' cóo' jaléng' dsea' do.

⁹ Jo fé'bi' Fidié':

Jo ie' jo jaléng' 'lí' dsea' áang' quí'na' contøøm' cajméer' e cali'íiñ' e caliñir' e su' dseáng' já'ba' e quí' i' jmiñ' e nijmicóo' ore, doñí' fa' lajee' e cangí' jaléng' i' dsea' do fí' jee' uø' quiú' cangá'bre jalé' e guiú' e quí' i' jmiñ' e cajmé' e cóo'r' lajee' tuló' jii'.

¹⁰ Joba' ie' jo eáam' caliguíin' n cóo' jaléng' i' dsea' í' jo caffí' ire lala:

“Contøøm' i' dsea' quié' e la ja' mí' ca'íñ' e jnea' quíee' nifí' quiá'r' o'gui iíñ' e nijmitir' jalé' júu' quié'e.”

¹¹ Jo co' eáam' siguíin' n quiá' jaléng' i' dsea' quié' e do,

joba' cacuøø júu' quié' e quiá' i' dsea' do lala:

“Dseáng' ja' niñíñ' e nijmi'íñ' e seeíñ' cøøng' cóo' jnea' laco' ngóo' jmiñ'”.

¹² Joba' fíi-guúí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía'~ Dsea` Jmáang~, jmiñiing` óo'na' e laco' jii~ jaang` 'nú' ja` nijmée^na' saang` áa'na' cóo'~ Fidiée` e laco' nijmitúng~ áa'na' fí' lí niteáang~na' cóo'r~, co' jii~ dsea` íb` i` já'~ i` cuo' e see~naa' fí' jmigüí la. ¹³ Co' lajee` lana, lajee` e fém'bi dsíí Fidiée`, lí^ lí 'né` e cuo'^gui bí rúm'ba' laco' jmiñ` laco' jmiñ` e laco' jii~ jaang` 'nú' ja` nijmigóong` yaang~na' e niténg'na' fí' ní dsee~, co' fíng song cajmee`na' lajo, joba' ni'uúing~na' e saam`tu óo'na' cóo'~ Fidiée` jóng. ¹⁴ Jo lata` nilisee~naa' cøong` cóo'~ Dsea` Jmáang~ song teá'bi tée~naa' lajii~ fí' guíá~ lí nitée~naa' cóo'r~ lata` see~naa' fí' jmigüí la lí^ laco'gui nicajmée~naa' latí' mi~ uing~.

¹⁵ Jo lalab fé'gui fí' ní` jì` quía'~ Fidiée` lí` fé' lala:
Jo song lana ninúu^na' júu^ quía'~ Fidiée`,
joba' ja` jmoo'na' saang` áa'na' laco'gui cajmée` dsea` áang` quíi~na' dsea` Israel
malii` gui eáang` mi~ cajmээр` saang` dsíir' cóo'~ Fidiée` lajee` cangir' fí' jee` uo`
quíú`.

¹⁶ Jo jí` i` dsea` i` cajmée` saang` dsíí cóo'~ Fidiée` mi~ cangí` e canúur~ júu^ quía'~ dsea` do? Co' jaléng' dsea` Israel i` ca'uóong` Moi` fí' Egipto, dsea` í'bing' i` cajmée` saang` dsíí cóo'~ Fidiée`. ¹⁷ Jogui jí` cóo'~ jaléng' dsea` cajmée` Fidiée` guíiñ~ lajee` tuló` jii? Cóo'~ jaléng' i` dsea` íb`, co' í'bing' i` cabeáng' dsee~ yaang` ie~ jo, joba' cajúñ~ tá'~ jáiñ` fí' jee` uo`~ quiú` cartí` cadsém~bre. ¹⁸ Jogui jí` cóo'~ jaléng' dsea` i` cacuo' Fidiée` júu^ quía'r~ e ja` nijmi'íñ' e seeiñ` cøong` cóo'~ dsea` do? Cóo'~ jaléng' íb` cajo, co' ja` cajmээр` núur~ júu^ quía'~ dsea` do. ¹⁹ Jo lajob calilí^naa' e ja` calí^ jaléng' i` dsea` do fa' e nijmi'íñ' e seeiñ` cøong` cóo'~ Fidiée`, co' ja` já'~ calíiñ~ júu^ quía'~ dsea` do.

4

¹ Joba' fíi-guúí 'nú', dsea` rú'naa', e lajee` e sea'bi fí' quí'ii' e jmi'íng'naa' e see~naa' cøong` cóo'~ Fidiée`, joba' lajee` jo 'né` e nijmiñiim` dsí'naa' e laco' jii~ jaang` jneaa`aa' ni'náng'naa' fa' e ja` ni'líng'naa' e jo. ² Co' nicaguiab' dsea` júu^ fí' jee` jneaa`aa' quía'~ jial láang` Fidiée` dsea` jee` jalé' dsee~ quía'r~ lí^ laco' jii~ júu^ e canúur~ jaléng' i` dsea` i` cangí' fí' jee` uo`~ quiú` do malii` gui eáang`. Dsu' ja` e ta` cali'íng` jii~ coo` e jo quía'~ i` dsea` í, co' ja` já'~ calíiñ~ e júu^ e canúur~ do o'gui calinúur~ cajo. ³ Jo dsu' jneaa`guíi, dsea` nijá'~ líiñ' júu^ quía'r~, niñiim`baa' e nijmi'íng'naa' e see~naa' cøong` cóo'~ Fidiée`, jo o' laco' i` dsea` i` éeng` Fidiée` fí' ní` jì` quía'r~ mi~ fé'r` lala:

Jo co' eáam` siguíin^n quía'~ jaléng' i` dsea` i` saang` dsíí do,
joba' cacuo' júu^ quíe~ e quía'~ i` dsea` do lala, e dseáng'~ ja` niñiñ` e nijmi'íñ' e seeiñ`
cøong` cóo'~ jnea~ laco' ngóo' jmiñ`.

Jo cajíng'~ Fidiée` lajo nañí' fa' cartí' mi~ canaang` uuiñ~ jmigüí'ba' catáiñ' jalé' ta`
quíá'r~ e cajmээр` latøong` jmigüí. ⁴ Co' nine~baa' e lajalé'ba' ninée' guíá~ quía'~ Fidiée`
lami` uing` lí^ laco' la fé' fí' ní` jì` quía'r~ lí^ fé' lala:

Jo lajee` jñúu~ jmiñ` catób' jalé' ta` quía'~ Fidiée`,
joba' cajmi'ím'bre mi~ catí` e jmiñ` guíe~ do.

⁵ Jo lalab cajíng'~ gui Fidiée` cajo fí' ní` jì` quía'r~ cuaiñ~ quía'~ jaléng' i` dsea` i` cajmée`
saang` dsíí cóo'r~ do:

Ja` niñíng` i` dsea` na e nijmi'íñ' e seeiñ` cøong` cóo'~ jnea~ laco' ngóo' jmiñ`.

⁶ Jo jaléng' i` dsea` i` canúur~ lami~ jéeng`gui júu^ quía'~ Fidiée` e quía'~ jial laang` dsea`
jee` jalé' dsee~ quía'r~, dsu' ja` cangíiñ` e seeiñ` cøong` cóo'~ Fidiée`, co' saam` dsíir'
cajmээр` cóo'~ dsea` do. Dsu' latí' lana tí'bi e ni'íng' dsea` e jo, co' cuo'bi Fidiée` fí' e
nijmi'íng' dsea` cóo'r~. <sup>7</sup> Jo co' lajob líí, joba' Fidiée` nicatéer` coo'gui jmiñ` lí` lí^ dsea` e
ni'íñ' e seeiñ` cøong` cóo'~ dsea` do, jo e jmiñ` job líí' lana. Co' Fidiée` nicasí'r~ jneaa`aa'
la'eáang` cóo'~ júu^ quía'r~ e cajme' dseata` Daví' fí' ní` jì` ie~ lami~ casúung~ jmiguiú'
jii` e cajmée` dsea` Israel saang` dsíir' cóo'~ Fidiée`:

Jo song lana ninúu^na' lajii~ júu^ quía'~ Fidiée`,
joba' ja` jmoo'na' saang` áa'na' cóo'~ dsea` do.

⁸ Co' faco' l'iih yuu' Josué cacuø'r' dsea' góor` dsea' Israel fí' e nijmi'íñ' ie~ jo lí' laco'gui cajíng' Fidiée' lamí~ jéeng'gui e nicuø'~reiñ', joba' ja ee` ta~ café' Fidiée' e nilisea' coo'gui jmií~ e nijmi'íng' dsea' lana faco' lajo. ⁹ Jo co' lajob líí, joba' sea'bi fí' e niííng' i dsea' i nijá' l'íng' júu' quía'~ Fidiée' e nijmi'íñ' e seeiñ` cøong` cóo'~ dsea' do. ¹⁰ Co' jaléng' dsea' i ngíng' e nijmi'íñ' e seeiñ` cøong` cóo'~ Fidiée', joba' nijmi'íñ' e nicatáíñ' jalé' e 'né~ jmér~ lí' laco'gui cajmi'íng' Fidiée' mi~ cangí e catáíñ' ta~ quía'r~ e cajméer` latøong` jmiigüí. ¹¹ Joba' 'né~ e nicuøø'~bi bî yee~naa' e laco' niííng'naa' e nijmi'íng'naa' e see~naa' cøong` cóo'~ Fidiée' e laco' jíí~ jaang` jneaa~aa' ja nijmó'oo' laco'gui cajmée` i dsea' Israel do ie~ malií~gui do mi~ ja' ja'~ calííñ` júu' quía'~ Fidiée' o'gui calinúu'r~ e júu' quía'~ dsea' do cajo.

¹² Co' eáam' 'gøng' júu' quía'~ Fidiée' jogui cuø' e seeng` dsea'. Jo eáang'gui jlo'^ bî quía'~ jogui íng~gui ta~ cajo laco'gui coo' n'isü' e 'mé~ laji tú~ taang`, jogui cuø' e ngáng' dsea' jial laco' catíng~ e í dsíir' fí dsíir' jogui jial e í dsíir' cóo'~ jmiigüí quía'r~; jogui cuø' e líñí' dsea' su guiú~ osi ja dseeng` jalé' e í dsíir' jogui su guiú~ osi ja dseeng` jalé' e iíñ` nijmér~. ¹³ Jo jíí~ coo' e sea' fí' la'úng~ fí jmiigüí lí' 'meá~ dsea' e ja' ní' Fidiée' osi e ja' jøør~ é, co' jaléb' e jmoo~naa' niíir' jogui nijøør~ cajo, jogui dseáng'~ fí' quini~bre cajo lí~ ní' fí' røø' quí~ii' mi~ nití' í' lajo.

Jesús líííñ' jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui

¹⁴ Jo co' Jesús dsea' líííñ' Jóo' Fidiée' i camíng'~ do, jogui íb` cajo i jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui do quí~ii', jo íb` dsea' i nicangáng'~ tu fí' níff~ fí' lí~ guíng~ Tiquía'r^ Fidiée', joba' 'né~ e téé~naa' teá' fí' guiú~ lí~ nitée~naa' e ja' lí'naa' júu' quía'~ dsea' do. ¹⁵ Jo i jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui quí~ii' do quí'~bre jmií~ e nilí' fíí~ líííñ~ jneaa~aa', dsuco' nií'bre jial dseáng'~ huíng' see~naa' fí' jmiigüí la e ja' nité'~naa' fí' ní' dsee~. Co' dsea' í' cajo cangíim~bre jee~ jalé' iihuí' lajee' cateáaiñ' fí' jmiigüí la, lífa' ír' jíí~ coo' dsee~ ja' ca'éer'. ¹⁶ Jo uíí~ e lajob líí, joba' nita~ dsí'naa' e nidsiquiéeng'naa' fí' quini' éé' lí~ guíng~ Fidiée' e laco' nilí' fíí~ líííñ~ jneaa~aa' jogui e laco' nijmicoo'r~ jneaa~aa' mi~ dseáng'~ 'né~ quí~ii' lajo; dsuco' i dsea' í' eáang' 'neáaiñ' jneaa~aa' jogui dsíng'~ eáang' guíuín' cóo'~ jneaa~aa' cajo.

5

¹ Jo jee~ jaléng' dsea' jmiigüí' lí~ 'náang' dsea' jaléng' jmidsea` laniing~ e laco' ni'é'r~ ta~ quíé' júu' quía'~ jaléng' dsea' do fí' quini' Fidiée', jogui e niguiár~ guiú~ jalé' feá'~ e nicuø'r~ Fidiée', jogui e nijngáíñ'~ jaléng' jó' i catíng~ dsea' do e laco' ni'íng~ dsee~ quía'~ jaléng' i dsea' do. ² Jo co' jaléng' i jmidsea' do ní'bre jial huíng' e ja' niténg' dsea' fí' ní' dsee~, joba' t'ím~bre e nilí' fíí~ líííñ~ jaléng' i dsea' i ja' ní' e dseeb~ éer' cóo'~ jalé' e jmóor` do; ³ jo co' dsea' dsee~ dsea' quib' líng' jaléng' i jmidsea' do, joba' 'né~ lííng' e feá'~ nijí'r~ fí' quini' Fidiée' e laco' ni'íng~ dsee~ quía'r~ yaaiñ~ jogui jalé' dsee~ quía'~ jaléng' dsea' caguiaang~gui cajo. ⁴ Jo jíí~ jaang' dsea' cuøøng' lí' jmeáng' 'ñia'r' e ni'é'r~ e ta' 'goo' la e ni'uííñ~ jaang' jmidsea` laniing~, co' Fidiée' b'ing' 'náang' dsea' e laco' ni'é'r~ e ta' 'goo' jo lí' laco'gui cajmée' Fidiée' cóo'~ i jmidsea' la'uii~ i caliséng' malií~gui eáang' i calisí' Aarón. ⁵ Jo lajob líí' cajo cóo'~ Dsea' Jmáang~, co' o' 'ñia'r' dsea' ca'náng~ 'ñia'r' e ni'é'r~ e ta' 'goo' jo e ca'uííñ~ jmidsea` dsea' féng' i laniing~gui, dsuco' Fidiée' b'ing' i ca'náng~ ír' e ni'é'r~ e ta' 'goo' jo car` ngongí' jmií~, co' 'ñiab' Fidiée' dsea' cajíñ' lala malií~gui eáang':

'Nub` dseáng'~ lin' Jóo`o;

jogui jmií~ na jneab~ dseáng'~ lín'n Tiquíí' cajo.

⁶ Jo cajím'~ biguir cajo fí' ní' jí' quía'r~ mi~ cajíñ'~ casí'r~ i Jóor' Dsea' Jmáang~ do lala:

Jo car` ngongí' jmií~b~ óo' ta' e lin' jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui,

lí' laco' calíng~ i jmidsea` i sií' Melquisedec ie~ malií~gui do.

⁷ Jo lajee' cateáang' Dsea' Jmáang~ fí' jmiigüí la, eáam' teá' caféeiñ'~ Fidiée' jogui cami'r' dsea' do e ngocáng' dsíir' carjí' quí'bre e quí'~ dsea' do jmií~ e nileáng~neiñ' fí' ní' 'mó'; jo uíí~ e cajmiti' Dsea' Jmáang~ car` ngocáng' dsíir' lajíí~ e íng~ Fidiée', joba' jáb'~

canúu dseà do lajii~ júu^ quiá'r-. ⁸ Jo doñí fa' e Dsea` Jmáang- líiñ dseáng'- i Jóo' Fidiéé camíng'- do, dsu' dseáng'- 'né-ba' e cangongíiñ jalé' e iihuú' do e laco' calilí'r^ jial 'né- jmér- núu'r~ mi~ quiu' Tiquiá'r^ ta~ lajo. ⁹ Jo mi~ ca'uiiñ dseáng'- laco' jii~ e si'íiñ^ quiá' Tiquiá'r^ Fidiéé, joba' nicuøong leáiñ- lata~ jee~ jalé' dsee- jaléng' i dseà i jmóo' lajii~ e iing~ dseà do. ¹⁰ Joba' Fidiéé ca'náaiñ- dseà do e óor' ta~ 'goo' e líiñ' jmidsea` dseà féng' i laniing- gui lí'^ laco'gui calíng- i jmidsea i sii' Melquisedec ie~ malii~ gui do.

Jial dseáng' e nilitúng- dsíí dseà cóo'~ júu^ quiá' Dsea` Jmáang-

¹¹ Jo jmiguiá'bi jalé' e ii~naa' e nisíí-guúí 'nú' uii~ quiá'- jalé' júu^ e nicasi~naa' na, lífa' huúim'jiu qui~naa' e ni'ée^naa' 'nú' e júu^ jo, co' eáam' tá' jiu ngáng' 'nú' e júu^ jo. ¹² Jo níngóob' eáang' e ca'íing'- 'nú' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' lana nidsi' í' e nilíng'na' tifab' quiá'- e júu^ jo; dsu' lí'^ riquib' lí' quií- 'nú' lana, co' 'nú' ni'neáng- tu' jaang' tifab' i ni'el'-tu 'nú' jalé' júu^ quiá'- Fidiéé e nicanúu'na' lami~ jéeng'gui. Co' lanagui eáam' jo' teá' teáang-na' cóo'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, co' nilíng'na' lafa' yuu' pí' e jmang'^ fib' iing~na' u^na', jo ja' iing~na' co'^na' laco' gø' dseà cóøng'-. ¹³ Jo jaléng' dseà i líng' lafa' yuu' pí' i í' jmang'^ fi', lajob líng' jaléng' dseà i ja' lí' gui' su guiú- osi ja' dseeng' jalé' e jmóor' do. ¹⁴ Dsu' jaléng' i líng' laco' dseà cóøng'-, lafa' jmiñib' tíng' í' gø'r', co' í'bing' nitíng' gui' e~ e guiú- jogui e~ e ja' dseeng', jo nisitím'bre e jmóor' jii~ e guiú-.

6

¹ Joba' fii- guúí 'nú', dseà rú'naa' dseà quiá'- Dsea` Jmáang-, matéé^guúí' fí' guiú- lí' nitée^naa' cartí' ni'uíng-naa' dseáng'- laco' si'í' fí' quini' Fidiéé. Jo ja' jmití' túu' lajii~ júu^ tíi- fii~ quiá'- Dsea` Jmáang- e canú'naa' la'uii~ do quiá'- jial quí'- jíng' yaang~ dseà fí' quini' Fidiéé jogui quiá'- jial mi~ tú dseà jalé' e 'lí' e si' jii~ fí' 'mó-, jogui jial já' líng' dseà júu^ quiá'- Fidiéé, ² osi jial mi~ saang' dseà jmiñ, osi e~ uing~ mi~ quidsí' dseà guóor' fí' yú'^ mogui~ jaléng' dseà quiá'- Dsea` Jmáang-, osi jial líí' mi~ nijí' tu jaléng' dseà quiá'- Dsea` Jmáang- i nicajúng-, osi jial mi~ niquidsí' Fidiéé í' quiá' jaléng' dseà cóo'~ jalé' dsee- e nica'éer'. ³ Jo majmó^guúí' bí' e ni'uíng-naa' dseà quiá'- Dsea` Jmáang- dseáng'- laco' si'í', lí'^ jialco' iing~ Fidiéé e nilíi~naa'.

⁴ Jo jaléng' i dseà i cangíng' quiá'- Fidiéé e nijá'- calíiñ- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, jogui e nicajmi'íang' dsíir' cóo'~ lajalé' e guiú- e nicajmée' Fidiéé cóo'r~, jogui e nica'íñ' lajii~ e cuø' Jmiguú' quiá'- dseà do, ⁵ jogui e niñi'bre jial tíi dseáng'- guiú- e júu^ quiá'- Fidiéé jogui jial tíi 'gøng' e jmigui' 'míi- e nilisea' ie~ jo, ⁶ jo jaléng' i dseà i ca'íng' jalé' e na, jo dsu' mi~ cangí jo, catú'tur lajii~ e nica'íñ' do, joba' jo' quíi~ jmiñ jóng e niquí'- jíng' tu yaaiñ' fí' quini' Fidiéé, co' fíng song jmóor' lajo, joba' líí' lafa' e í'bre niteáng- tur i Joo' Fidiéé camíng'- do fí' dse' crúu^ calé' catú-, co' fíng song jmóor' lajo, joba' niløøng- tur dseà do jóng. ⁷ Jo jaléng' dseà i ca'íng' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- do, jo mi~ cangí jo catú'tur fí' teáaiñ-, joba' i dseà í' líiñ' la líí' cóo' guóo'~ uó- e ca'íng' jalé' jmiñ e tuu; jo mi~ nirò' jalé' e cangojneá~ e fí' ni~ guóo'~ uó- do, joguib' nili'íing' ta~ quiá'- i dseà i cajní' do; ⁸ jo dsu' song e fí' ni~ guóo'~ uó- do ca'íang' lajii~ 'matóo' cóo'~ gui jalé' onuu' guí-, joba' ja' e ta~ íing' jii~ cóo' e uó- do jóng; joba' líí' lafa' e tí' lí' nijéb'- Fidiéé e güeang'^ quiá'r- e cata'r' e fí' ni~ guóo'~ uó- do, jo ni'íim- cartí' nicó'.

E lab e júu^ e cuø' ta~ dsíí' e tée- naa' teá' fí' guiú- cóo'~ Dsea` Jmáang-

⁹ Dseà rú'naa' dseà quiá'- Dsea` Jmáang- i 'neáan'n eáang', dsu' doñí fa' e nica'fii- i 'nú' cóo'~ e júu^ jo, dsu' ofa' nica'fá'- a uii~ quií'na', co' eáam' nita~ dsii- e dseáng'- teáb' teáang-na' fí' guiú- cóo'~ Dsea` Jmáang- e nileáng'na' jee~ jalé' dsee- quií'na'. ¹⁰ Jo dseáng'- eáam' guiúng- Fidiéé, joba' ja' quí'- jmiñ fa' e ni'íing- dsíir' jalé' e guiú- e nicajmee- 'nú' e nicajmicóo'~ na' jaléng' dseà rúng'na' dseà quiá'- Dsea` Jmáang- jogui e nicajmi'neáang'na' jaléng' í' cajo lí'^ laco'gui la jmoo'na' lana. ¹¹ Jo ii~naa' e lajaang' lajaang' 'nú' jmée'bi' e íang' óo'na' e jmicóo'~ rúng'na' lata~ seeng'na', jo

lajoba' niñíng'na' lajii' e nisijeeng'na' e catíng'na' e nicuó' Fidié' 'nú' mi' nití' í' lajo. ¹² Jo ja' ii' naa' e 'nú' nijmées'na' fíng'na' e fí' guiá' lí' niteáang'na' cóo' Dsea' Jmaang', co' lí' lí' 'né' e 'nú' nijmées'na' laco'gui la jmóo' jaléng' i' dsea' i' já' líng' júu' quia' Dsea' Jmaang' e ja' litúng' dsíir' doñí' ee' dsijéé' fí' lí' nicasíng' yaaiñ', jo la'eáang' e joba' e nidsijéé' guiá' quia'r' e ninaaiñ' íñ' lajii' e catíiñ' e nicajíng' Fidié' e nicuó' reiñ' lami' jéeng'gui.

Lajii' júu' e cacuø' Fidié' jaléng' dsea' quia'r'

¹³ Jo ie' malii'gui eáang' Fidié' cacuø'r' 'lii' yúu' Abraham júu' quia'r', jo e jo dseáng' cajmitir' 'ña'r', co' ja' ii' seeng' i' gøng'gui laco' ír' i' nicuó'r' júu' quia'r' 'ña'r'. ¹⁴ Jo e lab'júu' e cacuø'r' dsea' do ie' jo mi' cajíñ' lala: "Ejáb', jneab' nijmigüean' n' nu' jogui nijmee' e e niliseeng' i' leáang' dsea' sijú'." ¹⁵ Jo mi' ca'íng' 'lii' yúu' Abraham e júu' jo, joba' cajéem'bre e féng' dsíir' e nijmiti' Fidié' lajii' e nicajíñ'; jo mi' cangí' jo, ca'ím' 'lii' yúu' Abraham lajii' e nicajíng' Fidié' e nicuó' reiñ' lami' jéeng'gui do. ¹⁶ Co' mi' cuø' doñí' ii' dsea' júu' quia'r' e líng' e nijmitir', joba' e jo jmóor' fí' quini' jaang'gui dsea' i' niing'gui laco' ír'. Jo mi' cuø' dsea' júu' quia'r' fí' quini' jaang' dsea' i' niing'gui, joba' la guíim' 'né' nijmitir' e júu' quia'r' do. ¹⁷ Jo co' Fidié' cali'iñ' e cacuø'r' júu' quia'r' condseeb' fí' quini' jaléng' i' dsea' i' nisi'íng' e ni'íng' jalé' e nicajíñ' lami' jéeng'gui e nicuø' reiñ' do, joba' cacuø'r' júu' quia'r' fí' quini' 'ña'r' e ja' quí' jmiñ' fa' e nijgiéeng'gui lajii' e nicajíñ' lami' jéeng'gui e nicuø'r' jaléng' dsea', jogui dseáng' 'né' e guiab' dsíir' e nijmitir' jalé' e jo e ja' jmisíiñ' jii' coo'. ¹⁸ Jo la'eáang' cóo' e tú' íng' júu' na' e cacuø' Fidié' e ja' jmisíiñ' jii' coo' jogui e já' lí' cajo, co' dseáng' ja' quie'bre júu' adsee', joba' la'eáang' cóo' e tú' íng' júu' na' nitab' dsí'naa' e íbre nito' fíiñ' jneaa'aa', jogui nisitab' dsí'naa' cajo e ni'íng'naa' lajii' e catí'naa' e sijeeng'naa' e nicuø'r' jneaa'aa' lí' laco'gui jii' júu' e nicacuø'r' jneaa'aa' lami' jéeng'gui. ¹⁹ Jo la'eáang' cóo' e júu' ta' dsí' na' nitée'naa' teá' fí' guiá' cóo' Dsea' Jmaang' jogui nitab' dsí'naa' cóo' dsea' do cajo; jo e jo lí' lafa' 'lo' íñ' quia' coo' móo' e quíng' dsea' teá' fí' 'ni' jmiñ' e laco' nijé' tii' e móo' do. Jo nitab' dsí'naa' cóo' Jesús, jo íb' dsea' i' nicangíng' fí' lafa' 'mi' e íí', jogui lana dob guiiñ' fí' lí' laniing' 'gøng' quia' Fidié' fí' ñíí'. ²⁰ Co' job e fí' e caneaa' Jesús lami' jéeng'gui e laco' cuøng' e niguié'naa' dseáng' fí' quini' ée' lí' guíng' Fidié', jo lajoba' cangíiñ' e óor' ta' 'goo' e ca'uúñ' i' jmidsea' dsea' féng' i' laniing'gui quí'ii' car' ngongí' jmiñ' lí' laco'gui calíng' i' jmidsea' i' sií' Melquisedec ie' malii'gui do.

7

Jesús líiñ' i' jmidsea' dsea' féng' i' laniing'gui lí' laco'gui la calíng' Melquisedec

¹ Jo i' Melquisedec na' calíiñ' dseata' dsea' féng' fí' coo' fí' e calisí' Salem ie' lami' jéeng'gui eáang', jogui calíiñ' cajo jmidsea' laniing' quia' Fidié' dsea' guíng' ñíí'. Jo ie' jo i' 'lii' yúu' quí'ii' Abraham do ni'iuuñ' fí' e jaiñ' fí' lí' cangó' fí' jee' 'nii' fí' lí' calí'r' jaléng' dseata' dsea' féng' i' seeng' fí' fí' lí' jíé'; jo lajee' job' cangó' Melquisedec e cangojmijíng'neiñ' jo cajmigüeam'bre cajo; ² jo mi' cangí' e jo, i' yúu' Abraham do cacuø'r' i' Melquisedec do coo' lajee' guí' íng' jalé' e calí'r' jee' e 'nii' do. Jo i' Melquisedec la guøng' "jaang' dseata' dsea' féng' i' í' í' laco' catíng'"; jogui co' líiñ' dseata' dsea' féng' quia' e fí' do e sií' Salem e guøng' "juguiá' júu' røø", joba' cajo sii'bre "jaang' dseata' dsea' féng' i' quie' juguiá' júu' røø". ³ Jo jii' coo' ja' e ní' dsea' quia' i' Melquisedec do fa' i' calíng' niquia'r' jogui i' calíng' tiquia'r' jogui i' jaléng' 'lii' dsea' cóøng' quia'r' caguiaang'gui cajo; o'gui ní' dsea' lí' cangáang' i' Melquisedec do o'gui lí' cajúñ'. Jo latab' líiñ' jmidsea' laniing' lí' laco'gui la líng' i' Jóo' Fidié' camíng' do e latab' líiñ' jmidsea' dsea' féng' i' laniing'gui.

⁴ Jo lana quie'na' cuante, dsea' rú'naa', jial' tí' laniing' calíng' i' Melquisedec do e jii'gui 'lii' yúu' quí'ii' Abraham cacuø'r' dsea' do coo' lajee' guí' íng' quia' lajalé' e calí'r' jee' 'nii' mi' catíiñ' cóo' jaléng' dseata' dsea' féng'. ⁵ Jo lí' laco'gui la fé' e júu'

quiá' ta~ e caséé' Moí~ malíi~gui eáang' e lajii~ dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' dsea` Israel i sii` Levíbing' cuòong` líng' jmidsea`, jo lajii~ dsea` íbing' i sea` fí' quiá'~ i ni'íng' quiá'~ jaléng' dsea` góor` còo` lajee` guí~ íng'~ lajalé' e sea` quiáin'~, doñi' fa' e jaléng' i dsea` do líiin' dsea` siju` 'lii~ yúu'~ Abraham lí' laco'gui la líiin' yaaiñ~ cajo. <sup>6</sup> Jo dsu' i Melquisedec do ja` líiin' dsea` siju` 'lii~ yúu'~ Leví, dsu' ca'ím'bre còo` lajee` guí~ íng'~ quiá'~ lajalé' e calí'~ 'lii~ yúu'~ Abraham, jogui cajmigüeam'bre cajo. Jogui téé' óo'na' cajo e i 'lii~ yúu'~ Abraham dobing' i ca'íng' jalé' júu` lajii~ e cajíng' Fidiée` e nicuø'~ reiñ'. ⁷ Jo jii~ jaang` ja` cuòong` jíng' e o' lajo e júu` la: Niing~gui jaang` dsea` i jmigüeam' jaang` dsea` rúng' laco'gui i dsea` i jmigüeam' ír` do. ⁸ Jo jaléng' jmidsea` quiá'~ dsea` Israel líiin' siju` quiá'~ 'lii~ yúu'~ Leví, jo ím'bre quiá'~ dsea` góor` còo` lajee` guí~ íng'~ quiá'~ lajalé'; jo dsu' mi~ nití' í' e nijúuiñ~, joba' júum~bre jóng` lí' laco'gui doñi' i dsea` jmigüé; jo dsu' lí' laco' fé' fí' ni~ jì quiá'~ Fidiée` e lafa' seem'bi i Melquisedec do latí' lana. ⁹ Joba' laco' cuòong` fe`ee' e jaléng' jmidsea` i líng' dsea` siju` Leví, dsea` íbing' íng' lana lajii~ e còo` lajee` guí~ íng' e catíiin' do, jo lí' lafa' e caquíib' jaléng' i jmidsea` do e jo e catíing~ i Melquisedec do ie~ lami~ caquíi' yúu'~ Abraham quiá'~ dsea` do. ¹⁰ Jo e jáb'~, ja` mí calisém'bi i Leví do ie~ jo ie~ lami~ cacuø' Abraham i Melquisedec do còo` lajee` guí~ íng'~ lajii~ e catíiin' do; dsu' cuòong` fe`ee' e jobi lafa' níquié' Abraham mijú' quiá'~ jaléng' dsea` sijur` i niliseeng` còong`gui, cò' i Leví do líiin' jaang` dsea` siju` dsea` do.

¹¹ Jo jaléng' dsea` Israel cangíiin' jalé' e júu` quiá' ta~ quiá'~ Fidiée' la'eáang' còo'~ jaléng' jmidsea` i líng' dsea` siju` Aarón i líng' siju` yúu'~ Leví do cajo. Jo faco' e ta~ e cajmée' jaléng' i jmidsea` do íng' ta~ e íng' dsee~ e laco' liguiúng~ dsea` fí' quini' Fidiée~, joba' ja` 'neáng~ jmidsea` i jéng'gui faco' lajo; dsu' dseáng'~ la guím' 'neáng~ jaang'gui jmidsea` lí' laco' calíng~ Melquisedec, jo o' laco' líng' i jmidsea` siju` Aarón do. <sup>12</sup> Cò' mi~ jmísing~ dsea` lajii~ ta~ óo' jmidsea`, joba' 'né~ jmísim~bre cajo lajii~ e júu` quiá' ta~ quiá'r~. ¹³ Jo uii~ quiá'~ Fíi'naa' fé' fí' ni~ jì quiá'~ Fidiée` e dsea` í líiin' siju` quiá'~ còo'gui 'lé' dsea` quiá'~ dsea` Israel; jo jii~ jaang` dsea` ja` i mí calíng' jmidsea` fí' jee~ e 'lé' jo lami~ jéeng'gui. <sup>14</sup> Jo nitab~ dsí'naa' e Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ cajar~ fí' jee~ 'lé' dsea` Israel i sii` Judá, jo ja` cajar~ fí' jee~ 'lé' dsea` Israel i sii` Leví; jogui nine`bh' røø` cajo e Moí~ ja` cajíñ' jii~ còo' uii~ quiá'~ e 'lé' dsea` Judá do ie~ lami~ café'r' uii~ quiá'~ jaléng' jmidsea`.

¹⁵ Jo eáang'gui nita~ dsí'naa' røø` lana còo'~ jalé' e nicafá'~ a na, cò' nicagüem~ i jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui do i còong` laco' i jmidsea` Melquisedec do, jogui i quíng'~ jee~ 'lé' lí' jíe' laco'gui jee~ 'lé' dsea` Leví. ¹⁶ Jo Fíi'naa' calíin' jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui dsu' o' uii' laco' ta~ huí' e 'né~ güi'íir' jee~ dsea` siju` quiá'~ dsea` Leví, cò' calím~bre jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui dsu' la'eáang' còo'~ e 'gøng' quiá'~ e seeiñ` do e ja` tóo' jmiñ` ni'íng'-. ¹⁷ Cò' lalab fé' Fidiée` fí' ni~ jì quiá'r~ e éeiñ` dsea` do: Jo car` ngongíi jmiñb~ oo'~ ta~ e lin' jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui

lí' laco' calíng~ i jmidsea` i sii` Melquisedec ie~ malíi~gui do.

¹⁸ Jo Fidiée` cab' caguiar' jalé' e júu` quiá' ta~ e cacuø'r' Moí~, cò' e júu` jo jo ta~ íng' jogui jo` bñ' sea` quiá'~ cajo fa' e nijmé~ e nileáng' dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~. ¹⁹ Jo jalé' e júu` quiá' ta~ e ca'íng' Moí~ ie~ lami~ jéeng'gui do ja` caquíi~ jmiñ` fa' e cajmée' e caliséng' dsea` còong' còo'~ Fidiée` dseáng'~ laco' sí'í'. Jo dsu' lana nisea` còo' e nita~ dsí'naa' e 'gøng'gui e laco' nijmicòo'~ jneaa'aa' e niñíng'na' e nilisee~naa' còong' còo'~ Fidiée`.

²⁰ Jogui cajo Fidiée` cacuø'r' júu` ta~ dsí' quiá'~ e júu` jo la'eáang' còo'~ júu` quiá'r~ e cacuø'r' 'ñia'r' ie~ lami~ cajíñ' e Jesús ni'uíñ~ jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui. Dsu' i jmidsea` caguiang~gui do ja` cacuø' Fidiée` júu` quiá'r~ 'ñia'r' e ni'uíñ' do lajo. ²¹ Jo Fíi'naa' Jesús ca'uíñ~ jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui uii' e cacuø' Fidiée` júu` quiá'r~ 'ñia'r' lí' laco' la fé' fí' ni~ jì quiá'r~ lí' fé' lala:

Fíi'naa' cacuø'r' júu` quiá'r~ 'ñia'r' e 'né~ niliti~

jo ja` quí'~ jmiñ` fa' e nijgiéeng~gui e júu` jo.

Cò' lalab fé' cuaiñ~ quiá'~ i Jóor' camíng'~ do:

“Car` ngonghí` jmiib` líng' 'nu` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui lí` laco' la líng' i Melquisedec do.”

²² Jo co' Fidié` cacuør' e júu` quiá'r` 'ñia'r' do, joba' nitaa` dsi`naa' e Jesús tíi` nir` e júu` tigua` catí` tú` do e 'gøng'gui laco'gui júu` e cacuør' Fidié` lami` jééng'gui do.

²³ Jo jaléng' i jmidsea` caguiaang`gui do cajúm`bre mi` catí` oor` quiá'r`, joba' i jiém' caguá` ée` quiá'r`. ²⁴ Jo dsu' Jesús latab` seeiñ, joba' latab` líiñ` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui, jo uíi` joba' jo` 'neáng`gui jmidsea` i jiéng'gui i ni'íing` ée` quiá'r`. <sup>25</sup> Jo co' lajob` líng' Jesús, joba' la'eáang` í`bre cuøøng` e leáiñ` jaléng' dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ`-lata` e laco' niliseeñ` cøøng` cóo`- Fidié`, co' car` ngonghí` jmiib` seeiñ` e laco' mi'r` Fidié` cuaiñ` quiá'-jaléng' dsea`.

²⁶ Joba' Jesús líiñ` dseáng'- i jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui do i 'neáng`naa' do, co' í`bre dsea` caneáar' fí' e laco' cuøøng` nilisee`naa' cøøng` cóo`- Fidié`. Jo dseáng'- dsea` güeam` líng' dsea` do fí` quini` Fidié`, jo jíi` coo` dsee` ja` táaiñ, jogui ja` líiñ` laco' la líng' dsea` dsee` dsea` qui'. Jo lana dob` niguiiñ` fí` ñifí` lí` lí` dsée` ée` laco' guing` Tiquiá'r` Fidié`. ²⁷ Jo Jesús ja` líiñ` laco'gui i jmidsea` caguiaang`gui i caliséng` lami` jééng'gui do, co' jaléng' jmidsea` í` laco` jmiñ` laco` jmiib` 'né` jngáiñ`-jaléng' jó' e quiá'-nicuóiñ`- Fidié`, jo lajoba' ni'íing` dsee` quiá'r` la'uii~, jo mi` ningí` jo, 'né` nijmé`guir e laco' ni'íing` dsee` quiá'-jaléng' dsea` rúiñ`. Dsu' Jesús coo` née`ba' 'né` e cajáng' 'ñia'r' e laco' ni'íing` dsee` quiá'-dsea` jmigüf` lata`. <sup>28</sup> Jo jalé' e júu` quiu' ta` e calíng' Moi` do dsea` dsee` dsea` qui`bing' guíng' i` i ni'uíing` jmidsea` laniing`; jo e júu` e cacuør' Fidié` 'ñia'r' do e café'r` mi` cangí` e cacuør' Moi` jalé' e júu` quiu' ta` do lami` jééng'gui, jo dsu' cóo` e júu` e café' Fidié` doba' ca'náaiñ` i Joor` camíng` do e laco' ni'uíiñ` jmidsea` dsea` féng' i dseáng'- laniing`gui i dseáng' lata` ée` ta` røø` cóo`-lajalé' e cangíiñ` quiá'-Tiquiá'r` Fidié`.

8

Jesús ca'uiñ` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui qui` ii'

¹ Joba' fíi` guí` 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmaáng-, e lab e uing` e niing`gui eáang` quiá'-lajíi` e júu` e síi`naa' 'nú', e Jesúsbing' líng' i jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui qui`ii', jogui íb` cajo i niguiing` lana fí` ñifí` lí` lí` dsée` laco' guing` Fidié` dsea` laniing` 'gøiñ'. <sup>2</sup> Jo guíiñ` fí` jo e éer` ta` e líiñ` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui, co' fí` job` dseáng'- lí` líi` ée` ja` quiá'- Fidié` fí` lí` cajméer` 'ñia'r' jo o' fí` lí` cajmée` dsea` jmigüf`.

³ Jo jaléng' jmidsea` laniing` si'neaaiñ` e nicuør`-lajíi` feá'- e catíng` Fidié` jogui e nijngáiñ`-jaléng' jó' e laco' nicuóiñ`-dsea` do; jo lajob` líi` cóo`- Fíi`naa' Dsea` Jmaáng-, co' la guíim`ba' 'né` líng` ee` nicacuør' fí` quini` Fidié` uíi` dsee` quiá'-jaléng' dsea` jmigüf`. ⁴ Jogui faco' ír` táam`bir fí` jmigüf` la, joba' ja` quí`- jmiñ` jóng e líiñ` jmidsea` faco' lajo, co' fí` jmigüf` la niseem` jmidsea` i cuøøng` lí` cuø` feá'- fí` quini` Fidié` lí` laco'gui e ta` e caquiú' Fidié` e cajme' Moi` fí` ní` jì` quiá'r`. <sup>5</sup> Co' jalé' ta` e cajmée` jaléng' i jmidsea` do fí` jmigüf` la, rúm`jiu` lí` laco'gui la líi` fí` ñifí`, co' cajméer` lajo fí` jmigüf` la e lí` laco' cuø` lí` e quiá'-jial dseáng'- líi` fí` ñifí`. Jo ñine`baa' røø` e jalé' e la e lico' cuø` lib`; dsuco' ie` malii`gui do, ie` lami` caquiú' Fidié` ta` quiá'-Moi` e nijméiñ`-coo` 'núu' 'mi' fí` lí` jmiféng' jaléng' dsea` Israel Fidié`, jo ie` jo casí'r`-Moi` lala: “Moi~, quiè` cuente røø`, jo jmée' e 'núu' jo líi` laco'gui jíi` e nica'ée` e 'nu` e fí` yú` mó' Sinaí do.” <sup>6</sup> Jo dsu' Jesús i líng' jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui qui`ii' do, íb` dsea` i nica'íng' e ta` e 'gøng'gui eáang` laco'gui e ta` quiá'-jaléng' jmidsea` i seeng` fí` jmigüf` la; co' dsea` íb` i caneáa' fí' e laco' cuøøng` e dseáng'- niliseeng` dsea` jmigüf` cøøng` cóo`- Fidié` lata`. Jo cajméer` lajo la'eáang` cóo`- e júu` e cajmirø` Fidié` cøøng`gui do, co' e jo 'gøng'gui laco'gui e júu` tigua` e cacuør' Moi` lami` jééng'gui do. Jo e júu` e cajmirø` cøøng`gui do líi` coo` júu` tíi` fíi` e guiú`-gui, co' eáang`gui cuø` e ta` dsíi` dsea`.

⁷ Jo faco' cali'íng` ta` dseáng'- laco' si'í' e júu` tigua` la'uii` e cacuør' Fidié` malii`gui do, joba' jo` cali`né`-gui jóng e júu` tigua` e cacuør' Fidié` cøøng`gui do faco' lajo. ⁸ Jo dsu'

mi~ cali~lí~ Fidiéé~ e ja~ jí~ jaléng~ i dsea` quiá~r~ do e júu~ tigua~ la'uii~ quiá~r~ do, joba' cajmiquím~ dsír' cóoiñ~ do, jo lalab cajín~ fí' ni~ jì' quiá~r~:

Lalab fá'a: Niguiéeb' jmi~ mi~ nicuóøø jaléng' dsea` Judá cóo~ gui jaléng' dsea` Israel caguaang~ gui cóo~ gui júu~ tigua~ e 'mí~.

⁹ Jo e júu~ tigua~ e 'mí~ e nicuóøø i dsea` í e jiéb' lí' laco' e júu~ tigua~ la'uii~ do e cacuóøø jaléng' dsea` áang' quiá~r~ mi~ cacá~a nifí' quiá~r~ e ca'uøø~re fí' ni~ guóo~ uø~ quiá~r~ dsea` Egipto; jo dsuco' jaléng' i dsea` áang' quiá~r~ do ja' calinúu~r~ lajii~ júu~ tigua~ e cacuóøø~re do, joba' ca'náam~ 'ñiá'a quiá~r~ jóng.

¹⁰ Jo e lab e júu~ tigua~ e 'mí~ e nicuóøø dsea` Israel mi~ niguiéé' e jmi~ jo: Nicuóøø jaléng' i dsea` í e laco' ni'fí' dsír' røø lajii~ júu~ quiá~r~ ta~ quié~ e jogui e ni'íñ' car' ngocáng' dsír' jalé' e júu~ jo cajo.

Jogui dsea` do nijmiféiñ' jnea~, co' jí~ jneab~ nilíin~ n Fidiéé~ quiá~r~, jogui jí~ íb' nilíing~ dsea` quié~ e cajo.

¹¹ Joba' ie~ jo jo 'né~ gui fa' e nijmeá~ gui dsea` júu~ rúin~ jial laco' nijmicuíñ' jnea~, co' lajím' dsea` nilicuíñ' jnea~ ie~ jo, nañí' fa' líiñ' dsea` niing~ osi ja' líiñ' lajo é.

¹² Jo ie~ jo ni'íim~ baa dsee~ quiá~r~ uii~ quiá~r~ jalé' e ga' e nicajméer', jo jo nijmiguiéng' gui dsii~ jalé' dsee~ e nica'éer' lami~ jéeng' gui.

¹³ Jo mi~ fé' Fidiéé~ e nicuóøø e júu~ tigua~ e 'mí~ do, joba' cuø li~ jóng e nicadseáb~ bí quiá~r~ e júu~ tigua~ e la'uii~ do e cacuø' lami~ jéeng' gui do; jogui jalé' e niyúu~ jogui e jo ta~ íng~, capí' ba' 'né~ gui quiá~r~ e tí' lí' ni'íing~ conguaí'.

9

Jial lí' fí' lí' jmféng' dsea` Fidiéé~

¹ Jogui lanagui fí~ guí' 'nú', dsea` rú' naa' dsea` quiá~r~ Dsea` Jmáang~, e mi~ cacuø' Fidiéé' e júu~ tigua~ quiá~r~ lami~ jéeng' gui do, jo cacuø' e júu~ jo e laco' jial 'né~ jmé~ dsea` mi~ jmféiñ' Fidiéé~, jo jalé' e jo 'né~ jmé~ fí' cóo' dsíí' 'núu' 'mi' e cajme' yaang~ dsea` jmigüf. ² Jo e 'núu' 'mi' do quiéeng' tú~ jníng', jo e jníng' la'uii~ do, fí' job lí' si' e ní' cunéé' e fí' lí' téé~ candíí' e coo' do; jo fí' job cajo fí' lí' si' cóo' mes~ fí' lí' néé' iñí' güeang' e catíng~ Fidiéé'. Jo e jníng' la'uii~ la sii' Éé' lí' Güeang' quiá~r~ Fidiéé'. ³ Jo e jníng' e catí' tú~ quiá~r~ e 'núu' do lí' cóo~ cóo' 'mi' fé' e niguø' e íí' e fí' dsíí' 'núu' do, jo e fí' dsíí' job lí' sii' Éé' e Laniing~ Güeang' quiá~r~ Fidiéé'. ⁴ Jo e fí' jo sea' cóo' nife' e lí' cóo~ layaang~ cunéé~, jo fí' job lí' jir' su; jo fí' quiá~r~ job cajo si' e guóo' e fí' lí' téé' júu~ tigua~ quiá~r~ Fidiéé' e caráaiñ' lami~ jéeng' gui do, jo e guóo' jo sibé' dse' cóo~ layaang~ cunéé'. Jo e fí' dsíí' guóo' do íu~ cóo' dsuu~ e lí' cóo~ layaang~ cunéé'; jo e fí' dsíí' job lí' si' ma' capí' e maná e cacuø' Fidiéé' jaléng' dsea` Israel mi~ cangiñ' do fí' ni~ guóo~ uø~ quiá~r~. Jo fí' dsíí' guóo' job cajo fí' lí' si' ma' e 'ma' u' quiá~r~ 'líi' yúu~ Aarón e ca'íéé' tu má' quiá~r~ calé' catú~; jogui e fí' dsíí' guóo' job cajo lí' íu~ e cuu~ e lí' too~ júu~ tigua~ quiá~r~ Fidiéé' e cacuø' malií~ gui do. ⁵ Jo e fí' ni~ e guóo' e sibé' cunéé' do teáang~ gáng~ i dsí' cuéé', jo e fí' nú' lí' dsí' cueiñ' do cuø li~ e dob seeng' Fidiéé~, jogui e fí' nú' job cajo fí' lí' íng~ dsee~ quiá~r~ dsea`. Jo dsu' lana jo' ngíi~ lí' fa' 'né~ gui e nifí' guí' 'nú' dseáng' la'uiiing~ cuaiñ~ quiá~r~ jalé' e jo.

⁶ Jo mi~ tí' lí' cató' e guía' dsea' guíu' lajalé' e ni'né~ e fí' dsíí' 'núu' 'mi' do, joba' jaléng' jmidsea` nicuøøm' dsitáaiñ' jóng laco' jmi~ laco' jmi~ e fí' e jníng' la'uii~ quiá~r~ e 'núu' 'mi' do e laco' niguiá~r~ guíu' lajii~ e feá' e catíng~ nicuø' Fidiéé'.

⁷ Jogui e jníng' lí' catí' tú~ quiá~r~ e 'núu' 'mi' do dseáng' lajii~ jmidsea` laniim~ bing' i cuøøng' lí' í' e fí' dsíí' jo cóo' néé' laco' jii; joba' mi~ tí' lí' nití' í' e ni'í' e fí' jo, 'né~ e niquier' feá' e lí' cóo' jmi~ jó' núu' e laco' nicuø' Fidiéé', jo lajoba' dsea` do ni'íiñ' jalé' dsee~ quiá~r~ i jmidsea` do 'ñia' r' cóo~ gui jalé' dsee~ quiá~r~ jaléng' dsea` góor' caguaang~ gui mi~ éeiñ' dsee~ e ja' líl' r' lajo. ⁸ Jo cóo' jalé' e na, la'eáang' cóo'

Jmiguí quíá' Fidiéé'ba' jmicóo' jneaa'aa' e laco' line'naa' e ja' mi' sea' fí' e ngíng' dsea' e catí' dsíí' Éē' lí' Laniing' Güeang' do lajee' e jmáang' ta' e fí' lí' lí' jníng' la'uii' do. ⁹ Jo lajaléb' e la cuó' coo' lí' quíá' jial lí' lana; dsuco' jalé' e calí' e fí' dsíí' 'núu' 'mi' do; fa' jaléng' jó' i cajíng' jmidsea' fí' quini' Fidiéé' coo' gui jalé' e feá' e jié' gui e cacuø'r' Fidiéé', jo dsu' jalé' e jo ja' quí' jmi' fa' e niliguiú' dsíí' dsea' i jmiféng' Fidiéé' coo' jalé' e feá' do dseáng' laco' sí' fí' quini' dsea' do. ¹⁰ Co' jalé' e quí' tñng' dsea' fí' quini' Fidiéé' la'eáang' e júu' tigua' la'uii' do e cacuø' dsea' do lami' jéeng' gui do, dsu' e jo quí' ta' jii' quíá' jalé' e jmóob' dsea', fa' jalé' e gø' dsea' coo' gui jalé' e i' dsea' osi jalé' e jié' gui é, e laco' niliguiú' dsíí' dsea' laco' sí' fí' quini' Fidiéé'; jo dsu' jalé' e jo íng' ta' jii' cartí' mi' nicuø' Fidiéé' e júu' tigua' e 'mí' do.

¹¹ Jo dsu' lana nicagüém' Dsea' Jmáang' e nilíi' i jmidsea' dsea' féng' i laniing' gui e laco' nijmicóo'r' jneaa'aa' e niñíng'naa' jalé' e guiú' e sí'í'naa' quíá' Fidiéé'. Jo e fí' lí' éer' e ta' 'goo' e cangíiñ' do, fí' job lí' 'gøng' gui jogui níng' gui cajo, co' o' dsea' jmigüí' i cajme', o' gui cajme'r' coo' e sea' fí' jmigüí' cajo. ¹² Dsu' lanagui nicangím' Dsea' Jmáang', joba' dob niguiiñ' e fí' Éē' lí' Laniing' Güeang' do dsu' o' uí' e cacuø'r' fí' quini' Fidiéé' jmi'øøng' jo'chí' osi jmi'øøng' güitá' jiuung' é, co' cangím'bre fí' jo dsu' la'eáang' e cacuø'r' jmi'øøiñ' 'ña'bre, jo lajoba' calí'r' e nileáang'naa' jee' dsee' quí' ii' lata'. ¹³ Dsu' e jáb', e lajee' e jmáang' ta' e júu' tigua' la'uii' e cacuø' Fidiéé' lami' jéeng' gui do, ie' lami' jmáang' ta' jalé' jmi'øøng' güitá' jiuung' coo' gui jo'chí' colíng' gui coo' fa' quíá' jaang' güitá' iee' mi' níng' e cáng'ne' fí' nife', joba' coo' jalé' e jo seab'jiu capí' bí' e laco' nijlíb' Fidiéé' dsee' quíá' dsea', jo lajoba' niliguiiñ' lajee' cateá' fí' quini' dsea' do. ¹⁴ Jo e já', e jalé' e jmi'øøng' jó' do óob'jiu bí', jo dsu' e jmi'øøng' Dsea' Jmáang' 'ña'r' do dseáng' eáang' gui laniing' 'gøng' jogui eáang' gui óo' bí' cajo, co' dseáng' conguiab' íng' dsee' quí' ii' fí' quini' Fidiéé' lata'. Co' la'eáang' coo' Jmiguí quíá' Fidiéé' e sea' lata' do, Dsea' Jmáang', dsea' ja' dsee' røøiñ' jii' coo', cajáng' 'ña'r' e cajúñ' jogui cacuø'r' jmi'øøiñ'. Jogui la'eáang' e jmi'øøiñ' do calilí'naa' e jo 'né' nijmó'guí' jii' coo' e lami' quí' tñng'naa' jmoo'naa' do e sí' jii' fí' 'mó', jo lajoba' cuøøng' nijmó'oo' dseáng' laco' íng' Fidiéé' i dsea' i seeng' car' ngongí' jmi'.

¹⁵ Jo la'eáang' e cajáng' 'ña' Dsea' Jmáang' e cajúñ' fí' dse' crúu', joba' niseab' fí' quí' ii' e nilisee'naa' cuøøng' coo' Fidiéé' la'eáang' coo' e júu' tigua' e 'mí' do, jo lajoba' ni'íng' e iihuí' e catí'naa' do uí' jalé' dsee' quí' ii' lí' laco' la fé' fí' ní' e júu' tigua' la'uii' do. Jo la'eáang' coo' e cajúng' Dsea' Jmáang' do, joba' jalém' dsea' i nicagüíng' Fidiéé' i ni'uíng' dsea' quíá'r' cuøøng' e nilí'r' e ni'íñ' jalé' e guiú' e catíiñ' lí' laco' gui jii' júu' e nicacuø' Fidiéé' lami' jéeng' gui do. ¹⁶ Jo faco' jaang' dsea' iñ' níng' jalé' e sea' quíá'r' fí' jaguó' jaang' gui dsea' mi' níng' e nijúuiñ', dsu' ja' cuøøng' e ni'íng' i dsea' í' jalé' e jo lajee' e seem'bi i dsea' i nicuø' do, co' jang' 'né' líta' dsíí' song' nicajúng' i dsea' i nicuø' e do, joguiba' nicuøøng' e níng'ng' fí' jaguó' i dsea' i catíng' do. ¹⁷ Co' ja' bí' sea' e níng'ng' fí' jaguó' i dsea' i catíng' jalé' e jo lajee' e seem'bi i dsea' i nicuø' do, dsu' mi' níng' e nijúum' i dsea' i nicuø' do, joguiba' nisea' fí' e ni'íng' i dsea' i catíng' do. ¹⁸ Jo co' lajob' lí', joba' e júu' tigua' e cacuø' Fidiéé' dsea' lami' jéeng' gui do la guím' 'né' jmi'øøng' jó' núu' e laco' sea' bí' quíá' fí' quini' Fidiéé'. ¹⁹ Jo ie' malí' do Moí' cajme'r' júu' jaléng' dsea' góor' dsea' Israel jalé' júu' quí' ta' quíá' Fidiéé' e 'né' nijmitiñ' do fí' quini' Fidiéé'; jo mi' cangí' e café'r' e júu' jo, joba' cacár' coo' sii' e silíng' e 'núu' ní' yúu', jo cajgiéer' jmi' jó' núu' e nisicang' coo' jmi' fí' ní' lí' too' júu' quíá' Fidiéé' e cajme'r' do, jogui cajgiéé' bre quíá' lajiiñg' dsea' do cajo. ²⁰ Jo mi' cató' e jo, lalab cajíng' Moí' casí'r' jaléng' i dsea' góor' dsea' Israel do: "E jmi'øøng' la cuø' e tíí' ní' e júu' quíá' Fidiéé' e cacuø'r' jneaa'aa' e dseáng' 'né' e nijmití'baa'." ²¹ Jogui cal'é'bi Moí' e jmi'øøng' do cajo fí' dsíí' e 'núu' 'mi' güeang' lí' jmiféng' dsea' Fidiéé' coo' gui fí' ní' jalé' e jmáang' ta' e fí' dsíí' 'núu' do. ²² Jo lí' laco' la fé' júu' quí' ta' quíá' Fidiéé' e cajme'r' Moí', e coo' lajii' jmi'ba' ligüeang' lí' doñí' ee'; jogui cajo ja' quí' jmi' ni'íng' Fidiéé' dsee' song' ja' catuu' jmi'øøng'.

La'eaang` e cajung` Dsea` Jmaang` fí dse` crúu^, joba' laang` naa' jee~ dsee` quí` ii'
²³ Jo e 'núu' 'mi' güeang` li~ jmféng' dsea` Fidiéé` cóo` jalé` e jmaang` ta~ fí` dsíí` jo líí` lafa` rúm` jiü cóo` jalé` e sea` fí` ñiff` fí` li~ guing` Fidiéé`, jo jalé` e sea` e fí` dsíí` 'núu' do ligüeang` cóo` jmi'øøng` jó` núu^; jo dsu' jalé` gui e sea` fí` ñiff` quíá` Fidiéé` dseáng` lajib` nigüeang`, joba' 'né` jmi' e 'gøng` gui laco' jmi` jó` núu^ . ²⁴ Jo dsu' Fíí` naa' Dsea` Jmaang` ja` ca'ír` fí` Éé` Laniing` Güeang` quíá` e 'núu' 'mi' e cajme' dsea` jmigüf, co' e 'núu' jo líí` júí` lafa' coo` e li~ e sea` fí` ñiff` fí` li~ Laniing` Güeang` quíá` Fidiéé`. Co' Dsea` Jmaang` dseáng` fí` ñiffb` li~ cagüéiñ` , jo lana dob nigüiñ` cóo` Fidiéé` e mi'r' dsea` do uii` quí` ii'. ²⁵ Jo laco` jii` laco` jii` jaléng` jmidsea` laniing` quíá` dsea` Israel 'né` e dsitáañ` e fí` Éé` li~ Laniing` Güeang` quíá` e 'núu' 'mi' do e dsijí` r` jmi` jó` núu^ fí` quini` Fidiéé`. Jo dsu' ja` cajmée` Dsea` Jmaang` laco` gui cajmée` i jmidsea` í, co' coo` ya` ba' ca'í` dsea` do fí` Éé` li~ nigüeang` gui fí` ñiff` e cacuør` jmi'øøiñ` , jo ja` ca'ír` jmigüü` ya'. ²⁶ Co' faco' lajob` líí, joba' jmigüü`b` ya' catí` jóng e cajung` Dsea` Jmaang` ie~ lami~ catiroo` jmigüü` faco' lajo; dsu' lajee` lana jo cartí` mi~ nigüiá` jmigüü`, coo` née` ba' dseáng` cagüéng` dsea` do fí` jmigüü` la, jogui coo` néeb` cajo e cajáng` 'ñia'r' e cajúñ` e laco' ni'íng` congüiá` jalé` dsee` quíá` dsea` jmigüüf. ²⁷ Jo co' coo` née` ba' e júung` jaléng` dsea, jo mi~ ningf` jo, nigüiñ` fí` quini` Fidiéé` e laco' nitidsí` í` quíá` r` uii` quíá` jalé` e nicajméer` lajee` ie~ lami~ seeng` guir` fí` jmigüü` la, ²⁸ jo lajob` Fíí` naa' Dsea` Jmaang` coo` née` ba' si'íñ` quíá` Tiquiá` r` Fidiéé` e cajáng` 'ñia'r' e cajúñ` e laco' congüiá` ca'íñ` jalé` dsee` quíá` i fíng` dsea` jmigüüf. Jo mi~ nijáa` tur` fí` jmigüü` la calé` catú` , jo nijáar` fa' e nijúung` tur` uí` dsee` quíá` dsea` jmigüüf, co' nijáa` bre dsu' e jaleañ` jaléng` dsea` quíá` r` i nisijeeng` ír` i nisita` dsíí` e nigüéeng` tur` calé` catú` .

10

¹ Jo e júu^ quíu' ta~ quíá` Fidiéé` e cajme' Moi~ do cuø` li~ e laco' líñ` jiü dsea` jalé` e guíu` e nidsijéé` cøøng` gui, dsu' o' dseáng` jial laco' líí` e jo. Joba' jalé` e feá` e cuø` jaléng` i jmidsea` do laco` jii` laco` jii` ja` quíí` jmi~ fa' dseáng` e niligüü` dsíí` dsea` dseáng` laco' si'í` fí` quini` Fidiéé`. <sup>2</sup> Co' faco' e júu^ quíu' ta~ quíá` Fidiéé` do dseáng` e já` quíí` jmi~ e ni'íng` jalé` dsee` quíá` dsea, joba' jo` í` dsíí` dsea` jóng e líñ` dsea` óo` dsee` , jogui nitá` bre cajo e nicuør` jmi` jó` núu^ uí` dsee` quíá` r` faco' lajo. ³ Jo uing` e dsicar` e jmi` jó` núu^ do fí` quini` Fidiéé` laco` jii` laco` jii` e lí` laco' jmigüéng` dsíir` laco` jii` e lím` bir dsea` óo` dsee` . ⁴ Co' dseáng` e jáb` , e jmi` güitá` jiuung` do cóo` gui jmi` jaléng` jo` chí` dseáng` ja` quíí` jmi~ fa' e ni'íng` jalé` dsee` quíá` dsea` jmigüüf.

⁵ Jo co' ja` quíí` jmi~ yaang` e jmi'øøng` jó` do e ni'íng` dsee` quíá` dsea, joba' mi~ cagüéng` Fíí` naa' Dsea` Jmaang` fí` jmigüüf la, lalab casí` r` Tiquiá` r` Fidiéé`:

Jo co' ja` tí` óo` 'nú` e jí` dsea` jmi'øøng` jó` 'líí` fí` quini`
 o'gui e jí` dsea` lí` doñí` ee` feá` e laco' jmféiñ` 'nú` ,
 joba' 'nú` nicacuøø` jnea~ ngúu` táan` cóo` gui jmi'øøñ`
 e laco' nijmitii` lajii` e iing` 'nú` , Fíí` i Fidiéé` .

⁶ Jo co' ja` tí` óo` 'nú` mi~ jíng` dsea` jó` núu^ i nicacáang` fí` nife` osi jalé` feá` e jíé` gui e cuø` dsea` 'nú` e laco' ni'íñ` dsee` quíá` r` ,

⁷ joba' lalab ca'í` a: “Lab cagüén` n fí` jmigüüf la e laco' nijmitii` júí` laco' iing` 'nú` , Fíí` Fidiéé` ,
 lí` laco' gui la fé` fí` ni` jí` quíí` li~ fé` cuaiñ` quíé` e.”

⁸ Jo nicajíng` Dsea` Jmaang` e ja` iing` Fidiéé` o'gui tí` dsíir` e jí` dsea` jmi'øøng` jó` núu^ fí` quini` o'gui jalé` feá` quíá` jaléng` jó` i nicacáang` fí` nife` e laco' ni'íng` dsea` do dsee` quíá` dsea. Jo cajíñ` lajo doñí` fa' e lajob` ta~ quíu' fí` ni` jí` quíá` Fidiéé` e cacuør` Moi` ie~ malíí` gui do, e dseáng` lajob` guíng` 'né` jmé` dsea` jmigüüf.

⁹ Jo cajím` bigui Dsea` Jmaang` cajo e casí` r` Tiquiá` r` Fidiéé` lala: “Teaa~, lana lab nicagüén` n fí` jmigüüf la e laco' nijmee` e dseáng` jíí` laco' e iing` 'nú` .” Jo laco' cuøøng` fe` ee' e mi~ cagüéng` Dsea` Jmaang` fí` jmigüüf la, caséer` coo` e guíu` gui jogui e

'gøng'gui eáang' cajo, jogui cab' ca'naang` e feá' e lami~ quí' tñing` dsea` jmóor` lami~ jéeng'gui do. ¹⁰ Jo uí' e Dsea` Jmáang` nicajmitir` lajii' e iing` Fidié` e cajáng' 'ñia'r' cõo` née' e cajúin` fí dse' crúu` e laco' ni'íing` dsee` quí' ii' lata~, joba' uí' e jo Fidié` nicajméer` e nilí'naa' dsea` guiúng` fí quini`.

¹¹ Jo lajalém' jmidsea` quiá' dsea` Israel quí' tñiñ` e dsijiiñ` jó' fí quini` Fidié` laco` jmiñ` laco` jmiñ`; jo jmóor` lajo, co' lajob júu` tigua` e cacuo' Fidié` ír` lami~ jéeng'gui. Dsu' jalé' e jmóor` do, ja` quí' jmiñ` fa' e ni'íing` jalé' dsee` e røøng` dsea` jmigüi'. ¹² Jo dsu' Dsea` Jmáang` gui cajáng' 'ñia'r' e cajúin` cõo` née' 'ñiab' carta` rõo` jmigüi', jo e jo íing` ta` e ni'íing` dsee` quí' ii' lata~. Jo mi~ cangá e cajméer` e jo, cangám' bre jóng jo cangogüear` lí' lí' dsée' laco' guing` Tiquiá'r` Fidié` fí ñiff'. <sup>13</sup> Jo fí job niguiñ` lana e sijeeiñ` e Tiquiá'r` Fidié` nijmé` e nijmi'gõ` jaléng' dsea` i' ní' ní' quiá'r` jogui e nisi' jaléng' dsea` do uõ` jnir` fí quiniñ` e laco' nijmiféng'neiñ'. <sup>14</sup> Jo cõo` née' 'ñia'ba' cajáng' 'ñia'r' e cajúin` e laco' ca'íin` dsee` quiá' jaléng' dsea` jmigüi', jo lajoba' cajmigüeang' neiñ' laco' si'í' fí quini` Fidié` car` ngongá' jmiñ`. ¹⁵ Jo lalab tí' ni` Jmigüi' quiá' Fidié` e jáb' e júu` la mi~ fé' lala:

¹⁶ Jo lalab jing' Fí'naa' Fidié`:

Jo e lab e júu` tigua` e 'mí' e nijmirøø` cõo' jaléng' dsea` Israel mi~ niguié' e jmiñ` jo: Nicuøø` jaléng' dsea` quié` e e niliñir` jalé' júu` quiu' ta` quié` e, jogui nijmee` e e nijmér` núu' bre jalé' e júu` jo laco' si'í'.

¹⁷ Jo dseáng' jo` nijmiguiéng' dsii` jalé' dsee` e nica'éer` fí quini`
 cõo' gui jalé' dsee` e nica'éer` cõo' jaléng' dsea` rúin',
 co' dseáng' latab` ni'íin` n jalé' e dsee` jo.

¹⁸ Jo co' dseáng' conguiab` nica'íing` Fidié` jalé' dsee`, joba' dseáng' jo` 'né` fa' ee` líing` feá' niji` gui dsea` fí quini` dsea` do e laco' ni'íin` jalé' dsee`.

Nicuøøng` e ningiing`naa' fí Ée` Laniing` Güeang' quiá' Fidié`

¹⁹ Jogui lana fíi` guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, e cõo' e jmi'øøng` Dsea` Jmáang` e catuú' fí dse' crúu` mi~ cajúin` cuaiñ` quí' ii', la'eáang' cõo' e joba' lana nisea` fí quí' ii' e nicuøøng` e ningiing`naa' e ja` 'gõ'naa' jii' capí' fí Ée` lí' Laniing` Güeang' fí lí' guing` Fidié` fí ñiff'. <sup>20</sup> Co' la'eáang' e cajáng' 'ñia' Dsea` Jmáang` e cajúin` fí dse' crúu` uii` quí' ii', joba' nicaneáa` bre cõo' fí 'mí' e laco' cuøøng` e ningiing`naa' fí lí' guing` Fidié`, co' cajéb' e lafa' 'mi' e sijni' fí jo. <sup>21</sup> Jo co' Jesús ca'uiñ` i jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui quí' ii' i ni'quie' nifí quiá' lajaléng' dsea` quiá' Fidié`, <sup>22</sup> joba' madsiquiéeng'naa' cõo' Fidié` car` ngocáng` dsí'naa' jogui e nita` dsí'naa' e dseáng' nijmitib` dsea` do jalé' júu` quiá'r`. Jo madsiquiéeng'naa' cõo' Fidié` cajo e jo` røø`naa' dsee` jogui e nilí'naa' lafa' dsea` sijgíng` cõo' jmiñ'. <sup>23</sup> Jo dseáng' teáb` 'né` téé`naa' fí guiú` lí' nitée`naa' cõo' Dsea` Jmáang`, e dseáng' ta` dsí'naa' e jáb' júu` quiá' dsea` do, co' dseáng' nijmitib` Fidié` lajii' júu` quiá'r` e nicacuø'r` jneaa`aa' lami~ jéeng'gui do. <sup>24</sup> Jo 'né` nijmi'úum`bí' jial e nijmicõo'naa' jaléng' dsea` rú'naa' e nijmi'neáaiñ` rúin' jogui jial e nijmér` jmang' e guiú'. ²⁵ Jo fíi` guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, e ja` dseeng' fa' e nijmi'naang` yee` ee' e ja` seáang' rú'naa' lí' laco' jmóo` i líing` dsea`, co' o' lajo e 'né` jmó` jneaa`aa'; co' lí' lí' 'né` e nicuøø'gui bí' rú'baa' e laco' ja` nitú' fí lí' nitée`naa' cõo' Dsea` Jmáang`, jo eáang'gui 'né` jmi'úung`naa' e jo lana, co' ninee` jøø`baa' e nijaquiém' e tí' lí' nigüéeng` tu` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` fí jmigüi' la calé' catú'.

²⁶ Jogui fõn'n 'nú', dsea` rú'naa', e song la ee`bí' dsee` e guita` dsí'naa' mi~ cangá e nicalicuíng'naa' Dsea` Jmáang`, joba' jo` sea` feá' jóng e laco' cuøøng` e ni'íing`gui jalé' e dsee` jo fíng song jmoo`naa' lajo. ²⁷ Co' song la ee`bí' dsee`, joba' eám' nisijéé' quí' ii' lajii' iihuí' e nicuøø` Fidié` mi~ tí' lí' ni'quidsir' í' quiá' lajaang` lajaang` dsea` mi~ nibiñ` jaléng' i dsea` i 'ní' ní' quiá'r` fí lí' coo` jì e ja` tóo` jmiñ` yu'. ²⁸ Jogui nine`baa' e mi~ jaang` dsea` ja` jmitir` laco' catíng` e júu` quiu' ta` quiá' Fidié` e cajme' Moi, jogui song seeng` gáng` si gaang` dsea` i tí' ni` quiá' lajii' e dsee` e ca'éé`

ĩ dsea` do, joba' dseáng' ja` mii' seab` jóng, co' dseáng' ja` fi'lb` 'né` júung` ĩ dsea` do uí' e dsee` e nica'éer` do. ²⁹ Jo dsu' iihuí' eáang' guib` ni'ing' jaléng' ĩ dsea` ĩ jmoo` ta` 'ni' níng` ĩ Joo' Fidiée` camíng' do cóo' gui jaléng' ĩ dsea` ĩ ja` jmi'gó' e jmi'øong` dsea` do cóo' gui jaléng' ĩ dsea` ĩ fé' ga` uii' quíá' Jmiguí' quíá' Fidiée` e 'neáang` jneaa`aa' do cajo. Co' la'eáang' cóo' e jmi'øong` dsea` dob e jmita` dsi'naa' e júu` tigua` e 'mí' e cacuø' Fidiée`, jogui la'eáang' cóo' e jmi'øong` dsea` dob cajo e caligüeang` naa' fi' quini' Fidiée`. <sup>30</sup> Jogui nine`baa' e lalab cajíng' Fii'naa': "Jneab` dsea` catíin` n e ni'íi' i' laco' catíng` jogui e niquíi' táa' lí' jialco' ée` dsea`." Jogui cajím' biguir cajo: "Ñía' baa dsea` niquidsii' i' quíá' jaléng' dsea` jmi'güí'." ³¹ Jo dseáng' eáam' ga` ni'f' fò' quíá' jaléng' ĩ dsea` røong` dsee` mi` ni'f' Fidiée` ĩ seeng` car` ngongí' jmií' i' quíá'r`!

³² Jogui jmi'guiéng' áa'na' cajo e ie` mi` tá` ja' calíng` na' júu` quíá' Dsea` Jmáang`, jmi'guié' íing' iihuí' ca'íng' na', lífa' cajmee` ba' té'na' cóo' jalé' e jo, jo ja' calitúng` óo'na' lajii' fi' lí' niteáang` na' cóo' Dsea` Jmáang`. ³³ Jo ie` jo, ĩ líing` 'nú' gab` café' dsea` uii' quí'na' jogui gab` cajmeáng' dsea` 'nú' fi' quini' fi' cajo. Jo mi` cangá` dsea` quíá' Dsea` Jmáang` ĩ caguiaang` gui e dsingíng` na' lajo, joba' caquim` bre cajo e ca'íin' iihuí'. ³⁴ Jogui eáam' calí' fi' líng` na' jaléng' dsea` rúng' na' dsea` quíá' Dsea` Jmáang` ĩ cajníng` fi' dsii' 'nuí' ie` jo, jogui ja' calíng` na' fi' í' mi' cajmée` dsea` ĩ jalé' e sea` quí'na', co' ni'í'ba' guíá' e fi' níifb` nisijéé` jalé' e jlo' quí'na' e ja' quí' jmií' fa' e ni'íing`. ³⁵ Joba' fi' i' 'nú' lana e teá'gui síng' yaang` na' e ja' jmitúng` óo'na' lajii' fi' niteáang` na', dsuco' la'eáang' cóo' e joba' e ni'íing` na' jalé' e jlo' e nicuø' Fidiée` 'nú' mi' nití' i' lajo. <sup>36</sup> Jogui fi' guí' 'nú' e la guím'ba' 'né' e cóo' e féng' óo'ba' 'né' nijmití'na' lajii' e iing` Fidiée` e nijmée'na', jo lajoba' cuøong` e ni'íing` na' lajii' e nijíin' e nicuø'r` 'nú' lami` jééng'gui. <sup>37</sup> Co' lalab fé'r' fi' ni' jì quíá'r`:

Jo dseáng' lajee` lajminá` nijáa`tu fi' jmi'güí' la ĩ si'í' nijáa', jo jo` fa' dseáng' lí'íing` guir eáang'.

³⁸ Jo doñí' ĩ dsea` ĩ jmoo` lajii' e iing` jnea`, joba' niliseeíin' la'eáang' e ja' líiín' júu` quíe` e; jo dsu' song` ĩ dsea` ni'náng` 'nia'r' lajii' fi' lí' nisiñ' cóo' jnea`, joba' jnea`, Fidiée`, ja' iáang` dsii' cóo' ĩ dsea` í' jóng.

³⁹ Jo dsu' jneaa`aa' ja' lí'naa' dsea` ĩ jmi'náng` yaang` e fi' guíá' lí' nitée`naa' cóo' Dsea` Jmáang` e laco' nibíing` Fidiée` jneaa`aa' fi' lí' 'lí'; dsuco' jneaa`aa' nilí'naa' dsea` ĩ nita` dsii' cóo' Fidiée`, joba' dsea` do nileáiin` jneaa`aa' jee` jalé' dsee` quí'ii' la'eáang' e ja' lí'naa' júu` quíá'r`.

11

Jial lí' mi` dseáng' ja' líng` dsea` júu` quíá' Fidiée`

¹ Jo e laba' fi' guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá' Dsea` Jmáang`, e mi` jaang` dsea` dseáng' ja' líiín' júu` quíá' Fidiée`, joba' dseáng' nitab` dsii' jóng e nijmitib` dsea` do jalé' júu` e sí'reiñ', jogui dseáng' lafa' nica'ím' bre lajii' e nicamir` do nañí' fa' ja' mí' nírer. ² Jo eáam' cali'iaang` dsii' Fidiée` cóo' jaléng' 'lí' dsea` áang' quí'naa' uí' e jáb' calíng` jaléng' dsea` do júu` quíá' dsea` do.

³ Jo uí' e ja' lí'naa' júu` quíá' Fidiée`, joba' nitab` dsi'naa' e la'eáang' cóo' júu` quíá' bre cajmée'r` lajalé' e sea` fi' la'úng` fi' jmi'güí', jo lí' laco' cuøong` fe`ee' e lajalé' e ne`naa' lana ca'uíing` cóo' jalé' e ja' cuøong` ne`naa'.

⁴ Jo ĩ dseañu' ĩ calisí' Abel ĩ caliséng` malii' gui eáang', la'eáang' e jáb' calíin' júu` quíá' Fidiée`, joba' cacuø'bre dsea` do cóo' feá' e guíá' gui laco'gui e feá' e cacuø' ĩ rúin' ĩ calisí' Caín do, jo ca'ím' Fidiée` ĩ Abel do e líiín' jaang` dsea` ĩ ja' røong` dsee`, jogui ca'ím' bir lajii' e cacuøiñ' do cajo. Jo ja' e lí' e malii'b` eáang' nicajúng` ĩ Abel do, dsu' sea'bi júu` quíá'r` latí' lana la'eáang' e jáb' calíin' júu` quíá' Fidiée`.

⁵ Jogui la'eáang' e jáb' calíng` júu` quíá' Fidiée` ĩ dsea` ĩ calisí' Enoc ĩ caliséng` malii' gui eáang', joba' condsée' catø' Fidiée` dsea` do fi' níif` e jí' ja' cajúin`. Jo co' condséeb' cangáiin' fi' níif`, joba' jo` ĩ cangá' gui quíá'r` mi` cangá' jo. Jo lí' laco' la fé'

fí ní jì quiá' Fidiée, e lajee e nú' gui nitóò dsea do ír' fí ñiff, j mang' e cali'iaang dsí' Fidiée cajmээр. ⁶ Jogui ja quí' jmiñ e nijmó'oo' e nili'iaang dsí' Fidiée song ja' já' lí'naa' júu' quiá'r, co' doñí' i' dsea i iing nijáng' yaang fí jaguó' Fidiée, jang' 'né e jáb' nilíñ e dseáng' seem dsea do, jogui e cuø'bre j mang' e guiá' jaléng' i dsea i cuø' b'f yaang i iing nijmicuíng ír'.

⁷ Jo lajob cajo i 'liñ yúu' i calis' Noé, la'eáang' e jáb' caliñ júu' quiá' Fidiée, joba' jáb' caliñ mi' cajíng' Fidiée e nidsijéé' jalé' e iihuñ' e nijaquíéeng' e jí' ja' mí' ñí' dsea jéeng' gui, jo Noé cajmээр bre núu'r' lají' júu' quiá' Fidiée ie jo, jo cajmээр coo' móo' dsée e ní' fí ní' jmiñ lí' laco' gui la ta' e caqui' Fidiée e nijmér, jo coo' e job nilí'r' nileáñ jaléng' dsea sinúu' quiá'r mi' tí' lí' nitú' e jmiñ dsiing' do. Jo co' jáb' calíng' Noé júu' quiá' Fidiée, joba' dsea ja' røom' dsee ca'uíñ fí quini' dsea do, jo dsu' jaléng' dsea jmiñ caguiaang' gui ca'naam' bre quiá' Fidiée lata'.

⁸ Jogui 'liñ yúu' Abraham la'eáang' e jáb' caliñ júu' quiá' Fidiée, joba' cajmээр bre núu'r' mi' cajíng' dsea do e 'né nitúr' góor jo nidsér nidsigüear' fí guóo' uó' fí lí' huí' fí lí' nicajíng' Fidiée e nicuø' reiñ' lami' jéeng' gui. Joba' cagüi' bre e fí góor do colíng' coo' jaléng' dsea sinúu' quiá'r coo' gui jalé' e sea' quiá'r e jí' ja' ñír' jie' fí lí' ngóor'. ⁹ Jo la'eáang' e jáb' caliñ júu' quiá' Fidiée, joba' cangó' bre cangogüear' e fí guóo' uó' fí lí' cajíng' dsea do lami' jéeng' gui e nicuø' reiñ' e nigüear' lafa' dsea i jáa' fí lí' jie'. Jo 'núu' 'mib' cajme'r' e caguár, jogui lajob calí' 'nu' i jóor' i sii' Isáa' do jogui i guieer' i sii' Jacóo' do cajo, jo lají' huáang' i dseañu' na ca'ím' bre lají' e cajíng' Fidiée e nicuø' reiñ' lami' jéeng' gui lí' laco' calíng' dsea cøong' quiá'r cajo. ¹⁰ Jo i 'liñ yúu' Abraham do dseáng' lami' sijeem' bre e nigüear' e fí fí' 'mí' e ja' tóo' jmiñ ni'íng' e cajíng' Fidiée e nicuø'r' dsea do. Jo 'ñiab' Fidiée dsea caguia' guiá' jogui cajme'r' e fí jo.

¹¹ Jo la'eáang' e já' calíng' Abraham júu' quiá' Fidiée, joba' caqui' bre jmiñ e caliséng' jóor' coo' dseam' quiá'r i sii' Sara, nañí' fa' eám' nidseáañ' lají' huáañ' do. Jo lajob calí', co' dseáng' jáb' caliñ e nijmitib' Fidiée lají' júu' e nicacuø' reiñ' lami' jéeng' gui. ¹² Jo ja' e lí' e eám' nidseáang' 'liñ yúu' Abraham mi' tí' lí' canaang' e liseeng' jóor', dsu' mi' cang' gui lajo, i 'leám' dsea sijur' caliséng' lí' laco' gui la fíng' núu' i sitóng' fí yú' jmiñ mi' canu, osi lí' laco' la jmiñ tóo' e néé' 'ni' jmiñ' e jí' ja' qui' dsea jmiñ nijmi'ír'.

¹³ Jo jalém' i dsea í' cajúm' bre mi' catí' í' lajo quiá' lajaang' lajaañ', jo jí' ja' mí' ca'ím' bir lají' e cajíng' Fidiée e nicuø' reiñ' do lami' jéeng' gui. Jo co' jaléng' i dsea do jáb' caliñ júu' quiá' Fidiée, joba' lí' e lafa' ca'ím' bre jalé' e jo; jo coo' jalé' e jo cajmээр e íám' dsír', co' calilí' bre e o' dseáng' góor fí jmiñ la, co' lí' cateá'ba' ngíng' tear fí jmiñ la lafa' jaang' dsea i iuung' fí. ¹⁴ Jo jaléng' dsea i í' dsí' e o' dseáng' góor fí jmiñ la, joba' cuø' lí' quiá'r e sijeem' bre e nidsilíñ e fí fí' 'mí' quiá' Fidiée. ¹⁵ Co' faco' jaléng' i dsea do guim' bi' dsír' uii' quiá' e fí lí' ca'uøoiñ' do, joba' caqui' tur jóng e fí jo faco' mi' cajmээр lajo. ¹⁶ Dsu' jaléng' i dsea í' eáang' guib cali'íñ e nidsigüear' e fí fí' 'mí' e jlo' eáang' quiá' Fidiée e sea' fí ñiff. Jo uing' e joba' Fidiée ja' jáa' e i' líñ e líñ Fidiée quiá' i dsea do, co' nicaguia' bre guiá' e fí 'mí' jo fí lí' nidsigüear' i dsea quiá'r do lata'.

¹⁷ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' Abraham júu' quiá' Fidiée, joba' calinúu' bre lají' e camí' Fidiée ír' mi' cali'ing' dsea do e ñír' su dseáng' nijmiti' Abraham lají' e nicajíng' dsea do e nijngáñ' i jóor' Isáa' do e laco' nicuøiñ' dsea do. Joba' ie jo dseáng' ní'í' ñijliñ quiá'r e sí'í' nijngám' bre i jóor' do, jo ja' e lí' e Fidiée nicacuø' júu' quiá'r lami' jéeng' gui mi' cajíñ' lala: ¹⁸ "La'eáang' coo' i jóo' Isáa' nab niliseeng' i fíng' dsea siju' lí' laco' júu' quié' e e cacuøø' 'nu' lami' jéeng' gui." ¹⁹ Jo co' niñib' 'liñ yúu' Abraham ie jo e quí' b' Fidiée jmiñ nijmér' doñí' ee jì' gui e nijmijí'r' jaléng' 'liñ, joba' lajob cuøong' lí' fe' ee' quiá' i jóor' Isáa' do e lafa' cají' tuiñ' do, co' ja' cajúñ' ie jo, jo e jo lí' coo' lí' e nidsijéé' cøong' gui.

²⁰ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Isáa' do júu' quiá' Fidiée', joba' cacuø'bre júu' quiá'r' i jóor' gáng' do i si' Jacóo' jogui i si' Esau' e guiúb' nidsijée' quiáin' do.

²¹ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Jacóo' do júu' quiá' Fidiée', joba' lajee' e tí' lí' nijúuin', cajmigüeam'bre lajaang' lajaang' i guieer' i líng' jóo' Sé' do, jo lajee' jo cajmiféin' Fidiée' e siñúuin' e cuó' 'ma'u' quiá'r' do.

²² Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Sé' í' júu' quiá' Fidiée', joba' cajín' casí'r' jaléng' dsea' sinúu' quiá'r' lajee' e niráaiñ' e tí' lí' nijúuin' e fí' Egipto do e ni'uóm' jaléng' dsea' góor' dsea' Israel mi' ningóo'gui jii' lajo, jo nidsilíin' fí' guóo' uó' lí' nicajíng' Fidiée' e nicuó' reiñ' lamí' jéeng'gui. Jogui casí'gui Sé' jaléng' i dsea' sinúu' quiá'r' do e nicóo'biñ' do e móo' teáaiñ' fí' coo' dsí' guóo' mi' tí' lí' nitaiñ' fí' e nidsilíin' e fí' jo, co' jo' seeng' i Sé' do mi' nití' e í' jo.

²³ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' sejmii' Moi' júu' quiá' Fidiée', joba' ca'méem'bre i yuu' Moi' do quiá'r' lajee' gaang' si' mi' cangí' e caliséin' do; co' calilí'bre e Fidiéeb' caguíng' i yuu' do quiá'r', jogui ja' cajmi'gór' lajii' ta' caquiú' dseata' dsea' féng' ie' jo e 'né' nijúung' jaléng' yuu' siñúu' quiá' dsea' Israel.

²⁴ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Moi' do júu' quiá' Fidiée', joba' mi' tí' lí' cacuáin', ja' calí'iiñ' fa' e nifé' dsea' e calí' niquiá'r' i dseamí' i líng' jóo' dseata' dsea' féng' do, i dseamí' i cajmicuóo' quiá'r' jii' ie' latí' mi' cadséng' neiñ' do e fí' 'ni' gua' Nilo. ²⁵ Jo ja' calí'iiñ' fa' e calíin' dsea' sinúu' quiá' i dseata' dsea' féng' quiá' Egipto do, jo cóo' dsea' góor' dsea' Israel cangotáaiñ', co' eáang'gui calí'iiñ' e ni'íñ' iihuú' lí' laco' la íng' dsea' góor' e lafa' e caliséin' juguiú' e nijmi'óor' cateá' jalé' e ja' dseeng' e sea' fí' jmigüf' la. ²⁶ Co' ie' jo ca'f' dsí' i Moi' do e guiú'gui ni'uúing' quiá'r' e ni'íñ' iihuú' uii' e sijeein' i dsea' i nisíng' Fidiée' i nileáng' ír' cóo'gui jaléng' i dsea' góor' dsea' Israel e lafa' e niliseein' juguiú' e nijmi'óor' jalé' e jlo' e sea' fí' quiá' i dseata' dsea' féng' quiá' Egipto do; jo ja' cajméer' lajo, co' nitab' dsír' e ni'ím'bre lajii' e catíin' e nicuó' Fidiée' ír'.

²⁷ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Moi' do júu' quiá' Fidiée', joba' cagüi'fí'bre cóo' jaléng' dsea' góor' e fí' Egipto do e jii' ja' lí'r' 'gór' doñí' fa' dsíng' caliguíng' i dseata' dsea' féng' do; jo ja' caquiíin' tucaíin' fí' lí' nisiñ', co' núu'bre cajméer' laco' si'f' júu' quiá' Fidiée' lí' laco' cuóøng' fe'ee' e fa' dseáng' lanab' níin' i Fidiée' i seeng' car' ngongí' jmí'. ²⁸ Jogui la'eáang' e jáb' calíin' júu' quiá' Fidiée' ie' jo, joba' coo' jmí' nú' gui e ni'uóin' cóo' jaléng' dsea' góor' e fí' Egipto do, cajmée'bre núu'r' júu' quiá' Fidiée' mi' caquiú' dsea' do ta' quiá' lajaléng' dsea' Israel e nisúuin' capi' jmí' jó' núu' fí' dse' jn'f' quiá'r' lajaang' lajaaiñ', jo lajoba' ja' nijúung' i jiuung' siñúu' la'uii' quiá'r' do mi' tí' lí' ningíng' i dsea' mojí' i nijngáng' jaléng' i jiuung' siñúu' la'uii' quiá' dsea' Egipto lí' laco'gui la ta' caquiú' Fidiée' lamí' jéeng'gui.

²⁹ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' dsea' Israel júu' quiá' Fidiée', joba' mi' tí' lí' ca'uøøin' fí' Egipto e cangotáaiñ' fí', jo lajee' teáaiñ' fí' cacuo'r' e jmiñí' e si' mar Rojo lí' lafa' mi' ngír' fí' ni' guóo' uó' quiú'; jo co' ngolíng' dsea' Egipto e øøm'bre dsea' do, jo dsu' mi' tí' lí' caguiliíng' i dsea' Egipto e nicuá'r' e jmí' jo, jo lajee' e ningolíin' guiá' jóob' jmiñí' mi' cajgó'r' jmí', joba' conguiab' cajúin' lajiiñ' jóng.

³⁰ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' dsea' Israel júu' quiá' Fidiée', joba' cangir' coo' ya' laco' jmí' lajee' guié' jmí' fí' lacúng' lajiiñ' e iá' cuu' e níi' eáang' e si' lacúng' e fii' Jericó. Jo mi' catí' e jmí' guié' do, job mi' caquí' e iá' cuu' do. ³¹ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i dseamí' i calisí' Rahab do júu' quiá' Fidiée', joba' ja' cajúin' colíing' cóo' i dsea' góor' i seeng' fí' Jericó do mi' tí' lí' calíng' e fii' jo; co' i dseamí' do guiúb' calíin' coo' tú' míing' dsea' Israel i caguilíng' fí' quiá'r' lamí' jéeng'gui i cangoquie' cuente jial' lí' e fí' jo. Jo i Rahab do lamí' jmóor' ta' 'níng' 'ria'.

³² Jo jmiguiú'bi sea' e 'né' fii' i 'nú' faco' dsitíing' quié' e lajo: fa' jalé' júu' quiá' jaléng' i dsea' la i já' calíng' júu' quiá' Fidiée' ie' mali' gui eáang' do lí' lajaléng' i dseañu' la: jaang' i calisí' Gedeón cóo'gui jaang' i calisí' Barac jogui jaang' i calisí' Sansón cóo'gui jaang' i calisí' Jefté jogui jaang' i calisí' dseata' Daví' cóo'gui jaang' i calisí'

Samuel, jogui jaléng' dsea` i café' cuaiñ` quíá' Fidiée` cajo. <sup>33</sup> Jo la'eáang' e jáb' calíng` jaléng' i dsea` na júu` quíá' Fidiée`, joba' calí`bre jalé' 'nií e catíñ` cóo' dsea` jíéng', jogui calí`bre í' røø` jee` jaléng' dsea`, jogui calí`bre jalé' e guiú` e cajíng' Fidiée` e nicuó'` reiñ' lamí` jééng'gui, jogui caquí`bre jmií` e caláaiñ` e ja` cajmeáng' ie' ír` jíí'` cóo` mí` cangotáaiñ'` fí` jee` i jó' í. ³⁴ Jogui calisémbi` cajo i líng` dsea` i caquí` jmií` i cayu'` jí` jo` ja` cacáaiñ` cóo'` e jí` do, jogui calisémbi` i caquí` jmií` i caleáng` yaang` e ja` cajúñ` cóo'` nisú', jogui calisémbi` dsea` i caguá` fong', joba' dsea` laniim` ca'uíñ` quíá' jalé' jee` 'nií` jogui calí`bre jaléng' dsea` i 'ní' níi` quíá'r` cajo. ³⁵ Jo calisémbi` jaléng' dseamí` ie` jo` e la'eáang' e jáb' calíñ` júu` quíá' Fidiée`, joba' cangáb`tur e cají`tu jaléng' dsea` sinúu` quíá'r` mí` cangí` e nicajúñ`.

Jogui i líng`gui i dsea` i já' calíng` júu` quíá' Fidiée` do ca'ím`bre iihuí' e eáang' cartí` cajúñ`, co' cajmeáng`gui quíá'r` e cajúñ` e laco'gui e nileáiñ` ní` 'mó'` fíng` catúr` júu` quíá' Dsea` Jmáang`, co' calilí`bre e guiú`gui b nidsijéé` quíá'r` mí` nijí`tur calé'` catú` fí` ñifí'. ³⁶ Jogui i líng` i dsea` do eáam' ga` ca'ée` dsea` cóo'r` co' cartí` cabóøng`neiñ' jogui calóøng`neiñ' cajo, jogui i líng`gui ca'ñung' cóo'` ñí` cadena, jogui i líng`gui cajo cangotáang'` fí` dsí'` 'nuñí'. ³⁷ Jogui i líng`gui i dsea` i já' calíng` júu` quíá' Fidiée` do cajngab' dsea` quíá'r` cóo'` layaang` cuu` osi cajméer` tú` 'náang' dsea` do cóo'` ñí` sieer` é, osi cajúñ` e ca'leíñ` nisú' é. Jogui calisémbi` i dsea` í` cajo i ja` 'ga' lí` caliseá` jalé' e 'né`, jogui cangir' fí` la fí` na e jíí'` loo` jó'ba' líí` sí'r`, jogui eáam' ga` cajmeáng' jaléng' dsea` ír`, jogui cacuó'`reiñ' iihuí' e eáang' cajo. <sup>38</sup> Jo jaléng' i dsea` í` jíí'` ja` catíñ` e nidsingíñ` jalé' e iihuí' do e fí` jmigüü` la fí` lí` seeng` dsea` dsee` dsea` quí', jo` dsu' jaléng' i dsea` í` eáam' ca'íñ' iihuí' e ngir' fí` la fí` na fí` jee` mó' jogui fí` ní` guóo'` uó` quíú', jogui e jar' fí` nú'` lí` sitá'` 'loo'` cuu` fí` lí` íí` quíá' osi lacaang` lí` sitá'` quíá' fí` 'náang' uó` é.

³⁹ Jo nañí' fa' ca'ím' Fidiée` jaléng' i dsea` do e líñí' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quini'` uíi' e jáb' calíñ` júu` quíá' dsea` do, dsu' jíí'` jaang` i dsea` do lajee` taaiñ` fí` jmigüü` la ca'íñ'` lajíí'` e nicajíng' Fidiée` e nicuó'` reiñ' lamí` jééng'gui quíá' e nisíñ` jaang` i nileáng` ír` jee` jalé' dsee` quíá'r` ; ⁴⁰ dsuco' Fidiée` nicagui'r` e guiú`gui quí` jneaa`aa', joba' jaléng' i dsea` i cajúng` lamí` jééng'gui do ja` mí` ca'íñ'` lajíí'` e nicajíng' Fidiée` lamí` jééng'gui e nicuó'` reiñ' cartí` mí` niñíng`naa' lajalé'naa' e nicajíng' Fidiée` e nicuó'` r` jneaa`aa' lamí` jééng'gui.

12

Jesúsbing' i 'né` quie` nifí` quí`ii

¹ Jo co' fíím' jaléng' dsea` quíá' Fidiée` i nicaliséng` ie` malí' do tíí` nir` fí` quini'`naa' lana jial dseáng'` já' calíñ` júu` quíá' Fidiée` e car` ngocáng` dsíir', joba' jneaa`aa' lanagui 'né` e nisée`naa' cab' jalé' e ja` dseeng` e jmóo` jíí'` quí`ii` jogui jalé' dsee` e jníng' quí`ii` e ja` cuó' fí' e nijmó`naa' e guiú`, jogui 'né` e nijmi'úung`naa' e teágui nisíng'`naa' lajíí'` fí` guiú` lí` nitée`naa' lí' laco' catíng` e nijmé` jaléng' dsea` quíá' Dsea` Jmáang`. ² Joba' fíi` i 'nú', dsea` rú'naa', e lí' laco' ca'ée` Jesús, lajob` 'né` quie`naa' cuente e ní'ee`naa' cajo, co' la'eáang' dsea` dobing' canaang` e já' líí'naa' júu` quíá' Fidiée`, jogui la'eáang' íb` cajo i jmi'ie' e laco' sí'í' e já' líí'naa' do. Jo Jesús ja` caquíñ'` túcain'` mí` ca'íñ'` jalé' iihuí' lajee` e catíñ` fí` dse' crúu` nañí' fa' e eáam' ga` fí'í' quíá' jaléng' dsea` i júung` fí` jo. Co' niñí`bre e mí` ningí` e ní'íñ' e iihuí' jo, eáam' guiú` ní'uíng` quíá'r` ; jo e jáb', lajob` calí`, co' lana dob niguiñ` fí` ñifí' lí' lí' dséé' laco' guíng` Tiquíá'r` Fidiée`.

³ Jo uíi'` joba' íí` óo'na' jalé' e guiú` e cajmée` Jesús lajee` e ga` cajmeáng' jaléng' dsea` dsee` dsea` quí' ír', jo uíi'` joba' ja` 'né` fa' e nijmííng'` yaang`na' o'gui fa' e nijmitúng` áa'na' e teáang`na' fí` guiú` cóo'r`. <sup>4</sup> Co' 'nú' ja` mí` calíng`na' fa' e nicajúng`na' uíi'` e cuó'na' bí` yaang`na' e ja` nijíúng'na' fí` ní` dsee`. ⁵ Jogui 'né` e tóob` áa'na' cajo jalé' e cajíng' Fidiée` fí` ní` jí' quíá'r` e sí'r` jaléng' 'nú', dsea` líng`na' jóor', co' lalab` fé'r` fí` ní` e jí` jo:

Jóo`o, ja` jmoo` laan` mi` hí` 'goo` quíi` ,
 o`gui jmitúng` o` cajo mi` jín`n` 'nua` .
 6 Cò' híb` jnea` 'goo` quiá'` i` dsea` i` 'neáan`n` ,
 jogui røøb` quidsii` í` cajo quiá'` i` dsea` i` líng` jóo`o` .
 7 Joba' fíi` i` 'nú'` e` ni`'im`'ba' lajii`~ e` 'goo` e` hí` Fidiée` , jo` lajoba' dsea` do` nito`' fíim`bre`
 'nú'` e` líng`na' jóor` ; cò' ja` jie` lí` seeng` jaang` jóo` dsea` i` ja` hí` tiquiá'` 'goo` . 8 Cò' song`
 Fidiée` ja` hí` 'goo` quíi`-na' mi` 'né` lajo` lí` laco' jmóor` cóo`~ jaléng` jóor` , joba' cuóøng`
 fe`ee' jóng` e` jaléng` 'nú'` ja` líng`na' dseáng`- jóo` Fidiée` jóng` . 9 Cò' ie` lamí` jiuung`-naa`
 do, híb` tiquí`ii' 'goo` quí`ii' laco' catíng` , joba' jmi`goo`-baa're . Jo` eáang`guib` 'né` e`
 nijmi`goo`-naa' Tiquí`ii' Fidiée` dsea` guing` níif`- mi` hí` 'goo` quí`ii' , jo` lajoba' nilí`naa`
 e` nilisee`-naa' cøøng` cóo`r`- lata` . 10 Jo` lajee` e` seeng`-teáa' fí` jmigü` la, híb` tiquí`ii' 'goo`
 cajo lí` laco' jii`~ e` í` dsíir` e` guíi`-gui` quí`ii' . Dsu' Fidiée` gui` hí`bre` 'goo` quí`ii' e` lí` laco`
 nilí`íng` ta` quí`ii' car` ngonghí` jmií` , jo` lajoba' ni`uíng`-naa' dseáng`- dsea` guíung`-
 lí` laco' líiín` 'ña'r` . 11 Dsu' e` ja`- , ja` cuø` e` íáang` dsi`naa' dseáng`- ladsifí` mi` hí` Fidiée`
 'goo` quí`ii' , cò' huím`jiu` líí` lajee` jo` ; jo` dsu' song` ni`íng`-naa' e` jo` e` ja` sée`-naa' dsee` ,
 joba' guíáb` ni`uíng`- quí`ii' jóng` , cò' lajoba' e` niíng`-naa' e` nilisee`-naa' juguíi`- cóo`~
 Fidiée` e` jmoo`-naa' lajii`~ e` iing`- dsea` do .

Dseáam` mi` ja` iing` dsea` núr` júu` quiá'` Fidiée`

12 Jo` fíi`-guí` 'nú'` , dsea` rú`naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` , cuóø`-gui` bí` yaang`-na' e` laco' ja` nilítúng`- áa`na' mi` í` óo`na' e` eám` huíng` lajii`~ e` fí` guíi` lí` niteáang`-na' ,
 13 jogui` jmi`úung`-na' e` teá`gui` nisíng`-na' e` fí` jo` , jo` lajoba' cuóøng` e` nijmicóo`-na' jaléng`
 i` dsea` rúng`-na' i` ja` 'goo` teáang`- teá` e` fí` guíi`- jo` e` laco' teá`gui` nisíi`- fí` jo` .

14 Jo` jmi`úung`-na' e` seeng`-na' juguíi`- júu` røø` cóo`~ jaléng` dsea` rúng`-na' , jogui`
 jmi`úung`-na' cajo e` laco' ja` ni`júng`-na' fí` ni` dsee` , cò' jii`~ jaang` dsea` cuóøng` liseeíi`
 cøøng` cóo`~ Fidiée` song` ja` ni`náng` 'ña'r` jee` jalé` dsee`- quiá'r` . 15 Jo` jmi`úung`-na'
 lajaléng`-na' e` laco' ja` nitú`na' lajii`~ e` guíi`- e` ngíng`-na' quiá'` Fidiée` . Jo` ja` cuø` fí`
 yaang`-na' cajo` fa' e` nijmée`-na' guíng`-na' uii`- quiá'` jaléng` dsea` rúng`-na' , cò' e` jo` líí`
 lafa' e` nilíng`-na' còo` onuu` e` guíi`- ; cò' fíng` líng`-na' lajo` , joba' dseáam` e` ni`lee`-na'
 quiá'` jaléng` dsea` rúng`-na' jogui` e` nidsicuáng`gui` dsee`- quíi`-na' cóo`~ jaléng` dsea`
 caguaang`-gui . 16 Jo` jii`~ jaang` 'nú'` jie` mí` 'lee`-na' e` nigüíng`-na' cóo`~ dsea` i` o' quíi`-na' ,
 jogui` jie` mí` jmoo`-na' e` ja` nijmi`goo`-na' lajii`~ ta` quiu'` Fidiée` lí` laco' cajmée` jaang`
 dseañu` i` calisí` Esaú` ie` malíi`-gui` eáang` mi` ja` cajmi`gór` lajii`~ e` catíiín`- quiá'` Fidiée` ;
 cò' i` dseañu` í` líiín` síñu` la'uii`- quiá'`- tiquiá'r` , jo` dsu' catú`bre e` líiín` lajo` ie` lamí`
 casuíiín` còo` huíi` e` a` jmiíi` . 17 Jo` níb` 'nú'` guíi`- e` mi` cangí`gui` lajo` , mi` cali`íng`-
 tiquiá'r` e` nicuø`-reiñ` lajii`~ e` catíiín`- do` dsu' uíi`- e` líiín` jóor` la'uii` , dsu' ja` caqui`-
 jmií` fa' e` ca'íng`-guir` e` jo` , cò' catú`bre e` líiín` lajo` lajii`~ lamí`- jéeng`-gui` ; jo` nañi` fa' eám`
 camir` jmi`lee` cartí` caqui'r` ie` jo` , dsu' jo` e` míi` caliseá` quiá'`- lajii`~ e` cajméeer` do .

18 Jo` fíi`-guí` 'nú'` , dsea` rú`naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` , e` ja` caguiquiéeng`-na' fí`
 quini` Fidiée` laco'gui` cajmée` dsea` áang`-quí`-naa' dsea` Israel` ie` lamí` cangoquiééiín` e`
 fí` tíi`- mó'` Sinaí` ie` lamí` cangíiín` e` júu` quiu'` ta` quiá'` Fidiée` ; cò' ie` jo` e` fí` jee` mó'`
 do uøø` niing`- jì` jogui` síbé'` jníi` e` nuu` só'` jogui` e` eáang` hí` guí` jogui` e` quie`- güi`ñiá`
 cajo ; 19 jogui` canúur`- cajo` jial` tíi` teá` ca'ii`- lúu` trompé`- jogui` canúur`- jial` tíi` teá` canú`
 luu` Fidiée` . Jo` jaléng` dsea` i` canúu`- luu` Fidiée` ie` jo` camir` jmi`ee` e` niquíum`- dsea`
 do lajii`~ e` fé'r` do , 20 cò' ie` jo` dseáng`- eám` cafóng` jaléng` i` dsea` do` mi` canúur`
 e` caquiu'` Fidiée` ta` lala : "Doñi` ií` dsea` i` nisi'` tíi` e` fí` mó'` la` 'né`- nijúum`-bre` cóo`~
 layaang`- cuu`- osi` cóo`~- nísu`- é , jo` ja` e` líí` doñi` fa' jaang`- jó'` , lajob` 'né`- líng`-ne'` cajo` ."
 21 Jo` dseáng`- eám` cafóng` jaléng` dsea` áang`-quí`-naa' mi` cangár`- jalé'` e` jo` , cò' jì` gui`
 cartí` Moi`- cajíi`- ie` jo` e` 'gór`- cartí` jléeiín` .

22 Jo` dsu' jaléng` 'nú'` ja` calíng`-na' lajo` , cò' niseab` fí` quíi`-na' e` nigüiquiéeng`-na'
 dseáng`- condsee` e` fí` yá'` mó'` Sióñ` fí` dseáng`- lí` guing` Fidiée` i` seeng`- car` ngonghí`
 jmií` , jo` e` fí` job` lí` sii` Jerusalén` 'míi`- e` sea` fí` níif`- fí` lí` siseáng` i` 'leáang`- ángeles

i jmféng' Fidiée. ²³ Jogui lana niseab` fí` quíi`-na' e niseáng'na' colíing` cóo` jaléng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i caliséng` ie` malíi` gui do jo i nitaang` fí` ní` jì` quiá'` Fidiée` fí` ñífí`. Jogui cajo niseab` fí` quíi`-na' e nigüiquiéng`na' fí` quini` Fidiée` i quidsí` í' laco' catíng` quiá'` jaléng' dsea` jmigüi`; jogui niseab` fí` quíi`-na' e niseáng'na' colíing` fí` ñífí` cóo` jalé` jmiguí` quiá'` jaléng' dsea` i nicaláang` jee` jalé` dsee` quiá'`, jo lana nilíiñ` dseáng'` laco' iing` Fidiée` e líiñ'. ²⁴ Jo niseab` fí` quíi`-na' cajo e cuóong` e niguilíing`na' dseáng'` condsée' fí` quini` Fidiée` fí` lí` niguiing` Jesús lana, i dsea` i caneáa' e fí` jo. Jogui íb` dsea` cajo i cacuó' jmi'øong` e laco' sea` fí` quiá'` jaléng' dsea` lana e niliseeíñ` cøong` cóo` Fidiée` la'eáang` cóo` e júu` tigua` e 'míi` e cacuó' Fidiée`; co' e jmi'øong` Jesús do eáang`gui laniing` laco'gui e jmi'øong` Abel i caliséng` ie` malíi` gui do.

²⁵ Joba' fíi` i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, e contøom` 'né` ñiing` óo'na' e nijmée`na' núu`na' lajii` júu` e sí' Fidiée` jneaa`aa', dsuco' ne`baa' e ie` malíi` gui do jaléng' i dsea` i ja` calinúu` júu` quiá'r` ja` caláaiñ` jee` jalé` iihuí'. Jogui jneaa`aa' eáang`guib` ja` quíi`naa' jmi` fa' e nileáng`naa' jee` jalé` iihuí' e catíi`naa' song` nijmó`naa' laang`naa' lajii` e júu` e sí' Fidiée` jneaa`aa' e cangíiñ` cóo` Joor' Jesús fí` jmigüi` la e jáa' tí` ñífí`. ²⁶ Jo ie` malíi` do e luu` Fidiée` do cajmée` e cajlé` guóo` uó` fí` mó' Sinaí, dsu' lanagui` jing' Fidiée` e o' jii` guóo` uó` nijmér` e nijlé`-tu, co' la quie' tí` yú'` jmigüi`b` nijmér` e nijlé`. ²⁷ Jo mí` fé' Fidiée` e nijmér` e jo calé' catú`, joba' niñí' dsea` e ni'íim` dsea` do jalé' e cajmээр` mí` caguia` uiiñ` jmigüi`, jo nisé`guir` fí` jmigüi` la lajii` e ja` quíi` jmi` e ni'íing`. <sup>28</sup> Jo ja` quíi` jmi` fa' e ni'íing` e Fidiée` quier` nífi` quiá'` jaléng' dsea` quiá'r`, joba' lana 'né` nicuóo`baa' gui'máang' dsea` do jogui e nijmféng'naa'r e ngocáng` dsí`naa' jogui e nijmi'goo`naa'r e nijmó`oo' jmang' jalé' e tí` dsíur'. <sup>29</sup> Joba' majmé`naa' lajo, co' Fidiée` quíi`-i' líiñ' lafa' coo` jì` e íing` conguaí' lajalé'.

13

Jalé' e iáang` dsíi' Fidiée`ba' 'né` jmó`oo'

¹ Jo lalab` fíi`-guíi` 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, ja` tiúung`na' e jmi'neáang`na' jaléng' dsea` rúng`na' lí' laco' catíng` e jmóo` jaléng' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`. <sup>2</sup> Jogui íing`na' e iáang` óo'na' jaléng' dsea` i guilíing` fí` quíi`-na' i jalíing` fí` lí` jíé', co' mí` cajmée` dsea` lajo lamí` jéeng`gui, i líing` i dsea` i caguilíing` fí` quiá'r` do líiñ' ángeles e jii` ja` calilí'r` e líiñ' do lajo.

³ Jogui jmicóo`na' jaléng' dsea` i sijníng` fí` dsíi` 'nuñí' lí' laco' iing`na' e nijmé` dsea` cóo` 'nú' fa' mí` 'nú' sijníng`na'. Jogui jmicóo`na' cajo jaléng' dsea` i nicajmé' dsea` ga` quiá'` lí' laco'gui iing`na' e ni'é` dsea` guiá' cóo` 'nú' song` cajmeáng' dsea` 'nú' lajo.

⁴ Jo lajaléng' 'nú' eáam' 'né` e nijmi'goo`na' quiá'` e cung' guoo` dsea`, jogui jie` mí' 'lee`na' e güíing`na' cóo` dseañu` osi dseamí` i o' quíi`-na'; co' Fidiée` niquidsí` í' laco' catíng` quiá'` jaléng' i dsea` i güíing` cóo` dseañu` osi dseamí` mí` nú'`-gui e nicúng' guór` osi jaléng' i dsea` i jmóo` lajo cóo` dsea` i o' quiá'r` mí` ningí` e nicúng' guór`.

⁵ Jo ja` jmoo`na' e eáang` suung`na' jalé' cuu`, co' lí' lí' 'né` e nijmi'iaáng` óo'na' cóo` lajii` capí' e sea` quíi`-ba', co' lalab` fé' Fidiée` fí` ní` jì` quiá'r`: "Ja` quíi` jmi` fa' e nijmihuíng` 'ñiá'a cóo` 'nu` o'gui fa' e nitiúun` n` 'nu` cajo." ⁶ Joba' lalab` cuóong` fé'naa' e dseáng' ta` dsí`naa':

Fíi` Fidiéeb` dsea` i jmicóo` jnea`;

joba' ja` 'gó'o` jii` capí' ee` iing` dsea` jmigüi` nijmér` cóo` jnea`.

⁷ Jogui jmiguiéng' áa'na' cajo quiá'` jaléng' dsea` rúng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i nicajmicóo` 'nú' lamí` uii` quiá'` jial` jalé` calíng`na' júu` quiá'` Fidiée`; jogui íi` óo'na' jial` caliséiñ` cøong` cóo` Fidiée` cartí` catí` í' e cajúñ`, joba' teágui` síng' yaang`na' cóo` júu` quiá'` Dsea` Jmáang` lí' laco'gui cajmée` i dsea` í` cóo` júu` quiá'` dsea` do.

⁸ Jo ja` sisíng` jíi~ capi^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, co' røøb` líng' dsea` do lati' lajii~ lami~ nú~ gui e nitiroo~ jmigüf` jogui lana lí^ car` ngongüi` jmi~ lajob` líng' dsea` do. ⁹ Jo ja` cuø' fí` yaang~ na' fa' e nijmi'goo`na' jalé' júu^ e ja` cøøng` røø` cøo~ júu^ quía~ Dsea` Jmáang~. Co' eáang`gui quíng' e téé~naa' teá' fí` guiá~ cøo~ Dsea` Jmáang~ la'eáang' e 'neáang' Fidiéé~ jneaa~aa' e lafa' e jmití'naa' júu^ cuaiñ~ quía~ jalé' e cuøøng` osi e ja` cuøøng` dó~ dsea` é; co' jalé' e jo ja` ee` ta` íng` jíi~ coo` fa' e nijmicøo~ quí~ii' fí` lí` nitée~naa'.

¹⁰ Jogui jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` quía~ Dsea` Jmáang~, seab` lafa' feá~ quí~ii' e jíi~naa' fí` quini` Fidiéé~ mi~ jmiféng'naa're. Jo dsu' ja` fí` sea` quía~ jaléng' jmidsea` i lami~ jí' jalé' feá~ fí` quini` Fidiéé~ lami~ jéeng`gui fa' e nidó'r~ e lafa' feá~ quí~ii' do. <sup>11</sup> Co' ie~ lami~ jéeng`gui do, e ta~ quía~ jmidsea` laniing~ quía~ dsea` Israel quía~ e nidsicar` jíi~ jmi~ jó' catí` Éé` lí` Laniing~ Güeang' quía~ e 'núu' 'mi' e lí` jmiféng' jaléng' dsea` do Fidiéé~, jo cuø'r` Fidiéé~ e jo e laco' la'uii~ ni'fing~ dsee~ quía~r~ 'nia'r, jogui mi~ ningf` jo, ni'fing~ dsee~ quía~ jaléng' dsea` góor; jo dsu' i jó' i ca'uøø` jmi'øøng~ do, cartí` caluu` fiib` dsijíiñ` f. ¹² Jo lajob` calí` cøo~ Jesús cajo, fí` caluu` fií` Jerusalén cajúñ~ e laco' cøo~ e jmi'øøiñ~ e catuu` do cajméer` cøo~ jaléng' dsea` quía~r~ e jo` røøng`guiñ` dsee~. <sup>13</sup> Joba' fíi~i` 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía~ Dsea` Jmáang~, 'né~ e lafa' e nidsé'naa' cøo~ dsea` do fí` caluu` fií` e ja` i' líi~naa' fa' jialgui la fé' dsea` ga` uii~ quí~ii' lí^ laco'gui cajméé` dsea` cøo~ dsea` do. <sup>14</sup> Co' ja` sea` quí~ii' fí` jmigüf` la lí` see~naa' lata~, dsu' sijeem`baa' e nilisee~naa' e fí` fií` 'mí~ quía~ Fidiéé~ e néé' fí` niíf~ quía~r~, co' e job` fií` e sea` lata~. <sup>15</sup> Jo uii~ e joba' contøøm~ 'né~ jmiféng'naa' Fidiéé~ la'eáang' cøo~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jo e lab` líi' lafa' e feá~ e 'né~ e nijjíi~naa' fí` quini` Fidiéé~. Jo contøøm~ 'né~ e nijjmiféng'naa're cøo~ lajalé' e fé'naa'! <sup>16</sup> Jo e laba' 'né~ cajo e contøøng~ 'né~ jmée`na' e ni'ee~na' guiá~ cøo~ jaléng' dsea` rúng'na' jogui e nijmicøo~na'r` cøo~ jalé' e sea` quí~na'; dsu' jalé' e naba' líi' lafa' e feá~ e nijjíi~na' fí` quini` Fidiéé~ e laco' cuø' e íaang` dsíir'.

¹⁷ Jo 'nú', jmeé~ba' núu~na' cøo~ jaléng' dsea` quíé' nifi' quí~na' jogui jmi'goo`na' dsea` do cajo, co' íb` dsea` i` néé' ni~ 'nú' contøøng~; co' niñib` i` dsea` do guiá~ e fí` quini` Fidiéé~ niguiéer` cuente jalé' e jmóor` cøo~ 'nú'. Jogui cuøø' bí` yaang~na' e guiá~ ta~ nijméé`na' fí` quini` i` dsea` do, jo ja` jmeáang~ yaang~na' e nijméé`na' laguidseaang` doñi' ee` jmoo`na', co' fíng` song` jmoo`na' lajo, joba' ja` e ta~ nili'fing` quí~na' jíi~ coo` jalé' e jo.

¹⁸ Joba' síi~naa' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía~ Dsea` Jmáang~, e nimíi~na' Fidiéé~ uii~ quí~naa'. Jo nitab~ dsíi'naa' e Dsea` Jmáam`bing' i` nica'fing~ conguiá' jalé' dsee~ quí~naa', jo uii~ joba' ii~naa' e contøøm~ ni'ee~naa' e guiá~ cøo~ lí^ doñi' ee` jalé' e jmoo~naa'. <sup>19</sup> Jogui la guíim` míi~i` 'nú' cajo e nifóng'na' Fidiéé~ uii~ quíé~ e laco' dsea` do nicuø'r~ jneaa` fí' e lajee` lajminá~ niliseeng~ túu` cøo~ 'nú' calé' catú~.

Júu^ lí~ ngóo' cadséng~ e catíng~ dsea` Israel

²⁰ Jo míi~i` Fidiéé~ i` cuø' e see~naa' juguiá~ júu^ røø, jogui i` cajméé` e cají'tu` Fíi'naa' Jesús jee` jaléng' 'líi~, jogui i` jmóo' í^ jneaa~aa', dsea` líi'naa' lafa' jo'se` quía~r~; joba' míi~i` la'eáang' cøo~ jmi'øøng~ Dsea` Jmáang~ e catuu` fí` dse' crúu^ e tíi` ni~ lata~ e júu^ tigua~ e 'mí~ e cajméé` Fidiéé~ cøo~ jneaa~aa', <sup>21</sup> joba' míi~i` ire e la'eáang' cøo~ e job` nijmér~ e ni'uíng~na' dsea` guiúng~ i` ée` røø` laco' síi^, jo lajoba' cuøøng` e jmée`na' dseáng~ lajii~ e iñ~; jogui míi~i` dsea` do e nijmér~ lajii~ e iñ~ cøo~ jneaa~aa' e íaang` dsíir' la'eáang' cøo~ i` Jóor' Dsea` Jmáang~. Jo majmifém'baa' Dsea` Jmáang~ lata~! Jo lajob` 'né~ lí'.

²² Jo míi~i` 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía~ Dsea` Jmáang~, e ni'ím'ba' e féng' óo'na' lajii~ capi^ júu^ cuø' bí' e nica'fíi~i` 'nú' e fí` ni~ jí' quíé~ e la. ²³ Jogui jmóo' o` 'nú' júu^ cajo e i` dsea` rú'uu' dsea` quía~ Dsea` Jmáang~ i` sií` Timoteo nicagüi'fi'bre fí` dsíi' 'nañi'; jo song` cagüéiñ~ fí' la lajminá~, joba' nijøøm`baare fí' na mi~ ninii~i` ni'ee` e 'nú' jóng.

²⁴ Jogui guicóob^h jaléng^h dsea` quiá<sup>h</sup> Dsea` Jmáang^h i quié' nifí' quií^h na' fí' na, lí^h lajaléng^h dsea` rú<sup>h</sup> naa' dsea` quiá^h Dsea` Jmáang<sup>h</sup> caguiaang<sup>h</sup> gui i seeng` fí' na. Jogui guicóo^h baa' jing^h jaléng^h dsea` rú<sup>h</sup> naa' dsea` quiá^h Dsea` Jmáang^h i neáng' fí' la fí' lí^h se' Italia.

²⁵ Jo güi' fib` Fidiée^h güea^h quiá^h r^h fí' jee^h 'nú^h lajaléng^h na'. Jo lajob nilí.

Ji` e cajme' TIÁA~

¹ Jnea~ sii~ Tiáa~, jaang` dsea` i jmóo` lajii~ e iing~ Fidiée` cóo~ gui Fii'naa' Dsea` Jmaang~, jo jmo'o e ji` la e catíng` laji` guitu` 'lé' dsea` Israel i líng' dsea` quia~ Dsea` Jmaang` i sisoo` sijóng` fí' la'úng` fí' jmigüf. Guicóo`baa' lajaang` lajaang`na'.

*Fidiée`bing' i jmicóo~* dsea` e ñir' e~ nijmér~

² Dsea` rú'naa' dsea` quia~ Dsea` Jmaang~, güili'iaang` óo'na' mi~ íng'na' lí^ doñí' ee` e huíng', <sup>3</sup> dsuco' niñb^ 'nú' guiú~ e mi~ móo~na' jalé' e huíng' do, joba' eáang'gui sea` bî quí^na' e té'na' fí' guiú~ lí~ niteaang`na' cóo~ Dsea` Jmaang~. ⁴ Jo co' jmi'úum'ba' e dseáng' té'ba' e nisíng'na' teá'gui e fí' guiú~ do cóo~ jalé' e dsingíng`na' do, joba' niliguiúng`na' laco' si'í' fí' quini` Fidiée`.

⁵ Jo song jaang` dsea` lajee` la'ó' 'nú' ja` ñir' e~ nijmér~ quia~ lí^ doñí' ee`, joba' 'né` e nimí'r~ Fidiée` e nijmicóo~ quia~r~ e ni'f` dsíir' e~ jalé' e nijmér~ quia~ jalé' e camir' do; co' í'bing' cuø' jaléng' dsea` lalíng' jogui e íaang` dsíir' mi~ mi' dsea` ír' e jmicóoiñ~ do quia~r~, jogui ja` e 'gaaiñ` jii~ coo` quia~ jalé' e jo cajo. ⁶ Dsu' mi~ nimí'r~ Fidiée` lajo, 'né` e jáb'~ nilíiñ` e nijmicóob~ dsea` do quia~r~, jogui ja` í^ dsíir' jii~ coo` fa' e dsea` do ja` nijmicóo'r~ cóo~ e jo; co' song ii` dsea` ja` óor` júu` ta` dsíi' e nijmicóo~ Fidiée` quia~r~, joba' i dsea` í' líiñ` lafa' jmiñ` mi~ dsiguíng` cóo~ guí' fí' la fí' na. <sup>7</sup> Jo i dsea` i líng' lajo ja` güi'f` dsíir' fa' líng` ee` nijmicóo~ Fidiée` quia~r~, co' ja` niñíiñ` jii~ coo` e jo quia~ dsea` do. <sup>8</sup> Co' i dsea` la'f', lana' í' dsíir' coo` jogui dsa'ó' e jiéb' ni'f' dsíir', jogui ja` íu~ dsíir' cóo~ jalé' e jmóor` do cajo.

⁹ Jo fíi~ guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quia~ Dsea` Jmaang~, e ii` lajee` la'ó' 'nú' i ja` 'ga' lí' sea` quia~ fí' jmigüf la, joba' 'né` e nijmi'iaam` dsíi' i dsea` la'f', co' Fidiée`bing' i niseáng' i dsea` do yú^ mi~ nití~ oor~ quia~r~. ¹⁰ Jogui lajobi cajo ii` lajee` la'ó' 'nú' i sea` cuu~, 'né` e nijmi'iaam` dsíi' dsea` do íng` cajmée` Fidiée` e nijgiáiñ` dsea` do, co' i dsea` sea` cuu~ do líiñ` lafa' coo` lí^ quia~ lí^ doñí' ee` onuu, co' ja` huøø` té' e jí'. ¹¹ Co' mi~ niliguií~ iee~, dsifí' lajob lífing'^ lí^ quia~ e onuu` do, jo dsifí' ladob nité' fí' ni` uó~, jogui íim~ lajii~ e ia' do. Jo lajob líí cóo~ i dsea` sea` cuu~, co' mi~ nití~ oor~ quia~r~ e nidséiñ` fí' jmigüf coo`, catú`bre lajalé' e sea` quia~r~ fí' jmigüf la.

Mi~ dsingíng` dsea` jalé' e huíng'

¹² Juguiú` jia` quia~ jaléng' dsea` i jmóo` té' cóo~ jalé' huíng' e dsingíiñ` uíi~ e ja` jmóor` jalé' e ja` dseeng', dsuco' mi~ ningf` e cajméer` e jo, joguiba' ni'fñ' lajii~ e guiú~ e catíiñ` e niliseeiñ` cøong` cóo~ Fidiée` lata~, co' lajob júu` cacuø' Fidiée` lami~ jéeng'gui quia~ jaléng' dsea` i jmi'neáang` ír`.

¹³ Jogui mi~ iing~ jaang` dsea` e nijmér~ e ja` dseeng', jo ja` güi'f` dsíir' e Fidiée`bing' i jmóo` e iíñ` e nijmér~ lajo, co' Fidiée` ja` catíiñ` jii~ capí^ fa' e nijmér~ e ja` dseeng', o'gui jmóor` fa' e lajob nijmé~ dsea` jíéng' cajo. ¹⁴ Dsu' ja` líí lajo, co' lí^ lí' yaam~ dsea` í' dsíir' ga, jogui yaam~bre cajo iíñ` e nijmér~ jalé' e ja` dseeng', co' job liquiéé' quia~r~ e niligøoiñ` e nijmér~ jalé' e ja` dseeng` do. <sup>15</sup> Jo cóo~ jalé' e ga` e í' dsíir' do, e joba' jmóo` e jmiróng` dsee~ yaaiñ~. Jogui mi~ ni'míng' eáang' e dsee~ do, joba' i dsea` í' ni'nám`bre cóo~ Fidiée` lata` jóng.

¹⁶ Joba' fíi~ guí' 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', ja` jmigøong` yaang`na' cóo~ jalé' e jo. <sup>17</sup> Jo Fidiée`bing' i cuø' jneaa~aa' jalé' e guiú~ jogui jalé' e niguo^, jo íb` cajo i cajmeáang` jaléng' i jmi'neá` jii` i seeng` fí' yú^ jmigüf e laco' sea` jmiñ` jogui sea` uøø. Jogui 'ñia' Fidiée` ja` tóo` jmiñ` fa' e nilisíiñ` laco'gui lífing` jalé' jii` i seeng` fí' yú^ jmigüf, co' ja` quí~ jmiñ` e nilí lajo, co' dseáng' røøb` líng' dsea` do lata~. ¹⁸ Jo co' Fidiée` 'ñia'bre cali'iíñ~, joba' cacuø' e nilisee`naa' cøong` cóo'r` la'eáang` cóo~ e já~ lí'naa' júu` quia~ Dsea` Jmaang~. Jo cajméer` lajo e laco' jaléng' jneaa~aa', dsea` líí'naa'

dsea` quiá'r-, nisíng' naa' fí quini`gui jee` jaléng' dsea` i nijmé` Fidiée` i nilíng` dsea` quiá'r-.

Jial lí' mi` dseáng' e já' e licuíng` dsea` Dsea` Jmáang`

¹⁹ Jo téé' óo'na' jalé' e júu` la, dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', e lajím` 'nú' 'né` guiéeng` guíu` yaang`na' e ninúu`na' røøb`; dsu' ja` 'né` fo`na' ladsifí' e ja` mí' ca'lí' óo'na' røø, o'gui cuó' fí yaang`na' e jmée`na' guíng`na' quiá'` doñí' ee' e jmóo` dsea` cóo'` 'nú'. <sup>20</sup> Dsuo' mi` jmiguíng` dsea` rúin', joba' ja` éer` røø laco' catíng` e jmóo` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, co' ja` jmóor` laco' iáang` dsí' Fidiée` e nilí'. ²¹ Joba' fíi` i 'nú' e 'né` tã'ba' jalé' e ja` dseeng` e jmoo`na' fí' jmigüi` la, jogui ca' 'naang`na' cajo jalé' e 'li' e sea' fí' jmigüi` la, jo íing`na' e ngocáng` óo'na' lajii` júu` quiá'` Dsea` Jmáang` e nicanáa`na', dsuco' e júu` joba' e quíi` jmií` e nileáng`na' jee` jalé' dsee` quíi`na'.

²² Jo dsu' ja` e ta` íing` quíi`na' lico' nuu`na' e júu` jo song ja` gui jmití'na'. Dsuo' song ja` jmití'na' e jo, joba' lí' jmigøøng` yaam`ba' jóng e líng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`. <sup>23</sup> Jo jaléng' i dsea` i lico' núu` e júu` jo dsu' ja` gui jmitir` laco' catíng`, joba' i dsea` í' líiñ' lafa' jaang` dsea` mi` jøøng` 'ñia'r` dsí' sší' jo jnéem` jial laco' ír'; ²⁴ jo dsu' dsifí' mi` cangf` e cangáng` 'ñia'r` dsí' e sší' do, ca'ím` dsíir` jialco' líiñ' ladsifí' lado jóng. ²⁵ Jo dsu' i dsea` i ja` íing` dsí' jalé' e júu` quiá'` Dsea` Jmáang` e núur` do, jogui núu`bir` e ngocáng` dsíir` e jo, joba' dsea` í'bing' i contøøm` tóo' dsí' e nileáiñ` jee` jalé' dsee` quiá'r` la'eáang` cóo'` júu` quiá'` Dsea` Jmáang`, jogui íb` cajo i niliseeng` juguiú` cóo'` Fidiée`.

²⁶ Jogui song jaang` dsea` í' dsíir` e líiñ' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` jo dsu' mí' 'noo'bi fé'r` júu` e ja` dseeng`, joba' i dsea` í'bing' i jmigøøng` yaang` e líiñ' dsea` quiá'` dsea` do, jo dseáng'` ja` ee` ta` íing` jíi` cóo' quiá'r` cóo'` lajii` e fé'r` do e cuiñ` Dsea` Jmáang`.

²⁷ Jo lajii` dsea` i ja` beáng' dsee` yaang` cóo'` jalé' e 'li' e sea' fí' jmigüi` la, jogui jmicóo'r` jaléng' jiuung` 'nú' jogui jaléng' dseamí` i 'nú' cóo'` jalé' fí'í' dsí' e sea` quiáiñ'` do, jo lajii` dsea` í'bing' i dseáng'` lajang'` líng` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, jogui ja` ee` si'líiñ'` jíi` cóo' fí' quini` Fidiée` cajo.

2

'Né` ée` dsea` røøb` cóo'` jaléng'` dsea` rúin'

¹ Jogui fíi` guíi` 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, co' 'nú' líng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i dsea` i laniing` 'gøng' do, joba' 'né` e ee`na' røøb` cóo'` jaléng'` dsea` jmigüi`. <sup>2-3</sup> Cofa' lí' lí' lala: e cóo' lí' siseáng'na' fíng`na' colíing`, jo lajee` e siseáng'na' do niguiée' jaang` dsea` i sea` cuu` i qui'` 'mi' e jlo'` jogui quier` ní' íu` niguoo` e 'mo'` eáang', jo joba' eáam` guíu` ni'íing`na're, jogui jaang` 'nú' nifí'na're lala: "Ní' e fí' lí' jlo'`gui la." Dsu' lajee` job cajo niguiée' jaang` dsea` tiñíng` e fí' lí' siseáng'na' do i qui'` 'mi' e sito', jo jaang` 'nú' nifí'na're lala: "Do güinootea 'nu' lí' doguiju", osi "Güiguieeng`tea uø' lí' ni` uø' lí' do." <sup>4</sup> Jo song lajobi fó'na', joba' gab` lí' quíi`na', co' nijmoo`na' e niguíim`ba're jóng uíi` e ni'í' óo'na' e dsea` sea` cuu`bing' i niing`gui, dsu' o' lajo.

⁵ Jo núu`na' jalé' e nifíi`guíi` 'nú' la, dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`: 'Né` nicá'` 'nú' cuente e Fidiée`bing' nicaguíng' jaléng' dsea` tiñíng` fí' quini` jaléng' dsea` jmigüi` e laco' ni'uíiñ'` do dsea` i lajang'` teáang` teá' fí' guíu` cóo'` Dsea` Jmáang` laco' sí'í', jogui lajoba' e ni'íng' i dsea` í' e Fidiée` quíe' nifí' quiá'r` lí' laco' jíi` e nicajíng'` dsea` do lamí` jéeng`gui e nicuø'r` jaléng' dsea` i 'neáang` ír'. <sup>6</sup> Jo dsu' 'nú' lí' lí' jmi'uøng`na' jaléng' dsea` tiñíng`, co' ja` jmi'goo`na're. Jo ja` ca`na' cuente e jaléng' dsea` sea` cuu`bing' i jmáng'` 'nú' ga', jogui í'bing' cajo i dsijeáang` 'nú' laguidseaang` fí' quini` dseata`? ⁷ Jo téé' óo'na' cajo e i dsea` sea` cuu`bing' i fé' júu` 'li' quiá'` Dsea` Jmáang` cóo'` jaléng' dsea` quiá'r`.

⁸ Jo e guíu`ba' jmoo` 'nú' song dseáng' e lajang'` núu`na' lajii` júu` e laniing` eáang` lí' laco'gui la fé' fí' ni` jì' quiá'` Fidiée` lí' fé' lala: "Jmi'neáang` jaléng' dsea` rún' lí' í' "

laco'gui jmi'neáan' uo'." ⁹ Dsu' fíng song ja` røø` jmoo`na' cóo'~ lajaang` lajaang` dsea` rúng'na', joba' nilí' e nibeáang'~na' dsee` yaam`ba' jóng, jogui ni'oo`ba' dsee`, co' ja' cajmití'na' júu` quiá'~ ta` quiá'~ Fidiéé'. ¹⁰ Jo fa' núu'~ jaang` dsea` jalé' e júu` quiá'~ Fidiéé' do dsu' ja' jmitir` fa' coob` e júu` do, joba' dseáng'~ óo`bre dsee` jóng, co' ja' jmitir` dseáng'~ lajalé' e júu` quiá'~ dsea` do. <sup>11</sup> Co' 'ñiab' Fidiéé' dsea` cajíñ'~ lala cajo: "Ja' lee' e güín' cóo'~ dseañu' osi dseam' i o' qui'~." Jogui cajím'~ biguir cajo: "Ja' jngan' dsea` rún'." Joba' jia` fíng ja' mí' cajmée' dsea` e güíñ' cóo'~ dsea` i o' quiá'r~, jo dsu' song nicajngam'bre dsea` rúñ', joba' nicabeám' dsee` 'ñia'r jóng, co' ja' mí' calínú'r~ dseáng'~ lajalé' júu` quiá'~ Fidiéé'. <sup>12</sup> Jo lí' doñí' ee' e nifo'^na' osi lí' doñí' ee' e nijmée'na', 'né' ni'ee`na' røø` laco' catíng` e jmóo` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' Fidiéé'bing' i niquidsí' í' qui'~na' cóo'~ e júu` e nileáang`naa' jee` jalé' dsee` quí'~ii' do. <sup>13</sup> Jo jaléng' dsea` i ja' mí' fí' calíng` jaléng' dsea` rúng', joba' lajob nijmé' Fidiéé' cóo'~ í' cajo mí' tí' lí' nití' í' quiá'r~; jo dsu' jaléng'gui dsea` i nicalí' fí' líng` jaléng' dsea` rúng', guiáb` nidsijéé' quiá'r~ mí' nití' oor` e niquidsí' Fidiéé' í' quiá'~ jaléng' dsea` jmígüf'.

'Né' e jmitib` dsea` o' lico' fé'r`

¹⁴ Jo lajoba' fí' guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dseáng'~ ja' ee' ta` íng` qui'~na' e fól'na' e já'~ líng`na' júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~ song ja'gui jmití'na' lajii' júu` quiá'~ dsea` do. Co' i dsea` i fé' e já'~ líñ' júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~ jo dsu' ja' núu'r~ e fa' jmitir` e júu` jo, joba' dseáng'~ ja' nileám`bre jee` jalé' dsee` quiá'r~. ¹⁵⁻¹⁶ Fa' majmée' duu' cuente e jaang` dseam' osi jaang` dseañu' i líng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i ja' sea` jalé' e 'né', fa' la s'r` osi jalé' e dór` e lalíng` laco` jmi` laco` jmi`, jogui jaang` lajee` 'nú' niff'na're lala: "Guóng' cóo'~ e guiú' guiá' fí', jo ja' güilí' güiquín'~, jogui quié' la tí' e já' o'." Jo dsu' fíng song i dsea` i cajíng'~ do ja' ee' cuø'r' jii' cóo' i dsea` í' lajii'~ e 'né' quiá'r~ e táaiñ' fí' jmígüf' la, joba' dseáng'~ ja' ee' ta` íng` e jo jii' cóo' quiá'r~ fíng song lajobi jmóor'. <sup>17</sup> Jo lajob lí' mí' jíng'~ dsea` e já'~ líñ' júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsu' fíng song ja'gui núu'~ dsea` dseáng'~ lajalé' e júu` quiá'~ dsea` do, joba' ja' ee' ta` íng` quiá'r~ e jñ'~ e já'~ líñ' e júu` jo. Co' song ja' éer` laco' sí'f' cóo'~ e júu` e já'~ líñ' do, joba' ja' ee' ta` íng` quiá'r~ jii' cóo'.

¹⁸ Jo jialfa' i líng` dsea` nifé'r': "Nu' fól' e já'~ líñ' júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~, jogui jnea` fál' a e núu'~baa e júu` jo." Joba' fí' i 'nú', ée' du' jnea` e já'~ líñ' júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~ nañí' fa' e ja' núu'~ e júu` jo, jogui jnea` gui ni'ée' duu' nu' e dseáng'~ e jáb'~ líñ' n júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' dseáng'~ núu'~baa e júu` jo.

¹⁹ Jogui nu' nijá'~ nilíñ' e seem` Fidiéé', jo guiúb` jmóo` song lajob í' o', co' e já'~ e júu` jo. Dsu' 'né' e tóo' o' cajo e la quie' tí' jaléng' i 'lim' já'~ líñ' e jo, joba' dsíng'~ jléeiñ' dsu' uí'~ e 'góiñ' Fidiéé'. ²⁰ Jo jie` mí' jmicaan' melé~, co' ja' ee' ta` íng` jii' cóo' qui'~ e já'~ líñ' júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~ song ja'gui núu'~ e júu` jo. ²¹ Co' 'né' e tóob' o' cajo e calím' Fidiéé' i 'lí' yúu' qui'~ii' i sii' Abraham do e líñ' jaang` dsea` guiúm` fí' quinir~, co' cajmée'bre núu'r~ júu` quiá'~ Fidiéé' mí' cacuøiñ' i jóor' i sii' Isaa' do e sí'f' nijngáiñ'~ do fí' quini` dsea` do. ²² Joba' niñ'bi e i 'lí' yúu'~ Abraham do cajmilir` e já'~ líñ' júu` quiá'~ Fidiéé' uí'~ cóo'~ jalé' e cajmээр` do. Jo la'eáang' cóo'~ e jo, joba' cuø' lí' e calié' e dseáng'~ e jáb'~ líñ' júu` quiá'~ dsea` do laco' sí'f'. <sup>23</sup> Jo lajoba' caliti` jalé' e fé' fí' ni' jii' quiá'~ Fidiéé' lí' fé' lala: "I 'lí' yúu'~ Abraham do jáb'~ calíñ' júu` quiá'~ Fidiéé', joba' Fidiéé' calíñ' dsea` do e líñ' jaang` dsea` i ja' carøong` dsee`." Joba' calis' i 'lí' yúu'~ Abraham do jaang` dsea` i eáang' iing` rúng' cóo'~ Fidiéé'.

²⁴ Jo niñ'bi 'nú' guiú' cajo e ím' Fidiéé' dsea` e líñ' dsea` i ja' røong` dsee` jaléng' i núu'~ jalé' júu` quiá'r~, jo o' i dsea` i jii' lico' fé' e já'~ líñ' júu` quiá'~ dsea` do.

²⁵ Jo lajob calí' cajo cóo'~ jaang` dseam' i sii' Rahab i caliséng` malii' gui eáang' i cajmée' ta' 'níng' 'ñia'. Co' ie` jo Fidiéé' calím'breiñ' do e líñ' jaang` dsea` i ja' røong` dsee` fí' quinir` uí'~ e cajmээр` e cacuø' lí' nijé` dsea` Israel i casíng` dsea` góo' Josué nú'~ gui e ningíng` jaléng' dsea` Israel do fí' lí' se' Canaán. Jo i dseam' la cajmicóo'~bre i dsea` do

e caguiéng'neiñ' fí lí jié' e laco' caláin' do cóo'~ jaléng' dsea` i 'ní' ní' quiá'r'. <sup>26</sup> Jo lajob líí, fa' mi~ cango'~ jmiǵuif' quiá'~ jaang' dsea` jò júum~bre, joba' jo' ee' ta' íng' jíí' cóo' e nguú' táaiñ' do jóng. Jo lajob líí cajo, ja' ee' ta' íng' mi~ fé' dsea` e já'~ líiñ' júu' quiá'~ Fidiéé' song ja' gui núu'r' fa' e nijmitir~ e júu' quiá'~ dsea` do.

3

'Né e quie' í'ba' jalé' e fé' dsea`

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ , ja' í' óo'na' fa' e ja' huíng' e líng'na' tifa' i e' júu' quiá'~ Fidiéé', co' nine~ba' guiú~ e eáang' gui ní'f' Fidiéé' í' qui'~ii' jaléng' jneaa~aa' dsea` líí'naa' tifa' mi~ ja' núu'~naa' e júu' jò laco'gui i dsea` caguiaang~gui i ja' e' e júu' jò. <sup>2</sup> Jo e jáb'~, e lajih~baa' dsea` líí'naa' dsea` jmiǵuif' ee~naa' dsee~. Jo dsu' song seeng' jaang' dsea` i ja' røong' jíí' cóo' dsee~ cóo'~ jalé' e fé'r', jò i dsea` í'bing' i guiúng~ laco' sí'í' fí' quini' Fidiéé', jogui íb' cajo i lí' jmé~ e ja' nitéiñ' fí' ní' dsee~ cóo'~ lí' doñi' ee' e lí' dsí' nguú' táaiñ' do cajo.

³ Fa' laco' mi~ iing~ jaang' dsea` e nilinúu'~ cuea~ quiá'r~ lajíí' ta~ quiu'r', joba' ta'r' cóo' ñí' freno fí' mo'oo~ i cuea~ do e laco' nilinúu'~re' lajíí' ta~ quiu'r' fii' re'. Jo cóo'~ jíí' e ní' dob e jmóo' dsea` e núu'~ i cuea~ do mi~ ee'go iing~ dsea` e nijmé' re'. <sup>4</sup> Jogui lajobi líí' cajo cóo'~ jalé' móo', e nañi' fa' jialgui la tíí' cóo'~, jogui 'lea' guí' e huíng' eáang' e móo' do e laco' ningí~, dsu' cóo'~ cóo' ñí'jiuba' e sii' timón e e' fí' jié' fí' lí' iing~ i dsea` i quie' do e nidsé~ e móo' do.

⁵ Jo lajob líí' cóo'~ nisíi'~naa' cajo, co' cóo' e pí'gui líí' jee~ lajalé' guotiñ~naa', dsu' cóo'~ e jò dseáng'~ jmiǵui'ba' e cuóøng' fé' dsea` e guiú~ jogui e ja' dseeng'. Jogui lajobi cajo cóo'~ capi'~ 'ma' jí' cuóøm' e nijmé~ e nicó' mól' e fe' eáang', ¿já' já'~? <sup>6</sup> Jo e nisíi'~naa' do líí' lafa' jib; jogui cajo líí' lafa' cóo' e 'lí' e 'léé' mi~ fé' dsea` e ja' dseeng'. Jo mi~ lítíng' e fé' dsea' lajo, gab' uíng~ quiá'r~ jóng lajee' e seeiñ' fí' jmiǵuif' la, jò jalé' e 'lí' e fé'r' do jáa' fí' lí' 'lí'.

⁷ Jogui seem' i líng' dsea` i tíng' e' jaléng' jól' e laco' nilinúu'~re', fa' jaléng' jól' i ngí' jee~ mól' jogui jaléng' ta' jogui jaléng' jól' i dsijnúung' uó~ cóo'~ jaléng' jól' teáang'~ jmií'. <sup>8</sup> Dsu' jíí'~ jaang' dsea` jmiǵuif' quií'r' jmií' e ni'é'r' nisíi'r' e laco' nilinúu'~, co' e nisíi'r' do líí' lafa' nó' mi', co' contøøm~ í' jlang' e 'léé' cóo'~ jalé' e fé' dsea`.

⁹ Jo cóo'~ nisíi'~baa' jmiféng'naa' Tiquí'ii' Fidiéé' dsea` guíng'~ ñíí'~, jogui cóo'~ e job cajo 'lee'naa' mi~ ee'go fé'naa' ga' uii' quiá'~ jaléng' dsea` rú'naa' i cajmeáang' Fidiéé' lí' laco' líiñ' 'ña'r'. ¹⁰ Jo lajob líí', dsea` rú'naa', dsuco' fí' mo'oo~ jaang' dsea` cuóøm' lí' uó' júu' e jmiféiñ' Fidiéé' jogui júu' e fé'r' ga' quiá'~ dsea` rúin' cajo, jò dseáng'~ ja' dseeng' e nijmé~ dsea` lajo. ¹¹ Jo lajob líí', dsea` rú'naa', co' ja' cuóøng' e fa' cóo' ojmí' nicuó~ tú' 'lé' jmií', ca'íng'~ e ráang~ jogui ca'íng'~ e ñii'. ¹² Jogui lajobi cajo fa' cóo' 'ma' güiñ'~, ja' cuóøng' fa' nicuó~ ofii' e jíé', co' jíí'~ güiñ'~ba' e cuóøng' ní'f' yá'~; o'gui huíng' güiñg' jól' cuóøng' fa' e nicuó~ güiñ'~ yá'~, o'gui cóo' ojmí' ñii' cuóøng' cuó~ jmií' e ráang~, co' jíí'~ lajob líí', ¿já' já'~?

Jial líng' dsea` mi~ dseáng'~ já'~ e cangíiñ' e tíiñ' ngáiñ'

¹³ Jo lajob fíi' guí' 'nú', dsea` rú'naa', song seeng' i líng' lajee' la'ól' 'nú' i dseáng'~ lajang'~ e ngíiñ' e tíiñ' jogui e ngáiñ', joba' 'né~ e nijmilib~ i dsea` do e líiñ' lajo la'eáang' e eer' røø' jee~ la'ól' dsea` rúin' jogui la'eáang' e jmicóo'r' dsea` rúin' cajo, dsu' ja' tíng' e jmicóøng'~ yaaiñ'. ¹⁴ Jogui song ií' 'nú' í' óo'na' e tíng'na' ngáng'na' dsu' contøøm~ guíng'na' dsea` rúng'na' jogui jmoo'na' jløng'na' cóo'r', jogui lajíí'~ e jmoo'na' do lí' jíí'~ e líng'na' yaam~ba', joba' gab' líí' song jmoo'na' lajo, co' júu' ta' júu' e líng'na' jaang' dsea` i cangíng' e tíng' ngáng' song jmoo'na' lajo. ¹⁵ Dsu' mi~ líng'na' lajo, o' e cacuø' Fidiéé' e tíng'na' do, co' laji' e na jíí'~ e jmóo' dsea` dsee~ dsea` qui' fí' jmiǵuif' lab e núu'r' lajíí' ta~ quiu' 'ña' fii' i 'lim'. ¹⁶ Co' mi~ seeng' dsea` i dsihuíng' quiá'~ rúng' osi jmiǵløng'~ yaaiñ' é, jò job lí' uíng' e có' ga' quiá'~ i dsea' la'f', jogui uíng' quiá'~ e jmóo'guir jalé' e 'lí' e jíé'gui e sea' fí' jmiǵuif' la cajo. <sup>17</sup> Dsu' jaléng'gui dsea` i dseáng'~

lajang' cangíng` quiá' Fidiéé` e tiiñ` ngáin', joba' j mang' e guiú`ba' jmóor', jogui juguiú` júu` røø` seein', jogui guiú`b` dsíir', jogui fé m'bi dsíir' cóo' jaléng' dsea` rúin', jogui eáam`bi fi' líin` jaléng' dsea` rúin' jogui jmicóo' bre jaléng' í cajo, jogui j mang' júu` jáb' fé'r'. ¹⁸ Co' jaléng' dsea` i cuø' bí yaang` e seein' røø` cóo' jaléng' dsea` rúin' jogui e jmicóo' biguir jaléng' dsea` rúin' cajo e laco' lajim`bre niliseein' lajo, joba' i dsea` í nilí'r` e líin' dsea` guiúng` fi' quini` Fidiéé`.

4

Güiliseem`ba' cóo' Fidiéé`

¹ Jo lalab fíi`guí`'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` : ¿Jie` fi' lí` naang` uing` jalé' e jmiquíng' óo'na' jogui jalé' mii' e jmoo'na' la'ó'` rúng'na'? Jo jmoo'na' lajo co' contøom` suung`na' jalé' e lí' óo'na' fi' jmiigüi' la, jogui j mang' e gab` í' óo'na', ¿já` já`? ² Co' mi` ee`go` iing`na' e sea` fi' jmiigüi', jo mi` lí'na' e ja` cuøøng` nilí'na' e jo, joba' jie` ja` nijngám'ba' dsea` rúng'na' jóng. Jogui eáam` dsihuíng`na' mi` ee`go` sea` quiá' dsea` rúng'na', jo dsuco' ja` lí'gui' e jo, joba' eáam` jmoo'na' 'nií' cóo'r', ¿já` já`? Dsu' ja` mí' cali'na' jalé' e iing`na' do co' ja` mí' camí'na' Fidiéé` e nicuø'r' 'nú' e jo. ³ Jo dsu' mi` mii'na're ee`go` iing`na', ja` nicuø'r' 'nú' jalé' e mii'na're do, dsuco' mii'na'r lajii' e ja` dseeng` e lico' jmi'iaang` óo'na' yaam`ba'.

⁴ ¿Dsea` 'ling`^` 'nú', co' líng`na' dsea` i tú` í'! ¿Já` ní' 'nú' e mi` iing`na' e jmi'iaang` óo'na' cóo' lajii' e sea` fi' jmiigüi' la, joba' 'ní' máam`ba' Fidiéé` jóng dsea` guiin` nifí'? Co'fa' lí' doñi' ii` dsea` i iing` e nijmi'iaang` dsíir' cóo' lajii' e sea` fi' jmiigüi' la, joba' ni'uiin` jóng jaang` dsea` i 'ní' níng` Fidiéé`. <sup>5</sup> Co' e líng` uiim`ba' e tóo' fi' ní` jì` quiá' Fidiéé` lala: "Fidiéé` dseáng' e lajam`ba' eáang` 'neáaiñ` jneaa`aa', co' í'bing' cacuø' lajaang` lajaang` jneaa`aa' e jmiigüi' cóo' e see`naa'." <sup>6</sup> Dsu' eáam` jmicóo' dsea` do jneaa`aa', co' dsíng' guiúin` cóo' jneaa`aa', dsea` ja` catí'naa' lajo, co' lalab fé' fi' ni` jì` quiá'r': "Dseáng' teáb` see` Fidiéé` quiá' jaléng' dsea` i jmicøøng' yaang`, dsu' eáam` guiú` jmicóo'r` jaléng' dsea` i ja` jmoo' lajo co' ní'bre e 'né` e nijmicóo' Fidiéé` quiá'r'."

⁷ Joba' jáang` yaang`na' fi' jaguó` Fidiéé`, jogui ja` cuø'na' fi' yaang`na' e jmiijíng`na' i fii` i 'ling`^, jo lajoba' i do nidsihuíin` fi' lí` seeng`na'. ⁸ Güiquiéeng`gui' fi' quini` Fidiéé`, jo dsea` do nijaquíéeng`guir fi' quini'na' cajo. Jogui jaléng' 'nú', dsea` dsee` dsea` qui', túu'na' jalé' e ja` dseeng` e jmoo'na', jo jmisíng`na' jalé' e ga` e í' óo'na', co' jaléng' 'nú' líng`na' dsea` i tú` neáang` dsíi', dsuco' iing`na' teáang`na' fi' guiú` cóo' Dsea` Jmáang` jogui iim`bi' cajo e jmée'na' jalé' e ga` e sea` fi' jmiigüi' la. ⁹ Quií'na', jogui jmée'na' e líng`na' fi' í' quiá' jalé' dsee` e nica'ee`na' do. Jogui ja` dseeng` fíng song ningí'na' uí' quiá' jalé' e dsee` jo, co' 'né` e qui'ba' uí' quiá' e dsee` quií'na' do. Jogui fíng song e íaang` óo'na' cóo' jalé' dsee` quií'na' e nicarøøng`na' do, joba' 'né` e nilíng`na' e fi' íb` jóng uí' quiá' jalé' e jo. ¹⁰ Jogui mi` lí'na' e røøng`na' dsee`, joba' 'né` e ja` nijmiráang` yaang`na' fi' quini` Fidiéé`, jo lajoba' dsea` do nijmicóo'r' 'nú' e seeng`na' cøøng` cóo'r`.

Ja` cuø'na' dsee` jaléng' dsea` rúng'na'

¹¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, ja` fó'na' ga` uii` quiá' jaléng' dsea` rúng'na'. Dsuco' i dsea` i fé' ga` uii` quiá' dsea` rúng'na' osi cuø'rein' dsee` é, joba' lí' laco' e fé'r` ga` uii` quiá' júu` quiá' Fidiéé` jóng, jo o'gui jmitir` lajii' e júu` quiá' dsea` do. Co' jaléng' i dsea` i ja` jmi'gó` jalé' e júu` do, joba' lí' laco' gab` nifé'r` uii` quiá' e júu` jo e lafa' e nijmér` núu'r` e jo laco' si'í'. <sup>12</sup> Jo jaam` dsea` féng' seeng`, jo íb` i cacuø' e júu` do. Jogui íb' cajo i tíng` quidsí' í' røø` quiá' dsea`, jo lajii' íb' cajo dsea` i tíng` láang` dsea` jmiigüi' jee` jalé' dsee` quiáin` osi cuø'r' dsea` iihuí' laco' catíng` é uí' quiá' jalé' e jo. Jogui 'nú', ¿i` lín' e lín' e sea` fi' e nicuø' dsea` rúng' dsee`?

Ja` ne`naa' e` nidsijéé' dsa'ó' íéé'

¹³ Jogui lana, dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, núu-na' jalé' e nifíi`i 'nú' la, jaléng' 'nú', dsea` jmicóong' yaang~na' e fól'na' lala: "Dsa'ó' iée' nidsé^naa' fí' fíi' la osi fí' fíi' do é, jò fí' job nitaang~naa' còò' jii' e jmó^naa' ta~ lí' cuu-." ¹⁴ Jò jiali' í' óó'na' lajò?, cò' jii' ja' mí' ñí'bi' e~ nidsingíng-na' lí' dsa'ó' lí' iée'. Cò' 'nú' líng'na' lafa' jnii' tii', cò' e joba' e jnéeng' jii' lajee` cateá' jò ni'íim- jóng. <sup>15</sup> Joba' ja' dseeng' e fól'na' lajò, dsu' lalaba' e catíng- e nifo^na': "Song cuø' Fidiée` fí' lajò e see-guú' fí' jmigüí' la, joba' nilí' jalé' e 'né- lí' jóng." ¹⁶ Dsu' 'nú'gui lí' riquib' í' óó'na', joba' eáam' jmicóong' yaang~na' còò' jalé' e fól'na' e nijmée^na'. ¿Su ja' ñí'na' e mi~ jmoo'na' e jmicóong' yaang~na' lajò, gab' líí'? ¹⁷ Jò 'né- e tóò' óó'na' e la cajo: Song ñib' jaang' dsea' jalé' e guiú- e 'né- jmér-, jò dsu' song ja'gui jmitir~ jalé' e jò, joba' jmiróm' dsee- ñia'r' jóng.

5

Júu^ íi' 'goo` quiá'- jaléng' dsea` sea` cuu-

¹ Jogui fíi-guú' 'nú', jaléng' dsea` rú'naa' dsea` i sea` cuu-, núu-na' jalé' e júu^ e nifíi`i 'nú' la: Quií'-na' jogui oo-na' quiá'- e fí'í' e nilíng-na' còò' jalé' iihuú' e nabi nidsingíng-na' mi~ niquidsí' Fidiée` í' quiá'- dsee- quií'-na'. <sup>2</sup> Cò' ni'íim- lajalé' e 'mo^ e nisi'mó'na', jò jò' e ta~ nilí'íng^ jii' còò' quií'na'; jogui jalé' sii' quií'-na' cajo ni'íim- e nidó'- jaléng' jó' fí'. <sup>3</sup> Jogui jalé' cotee` còò' cunée` e si'má^na' nisó' 'lee', jò jò' ee' ta~ nilí'íng^gui quií'na' jóng. Jò e 'lee' e só' dob nicuø' lí' quiá'- jalé' e ja' dseeng' e jmoo'na' e cajmi'óo'na' yaang~na' jalé' e sea' fí' jmigüí' la, jò e jò líí' lafa' nicáng' 'nú' còò' jii', cò' eáam' nicajmi'óo'na' jalé' e jò lajee` lana e nijaquiéeng' e tí' lí' ni'íing- jmigüí'.

⁴ Núu-na' e jaléng' i dsea` i cajmée` ta~ quií'na' i ja' caquí'na' e 'léeiñ' laco' catíng-, joba' lana miib~ nitáng' i dsea` do 'nú', dsu' nicanúub- 'ñia' Fidiée` dsea' 'gøng' i guíing~ fí' ñifí' jalé' e júu^ e nicafé' teá' jaléng' i dsea' í. ⁵ Jogui lajee` e taang~ 'nú' fí' jmigüí' la, nicaliséng'na' lí' laco' jaang' dsea' 'goo' eáang' e jmoo'na' la tíí' e já' óó'na', jogui e sea' jalé' e iing~na' e laco' jmi'iaang' óó'na' laco' jaang' jó' i jmi'úng'- dsea' quiá'- e nijngáin'. Jò dsu' lana nicatí' í' quií'-na'. ⁶ Jò 'nú', eáam' nicacuø'na' dsee- jaléng' dsea` i ja' dsee- røøng' cartí' nicajngam'baa're, jò ja' ee' teá' casée' i dsea' do còò' 'nú' jii' capí'.

'Né- jmó'oo' féng' dsi'baa'

⁷ Jò fíi-guú' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, jmée^na' féng' óó'na' còò' jalé' e dsingíng-na' cartí' mi~ nigüéeng-tu Fíi'naa' fí' jmigüí' la. Jò 'né- jmée^na' e jò laco' jaang' dsea` i jmoo' ta~ jenuu' e sijeem~bre lajii' e niró' fí' guóo' uø- quiá'r- car' mi~ nití' jii' jmí', cò' lajoguiba' e nicuáng' laco' si'í' lajalé' e cajnír' do. ⁸ Jò e laco' e féng' dsíí' i dsea' í, lajobi 'né- e féng' óó' 'nú' cajo, jogui cuø'gui' fí' yaang~na' e teáang-gui' teá' fí' guiú- còò' Dsea` Jmáang-, cò' lajee` lajmináb- nigüéeng-tu Fíi'naa' fí' jmigüí' la calé' catú-.

⁹ Jò lajob fíi-guú' 'nú', dsea` rú'naa': Ja' jmoo'na' e jmiquíng'- óó'na' la'ó' rúng'na', cò' lajoba' ja' nicuø'- Fidiée` 'nú' dsee-; cò' nijaquiéem' e nigüéeng-tu Fidiée` fí' jmigüí' la calé' catú- e niquidsir' í' quiá'- dsea' jmigüí'.

¹⁰ Jò lajob líí', dsea` rú'naa', jmiguíéng' óó'na' jalé' e cajmée` jaléng' i dsea` i café' cuaiñ' quiá'- Fidiée` malií'gui eáang' mi~ cangár- jalé' iihuú', cò' cajméeb` dsea` do e féng' dsíir' còò' jalé' e jò. ¹¹ Jò fé'naa' e juguíú' jii' quiá'- jaléng' i dsea` i cajmée` té' còò' jalé' e iihuú' e ca'íñ' do. Jò nicanúub- 'nú' cajo jalé' júu^ e café' dsea' quiá'- jaang' dseañu' i calisí' Job i caliséng' malií'gui eáang', cò' ie~ jò i dsea' í eáam' califéng' dsíir' còò' jalé' iihuú' e cangár-. Jogui ñí'bi' 'nú' guiú- cajo jial cajmicóo' Fíi'naa' Fidiée` e ni'uíng- guiú- quiá'r- mi~ cangá' jalé' e jò; cò' eáam' guiúng- Fidiée` còò' jaléng' dsea' jogui eáam' fí' líiñ- cajo. ¹² Jò lí' lajee` lajalé' e niing-gui, dsea` rú'naa', e lab e jò; mi~ cuø'na' júu^ quií'-na', ja' ééng'na' fii- quiá'- lí' doñí' ee': ja' ééng'na' fii- ñifí' o'gui ééng'na' fii- guóo' uø- o'gui quiá'- lí' doñí' jíé' é. Dsu' mi~ cuø'na' júu^ quií'-na' e jmée^na' lí' doñí' ee', jò dseáng' 'né- e jmití'ba' jóng; jogui mi~ cuø'na' júu^ quií'-na'

e ja`jmée^na' lí^ doñí' ee, joba' dseáng'^ 'né' e ja`jmée^ba' jóng. Jo fíng song jmití^na' jalé^ e júu^ quiá^-na' do, joba' ja`nicuó'^ Fidiée^ 'nú' dsee^- quiá^- jalé^ e jo.

*Dsíng'^ íng^ ta~ e féng'^ dsea` Fidiée^*

¹³ Jo fíí^-guíí' 'nú', dsea` rú'^naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^, fíng song íí^ la'ó^ 'nú' móo^-na' iihuíí', joba' í dsea` í 'né^- mí'r^- Fidiée^ e nijmicóo'^ dsea` do quiá^- jalé^ e jo. Jogui fíng song íí^ la'ó^ 'nú' e íaang` óo^na', joba' 'né^- e ó^-bre quiá^- e jmiféíí'^ Fidiée^.

¹⁴ Jogui song jaang` dsea` la'ó^ 'nú' ráaiíñ^ dsée'r~, joba' 'né^- e nitó'r^ jaléng'^ dsea` í quié' nifí^ quiá^- dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^ e laco' í dsea` í nimí'r^- Fidiée^ uii~ quiá^- í dsea` dsée'^ do e ni'leáam^biñ' do, jo la'eáang` cóo'^ júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^- nisúur^- capi'^ noo~ fí' guiaquí' í dsea` dsée'^ do, jo lajoba' ni'leáaiíñ'^ do. ¹⁵ Jogui mí~ já'^ líííñ^ e Fidiée^ niíí'r^- lajíí'^ e míí~reiñ' do, joba' ni'leáam^- í dsea` dsée'^ do jóng, jo la'eáang` cóo'^ Fíí'baa' e nitííng'^ tur calé^ catú^-. Jogui fíng song nica'ée^- í dsea` í lamí~ dsée'^ do dsee^-, joba' ni'íim^- Fíí'naa' dsee^- quiá'r^- jóng. <sup>16</sup> Jo fíí^-guíí' 'nú', dsea` rú'^naa', jmée^-na' júu^ la'ó^ rúng'^na' quiá^- jalé^ dsee^- e nicarøng'^na', jo míí~na' Fidiée^ uii~ quiá^- rúng'^na' cajo e laco' nitííng'^na'. Co' mí~ jaang` dsea` sing'^ teá' fí' guíú^- cóo'^ Dsea` Jmáang^- jo féng'^ í dsea` do Fidiée^ dseáng'^ e caniing^- í dsíí'r~, joba' eám' íng^ ta~ e 'gøng'^ e júu^ jo fí' quini~ Fíí'naa'.

¹⁷ Jo jmiguiéng'^ óo^na' quiá^- e calí^- ie~ malíí~ do ie~ cateáang` jaang` dsea` í café^ cuaiíñ~ quiá^- Fidiée^ fí' jmigüí' la í calisí' Líí^-. Jo í dseañu'^ í líííñ^ jaang` dsea` jmigüí' laco' lííng' jneaa~aa', dsu' mí~ cami'^ dsea` do Fidiée^ la'eáang` cóo'^ Jmiguí' quiá^- dsea` do e niqiuíng'^ e tuu~ jmíí', jo lajob calí^-. Joba' lajee^ 'ní' jíí^ dsí' ca'ná^ ja`catuu~ jmíí' fí' e guóo'^ uó^- jo. <sup>18</sup> Jo mí~ cangí' jo, í Líí^ do cami'^ tur Fidiée^ e nitú^tu jmíí', joba' lajob calí^-, catuub^tu jmíí', jogui canaam^tu cuó' jalé^ e jní' dsea` fí' guóo'^ uó^-.

¹⁹ Jo fíí^-guíí' 'nú', dsea` rú'^naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^, e song jaang` la'ó^ 'nú' í casíng'^ fí' guíú^- cóo'^ Dsea` Jmáang^, jo dsu' lajee^ jo ninaang` í dsea` do e nilítúng^- dsíí'r^ cóo'^ júu^ quiá^- dsea` do, jo song jaang`gui dsea` la'ó^ 'nú' cajméer^ e calinúu'^tu í dsea` do júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^, ²⁰ joba' güííííñ'^na' guíú^-, dsea` rú'^naa', e doñí' íí^ dsea` í niquí'^- nijíng'^ jaang`gui dsea` rúng'^ í ngóo' fí' ga, joba' í dsea` í jmóor^ e ni'íim^- jalé^ dsee^- e nirøng` í dsea` do, jogui nileám` í dsea` do e ja`nidséíñ'^ fí' lí~ 'lí' mí~ nití^- oor~ quiá'r^- e nidséíñ'^ fí' jmigüí' cóo'^.

Jo lajob nilí'.

Jo jíí'^ lanab fé'^ jí^ quiá^- Tiáa~.

Ji` la'uii~ e cajme' TŪ SIMÓN

*Júu` guicóo~ e catíng~* dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~

¹Jnea` sii` TŪ, jogui lín`n jaang` dsea` i casíng` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ e quiá~ niníi`i júu` quiá'r~, jo jmo'o e ji` la e catíng~ jaléng` 'nú', dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, i neáang` sisoó` sijóng` fí` caluu` fíi` góo`na, i neáang` fí` lí` se' Ponto cóo~gui fí` lí` se' Galacia jogui fí` lí` se' Capadocia cóo~gui fí` lí` se' Asia jogui fí` lí` se' Bitinia. ²Jo Tiquí`ii' Fidié~ nicaguíng` jaléng` 'nú' lami` jéeng`gui e laco' nilíng`na' dseáng~ dsea` quiá'r~ lí` laco' jíi~ e nica'f` dsíir'; jo e jo nicajméer` la'eáang` cóo~`ñia' Jmiguí` quiá~bre e laco' nijmée`na' núu`na' júu` quiá'r~. Jo la'eáang` cóo~`jmi`øøng~ Dsea` Jmáang~ e catuu` fí` dse` crúu`ba' nica'íng` jalé` dsee` quiá`na'.

Jo güi`ím~ba' güea` quiá'r~ lalíng` e laco' niliseeng`na' juguiá~ júu` røø`.

Nítab~ dsi`naa' e see~naa' cøøng` cóo~` Fidié~

³Jo majmifém`baa' Fidié~, Tiquiá` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, dsuco' la'eáang` e eám` guíiñ~ cóo~` jneaa`aa', joba' nicajméer` e lafa' nicangáang`naa' calé` catú~ la'eáang` e cají`tu Dsea` Jmáang~ mí` cangf` e cajúíñ~. Jo e jo nicuø` júu` ta` dsíib` qui`naa' e see~naa' cøøng` cóo~` Fidié~ <sup>4</sup>lajee` e sijeeng`naa' e nilíng`naa' lajíi~ jalé` e niguó` e catíi`naa' do e nicuø` Fidié~ jneaa`aa' e nisi`már` fí` ñifí~ quiá'r~. Jo jalé` e sijeeng`naa' do ja` tóo` jmiñ` fa' e nilíng` o'gui tóo` jmiñ` fa' e nilí`lí` o'gui fa' e nilíng` laco'gui cóo` lí`. <sup>5</sup>Jo co' jáb~ líng` 'nú' lajíi~ júu` quiá~ Fidié~, joba' dsea` í`bing` jmóo` í` 'nú' la'eáang` cóo~` e eáang` 'gøiñ` do; jo lajoba' nilí`na' e nileáang`na' jee` jalé` iihuí` e catíng~ jaléng` dsea` dsee~ dsea` qui` cartí` mí` tí` lí` nití` í` e Fidié~ nileáiñ~ lajaléng` jogui lajalé` e sea`.

⁶Jo la'eáang` e joba' íaang` óo` 'nú' lalíng`, nañí` fa' lajee` cateá` jangám~ dsingíng~na' jmiguiab` jalé` e huíng` fí` jmigüi` la. ⁷Jo e uiing~ e dsingíng~na' lajo e laco' cuø` lí` e ne`duu' su dseáng~ já~ líng`na' júu` quiá~ Dsea` Jmáang~. Co' e já~ líng`na' e júu` quiá~ Dsea` Jmáang~ do líi` lafa' cunée`: co' song iing~ dsea` nilita` dsíir` su dseáng~ já~ cunée` e do osi o' lajo é, joba' jang~ 'né` nisigui` do ni` jib~, jogui`ba' nilíi~. Jo eáang`gui quiíng` laco' cunée` e já~ líng`na' júu` quiá~ Dsea` Jmáang~ mí` ee`go huíng` dsingíng~na'. Jo nañí` fa' e cunée` do cuøøng` lí` íng~, dsu' e júu` quiá~ Dsea` Jmáang~ ja` líi` lajo, co' seab` lata~. Joba' song ja` nilítung~ óo`na' e já~ líng`na' e júu` jo, joba' nilí`m` Fidié~ 'nú' e guiúm~ba', jogui e yúb` niseáiñ` 'nú' mí` nití` í` e nigüéeng~tu Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ fí` jmigüi` la calé` catú~.

⁸Jo 'nú'gui, nañí` fa' ja` mí` cañíng`na' Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, dsu' eám` iing~na'r; jogui lana dseáng~ jáb~ líng`na' júu` quiá'r~, nañí` fa' ja` mí` cañíng`na' dsea` do. Jogui dseáng~ laniim` eám` íaang` óo`na' la'ie' e jíi~ ja` sea` júu` jial nifo`na' uii~ quiá'r~, ⁹co' la'eáang` íbre e caláang~na' jee` jalé` dsee~ quií`na'; co' lajoba' e íng`na' mí` já~ calíng~na' júu` quiá~ dsea` do.

¹⁰Jo lajíi~ mali`gui eáang` jaléng` dsea` i café` cuaiñ~ quiá~ Fidié~ cajmitíiñ` jogui ca'no'r~ e quiá~ jial nileáang` dsea` jee` jalé` dsee~ quiá'r~, jo cajím~biguir quiá~ jial guíung~ Fidié~ nijmér~ cóo~` 'nú'. <sup>11</sup>Jo cajmeab` Jmiguí` quiá~ Dsea` Jmáang~ júu` jaléng` i dsea` i café` cuaiñ~ quiá~ Fidié~ mali`gui eáang` do lajíi~ e iihuí` e 'né` nidsingíng~ Dsea` Jmáang~ jogui jial nilí`gøiñ` mí` níngf` jo; jogui jaléng` i dsea` í` cajméer` quijí` i i dsea` i nijáa` do, jogui e` jmiñ` e jíng~ e Jmiguí` quiá~ Fidié~ do e nijáa` i dsea` do. <sup>12</sup>Dsu' Fidié~ cajmea`bre i dsea` í` júu` e lajíi~ júu` e guiaiñ` do o' e quiáiñ~ do yaaiñ~, co' e jmicóo~` 'núb` e júu` do cajo. Jogui lanagui e lab e júu` jo e canúu`na' e nicaguia` yaam~ i dsea` i caguia` júu` quiá~ jial nileáang` dsea` jee` dsee~ quiá'r~ la'eáang` cóo~` Jmiguí` quiá~ Fidié~ e jáa` fí` ñifí~ quiá'r~. Jo lajalé` e la yaam~ ángeles i líng` guotiñ` Fidié~ cali`iñ~ cangár~ jogui cangáiñ` cajo.

Fidiée' iin̄ e ni'náng'naa' jee' dsee' quí'naa'

¹³ Jo fíi' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', guieeng' guíá' yaang'na' jogui í' óo'na' røø' lajii' e nijmée'na' dseáng' e ngocáng' óo'ba', jogui güiliseeng'na' e ta' óo'na' e ni'fing'na' lajii' e íaang' dsí' Fidiée' e nicuø'r' 'nú' mi' nití' í' e nijáa'tu Dsea' Jmáang' calé' catú'. ¹⁴ Jo cø' lanagui nilíng'na' dsea' i núu' júu' quíá' Dsea' Jmáang', joba' jo' jmée'na' lajii' e 'lí' e lí' áa'na' yaang'na' laco'gui lami' jmoo'na' ie' nú'gui e nilicuíng'na' Fidiée'. ¹⁵ Cø' 'né' niliseeng'na' laco' jaang' dsea' güeang' e ni'naang'na' jee' jalé' dsee' quí'na', dsuco' Fidiée'bing' i cató' 'nú' e ca'uíng'na' dsea' quíá'r', jo' íb' dsea' i líng' jaang' i güeang' i ja' dsee' røøng' jii' cøø'; ¹⁶ cø' lajob' fé' fí' ni' jì' quíá' Fidiée': "Güi'naang'na' jee' jalé' dsee' quí'na' e laco' nilíng'na' dsea' güean', dsuco' jnea' lín'n jaang' i güeang' i ja' dsee' røøng' jii' cøø'."

¹⁷ Jo niñib' 'nú' e røøb' ée' Fidiée' cøø' lajaléng' dsea', jo' quidsir' í' quíá' lajaang' lajaang' dsea' lí' jialcø' lí' dsee' quíá' dsea', jogui ja' jmóor' ta' guíng' dsea' cajo. Jo song' 'nú' fó'na' Teaa' fí'na' Fidiée', joba' contøøm' 'né' e nijmiféng'na' r' carjó' jmiñ' e ngíng'na' taang'na' fí' jmiçü' la. ¹⁸ Jo cø' ca'íee'na' laco' líng' dsea' cøøng' quí'na' e seeng'na' e ja' uíng' sea', joba' Fidiée'b' nicaleáaiñ' 'nú' jee' dsee' quí'na'. Jo dsu' 'nú' niñ'ba' guíá' e ja' caquí' e caláang'na' jee' dsee' quí'na' do cøø' jalé' e tóo' jmiñ' ni'fing', fa' cunée' osi' cutee' é, ¹⁹ dsu' caláam'ba' jee' jalé' dsee' quí'na' la'eáang' cøø' jmiøøng' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' e niing' eáang' e catuu' mi' catáin' fí' dse' crúu'. Jo dsea' do, i líng' Jo'se' Jiuung' i guíung' i ja' si'líng' jii' cøø', cajúin' uí' dsee' quí'ii'. ²⁰ Dsuo' lajii' malí'ba' nisi'fing' Dsea' Jmáang' e nidsing'íin' lajo, lajii' mi' nú'gui e nitiroo' jmiçü', dsu' lanagui nicatí' í', joba' nicagüem' bre' fí' jmiçü' la e laco' nijmér' lajii' ta' e si'fíñ' e laco' nijmicøø'r' 'nú'. ²¹ Jo la'eáang' cøø' Fíi'naa' Dsea' Jmáang', 'nú' nicajáang' yaang'na' fí' jaguó' Fidiée'; jo' i dsea' íbing' i cajmée' e cají'tu Fíi'naa' Dsea' Jmáang', jogui cajmээр' e casáng' dsea' do yá'; joba' 'nú' jáb' nicalíng'na' júu' quíá' Fidiée' jogui nisita'bi' óo'na' cøø' dsea' do cajo.

²² Jogui 'nú', la'eáang' e nicalinúu'ba' júu' quíá' Fíi'naa' Dsea' Jmáang', joba' lana nilíng'na' dsea' i jo' beáng'gui dsee' yaang' jogui i neáang' rúng' la'ó' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'; jo' lajob' 'né' cajo e nijmi'neáam'bi' dsea' rúng'na' dseáng' e ngocáng' óo'na' jogui cøø' jalé' bí' quí'na'. ²³ Cø' 'nú' lanagui nilíng'na' lafa' e nicangáang'tu' calé' catú', dsu' ø' e laco' nicangáang'tu' fí' jmiçü' la e seeng' tiquí' niquí'na' i cuøøng' líjúung'; cø' la'eáang' cøø' e júu' quíá' Fidiée' e ca'íng'na' do, cøø' e joba' nicalí' lajo. Jo' e júu' jo' ja' tóo' jmiñ' ni'fing', cø' latab' sea'. ²⁴ Cø' lalab' fé' fí' ni' jì' quíá' Fidiée':

Cø' lajii'm' dsea' jmiçü' líiñ' lafa' onuu';

jogui e 'gøiñ' do lí' lafa' lí' quíá' e onuu' do.

Cø' e onuu' do cateáb' té', cø' niliqui'ub';

jogui e lí' quíá' do nijjúb' cajo.

²⁵ Jo dsu' e júu' quíá' Fidiée' do ja' tóo' jmiñ' ni'fing', cø' latab' sea'.

Jo' e lab' júu' e quíá' jial' laang' dsea' jee' dsee' quíá'r' e nicagua' dsea' jee' 'nú'.

2

¹ Joba' fíi' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', túu'na' jalé' e 'lí' e quí' jmoo'na' fí' jmiçü' la, fa' mi' jmiçøøng'na' jaléng' dsea' rúng'na', jogui mi' jmicaang'na' cøø' jalé' júu' e fo'na', jogui mi' jmoo'na' e dsihuíng'na' quíá' jaléng' dsea' rúng'na', jogui mi' quíé'na' júu' adsee' cajo. ² Jmeáang' yaang'na' laco'gui jiuung' i tá' cangáang' e 'nó'r' yaang' fí' quíá' niquíá'r' e ni'í'r', cø' la'eáang' cøø' e joba' e cuaaiñ'; jo' lajobi' 'nú' cajo, cuøø' fí' yaang'na' e ni'fing'na' layaang' júu' quíá' Fidiée' la'eáang' cøø' Jmiguí' quíá'r' e laco' nidsicuáng'gui quí'na' cøø' jalé' e júu' jo, jo' lajoba' niléang'na' jee' jalé' dsee' quí'na'. ³ Cø' lana lajam'ba' eáang' já' nicalí'na' e dsím'ba' guíung' Fíi'naa' Dsea' Jmáang'.

Dsea' Jmáam'bing' i caguíng' Fidiée'

⁴ Joba' fñi' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', jmée'na' e nilicuíng'gui' Fíi'naa' Dsea' Jmáang', co' doñi' fa' ja' jii' dsea' jmi'güi' i dsea' do, dsu' f'bing' i caguíng' Fidié' e laco' líiñ' lafa' e cuu' e nisiguó' jogui e quíng' eáang'. ⁵ Jo lajoba' 'nú' cajo, Fidié' cajméer' e nilíng'na' lafa' cuu' e quíng', joba' cuó' f' yaang'na' e Fidié' nijmeáiñ' 'nú' ta' e lafa' nilí' coo' guá' güeang' quiá' Fidié', jogui e nilíng'na' lafa' jmidsea' quiá' Fidié' i jmoo' lajii' e iing' dsea' do, co' la'eáang' coo' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' cuó'na' Fidié' jalé' e catíñ' e laco' iáang' dsíir'. ⁶ Co' e lajoba' fé' f' ni' j' quiá' Fidié' mi' fé' cuaiñ' quiá' Dsea' Jmáang' lala:

Jnea' niquiee' e coo' cuu' quiá' tii' fñi' quiá' 'ñuu' f' Sión

jogui e cuu' job' e nisiguó' quié' e jogui eáam' quíng' cajo;

jo dsu' jaléng' dsea' i ja' líng' júu' quiá' Dsea' Jmáang',

ja' niligøoiñ' coo' e jo, co' Dsea' Jmáam'bing' líng' lafa' e cuu' do.

⁷ Jo jaléng' 'nú', dsea' i ja' líng'na' júu' quiá' Dsea' Jmáang', eáam' quíng' e cuu' do quí'na'; jo dsu' quí' 'nú', dsea' i ja' ja' líng'na' e jo, joba' nilitib' laco' fé' f' ni' j' quiá' Fidié' li' fé' lala:

E cuu' e ja' calijii' dsea' jmi'güi' quiá' tii' fñi' quiá' 'nur',

lanagui dseáng' cuu' laniim' nica'uíng' quiá' 'nú'.

⁸ Jogui litib' cajo laco' fé'gui f' ni' j' quiá' Fidié':

Jo coo' e cuu' jo

seem' dsea' i niquiung'.

Jo co' uí' e ja' jii' i dsea' do júu' quiá' Dsea' Jmáang', joba' caquiuiñ', dsuco' lajob' dseáng' si'íñ'.

⁹ Dsu' 'nú'gui nilíng'na' dsea' i nicaguíng' Fidié' e laco' nilíng'na' dsea' quiá'r', jogui nilíng'na' lafa' jmidsea' i jmoo' lajii' e iing' Fidié', jogui nilíng'na' lafa' coo' fñi' güeang' quiá'r'. Jo lajob' lí' e laco' niguiá'na' júu' quiá' jalé' e guiú' e cajméé' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' coo' 'nú', co' f'bre dsea' cató'r' 'nú' e laco' nilíng'na' dsea' quiá'r' i seeng' f' li' jneá' jir' e laco' jo' seeng'na' f' li' nuu' só' f' li' jmoo'na' ta' quiu' i 'líng'.

¹⁰ Jo 'nú', lami' jéeng'gui, dseáng' ja' lím'ba' dsea' fñi' quiá' Fidié', dsu' lanagui dsea' fñi' quiá' dsea' dob' nilíng'na'; jogui lami' jéeng'gui ja' mí' catíng'na' e fñi' líng' Fidié' 'nú', dsu' lanagui nicatíim'ba' lajo.

Né' liseeng'na' e jmoo'na' lajii' e iing' Fidié'

¹¹ Jo fñi' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i iin' eáang', dsea' i seeng'na' f' jmi'güi' la e sisoo' sijóng'na' f' caluu' fñi' góo'na', joba' fñi' i 'nú' e ja' cuó' f' yaang'na' e nijméé'na' jalé' e ga' e iing' ngúu' táang'na', co' mi' jmoo'na' lajo, joba' ni'íng' quí'na' yaam'ba' jóng. ¹² Jo ee'na' guiú' jee' jaléng' dsea' i ja' mí' cuíng' Fidié', co' nañi' fa' lana gab' fé' i dsea' f' uii' quí'na' e lafa' 'nú' líng'na' dsea' i jmoo' ta' 'léé', dsu' mi' nití' i' e nijáa'tu Dsea' Jmáang' calé' catú' f' jmi'güi' la, joba' i dsea' f' nijmifém'bre Fidié' cajo co' nililí'bre lajii' e guiú' e jmoo' 'nú' f' jmi'güi' la.

¹³ Jo la'eáang' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' jmi'goo'na' jogui jmití'na' jalé' ta' quiu' jaléng' dseata' quí'na': fa' jaléng' dseata' dsea' mogui' quiá' latøng' góo'na', ¹⁴ jogui i dsea' i casíng' i dseata' dsea' mogui' do e laco' dsea' do niquidsir' i' quí'na' jogui e nicuó'r' iihu' jaléng' dsea' i jmoo' ta' 'léé' jogui e nijmi'gór' cajo jaléng' dsea' i jmoo' jalé' e guiú'. ¹⁵ Dsuco' iing' Fidié' e ni'ee'na' rø' laco' si'í', jo lajoba' nitú' dsea' e fé'r' ga' uii' quí'na', jo i dsea' i 'léé' ja' mí' cangáñ' rø' jalé' e jmoo' do.

¹⁶ Jo güiliseeng'na' e jo' quié'gui nifí' quí'na' jalé' dsee'. Jo dsu' lajee' e seeng'na' lajo, ja' cuó' f' yaang'na' e sí' nifí' e nijméé'na' e ga'. Joba' fñi' i 'nú' e ee'na' guiú' laco'gui ée' dsea' i jmoo' lajii' e iing' Fidié'. ¹⁷ Jogui jmi'goo'na' jaléng' dsea' dseáng' laco' si'í', jogui jmi'neáang'na' jaléng' dsea' rúng'na' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' laco' catíng', jogui jmi'féng'na' Fidié', jogui lajobi jmi'goo'na' dseata' dsea' féng' quiá' latøng' góo'na' cajo.

E' uing' e cacá' Dsea' Jmáang' iihu'

¹⁸ Jòba' fñi-guúí jaléng' 'nú', dseà rú'naa' i líng' dseà 'léeng' quiá' dseà, e jmi'goo'ba' jaléng' fii' quií'na' jogui jmití'na' jalé' júu' quiá'r, dsu' o' dseáng' jii' cóo' fii'na' i féng' dsí' cóo' 'nú' 'né' jmée'na' lajò, dsu' lajòb 'né' jmée'na' cóo' i fii'na' i soo' dsí' cajo. ¹⁹ Co' guiá' guib' fíng' song jaang' dseà, la'eáang' e iin' jmér' lajii' e iing' Fidiéé', nijmér' té'r' cóo' jalé' e huíng' e cangíiñ' e ja' catíiñ'. ²⁰ Co' song cangongíng'na' e huíng' dsu' uí' e nicajmée'na' e ga', jòba' ja' eè' ta' íing' quií'na' jii' cóo' e nijmée'na' féng' áa'na' quiá' e huíng' do jóng. Jo song 'nú' cangíng'na' e huíng' dsu' uí' e nicajmée'na' e guiá', jogui e jmoo'ba' té'na' cóo' jalé' e huíng' do, jòba' e jo eáang' gui quíng' fí' quini' Fidiéé'. ²¹ Co' uii' e lajòba' e cató' Fidiéé' 'nú', co' mi' ca'íng' Dseà Jmáang' iihuí' uii' quií'na', ca'e'r' 'nú' jial e 'né' té'na' cóo' jalé' e huíng' lí' laco'gui cajmээр' 'ñia'r' mi' ca'íñ' iihuí'. ²² Jo Fii'naa' Dseà Jmáang' ja' ca'éer' jii' cóo' dsee' o'gui cajmigóoiñ' jii' jaang' dseà cóo' jalé' e fé'r'. ²³ Jo mi' casí' dseà júu' 'lé' dseà do, dsu' ja' cañiir' cóo' júu' 'lé' quiá' dseà í; jogui mi' cacuø' dseà jalé' iihuí' dseà do, dsu' ja' cañiir' e cuø'r' dsee' i dseà í, dsuco' lí' lí' e cajáng' 'ñia'r' fí' jaguó' Fidiéé', co' niñir' e quidsí' dseà do í' quiá' lajiiñg' dseà laco' catím'.

²⁴ Jo cacó' Dseà Jmáang' jalé' dsee' quí'naa' mi' cacár' jalé' iihuí' fí' dse' crúu' e laco' jneaa'aa' lafa' nicajúm'baa', co' jo' quiá'gui ta' quí'ii' jalé' dsee', jogui e laco' nisee'naa' e ee'naa' røø' laco' catíng'. Dsuco' Fii'naa' Dseà Jmáang' calihuíiñ' e catáin' fí' dse' crúu' e lí' laco' 'nú' nilí'na' e niliseeng'na' røø' laco' sí'í'. ²⁵ Dsuco' 'nú' lamí' jéeng'gui ngí'na' laco' ngí' jo'se' i sí'íim' i ja' seeng' fii', dsu' lanagui nicaquí' jiiim' yaang'na' e nicajmicuíng'na' Dseà Jmáang', jogui lana íb' dseà i ninée' ni' 'nú' jogui i nijmóo' í' 'nú' laco'gui jaang' dseà i jmóo' í' guiá' jo'se' quiá' contøng'.

3

Jial 'né' seeng' jaléng' dseà' sicúng' guó'

¹ Jòba' fñi-guúí 'nú', dseà rú'naa' dseà quiá' Dseà Jmáang', jaléng' 'nú' dseamí' 'né' nijmi'goo'ba' jaléng' dseañu' quií'na'. Co' song i' lajee' la'ó' dseañu' ja' ja' mí' calíiñ' júu' quiá' Fii'naa' Dseà Jmáang', dsu' song guiáb' ee'na' cóo'r', jangám' já' nilíiñ' e júu' jo' doñí' fa' ja' mí' casí'na'r' jii' camí' júu' quiá' dseà do. ² Co' mi' niní' jaléng' i dseañu' do e eáam' guiá' jalé' e jmoo'na' jogui e eáam' jmi'goo' rúng'na' cajo, jòba' jangám' ni'íñ' e júu' do jóng. ³ Dsu' o' jii' e jmáang' guiá' yaang'na' lí' caluu', fa' jalé' e sí'náang' guí'na' e jlo' osi quié'na' jalé' ní' cunée' é' osi jalé' mi'ñúung' e niguo'. ⁴ Co' guiá' gui jogui niing' gui fí' quini' Fidiéé' e jial guiá' jmáang' yaang'na' cóo' jalé' e í' ó'na', jogui e ja' jmicøng' yaang'na' cóo' dseà rúng'na', jogui e seeng'na' juguiá' júu' røø', co' lajii' e naba' e eáang'gui quíng' fí' quini' Fidiéé'. ⁵ Jo lajòb líng' jaléng' dseamí' i caliséng' malíi' i calicuíng' Fidiéé', co' jaléng' i dseamí' í' cajáng' yaaiñ' fí' jaguó' Fidiéé' jogui cajmi'gó'bir dseañu' quiá'r' cajo. ⁶ Jo lajòb cajmée' jaang' dseamí' i caliséng' malíi' i calisí' Sara, cajmée'bre núu'r' júu' quiá' dseañu' quiá'r' i calisí' Abraham jo' eáam' cajmi'gór' í. Jogui 'nú', dseamí', lafa' joo' i Sara dob líng'na' song jmoo'na' jmang' e guiá' jogui e ja' 'gó'na' jii' cóo' e jmoo'na' jalé' e jo.

⁷ Jogui jaléng' 'nú', dseà líng'na' dseañu', jmee'na' féng' áa'na' cóo' jaléng' dseamí' quií'na'. Jmi'goo'na'r' dseáng' laco' sí'í' e jmi'gó' dseà jaang' dseamí', jo' o' uí' lajii' e dseamí' dseáng' guir laco' dseañu' e 'né' jmée'na' lajò, dsu' lajòb 'né' jmée'na' cajo uí' e røøb' íng' Fidiéé' jneaa'aa' e see'naa' cøøng' cóo'r' lata', doñí' fa' dseañu' osi dseamí' é. Jòba' jmee'ba' lajò e laco' ja' eè' jníng' quiá' júu' quií'na' mi' fóng'na' Fidiéé'.

Jaléng' i íng' iihuí' uí' e jmóor' jalé' e guiá'

⁸ Jòba' fñi-guúí 'nú', dseà rú'naa', e güiliseem'ba' e guiá' la'ó' rúng'na', jogui e siing'na' røø', jogui e iing' rúng'na' laco' catíng' e jmóo' dseà quiá' Dseà Jmáang'. Jogui jmée'na' e guiúng'na' cóo' jaléng' dseà jogui e ja' jmi'jløng' yaang'na' cajo. ⁹ Jogui song i líing' dseà éer' ga' cóo' 'nú', jòba' ja' jmée'na' qui' táa' lajò cóo'r',

jogui song sí'r` 'nú` 'leáang-, dsu' 'nú'gui ja` 'né- e ngii-na' lajo quiá'r-, dsuco' o' lajo e 'né- jmée^na'. Co' lí^ lí 'né- mii-na' Fidiée` uii~ quiáb'- i dsea` la'f e laco' nijmigüeang'^neiñ', co' Fidiée`bing' i nicató' 'nú` e ni'íing'- na' güea'^ quiá'r-. <sup>10</sup> Dsuco' lalab fé' fí' ni~ jì' quiá'- Fidiée`:

ii` dsea` iing~ e niliseeng` guiá- fí' jmigüf la
jogui e seeiñ` juguiá- laco` jmiñ~,
'né- nijmeaiñ' í^ nisí'bre e laco' ja` nifé'r` ga`,
jo lajobi losuux~ cajo e laco' ja` nifé'r` júu^ adsee`.

¹¹ Jo 'né- e nitá^na' e jmoo'na' jalé' e ga`,
jo 'né- nijmée^na' jmang'- e guiá-

jogui 'né- nijmi'úung'na' e seeng`na' juguiá- júu^ røø` cóo'~ dsea` rúng'na'.

¹² Co' Fii'naa' jmoo'bre í^ jaléng' dsea` quiá'r- i jmoo' jalé' e guiá-,
jogui jáb'- núur` jalé' júu^ quiá'- dsea` í^ mi~ ee`gø mi'r` dsea` do,
dsu' 'ni' níim-bre jaléng' i dsea` i jmoo' ga`.

¹³ Co' jii~ jaang` dsea` cuøøng` lí' jmeaiñ' 'nu` ga` song jmi'úung'na' e jmoo'na' jmang'- e guiá-. <sup>14</sup> Dsu' car` jii~ e ee-na' e guiá- do ni'fím'-ba' e huíng', dsu' eáam' juguiá- quii- 'nú' song lajo. Joba' ja` fòøng'-na' quiá'- i dsea` i jmáng' 'nú' ga`, o'gui jmoo'na' 'gó'na' cajo. <sup>15</sup> Co' lí^ lí 'né- e nijmi'goo'na' Fii'naa' Dsea` Jmáang- e car` ngocáng` óo'ba', jogui 'né- e néeb' guiá- quii-na' contøøng- e ningii-na' quiá'- jaléng' dsea` i iing~ niliñí' cuaiñ` quiá'- lajii~ e nisita` óo'na' e nicuó'- Fidiée` 'nú'. ¹⁶ Dsu' mi~ ngii-na' quiá'- i dsea` í^, 'né- jmée^na' e jmi'goo'ba're jogui 'né- e ja` jmijløng'^ yaang~na' cóo'r~, jogui lajobi 'né- ee-na' guiá- e jo` í^ áá'na' jalé' e ga` e lami~ jmoo'na' lami~ jéeng`gui, jo lajoba' jaléng' i dsea` í fé' ga` uii~ quiá'- jalé' e guiá- e jmoo'na' do nilí' í^ líim-bre quiá'r- yaaiñ` cóo'~ lajii~ e fé'r` do.

¹⁷ Co' guiá- gui e ni'íing'-naa' iihuí' uii~ e jmoo-naa' e guiá- song lajo iing~ Fidiée`, dsu' ga`guib lí' e ni'íing'-naa' iihuí' uii~ e jmoo-naa' jalé' e ga`. <sup>18</sup> Co' ñiab' Fii'naa' Dsea` Jmáang- cacár- iihuí' cartí' cajúñ- uii~ dsee- quí'naa', co' lajo nisi'f' e nidsingíiñ- cóo' ya' lata` røø` jmigüf. Dsuco' ír` líiñ' jaang` i ée` røø` i ja` dsee- røøng~, dsu' cajám' 'ñia'r' e cacár- iihuí' uii~ quiá'- jaléng' jneaa~aa', dsea` líng'naa' dsea` dsee- dsea` quí', e laco' nitøø' jneaa~aa' fí' quini` Fidiée`. Jo ír` cajnga' dsea` quiá'r- lafa' jaang` dsea` jmigüf, dsu' cají'b'tur la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée`. ¹⁹ Jo la'eáang` cóo'~ e Jmiguí' quiá'- Fidiée` do e jmicóo'~ quiá'r- do cangór- e cangoguiar` júu^ quiá'- Fidiée` jee~ jaléng' 'líi~ i sijñíng` cartí' mi~ nití- í^ e Fidiée` quidsí' í^ quiá'r-. ²⁰ Jo jaléng' i dsea` í^ laam-bre cajméer` ie~ maliñ`gui do, ie~ lami~ seeng`gui Noé, ie~ lami~ cajéeng` Fidiée` e féng' dsíir` cóo'~ ír` do lajee` e lí' e móo' dsée- do e fí' lí- caláang- jñíng- dsea` sinúu` quiá'- Noé la'eáang` fí' dsíí' e móo' do mi~ ca'á' jmiñ` fí' jmigüf la. <sup>21</sup> Co' e jmiñ` jo guóng' lafa' jmiñ` cóo'~ e saang` dseab, dsuco' la'eáang` cóo'~ e joba' e cuø' lí- e caláang-naa' jee~ dsee- quí-ii'. Dsu' e saang` dsea` jmiñ` do ofa' guóng' e jgíng- ngúu' táang` dsea`, co' lí^ lí' guóng' e 'né- mii~naa' Fidiée` e ni'íiñ- dsee- quí-ii' e laco' jo` lí'guí' dsea` dsee-. Jo dsu' jo` lí'naa' lajo, co' nicajgáang-naa' jmiñ` uii~ e cají'tu Fii'naa' Dsea` Jmáang- mi~ cangí' e cajúñ-. ²² Jo mi~ cangí' e cají'r` do, cangám'- tur fí' ñifí-, jo lana dob niguiñ- lí' lí' dsée' laco' guíing~ Tiquiá'r^ Fidiée`, jo fí' job quier` nifí' quiá'- jaléng' ángeles i líng' guotíir- cóo'~ gui jaléng'gui dsea` guí i 'gøng' jogui jaléng' i óo' ta~ cajo.

4

Majmicóo'~naa' dsea` rú'naa' lí^ laco' e cangíng'naa' e cacuø' Fidiée` jneaa~aa'

¹ Joba' fíi-guá' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e lí^ laco'gui cangóngíng- Dsea` Jmáang- iihuí' lajee` táaiñ` fí' jmigüf la, joba' lajob 'nú' cajo 'né- e jmée^na' té'ba' jogui e féng' óo'na' mi~ ningíng-na' e huíng'. Jo doñí' ii` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i ngíng' e huíng' fí' jmigüf la, nica'ím- bí' quiá'- dsee- quiá'- i dsea` í^.
² Jo co' lajob lí', joba' jo` 'né- jmér- lajii~ e iing~ ngúu' táaiñ` laco'gui la jmoo' dsea` i si'niim~bi cóo'~ dsee- quiá'-, dsu' lana 'né- nijmitir~ lajii~ e iing~ Fidiée` lata~ seeiñ`.

³ Dsu' té' jí' lana e jmoo'na' laco'gui la jmoo' dsea' i ja' cuíng' Fidiéé'; co' 'nú', ie' nú' gui e calicuíng'na' dsea' do, cajmee'na' jalé' e ga' e ja' dseeng', fa' mi' suung'na' jalé' e sea' fí' jmigúí, jogui jmoo'na' ta' güíng' cóo' dseañ' osi dseam' i o' quí' na', jogui jmoo'na' ta' í', jogui jmoo'na' ta' gø' cúng', jogui eáang' ta'na' mí' fí' lí' néé' júu', jogui jmiféng'na' jaléng' diéé' i o' já'. ⁴ Jo laco' 'nú' nicatá'ba' lana e jmoo'na' jalé' e ga' do, joba' eáam' dsigá' dsí' jaléng' i dsea' i jmoo'bi e 'lí' do cóo' 'nú', jogui gab' nífé'r' uí' quí' na' cajo. ⁵ Jo dsu' jaléng' i dsea' í' niguiéeb' jmi' mi' niguiéer' cuente quíá'r' fí' quini' Fidiéé', dsea' ninéé' guí' quíá'r' e niquidsir' í' quíá' jaléng' dsea' jmigúí i seeng'gui cóo' gui jaléng' dsea' i nicajúng' cajo. ⁶ Jo dsu' uí' e lajob lí', joba' nicagua' dsea' júu' quíá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' i dsea' i nicajúng' do e laco' e caliséiñ' fí' quini' Fidiéé' e cajmicóo' Jmiguí' quíá' Fidiéé' quíá'r', nañi' fa' nicatidsib' í' quíá'r' lajee' e seeiñ' fí' jmigúí' la.

⁷ Jo jo' huø' róo'gui jmigúí' e nidsijéé' lají' e si' quíá' Fidiéé' e nidsijéé'. Joba' fí' i 'nú', dsea' rú'naa', í' óo'na' laco' catíng', jogui ñiim'bi óo'na' e laco' lí'na' e fong'na' Fidiéé' e ngocáng' óo'na' mi' ee'go mí'na'r. ⁸ Dsu' niing'gui eáang' e nijmi'neáang'na' dsea' rúng'na' e ngocáng' óo'na', dsuco' mi' jmi'neáang'na' rúng'na', joba' nilí' niliféng' óo'na' quíá' rúng'na' doñi' fa' sea' jmiguiú' dsee' quíá'r'. ⁹ Jogui íim'ba' e iáang' óo'na' jaléng' dsea' cóo' júu' rø' mi' i' guilíng' fí' quí' na'. ¹⁰ Jogui 'né' jmicóo' rúng'na' laco' si' í', dseáng' lí' laco' jí' e catíng' e cangíng'na' quíá' Fidiéé' lajaang' lajaang'na'. ¹¹ Jogui song i' 'nú' cangíng'na' e guia'na' júu' quíá' Fidiéé', 'né' fo'na' e júu' jo laco' iing' Fidiéé' e fo'na'. Jogui mi' i' jaang' 'nú' ngíng'na' e jmoo'na' co' ta' e jmoo'na' lají' e iing' Fidiéé', 'né' jmé'na' e jo dseáng' la'eáang' cóo' b' e cuø' dsea' do 'nú'. Jo lajaléb' e jmoo'na', jmee'ba' dseáng' laco' nijmiféng'na' Fidiéé' la'eáang' cóo' Fí'naa' Dsea' Jmáang', co' íb' dsea' i féng' jogui i 'gøng' lata'. Jo lajob 'né' niliti'.

Mí' íng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' jalé' iihuí'

¹² Jo lalab' fí' túu' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', ja' jmoo'na' e dsi'gó' óo'na' mi' ngíng'na' jee' jalé' iihuí' uí' e líng'na' dsea' quíá' dsea' do, jogui ja' í' áa'na' e jí' 'nú' dsingíng'na' lajo. ¹³ Dsuco' o' lajo e 'né' jmé'na', co' lí' lí' 'né' e cuø' b' rúng'na' e jmi'íáang' óo'ba' lají' e iihuí' do, co' lajob e cangongíng' Dsea' Jmáang' fí' jmigúí' la, jo lajoba' nili'íáang' óo'na' mi' nimó'na' e nijáa'tu Dsea' Jmáang' fí' jmigúí' la cóo' e laniing' 'gøiñ' do. ¹⁴ Jo jugui' quí' na' song i' dsea' i sí' 'nú' júu' 'lí' uí' e líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', co' contøom' seeng' cóo' 'nú' e Jmiguí' jlo' niing' quíá' Fidiéé' do. ¹⁵ Jogui song i' 'nú' móo'na' iihuí', dsu' gab' lí' song e iihuí' do ca'íng'na' uí' quíá' e cajngang'na' dsea', osi quíá' e jmoo'na' i', osi quíá' e nica'lee'na' é, osi quíá' e quíng'na' jee' jalé' e ja' e cuaiñ' quí' na'. ¹⁶ Jo dsu' song e iihuí' e móo'na' do ca'íng'na' uí' quíá' e líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', joba' ja' 'né' jmé'na' e i' líng'na', co' lí' lí' 'né' e jmiféng'gui' Fidiéé' uí' quíá' e jo.

¹⁷ Jo lanagui nicatí' í' e Fidiéé' niquidsir' í' quíá' jaléng' dsea' jmigúí', jogui nináng' lajee' la'ó' jneaa'aa', dsea' lí'naa' dsea' quíá'r'. Jo co' lajob lí', joba' jialgui tí' ga' iihuí' nidsingíng' jaléng' dsea' i ja' núu' júu' quíá' Fidiéé'? ¹⁸ Jogui laco' fé' fí' ní' j' quíá' Fidiéé' lala: "Song jaléng' i dsea' i guíng' laco' si' í' huím' nileáiñ' jee' dsee' quíá'r', joba' jialgui tí' ga' nidsijéé' cóo' jaléng' dsea' i 'líng' jogui cóo' i beáng' dsee' yaang'?" ¹⁹ Jo song cuø' Fidiéé' fí' e íng' jaléng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' iihuí', joba' jaléng' i dsea' í' 'né' jmé'bir' jmang' e guí', jogui nijáng' yaaiñ' car' ngocáng' dsí'r' fí' quini' Fidiéé' i cajmeáang' ír' do, co' dseáng' jmitib' Fidiéé' jalé' júu' quíá'r'.

5

Júu' í' 'goo' e catíng' jaléng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'

¹ Jo lanagui iin' n nifón' jaléng' dsea' cóong' i quíé' nifí' quí' na' jee' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', co' jnea' lín' n jaang' i quíé' nifí' laco' íbre cajo, jogui

camó⁻bíi jalé[^] iihuí[^] e cangongíng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí[^] dse[^] crúu[^], jogui nitím⁻baa cajo laco[^] i dseá[^] í e nimoo[~] o e laniing⁻ 'gøng[^] quiá[^] Dsea⁻ Jmáang⁻ mi[~] nijáa[^] tur fí[^] jmigüí[^] la. ² Joba[^] fíi⁻ i 'nú[^]', dseá⁻ líng[^] na[^] dseá⁻ cóong[^] i quié[^] nifí[^], jmee⁻ na[^] í jaléng[^] dseá⁻ i cangíng[^] na[^] i nicane⁻ ní[^] na[^] i nicacuøng[^] Fidiéé[^] 'nú[^]', co[^] i dseá⁻ í líiíi[^] lafa[^] jo[^] se[^] quiá[^] Fidiéé[^]. Jogui jmee⁻ ba[^] e jo e ngocáng[^] óo[^] na[^] laco[^] gui iing⁻ Fidiéé[^], jo ja[^] jmée[^] na[^] e laguidseaang[^] o[^] gui e laco[^] dsináang[^] na[^] cuu⁻ cajo. Dsu[^] jmee⁻ ba[^] jalé[^] e jo e íaang[^] óo[^] na[^]; ³ jo ja[^] 'né⁻ jmée[^] na[^] lafa[^] dseá⁻ fii[^] i laguidseaang[^] quiu[^] ta[^] quiá[^] jaléng[^] dseá⁻ quiá[^], dsu[^] lí⁻ lí⁻ 'né⁻ e nijmi[^] úung[^] na[^] e ni[^] ee⁻ na[^] røø[^], jo lajoba[^] cuøøng[^] nijøø⁻ i dseá⁻ quií⁻ na[^] do e nijmér⁻ laco[^] sí[^] í cajo. ⁴ Joba[^] mi[~] tí[^] lí⁻ nijáa[^] tu Dsea⁻ Jmáang⁻, i dseá⁻ i laniing⁻ do i jmóo[^] lafa[^] ta[^] ní[^] jo[^] se[^], joba[^] 'nú[^]' ni[^] íing[^] na[^] lají[^] e sí[^] íing[^] na[^] quiá[^] Fidiéé[^] e jlo[^] eáang[^] e ja[^] tóo[^] jmí[^] fa[^] e ni[^] íing[^].

⁵ Jogui lajobi[^] 'nú[^]' cajo, jaléng[^] siming[^], 'né⁻ jmée[^] na[^] núu[^] na[^] jogui e jmi[^] goo[^] na[^] jaléng[^] dseá⁻ cóong[^]. Jo lajíng[^] 'nú[^]' ja[^] 'né⁻ jmée[^] na[^] jløng[^] na[^] quiá[^] rúng[^] na[^], dsuco[^] lalab fé[^] fí[^] ní⁻ jì⁻ quiá[^] Fidiéé[^] lí⁻ fé[^] lala:

Dseáng⁻ teá[^] sée[^] Fidiéé[^] quiá[^] jaléng[^] dseá⁻ i jmicøøng[^] yaang[^],

dsu[^] eáam[^] guiú⁻ jmicóo[^] r⁻ jaléng[^] dseá⁻ i ja[^] jmóo[^] lajo dsu[^] ní⁻ bre e 'né⁻ e nijmicóo[^] Fidiéé[^] quiá[^] r⁻.

⁶ Joba[^] cuøø[^] fí[^] yaang[^] na[^] e Fidiéé[^] nicár[^] nifí[^] quií⁻ na[^], co[^] íb[^] dseá⁻ laniing⁻ 'gøng[^] cajo, jo lajoba[^] niseáiñ[^] 'nú[^] yú[^] mi[~] nití⁻ í[^] quií⁻ na[^]. ⁷ Joba[^] fíi⁻ i 'nú[^]', dseá⁻ rú[^] naa[^] dseá⁻ quiá[^] Dsea⁻ Jmáang⁻, 'naang[^] na[^] ca[^] jalé[^] fí[^] í[^] dsí[^] e seeng[^] na[^] fí[^] jmigüí[^] la jo guiá[^] na[^] jalé[^] e jo fí[^] jaguó[^] Fidiéé[^], dsuco[^] dseá⁻ dobing[^] i eáang[^] to[^] fíing[^] 'nú[^]' contøøng⁻.

⁸ Jogui 'né⁻ e í[^] áa[^] na[^] røø[^], jogui cajo 'né⁻ e síniing[^] áa[^] na[^] contøøng⁻ e laco[^] ja[^] nijmigøøng[^] fii[^] i 'líng[^] 'nú[^]', dsuco[^] í[^] dseáng⁻ 'ní[^] níim⁻ bre jneaa[^] aa[^] e ngír[^] fí[^] la fí[^] na lafa[^] jaang[^] ie[^] e 'náng[^] ne[^] líng[^] i nisáng[^] ne[^]. ⁹ Dseáng⁻ ja[^] cuø[^] na[^] fí[^] e fii[^] i 'líng[^] do nijmér⁻ e nijmigóøiñ[^] 'nú[^] lajo, jogui jie[^] mí[^] tiúung[^] na[^] e já⁻ líng[^] na[^] júu[^] quiá[^] Dsea⁻ Jmáang⁻, co[^] níi[^] na[^] e jaléng[^] rúng[^] dseá⁻ quiá[^] Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng[^] fí[^] la'úng⁻ fí[^] jmigüí[^] røøb[^] ngíiñ[^] iihuí[^] laco[^] 'nú[^]'. ¹⁰ Dsu[^] mi[~] ningí[^] e nica[^] íing[^] 'nú[^]' jalé[^] iihuí[^] lajee[^] cateá[^], job mi[~] nijmé⁻ Fidiéé[^] e ni[^] uíing⁻ na[^] dseá⁻ guiúng⁻ dseáng⁻ laco[^] sí[^] í, jogui nijmér⁻ e nisíng⁻ na[^] teá[^] gui fí[^] guiú⁻ cóo[^] Dsea⁻ Jmáang⁻, jogui e nita[^] óo[^] na[^] e Fidiéeb[^] dseá⁻ nicá[^] nifí[^] quií⁻ na[^]. Dsuco[^] dseá⁻ dobing[^] i eáang[^] 'neáang[^] jneaa[^] aa[^], jo nicatø[^] r⁻ jneaa[^] aa[^] cajo e laco[^] ni[^] uíing⁻ na[^] dseá⁻ i seeng[^] cøøng[^] cóo[^] r⁻ lata[^] colíing[^] cóo[^] Jóor[^] Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹¹ Jo eáang[^] laniing⁻ 'gøng[^] dseá⁻ do lata[^] jee[^] jalé[^] e sea[^] fí[^] jmigüí[^]. Jo lajob 'né⁻ niliti[~].

Júu[^] guicóo[^] e lidséng[^]

¹² Jo la'eáang[^] cóo[^] Silvano, jaang[^] dseá⁻ rú[^] naa[^] i dseáng⁻ i lajang⁻ líng[^] dseá⁻ quiá[^] Dsea⁻ Jmáang⁻, nicajmée[^] e e jì[^] jiu[^] la e laco[^] nifón[^] n[^] 'nú[^]' jogui e nicuøøø[^] 'nú[^]' bí[^] e laco[^] nijmitaa[^] óo[^] na[^] e lajalé[^] e güea[^] e nica[^] íing[^] na[^] do cuø[^] lí⁻ dseáng⁻ e lajam⁻ ba[^] 'neáang[^] Fidiéé[^] 'nú[^]'. Joba[^] fíi⁻ i 'nú[^]' e lajob 'né⁻ jmée[^] na[^] e teáam⁻ bi[^] teá[^] fí[^] lí⁻ niteáang⁻ na[^] cóo[^] Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹³ Jogui jaléng[^] dseá⁻ quiá[^] Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáang[^] fí[^] Babilonia i nicaguíng[^] Fidiéé[^] do laco[^] gui nicaguíñ[^] 'nú[^]', guiéiñ[^] júu[^] guicóo[^] quií⁻ na[^] cajo, jogui lajobi[^] i jóo[^] o[^] i sii[^] Marcos. ¹⁴ Jogui se[^] na[^] guoo[^] rúng[^] na[^] mi[~] jíng[^] rúng[^] na[^] uii[^] e 'neáang[^] rúng[^] na[^]. Jogui güiliseem[^] ba[^] juguiú⁻ júu[^] røø[^] lajíng[^] na[^] dseá⁻ líng[^] na[^] dseá⁻ quiá[^] Fíi[^] naa[^] Dsea⁻ Jmáang⁻.

Jo jíi[^] job quiá[^] lana.

Jo lanab jíi[^] fé[^] jì⁻ la'uii[~] quiá[^] Tú[^] Simón.

Ji e catí tú e cajme' TÚ SIMÓN

¹Jnea TÚ Simón, jaang` dsea` i jmoo` lajii` e iing` Fii`naa' Dsea` Jmaang` jogui i shii` cuaii` quia`r, jmo`o e ji` la e catiing` 'nu`, dsea` i røø` nicangfiing`na' e ja` ling`na' juu` quia` Fii`naa' Dsea` Jmaang` laco`gui nicangfiing` jnea` e ja` linaa' juu` quia` dsea` do cajo, co' eaa`ng` guiung` Fidié` coo` jneaa`aa' e nicaleaaii` jneaa`aa' jee` dsee` quii` la'eaa`ng` coo` Fii`naa' Dsea` Jmaang`. <sup>2</sup>Jogui fim`ba' laling` e gúea` quia` Fii`naa' Dsea` Jmaang`, jogui guiliseeng`na' juguiú` juu` røø` la'eaa`ng` e nicuúing`na' Fidié` coo` gui`nia` Dsea` Jmaang` cajo.

Jial ling` dsea` quia` Dsea` Jmaang`

³Jo lalab` fii` i`nu`, dsea` ru`naa' dsea` quia` Dsea` Jmaang`, e la'eaa`ng` coo` gúea` 'gøng` quia` Fidié`ba' nicangfiing`naa' jalé` e 'né`naa' e quia` jial` nilisee`naa' laco` catiing` e seeng` dsea` quia` Dsea` Jmaang`, co' nicatø` i` dsea` do jneaa`aa' la'eaa`ng` coo` gúea` quia`r` jogui la'eaa`ng` coo` e eaa`m` guuii` e laco` nilicuúing`naa'r. ⁴Joba' la'eaa`ng` coo` jalé` e nicangfiing`naa' do, nicacuøb` Fidié` juu` quia`r` e niifing`naa' jalé` e jlo` niguu` quia`r, jo` jalé` e juu` e nicacuø` Fidié` do eaa`m` 'gøng` jogui eaa`m` quúing` cajo, co' la'eaa`ng` coo` e juu` joba' e nicangfiing`na' e nica`naam`ba' jee` jalé` e 'li`, fa' jalé` e lf` dsii` yaang` dsea` e sea` fí` jmiigüi` la, jogui nicangfiing`na' e niliing`na' dsea` i seeng` cøøng` coo` dsea` do. <sup>5</sup>Jo uii` e cajmee` Fidié` jalé` e jo` quii`na', joba' 'né` e jmi`úung`na' e jmicuúam`bi` e ja` ling`na' juu` quia` Dsea` Jmaang`; jo` coo` e jo` 'né` jmée`bi` lajii` e guiú` coo` dsea` rúng`na' laco` catiing`; jo` coo` e jo` 'né` nijmee`bi` quijí` jial e laco` nilicuúing`gui` Fidié`; ⁶jo` coo` e jo` 'né` jmée`na' jialco` ja` lf` áa`na' yaang`na'; jo` coo` e jo` 'né` cuø` bi` yaang`na' e féng` áa`na' nañi` fa' e ngiing`na' iihuú; jo` coo` e jo` 'né` e dseang` lajang` nijaa`ng` yaang`na' fí` jaguó` Fidié` e nijmee`na' lajii` e iing` dsea` do; <sup>7</sup>jo` coo` e jo` 'né` jmée`bi` quijí` e nijmicoo` rúng`na'; jo` coo` e jo` 'né` jmée`na' e nijmi`neaa`ng`na' dsea` rúng`na'.

⁸Joba' song` 'nu` jmi`úung`na' e jmoo`na' jalé` e la, jogui jmoo`bi` jalé` e jo` laco` si`f, joba' fim`ta` quii`na' e nilicuúing`gui` Fii`naa' Dsea` Jmaang` jogui cajo seab` uing` quia` jalé` e jmoo`na' do. <sup>9</sup>Jo dsu` jaléng`gui` dsea` i ja` jmoo` jalé` e juu` la lii` lafa` jaang` dsea` tiuum` osi jaang` dsea` i jo` jné` røø` é, co' nica`im` dsii` e Fidié`bing` ca'fiing` jalé` dsee` quia`r` e laco` ca'uíng` dsea` do jaang` dsea` guiung` mi` calí` ja` lii` juu` quia` dsea` do.

¹⁰Joba' fii` guú` 'nu`, dsea` ru`naa' dsea` quia` Dsea` Jmaang`, e 'né` jmi`úung`na' e niliseeng`na' e laco` cuø` li` e dseang` nicatø` Fidié` 'nu` jogui e nicaguú` 'nu` cajo. Jo` song` jmoo`ba' lajo, joba' ja` dseaa`ng` quii`na' e nijjuung`na' fí` ni` dsee`. <sup>11</sup>Jogui song` jmée`na' jalé` e jo` cajo, jo` lajoba' nilita` oo`na' e Fidié`bing` ni'ing` 'nu` coo` e guiú` fí` jmiigüi` coo` fí` li` guúing` Fii`naa' Dsea` Jmaang` quia`r` ta` lata, i` dsea` i` caleaa`ng` jneaa`aa' jee` jalé` dsee` quii`.

¹²Joba' dseang` nijmee`bi` e nijmiguúem`bi` áa`na' jalé` e juu` na` contøøng`, nañi` fa' lajam` e niñi`na' e juu` jo` jogui e niteaa`ng`na' teá` fí` guiú` coo` dsea` do lf` laco` jii` e nica`e` dsea` 'nu`. <sup>13</sup>Dsu` jnea`gui` lajee` e seen` fí` jmiigüi` la` lín`n e catiim`baa` e niliúun`n` 'nu` e niguiéng` áa`na' jalé` e juu` na. <sup>14</sup>Dsu` lanagui` Fii`naa' Dsea` Jmaang` nicajmea`r` jnea` juu` e jo` huøø` seeng` guú` fí` jmiigüi` la, ¹⁵joba' dseang` nijmee`bi` bi` e niguiéem`bi` áa`na' e juu` la` mi` ningf` e ningán`n` fí` jmiigüi` coo`.

Mi` cangá` dsea` jial` tíi` 'gøng` Dsea` Jmaang`

¹⁶Jo nica`e`naa' 'nu`, dsea` ru`naa', quia` jial` tíi` 'gøng` Fii`naa' Dsea` Jmaang` jogui jial` líi` mi` nijaa`túr` fí` jmiigüi` la` calé` catú`, jo` dseang` lajang` e juu` jo, jo` o` juu` e cuøøng` nijmi`uíng` dsea` e nijmé`r` e ja` mí` cangar, co' dseang` e ja` e cane`naa' coo` jmini`naa' yee`baa' jial` tíi` 'gøng` Fii`naa' Dsea` Jmaang`. <sup>17</sup>Co' cane`baa' mi` ca'e'

Tiquí'ii' Fidiéé' jnea' jial líng' Dsea' Jmáang' cóo' jalé' e niing' 'gõin' do, jogui ie' job canú'na' mi' café' Fidiéé' catí' ñifí' quiá'r' lala cuaiñ' quiá' Dsea' Jmáang': "I lab Jóó'ó i 'neáan' eáang', jo dsíng' iáang' dsii' cóo'r'." ¹⁸ Jo jneab' dsea' canú'naa' e júu' jo e jáá' tí' yú' jmigüí, co' taam' baa' cóo' Fí'naa' Dsea' Jmáang' e fí' yú' mó' e güeang' do ie' jo.

¹⁹ Jo e jo dseáng' e lita' gui dsí'naa' e já' e júu' e caguia' jaléng' i dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéé' malí' gui eáang', jo e júu' job dseáng' 'né' e jmi'goo' 'nú' cajo, co' e júu' jo lí' lafa' coo' j' quiá' candí', jo e joba' jmáng' dsea' ta' mi' canú'. Jo e jo jneá' cartí' nijneá' e jmi' e nití' mi' nijáa'tu Dsea' Jmáang' fí' jmigüí la e líiñ' lafa' i núu' ée' i camíng' i jnéeng' fí' yú' jmigüí mi' la'ee'. Jo ie' jo jaléng' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quiá'r', jo niliseeng' gui' lafa' fí' lí' núu', co' ni'uíng'na' dseáng' laco' la líng' dsea' do 'ña'r'. ²⁰ Jo dsu' e júu' laba' iin' n e niliñ'na', e jí' coo' júu' e cajme' jaléng' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéé' fí' ni' j' quiá'r' dseáng' ja' café'r' o'gui cajméer' júu' e guóng' e júu' jo dseáng' laco' iin' yaaiñ'. ²¹ Co' jaléng' i dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéé' do ja' café'r' júu' dseáng' laco' i' dsí'r' yaaiñ', co' lí' lí' café' jaléng' i dsea' do la'eáang' cóo' 'ña' Jmigüí quiá' Fidiéeb'.

2

Jaléng' dsea' i e' júu' e o' já'
(Judas 4-13)

¹ Jo lala fí' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', e lami' jéeng' gui calisém' dsea' jee' dsea' Israel i cajmícaang' e café'r' cuaiñ' quiá' Fidiéé', dsu' o' já', co' e júu' e caguia' do jmang' júu' e o' já'; jogui lajee' lanab cajo niliseeng' dsea' i nijmícaang' e líiñ' tifa' i e' júu' quiá' Fidiéé', dsu' júu' e o' já' ba' ni'ér' jee' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'. Jo jaléng' i dsea' la'f' e íim' ni'ér' e júu' e 'léé' do e o' já', jogui nífé'r' ga' uii' quiá' Fí'naa' Dsea' Jmáang', jogui i dsea' la'f' fé'r' e ja' cuíñ' i dsea' i caquí' jalé' dsee' quiá' dsea' jmigüí. Joba' lajmináb' niquidsí' Fidiéé' í' quiá' i dsea' la'f', jogui nicuø' reiñ' iihuí' cajo e catíñ' uii' quiá' jalé' e nicajméer' jogui e mí' 'noo'bi' jmóor'. ² Jo fíim' dsea' niligøiñ' cóo' e júu' e o' já' do, jo nisíng' tu yaaiñ' e fí' ga' do, jo uii' jaléng' i dsea' la'f' gab' nífé' dsea' uii' quiá' fí' guí' quiá' Dsea' Jmáang'. ³ Jo uii' e lí' dsí' jaléng' i dsea' i e' jalé' e 'lí' do cuub', joba' nilí'r' e nijmigøiñ' 'nú' cajo cóo' jalé' e júu' e o' já' e er' do. Jo dsu' nisíjéeb' e fí' lí' 'lí' do quiá'r' fí' lí' jo' mí' sea'gui, dsuco' tí' nití' í' e Fidiéé' niquidsí' í' quiá'r'.

⁴ Jo nine'naa' guí' e ja' ca'íng' Fidiéé' dsee' quiá' jaléng' ángeles i ca'ée' dsee', dsu' lí' lí' cangojéiñ' fí' lí' 'lib' jaléng' í' jo fí' lí' núu' sòb' caseáang' neiñ' do e si'ñúuñ' do cóo' ñí' cadena cartí' mi' niquidsí' Fidiéé' í' quiá' do. ⁵ Jogui lajobi nine'naa' guí' e ja' ca'íng' Fidiéé' dsee' quiá' jaléng' dsea' dsee' dsea' qui' i caliséng' malí', co' ie' jo Fidiéé' cacuø' reiñ' do iihuí' e cajméer' e ca'á' jmi' fí' la'úng' fí' jmigüí e quiá' cajúm' lajím' dsea' i soo' dsí' i cajmíe' ga' do. Jo dseáng' lají' Noébing' i caseáang' gui, co' jí' í'bing' i ca'ée' e guí' laco' catíng' fí' quini' Fidiéé', jo lajob cajo caseáam'bi guíang' gui dsea' sinúu' quiá'r' ie' jo. ⁶ Jogui lajob cajo ca'íim' Fidiéé' jaléng' dsea' i seeng' fí' fí' Sodoma cóo' gui fí' fí' Gomorra e cacóo' eáang' fí' jo cartí' cajé' yaang' fa' e laco' niliñ' jaléng' dsea' i niliseeng' cøong' gui e lajob iihuí' ni'íng' jaléng' dsea' i jmóo' ga' i 'ní' níng' Fidiéé'. ⁷ Dsu' ie' jo caleám' bre jaang' dseañu' i sii' Lot, co' jaang' dsea' guíum' líng' í', jogui eáam' óor' fí' cóo' jalé' e 'lí' e nír' e jmóo' jaléng' i dsea' i seeng' fí' lí' táaiñ' do.

⁸ Jo laco' jmiib' i dsea' guíung' i sii' Lot do seeiñ' e eáam' óor' fí' cóo' i dsea' i soo' dsí' do uii' e nír' jogui e núur' jalé' e 'lí' e jmóo' i dsea' 'líng' do. ⁹ Jo co' já' jalé' e la, joba' nine'naa' guí' e ja' huíng' quiá' Fí'naa' Fidiéé' e láaiñ' jaléng' dsea' jee' jalé' iihuí'. Jo nine'naa' cajo jial cuø' Fidiéé' iihuí' jaléng' i dsea' i jmóo' ga' cartí' mi' niquidsí' í' 'ña'r' quiá' i dsea' la'f'. ¹⁰ Jo lajee' lajaléng' dsea', eáang' gui nicuø' Fidiéé' iihuí' quiá' jaléng' dsea' i lí' dsí' e jmóor' jalé' e 'lí' lajee' la'ó' yaaiñ' jogui i ja' iing' e

Fíinaa' Fidiée' quier' nifi' quiá'r. Jo jaléng' i dsea' la'f' íib' líiñ', jogui teáb' dsíir' jmér' lí' doñí' ee' e 'lí', jogui ja' 'gór' e fé'r' ga' uii' quiá' jaléng' i 'gøng' i ja' jnéeng' i seeng' fí' yú' jmigüf. ¹¹ Jo jaléng' ángeles i líng' guotíi' quiá' Fidiée', nañí' fa' í'bing' dseáng' e sea'gui bí' quiá' laco' i dsea' i e' júu' e o' já' do, jogui nañí' fa' sea'gui fí' quiá'r' cajo laco'gui i dsea' í, dsu' niñí'bre e ja' dseeng' fa' e nifé'r' ga' fí' quini' Fíinaa' Fidiée' uii' quiá' jaléng' i 'gøng' do i ja' jnéeng' i seeng' fí' yú' jmigüf.

¹² Jo dsu' jaléng' i dsea' i e' júu' e o' já' do líiñ' lafa' jó' núub' co' ja' e ngáiñ' jí' coo', co' lí' seeiñ' lajob; co' jó' núu'bing' i líng' e lico' ngáang' ne' e sáang' dsea' í're' jo jngaiñ', joba' lajob líng' jaléng' i dsea' la'f', co' fé'r' ga' uii' quiá' jalé' e ja' ngáiñ' do. Dsu' lajob nidsingíiñ' e ni'fím' quiá'r' cajo mi' nití' í' quiá'r' laco'gui júung' jaléng' i jó' í, ¹³ jo røøb' ni'íng' i dsea' la'f' iihuí' laco'gui nicajmeáiñ' jaléng' dsea' rúíñ' i jíéng'gui. Jo dseáng' ja' í' líng' jaléng' i dsea' í e jmóor' lajo mi' jmí, co' lico' í' dsíir' e eáam' juguí' seeiñ' e lí' dsíir' jalé' e sea' fí' jmigüf la; dsu' dseáng' gab' lí' e seeng' jaléng' i dsea' la'f' jee' 'nú' i tá' mí' lajee' ee'go' jmí' jmoo'na', jo i dsea' la'f' lico' jmi'iaang' dsíir' lají' e lí' dsíir' yaam'bre fí' jmigüf la mi' ee'go' jmigóoiñ' dsea'.

¹⁴ Jo jaléng' i dsea' la'f' ja' lí' níiñ' jaang' dseamf' e fa' ja' suuiñ'; jo dseáng' ja' fím'bre e beáng' dsee' yaaiñ'. Jogui eáam' jmóor' ta' jmi'óo' e cóoiñ' dsíi' jaléng' dsea' i ja' mí' teáang' teá' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang', jogui dseáng' tí' i dsináang' cuub' líiñ'. Jo uii' quiá' jalé' e 'lí' e jmóo' i dsea' la'f', joba' dseáng' níiab' Fidiée' nibíiñ' jaléng' i dsea' í. ¹⁵ Jo sí'fím' dsea' do lana, co' nicatú'bre e teáiñ' fí' guí' cóo' Dsea' Jmáang'. Jo nicajméer' laco' cajmée' jaang' dsea' i sí'f' café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malí'gui i calisí' Balaam, jóo' jaang' dseañu' i calisí' Beor, co' i dsea' í lí' lí' cajméer' lí' doñí' ee' e ga' e laco' nilí'r' cuub' lami' líiñ', ¹⁶ jo dsu' i dsea' í cajím'bre uii' e dsee' e ca'éer' do, co' cajím' bú' quiá'r' ír', co' i bú' do café're' laco' fé' dseab', jo job' mi' cajníng'ne' lají' e lí' dsíi' i dsea' do.

¹⁷ Jo jaléng' i dsea' í i e' júu' e o' já' do líiñ' laco' dsea' i ja' ta' íng', co' líiñ' lafa' coo' ojmí' lí' ja' a' jmí, osi' lafa' jní' e dsiguíng' cóo' guí' e ja' quie' jmí' é; jo Fidiée'bing' cacuo' e nisi'íng' i dsea' do dseáng' e nidsilíiñ' fí' lí' nuu' só' lata'. ¹⁸ Co' yaam'bre guiar' júu' e róo' jogui júu' e ja' uiiing' sea', jo cóo' e ga' e sitíiñ' jmóor' do jogui cóo' jalé' e lí' dsíir' yaaiñ' do cóoiñ' dsíi' jaléng' dsea' i nabi' 'lé' já' líng' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jogui e nabi' nicanaaiñ' e 'naaiñ' yaaiñ' jee' jaléng' i dsea' dsee' dsea' qui' do. ¹⁹ Co' i dsea' i e' júu' e o' já' do sí'r' jaléng' i dsea' do e cuóom' lí' jméiñ' jalé' e iñ', jogui ja' 'né' jmitiñ' júu' quiá' Fidiée', dsu' o' já' e júu' e ca'er' do, co' yaam'bir' líiñ' lafa' dsea' i sí'niing' cóo' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüf la; co' niñí' dsea' e lí' doñí' i dsea' i nicajáng' 'ñia' e nijmér' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüf la líiñ' lafa' i dsea' i nicalí' e quíu' ta' quiá'r' jalé' e 'lí' e jmóor' do. ²⁰ Jo dsu' jaléng' dsea' i nicalicuíng' Fíinaa' Dsea' Jmáang' i láang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r', jo la'eáang' cóo' e joba' nica'naang' yaaiñ' jee' jalé' e 'lí' e jmóo' dsea' fí' jmigüf la, jo dsu' song' caquing' tu' i dsea' do e fí' ga' do jo cajmée'tur' jalé' e 'lí', jogui niquíu' tu' ta' quiá'r' jalé' e jo, joba' eáang'gui ga' ni'uúing' quiá'r' laco'gui lami' jééng'gui ie' lami' nú'gui e nilicuíñ' Dsea' Jmáang'. ²¹ Joba' guíu'gui quiá' jaléng' i dsea' la'f' fa' e ja' mí' canaaiñ' e teáiñ' fí' guíu' cóo' Dsea' Jmáang' laco'gui catú'tur' jalé' e nicangíiñ' do mi' nicalicuíñ' dsea' do jogui e nicasíñ' yaaiñ' fí' guíu' cóoiñ' do. ²² Co' nicalitib' cóo' jaléng' i dsea' la'f' lají' júu' e róo' e fé' lala: "Yaam' dsii' gø'ture' nu' quiáa're' e ñu're' do"; jogui "Jaang' cú' i dseáng' lalí' calá' nitáang' tu' 'ña're' jee' jmíjii'".

3

Mí' nijáa'tu' Fíinaa' Dsea' Jmáang' fí' jmigüf la

¹ Joba' fí'guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i iin' eáang', la catí' túb' e jí' la e jmo'o' e catíng'na'. Jo e jí' la cóo'gui e lami' jééng'gui do jmo'o' e laco' ni'f' áa'na' røø' jogui e ni'ee'na' guíu' laco' catíng' e jmóo' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'. ² Jogui iin' e jmiguíéng' áa'na' jalé' e júu' e casée' jaléng' i dsea' i café' cuaiñ' quiá'

Fidiéé⁵ malii⁵gui eáang⁵, jogui cajo iin⁵ n e nitó⁵ óó'na' lajii⁵ júu⁵ quiá⁵ Fíi'naa' Dsea⁵ Jmáang⁵ i láang⁵ jneaa⁵ aa' jee⁵ dsee⁵ quí⁵ ii'; jo jaléng⁵ i dsea⁵ apóó⁵ bing⁵ i ca'e' jneaa⁵ aa' jalé⁵ e júu⁵ jo.

³ Jo e lab e niing⁵ gui e 'né⁵ e nitó⁵ áá'na' nifi⁵ quiá⁵ e júu⁵ la, e mi⁵ tí⁵ lí⁵ nijaquíéng⁵ e ni'íng⁵ jmiigüí⁵, nijalíng⁵ jaléng⁵ dsea⁵ e lí⁵ niliseeiñ⁵ e jmóor⁵ lajii⁵ e ga⁵ e lí⁵ dsíir⁵ yaam⁵ bre, jogui jaléng⁵ i dsea⁵ la'í⁵ nijmér⁵ ta⁵ lóø⁵ cóo⁵ jalé⁵ júu⁵ güeang⁵ quiá⁵ Fidiéé⁵ jogui cóo⁵ dsea⁵ quiá⁵ r⁵ cajo, ⁴ jo nijmér⁵ ta⁵ jmingüí⁵ lala cóo⁵ júu⁵ e lóø⁵: “¿E⁵ gui calí⁵ cóo⁵ lajii⁵ júu⁵ e sisée⁵ e quiá⁵ si'í⁵ e nijáa⁵ tu Dsea⁵ Jmáang⁵ calé⁵ catú⁵ fí⁵ jmiigüí⁵ la? Dsu⁵ ningóo⁵ jia⁵ jii⁵ e cajúng⁵ Dsea⁵ Jmáang⁵ do, jo ja⁵ e lí⁵ e nigüéng⁵ tu dsea⁵ do fí⁵ la, dsuco⁵ ja⁵ ee⁵ sisíng⁵ jii⁵ cóo⁵ jalé⁵ e sea⁵ fí⁵ jmiigüí⁵ la, co⁵ røøb⁵ líí⁵ laco⁵ líí⁵ lami⁵ uing⁵ do líí⁵ lana cajo.” ⁵ Jo dsu⁵ o' ja⁵ e laco⁵ fé⁵ i dsea⁵ do, co⁵ 'né⁵ e ní⁵ 'nú⁵ e jaléng⁵ i dsea⁵ la'í⁵ ja⁵ iin⁵ fa⁵ e nicár⁵ cuente e latí⁵ lajii⁵ malii⁵ ba' nisea⁵ latøøng⁵ yú⁵ jmiigüí⁵ la'eáang⁵ cóo⁵ júu⁵ quiá⁵ Fidiéé⁵, jo la'eáang⁵ cóo⁵ ta⁵ e caquiú⁵ Fidiéé⁵ ba' cajo e cagüí⁵ fí⁵ guóo⁵ uó⁵ fí⁵ é⁵ jmií⁵, jogui la'eáang⁵ cóo⁵ jmií⁵ ba' cajméer⁵ e jo cajo. ⁶ Jo ie⁵ malii⁵ do ca'ím⁵ jaléng⁵ dsea⁵ jmiigüí⁵ la'eáang⁵ cóo⁵ jmií⁵ cajo, co⁵ ca'á⁵ jmií⁵ fí⁵ ni⁵ la'úng⁵ guóo⁵ uó⁵. ⁷ Jo dsu⁵ latøøng⁵ jmiigüí⁵ cóo⁵ gui guóo⁵ uó⁵ e sea⁵ lana nisisée⁵ e quiá⁵ e nicób⁵, co⁵ lajob⁵ ta⁵ e caquiú⁵ Fidiéé⁵ e nilí⁵. Jo cóo⁵ e jì⁵ job⁵ nicáng⁵ dsea⁵ mi⁵ tí⁵ lí⁵ nití⁵ í⁵ e niqidsí⁵ Fidiéé⁵ í⁵ quiá⁵ lajaang⁵ lajaang⁵ dsea⁵ jmiigüí⁵, jo ie⁵ job⁵ mi⁵ ni'íng⁵ jaléng⁵ dsea⁵ i ja⁵ calinúú⁵ jalé⁵ júu⁵ quiá⁵ Fidiéé⁵.

⁸ Jogui fí⁵ bii⁵ 'nú⁵ e la, dsea⁵ rú⁵ naa' i iin⁵ n eáang⁵, jie⁵ mí⁵ íng⁵ áá'na' e la: Røøb⁵ tíí⁵ quiá⁵ Fíi'naa' Dsea⁵ Jmáang⁵ e cóo⁵ jmií⁵ osi cóo⁵ mil jii⁵ é, co⁵ líng⁵ dsea⁵ do e lafa⁵ cóo⁵ jmií⁵ quiá⁵ r⁵ e cóo⁵ mil jii⁵ do, jogui e cóo⁵ mil jii⁵ do líiñ⁵ lafa⁵ cóo⁵ jmií⁵ tøm⁵. ⁹ Jo ofa⁵ jmi'íng⁵ Fíi'naa' Dsea⁵ Jmáang⁵ e nijmitir⁵ lajii⁵ júu⁵ e nicacuø⁵ lami⁵ jéeng⁵ gui laco⁵ gui í⁵ dsíí⁵ i líng⁵ dsea⁵, dsu⁵ o' lajo, co⁵ e eáang⁵ féng⁵ dsíib⁵ dsea⁵ do, co⁵ ja⁵ iin⁵ fa⁵ lí⁵ e nidsilíng⁵ jii⁵ jaang⁵ dsea⁵ lajo fí⁵ lí⁵ lí⁵, dsu⁵ iing⁵ dsea⁵ do e lajii⁵ dsea⁵ niqú⁵ níjng⁵ yaaiñ⁵ fí⁵ quini⁵ Fidiéé⁵, jo lajoba⁵ ni'náng⁵ dsea⁵ jee⁵ jalé⁵ dsee⁵ quiá⁵ r⁵.

¹⁰ Dsu⁵ dseáng⁵ jáb⁵ e nijaquíém⁵ e jmií⁵ e nijáa⁵ tu Fíi'naa' Dsea⁵ Jmáang⁵ calé⁵ catú⁵ fí⁵ jmiigüí⁵ la, jo jii⁵ ja⁵ ií⁵ nililí⁵, co⁵ nijáar⁵ lajee⁵ ja⁵ ñiiñ⁵ dsíí⁵ dsea⁵ laco⁵ mi⁵ ngí⁵ jaang⁵ dsea⁵ i jmóo⁵ ií⁵ mi⁵ uóø⁵. Jo ie⁵ job⁵ mi⁵ ni'íí⁵ eáang⁵ car⁵ níféng⁵ dsea⁵ mi⁵ ninga⁵ la'úng⁵ fí⁵ yú⁵ jmiigüí⁵, jogui ni'íim⁵ jaléng⁵ i seeng⁵ fí⁵ yú⁵ do cajo, co⁵ nicám⁵ bre cóo⁵ jì⁵, jogui lajobi guóo⁵ uó⁵ cóo⁵ jalé⁵ e sea⁵ fí⁵ jo, nicób⁵ cóo⁵ jì⁵ cajo.

¹¹ Jo co⁵ lajob⁵ e sea⁵ fí⁵ latøøng⁵ jmiigüí⁵ nicó⁵ cartí⁵ ni'íng⁵, joba⁵ 'né⁵ e nijmiñíng⁵ áá'na' e ni'naang⁵ yaang⁵ na' jee⁵ jalé⁵ dsee⁵ quií⁵ na', jogui contøøm⁵ 'né⁵ jmée⁵ na' lajii⁵ e iing⁵ Fidiéé⁵ car⁵ ngocáng⁵ óó'na'. ¹² Jo jmée⁵ na' jalé⁵ e jo lajee⁵ e nisijeem⁵ ba' e jmií⁵ e nijáa⁵ tu Fidiéé⁵ fí⁵ jmiigüí⁵ la, jo jmi'úum⁵ ba' e nigüeá⁵ lajminá⁵ e jmií⁵ jo. Jo mi⁵ nití⁵ e jmií⁵ jo, ni'íim⁵ la'úng⁵ jmiigüí⁵ co⁵ nicób⁵, jogui jaléng⁵ i seeng⁵ fí⁵ yú⁵ jmiigüí⁵ nijmíim⁵ bre cóo⁵ e niing⁵ jì⁵ do cajo. ¹³ Dsu⁵ jneaa⁵ guí⁵, dsea⁵ líí⁵ naa' dsea⁵ quiá⁵ Dsea⁵ Jmáang⁵, sijeeng⁵ naa' jmiigüí⁵ e 'míib⁵ cóo⁵ gui guóo⁵ uó⁵ e 'míib⁵ cajo líí⁵ laco⁵ lajii⁵ júu⁵ e nicacuø⁵ Fidiéé⁵ lami⁵ jéeng⁵ gui e nicacuø⁵ r⁵ jneaa⁵ aa', jo lajalém⁵ i niliseeng⁵ e fí⁵ jmiigüí⁵ 'mí⁵ do líiñ⁵ i guiúng⁵ i jmóo⁵ lajii⁵ e iing⁵ dsea⁵ do jogui i güeang⁵.

¹⁴ Joba⁵ fí⁵ guí⁵ 'nú⁵, dsea⁵ rú⁵ naa' i iin⁵ n eáang⁵, e lajee⁵ e sijeeng⁵ na' jalé⁵ e jo, jmee⁵ ba' úung⁵ quií⁵ na' e nijmée⁵ na' jmang⁵ e guiú⁵ e laco⁵ mi⁵ nigüéng⁵ tu Fidiéé⁵ fí⁵ jmiigüí⁵ la calé⁵ catú⁵, e nigüeíñ⁵ 'nú⁵ e seem⁵ ba' juguiú⁵ júu⁵ røø⁵ e ja⁵ sí⁵ líng⁵ na' fí⁵ quini⁵ jogui e ja⁵ dsee⁵ røøng⁵ na' jii⁵ cóo⁵. ¹⁵ Jogui téé⁵ áá'na' e contøøm⁵ féng⁵ dsíí⁵ Fíi'naa' Dsea⁵ Jmáang⁵ e laco⁵ tíí⁵ bi⁵ niqú⁵ níjng⁵ yaang⁵ na' fí⁵ quini⁵ dsea⁵ do e laco⁵ nilí⁵ na' nileáng⁵ na' jee⁵ jalé⁵ dsee⁵ quií⁵ na'. Jo quiá⁵ lajobi cajo, jaang⁵ dsea⁵ rú⁵ naa' dsea⁵ quiá⁵ Dsea⁵ Jmáang⁵ i ií⁵ naa' eáang⁵ i sií⁵ Paa⁵ nicajme⁵ r⁵ jalé⁵ jì⁵ e quiá⁵ jial⁵ laang⁵ dsea⁵ jee⁵ dsee⁵ quiá⁵ r⁵ líí⁵ laco⁵ jii⁵ e cacuø⁵ Fidiéé⁵ quiá⁵ r⁵ e tíiñ⁵ ngáiñ⁵. ¹⁶ Jo fí⁵ ni⁵ jalé⁵ e jì⁵ e nicajme⁵ dsea⁵ do, røø⁵ nicaféiñ⁵ 'nú⁵ cuaiñ⁵ quiá⁵ lajì⁵ e júu⁵ e quiá⁵ jial⁵ laang⁵ dsea⁵ jee⁵ dsee⁵ quiá⁵ r⁵, nañí⁵ fa⁵ jee⁵ e jì⁵ jo sea⁵ bi⁵ e huíng⁵ e ningáng⁵ jaléng⁵ i dsea⁵ i ja⁵ ngáng⁵ e júu⁵ jo cóo⁵ gui jaléng⁵ dsea⁵ i ja⁵ mí⁵ teáng⁵ teá⁵ cóo⁵ jalé⁵ e júu⁵ jo cajo, co⁵ jaléng⁵ i dsea⁵ la'í⁵ líí⁵ riquib⁵ fé⁵ r⁵ e guóng⁵ e júu⁵ e er⁵ do, jogui jmisíim⁵ bre

cajo e~ guóng' e júu^ quiá' Fidiée~ caguiee~gui do, dsu' mi~ jmóor` lajo lico' guiéng' yaaiñ~ fí' lí' 'lí' latab~.

¹⁷ Jōba' fīi~guí' 'nú', dsea` rú'`naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i iin~n eáang', co' 'nú' dseáng'~ niñí'ba' guiá~ jial lí' e júu^ la, jōba' fīi~i 'nú' e jmeáang'~na' í^ yaang~na' e laco' ja` nijmigóøng` dsea` 'nú' e laco' fa' e nilí'r` e nitiúung~na' Fíi`naa' Dsea` Jmáang~.

¹⁸ Dsu' 'nú' lí' lí' 'né~ e nijmicuíim`bi' eáang'gui Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, co' íb` dsea` láang` jneaa~aa' jee~ jalé' dsee~ qui`ii', jogui 'né~ e niline~guí' jial tí' 'neáang` dsea` do jneaa~aa', dsea` i ja` catíng~ lajo. jōba' majmifém'baa' dsea` do contøøng~ jogui lajob lata~!

Jō lajob nilí'.

Jō lanab jíi~ fé' jì' e catí' tú~ quiá' Tú^ Simón.

Ji' la'uii~ e cajme' JUAN

E~ uiing~ e calí~ e ji' la

¹ Lalab fñi~ i 'nú' e fí' ni~ ji' la cuaiñ~ quiá~ jaang` i niseeng` lajii~ mi~ nú' gui nitiroo~ jmiigüü. Jo dsea` î dseáng~ nicanú^baa' jial fé'r', jogui nicanem~baa'r dseáng~ quini~naa' lana, jogui nicalé^naa' cuente e dsea` la jneaa~aab' líiñ', co' quiá~ lanab nicalisé^naa' cóo'r~ la'ó' jnea'^, dsea` oo~naa' ta~ quiá~ Fidié~. Jo dsea` íb` Dsea` Jmáang~ i cuø' e ee~ dsea` lata~ cóo' Fidié~. <sup>2</sup> Jo i dsea` i cuø' e jo dseáng~ nica'éem` ñia'r' fí' jmiigüü la, jo nicanem~baa'r, joba' nicaníi~naa' júu^ quiá~ jalé' e nicané^naa' quiá'r~; jogui lana guia^naa' júu^ jee~ 'nú' quiá~ i dsea` i cuø' e ee~ dsea` lata~ cóo' Fidié~ do, jo dsea` íb` cajo i caguá' fí' ñiff~ lamí~ jéeng'gui cóo' Tiquiá'r^, jogui i Tiquiá'r^ do nica'éem`bre dsea` do jee~ jneaa~aa' fí' jmiigüü la. <sup>3</sup> Jo lajob júu^ e guia^naa' jee~ 'nú' quiá~ lajii~ e nicané^naa' jogui lajii~ e nicanú^naa' quiá~ dsea` î, co' ii~naa' e 'nú' seeng`na cøøm` cóo' jnea'^ laco'gui jnea'^ cøøm` see~naa' cóo' Tiquí'ii' Fidié~ dsea` guing~ ñiff~ coling~gui cóo' Joor' Dsea` Jmáang~. <sup>4</sup> Joba' jmo'naa' jalé' e júu^ la quíi~na' e laco' nicuø' e íaang` dsí'naa' laco' sí'í'.

*Fidié~ líiñ' jaang` i jing' jlo'^*

⁵ Jo e lab e júu^ e ca'e' Dsea` Jmáang~ jnea'^, jo e job e ee~naa' 'nú' lana, e Fidié~ líiñ' jaang` i jing' jlo'^, jo jii~ capi'^ e nuu' sò' ja' sea' quiá'r~. ⁶ Jo mi~ fé'naa' e cøøm` see~naa' cóo' Fidié~, jogui dsu' lajee~ jo beám~ dsee~ yee~naa' laco'gui la jmoo` i dsea` i seeng` fí' lí' nuu' sò', joba' jmiigøøm` yee~naa' cóo' e fé'naa' do jóng, co' ja' jmoo~naa' laco'gui la iing~ Fidié~ e nijmó'oo'. <sup>7</sup> Dsu' song see~naa' cøøng` cóo' Fidié~ i jing' jlo'^ do, joba' cøøm` see~naa' lajee~ la'ó' rú'naa', dsea' líi'naa' dsea' quiá~ Dsea' Jmáang~, jogui nileám'baa' jee~ dsee~ quí'ii' la'eáang` cóo' jmi'øøng~ Jesús i líing' Joor' Fidié~ e catuu` mi~ cajúñ~.

⁸ Jo mi~ fé'naa' e ja' dsee~ røø~naa' jii~ cóo', joba' líi' lí'^ jmiigøøng` yee~baa' jóng, co' ja' léé'ee' júu^ já' quiá~ Fidié~. ⁹ Jo dsu' song jmoo~baa' júu^ røø' uii~ quiá~ jalé' dsee~ quí'ii' fí' quini~ Fidié~, joba' dseáng~ nisita' dsí'naa' e guiáb~ ée' Fidié~ cóo' jneaa~aa', jogui mimit~bre júu^ quiá'r~ e íim~bre jalé' dsee~ quí'ii' jogui láaiñ' jneaa~aa' jee~ jalé' e ga' e jmoo~naa'. ¹⁰ Jo dsu' song fé'naa' e ja' dsee~ mí' ca'ee~naa' jii~ cóo', joba' líi' e lafa' fé'naa' e adseaam` Fidié~ song lajo; jo ja' léé'ee' dseáng~ lajang~ júu^ já' quiá~ dsea` do song lajob fé'ee'.

2

Dsea` Jmáam`bing' mi' Fidié~ cuaiñ~ quí'ii'

¹ Dsea' rú'naa' i 'neáan`n eáang', jmo'o e júu^ la e catíng~na' e laco' ja' ee~na' dsee~. Jo nañi' fa' sea`bre mi~ júung`na' ni~ dsee~, dsu' seem` jaang` i jmicóo' jneaa~aa' i mi' Tiquí'ii' dsea' guing~ ñiff~ cuaiñ~ quí'ii', jo íb` Dsea' Jmáang~ i ée' guiá~ do. ² Jogui dsea' íb` i cajúng~ fí' dse' crúu^ e laco' ca'íng~ lajii~ dsee~ quí'ii' e røø~naa' fí' quini~ Fidié~. Dsu' o' jii~ dsee~ quí'ii' yee~ee' dsea' líi'í' dsea' quiá~ Dsea' Jmáang~ e ca'íiñ~, co' lajob ca'íiñ~ dsee~ quiá~ lajiiing` dsea' jmiigüü cajo.

³ Jo song nuu'baa' jalé' júu^ quiá~ Fidié~, joba' nisita' dsí'naa' e nicalicuíim`baa're jóng. <sup>4</sup> Jo song seeng` dsea' jii~ e cuíim`bre Fidié~ jo dsu' ja' nuu'r~ lajii~ júu^ quiá~ dsea' do, joba' i dsea' î líiñ' jaang` i adseaang~, co' ja' quier' júu^ já' quiá~ Fidié~. ⁵ Jo dsu' song seeng`gui dsea' i contøøm~ nuu' júu^ já' quiá~ dsea' do, joba' líta~ dsí'naa' e dsea' î 'neáam`bre Fidié~ laco' sí'í'; jo song jmoo~baa' lajo, joba' líne~naa' e cøøm` see~naa' cóo' Fidié~. <sup>6</sup> Jo song seeng` dsea' i jing' e cøøm` seeiñ` cóo' Fidié~, joba' 'né' ni'é'r~ laco'gui ca'éé' ñia' Dsea' Jmáang~ fí' jmiigüü la.

Júu^ 'né' líti~ e nisea` latí' mi~ uing~

⁷ Dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', ja` lí' laco' cōo` júu` 'mí' e júu` e 'né` liti` quía' Fidié` e jmo' o la e catíng`-na', cō' e lab cajo e ca'íng' 'nú' lati' mi` calicuíng`na' Dsea` Jmáang`. Jo e júu` e 'né` liti` do ja` sisíng` cōo' e júu` e ca'íng' 'nú' lami` jéeng` gui do. ⁸ Jogui dsu' e júu` e 'né` liti` e jmo' o la quí' na' lana laco' cōo` júu` 'mí' lí'; jo dseáng'` jáb' e júu` jo, jo cajmitib` Dsea` Jmáang` laco' gui jmití' 'nú' cajo, cō' nicango' ím' e nuu` só' do, jo lana nicanaang` jing' i jing' jlo' do.

⁹ Jo song seeng` dsea` i jing' e cōom` seeiñ` cōo' i jing' jlo' do jo dsu' 'ní' níim` bre dsea` rúin', joba' i dsea` í' fí' lí' nuu` só' bi seeiñ`. <sup>10</sup> Jogui i dsea` quía' Dsea` Jmáang` i jmi'neáang` rúng', cōom` seeiñ` cōo' i jing' jlo' jo ja` e uiing` sea` quíar` e nitéiñ' fí' ní' dsee`. ¹¹ Jo dsu' i dsea` i 'ní' níng` rúng' do, seem` bir e jmóor` laco' gui la jmóo` dsea` i seeng` fí' lí' nuu` só'; jo jí' ja` ñir` jie` fí' lí' ngóor', cō' fí' lí' nuu` só' dob seeiñ`, joba' lí' lafa' tiuum` bre.

¹² Dsea` rú'naa' i lafa' jóo`o, jmo' o e júu` la e catíng` 'nú' quía' e jmiguiéng'` áa'na' e nica'ím` Fidié` dsee` quí' na' la'eáang` cōo' jalé' e calíng` Dsea` Jmáang` fí' dse' crúu`. <sup>13</sup> Jogui jmo' guí' e júu` la quí' 'nú', dsea` líng`na' dsea` cōong` jee` dsea` quía' Dsea` Jmáang`, quía' e jmiguiéng'` áa'na' e nicuíim`ba' i niseeng` lají' mi` nú' gui nitiroo` jmigüf` do. Jogui jmo' guí' e júu` la quí' 'nú', dsea` i ní'lé' cuíng`na' Dsea` Jmáang`, quía' e jmiguiéng'` áa'na' e nicalí'ba' e jo` lí' fii` i 'líng'` jmigóoiñ` 'nú'.

¹⁴ Dsea` rú'naa' i lafa' jóo`o, nab nicajmée' e quí' na' e laco' nijmiguiéng'` áa'na' e nicalicuíim`ba' Tiquí'ii' Fidié`. Jogui nicajmée'`baa quí' na' cajo jaléng` 'nú', dsea` líng`na' dsea` cōong` jee` dsea` quía' Dsea` Jmáang`, e jmiguiéng'` áa'na' e nicuíim`ba' i niseeng` lají' mi` nú' gui nitiroo` jmigüf` do. Jogui nicajmée'`bfi quí' 'nú', dsea` i ní'lé' cuíng`na' Dsea` Jmáang`, e jmiguiéng'` áa'na' e nica'ím`ba' júu` quía' Fidié` car` ngocáng` óo'na', jo ja` mí' catiúung`na' jí' capí', jo nicalí'ba' e jo` lí' fii` i 'líng'` jmigóoiñ` 'nú'.

¹⁵ Joba' fí' guí' jaléng` 'nú' e ja` síng` yaang`na' fí' ga', o'gui jmo'na' dsináang`na' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüf`; jo song seeng` dsea` i jmóo` lajo, joba' i dsea` í' ja` 'neáaiñ` Tiquí'ii' Fidié`. <sup>16</sup> Cō' jalé' e 'lí' e lí' dsí' dsea` fí' jmigüf` la ja` jáa' quía' Tiquí'ii' Fidié`, cō' quía' i 'lí' lí' jáa' do cōfa' jalé' e la: mi` lí' dsí' dsea` jalé' e iing` ngúu` táaiñ` fí' jmigüf` la, jogui mi` dsináaiñ` lí' doñí' e e' 'lí' cangár` fí' jmigüf` la, jogui mi` iñ` e íbre silí'r` jalé' e jlo' e sea' fí' jmigüf` la e laco' jmféng'` dsea` ír'. <sup>17</sup> Dsu' cōob` mi` nití' í' e ní'íng` lají' bfi e sea' quía' i 'líng'` fí' jmigüf` la colíng` cōo' jalé' e 'lí' e dsináang` jaléng` dsea` jmigüf`. Jogui jaléng` i dsea` i jmóo` jí' e iing` Fidié`, latab` niliseiñ` cōong` cōo' dsea` do.

Jial ní' dsea` jnang` júu` e já' jogui jnang` júu` e o' já'

¹⁸ Dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', lana nijaquíéng' e tí' lí' ní'ím` jmigüf`. Jogui nicanáub` 'nú' e nú' guíju e jo, nijáa' jaang` dsea` i 'líng'` i 'ní' ní' quía' Dsea` Jmáang`. Jo nicaliñí'baa' rōo` e téeb` rōo` gui jmigüf`, cō' lati' lanab nicanaang` ngí' fíng` dsea` i 'ní' ní' quía' Dsea` Jmáang`. <sup>19</sup> Jo jaléng` i dsea` í' cangotáam` bre jee` jneaa`aa' lami` jéeng` gui, dsea` lí' dsea` quía' Dsea` Jmáang`, dsu' catiúum` tur jneaa`aa'; cōfa' mi` ja` cajmээр` lajo, joba' quíim` bir jee` jneaa`aa' lati' lana jóng, dsu' catiúum` bre jneaa`aa'. Jo calí' lajo e laco' caliñí' dsea` rōo` e jí' jaang` i dsea` do líiñ' laco' jneaa`aa', dsea` lí' dsea` quía' Dsea` Jmáang`.

²⁰ Dsea` rú'naa', Dsea` Jmáang` nicaguíñ' jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` quía'r, e nicangíng`naa' jmigüf` quía'r, jo lajoba' nine`naa' jnang` dseáng' júu` já'. <sup>21</sup> Jo uiing` joba' jmo' o e jí' la e catíng` 'nú', dsu' o'fa' uii` e ja` mí' cuí'na' jnang` júu` já'; cō' 'nú', dseáng' rōob` níñí'na' e jo. Jogui ní' bi' 'nú' cajo e jí' cōo` júu` já' ja' cuōong` nigüf' íng` jee` júu` e o' já'. ²² Joba' fá' jnea': ¿I i dsea` adseaang` do? Cō' íb` i dsea` i fé' e o' já' e Jesús líiñ' Dsea` Jmáang`. Jo íb` i dsea` i 'ní' ní' quía' dsea` do, dsuco' mi' 'ní' níñ` jóo' Fidié` joba' 'ní' níim` bre la quíe' Tiquía' dsea` do cajo. <sup>23</sup> Jo doñí' i i 'ní' níng` jóo' Fidié`, lajob` 'ní' níñ` Tiquía' dsea` do cajo; dsu' i dsea' gui i fé' e jáb' e Dsea` Jmáang`

cagüéiñ e líiñ jaang` dsea` jmiǵüf, joba' dsea` do e já' ba' cuiñ` Dsea` Jmáang` jóng, jogui nicuímbre la quie` Tiquiá^ dsea` do cajo.

²⁴ Jo fíi` guíi` 'nú', jie` mí` tú`na' e júu` já'` quiá'` Dsea` Jmáang` e canúu` na' latí` mi` uing` do. Jo song ja` catiúung`na' e júu` jo, joba' cøøm` niliseeng`na' cóo'` Jóo' Fidié` jogui lajobi cóo'` Tiquiá^ dsea` do cajo. <sup>25</sup> Jo e lab e júu` e dseáng'` nicacuø'` Dsea` Jmáang` jneaa`aa', e nilisee`naa' cøøng` cóo'` Fidié` lata`. ²⁶ Jo nicajmée' e e júu` la quíi` na' e laco' niliñ`na' quiá'` jaléng` dsea` i iing` nijmiǵøøng` 'nú' e nisíñ' 'nú' fí` ga`. ²⁷ Jo dsu' la'eáang` e seem` Jmiguí` quiá'` Fidié` cøøng` cóo'` 'nú' e cangíing`na' cacuø'` Dsea` Jmáang` do, joba' ja` 'neáng`na' e dsea` jíéng` ni'é'` 'nú' laco'gui jíi` e niñ`na', co' 'ñiab'` Jmiguí` quiá'` Fidié` e e' 'nú' jalé' e 'né` niliñ`na'. Jo jalé' e er` do jmang'` júu` jáb'`, jo jíi` coo'` fa' líi` júu` e o' já'`. Joba' fíi` i` 'nú', jie` mí` tú`na' e seeng`na' cøøng` cóo'` Dsea` Jmáang` laco'gui nica'e'` Jmiguí` quiá'` Fidié` 'nú'.

²⁸ Joba' fá'` guíi` dsea` rú'`naa' i` 'neáan`n eáang`, jie` mí` tiúung`na' e seeng`na' cøøng` cóo'` Dsea` Jmáang`, jo lajoba' nisita` dsí'naa' e jo` 'gó'naa' o'gui i` líng`naa' fí` quinir` mi` nigüéeng` tur` fí` jmiǵüf la. <sup>29</sup> Co' niñ`b^ 'nú' guíu` e Dsea` Jmáam`bing' i` dseáng'` ée` guíu`, jogui niñ`bi` 'nú' cajo e doñi` i` dsea` i` ée` guíu` contøøng`, dsea` íb` dseáng'` i` líng'` jóo' Fidié`.

3

Jial líi` mi` uíing` dsea` jóo' Fidié`

¹ Joba' fíi` guíi` 'nú', dsea` rú'`naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i` 'neáan`n eáang`, ñíi`na' jial tíi` 'neáang` Tiquí`ii' Fidié` jneaa`aa', co' í`bing'` nicacuø'` jneaa`aa' e líi`i` laco'` jóo'bre. Co' e já'`, dseáng'` jóo'bre líi`i`. Jo uíi` e lajob líi`naa', joba' jaléng` i` dsea` i` ja` mí` calicuíng` Fidié` ja` cuiñ` jneaa`aa' cajo. <sup>2</sup> Jogui lana, dseáng'` jóob' Fidié` nilíi`i`; dsu' ja` ne`ee' røø` ee` e nidsijéé` quí`ii' cøøng`gui, lifa' nisitab` dsí'naa' e mi` nigüéeng` tu` Dsea` Jmáang` fí` jmiǵüf la, joba' ie` jo` nilíi`naa' laco'gui la líng' Fidié` 'ñia'r', dsuco' niline`baa' jial dseáng'` líng' dsea` do. ³ Jo doñi` i` dsea` i` nita` dsíi` e nilíiñ` laco'gui Fidié` mi` nijáa` tu` Dsea` Jmáang`, joba' nijmi`úuiñ` e ni'é`r` guíu` laco'gui dsea` do 'ñia'r'.

⁴ Dsu' doñi` i` dsea` i` beáng'` dsee` yaang`, joba' jmóor` laco'gui dsea` i` 'líng'` i` 'ní'` níing` Fidié`, dsuco' dseeb` mi` 'ní'` níing` dsea` Fidié`. <sup>5</sup> Jo 'núb'` niñ`na' guíu` e cajú` Dsea` Jmáang` fí` jmiǵüf la e cajú`iñ` dsee` quí`baa', jo dsea` íb` dsea` i` ja` røøng` jíi` coo'` dsee`. <sup>6</sup> Jogui doñi` i` i` contøøm` seeng` cøøng` cóo'` Dsea` Jmáang`, joba' ja` beáng'` dsee` yaaiñ`. Jogui doñi` i` i` beáng'` dsee` yaang`, joba' dseáng'` ja` mí` cangáaiñ` dsea` do o'gui cuiñ` dsea` do cajo. <sup>7</sup> Joba' fíi` guíi` 'nú', dsea` rú'`naa' i` 'neáan`n eáang`, ja` cuø'` fí` yaang`na' e nijmiǵøøng` dsea` 'nú'; co' song jaang` dsea` éer` guíu` laco' catíing` e jmóo` jaang` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, joba' dsea` guíu`m` líiñ`, co' guíu`b` éer` laco'gui 'ñia'r' dsea` do. <sup>8</sup> Jogui song seeng` dsea` i` ja` tú` e beáng'` dsee` 'ñia'r', joba' dsea` quiá'` fíi` i` 'líng'` líiñ`, dsuco' í`bing' i` beáng'` dsee` 'ñia'r' latí` mi` uing`. Jo uíing` joba' cajú` Jóo' Fidié` fí` jmiǵüf la e laco' ni`íiñ` jalé'` ta` quiá'` fíi` i` 'líng'` do.

⁹ Jo jíi` jaang` dsea` i` líng'` jóo' Fidié` jmóor` ta` jmiǵøøng`gui dsee` 'ñia'r', dsuco' i` dsea` í` seeiñ` la'eáang` cóo'` Jmiguí` quiá'` Fidiéeb`; joba' jo` catíiñ` fa' ni'é` guir` dsee`, co' jóo' Fidiéeb` nilíiñ`. ¹⁰ Co' nine`baa' røø` i` i` líng'` jóo' Fidié` jogui i` i` líng'` jóo' fíi` i` 'líng'` cajo, co' doñi` i` dsea` i` ja` ée` guíu` fí` quini` Fidié` o'gui jmi`neáaiñ` dsea` rúíñ`, joba' i` dsea` í` ja` já'` e líiñ` jóo' Fidié`.

'Né` nijmi`neáam`baa' dsea` rú'`naa'

¹¹ Jo latí` mi` uíim` nicanúu` 'nú' e 'né` jmi`neáang`naa' dsea` rú'`naa'. <sup>12</sup> Jo ja` güijmeáang` yee`naa' laco' Caín, dsea` cali`iñ` e calíiñ` dsea` quiá'` fíi` i` 'líng'`; jo uíi` e lajoba' cajngaiñ` jaang` rúíñ` dsea` ngáang` cóo'r, co' jmang'` e guíu`b` ca'ée` i` líi` rúíñ` do, jogui 'ñia'r' jmang'` e gab` ca'éer`.

¹³ Joba' fíi-guúí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, ja` güidsigá' óo'na' e 'ní' níng- jaléng' dsea` jmi'güü' i ja` cuíng' Dsea` Jmáang- 'nú'. <sup>14</sup> Jo` nine~baa' e jo` líi'guúí' lafa' 'líng~naa' uíi' dsee- quí-ii', co' lanagui cøøm` nisee~naa' cóo'~ Fidiée'. Jo` guíúb- nine~ee' e jo, co' jmi'neáam` rú'naa' la'ó' jneaa~aa', dsea` líi'íi' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jogui i dsea` i ja` jmi'neáang` dsea` rúng', lafa' 'líim~bir líi'íi' uíi' dsee- quiá'r-. <sup>15</sup> Jogui doñí' ii` dsea` i jmóo' ta` 'ní' níng- rúng' líi'íi' laco' jaang` dsea` i jmóo' ta` jngang' rúng'. Jogui 'núb' níi'í'na' cajo e jíi'~ jaang` dsea` i jmóo' ta` jngang' rúng' cuøøng` liseeiñ` cøøng` cóo'~ Fidiée' lata-. <sup>16</sup> Jo` nicuúí'baa' jial líi' e jmi'neáang` dsea` rúíiñ' do, co' lajob` cajmée' Dsea` Jmáang- e 'neáaiñ` jneaa~baa' mi~ cajáng' 'ñia'r' e cajúin- fí dse' crúu' uíi' dsee- quí-ii'. Jo` lajob` 'né- jmó' jneaa~aa' cajo e nijáang'~ yee~naa' e nijmicóo'~ rú'naa', jo` lajoba' cuø' li~ e jmi'neáam` rú'naa'. <sup>17</sup> Facó' jaang` dsea` i seab` jalé' e 'né-, jogui ñi'bre cajo e seem` dsea` dseáng'- laniing- 'né- e licóo'r~, jo` dsu' jíi'~ cóo' ja' e jmicóo'r~ i dsea` í, joba' ja' 'neáang` i dsea` do Fidiée', co' ja' jmicóo'r~ i dsea` rúíiñ' do.

¹⁸ Joba' fíi-guúí 'nú', dsea` rú'naa' i lafa' jóo'o, ja` cá'na' júu^ ta` júu^ e fó'na' e jmi'neáang`na' dsea` rúng'na'; co' la tíi' la líi'b' júu^ 'né- cá'na', jo` lajoba' nilili~ e dseáng'- jmi'neáam` rúng'na'.

Jial ta` dsí' e see~naa' cóo'~ Fidiée'

¹⁹ Jo` song jmi'neáam` rú'naa', joba' dseáng'- nitab~ dsí'naa' e líi'íi' dsea` quiá'- Fidiée', jo` lajoba' nine~naa' røø` e jo` i' líi'naa' mi~ nití' fí' quini' dsea` do, co' jmi'neáam` rú'naa'. ²⁰ Jo` song i' líim~baa' fí' quini' Fidiée' uíi' e jmoo~naa' jalé' e ja` catíng- do, joba' güiguiéng' dsí'naa' e dseáng'- dsea` féng' líi'íi' jogui níi'ir' lajalé'. <sup>21</sup> Joba' fíi-guúí 'nú' dsea` rú'naa' i 'neáan` eáang', song ta` dsí'naa' e ja` i' líng~naa' fí' quini' Fidiée', joba' nitab~ dsí'naa' e ja` 'né- jmó'oo' 'gó'naa' fí' quini' mi~ féng'~naa'r' jóng. ²² Joba' mi~ míi'naa' Fidiée' líi' doñí' ee, núu'bre júu^ quí-ii' jo` lajoba' ngíim'baa', co' núu'~baa' júu^ quiá'r- e 'né- líti~ do, jogui jmoo~baa' jalé' e íaang` dsíir' cajo. ²³ Jo` e lab e júu^ quiá'- Fidiée' e 'né- líti~ do, e nijáang'~ yee~naa' fí' jaguó' Fíi'naa' Dsea` Jmáang-, jogui e nijmi'neáang`na' dsea` rú'naa' laco' ta` quiu' Fidiée'. <sup>24</sup> Jo` doñí' ii` dsea` i núu'~ jalé' júu^ e 'né- líti~ quiá'- Fidiée', joba' cøøm` seeiñ` cóo'~ Fidiée', jogui dsea` do seem'bre cøøng` cóo'iñ' do cajo. Jo` ne~baa' e seem` Fidiée' cóo'~ jneaa~aa' la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'r- e nicangíng`naa' do.

4

Jial líi' Jmiguí' quiá'- Fidiée' jogui jial líi' bí' quiá'- dsea` i 'líng'

¹ Joba' fíi-guúí 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan` eáang', ja` já'- güilíng`na' quiá'- jaléng' dsea` i fé' e la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée'ba' guiar' e júu^ quiá'r- do, co' la'uii' jang'- cá'na' cuante su e júu^ e guia' i dsea` do guiar' la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée' osi la'eáang` cóo'~ bí' quiá'- i dsea` i 'líng' do. Co' fíim' dsea` niseeiñ` lana e jmi'góo' e fé'r' cuaiñ` quiá'- Fidiée', dsu' o' já' e lajo. <sup>2</sup> Jo` niliñ'íi' 'nú' i i' guia' júu^ la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée': co' doñí' ii` i jíng' e já'-ba' cagüéng- Dsea` Jmáang- fí' jmi'güü' e líi'íi' jaang` dsea` la jneaa~aa', dsea` líi'íi' dsea` jmi'güü', joba' dsea` íb' i' guia' júu^ la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée'. <sup>3</sup> Jo` doñí' ii` i fé' e ja` já'- e Jesús cagüéiñ- lajo, joba' i dsea` í ja' fé'r' la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée', dsuco' fé'r' la'eáang` cóo'~ jmiguí' quiá'- i 'líng' i 'ní' níi' quiá'- Dsea` Jmáang-. Co' ninúub- 'nú' lami~ jéeng'gui e dseáng'- nisi'í' quijgeáam` bí' quiá'- i dsea` i 'líng' do jee~ dsea` jmi'güü', jo` latí' lana, lab niqijgeáaiñ` fí' jmi'güü' la.

⁴ Dsea` rú'naa' i lafa' jóo'o, 'nú' seeng`na' la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée', joba' ja' mí' cali' i dsea` i ngí' ta` jmi'góo' do fa' nicajmi'góo'iñ` 'nú'; dsuco' 'gøng'gui Jmiguí' quiá'- Fidiée' e seeng`jee~ 'nú' laco'gui bí' quiá'- i dsea` i 'líng' i quijgeáang`jee~ dsea` i ja` cuíng' Fidiée'. <sup>5</sup> Jo` jaléng' i dsea` i ngí' ta` jmi'góo' do líi'íi' dsea` i ja` cuíng' Fidiée', jogui fé'r' quiá'- lajíi'~ e ia' e ligøøng` dsea` e sea' fí' jmi'güü' la, joba' jaléng'gui dsea` i ja` cuíng' Fidiée' tíb' dsíir' núur' e júu^ jo. ⁶ Dsu' jneaa~guíi', dsea` quiá'- Fidiée' líi'íi',

joba' doñí' iì dsea` i cuíng` Fidiéé` tìb` dsíir` núur` júu` quí`ii'. Jogui i dsea` i ja` cuíng` Fidiéé` ja` jíi`r` júu` quí`ii'. Jo job li` line`naa' i` i dsea` i fé` la'eáang` cóo` Jmiguí` quíá` Fidiéé` jogui i` i fé` la'eáang` cóo` bî` quíá` i dsea` i` líng` do.

Jaang` i` 'néeb` líng` Fidiéé`

⁷ Jo fíi` guí` 'nú', dsea` rú`naa' i` 'neáan`n eáang`, e dseáng`- 'né` e nijmi`neáang`naa' dsea` rú`naa', dsuco' lajob cangíng`naa' cacuo' Fidiéé` jneaa`aa'. Jo jalém` dsea` i` jmi`neáang` rúng`, dseáng`- já`-ba' nicuíim`bre Fidiéé`, joba' jóo' dsea` dob nilíiñ. <sup>8</sup> Co' doñí' iì i ja` jmi`neáang` rúng`, joba' ja` mí` calicuíiñ Fidiéé`, co' jíi` dsea` íb` dsea` líiñ` jaang` i` 'née`. ⁹ Jogui laco' nilíi`naa' jial tíi` 'neáaiñ` jneaa`aa', joba' Fidiéé` casíiñ` i` jóor` camíng` do fí` jmigüi` la e laco' la'eáang` ír`, cøøm` nilisee`naa' cóo` Fidiéé` lata`. ¹⁰ Jo lajob line`naa' jial tíi` 'neáang` Fidiéé` jneaa`aa'; dsu' jneaa`aa' ja` cajmi`neáang`naa' dsea` do la`uii~, co' í`bre dsea` cajmi`neáaiñ` jneaa`aa' la`uii~, jo uíng` lajoba' casíiñ` i` jóor` i` cajúng` fí` dse` crúu` do e laco' ca'íng` dsee` quí`ii'.

¹¹ Joba' fón` túu` 'nú', dsea` rú`naa' i` 'neáan`n eáang`, e laco' nicajmi`neáang` Fidiéé` jneaa`aa', lajob cajo jneaa`aa' 'né` nijmi`neáang`naa' dsea` rú`naa'. <sup>12</sup> Dsu' e já`-, jíi` jaang` dsea` ja` quí`r` jmi` níiñ` Fidiéé` dseáng`- lana, jo dsu' song jmi`neáang`naa' rú`naa', joba' seem` Fidiéé` cóo` jneaa`aa' contøong`, jogui dsea` do jmi`neáam`bre jneaa`aa' laco' sí'í. ¹³ Jo ne`baa' røø` e cøøm` see`naa' cóo` Fidiéé` jogui dsea` do cøøm` seeiñ` cóo` jneaa`aa' contøong` la'eáang` cóo` Jmiguí` quíá`r` e nicangíng`naa'. ¹⁴ Jo co' jnea` dseáng`- nicane`baa', joba' cuøøng` fe`ee' e já`- e Tiquí`ii' Fidiéé` casíiñ` jóor` Dsea` Jmáang` fí` jmigüi` la e laco' nileáiñ` dsea` jmigüi` jee` dsee` quíáiñ`. ¹⁵ Jogui doñí' iì i jáb`- líng` jogui fé`r` e já`-ba' e Jesús líiñ` i` jóo' Fidiéé` camíng` i` cagüéng` fí` jmigüi` la, joba' i` dsea` í` cøøm` seeiñ` cóo` Fidiéé`, jogui Fidiéé` cøøm` seeiñ` cóo` dsea` do cajo.

¹⁶ Jo co' lajob líi', joba' dseáng`- nicaline`baa' jogui jáb`- líi` cajo, e eám` jmi`neáang` Fidiéé` jneaa`aa'. Jogui co' jáb`- e dsea` do líiñ` jaang` i` 'née` quí`ii', joba' doñí' iì dsea` i` seeng` i` jmi`neáang` rúng`, seem`bre cøøng` cóo` Fidiéé` jogui Fidiéé` seem`bre cøøng` cóo` dsea` do cajo. ¹⁷ Jo co' nisítab` dsí`naa' e jmi`neáam` Fidiéé` jneaa`aa' laco' sí'í, joba' jo` 'né` jmó`naa' 'gó`naa' mí` nití`- í` e niquidsí` Fidiéé` í` quíá`- jalé` dsee` quíá`- dsea`, co' laco'gui líng` Dsea` Jmáang`- 'ñia`r', lajob líi' jneaa`aa' fí` jmigüi` la cajo. ¹⁸ Jo song see`baa' e Fidiéé` jmi`neáaiñ` jneaa`aa', joba' ja` 'gó`naa' fí` quini` dsea` do mí` niquidsí` í` quí`ii'. Jo co' dseáng`- laco' sí'í` jmi`neáang` dsea` do jneaa`aa', joba' jgiéem` e 'gó`naa' do. Jo song iì jneaa`aa' jáa` quí`ii' e 'gó`naa', dsu' e jo líi` uii` quíá`- jalé` dsee` e 'né` quí`baa'. Joba' song eáang` lí`naa' e 'gó`naa', joba' ja` mí` calíta` dsí`naa' e 'neáam` Fidiéé` jneaa`aa' dseáng`- laco' sí'í.

¹⁹ Jo co' Fidiéeb` dsea` la`uii` cajmi`neáaiñ` jneaa`aa', joba' jmi`neáam`baa' dsea` rú`naa' jogui jmi`neáam`baa' Fidiéé` cajo. ²⁰ Jo song seeng` dsea` i` jíng`- e já`-ba' 'neáaiñ` Fidiéé`, jo dsu' lajee` jo ta`- 'ní` níng`- jaléng` dsea` rúm` jmóor`, joba' i` dsea` í` líiñ` jaang` i` adseaam`. Co' song jaang` dsea` ja` jmi`neáaiñ` dsea` rúiñ` i` níiñ` contøong`, joba' ja` quí`r` jmi` nijmi`neáaiñ` Fidiéé`, co' dsea` dogui ja` mí` cangáaiñ` jíi` coo` née`. ²¹ Jo 'ñiab` Dsea` Jmáang`- cajíi`- e júu` quíá`- Fidiéé` e 'né` liti` na: "Doñí' iì dsea` i` jmi`neáang` Fidiéé`, lajob 'né` jmi`neáaiñ` dsea` rúiñ` cajo."

5

Jial lí`naa' e ja` ligøøng`naa' cóo` jalé` e 'lí` e sea` fí` jmigüi`

¹ Jo doñí' iì 'nú' e dseáng`- jáb`- líng`na' e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang` i` casíng` Fidiéé` fí` jmigüi` la, joba' i` dsea` í` jóo' Fidiéeb` líiñ`; cofa' jneaa`aa' jmi`neáam`baa' jaléng` tiquí`ii', joba' la quie` tí` jaléng` rúm`baa' jmi`neáang`naa' jóng. <sup>2</sup> Jo nitab` dsí`naa' e dseáng`- jmi`neáam`baa' jaléng` dsea` i` líng` jóo' Fidiéé` mí` jmi`neáam`bii' Fidiéé` 'ñia`r` jogui núu`-bii' dseáng`- laco' catíng`- jalé` júu` 'né` liti` quíá`r`. ³ Jo song jmi`neáam`baa' Fidiéé`, joba' núu`-baa' e júu` quíá`r` do; jo o' júu` iì e jo fa' ja` quí`- jmi` nijmití`ii'. ⁴ Jo jaléng` dsea` i` líng` jóo' Fidiéé`, lí`bre e ja` ligøøiñ` cóo` jalé` e 'lí` e sea` fí` jmigüi`. Jogui

la'eáang' e jáb' lí'naa' e Jesús líiñ' Dsea` Jmáang-, joba' calí'-baa' e ja` caligóng'naa' cóo' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmiǵüí. ⁵ Jo jí' i dsea' i já' líng' e Jesús líiñ' Jóó' Fidié', jí' í'bing' lí' e ja' ligøøng' cóo' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmiǵüí.

Júu' e cacuø' Fidié' quíá' Jóor' Dsea' Jmáang-

⁶ Jo i Jesús i líng' Fí'naa' Dsea` Jmáang-, dsea' íb' i cagüéng- fí' jmiǵüí la jo cajgáaiñ- jmiñ' jogui catuu' jmi'øøiñ- mi~ cajúin- e laco' cuø' lí' quíá'- jalé' ta~ quíá'r- e cajajméer' fí' jmiǵüí la. Dsu' o' jí' e cajgáaiñ- jmiñ' do, co' 'né- laji' túb- colíng-, e cajgáaiñ- jmiñ' do cóo' gui jmi'øøiñ- e catuu' mi~ cajúin-. Jo e Jmiguí' quíá'- Fidié' do tí' ní' jogui cuø' júu' quíá'- jalé' e jo, jogui jmang'- júu' jáb'- cuø' e Jmiguí' quíá'- Fidié' do. ⁷ Jo lí' laco' 'ní' íng' e tí' ní' do jogui cuø' júu' quíá'- e jo: ⁸ jo ca'íng'- do Jmiguí' quíá'- Fidié', jo ca'íng'- gui e cajgáang- Dsea` Jmáang- jmiñ', jogui e ca'íng'- gui do e jmi'øøng- e catuu' quíá'- Dsea` Jmáang- mi~ cajúin-, jo røøb' júu' quíá'- laca'íng'- do. ⁹ Jogui jáb'- lí'naa' lají' júu' e cuø' dsea' jmiǵüí quíá'- lají' e cangár-, dsu' e júu' e cuø' gui Fidié' eáang' gui 'né- já'- nilí'naa', co' laniing- gui lí', dsuco' Fidié' cuø' júu' uii' quíá'- Jóor' Dsea` Jmáam-. ¹⁰ Jo ii' i já' líng' e júu' e cacuø' Fidié' quíá'- Jóor', joba' dseáng'- ím'bre e júu' jo car' ngocáng' dsír'. Jogui ii' i ja' já'- líng' lají' e júu' e cacuø' Fidié' do, joba' lí' lafa' fé'r' e Fidié' líiñ' jaang' i adsee', co' ja' já'- líiñ' lají' júu' e cacuø' dsea' do uii' quíá'- Jóor' Dsea` Jmáang-. <sup>11</sup> Jo e lab júu' e cacuø' Fidié' jneaa'aa' e cuøøng' see- naa' cøøng' cóo'r- lata~, jo e jo cacuø'r' jneaa'aa' la'eáang' cóo' Jóor' Dsea` Jmáang-. ¹² Jo doñí' ii' i seeng' cøøng' cóo' i Jóor' Fidié' do, joba' seem'bre cøøng' cóo' Fidié' lata~; jogui ii' i ja' seeng' cøøng' cóo' i Jóor' Fidié' do, joba' ja' seeiñ' cøøng' cóo' dsea' do lata' cajo.

Júu' lí' cadséng- e lú' Juan

¹³ Joba' jmo'o jalé' júu' e toø' fí' ní' jì la e catíng- jaléng' 'nú' e laco' niliñí'na' e seeng'na' cøøng' cóo' Fidié' lata~, 'nú' dsea' jáb'- líng'na' e Jesús dseáng'- já'- líiñ' Jóor' Fidié'.

¹⁴ Jogui nitab- dsí'naa' mi~ líng- ee' mí'naa' Fidié' e cøøng' cóo' lají' e iñ' 'nia'r', joba' núu'bre júu' quí'ii'. ¹⁵ Jo mi~ dseáng'- nine~baa' røø' e jáb'- núu' Fidié' jalé' júu' quí'ii', lajoba' nita- dsí'naa' e dseáng'- nicangíim'baa' lají' e nicamí'naa're do.

¹⁶ Jo song jaang' dsea' nír' e jaang'gui dsea' rúin' éer' dsee-, jo song e dsee- jo ja' jmóo' e 'naang' dsea' cóo' Fidié' lata~, joba' 'né- nimí'r- Fidié' uii' quíá'- i dsea' í' e laco' nitúin' do e jo, jo lajoba' Fidié' nicuør- e niliseem'biñ' do cøøng' cóo'r- song e dsee- e sea' quíá'- dsea' do ja' lí' quíá'- coø' dsee- e jmóo' e 'naang' dsea' cóo' Fidié' lata~. Dsu' e já'-, seab' dsee- cajo e jmóo' e 'naang' dsea' cóo' Fidié' lata~, jo ja' fá'a e 'né- mí'naa' Fidié' uii' quíá'- e dsee- jo. ¹⁷ Dsu' jaléb' e ga' e jmóo' dsea', dseeb- lí' fí' quini' Fidié'; dsu' seab' e dsee- do e ja' jmóo' e 'naang' dsea' cóo' Fidié' lata~.

¹⁸ Jo nine~baa' røø' e jaléng' dsea' i fé' e já'-ba' Fidiéeb' dseáng'- líng' Tiquiá'r', joba' jo beáng'gui dsee- yaaiñ-, dsuco' 'nia' i Jóor' Fidié' dob nijmóo' í' ír', jo lajoba' jo' dsiquiéeng' fii' i 'líng' cáaiñ' e nijmeáng'neiñ' ga'. ¹⁹ Jogui nine~baa' røø' e jóo' Fidiéeb' lí'í', jogui lajíng' dsea' i ja' jí' Fidié', fii' i 'líng'bing' quí' nifí' quíá'r-. ²⁰ Jogui nine~bí' cajo e nicagüem- i 'nia' Jóor' Fidié' do fí' jmiǵüí la e laco' cacuø'r' jneaa'aa' e nilicuíng'naa' dseáng'- i Fidié' i já'- do. Jo lana cøøm' nisee- naa' cóo' i Fidié' i já'- do jogui cóo' i Jóor' Dsea` Jmáang- do cajo. Jo í'bing' líng' dseáng'- i Fidié' i já'- do, jo la'eáang' cóo' íb' cajo ngíng'naa' e see- naa' cøøng' cóo' Fidié' lata~. ²¹ Joba' liúung' guí' 'nú', dsea' rú'naa' i lafa' jóo', jmee- í' yaang-na', jo ja' güiligøøng'na' e nijmiféng'na' dié' i o' já'-.

Jo lajob nilí'.

Jo lanab jí' fé' jì la'uii' quíá'- Juan.

Ji` e catf̂ tú̄ e cajme' JUAN

Jial 'neáang` dsea` rúin` la'eáang` e já'` líin` júu` quiá'` Dsea` Jmáang`

¹Jnea` sii` Juan, jo` líin`n jaang` dsea` féng` i` quié` nifí` jee` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` , jo` jmo`o e` ji` la e` catf̂ing` 'nú' , dsea` i` nicaguíng` Fidiéé` e` ca'uíng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` . Jo` dseáng`- lajam`-ba' e` 'neáang` jnea` 'nú' , jo` o' jii` jnea` cajo, co' lajob` jaléng`gui dsea` i` nica'íng` júu` quiá'` i` Fidiéé` i` já'` do. <sup>2</sup>Jo` dseáng`- 'neáam`baa` 'nú' , co' seem` fí` dsi`naa' e` júu` quiá'` i` Fidiéé` i` já'` do, jo` dseáng`- contøom` nilisea` e` júu` jo` fí` dsi`naa' . ³Jo` mfi` i` Tiquí`ii' Fidiéé` colíing`gui cóo` Jóor` Dsea` Jmáang` e` nijmigüeiañ` 'nú' jogui e` nilí` fii` líin` 'nú' jogui e` nicuó`r` 'nú' juguiá` júu` røø` . Jo` jaléb` e` na` nicuó`r` 'nú' , dsea` jáb`- líing`na' júu` quiá'` i` Fidiéé` i` já'` do jogui jmi`neáam`bi` rúng`na' cajo.

⁴Jo` eáam` calí`iáang` dsii` mi` calicuíng` rú`naa' cóo` tú` míng` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i` neáang` fí` na e` seem`bir` cøong` cóo` júu` quiá'` i` Fidiéé` i` já'` do, co' lajob` júu` e` 'né` líti` e` nica'íng`naa' quiá'` dsea` do. ⁵Jo` lana` fii` guí` 'nú' , dsea` rú`uu' , e` 'né` nijmi`neáam`ba' dsea` rú`naa' . Jo` lajaléb` e` júu` e` jmo`o na` quí`na' ja` lí' cóo` júu` e` 'né` líti` e` 'mfi` , co' e` job` cajo e` ca'íng`naa' latí` mi` uiing` do. <sup>6</sup>Jo` song` see`naa' e` jmi`neáam`baa' Fidiéé` cóo`gui` jaléng` dsea` rú`naa' , lajoba` núu`naa' jalé` júu` e` 'né` líti` quiá'` Fidiéé` . Jo` e` lab e` júu` e` 'né` líti` e` caná`naa' latí` mi` uiing` do e` quiá'` nilisee`naa' e` jmi`neáam`baa' Fidiéé` cóo`gui` jaléng` dsea` rú`naa' .

Jial líing` dsea` i` ngí` ta` jmigóo`

⁷Jo` fii` i` 'nú' cajo e` fiiim` dsea` ngir` ta` fé' e` o' já' e` cagüéng` Fii`naa' Dsea` Jmáang` fí` jmi`guí` la e` líin` jaang` dsea` jmi`guí` . Jo` jaléng` i` dsea` íb` ngí` ta` jmigóo` jogui` ní' níim`bre` Dsea` Jmáang` cajo. ⁸Jo` ñiing` áa`na' jo` ja` güiligøong`na' quiá'` i` jmigóo` do, co' song` lajo, joba' ja` uiing` nilisea` lajii` ta` quí`na' . Jo` ñiing` áa`na' cajo` jie` mí` tú`na' lajii` guíéé` quí`na' e` nisi`í' Fidiéé` e` nicuó`r` 'nú' , dsea` líing`na' dsea` quiá'r` . ⁹Jo` doñí` ii` dsea` i` ja` núu` o'gui` seeñ` cøong` cóo` jalé` júu` e` e' Dsea` Jmáang` , joba' i` dsea` í` ja` seeñ` cøong` cóo` Fidiéé` ; jo` dsu' i` dsea`gui` i` seeng` cøong` cóo` e` júu` e` e' Dsea` Jmáang` do, joba' seem`bre` cøong` cóo` Tiquí`ii' Fidiéé` colíing`gui` cóo` i` Jóo` dsea` do. <sup>10</sup>Jo` song` ii` dsea` jalíing` i` iing` ní`é' 'nú' júu` e` ja` cøong` cóo` e` júu` quiá'` Dsea` Jmáang` do, joba' ja` ní'íng`na're` fí` sinúu` quí`na' o'gui` fong`na're, <sup>11</sup>dsuco' song` ca'íng`na're, joba' lí' lafa' røøb` cøong`na' cóo`r` jogui` cóo` jalé' e` jmóor` do.

Júu` lí` cadséng` quiá'` Juan

¹²Jo` jmi`guia`bi` sea` jalé' e` 'né` nifí`i` 'nú' lí' ja` 'goo` tí` dsii` e` nijmée' e` jalé' e` jo` fí` ní` ji` la; co' eáang`gui` iin`n e` níi`baa` ní`ee` e` 'nú' fí` na e` laco' cuøong` si`naa' dseáng`- quini`naa' lana, jo` lajoba' níi`iáang` dsi`naa' dseáng`- laco' sí'í` .

¹³Jo` jaléng` dsea` i` nicaguíng` Fidiéé` i` líing` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` i` neáang` fí` la` guíéin` júu` guicóo` quí`na' , dsea` neáang`na' fí` na.

Jo` lanab` jii` fé' ji` e` catf̂ tú̄ quiá'` Juan.

Ji` e catf` 'ni' e cajme' JUAN

Júu` e catfing` jaang` dseañu` i sii` Gayo

¹Jnea` sii` Juan, jo lín`n jaang` dseañu` i quié` nifí` jee` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` , jo jmo'o e ji` la e catfing` 'nu', Gayo, jaang` dseañu` rún`n i 'neáan`n eáang`.

²Nu` Gayo lín`n jaang` dseañu` rún`n i 'neáan`n eáang` , jo mii` i Fidié` e guiú`-bi nidsijé` quiá'- lí` lajii` fí` nisin` cóo` Dseañu` Jmáang` , jogui e guiú`-ba' contøng` cajo. ³Jo eáam` lí`iáang` dsii` mi` güilíng` tu i lüing` dseañu` rún`naa' dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` fí` la e jma'r` jnea` júu` e sim`ba' fí` guiú` cóo` Dseañu` Jmáang` jogui e seem`ba' cøng` cóo` e júu` quiá'- i Fidié` i já'- do. <sup>4</sup>Jo ja` sea` quié` e e iáang` gui dsii` laco` gui e iáang` dsii` mi` lí`iii` e dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` i líng` lafa' jóo` seem`bre cøng` cóo` e júu` quiá'- i Fidié` i já'- do.

⁵Jo fii` guí` 'nu', rú`u i 'neáan`n eáang` , iáam` dsii` e guiú`-ee' e jmicóo` jaléng` dseañu` rún`naa' dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` , jo ja` e lí` e i dseañu` i cajmicóo` do ja` mí` cuín`re jéeng` gui. <sup>6</sup>Jo mi` cagüilíng` i dseañu` do fí` jee` jaléng` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` fí` la, nicasíiñ` jial` tí` 'neáang` 'nu` dseañu` do mi` cajmicóo` re. Jöba' fii` i 'nu', jgié` o' e jmicóo` bire cóo` jalé` e 'né` quiá'- e laco` cuøng` ningí`-guir ta` guí` júu` quiá'- Dseañu` Jmáang` , co' lajob` iáang` dsii` Fidié`. <sup>7</sup>Jo jaléng` i dseañu` í` , huí`m` nicangir` e jmóor` ta` guí` júu` quiá'- Dseañu` Jmáang` , jo ja` mí` camir` fa' e dseañu` i ja` cuíng` Dseañu` Jmáang` nijmicóo` quiá'- r. ⁸Jöba' jnea`-aa', dseañu` lí`ii' dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` , 'né` nijmicóo`-baa' i dseañu` i guí` júu` quiá'- Dseañu` Jmáang` do e laco` conrø` niní`-guí` júu` quiá'- Fidié` i já'- do.

Jalé` e ga` e cajmé` Diótfes

⁹Jnea` nicajmé` e coo` ji` e catfing` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` i seeng` fí` na, dsu' i dseañu` i sii` Diótfes do jní`m`bre quié` e jo ja` íñ` jalé` e júu` quié` e do, co' 'nia`bre iin` cár` nifí` quiá'- jaléng` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` i neáang` fí` na. ¹⁰Jöba' mi` niguiéng` jnea` fí` na, nifí`-baa` i Diótfes do fí` quini`na' jiali` jmóor` lajo, co' ngir` ta` quié` júu` ga` jogui júu` adsee` e éein` jnea`. Jo o' jii` e jo e jmóor` cajo, co' ja` íñ` jaléng` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` i dsilíng` dsii` ee` ír` fí` quiá'- r, jogui jní`m`bir` quiá'- jaléng` dseañu` i iing` jmé` lajo, jogui øm`bre conguiá' fí` jee` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` jaléng` i dseañu` i jmóo` lajo.

¹¹Dseañu` rún`n i 'neáan`n eáang` , ja` jmoo` laco` jmóo` i dseañu` ga` do, dsu' jmee` laco` jmóo` jaang` dseañu` guiúng`. Co' jaléng` dseañu` i jmóo` lajii` e guiú` , jöba' dseañu` quiá'- Fidié`-lí`iii` ; dsu' jaléng` gui dseañu` i jmóo` e ga` , jöba' dseañu` í` ja` mí` calicuín` Fidié`.

¹²Jo lajii`m` dseañu` fé`r` guiú`-uii` quiá'- i dseañu` i sii` Demetrio do, jo la quié` gui jalé` e jmóor` do fé`r` guiú`-uii` quiá'- r. Jogui lajii`b` jnea` fé`naa' guiú`-uii` quiá'- i dseañu` í` cajo, jogui 'nu` ní`ba' e jman` júu` jáb` fé`naa' contøng`.

Júu` lí` cadséng` quiá'- Juan

¹³Jo jmiguiú` jalé` e sea` e 'né` nifí` i 'nu', dsu' ja` 'ga' lí` tí` dsii` e jalé` e jo nitóo` o' fí` ní` ji, <sup>14</sup>dsuco' lajmináb` ni`iin`n máan`n 'nu', jo joguiba' nisi`naa' jalé` júu` qui` ii' dseañu` quini`naa' lana.

¹⁵Jo güiliseem`ba' juguiú` júu` røø`. Jo guicóo`-ba' jing` jaléng` dseañu` quiá'- Dseañu` Jmáang` i cuíng`na' fí` la. Jogui guicóo`-ba' lajaléng` dseañu` rún`uu' i cuíng`naa' fí` na e fá` jnea`.

Jo lanab` jii` fé`r` ji` e catf` 'ni' quiá'- Juan.

Ji` e cajme' JUDAS

Júu` guicóo` e catíng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`

¹ Jo jnea` sii` Judas, jogui lín`n jaang` dsea` ngáang`~ cóo`~ Tiáa~, jogui lajii`~ e iing` Fíinaa' Dsea` Jmáang`~ jmóo`o. Jo jmo`o e ji` la e catíng`~ jaléng` 'nú`, dsea` i nicató`~ Tiquí`ii' Fidié` e laco' ni'uíng`~na' dsea` quiá'r~, jo Fidié`~bing' i 'neáang` 'nú' jogui Fíinaa' Dsea` Jmáang`~bing' i jmóo` 'nú' í` cajo. <sup>2</sup> Jo fíi` i 'nú' lana e ni'íng`~na' lalíng` e fíi` líng`~ Fidié` 'nú' jogui e nicuó`r` 'nú' e seeng`na' juguiá` júu` røø` jogui e jmi'neáaiñ` 'nú' cajo.

E` uiing` e calíi` e ji` la

(2 Pedro 2:1-7)

³ Dsea` rú`naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, eáang` nicalí`iin`n e nijmée` e ji` e catíng`~na' lí` fé` cuaiñ` quiá`- e júu` quiá`- jial nicaláang`~naa' jee` jalé` dsee` qui`ii'; jo dsu' lanagui nicalilí` i e dseáng`~ la guím` 'né` nijmée` e ji` quií`~na' lí` fíi` i 'nú' e dseáng`~ nijmi'úung`~na' e cuó` óo`na' e jmi'ø`na' e júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e nicacuø` Fidié`~ jaléng` dsea` quiá'r` latí` mi` uiing`. <sup>4</sup> Co' i líng` dsea` i jmigóo` nicaquiíiñ` jee` 'nú' lí`^ laco' la fé` fí` ní` ji` quiá`- Fidié`~ latí` mi` uiing` lí` fé` e nisi'íng`~ jaléng` i dsea` la í` e nidsilíiñ` fí` lí` 'lí`^; jo jaléng` i dsea` í` eáam` éer` ga, co' jmi'óo`r` jial tíi` guíung` Fidié` e laco' jmóor` lí`^ doñí` ee` 'lí`^ lí` dsíir`, jogui cajo ja` jmi'gór` Fíinaa' Dsea` Jmáang`, jo jíi`~ dsea` íb` i quie` nifí` qui` jneaa`aa'.

⁵ Jo niñí`b` 'nú' jial calí` malíi~, jo dsu' lana iin`n nijmiguién`n óo`na' calé` catú` e doñí` fa' caleáam` Fíinaa' Fidié`~ jaléng` dsea` Israel e fí` Egipto do, jo dsu' mi` cangí` jo, jaléng` i dsea` í` i ja` calinúu` júu` quiá'r` ie` jo dseáng`~ calíim`~breiñ` do conguaí`. ⁶ Jo lajob calí` cajo cóo`~ jaléng` ángeles i ja` caguá` fa' cajméer` ta` quiá'r` laco' si'í` lí`^ lajii`~ lí` catíiñ~, jo dsu' fí` lí` nua` sób` caseáang` Fidié`~ jaléng` í`, jogui fí` job nijér` e 'núuiñ`~ cóo`~ ñi` cadena cartí` mi` nití` í` e nitidsí` í` quiá'r` cuaiñ` quiá` lajii`~ e dsee` e caléer` do. <sup>7</sup> Jogui lí`^ laco' ja` calinúu`~ i ángeles na, lajob cajo cajmée` jaléng` dsea` seeng` fí` Sodoma cóo`~ gui fí` Gomorra cóo`~ gui fí` jalé` fíi` e née` lacúng` lajiiing`; jo jaléng` i dsea` í` cajméer` jalé` e 'lí`^ cóo`~ dseañu` jogui cóo`~ dseam` i o' quiá'r`, jogui cajmée` bre cajo jalé` e 'lí`^ e jié` gui e lí` dsíi` ngúu` táaiñ` fí` jmi'gúí` la. Jo uíi` e lajob cajmée` jaléng` i dsea` í`, joba' cacár` iihuí` e cacáaiñ` fí` ní` ji` e ja` tóo` jmiñ` yu`. Jo e jo cajmée` Fidié` e laco' nililí`^ jaléng` dsea` i jalíng`~ cøong`~gui quiá`- jial laniing`~ 'né` nijmi'gó` dsea` Fidié`.

⁸ Jo lí`^ la líi` jalé` e 'lí`^ e cajmée` jaléng` i dsea` na, lajob líi` cajo jalé` e jmóo` jaléng` i dsea` i jmóo` ta` jmigóo` do, co' lí`^ tí` dsíir` fé`r` jalé` e nir` lafa' mi` quir`, jo dsu' o' jái` jalé` e fé`r` do; jogui jmi'ling`^ yaaiñ` cóo`~ jalé` e tí` dsíir` jmóor` fí` ngúu` táaiñ`, jogui gab` fé`r` quiá`- jaléng` i güeang`^ quiá`- Fidié`~ i seeng` fí` ñifí`. <sup>9</sup> Jogui i fii` féng` quiá`- jaléng` ángeles quiá`- Fidié`~ i sii` Yé` do, doñí` fa' eáang` 'gøiñ` jogui sea` bí` quiá'r`, jo dsu' ja` cajméer` fa' cabíiñ` i fii` i 'líng`^ do cóo`~ júu` 'lí`^ mi` catíiñ` ngúu` táang` Moí~, co' jíi` júu` laba' casí`~ reiñ` do: "Fíi` Fidié`~ dsea` ni'gaiñ` quií`!" ¹⁰ Jo jaléng` i dsea` i jmóo` ta` jmigóo` do lí`^ jmine'r` lajii`~ e ja` ñi`bre; jo dsu' jalé` e ñir` lí`^ fé`r` jial líiñ` yaam`bre lí`^ laco' líng` jaléng` jó', co' jaléng` í` ja` í` dsíi`re'; jo dsu' cóo`~ jalé` e fé` jaléng` i dsea` do, cóo`~ e job nidsijéeng` yaaiñ` fí` lí` 'lí`^ car` ngongíi` jmiñ`.

¹¹ Jo e ngí` fíi` jaléng` i dsea` i jmigóo` do, co' nicasíng` yaaiñ` fí` ga` lí`^ laco' cajmée` jaang` dseañu` i calisí` Caín ie` malí` do, jogui laco' cajmée` jaang` i calisí` Balaam i cajmée` lí`^ doñí` ee` e ja` dseeng` e lí`^ laco' calí`r`~ cuu`. Jo jaléng` i dsea` i jmigóo` do nidsingíiñ` lí`^ laco' cangongíng`~ jaang` dsea` i calisí` Coré ie` malí` do, co' i dsea` í` ja` cajméer` núu`r` júu` quiá`- Fidié`. <sup>12</sup> Jogui jaléng` i dsea` i jmigóo` do jmi'li`^bre fí` lí` jmóo` 'nú' jmiñ` lí` seáng` rúng`na' e có`na' í`na' colíing`. Co' lí`^ tí` dsíir` e teáaiñ` ta` jmi'iaang`

dsíí e í' gø'r', jogui ja' ee' jmi'gór` jíí' capí' lajee' e jmoo' 'nú' e jmií' do. Jogui i dsea` i jmigóo' do líiín' lafa' dsea` i ní' jo'se' i eáang'gui jmoo' í' 'ña' e lafa' nijmér' í' jo'se' quiá'r'; jogui líiín' cajo lí' laco' lí' jní' e dsiguíng' cóo' guí lajo, jo jíí' ja' tuu` jmí; osi líiín' lafa' 'ma' ofii' e ja' cuø' ofii' mí' nití' jii' quiá'. Jo co' lajob líng'gui i dsea` do, joba' lana líiín' lafa' 'ma' ofii' e nicagüitøø' catí' jmó' quiá', jo ninéé' guiú' e nidsitoo' fí' ní' jí' e ja' tóo' jmií' yu'. <sup>13</sup> Jogui jaléng' i dsea` i jmigóo' do líiín' la lí' ja' e róo' fí' 'ni' jmií' mí' í' guí tea', co' jnéeng' jøø'baa' jalé' e ga' e jmóor'. Jogui líiín' cajo lafa' núu' i nica'íng' lajíí' ée' quiá', jogui lana niteáaiñ' fí' e nidsilíín' fí' lí' nuu' só' car' ngongí' jmií'.

¹⁴ Jo i dsea` i calisí' Enoc i caliséng' ie' malií' do mí' catí' guié' 'lé' dsea` mí' cangí' e cajmeáang' Fidiéé' i Adán do, jo i Enoc do café'r' cuaiñ' quiá' Fidiéé' e éeiñ' jaléng' i dsea` i jmigóo' do mí' cajíng' lala: "Nicamám'baa Fii'naa' e nijáar' cóo' i 'leáang' ángeles quiá'r' <sup>15</sup> e niquidsir' í' quiá' lajaang' lajaang' dsea` jmigüf' jogui miffíng' nicuø'r' ihuú' jaléng' dsea` soo' dsíí' uii' quiá' jalé' e ga' e nicajméer' jogui uii' quiá' jalé' júu' 'lí' e nicafé'r' uii' quiá' Fidiéé'." <sup>16</sup> Jo jaléng' i dsea` soo' dsíí' do contøom' jmóor' ta' jíng' cóo' dsea` rúín', jogui jmóor' ta' éeng' jaléng' í' cajo, jogui lí' jmitir' lajíí' e lí' dsíí' ngúu' táam'bre. Jo eám' jmicøng' yaaiñ' jogui fé'r' jalé' júu' róo' e laco' lí'r' cøøiñ' dsíí' dsea` rúín', jo lajoba' lí'r' jalé' e iíñ' quiá' i dsea` rúín' do.

Júu' í' 'goo' e catíng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang'

¹⁷ Jo dsu' fí' guí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang', e téé' óo'na' lajíí' e júu' e nicafé' jaléng' i dsea` i síng' Fii'naa' Dsea` Jmáang' cuaiñ' quiá'r' <sup>18</sup> ie' mí' casí'r' 'nú' lala: "Mí' tí' lí' nijaquiéng' e ni'íng' jmigüf' nigüeam' dsea` i nijmine' jalé' e güeang' quiá' Fidiéé', jo lí' nijmitir' lajíí' e 'lí' e lí' dsíir' yaam'bre." ¹⁹ Jo jaléng' i dsea` la'í'b' jmóo' ta' 'naang' dsea` quiá' rúín', jogui caniing' jmóor' lajíí' e lí' dsíí' ngúu' táam'bre, jogui ja' seeng' Jmiguí' quiá' Fidiéé' cóo'r' cajo.

²⁰ Joba' fí' guí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i iin' eáang', e cuøø' guí bí' rúng'na' e laco' nidsicuáng'gui' quií'na' cóo' júu' quiá' Dsea` Jmáang' lí' lajíí' e fí' güeang' lí' niteáang'na' cóo'r'. Jogui féeng'na' Fidiéé' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá'r'. ²¹ Jogui contøong' jmiguíéng' óo'na' jial' tí' 'neáang' Fidiéé' jneaa'aa' jogui jeeng'na' e nití' e jmií' e niííng'na' quiá' Fii'naa' Dsea` Jmáang' e niliseeng'na' cøøng' cóo' Fidiéé' lata' uii' e fí' líiín' jneaa'aa'. <sup>22</sup> Jogui jmee'na' úung' e laco' ningáng' jaléng' dsea` i ja'gui mí' ngáng' røø' laco' sí' júu' quiá' Dsea` Jmáang'. ²³ Jogui jmicóo'na' cajo jaléng' dsea' e laco' nileáiñ' jee' jalé' dsee' quiá'r', jo lajoba' ja' nidsilíín' fí' lí' 'lí' fí' lí' cóo' jí' e ja' tóo' jmií' yu'. Jogui jmee'na' fí' líng'na' jaléng' dsea' cajo, jo dsu' 'né' ñiim' óo'na' jie' mí' síng' yaang'na' fí' ga' lí' teáang' jaléng' i dsea` i jmigóo' do, jogui jie' mí' jmée'na' e jmeáang'na' ta' jalé' sí'r', co' jí'gui cartí' jalé' e jo 'lí' uii' e jmóor' jalé' e ja' dseeng'.

Júu' lí' cadséng' quiá' e jmiféng' dsea` Fidiéé'

²⁴ Jo dsu' jaam' Fidiéé' i seeng', jogui í'b' i nicaléang' jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'ii', jogui í'b' i jmóo' í' jneaa'aa' cajo e laco' ja' nijiú'naa' fí' ní' dsee', co' eám' 'gøiñ', jo jmóor' lajo e laco' niguiéiñ' jneaa'aa' fí' quinir' e ja' sí'líng'naa' cóo' jíí' cóo' dsee'. Joba' eáang' íaang' dsí'naa' mí' nití' fí' lí' jlo' níiñ' fí' ñíí' quiá'r'. ²⁵ Jo jíí' í'b' dsea` catíng' nijmiféng' dsea', co' jíí' í'b' dsea' líng' Fii'naa' dsea' féng' dsea' nííng' fí' la'úng', jogui dsea' í'b' dsea' cuøøng' lí' jmér' lí' doñí' ee', jogui jíí' í'b' dsea' óor' ta' e quiu'r' ta' fí' la'úng' la'eáang' cóo' Fii'naa' Dsea` Jmáang', jo lajob jmóor' lajíí' nú' gui e nitiroo' jmigüf', jogui lajob jmóor' lana jogui tí' lí' dsé'gui cajo lí' dseáng' car' ngongí' jmií'. Jo lajob nilí'.

Jo lanab jíí' fé' jí' quiá' Judas.

Lajíi'~ júu^ e cajíng'~ Dsea` Jmáang~ e nidsijéé'

¹ Jalé' júu^ e fé' e fí' ni~ jì' la líí' júu^ e cacuø Fíinaa' Dsea` Jmáang~ e ca'íñ' quiá'~ Fidiéé' e ja` mí' cajmijnéeng` dsea` do lami~ jéeng`gui. Jo Fidiéé' cacuø'r' dsea` do jalé' e júu^ la e laco' ni'é'~ dsea` do jaléng' dsea` quiá'r' e ~ jalé' e nidsijéé' lajee' lajmináb~ jiu fí' jmigüü' la. Jo Dsea` Jmáang~ casíñ' jaang` ángel quiá'r' e laco' cajmíeíñ' do júu^ fí' quini' jaang` dsea` quiá'r' i sii' Juan. ² Jo i dsea` ígui' guiar' jalé' e júu^ quiá'~ Fidiéé' do jee' jaléng' dsea` jmigüü' cuaiñ' quiá'~ jalé' e cangár~ do lafa' mi~ quir', jogui t'ífb' nir~ cajo lajii'~ e júu^ e cacuø' Fidiéé' e caliti' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~.

³ Jo juguiú~ o' quiá'~ i dsea` i í' jalé' e júu^ la jogui juguiú~ o' cajo quiá'~ jaléng' i dsea` i jmoo' núu'~ mi~ núur' jalé' e júu^ e silii' e fí' ni~ jì' la, co' jalé' e júu^ la líí' júu^ e jáa' quiá'~ 'ñiab' Fidiéé', dsu' nijaquíem' e jmiñ' e niliti' lajii'~ e júu^ e fé' e fí' ni~ jì' la.

Júu' e cajme' Juan e catíng'~ lajì' guié' 'lé' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~

⁴ Jnea~ sii~ Juan, jo jmo'o e jì' la e catíng~ lajì' guié' 'lé' dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' lí' se' Asia. Íng'~ na' güea'^ quiá'~ Fidiéé' jogui güiliseeng` na' juguiú~ júu^ røø' la'eáang' cóo'~ dsea` do, co' lajii'~ íb' dsea` i seeng' lajii'~ latí' mi~ uing~ jogui latí' lana jogui i nijáa'tu calé' catú'. Jogui lajobi cajo íim'~ba' güea'^ quiá'~ lajì' guiáng~ jmigüü' i seeng' fí' quini' lí' líí' ée' laniing~ fí' lí' guing~ Fidiéé' quiu'r' ta~. ⁵ Jogui cajo íim'~ba' güea'^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' íb' dsea` i dseáng'~ tíí' ni~ røø' jalé' e júu^ la, jogui íb' dsea` i la'uii' cají' tu jee' jaléng' 'líí', jogui íb' dsea` niing~ i quie' nifí' jee' jaléng' dsea` i óo' ta~ i seeng' fí' la'úng' fí' jmigüü'. Jogui cajo íb' i eáang' 'neáang' jneaa~aa', jogui cajáng' 'ñia'r' e cajúñ' e laco' caleáaiñ' jneaa~aa' jee' jalé' dsee' quí'~ii' la'eáang' cóo'~ e jmi'øoiñ' e catuu' do. <sup>6</sup> Jogui nicajméer' e jaléng' jneaa~aa', dsea` líí'naa' dsea` quiá'r' , nilí'naa' coo' 'lé' dsea` i lííng' lafa' jmidsea` i jmoo' lajii'~ e iing~ Tiquiá'r'^ Fidiéé'. Jo majmi'goo~baa' jogui majmifém'baa' dsea` do, co' íb' dsea` i eáang' 'gøng' jogui i güeang'^ car` ngongñ' jmiñ'! Jo lajob nilí'.

⁷ Jøø' na' jogui quie'na' cuente!

Dob nijáa' Dsea` Jmáang~ fí' jee' cabøø~ jnií',
jo lajiim' dsea` niníñ' dsea` do, jo jì'gui jaléng' i dsea` i líing~ ee' ca'íeéiñ' dsea` do
niníng~ neiñ';
jo ie~ job mi~ niquí'~ jogui nilijiu~ dsíí' jaléng' dsea` i seeng' latøøng~ fí' jmigüü' uíí' dsea`
do, jo e jáb'~ e jo.

Jo lajob nilí'.

⁸ Jo lalab jíng'~ Fíinaa' Fidiéé': "Jnea~ i la'uii~ do jogui jnea~bi i lí' cadséng~ do cajo, co' jneab~ Fidiéé' i 'gøng' i quíí'~ jmiñ' jmé' lí'^ doñí' ee', jogui jnea~bi cajo i seeng' lajii'~ latí' mi~ uing~ jogui latí' lana jogui i nijáa'tu calé' catú'."

Mí' cangá~ Juan jial tíí' jlo'^ jnéeng~ Dsea` Jmáang~

⁹ Jnea~ sii~ Juan, jogui la'ó' rú'baa' líí'naa' uíí'~ e nilí'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo røøb' íng'~naa' iihuíí' dsu' uíí'~ e líí'naa' dsea` quiá'~ dsea` do, jogui røøb' cajo catíí'naa' e quie' Fidiéé' nifí' quí'~ii', jogui røøb' jmoo'naa' té'naa' cóo'~ jalé' iihuíí' e dsingíng~naa' do. Jo uíí'~ e guiaa~ júu^ quiá'~ Fidiéé' e caliti' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~, joba' casíng' dsea` do jnea~ fí' coo' guoo'~ uó'~jiu e sii' Patmos e née' fí' ni~ jmiñí'~. ¹⁰ Jo cangojéé' e lajee' e jmiñ' domiing~ e jmféng' dsea` Fidiéé' cajá'a jee' Jmigüü' quiá'~ dsea` do jo canú' u lí'^ calúu' u coo' luu' e fé' teá' eáang' lí'^ laco' mi~ ii~ coo' lúu' trompé'^, jo lalab cajíng'~ sí' jnea~:

¹¹ —Jo fíí' i 'nu', Juan, e nijméé' fí' coo' ni~ jì' lajalé' e móo'~ la jmiñ' na, jo mi~ ningí' jo, nisín'^ jalé' e jì' jo quiá'~ lajì' guié' 'lé' dsea` quie' e i neáang' fí' e fíí' e sii' Éfeso, jogui e fíí' e sii' Esmirna, jogui e fíí' e sii' Pérgamo, jogui e fíí' e sii' Tiatira, jogui e fíí' e sii' Sardis,

jogui e fii` e sii` Filadelfia, jogui e fii` e sii` Laodicea; jo laji` guié` e fii` na née` fí` lí` se` Asia.

¹² Jo mi` cangf` e canú` u e luu` do, joba' cajíi` i nii` lí` calúu` u e laco' nicaa` cuente i` gui i` tó` jnea` do; jo job mi` camó` o guié` candeléer` e ji` e líí` cóo` layaang` cunée`.

¹³ Jo jeeng` e guié` candeléer` e ji` do camán` n jaang` i jnéeng` dseáng` laco' jaang` dsea` jmigüf` i qui' coo` 'mi' e cuee` e tíi` cartí` uii` tíir` , jogui 'núu` nú` dsiir` coo` e líí` cóo` layaang` cunée`, <sup>14</sup> jogui tee` jñuguir` lí` laco' tee` 'moo` osi` joo` é, jogui jminir` líí` lafa' sóng'` ji, <sup>15</sup> jogui tíir` líí` dseáng` lafa' coo` ní` e sii` bronce e dseáng` jíing` ji' lafa' mi` iu` fí` ni` ji, jogui júu` quiá'r` nú` lí` laco' ii` coo` lóo` e fé` eáang`. ¹⁶ Jogui e fí` jaguór` dsée` do teáang` guiáng` núu, jogui fí` mo'oor` güi'fí` coo` ñisü` e dsíng` 'mé` laji` tú` taang`. Jogui nir` dseáng` jíing` ji' lí` laco' jnéeng` iee` mi` íiñ` guieñi'` jóo`.

¹⁷ Jo mi` camán` n i dsea` do, joba' dseáng` caquím` baa fí` uii` tíir` lafa' jaang` líi`. Jo dsu' ír` caquidsir` guóor` dsée` fí` yú` moguii` jo casí'r` jnea` lala:

—Ja` fóon` jii` coo`; co' jneab` dsea` i la'uii` jogui jnea` bi dsea` i tí` lí` cadséng` do cajo, ¹⁸ jo jnea` bi cajo i dsea` i seeng` lana; jogui e já` ba' e cajún` n cateá, dsu' cají'b` túu` calé` catú` , jo dsu' car` ngongí` jmií` seen` náng; jogui jneab` dsea` quiee` joñi` quiá'` 'mó` jogui joñi` quiá'` fí` lí` 'lí` cajo. ¹⁹ Joba' lana nijmée` fí` ni` ji' lajií` e nicañi'` jogui jalé` e móo` jmií` na cóo` gui jalé` e nimó` gui' cøøng` gui. ²⁰ Jo lalab guóng` i guiáng` núu i nicañin'` fí` jaguóo` dsée` la, jogui lalab guóng` cajo laji` guié` candeléer` e ji` e líí` cóo` layaang` cunée` do: i guiáng` núu do guóng` quiá'` jaléng` dsea` i quié` nifí` quiá'` dsea` quié` e i seeng` fí` laji` guié` fii` e née` fí` lí` se` Asia, jogui lacoo` e candeléer` e tíi` guié` do guóng` i guié` 'lé` dsea` quié` e i seeng` fí` lacoo` e fii` jo.

2

Júu` e catíng` dsea` quiá'` Dsea` Jmaáng` i neáang` fí` Éfeso

¹ Jo fii` guí` 'nu, Juan, e nijmée'` coo` ji` e catíng` i dsea` i quié` nifí` quiá'` dsea` quié` e i neáang` fí` fii` Éfeso, jo lalab jmée'`: “Lalab jíng'` i dsea` i teáang'` laji` guiáng` núu` fí` jaguór` dsée'` jogui i ngí` fí` jee` laji` guié` candeléer` e ji` e líí` cóo` layaang` cunée` do: ² Jo lalab fii` i 'nu` e guiú` ñii` lajalé` e jmoo` lafa' jalé` e la; e eáam` cuo'` bî` uo'` e jmoo` ta` jogui e eáam` iu` ní` cóo` jalé` e jo cajo, jogui ñi`baa cajo e ja` cuo'` fí` e nijmé` dsea` jalé` e ja` dseeng` lí` e e` já` dsiir`. Jogui ñi`baa guiú` e nicajóo'` su` já'` laco'` fé` jaléng` i dsea` i jíng'` e líiñ` dsea` apóo` i ni'` júu` quié` e, jo dsu' o'` já'` e líiñ` lajo, jo 'nu` nicalilí` ba' e jaléng` i dsea` í` jmang'` i adseaam`. <sup>3</sup> Jogui eáam` nicajmee'` féng'` a'` jogui nicateá'` lí` bi'` cóo` jalé` iihuí` e nica'ín'` uii` jnea`, jo dseáng'` ja` mí` calitúng` o'` e sin'` teá` fí` guiú` cóo` jnea`. <sup>4</sup> Jo dsu' seab` coo` júu` e ni`léé` quií` lana, jo e lab e jo: jo` guiéé` e 'neáan'` jnea` o'` gui dsea` rún'` laco'` gui lami` uing` do ie` lami` canaan'` e cuín'` jnea`. ⁵ Joba' fii` i 'nu` e ni'fí` du` o'` jie` lí` nica'lee'` quií` lana, jo quií` jíing'` tu` uo'` calé` catú` fí` quini` Fidiéé, jogui jmee` tu' lajalé` lí` laco'` gui lami` qui'` tñiñ` e jmoo` latí` mi` uing` do. Jo song` ja` nijmée'` lajo, joba' lajmináb` nigáa` a` fí` na jo nijé'` baa` eé` quiá'` e candeléer` do quií', jo dsu' ja` nilí` lajo song` niquí'` jíng'` tu` uo'` fí` quini` Fidiéé. <sup>6</sup> Jo dsu' e laba' guiú` e jmicóo'` quií', e 'níb'` man'` jalé` e jmoo` i dsea` nicolaíta lí` laco'` gui jnea` 'níb'` máan` nre cajo. <sup>7</sup> Joba' fá'a: Ii` jaléng` dsea` dsi` logua, güinú` bre lajií` júu` e jíng'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé` e catíng` laji` guié` 'lé` dsea` quié` e: Jaléng` i dsea` i nité'` lí` cóo` jalé` iihuí` jogui ja` nitiúuin` jnea`, joba' nicuóo'` baare e nidó'r` lajií` e sea` quiá'` e 'ma` e cuo'` e seeng` dsea` lata` e si'` fí` ñifí` quiá'` Fidiéé.”

Júu` e catíng` dsea` quiá'` Dsea` Jmaáng` i neáang` fí` Esmirna

⁸ Jo fii` guí` 'nu, Juan, e nijmée'` coo` ji` e catíng` i dsea` i quié` nifí` quiá'` dsea` quié` e i neáang` fí` fii` Esmirna, jo lalab jmée'`: “Lalab fé'` i dsea` la'uii` do jogui i dsea` tí` lí` dséng` gui do, i dsea` i cajúng` do jogui i cají'` tu` mi` catí` 'ni` jmií` lajo: <sup>9</sup> Jo lalab fii` i 'nu` e guiúb` ñii` lajií` iihuí` e íin'` jogui jial` tiñiñ` cajo, nañi` fa` eáam` bre jmicóo'` Fidiéé` 'nu` cóo` jalé` e líí` quií'. Jogui ñi` bí` guiú` cajo jial` fé'` dsea` ga` uii` quií', fa' jaléng` i dsea` i jíng'` e líiñ` dsea` Israel, jo dsu' o'` já'` e lííng'` i dsea` í` lajo, co'` i dsea` í` lico'` líiñ`

dsea` i jmféng' fii` i 'lim'`. 10 Jo fii` i 'nu` e ja` f00n` lajii` iihuú` e tí lí` ni'íin` ; co' fii` i 'ling'` nijmér` e i líing` 'nú' nigüütáang` na' fí` dsíi` 'nuúí' e laco' nijmér` quijí` jial nitú` na' e teáang` na' teá' fí` guiú` cóo' jnea` ; jo e iihuú' jo ni'íing` na' lajee` guí` jmií` . Jo dsu' fii` i 'nu` dseáng'` jie` mí` litúng` o' e sin'` teá' fí` guiú` cóo' jnea` , doñí` fa' iing` dsea` jngaiñ'` 'nu` uii` e jo, joba' jneab` nicu0000` 'nu` lajii` e catíin` e niliseen'` c00ng` cóo' jnea` car` ngongí` jmií` . 11 Jo jaléng'` 'nú' , dsea` dsí` loguá` na' , núu` na' lajii` e júu` e jíng'` Jmiguí` quía'` Fidié` e catíing` lajii` guié` 'lé' dsea` quie` e: Jo jaléng'` dsea` i ja` nilitúng` dsíi` e teáaiñ` teá' fí` guiú` cóo' jnea` , joba' i dsea` í jo` t00` jmií` fa' e nitíin` fí` lí` 'li'` mí` nití` fí` fii` coo` .”

Júu` e catíing` dsea` quía'` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Pérgamo

12 'Jo fii` guí` 'nu` , Juan, e nijmée'` coo` jii` e catíing` i dsea` i quie` nifí` quía'` dsea` quie` e i neáang` fí` fii` Pérgamo, jo lalab` jmée'` : “Lalab` fé'` i dsea` i quie` e ñisú'` e 'mé` lajii` tú` taang` do: 13 Jo lalab` fii` i 'nu` , e guiúb` ñii` lajaléb'` e jmoo'` , jogui` ñi'`baa` cajo e seen'` fí` lí` quíu'` fii` i 'ling'` ta` , dsu'` ja` mí` catiun'` e dseáng'` já'` lín'` lajii` júu` quie` e. Jogui` ja` mí` catiun'` jnea` fa' e ja` mí` jmití'` lajii` ta` quíu'` , o'`gui` mí` catiun'` jnea` ie` mí` cajngang'` dsea` i dsea` quie` e i sii` Antipas i cajmiti` júu` quie` e e fí` fii` e fí` lí` quíu'` fii` i 'ling'` i sii` Satanás ta` do. 14 Dsu'` fii` guí` 'nu` e seab` coo` tú` íing'` e 'lée'` quíi'` , jo e lab e jo: ja` mí` cajniin'` quía'` coo` tú` míing'` dsea` i seeng` fí` na` i ja` mí` catú` e jmitíin` lajii` júu` 'li'` e caguiá` Balaam, co' i dsea` na` ca'e'r` jaang` gui` dsea` i sii` Balac, jo i dsea` í guib` i cajmig00ng` jaléng'` dsea` Israel e laco'` éeiñ` dsee` e g0r` ngu` jó'` i nicacuúin'` dié` i o'` já'` jogui` e 'léer'` e güüüin` cóo'` dseañu'` osi` dseamí` i o'` quía'r` . 15 Jo lajobi` cajo seem` bi` coo` tú` míing'` dsea` la'ó'` 'nú'` i neáang` fí` na` i ja` mí` catú` jalé'` e 'li'` e quí'` tíng` e jmoo` jaléng'` dsea` nicolaíta. 16 Joba'` fii` i 'nu` lana e quí'` jíing'` u0'` fí` quini` Fidié` ; jo dsu'` song` ja` nijme'` lajo, joba'` lajmináb` nigáá'a` fí` lí` guiin'` e nitíin` n cóo'` jaléng'` i dsea` í cóo'` e ñisú'` e iu` fí` mo'`óo` . 17 Jo jaléng'` 'nú'` , dsea` dsí` loguá` na' , núu` na' lajii` júu` e jíng'` Jmiguí` quía'` Fidié` e catíing` lajii` guié` 'lé'` dsea` quie` e: Jo i dsea` i ja` nilitúng` dsíi` e núu'r` júu` quie` e, joba'` nicu0000` baare coo` e lafa'` iñí'` e catíin` e si'ma` fí` ñifí` ; jogui` nicu0000` baare cajo coo` cuu` e tee` , jo e fí` ní` e cuu` do nijé` coo` júu` e 'mí` laco'` sii` i dsea` do, jo dsu'` jii` jaang` dsea` jiéng'` ja` niliñí` e júu` jo, co'` jii` i dsea` i ni'íng'` do, jii` íbing'` i niliñí` e júu` jo.”

Júu` quía'` Fidié` e catíing` dsea` quía'` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Tiatira

18 'Jo fii` guí` 'nu` , Juan, e nijmée'` coo` jii` e catíing` i dsea` i quie` nifí` quía'` dsea` quie` e i neáang` fí` fii` Tiatira, jo lalab` jmée'` : “Lalab` jíng'` i J00'` Fidié` camíng'` do i quie` jmini` e lí'` lafa'` sóng'` jii` jogui` tíir` jnéeng` lafa'` ñí'` e jíing` jii'` jlo'` e sii` bronce: 19 Jo lalab` fii` i 'nu` , e guiúb` ñii` lajaléb'` e jmoo'` , jogui` e eáam'` 'neáan'` dsea` rún'` , jogui` e teáb` sin'` fí` guiú` cóo'` jnea` , jogui` eáam'` la'úung` nicajmee'` lajii` ta` e iin` n, jo ja` mí` cajmitúng` o'` lajii` e ta` jo, co'` dseáng'` nicateá'` ba' , jo ñi'`baa` guiú` e eáang` gui` nicu00'` bí` u0'` lana e r00` gui` nijmoo'` ta` laco'` gui` lamí` jmoo'` lamí` uing` do. 20 Lí'` jii` e laba'` e 'lée'` quíi'` e ga` : ja` mí` cajniín'` quía'` i dseamí` i sii` Jezabel e sí'` 'ñia'r'` e líiñ` jaang` dseamí` i fé'` cuaiñ` quía'` Fidié` , jo dsu'` i dseamí` í lí'` jmig00in` jaléng'` dsea` quie` e cóo'` jalé'` e e'r'` do, co'` iin` e nisíng'` tu` jaléng'` dsea` quie` e fí` gab` e jmé` tur ta` 'lée'` cóo'` jaléng'` dseañu'` osi` dseamí` i o'` quía'r` , jogui` e jmé` tur ta` g0'` jalé'` e nicu00'r` dié` i o'` já'` . 21 Jo hu00b` nicacu000` 0re` fí` fa'` e niquí'` jíng'` 'ñia'r'` fí` quinií` e laco'` jo` nijmér` e ga` lajo, jo dsu'` ja` mí` cali'`iñ` fa'` e nicajmée'r` lajo e jo` nibeáng'` gui` 'ñia'r'` dsee` , co'` ja` iñ` fa'` nicatúr` jalé'` e 'li'` e jmóor` do. 22 Jo dsu'` lalab` fá'a` uii` quía'` jaléng'` i dsea` i jmoo` ta` 'lée'` cóo'` i dseamí` í , e song` ja` niliúng` yaaiñ` e jmóor` jalé'` e jo, joba'` nijmee` e e nilidsée'` bre` lajaléiñ` do, co'` eáam'` nicár` iihuú'` , jogui` huím'` nidsijée'` quía'r` . Jo jalé'` e iihuú'` nab` nidsingíiñ` song` ja` niquí'` jíng'` yaaiñ` uii` quía'` jalé'` e dsee` e nica'éer` do. 23 Jogui` nijngám'` baa` jaléng'` j00'` i dsea` í e laco'` jaléng'` dsea` i líing'` dsea` quie` e niliñir` e jneab` dsea` móo'o` jogui` cuíi` i jial` lí'` dsíi` dsea` lajaang` lajaaiñ` ; jo jneab` dsea` catíin` n e nicu0000` 'nú'` lajii` e catíing` na' lajaang` lajaang` na' uii` quía'`

lajíi~ ta e nicajmee~ na' fí jmigüi~ na. ²⁴ Jo fíi~ i jaléng' 'nú' caguaang~ gui dsea i seeng' fí na fí Tiatira; ii i ja mí casíng' yaang~ fí ga' cóo' i dseamí ga' do o'gui mí cajmitir~ lajii~ e fé' dsea e líi' júu^ nuu' quia' fii~ i 'ling' i sii' Satanás, joba' lalab fíi~ i 'nú' e jo' nicuó' guíi' 'nú' ta' ii e jíe' guí. ²⁵ Joba' lí' jie~ mí tú' na' lajii~ e guíu~ e jmoo' na' na cartí mí nití' í' e ninii~ túu' calé' catú' fí jmigüi~ na. ²⁶ Jo jaléng' dsea i nigüéang' e jmitir~ lajii~ e iing~ jnea e nijmér~, joba' nicuó' baare ta e niquiú'r~ ta fí jalé' fíi e sea fí jmigüi~ na; ²⁷ jogui dseáng' lí' laco' gui nicacuó' Tiquié' e jnea fí e niquiú' u ta quia' jaléng' dsea jmigüi~, lajob i dsea í cajo niñiñ' lafa' 'ma' u' quia' dseata~, jo cóo' e job niquiú'r~ ta fí jalé' fíi cartí nijmér~ jmiguiú' cuíi~ laco' gui mí fíing~ cóo' tu'. ²⁸ Jogui cajo nicuó' m' baa 'nú' i núu' i jnéeng' mí la' ee'. ²⁹ Jogui fíi~ i 'nú', ii 'nú' dsea dsi~ loguá' na, núu~ na' lajii~ júu^ e jíng' Jmigui' quia' Fidié' e catíng~ lajii' guié' 'lé' dsea quie' e."

3

Júu' quia' Fidié' e catíng~ dsea' quia' Dsea' Jmáang~ i neáang' fí Sardis

¹ Jo fíi~ guíi' 'nu', Juan, e nijmée'~ cóo' jì e catíng~ i dsea i quie' nifí' quia' jaléng' dsea' quie' e i neáang' fí fíi' Sardis, jo lalab jmée': "Lalab jíng' i dsea i quie' lajii' guie' jmigüi' quia' Fidié' jogui i teáang'~ guiáng~ núu' fí jaguór': Lalab fá' a e dseáng'~ ñi' baa guíu~ lajalé' e jmoo', jo fíim' dsea' í dsíir' e dseáng'~ lajam' e lin' jaang' dsea i seeng' cóong' cóo'~ jnea~, jo dsu' o' já' e lin' lajo, có' ñi' baa guíu~ e lin' jaang' dsea lafa' i sijúung~ i si' naang' cóo'~ jnea~. ² Joba' fíi~ i 'nu' e íi' a' røø' jogui cuó' b' uø' e nijmée'~ laco' si' í' lajii~ e sisé' e 'né' jmée' guí; jo song ja' nijme'~ lajo, joba' dseáam' seen' e ni' íng~ congua' quíi'~; có' lí' lajii~ e móo' o e jmoo' na dseáng'~ ja' dseem' líi' fí quini' Fidié'. ³ Jo téé' a' lajii~ júu^ quie' e e nica' íin'~ jogui e nicaná'~; jo jmee' lajii~ e jo, jogui quí' jíng' uø' fí quini' Fidié'. Có' song ja' nijmée'~ lajalé' e fíi~ i 'nu' na, joba' niguiéeb' jmíi~ mí niguié' e fí quini' lajee' e ja' ñiing~ o', lafa' mí ngí' jaang' ii e dsijméer~ ii quia' dsea e jíi~ ja' ñiing~ dsíi' i dsea do lí' niguiéiñ' do. ⁴ Jo dsu' e fí fíi' Sardis na seem' bi cóo' tú' m' íng' dsea i la' ó' røø' cuíng' na' jnea~, jo i dsea í ja' mí cajmi' ling' yaaiñ' fí quini' Fidié', joba' i dsea í catíim~ bre e ningír~ cóo'~ jnea~, có' ja' si' líiñ' jíi~ capí'. ⁵ Jo jaléng' dsea i nité' lí' e já' líiñ' jalé' júu^ quie' e, joba' niquí' bre si' r' e tee' e laco' cuó' lí' e niguiú' m~ bre fí quini' Fidié', jogui ja' tóo' jmíi~ fa' e ni' uó'ng' guir lí' niteáaiñ' fí ni' jì lí' nitaang' jaléng' dsea' quie' e, jogui nijmee' e júu^ fí quini' Tiquié' e dsea' guíing~ ñifí' jogui fí quini' jaléng' ángeles quia' r' e jaléng' i dsea í dsea' quie' baa nilíiñ'. ⁶ Joba' fíi~ i 'nú', ii 'nú' dsea dsi~ loguá' na, núu~ na' lajii~ e jíng' Jmigui' quia' Fidié' e catíng~ lajii' guie' 'lé' dsea' quie' e."

Júu' quia' Fidié' e catíng~ dsea' quia' Dsea' Jmáang~ i neáang' fí Filadelfia

⁷ Jo lalab fíi~ guíi' 'nu', Juan, e nijmée'~ cóo' jì e catíng~ i dsea i quie' nifí' quia' jaléng' dsea' quie' e i neáang' fí fíi' Filadelfia, jo lalab jmée': "Lalab jíng' i dsea' güeang' jogui i fé' jmang' júu^ já' contøøng~ jogui i quie' joñi' quia' dseata~ dsea' féng' Daví'; jo mí náa' i dsea i quie' e joñi' do, joba' jíi~ jaang' dsea' jo' ii nilí' fa' e nijnir~; jogui mí jnír', joba' jíi~ jaang' dsea' ja' ii nilí' fa' e nineár'. ⁸ Jo jnea~ ñi' baa guíu~ lajalé' e jmoo'. Jogui lana lafa' nicaná' a cóo' jn' fí quini' e jíi~ jaang' ja' ii quí' jmíi~ fa' nijní~ tu, jo nañi' fa' ja' leáang~ b' quíi' sea, dsu' nicajmee' ba' núu' lajii~ júu^ quie' e, jo ja' mí cajmee' fa' e ja' jmicuín' jnea~. ⁹ Jogui jnea~ nijmee' e e jaléng' i dsea i teáang'~ jee' 'lé' quia' Satanás, jaléng' i adsee i fé' e líiñ' dsea' Israel jo dsu' o' já' e líiñ' lajo, jo nijmee' e e nisí' jaléng' i dsea í uø' jnir~ fí quini', jo lajob niliñir' e eáam' 'neáang' jnea' 'nu'. ¹⁰ Jo có' contøøm~ nicateá' e jmoo' núu' lajii~ júu^ quie' e e ja' mí calitúng~ o' e júu^ jo, jo uíi' e joba', jnea~ nijmee' e í 'nu' mí nijaquíéeng' e niní' dsea' iihuí' fí latøøng~ jmigüi~, có' ie' job mí nijøø' jial líng' lajaang' lajaang' dsea' seeng' fí ni' guóo' uø' na, jo ne' duu' su teáaiñ' teá' fí guíu' cóo'~ jnea~ o'si o' lajo é. ¹¹ Jo lajee' lajmináb~ nigáa' túu' fí jmigüi~ na, lí' jie~ mí tú' lajii~ e jmoo', jo lajoba' jíi~ jaang' ja' ii cuóøng'

niguí quíi' lajii' e catiin' quía' Fidiée'. ¹² Jo jnea~ nijmee~ e ii' i nité' lí' jogui e ja' nitár' júu' quíe' e, íb' dsea' i nilí' e nilíin' jaang' i niing' i niliseeng' colíing' cóo' jnea' fí lí' guing' Tiquié' e Fidiée', jo jo' quí' jmií' fa' e nidsihuíng' guir' fí jo; jogui jnea' nijmee~ e e jaléng' i dsea' í nilíin' dsea' quíe' e jogui e nilíin' dsea' góo' Tiquié' e fí fii' lí' sii' Jerusalén e 'mí' e jáa' fí ñíí' quía' Fidiée', jogui nijmee~ e e nilíin' jaléng' i dsea' do e júu' 'mí' e nilisii' ie~ jo. ¹³ Jo fii' i 'nú', ii' 'nú' dsea' dsi' loguá' na', núu' na' lajii' júu' e jing' Jmiguí quía' Fidiée' e catíng' laji' guíe' 'lé' dsea' quíe' e."

Júu' quía' Fidiée' e catíng' jaléng' dsea' quía' Dsea' Jmaang' i neaang' fí Laodicea
¹⁴ Jo fii' guí' 'nú', Juan, e nijmee' cóo' jì' e catíng' i dsea' i quíe' nifí' quía' jaléng' dsea' quíe' e i neaang' fí fii' Laodicea, jo lalab' jmée': "Lalab' jing' i dsea' i líing' dseáng' lajang' Fii' naa' Fidiée', jogui i dseáng' tíi' ni' røø' i fé' jmang' júu' já', jogui cajo la'eáang' cóo' íb' cajmée' Fidiée' lajalé' e sea' fí jmigüí: ¹⁵ Jo lalab' fá' a e ñíí' jnea' guíá' lajalé' e jmoo', joba' ñí' baa e ja' mí' 'naan' cóo' jnea' o' guí' cuø' bí' uø' fa' e nisíng' guí' teá' cóo' jnea'. Dsu' e laba' fii' i 'nú' e 'né' e ní' o' røø' jnang' fí' e iin' e nicá'; su e nisín' teá' cóo' jnea', osi e 'ní' man' jnea' é. ¹⁶ Jo dsuco' lí' í' o' e ja' ee' lí' quíi' jíe' fí' sin', uí' joba' e nibíin' 'nú' fí' caluu'. ¹⁷ Co' 'nú' fó' e lín' jaang' dsea' sea' cuu', jogui guíab' nicangojée' quíi', jo jo' e 'né' quíi' jii' cóo'; dsu' ja' ca' cuente uø' fa' e huím' lí' quíi' cóo' jalé' e í' o', jo dseáng' fii' ba' co' lafa' tiñíim' ba' lín', jogui lafa' fí' í', jogui lafa' tiuun', jogui lafa' ringúum' ba' cajo. ¹⁸ Jo uí' e joba' liúun' n' 'nú' e lál' cunée' quíe' e e nicaguó' jlo' fí' ni' jì, jo lajoba' e nilíin' lafa' jaang' dsea' sea' cuu'; jogui la'eáang' jneab' cajo e lafa' nilá' sí' e jlo' e tee' e niquí', jo lajoba' ja' nilí' i' lín' e ngí' lafa' ringun'; jo lajob' cajo lafa' nilí' 'mí' quía' jminí' e laco' cuøng' e nilíjné' røø'. ¹⁹ Jo jnea' liúum' baa jogui fii' baa 'goø' quía' jaléng' dsea' i 'neáan'. Joba' fii' i 'nú' e cuø' bí' uø' e ngocáng' o' laco' catíng', jogui quí' jiiing' uø' fí' quini' Fidiée'. ²⁰ Janú'! Núu' e júu' la: jnea' tøø' dsea' catí' o' nú'; jo ii' dsea' i ninú' júu' quíe' e jogui nineár' jn' e laco' ni' lín' e júu' do quíe' e mí' nitøø' øre, joba' ni' ú' baa fí' dsí' sinúu' quíá' r', jo colíim' niquíee' naa' i' naa' cóo' i dsea' do. ²¹ Jo ii' dsea' i nité' lí' e já' líiín' jalé' júu' quíe' e, joba' nicuøø' baare fí' lí' nigüear' colíing' cóo' jnea' fí' ñíí' lí' laco' nicalí' jnea' e guíin' cóo' Tiquié' e fí' ñíí' quía' r' fí' lí' quíu' r' ta'. ²² Jo fii' i 'nú', ii' 'nú' dsea' dsi' loguá' na', núu' na' lajii' júu' e jing' Jmiguí quía' Fidiée' e catíng' laji' guíe' 'lé' dsea' quíe' e."

4

Jial lí' lí' jmféng' dsea' Fidiée' fí' ñíí'

¹ Jo mí' cangf' e jo, lalab' jing' guí' Juan e cangár': Jo camó' o e óob' cóo' jn' quía' ñíí', jo canú' u e guica' ii' fí' yá' jmigüí cóo' luu' e ii' lafa' cóo' lúu' trompé' lí' laco' canú' u lami' uii' do, jo lalab' castí' jnea':

—Ñiquiéeng' fí' la, jo nijmee' e 'nú' júu' lajii' e 'né' nidsijée' lajee' mí' ningíng' e la.

² Jo ladsifí' lajob' cajá' a jee' Jmiguí quía' Fidiée', jo lajee' jo camán' n jaang' dsea' fí' ñíí'; jo i dsea' í' guíin' e fí' ée' e lí' gua' dsea' i laniing' i quíu' ta'. ³ Jo camán' nre e jnéeng' nir' laco' guí' la lí' cóo' cuu' jlo' e jii' eáang' e sii' cornalina, jogui jnéeiñ' cajo laco' cóo' cuu' e sii' jaspe e jíng' jii'; jogui lacúng' lajiiing' e lí' guíing' i dsea' 'ñaia' do camó' o e lafa' si' cóo' cuu' e jnéng' mí' dsée' jmigui' e tíi' ié, jo e jo jíng' jii' jlo' laco' cóo' cuu' rø' e sii' esmeralda. ⁴ Jo fí' job' camó' guí' cajo jíe' guí' guiequii' guí' ée' fí' lacúng' lajiiing' e lí' guíing' i dsea' laniing' do, jo fí' job' camán' n guiequii' yá' dsea' cóøng' e neáaiñ' fí' jo, jo lajiiing' i dsea' í' quí' r' 'mí' té, jogui téé' fí' moguir' lajaang' lajaaiñ' jmá' có' lí' corona e lí' cóo' layaang' cunée'. ⁵ Jo e fí' lí' guíing' i dsea' laniing' do jnéeng' lafa' mí' líjii' güí' ñíá', jogui núb' mí' nii' cajo, jo dseáng' eám' téé' mí'; jogui e fí' quini' lí' guíing' i dsea' laniing' do jnéeng' cóo' guíe' bøø' jii', jo e jo guóng' quía' laji' guíang' jmigui' quía' Fidiée'. ⁶ Jo e fí' quini' e lí' guíing' i dsea' do, fí' job' jnéeng' cajo laco' la jnéeng' fí' ni' jmiñí', jo jnéeng' ta' jmí' lafa' cóo' sít' jii'.

Jo dseáng' guiá' joo` jogui lacúng' laj'ing` e fí' lí' guing` i dsea` laniing` do, neáng` quiúung` i jí' i dsi` jmiguiá' jmini' lí' quini' jogui lajobi lí' caluu' cajo. ⁷ Jo i jí' i la'uii` do jnéeiñ` lafa' jaang` ie', jogui i jí' i catí' tú` do jnéeiñ` lafa' jaang` güitá', jogui i jí' i catí' 'ní' do, í'bing' líing` laco' jaang` dsea` jmigüi' la jneaa` aa', jogui i jí' i lí' catí' quiú` do jnéeiñ` lafa' jaang` mií' i íing' guiá' güi'. <sup>8</sup> Jo lajaang` lajaang` i quiúung` do dsi` jñáa` cuéer', jogui dsi` jmiguiá' jminir' lí' lí' ní' jogui lí' lí' nú' cajo; jo dseáng' uóø` jmíib` ja` túr` e fé'r` lala:

Dseáng' ja` cóong` cóob' güeang' Fí'ii',
Fidié` dsea` guing` ñifí`.

Dseáng' dsea` güeam' dsea` do,

dseáng' dsea` guiúm` dsea` do, jo íb` dsea` 'gøng', jogui tíiñ` jmér` lí' doñí' ee`.

Jo íb` Fidié` i seeng` lajii` lati' malii` gui, lajii` nú' gui e nitiroo` jmigüi' jogui lati' lana jogui cajo i nijáa` tú` calé' catú', i seeng` car` ngongh` jmíi`.

⁹ Jo laco` née' mi` jmiféng' i quiúung` do Fidié` e cuø'r` dsea` do gui'máang', jogui mi` jmi'gór` dsea` do dsea` guing` fí' ñifí`, dsea` i seeng` car` ngongh` jmíi`, <sup>10</sup> jo mi` jmóor` lajo, joba' fí' quini' i dsea` i guing` fí' lí' niing` do, laji` guiequiúung` i dsea` cóong' do jmiféiñ' dsea` do e téé` uó` jnir`, jogui uø'r` e lí' corona cunée` e téé' fí' moguir` lajaang` lajaañ`, jo guiar' fí' quini' dsea` do jo fé'r` lala:

¹¹ Fí'naa' Fidié`, 'nub` dseáng' dsea` féng' dsea` ñíing' fí' la'úng` fí' jmigüi',
joba' 'nub` dsea` catíng` e nijmiféng' dsea` 'nub`,
jogui e nijmi'gó` dsea` 'nub`,
jogui e nífé' dsea` e eáam' 'gøn' cajo,
co' 'nub` dsea` cajmee' lajalé' e sea` fí' jmigüi',
jo jaléb' e cajmee' 'nub` caliseá' dseáng' laco' la iin' uø'.

5

Ji` quía' Fidié` e róo` fí' ñifí`

¹ Jogui camó` guí cajo e fí' jaguó` dsée' quía' i dsea` i guing` fí' lí' niing` do e iu` cóo` jí' e sibéeng` e silií' lí' lí' dsi' jogui lí' caluu' cajo, jogui sijní' røø` cóo' guié` sello e laco' ja` sea` fí' e nineá' lí' doñí' ii'. ² Jo camám` bñi cajo jaang` ángel i 'gøng' eáang' quía' Fidié`, jo jmíng'ir` cóo' luu` teá' lala:

—¿I` dsea` i catíng` i nineá' e jí' do jogui e ñifíñ` laji` guié` e sello quía' e ja` cuóøng` nineá' do?

³ Jo dsu' ja` jié' lí' seeng` jaang` i catíng` i nijmé' lajo, o'gui fí' yá' jmigüi' o'gui fí' guóo' uó` o'gui fí' nú' uó` cajo fa' seeng` jaang` i catíng` i nineá' e jí' do o'gui e ír` cajo. ⁴ Jogui jnea~, Juan, dob sín'n quí' i jí' ja` ñii' ee` nijmee` e, co' ja` mí' caliséng` jí' jaang` fa' i catíng` i nineá' e jí' do o'gui e nijóør` o'gui e ni'ír` cajo. <sup>5</sup> Dsu' jaang` lajee` i dsea` cóong' i tí' guiequiúung` do casí'r` jnea` lala:

—Jo` qui'gui, co' ja` ee' fí'í' sea, co' i do i líng' i le' i iuung` jee` 'lé' quía' dsea` quía' Judá jogui i líng' dsea` siju` dseata` dsea` féng' Daví', íb` i nicalí', joba' lana nicuøøm` ñifíñ` laji` guié` e sello do, jo lajoba' nilí'r` nineár` e jí' do.

⁶ Jo mi` cangf` e café' i dsea` do, joba' camán` n i Jo'se' Jiuung` i sing' fí' guiá' joo` e fí' lí' guing` i dsea` laniing` do cóo' gui e lí' neáng` i quiúung` do jogui e fí' guiá' joo` e fí' lí' neáng' i guiequiúung` dsea` cóong' do. Jo i Jo'se' Jiuung` do líng'ne' lafa' jaang` i nicajúng` i nicajnga' dsea` quía'. Jogui dsi` guié` fí' re' jogui guié` jmini' re' cajo; jo e job` lí' lafa' laji` guiáng` jmigüi' quía' Fidié` e casíñ` fí' la'úng` fí' jmigüi'. <sup>7</sup> Jo i Jo'se' í' cangó` re' jo catíng` ne' casá' re' e jí' e iu` fí' jaguó` dsée' quía' i dsea` féng' i guing` fí' lí' niing` do. ⁸ Jo dsifí' mi` catíng` ne' e jí' do, i quiúung` do jogui laji` guiequiúung` i dsea` cóong' do casíng' yaaiñ` e téé` uó` jnir` fí' quini' i Jo'se' Jiuung` do. Jo lajaang` lajaañ` do quier' cóo` lúu' e sii' arpa, jogui quier' úu' e lí' cóo' layaang` cunée` e téé' su` e coo', jo e joba' lí' jalé' e júu` quía' dsea` quía' Dsea` Jmáang` mi` jmiféiñ' Fidié`.

⁹ Jogui ør' júu` e 'míi` e ngóo' lala:

'Nub` dseáng' i catíng i nisó' e jì do, jogui i nifíng jalé' e sello quiá' do,
co' cajngang' dsea 'nu, jo cóo' e jmi'øon' e catuu' do íng^ ta~ quiá' jaléng' dsea e
laco' ni'uiñ dsea quiá' Fidié';

jo jee~ i dsea` do quíng' jmaquíng' 'lé' dsea`,

jogui jmaquíng' íng' jmi' e fé'r',

jo jaléng' i dsea` í jalíñ' fí jmaquíng' fí e sea` fí la'úng' fí jmi'güf.

¹⁰ Jo cajmee' cóo' lajaléng' i dsea` í e 'nub` dsea` quié' nifí quiá'r' lajaang' lajaañ`.

Jogui cajmee' cajo e jaléng' i dsea` í líñ' lajii' jmidsea` quiá' Fidié'.

Jogui coob` mi~ niguié' jmi~ e ni'quíur^ ta~ fí latøong' jmi'güf.

¹¹ Jo mi~ cangí e jo, jo cajó-ø jo canú-u luu~ dseáng' i 'leáang' eáang' ángeles i teáang' lacúng' lajíng' e lí~ guíng' i dsea` níng' quiu' ta~ do jogui lacúng' lajíng' e lí~ neáang' i quiúung' do jogui i dsea` cóong' i tíí' guiequiúung' do, ¹² jo guicanú' e guicaféñ' do lala cóo' júu^ teá eáang':

I Jo'se' Jiuung' i cajúng' do dseáng' catím-bre'

e ni'íng'ne' jalé' e 'gøng' jogui jalé' e jlo'^ e sea` fí la'úng' fí jmi'güf

jogui e tíng'ne' eáang',

jogui catím-bre' e íng'ne' jalé' bí cajo,

jogui e nijmi'gó' dsea` íre',

jogui e nijmi'íáang' dsí' dsea` cóo're',

jogui e nijmiféng' dsea` íre' contøong' cajo.

¹³ Jo mi~ cangí jo, canú-biguí cajo —jíng' Juan— e lajib` e cateáa' Fidié' fí yá'^ jmi'güf jogui fí ni~ guóo' uó- la jogui fí lí'^ ná' uó- jo lajobi fí lí'^ ná' jmiñ'^ cajo, jo lalab guicajíng':

I dsea` quié' nifí i guíng' fí lí~ níng' quiu' ta~ do, jogui i Jo'se' Jiuung' do cajo,

íbing' i catíng' i nijmiféng' dsea` jogui i nijmi'gó' dsea` cajo,

co' dsea` íb` dsea` i 'gøng' i tíng' jmé- lí'^ doñi' ee`,

joba' dseáng' catím-bre e nijmér- lajii' e íáang' dsí' lata~ róo' jmi'güf.

¹⁴ Jogui i quiúung' do cañir' lala:

—¡E jáb', lajob líí!

Jogui lajii' guiequiúung' i dsea` cóong' do casí'r' uó- jnir~ jogui ja` quiuiñ' e jmi'féñ' dsea` do.

6

Mi~ caffíng' lajii' guié' sello

¹ Jo mi~ cangí jo, camó-guá —jíng' Juan— jial i Jo'se' Jiuung' do caffíng'ne' la'uii~ e guié' sello do. Jo mi~ calí jo, jo canú-u e guicafé' jaang' lajee' i quiúung' do, jo dseáng' canú' lafa' e líng' ee' coo' guicaniib` dseáng' e teá eáang' jo cajíñ':

—¡Nea' jo jóø- e la!

² Joba' cajóø- jnea~ ladsifí lana, jo camán-n jaang' cuea~ teaang', jo i dsea` i guíng' fí mocóo're' do se'r' coo' líí. Jo i dsea` í cangíñ' coo' e líí' corona e nitó'r' fí moguir~ jo líñ' jaang' dsea` i calí jogui i nilí'bi cajo.

³ Jo mi~ tí lí caffíng' i Jo'se' Jiuung' do e sello e catí tú- do, joba' canú-u e guicajíng' i catí tú- do lajee' i quiúung' do, jo lalab cajíñ' do:

—¡Nea' jo jóø- e la!

⁴ Joba' cajóø- jnea~ ladsifí lana, jo camán-n jaang' cuea~ i yúung', jo i dsea` i guíng' fí mocóo're' do cangíñ' e tíñ' e ni'nór- 'nii' quiá' dsea` e laco' niliseeng' dsea` míí' fí jmi'güf la, jogui e nijmér- e nijngáng' rúng' dsea` lajee' la'ó' rúñ'; jo mifíng' cangíñ' coo' nisü' e niguó' quiá' jee~ 'nii'.

⁵ Jo mi~ tí lí caffíng' i Jo'se' Jiuung' do e sello e catí 'ní do, joba' canú-u e guicajíng' i catí 'ní lajee' i quiúung' do, jo lalab cajíñ' do:

—¡Nea' jo jóø- e la!

Joba' cajóø̄ jnea~ ladsifí lana, jo camán~n jaang` cuea~ i uíng~ , jo i dsea` i guíng~ fí mocóo~re' do se'r' coo` cue'í'. <sup>6</sup> Jo jee~ laco' neáang' i quiúung~ do canú~u lafa' luu~ dsea` jo guicajíng~ lala:

—Dseáng~ coo` kiil~ micuí'iee` jíi~ e tíng~ dsea` quía~ e 'léeiñ~ coo` jmi~ ta~, jogui jíi~ 'ní kiil~ micuí' cebadaba' e 'léeiñ~ quía~ coo` jmi~ ta~ cajo; dsu' ja' cuóøng` e lí' nidsi'í' lajo e aceite o'gui e jmi' m' huiing` jø' cajo.

⁷ Jo mi~ tí lí~ caffíng` i Jo'se' Jiuung~ do e sello e catí quié` do, joba' canú~u e guicajíng~ i catí quié` do lajee` i quiúung~ do, jo lalab cajíñ~ do:

—jNea' jo jøø̄ e la!

⁸ Joba' cajóø̄ jnea~ ladsifí lana, jo camán~n jaang` cuea~ i iuung~ í rø' uaang~, jo i dsea` i guíng~ fí mocóo~re' do siir' 'mó~. Jo caluu` i dsea` í jaa' jaang`gui i líng~ fíi~ quía~ 'mó~; jo cangíiñ` e tíiñ` e quiu'r' ta~ latøøng~ caquiúung~ fí jmiçüf` e nijngáiñ~ dsea` cóo~ jalé' nísu', jogui niseáiñ~ dsea` e jo' sea` dóiñ~, jogui nitó'r' jalé' jmohuí', jogui nitáiñ' jaléng' jó' nuu` e laco' nijngáng~ ne' dsea`.

⁹ Jo mi~ caffíng` i Jo'se' Jiuung~ do e sello e catí 'níá do, joba' camán~n fí nù' nife' jaléng' i dsea` i cajúng~ i cajnga' dsea` quía~ uíi~ e cani'r' júu` quía~ Fidiée'. ¹⁰ Jo fé' jaléng' i dsea` í cóo~ júu` e teá eáang', jo lalab jíñ~ do:

—Fíi'naa', 'nub` dsea` i güean' i ja` dsee~ røøng` jíi~ coo` jogui dseáng~ i jmiti~ júu` quía~ contøøng~. Jo ¿lí~ catí niquidsi' í' quía~ jaléng' dsea` jmiçüf` jogui nicuó'r` e ihuí' uii~ quía~ e cajngaiñ' jnea'?

¹¹ Jo lajaang` lajaang` i dsea` do cangíiñ` s'i'r` e tee' jlo', jogui canúur~ e 'né~ nijmi'ím'bir cateá' lajo, co' 'né~ e nijém~bir jaléng'gui dsea` caguiaang~gui quía~ Dsea` Jmaang~ i jmóo` ta~ quía'r~ e nijúuiñ` lí' laco' cajúng~ jaléng' ír` cajo, jo lajoguiba' nidsíng~ i sí'íng` lajo.

¹² Jo dob sín'n jøø̄ ø mi~ tí lí~ caffíng` i Jo'se' Jiuung~ do e sello e catí jñu~ do. Jo lajee` job mi~ cajóø̄ uó~ dseáng~ e eáang'. Jo iee` dseáng~ caliniúmbre dseáng~ lafa' coo` 'ná' 'mi' uí' e qui' dsea` mi' líiñ` fi'í'; jogui sí' dseáng~ caliyúuiñ~ lafa' jmi', ¹³ jogui jaléng' núu` i sitøng~ fí yú' jmiçüf` cajiúmbre' fí ni~ uó' lí' laco'gui síjiá' güiñ' sí' fí yú' 'ma' quía~ mi' íi' guí e teá eáang'. ¹⁴ Jogui yú' jmiçüf` ca'ím~ e casitíng` yaang~ laco'gui mi' béeng` coo` mají, jogui lajalé' mó' cóo'gui jalé' guóo' uó~ jiu e néé ni' jmiñ' calisím~ ée` quía~ laco' laco'. <sup>15</sup> Jo jaléng' dseata~ dsea` féng' cóo'gui jaléng' dsea` laniing~ i quiu' ta~ fí jmiçüf` na, jogui jaléng' 'lée~ laniing~ i quié` nifí, cóo'gui jaléng' dsea` sea` cuu~, jogui jaléng' dsea` laniing~ i quié` nifí jogui jaléng' dsea` i silaang~, cóo'gui jaléng' dsea` i sí'niing~ i jmóo` ta~, jo jaléng' dsea` íb` i canaang` 'méeng' fí dsí' tó' jogui lacaang` jee~ jíaa' fí jee~ mó' cajo, ¹⁶ jogui canaaiñ` sí'r' jalé' e mó' do cóo'gui jalé' e jíaa' do:

—Jlíng~ jnea' jo 'meeng~ jnea' quía~ i dsea` i laniing~ i guíng~ quiu' ta~ do jogui quía~ i Jo'se' Jiuung~ do cajo, co' eáam' nigúíñ~ quí~naa' joba' ihuí' eáam' nicuó'r~ lana.

¹⁷ Dsuo' lanab cadsíng~ jmi~ e nidsijéé' ihuí' e eáang', joba' ¿i~ nité' lí' cóo' e jo?

7

Lají~ dsea` quía~ Fidiée` i nísí'íng`

¹ Jo mi~ cangí e jo, camán~n —jíng~ Juan— quiúung~ ángeles i teáang~ laji` quié` quiúung~ ni~ guóo' uó~ jmiçüf` e se'r' laji` quié` quiúung~ jmiçüf` e laco' jo' ni'f' gui guí fí ni~ guóo' uó~ o'gui fí ni~ jmiñ' o'gui fí jee~ 'ma' cajo. ² Jo camám~biguí cajo jaang`gui ángel i jaa' fí lí' lí' guo' iee, jo jáar' se'r' e sello quía~ Fidiée` i seeng` car` ngongí jmi~ do. Jo i ángel do cóo' júu` teáb' eáang' cató'r~ laji` quiúung~ i ángeles i cangíng` e tíiñ` quía~ e ni'lér~ fí ni~ guóo' uó~ jogui fí ni~ jmiñ' cajo. ³ Jo i ángel i jaa' fí lí' lí' guo' iee` do casí'r~ i ángeles i quiúung~ do jo lalab cajíñ~:

—Ja' lee' na' jíi~ coo` fí ni~ guóo' uó~ osi ni~ jmiñ' osi jalé' 'ma' é cartí mi~ nité' naa' e sello quía~ Fidiée` quí~ii' fí guiaquí' lajaang` lajaang` dsea` i jmóo` lajii~ e iing~ Fidiée'.

⁴ Jogui canú⁻ bñi cajo jíe[^] jí[^] tíi[^] i dsea[^] i ni'ing[^] e sello quiá⁻ Fidiée[^] do, jo i dsea[^] i tíir[^] ciento cuarenta y cuatro mil jee[~] jaléng[^] 'lé[^] dsea[^] Israel. ⁵ Jo jaléng[^] i dsea[^] i quíng[^] guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Judá, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Rubén, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Gad, ⁶ jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Aser, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Neftalí, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Manasés, ⁷ jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Simeón, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Leví, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Isacar, ⁸ jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Zabulón, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Sé, jogui guitu[^] mil dsea[^] i teáng[^] jee[~] 'lé[^] quiá⁻ dsea[^] siju[^] Míng[~].

Jaléng[^] dsea[^] i nitee[^] si[^]

⁹ Jo mi[^] cangí e jo —jíng[^] gui Juan— camán⁻ n dsea[^] i dseáng[^] i 'leáng⁻ eáng[^], jo jí[^] jaang[^] dsea[^] ja[^] i[^] quí[^] jmi[^] fa[^] e nijmi[^] íñ[^] jóng[^] i dsea[^] do tíir[^]. Jo jee[~] i dsea[^] do quíng[^] dsea[^] i seeng[^] fí lajalé[^] fñ[^], jogui laca[^] íng[^] ca[^] íng[^] dsea[^], jogui laca[^] íng[^] fñ[^] e sea[^] fí jmi[^] gú[^], jogui lajalé[^] jmi[^] e fé[^] dsea[^] e sea[^] fí jmi[^] gú[^]. Jo lajñ[^] do, dob teáiñ⁻ fí quini[^] e ée[^] e lí[^] guing[^] i dsea[^] laniing⁻ do jogui fí quini[^] i Jo[^] se[^] Jiuung[~] do cajo. Jo lajñ[^] bre qui[^] r[^] s[^] r[^] e tee[^] jogui se[^] r[^] guo[^] moo[^] quiee⁻ lajaang[^] lajaaiñ[^]. ¹⁰ Jo lalab féiñ[^] do cóo[^] júu[^] e teá[^]:

i nab Fidiée[^] quí⁻ naa[^] colíng[~] cóo[^] i Jo[^] se[^] Jiuung[~] do i nicalí⁻ cacuó[^] r⁻ jnea[^] e nicaláang⁻ naa[^] jee[~] jalé[^] iihuí[^] e catíng⁻ naa[^] uí[^] jalé[^] dsee⁻ quí⁻ naa[^],
 có[^] i nab dsea[^] i guing[^] e fí lí[^] niing⁻ do fí lí[^] qui[^] r[^] ta[^]!

¹¹ Jo lajñ[^] ángeles teáiñ⁻ lacúng[^] lajíng[^] e lí[^] guing[^] i dsea[^] laniing⁻ qui[^] r[^] ta[^] do jogui lacúng[^] lajíng[^] e lí[^] neáng[^] jaléng[^] dsea[^] cóong[^] jogui e lí[^] neáng[^] i quiúung⁻ do; jo lajñ[^] i ángeles do catúuiñ[^] cartí[^] cajnúu⁻ dsequír[^] e fí quini[^] e lí[^] guing[^] i dsea[^] niing⁻ do e jmiféng[^] neiñ[^] lala:

¹² ¡Lajob nilí!

Jo catíim⁻ Fidiée[^] quí⁻ ii[^] e nijmiféng[^] naa[^] r,
 jo catíim⁻ bre e ni[^] íñ[^] dseáng[^] lajñ[^] e 'gøng[^],
 jogui í[^] bi dsea[^] i tíing[^] ngáng[^],
 jogui catíim⁻ bre e nicuó[^] naa[^] re gui[^] máang[^]
 jogui e nijmi[^] goo⁻ baa[^] re cajo jo tíim⁻ bre jmér⁻ lí[^] doñí[^] ee[^],
 jogui seab[^] bí quiá[^] r⁻ cajo car[^] ngongí[^] jmi[^].
 ¡Jo lajob nilí!

¹³ Jo jaang[^] lajee[^] guiequiúung[^] i dsea[^] cóong[^] do cajmingí[^] r⁻ jnea[^] lala jo cajñ[^] :

—¿Í[^] jaléng[^] i dsea[^] i qui[^] 'mi[^] té[^] na? ¿Jo jie[~] fí lí[^] cajalíñ[^] na?

¹⁴ Joba[^] lalab cangí⁻ jnea[^] quiá[^] r⁻:

—Éé[^], 'nub[^] dsea[^] ní[^].

Joba[^] cañí[^] tur quié⁻ e lala:

—I nab jaléng[^] dsea[^] i nicangíng[^] jee[~] jalé[^] iihuí[^], jogui nicaru[^] bre si[^] r[^] jo teeb[^] nicaséer[^] la'eáang[^] cóo[^] jmi[^] øong⁻ i Jo[^] se[^] Jiuung[~] do.

¹⁵ Jo uí[^] joba[^] teáiñ⁻ fí quini[^] laco[^] lí[^] guing[^] Fidiée[^] qui[^] r[^] ta[^].

Jo uó[^] jmi[^] b[^] jmicóo[^] r[^] fí sinúu[^] guá[^] quiá⁻ Fidiée[^],
 jo nijméb⁻ i dsea[^] i guing[^] fí laniing⁻ do í[^] jaléng[^] i dsea[^] í.

¹⁶ Jo ja[^] tóo[^] jmi[^] fa[^] niguiá[^] jmi[^] aaiñ⁻

o[^] gui jmi[^] jmi[^] ñ⁻ calé[^] catú⁻,

o[^] gui nilí guí[^] r[^] iee[^]

o[^] gui e guiné[^] r[^] cajo,

¹⁷ có[^] i Jo[^] se[^] Jiuung[~] i guing[^] dseáng[^] fí quini[^] e lí[^] guing[^] i dsea[^] niing⁻ qui[^] r[^] ta[^] do, íb[^] i nilíng⁻ dsea[^] i jmóo[^] í[^] jaléng[^] i dsea[^] í lafa[^] jaang[^] dsea[^] i jmóo[^] í[^] jo[^] se[^] quiá[^] r⁻,

jò íb` ì nijé` quiá'r` cajo fí lí` sea` lafa' jmií` jlo` e jmóo` e seeng` dsea` cøøng` còo` Fidiée`
lata`;
jò Fidiée` nijmér` e jò` niquí`-lí jaléng` ì dsea` í.

8

Mí` caffing` e sello e catí` guié` do

¹ Jò mí` cangí` jò, jò camó`-o mí` tí` lí` caffing` ì Jo'se` Jiuung` do e sello e catí` guié`
quiá`- e jì` do, jò dsifí` mí` calí`- lajò dseáng`- tiib`- ca'íí`- fí` yú`^ jmigüí` lajee` ca'ná`^ oor`.
² Jò lajee` jòb, camán`-n lajì` guiáng`- ángeles e teáaiñ`- fí` quini` Fidiée`, jò cangííñ` do
lajaang` lajaaiñ` jmacó` lúu` trompé`^ . <sup>3</sup> Jò mí` cangí` jò, cajnéng`- jaang`gui ángel, jò casín`
do 'ñia'r` fí` nife` jò quier` còo` úu` e líí` còo`~ layaang`- cunée`, jò røøm`- téé`- sũ` e silíng`.
Jò jmiguiú` e sũ` do cangííñ`, jò cacang`- niung`- còo`~ jalé` júu` e jmiféng` dsea` Fidiée`
quiá`- jaléng` dsea` ì nilíng` dsea` quiá`- dsea` do. Jò jalé` e jò, fí` dob caje` fí` nife` e lí`
silíí` còo`~ layaang`- cunée` e si` fí` quini` e lí` líí`- éé` e lí` guíng` ì dsea` laniing` ì quiú`
ta` do. <sup>4</sup> Jò mí` cacóo`- e sũ` e silíng` do e téé`- e fí` dsíí` úu` quiá`- sũ` do e se` í` ángel do,
jòba' e jmiñí` quiá`- do canaang`- soo` fí` quini` Fidiée` colíng`- còo`~ jalé` júu` e fé` dsea`
mí` féiñ` Fidiée`. <sup>5</sup> Jò mí` cangí` jò, ì ángel do cajmirøøiñ` e úu` do còo`~ mí`^ jito` quiá`-
nife`, jò ngí` jò còo`- cafeá bre fí` ní` guóo`~ uó`-; jò jòb mí` canú` e gab` canii` jogui catá`-
míí`- eáang` jogui caquie`- güi`ñiá` jò cajó` uó`- e eáang` cajo.

Mí` ca'ii`- jalé` lúu` trompé`^

⁶ Jò mí` cangí` jò, lajì` guiáng`- ángeles ì quie` jmacó` lúu` trompé`^ caguiéeng` guiú`-
yaaíñ` e nijíuu` bre.

⁷ Jòba' ì ángel la'uii` do cajiúur`- lúu` trompé`^ quiá`r`, jò dsifí` lajòb canaang`- cabí` fí`
ní` guóo`~ uó`- jalé` dsíí` còo`~ jì` e sicáng`- còo`~ jmi`. Jò cacóob`- jie`- ja` ca'ná`^ fí` latøøng`-
guóo`~ uó`- , jogui lajòbi jalé`- 'ma` cacóob`- jie`- ja` condseá`- , lí`^ lajalé` onuu` rø` e sea`
lajòb calí`- .

⁸ Jò ì ángel ì catí` gáng`- do cajiúur`- e lúu` trompé`^ quiá`r`, jò dsifí` lajòb camó`-o -
jíng`- Juan- còo` e líí` la líí` còo`- mó` e fé` e iú` jì` eáang`, jò e jò fí` dob cabí` fí` ní` jmiñí`^,
jogui jie`- ja` condseá`- jmiñí`^ ca'uíng`- jmi`. ⁹ Jogui cajo jie`- ja` condseá`- jaléng` jó`
teáang`- é`^ jmiñí`^ cajúm`-bre', jogui ca'ím`- cajo jie`- ja` condseá`- jalé` e móo` e ngí` fí`
ní` jmiñí`^.

¹⁰ Jò ì ángel ì catí` gaang`- do cajiúur`- lúu` trompé`^ quiá`r`, jò dsifí` lajòb catóng`- jaang`
núu` féng` ì íing` fí` yú`^ jmigüí` ì caang` lafa' còo` bøjì. Jò ì la catóin`- jie`- ja` condseá`-
fí` ní` lajalé`- gua` jogui lacaang` fí` lí` níng`- jmií` cajo. <sup>11</sup> Jò gab`jia` nú` júu` jíí`- laco`
e sii` ì núu` do, cò` siir` Còo` e Guí`-; jogui jie`- ja` condseá`- lajee` lajalé` jmií` cali`lib`^ e
caligui`- , jò ì fíim` jaléng` dsea` cajúng`- dsu` e ca'í`r` e jmií` e cacáng`- lafa' oguí`- do.

¹² Jò mí` cangí` jò, ì ángel ì catí` quiúung`- do cajiúur`- lúu` trompé`^ quiá`r`, jò dsifí`
lajòb jie`- ja` condseá`- iee` jogui jie`- ja` condseá`- sí` jogui jie`- ja` condseá`- lajee`
lajaléng`- núu` ca'lé`b`- quiá`r`, lí`^ jie`- ja` condseá`- tøøng`- laca'íng`- ca'íiñ` do, jò jò`
e jir` caliseá` gui jíí`- capí`^ . Jòba' jie`- ja` ca'ná`^ jmií` jogui jie`- ja` ca'ná`^ uøø` jò` eé` jì`
caliseá` jíí`- capí`^ .

¹³ Jò ngí` jò, camán`-n jaang`- jó` ì jnéeng`- lafa' mií` e cangíng`- ne' íng`- ne' fí` guiá`- güí`.
Jò lalab cajíng`- ne' còo`~ júu` teá`:

-jE ngí` fíib`^ jaléng` dsea` ì seeng`-gui fí` ní` guóo`~ uó`- jmigüí` mí` tí` lí`- nití`- í` e ni'ii`
lúu` trompé`^ e nabi nijíuu`- ì gaang`-gui ángeles do!

9

¹ Jò mí` cangí` jò, ì ángel ì catí` 'níng`- do cajiúur`- lúu` trompé`^ quiá`r`, jòba' camán`-n
ladsifí` lado jaang`- núu` ì íing` fí` yú`^ jmigüí` jò catóin`- fí` ní` guóo`~ uó`-; jogui cangííñ`
do e joñí` quiá`- too` lí`- nũu` só`. ² Jò mí` caná` e too` jò, dseáng`- ca'uøø` jmiñí`- 'ñũu`
lafa' jmiñí` e uøø` fí` dsíí` too` hornob dseáng`-; jogui e jmiñí` e ca'uøø` e fí` too` nũu` só`
do cajmée` e calinú`, cò` caquiáam`- iee` còo`~ e jmiñí` do. <sup>3</sup> Jò ì 'leáang`- 'miñí` ca'uøøng`

jee e jmiñi do jo caning[^]ne' fi' ni~ guoo~ uo~; jo cangíng[^] i jó' do e ca'uíng⁻ne' jó' i guíim⁻ jogui e í're' lafa' tacúb[^]. ⁴ Jo cahuí' ta~ quía' i jó' do e ja' ni'lé-re' jíi~ coo' onuu, dseáng⁻ jíi~ ca'íng⁻ onuu rø' o'gui jalé' 'ma'. Jo dseáng⁻ lajíi~ dsea i ja' tóo' sello quía' Fidié' fí' guiaquí', lajíi~ í'bing' i ni'íng⁻ i jó' do. ⁵ Jo dsu' jaléng⁻ i 'miñi' do ja' cangíng⁻ne' fi' fa' dseáng⁻ e nijngáng⁻ne' jaléng⁻ dsea, co' lajíi~ fi' e cangíng⁻ne' e lico' nicuó⁻re' dsea iihuí' eáam' lajee' 'níng⁻ si'; jo e li~ ni'í're' do cu' laco'gui cu' li~ í' jaang⁻ tacú[^] guíng⁻. ⁶ Jo ie~ jmiñi jo jaléng⁻ dsea' nijmé-bre quijí~ jial nijúuiñ~, jo dsu' ja' niguié'r e uíng⁻ e nijngáng⁻ yaaiñ~; co' iim-bre e nijúuiñ~, dsu' ja' 'mó~ nilisea' quía'r.

⁷ Jo i 'miñi' do jnéeng⁻ne' laco' cuea i nííng' guíu~ quía' e nidsilíng⁻ne' fi' jee~ 'nií'; jo téé~ mogui~re' lajaang⁻ lajaang⁻ne' lí[^] corona e lí' cóo'~ layaang⁻ cunée~, jogui ni~re' líb'jiu laco' lí' ni~ dsea' jmiñi. ⁸ Jogui jñú[^]re' líb'jiu laco' lí' jñugui dseamí, jogui maja~re' lí' la lí' maja~ ie'. ⁹ Jogui lacaang⁻ nidsí're' sibé' layaang⁻ ní' e laco' jmi'óng⁻ yaang⁻ne', jogui lajíi~ e míi~ e ta' cuée're' do laco' íng⁻ne' nu' lafa' mi~ ii~ jalí' bõø~ carreta e jñú' cuea e níngolí' fi' jee~ 'nií'. ¹⁰ Jogui nicúu⁻re' lí' laco' lí' nicúu⁻ tacú[^], jo cóo'~ e job í're'. Jo cangíng⁻ne' e líng⁻ne' jó' guíng⁻ e laco' ni'íng⁻ne' jaléng⁻ dsea lajee' 'níng⁻ si'. ¹¹ Jo seem' jaang⁻ i quie' ní' quía' jaléng⁻ i 'miñi' do i quíu' ta~ quíaa-re', jo íb' i ángel i 'líng[^] laniing⁻ do i née' ni~ e fi' too' nuu' sò' do. Jo Abadón siir cóo'~ jmií' hebreo, jogui Apolión siir cóo'~ jmií' griego, jo e jo guóng⁻ jaang⁻ i 'lée'.

¹² Jo lanab cadséng⁻ la'uii~ coo' 'lé' e iihuí' do; dsu' lí[^] uiim~bi jóng, co' nabi jalí' tú~ 'lé'gui iihuí' e eáang'gui.

¹³ Jo mi~ tí' lí' cajiúu~ i ángel i catí' jñúung⁻ do lúu' trompé[^] quía'r, jo dsifí' lajob canú~u luu~ dsea e guicajá~ e fi' lí' téé~ laji' quíu' fi' fi' laji' quíu' quiúung⁻ quía' nife' e lí' lí' cóo'~ layaang⁻ cunée' do e si' fi' quini' Fidié'. ¹⁴ Jo e luu~ jo casí' lala i ángel i catí' jñúung⁻ do i quie' lúu' trompé[^] jo cajín⁻:

—Leaang⁻ laji' quiúung⁻ i ángeles i 'núung⁻ cóo'~ ní' cadena do e fi' gua' fé' e sií' Éufrates.

¹⁵ Jo caláam⁻ i ángeles i quiúung⁻ do e laco' nijngáin⁻ jie~ ja' condseá⁻ tøong⁻ jaléng⁻ dsea i seeng' fi' jmiñi, co' jéem' nicané~ guíu~ quíaiñ⁻ do e oor~ jogui e jmiñi jogui e si' jogui e jii~ e nijméiñ⁻ do lajo. ¹⁶ Jo i 'lée~ i neáang' cuea do canú~baa e tíir' doscientos millones.

¹⁷ Jo lajoba' camó~o lajíi~ e iing~ Fidié' e nimoo~o do e camán~n jaléng⁻ i cuea do, jo jaléng⁻ i dsea i neáang' fi' mocóo~re' do quier' fi' ni~ dsíir' chalé[^] e lí' cóo'~ ní' e laco' jmi'óng⁻ yaaiñ~. Jo e jo jnéeng⁻ laco' jnéeng⁻ jì jogui azul lí[^] laco' lí' cóo' cuu~ e sií' jacinto, jogui e née~ laco'gui lí' azufre. Jogui mogui jaléng⁻ i cuea do lí' laco' lí' mogui ie', jogui fi' mo'oo~re' uøø jì jogui jmiñi jogui azufre cajo. ¹⁸ Jo jie~ ja' condseá⁻ tøong⁻ lajíing⁻ dsea jmiñi cajúin⁻ cóo'~ e jì do cóo'~gui e jmiñi do jogui cóo'~ e azufre do e uøø fi' mo'oo~ i jó' do. ¹⁹ Dsucó' e óo' i cuea do e quíi~re' jmiñi fi' mo'oo~re' cóo'~gui fi' nicúu⁻re', co' nicúu⁻re' lí' laco' lí' mogui mi', jo cóo'~ e job e cú're' car' jngang⁻ne' dsea.

²⁰ Jo jaléng⁻ dsea i ja' cajúng⁻ cóo'~ jalé' e iihuí' e caliseá do, dsu' ja' catú'bir e jmóor' jalé' e 'lí[^] e tá'~ jmóor', o'gui catúr' e jmiféin' jaléng⁻ i 'líng[^], o'gui catúr' e jmiféin' jaléng⁻ diée~ i o' já' i líng' cóo'~ layaang⁻ cunée~ osi cóo'~ cutee' osi cóo'~ ní' bronce osi cóo'~ jalé' cuu~ osi cóo'~ jalé' 'ma' é; jo jíi~ jaang⁻ i diée~ i o' já' do cuøong' lí' jøø~ o'gui cuøong' lí' núr~ o'gui cuøong' lí' ngír' cajo. ²¹ Jo dseáng⁻ ja' cali'íng⁻ i dsea do fa' catúr' e jmóo'bir jalé' ta' jngang' jaléng⁻ dsea rúng' jogui jalé' ta' dsea láang' jogui jalé' ta' 'lée' cóo'~ dseañu' osi dseamí i o' quía'r jogui jalé' ta' jmóo' hì cajo.

10

Jaang' ángel cóo'~ cóo' jì'jiu

¹ Jo mi~ cangí jo —jíng⁻ Juan— camáng⁻ guí jaang' ángel i 'gøng' i jajgiáang' fi' yú[^] jmiñi i quíng⁻ jee~ cabøø jnií, jo e fi' lacúng' moguir' si' coo' cuu~ e jnéeng⁻ mi~

dsée' jmgui¹ jogui e tíí' iee'. Jogui nir² jíing' jì' laco' jì' iee', jogui tíir³ líí' laco' mĩ' sǒng' níing⁴ jì' e cuee'. ² Jogui se'r' coo' jì' jiu e sina', jo casí' i ángel do tíir⁵ dsée' fí' ní' jmiñí'⁶, jogui e tíir⁷ tuung⁸ do casí'r' fí' ní' guóo' uó'. ³ Jo teá' eáang' ca'óor' lí' laco' gui mĩ' óo' jaang' ie'; jo mĩ' tí' lí' ca'óor', e luur⁹ do canú' lafa' e caquie' gũi'ñiá' guié' ya'. ⁴ Jo mĩ' cangf' e canii' e guié' ya' do, jnea¹⁰ lami' si'í' nijmée' baa jalé' e jo fí' ní' jì'; dsu' lajee' job mĩ' tí' lí' canú' u coo' luu¹¹ e jaa' fí' yá' jmgüü' jo casí' jnea¹² lala:

—Juan, lico' meeng¹³ fí' dsíí' moguí' lajalé' júu¹⁴ e canúu' quiá' e guié' ya' e nicanií' do, jo jie' mĩ' í' a' fa' e nijmée'.

⁵ Jo i ángel i camán¹⁵ n do i casí' tíi' e dsée' fí' ní' jmiñí'¹⁶ jogui tíir¹⁷ e tuung¹⁸ fí' ní' guóo' uó', caséer' guóor' dsée' fí' yá' jmgüü' ⁶ jo cacuø' júu¹⁹ quiá'r²⁰ uii' quiá' i dsea' i seeng' car' ngonghí' jmiñ²¹ do, i dsea' i cajmée' yá' jmgüü' jogui jaléng' i seeng' fí' jo, coo' gui guóo' uó' coo' jalé' e sea' fí' jo jogui jalé' jmiñí' lí' lajaléng' i seeng' fí' la'úng' fí' jmgüü', jo lalab cajñí' :

—Jo 'né' fa' e nili'ñi' gui e niliti' jalé' e na; ⁷ co' mĩ' tí' lí' nití' í' e i ángel i catí' guiáng²² do nináñ' nijiúr²³ lúu' trompé' quiá'r²⁴, jo ie' job mĩ' nilili' lajii' e si'má' Fidié' e 'né' niliti' e ja' ñí' dsea' jéeng' gui, lí' laco' jii' júu²⁵ e casí'r' jaléng' dsea' quiá'r²⁶ i café' cuaiñ' quiá'r²⁷ malii' gui eáang'.

⁸ Jo lajii' e luu' e canú' u la'uii' do e jaa' fí' yá' jmgüü', caléb' catú' caféng' tu jnea²⁸ jo casí' jnea²⁹ lala:

—Juan, gua' jo quie' e jì' jiu e sina' do e iu' fí' jaguó' i ángel i si'ø' fí' ní' jmiñí' jogui fí' ní' guóo' uó'.

⁹ Joba' cangób' jnea' fí' lí' sing' i ángel do, jo camí' ire e jì' jiu e óo' do, jo lalab cañíir' quie' e:

—Jó' o jo quie'. Jo lifa' fí' mo'oo' niliróob' laco' gui la róa' ta', jo dsu' fí' dsíí' tú' niligüü'.

¹⁰ Jo mĩ' cangf' e jo, catíim' baa' e jì' jiu do e fí' lí' se' i ángel do jo cagó' baa; jo já' ba' e fí' mo'óo' o' job' róa' e do, lifa' mĩ' catí' fí' dsíí' tú' u, gab' guí' e do. ¹¹ Joba' guicanú' coo' luu' e guicajíng' casí' jnea³⁰ lala:

—'Nu' 'né' niguiá' tu calé' catú' jalé' júu³¹ e jíng' Fidié' cuaiñ' quiá' jaléng' dsea' i seeng' fí' jalé' fii' jogui laco' sinúu' jogui laca'íng' jmií' e fé' dsea' jogui fí' quini' jaléng' dseata' dsea' cóong' i quie' nifí' cajo.

11

Gáang' dsea' i tíí' ní'

¹ Jo mĩ' cangf' jo —jíng' gui Juan— cangñí' n coo' sií' e quiá' guia' í' e líí' lafa' coo' cuiñí', jo canú' u e líing' ií' casí' jnea³² lala:

—Ráan' jo quie' e sií' guia' í' na quií' jo quie' í' jé' jii' tíí' e guá' quiá' Fidié' jogui jé' jii' tíí' e fí' nifé' quiá'r' cajo, jogui nijmi' ím' ba' cajo jaléng' i dsea' i dsilíng' fí' jo e dsijmiféñ' Fidié'. ² Dsu' lifa' jie' mĩ' guia' í' fí' siguí' quiá' e guá' do, co' e fí' jo nicangíng' jaléng' dsea' i ja' mĩ' cuíng' Fidié' e laco' dsea' íb' i niso'óng' fí' jee' fii' güeang' quiá' Fidié' lajee' 'ní' jii' dsí' ca'ná'. ³ Jo jnea³³, Fidié', nisín' n gáang' lajee' dsea' quie' e i tíí' ní', jo i dsea' í' qui'r' 'mí' e qui' dsea' mĩ' líiñ' fí' í', jo jneab' cajo nicuóø' øre e nifé'r' cuaiñ' quie' e lajee' mil doscientos sesenta jmiñ'.

⁴ Jo i dsea' gáang' i tíí' ní' do líiñ' lafa' lajii' tú' e 'ma' olivo coo' gui lajii' tú' e candeléer' do e téé' fí' quini' Fii' naa' dsea' née' nir' fí' la'úng' fí' ní' guóo' uó' jmgüü'. ⁵ Jo doñí' ií' dsea' i iing' nijmeáng' ga' i dsea' gáang' do, joba' i gáang' do uøø' jì' fí' mo'oor' jo coo' e job' jiiñ' dseáng' conguia' jaléng' dsea' i 'ní' ní' quiá'r', jo lajob' nijúung' doñí' ií' dsea' i iing' nijmeáiñ' do ga'. ⁶ Jo i dsea' gáang' i tíí' ní' do ngím' bre fí' e laco' quí'r' jmiñ' e jmér' e nijñí' yá' jmgüü' e laco' jo' nitú' gui jmí' lajee' e taaiñ' e jmóor' ta' e fé'r' cuaiñ' quiá' Fidié', jogui cajo seab' fí' quiá'r' e lí'r' e nijmi' uuiñ' jmí' jalé' jmiñ', jogui seab' fí' quiá'r' cajo e nicuó'r' lajiiñ' dsea' jmgüü' lí' doñí' ee' iihuí' lí' jó' ya' e cali' iñ' lajo. ⁷ Jo dsu' mĩ' tí' lí' cató' ta' quiá' i dsea' gáang' do e nicafé'r' cuaiñ' quiá'

Fidiée˘, joba' i j'ó' l'ing' i dsée˘ i nigüi'í'í' fí' too' nuu' s'ó' do, íb' i nitíng˘ cóo'r˘ jogui íb' i nilí' ír˘ jogui nijnga' bing' do quiá'r˘. ⁸ Jo i l'í' gáng˘ do fí' dob nirisaaíñ' fí' jee˘ 'núú' quiá' e fí' fé' e lí' catáng˘ Fíir˘ fí' dse' crúu˘. Jo e fí' jo l'í' lafa' fí' Sodoma osi l'í' lafa' Egipto é. ⁹ Jo lajee˘ 'ní' jmií˘ dsí' condseá'˘ niní' lajiing˘ dsea' i seeng˘ fí' fí' p'í' osi fí' fí' cóo' é, jo laco˘ laco˘ sinúu˘ jogui laca'íng˘ laca'íng˘ jmií' e fé' dsea', e dob risaang˘ i dsea' gáng˘ i ni'liing˘ do fí' jee˘ 'núú'. Jo jaléng' i dsea' do ja' nicuó'r˘ fí' fa' e ni'áng˘ i dsea' i teng' l'íing˘ do. ¹⁰ Jo ie˘ jo jaléng' dsea' i seeng˘ fí' ni' guóo' uó˘ eáam' nilí'íang˘ dsíir˘ dsu' e nicajúng˘ i dsea' gáng˘ do, jo jmiíb˘ nidsitáaiñ' e laco' cuó' lí' e eáam' íang˘ dsíir˘, jo nicuó' rúin' jalé' e íang˘ dsíir˘ la'ó' ír˘. Jo nijmér˘ lajo uí' e i dsea' gáng˘ do eáam' jmiguiá' jalé' iihuí' cacuó'r˘ jaléng' dsea' seeng˘ fí' jmigüí'.

¹¹ Jo dsu' mi˘ cangf˘ e 'ní' jmií˘ dsí' condseá'˘ do, Fidiée˘ cajméer˘ e cajfb˘ tu i dsea' gáng˘ i tí' ni˘ do, jo caráam˘ tuiñ' do calé' catú'; jo jaléng' dsea' i cangá' e cají' tuiñ' do, dsíng' cafóin'˘. ¹² Jo i dsea' gáng˘ do canúur˘ coo' luu˘ teá' e jáa' fí' yú' jmigüí' jo lalab guicajíng' e luu˘ do:

—¡Huí' na' fí' la!

Joba' lajob cajméeiñ' do, cajgóo˘ bre e quiíñ' jee˘ cabøø˘ jní', jo jaléng' dsea' i 'ní' ní' quiá'r˘ cangá' bre jalé' e jo. ¹³ Jo ladsifí' lajob cajó' uó˘ e eáang', jo cóo' e job cajléng' guóo' uó˘ jo ca'ím˘ caquiúung' jiu e fí' jo, co' caqui' jalé' 'núú' jo guié˘ mil dsea' cajúng˘. Jogui lajii' i ja' cajúng˘ cóo' e jo, eáam' cafóin'˘, jo joguib mi˘ canaaíñ' e jmií' fí' Fidiée˘ dsea' guing˘ ñifí'.

¹⁴ Jo casúum˘ jiu e iihuí' e catí' tú˘ do; dsu' jo huóø˘ dsé˘ gui e nijáa' e iihuí' e catí' 'ní' do.

Mi˘ ca'ii˘ lúu' trompé' e catí' guié˘ do

¹⁵ Jo coob˘ mi˘ cajiúu˘ i ángel i catí' guiáng˘ do lúu' trompé' quiá'r˘, jo job mi˘ tí' lí' canú' jmiguiá' luu˘ e teá' eáang' fí' yú' jmigüí' jo lalab nú' guicajíng'˘:

Lanab catí' í' e Fí'naa' Fidiée˘,

colíing˘ cóo' i j'óor' Dsea' Jmaang˘ i casíin' do,

niquiúr˘ ta˘ fí' latøøng˘ fí' ni˘ guóo' uó˘ jmigüí', jo car˘ ngonghí' jmií˘ nijmér˘ lajo.

¹⁶ Jogui lajii' guiequiúung˘ i yúu˘ dsea' cóøøng' i neáang' ée˘ quiá' fí' quini' laco' guing˘ Fidiée˘ 'ña' r', lajiim˘ i dsea' cóøøng' do catúuín' cartí' cajnúu˘ nir˘ fí' ni˘ uó˘, jo lajob cajmií' fí' Fidiée˘ ¹⁷ jo fé'r˘:

Cuóø˘ naa' 'nu' gui'maang'˘, Fí'naa' Fidiée˘,

'nu' dsea' féng' dsea' ñin' i quí' jmií˘ jmé˘ lí' doñí' ee˘,

jo 'nu' dsea' i seeng˘ lajii' latí' malí' lajii' nú' gui e nitiroo˘ jmigüí' jogui cajo cartí' lana, jogui i nijáa' tu calé' catú˘,

dsuco' 'nu' nicanghím˘ ba' e tiin' e quí' jmií˘ lí' doñí' ee˘,

jogui latí' lanab nicanaan' e quiú' ta˘.

¹⁸ Jo lajalém' dsea' seeng˘ fí' jmigüí' eáam' nicaliguiíñ' quií'˘;

jo dsu' lanab catí' í' e nijmiguiíng˘ uó' uii˘ quiá'r˘ cajo,

jogui lanab cajo catí' í' e niquidsi' í' quiá' jaléng' dsea' i nicajúng˘;

jogui lanab catí' í' e nicuó' guiéé˘ quiá' jaléng' i dsea' i cajméé˘ ta˘ quií' i café' cuaiñ' quií'˘

colíing˘ cóo' jaléng' dsea' i calíng˘ dsea' quií' i cajmi'g'ó' 'nu', nañí' su dsea' i niing˘ osi ja' niin' é.

Jogui lanab catí' í' cajo e ni'íim˘ ba' jaléng' i nica'lee˘,

jaléng' i nicacuó' jalé' iihuí' fí' ni˘ guóo' uó˘ jmigüí'.

¹⁹ Jo ngf˘ jo, joguib cana' e guá' quiá' Fidiée˘ e si' fí' ñifí˘, jogui fí' dsí' job si' e guóo' e silíing˘ e lí' si'ma˘ lajii' júu˘ tigua˘ quiá' Fidiée˘. Jo lajee˘ jo dsíng' líj˘ güi'ñiá˘, jogui dsíng' ni˘, jo téé˘ mii' eáang' cajo, jogui cajó' uó˘, jo dseáng' dsí' e cóob˘ cajiú' fí' ni˘ guóo' uó˘ cajo.

12

Jaang`dseamf` cõo` jaang` jõ` guié` mogui`

¹ Jo mi` cangf` e jo —j`ng` Juan— cõo`gui e li` e dsigá` dsinaa` eáang` cajnéng` fí` yú` jmigüü` : jo cajnéng` jaang` dseamf` i` quíng` iee` lafa` e qui`r` si`r` , jo lí` uii` tíir` do íng` si` jogui` i` moguir` cõo` lí` corona e taang` guitúung` núu` . <sup>2</sup> Jogui` yuu` bi` niqúéeng` i` dseamf` do cajo, jo dseáng` teá` eáang` óor` , cõo` tí` lí` niliseem` i` yuu` do quiá`r` . <sup>3</sup> Jo mi` cangf` e jo, cõo`gui li` e cajnéng` fí` yú` jmigüü` : jo cajnéng` jaang` jõ` 'líng` , jo i` jõ` do latõom` bre` yúung` ne` , jo guié` mogui` re` tíi` jogui` gui` fí` re` cajo, jo lacõo` e mogui` re` do téé` jmacõo` lí` corona. <sup>4</sup> Jo cõo` nicúub` i` jõ` 'líng` do ca`íng` ne` jie` ja` condseá` tõong` lajaléng` núu` i` sitõng` fí` yú` jmigüü` jo cabiing` ne` fí` ni` guóo` uó` . Jo i` jõ` 'líng` do casíng` 'ña`re` fí` quini` i` dseamf` i` tí` lí` niliseeng` yuu` quiá` do; jo i` jõ` do nisijeeng` ne` e nijngám` bre` i` yuu` quiá` i` dseamf` do e nicúng` ne` ladsifí` mi` niliseeiñ` do. ⁵ Jo cõob` mi` tí` lí` catf` í` e cangáam` i` yuu` quiá` i` dseamf` do, jo jaang` jiuung` siñuub` caliséng` , jo íb` i` niqúú` ta` fí` la`úng` fí` jmigüü` , jo nijmeáñ` ta` e 'ma`u` e lí` cõo` layaang` ñí` . Jo dsu` i` jiuung` do condseé` cangáñ` fí` lí` guiing` Fidié` e fí` lí` lí` éé` lí` niing` do; ⁶ jo i` dseamf` do cacúü` bre` cangór` fí` ni` guóo` uó` quiú` , cõo` fí` jo caguiá` Fidié` guiú` e niliñ` do í` lajee` mil doscientos sesenta jmiñ` .

Mi` caliseá` 'nií` fí` yú` jmigüü`

⁷ Jo mi` casúung` e jo, canaang` 'nií` fí` yú` jmigüü` . Jo i` ángel` i` eáang` 'gõng` i` sii` Yé` cõo` jaléng` ángeles quiá`r` catiñ` cõo` i` jõ` 'líng` i` guié` mogui` do cõling` cõo` jaléng` ángeles i` 'líng` quiá` i` jõ` do. <sup>8</sup> Jo dsu` i` jõ` 'líng` do cõo` gui` jaléng` ángeles i` 'líng` quiáa` re` ja` sea` bí` quiáa` re` fa` e calí` re` e 'nií` do. Joba` jo` caliseá` gui` éé` quiáa` re` fí` ñifí` fa` e nigüéa` re` fí` jo. ⁹ Jo lajoba` catóm` i` jõ` guié` mogui` do, jo íbing` líng` fii` i` 'líng` , jo sii` bire` Satanás cajo, jo íb` i` jmóo` ta` jmigõong` jaléng` dsea` seeng` fí` la`úng` fí` jmigüü` . Jo tí` yú` jmigüü` cabiing` ne` cartí` ni` guóo` uó` cõling` cõo` jaléng` ángeles i` 'líng` quiáa` re` .

¹⁰ Jo job` mi` tí` lí` canú` túu` cõo` luu` e teá` eáang` fí` yú` jmigüü` e guicajíng` lala` : Jo lanab` nicatf` í` e Fidiéeb` nileáñ` jaléng` dsea` jmigüü` , jo nicár` nifí` quiá` dsea` la`eáang` cõo` e 'gõñ` do.

Jogui` i` Jõor` Dsea` Jmáang` i` casíng` Fidié` do

lana` niqúú`r` ta` røø` quiá` jaléng` dsea` jmigüü` ,

cõo` nicabiim` i` lamí` 'níng` jaléng` dsea` rú` naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`

i` lamí` 'níng` jaléng` í` fí` quini` Fidié` e uóø` jmiñ` .

¹¹ Jo jaléng` i` dsea` rú` naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` do nicalí` bre` i` do la`eáang` cõo` e jmi`õong` i` Jo`se` Jiuung` do e catuu` fí` dse` crúu`

jogui` la`eáang` cõo` jalé` júu` quiá` Fidié` e nicaguiar` ,

jo ja` cafóñ` fa` e nijúuiñ` ,

cõo` caguiab` dsíir` e doñí` ee` calí` .

¹² Jo uii` joba` güüli` iáam` dsíi` fí` ñifí` ,

jogui` jaléng` 'nú` , dsea` nineáang` na` fí` jo, güüli` iáam` óo` na` cajo!

Jo dsu` e ngí` fíib` jaléng` i` seeng` fí` ni` guóo` uó` jmigüü` cõo` gui` jaléng` i` seeng` fí` ni` jmiñ` ,

dsuco` nica`jgáng` fii` i` 'líng` fí` jee` 'nú` e eáang` nisigüiñ` qui` na` ,

cõo` guiú` niñir` e sí` jmiñ` ba` seeng` guir` fí` jmigüü` na` !

¹³ Jo mi` calilí` i` jõ` guié` mogui` do e cabiing` ne` fí` ni` guóo` uó` , joba` canaang` ne` ngí` re` 'nám` bre` i` dseamf` i` cangoqueeng` i` yuu` siñuub` do. ¹⁴ Jo dsu` i` dseamf` do cangáñ` quiá` Fidié` e sea` tú` cuéer` e fe` , jo e jo lí` lacõo` lí` cuéé` jaang` miñ` , jo cõo` e jo nilí`r` nilíñ` jo nidsér` fí` quiá`r` e fí` ni` guóo` uó` quiú` do, jo lajoba` niliseeiñ` huú` gui` lacõo` seeng` i` jõ` guié` mogui` do, jo fí` guóo` uó` job` cangáñ` jalé` e 'né`r` lajee` 'ní` jii` dsí` ca` ná` .

¹⁵ Jo i` jõ` guié` mogui` do canaang` ne` ñú` re` jmiguiú` jmiñ` e fí` lí` taang` i` dseamf` do e lí` lacõo` nijúung` i` dseamf` do e nijgié`r` jmiñ` ; <sup>16</sup> jo dsu` 'ña`

guóo^l uó^h cajmicóob^l i dseam^f do cō' canab' lafa' mo'oo⁻, jō fí' guóo^l uób^h canaang^l ya' e jmi^h quiá^l e gua' do e catuu' fí' mo'oo⁻ i jō^l 'ling^h do. ¹⁷Jō dsu^l cóo^l e jō i jō^l 'ling^h do dseáng^l eáam' caligui^{ng} ne' quiá^l i dseam^f do, jogui cangó⁻bre' e cangotíng^l ne' cóo^l jaléng^l dsea' siju' i dseam^f do i seeng^ggui fí' guóo^l uó^h, jaléng^l i dsea' i jmiti^l jalé^l júu^h quiá^l Fidié^h jogui i teáang⁻ teá' fí' guiá⁻ cóo^l Jesús cajo. ¹⁸Jō i jō^l guié⁻ mogui⁻ do fí' dob cajé're' fí' 'ni^l jmiñí^h.

13

Gáng-gui jō^l dsée⁻ i 'ling^h

¹Jō mi⁻ cang^f e jō -jíng^l Juan— camó⁻guí e cagüi^h fí' jee⁻ é^l jmiñí^h jaang^g jō^l dsée⁻, jō guié⁻ mogui⁻ re' tíi jogui dsi⁻ guí⁻ fí' re' cajo. Jō lacō^o lacō^o e fí' re' do téé^l jmacó^l lí^h corona, jogui e fí' lacō^o mogui⁻ re' do tōo^o júu^h e ga' e jmineang^h Fidié^h. ²Jō i jō^l dsée⁻ i camán⁻ n do jnéem⁻bre' la jnéeng⁻ jaang^g ie^l i sii' leopardo; jogui tíi⁻ re' líb^h jiu la lí^h tíi⁻ jō^l i sii' oso, jogui mo'oo⁻ re' lí^h la lí^h mo'oo⁻ ie^l. Jō i jō^l guié⁻ mogui⁻ la'uii⁻ do cacuø^lbre' i jō^l dsée⁻ do lajii^l e bí' quiáa⁻ re' jogui lajii^l éé^h lí⁻ guing^l ne', jogui cacuø^l re' fí' e quiuñ^l do ta⁻. ³Jō cōo^o mogui⁻ i jō^l dsée⁻ do jnéeng⁻ lafa' e sicu^l e jō tōo^o jmi^h nijíng⁻ m^h; jō dsu^l ca'lóob⁻ e lí⁻ sicu^l quiáa⁻ re' do, joba' lajii^h dsea' jmi^g eáam' cangogá^h dsii^r jō lajii^h dsea' casí^h uii⁻ quiá^l i jō^l dsée⁻ do. ⁴Jō cajmifém^l dsea' i jō^l guié⁻ mogui⁻ la'uii⁻ do dsuco^l cacuø^lbre' i jō^l dsée⁻ do fí' e quiuñ^l do ta⁻, jō cajmifém^l bi dsea' i jō^l dsée⁻ do cajo, jō lalab casí^l reñ^l:

—Jō jíé^l lí⁻ seeng^g jaang^ggui lacō^l i jō^l dsée⁻ la, jō jii^l jaang^g ja' i^l quí^h jmi^h e nilí^l i jō^l dsée⁻ do mi⁻ i^l nitíng⁻ cóo^l re^l.

⁵Jogui cangíim^l bi i jō^l dsée⁻ do fí' e nifé^l re' júu^h rōo⁻ jogui jalé^l júu^h ga' uii⁻ e 'ni^l níing⁻ ne' Fidié^h, jogui cangíng^l bire' fí' cajo e niquiá^l re' ta⁻ lajee^h tuló⁻ dsí gáng⁻ sí^l. ⁶Jō lajob cajmée^l re'; café^lbre' júu^h ga' uii⁻ quiá^l Fidié^h cóo^l gui fí' lí⁻ guing^l dsea' do, jō café^lbre' júu^h ga' cajo uii⁻ quiá^l jaléng^l i neáang^g fí' níif^l. ⁷Jogui cangíim^l bre' fí' cajo e nijmé⁻ re' 'nii' cóo^l jaléng^l dsea' i líng^g dsea' quiá^l Fidié^h cartí' nilí^lbre' jaléng^l i dsea' í; jō dseáng^l i jō^l dsée⁻ dobing^l i quiu^l ta⁻ lí^h doñí^l i^l dsea' i seeng^g fí' fii' cóo^l osi fí' fii' plí^h é osi lí^h doñí^l ee' jmi^l e fé^l dsea' é. ⁸Jō i fíim^l dsea' i seeng^g fí' ní⁻ guóo^l uó^h jmi^g nijmiféiñ^l i jō^l dsée⁻ do, dsu^l nijmé⁻ lajō lajaléng^l i dsea' i ja' sijnéeng⁻ fí' ní⁻ jí' latí' mi⁻ catiroo^o jmi^g e fí' lí⁻ taang^g jaléng^l dsea' i nisiguáng^l quiá^l i Jo'se' Jiuung^l do i cajúng⁻ fí' dse^l crúu^h.

⁹Jō i^l 'nú^h sea' loguá^h na', joba' núu⁻ na' jalé^l e júu^h na:

¹⁰Jō jaléng^l dsea' i nisi'íng^h quiá^l Fidié^h e nidsilíñ^l fí' 'nuñí^h, joba' fí' 'nuñí^h b^h nidsilíñ^l;

jogui jaléng^l dsea' i nisi'íng^h quiá^l dsea' do e nijnga^l dsea' quiá^l r⁻,

jō lajob nijmé⁻ Fidié^h e nijúuñ^l do cajo lí^h lacō^lgui cóo^l e jngang^l dsea' rúñ^l.

Jō uii⁻ cóo^l jalé^l e na, joba' jaléng^l dsea' i nilíng^g dsea' quiá^l Dsea' Jmaang⁻ ne⁻ teáaiñ⁻ teá' cóo^l júu^h quiá^l Fidié^h jogui e ja' nilitúng⁻ dsíir' cóo^l e júu^h jō.

¹¹Jō mi⁻ cang^f e jō -jíng^l Juan— camán⁻ n jaang^ggui jō^l dsée⁻ i 'ling^h, jō i jō^l í' cagüi^h fí' re' fí' guóo^l uó^h. Jō dsi⁻ tú⁻ fí' re' e lí^h jiu la lí^h fí' jaang^g jo'se' jiuung^l, dsu^l fé^l re' lacō^l fé^l i jō^l guié⁻ mogui⁻ la'uii⁻ do. ¹²Jō i jō^l dsée⁻ la i cagüi^h fí' ní⁻ guóo^l uó^h seab^l fí' quiáa⁻ re' fí' quini^l i jō^l dsée⁻ la'uii⁻ do e quiu^l re' ta⁻, jō cajmée^l re' e lajii^h dsea' seeng^g fí' ní⁻ guóo^l uó^h jmi^g cajmiféiñ^l i jō^l dsée⁻ i la'uii⁻ do i lamí⁻ jnéeng⁻ dseáng^l e sicu^lng^l ne' e la huíng^g e jō nijíng⁻ m^h, dsu^l ca'láam⁻ ture^l. ¹³Jō i jō^l dsée⁻ do i cagüi^h fí' fí' guóo^l uó^h quí^hbre' jmi^h e jmóo^l re' jalé^l e lí⁻ e dsigá^h dsíi' dsea', cō' lí^lbre' e nijmé⁻ re' e nijíu^l jí' fí' yá^h jmi^g jō nisojiá^l fí' ní⁻ guóo^l uó^h dseáng^l lacō^l la ní' dsea' lana. ¹⁴Jō cóo^l jalé^l e lí⁻ e jmóo^l re' do fí' quini^l i jō^l dsée⁻ la'uii⁻ do cajmígøng^l ne' jaléng^l dsea' seeng^g fí' ní⁻ guóo^l uó^h, jō caqui^l re' ta⁻ e calíng⁻ jaang^g dié⁻ dsea' guóo^l quiá^l i jō^l dsée⁻ la'uii⁻ do i sicu^lng^l lahuíng^g cóo^l nis^l e ja' m^h nijíng⁻ quiáa⁻ re', dsu^l ca'láam⁻bre'. ¹⁵Jō i jō^l dsée⁻ i cagüi^h fí' ní⁻ guóo^l uó^h do cangíng^l ne' e quí^h re' jmi^h e nijmé⁻ re' e jí^l i dié⁻ dsea' guóo^l quiá^l i jō^l dsée⁻ i la'uii⁻ do e lacō^l i dié⁻ do lí^lbre' e

nifé'r jogui e nijmér e nijúung jaléng' dsea i ja' nijmiféng' ír. ¹⁶ Lajobi cajo cajméer e coo' gui'náb' nité dsea coo' e li' fí guoor' dsée' osi fí guiaquí' é, na i le'eáang' jogui na i cóong', na i tiñíng' jogui na i sea' cuu', na jaléng' dsea i silaang' jogui na jaléng' dsea i si'niing' i jmóo' ta' tá' jmóo' quía' dsea. ¹⁷ Jo jí' jaang' dsea cuóong' ee lí lár' o'gui ee lí 'nir' song ja' quier' e li' do o'gui táaiñ e júu' quía' i jó' dsée' la'uii' do osi e número quía' jial siiñ' do é.

¹⁸ Jo 'né dseáng' e tiim' dsea e laco' ningáiñ' e júu' la; jo i dsea i ngáng' do, áam'bre í' e número quía' i jó' dsée' la'uii' do, jo e job número quía' dsea jmigüí, jo e número jo lí' seiscientos sesenta y seis.

14

Lají' e ca'ó' i dsea i tí' ciento cuarenta y cuatro mil

¹ Jo mí' cang' gui e jo —j'ng' Juan— camáng' túu i Jo'se' Jiuung' do e sing'ne' si'ø're' fí yá' mó' Sión. Jo dob teáng' colíng' cóo' i Jo'se' Jiuung' do ciento cuarenta y cuatro mil dsea quía'r i tóo' e li' quía'r fí guiaquí' jial sii' i Jo'se' Jiuung' do jogui jial sii' Tiquiáa're' cajo. ² Jo mí' cang' jo, canú' u coo' e guica'ii' e jáa' fí yá' jmigüí, jo e jo nú' laco' nú' lí' í' coo' lóo' e fé' jogui canú' ca'ii' laco'gui la nú' mí' quie' güi'niá' e teá' eáang', jo nú' bi cajo laco' la nú' fa' mí' teáng' dsea fíng' i bó' jalé' lúu' quía'r e sii' arpa. ³ Jo jaléng' i dsea do ør' coo' e ø' e 'mí' fí quini' e lí' lí' ée' e lí' guing' i dsea niing' do jogui fí quini' i quiúung' do jogui fí quini' jaléng' i yá' dsea cóong' do cajo. Jo jí' jaang' dsea ja' niquí'r jmií' fa' e nilitíiñ' e ø' do, co' dseáng' lají' i dsea fíng' i tí' ciento cuarenta y cuatro mil dob jí' i quí' jmií' nilitíng', co' jí' í'bing' i caláang' jee' jalé' dsee' quía' lajee' lajaléng' dsea i seeng' fí ni' guóo' uó' jmigüí. ⁴ Jo jaléng' i dseañ' nab i ja' cajmeáng' yaang' fa' e ca'léer' cóo' dseam', jo jaléng' i dsea nab i teáng' uii' quía' i Jo'se' Jiuung' do jogui dsea quía' íb' líiñ' jogui contøom' seeiñ' cóo' dsea do. Jo jaléng' i dsea nabing' i caláang' jee' jalé' dsee' quía' lajee' lajaléng' dsea jmigüí, jo e jo guóng' lafa' coo' e cacuø'r' la'uii' e catíng' Fidié' cóo' gui i Jo'se' Jiuung' do. ⁵ Jo jaléng' i dsea í' jí' coo' júu' e o' já' ca'uøø' fí mo'oor', joba' dseáng' ja' e si'liiñ' jí' coo' fí quini' Fidié'.

Lají' júu' e quie' i ángeles i gaang' do

⁶ Jo mí' cang' jo —j'ng' Juan— camáng' guí' jaang'gui ángel i ngang' íng' fí guía' jóo' yá' jmigüí. Jo i ángel do quier' júu' quía' Fidié' e ja' tóo' jmií' ni'íng' e quía' nidsiguiar' jee' jaléng' dsea i seeng' fí ni' guóo' uó' jmigüí lí' lacoo' lacoo' fí' e pí' osi e cóo' é, jogui laca'íng' ca'íng' dsea, jogui laca'íng' ca'íng' jmií' e fé' dsea cajo. ⁷ Jo lalab fé'r cóo' júu' teá':

—Jmí'goo'na' Fidié' dsea guing' níff' jogui jmiféng'na'r, co' lanáb' catf' í' e niquidsir' í' quía' lajaang' lajaang' dsea jmigüí. Jo jmiféng'na' i dsea í', co' í'bing' i cajmée' yá' jmigüí cóo' guóo' uó' jogui jmií' lí' lacaang' lí' níng' jmií'.

⁸ Jo mí' cang' jo, jaang'gui ángel cajíñ' cóo' júu' teá' lala:

—¡Lanáb' catf' í'! ¡Lanáb' catf' e dseáng' ni'íng' e fí' fé' e sii' Babilonia, co' jaléng' i dsea i seeng' fí jo nicajmí'liiñ' jaléng' dsea i seeng' fí la'úng' fí jmigüí e jmóor' lí' doñí' ee' e lí' dsí' ngúu' táaiñ'!

⁹ Jo mí' cang' jo, cangoquíéng' jaang'gui ángel, jo cóo' i la catf' gaaiñ', jo lala cajíñ' do cóo' júu' teá':

—Song' ii' i jmiféng' i jó' dsée' la'uii' do cóo' gui i dié' guóo' quíaa're' do, jogui e ni'íñ' e nitó' e lí' quíaa're' fí guiaquí' osi fí guoor' é, ¹⁰ joba' jaléng' i dsea í' 'né' e ni'ím'bre e guíng' Fidié' e jo' té'guir' uí' e dsee' e jmiróng' yaaiñ' do, jo e jo lafa' nicajmí'niñ' fí dsí' cóo' quía'r, co' eáam' nidsigüiñ' quía' jaléng' i dsea í'; joba' iihuí' e eáam' ni'íñ' do e nidsitáiñ' fí ni' j' e quieéng' azufre lí' coo' e ja' tóo' jmií' yá', jo e jo nilí' fí quini' jaléng' ángeles i güeang' quía' Fidié' jogui fí quini' i Jo'se' Jiuung' do cajo. ¹¹ Jo e jmií' quía' e lí' coo' e lí' teáng' i dsea íng' iihuí' do jo' tóo' jmií'

fa' e niqiuúng' gui, jogui ja` tóo` jmiñ` sí' e jmiñ` òsi e uóø` fa' e nijmi'íng' gui jaléng' i jmi'féng' i j'ó' dsé` la'uii` do cóo` gui i dié` guóo` quiáa` re' do jogui jaléng' i nica'íng' lajii' e li` quiáa` re' do cajo. <sup>12</sup> Jo jaléng' i dsea` i líng' dsea` quiá' Fidié` i núu` jalé' júu` quiá'r` jogui teáaiñ` teá' fí' guiá` cóo` Jesús, jo jaléng' i dsea` í'bing' i 'né` cuó' b'í yaang` e ja` nitár` lajii' e fí' niteáaiñ` do.

¹³ Jo mi` cangf` e jo, canú` u cóo` gui luu` fí' yá' jmi'güü' e cajíng' lala:

—Juan, jmée' e júu` la: “Juguiá` jiu` latí' jmiñ` na jogui li` dsé` gui quiá' jaléng' i dsea` i júung` uí' Fii` naa' Dsea` Jmaang`.”

—Lajob lí' —cajíng' Jmi'guí' quiá' Fidié` — lana nijmi'ím' jaléng' i dsea` í' uí' jalé' ta` e nica'jméer', có' e job cuó' li` fí' quini' Fidié` e guiá` jalé' e jo.

Lajii' e sitíng` dsea` fí' ni` guóo` uó`

¹⁴ Jo cajóø` guí` jóng` —jíng' Juan— jo camó` o cabøø` jni' e tee`; jo fí' ni` e jni' do camó` o e guíng` jaang` i jnéem` jiu` la jnéeng` jaang` dsea` la jneaa` aa'. Jo iá' fí' moguir` cóo` lí' corona e lí' cóo` layaang` cuné` jogui se'r' cóo` ní' hoz e 'mé'. ¹⁵ Jo cagüi'í' jaang` gui ángel fí' dsii' sinúu` guá' e si' fí' ní'fí', jo i ángel do óor` teá' lala e áiñ' i dsea` i guíng` fí' ni` e jni' do, jo casí' reiñ' do lala:

—Jméé' ta` e ní' hoz na quií', jo sitíng` lajii' e nicaroo', có' lanab catí' í', jogui lajii' e lafa' e cajni' dsea` fí' ni` guóo` uó`, lanab nicaroo'!

¹⁶ Joba' i dsea` i guíng` e fí' ni` jni' do cangím`bre e ní' hoz do quiá'r` fí' ni` guóo` uó`, jo casití'bre lajii' e lí' e lafa' e caroo' fí' jo.

¹⁷ Jo mi` cangf` jo, cagüi'í' jaang` gui ángel fí' dsii' sinúu` guá' e si' fí' ní'fí', jo í' quie`bre cajo cóo` ní' hoz e 'mé'. ¹⁸ Jo e fí' nife' do cagüi'í' jaang` gui ángel i quí' jmiñ` nijmé` e nicó', jo cató'r` cóo` júu` teá' i ángel i quie` e ní' hoz e 'mé' do, jo casí' reiñ' do lala:

—Jméé' ta` e ní' hoz e 'mé' na quií', jo quiúu' jalé' guáng' huiñg` j'ó' e sea' fí' ni` guóo` uó`, dsuco' nicatí'b` í' quiá' e nil' lajo, có' ní'fí'b` mí' huiñg` j'ó' quiá'!

¹⁹ Jo i ángel do caquiú'bre e huiñg` j'ó' do cóo` e ní' hoz e 'mé' do, jo cató'r` cóo` lí' cató'r', jo fí' job lí' niyéé' do, jo e la guóng' lajii' e iihu'í' sóong` e nicuó' Fidié` jaléng' dsea` jmi'güü'. <sup>20</sup> Jo e mí' huiñg` j'ó' do fí' lí' caluu' fí' b` cangolí' e cayéé' jo e fí' lí' cangotóo' e niyéé' do jmi'b` ca'iéng', jo e jmi' jo cadsí' cartí' mo'oo` cuea` lí' iá' e ní' e sii' freno quiáa` re', jo cani' e jmi' do lí' b'ijiu` la trescientos kilómetros.

15

Laji' guie` iihu'í' lí' cadséng`

¹ Jo mi` cangf` jo, camó` guí' fí' yá' jmi'güü' cóo` gui e li` e dsigá' dsii' dsea` eáang', jo camán` n guíang` ángeles i quie` j'í' gui guie` gui íing' iihu'í' e cartí' lí' dséng`, jo cóo' e job e niguiá' féng' dsii' Fidié` quiá' lajii' e nisiguiñ' do.

² Jogui camó` b'í cajo cóo` lí' jnéeng` laco' la jnéeng` jmiñ'í' e jnéeng` laco' jnéeng` s'í' e sicáang' cóo' j'í; jo quiá' e jmiñ'í' e jnéeng` la jnéeng` s'í' do teáang` lajii'ng` dsea` i calí' e ja` caquiú' ta` quiá'r` i j'ó' dsé` la'uii` do cóo` gui i dié` guóo` quiáa` re' do, jogui e ja` ca'íñ' cajo e li` quiá' i j'ó' do o'gui lajii' e número e sii're' do cajo. Jogui quier' lúu' e sii' arpa e cangíiñ' e cacuó' Fidié'. ³ Jo i dsea` í' ø' cóo' e ca'ø' Moi', jaang` dsea` i cajméé' lajii' ta` e iing` Fidié', jogui ca'ø'r' cajo cóo' e ca'ø' i Jo'se' Jiuung` do, jo lalab ngóo' e jo:

Eáam' jlo' jogui niguo' laji' e nica'jmee` 'nu', Fii'ii',

có' 'nub' Fidié` dsea` féng' dsea` níng' i' gøng' fí' jmi'güü' i quí' jmiñ` jmé` lí' doñí' ee`;

jo jmang' júu` jáb' quie` 'nu',

jogui jmang' fí' røøb` sin' cajo,

có' 'nub' lin' Fii' féng' fí' la'úng` fí' jmi'güü'.

⁴ Jo lajiim` dsea` 'né` nijmi'gór' 'nu', Fii'ii',

jo lajiim` dsea` 'né` nijmiféiñ' 'nu' cajo.

Cò' dseáng' lajii' 'nub` dsea` güeang'`;

jò lajiim` dsea` seeng` fí' la'úng` fí' jmigüü' nijalíin` e nijajmiféiñ' 'nu',
cò' nicajmilí'ba' e dseáng' røb` quidsi' í' quiá'` lajaang` lajaang` dsea` jmigüü'.

⁵ Jò mi` cangf e jò, camó` guí e caná' fí' yá'` jmigüü', jò camó` o fí' ñiff` fí' lí' lí' e 'núu` güeang'` quiá'` Fidiée` fí' lí' si'ma` e lí' tóo` júu` tigua` quiá'` Fidiée` cóo` dsea` jmigüü'.
⁶ Jò e fí' dsii' sinúu` do, fí' job lí' ca'uøøng` i ángeles i guiáng` do i quie` laji` guié` íng'` iihuí' lí' cadséng` do. Jò lajiim` bre qui'r' 'mi' e tee` jlo` e niguo` e jlo` jíng` jí', jogui cajo` 'núu` nú'` dsiiir` cóo` e lí' cóo`` layaang` cunée`. <sup>7</sup> Jò jaang` lajee` i quiúung` do cacuø'r' lajaang` lajaang` i ángeles i guiáng` do jmacó` cóo` e lí' cóo`` layaang` cunée`, jò fí' dsii' job lí' sirøøng` e iihuí' quiá'` e guíng` Fidiée` i seeng` car` ngongí' jmií` do.
⁸ Jò e fí' dsii' sinúu` güeang'` do dseáng'` caróm` e tée` jmiñi`, jò e jò calí' la'eáang` cóo`` güea` e 'gøng' quiá'` Fidiée`, jò jíi'` jaang` ja` i` quí'` jmií` fa' e ni'r' e fí' jò lajee` e ná'` gui e nité'` lajii'` e guié` iihuí' do e quie` i ángeles i guiáng` do.

16

Lajii'` cóo` e sirøøng` iihuí'

¹ Jò mi` cangf jò, canú` u cóo`gui luu` teá e jáa' fí' dsii' sinúu` güeang'` do quiá'` Fidiée`, jò lalab` jíng'` sí' laji` guiáng` i ángeles do:

—Güilíng` na' fí' ni` guóo` uó` jmigüü', jò fí' job nigüü' íng` na' e cóo` e lí' a` e iihuí' quiá'` e eáang` guíng` Fidiée` cóo`` jaléng` dsea` jmigüü'.

² Jò dsifí' lajob` cangó` i ángel la'uii` do, jò cangojiim` bre e cóo` quiá'r` do fí' ni` guóo` uó`, jò lajiim` dsea` i quie` e lí' quiá'` i jó'` dsé` la'uii` do jogui i cajmiféng' i diée` guóo` quiáa` re' do, lajalém' i dsea` í' ca'ieeiñ` cóo` íng'` 'mi' e 'lí' e dseáng'` eáang` ga` cu'.

³ Jò mi` cangf jò, i ángel i catf` gáng` do cangojiim` bre e cóo` quiá'r` do fí' ni` jmiñi', jò ladsifí' lanab ca'uíng` jmi' e jmií` do laco`gui la lí' jmi' quiá'` jaang` dsea` i cajnga' dsea` quiá'`, jò cóo` gui'náb'` cajúng` jaléng' i seeng` fí' dsii' e jmiñi'` do.

⁴ Jò mi` cangf jò, i ángel i catf` gaang` do cangojiim` bre e cóo` quiá'r` do fí' lacaang` gua` jogui lacaang` lí' níng'` jmií', jò ladsifí' lanab ca'uíng` jmi' e jmií` do.

⁵ Jò mi` cangf jò, canú` u e cajíng'` i ángel i jmóo` í' jalé'` jmií` do lala:

Fidiée` quí'` ii', ja` dsee` røøn'` jíi'` cóo`;

cò' nicaquidsi'ba' í' laco' catíng`,

jò 'nub` i seeng` jogui niseem`ba' cajo lajii'` nú'` gui e nitiroo` jmigüü',

⁶ cò' jaléng'` i dsea` í' nicaingaiñ'` jaléng'` dsea` quíi'` cóo`` gui jaléng'` dsea` áang` i café'` cuaiñ` quíi'` malí'` gui eáang`,

jòba' 'nu` lana nicaçuø'`ba' re e ni'í'r' jmiøøng` e laco' ni'íñ'` lajii'` e catíiñ`.

⁷ Jò mi` cangf jò, canú` guí cóo`gui luu` e jáa' fí' nife' e jíng'` lala:

—Jáb'`, lajob` líi', Fii'naa' Fidiée`, 'nub` dsea` i quíi'` jmií` jmé` lí' doñi'` ee', cò' nicaquidsi'ba' í' laco' catíng` jogui laco' sí'í' cajo.

⁸ Jò mi` cangf jò, i ángel i catf` quiúung` do cangojiin` cóo` quiá'r` fí' lí' íng'` iee, jò iee` cangíiñ` e quíi'` jmií` e cóo` e jí' e jmiñeár` do nijíiñ` jaléng'` dsea` seeng` fí' jmigüü'.

⁹ Jòba' dseáng'` cóo` gui'náb'` eáang` cacáng` dsea`; dsu' car` jíi'` jò ja` caquí'` jím'`bi yaaiñ` fí' quini` Fidiée` o'gui cajmiféiñ'` dsea` do cajo, cò' lí' lí' jmang'` júu` ga`gui`b café'r` uii` quiá'` dsea` do ie` jò, doñi'` fa' quíi'` Fidiée` jmií` e nijmihuiñ` jalé' e iihuí' do faco' mi` caquí'` jíng'` yaang` i dsea` do.

¹⁰ Jò mi` cangf jò, i ángel i catf` 'níng` do cajíiñ` cóo` quiá'r` fí' lí' lí' ée` lí' guíng` i jó'` dsé` la'uii` do, jò ladsifí' lanab cango'íng` lajii'` e quíi'` i jó'` do jmií` e quiu'`re' ta`, jò nuu` sób'` ca'uíng` fí' la'úng` fí' lí' lami` quiu'`re' ta`. Jòba' lajaléng'` dsea` canaaíñ` cu'r' nisíi'` uii` e iihuí' eáang` e cangíiñ'` do; ¹¹ jò dsu' car` jíi'` jò ja` catú'bir e jmóor` jalé' e ga, cò' lí' lí' eáang` gui caligüim` bre quiá'` Fidiée` dsea` guíng` ñiff`, jogui fé'bir jmang'` jalé'` júu` ga` quiá'` dsea` do uíi'` e ca'íñ'` jalé' e iihuí' do cóo`` gui jalé' e 'mi' e ca'ieeiñ` do.

¹² Jo mi~ cangf̄ jo, i ángel i catf̄ jñúunḡ do cajíin̄ e cóo^ quiá'r̄ do fí lí iū gua laniinḡ e sii' Éufrates, jo ladsifí lanab caliquiú jmī e sea e fí gua jo, jo lajoba' caliseá fí e cangf̄ng' jaléng' dseata~ dsea' féng' i neáang' lí' lí 'ngóo' lí guo' iee'.

¹³ Jo mi~ tí lí cangf̄ e jo, camán n gaang' i 'ling'^ i jnéem jiu la jnéenḡ tee~, jo ca'uøøng'ne' tá' jáng'ne' fí mo'oo~ i jó' guié~ moguí do cóo' gui fí mo'oo~ i jó' dsée~ la'uii~ do cóo' gui fí mo'oo~ i jó' dsée~ i catf̄ tú~ i jmicaang~ i fé' cuaiñ quiá' Fidié'.

¹⁴ Jo jaléng' i 'ling'^ do i jnéem jiu la jnéenḡ tee~ quí' bre' jmī e jmóore' jalé' e lí e dsigá dsí' dsea, jo jaléng' i 'ling'^ i uøøng'ne' e seáang'ne' lajñing' dseata~ dsea' féng' i quiu' ta' fí la'únḡ fí jmīgüf, jo jmóore' lajo e laco' nitíñ̄ do jee~ cóo' 'nií, jo job mi~ nití' e jmī e nisi' lí' quiá' Fidié' dsea' féng' dsea' ñíng' i quí' jmī jmé' lí' doñí' ee' e niquidsir' í'.

¹⁵ Jo lalab cajíng' Dsea' Jmáang' : "Quié'na' cuente e jí' ja' ñiing~ dsí' dsea' jmīgüf mi~ nigáa'túu calé' catú' fí jmīgüf na, lí' laco' lí' mi~ guiéé' jaang' ñ̄ i jmóo' ñ̄. Joba' fá'a: juguí' jiu quiá' i dsea' i sijnéé' dsí' ie~ jo joguí neé' guiú' quiá'r̄ e qui'bre s'i'r̄ e laco' ja' nilí' i' líiñ̄ uí' e ja' neé' guiú' quiá'r̄ mi~ niguíéé' e jmī jo."

¹⁶ Jo ie~ jo, jaléng' i 'ling'^ do i jnéenḡ la jnéenḡ tee~ caseáng'ne' lajñing' dseata~ dsea' féng' i quiu' ta' fí la'únḡ fí jmīgüf e laco' nitíñ̄ e fí lí' sii' Armagedón cóo' jmī hebreo.

¹⁷ Jo mi~ cangf̄ e jo, i ángel i catí' guiánḡ do cajmijø'bre e cóo^ quiá'r̄ do fí guiá' güf; jo tí dsí' sinúu' güeang' e si' fí ñif̄ guicanú' cóo' luu~ e teá' e jáa' e fí lí' lí' ée' e lí' guinḡ i dsea' niinḡ i quiu' ta' do jo fé' lala:

—iLanab nicatf̄ í' e nicató' lajalé'!

¹⁸ Joba' ladsifí lanab canaang' quie' güi'ñiá' e teá' eáang', joguí liji're' cajo, joguí eáang' téé' mii~, joguí cajó' uó' dseáng' e teá' eáang' e jí' cóo' neé' ja' mí' cajó' lajo lajii' tí' mi~ caliséng' dsea' fí jmīgüf. ¹⁹ Joguí e fí' fé' laniinḡ do 'ní' dseá' ca'uínḡ, joguí lajalé' gui fí' e sea' fí jmīgüf sii' cangolí' lí' neé'; joguíb mi~ tí' lí' cadse' dsí' Fidié' e fí' laniinḡ e sii' Babilonia do e laco' nicuó'r̄ jaléng' i dsea' seeng' fí' jo e méé' do e ni'ñiñ̄ do laguidseaang' e guóng' jalé' iihuí' e casíng' Fidié' quiá' jaléng' i dsea' í' uí' e eám' nisiguíñ̄ quiá'ñ̄ do. ²⁰ Jo ie~ jo cango'ím' lajalé' uó' jiu e neé' lacaang' ni~ jmiñ' cóo' gui jalé' mó'. ²¹ Joguí cajii' fí' ni~ guóo' uó' dsí' e cóo' eáang' e i' lí' gui cuarenta kiil' laco'. Joba' café' jaléng' dsea' jman' júu' ga' uii' quiá' Fidié' uí' e ca'íñ' e iihuí' e cajii' e dsí' cóo' do, dsuco' cóo' iihuí' e huím' eám' dseáng' cangár'.

17

Mi~ cangf̄ng' iihuí' i dseamf̄ i ca'ée' dsee~ do

¹ Jo jaang' lajee' i ángeles i guiánḡ do i quie' guié' e cóo^ do cajár' fí lí' sín'n jo casí'r̄ jnea~ lala:

—iJuan, nea' fí' la! Jo lab ni'ée' e 'na' lajii' iihuí' e catf̄nḡ ni'íng' i dseamf̄ i jmóo' ta' 'ñíng' 'ñia' i guinḡ fí' lacaang' ni~ jmī e sea' fí' la'únḡ fí' jmīgüf. ² Jo i fí'm' dseata~ dsea' féng' i quiu' ta' fí' jmīgüf dseeb' nica'éer' cóo' i dseamf̄ í' cóo' jalé' e lí' dsí' ngúu' táaiñ̄. Jo i fí'm' dsea' jmīgüf cajo lafa' nicadseá' íim'bre cóo' jalé' e 'lí' e jmóo' i dseamf̄ do.

³ Joguí jnea~ —jíng' Juan— dseáng' lafa' dsea' quib' dseáng' camó' guí' e cajá' guí' jee~ Jmīgüf quiá' Fidié', jo i ángel do cangojéiñ̄ jnea~ fí' cóo' lí' lí' jee' guóo' uó' quiú', jo fí' job camán n jaang' dseamf̄ i guinḡ fí' mocóo' jaang' jó' dsée~ i yúunḡ i sea' guié' moguí joguí guí' fí're'. Jo fí' latøønḡ i jó' do tóo' jman' júu' e gab' e jmineang' Fidié'. ⁴ Jo i dseamf̄ i jmóo' ta' 'ñíng' 'ñia' do qui'r̄ s'i'r̄ e iu~ i' nú' cóo' e yuu~, joguí quier' jalé' cunéé' cóo' gui jalé' cuu' ji' e jíé' e 'mo' eáang'. Jo ngóor' se'r̄ cóo' cóo' e lí' cóo' layaanḡ cunéé', jo fí' dsí' jo sirøøng' jman' júu' e 'ní' ní' cóo' gui jalé' dsee~ e eer' quiá' e jmóor' ta' 'ñíng' 'ñia'r̄ do; ⁵ joguí quie'bre cajo cóo' júu' e tóo' fí' guiaquí'r̄, jo liim~ ee' guóng' do quiá'r̄ lifa' ja' i' ñí' lí' lajii' 'ñia'bre dsea' ñir', jo lalab

tóo: “Eáam féⁿ niing⁻ jogui 'gøng' fii féⁿ e sii Babilonia, co[!] e joba[!] e líí lafa[!] niquíá[!] lajaléng['] dseamfⁱ i ée⁻ dsee⁻ e jmóor⁻ ta⁻ 'níng⁻ yaang⁻, jogui e job cajo líí lafa[!] niquíá[!] líí[^] lajalé['] e 'líí[^] e sea[!] fí[!] jmigüí[!] la.” ⁶ Job mi⁻ calilí[!] i jóng —jíng[!] Juan— e íim[!] i dseamfⁱ do cóo[!] jmi⁻ jaléng['] dsea[!] i líng['] dsea[!] quiá[!] Fidié['] jogui cóo[!] jmi⁻ jaléng['] gui dsea[!] i cajúng⁻ uíí[!] e guiar[!] júu[^] quiá[!] jalé['] e cajmée['] Jesús.

Jo mi⁻ camó⁻ o jalé['] e jo, eáam[!] cangogá⁻ dsii⁻. ⁷ Joba[!] cajíng[!] i ángel do casí[!] r⁻ jnea⁻ lala:

—Juan, ¿jialí[!] dsigá[!] o[?]? Lab nijmée[!] duu 'nu[!] júu[^] e⁻ guóng['] lajíí[!] e tóo[!] fí[!] guiaquíí[!] i dseamfⁱ do, jogui e⁻ uuing⁻ e guiiñ⁻ fí[!] mocóo[!] i jó[!] dsée⁻ i yúung⁻ i sea[!] guié⁻ moguí⁻ do jogui guí⁻ fí[!] re[!] cajo. ⁸ Jo i jó[!] dsée⁻ i niñin[!] i seeng['] lajíí[!] latí[!] malib[!] na, dsu[!] lana jo[!] seeng['] ne[!]; jo dsu[!] lifa[!] nigüí[!] hí[!] bre[!] e fí[!] lí[!] líí[!] too[!] nuu[!] só[!] nú[!] gui e ni[!] líng⁻ ne[!] conguaí[!]. Jo jaléng['] dsea[!] i seeng['] fí[!] ni⁻ guóo[!] uó⁻ jmigüí[!] i ja[!] mí[!] taang⁻ fí[!] ni⁻ jì[!] quiá[!] Fidié['] lajíí[!] mi⁻ canaang⁻ uuing⁻ jmigüí[!] fí[!] lí⁻ nitaang⁻ jaléng['] dsea[!] quiá[!] r⁻ i nitóor⁻ mi⁻ nití⁻ í[!] lajo, jo jaléng['] íb[!] i eáang['] nidsigá⁻ dsíí[!] mi⁻ tí[!] lí⁻ niníñ⁻ i jó[!] dsée⁻ i guié⁻ moguí⁻ i lami⁻ seeng['] do jogui lana jo[!] seeng['] ne[!], dsu[!] lifa[!] nijáab[!] ture[!] mi⁻ tí[!] lí⁻ nití⁻ í[!] lajo.

⁹ Jo lalab nililí[!] i dsea[!] i quíí[!] jmi⁻ ningáng[']: E moguí⁻ re[!] e guié⁻ do guóng['] guié⁻ mó[!], jo e fí[!] ni⁻ job guing⁻ i dseamfⁱ do; jo guóm[!] bi cajo e guié⁻ moguí⁻ re[!] do guiáng⁻ dseata⁻ dsea[!] féng['] i quiu[!] ta⁻. ¹⁰ Jo níñing⁻ lajee⁻ i dseata⁻ dsea[!] féng['] do nicajúm⁻ bre, jo jaang⁻ lajee⁻ ír[!] quiu[!] bir ta⁻ latí[!] lana, jo i jaang⁻ gui do ja[!] mí[!] catí[!] í[!] fa[!] mí[!] güééiñ⁻. Jo dsu[!] mi⁻ nití⁻ í[!] e nigüéeng⁻ i lí⁻ cadséng⁻ lajee⁻ ír[!] do, ja[!] huóø⁻ nigüear⁻ niquíú[!] r⁻ ta⁻. ¹¹ Jogui i jó[!] dsée⁻ i yúung⁻ i seeng['] lami⁻ jéeng['] do jogui e lana jo[!] seeng['] ne[!], íb[!] i dseata⁻ dsea[!] féng['] i lí⁻ catí[!] jñing⁻ do; jo iuum⁻ bir cajo jee⁻ i guiáng⁻ do, jo lifa[!] ningóor⁻ dseáng[!] e ni[!] íim⁻ bre conguaí[!].

¹² Jogui lajíí[!] guí⁻ fí[!] re[!] e cañíí[!] do guóng['] guíng⁻ dseata⁻ dsea[!] féng['] i ja[!] mí[!] canaang⁻ quiu[!] ta⁻; jo dsu[!] jíí[!] lajee⁻ cóo[!] oor⁻ niñíñ⁻ fí[!] e niquíú[!] r⁻ ta⁻ colíing⁻ cóo[!] i jó[!] dsée⁻ i yúung⁻ do, jo nilísea⁻ fí[!] quiá[!] r⁻ e niquíú[!] r⁻ ta⁻ laco[!] jaang⁻ dseata⁻ dsea[!] féng[']. ¹³ Jo lajee⁻ lají⁻ guíng⁻ i dseata⁻ dsea[!] féng['] la røøb⁻ sñiñ⁻, jogui cuó[!] bre i jó[!] dsée⁻ i yúung⁻ do lajíí[!] bí[!] quiá[!] r⁻ jogui e tñiñ⁻ quiu[!] r⁻ ta⁻. ¹⁴ Jo nitím⁻ bre cóo[!] i Jo[!] se[!] Jiuung⁻ do; dsu[!] lifa[!] i Jo[!] se[!] Jiuung⁻ dob nilí[!] ír[!] colíing⁻ cóo[!] jaléng['] dsea[!] i nicaguíng['] Fidié['] i dseáng[!] lajang[!] eáang['] teáang⁻ teá[!] cóo[!] júu[^] quiá[!] dsea[!] do; dsuco[!] i Jo[!] se[!] Jiuung⁻ do Fii⁻ quiá[!] jaléng['] fiib⁻ líng['] ne[!] jogui Dseata⁻ Dsea[!] Féng['] quiá[!] jaléng['] dseata⁻ dsea[!] féng['] líng['] ne[!] cajo.

¹⁵ Jo cajím[!] bigui i ángel do casí[!] r⁻ jnea⁻ lala cajo:

—Lajíí[!] e jmi⁻ e cañíí[!] do e fí[!] lí⁻ guing⁻ i dseamfⁱ i jmóo⁻ ta⁻ 'níng⁻ 'ñia[!] do, e jo guóng['] jalé['] fii[!] pí[!] osi jalé['] fii[!] cóo[!] é jogui laca[!] íing[!] ca[!] íing[!] dsea[!] jogui laca[!] íing[!] ca[!] íing[!] jmi⁻ e fé[!] dsea[!] cajo. ¹⁶ Jogui lajíí[!] guí⁻ fí[!] e cañíí[!] quiá[!] i jó[!] yúung⁻ do 'níb[!] niníng⁻ i dseamfⁱ i jmóo⁻ ta⁻ 'níng⁻ 'ñia[!] do, jogui cab[!] nijmi[!] náng['] neiñ⁻ do, jogui nijmér⁻ ringúuiñ[!] do; jogui nidó[!] r⁻ ngúú[!] táaiñ⁻, jogui cajo nijím⁻ bre cóo[!] jì[!] mi⁻ ningí[!] jo. ¹⁷ Jo Fidiéeb⁻ nicuó⁻ jial[!] ní[!] dsíí[!] jaléng['] i dseata⁻ dsea[!] féng['] do e laco[!] nijmitir⁻ lajíí[!] e iing⁻ Fidiéé⁻ e nijméiñ⁻ do, jo røøb⁻ nisíng⁻ jaléng['] i dseata⁻ dsea[!] féng['] do e laco[!] nija[!] r⁻ i jó[!] dsée⁻ do lajíí[!] ta⁻ óor⁻ cartí[!] niliti⁻ lajíí[!] júu[^] e nicajíng[!] Fidiéé⁻. ¹⁸ Jogui i dseamfⁱ i cañin[!] do, íbing[!] líng['] lafa[!] e fii[!] fé['] e laniing⁻ e quíí[!] jmi⁻ quiu[!] ta⁻ jaléng['] dseata⁻ dsea[!] féng['] i quiu[!] ta⁻ fí[!] ni⁻ guóo[!] uó⁻ jmigüí[!].

18

Mí⁻ ca[!] íng⁻ fii[!] Babilonia

¹ Jo mi⁻ cangí[!] e jo —jíng[!] Juan— camán⁻ n jaang⁻ gui ángel i jajgíang⁻ fí[!] yú[!] jmigüí[!]. Jo eáam[!] 'gøng['] i ángel do e quiu[!] r⁻ ta⁻; jo mi⁻ tí[!] lí⁻ catisíñ[!] fí[!] ni⁻ guóo[!] uó⁻, dseáng[!] jlo[!] cajneá⁻ cóo[!] lajíí[!] e jñiñ[!] do. ² Jo café[!] r⁻ cóo[!] júu[^] teá[!] lala:

¡Lanab catí[!] í[!]! ¡Lanab catí[!] í[!] e dseáng[!] ni[!] líng⁻ e fii[!] fé['] e 'gøng['] eáang['] e sii[!] Babilonia!
¡Co[!] jmang[!] jaléng['] i 'lim[!] bing[!] i seeng['] do jmi⁻ na,
jo jmang[!] jalé['] e 'líí[!] ba[!] jmóor⁻,

jogui líí lafa' 'núu' fí lí seáng' jaléng' i 'líng' ;
 jo e fií jo líí cajo lafa' sñ jaléng' i 'ní' ní i jmóo' jmang' e ja' dseeng'
³ Co' lajñm' dseà i seeng' fí la'úng' fí jmiñu' nicadseà ñim'bre cóo' e lafa' mée' e jmóo'
 e ée' dseà dsee' e 'léer' cóo' dseañu' dseamf i o' quiá'r' ;
 jogui jaléng' dseata' dseà féng' i quiu' ta' fí jmiñu' nica'ée'bre dsee' cajo cóo' i
 dseamf i 'líng' do.
 Jogui jaléng' dseà i seeng' fí ni' guóo' uó' jmiñu' i jmóo' ta' 'ññ' jogui ta' láa', eáam'
 nicaliseà cuu' quiá'r' la'eáang' cóo' jalé' e nicalf'r' lajee' e nicajmээр' jalé' ta'
 e 'léé' do.
⁴ Jo ngí jo canú' u cóo' gui luu' e jáa' fí yú' jmiñu', jo lalab cajíng' e do:
 Uøøng'na' e fí jee' fií na, 'nú' dseà líng'na' dseà quié' e,
 jo lajoba' ja' nibeáang' dsee' yaang' na' e nijmée'na' ta' 'léé',
 jo lajobi cajo ja' nitíng' na' jalé' iihuí' e catíng' jaléng' i dseà seeng' e fí fií jo.
⁵ Dsúco' lajñ' dsee' e nica'ée' jaléng' i dseà í,
 dseáng' e ñíib' eáang' e tíí cartí yú' jmiñu'.
 Jo nitóob' dsíí Fidiée' jalé' dsee' e nica'éeiñ' do,
 joba' lana ninéeb' guiá' quiá' Fidiée' e nicuó' reiñ' do iihuí' uí' quiá' jalé' e jo.
⁶ Jo qui' na' quiá' jaléng' i dseà do laco' gui ír' nicajmээр' cóo' dseà jíéng',
 jo cuóo' na' r' tú' 'lé' gui iihuí' laco' gui jíí' e nicajmээр';
 jo cáang' na' fí dsíí cuéé' huí' tú' ya' gui iihuí' e líí lafa' mée' guí',
 jo cuóo' na' r' e jo lí' laco' jíí' e nicacuó' r' dseà jíéng' lamí' jíéng' gui.
⁷ Jo jmeáang' na' r' ga' jogui cuóo' na' r' jalé' iihuí',
 dsúco' lajob cali' iññ' 'ñia' r' e cateáaiñ' juguiá' fí jmiñu' e cajmээр' ta' 'níng' 'ñia'
 jogui e jmi féng' 'ñia' r'; co' lalab fé' r' e jmiñløng' 'ñia' r':
 "Fí lab guíng' jnea' dseáng' laco' guíng' jaang' dseamf niing' i quiu' ta';
 co' ja' líng' jnea' jaang' dseamf i 'ññ',
 jo dseáng' ja' e fí' í' nijáa' quié' e jíí' cóo'."
⁸ Jo uíí' quiá' jalé' e jo, joba' eáam' huíng' nidsijée' quiá' r' lajee' ta' jñi;
 co' eáam' ni' íñ' iihuí' e cu' jnga' jogui ninír' oo'
 jogui eáam' nilíñ' fí' í'
 jogui nicám' bre cóo' jñ' mi' nití' í' lajo,
 dsúco' 'ñia' Fíi' naa' Fidiée' dseà 'gøng' dseà ñíng' fí la'úng' fí jmiñu',
 íb' dseà nicajíng' e nidsingíng' i dseamf do lajo uíí' jalé' dsee' e nica'eer'.
⁹ Jo mi' cangf' gui lajo, jaléng' dseata' dseà féng' i quiu' ta' i cajmée' ta' 'léé' cóo'
 i dseamf do jogui eáang' cajmi' íáang' dsíir' cóo' jalé' e 'lí' e sea' quiáíñ' do, eáam'
 nijmér' fí' í' jogui ta' qui' mi' tí lí' ninír' jalé' jmiñi' quiá' mi' nicáiñ' do. ¹⁰ Jo dsu'
 huíim' ni' náng' yaaiñ' quiá' i dseamf do, co' 'gø' bre e ninír' lajñ' iihuí' e catíñ' do.
 Jogui yaam' bi' jaléng' i dseata' dseà féng' do fé' r' lala:
 ¡E ngí' fíib' 'nu'! ¡E ngí' fíib' 'nu', fií fé' e laniing' 'gøng' e sií' Babilonia!
 Dsúco' cóo' lajee' jalí' lanab cagüéá' iihuí' quií' .
¹¹ Jogui jaléng' dseà i seeng' fí ni' guóo' uó' jmiñu' i jmóo' ta' láa' jogui ta' 'ññ',
 eáam' fí' í' nilíñ' co' carjñ' niquí' bre, dsúco' jo' jíé' lí' seeng' gui i nijmé' ta' láa' jalé'
 e iññ' e nidsi'ññ' quiá' r' do. ¹² Dsúco' lamí' jíéng' gui eáang' cajmээр' ta' 'ññ' cunée'
 cóo' gui cutee' lí' lajalé' cuu' jñ' e jlo' e 'mo' eáang', jogui 'ññ' jalé' 'mi' jlo' e niguo'
 eáang' jogui 'mi' e niung' cóo' gui 'mi' e yñu' e líí cóo' layaang' ñí' e 'mo' eáang', jo
 langíng' ñim' jalé' 'ma' e jmeafñ', jogui 'ññ' bir cajo jalé' e tí' dsíí dseà e líí cóo' yaang'
 maja' jaléng' jó', jo 'ññ' bir cajo jalé' e jmiñiññ' cóo' yaang' jalé' 'ma' e quíng' cuu'
 eáang', jo 'ññ' bir cajo jalé' ñí' bronze lí' langíng' íng' cuu' e quíng' cuu'. ¹³ Jogui
 jmóor' ta' 'ññ' langíng' íng' jalé' oo' quiá' jmiñi' jogui jalé' jmiñ' jmeafñ', jo 'ññ' bir
 cajo langíng' íng' jalé' mée' cóo' gui jalé' aceite jogui fí' cui' iee', lí' langíng' íng'
 jalé' fí'. Jo 'ññ' bir cajo jaléng' jó' i cá' lee' cóo' gui jaléng' jo' se' jogui jaléng' cuea'
 cóo' gui jalé' carreta e jñu' re', jo cajmée' bir cajo ta' 'níng' la quié' gui jaléng' dseà i

jmóo` ta~ tá~ jmóo` e ja` ee` 'léeiñ~ jii~ capí^'. ¹⁴ Jo jaléng^ ñ dsea` í, lalab nisi'r` e fii` fé` do:

Laji` e jlo^ e lami~ sea` quíi~ do, laji` e jo nisi'íim^ quíi~ lana.

Jogui laji` cuu~ quíi~ cóo~ gui jalé^ e si'í` óo~ fí` jmiigüi~ nisi'íim^ quíi~ cajo.

Jo jo` tóo` jmiñ~ fa' e nitíing~ tu' jalé^ e jo.

¹⁵ Jo jaléng^ dsea` ñ cajmée` ta~ 'nñi` jogui ta~ láa' jalé^ e jo, jogui e ca'uiñ~ dsea` sea` cuu~ la'eáang` e fii` fé` do, jaléng^ íb` ñ nijmihuíng~ yaang~ dsu' uíi~ e 'gó'r` lajií~ iihuí' e jóør~ do. Jo ie~ job eáam` nijmér~ ta~ qui' jogui ta~ jmiijuung` dsíi', ¹⁶ jo lalab nifé'r` ie~ jo:

¡E ngi~ fii^ 'nu`, e ngi~ fii^ 'nu`, fii` fé` laniing~ 'gøng' e sii` Babilonia!

Co' lami~ jéeng`gui lín' lafa' jaang` dseamf` ñ qui' 'mi' niguó^ e jlo^ eáang`,

jogui ñ qui' cajo 'mi' e niung` jogui e yuu~ jogui ñ síng^ 'ñia' jlo^ e quier' jalé^ cunée` cóo~ gui jalé^ cuu~ jíng` jì' jlo^ e quíng` cuu~ eáang`.

¹⁷ ¡Dsu' cóo` lajee` jali~ lanab ca'íng~ lajalé^ e sea` quíi~!

Jo jaléng^ ñ dsea` ñ jmóo` ta~ quie` jalé^ móo` cóo~ gui jaléng^ dsea` ñ jmóo` ta~ cóo~ e móo` do colíng~ cóo~ jaléng^ dsea` ñ teáang~ dsíi` móo` do cajo ñ ngi` fí` la fí` na cóo~ gui jaléng^ dsea` ñ jmóo` ta~ caguiee~ gui fí` ni~ jmiñí^, jaléng^ í ca'náam~ yaaiñ~ quiá^ e fii` jo. <sup>18</sup> Jo mi~ tí` lí~ cangár~ jmiñi~ quiá^ e nicoo` e fii` do, jo lalab canaaiñ` fé'r` e teá eáang`:

—Jii~ coo` ya' ja` mi' caliseá` coo` fii` e laniing~ 'gøng' e cóøng` røø` cóo~ e fii` Babilonia do.

¹⁹ Jo canaaiñ` jgiéer~ 'lee` fí` moguir~, jo canaaiñ` qui'r` dseáng~ e lijiuung~ dsíir` jo lalab fé'r`:

¡E ngi~ fii^ 'nu`, e ngi~ fii^ 'nu`, fii` fé` e laniing~ 'gøng'!

Co' fí` nab lí~ ca'uíng~ dsea` sea` cuu~ jaléng^ dsea` ñ líng` fii~ jalé^ móo`.

¡Dsu' lanagui náng cóo` lajee` jalib~ nica'íng~ laji` e jo!

²⁰ Jo jaléng^ 'nú', dsea` seeng`na' fí` ñifí~, eáang` jmi'íáang` óo`na' colíng~ cóo~ jaléng^ dsea` ñ café^ cuaiñ~ quiá^ Fidiée` malii~ gui eáang`

jogui colíng~ cóo~ jaléng^ dsea` quiá^ Fidiée`

jogui cóo~ jaléng^ dsea` apóo^ ñ si'íng^ e ni' júu^ quiá^ Dsea` Jmáang~;

jo jmi'íáang` óo`na' jóng` uii~ e nicacuø` Fidiée` iihuí' laco' catíng~ jaléng^ ñ dsea` seeng` e fí` fii` fé` do ñ eáang` cajmeáng^ 'nú' ga`.

²¹ Jo mi~ cangí` jo, jaang` ángel ñ 'gøng' eáang` caséer` cóo` cuu~ 'loo` e líi' laco'gui la líi' e cuu~ tóo` quiá^ lí~ dsir' micu'íee~, jo e cuu~ 'loo` do cabír` fí` dsíi' jmiñí^, jo lalab cajíñ~ mi~ cabíre' do:

Jo 'nu`, fii` fé` e laniing~ 'gøng' e sii` Babilonia, lanab nibíin~ é' jmiñ` cajo lí^ laco'gui cabí e cuu~ 'loo` do,

jo jo` tóo` jmiñ~ fa' e ii` niníng~ gui 'nu`.

²² Jogui jalé^ lúu' e bó' jaléng^ dsea` fí` jee~ fii` na,

fa' jalé^ lúu' e sii` arpa

cóo~ gui jalé^ lúu' tá`

jogui jalé^ lúu' trompé^,

jo` tóo` jmiñ~ fa' e ninú'gui e ni'ii~ jalé^ e jo.

Jo ie~ jo jo` nijnéng`gui jii~ camíng~ dsea` ñ jmóo` ta~,

o'gui e ii~ e cuu~ 'loo` do ninú'gui fí` quini^ cajo.

²³ Jogui jo` nilijneá'gui jii~ cóo` jì` fí` quií~,

o'gui ninú'gui cajo jalé^ juguiú~ júu^ jlo^ quiá^ jial mi~ cúng^ dsea` guóor` fí` quini^.

Jo jaléng^ dsea` ñ caliséng` fí` na ñ cajmée` ta~ láa' jogui ta~ 'nñi`,

íb` dsea` ñ lami~ líng` ñ laniing~ eáang` fí` jmiigüi`.

Jo 'nub` dsea` ñ cajmée` ta~ jmigóøng` jaléng^ dsea` jmiigüi` e cajmigóøng`re cóo~ jalé^ ta` dsea` láang` quií~.

²⁴ Jogui e fí' fii' nab cajo li' nicajnéng' jmi'øong' jaléng' yúu' dsea' cóong' i' café' cuiñ' quíá' Fidié' maliñ' gui eáang', lí' lajaléng' i' líng' dsea' quíá' Fidié' jogui lí' lajaléng' dsea' i' cajúng' i' cajnga' dsea' quíá' fí' ni' guóo' uó' jmi'güü'.

19

Jial jmféng' dsea' Fidié' fí' ñiff'

¹ Jo mi' cang' jalé' e la —jín' Juan— jo canú' túu' coo' luu' e teá' lí' laco' gui la ná' luu' i' leáang' dsea', jo e jo canú' u e jáa' fí' ñiff', jo lalab fé' do:

Majmféng' naa' Fidié' quí' ii', co' íb' dsea' láaiñ' jnea~aa'
e laco' ja' ni' íng' naa' iihuí' uí' quíá' dsee' quí' ii';
jo majmi'goo' naa'r,

dsuco' íb' dsea' féng' dsea' i' níng' i' 'gøng' fí' jmi'güü',

² dsuco' í'bing' i' tíng' í' í' laco' catíng',

co' nisi' í'bre jial tí' iihuí' e catíng' lajaang' lajaang' dsea';

jogui í'bre cajo dsea' nicacuø'r' iihuí' jaléng' dsea' i' seeng' fí' e fii' e lí' lafa' i' dseam' i' cajmée' ta' 'níng' 'ña' do,

co' cóo' jalé' e 'lí' e nicajméer' do ca'ie'r' ta' e laco' cajmi'ling' yaang' jaléng' dsea' jmi'güü';

jo uii' joba' Fidié' nicacuø'r' iihuí' jaléng' i' dsea' i' cajngang' jaléng' dsea' quíá'r' i' jmoo' lajii' ta' e iing' Fidié' 'ña'r'.

³ Jo mi' cang' jo, canú' túu' e guicafé' tu' calé' catú' i' dsea' leáang' do, jo cajíñ':

¡Majmféng' naa' Fidié' quí' ii'!

Co' e jmiñ' quíá' e caang' i' dseam' do

ja' tóo' jmiñ' fa' e niquiúng' gui.

⁴ Jogui laj' guiequiúung' i' yúu' dsea' cóong' do cóo' gui i' quiúung' do catúuñ' cartí' ni' uó' e cajmféñ' Fidié' dsea' guing' e fí' ée' lí' niing' lí' quiu'r' ta' do, jo lalab café'r': "¡Lajob nilí! ¡Majmfém' baa' Fii' naa' Fidié'!"

⁵ Jo cartí' e lí' lí' ée' quíá' Fidié' e fí' lí' niing' guíñ' quiu'r' ta' do guicanú' coo' luu' dsea' jo guicajíng' lala:

¡Jmféng' na' Fidié' quí' ii' lajii'ng' 'ná',

dsea' jmoo' na' jii' laco' iing' dsea' do 'ña'r' jogui núu' na' jalé' ta' quiu'r' cajo, nañ' su líng' na' dsea' niing' osi ja' líng' na' lajo é!

Jmiñ' e cung' guó' i' Jo'se' Jiuung' do

⁶ Jo canú' bñ' cajo —jín' Juan— coo' gui luu' mi' cang' e jo e ná' laco' luu' dsea' i' fíng', jo ii' laco' ii' coo' lóo' e fé' e í' jmiñ', jogui ii' cajo lafa' mi' quie' güi'ñiá' e teá' eáang', jo lalab fé' e luu' do:

¡Majmfém' baa' Fii' naa' Fidié' dsea' féng',

dsea' 'gøng' i' quí' jmiñ' jmé' lí' doñi' ee'!

Co' lanab nicatí' í' e dsea' do nináiñ' niquiú'r' ta' fí' jee' dsea' jmi'güü'.

⁷ Jo 'né' e nijmi'íang' dsí' baa', jogui e nilisee' naa' juguiú' jogui e nijmféng' naa'r cajo, co' lanab catí' í' e nicúng' guó' i' Jo'se' Jiuung' do.

Jo 'ñiab' i' nilí' dseam' quíá' re' do nicaguiar' guíú' quíá'r';

⁸ Jo lana i' dseam' do nicang' ím'bre fí' e niqui'r' sí'r' e jlo' jogui e 'mo' eáang' jogui e tee' e jíng' j' jlo' eáang' cajo.

Jo e 'mi' e niguó' do cuø' lí' e jaléng' i' dsea' i' líng' dsea' quíá' Fidié' teáiñ' teá' fí' guíú' coo' dsea' do.

⁹ Jo mi' cang' jo, i' ángel do cas'r' jnea' lala:

—Juan, jmée' e júu' la: "Juguiú' jiu' quíá' jaléng' dsea' i' nisimíng' quíá' e nidsilíñ' jmiñ' lí' nicúng' guó' i' Jo'se' Jiuung' do."

Jo cajíng' guir:

—Jo e lab júu' já' quíá' Fidié'.

¹⁰Joba' casí' i uó' jnii' fí' uii' tñi' i ángel do e laco' nijmifén' nre, dsu' ír' cañfir' quié' e lala:

—Juan, ja' jmoo' lana; co' jnea~ jaang' i jmoo' ta~ quiá' Fidiéeb' lín' n cajo, co' røøb' lí' naa' cóo' 'nu' cóo' gui jaléng' dsea' rún' i teáang' teá' i jmiti' dseáng' lajang' júu' quiá' Jesús. Jo fñi' i 'nú' e lajii' Fidiéeb' bing' i 'né' nijmifén'.

Jogui lajii' e júu' já' e guia' dsea' quiá' Jesús, e job cajo e cagua' jaléng' i 'lii' yúu' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéeb' malii' gui eáang'.

Jaang' i guing' fí' mocóo' cuea~ teaang'

¹¹Jo ngf' jo, camó' o e óo' fí' ñifí'; jo fí' job cajnéng' jaang' cuea~ teaang', jogui i dsea' i guing' fí' mocóo' re' do líiñ' jaang' dsea' i dseáng' lajang' jmiti' jalé' júu' quiá' r' jogui jmag' júu' já' ba' fé' r' cajo, dsuco' lajii' ta~ e quiu' r' jogui jalé' 'nii' e guiar', dseáng' røøb' jmoo' dseáng' lí' laco' sí' í'. ¹²Jogui jminir' dsíng' jíng' jí' co' uøø' niing' jí, jogui fí' moguir' téé' jmigui' lí' corona, jo fí' dse' jo silii' coo' júu' e jíi' 'ñia' bre dsea' ngáiñ' e' guóng' e do. ¹³Jo ngóor' qui' r' sí' r' e síñi' jmi' øøng' dsea', jogui siir' lajii' Júu' quiá' Fidiéeb'. ¹⁴Jo i fñim' 'léé' i neáang' fí' ñifí' ti' leáang' laco' ngóor', jo lajii' biñ' do qui' r' 'mi' e niguó' e jlo' tee', jo lajii' bre neáiñ' fí' mocóo' jaléng' cuea~ teaang' cajo. ¹⁵Jogui fí' mo' oo' i dsea' quié' nifí' do güi' fí' coo' ñisui' e 'mé' jlo' e laco' nijmihuñiñ' jaléng' dsea' seeng' fí' la' úng' fí' jmgüi' cóo' e ñi' jo. Jo í' bre niquiú' r' ta~ jee' i dsea' í' e jmeáiñ' ta~ 'ma' u' quiá' dseata~ e lí' cóo' ñi'. Jogui niquidsir' í' quiá' lajaang' lajaang' dsea' lafa' mi' ngí' dsea' jee' lí' sea' m' huñing' j' fí' lí' jmi' uíiñ' méé' gui'. Jo e méé' gui' do lí' lafa' iihuñ' e jáa' quiá' Fidiéeb' i 'gøng' i quí' jmi' jmé' lí' doñi' ee', jogui e iihuñ' do catáng' jaléng' i dsea' í' uii' e eáang' niguiñg' Fidiéeb' quiá' r'. ¹⁶Jo fí' ni' 'mi' qui' r' jogui fí' dse' quiu' r', fí' job lí' silii' e júu' la: "iDseata~ Dsea' Féng' quiá' jaléng' dseata~ dsea' féng', jogui Fii' quiá' jaléng' fii'!"

¹⁷Jo mi' cangf' jo, camán' n jaang' gui ángel i sing' sí' ø' fí' lí' íng' iee' i caláng' teá' eáang' jaléng' mi' i ngí' fí' guia' güi', jo lalab casí' reiñ' do:

—Seáang' yaang' na' jo ñilíng' na' fí' la, co' fí' lab nicató' Fidiéeb' 'nú' e niñiquié' na' í' na'. ¹⁸Ñilíng' na' jo niñiquié' na' ngu~ jaléng' dseata~ dsea' féng', cóo' gui ngu~ jaléng' fii' quiá' 'léé', cóo' gui ngu~ jaléng' dsea' i teá' táang' dsíi', cóo' gui jalé' ngu~ cuea~ cóo' gui ngu~ jaléng' i gua' fí' mocóo' re' do cajo, jogui ngu~ jaléng' dsea' lí' coo' gui' ná', na i niing' osi na i ja' niing' é, na i líng' dsea' silaang' jogui na i líng' dsea' sí' niing' i jmoo' ta~ tá' jmoo' e ja' 'lééiñ' jii' capí'.

¹⁹Jo mi' cangf' gui lajo, camán' n i jó' dsée' i la' uii' do cóo' gui jaléng' dseata~ dsea' féng' i seeng' fí' jmgüi' colíng' cóo' jaléng' 'léé' quiá' r'. Jo nicaseáiñ' yaaiñ' e laco' nitíñ' cóo' i guing' fí' mocóo' i cuea~ teaang' do cóo' gui jaléng' 'léé' quiáiñ' do cajo. ²⁰Jo job catáng' i jó' dsée' la' uii' do colíng' cóo' i jó' dsée' catí' tú' do i cajmicaang' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéeb', co' i jó' lab i cajmée' jalé' e quí' re' jmi' dseáng' fí' quini' i jó' dsée' la' uii' do. Jo la' eáang' cóo' jalé' e lí' e cajmée' re' do, cóo' e job cajmigøøng' ne' jaléng' i cacuøøng' yaang' e catáiñ' e lí' quiá' i jó' dsée' do e laco' líiñ' e líiñ' dsea' quiá' i jó' dsée' la' uii' do. Jogui cajo jaléng' í' cajmifém' bre i diéé' guóo' quiáiñ' do cajo. Jo fí' ni' jí' lí' coo' jí' e quiéeng' azufre e jo' tóo' jmi' yu' cabiing' ne' laco' jí' bre' i jó' dsée' la' uii' do colíng' cóo' i jó' dsée' catí' tú' do i cajmicaang' e líng' ne' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéeb'. ²¹Jogui i dsea' caguaang' gui do cajúm' bre cóo' e ñisui' e iu' fí' mo' oo' i dsea' i guing' fí' mocóo' i cuea~ teaang' do, jo lajii' tusii' cóo' gui jaléng' tujlí' cajmi' oo' re' dseáng' la guium' jalé' ngúu' táaiñ' do.

20

Lajee' coo' mil jii'

¹Jo mi' cangf' gui lajo —cajng' Juan— camán' n jaang' gui ángel i jajgiáang' fí' yú' jmgüi' jo quier' joñi' quiá' e fí' lí' 'lí' fí' lí' lí' too' nuu' s'ø', jogui se' r' coo' ñi' cadena e fé'. ²Jo i ángel la ca'ñiñ' i jó' guié' mogui' do i líng' jó' 'líng' i ningóo' seeng', jo

ib̄ i líng' fiī i 'líng' i sii' Satanás, jo ca'ñúng' neiñ' do cóo' ñí^ cadena lajee' mil jiī. ³ Jo fí' dob cabíng' neiñ' do e fí' lí' lí' too' nua' só' do, jo fí' job cajniñ' do lajee' cóo' mil jiī, jo catéer' cóo' sello fí' dse' jn' e laco' jo' quí' jmiñ' fa' e nijmigóøng' guiñ' do dsea' jmiñ' cartí' ningíng' e cóo' mil jiī do. Jo miñ' ningí' jo, joguiba' e nicuóøng' nileáin' do cateá'.

⁴ Jo miñ' cangí' jo, camó' guí' ée' lí' gua' jaléng' dsea' i nicangíng' fí' e quidsir' í' quía' dsea' jmiñ' uí' e teáaiñ' teá' cóo' e júu' e casée' Jesús jogui cóo' jalé' e fé' júu' quía' Fidiée'. Jo jaléng' i dsea' í' ja' cajmiféin' i jó' dsée' la'uii' do o'gui cajmi'gór' i diée' guóo' quíaiñ' do cajo o'gui cacuóøng' yaaiñ' fa' e catáin' lajii' e lí' quía' i 'líng' do fí' guiaquí' osi fí' guóor' é. Jo camó' o e cajib' tu jaléng' i dsea' í' calé' catú', jo røøb' caquiur' ta' colíng' cóo' Dsea' Jmáang' lajee' cóo' mil jiī. ⁵ Jo dsu' e naguib' e la'uii' e jí' tu dsea' jee' jaléng' 'lí'. Co' jaléng' gui i 'lí' i caguiaang' gui do ja' cají' tur cartí' miñ' cangí' e cóo' mil jiī do. ⁶ Juguí' jia' quía' jaléng' dsea' i nitíng' miñ' nití' í' e nijí' tu dsea' la'uii' jee' jaléng' 'lí', dsuco' jaléng' i dsea' í' dseáng' dsea' quía' Fidiéeb' nilíin'! Jo ja' ee' bí' sea' quía' e 'mó' e catí' tú' ya' fa' e nitíng' gui jaléng' i dsea' í', co' jaléng' í' ni'uíñ' jmidsea' quía' Fidiée' jogui quía' Dsea' Jmáang', jo colíim' niquíur' ta' cóo' dsea' do lajee' cóo' mil jiī.

Miñ' cacá' quía' fiī i 'líng' dseáng' congua'

⁷ Jo miñ' tí' lí' casúng' e cóo' mil jiī do, job miñ' catí' í' e nileáng' i fiī i 'líng' do fí' lí' sijniñ'. ⁸ Jo job miñ' tí' lí' ningí' e nijmigóøin' jaléng' dsea' i seeng' fí' la'úng' fí' jmiñ' uí', jo jaléng' í' i sii' Gog cóo' gui Magog, jo lajím' í' niseáin' ie' jo e quía' nisér' 'ni'. Jo dsea' 'leáam' bing' niseáng' e jmiñ' jo lí' laco' tí' tóo' e nee' 'ni' jmiñ'.

⁹ Jo jaléng' i dsea' í' la'úm' fí' ni' guóo' uó' jmiñ' niniñ' miñ' nití' í' lajo, jogui cajo lacúng' lajiiñ' lí' neáang' jaléng' dsea' quía' Fidiée', jogui lacúng' lajiiñ' e fii' e lí' iing' Fidiée'. Jo dsu' lajee' job canaang' jii' jii' fí' yú' jmiñ' uí', jo lajím' i dsea' í' cacáaiñ' ie' jo dseáng' congua'. ¹⁰ Jogui i fiī i 'líng' i cajmigóøng' jaléng' dsea' jmiñ' uí' lamiñ' jéeng' gui do, fí' dob cabíin' fí' é' guíee' lí' coo' jii' e téé' azufre e jo' tóo' jmiñ' niyu', jogui fí' job cajo lí' cabíng' i jó' dsée' la'uii' do cóo' gui i jó' dsée' catí' tú' do i cajmícaang' e café' cuaiñ' quía' Fidiée'. Jo fí' job lí' nicá' jaléng' í' iihuí' e uóø' jmiñ' dseáng' car' ngongí' jmiñ'.

Jial miñ' ni'íng' iihuí' jaléng' dsea' i røøng' dsee'

¹¹ Jo miñ' cangí' jo —jíng' Juan— camó' o cóo' ée' e jlo' tee', jo fí' jo guíng' i dsea' i quidsí' í'. Jo fí' quini' i dsea' í' camó' o e dseáng' conguiab' ca'íng' guóo' uó' cóo' gui yú' jmiñ' uí', jo jo' jii' lí' cajnéng' gui jí' cóo'. ¹² Jogui camán' n lajiiñ' 'lí' e teáaiñ' fí' quini' e ée' do, na i niing' jogui na i ja' niing'; jogui canab' jalé' jii', jo miñ' cangí' jo, jii' gui cóo' jii' cana' cajo, jo e jii' job e lí' nitáang' jaléng' dsea' quía' Fidiée'. Jo joguib' miñ' tí' lí' catidsí' í' quía' jaléng' i 'lí' do lí' laco' jí' e cajméer' ie' lamiñ' seein' fí' jmiñ' uí' lí' laco' gui jí' la fé' e fí' ni' jalé' e jii' quía' Fidiée' do. ¹³ Jo camó' o e cawang' jmiñ' jaléng' 'lí' i catíng', jogui i fiī e lí' teáang' jaléng' 'lí' cajam' bre lajii' i 'lí' i catíin' cajo. Jo lajaang' lajaang' i dsea' í' catidsí' í' quía' r' lí' laco' jí' e cajméer' ie' lamiñ' seein' fí' jmiñ' uí'. ¹⁴ Joguib' e 'mó' cóo' gui e fí' lí' teáang' jaléng' 'lí' do, fí' dob cabíin' e fí' é' guíee' fí' lí' coo' jii' e téé' azufre e ja' tóo' jmiñ' niyu'. Jo e guíee' do, e job e guóng' 'mó' e catí' tú' do. ¹⁵ Jo jaléng' dsea' i ja' sijnéng' e fí' ni' jii' lí' taang' jaléng' dsea' quía' Fidiée', fí' dob bíin' cajo e fí' é' guíee' e fí' lí' iu' jii' e quíeng' azufre e ja' tóo' jmiñ' niyu'.

21

Yú' jmiñ' uí' 'mí' cóo' gui guóo' uó' 'mí'

¹ Jo miñ' cangí' jo —jíng' Juan— camó' o cóo' yú' jmiñ' uí' e 'mí' cóo' gui cóo' guóo' uó' e 'mí' cajo; dsuco' e yú' jmiñ' uí' e la'uii' do cóo' gui e guóo' uó' e la'uii' do

nicalím̄, jō lajōbi jalé' jmiñí' cajo nicalím̄. ² Jō camó' bñi e fiñ e güeang' quía' Fidié' do e sii Jerusalén 'mñi e cajgó' fí' yú' jmigüf e fí' lí' guing' dseá' do. Jō dseáng' eám' jlo' siliñ e fiñ do lí' laco'gui la líng' jaang' simí' ie' jmiñ e nicung' guór'. ³ Jō miffing' canú' u cōo' luu' e jáa' fí' lí' lí' ée' e fí' lí' guing' i laniing' quiu' ta' do, jō lalab cajíng' cōo' júu' e teá' eáang':

—Lana Fidié' niseeiñ jee' jaléng' dseá' jmigüf, jō contøom̄ niliseeiñ cōo' dseá' do, jō jaléng' dseá' íb' ni'uíng' dseá' quía'r', jōgui 'ñiab' Fidié' niliseeiñ cōoiñ' do, jōgui jü' íb' ni'uíng' Fidié' quía'r' cajo. ⁴ Jōgui Fidiéeb' cajo dseá' nijmiquiur' jmiñ fí' jmini' lajaang' lajaang' dseá', jōgui jō' tōo' jmiñ fa' e nilisea' gui 'mó' quía'r', o'gui jalé' fí' í', o'gui jalé' ta' jmiquíng' dsí', o'gui jalé' e cu' jnga'; dsaco' lajib' e lami' sea' fí' jmigüf, caquium' e sea' jalé' e jō.

⁵ Jō i dseá' i guing' e fí' lí' lí' ée' e fí' lí' niing' quiu'r' ta' do cajíñ' lala:

—Jnea' jmóo' e 'mñi' lajalé' e sea' fí' latøong' jmigüf.

Jōgui cajím' biguir cajo:

—Juan, jmée' lajalé' e júu' la, cō' lajalé' ba' la lí' júu' dseáng' e laniing' e já', jōgui dseáng' catím' e nili'goo' cajo.

⁶ Jō mi' cangf, jō casí' tur jnea' lala:

—Lajib' nicaliti'. Jō jneab' lín' n i la'uii' do jōgui jnea' bi lín' n i tí' lí' cadséng' do cajo. Jō lí' doñí' i dseá' i jmiñing', jneab' nicuøø' e jmiñ e jmóo' e seeng' dseá' cøong' cōo' Fidié' lata', jō e jmiñ jō ja' e quíng' jü' cōo' 'ñiá' quía' i dseá' i iing' ni' í' e jō. ⁷ Jō i dseá' i nigüeáng' i nité' lí' e siñ' teá' cōo' júu' quie' e, ni' ím' bre lajalé' e la; jō jneab' nilín' n Fidié' quía'r', jōgui íbre niliñ' jōo' cajo. ⁸ Jō dsu' jaléng' gui dseá' i 'gó' fí' quini' dseá' jíéng' uí' júu' quie' e, jōgui jaléng' gui dseá' i ja' já' líng' júu' quie' e nañí' fa' nicaliñi' bre, cōo' gui jaléng' dseá' i 'ní' níng' rúng', cōo' gui jaléng' dseá' i jmóo' ta' jngang' dseá' rúng', cōo' gui jaléng' dseá' i 'lée' cōo' ngúu' táaiñ, cōo' gui jaléng' dseá' i jmóo' ta' dseá' láang', cōo' gui jaléng' dseá' i jmiféng' diée' i o' já', jōgui lajōbi jaléng' dseá' i jmóo' ta' quie' júu' e o' já' cajo, fí' dob nibiñ' e fí' é' guiee' lí' coo' jñ e téé' azufre e ja' tōo' jmiñ yu'. Jō e lab e 'mó' e catí' tú' do.

Jerusalén e 'mñi'

⁹ Jō mi' cangf jō, camán' n jaang' lajee' i guíang' ángeles i lami' quie' e guie' cōo' do e lami' sirøong' guie' íng' iihuí' e lí' cadséng' do, jō cangoquieeiñ fí' lí' sín' n, jō cōo' júu' lalab casí'r' jnea':

—Juan, neá' fí' la, jō lab ni'éen' n 'nu' i simí' i nicúng' guó' cōo' i Jo'se' Jiuung' do.

¹⁰ Jō lajee' jōb —jíng' Juan— e Jmigüf quía' Fidié' cajmée' e camó' o e i ángel do cangojéeiñ jnea' fí' cōo' yú' mó' e fé' jōgui e ñí', jō fí' jōb ca'e'r' jnea' e fiñ laniing' e güeang' e sii Jerusalén e nijgó' fí' ñifí' fí' lí' guing' Fidié'. ¹¹ Jō dseáng' eám' jlo' jíng' jñ' e fiñ do la'eáang' cōo' güea' niing' jñ' quía' Fidié', jō jnéeng' lajō lí' laco' la lí' cōo' cuu' e jñ' e sii jaspe, jōgui cajo lí' laco' lí' cōo' sí' e ta' jmí'. ¹² Jōgui lacúng' lajíng' e fiñ do sijñib' cōo' cōo' iá' cuu' fé' e ñí' eáang', jō e iá' do sea' guitu' jñ' quía' lí' cuøong' dsitáang' dseá', jō laco' laco' e jñ' do seeng' jaang' ángel i jmóo' í'; jōgui e fí' laco' dse' jñ' do tōo' jial sii ca'lé' jee' lajñ' guitu' 'lé' dseá' seeng' fí' Israel. ¹³ Jō 'ní' e jñ' do jøø' lí' lí' guo' iee', jōgui 'ní' jøø' lí' lí' ñí', jōgui 'ní' gui jøø' lí' lí' uøø', jōgui 'ní' lí' lí' dseá' iee'. ¹⁴ Jō e iá' cuu' e si' fí' lacúng' e fiñ do téé' guitu' cuu' e lafa' quía' tñ' fiñ, jō fí' laco' e cuu' do tōo' jmacó' jial sii lajaang' lajaang' lajee' guitu' i dseá' apóo' i sí' íng' i cajmée' ta' ni' júu' quía' i Jo'se' Jiuung' do.

¹⁵ Jō i ángel i síng' cōo' jnea' do quier' cōo' sii' e lí' cōo' layaang' cunee' e laco' niguiár' í' e jee' fiñ fé' do cōo' gui jalé' jñ' quía' jōgui e iá' cuu' do cajo. ¹⁶ Jō e fiñ fé' do quiúum' lí', jō røøb' í' óo' lí' lí' cuee' cōo' gui lí' lí' ú'. Jō i ángel do caguiar' í' e fiñ do cōo' e sii' cunee' e quier' do; jō mi' caguiar' í', jō óo' tú' mil la dsí' tú' ciento kilómetro; jō røøb' óo' lí' lí' cuee' jōgui lí' lí' ú' jōgui røøb' cajo lí' lí' ñí'. ¹⁷ Jō mi' cangf

jo, caguiar í' e iá' cuu~ do, jo lalab í' óo' e jo: óo' sesenta y cinco metros. Jo i ángel do cacór í' lí' laco' jii~ í' quíá' dseá' jmiǵüí' e jmaíñ' ta~.

¹⁸ Jo e iá' cuu~ do lí' cóo'~ jmanǵ'~ cuu~ ji' e sii' jaspe, jogui e fií' do lí' cóo'~ jmanǵ'~ cunée' yaang~ e lí' lafa' sší' e jlo'~ hui'. ¹⁹ Jo jalé' cuu~ tii' fií' quíá' e iá' cuu~ do jlo'~ silii' cóo'~ jalé' cuu~ e jlo'~; jo e la'uii' do lí' cóo'~ cuu~ e ji' e sii' jaspe; jogui e catí' tú' do lí' cóo'~ cuu~ jlo'~ e iu' í' azul e sii' zafiro; jogui e catí' 'ní' do lí' cóo'~ cuu~ e jlo'~ e iu' í' teá' langíng' e sii' ágata; jogui e cuu~ e catí' quíú' do lí' cóo'~ cuu~ jlo'~ e iu' í' rø' e sii' esmeralda; ²⁰ jogui e cuu~ lí' catí' 'ñiá' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' ónice; jogui e cuu~ lí' catí' jñuu' do lí' cóo'~ cuu~ e yuu' e sii' cornalina; jogui e cuu~ lí' catí' guíe' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' crisólito; jogui e cuu~ e lí' catí' jñiá' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' berilo; jogui e cuu~ e catí' ñú' do lí' cóo'~ cuu~ ue' e jing' e neáang' e sii' topacio; jogui e cuu~ lí' catí' guí' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' crisoprasa; jogui e cuu~ lí' catí' guicó' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' jacinto; jogui e cuu~ e lí' catí' guitu' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' amatista. ²¹ Jo laji' guitu' e jni' do lí' cóo'~ coo' cuu~ e ji' jlo'~ e sii' perla. Jogui e fí' laniing' e ngóo' jee' 'nuu' e sea' e fí' jee' fií' fé' do lí' cóo'~ layaang~ jmanǵ'~ cunée', jogui dseáng'~ jlob'~ ta' jmf' lí' laco'gui la lí' coo' sší'.

²² Jo ja' camó' o jii'~ coo' guá' e fí' jee' fií' do, co' Fii'naa' Fidiée' dseá' féng' dseá' ñíing' fí' jmiǵüí' i quíí'~ jmií' jmé' lí' doñi' ee' cóo'~ gui i Jo'se' Jiuung' do, í'bing' líng' laco' guá' quíá' e fií' do. ²³ Jo ja' ngii' lí' fa' dseáng'~ 'né' jii' iee' e fí' jee' fií' do osi jii' si' é e laco' nijneá', dsuco' lajii'~ e güea' quíá' Fidiée' do, e joba' jmóo' e jneá' jlo', jo i Jo'se' Jiuung' dobing' líng' e ji' quíá' e fií' do. ²⁴ Jo jaléng' dseá' seeng' fí' ni' guóo'~ uó' jmiǵüí' cóo' e ji' job' ningí'~, jogui jaléng' dseata' dseá' féng' i seeng' fí' jmiǵüí', fí' dob' nija'r' jalé' bí' quíá'r' fí' quini' Fii'naa' Fidiée' e laco' e nijmiféiñ' dseá' do jogui nijmi'gó'reiñ' cajo. ²⁵ Jogui jalé' e o'nú' quíá' e fií' do jo' nijni'~ gui lajee' jmií', jogui cajo jo' nilisea'gui uóø' e fí' jo. ²⁶ Jo job' nijá' dseá' jmiǵüí' jalé' e niguo' e sea' quíá'r' cóo'~ gui lajalé' e jlo' e sea' fí' jmiǵüí'; ²⁷ jo dsu' ja' quí'~ jmií' fa' e ni' fí' jo jii'~ coo' e 'lí' o'gui jii'~ jaang' i ée' dsihuí' osi jaléng' i jmiǵóo' é. Co' dseáng'~ lajii'~ dseá' i nitaang' e fí' ni' jii' quíá' i Jo'se' Jiuung' do lí' nitaang' jaléng' dseá' i si'íing' seeng' lata~, jo jii'~ í'bing' cuóøng' nidsitáang' fí' jo.

22

Coó' tú'~ gui júu' quíá'~ fií' Jerusalén e 'míi' do

¹ Jo mi' cangí'gui lajo, i ángel do ca'e'r' jnea' coo' guá' fí' lí' sea' jmií' e jmóo' e seeng' dseá' cøøng' cóo'~ Fidiée' lata~. Jo e jmií' jo dseáng'~ jlo'~ ji', co' lí' dseáng'~ laco' lí' coo' sší' e ta' jmf'. Jo e fí' nú' e lí' lí' ée' e fí' lí' niing' lí' guíing' Fidiée' quíu'r' ta' colíing' cóo'~ i Jo'se' Jiuung' do, fí' job' fí' lí' níing'~ e jmií' do. ² Jo guíá' joo' e fí' guíá' fí' laniing' quíá' e fií' do jogui lacataang' cataang' e gua' do, fí' job' lí' cuaang' e 'ma' e jmóo' e seeng' dseá' cøøng' cóo'~ Fidiée' lata~. Jo e 'ma' jo cuó' guitu' íing'~ ofii' laco' jii', coo' íing'~ ofii' lajaang' si'. Jogui mamó' quíá' e 'ma' ofii' do íing' ta' e jmi'leáang' jaléng' dseá' jmiǵüí'. ³ Jo jii'~ coo' jo' e nilisea'gui e fí' jee' fií' do e ja' dseeng' e nijmé' e ni'é' dseá' dsee'. Jo fí' job' nijé' e ée' lí' niing' lí' guíing' Fidiée' cóo'~ gui i Jo'se' Jiuung' do, jogui jaléng' i dseá' i jmóo' lajii'~ e iing' dseá' do caniing' jii'~ ta' jmi'féng' dseá' dobing' nijmér'. ⁴ Jo fí' joguib' lí' niníing' rúng' Fidiée' fí' quini' lana cóo'~ jaléng' dseá' quíá'r', jo fí' guiaquí' jaléng' i dseá' í' nitó' jialco' sii' dseá' do. ⁵ Jo e fí' jo jo' nilisea'gui uóø'; jo jaléng' i dseá' i nigüea' fí' jo, jo' nili' né'~ guir' jii' o'gui jii' iee', co' contøøm' Fii'naa' Fidiée' nicuør'~ jir~, jo jaléng' i dseá' í' contøøm'~ niquíu'r' ta' car' ngongí' jmií'.

Lajmináb'~ nijáa'tu Dseá' Jmáang'~

⁶ Jo mi' cangí' jo, cajíng'~ gui i ángel do casí'r' jnea' lala:

—Juan, lajii'~ e júu' la dseáng'~ laniim' e já'~ jogui dseáng'~ catíim' e nili'goo' cajo. Jo Fii'naa' Fidiée' bing' i cacuø' júu' jaléng' dseá' i café' cuaiñ' quíá'r' malii' gui eáang',

joba' lana nicasíin` jaang` ángel quiá'r` e laco' niliñi' jaléng` dsea` i jmóo` ta` quiá'r` lajii` e nidsijéé' lajee` lajminá`.

⁷ Jo cajíng` Fíi'naa' Dsea` Jmáang`:

—¡Núu` na! Lajee` lajminá` nigáa` túu. Jo juguiá` jiu quiá'` jaléng` dsea` i jmiti` lajii` e fé' e fí' ni` jì la!

⁸ Jo jnea` , Juan, nicanú` u jogui nīcamó` o lajalé' e la. Jo mi` cangf` jalé' e la, casí' i uó` jnii` fí' uii` tii` i ángel i ca'e' jnea` jalé' e jo e laco' e nijmifén' nre sí'í'. ⁹ Jo dsu' cajíñ' casí'r` jnea` lala:

—Juan, ja` jmoo'` lana, co' jnea` líin`n jaang` i jmóo` ta` quiá'` Fidiéeb` cajo, jo røøb` líi'naa' cóo'` 'nu` colíing` cóo'` gui jaléng` dsea` rún' i café' cuaiñ` quiá'` Fidiéé` maliñ` gui eáang` lí'` lajaléng` i jmiti` jalé' e júu` e fé' e fí' ni` jì la. Jo fíi` i 'nu` e lajii` Fidiéé`bing' i 'né` nijmifén'.

¹⁰ Jogui casí'` gui i ángel do jnea` lala:

—Juan, jie` mí` jmoo'` e ja` nijmijnéen' e ni'meá'` e ñing` lajii` e júu` quiá'` Fidiéé` e fé' e fí' ni` jì la, dsuco' lajee` lajminá` nidsijéé' lajalé' e la. <sup>11</sup> Joba' fíi` guí' 'nu` e jaléng` dsea` i í` dsíi' jalé' e ga, güijmée` bre lajii` e 'lí'` rúñ' e iññ` jmér` ; jogui jaléng` dsea` i teáang` fí' ga, güiteáam` bir fí' jo; jo dsu' jaléng` dsea` i seeng` røø` cóo'` Fidiéé`, güijmée` bre lajii` e guíá` e jmóor` do; jogui jaléng` dsea` i jmóo` lajii` e iing` Fidiéé`, güijmée` bre lajo cajo.

¹² Jo lalab cajíng` gui Dsea` Jmáang`:

—¡Núu` na! Lajee` lajminá` nigáa` túu; jo joguib` nigáa` a quiee` lajii` e catíng` jaléng` dsea` lí'` jialco' jii` lí' e nīcajméer` lamí` jéeng`gui. ¹³ Jo jneab` dsea` i la'uii` do jogui jnea` bi i tí' lí' cadséng` do cajo, jo jneab` i seeng` ie` lajii` mi` catiroo` jmigüf, jogui jnea` bi cajo i seeng` cartí' mi` ni'íng` jmigüf.

¹⁴ Jo juguiá` jiu quiá'` jaléng` dsea` i lafa' ru' jalé' sí'` e laco' nilisea` fí' quiá'` e nidsitáañ' e fí' lí' lí' o'núá' quiá'` e jee` fíi` quiá'` Fidiéé` do, co' lajoba' nilisea` fí' quiá'r` e nidó'r` e ofíi` quiá'` e 'ma` e cuø' e seeng` dsea` cøøng` cóo'` Fidiéé` lata`. ¹⁵ Jo dsu' fí' lí'` caluu` e fíi` do nijé` jaléng` i jmóo` jalé' e 'lí'`, lafa' jaléng` dsea` i jmóo` jalé' ta` dsea` láang`, jogui jaléng` dsea` i ée` dsee` e 'léer' cóo'` jalé' e lí' dsíi' ngúu` táañ', jogui jaléng` i jmóo` ta` jngang` jaléng` dsea` rúng`, jogui jaléng` dsea` i jmóo` ta` jmiféng` jaléng` diéé` i o'` já' , jogui jaléng` dsea` i tí' dsíi' jmóo` ta` jmigóo`.

¹⁶ Jo mi` cangf` jo, lalab cajíng` Jesús:

—Jneab` dsea` nicasíin` n` ángel quié` e fí' quini'` e quier' jalé' e júu` la e catíng` jaléng` i líing` dsea` quié` e. Jo jneab` líin`n dsea` síju` dseata` dsea` féng` Daví'`, jogui jnea` bi cajo líin`n lafa' i núu' jing` i jnéeng` jlo'` mí' la'ee`.

¹⁷ Jo Jmiguí' quiá'` Fidiéé` jogui i líing` lafa' dseamf` quiá'` i Jo'se'` Jiuung` do lalab fé'r` jo jíñ'`:

—¡Nea' fí' la!

Jo lajob` nijíng` jaléng` i ninú` cajo:

—¡Nea' fí' la!

Jo doñi'` ii` dsea` i jmijmiing` , güijalíim` bre jo güija'í'r` e jmíi` e jmóo` e seeng` dsea` cøøng` cóo'` Fidiéé` lata` , jo e jmíi` jo jíi` coo` ja` ee` quíing` quiá'r`.

¹⁸ Jo jaléng` dsea` i núu` e júu` quiá'` Fidiéé` e tóo` e fí' ni` jì la, joba' jmiñiim` baa dsíir` lala: Song i líing` iññ` nijmingíi` guir lajii` e júu` e dseáng` fé' e fí' ni` jì la, joba' Fidiéé` nijmingíi` bre cajo jalé' i iihuí' quiá'` i dsea` í' lí' laco' la fé' e fí' ni` jì la. ¹⁹ Jogui song i líing` dsea` iññ` e nijé'` guir fa' camf` e júu` e fé' e fí' ni` jì la, joba' Fidiéé` nijé'` bre cajo quiá'` i dsea` í' lajii` e 'ma` e jmóo` e seeng` dsea` cøøng` cóo'` Fidiéé` lata` , jogui cajo ja` nitíñ` e nigüear` e fí' fíi` güeang` quiá'` Fidiéé` e fé' e fí' ni` jì la.

²⁰ Jo i dsea` i jmita` dsíi' jalé' e júu` la jíñ'` lala:

—Dseáng` e jáb' , lajee` lajminá` nigáa` a.

Jo lalab jíng` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`:

—Lajob` nilí. ¡Nea' fí' la, Fíi'naa' Jesús!

²¹ Jò güi'íḃ^ Fii`naa' Jesús güea'^ quiá'r- fí' jee~ jneaa~aa' lajalé'`naa'.
jJò lajòḃ nilf!
Jò jíí'~ lanab jíí'~ fé' jì e cajme' Juan.